

पु. २०८

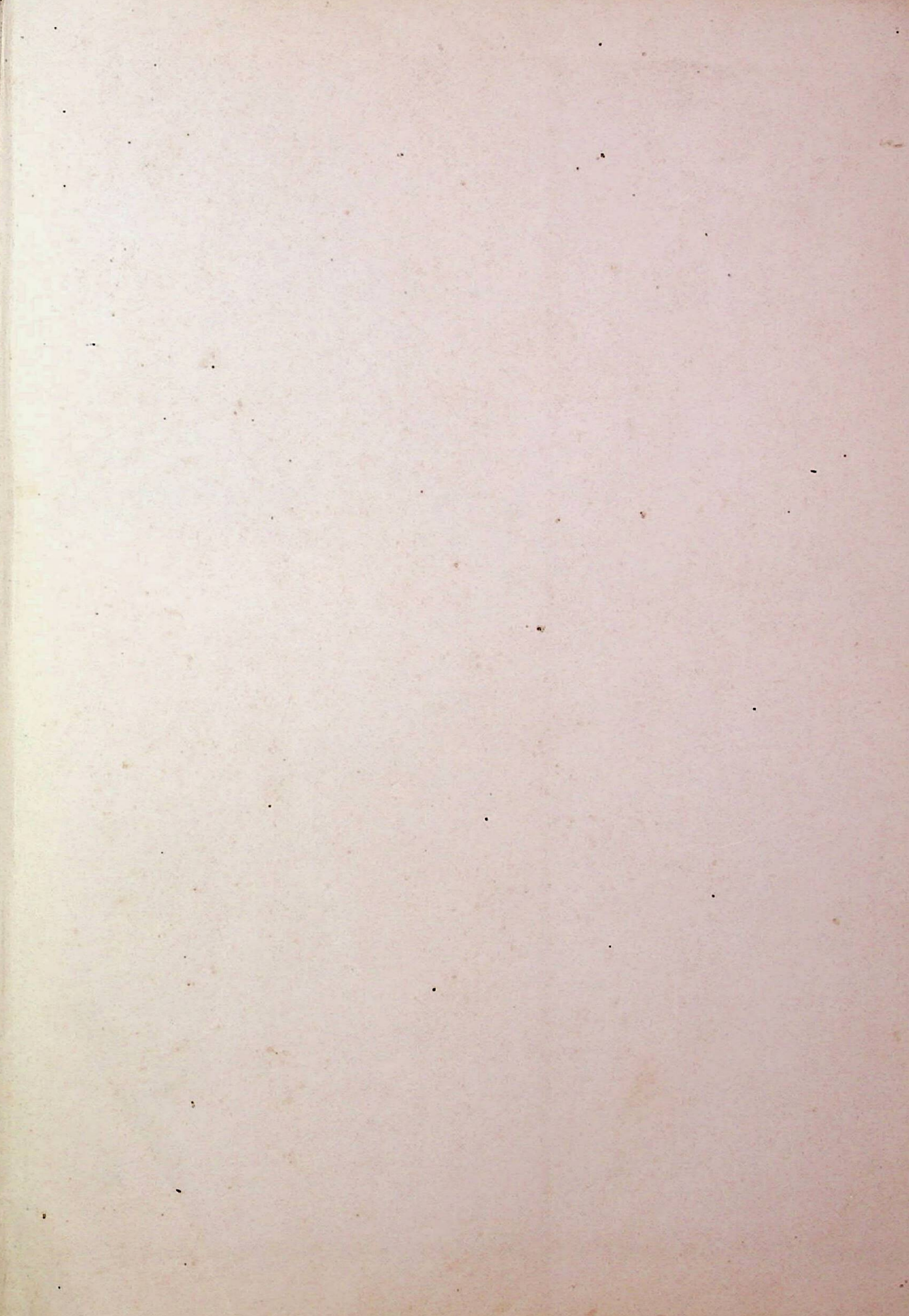
उपनिषद्वाक्यमहाकोषः

(२३९ उपनिषद्वाक्यैः सम्पूतः)

॥ श्रीः ॥

उपनिषद्वाक्यमहाकोषः

(२३९ उपनिषदां वाक्यैः सम्भृतः)

संकलकर्ता

श्रीगजानन शम्भु साधले

चौखम्बा विद्याभवन

वा रा ण सी

(गुजराती प्रिंटिंग प्रेस, बम्बई संस्करण से पुनर्मुद्रित)

प्रकाशक

चौखम्बा विद्याभवन

(भारतीय संस्कृति एवं साहित्य के प्रकाशक तथा वितरक)

चौक (बनारस स्टेट बैंक भवन के पीछे)

पो० बा० नं० १०६९, वाराणसी २२१००१

दूरभाष : ६३०७६

पुनर्मुद्रित संस्करण १९९०

मुद्रक

श्रीजी मुद्रणालय

वाराणसी

THE
UPANISADVĀKYA
MAHĀKOṢA

(AN UPANISADIC CONCORDANCE)

(Taken from 239 Upanishads)

Compiled by
Shri Gajanan Shambhu Sadhale

CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN
VARANASI

© CHOWKHAMBA VIDYABHAWAN
(Oriental Publishers & Booksellers)
CHOWK (Behind The Benares State Bank Building)

Post Box No. 1069
VARANASI 221001
Telephone : 63076

Reprint Edition
1990

**This Publication has been brought out with the
financial assistance from Ministry of
Education & Culture, Govt. of India.**

**If any defect is found in this book, please
return the copy by V. P. P. for the cost of
postage to the publisher for free exchange.**

Printed in India

अर्पणपत्रिका ।

—**—

श्रीमन्महाराष्ट्रीय-भारतीय-संस्कृतासंस्कृतांगलीयाद्यनेकभाषाभिज्ञानां सम्पादितोप-
युक्तविद्यानां वीर्यशौर्यधैर्यौदार्याद्यखिलगुणगणसम्पन्नानां स्वाचार-विचार-
विहाग-सञ्चार-दक्षाणां शारद-नादेयतोयचयविशदहृदयानां पितृपिता-
महादिपूर्वजसम्पादिताः ' जिन घर-जिन तख्त- सेनाखासखेल
समशेर बहादुर ' इत्यादिपदवीरनुसृतानां गायकवाड-
वंशविभूषणानां राजाधिराजानां श्रीमशुवराज-
फत्तेसिंहसुतानां श्रीमतां प्रतापसिंहेत्यभिधा-
नानां राज्ञां कमनीयकरकमलयोरयं
उपनिषद्वाक्यमहाकोषः
सानन्दं सादरं च
समर्प्यते
पितेव रक्षञ्जननीव पोषयन्स्वपुत्रवत्स्वीयजनं च पालयन् ।
अधीतविद्यां च विवर्धयन्सदा राजन्निवर्धस्व भव प्रजार्थिभाक् ॥

UPANIŚAD VĀKYA-MAHĀKOŚA

PRESENTED TO

His Highness

Maharaja Pratapsinha Gaekwar

SENAKHASKHEL, SAMSER BAHADUR

The noble and just king of Baroda, ever loved and
honoured by his loyal subjects both rich and
poor; A scholar of many languages, like
Sanskrit, English, Hindi and Marathi;
A gentleman endowed with all the
good qualities and virtues, like
honesty, valour, fortitude and
generosity, and very proficient
in Raj-niti, politics
and economics.

By the Author

श्रीमत्प्रतापसिंहनृपत्यभीष्टचिन्तनम् ।

वटोदराभिधे पुरेऽतिरम्यमन्दिरे पुरा

प्रजाप्रियः सुनीतिमान्सुरम्यहर्म्यवासकृत् ।

श्रियान्वितः प्रजावनं विधाय धीरमानितः

सयाजिभूपतिर्यथा शशास गौर्जरीमिलाम् ॥

प्रतापवान्सुबुद्धिमान्सुशीलवान्गुणोदधिः

पितामहेन शिक्षितः सुराज्यसूत्रधारकः ।

श्रिया युतस्तथा सुखं प्रज्ञास्तु गौर्जरीं क्षितिं

प्रतापसिंहभूपतिः शतायुरस्तु वर्धताम् ॥

यद्वत्सयाजिराजः पुण्यश्लोकः स एव राजर्षिः ।

विद्यावदातचरितो विद्यादानव्रतोत्सुकस्त्वनिशम् ॥

वितरन्स्वान्तामोदं विमलीकुर्वन्महीं यशःकिरणैः ।

श्रीफत्तेसिंहसुतो गायकवाडान्वयाभ्रविमलेन्दुः ॥

राजा प्रतापसिंहः पैतामहव्रतपालनौन्सुकयात् ।

भवतु प्रियः प्रजानां विनयाधानाधनादिभिः सुतराम् ॥

सुराजराज्यलब्धतोषराजयः सुधीगणाः

सुखं वसन्तु सङ्गणादिभिः सदा प्रपन्नया ।

श्रिया नता भवन्तु शीलशालिनः प्रजागणाः

सुयोगलब्धिरीदृशी विना कृपां न चेशितुः ॥

SOME OPINIONS.

H. D. VELANKAR, M. A.
Professor of Sanskrit,
Wilson College, BOMBAY.

10/2 Shastri Hall,
BOMBAY 7
19th June 1938.

Pandit Gajanan Shastri Sadhle of the Gujarati Printing Press has prepared a concordance of all the sentences which occur in the different Upanishads. The Pandit's aim is to enable a reader to trace the different Upanisadic quotations occurring in the vast Sanskrit literature to their original sources. For this purpose, he has laid under contribution not only the printed Upanishads, which are not more than 125 in all, but also searched out, copied and analysed about a hundred more unpublished texts, which are generally accepted as the Upanishads by respectable Sanskrit authors. It is true that many of these are not very ancient and perhaps do not deserve the name Upanishad in its technical sense; yet from the point of view of the general reader, they are all very important and therefore incorporated in his Kosha by Pandit Sadhle. For this same reason, the Kosha even contains an index of the quarters of all the stanzas from Bhagvad Gita, which is regarded as equally authoritative with the Upanishads and is sometimes actually called an Upanishad.

This concordance of Pandit Sadhle would be important even from another point of view. It would facilitate a comparative study of the Upanishads and show the extent of mutual indebtedness of the Upanishadic authors in respect of philosophical ideas and phraseology. The older concordance of the Upanishads prepared by Col. Jacob was no doubt more useful. It contained an index of important Upanishadic word, under each of which, sentences containing those words from the different Upanishads were collected. Thus one could gather at a glance what the different Upanishads had to say about Atman or Ishvara or any other thing, by merely referring to a word expressive of it, in the concordance. Pandit Sadhle's Kosha does not afford this facility, as it is merely an index of Upanisadic sentences and parts of sentences *arranged according to the alphabetical order of their initial words*, and as sentences containing one particular word or name are naturally scattered over the different parts of the Kosha in accordance with the alphabetical order of their *initial* words. Yet as pointed above, Pandit Sadhle's Kosha is very important in its own way. The patient labour which he has spent over it deserves all praise and admiration. During the last three years, I have been watching the progress of his work with interest and admiration for his untiring patience in spite of his advanced age

and a number of household difficulties. It is the Pandit's ambition to see this work of his in a printed form; he also intends to publish the hitherto unpublished Upanishads, which are about a hundred in number, if he gets the necessary financial help. I earnestly request that Pandit Sadhale should be given every sort of encouragement and help by those, who are in a position to give it.

(Sd.) H. D. VELANKAR.

(2)

In the vast range of Sanskrit Literature there are hardly any works so well known as the Upanishads. By reason of the spiritual elevation to which many of them attain, by their method, by the supreme importance of the topics they deal with and by their great earnestness in the cause of the search for the highest truth, they contain an universal appeal. They exercised great fascination even on the minds of some of the greatest *savants* of the West, such as Schopenhauer, Max Muller and Deussen. Any work that helps in increasing the value and utility of the Upanishads is therefore to be welcomed by every one interested in the study of Sanskrit and of Philosophy. On account of the great value attached to the principal Upanishads, numerous treatises composed in comparatively modern times have been passed off as Upanishads. No one has been able to fix the number of Upanishads. The Nirnaya Sagar Press brought out an edition of 108 Upanishads. Pandit Sadhale Shastri after patient industry and research for years calculates the number of Upanishads to be 220. In order to facilitate the study of the Upanishads and enhance their utility he has prepared an index of about forty thousand sentences from 220 Upanishads arranged in Alphabetical order. The Pandit deserves the highest encouragement for his patience, industry and research from all those who are interested in the spread and diffusion of our Ancient Literature. This Index is in a different category from the concordance of the Upanishads and the Bhagwadgita prepared by Colonel Jacob over forty years ago. Col. Jacob laid under contribution only about 55 Upanishads and he only gives an index of words. Pandit Sadhale Shastri deals with 220 Upanishads and gives an index of sentences (Vakyas) and not merely words. One may express the hope that when the Pandit receives help for publishing the laborious index of sentences that he has prepared, he will see his way to editing the other Upanishads (about one hundred in number) that have not so far been published by any one.

Bombay,
8th June 1938 }

P. V. KANE.

The 'Gujarati' Printing Press
Sassoon Building
Elphinstone Circle, Fort,
BOMBAY.

Shriyut Shastri Gajanan Shambhu Sadhale is Shastri and Pandit of Sanskrit language and religious literature. He is in our service for many years. He is well known in the Bombay Presidency by his numerous works edited and corrected by him in different Sanskrit, Hindi, Marathi and Gujarati publishing firms. He has worked in this field for the last (40) forty years. He himself has published a religious and ceremonial work known as *कुर्यादिवार*, which has run into two editions. Under the well known publishing firm now defunct of Messrs. Hariprasad Bhagirathji, he edited three kinds of Shreemad Bhagvat with Balprabodhini commentary of Kashiwala Girdharji, Subodhini commentary of Shridhar Swami and the short commentry known as Churnika. Besides these works he has edited Raghuvamsha, rendering the -verses in prose order (दण्डान्वय) with the tika of Mallinath and many other works. Some eight years back we had the advantage of his learning and experience in bringing out our big publication the Shreemad Bhagvad-Gita, with the Bhashyas of the four great Acharyas and tikas of their well known disciples i. e. eleven tikas in all. In preparing and editing this work the learned Shastri, has very diligently hunted out almost all the quotations used by the tikakaras from the verious Upanishads and other religious works too, in their respective commentaries. While doing this laborious and tiresome work, an idea struck him that though the concordance of words of Upanishads prepared by the late Col. Jacob Saheb is very useful, still it is lacking in many respects, therefore a complete Concordance of all the (वचन) sentences of all the Upnishads if prepared, will be very useful to the interested public and students of Hindu Philosophy. With this idea he worked out and prepared उपनिषद्वाक्यमहाकोश, which for want of adequate encouragement and funds is lying unpublished.* If no help is given to this work, a serious loss will be suffered by the public and scholars. He has spent days and nights for years in preparing the Kosha, a very intelligent work. He deserves in every way help and encouragement from rich liberal folks, public institutions and Princes of India.

King George VI's
    Birthday. }
9th June, 1938

NATAVERLAL ITCHARAM DESAI, B. A.
Editor, the 'GUJARATI'

A. B. GAJENDRAGADKAR,
Professor of Sanskrit,
Elphinstone College, Bombay.

Home Address:
Maharaja Building,
BOMBAY No. 4.

I have seen the manuscript of the Concordance of Upanisadic sentences prepared by Pandit G. S. Sadhale. It has taken the Pandit years of patient work to prepare this manuscript. Two hundred and twenty Upanisads, more than a hundred of which are unpublished, have been used by Pandit Sadhale for this Concordance. The book, when published, would be of very great use to students of Upanisadic literature. I think Pandit Sadhale deserves financial help at the hands of those who are interested in the study of the Upanisads. As more than a hundred Upanisads, which exist only in manuscript form, have been used for the preparation of this Concordance, I cannot help thinking that it would be better if Pandit Sadhale were to undertake the publication of those unpublished Upanisads first.

12th June, 1938

Sd. A. B. GAJENDRAGADKAR,
Professor of Sanskrit,
Elphinstone College, Bombay.

I happened to read your 'Upanishad-Vakya-Mahakosha. I read almost all the quotations.

It gives me great pleasure that you are doing your utmost to collect all the 223 published and unpublished Upanishads and to arrange their sentences in alphabetical order and with reference to the context. In order that the context of all of them should be easily referable it is necessary to publish them all in one set.

You propose in your advertisement to collect some more Upanishads. The bare text of the Upanishads available seems to contain Upanishads with discordant matter which must be due to mistakes in them. These mistakes should be corrected with the help of Bhashyas and commentaries; available variations in texts should be quoted stating the author using them.

I do not think a better person than yourself can be found for all this work and therefore I pray God that He may grant you life, intelligence and power to do it.

Benares: 30-8-1940

Anant Shastri Phadke,
Prof. Govt. Sanskrit
College, Benares.

FROM THE NEW INDIAN ANTIQUARY-SERIES-Vol. III, No. 12, Marh 1941

Upanishad-Vākya-Mahākōśa (or a concordance to Upanishads) Vol. I (अ to ण) by Gajanan Shambhu Sadhale Shastri. Published by the "Gujarati" Printing Press, Fort, Bombay, 1940; pp. 351; Price Rs. 7. Size:—7½" × 11".

It is now 50 years since Col. Jacob published his *Upanishad-Vākya-Kōśa* or a Concordance to 45 *Upanishads* in 1891. There is no Sanskrit Scholar in the world who has not utilised this valuable life-boat while navigating on the high seas of Sanskrit-literature during the last half a century. Now that this reference book is gone out of print there is a crying demand for a reprint of it from Sanskrit Scholars all over the world. We are, therefore, glad to find in the volume before us a similar concordance to five times the number of *Upanishads* used by Col. Jacob for his work. The present elaborate Concordance by Shastri Sadhale is projected in 2 Vols. of which Vol. I has just appeared and the work of bringing out Vol. II is in progress. The work of compiling such monumental work single-handed speaks volumes for the patience and learning of Shastri Sadhale, who is already running his 72nd year and we hope he would be encouraged by Sanskrit Scholars and learned bodies all over the world to complete Vol. II of this Concordance before long. There is no greater satisfaction to a scholar than that afforded by the completion of his life's work designed and carried out for the benefit of

comrades in the field in a spirit of sevice and devotion to duty, which is characteritic of Indian Shastris but which is now getting rare.

God helps those who help themselves and the labonr of Shastri Sadhale on this *Mahākośa* has not been spent in vain. The new Ruler of Baroda, His Highness Maharaja Pratapsinha Gaekwar has already donated Rs. 3,000 towards the cost of publishing this work. This is a maguanimous gift and it is but in the fitness of things that the work is dedicated to the Maharaja. It gives us great pleasure to find Maharaja Piatapsinha following the best traditions of his grandfather His Highness Maharaja Sayaji Rao Gaekwar who had a soft corner for learned men and learning of any nation in the world and much more for Indian Scholars and learned bodies. It is also gratifying to note that the University of Bombay has donated Rs. 1,000 for the present work and thus evinced its appreciation for the work of Shastri Sadhle.

The wisdom of the *Upaniṣads* has saturated the entire field of Sanskrit learning and scholars carrying on historical research find it a baffling problem to trace quotations from the *Upaniṣads* to their sources. The philosophers of old had no sense of time and space as they were "*dik-kāla-anavacchin*" but the history of literature is based on *time* and *space*. There has sprung into being a host of *Upaniṣads* from the earliest time to the present day and consequently the task of determining even their relative chronology has become extremely difficult. It would be a red-letter day in the history of Critical Sanskrit Scholarship when the history of every Upanishadic quotation is proved and recorded with textual variations in an Encyclopaedia of Quotations. For such a history the present *Mahākośa* should prove extremely useful. Then again scholars who want to edit many Vedānt texts are unable to trace some of the Upanishadic quotations to their sources which are not available in a published form. For this purpose Shastri Sadhle has utilised many Upanishads which are at present available only in a Manuscript form.

To burden a scholar in his 72nd year with suggestions regarding the improvement of his work may be considered sacrilegious. However, in the interest of a wider use of his valuable work of a life-time we feel it our duty to record one suggestion for his consideration viz. the preparation of an *Index to the leading words in the Quotations recorded in the Mahākośa*, in the absence of which we find it difficult to make full use of the wealth of material garnered in these Volumes. In the Dictionaries of Quotations from English and other literatures we always find an Index of leading words appended to each Dictionary. Even in the *Hobson-Jobson* by Yule and Burnell we find an exhaustive Index of 335 pp. in a volume of 1021 pp. Such an Index is a necessary adjunct to a monumental work and should not be avoided if the work is to be used for frequent reference by every Sanskrit Scholar. With this suggestion we take leave of Shastri Sadhle's labour of love put in neat printing by the Gujarati Printing Press of Bombay, to whom we offer our best thanks for the successful production of the present volume.

FROM THE JOURNAL OF THE BOMBAY UNIVERSITY

Upanishad vakya Mahakosha (Purvardhah): Compiled by Pandit Gajanan Shastri Sadhale and published by Mr. N. I. Desai at his Gujarati Printing Press, Fort, Bombay, 1940. Price Rs. 7.

This is a complete collection of all Upanisadic sentences occurring in the 223 Upanisads which the author has collected together with great labour. The Upanisads include short and long, important and unimportant, early and late ones, as a matter of fact anything that has been called an Upanisad or passes as such. Longer sentences are cut up into shorter ones and all these are listed together in an alphabetical order of their initial portions. The collection is a very interesting one and now any sentence which is quoted in a Sanskrit work and which professes to be from an Upanisad can at once be found out whether it is so and traced to its original source.

Pandit Sadhale Shastri undertook this work about twelve years ago and has now completed it by means of hard and patient labour, in spite of his advanced age, declining health and scanty material at his disposal owing to poor circumstances. He had to struggle incessantly for procuring the Upanisads, whether in a printed or manuscript form from various sources. In printed editions, he often discovered misprints, which he had to correct with the help of the different commentaries on them which also he secured with great labour. It is indeed unfortunate to find even the latest edition of the 108 Upanisads published by the N. S. Press full of errors and misprints. We therefore earnestly hope that Pandit Sadhale Shastri will soon be able to bring out the second Volume of his Mahakosha and also a good edition of the 223 Upanisads which he has thus collected with patient labour, in one tidy volume.

The Mahakosa naturally reminds us of an earlier attempt of a similar nature made by Colonel Jacob, whose Upanisatvakyakosa was published in the Bombay S. Series in 1891. Colonel Jacob had compiled his Vakyakosa from 66 Upanisads which were available to him in print at that time. His plan of arranging the sentences however is on totally different lines. He selects all the important words occurring in the Upanisads and after arranging them in an alphabetical order, puts together under each all the sentences where that word is employed in the Upanisads. This method has a distinct and obvious advantage for a research student who desires to explore the philosophical mines of the Upanisadic fields. He will find all the sentences grouped together, in which a particular word representing the topic under investigation occurs and will thus get without much labour all the Upanisadic material in one place about it. To a research student the Upanisads are of great interest mainly on account of their contents, and any book of reference like the Kosa would be more welcome to him, if it makes his reference to these quicker and easier. Colonel Jacob's book admirably serves this purpose, while the Mahakosa before us, though more extensive, is a purely mechanical compilation of the Upanisadic sentences, based upon the alphabetical position of their initial portions, having practically nothing to do with the contents

of these sentences. Yet it has its own value and purpose to serve as shown at the end of the first paragraph of this review. Besides, we are hopeful that one day an alphabetical index of important words and expressions occurring in the 223 Upanisads will be published, showing under each word at least a selection of the important sentences which contain the word and which are quoted in the Kosa, either by the indefatigable Pandit or by some pupil or admirer of his. This index need show only the commencing portions of the sentences, which then may be taken out by the reader.

Bombay

(Sd.) H. D. Velankar.

419, Narayan Peth,
Poona 2.
Date 12th Sept. 1941.

Dear Pandit Gajanan Shastri Sadhale,

As I am preparing a dictionary of Shrimadbhagwadgita (Laghu Kosha) it has become necessary to settle the meanings of those words which have occurred in the Principal Upanishadas and also in the Gita. Although the language of the Upanishadas appears to be simpler than the Veda Sanhita yet it is very difficult to settle the exact meanings of Aupanishadik words. In the printed Upanishadas themselves we find several readings and some of them incorrect. This difficulty also I found when I wrote my Shrimad Bhagwad-Gita Pravesha. While writing the book one of my friends suggested me to refer to your Vakya Kosha and on referring to the two volumes of your book I found it very usefull for my purposes. The speciality of your Kosha appears to me that your quotations and the readings of the Upanishadas are correct.

I may make you another suggestion. There is not an edition yet published containing all the Upanishadas. There are many Upanishadas which are at present available in the manuscript form and not being printed and published. The public generally does not know of these unpublished Upanishadas.

If you under-take this great task of editing a correct collection of the Upanishadas both published and unpublished, you will be thereby doing a great service to all the students of the Upanishadas. As a matter of fact I find some of the Upanishadas referred to in your Vakya Kosha are not yet printed and published. No doubt the Nirnaya Sagar and other presses have published collections but they are incomplete. I would therefore urge on you the necessity of the publication of a collection of corrected Upanishad texts.

Trusting that this suggestion will be acceptable to you.

I am
Yours sincerely,
L. R. Gokhale

प्रशंसापत्रावलिः ।

—:०:—

श्रीसङ्केश्वरमठाधीशपूज्यपाद-श्रीमज्जगद्गुरुशङ्कराचार्याणां महानुशासनम् ।

मार्ग. व. २ श. १८६२ ता. १६/१२/४०

स्वस्ति श्रीमत्समस्तसुरसुन्दरपूजितपादारविन्द-शिवप्रतिबिम्बवर्ध-श्रीमत्परमहंस
परिव्राजकाचार्यपदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणयमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारध्यान-
धारणासमाध्यष्टाङ्गयोगाद्युपनिषत्पञ्चकवर्त्यनायविच्छिन्नगुरुपरम्पराप्राप्तपद्दर्शनसंस्था-
पनाचार्यव्याख्यानसिंहासनाधीश्वर-सकलनिगमागमसारहृदयसाङ्ख्यत्रयप्रतिपादकसकल-
नास्तिकमतोच्छेदपूर्वकसकलधर्मसंस्थापनैकधुरीण-वैदिकमार्गप्रवर्तक-सर्वतन्त्रस्वतन्त्रश्री-
महाराजधानीकृत्यभ्युदयपुरवराधीश-श्रीमद्राजाधिराजगुरुमण्डलाचार्यश्रीमच्छङ्कराचार्या-
न्वयसंज्ञाताभिनवपञ्चगङ्गातीरवासकमलानिकेतनकरवीरसिंहासनाधीश्वरश्रीसच्चिदानन्द-
श्रीविद्यानृसिंहभारतीकरकमलकिञ्जल्कोद्भवश्रीमदभिनव-श्रीसच्चिदानन्द-श्रीविद्याशङ्कर-
भारतीस्वामिकृतानि श्रीभास्वपरिवारच्छात्राणामवदिनमेधमान-भव्यजनकानि
श्रीमच्छङ्कराराधनावसरीयनारायणस्मरणानि ॥

समवलोकितः क्लिष्टायमस्माभिरामुलान्तमापाततः श्रीउपनिषद्वाक्यकोशस्य पूर्वार्धः । शारीरमाध्यादि-
वेदान्तग्रन्थानधीयानाः प्रायस्सर्वे वेदान्तशास्त्रगहनप्रविविक्षवः प्रमाणत्वेनोदाहृतानामुपनिषद्वाक्यानां कचित्
कचित्समुल्लिखितानां वाक्यखण्डानां च स्थलादिकं साकल्येन यथार्थपाठपूर्वकं ज्ञानं चान्तरायावधि नितान्तं
क्लिश्यन्त एवासन् । तेषां तमिमं क्लेशमहलक्ष्य साधले इत्युपाख्यशम्भुसूत्रभिर्गजाननशास्त्रिभिः सम्पा-
दितोऽयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशः ।

सुदृष्टसौष्ठवेन पत्राणां च हृदयङ्गमत्वेनायं कोशः सर्वेषामेवान्तरङ्गं हठादेवावर्जयेदिति बलीयानो विश्वासः ।
तदयमवश्यं संगृह्यतां वेदान्तशास्त्रप्रणयिभिरनतिप्रयासमेवोपनिषद्वाक्यानि स्थानज्ञानेन पूर्वापर-सन्दर्भपूर्वक-
मवाप्तुं विज्ञातुं चाभिलष्यद्विरन्यैरपीति संसूच्यते सप्रमोदोन्मेषमस्माभिः ।

जराजर्जरितेऽपि वयसि सम्पादकवर्यैः साधलेमहाशयैः समारब्धेऽस्मिन्महत्सुपि कर्मणि श्रीशारदाचन्द्र-
मौलीश्वरो यशः श्रियं च निरन्तरायं सत्पादयेदित्याशास्महे ।

महाहशासनं वरीवर्ति ।

नेपालीयसंस्कृतराजकीयपाठशालाध्यापककविवर्यकुलचंद्रगौतमानामभिप्रायः—

ता. २१/१२/४१.

आपूनुदुर्लभतमादुत्साहोद्धासतो युनः । विद्यावयोतिष्ठद्वाङ् गजाननाख्यान् बुधान् वन्दे ॥
अयि ! विद्वद्वरमणयः ! श्रीमद्भिः प्रणयपूर्णचेतोभिः । अनिसुष्टमनतिपूर्वं नतिपूर्वं पुस्तकं दृष्टम् ॥
भवदीयमौपनिषदं कोशमिमं वीक्षमाणस्य । कस्य न कृतविद्यस्य प्रमदः संपद्यते सद्यः ॥
नानानिबन्धवाक्यस्थलाहुसन्धानसाधितः सोऽयम् । नूतमनूनभमद्विद्वयाद् सुधियां श्रियं कोशः ॥
एतत्कृतिसुतिविधावनलभूताऽपि मद्भाणी । सखदीर्यं धन्यवादान् योजयितुं चेष्टते पाणी ॥

X X X X

स्यागी गुणाबुरागी विद्वद्वरखिन्नताकोपी । अवनीशश्चिरमवनीमवतु ग्रीतः प्रतापसिंहोऽपि ॥

X X X X

एतादृशान्प्रबन्धान्विभजनीनान्प्रकाशयन् क्रमशः । जीवतु निरामयः श्रीनटरालाः परपशताः शरदः ॥

X X X X

इत्युपसंहृत्य गिरश्चिरन्तनप्रणयपालनप्रायी । सुकुलीकृतकरपुगलः करोति कुलचन्द्रगौतमः प्रणतीः ॥

माधवबाग-गीता-पाठशालाध्यापकानां 'आठवले' इत्युपाख्यानां

वे. शा. सं. वैजनाथशास्त्रिणामभिप्रायः—

मि. ४।६।६३ मंगळवार

...विदितमेव हि भवादृशां मोहमयीस्थानां विद्वद्गराणां यत् मोहमय्यां "श्रीमद्भगवद्गीता-पाठशाला" संज्ञिका कापि संस्था "माधवबाग" निवासस्थाने पंचदशवर्षावधिकालपर्यंतं स्वकर्तव्यपराऽस्ति । अतः परं च निरवधिकालपर्यंतं स्वकर्तव्यपरा स्थास्यतीति । अस्याः पाठशालाया उद्देशोऽपि अयमस्ति यत् वयोवृद्धास्तपोवृद्धा ज्ञानवृद्धा धनवृद्धाः सद्गृहस्थाः सांसारिकस्वस्वकर्तव्यनिष्ठाः संतः श्रवणमननद्वारा व्याख्यानात्मिकया पद्धत्या च सर्वाङ्गीणस्य वेदांतशास्त्रस्य अभ्यासं कुर्युरिति । तदुद्देशेन च तस्यां पाठशालायां गीतावर्गो ब्रह्मसूत्रवर्गो दर्शनशास्त्रवर्गो उपनिषद्बर्गश्चेति अनेके वर्गाः संति । संकलनया परिगणने सति शतसहस्राद्याः सद्गृहस्थाः स्वागमनेन एतां पाठशालामनुग्रहविषयिकां कुर्वन्ति ।

एवंविधायाः पाठशालाया अध्यापनकर्मालंकारीणः वैजनाथशर्माऽहं एकस्मिन् दिने "केसरी" नामकवर्तमानपत्रे "उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य" उद्घोषणां वाचयित्वा मनसि विचारमकरवम्-गीतापाठशालायां उपनिषत्प्रवचनार्थमस्य कोशस्य महाहृदययोगो भवितेति । अनंतरं च प्रतिदिनं स्वस्योपस्थित्या उपनिषद्बर्गमलंकुर्वाणाः श्रेष्ठिश्रेष्ठिनः "गुजराती प्रिदिंग छुद्रणालय" संस्थायाः स्वामिनः श्रीयुताः "बाबुभाई इच्छाराम देसाई" नामकाः सद्गृहस्थाः "उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य" पूर्वार्धसमर्पणेन मदस्तमलमकुर्वन् । तस्यास्य कोशस्य प्रस्तावनासहितं वाचनं ममात्यंतोपयोगि जातम् । प्रवचनसमये च स्थले स्थले उपयोगमकरवम् । अयि महाशयाः ! भाष्यकारैष्टीकाकारैश्च स्वस्वमतद्वहीकरणार्थं यत् यत् उपनिषद्वाक्यजातं प्रमाणतया गृहीतं तस्य वाक्यजातस्य पूर्वापरानुसंधाननिर्णये भवदनुग्रहेण निष्पन्नोऽयं 'उपनिषद्वाक्यमहाकोशः अतीवोपकारी जातः' इति निश्चितं मम मतम् । नात्र संशयः ।

परंतु एकेन न्यूनत्वरूपेण शल्येन मन्मनसि अस्वास्थ्यं कृतं यत्-युष्मत्प्रणीतेन उपनिषद्वाक्यमहाकोशेन वाचनगतप्रसिद्धोपनिषद्वाक्यानां पूर्वापरानुसंधानानि ज्ञातानि भवन्तु नाम, परंतु अप्रसिद्धोपनिषद्वाक्यानां पूर्वापरानुसंधानाज्ञानं तु तदवस्थमेवेति । प्रसिद्धोपनिषत्संख्या च भवद्भिरेव प्रस्तावनायां प्रकटीकृता (२२३) उद्घोषितं च तत्रैव भवद्भिः यत् कस्मिंश्चित् काले केषांचित् दृष्ट्या अप्रसिद्धा अपि दृष्टान्तिं प्रसिद्धा उपनिषदः (२२३) संख्याभ्यधिकाः संतीति । अतः सविनयं युष्मच्छरणाः प्रार्थयन्ते मया यत् प्रसिद्धाप्रसिद्धा उपनिषदः द्वैताद्वैतादिसंप्रदायपरा एकत्र संग्रथ्य पाठभेदादिसंशोधनेन प्रकटीकर्तव्या युष्मद्भिरिति । इदं कर्तव्यं युष्माकमेव सुलभं यतः तत्रभवन्तो हि "उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य प्रणेताः" अतः युष्मच्छरणान् प्रार्थयन्ते भवादृशविद्वदनुचरः—

वैजनाथशर्मा ।

राजापुरसंस्कृतपाठशालाप्रधानाध्यापकानां निगुडकरेत्युपाह्वानां

वे. शा. सं. जनार्दनशास्त्रिणामभिप्रायः—

आश्विन कृ. १ श. १८६२

...निगुडकोपाह्वानजनार्दनकृतातिनतिततयो विलसन्तुतराम् । विशेषस्तु-दृष्टोऽयं श्रीमद्भिर्महता परिश्रमेण संपादित उपनिषद्वाक्यमहाकोशः, यो हि मादृशानां दिदृक्षुणां दृष्टिं प्रसादयति मनश्च समाधयति । सर्वेषां विदुषां पाठकानां प्रवक्तृणां व्याख्यात्रादीनां च विशेषेण अयमुपपुज्येत इति बाह्यं प्रतीमः । नाथावधि ईदृशप्रथमप्रथने कोऽपि विद्वान्स्मदीये प्रदेशे उद्युक्तः श्रुतः । न तावच्छारीरं बलं नापि द्रव्यबलं नच साहायकसंघबलं तथापि एकाकिनैव अत्रभवता सम्यक् कार्यमिदं वटोदराधीशश्रीमन्महाराजाधिराजप्रतापसिंहमहाराजादीनां साहाय्यमासाय संपादितं इत्ययं श्रीहरेरनुग्रह एवेति मन्यामहे । एतादृशे वृद्धे वयसि खलु इमांस्तत्रभवदीयान् दीर्घप्रयत्नान् दृष्ट्वा यूनामपि चेतांसि लज्जावृत्तानि भवेयुः इति निःसंदेहं ब्रूमः ।

किमधिकं लेखनीयं किंतु यथाऽयं महान् कार्यराशिः परं पारं प्रापितः, तथेदमप्यपरं विधातुं शास्त्रि-प्रवराः प्रभवेयुः यत्-उपनिषदोऽपि नाथावधि संपूर्णतया प्रकाशिताः कुत्रापि दृश्यन्ते । ताः यदि पाठ-भेदादिनिदर्शनपूर्वकं प्रसिद्धा अप्रसिद्धाश्चेति संमील्य एकत्रैव साकल्येन मुद्रिता भवेयुः ततो विदुषां महानानंदः संजायेत ।

प्रार्थयामः ईश्वरानुग्रहेण एतदपि महाकोशवत् स्वल्पेनैव कालेन सम्यक् संप्रथेतेति अलं पल्लवितेन ।

श्रीकृष्णेश्वरनिवासिनां हरिहरभक्तिपरायणानां कवीश्वरोपाह्वानां

वे. शा. सं. यशवंतशर्मणामभिप्रायः—

कार्तिकासिता ११ सोमवासरः, शकः १८६२

श्रीकृष्णः—अयि भो महाशयाः ! गजाननशास्त्रिणः साधलेवंशावतंसः—

अनवरतदुश्चरितनिरतानेकभारतीयजनदुर्मतप्रसरणवशात् संजातनिबिडतरतिमिरेऽस्मिन्नवसरे, पारमार्थिकज्ञानाकर-
वेदांतदिवाकरनिकर इव श्रीमद्विरयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशो निरमायि । येन पूर्वपरानुसंधानस्थलनिदर्शनज्ञानमुपनिष-
द्वाक्यानामेकत्र प्रकटितं जिज्ञासूनां च मादृशां व्यवसायबंधूनामपि च विदुषां मुदे स्यादिति सुनिश्चितमेव । जराजर्जरित-
शरीराणां तत्रभवतां भवतामिमं परिश्रमं प्रसमीक्ष्य भवेद्युर्मदाक्षविनम्रीकृतमूर्धानो युवानोऽपि ।

चटोदरनगराधीश—‘श्रीमन्महाराज प्रतापसिंह’—सहायतया च श्रीमद्भगवत्कृपयाऽप्यवशिष्टाशेषोपनिषन्महावाक्य-
कोषनिर्मितिर्भवत्सङ्कलितानां दृष्टश्रुतपूर्वाणां चाश्रुतपूर्वाणामुपनिषदामेकत्रितं मुद्रणमचिरेणैव कालेन भवतु, येनापूर्वलाभा-
भ्यान्मन्दनगमाक्षरोहेयुर्मादृशः कवीश्वरा इति श्रीभगवत्पदारविंदेऽभ्यर्थयामः ।

निरलसं जनताज्जनार्दनसेवातत्पराणां श्रीमतामायुरारोग्यादि शं तनोतु जगदीशः । ग्रंथोऽयं नवीनः समीचीनः ह्रस्वप्राप्तो
भाषिकैरनेकैर्धनिकैश्च सर्वैरपीत्यलं पल्लवितेन ।

भवदीयः

यशवंतशर्मा हरिदासः ।

वेदशास्त्रपाठशाला—सावंतवाडी. वे. शा. सं. शंकर गंगाराम

शास्त्री कशाळकर यांचें पत्र

ता. २० जून सन १९४१

...आपण मोठ्या मुदतीने व मोठ्या परिश्रमांनी तयार केलेल्या ह्या कोशाचा उपयोग आमच्या संस्कृत पाठ-शाळेच्या
अध्यापकांस आणि प्रौढ विद्यार्थ्यांसहि होण्यासारखा आहे. या कोशांतील वर्णावळी—वाक्यसंग्रहावळी उपनिषदंतर्गत
सामाजिक—वैश्विक—राष्ट्रीय—धार्मिक—तांत्रिक—वैज्ञानिक वगैरे अवांतर विषयांचाहि लाभ चटकन करून घेणे हे छकर
आहे, व या सर्व विषयांचा संग्रह उपनिषदांत केलेला पाहून रसिक विद्वानांना असेच वाटेल. ही सर्वच उपनिषदे
छापून निघतील तर केवढा तरी महदुपकार होईल. भगवद्गीतेतील वाक्येहि उपनिषद्वाक्ये छापून घेतलेली दिसतात, ही
उपनिषद्वाक्ये कशी ? अध्यायांच्या शेवटी ‘भगवद्गीतासूपनिषत्सु’ असे छटल्यामुळे कदाचित् तसा भ्रम होईल. पण
त्या ठिकाणी ‘उपनिषत्सु’ याचें विशेषण, ‘भगवद्गीतासु’ हे आहे. भगवंतांनीं गाईलेलीं उपनिषदे याचा तात्पर्यार्थ,
उपनिषदांतील मथितार्थ भगवतांनीं अर्जुनाला कथन केला. ‘सर्वोपनिषदो गावो दोग्धा गोपालनंदनः’ यावरून हे स्पष्ट
आहे. छापूनच बहुवचन ‘उपनिषत्सु’ हे सार्थ आहे. पूज्यपाद गौडपादाचार्य यांनीं केलेल्या उपनिषत्कारिकाहि
यांत घेतल्या आहेत. अपौरुषेय वाक्यांचा संग्रह करण्यानें उपनिषद्वाक्य या नामाला गौणता येते असें वाटते, हा
प्रुस्तकांतील दोष नव्हे तर ध्येयाची शंका आहे असें समजावें.

आपण ज्या उपनिषदांवरून हा कोश केला आहे तीं तीं सर्व उपनिषदे एकत्रच छापलीं जाणें अवश्य
आहे; कारण उपनिषत्कोशांतील एक वाक्य एका पृष्ठावर आले तर त्या मागील व पुढील वाक्य
कोणत्या पृष्ठावर आहे हे समजणें शक्य नाहीं. छापून मागचा पुढचा संबंध समजण्याकरितां सर्व उप-
निषदे एकाच ग्रंथांत असणे जरूरीचें आहे. नवीं जुनीं उपनिषदे दोन युकांत छापलीं तरीहि सदर
अडचण येणारच. दुसरें एक कारण असें आहे कीं, कांहीं कांहीं उपनिषदे पृथक् पृथक् छापलेलीं
दिसतात; पण तीं अशुद्ध असावीं असें त्यांच्या अर्थबोधानें व अर्थानभिज्ञतेनें दिसतें. छापून सर्व
उपनिषदे त्यांच्या त्या त्या भाष्यांवरून शुद्ध करून छापविलीं तर लोकोपकृति होऊन विद्वानांना त्यांचा
चांगला उपयोग होईल असें वाटतें.

आपली आर्थिक परिस्थिति आम्हांला माहीत आहे. त्यावरून सर्व उपनिषदे छापणें हे आपल्या शक्तीच्या बाहेरचें
काम, किंवा नव्हे ? अशक्य आहे. तथापि आपल्या उपनिषद्वाक्यकोशाला ईशकृपेनें आभय मिळून जसा तो प्रसिद्ध झाला,
तसाच त्याच परमेशाच्या कृपेनें उदार दयाळू दात्यांकडून पूर्णाभय मिळून सर्व प्रसिद्धाप्रसिद्धहि उपनिषदे प्रसिद्ध होतील
अशी आम्ही आशा करितों.

વિદ્વાનોને તેમજ વેદાંતજ્ઞાનના જિજ્ઞાસુઓને અતિ ઉપયોગી આ પુસ્તક વિશે એક તરફથી વિદ્વાન નીચે પ્રમાણે લખી જણાવે છે:—

અમારા એક મિત્રે 'ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ'ની બહુ બહુ પ્રશંસા કરી કહ્યું: 'આ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ અતિ મહત્વનો હોય અત્યુપયોગી થયેલો છે, એટલે સાધારણ સંસ્કૃત ભણેલી વ્યક્તિથી પદવીવર મહા-મહોપાધ્યાય સરખા પડેલો પર્વત સર્વને સરખા ઉપયોગી થઈ શકે એવાં ઉપનિષદોમાંનાં પ્રમાણવાક્યોનો આમાં સમાવેશ કરેલો છે; તેથી આ ગ્રંથ સર્વોપયોગી છે. પ્રત્યયકાર, કીર્તનકાર, પુરાણિક, વ્યાખ્યાતાઓ વગેરે વિદ્વંસોને તો આ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ ઉપયોગી થશે જ, પણ વેદાંતભક્ત વેદાંત વક્તાઓને અધ્યાત્મવિષયપર ચર્ચા કરી તરિષયક સિદ્ધિતાનું પ્રતિપાદન કરવા માટે પણ આસ આશ્ચર્યક થઈ પડે એવો આ સર્વજનોને પરમોપયોગી છે. માટે જ શ્રીમત મહારાજભિરાજ પ્રતાપસિંહ મહારાજ વડોદરા સરકારે કૌસીલમાં પાસ કરી લઈ વે. શા. સં. શાસ્ત્રી ગજનન શંભુ સાધલેને રૂ. ૩૦૦૦ બક્ષીસ આપ્યા. આટલું જ નહીં પણ તે પૂર્વે બોમ્બે યુનિવર્સિટીએ પણ સદર શાસ્ત્રીજીને રૂ. ૧૦૦૦ બક્ષીસ આપેલા છે...' ઇત્યાદિ.

આ સર્વ મિત્રે કહેલું સાંભળતાં જ X X X તે જોવાની ઉત્કંઠા ઉત્પન્ન થઈ.

ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ કરવાની કદપના ઉપનિષદ્વાક્યકર્તાના મનમાં ઉદ્ભવવા કેટલાક સમય પૂર્વે ગુજરાતી પ્રેક્ષમાં આપેલી અને આ ઉપનિષદ્વાક્યકર્તાએ જ તપાસી સંકલિત કરેલી એકાદશટીકાત્મક શ્રીમદ્ભગવદ્ગીતા કારણબદ્ધ થઈ. તે કેમ-કેવી રીતે તે ઉપનિષદ્વાક્યની પ્રસ્તાવનાઓ પરથી સમજવા સરખું છે. તે ગીતા સંબંધમાં આટલું માત્ર સ્વતઃ અનુભવ પરથી કહું છું કે, એક વખત તે એકાદશ-ટીકાત્મક ગીતા, તેમાંના વિષયો અને વ્યવસ્થા જોયા પછી તે લેવાનો મોહ થવા વિના રહેતો નથી.

દસ, તેર અને અઠ્ઠારીશ ઉપનિષદો સર્વજન જ જોવામાં આવે છે. તેમ જ અષ્ટોત્તરશત નામોથી પ્રસિદ્ધ ઉપનિષદો પણ ક્યાંક ક્યાંક જોવામાં આવે છે; પણ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશ ૨૨૩ ઉપનિષદોમાંનાં વાક્યોથી કરેલો હોય તેમની અકારાદિ વર્ણક્રમાનુસાર યાદી પણ આ કોશમાં આપેલી છે. પણ અદ્વાપિ હરતગત ન થયેલી બે રૂં ઉપનિષદો અને અન્ય બે રૂં અતિ અશુદ્ધ અને અસંબદ્ધ હોવાથી તેમનાં વાક્યો માત્ર આમાં દાખલ કરેલાં નથી.

ઋગ્વેદવેદાંતર્ગત પુરુષસૂક્ત, શુક્લ યજુર્વેદાંતર્ગત પ્રવર્ગાશિકાશ્વમેધોપનિષત, ઋગ્વેદખિન્નમાનું શ્રીસૂક્ત અને ત્રિસુપર્ણ વૈદિક હોવા છતાં તેમની ઉપનિષદોમાં ગણના કરતાં સમગ્રમાણ કરી છે. ભગવદ્ગીતાના પ્રત્યેક અધ્યાયના અંતે 'इति श्रीमद्भगवद्गीतासूपनिषत्सु ब्रह्मविद्यायां...' આવેલો ઉદ્દેશ્ય હોવાથી શ્રીમદ્-ગીતાના પ્રત્યેક શ્લોકનાં ચાર ચાર વાક્યો પણ આમાં અકારાદિ વર્ણક્રમપુરઃસર જ આપેલાં છે.

આ ઉપનિષદ્વાક્ય ઈતર કોશોની પેઠે અકારાદિ વર્ણક્રમાનુસાર જ કરેલો હોય એકાર સર્વ વેદોનો અને વિદ્યાઓનો આદિમૂલક હોવાથી ઓકારાદિ વાક્યો આમાં પ્રથમારંભે લીધેલાં છે. છતાં બધાં જ ઓકારાદિ વાક્યો આનાં આરંભમાં આવેલાં હશે જ એમ માત્ર ખાતરીપૂર્વક કહી શકાતું નથી, તથાપિ આ કોશમાં ઓકારને પ્રથમારંભે અગ્રમાન અપાયલું છે, એ ઉપનિષદ્વાક્ય-મહાકોશને શોભે એવું જ થયેલું છે.

કેટલાંક વર્ષો પૂર્વે શ્રી. જેકબ (Jacob) સાહેબે આવેલો જ એક ઉપનિષદોનો શબ્દકોશ કયો હતો, તે હાલમાં અપ્રાપ્ય સ્થિતિમાં છે, પણ તેને ઉપનિષદ્વાક્ય-મહાકોશ કે ઉપનિષદ્-શબ્દમહાકોશ કહી શકાશે નહીં. કારણ કે તેમાં સમસ્ત ઉપનિષદોના શબ્દો સંધરેલા નથી. X X X તેમાંનાં કેટલાંક વાક્યો આશ્વંત-વિરહિત અપૂર્ણ જ છે. શ્રી. જેકબ સાહેબના તે કોશમાં કેટલાંક વાક્યો કેવાં છે એ સમજવા માટે એ ઉપનિષદ્વાક્યમહાકોશમાં તે વાક્યના આરંભમાં (૧) આનું ચિહ્ન 'અ' થી 'ધ' પર્વતના વર્ણાનુક્રમમાં આપેલું છે. વાચકોએ આવાં (?) ચિહ્નોનાં વાક્યો આ કોશમાંથી કાઢી અવશ્ય જોવાં. X X X વે. શા. સં. સાધલે શાસ્ત્રી એમણે પોતાના ચાર વર્ષોના શ્રમો તરફ અને અપ્રસિદ્ધ ઉપનિષદો એકઠાં કરવાના અરથ તરફ લક્ષ ન આપતાં X X X રૂ. ૧૪ કીમત X X X રાખ્યા છે. માટે સર્વસાધારણ સ્થિતિના વિદ્વાનોએ તે કોશની એક એક પ્રત લઈ ગ્રંથકારને અવશ્ય મદદ કરવી અને શ્રીમાનોએ તો સુકંતહસ્તે ઉદાર આંતઃકરણ મદદ કરવી જ કરવી, કારણ આ કોશને મળેલી મદદ-રકમ કાર્યના પ્રમાણમાં અત્યલ્પ જ છે એમ જણાય છે.

ગુજરાતી સાપ્તાહિક પત્ર પૃષ્ઠ ૧૨૮૬ તા. ૨૬ સપ્ટેમ્બર ૧૯૪૦

પ્રાણીઆન-ગજાનન શંસ સાધલે ૮/૦ ગુજરાતી મિત્રીંગ પ્રસ. સામુદ્રિક વિદ્યાગ, સર્કલ, કોટ-મુંબઈ. ૧

UPNISHAD-VAKYA-MAHA KOSHA

PREFACE

The first volume of the Upaniṣad Vākya Mahā-Kośa or a Concordance of Upaniṣadic sentences is now presented to the Sanskrit knowing public. It will be interesting to note here the circumstances leading to the publication of this helpful but voluminous work.

While working as a Shastri in some leading printing houses of Bombay, I was entrusted by the Gujarati Printing Press to prepare an edition of the Bhagavad Gita with eleven commentaries, mostly unpublished. In making an attempt to trace the original sources of the quotations from the Upaniṣads and the Puranas, I found Col. Jacob's concordance useful but not altogether satisfactory. This Concordance was compiled from forty-five Upaniṣads only, and is therefore by no means exhaustive, and consequently a large number of citations could not be traced with the help of Col. Jacob's work.

In the eleven commentaries on the Bhagavad Gita citations are made not only from the 108 well known Upaniṣads, but also from many others which are either not known or very insufficiently known. This naturally necessitated a patient search for further manuscripts in the archives of the manuscript libraries throughout the length and breadth of India.

The search which proved very successful showed the existence of no less than 223 Upaniṣads. These Upaniṣads were collected, and a list of sentences occurring in them was made out in an alphabetical order after a sustained labour of several years. It is hardly necessary to mention that this list proved very helpful in tracing the citations occurring in the eleven commentaries on Gita to their original sources. The edition of the Bhagavad Gita was ultimately published by the Gujarati Printing Press, Bombay.

By the time I finished the list of sentences in the 223 Upaniṣads in my collection, the number of sentences had already gone beyond forty thousand. Lest this labour of years may go in vain if it be not printed and published, I decided at the advice of my friends and well wishers to print the book as quickly as possible. Being already 72 years of age I was afraid I may not live to see the completion of the work unless I could make things move very fast.

But one thing was wanting, and that was finance. The estimate for printing the book in two volumes came to about six thousand rupees. Six thousand rupees is a staggering sum for a poverty stricken Shastri like myself. Feeling helpless I started for my Patron Deity at Garudeshwar. There I was inspired to approach the noble Prince His Highness the Maharaja Pratap Singh Gaekwar for patronage towards this expensive undertaking.

By the grace of God Anant, the Eternal, the help came, and I was granted half of the full cost of production, a sum of three thousand rupees without a

moment's hesitation. It is by the bounty of this generous ruler that the first volume of the Upaniṣad Vākya Mahā-Kośa sees the light of the day, to the infinite pleasure of Sanskrit scholars all over the world and the humble author. Officers of the Baroda State like Dr. S. M. Pagar, Dr. B. Bhattacharyya, Dr. S. S. Bhawe, actively sympathised with my work, and I record here my deep appreciation of what they have done to further the cause of Indian scholarship.

It will not be out of place to mention here a few details of the life of my chief patron, His Highness the Maharaja Pratap Sinh Gaekwar to whose generosity this work owes its origin, and to whom this work is dedicated as a token of profound gratitude.

x

x

x

His Highness the Maharaja was born on the 29th June 1908 at the Motibag Palace in Baroda. He is the son of the late Prince Fateh Sinh Rao, and the grandson of the illustrious Maharaja the late Shri Sayaji Rao Gaekwar. In his early childhood, the young prince lost his parents, and it fell to the lot of his grandfather to replace them both and shoulder all responsibilities for the upbringing of the future king of Baroda.

The late Maharaja Sayaji Rao undertook this task with unparalleled thoroughness in order that the young prince may be well equipped and fitted for the great task of governing a first class State like Baroda.

The Prince's early education was supervised by a band of excellent Indian and European tutors, and his companions were carefully selected from the families of Sardars and officers of the State. He was sent for a time to the Rajkumar College at Rajkot, but was soon brought back to the Baroda High School to take his place as an ordinary school boy and to mix promiscuously with others over whom he was destined to rule.

After his matriculation, the Prince was given College education first at the Baroda College and then in the Deccan College, Poona. Finally the grandfather decided to send him out on a grand tour to Europe to see life at its various phases and gain experience of the world. During the whole tour the Prince led a simple, almost an ascetic life, and did not carry with him even the usual entourage. He worked for himself doing all kinds of odd jobs, even to the length of packing his own things. This tour made a lasting impression on his mind.

Almost immediately on his return he was introduced by his sagacious grandfather into the administration. As Yuvaraja he became the head of the Revenue Department. As experience grew he was given higher and higher importance and responsibility. While under training, he received continuous guidance and advice of able administrators such as Sir V. T. Krishnamachariar, Col. Kumar Shivaraj Singh, Mr. Ramlal H. Desai, Mr. R. S. Mane Patil and others. The Yuvaraja however made his own decisions and always accepted full responsibility for his actions.

Finally, the old Maharaja Sayaji Rao took the Yuvaraja as his own Private Secretary, when he attended such historic events as the Imperial Conference and the Coronation of His Majesty. This new and historic experience gave him wonderful insight into the various constitutional problems of India and his own State. The result of this great experience is already in the process of bearing fruit as is known to all by now.

Besides being an able administrator, the Maharaja is an excellent horseman and a keen Polo player. He takes an active interest in all forms of sports, physical training and hunting.

The new Maharaja is physically sturdy and strong. He is shrewd, observant, deep, thorough and self-reliant; he dislikes sycophancy and half truths. He has natural dignity and his manners are jovial and unassuming. Though quick in grasp and decision, he listens to all patiently and carefully. Endowed with a host of admirable qualities, His Highness the Maharaja Pratap Singh Gaekwad is most fitted to succeed to the noble heritage of his illustrious grandfather whose footsteps he is so scrupulous in following.

The new Maharaja ascended the throne on the 7th of February 1939, and within this short time, he has given ample proof of his future greatness. He gave away a crore of rupees for Village Uplift from his own privy purse, granted permanent remissions of land revenue, and invested his people with liberal constitutional reforms. May God bless the young Maharaja and grant him a long life, continuous fame, honour and prosperity.

x   x   x

Besides the help received from His Highness the Maharaja Gaekwad, I have to acknowledge the financial assistance received from the University of Bombay. The authorities of this University granted a sum of Rs. 300/ in 1938 and Rs. 700/- in 1939 towards the cost of production. I am also thankful to the numerous professors, friends and well wishers for their continuous encouragement and sympathy shown in the publication of this work.

In conclusion, I offer this humble work to the lotus feet of Lord Shri Ananta Bhagawan who in his divine grace became instrumental in bringing to light this index of ancient Indian wisdom of the Upanisads for the use of the inquisitive readers. HARI : OM TAT SAT

Shastri Gajanan Shambhu Sadhle

प्रस्तावः ।

‘महान्तं कोशमुदंता नि विंश्च स्यन्दन्तां कुर्या विविताः पुरस्तात् ।

धृतेन द्यावापृथिवी व्युन्धि सुप्रपाणं भवत्वध्याभ्यः ॥’*

[—ऋ. मं. ५।८३।८]

अस्त्येतत् समेषां सुरभारतीपरिशीलनबद्धादराणां विपश्चिद्वराणां सुविदितमेव यत् सर्वेऽपि भारतीया आचार्या दार्शनिकादयश्च स्वसिद्धान्तोपष्टम्भकतया तत्र तत्र श्रुतिशिरोवचनान्येव भूम्नोपन्यस्यन्तीति । सर्वेषां हि समयिनामपौरुषेयत्वेनानादिनिधनत्वेन चाभ्युपगता भगवती श्रुतिरेव चरमं परमं च प्रमाणम् । तत्रापि शरीरिणां गात्रेष्विव शिरोभागा एव सर्वतः समुत्कृष्यन्ते श्रुतीनामपि । अक्षय्या निबधः खल्वेतेऽनन्यलभ्यस्य भारतीयानां सविज्ञानस्य ज्ञानस्य । नैकोऽपि कोऽपि विद्यते चतुर्विधपुरुषार्थसाधनोपायेषु तथाविधो योऽमीभि-
रविमृष्टचर इति निर्देष्टुं शक्यः । एतेषु च रहस्यविद्यानां प्रतिपादनादुपनिषच्छब्देन व्यपदेशः । “ उपेत्य नियमयुक्ताय साद्यते उपदिश्यत इत्युपनिषत् । उप-नि-पूर्वात् ‘ षट् ’ विशरणगत्यवसादनेषु (धा. पा. १. ८५४) इत्यस्मात् सम्पदादित्वात् कर्मणि क्प् । ‘ सदिरप्रतेः ’ (पा. सू. ८. ३. ६६) इति षत्वम् । इति ह्युपनिषच्छब्दो निरुच्यते तेन रहस्यार्थस्योपनिषत्संज्ञत्वमुपपद्यते । अत एवार्थशास्त्रे कामशास्त्रे च रहस्यप्रयोगेष्वुपनिषदशब्दः प्रयुज्यते । तादर्थ्याच्च ग्रन्थोऽप्युपनिषदुच्यते । तथा च कचित् ‘ रसोपनिषत् ’ ‘ कुचोपनिषत् ’ इत्याद्या-
स्तत्तद्विषयप्रतिपादकग्रन्थानां संज्ञा अपि समुपलभ्यन्ते । परं निरुपाधिक उपनिषच्छब्दः सकलरहस्येभ्योऽपि रहस्यतमां ब्रह्मविद्यामेव मुख्यया वृत्त्याऽभिषत्ते, तत्प्रतिपादिकां च श्रुतिमेव भक्त्येति सर्वसम्प्रतिपन्नमिदम् ।

तथा चाहुः श्रीमद्भगवत्पादाचार्याः—‘ उपशब्दो हि सामीप्यमाह । तच्चासति सङ्कोचके प्रतीचि पर्यवस्यति । निशब्दश्च निश्चयार्थः । तस्मादैकात्म्य निश्चितम् । तद्विद्या सहेतुं संसारं सादयतीत्युपनिषदुच्यते । (बृ. भा.) । यं मुमुक्षुवो दृष्टानुश्रविकविषयवितृष्णाः सन्त उपनिषच्छब्दवाच्यं वक्ष्यमाणलक्षणां विद्यामुपसद्योगस्य तन्निष्ठ-
तया निश्चयेन शील्यन्ति तेषामविद्यादेः संसारबीजस्य विशरणात् हिंसनात् विनाशनादित्यनेनार्थयोगेन विद्यो-
पनिषदित्युच्यते । पूर्वोक्तविशेषणान् मुमुक्षून् वा परं ब्रह्म गमयतीति ब्रह्मगमयितृत्वेन योगात् ब्रह्मविद्योपनिषत् । गर्भवासजन्मजरारुपद्रववृन्दस्य लोकान्तरे पौनःपुन्येन प्रवृत्तस्यावसादयितृत्वेन शैथिल्यापादनेन धात्वर्थयोगा-
दभिविद्याऽप्युपनिषदित्युच्यते ॥

ननु—उपनिषच्छब्देनाध्येतारो ग्रन्थमप्यभिलपन्ति—उपनिषदमधीमहे—अध्यापयाम-इति च । एवम्, नैष दोषः; अविद्यादिसंसारहेतुविशरणादेः सदिधात्वर्थस्य ग्रन्थमात्रेऽसम्भवात्, विद्यायां च सम्भवात्; ग्रन्थस्यापि

* भौमस्यात्रैरावेम् । स खल्वृषिरनेन मन्त्रेण सकलजगज्जन्मादिविधायकं करुणावरुणालयं भगवन्तं जगतः कल्याणमाशासनः प्रार्थयते—भो जगदीश्वर ! महान्तं कोशं इममुपनिषद्वाक्यमहाकोशम्, उदच उद्गमय, विद्वन्मान्यतापादनादिना समुन्नततमं कुरु । ‘ अनु गतौ ’ (धा. पा. ८६३) लोट् । किञ्च निषिञ्च स्वकृपाभृतधारया सर्वभ्योऽभिवर्षिण्याऽभिवर्षिक्तं कुरु ॥ अनेन कर्मणा च कोशप्रणेतुः पितृणां पुरस्तात् अभिमुखं कुर्याः पयआदीनां नयः विविताः अनवरुद्धाः स्यन्दन्ताम्, अस्य पितृणामक्षय्या वृत्ति-
रस्त्वित्यर्थः । तथा चाश्वलायनः—‘ यद्वचोऽधीते पयसः कुर्या अस्य पितृन् स्वधा उपक्षरन्ति यद्यजुषि धृतस्य कुर्या, यत्सा-
मानि मध्वः कुर्या, यदथर्वाक्षिरसः सोमस्य कुर्या, यद्वाह्मणानि कल्गान् गाथान्तराशंसीरितिहासपुराणानीत्यमृतस्य कुर्याः ’ (य. सू. ३. ३. ३.) इति ॥ धृतेन अमृतरसेन गव्येन च द्यावापृथिवी दिवं च पृथिवीं च व्युन्धि विशेषेण क्लेदय
‘ उन्दी क्लेदने ’ (धा. पा. ७. २०) लोट् । कोशकर्त्रे स्वलोकैऽमृतं मूलोके धृतं तत्सहकृतं पयोदध्यादि च प्रभूतमुपतिष्ठतु; स इहामुत्र सुखमुच्छतिरिति भावः । तथा चात्र मन्त्रान्तरम्—‘ धृतस्य नाम गुह्यं यदस्ति जिह्वा देवानाममृतस्य नामिः । (ऋ. सं. ४. ५८. १ इति, ‘ तस्मै सरस्वतीदुहे क्षीरं सर्पिर्मधूदकम् । ’ (ऋ. सं. ९. ६७. ३२) इति चानुसन्धेयम् ॥ अध्याभ्यो गोभ्यः सुप्रपाणं सन्यक्पातव्यमुदकं भवतु । काले वर्षतु पर्जन्यः । गोभ्यः शिवं स्वस्ति चास्त्वित्यर्थः ॥

सादृश्येन तच्छब्दत्वोपपत्तेः, 'आयुर्वेदं घृतम्' इत्यादिवत् । तस्मात् विद्यायां मुख्यया वृत्त्योपनिषच्छब्दो वर्तते, ग्रन्थे तु भक्त्या इति (कठभा.) । तैत्तिरीयोपनिषद्दीपिकायां सायणाचार्या अपि " अत्र ह्युपनिषच्छब्दो ब्रह्मविद्यैकगोचरः । तच्छब्दावयवार्थस्य विद्यायामेव सम्भवात् ॥ उपोपसर्गः सामीप्ये तत्पतीचि समाप्यते । सामीप्यात्तारतम्यस्य विश्रान्तेः स्वात्मनीक्षणात् ॥ त्रिविधः सद्बिधात्तृशो विद्यायां सम्भविव्यति । श्रीमत्सुरेश्वराचार्यैर्विस्पष्टमिदमीरितम् ॥ उपनीयेममात्मानं ब्रह्मापास्तद्वयं स्वतः । निहन्त्यविद्यां तज्जं च तस्मादुपनिषद्भवेत् ॥ निहत्यानर्थमूलां स्वाविद्यां प्रत्यक्तया परम् । गमयत्यस्तसम्भेदमतो वोपनिषद्भवेत् ॥ प्रवृत्तिहेतून्निःशेषांस्तन्मूलोच्छेदकत्वतः । यतोऽवसादयेद्विद्या तस्मादुपनिषन्मता " इति ॥ 'यथोक्तविद्याहेतुत्वाद्ग्रन्थोऽपि तदभेदतः । भवेदुपनिषन्नानामा लाङ्गलं जीवनं यथा ॥' इति । ताश्चैता उपनिषदो गीर्वाणसारस्वतसरस्वति महार्घा मणय इवापरिमिता एव विद्योतन्ते । परमिदानीं बहूनां श्रुतिशाखानामुच्छिन्नत्वात् ; विद्यमानानामप्यङ्गुलीमेयानामाशिरोऽन्तर्भावमानत्वात्, अन्यैश्च तैस्तैः कलिकालमात्रमुल्लभैर्वेदोच्छेदकरैरुपप्लवितत्वाच्चादरणीयतरा अपि, अनादिनिधनत्वेन प्रसिद्धा अपि, प्रायो दुष्प्रापदर्शना एवैता वाङ्मन्यो भगवत्स्तनवः ।

यद्यप्यद्यत्वे कचिदष्टाविंशतिः, कुहस्वित् द्वात्रिंशत्, कचनैकसप्ततिः, अन्यत्राष्टोत्तरं शतम्, इत्याद्यनेक-
त्रोपनिषदः प्रकाशिता दृश्यन्ते; तथापि ताः प्रायशोऽशुद्धिवाहुल्यासंविभक्तत्वासम्पूर्णत्वादिदुरन्तदोषप्रस्ततया न मनीषिणां मनोरथान् पूरयितुं पारयन्ति ।

न च तावता सर्वोसां संग्रहोऽपि भवति, तत्रानुपलभ्यमानानां भूयसां वचसां ग्रन्थकृद्भिरुदाहृतत्वेन तदधिकोपनिषत्सत्त्वानुमानात् । दृश्यन्ते च वैदेशिकेन 'फारकर' नाम्नाऽनेकग्रन्थपर्यालोचनादिना 'रिलिजिअस लिटरेचर ऑफ् इंडिया' इत्यत्र प्रकाशितायां सूच्यां त्रयोविंशत्यधिकशतसंख्यान्युपनिषन्नानि । उपलभ्यन्ते च कचित् कचित् तद्व्यतिरिक्तान्यपि पुस्तकानीत्यावश्यकस्तत्संग्रहे प्रयत्नः ।

किञ्च प्रकाशितानामप्यासामिदानीमध्ययनाभावेन तदसम्भवेन चाभीष्टवाक्यमन्त्रादीनां स्थानाभानदौस्थ्यं तदवस्थमेव । तेन अतर्कसाध्याध्यात्मविद्याविषयान् निबन्धान् श्रुत्येकोपष्टम्भानि शारीरादिभाष्याणि, भामती-श्रुतप्रकाशिकादिव्याख्याः, अन्यांश्चैवंविधान् प्रबन्धानधीयानाः, द्वैताद्वैतादिदार्शनिकग्रन्थास्तुलनयाऽभ्यस्यन्तः, विशेषतस्तद्दृशग्रन्थानां संशोधकाश्च तत्रोदाहृतोपनिषद्वाक्यसन्दर्भशुद्धिवञ्चितास्तत्त्वार्थावधारणे कियत् छिन्नन्तीति तथाविधा एव बुधा बुध्येरन् । ईदृश्युपनिषदां विषमावस्थैव केषांचन दुर्दुरुद्वानां परमाप्ततया प्रतीतैरप्याचार्यपादादिभिरुदाहृतेषु वाक्येष्वमूलत्वारोपणे, अपरेषां साहसिकशिरोमणीनां स्वकपोलकल्पितवचसामपि श्रुतित्वेन जल्पने चावसरं वितरतीति सर्वेषामेवास्तिकानामत्यावश्यकं तदहरीकरणम् । न च तत्र यावदुपलभ्यमानानामशेषाणामप्युपनिषदां संग्रह-संविभाग-संशोधनपूर्वकं प्रकाशनं; तदन्तर्गतनिखिलवाक्यानां वर्णानुक्रमानुसारिसूचीनिर्माणं चान्तराऽपरः कोऽप्युपाय इति सर्वसम्प्रतिपन्नम् । किंतु 'वक्तुं सुकरमेतत्, कर्तुं दुष्करम्' इति पश्यन्त अद्ययावन्न केऽपि लब्धवर्णमणयोऽस्मिन् कर्मणि प्रावर्तिषत, परमिदानीं-मन्यामहे परिणाममुपेयुषां पण्डितानां पुण्यपुञ्जेन प्रेरितः-ता एता उपनिषदामौपनिषदानां चापद एकपद एवापाकर्तुं समनहृतसंख्यावतामप्रेसरः श्रीमान् 'शम्भुसुर्गजाननशास्त्री साधले' महाभागः । व्यतानीच्च नातिचिरादिव भगवतः श्रुतिरक्षादीक्षितस्य क्षीरसागरमुताजानेरनुकम्पाभात्रसहायः ऋषनीयतमं बृहदुपनिषत्संग्रहमिममुपनिषद्वाक्यमहाकोशं चेति चिरायधर्मणमस्य सकलमपि कृति कुलं जानीमः । वयसा स्थविरतरस्याप्यध्यवसायवता मनसा यूतोऽतिशयानस्य, धनेन दुर्गताग्रगण्यस्याप्यनवद्यया विद्यया लक्ष्मणस्य प्रापञ्चिकसुखवञ्चितस्यापि सदा स्वानन्दनिर्भरस्यास्य शास्त्रिमहोदयस्यात्र प्रवृत्तिवृत्तान्तस्य परिचयः 'न्यूनातिरिक्तं यत्किञ्चित्' इति तन्निवेदनतोऽवगन्तव्यः ।

एवमतिमहता यत्नेन सम्मृता अपि ता उपनिषदः काश्चिदतिजरत्तरमातृकतया करग्रहणमपि सोढुमक्षमः काश्चिदसंविभक्तवाक्यतयार्थविवोधनेऽसमर्थाः, काश्चिदशुद्धजालजटिलतया पठनेऽप्यपर्याप्ताः, काश्चिच्च तैस्तैः

अनभिज्ञलिखितग्रन्थैकमुल्लभैर्दोषविशेषैराक्रान्ता अभूवन् । ताश्चात्रभवता शास्त्रिप्रवीरेण सूक्ष्मेक्षिकया संशोध्य यथोचितं संविभज्य, तच्छुद्धपाठानुग्रीय, यावद्दुद्धिबलं पूर्वोदितं दोषजालमपनीय, तथा संस्कृता यथा मुद्रणयन्त्राधिरोहणं प्रतीक्षमाणास्तिष्ठन्ति । अयं च तत्रत्यानां सर्वेषामेव वाक्यानामकारादिवर्णक्रमेण विहितः कोशस्तद्गुणपरिमलबाहूः पृषदश्च इव तत्रभवतः सहृदयानुपतिष्ठत इति कथं वायं महात्मा शास्त्रिशिरोमणिः स्वपित्रुद्धरणमात्रार्थमधिवसुधं समानीतसकललोकैकपावनसुरसरित्सलिलस्य नानुकरोतितरां भगीरथस्य ?

अथैवं सरस्वतीनिसर्गमात्सर्यशालिन्या लक्ष्म्यां कदाचिदकटाक्षितेन, जठरपिठरपूरणाय व्यवसायान्तरं श्रितवता, स्वयशोराशिविशदपलिताक्रान्तशिरसा, यस्यां जाग्रति भूतानि तस्यामिव या निशा सर्वभूतानां तस्यामपि जाग्रता, शास्त्रिमहाशयेन भूयसः क्लेशाननुभूय निर्माय निर्मायमुपहृतमिममुपनिषद्वाक्यकुसुमकोशं स्वकरकिसलयैः स्वीकृत्याश्वेव सफरीकरिष्यन्त्येतस्य परिश्रमान् कोविदकल्पदुमा इत्याशास्महे ।

ये चात्र केचिद्दोषाः सम्भवेयुस्ते कर्तुरसहायतां च जराशियिलतां च साधनसामग्रीविकलतां च तथाऽस्य कर्मणोऽपि विशालतां च विषमतां च मानुषमनीषाया अल्पविषयतां च समालोच्य मर्षणीयाः करुणार्णवैर्लब्ध-वर्णवरेण्यैरिति तान् सास्त्रलिबन्धमभ्यर्थयामः ।

अन्ततश्च वयसेव विद्यया तथेव नयविनयाभ्यां ताभ्यामिव गुणैश्च गरिष्ठमपि सौजन्यातिशयेन सुहृदायमान-मीदृशानेककर्मसु व्यापृतं श्रीमन्तं शम्भुसूनुं गजाननशास्त्रिणमनामयेन द्राघीयसायुषा यशसा श्रिया च समेधयितुं भगवन्तमगजानननलिनभास्करं महेश्वरं सम्प्राभ्यर्च्य तेन सपद्येवाविश्चिकीर्षितं 'बृहदुपनिषत्संग्रहं' प्रतीक्षमाणा एतावत्येव तिष्ठासामः ।

‘दोषैर्द्विषन्तश्च गुणैर्महान्तस्तुष्यन्तु सन्तः सुखमस्मदीयैः ।

अन्तर्द्वेषामपि सन्तमेषां जानीमहे प्रीतमनन्तमेकम् ॥’

दीर्घदर्शनामाश्रवः—

धूपकरोपाह्वोऽनन्तयज्ञेश्वरशर्मा ।

न्यूनातिरिक्तं यत्किञ्चित् ।

यत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च यज्ज्योतिरन्तरात् प्रजासु ।

यस्मान्न ऋते किञ्चन कर्म क्रियते तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु ॥

अनन्तकोटिब्रह्माण्डनायकस्यानन्तभक्तजनाज्ञानान्धतमसविध्वंसकरस्यानन्तार्तातिहरस्य सच्चिदानन्दमय-स्यानन्तासनस्य भगवतः श्रीमदनन्तस्य कृपालवलेशात्स्वान्तःस्फुरितं तत्प्रसादभूतं श्रुतिमनोनयनाह्लादकरं कमनीयकमलकोशमिवेममुपनिषद्वाक्यमहाकोशं विद्वद्वरकरमलेषूपाहारीकर्तुं मम मनोभास्करोऽद्यानन्तानन्दो-दयाचलं समुदितस्तत्प्रमोदसन्दोहावहमिति को न मन्येत ?

श्रीमद्विद्वद्वेसैः परोपकृतिमद्धुर्यैर्धूपकरेत्युपाख्यैरनन्तशास्त्रिभिः स्वोद्यमभारं दूरतोऽपसार्यास्योपनिष-द्वाक्यमहाकोशस्य प्रस्तावलेखनेनोपकृतोऽहं प्रभाकरप्रभया खद्योत इव लेखनासमर्थोऽपि तदनुज्ञया तच्छब्दैरेव किञ्चिल्लेखनधाष्ट्यं कर्तुमुद्युक्तः स्वोद्देश्यादि स्फुटीकर्तुम्, तत्क्षमापयितुमर्हन्ति ते क्षमाशीलाः ।

उपनिषद्वाक्यमहाकोशस्य प्रादुर्भावः परिचयश्च ।

नव वा दश वर्षाणि व्यतीतानि भवेयुस्तत्प्रागेव 'गुजराती' मुद्रणालयाधिपतिभिर्माहाहूयकृतं 'शाङ्कर-भाष्याद्येकादशटीकोपेता श्रीमद्भगवद्गीता सुव्यतेऽस्माभिः । परं च तद्भाष्य-व्याख्यादि-प्रणेतृभिस्तत्र तत्र स्वस्वमतसमर्थनपराणि वेदवेदाङ्गश्रुतिस्मृतिपुराणेतिहासादिभ्यो यानि वाक्यानि समुद्धृतानि भवेयुस्तेषां मूलस्थलाङ्कनिवेशनेन तत्तदादर्शभूतप्रत्यन्तरादिभ्योऽशुद्धिनिरसनपूर्वकं विशेषाविशेषनिर्देशनेन च परिच्छेद-स्वरूपास्वल्पविरामचिह्नैश्च तां विभूज्य सा मुद्रणीयेत्यस्माकं मनस्युत्कटा मनीषा समुद्धृता तां सफलीकर्तुमर्हथ' इति । तथेयुक्त्वा तत्कर्तुमुद्युक्तोऽहं श्रीमद्भगवद्गीतायास्तत्तटीकाकारैस्तत्र तत्र वेदादिग्रन्थेभ्यः समुद्धृत-

वाक्यानां स्थलनिदर्शनेन न तथा परिश्रान्तोऽस्मि यथोपनिषद्वाक्यस्थलाङ्कनिदर्शनेन । एवमस्मिन्नारब्धकार्ये मासद्वयावध्यगाधचिन्ताम्युधेरतितरलतरङ्गनिकरेषु निगममानसोऽभूवम् ।

तत एकस्मिन्दिने नयननाराचवसुविधुतमे (१८५२) शकाब्देऽनन्तप्रियायामनन्तचतुर्दश्यां कृतानन्तार्चनोपासनस्य “ को मम चिन्ताग्रहग्रस्तस्य हस्तावलम्बदानेनास्मात्समुद्धर्ता भविता ? ‘ अनन्तसंसार-महासमुद्रमग्नं समभ्युद्धर वासुदेव ! । अनन्तरूपे विनियोजयस्व ह्यनन्तसूत्राय नमो नमस्ते ॥ ” इत्यनन्त-भक्तैरनन्तस्तत्रैः स्तुतोपासितानन्तगुरो ‘ त्वमेवेदानीं ममाप्यनन्तापत्समुद्धर्ता गुरुः शरणं भव ’ इति प्रार्थयमानस्यार्धरात्रेऽर्धसुप्तस्यापि मम मनसि श्रीमदनन्तानुग्रहतश्चिन्तापट्टनध्वान्तविघ्नसंकोऽयं चिन्तामणिः प्रादु-रभूद्यदहमेवोपनिषद्वाक्यकोशस्य सम्यक्प्रणयनं कुर्यां तर्हि मदीयमप्यारब्धकार्यं सफळं भवेल्लोकसंग-श्चापीति । ततस्तदैवोत्थाय कृतानन्तानन्तप्रणामोऽहं मुद्रिताष्टोत्तरशतोपनिषद्तामीशावास्योपनिषद्मारभ्यो-पनिषद्वाक्यमहाकोशहेतोस्तद्वाक्यावलीलेखनं विधातुमुद्युक्तः ।

चतुःपञ्चोपनिषदां वाक्यलेखनानन्तरं लिखितेषु वाक्येष्वपशब्दितं गलितादि च दृष्ट्वा तद्वरीकर्तु-मनसा नितृपितामहादिसंग्रहीतग्रन्थेषु विचिन्वता मयाऽतिजीर्णं हस्तलिखितं भ्रष्टाक्षरमष्टोत्तरशतोपनिषद्विज्ञ-मुपनिषद्वयं समुपलब्धम् । तदवलोक्य ‘ एतदतिरिक्ता अन्या अप्युपनिषदोऽत्र सुम्बापुरस्थबृहत्पुस्तकालये-ष्वन्यत्र च स्युः ’ इत्याशाङ्कुरो मद्रुदाकाशेऽङ्कुरितः । परन्तु तल्लभः प्रयत्नापेक्षः, प्रयत्नस्तु शक्यवसर-द्रव्यापेक्षः, तद्धीनेनापि यथाशक्ति शनैः शनैः प्रयत्नितं मया । ‘ प्रसादचिह्नानि पुरःफलानि ’ (र. वं. २।२२) इति श्रीमन्महाकविकुलगुरोः कालिदासस्योक्तिस्तत्प्रसङ्गानुसारेण सूपयुक्तैव, तथापि ‘ प्रयत्नचिह्नानि पुरः-फलानि ’ इत्यपि केनचित्कविवरेण यत्रकुत्रचिदुक्तं स्याच्चैतदपि युक्ततरमेवेत्यहं मन्ये, मत्कृतप्रयत्नासूत्रधारा-सिञ्चनेन मदाशाङ्कुरस्य महावृक्षीभूतत्वात् । तासामत्यन्तायासलब्धानामुपनिषदां परिसङ्ख्यानं विशोत्तर-शतद्वयात्मकमभूयासामयमुपनिषद्वाक्यमहाकोशः समजनि, तत्प्रेक्षासमकालमेव प्रेक्षावतां विद्वद्भारणामामोदाति-भूमिमारोहेदेवासंशयम् । तद्वत् पुरुषसूक्तं ऋग्यजुरादिवेदान्तर्गतमप्युपनिषदेवेति निर्विवादं निश्चितं मत्वा तद्वाक्यैरयं कोशः समलङ्कृतोऽस्माभिः “ पुरा मत्पुत्र ! पुरुषसूक्तोपनिषद्ग्रहस्यप्रकारं निरतिशयाकारावलंविना विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते विविच्योच्यते ” इति नारदपरिव्राजकोपनिषदि (उप. २) ब्रह्मणा नारदायोक्त-त्वात् । तथैव “ त्रिसुपर्णोपनिषदः पठनात् पंक्तिपावनः... त्रिसुपर्णश्रुतिर्द्वेषा निष्कृतो त्रिदले रता ” इति द्वितीय-विल्वोपनिषदि दृष्टत्वात्तद्वाक्यैरप्ययं विभूषित इति ज्ञातव्यं विचक्षणेः । अस्मत्सङ्कलितबृहदुपनिषत्संग्रहे सश्रीमूक्त एत आलोचयतामालोचनगते भविष्यत एवेति ।

अत्र केचिद्वदन्ति—‘ उपनिषदस्तु दशैव त्रयोदश वा, या अवोधशब्दसुबोधाय श्रीमच्छङ्कराचार्यवर्यैः प्रायशः शब्दशो व्याख्याताः, यदीतरास्तत्कालीना भवेयुस्तर्हि ता अपि कथं न तद्याख्याविभूषिता दृग्गोचरतामायान्ति ? ’ इति । तदसत् । श्रीमच्छङ्करानन्द-नारायण-रामतीर्थादि-यतिवरैश्चत्वारिंशदधिकानामथर्वशिखाणुपनिषदां कृतानि व्याख्यानानि दृश्यन्ते । तत्र श्रीमद्यतिवर-नारायणस्वामिपादैस्तु प्रत्युपनिषद्वाक्यान्तस्यादावन्ते च ‘ नारायणेन रचिता श्रुतिमात्रोपजीविता ’ इत्यनेन पद्येन स्वीयाचारकृतयः श्रुतिपराः समर्थिताश्च दृश्यन्ते । अत ईशावास्यादि-त्रयोदशोपनिषदामिव तदितरासां श्रुतिमयत्वसिद्धेर्दर्शनात् ॥ ॥ केचिद्वैयाकरणाचार्या नैयायिकादयश्च लिखित-कतिपयोपनिषद्गतमपशब्दितं ह्रस्वदीर्घादिकं च लेखकप्रमादोद्भूतं स्यादिति जानन्तोऽपि नाङ्गीकुर्वन्ति तत्समीकर्तुं कथयन्ति च यथादृष्टश्रुतमेव मुद्रणीयं, न वयं तत्र हस्तप्रेक्षेयं कर्तुं शक्नुम इति । तथापि मया लेखकप्रमादोद्भूतो हस्तदोषोऽयमिति निश्चित्यादिमान्तिमसम्बन्धमनतिक्रम्य तद्गतामशुद्धिप्रचुरतां यथामति दूरीकृत्य तद्वाक्यान्यत्र समावेशितानि । आस्तां तावत्, प्रकृतमनुसरामः ।

अत्रोल्लिखितानामुपनिषदां प्राचीनार्वाचीनत्वं, तस्याख्यातृणां परिचयः, उपनिषद्तास्फुटशब्दार्थपरिज्ञानं, अनेकार्थात्मादिशब्द यत्र यत्रोपयुक्तः वेनोपनिषत्सु दृग्गोचरा भवन्ति तेषां स्थलनिर्देशः, उपनिषदुपलब्धिस्थानादि चैतद्विषयाणामत्रोल्लेखनमावश्यकमपि तद्यथावसरं यथामत्यस्योत्तरार्धे विद्वद्भ्येसराणामग्रे निधायिष्यामः, उत्तरार्धस्याप्यविलम्बिततया मुद्रणावश्यकत्वात् । बृहदुपनिषत्संग्रहेण साकमचिरादेव तत्सर्वं प्रकाशीभवित्येव ।

आदिमपाठ्यविषयाः ।

एतदुपनिषत्कोशोपयुक्तताजिज्ञासुभिः संस्कृतसारस्वतोपासकैः पण्डितवरैः शास्त्रि-पौराणिक-प्रवचनकर्त्रादिभिश्च प्रथमं ज्ञातृज्ञेयज्ञानात्मानात्मात्मीय-चिचित्तचिन्तनीय-व्यातृष्येयप्रधान-स्वमहमादिशब्द-राम्भित्राक्यानि शुद्ध-सत्त्वान्तःकरणेन प्रविचार्यास्योपयोगिता निर्धार्या ।

१-अत्र सर्वाणि वाक्यान्यकारादिवर्णक्रमेणैव लिखितानि; किन्तु ' ओङ्कारं प्रथमं कृत्वा ततो ब्रह्म ' प्रवर्तयेत् । अन्यथा विपरीतं तद्ब्रह्म स्यान्नात्र संशयः (प्रयोगपारिजाते यमः) इति धर्मशास्त्रानुशासनात्, श्रुत्यध्ययनस्य सर्वत्रोङ्कारपूर्वकत्वात्, उपनिषदामपि श्रुतिविशेषत्वाच्च प्रणवादीनि वाक्यानि प्रथमं निवेश्य ततोऽकारादिक्रम आहतः । २-(?) ईदृक् चिह्नादिमद्वाक्यं ' जेकब् ' महोदयकृतोपनिषच्छब्दकोशादुपात्तम् । एवंविधानि वाक्यानि च ' घ ' वर्णादिवाक्यपर्यन्तमेव संगृहीतानि । ३- +इति चिह्नं प्रकृतस्य वाक्यस्यान्यत्रापि निर्दिश्यमानस्थलेऽवस्थानसूचकम् । ४- एतच्चिह्नमुपात्तवाक्यस्य तस्यामेवोपनिषदि निर्दिष्टस्थानेष्वाम्रेडनबोधकम् । ५ -...इदं विस्तारभयात् त्यक्तानां शब्दानां सूचकम् । ६-अत्र कचित् पदच्छेदः पङ्क्त्यायतिपरिजिहीर्षया न विहितः । ७-दूरान्वयवन्ति द्वाधिष्ठानि च वाक्यानि- यथाऽऽचार्यैरुदाह्रियन्ते तथा- द्विधा त्रिधा वा कृत्वाऽत्र निवेशितानि । समप्राण्यपि च तानि तत्तदादिवर्णानुसारेण सङ्गृहीतान्येवेति न कैश्चनान्न विप्रतिपत्तव्यम् । ८-वाक्यारम्भप्रधानपदाद्यवर्णमरुनुष्यैव तन्निवेशनं विधाय, तदारम्भगतानि ' अथ- अतः-खलु ' प्रभृतीनि पदानि कुत्रचित् ( ) ईदृक् चिह्नान्तरे लिखितानि । ९-अत्र निर्दिष्टाः खण्डाध्यायाद्यङ्काश्च प्रकाश्यमानं बृहदुपनिषत्संग्रहमनुसरन्ति । १०-उपनिषदां नामादिसङ्केताश्च सुव्यक्तत्वात् कोशानुशीलनावसर एव बुध्येरन् । ११ मुद्रितामुद्रितोपनिषत्सु कियन्त्यो निरङ्का अपि सन्ति ता यथावसरं यथामति च साङ्काः कृत्वैव तत्तदुपनिषद्वाक्यमत्र लिखितम्, यतस्तद्वाक्योपलब्धिः सुकरा स्यात्तथा यतितमिति वाचकदृक्पथं यास्यत्येव । उपनिषद्वाक्यकोशस्यास्य प्रणयनं केन प्रकारेण कथं जातं तदादावेव निर्दिष्टम् । तत्कार्यसमारम्भे प्रसिद्धा-प्रसिद्धा (मुद्रितामुद्रिताः) उपनिषन्मूलभाष्यादिग्रन्था इतस्ततो य उपलब्धास्ते सर्वेऽद्वैतपन्थीयानामेव । ततोऽस्याखिलसाम्प्रदायिनामप्युपयुक्ततासिद्धिं चिकीर्षुणा मया तत्तत्साम्प्रदाय्युपनिषद्ग्रन्था बहुत्रान्वेषितास्तदा केवलं माध्वापरपर्यायिद्वैतपन्थीयाः सभाष्येशावास्यादयो दशोपनिषदः समासादिताः । तदन्तर्गताः पाठभेदास्तन्मूलत एवात्र सङ्कलिताः, माध्वभाष्यस्य गद्यपद्यात्मकत्वात् ; आत्मके भाष्ये पाठान्तरव्याकृतेरसंभवाच्च । विशिष्टाद्वैतपन्थीयास्ताः सभाष्याः कुत्रचिन्मुद्रिता इति केवलं शुश्रुमः । शुद्धाद्वैतीयानां पुष्टिमागीयाणां तु दशोपनिषत्पाठान्तराणि सन्तीति किंवदन्त्याकर्ण्यते, कुत्रचिद्दृष्टान्यपि मया तद्वन्धेषु, परंतु तदाप्तिः सुदुर्लभैव । तथापि यदि तानि मद्भागधेयवशाद्वस्तगतानि भवेयुः, यशोचितस्थलदानेन चात्र विभूषितानि भवेयुस्तर्हि कृतार्थो भवेयम् ।

अन्ततश्च " यैः सङ्कलितसकलसकलविद्यैर्विद्याभिलाषिभिर्विद्याधनदानंशौण्डैः श्रीमत्फत्तेसिंहसुतैः प्रतापसिंह-महाराजैर्जराजैरितस्य दशैकादशहायनैः कृताखण्डितायासस्य कल्पवृक्षेणेव स्वच्छायाश्रितस्य तवेप्सिततमं पूरयित्वा त्वत्प्रणीत उपनिषद्वाक्यमहाकोशोऽङ्गीकृतः, तेषां कीर्तिकीर्तने सगुणगणधन्यवाददाने च कथं त्वं दशदिकप्रसारिततद्यशोभास्करकरैश्चाकितचित्तश्चलद्धस्तो जरठः समर्थो भवितुमिच्छसि " इति मम मानसं मां हसति, उपदिशति च मूलसिञ्चनेन वृक्षाग्रं यथोहसति सफलीभवति च तथा त्वमपि यैः साधनभूतैर्महाराजः प्रसादितस्ताच्छरणीभव " इति । अतस्तानेव सौजन्यशालिनः परोपकृतिपरास्तत्तदधिकाराधिकृतान् धन्यवादाहान् रा. रा. शं. म. पगारोपाभिधानान्, ' डॉ. लेले ' इत्युपाख्यानं डॉ. भट्टाचार्यान्, प्रो. श्री. स. ' भावे ' इत्युपाह्वानं, वि. पा. ' नेने ' इत्याख्यांश्चाहं तत्कृतोपकारभारेण नम्रीभूतः सादरं सप्रेमं च संस्तूय निवेदयामि तत्तदुपकारजातातिमह्यनुकम्पा नहि शक्या कदापि विस्मर्तुमित्यलमतिपल्लवितेन ।

प्राज्ञपादपांसुः—

साधले इत्युपाख्यो शंभुसूनुर्गजाननः

उपनिषन्नामादिसूची ।

उपनिषन्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१ अक्षमालोपनिषत्	अ. मा.	वाक्यात्मकः		
२ अक्ष्युपनिषत्	अक्ष्यु.	मंत्रात्मकश्च *वाक्यात्मकः		
३ अथर्वशिखोपनिषत्	अ. शिखो., अ. शि.	*पद्यात्मकश्च वाक्यात्मकः		
४ अथर्ववेदसंहिता	अथर्व., अथर्व. सं.	कांडात्मकः		
५ अथर्वशिरउपनिषत् (शिवोप. रुद्रोप.)	अ. शिरः.	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः मंत्रात्मकश्च	
५ अद्वयतारकोपनिषत्	अद्वयता., अ. ता.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६ अद्वैतप्रकरणम् (मांडू.)	अद्वैत.	पद्यात्मकः		
७ अद्वैतोपनिषत्	अद्वैतो.	वाक्यात्मकः		
८ अद्वैतभावनोपनिषत्	अद्वैत. भा.	वाक्यात्मकः		
९ अध्यात्मोपनिषत्	अध्यात्मो.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१० अनुभवसारोपनिषत्	अनु. सा.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
११ अन्नपूर्णोपनिषत्	अ. पू.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१२ अमनस्कोपनिषत्	अमन.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३ अमृतनादोपनिषत्	अमृतना., अ. नादो.	पद्यात्मकः		
१४ अरुणोपनिषत्	अरुणो.	मंत्रात्मकः		
१५ अलातशान्तिप्र. (माण्डूक्योपनिषत्कारिकाः)	अ. शां.	पद्यात्मकः		
१६-१ अवधूतोपनिषत्	१ अवधू.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१७-२ अवधूतोपनिषत्	२ अवधू.	पद्यात्मकः		

* गद्यं पद्यमिति प्राहुर्वाङ्मयं द्विविधं बुधैः । वर्णमात्रप्रभेदेन पद्यं बहुविधं स्मृतम् ॥ पद्यं चतु-
ष्पदी, तच्च वृत्तं जातिरिति द्विधा । वृत्तमक्षरसङ्ख्यातं जातिर्मात्राकृता भवेत् ॥ वाक्यं स्याद्योग्यता-
काङ्क्षसत्तियुक्तः पदोच्चयः । वाक्योच्चयो महावाक्यमित्यं वाक्यं द्विधा मतम् ॥ स्वार्थबोधसमाप्ताना-
मङ्गाङ्गित्वव्यपेक्षया । वाक्यानामेकवाक्यत्वं पुनः सम्भूय जायते ॥ ॥ बह्विपुराणे—प्राप्यते ज्ञानकथनं
परलोकसुभाषितम् । स्वर्गापवर्गसिद्ध्यर्थं भाषितं यत्सुशोभनम् ॥ वाक्यं मुनिवरैः शान्तैस्तद्विज्ञेयं
सुभाषितम् ॥ रागद्वेषानृतक्रोधकामतृष्णानुसारि यत् ॥ वाक्यं निरयहेतुत्वात्तदभाषितमुच्यते ॥ संस्कृते-
नापि किं तेन मृदुना ललितेन वा ॥ अविद्यारागवाक्येन संसारक्लेशहेतुना ॥ यच्छ्रुत्वा जायते पुण्यं
रागादीनां च संक्षयः । निरुद्धमपि तद्वाक्यं विज्ञेयमतिशोभनम् ॥ [इति श. चि. कोशः]

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१८ अव्यक्तोपनिषत्	अव्यक्तो.	वाक्यात्मकः		
१९ आगमप्रकरणम् (माण्डूक्योपनिषत्कारिकाः)	आगम.	पद्यात्मकः		
२० आचमनोपनिषत् (आचमनीयो.)	आचम.	वाक्यात्मकः		
२१ आत्मपूजोपनिषत्	आ. पू.	वाक्यात्मकः		
२२ आत्मप्रबोधोपनिषत् (आत्मबोधो.)	आत्मप्र.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
२३-१ आत्मोपनिषत्	१ आत्मोप.	वाक्यात्मकः		
२४-२ " "	२ आत्मो.	पद्यात्मकः		
२५ आथर्वणद्वितीयोपनिषत्	आथ. द्वि. आथर्व. द्वि.	वाक्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
० आपस्तम्बश्रौतसूत्रम्	आप. श्रौ.सू.			
२६ आयुर्वेदोपनिषत्	आयुर्वे.	पद्यात्मकः		
२७ आरुणिकोपनिषत् (आरुण्ययुप.)	आरुणि., आरु.	वाक्यात्मकः		
२८ आर्षेयोपनिषत्	आर्षे., आर्षेयो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
२९ आश्रमोपनिषत्	आश्रमो.	वाक्यात्मकः		
३० इतिहासोपनिषत्	इतिहा.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
३१ ईशावास्योपनिषत्	ईशावा., ईशा.	मंत्रात्मकः		
३२ उपनिषत्स्तुतिः	[शिवरहस्यान्तर्गताऽध्याप्यलब्धा.		अध्या. ५४]	
३३ ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत्	ऊर्ध्वपु. ऊर्ध्वपुं, ऊ.पुं.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
० ऋग्वेदसंहिता	ऋक्सं.,	अष्टकात्मकः	अध्यायात्मकः	वर्गात्मकः
अष्टकात्मिका	ऋ. अ.	"	"	"
मंडलात्मिका	ऋ.मं.	मण्डलात्मकश्च	सूक्तात्मकः	मंत्रात्मकः
० ऋग्वेदखिल.	ऋ.खि.श्री.सू.	मंत्रात्मकः		
३४ एकाक्षरोपनिषत्	एकाक्ष.ए.उ.	पद्यात्मकः		
३५-१ ऐतरेयोपनिषत्	१ ऐत.	अध्यायात्मकः	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः
३६-२ " " (आत्मषट्को.)	२ ऐत.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
३७-३ " "	३ ऐत.	अध्यायात्मकः	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः
३८ कठरूपोपनिषत् (कण्ठो.)	कठरु.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
३९ कठोपनिषत्	कठो.	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकः	
४० कठश्रुत्युपनिषत्	कठश्र.	वाक्यात्मकः		
४१ कलिसन्तरणोपनिषत् (हरिनामोप.)	कलिसं.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४२ कात्यायनोपनिषत्	कात्याय.	वाक्यात्मकः		
४३ कामराजकीलितो. द्धारोपनिषत्	कामरा. कामराज.	वाक्यात्मकः		
४४ कालाग्निरुद्रोपनिषत्	कालाग्नि., का.रु.	वाक्यात्मकः		
४५ कालिकोपनिषत्	कालिको.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४६ कालीमेषादीक्षितोप.	का.मे.दी., का.मे.	वाक्यात्मकः		
४७ कुण्डिकोपनिषत्	कुण्डि. कुंडि. कुंडिको.	पद्यात्मकः वाक्यात्मकश्च		
४८ कृष्णोपनिषत्	कृष्णो.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
४९ केनोपनिषत्	केनो.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः वाक्यात्मकश्च	
५० कैवल्योपनिषत्	कैव.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः	
५१ कौलोपनिषत्	कौलो., कौलोप.	वाक्यात्मकः		
५२ कौषीतकिब्राह्मणोप.	कौ.उ., कौ.त.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
५३ क्षुरिकोपनिषत्	क्षुरिको.	पद्यात्मकः		
५४ गणपत्यथर्वशीर्षोपनिषत्	गणप.	वाक्यात्मकः		
५५ गणेशपूर्वतापिन्युपनिष. (वरदपूर्वतापिन्यु.)	ग. पू.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
५६ गणेशोत्तरतापिन्यु. (वरदोत्तरतापिन्यु.)	ग. शो.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
५७ गर्भोपनिषत्	गर्भो.	वाक्यात्मकः		
५८ गान्धर्वोपनिषत्	गान्धर्वो.	वाक्यात्मकः		
५९ गायत्र्युपनिषत्	गायत्र्यु.	वाक्यात्मकः		
६० गायत्रीरहस्योपनिषत्	गायत्रीर.	वाक्यात्मकः		
६१ गारुडोपनिषत्	गारुडो.	पद्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
६२ गुह्यकार्युपनिषत्	गुह्यका.	पद्यात्मकः		

उपनिषद्भाष्यानि	तत्संकेतनामाणि	प्रथमांशः	द्वितीयांशः	तृतीयांशः
६३ गुह्यषोढान्यासोपनिषत्	गुह्यषो., गु. षो.	वाक्यात्मकः		
६४ गोपालपूर्वदापिन्युपनिषत्	गो. पू.	गद्यपद्यात्मकः		
६५ गोपालोत्तरतापिन्यु.	गोपालो.	खण्डात्मकः	गद्यपद्यात्मकः	
६६ गोपीचन्दनोपनिषत्	गोपीचं.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६७ चतुर्वेदोपनिषत्	चतुर्वे.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
६८ चाक्षुषोपनिषत्	चाक्षुषो.	मंत्रात्मकः		
(चक्षुरूप., चक्षुरोगोप., नेत्रोपनिषदिति नामान्तराणि.)				
६९ चित्त्युपनि.	चित्त्यु.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
७० छागलेयोपनि.	छाग., छागले.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
७१ छान्दोग्योपनिषत्	छांदो., छान्दो., छां. उ., छां.	अध्यायात्मकः	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः
७२ जाबालदर्शनोपनिषत्	जा. द.	खण्डात्मकः	पद्यात्मकः	
७३ जाबालोपनिषत्	जाबालो. जाबाला.,	वाक्यात्मकः		
७४ जाबाल्युपनिषत्	जाबाल्यु.	वाक्यात्मकः		
७५ तारसारोपनिषत्	तारसा.	गद्यपद्यात्मकः मंत्रात्मकश्च		
७६ तारोपनिषत्	तारोप.	वाक्यात्मकः		
७७ तुरीयातीतोपनिषत्	तुरीया.	वाक्यात्मकः		
७८ तुरीयोपनिषत्	तुरीयो.	वाक्यात्मकः		
७९ तुलस्युपनिषत्	तुलस्यु.	गद्यपद्यात्मकश्च		
० तैत्तिरीयमारण्यकं	तै. आ.	मंत्रात्मकः		
८० तेजोबिन्दूपनिषत्	ते. बिं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
० तैत्तिरीयसंहिता	तै. सं.			
८१ तैत्तिरीयोपनिषत्	तैत्ति.+	वाक्यात्मकः	अनुवाकात्मकः मंत्रात्मकश्च	वाक्यात्मकः
८२ त्रिपाद्विष्णुमहा- नारायणोपनिषत्	त्रि. म. न., त्रि. म.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
८३ त्रिपुरातापिन्युपनि.	त्रि. ता.	उपनिषदात्मकः	मंत्रात्मकः वाक्यात्मकश्च	
८४ त्रिपुरोपनिषत्	त्रिपुरो.	मंत्रात्मकः		

उपनिषद्भाष्यादिग्रन्थौ	तत्संकेतनाम्नाणि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
८५ त्रिपुरामहोपनिषत्	त्रि.म., त्रि. महो.	मंत्रात्मकः		
८६ त्रिशिखिब्राह्मणोपनि.	त्रि. ब्रा.	खंडात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
८७ त्रिस्तुपर्णोपनिषत्	त्रिस्तुप.	मंत्रात्मकः		
८८ दक्षिणामूर्त्युपनिषत्	द. मू.	वाक्यात्मकः		
८९ दत्तात्रेयोपनिषत्	दत्तात्रे.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
९० बृहदोपनिषत्	(अशुद्धप्रचुरा)			
९१ दुर्वासोपनिषत्	दुर्वासो.	पद्यात्मकः		
९२ श्वेदोपनिषत्	श्वेदु.	मंत्रात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
९३ २ ,, [शिवरहस्यान्तर्गताऽप्यद्याप्यलब्धा. अ. ११]				
९४ द्वयोपनिषत्	द्वयो.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
९५ ध्यानविन्दूपनिषत्	ध्या. वि.	पद्यात्मकः		
९६ नादविन्दूपनिषत्	ना. वि.	पद्यात्मकः		
९७ नारदपरिव्राजकोपनि.	ना. प.	उपदेशात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
९८ नारदोपनिषत्	नारदो.	वाक्यात्मकः		
९९ नारायणपूर्वतापिन्यु.	ना. पू. ता.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०० नारायणोत्तरतापिन्यु.	ना. उ. ता.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०१ नारायणोपनिषत्	नारा.	वाक्यात्मकः		
(नारायणार्थवर्षीषोप.)				
१०२ निरालम्बोपनिषत्	निरा., निरा. उ.	वाक्यात्मकः		
	निरा. कं.			
१०३ निरुक्तोपनिषत्	निरुक्तो.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	पद्यात्मकश्च
१०४ निर्वाणोपनिषत्	निर्वाणो.	वाक्यात्मकः		
१०५ नीलरुद्रोपनिषत्	नीलरु.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
१०६ नृसिंहपूर्वतापिन्युपनि.	नृ. पू.	उपनिषदात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०७ नृसिंहषट्चक्रोपनिषत्	नृ. षट्च.	वाक्यात्मकः		
१०८ नृसिंहोत्तरतापिन्युपनि.	नृसिंहो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
१०९ पञ्चब्रह्मोपनिषत्	पञ्चब्र.,	वाक्यात्मकः		
	पं. ब्र.	पद्यात्मकः		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
११० परब्रह्मोपनिषत्	परब्र.	वाक्यपद्यात्मकः		
१११ परमहंसपरिव्राजकोप.	प. हं. प.	वाक्यात्मकः		
११२ परमहंसोपनिषत्	प.हंसो., प.हं.	वाक्यात्मकः		
११३ पारमात्मिकोपनि.	पारमा.	अनुवाकात्मकः	मंत्रात्मकः	
० पारस्करगृह्यसूत्रम्	पा. गृ. सू.			
११४ पारायणोपनिषत्	पारायणो.	मंत्रात्मकः		
११५ पाशुपतब्रह्मोपनिषत्	पा. ब्र.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
११६ पिण्डोपनिषत्	पिण्डो.	पद्यात्मकः		
११७ पीताम्बरोपनिषत्	पीताम्बरो.	वाक्यात्मकः		
११८ पुरुषसूक्तोपनिषत्	पु. सू.	मंत्रात्मकः		
११९ पैङ्गलोपनिषत्	पैङ्गलो.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च	
१२०-१ प्रणवोपनि.	१ प्रणवो.	पद्यात्मकः		
१२१-२ ,,	२ प्रणवो.	वाक्यात्मकः		
१२२ प्रश्नोपनिषत्	प्रश्नो.	प्रश्नात्मकः		
१२३ प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्	प्राणाग्नि., प्रा. हो.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः वाक्यात्मकश्च	
१२४ बटुकोपनिषत्. (बटुकोप.)	बटुको.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च		
१२५ बह्वचोपनि.	बह्वचो.	वाक्यात्मकः		
१२६ बाष्कलमन्त्रोपनि.	बा. मं.	वाक्यात्मकः		
१२७ १ बिस्वोपनि.	१ बिस्वो.	पद्यात्मकः		
१२८ २ ,,	२ बिस्वो.	वाक्यात्मकः पद्यात्मकः		
१२९ बृहज्जाबालोपनि.	बृ. जा., बृहज्जा.	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः पद्यात्मकश्च	
१३० बृहदारण्यकोपनि.	बृ.उ., बृह.	अध्यायात्मकः	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः
१३१ ब्रह्मविन्दूपनिषत् (अमृतविन्दूप.)	ब्र. विं.	पद्यात्मकः		
१३२ ब्रह्मविद्योपनिषत्	ब्रह्मवि., ब्र.वि.	पद्यात्मकः		
१३३ ब्रह्मोपनि.	ब्रह्मोप., ब्रह्मो.	वाक्यपद्यात्मकः		

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१३४ भगवद्गीतोपनिषत्	भ. गी.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३५ भवसन्तरणोपनि.	भवसं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१३६ भस्मजाबालोपनि.	भ.जा., भस्मजा.	अध्यायात्मकः	वाक्यात्मकः	
१३७ भावनोपनि.(कापिलोप.)	भावनो.	वाक्यात्मकः		
१३८ भिक्षुकोपनिषत्	भिक्षुको.	वाक्यात्मकः		
१३९ मठान्नायोपनिषत्	मठान्ना.	वाक्यात्मकः		
० महावाक्यरत्नावलिः	म. वा. र.	प्रकरणात्मकः		
१४० मण्डलब्राह्मणोपनि.	मं. ब्रा.	ब्राह्मणात्मकः	वाक्यात्मकः	
१४१ मंत्रिकोपनिषत्	मंत्रिको.	पद्यात्मकः		
(चूलिकोप.)				
१४२ मल्लायुपनि.	(अशुद्धप्रचुरा कोशासंगृहीतवाक्या)			
१४३ महानारायणोपनि.	महाना., म.ना.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
(बृहन्नारायणो.—उत्तरनारायणो.)				
१४४ महावाक्योपनि.	महावा.	वाक्यात्मकः		
१४५ महोपनिषत्	महो.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१४६ माण्डूक्योपनिषत्	माण्डू.	वाक्यात्मकः		
१४७ मुक्तिकोपनिषत्	मुक्तिको., मुक्ति.	अध्यायात्मकः	वाक्यपद्यात्मकः	
१४८ मुण्डकोपनि.	मुण्डको., मुण्ड.	मुण्डकात्मकः	खंडात्मकः	मंत्रात्मकः
१४९ मुद्गलोपनिषत्	मुद्गलो.	खण्डात्मकः	वाक्यात्मकः	
मंत्रात्मकः				
१५० मृत्युलांगूलेपनिषत्	मृत्युलां.	वाक्यात्मकः		
पद्यात्मकश्च				
१५१ मैत्रायण्युपनिषत्	मैत्रा.	प्रपाठात्मकः	वाक्यात्मकः	
१५२ मैत्रेय्युपनिषत्	मैत्रे., मैत्रे.उ.	अध्यायात्मकः	गद्य-पद्यात्मकः	
१५३ यज्ञोपवीतोपनिषत्	यज्ञोप.	वाक्यात्मकः		
पद्यात्मकश्च				
१५४ याज्ञवल्क्योपनिषत्	याज्ञव.	वाक्यात्मकः		
पद्यात्मकश्च				
१५५ योगकुण्डल्युपनिषत्	योगकुं.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१५६ योगचूडामण्युपनिषत्	यो. चू.	पद्यात्मकः		
वाक्यात्मकश्च				

उपनिषद्नामानि	तत्संकेतनामानि	प्रथमांकः	द्वितीयांकः	तृतीयांकः
१५७-१ योगतत्त्वोपनिषत्	१ यो. त.	पद्यात्मकः		
१५८-२ ”	२ योगत.	पद्यात्मकः		
१५९ योगराजोपनिषत्	योगरा.	पद्यात्मकः		
१६० योगशिखोपनिषत्	यो. शि.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१६१ योगोपनिषत्	योगो.	पद्यात्मकः		
१६२ राजश्यामला- रहस्योपनिषत्	रा. श्या. र.	वाक्यात्मकः		
१६३ राधिकोपनिषत्	राधिको.	वाक्यात्मकः		
१६४ राघोपनिषत्	राघो.	प्रपाठात्मकः	वाक्यात्मकः	
१६५ रामपूर्वतापिन्दुपनि.	रा. पू., रामपू.	उपनिषदात्मकः	पद्यात्मकः	
१६६ रामरहस्योपनिषत्	रामर.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
			वाक्यात्मकः	
१६७ रामोत्तरतापिन्दुपनि.	रामो., रामोत्त.	खण्डात्मकः	मंत्रात्मकः	
			वाक्यात्मकश्च	
१६८ रुद्रहृदयोपनिषत्	रुद्रह.	पद्यात्मकः		
१६९ रुद्राक्षजाबालोपनि.	रु. जा.	पद्यात्मकः		
		वाक्यात्मकश्च		
१७० रुद्रोपनिषत्	रुद्रो., रुद्रोप.	वाक्यात्मकः		
१७१ लक्ष्म्युनिषत्	लक्ष्म्यु.	वाक्यात्मकः		
१७२ लांगूलोपनिषत्	लांगूलो.	मंत्रात्मकः		
१७३ लिङ्गोपनिषत्	लिङ्गो.	वाक्यात्मकः		
० वासनेयीसंहिता (यजुर्वे.)	वा. सं.	अध्यायात्मकः	मंत्रात्मकः (कंडिकात्मकः)	
१७४ वज्रपद्मरोपनिषत्	व. पं.	वाक्यात्मकः		
१७५ वज्रसूचिकोप.	व. सू., वज्रसू.	वाक्यात्मकः		
१७६ वनदुर्गोपनिषत्	वनदु.	वाक्यात्मकः		
		पद्यात्मकश्च		
१७७ वराहोपनिषत्	वराहो.	अध्यायात्मकः	पद्यात्मकः	
१७८ वासुदेवोपनिषत्	वासुदे., वासु.	वाक्यात्मकः		
१७९ विश्रामोपनिषत्	विश्रामो.	पद्यात्मकः		
१८० विष्णुहृदयोपनिषत्	विष्णुहृ.	खण्डात्मकः	मन्त्रात्मकः	
१८१ वैतथ्यप्रक. (मांडू.) वैतथ्य.		पद्यात्मकः		

ॐ

ॐङ्कारोऽयमजरोऽमरोऽभयोऽमृतः ।

ॐङ्कारेण सर्वा वाक् सन्तृण्णा । ॐङ्कार एवेदं सर्वम् ।

उपनिषद्वाक्यमहाकोशः

ॐ

ॐ ॐ ॐ इति त्रिरुक्त्वा
चतुर्थः शान्त आत्माप्लुत...

अ.शिखो. १

ॐ नमो भगवते नारायणाय

त्रि.म. ना. ७।९

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

त्रि.म. ना. ७।९

ॐ वाचि प्रतिष्ठा

बहुचो. २

ॐ अ आ इ ई उ ऊ ऋ ॠ ल ल
ए ऐ ओ औ अं अः

त्रि.म.ना.७।१०

ॐ अघोराय पुरुषाय पुरुषरूपाय
वासुदेवाय नमो नमः

विष्णुह. २।२४

ॐ अङ्कार मृत्युञ्जय सर्वव्यापक
प्रथमेऽक्षे प्रतितिष्ठ

अ. मा. ४

ॐ अदामो ३ पिबा ३ मों देवो
वरुणः सविता २

छां.व. १।१२।५

ॐ अनिरुद्धाय पुरुषाय पुरुषरूपाय
वासुदेवाय नमो नमः

विष्णुह. २।८

ॐ अपानात्मने ॐ तत्सहस्रं सुवः
अहं वृक्षस्य रेखि

गोपालो. ३।४

ॐ आङ्काराकर्षणात्मक सर्वगत
द्वितीयेऽक्षे प्रतितिष्ठ

अ. मा. ४

ॐ आदौ नम उचार्य ततो भगवते पदं

द. मू. २

ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म

भूर्भुवः सुवरोम्

महाना. ११।७

ॐ आपो ज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म

भूर्भुवः स्वरो [मैत्रा. ६।३५+

त्रि.म.ना.७।११

ॐ आपोऽमृतमर्त्यस्य... जन्यते

पुरुषोत्तमात्

कृ. पु. सि. ३

ॐ आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्प्राणः

शांतिपाठः

ॐ इङ्कार पुष्टिद क्षोभकर तृतीयेऽक्षे

प्रतितिष्ठ

अ. मा. ४

ॐ इति तिस्रो मात्राः, एताभिः

सर्वमिदमोतं प्रोतं चास्मिन्

मैत्रा. ६।३

ॐ इति प्रतिपद्यन्ते

शौनको. १।५

ॐ इतिप्रयुक्तआत्मज्योतिःसकृदावर्तते

ॐ इति ब्रह्म [तैत्ति. १।८।१+

अ. शिखो. १

ॐ इति ब्रह्म भवति

ना. प. ८।२

ॐ इति ब्रह्मणः प्रवक्ष्यन्नाह ब्रह्मोपा-

प्रवानीति

तैत्ति. १।८।१

ॐ इति ब्रह्मा प्रसौति

ॐ इति ब्रह्मेति व्यष्टिसमष्टिप्रकारेण

तैत्ति. १।८।१

ॐ इति शंसति

ना. प. ८।१

छां.व. १।१।९

ॐ इति सत्यम्	१ ऐतरे. ३।६।४	ॐ इत्येतदक्षरमुद्गीथमुपासीत	छां. उ. १।१।१ +१।४।१
ॐ इति संहरन्नानुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ४।१	ॐ इत्येतदक्षरमुद्गीथः	छां. उ. १।१।५
ॐ इति सामानि गायन्ति	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येतदक्षरमुपासीत	छां. उ. १।४।१
ॐ इति होवाच व्यङ्गासिष्टा इति	वृ. उ. ५।२।१, +६।२।१	ॐ इत्येतदक्षरस्य चैतत्	मैत्रा. ६।४
[२, ३		ॐ इत्येतदक्षरं परं ब्रह्म, अस्य पादा- श्रुत्वारः	अ. शिखो. १
ॐ इति होवाच [वृ. उ. ३।१।१, १, १	+६।२।१	ॐ इत्येतदक्षरं परं ब्रह्म तदेवोपा- सितव्यं	तारसा. २।१
ॐ इति ह्युद्रायति तस्योपव्याख्यानं	छां. उ. १।१।१ +१।४।१	ॐ इत्येतदनुकृति इ स्म वा अप्योश्चावय	तैत्ति. १।८।१
ॐ इति होवानुजानाति	नृसिंहो. ८।५	ॐ इत्येतदनुकृति इ स्म...	तैत्ति. १।८।१
ॐ इति होव स्वरभेति	छां. उ. १।५।१, ३	आश्चावयन्ति (मा.)	नारा. ३
ॐ इतीदं सर्वम्	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येतद्व्याहरेत्	अ. ना. २१
ॐ इत्यक्षरम्	सन्ध्यो. २०	ॐ इत्येतेन (एकेन) रेचयेत्	छां. उ. १।१।८
ॐ इत्यग्निहोत्रमनुजानाति	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येव तदा हेषा एव समृद्धिः	
ॐ इत्यग्ने व्याहरेत्	भ. जा. २।३	ॐ इत्येव यदुद्धृतं ज्ञानं ज्ञेयात्मकं शिवम् । असंस्पृष्टविकल्पांशं प्राणस्पन्दो निरुध्यते	शाण्डि. १।३४ मुण्ड. २।२।६ मैत्रा. ६।३
ॐ इत्यध्वर्युः प्रतिहारं प्रतिगुणाति	तैत्ति. १।८।१	ॐ इत्येवं ध्यायथ आत्मानं, स्वस्ति वः	
ॐ इत्यनुजानीध्वं ब्रूतेनमिति	नृसिंहो. ९।१	ॐ इत्येवं ध्यायंस्तथाऽऽत्मानं युञ्जीत	
ॐ इत्यनेनैत उपासीताजस्रं	मैत्रा. ६।४	ॐ ईङ्कार वाक्प्रसादकर निर्मल चतुर्थेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्यनेनोद्धृत्यानामयेऽमौ जुहोति	मैत्रा. ६।२६	ॐ ईशानाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२६
ॐ इत्यनेनोद्ध्वमुत्क्रान्तः	मैत्रा. ६।२२	ॐ ई ओं नमो भगवते श्रीमहा- गरुडाय ...	गारुडो. १० गारुडो. १२
ॐ इत्यभिनिधापयन्ति	शौनको. १।५	ॐ ईस्रचरतिसचरति... वज्रेण स्वाहा	
ॐ इत्यभ्याददते	शौनको. १।५	ॐ वशन् ह वै वाजश्रवसः सर्ववेदसं ददौ	कठो. १।१
ॐ इत्यस्याददते	शौनको. १।५	ॐ उङ्कार सर्वबलप्रद सारतर पञ्चमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्यात्मानं युञ्जीत	महाना. १।७।१३	ॐ उदानात्मने ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः	गोपालो. ३।८
ॐ इत्याश्चावयति	छां. उ. १।१।१	ॐ उङ्कारोच्चाटनकर दुस्सह षष्ठेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्युद्रायति [छां. उ. १।१।१+१।१।९	+१।४।१	ॐ ऋङ्कार सङ्क्षोभकर चञ्चल सप्तमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्येकाक्षरमन्तःप्रणवं विद्धि	ना. प. ८।२	ॐ ऋङ्कार सम्मोहनकरोज्ज्वलाष्टमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ इत्येकाक्षरं ब्रह्म [ध्या. वि. ९+	अ. ना. २१		
ब्रह्मवि. २+महाना. १।१।५+सूर्यो. ९	+१ प्रणवो+२		
अमृ. २०+ तारसा. २।१	भ. गी. ८।१३		
ॐ इत्येकाक्षरमात्मस्वरूपं	तारसा. १।३		
ॐ इत्येकाक्षरं परं ब्रह्म तदेवोपासितव्यं	तारसा. २।१		
ॐ इत्येकाक्षरं ब्रह्म ध्येयं	ध्या. वि. ९		
ॐ इत्येकेन (एतेन) रेचयेत्	अ. जा. २१		
ॐ इत्येतदक्षरमादौ प्रयुक्तं ध्यानं ध्यायितव्यं	अ. शिखो. १		
ॐ इत्येतदक्षरमिदं सर्वं, तस्योपव्या- ख्यानं भूतं भव्यं भविष्यदिति	माण्डू. १+		
वृ. पू. २।२+४।२+	नृसिंहो. १।२		

ॐ लङ्कार विद्वेषणकर मोहक नवमेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ लङ्कारमोहकरदशमेऽक्षेप्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ पङ्कार सर्ववश्यकर शुद्धसत्त्वैका- दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ऐङ्कार शुद्धसात्त्विक पुरुषवश्यकर द्वादशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ऐं ह्रीं श्रीं आनन्देश्वराय विद्महे सुधादेव्यै...प्रचोदयात्, तन्नो अर्धनारीश्वरः प्रचोदयात्	वनदु. १४६
ॐ ओङ्काराखिलवाङ्मय नित्यशुद्ध त्रयोदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ औङ्कार सर्ववाङ्मय वश्यकर चतुर्दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ अङ्कार गजादिवश्यकर मोहन पञ्चदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ अःकार मृत्युनाशनकर रौद्र षोडशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ कङ्कार सर्वविषहर कल्याणद सप्तदशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ अकार एवेदं सर्वं	छां.उ.२।२४।४
ॐ अकारध्वनिनादेन	ध्या. वि. २३
ॐ अकारप्रभवं सर्वं	ध्या. वि. १६
ॐ अकारमात्मानमुपदिदेश	नृसिंहो. ९।१
ॐ अकारप्रभवा देवाः	ध्या. वि. १६
ॐ अकारप्रभवाः स्वराः	ध्या. वि. १६
ॐ अकारप्लवेन...पारं तीर्त्वा	मैत्रा. ६।२४
ॐ अकारप्लवेनान्तर्हृदयाकाशस्य पारं	मैत्रा. ६।२८
ॐ अकारस्तु तथा योज्यः [ब्र.वि.१२+	प्रणवो. १२
ॐ अकारस्त्रिविधो विचित्रकरणैः प्राणश्च वायोर्यज्यः...	अमन. २।१०७
ॐ अकारस्योत्पत्तिं विप्रो न जानाति, तत्पुनरुपनयनं	२ प्रणवो. १४
ॐ अकारस्वरभूषितं	पञ्चत्र. १४
ॐ अकारं तत्र चिन्तयेत्	१ यो.शि.१।७१
ॐ अकारं प्रणवात्मानं तन्मेमनःशिव...	२ शिवसं. २१
ॐ अकारं रथमारुह्य	अमृ. वि. २
ॐ अकारं सर्वेश्वरं द्वादशान्ते	नृसिंहो. ६
ॐ अकारास्तावित्री	बदुको. २७

ॐ अकाराद्वयाहृतिरभवत्	गायत्रीर. १
ॐ अकारान्तरालिकं मनुमावर्तयेत्	गो. पू. ३।१०
ॐ अकारेण सर्वा वाक् सन्तृण्णा	छां.उ. २।२३।४
ॐ अकारेणममात्मानं परमं ब्रह्म नृसिंहमन्विष्य ...	नृसिंहो. ७।१
ॐ अकारो परे ब्रह्मणि पर्यवसितः	नृसिंहो. ६।३
ॐ अकारो बाणः शक्तिरेव पीठं	लिङ्गोप. २
ॐ अकारोऽयमजरोऽमरोऽभयोऽमृतः	गोपालो. २।१४
ॐ अकारो यूपः	प्रा. हो. ४।३
ॐ अकारो वेदानामुत्तरोपनिषदं व्याख्यास्यामः	२ प्रणवो. १४
ॐ काली कपालिनी	कालिको. १
ॐ कुमारीपदत्रिहारबाणोऽग्रमूर्तये ... स्वाहा	लांगूलो. ७
ॐ केशवाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।१०
ॐ क्रतो स्मर कृतं स्मर[ईशा.१७+	वृ. उ. ५।१५।१
ॐ ह्रीं कृष्णाय गोविन्दाय गोपीजन ...स्वाहा	त्रि.म.ना.७।१०
ॐ क्षङ्कार परात्पर तत्त्वज्ञापक... शिखामणौ...	अ. मा. ४
ॐ खङ्कार सर्वक्षोभकर व्यापकाष्टा- दशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ खं ब्रह्म, खं पुराणं वायुरंखमिति	वृ. उ. ५।१।१
ॐ खेचराय नमः...सत्त्वाय नमः	अक्षयु. १
ॐ गङ्कार सर्वविघ्नशमन महत्तरैकोन- विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ गं गणपतये नमः	गणप. ७
ॐ गोविन्दाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।११
ॐ घङ्कार सौभाग्यद स्तम्भनकर विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ घृणिः सूर्य आदित्यः	त्रि.म.ना.७।११
ॐ ङङ्कार सर्वविघ्नाशकरोऽग्रेक- विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ चक्षुश्चक्षुश्चक्षुस्तेजः स्थिरो भव	चाक्षुषो. २
ॐ चङ्काराभिचारघ्न क्रूर द्वाविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४

ॐ छङ्कार भूतनाशकर भीषण त्रयोविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ तस्मै महाप्राप्ताय महादेवाय शुलिने	शरभो. २४
ॐ जङ्कार कृत्यादिनाशकर दुर्धर्ष चतुर्विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ त्रिविक्रमाय पुरुषाय पुरुषरूपाय...	विष्णुह. २।१६
ॐ झङ्कार भूतनाशकर पञ्चविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ थङ्कार धर्मप्राप्तिकर निर्मल त्रय- विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ञङ्कार सृष्ट्युपमथन षड्विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ दक्षिणामूर्तिरीश्वरोम्	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ टङ्कार सर्वव्याधिहर सुभग सप्तविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ दङ्कार पुष्टिवृद्धिकर प्रियदर्शन चतुर्विंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ठङ्कार चंद्ररूपाष्टाविंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ धङ्कार विषज्वरनिघ्न विपुल पञ्चत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ डङ्कार गरुडात्मक विषघ्न शो- भनैकोनत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नङ्कार मुक्तिमुक्तिप्रद शान्त षट्त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ ढङ्कार सर्वसम्पत्प्रद सुभग त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नमश्चक्षुस्तेजोदात्रे दिव्याय भास्कराय	चाक्षुषो. २ गणप. १
ॐ णङ्कार सर्वसिद्धिप्रद मोहकरैक- त्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. २४	ॐ नमस्ते गणपतये	
ॐ तङ्कार धनधान्यादिसम्पत्प्रद प्रसन्न द्वात्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके...	अ. मा. ६
ॐ तत्पुरुषाय पु...पु...वासु...	विष्णुह. २।२५	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले उच्चाटन्यो...	अ. मा. ६
ॐ तत्पुरोर्नमः	महाना. १६।१	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले शेषस्तम्भिनि	अ. मा. ६
ॐ तत्सदिति निर्देशः	भ. गी. १७।२३	ॐ नमस्ते भगवति मन्त्रमातृके- ऽक्षमाले सर्ववशङ्करि	अ. मा. ६
ॐ तत्सत्यम्, ॐ तत्सर्वम्	महाना. १६।१	ॐ नमः करुणाकरायामृताय	चाक्षुषो. २
ॐ तत्सद्यत् परं ब्रह्म +गणेशो. १४+	रामो. २।४	ॐ नमः प्रत्यगानन्दं ब्रह्मपुरुषं प्रणवस्वरूपं	आ. प्र. १
ॐ तत्सर्वम् ॐ तत्पुरोर्नमः	श्रीवि.ता. ४।१	ॐ नमः शिवाय	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि [त्रि.म.ना. ७।१११+ +वनदु. ९+सूर्यो. २+	महाना. ११।७	ॐ नमः शिवायेति याजुषमन्त्रो- पासको रुद्रत्व...	त्रि.सा. ४।३
ॐ तदात्मा ॐ तत्सत्यम्	पारायणो. ११	ॐ नमः श्रीराधारसिकानन्दाभ्याम्	सामर. ८०
ॐ तदेति । सद्योजातात्पृथिवी	महाना. १६।१	ॐ नमः सर्वकोटिसर्वविद्याराजाय ह्रीं स्वाहा	त्रि.म.ना. ७।९
ॐ तद्गणेशः, ॐ सद्गणेशः, ॐ परं गणेशः	बृ. जा. १।५९	ॐ नमो नारायणादन्यो मन्त्रः...नास्ति	ना. उ. ३।१
ॐ तद्ब्रह्म ॐ तद्वायुः	ग. शो. १।२	ॐ नमो नारायणाय इत्यष्टाक्षरो मन्त्रः	ना. पू. २।१
ॐ तद्ब्रह्मात्मकाः सच्चिदानन्दाख्याः	महाना. १६।१	ॐ नमो नारायणाय शङ्खचक्रगदाधराय	आ. प्र. १
ॐ तद्ब्रह्मेति चोच्चार्य	रामो. २	ॐ नमो नारायणाय सहस्रार हुं फट् स्वाहा	ना. उ. २।३
ॐ तद्ब्रह्मभद्रः परं ज्योती रसोऽहं	बृ. जा. ३।२४	ॐ नमो नारायणाय [त्रि.म.ना. ७।९+ मठान्ना. २।९	
ॐ तद्वायुः, ॐ तदात्मा	रामो. २।४		
	महाना. १६।१		

ॐ नमो नारायणाय स्वाहा ना. पू. ५।२
 ॐ नमो नारायणायैति मंत्रोपासको
 वैकुण्ठमुवनं गमिष्यति [आ.प्र.१ +नारा. ४
 ॐ नमो नारायणाष्टाक्षरसंज्ञावरण-
 देवतापूजा कर्तव्या ना. पू. ६।१
 ॐ नमो नारायणेति तारकं चिदात्मक-
 मित्युपासितव्यम् तारसा. १।३
 ॐ नमो ब्रह्मणे नमो अस्त्वभ्ये सहवै. १२५
 ॐ नमो भगवति माहेश्वरि ह्रीं
 श्रीं ह्रीं... वनदु. १, २५
 ॐ नमो भगवते आदित्याय...स्वाहा चाक्षुषो. ५
 ॐ नमो भगवते कालामिरौद्रहनुमते... लांगूलो. ७
 ॐ नमो भगवते चण्डप्रतापहनुमते लांगूलो. ४
 ॐ नमो भगवते चिन्तामणिहनुमते... लांगूलो. ५
 ॐ नमो भगवते दत्तात्रेयाय
 सर्वकामप्रदाय दत्तात्रेयो. २।१
 ॐ नमो भगवते दधिवामनाय त्रि.म.ना. ७।९
 ॐ नमो भगवते दावानलकालामि-
 हनुमते लांगूलो. ३
 ॐ नमो भगवते नारायणाय त्रि.म.ना. ७।९
 ॐ नमो भगवते पातालगरुडहनुमते लांगूलो. ६
 ॐ नमो भगवते भद्रजानिकटकर-
 वीर हनुमते लांगूलो. ८
 ॐ नमो भगवते भस्माङ्गरागाय...
 ह्रीं फट् स्वाहा त्रि. ता. ३।५
 ॐ नमो भगवते महागरुडाय...
 हुं फट् स्वाहा गारुडो. १३
 ॐ नमो भगवते महासुदर्शनाय हुंफट् त्रि.म. ना. ७।९
 ॐ नमो भगवतेऽमृतवर्षाय रुद्राय वनदु. ९८
 ॐ नमो भगवते रुद्राय वनदु. ३८
 ॐ नमो भगवते वासुदेवायेति
 द्वादशं परिकीर्तितं ना. पू. ३।१
 ॐ नमो भगवते विष्णवे सर्वभूता-
 र्त्मने... त्रि.म.ना. ७।१२
 ॐ नमो भगवते श्रीं श्रीमन्महागरु-
 डाय...महागरुड... वनदु. १६०
 ॐ नमो भगवते श्रीमहानृसिंहाय...
 पञ्च पञ्च स्वाहा त्रि.म.ना. ७।९

ॐ नमो भगवते श्रीमन्नारायणाय
 महाविष्णवे ना. घ. २।३
 ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायाक्षितेजसे अक्षु. १, बाक्षु. २
 ॐ नमो भगवते श्रीसूर्यायादित्या-
 याक्षितेजसेऽदोऽवाहिनि... अक्षु. ३
 ॐ नमो विश्वरूपाय गो. पू. ४।४
 ॐ नमो विष्णवे इतिषडक्षरं विज्ञातं ना. पू. ३।१
 ॐ नमो विष्णवे ऐं ह्रीं श्रीं ह्रीं क्षमौ... त्रि.म.ना. ७।९
 ॐ नमो विष्णवे सुरपतये महाबलाय
 स्वाहा त्रि.म.ना. ७।१०
 ॐ नारसिंहाय पुरुषाय पुरुषरूपाय...
 वासुदेवाय नमो नमः विष्णुह. २।२८
 ॐ नारायणाय पुरुषाय पुरुषरूपाय
 वासुदेवाय नमो नमः विष्णुह. २।११
 ॐ नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं यो. चू. ७२
 ॐ नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय
 धीमहि नृ. पू. ४।३
 ॐ पङ्कार विषविघ्ननाशन भग्य
 सप्तत्रिंशेऽक्षे... अ. मा. ४
 ॐ पद्मनाभाय पुरुषाय पुरुषरूपाय
 वासुदेवाय नमो नमः विष्णुह. २।२०
 ॐ पुरुषोत्तमाय पुरुषाय...वासु-
 देवाय नमो नमः विष्णुह. २।२९
 ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं शांतिपाठः
 ॐ प्रणवेन्दुविष्णुसहस्रनेत्राय
 पुरुषाय पुरुषरूपाय... नमः विष्णुह. २।२७
 ॐ प्रद्युम्नाय पुरुषाय पुरुषरूपाय... विष्णुह. २।७
 ॐ फङ्काराणिमादिसिद्धिप्रद ज्योती-
 रूपाष्टत्रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ अ. मा. ४
 ॐ वङ्कार सर्वदोषहर शोभनैकोन-
 चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ अ. मा. ४
 ॐ ब्रह्मणो महिमेत्येवैतदाह मैत्रा. ४।४
 ॐ ब्रह्ममेधया [त्रिसुप. २+ महाना. १२।२
 ॐ ब्रह्ममेधवा [त्रिसुप. ३+ महाना. १२।३
 ॐ भङ्कार भूतप्रशान्तिकर भयानक
 चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ अ. मा. ४
 ॐ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः... शांतिपाठः
 ॐ भद्रं नो अपि वातय नमः शांतिपाठः
 ॐ भवोद्भवाय पुरुषाय पुरुषरूपाय विष्णुह. २।९

ॐ भुवः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।२ ना. प. ४।४६	ॐ यो हवै...श्रीपरमात्मा नारायणः ॐ यो हवै...नारायणः स भग-	तारसा. ३१ तारसा. ३।७
ॐ भुवः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवो भगवते दावानल...	लांगूलो. २	वान्...भगवती सीता...	
ॐ भूर्भुवः स्वः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय...	विष्णुह. २।४ २ प्रणवो. १८ सूर्यो. २	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...विन्दु- स्वरूपः शत्रुघ्नो...	तारसा. ३।४
ॐ भूर्भुवः स्वरिति व्याहृतयः ॐ भूर्भुवः स्वः, तत्सवितुर्वरेण्यं०	ना. प. ४।४६	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा...मकार- वाच्यः शिवस्वरूपो...	तारसा. ३।३
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा नारायणः स भगवान्...	तारसा. ३।१
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ यो हवै श्रीपरमात्मा नारायणः स भगवान् तत्परः परमपुरुषः	
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	नित्यशुद्धबुद्ध...ब्रह्मैवाहं रामोऽस्मि भूर्भुवः...	तारसा. ३।८
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ रङ्गार दाहकर विकृत त्रिचत्वा- रिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ रामचन्द्राय नमः ॐम् ॐ रामाय हुं फद् स्वाहा	त्रि.म. ना. ७।९ त्रि.म. ना. ७।९
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ लङ्कार विश्वम्भर भासुर चतु- श्चत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ वङ्कार सर्वाप्यायनकर निर्मल पञ्चचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ वाङ्मे मनसि प्रतितिष्ठिता ॐ वामनाय पुरुषाय पुरुषरूपाय	शांतिपाठः विष्णुह. १।१७ २३।३०
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	वासुदेवाय नमो नमः ॐ विष्णवे पुरुषाय पुरुषरूपाय...	विष्णुह. २।१६
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ व्यानात्मने ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः ॐ शङ्कार सर्वफलप्रद पवित्र	गोपालो. ३।६
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	षट्चत्वारिंशेऽक्षे... ॐ शिवं ॐ शिवं ॐ शिवं	अ. मा. ४ गणेशो. २।१
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ शं नो मित्रः शं वरुणः ॐ शीक्षां व्याख्यास्यामः	शांतिपाठः तैत्ति. १।२।१ तैत्ति. १।८।१
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ शोमिति शस्त्राणि शंसन्ति ॐ श्रीकृष्णाय देवकीनन्दनाय	गोपालो. ३।९ गोपालो. ३।७
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ तत्सत् ॐ श्रीकृष्णाय रामाय ॐ तत्सद्भूर्भुवः	गोपालो. ३।९ गोपालो. ३।९
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ श्रीकृष्णायानिरुद्धाय ॐ तत्सत् ॐ श्रीगोपालाय निजस्वरूपाय...	गोपालो. ३।९ गोपालो. ३।९
ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया ॐ भूर्भुवः स्वः सन्न्यस्तं मया	ना. प. ४।४६	ॐ श्रीधराय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।१८

ॐ श्रीं नमो भगवते रघु- नन्दनाथ...रामाय...	त्रि.म.ना.७।११ ना. पू. ३।१	ॐ सोऽहं सोऽहं सोऽहं ॐ सुवः सत्यस्तं मया ॐ स्वाहेति शिखामुत्पाद्य ॐ इङ्कार सर्ववाङ्मय निर्मलैकोन- पञ्चाशदक्षे प्रतितिष्ठ	गणेशो. २।१ ना. प. ४।४७ ना. प. ४।४६ अ. मा. ४ त्रि.म.ना.७।११
ॐ श्रीं ह्रीं नमो भगवते लक्ष्मीना- रायणाय विष्णवे	ना. पू. ३।३	ॐ हंसः सोहम् ॐ हि ॐ हि ॐ हीत्येतदुपनिषदं विन्यसेत्	अ. मा. ४ त्रि.म.ना.७।११
ॐ षड्ङ्कार धर्मार्थ कामद धवल सप्तचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ ह्रीं कृष्णवाससे नारसिंहवदने...	आरुणि. ५
ॐ सङ्कर्षणाय पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय नमो नमः	विष्णुह. २।६	ॐ ह्रीं दुं सपोल्लूककाकपोत...	विष्णुह. २।१९
ॐ सङ्कार सर्वकारण सार्ववर्णि- काष्टचत्वारिंशेऽक्षे प्रतितिष्ठ	अ. मा. ४	ॐ निर्विषं कुरु कुरु स्वाहा	अ. मा. ४
ॐ सत्यमित्युपनिषत्	कालामि. ५	ॐ ह्रीं बले महादेवि ह्रीं महाबले ह्रीं चतुर्विध...तत्सवितुर्वरेवा- रिमके ह्रीं वरेण्यं	अ. मा. ४ वनदु. १६० वनदु. १६०
ॐ सत्यं तदेतत्पण्डितापव पश्यन्ति	नृसिंहो. ९।९	ॐ ह्रीं भरताग्रज राम ह्रीं स्वाहा	त्रि. म. ना. ७।९
ॐ सद्योजाताय पुरुषाय पुरुष- रूपाय वासु...नमो नमः	विष्णुह. २।२३ गोपालो. ३।१०	ॐ ह्रीं श्रीं ह्रीं ग्लं ग्लीं ग्लूं	लांगूलो. ६
ॐ समानात्मने ॐ तत्सहस्रैर्भुवःसुवः	ना. प. ४।४७	ॐ ह्रीं ह्रीं श्रीं श्रीं लक्ष्मीवासुदेवाय	त्रि. म. ना. ७।९
ॐ समुद्रं गच्छ स्वाहा	शांतिपाठः		
ॐ सह नाववतु, सह नौ भुनक्तु...	त्रि.म.ना.७।१०		
ॐ सुदर्शन महाचक्राय दीप्तरूपाय ...स्वाहा	विष्णुह. २।३		
ॐ सुवः पुरुषाय पुरुषरूपाय वासुदेवाय			

अ

अ इति ब्रह्म । तत्रागतमहमिति अ क च ट त प य शान् सृजते अकथ्यं सुखमुत्तमम् अकरणमलक्षणं अकर्तारं च पश्यति अकर्ता विज्ञाता भवति अकर्ताऽहममोक्ताऽहम् अकर्तृकमरङ्गं च गगने चित्रमुत्थितं अकर्मणश्च बोद्धव्यं अकर्मणि च कर्म यः अकर्म मंत्ररहितम् अकर्मा स्वासात्र स्थितः अकलोऽमृतो भवति अकल्पकमजं ज्ञानं ज्ञेयमिदं प्रचक्षते अकल्पितमिच्छाशी	१ पेट. ३।८।६ त्रि. ता. १।५ वैतथ्य. ४७ नृसिंहो. ९।९ भ. गी. १३।३० छां. उ. ७।९।१ अध्यात्मो. ६९ महो. ५।५४ भ. गी. ४।१७ भ. गी. ४।१८ ना. प. ३।८ परब्र. १ प्रभो. ६।५ अद्वैतो. ३३ निर्वाणो. १	अकस्मान्मुद्गरदण्डायैस्ताडितवद्भया- ज्ञानाभ्यां... अकाण्ड इवेमा न ह वै परमित्या कश्चनामोति अकाममस्थिरत्वं चञ्चलत्वं... अकामयत बहु स्यां प्रजायेयेति अकामयमानो योऽकामः अकामो निष्काम आप्तकामः अकायमव्रणमलाविरं अकायो निर्गुणो ह्यात्मा, तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु अकार उकार मकार इति अकार उकारो मकार इति त्र्यक्षरं प्रणवं तदेतदोमिति अकार उकारो मकार इति [ॐ कारः] चरा. ४	पेङ्गलो. २।९ आर्वे. ८।१ मैत्रा. ३।५ शाण्डि. ३।१।३ बृह. ४।४।६ बृह. ४।४।६ ईशा. ८ २ शिवसं. २२ माण्डू. ८ आ. प्र. १
--	--	--	---

अकार उकारो मकार एते	
प्रणवमयोर्व्वपुण्ड्राः	वासुदे. ४
अकार उकारो मकारश्चेति त्रयो वर्णा-	
स्तयो वेदास्तयो लोकाः...	
एवं प्रणवः प्रकाशते	यो. चू. ७४
अकारतुरीयांशाः प्रथमद्वितीयतृतीय-	
भूमिकाः	वराहो. ४।१
अकारणं परं ब्रह्मोम्	नारा. ४
अकारमात्रं विश्वः स्यात्	अक्षुप. ४७
अकारमिममात्मानमुकारपूर्वार्धं	नृसिंहो. ७।१
अकारमूर्तीं रक्ताङ्गी...बाला गायत्री	शाण्डि. १।६।१
अकारश्चायुतावयवान्वितः[तुरीयो.१+	ना. प. ८।३
अकारस्थूलांशे जाग्रद्विश्वः	वराहो. ४।१
अकारस्य शरीरं तु व्याख्यातं	१ प्रणवो. ४
अकारं परं ब्रह्म ओम् [पाठः]	नारा. ४
अकारं ब्रह्माणं नामौ	नृसिंहो. ३।४
अकारमुकारं पूर्वार्धमाकृष्य...[पा.]	नृसिंहो. ७।१
अकारः पीतवर्णः स्याद्रजोगुण	
उदीरितः	ध्या. बि. १२
अकारः प्रथमकूटाक्षरो भवति	श्रीवि. ता.
अकारः प्रथमाक्षरो भवति [रामो. १।२+	तार. २।१
अकारः प्रथमा मावाऽऽप्तेरादिमत्त्वात्	माण्डू. ९
अकारः प्रथमोकारो द्वितीया मकार-	
स्तृतीयाऽर्धमात्रा चतुर्थी	ना. प. ८।५
अकारः सद्योजातो भवति	ना. पू. १।३
अकाराक्षरसम्भूतःसौमित्रिर्विश्वभावनः	रामो. १।३
अकाराक्षरसम्भूता आरभवा विश्व-	
भाविता	श्रीवि. ता. १।३
अकारादभवद्ब्रह्मा जास्त्वानिति-	
संक्षितः	तारसा. २।२
अकारादि स्वराण्यर्धं पञ्चब्रह्मात्मकं	
वृहत्	पं. ब्र. १५
अकारादिक्षकारान्तवर्णजातकलेवरं	श्रीवि. ता. १।३
अकारादिक्षकारान्तान्यक्षराणि	
समीरयेत्	१ यो.शि. ३।६
अकारादिप्रत्ययान्तं...एकाक्षरं परं	
ज्योतिः...प्रबवं...	शाण्डि. १।६।१
अकारादिस्वराण्यर्धमाकाशमयविग्रहम्	पञ्चब्र. १५
अकारे जाग्रद्विश्वः	प. हं. प. १०

अकारेणेममात्मानमन्विष्य	नृसिंहो. ७।१
अकारेणेममात्मानमुकारं	
पूर्वार्धमाकृष्य...	नृसिंहो. ७।१
अकारे तु लयं प्राप्ते प्रथमे प्रणवांशके	ध्या. बि. १०
अकारे रेचितं पद्ममुकारेणैव...	१ यो.त. १३८
अकारे लीयते ब्रह्मा ह्युकारे...हरिः	यो. चू. ७७
अकारे वह्निरित्याहुकारे हृदि...	ब्र. बि. ६९
अकारेशोचितं पद्ममुकारेणैव भिद्यते,	
मकारे लभते नादमर्धमात्रा तु	
निश्चला	२ योगस. १०
अकारे संस्थितो ब्रह्मा ह्युकारे...हरिः	ब्र. बि. ७१
अकारोकारमकाररूपोदात्तादिस्वरा-	
स्मिका (गायत्री)	गायत्रीर. ३
अकारोकार-मकारार्धमात्रानादविन्दु-	
कलाशक्तिश्चेति (ॐकारोऽष्टधाभिद्यते)	ना. प. ८।२
अकारोकारमकारनादविन्दुकलानु-	
सन्धानध्यानाष्टविधा अष्टाक्षरं	
भवति	ना. पू.ता. १।३
अकारोकारमकाराः (पाठः)	वासु. ४
अकारोकाररूपोऽस्मि	मैत्रे. उ. ३।११
(तस्मात्) अकारोकाराभ्यामिममा-	
त्मानमाप्तवममुत्कृष्टतमं चिन्मात्रं	
सर्वद्रष्टारं सर्वसाक्षिणं	नृसिंहो. ५।७
अकारो जाग्रति नेत्रे	यो. चू. ७४
अकारो दक्षिणःपक्ष उकारस्तूत्तरःस्मृतः	ना. बि. १
अकारो नयते विश्वं	आगम. २३
अकारो मध्यमरूपम्	गणप. ७
अकारो राजसो रक्तो ब्रह्मा चेतनः	यो. चू. ७५
अकारो वै सर्वा वाक्	१ ऐत. ३।६।७
अकार्यकार्यवकीर्णी स्तेनौ भ्रूणहा	महाना. ६।८
अकीर्तिकरमर्जुन	अ. गी. २।२
अकीर्तिं चापि भूतानि	अ. गी. २।३४
अकुर्वन्वापि कुर्वन्वा जीवः	
स्वात्मरतिक्रियः	अ. पू. २।१०
अकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोकमभिसम्भवामि	छां. उ. ८।१३।१
अकृत्वा प्रमादेन...गायत्रीजप्त्वा...	भस्मजा. १।६
अकृत्स्न एव तावन्मन्यते	बृह. १।४।१७
अकृत्स्नो हि स प्राणनेव प्राणो	
नाम भवति	बृह. १।४।७

अकृत्स्नो हि स प्राणश्चैव प्राण-
नामा...(मा. पा.)

अकृत्स्नो ह्येष आत्मा यद्वाक्
अकृत्स्नो ह्येषोऽत एकेकेन भवति
अकृष्टपच्यौषधिवनस्पतिभिः

अक्रिययैव जुष्टम्
अक्रोधाद्या नियमाः सिद्धिबुद्धिकराः
अह्येयोऽशोष्य एव च

अक्ष्वन्तः कर्णवन्तः सखायः

[ऋक्सं. ८।२।२४मं. १०।७।१।७]

अक्षते अच्युते लोकेऽक्षतेऽमृतत्वं च
गच्छत्योम्

अक्षमां हित्वा हेतुजालस्य मूलं
अक्षय्यमपरिमित...सुखं

अक्षयं निरञ्जनं

(?) अक्षया शान्तिरेव च

अक्षयोऽहमलिङ्गोऽहं

अक्षरत्वाद्दरेण्यत्वात्...अवधूत
द्वतीयते

अक्षरमतिशिष्यते, त्र्यक्षरं तत्समम्

अक्षरमनिर्देश्यं कूटस्थमचलं ध्रुवं

अक्षरमहं क्षरमहम्

अक्षरं तमसि विलीयते, तमः परे देवे

अक्षरं दहति सृष्ट्युं दहति

अक्षरं परमं पदं (प्रसुं-पा.)

अक्षरं परमं ब्रह्म निर्विशेषं निरञ्जनम्

अक्षरं परमो नादः शब्दब्रह्मेति कथ्यते

+ (?) अक्षरं प्रणवं तदेतदोमिति

अक्षरं ब्रह्म परमं

अक्षरं ब्रह्म यत्परम्

अक्षरं ब्रह्मसंमितम्

अक्षरं भित्त्वा सृष्ट्युं भिनत्ति

अक्षरं वा एषः (आत्मा)

अक्षरं वाऽहं सृष्टुरन्नादः

(?) अक्षरं वेदयते यस्तु

अक्षरः शुद्धः पूतोभान्तःक्षान्तःशान्तः

अक्षराज्जायते कालः कालाव्यापक

उच्यते

अक्षराणामकारोऽस्मि

बृह. १।४।७

१ ऐत. ३।५।३

वृ. उ. १।४।७

आश्रमो. ३

निर्वाणो. ७

शिवो. ७।१०१

भ. गी. २।२४

ना. पू. ता. ४।९

आत्मप्र. १

बटुको. २३

मैत्रा. ६।३०

निर्वाणो. १

वैतथ्य. ४०

त्र. वि. ८३

१ अवधू. १

छां. २।१०।३

त्रि. म. ना. ७।७

अ. शिरः १।१

सुबालो. २।२

सुबालो. १५।२

महाना. १।१

१ यो. शि. ३।१६

१ यो. शि. ३।२

आत्मप्र. १

भ. गी. ८।३

कठो. ३।२

महाना. १।१६

सुबालो. १।१२

शौनको. १।६

सुबालो. १।४।१

प्रभो. ४।१०

मैत्रा. ७।६

बटुको. २६

भ. गी. १०।३३

अक्षरादपि चोत्तमः

अक्षराद्विधाः सोम्य भावाः प्रजायन्ते

अक्षराणान्यासमुपदिशन्ति ब्रह्मवादिनः

अक्षराणां सायुज्यं सरूपतां सलोक-

तामश्नुते पुत्री...

(हि) अक्षरात् परतः परः

अक्षरात्मा चिदात्मकः

अक्षरात्सञ्जायते कालः

(तथा) अक्षरात् सम्भवतीह विश्वम्

अक्षरे खल्विमे अविकर्षजनेकीकुर्वन्

अक्षरेभ्यः पदानि स्युः पदेभ्यो

वाक्यसम्भवः । सर्वे वाक्यात्मका

मन्त्रा वेदशास्त्राणि सर्वशः

अक्षरोऽहमस्मि

अक्षरोऽहमोङ्कारोऽयमजरोऽमरो-

ऽमयोऽमृतो ब्रह्माभयं हि वै

अक्षसूत्राङ्कुशधरा पाशपुस्तकधारिणी

(?) अक्षाध्यक्षोऽवदातमनाः

अक्षिणि पुरुषो दृश्यत एष आत्मा

अक्षिणि पुरुषो दृश्यते...तदुक्तं

अक्षिणी निरभिद्येतामक्षिभ्यां चक्षुः

अक्षिण्युपस्थितो हि पुरुषः सर्वार्थेषु

चरति

अक्षिण्यवस्थितो...(पा.)

अक्षितमस्यच्युतमसि

अक्षिस्पन्दं च दुस्स्वप्नं...सदानाशय

अक्षिभ्यां चक्षुश्चक्षुष आदित्यः

अक्षुब्धा निरहङ्कारा द्वन्द्वेष्वननुपा-

तिनी । प्रोक्ता समाधिशब्देन

मेरोः स्थिरतरा स्थितिः

अक्षेत्रज्ञा उपर्युपरि सञ्चरन्तः

अक्ष्यन्तस्तारकयोश्चंद्रसूर्यप्रतिफलनं...

अखण्डचिद्धनानन्दस्वरूपं (ब्रह्म)

अखण्डपरमानन्दविशेषं

अखण्डबोधोऽहमशेषसाक्षी

अखण्डमण्डलाकारं व्याप्तं येन चराचरं

अखण्डलक्षणाखण्डपरिपूर्णसच्चिदा-

नन्दस्वप्रकाशं भवति

भ. गी. १५।१८

मुण्ड. २।१।१

नृ. पू. २।२

३ ऐत. २।२।३

मुण्ड. २।१।४

ते. त्रि. ४।७।८

अ. शिरः ३।१५

मुण्ड. १।१।७

३ ऐत. १।५।३

१ यो. शि. ३।६

गोपालो. २।१४

गोपालो. २।१४

सरस्व. २७

मैत्रा. ६।१

छां. ४।१५।१

छां. उ. १।७।५

२ ऐत. १।४

मैत्रा. ६।६

मैत्रा. ६।६

छां. ३।१७।६

वनदु. १६

२ ऐत. १।४

अ. पू. १।४९

छां. उ. ८।३।२

(?)

त्रि. म. ना. ४।१

त्रि. म. ना. ७।८

कुंडिको. १७

मठान्ना. २

त्रि. म. ना. ४।१

+ वाक्यारम्भे (?) इत्येतच्चिदाकिं वाक्यं जेकवमडोदयानां उपनिषच्छब्दकोशान्तर्गतमित्यवधेयम् मूले तु 'त्र्यक्षरं' इति।

अखण्डशुद्धचैतन्यनिजमूर्तिविशेषविग्रहं	त्रि.म.ना.७८	अखण्डैकरसं स्थूलं	ते. बि. २।११
अखण्डाकारमस्म्यहं	मैत्रे. ३।२०	अखण्डैकरसः पतिः	ते. बि. २।१३
अखण्डाकाशरूपोऽस्मि	मैत्रे. ३।२०	अखण्डैकरसः पिता	ते. बि. २।१३
(भगवन्) अखण्डाद्वैतपरमानन्द-		अखण्डैकरसः शान्तः	ते. बि. २।१८
लक्षणपरब्रह्मणः साकारनिराकारौ		अखण्डैकरसादन्यत्रास्ति	ते. बि. २।९
विरुद्धधर्मौ	त्रि.म.ना.२।२	अखण्डैकरसानन्दस्तारकब्रह्मवाचकः	रामो. ५।२
अखण्डाद्वैतपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः		अखण्डैकरसान्नास्ति	ते. बि. २।१०
परममूर्तिपरमतेजःपुञ्ज...	त्रि.म.ना.७।८	अखण्डैकरसा भूमिः	ते. बि. २।३
अखण्डानन्दतेजोराश्यन्तर्गतं	त्रि.म.ना.७।९	अखण्डैकरसा माता	ते. बि. २।१३
अखण्डानन्दतेजोराश्यन्तरस्थितं	त्रि.म.ना.७।९	अखण्डैकरसा विद्या	ते. बि. २।८
अखण्डानन्दनिरस्तसर्वद्वैतशकश्मलः	मं. ब्रा. ३।३	अखण्डैकरसास्ताराः	ते. बि. २।१७
अखण्डानन्दपीयूषपूर्णब्रह्ममहार्णवे	अध्यात्मो. ६६	अखण्डैकरसो गुरुः	ते. बि. २।६
अखण्डानन्दपूर्णः कृतार्थो भवति	मं. ब्रा. ३।२	अखण्डैकरसो जीवः	ते. बि. २।४
अखण्डानन्दब्रह्मचैतन्याधिदेवतास्वरूपं	त्रि.म.ना.७।८	अखण्डैकरसो ज्ञाता	ते. बि. २।१२
अखण्डानन्दमात्मानं विज्ञाय	अध्यात्मो. २७	अखण्डैकरसो देहः	ते. बि. २।७
अखण्डानन्दविग्रहः	मैत्रे. ३।८	अखण्डैकरसो बन्धुः	ते. बि. २।१९
अखण्डानन्दस्वभावमप्रमेयं		अखण्डैकरसो ब्रह्मा	ते. बि. २।५
(आत्मानमपरोक्षीकृत्य)	व. सू. उ. ९	अखण्डैकरसो मन्त्रः	ते. बि. २।२
अखण्डानन्दस्वरूपमनिर्वाच्यं	त्रि.म.ना. ७।७	अखण्डैकरसो रविः	ते. बि. २।१७
अखण्डानन्दामितवैष्णव... विष्णोः		अखण्डैकरसो रुद्रः	[२।५] ते. बि. ३।३५
परमपदं विराजते	त्रि.म.ना.१।४	अखण्डैकरसो वाऽइं	ते. बि. ५।७
अखण्डानन्दासुतविशेषं	त्रि.म.ना.७।७	अखण्डैकरसो विराट्	ते. बि. २।१४
अखण्डैकरसं किञ्चित्	ते. बि. २।९	अखण्डैकरसोऽस्म्यहं	ते. बि. २।५
अखण्डैकरसं गुह्यं	ते. बि. २।१२	अखण्डैकरसो हरिः	ते. बि. २।५
अखण्डैकरसं गृहं	ते. बि. २।१६	अखण्डैकरसो होमः	ते. बि. २।२३
अखण्डैकरसं गोत्रं	ते. बि. २।१६	अखण्डैकरसो ह्यात्मा	ते. बि. २।६
अखण्डैकरसं चान्तः	ते. बि. २।१५	अखिलकार्यकारणस्वरूपं (ब्रह्म)	त्रि.म.ना.४।१
अखण्डैकरसं जगत्	ते. बि. २।१	अखिलप्रमाणातीतं	त्रि.म.ना.७।७
अखण्डैकरसं ज्योतिः	ते. बि. २।२२	अखिलमप्रमाणागोचरं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३
अखण्डैकरसं दृश्यं	ते. बि. २।१	अखिलमिदमनन्तमात्मतत्त्वं	अ. पु. १।५५
अखण्डैकरसं ध्यानं	ते. बि. २।२१	अखिलात्मा ह्यमेयात्मा...	ते. बि. ४।७०
अखण्डैकरसं ब्रह्म	ते. बि. २।४, ४१	अखिलापवर्गपरिपालकं (विष्णुक्सेनं)	त्रि.म.ना. ६।६
अखण्डैकरसं मनः	ते. बि. २।७	अगदो ह भवति	छां. उ. ३।१६।४
अखण्डैकरसं राज्यं	ते. बि. २।२०	अगदो ह्येव भवति	[+४।६] छां. उ. ३।१६।२
अखण्डैकरसं सर्वं	ते. बि. २।२८	अगन्मज्ज्योतिरुत्तमं [अ. मं. १।५०।१०]	छां. उ. ३।१७।७
अखण्डैकरसं सर्वं चिन्मात्रमिति		अगमयेति स यदाहासतो मागमयेति	बृह. १।३।२८
भावयेत्	[२।२४]	(?) अगम्यगम्यकर्ता च (पा.)	ते. बि. १।४
अखण्डैकरसं सुखं	ते. बि. २।२७	अगम्यागमकर्ता यो गम्यागमन-	ते. बि. १।४
अखण्डैकरसं सूत्रं	ते. बि. २।१४	मानसः । सुखे...	ना. उ. ३।१
		अगम्यागमनात्पूतो भवति	

अगुणमविक्रियमव्यपदेश्यं	नृसिंहो. ९।९	अग्निरिति भस्म, वायुरिति भस्म...	
अगस्त्यः कलशे जात इति श्रुतत्वात्	व. सू. ५	[अ. शिरः ३।१।२+ जाबाल्यु. ६,	
अगृह्यो नहि गृह्यते [वृ. उ. ३।१।२६+	+४।५।१५	+का. रुद्रो. २+रुद्रो. २+वृ. उ. २४	भस्मजा. १।३
४।२।४+४।४।२२	मैत्रे. १।१४	अग्निरित्यादिमन्त्रेण प्रसूय (भस्म)	वृ. जा. ३।२६
अगोचरं मनोवाचामवधूतादिसम्भवम्	२ तत्त्वो. ६	अग्निरिन्द्रो विष्णुः... कर्मेन्द्रियदेवताः	ग. शो. ४।४
अगोचरे यदा लीला	वृ. उ. (१)	अग्निरिव कक्षं दहति ब्रह्मपृष्ठमना-	
अगोत्रमजरमभयममृतमरजोऽशब्दं	मुं. १।१।६	वृतम्...	संहितो. ३।७
अगोत्रमवर्णमचक्षुःश्रोत्रं	ब्र. वि. ८४	अग्निरिव मन्यो त्विषितः सहस्व	
अगोत्रोऽहमगात्रोऽहं	२ प्रणवो. २१	[ऋक्सं. ८।३।१९=मं. १०।८४।२+	वनदु. १०८
अग्नआयाहि वीतये इत्येव... कृत्वा		अग्निरिवाग्निना विहितः	मैत्रा. ६।८
साम... अधीते		अग्निरिवाधूमकस्तेजसा निर्देहन्निवा-	
अग्न आर्यं पवस आसुवोर्जमिषं च		त्मविद्भगवाञ्छाकायन्यः	मैत्रे. १।१।२
नः [ऋक्सं. ७।२।१०=मं. ९।६६।१९ सहचै. ६		अग्निरीकारः	छां. १।१३।१
अग्नय इत्याह तस्मादग्नय आधातव्याः	महाना. १।६।१०	अग्निरूपं प्रणवं सन्दध्यात्	रामो. ३।४
अग्नयश्च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१	अग्निरूपाअग्नपानादिप्राणिनांश्चतृष्णा	
अग्नये स्वाहाऽनुमतये स्वाहा देवाय		त्मिका... नित्यानित्यरूपा भवति	सीतो. ८
सवित्रे सत्यप्रसवाय स्वाहेति हुत्वा	वृ. उ. ६।४।१९	अग्निरेनास्वदनायतीदमाहरतेति	१ ऐत. १।७।१
अग्नयो वै त्रयी विद्या देवयानः पन्थाः	महाना. १।७।८	अग्निरेव सविता पृथ्वी सावित्री	सावित्र्यु. १
अग्नवाज्यस्य हुत्वा मन्ये... अवनयेत्	छां. उ. ५।२।४	अग्निरेवाऽस्य ज्योतिर्भवति	वृह. ४।३।४
अग्नवेव देवेषु लोकमिच्छन्ते	वृ. उ. १।४।१५	अग्निर्ऋषिः पवमानः पांचजन्यः पुरो-	
अग्निना दाहो हिमसेचनमिव (यत्र)	महो. ४।२६	हितः [सहचै. ७ + ऋक्सं. ७।२।१०=	मं. ९।६६।२०
अग्निदले रक्तवर्णे यदा विश्राम्यते मनः	विश्रामो. २	अग्निर्गायत्रं त्रिवृद्रथन्तरं...	
अग्निना प्रज्वलिता रज्जुर्दृश्यमाना		तपन्ति वर्षन्ति	मैत्रा. ७।१
अग्निरेवाभाति	सामर. ३२	अग्निर्ज्योतिरहः शुक्रः	भ. गी. ८।२४
अग्निना मुखेन न वै देवा अन्नन्ति...	छान्दो. ३।६।१	अग्निर्ज्योतिरित्यादिभिरभौ जुहुयान	भस्मजा. २।३
अग्निना वै होत्रा चक्रं पाञ्चजन्यं...		अग्निर्देवता ब्रह्म इत्यार्ष	महाना. १।१।५
धारयेत्	सुदर्श. ४	अग्निर्द्विहोता	चित्स्यु. ७।१
अग्निनैव मुखेनैतदेवाभृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छान्दो. ३।६।३	अग्निर्धूमः (तस्य)	वृ. उ. ६।२।११
अग्निनैवान्नमत्ति (पा.)	मैत्रा. ६।१०	अग्निर्भस्मेति मन्त्रेण गृहीयाद्भस्म	वृ. जा. ३।२६
अग्निनैवायं ज्योतिषास्ते पश्ययते...	वृह. ४।३।४	अग्निर्मा तस्मादिन्द्रश्च संविदानो	
अग्निमात्मन्यारोप्य	प. हं. प. ५	प्रसुचतां	सहचै. ९
अग्निमिच्छध्वं भारताः	अरुणो. १	अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्य...	सहचै. १०
अग्निमीडे(ळे)पुरोहितं [ऋक्सं. १।१।१]		अग्निर्मा तस्मादेनसो गार्हपत्यः प्रसुचतु	सहचै. ४
इत्येवमादि कृत्वा ऋग्वेदमधीते	२ प्रणवो. २१	अग्निर्मूर्धा चक्षुषी चन्द्रसूर्यौ	मुण्ड. २।१।४
अग्निमुपसमाधाय [वृ. उ. ६।३।१+		अग्निर्मूर्धा दिवः ककुत्पतिः पृथिव्या	
कौ. उ. २।३, १५	२ सङ्ख्यासो. १	अयम् [ऋक्सं. ६।३।३५।१=	
अग्निमेवाप्येति योऽग्निमवास्तमेति	सुबालो. ९।६	मं. ८।४४।१६	वनदु. २९
अग्निमेवेतरेण सर्वेण	सहचै. २२	अग्निर्यजुर्भिः	वित्स्यु. ८।१
अग्निरन्नादः	वृह. १।४।६	अग्निर्यत्राभिमध्यते	श्वेता. २।६
अग्निराकाशेनाह्वयति	छां. ७।१२।१	अग्निर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं	
		प्रतिरूपो बभूव [कठो. ५।९+	वृ. जा. २।१

अग्निर्यष्टव्यश्चेतव्यः स्तोतव्यो-

ऽभिध्यातव्यः

अग्निर्लोको मनो ज्योतिः

अग्निर्वा अग्नेनाभिज्वलति

(१) अग्निर्वा अग्नेनोज्ज्वलति

अग्निर्वाग्भूत्वा मुखं प्राविशत्

अग्निर्वाअहमस्मीत्यन्नवीज्जातवेदाः...

(अथ) अग्निर्वायुरादित्य इति

भास्वत्येषा

अग्निर्वायुरादित्यः कालो यः प्राणोऽन्नं

अग्निर्वायुरादित्यश्चन्द्रमा नक्षत्राणि

अग्निर्वायुरादित्यः स उद्वीथः

अग्निर्वै देवाः (वेदाः) सर्वविधाभूतानि

प्राणावा इन्द्रियाणि पशवोऽन्नममृतं

सम्राट् स्वराड्विराट् तत्साम्नः

प्रथमं पादं जानीयात्

अग्निर्वै भर्गः

अग्निर्वै भीतस्तिष्ठति

अग्निर्वै सुखात् (अजायत)

अग्निर्वै मृत्युः सोऽपामन्नं

अग्निर्वै वरेण्यम्

अग्निर्वै वेदा इदं सर्वं... तत्साम्नः

प्रथमं पादं जानीयात्

अग्निर्ह वै प्राणः प्राणमेव तथा करोति

अग्निर्हि प्राणः प्राणमेवैतया करोति

[+ना. प. ३।७७

अग्निर्हिङ्कारः

अग्निर्होता

अग्निर्लोकमागच्छति स वायुः

अग्निर्लोकाद्वायुलोकं

अग्निवर्णं निष्क्रामति... वनं गच्छति

संयतः

अग्निश्च पृथिवी च वायुश्चान्तरिक्षं

चादित्यश्च द्यौश्च चन्द्रमाश्च

नक्षत्राणि चैते वसवः, एतेषु...

अग्निश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च...

सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा

अग्निश्च हव्यवाहनस्तदिदं

अग्निश्चोमे पार्श्वे भवतः

मैत्रा. ६।२४

बृह. ३।९।१०

मैत्रा. ६।१२

मैत्रा. ६।१२

२ ऐत. २।४

केनो. ३।४

मैत्रा. ६।५

मैत्रा. ४।५

तैत्ति. १।७।१

छां. २।२।१।१

नृ. पू. १।४

सावित्र्यु. १०

ग. शो. ४।२

ग. शो. ३।११

बृह. ३।२।१०

सावित्र्यु. १०

ग. पू. २।१

जाबा. ४

याज्ञव. १

छां. उ. २।२०।१

चित्पु. ३।१

कौ. उ. १।३

दुर्वासो. १।१५

२ सक्त्यासो. ७

बृह. ३।९।३

महाना. १।१।३

इतिहा. ५

हंसो. ५

अग्निष्टयकंमुखं तेनमुखेनेमं... अत्सि कौ. उ. २।९

अग्निष्टत् स्विष्टकृद्विद्वान् स्विष्टं सुदुतं

करोतु नः स्वाहा

अग्निष्टे पादं वक्तेति

अग्निष्टोमसहस्राणि... तेषां पुण्य-

मवाप्नोति

अग्निसंस्थानि पूर्वाणि दारुपात्राण्यभौ

जुहुयात्

अग्निस्तां अग्ने प्रमुमोक्तु देवः

अग्निस्तृप्यत्यभौतृप्यतिपृथिवीतृप्यति

अग्निस्थाने पितृं

अग्निहोत्रमसिताच्छिवभक्त...

अग्निहोत्रमित्याहुतस्मादग्निहोत्रैरमन्ते

अग्निहोत्रसमुद्भूतं विरजानलमनुकल्पं

अग्निहोत्रं च स्वाध्यायप्रवचने च

अग्निहोत्रं जुहुयात्स्वर्गकामः

अग्निहोत्रं जुह्वानो लोभजालं भिनत्ति

अग्निहोत्रं बलीवृद्धाः कालेचातिथिरागताः

निर्दहन्त्यवमानिताः

अग्निहोत्रे समूदाते

अग्निहोत्रं सायम्प्रातर्गृहाणां निष्कृतिः

अग्निं दूतं वृणीमहे होतारं विश्ववेदसं;

अस्य यज्ञस्य... [त्रक्सं. १।१।२२

=मं. १।१२।१

अग्निं पृथिव्याः (प्राबृहत्)

अग्निं प्रणीयोपसमाधाय द्विराज्यो-

पघातं जुहोति

अग्निं प्रपद्ये वायुं प्रपद्ये आदित्यं प्रपद्ये

अग्निं युगपदानीय धारयेत् प्रयत्नतः

अग्निं वागप्येति

अग्निं स्तंभयति सूर्यं स्तंभयति

अग्निं हृदयेन

अग्निः कला सूर्यः कला चन्द्रः कला

विद्युत्कलैष वै सौम्य चतुष्कलः पादः

अग्निः पुच्छस्य प्रथमं काण्डं

अग्निः पूर्वरूपम्

अग्निः प्रतिहारः

अग्निः प्रस्तावः

अग्निः सवितुश्च रश्मयः पुनन्त्वन्नं...

यदन्यत्

बृ. उ. ६।४।२४

छान्दो. ४।६।१

गोपीचं. १९

कठश्रु. २

चित्पु. १।१।११

छां. ५।२।१।२

गर्भो. २

रुद्रोप. १

महाना. १।६।१२

बृ. जा. ३।३।४

तैत्ति. १।९।१

मैत्रा. ६।३।६

मैत्रा. ६।३।८

इतिहा. २१

बृह. ४।३।१

महाना. १।७।९

वनदु. ४०, ५३

छां. उ. ४।१।७।१

सहवै. २२

छां. उ. ३।१।५।६

शिवो. ७।७।१

बृ. उ. ३।२।१।३

ग. शो. ५।१

चित्पु. २।१।१

छां. उ. ४।७।३

सहवै. २३

तै. उ. १।३।४

छां. उ. २।२।२

छां. उ. २।२।१

मैत्रा. ६।९

अग्निः साम तदेतदेतस्यामृचि...

अग्निरमः

अग्नीषोमात्मकं जगत् [बृ.जा.२।५+

रामपू.४।६+

अग्नीषोमात्मकरूपंरामबीजे प्रतिष्ठितं

अग्नीषोमौ पक्षावोक्कारः शिरः

अग्नीषोमात्मकं विश्वमित्यग्निराचक्षते

अग्ने अत्रिवन्नमसा गृणानः [ऋ.सं.

अग्ने जातान् प्रणुदानः सपत्नान्...

जातवेदो नुदस्व

अग्ने त्वं पारया नव्यो अस्मान्

[महाना. ६।१५+

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान्

[ऋक्सं. २।५।१०।१=

ईशा. १८+

अग्ने पवस्वस्त्रपा अस्मे वर्चः सुवीर्यं

[ऋक्सं. ७।२।११=मं. ९।६।२१

अग्ने यो नोऽभितो जनो वृको वारो

जिघांसति

अग्ने यो नो भिदासति समानो यश्च

अग्नेरधश्चेज्ज्वलनं जगद्रवतु सर्वदा

अग्नेरमृतनिष्पत्तिरमृतेनाग्निरेधते

अग्नेरिव ज्वलत उपशृणोति

अग्नेरापः, अद्भ्यः पृथिवी

अग्नेरापः [तै.उ.२।११।१+सुबा. १।१+

पैङ्ग. १।३+

अग्नेरिव शिखा नान्या यस्य ज्ञानमयी

शिखा। स शिखीत्युच्यते विद्वान्नेतरे

केशधारिणः [ब्रह्मो. १२+परब्र. १४+

अग्नेरुद्गीथः

अग्नेरुपरि जलं स्थाप्य जलोपर्यन्ना-

दीनि संस्थाप्य...तेनैव सह

मारुतः प्रयाति.

अग्नेरुपासकास्ते यज्ञकर्मवासना-

त्मक... उत्पत्तिं भजन्ते

अग्नेरुर्ध्वं भवत्येषा यावत्सौम्यं

परासृतम्

अग्ने रूपं स्पर्शाः, वायोरूष्माणः,

आदित्यस्य स्तराः

अग्नेरोक्कारोऽभवत्

छां.उ. १।६।१

रुद्रह. ९

रामर. ५।१०

हंसो. ६

बृ.जा. २।२१

महाना. ६।१६

सहवै. ७

वनदु. ११६

मं. १।१८९।१

बृह. ५।१५।१

सहवै. ६

सहवै. ७

सहवै. ७

ते. धिं. ६।८३

बृ.जा. २।५

छां.उ. ३।१३।८

ना. उ. १।५

यो. चू. ७२

ना.प. ३।८४

छां.उ. २।२२।१

शाण्डि. १।४।८

सामर. ९९

बृ.जा. २।७

३पेत्. २।५।१

गायत्रीर. १

अग्नेज्योतिर्निचाय्य पृथिव्या

अध्याभरत्

अग्नेर्भस्मासीति भस्म संगृह्य

अग्नेर्मथनं, आज्ञेः सरणं, दृढस्य

धनुष आयमनं

अग्नेर्यदौष्ण्यमाविष्टं

अग्नेर्वीर्यं च तद्भस्म सोमेनाप्लावितं

अग्नेर्वीर्यमिदंप्राहुस्तद्वीर्यंभस्मयत्ततः

अग्नौ चाधूमके यज्ज्योतिश्चित्रतरं

अग्नौ तु चालिते कुक्षौ वेदना जायते

अग्नौ तृप्यति पृथिवी तृप्यति

अग्नौ पुरुष एतमेवायं ब्रह्मोपासे

अग्नौ पुरुषत्वमेवाहमुपासे

अग्नौप्रास्ताहुतिःसम्यगादित्यमुपतिष्ठते

अग्नौसन्धारयेक्षितमग्निनादह्यतेनसः

अग्नौ हुत्वा मन्थे संस्रवमवनयति

अग्न्ययस्कारादयो नाभिभवन्ति...

अग्न्यंशे च महेशानमीश्वरे

चानिलांशके

अग्न्युपासका ये ब्राह्मणा ब्रह्मवर्चसो-

पासका एव ते

अग्न उ एवोभयम्, अन्तरेणोभयं

व्याप्तं भवति

अग्नं च मध्यं च बहिश्च पुरस्ताज्ज्यो-

तिरित्यहमेव

अग्राह्यमचलं ध्रुवं...

अग्राह्यमगोत्रमव्रणं...

अग्राह्यमलक्षणं [ग. शो. १।४+

अग्राह्यमलक्षणमचिन्त्य-

मव्यपदेश्यं [नृ. पू. ४।२+

अग्राह्यमव्यवहार्यं स्वातःस्थितः

स्वयमेव

अग्ने कामदुघा, षट्कोणे सुमुखादयः

अग्नेधृतोऽर्थनाशायमध्येचैवप्रजाक्षयः

अग्ने पर्वाणि चत्वारि...मध्ये पर्वा-

ण्यथाष्टौ च

अग्ने मध्यस्थमध्यस्थं मूले मध्यस्थ...

मध्ययोः

अग्ने मध्येऽवसाने सर्वं यथावस्थितं

स्वसवे. १

श्वेता. २।१

भस्मजा. १।५

छां.उ. १।३।५

मैत्रा. ६।३१

बृ. जा. २।१.३

बृ. जा. २।११

मैत्रा. ६।१७

वराहो. ५।८

छां.उ. ५।२१।२

बृ. उ. २।१।७

कौषीत. ४।८

मैत्रा. ६।३७

१यो.शि. ५।५०

बृ. उ. ६।३।२

मैत्रा. ६।२७

जा. द. १०।६

सामर. ७५

३ पेत्. १।३।२

अ. शिरः १।१

अमन. १।११

मुण्ड. १।६

रामो. २।४

नृसिंहो. १।६

ना.प. ९।२०

ग.पू. २।१०

३ आत्मो. १

३ आत्मो. ३

३ आत्मो. २

स्वसवे. १

अग्ने मध्यस्थमध्यस्थं...धारयित्वा		अङ्गारावर्तनं चन्दनचर्चव (यत्र)	महो. ४।२६
प्रयत्नेन	३ आत्मो. २	अङ्गारेह सयुगवानमिव रैकमात्थेति	छां. उ. ४।१।५
अग्ने माहिषिकं दृष्ट्वा...निराशाः		(?) अङ्गिरसश्चन्द्रमा ऊर्ध्वा उद्यन्ति	मैत्रा.
पितरो गताः	इतिहा. ७१	अङ्गिरसं मन्यतेऽङ्गानां यद्रसः	छां. उ. १।२।१०
अघस्य त्वा धारया विध्यामि	वनदु. १६०	अङ्गिरसं विधिवदुपसन्नः	मुं. उ. १।१।३
अघायुरिन्द्रियारामः	म.गी. ३।१६	अङ्गिरसो धिष्णिचैरग्निभिः	चित्त्यु. ८।१
अघासुरो महान्याधिः	कृष्णो. १५	अङ्गीभवति, नाङ्गेन विमूर्च्छति	छां. उ. २।१९।२
अघोरबीजमंत्रेण करयोर्धारयेत्सुधीः		अङ्गुलिस्फोटनं कुर्यात् सा मात्रा	
(रुद्राक्षं)	रु. जा. २२	परिगीयते	१ यो. त. ४०
अघोरं सलिलं चन्द्रं...दक्षिणाग्नि-		अङ्गुल्यग्ने देवतीर्थं, कनिष्ठिकामूले	
रुद्राहृतम्	पञ्चम. ३	आर्षिकं	आचम. २
अघोरः सर्वसाधारणस्वरूपः	पा. ब्र. २	अङ्गुष्ठतर्जनीभ्यामुहस्ताभ्यांधारयेद्वदं	योगकुं. १।१२
अघोरेण (मंत्रेण) गले धार्य (रुद्राक्षं)	रु. जा. २१	अङ्गुष्ठतर्जन्योर्मध्ये पैतृकं, अङ्गुष्ठमूले	
अघोराच्छूद्रास्तत्पुरुषाच्छिवस्य	सि. शि. ९	ब्रह्मतीर्थं	आचम. २
अघोराद्वह्निः, तस्माद्विद्या	वृ. जा. १।५	अङ्गुष्ठप्रादेशशरीरमात्रं प्रदीपप्रताप-	
अघोरा पापकाशिनी (देवस्य तनूः)	शांडि. ३।१।४	वह्निस्त्रिधा हि	मैत्रा. ६।३८
अघोरेभ्योऽथघोरेभ्योऽघोरघोरतरेभ्यः	महाना. १०।६	अङ्गुष्ठमात्रमात्मानं सधूमज्योतिरूपकं ।	
अघोरो मकारो भवति	ना. पू. १।३	प्रकाशयन्तमात्मानं ध्यायेत्कूटस्थ-	
अघोषमव्यञ्जनमस्वरं च	अ. ना. २५	मव्ययम् [पैङ्गलो. ३।५+	योगकुं. ३।२६
अघ्राता रसयिता भवति	मैत्रा. ६।११	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽङ्गुष्ठं च समाश्रितः	महाना. १६।५
अङ्गुशेनविनामत्तो यथादुष्टमतङ्गजः	मुक्तिको. २।४४	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो ज्योतिरिवाधूमकः	कठो. ४।१३
अङ्गुशो मार्गः	निर्वाणो. ३	अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽन्तरात्मा सप्त	
अङ्गुचेष्टार्पणं बलिः	द. मू. १६	जनानां हृदये सन्निविष्टः [कठो. ६।१७	श्वेता. ३।१३
अङ्गहीनानिवाक्यानिगुरुर्नोपदिशेत्		अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषोऽन्तर्लक्ष्यमित्येके	मं. ब्रा. १।५
पुनः । सषडङ्गान्युपदिशेन्महा-		अङ्गुष्ठमात्रः पुरुषो मध्य आत्मनि	
वाक्यानि कृत्स्नशः	शुकर. १।१।४	तिष्ठति	कठो. ४।१२
अङ्गसङ्गं करिष्यामि	कृष्णो. ४	अङ्गुष्ठमात्रो रवितुल्यरूपः सङ्कल्पा-	
अङ्गादङ्गात्सम्भवसिंहदयादभिजायसे		हङ्कारसमन्वितो यः	श्वेता. ५।८
[वृ. उ. ६।४।९+	कौ. उ. २।११	अङ्गुष्ठमूले ब्रह्मतीर्थं, मध्ये अग्नितीर्थं	आचम. २
अङ्गादङ्गादनुप्राविशत्सर्वान्...भूतये	पारमा. ३।३	अङ्गुष्ठादिस्वावयवस्फुरणादशनेरपि,	
अङ्गानांमर्दनंकृत्वाभ्रमसञ्जातवारिणा,		...जानीयात्क्षयमात्मनः	त्रि. ब्रा. २।१२१
कटुम्ललवणत्यागी क्षीरभोजन-	यो. चू. ४१	अङ्गुष्ठावधि गृहीयाद्धस्ताभ्यां	
माचरेत् (क्षीरपानरतः सुखी-पा.)	ध्या. बि. ७१	...पद्मासनं भवेत्प्राज्ञ	जां. द. ३।५
अङ्गानां समतां विद्यात्	ते. बि. १।२८	अङ्गुष्ठेन निबन्धीयात् .. पद्मासनं...	शाण्डि. १।३।३
अङ्गानां हि रसः	बृह. १।३।१९	अङ्गैर्यज्ञम्	चित्त्यु. ४।१
अङ्गानि विना रागा विप्रकरो भवति	हनुम. १।८	अचक्षुर्विश्वतश्चक्षुरकर्णो...	भस्मजा. २।७
अङ्गानि वेदाश्चत्वारः...विद्या ह्येता-		अचक्षुश्चोत्रनामकं	१ यो. शि. ३।१९
श्चतुर्दश	ना. पू. ५।९	अचक्षुश्चोत्रमत्यर्थं तदपाणिपदं तथा	
अङ्गान्यन्या देवताः	तैत्ति. १।५।१	नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं [रुद्रह. ३१	पा. ब्र. ३४
ङ्गारा भवन्ति स प्रतिहारः	छां. उ. २।१२।१	अचक्षुश्चोत्रं तदपाणिपादं	मुं. १।१।६

अचक्षुष्कमनामगोत्रमशिरस्कं	सुबालो. ३१२	अच्युतमना उपवक्ता	चित्त्यु. ५११
अचक्षुष्कमश्रोत्रमवाक्	बृह. ३।८।८	अच्युतक्षितये स्वाहा	महाना. १५११
अचरं चरमेव च	म. गी. ३।१६	अच्युतां बहुलां श्रियम्	चित्त्यु. १११७
अचलममृतमच्युतं ध्रुवं	मैत्रा. ६।३८	अच्युतोऽस्मि महादेव तव कारुण्य...	स्कन्दो. १
अचलश्चालेपोऽव्यग्रो निस्पृहः	मैत्रा. २।११	अच्युतो विष्णुर्नारायणः	मैत्रा. ७।७
अचलसम्पूर्णभावाभावविहीनकैवल्य- ज्योतिर्भवति	मं. ब्रा. २।६	अच्युतोऽहमचिन्त्योऽहं	त्र. वि. ८१
अचलं परब्रह्म प्राप्नोति	मं. ब्रा. ३।१	अच्योष्ठा उत्तराभ्यां स्थानाभ्या-	
अचलोऽयं सनातनः	म. गी. २।२४	मित्येनं ब्रूयात्	३ऐत. १।३।१
अचित्तचित्तमात्मानं	तेजोवि. ९	अच्योष्ठावराभ्यां स्थानाभ्या-	
अचित्तत्वं परं पदम्	महो. ५।६०	मित्येनं ब्रूयात्	३ऐत. १।३।१
अचित्तं चित्तमध्यस्थं...तच्च लिङ्गं निराश्रयम्	मैत्रा. ६।१९	अज आत्मा महान् ध्रुवः	बृह. ४।४।२०
अचिन्त्यमतिनिर्मलं	१यो. शि. ३।१७	अज आत्मा महान् परः (पा.)	बृह. ४।४।२०
अचिन्त्यमप्रबुद्धं च न सत्यं न परं	ते. बिं. १।११	अजकुक्षौ जगन्नास्ति ह्यात्मकुक्षौ	ते. बिं. ६।९९
अचिन्त्यमव्यक्तमनन्तमव्ययम्	स्कन्दो. १३	जगन्नाहि	४, ६३
अचिन्त्यमव्यक्तमनन्तरूपं	कैव. ६	अजडोगलितानन्दः [अ. पू. ४।५७+	
अचिन्त्यमव्यपदेश्यं [ग. शो. १।४+	रामो. २।४	अजत्वादमरत्वादजरत्वादमृतत्वादशो-	
अचिन्त्यरूपं दिव्यं देवमसङ्गं शुद्धं तेजस्कायमरूपं सर्वेश्वरमचिन्त्यम-		कत्वादमोहत्वात्...नृसिंहमन्विष्य	नृसिंहो. ७।१
शरीरं(आत्मानं पश्यन्ति विद्वांसः)	सुबालो. ८।१	अजपा गायत्री	निर्वाणो. ३
अचिन्त्यशक्तिमान्योगी नानारूपाणि		अजपा नाम गायत्री योगिनां	
धारयेत् संहरेच्च	१यो. शि. १।४४	मोक्षदा सदा [ध्या. बि. ६३+	यो. चू. ३३
अचिन्त्यशक्तिर्भगवान् गिरीशः	शरभो. २१	अजय्या(अजेया) वैष्णवी माया	कुष्णो. ५
अचिन्त्यं गुह्यमुत्तमं	मैत्रा. ६।१९	अजमजेन ज्ञेयेन सर्वज्ञं	अद्वैतो. ४७
अचिन्त्यं चाप्रमेयं च...तन्मे मनःशिव-	२ शिवसं. १२	अजमनिद्रमस्वप्नं प्रभातं भवतिस्त्रयम्	अ. शां. ८१
अचिन्त्यं चिन्मयात्मानं यद्वयोम परमं स्थितम्	ते. बिं. १।९	अजमनिद्रमस्वप्नप्रनामकं...सकृ-	
अचिन्त्यान्भूतवत्स्पृशेत्	१अ. शि. ३।१७	द्विभाति (तं)	अद्वैतो. ३६
अचिन्त्यायाप्रमेयाय	मैत्रा. ५।४	अजममरमनाद्यमाद्यमेकं पदममलं	अ. पू. ३।२३
अचिन्त्योऽमूर्तो गभीरो गुप्तोऽनवद्यः	मैत्रा. ७।१	अजरमभयममृतमरजोऽशब्दम्	बृ. उ. ३।८।८
अचिरेणेति भूमित्वं	मैत्रा. ६।२७	अजरत्वादमृतत्वात्... परमं ब्रह्म...	नृसिंहो. ७।१
अचिरेणाधिगच्छति	म. गी. ४।३९	अजरममरमक्षरमव्ययं प्रपद्ये	कुण्डिको. १४
अचेतनं चाजडं च(स्वरूपं)तन्मयो-	महो. ५।५०	अजरममरममृतमभयं (ब्रह्म)	नृसिंहो. १।२
अच्छायमतमोऽवायु (अक्षरं ब्रह्म)	बृह. ३।८।८	अजरममरमक्षरमव्ययं प्रपद्यते	२ सञ्ज्ञासो. १७
अच्छायमशरीरमलोहितं	प्रश्नो. ४।१०	अजरममृतमभयमशोकमनन्तं	सुबा. ५।१, १४
अच्छिद्रया जिह्वा	चित्त्यु. ४।१	अजरममृतमभयं ब्रह्मैव...	नृसिंहो. २।३
अच्छिद्रं तन्तुमनुसंचरेम	सहवै. ९	अजरामरपिण्डो यो जीवन्मुक्तः स एव हि [१यो. शि.	१।१६१
अच्छेद्योऽयमदाहोऽयं [अ. गी. २।२४+	भवसं. २।३९	अजरोऽमरोऽभयोऽमृतो ब्रह्माभयंहिवै	गोपा. २।१४
अच्युतपाजा अमीत	चित्त्यु. ५।१	अजरोऽमरोऽमृतोऽभयो ब्रह्म	बृ. उ. ४।४।२५
		अजरोऽमृतो न... कर्मणा	कौ. त. ३।९
		अजरोऽस्यमरोऽस्यहं	ते. बिं. ३।२१
		अजरोऽस्यमरोऽस्मीति	अध्यात्मो. ५५

अजरोऽहमव्ययोऽहं	आ. प्र. ४	अजायमानो बहुधा मायया जायते	अद्वैतो. २४
अजस्यावक्रचेतसः	कठो. ५।१	अजायमानो बहुधा विजायते	मुद्रलो. ३।१
अजस्रं ज्योतिर्नभसा सर्पदेति	चित्त्यु. ११।८	[यजुस्सं. ३१।१६+तै.आ. ३।१३।३	चित्त्यु. १३।१
अजस्रं ब्रह्मधीयालम्बं वाऽत्रैव	मैत्रा. ७।११	अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां	
अजस्रं सृजति विसृजति वासयति	नृ. पू. २।५	[महाना. ८।४+	ना.पू.ता. ५।५
अजस्रं सृजति विसृजतिवासयत्युद्वा-		अजाऽहमनजाऽहम्	देव्यु. १
ह्यत उद्गृह्यते	नृ. पू. २।४	अजा हिङ्गारः	छां. २।१८।१
अजस्रां त्वासादयामि	चित्त्यु. १९।१	अजा ह्येका भोक्तृभोगार्थयुक्ता	श्वेताश्वो. १।९
अजं ध्रुवं सर्वतस्त्रैर्विशुद्धं ज्ञात्वा देवं		अजाह्वैः पृथ्नीस्तपस्यमानान् ब्रह्म	
मुच्यते सर्वपाशैः	श्वेता. २।१५	स्वयम्भ्यभ्यानर्षत्	सहस्रै. १३
अजं वरेण्यं वरदं ब्रह्माणमीशं पुरुषं		अजिता हि सदा भूतिः	योगो. २९
नमस्ते	विष्णुह. १।६	अजिह्वः षण्डकः पङ्कुरन्धोबधिर एवच	ना.प. ३।६२
अजं सर्वमनुस्मृत्य	अद्वैतो. ४३	अजीर्यताममृतानामुपेत्य जीयन्मर्त्यैः	कठो. १।२८
अजः कल्पितसंवृत्त्यापरमार्थेननाप्यजः	अ. शां. ७४	अजेया वैष्णवी माया	कृष्णो. १।५
अजः स्वतन्त्रः स्वे महिम्नि तिष्ठति	मैत्रा. २।४, ६।८	अजेष्वजमसंक्रान्तं धर्मेषु ज्ञानमिष्यते	अ. शां. ९६
अजाग्रत्स्वप्ननिद्रस्य यत्ते रूपं...	महो. ५।५०	अजेतराऽभवद्भस्त इतरः...	बृह. १।४।४
अजाचलमवस्तुत्वं विज्ञानं शान्तमद्वयं	अ. शां. ४५	अजे सौम्ये तु ये केचिद्भविष्यन्ति...	अ. शां. ९५
अजात इत्येवं कश्चिद्भीरुः प्रतिपद्यते	श्वेता. ४।२१	अजोऽतर्क्योऽचिन्त्यः	मैत्रा. ६।१७
अजातमग्रे स हिरण्यरेताः	एकाक्षरो. २	अजो नित्यः शाश्वतोऽयं पुराणः	कठो. २।१८
अजातमभूतमप्रतिष्ठितमशब्दम्	सुबालो. ३।१	(आत्मा) [अ. गी. २।२०+	अवसं. २।३६
अजातशत्रुं काश्यमाब्रज्योवाच	कौ. उ. ४।१	अजोऽपि सन्नव्ययात्मा	अ. गी. ४।६
(बालाकिः) [बृह. २।१।१+	अध्यात्मो. ५८	अजोऽमरश्चैव तथाऽजरोऽमृतः	मुक्ति. २।७५
अजातस्य कुतो नाशः		अजोऽसि सहोऽसि बलमसि	
अजातस्यैव धर्मस्य जातिमिच्छन्ति	अ. शां. ६	देवानां धाम नामाऽसि	महाना. १।१।७
वादिनः		अजोऽस्मि किमतः परं	स्कन्दो. ३
अजातस्यैव भावस्य जातिमिच्छन्ति	अद्वैतो. २०	अजो हिङ्गारोऽवयः प्रस्तारो गाव	
वादिनः	अ. शां. ७७	उद्गीथोऽध्याः प्रतिहारः पुरुषो निधनं	छान्दो. २।६।१
अजातस्यैव सर्वस्य...		अजो ह्येको जुषमाणोऽनुशेते	महाना. ८।५+
अजातं जायते यस्मादजातिः		[ना. पू. ता. ५।५+	श्वेता. ४।५
प्रकृतिस्ततः	अ. शां. २९	अजलौ मन्थमाधाय	छान्दो. ५।२।६
अजाति समतां गतं	अद्वैतो. ३८	अज्ञश्चाभ्रदधानश्च	अ. गी. ४।४०
अजातिं ख्यापयन्ति ते	अ. शां. ४	अज्ञस्य दुःखौघमयं ज्ञस्थानन्दमयं	
अजातिः परिदीपिता	अ. शां. १९	जगत्	वराहो. २।२२
अजातिः प्रकृतिस्ततः	अ. शां. २९	अज्ञस्यार्धप्रबुद्धस्यसर्वब्रह्मेति योवदेत्	महो. ५।१०५
अजातेऽसतां तेषां	अ. शां. ४३	अज्ञानचक्षुर्नेक्षेत भास्वन्तं भानु-	
अजातो ह्यमृतो धर्मो मर्त्यतां		मन्धवत् [वराहो. २।१८+	महो. ४।८०
कथमेष्यति	अ. शां. ६	अज्ञातमपि चैतन्यं प्रमेयमितिकथ्यते	कठरु. ४३
अजातो ह्यमृतो भावो मर्त्यतां कथं...	अद्वैतो. २०	अज्ञातसतां तेषां...जातिदोषो न	
अजाद्वै जायते यस्य दृष्टान्तस्तस्य...	अ. शां. १३	सेत्स्यति (पाठः)	अ. शां. ४३
अज्ञानता महिमानं तथेदं	अ. गी. १।४१	अज्ञानपङ्कनिर्ममं यः समुद्धरते	शिवो. ७।४१

अज्ञानजनबोधार्थं प्रारब्धमिति
चोच्यते

ना. विं. २९

अज्ञानजन्यकर्त्रादिकारकोत्पन्नकर्मणा

वराहो. २।४८

अज्ञानभूः सप्तपदा ज्ञभूः सप्तपदैव हि

महो. ५।१

अज्ञानमलपङ्क यः क्षालयेज्ज्ञान-

तोयतः । स एव सर्वदा शुद्धो नान्यः

कर्भरतो हि सः

जा.द.६।१४

अज्ञानमेव न कुतो जगतः प्रसङ्गो...

वराहो. २।७३

अज्ञानसुघनाकारा घनाहङ्कारनाशिनी

मुक्तिको. २।६२

अज्ञानहृदयग्रन्थेर्निशेषविलयस्तदा

अध्यात्मो. १७

अज्ञानकीदृशंचेति प्रविचार्यमुमुक्षुणा

यो.शि. १।१५

अज्ञानं चाभिजातस्य

भ. गी. १६।४

अज्ञानं तमसः फलम्

भ.गी. १४।१६

अज्ञानं तुच्छाऽप्यसती कालत्रयेऽपि

पामराणां वास्तवी च सत्त्वबुद्धि-

लौकिकानामिदमित्थमित्थनिर्व-

चनीया वक्तुं न शक्यते (माया)

सर्वसारो. ६

अज्ञानं यदतोऽन्यथा

भ.गी. १३।१२

अज्ञानात्तु बहिस्तापेन तापितः

चिदाभासो...

योगकुं. ३।३०

अज्ञानादेव संसारः

१ यो. त. १६

अज्ञानान्धतमोरूपं

वराहो. २।१२

अज्ञानान्मलिनो भाति ज्ञानाच्छुद्धो

विभात्ययं (आत्मा)

जा. द. ५।१४

अज्ञानां कर्मसङ्गिनाम्

भ. गी. ३.२६

अज्ञानां भावनार्थाय प्रतिमाः परि-

कल्पिताः

जा. द. ४।५९

अज्ञानिकृतमार्गं सुष्ठु वदन्ति

स्वसंवे. ३

अज्ञानेनावृत्तं ज्ञानं

भ. गी. ५।१५

अज्ञानेनोपहतो बाल्ये यौवने

वनिताहृतः

महो. ६।२३

अज्ञानेबुद्धिविलयेतिज्ञासामग्नयतेबुधैः

वराहो. २।५६

अज्ञासिषं पूर्वमेवमहमित्यथ तत्पितुः

महो. २।१७

अज्ञानागर्भसम्भूत...हनूमन्नक्ष रक्ष

लांगूलो. ३

अज्ञातौ मन्थमाधाय

छां. उ. ५।२।६

अणिमादिकमैश्वर्यमचिरात्तस्यजायते

यो.शि. २।७, २०

अणिमादिपदं प्राप्य राजते...

यो.शि. १।१३८

अणिमादिर्भजत्येनं यूतं वरवधूरिव

रामर. ४।७

अणिमाद्यष्टैश्वर्याशसिद्धसङ्कल्पोबन्धः

निरा. २१

(१) अणिष्ठो वाङ्मेऽङ्गे समानयति

मै. २।६

अणीयान् ह्यतर्क्यमणुप्रमाणात्

कठो. २।८

अणीयान् ब्रीहैर्वा यवाद्वा (आत्मा)

छां. उ. ३।१४।३

अणुकोटरविस्तीर्णैर्त्रैलोक्यं चेज्जगद्भवेत्

ते. विं. ६।८७

अणुत्वे सति चैतन्यं

भवसं. २।३१

अणुमात्रलसद्रूपमणुमात्रमिदं जगत्

ते. विं. ६।४०

अणुमात्रेऽपि वैधर्म्यं जायमाने...

अ. शां. ९७

(१) अणुमेतमाप्य स मोदते

कठो. २।१३

अणु रक्ताश्च पीताश्च...

क्षुरिको. ८

(१) अणुरेष धर्मः

कठो. १।२१

अणुः पन्था विततः पुराणः

बृह. ४।४।८

अणोरणीयानहमेव तद्वत्

कैव. २०

अणोरणीयान्महतो महीयान्

कठो. २।२०

[+ना. प. ९।१३ +शरभो. १९+

महाना. ८।१

ना. उ. १।३+

पारमा. ९।३

अणोरणीयांसमनुस्मरेद्यः

भ. गी. ८।९

अणोरणीयांसमिममात्मानमोङ्कारं

नो व्याचक्ष्व

नृसिंहो. ५।१

अणोरप्यण्व्यं ध्यात्वा

मैत्रा. ६।३८

(१) अणोर्ह्यणुर्द्विर्णुः कण्ठदेशे

मैत्रा. ७।११

अण्डपरिपालकमहाविष्णोः स्थिति-

प्रलयौ...अहोरात्रे एकं दिनं

त्रि.म.ना. ३।५

अण्डजंजीवजंभूतजमिति (बीजत्रयं)

छान्दो. ६।३।१

अण्डजं स्वेदजमुद्भिज्जं जरायुजं...

मनुष्यमजीजनत्

बृहदो. १

अण्डजानि च जातुजानि च

स्वेदजानि चोद्भिजानि...

२ ऐत. ५।३

अण्डजान् स्वेदजान्वापि

अ. शां. ६३

अण्डजाः सर्वलगरूपा जायन्ते

ना. पू. ५।६

अण्डस्थानि तानि तेन विना

रूपन्वितुं चेष्टितुं वा न शक्नुः

पैङ्गलो. १।५

अण्डंज्ञानाग्निनातप्तंलीयतेकारणैःसह

योगकुं. ३।२३

अण्डं ज्ञानाग्निना दग्धं कारणैः सह

पैङ्गलो. ३।४

परमात्मनि लीनं भवति

अण्डाकृति तिरश्चां च द्विजानां च

चतुष्पदाम्

त्रि. ब्रा. २।५९

अण्डाद्ब्रह्मा भवति [अ.शिरः ३।१५+

बटुको. २७

अण्डाद्ब्रह्माऽभवत्

गायत्रीर. १

अण्व्य इवेमा धाना भगवः...

छांदो. ६।१२।१

अत ऊर्ध्वमनशनमपां...वा गच्छेत्

कठरु. ३

अत ऊर्ध्वममन्त्रवदाचरेत्

आरु. २

अत ऊर्ध्वं न संशयः	भ. गी. १२।८	(१) अतः कार्यमजं यदि	अ. शां. १२
अत ऊर्ध्वं मर्दयेद्भव्येन	बृ. जा. ३।१	अतः परं नान्यदणीयसं हि परात्परं	महाना. १।५
अत ऊर्ध्वं विमोक्षाय ब्रूहि	बृह. ४।३।१४	(१) अतः परमाकाशम्	मैत्रा. ६।३८
अत एकेनैव भवति	बृह. १।४।७	अतः परं ब्रह्मभूतोभूतात्मानोपलभ्यते	आयुर्वे. २७
अत एव न निमित्तमत एव न विद्या	स्वसंवे. १	अतः पराऽस्य धारणा	मैत्रा. ६।२०
अत एव शुद्धोऽबाध्यस्वरूपो		(अथ) अतः पवमानानामेवाभ्यारोहः	बृह. १।३।२८
बुद्धः सुखस्वरूप आत्मा	नृसिंहो. ९।६	अतः पापमकरवं	बृह. ४।४।२२
अतएव सुमेरुदातारो गोदातारो वा	स्वसंवे. २	अतः पुरुषोऽध्यवसाय...बद्धः	मैत्रा. ६।३०
अत एवोच्यतेऽज्ञयाऽनन्ताऽलक्ष्या-		अतः पौरुषमाश्रित्य चित्तमाक्रम्य...	महो. ४।१०४
ऽज्ञैका नैकेति	देव्यु. २०	अतः प्रपञ्चानुभवः सदा नहि	वराहो. २।३१
अतएवहिकालाभिरधस्ताच्छक्तिरूर्ध्वगा	बृ. जा. २।८	अतः प्रैतीशतदिदं सर्वमस्ति...	१ ऐत. १।२।७
अत ओमित्युक्तेनैताः प्रस्तुता		अतः सद्ब्रह्मणि सत्यमिलाषिणि	
अर्चिता...भवन्ति	मैत्रा. ६।५	निवृत्तो...सुखमाक्रम्य तिष्ठति	मैत्रा. ६।३०
अतत्त्वार्यवदल्पं च	भ. गी. १८।२२	अतः समुद्रा गिरयश्च सर्वेऽस्मात्स्यन्दते	
अतन्द्रो देवः सदमेव प्रार्थः	चित्त्यु. १४।२	सिंघवः सर्वरूपाः [मुण्ड. २।१।९]	महाना. ८।३
अतद्यावृत्तिरूपोसौसमाधिर्मुनिभावितः	मुक्तिको. २।५५	अतः सम्मोहंछित्त्वानक्रोधान्स्तुन्वानः	मैत्रा. ६।३८
अतप्ततनूर्न तदामो अश्नुते	सुदर्श. ५	(अथ) अतः सर्वजितः कौपीतके-	
[क्रकसं. ७।३।८=मं. ९।८।३]		स्त्रीण्युपासनानि भवन्ति	कौ. उ. २।७
अतमाविष्टमागच्छति	मैत्रा. ६।२४	अतः सर्व जगच्चित्तगोचरम्	मं. ब्रा. ५।१
अतमाः सच्चिदानन्दरूपः	नृसिंहो. ७।१	अतः सर्वा ओषधयो रसाश्च [मा. पा.]	मुण्ड. २।१।९
अन्तरतोऽलोमका हि योनिरन्तः		(अथ) अतः सांयमनं प्रातर्दनमानन्तर-	
[अन्तरतः-मा. पा.]	बृ. उ. १।४।६	ममिहोत्रमित्याचक्षते	कौ. त. ४५
अन्तरा यदाकाशः स समानः	प्रश्नो. ३।८	अतिज्वलन्नतिसर्वतोमुखः	नृसिंहो. ७।३
अतर्क्यमणुप्रमाणात्	कठो. २।८	अतिघ्नीमानन्दस्य गत्वा शयीतैवमेष	
अतर्क्योऽचिन्त्यः (आत्मा)	मैत्रा. ६।१७	एतच्छेते	बृह. २।१।१९
अतश्च कारणं नित्यमेकमेवाद्वयं खलु	पं. ब्र. ३३	अतितरामात्मानन्दे मग्ना अन्यरसं	
अतश्च विश्वा ओषधयो रसाश्च येनैष		न भावयन्ति	सामर. ७५
भूतस्तिष्ठत्यन्तरात्मा	महाना. ८।३	अतिथयश्च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१
अतश्च सर्वा ओषधयो रसाश्च येनैष		अतिथिदेवो भव	तैत्ति. १।९।१२
भूतैस्तिष्ठते ह्यन्तरात्मा	मुण्ड. २।१।९	अतिथिर्नमस्यः, नमस्तेऽस्तु	कठो. १।९
अतश्चात्मनि कर्तृत्वमकर्तृत्वं च	महो. ४।१४	अतिदिव्यमङ्गलाकारं [ब्रह्म]	त्रि. म. ना. ४।१
अतश्चिद्धन एव, नह्यमोतोनानुज्ञाता	नृसिंहो. ८।५	अतिदीर्घे जीविते को रमेत	कठो. १।२८
अतश्चिरं ध्यात्वाऽमन्यतान्यतात्मानो		अतिद्युम्न एव ब्राह्मणं ब्रूयात्	३ ऐत. १।३।४
वैतेऽसुराः	मैत्रा. ७।१०	(१) अतिधन्वा शौनकः	छां. उ. १।९।३
अतस्तद्विपरीतो मुक्तः	मैत्रा. ६।३०	अति नमाम्यत्यहं भूत्वा	नृसिंहो. ७।६
अतसीपुष्पसंकाशं नाभिस्थाने प्रति-		अतिनिर्मलानन्तकोटिरविप्रकाशैक-	
ष्ठितं ..महाविष्णुं विचिन्तयेत्	ध्या. बिं. ३०	स्फुटिङ्गं (परं ब्रह्म)	त्रि. म. ना. ७।७
अतस्तप्तोर्वैव सः	मैत्रा. ६।२६	अतिनृसिंहोऽतिभीषणः	नृसिंहो. ७।७
अतस्ताभिः सहैवोपर्युपरिलोकेषुचरति	मैत्रा. ४।६	अतिपिता वताभूरतिपितामहो...	बृ. उ. ६।४।२८
अतः कल्याणमकरवमित्युभे उ...	बृह. ४।४।२२	अतिप्रभान् पृच्छसि ब्रह्मिष्ठोऽसीति...	प्रश्नो. ३।२

अतिबाह्यं तथा बाह्यमन्तराभ्यन्तरं धियः महो. २।७३
 अतिभद्रोऽतिमृत्युमृत्युरेतिनमामि नृसिंहो. ७।६
 अतिभयङ्करज्वर-माहेश्वरज्वर-
 विष्णुज्वर... भेदय भेदय ॐ ह्रीं- लांगूलो. ४
 अतिभावस्वरूपोऽहं ते. विं. ३।३४
 अतिमहानतिविष्णुरतिज्वलन्नति-
 सर्वतोमुखः नृसिंहो. ७।६
 अतिमानुषचेष्टादि तथा सामर्थ्ये... १ यो. त. ५५
 अति मा सृजनम् कठो. १।२१
 अतिमुच्य धीराः प्रेत्यास्मात्... केनो. १।२
 अतिमृत्युमृत्युरतिनमाम्यत्यहं भूत्वा नृसिंहो. ७।६
 अतिमोक्षा अथ सम्पदः बृह. ३।१।६
 अतिमोहकरी माया मम विष्णोश्च... शरभो. २२
 अतिवर्णाश्रमरूपसंविदानन्दलक्षणम्,
 यो न जानाति सोऽविद्वान् वराहो. २।६
 अतिवर्णाश्रमाणां तु स्मशानाग्नि-
 समुद्रवं (भस्मोपयुक्तम्) वृ. जा. ५।७
 अतिवर्णाश्रमी योगीश्वरधूतः सकथ्यते १ अवधू. २
 अतिवादांस्यजेत्तर्कान् ना. प. ५।३६
 अतिवाद्यसीत्यतिवाद्यस्मीति ब्रूयात् छां. उ. ७।१५।४
 अतिवादांस्तितिक्षेत ना. प. ३।४२
 अतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धागजेतिवा बृह. २।१।२
 अतिशून्यो विमदश्च भेरीशब्दः... सौभाग्य. १२
 अतिसर्वतोमुखोऽतिनृसिंहोऽतिमीषणः नृसिंहो. ७।६
 अतिसिंहोऽतिमीषणोऽतिभद्रः नृसिंहो. ७।६
 अतिमृक्षमां च तन्वीं च शुक्रां नाडीं
 समाश्रयेत् छुरिको. ९
 अतिसृष्ट्यां हास्यैतस्यां भवति य
 एवं वेद बृह. १।४।६
 अतिसेवापरभक्तगुणवच्छिष्यायवदेत् दत्तात्रे. १।३
 अतिह्रस्वः (इतित्रिः) ग. शो. २।३
 अतीतः सर्वभावैभ्यो बालाग्रादप्यहं महो. ६।५६
 तनुः... मोक्षाय निश्चयो जायते
 अतीतानागतं वेत्ति खेचरी च
 भवेद्भुवम् १ यो. त. १२७
 अतीतान् स्मरेद्भोगान् तथाऽनाग-
 तानपि । प्राप्तांश्च नाभिनन्देद्यः
 स कैवल्याश्रमे वसेत् ना. प. ३।२५
 अतीतो भवति प्रभो भ. गी. १।४।२१

अतीन्द्रियं गुणातीतं मनो लीनं यदा
 भवेत् । अनूपमं शिवं... सदाविशत् ना. विं. १८
 अतीन्द्रो दैव देवानामभिप्रवव्राज
 (माध्वपा.) छां. उ. ८।७।२
 अतीव गोप्याथ भवता प्रयत्नतो
 देया परस्मै न... (उपनिषत्) १ बिल्वो. १४
 अतीवनिमेलीभूतंसानन्दचसुलीनकं
 अतुले त्वतुलायां हि हरिरेकोऽस्ति
 नान्यथा तुलस्यु. ७
 (१) अतृणमहमन्तरिक्षे पौलोमान्
 पृथिव्यां कालकाञ्चान् कौ. उ. ३।१
 अतेजस्कमप्राणममुखममात्रं बृह. ३।८।८
 अतो ज्यायांश्च पूरुषः ऋक्सं. ८।४।१७= ८।४।१७= चित्स्यु. १२।१
 मण्ड. १०।९०।३-यजुः ३।१३
 अतो देवा अवन्तु इत्येतन्मन्त्रैः...
 धारयेत् (गोपीचंदनं) वासुदे. ३
 अतो देवा अवन्तु नोयतो विष्णुर्विचक्रमे
 ऋक्सं. १।२।७।१=मं. १।२२।१६ ना. पृ. ता. ३।१
 'अतो देवा अवन्तु नः' इति विष्णु-
 गायत्र्या... अभिमंत्र्य ऊर्ध्वपुं. २
 'अतो देवा अवन्तु नः' इत्येताभिः
 अभिमंत्र्य गोपीचं. ३
 अतो दैवः परिमर एतद्वै ब्रह्म कौ. उ. २।१२
 अतो दैवस्मरो यस्य प्रियो ब्रभूयेत् कौ. उ. २।४
 अतोऽद्भिर्भूय एवोपरिष्ठात्पदिधाति मैत्रा. ६।९
 अतोऽनभिहोत्र्यनभिचिदज्ञानमिध्या-
 यिनां ब्रह्मणः पदव्योमानुस्मरणं
 विरुद्धं मैत्रा. ६।३४
 अतो निर्विषयं नित्यं मनः कार्यमुमु-
 क्षुणा... मनसो मुक्तिरिष्यते त्रि. ता. ५।१
 अतो नैनामभिधीयेत् मैत्रा. ७।९
 अतोऽन्नमात्मेत्युपासीतेत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।१२
 अतोऽन्नैवजीवन्त्यथैतदपियन्त्यन्ततः मैत्रा. ६।११
 अतोऽन्यतममेतेषामुक्तं तदिमे मूढाः मैत्रा. ७।१०
 अतोऽन्यदार्ति [बृह. ३।४।२+३।५।१+ ३।७।२३
 अतो मृत्युञ्जयायेत्यममृतप्लावनंसताम् वृ. जा. २।१४
 अतो यद्वेदेष्वभिहितं तत्सत्यं मैत्रा. ७।१०
 अतो यो रसोऽस्त्वत्स उद्गीथं वर्षति मैत्रा. ६।३७
 अतो लोके वेदे श्रीराधा गीयते सामर. ३
 अतोऽविशेषविज्ञानं विशेषमुपगच्छति मैत्रा. ६।२४

अतो वक्ष्याम्यकार्पण्यं...यथा न जायते किञ्चित्	अद्वैतो. २	अत्र पिताऽपिता भवति	बृह. ४।३।२२
अतो वैखलु दुर्निष्प्रपतरं...अन्नमस्ति	छां. ५।१०।६	अत्र यजमानः परस्तादायुषः स्वाहा	छां. उ. २।२।४।६
अतोऽस्मि लोके वेदे च	भ. गी. १।५।१८	अत्रवावकिलसत्सोम्यननिभालयसे.	छां. ६।१।३।२
अतो हि सर्वाणि कर्माण्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।३	अत्र शूरा महेष्वासाः	भ. गी. १।४
अतो हि सर्वाणि नामान्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।१	अत्र स्तेनोऽस्तेनो भवति	बृह. ४।३।२२
अतो हि सर्वाणि रूपाण्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।२	(?) अत्र रामोऽनन्तरूपः	रामो. ४।५
अत्ता विश्वस्य सत्पतिः	प्रश्नो. २।११	अत्र ह न किञ्चन वीयाय	छान्दो. ४।९।३
अस्ति ह वै नामैतद्यदत्रिरिति	बृह. २।२।४	अत्रहि जन्तोः प्राणेषूत्क्रममाणेषुरुद्र-	
अनृत्वाद्गुप्रत्वाद्दीरत्वान्महत्त्वा-		स्तारकं ब्रह्मव्याचष्टे [जाबालो. १+	
द्विष्णुत्वात्	नृसिंहो. ७।५	रामो. १।१+	तारसा. १।१
अत्यतिष्ठद्दशङ्कुलं [ऋक्सं. ८।४।१७=	मं. १०।९०।१	अत्र हि भिदामेव मन्यमानः शतधा	नृसिंहो. ८।७
यजुः ३।१।१+चित्यु. १२।१	श्वेता. ३।१४	सहस्रधा भिन्नः...मृत्युमाप्नोति	मैत्रा. ६।३०, ३५
अत्यन्तमलिनादेहो देहीचात्यन्त-		अत्र हि सर्वे कामाः समाहिताः	
निर्मलः। उभयोरन्तरं ज्ञात्वाकस्य		अत्र हि सर्वे कामाः समाहिता इत्यत्रो-	
शौचं विधीयते [जां. द. १।२+	मुक्ति. २।६७	दाहरन्ति [मैत्रा.	६।३०, ३५, ३८
(?) अत्यन्तमात्मानमाचार्यकुले...	छां. उ. २।२।३।९	अत्र ह्यस्यैते सत्याः कामास्तद्यथापि	
अत्यन्तं पश्यति प्रियं भवति	छा. ५।१३।२	(मा. पा.)	छां. उ. ८।३।२
अत्यन्तं सुखमश्नुते	भ. गी. ६।२८	अत्र ह्यस्यैते सत्याः कामा अनृता-	
अत्यन्तं वासनाबद्धो जीवः	सामर. १००	पिधानास्तद्यथापि...	छान्दो. ८।३।२
अत्यन्तान्तःकरणमलिनविशेषात्	त्रि. म. ना. ५।३	अत्र ह्येते सर्वे एकं भवन्ति	बृह. १।४।७
अत्यर्थमचलं नित्यमादिमध्यांतवर्जितं	जा. द. ९३	अत्र ह्येव न विचिकित्स्यमित्यो	नृसिंहो. ९।९
अत्यल्पमपि नैवेद्यं...ब्रह्मभूयायकल्पते	सि. शि. २६	अत्रात्मत्वं दृढीकुर्वन्	अध्यात्मो. १८
अत्यानन्दोऽयं लोकः	सामर. ४९	अत्रान्तरं ब्रह्मविदो (विदविदो) विदित्वा	श्वेता. १।७
अत्याशनादतीपानाद्यश्च उग्रात्प्रति-		(?) अत्रान्तरा यदाकाशः स समानः	प्रश्नो. ३।८
प्रहात । तन्नो वरुणो...ह्यवमशेतु	महाना. ५।१८	अत्रायं पुरुषः स्वयं श्योतिर्भवति	बृह. ४।३।१९, १४
अत्याश्चर्यं गतो रुद्रो बद्धाञ्जलिः सन्		अत्रैतदेकशतं नाडीनां...एकै-	
नारायणं स्तौति	सामर. ५४	कस्यां...व्यानश्चरति	प्रश्नो. ३।६
(?) अत्याश्रमस्थः सकलेन्द्रियाणि	कैव. ५	(अथ) अत्रैतद्दहरं पुण्डरीकं कुसुद-	
अत्याश्रमाणांमध्ये लिङ्गधारी श्रेष्ठः	लिङ्गो. १	मिवानेकधाविकसितं यथाकेशः...	सुबालो. ४।४
अत्याश्चर्यान्तविभूतिसमष्टयाकारं	त्रि. म. ना. ६।६	अत्रैव ते लयं याप्ति लीनाश्चा-	
अत्याहारमनाहारं नित्ययोगीविवर्जयेत्	अ. ना. २८	व्यक्तशालिनः	मंत्रिको. २०
अत्युग्रोऽतिवीरोऽतिमहानतिविष्णुः	नृसिंहो. ७।६	अत्रैव मा भगवान्मोहान्तमापीपिबत्	बृह. ४।५।१४
अत्येति तत्सर्वमिदं विदित्वा	भ. गी. ८।२८	अत्रैव मा भगवान्ममूहं प्रेत्य	
अत्र कारणमद्वैतं शुद्धचैतन्यमेव हि	पञ्चत्र. ३४	संज्ञाऽस्तीति	बृह. २।४।१३
अत्रकोमोहः कः शोक एकत्वमनुपश्यतः	वराहो. ४।४२	अत्रैव समवलीयन्ते (प्राणाः)	बृह. ३।२।११
अत्र दृष्टं नाम प्रत्ययम्	मैत्रा. ६।१०	अत्रैष देवः स्वप्नात् पश्यति	प्रश्नो. ४।६
अत्र निशाकर-चतुर्मुख-दिग्वातार्क-		अत्रैष देवः स्वप्ने महिमानमनुभवति	प्रश्नो. ४।५
वरुणाख्यमीन्द्रोपेन्द्रप्रजापतियमा		अत्स्यन्नं पश्यसि प्रियमत्स्यन्नं पश्यति...	छां. ५।१२।२+
इत्यक्षाधिदेवतारूपैः...प्राणा एव	त्रि. भा. ५	[१३।२+१४।२+१५।२+१६।२	

अथ कबन्धीकात्यायन उपेत्यप्रच्छ	प्रभो. १।३
(?) अथ कर्म कुर्वीय	बृ.उ. १।४।१७
अथ कर्मणामात्मेत्येतदेषामुक्त्यम्	बृ. उ. १।६।३
अथ किमेतैर्मन्यानां शोषणं महार्ण- वानां... ध्रुवस्य प्रचलनं...	मैत्रे. १।३
अथ कुंभकः, स द्विविधः सहितः केवलश्चेति	शां. १।७।१४
अथ कृत्स्नक्षय एकत्वमेति पुरुषस्य	मैत्रा. ४।६
अथ केन प्रयुक्तोऽयं	भ. गी. ३।३६
अथ कौण्डिन्यक्षीणि षष्टिशतान्य- क्षराणां	३ ऐत. २।११
अथ खलु ऋतुमयः पुरुषः	छांदो. ३।१४।१
अथ खलु य उद्गीथः स प्रणवः	छांदो. १।५।१
अथ खलु सौम्येदं पारिव्राज्यं नैष्ठिकं	शां. २।६
अथ खलुद्गीथाक्षराण्युपासीत	छां. उ. १।३।४
अथ खल्वमुमादित्यं सप्तविधं सामोपासीत	छां. उ. २।९।१
अथ खल्व्वात्मसंस्मृतमतिमृत्यु अप्रविधं सामोपासीत	छांदो. २।१०।१
अथ खल्व्वाहुर्निर्भुजवक्त्राः	३ ऐत. १।५।१
अथ खल्वियं दैवी वीणा भवति	३ ऐत. २।५।२
अथ खल्वियं सर्वस्यै वाच उपनिषत्	३ ऐत. २।५।१
अथ चक्षुरत्यवहत्	बृह. १।३।१४
अथ च रामकृष्णाद्यवतारेष्वद्वैतपरमा- नन्दलक्षणपरब्रह्मणः परम.. श्रूयते	त्रि. म. ना. २।४
अथ चित्तं समाधातुं	भ. गी. १२।९
अथ चेदशक्नुवन्तं मन्येत प्राणं वशं	३ ऐत. १।४।१
अथ चेत्त्वमहङ्कारात्	भ. गी. १८।५८
अथ चेत्स्वमिमं धर्म्यं	भ. गी. २।३३
अथ चेदशुभोभावस्त्वां योजयति	मुक्तिको. २।४
अथ चैनं नित्यजातं	भ. गी. २।२६
अथ जुहोति नम आदित्येभ्यश्च विश्वेभ्यश्च...	छां. २।२४।१४
अथ जुहोति नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते...	छां. २।२४।५
अथ तत् ऊर्ध्वं उदेत्य नैवोदेता	छां. उ. ३।११।१
अथेतथैवोपास्तेऽत्रैवान्वायतो भवति	आर्षे. ४।३
अथेतथोपास्तेऽन्वायतोहैवास्मिन्भवति	आर्षे. २।३
अथ तस्य भयं भवति	तैत्ति. २।७
अथ तस्यायमादेशः	नृसिंहो. २।७

अथ तर्ह्येत एव समतिसृष्टाः...	छां. १।११।३
अथ तु कामकलाभूतं कामकूटमाहुः	त्रि. ता. १।१०
अथ तावपि (द्वावहङ्कारौ) सन्त्यज्य सर्वाहङ्कृतिवर्जितः	महो. ५।९६
अथ तैरेव रश्मिभिरूर्ध्वमाक्रमते (ऊर्ध्व आक्रमते—मा. पा.)	छां. उ. ८।६।५
अथ दक्षिणावृत्तुपनिष्क्रामतितं पिता..	कौ. उ. २।१५
अथ दैवीः (समाज्ञाः)	तैत्ति. ३।१०।१
अथ धीरा अमृतत्वं विदित्वा ध्रुवमध्रुवेष्विह न प्रार्थयन्ते	कठो. ४।२
अथ नध्यायते जन्तुरालस्यावप्रमादतः	यो. शि. १।७६
अथ नामधेयं सत्यस्य सत्यम्	बृह. २।३।६
अथ नारदः पितामहमुवाच	ना. प. ६।१
अथ नु मीमांस्यमेव ते मन्ये विदितं	केनो. २।१
अथ नोचेत्समुत्सृष्टं स्वशरीरं प्रियं यदि	१ यो. त. १०८
अथ परमतत्त्वरहस्यं जिज्ञासुः परमेष्ठी..	त्रि. म. ना. १।१
अथ परमात्मानाम यथाक्षर उपासनीयः	१ आत्मो. ३
अथ परा यथा तदक्षरमधिगम्यते	मुंड. १।५
अथ पितामहः स्वपितरमादि- नारायणं... प्रच्छ	प. हं. प. १
अथ पुत्रमाह—त्वं ब्रह्म त्वं यज्ञस्त्वं लोक इति	बृह. १।५।१७
अथ पुनरव्रती वा व्रती वा... विरजेत्	जाबा. ४
अथ पूर्वस्थितो लिङ्गे गर्भः...	शिवो. २।१
अथ पैप्पलादो भगवान्मो किमादौ किं जातं, सद्योजातं...	पं. ब्र. १
अथ प्रणिपत्य कात्यायनो ब्रह्माण- मन्वयुक्क	कात्याय. १
(?) अथ प्राणमत्यवहत्	बृ. उ. १।२।१३
अथ प्रणिपत्य नारदो ब्रह्माणं प्रायुक्क	नारदो. १
अथ ब्रह्मस्वरूपं कथमिति नारदः प्रच्छ	ना. प. ९।१
अथ ब्राह्मणः, स ब्राह्मणः केन स्यात्	बृह. ३।५।१
अथ ब्रह्माजन्मद्वारेण ब्रह्माण्डान्तर्गतं..	ग. शो. ३।६
अथ ब्रह्माणं भगवन्तं सनत्कुमारः प्रच्छ	ना. पू. १।१
अथ भगवन्तं... कमलासनं सनत्कुमार उपससार	सूर्यता. १।१
अथ भगवान् कात्यायनः (न्यः) सुप्रीतोऽब्रवीद्वाजानम	मैत्रे. १।४

अथ भगवान् शाण्डिल्यः परमेष्ठिनं...		अथ यद्येवं निर्मुञ्जन्नुवन्तं परउपवदेत्	३ ऐतरे. ३।३
अधीहि भो ब्रह्मेति	गान्धर्वो. १	अथ यद्येनं प्रतृण्णं ब्रुवन्तमुपवदेत्	३ ऐतरे. ३।१
अथ भर्गः...भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गः मैत्रा. ६।७		अथ यद्येनं प्रतृण्णं ब्रुवन्तं परउपवदेत्	३ ऐतरे. ३।३
अथ भारद्वाजः कुमारं पप्रच्छ	सि. शि. १	अथ यद्रपित्तमिव विरुदितमिव सा	
अथ भुसुण्डः कालामिरुद्रं...(भस्म-)		वाक् शहूः	संहितो. १।२
माहात्म्यं ब्रूहि...	वृ. जा. ६।१	अथ यद्वयमनुसंहितमृचो धीमहे	३ ऐत. २।६।३
अथ भुसुण्डः कालामिरुद्रं विभूति-		अथ यस्य जायामातवं विन्देत् ज्यहं	
योगमनुब्रूहीति होवाच	वृ. जा. ३।१	कंसेन पिबेत्	बृह. ६।४।१३
अथ भुसुण्डः...भस्मस्नानविधिं...	बृ. जा. ४।१	अथ या एता हृदयस्य नाड्यस्ताः...	छां. उ. ८।५।१
अथ मत्स्योऽमृतोभवत्यत्र ब्रह्मसमश्नुते		अथ या मध्यायनी संपूर्णा संस्पृष्टा...	
[कठो. ६।१४+	वृह. ४।४।७	वाक् सा पुत्र्यपशव्या	संहितो. १।४
अथ मा प्रातरुपसीदथाः	छां. ६।१३।१	अथ यावत्तीयत्रयीविद्या...एतद्वितीयं	
अथ य आत्मा स सेतुः	छां. उ. ८।४।१	पदमाप्नुयात्	गायत्र्यु. ४
अथ य इच्छेत्पुत्रोमेपण्डितो विगीतः...		अथ यावदिदं प्राणिति यस्तावत्प्रति-	
(विजिगीतः-मा. पा.)	बृ. उ. ६।४।१	गृह्णीयात्	गायत्र्यु. ५
(?)अथ मूत्रद्वारेण निष्क्रान्तं	मैत्रा. ३।४	अथ येऽस्य दक्षिणा रश्मयस्ता एवास्य	
अथ य इमाः परा सरूपधमाना		दक्षिणा मधुनाड्यः	छां. उ. ३।२।१
एवोपास्ते	आर्वे. ८।४	अथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणामेव	
अथ य एवं वेद ब्रह्मवशः स्यात्	२ प्रणवो. ९	महिमानं गत्वा...	महाना. १।८।१
अथ यच्छुद्धे अक्षरे अभिव्याहरति	३ ऐत. ३।२	अथयोऽन्यादेवतामुपास्तेऽन्योऽसौ...	वृह. १।४।१०
अथ यतेर्नियमः कथमिति पृष्टं...		अथ रात्रावग्निहोत्रमस्मनाऽग्नेर्भसित-	
पितामहः...विरक्तः सन् यो...	ना. प. ७।१	मिदं विष्णुस्त्रीणि पदेति मंत्रैः...	वासुदे. १६
अथ यदतः परो दिवो ज्योतिर्दीप्यते		अथर्वणस्य शाखाः स्युः पञ्चाशद्दे-	
विश्रुतः पृष्ठेषु...	छां. उ. ३।१३।७	दतो हरे	मुक्तिको. १।१३
अथ यदा सुषुप्तो भवति यदा न		अथर्वणवेदसिद्धिस्थिरकालाभि-	
कस्यचन...वेद	वृ. उ. २।१।१९	निराहारक...	लांगूलो. ३
अथ यदि ते कर्मविचिकित्सा वा		अथर्वणां चन्द्रमा देवतं तदेव ज्योतिः	२ प्रणवो. २१
वृत्तविचिकित्सा वा स्यात्	तैत्ति. १।११।३	अथर्वणे यां प्रवदेत् ब्रह्माऽथर्वा तां...	मुण्ड. १।१।२
अथ यदिदमस्मिन्ब्रह्मपुरे दहरं	छां. उ. ८.१।१	अथर्ववेदश्चतुर्थः पादः (गायत्र्याः)	गायत्रीर. ३
अथ यदि द्विमात्रेण मनसि सम्पद्यते	प्रश्नो. ५।४	अथर्ववेदस्वरूपकंपञ्चाशत्स्वरवर्णाख्यं	पं. ब्र. ११
अथ यदि महज्जिगमिषेत्	छान्दो. ५।२।४	अथर्ववेदेऽनुदात्तोदात्तद्विपद अ उ	
अथ यदु चैवास्मिन्ञ्जन्यं कुर्वन्ति	छां. ४।१५।५	इत्यर्थ...मात्राः	२ प्रणवो. १२
अथ यदुत्तरं सा द्यौर्मूर्तिमत्स्वगृहे-		अथर्वशिरश्शिखाध्यापकशतमेकमेकेन	
ज्वमिजायते	संहितो. ४।२	तापनीयोपनिषदध्यापकेन तत्समं	नृ. पू. ५।१६
अथ यद्यज्ञ इत्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव	छां. उ. ८।५।१	अथर्वशिरः सकृज्जत्वा	अ. शिरः १६
अथ यद्यल्पविशितवान् भवति	छान्दो. ७।५।२	अथर्वश्चतुर्थः पादः	ग. पू. १।१३
अथ यद्युदक आत्मानं पश्येत्		अथर्वाङ्गिरस इतिहासः पुराणं	बृ. उ. २।४।१०
(परिपश्येत्-मा. पा.)	बृ. उ. ६।४।६	[+४।१।२+	४।५।११
अथ यद्येनमूष्मसुपालमेव प्रजापति...	छांदो. २।२।२।४	अथर्वाङ्गिरस एव मधुकृत इतिहास...	छान्दो. ३।४।१
अथ यद्येनं निर्मुञ्जन्नुवन्तमुपवदेत्	३ ऐतरे. ३।१	अथर्वाङ्गिरसरूपसामभग्यजुरात्मकम्	सीतो. १४

अथर्वाङ्गिरसः पुच्छः प्रतिष्ठा	तैत्ति. २।३
अथर्वाङ्गिरसश्चतुर्थात् (पादादकल्पयत्)	अव्यक्तो. ६
अथर्वा तां पुरोवाचाङ्गिरे ब्रह्मविद्यां	मुं. उ. १।१२
(?) अथर्वा देवो मृत्योः प्राध्वंसनात्	बृ. उ. २।६।३
अथवा कृतकृत्येऽपि... वर्तेऽहं...	अवधू. २३
अथवागीश्वरीधामशिरोवस्त्रेण वेष्टयेत्	योगकुं. २।३२
अथवाचतुर्विंशतिवर्षाणिगुरुकुलवासी	आश्रमो. १
अथ लोकान् पर्यटनं सनत्कुमारो	
ह वैदेहः... लोकान्... प्राप	लक्ष्म्यु. १
अथवा तमपि त्यक्त्वा चैत्यांशं...	
जीवस्तिष्ठति संशतो...	अ. पू. २।११
अथवा न कुर्यादाप्तेभ्यामेव कुर्यात्	याज्ञव. १
अथवा नित्यकर्माणि... प्रत्याहारः सः	जा. द. ७।४
अथवा बहुनैतेन	भ. गी. १०।४२
अथवा यथाविधिश्चेज्जातरूपधरोभूत्वा	ना. प. ३।८७
अथवा योगिनामेव	भ. गी. ६।४२
अथ वायुमब्रुवन्, वायवेतद्विजानीहि	
किमेतद्यक्षमिति	केनो. ३।७
अथवा वायुमाकृष्य... प्रत्याहारो-	
ऽयमुक्तस्तु...	जा. द. ७।६-९
अथवा सत्यमीशानं ज्ञानमानन्दमद्वयं	जा. द. ९।३
अथवा सर्वकर्तृत्वमकर्तृत्वं च...	
सर्वं त्यक्त्वा... स्थिरो भव	महो. ६।४
अथ वेशान्तान् पुष्करिणीः स्रवन्तीः	
सृजते स हि कर्ता	बृ. उ. ४।३।१०
अथवेशान्तान्पुष्करिण्यः स्रवन्त्यः (मा.)	बृ. उ. ४।३।१०
अथ तै तेऽहं तद्वक्ष्यामि यत्र	
गमिष्यामीति	बृह. ४।२।१
अथ व्यवस्थितान् दृष्ट्वा	भ. गी. १।२०
अथ शाकल्यस्य-पृथिवी पूर्वरूपं	३ पेत. १।२
अथ शुद्धं भवेद्वस्तु यद्वै वाचामगोचरं	ते. त्रि. १।४९
अथ शैवपदं यत्र तद्ब्रह्म ब्रह्म तत्परं	कुण्डिको. २०
अथ शैवं पदं यत्र तद्ब्रह्म तत्परायणम्	१ सञ्ज्ञासो. १९
अथ श्रीवराहरूपिणं भगवन्तं...	
सनत्कुमारः पप्रच्छ	ऊर्ध्वपुं. १
अथ ओन्नमत्यवहत्	बृह. १।३।१५
अथसांस्कृतिर्भगवन्तंदत्तात्रेयं... पप्रच्छ	१ अवधू. १
अथ सावित्री गायत्री त्रिरन्वाह	सहचै. १५
अथ सोऽभयं गतो भवति	तैत्ति. २।७

अथ ह कुमारः शिवं पप्रच्छाऽखण्डै-	
करस-चिन्मात्रस्वरूपमनुब्रूहि	ते. त्रि. २।१
अथ ह चक्षुरुपासाञ्चक्रिरे	छान्दो. १।२।४
(?) अथ ह जनकोवैदेहोयाज्ञ... उवाच	जावालो. ४
अथ ह पैङ्गलोयाज्ञवल्क्यमुपसमेत्य...	
परमरहस्यकैवल्यमनुब्रूहीति...	पैङ्गलो. १।१
अथ ह प्राणा अहं श्रेयसि व्यूदिरे	छान्दो. ५।१।६
(?) अथ ह प्राण उत्क्रमिष्यन्	छां. उ. ५।१।१२
अथ ह प्राण उत्क्रमिषन् (माध्वपा.)	छां. उ. ५।१।१२
अथ ह प्राण उत्क्रमिषन्स यथा...	छां. ५।१।१२
अथ ह प्राणमत्यवहत्, स यदा...	बृह. १।३।१३
अथ ह प्राणमूचुस्त्वं न दृष्टायेति	बृह. १।३।३
अथ ह मन उद्गीथमुपासाञ्चक्रिरे	छान्दो. १।२।६
अथ ह मनोऽत्यवहत्, तद्यदा...	बृह. १।३।१६
अथ ह एवायं मुख्यः प्राणस्तमुद्गीथ-	
मुपासाञ्चक्रिरे	छान्दो. १।२।७
अथ ह यज्ञनकश्च वैदेहोयाज्ञवल्क्य-	
आग्निहोत्रे समूदाते	बृह. ४।३।१
अथ ह याज्ञवल्क्य आवत्राज	बृह. ४।१।१
अथ ह याज्ञवल्क्यस्यद्वेभार्येवभूवतु-	
मैत्रेयी कात्यायनी च	बृह. ४।५।१
अथ ह याज्ञवल्क्यः स्वमेव ब्रह्म-	
चारिणमुवाच	बृह. ३।१।२
अथ ह वाचक्रव्युवाच	बृह. ३।८।१
अथ ह वाचमुद्गीथमुपासाञ्चक्रिरे	छान्दो. १।२।३
अथ ह वै स्वयम्भूर्ब्रह्मा प्रजाः सृजानीति	पा. ब्र. १
अथ ह शौनकेचकापेयमभिप्रतारिणं	
च... ब्रह्मचारी विभिक्षे	छान्दो. ४।३।५
अथ ह ओन्नमुपासाञ्चक्रिरे	छान्दो. १।२।५
अथ ह सांस्कृतिर्भगवानादित्यलोकं जगाम	अक्ष्यु. १
अथ ह हंसा निशायामतिपेतुः	छान्दो. ४।१।१
अथ हामयः समूदिरे	छां. उ. ४।१०।४
(?) अथ ह आस्मा अर्घ्यं चकार	बृ. उ. ६।२।४
अथ ह आस्मा एतत्कुण्डलहारीतोवाग्राहण...	३ पेत. २।६।१
अथ ह आस्य पुत्र आह-प्रातीशोधी पुत्रः	३ पेत. १।५।३
अथ हिरण्यमेवापः कनको भवति	
स ह सल्लभते	संहितो. ५।१
अथ हेन्द्रोऽप्राप्यैव देवानेतद्भयं ददर्श	छान्दो. ८।९।१
अथ हैतत्पुरुषः स्वपितिनाम तद्ब्रूहीत एव	बृह. २।१।१७
अथ हैतानि नामानि गायन्ति श्रुतयः	राधिको. ६

अथ हैनमत्रिः पप्रच्छ याज्ञवल्क्यम्	जाबालो. २।५
अथ हैनमथर्वाणं शाण्डिल्यः पप्रच्छ	शाण्डि. ३।२।१
अथ हैनमन्वाहार्यपचनोऽनुशशास	छां. उ. ४।१२।१
अथ हैनमसुरा ऊचुर्ब्रवीतु भवानिति	बृह. ५।२।३
अथ हैनमाहवनीयोऽनुशशास	छां. उ. ४।१३।१
अथ हैनमुद्रातोपससाद	छां. उ. १।११।६
अथ हैनमुपससाद किं ब्रवीमि भो इति	छान्दो. ६।७।२
अथ हैनमृषभोऽभ्युवाद सत्यकाम इति	छान्दो. ४।४।५
अथ हैनं कहोलः कौषीतकिः पप्रच्छ	बृह. ३।४।३
अथ हैनं कालामिरुद्रं मुमुण्डः पप्रच्छ	रु. जा. १।१
अथ हैनं कौसल्यश्चाश्वलायनः पप्रच्छ	प्रश्नो. ३।१
अथ हैनं गार्हपत्योऽनुशशास	छां. उ. ४।११।१
अथ हैनं चक्षुरुवाच	छां. उ. ५।११।३
अथ हैनं जनको वैदेहो याज्ञवल्क्य- मुपसमेत्योवाच	जाबालो. ४
अथ हैनं जारत्कारवार्ताभागः पप्रच्छ	बृह. ३।२।१
अथ हैनं नारदः पितामहं पप्रच्छ [ना. प.]	३।१+५।१
अथ हैनं पैङ्गलः पप्रच्छ याज्ञवल्क्यं	पैङ्गलो. ४।१
अथ हैनं पैप्पलादोऽङ्गिराः सनत्कुमार- आथर्वणमुवाच	अ. शिखो. १
अथ हैनं पैप्पलादो ब्रह्माणमुवाच	शरभो. १
अथ हैनं प्रतिहर्तोपससाद	छां. उ. १।११।८
अथ हैनं प्रस्तोतोपससाद	छां. उ. १।११।४
अथ हैनं ब्रह्मचारिण ऊचुः किं जप्येनामृतत्वं ब्रूहीति	जाबालो. ३
अथ हैनं ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मरूपिणीमाप्नोति	कालिको. १
अथ हैनं भगवन्तं कालामिरुद्रं पप्रच्छ	रु. जा. २।४
अथ हैनं भगवन्तं परमेश्विनं नारदः...	ना. प. ८।१
अथ हैनं भगवन्तं सर्वे... पप्रच्छुः	ना. प. २।१
अथ हैनं भार्गवो वैदर्भिः पप्रच्छ	प्रश्नो. २।१
अथ हैनं मन उवाच-यदहमायतनं	छां. ५।११।४
अथ हैनं यजमान उवाच भगवन्तं	छां. १।११।१
अथ हैनं वागुवाच-यदहं वसिष्ठो...	छां. ५।११।३
अथ हैनं वागुवाच-यदहं वसिष्ठोऽस्मि (मा. पा.)	छां. उ. ५।११।३
अथ हैनं विदग्धः शाकल्यः पप्रच्छ	बृह. ३।९।१
अथ हैनं ओत्रमुवाच-यदहं सम्पदस्मि	छां. ५।११।४
अथ हैनं शैब्यः सत्यकामः पप्रच्छ	प्रश्नो. ५।१
अथ हैनं सुकेशा भरद्वाजः पप्रच्छ	प्रश्नो. ६।१

अथ हैनं सौर्यायणी गार्ग्यः पप्रच्छ	प्रश्नो. ४।१
अथ हैनां ब्रह्मरन्ध्रे सुभगां ब्रह्मास्त्र- स्वरूपिणीमाप्नोति	पीताम्बरो. १
अथ हैनां ब्रह्मरन्ध्रे तारिणीमाप्नोति	तारोप. १
अथ होवाच जनं शार्कराक्ष्यं कं त्व- मात्मानमुपास्ते	छां. ५।१५।१
अथ होवाच जनं शार्कराक्ष्यं, शार्क- राक्ष्यं कं त्वमात्मानं... (मा. पा.)	छां. उ. ५।१५।१
अथ होवाच बुडिलमाश्वतराश्वि (मा. पा.)	छां. उ. ५।१६।१
अथ होवाच बुडिलमाश्वतराश्वि	छां. ५।१६।१
अथ होवाच सत्ययज्ञं पौलुषि	छां. ५।१३।१
अथ होवाचेन्द्रद्युम्नं भाल्लवेयं	छां. ५।१४।१
अथ होवाचोद्दालकमारुणि...	छां. ५।१७।१
अथाकाशोऽन्तःकरणमनोबुद्धि- चिन्ताहङ्काराः	त्रि. ब्रा. १।३
अथाङ्गिराः (उवाच) त्रिविधः पुरुषोऽजायत आत्मा...	१ आत्मो. १
अथाजातपुत्रस्याह-आप्यायस्वसमेतुते	कौ. उ. २।८
अथात आत्मादेश एव	छां. ७।२५।२
अथात आदेशो नेति नेति नह्येत- स्मादिति	बृह. २।३।६
अथात एकधनावरोधनं यदेकधन- मभिध्यायात्	कौ. उ. २।३
अथातः पितापुत्रीयं सम्प्रदानमिति चाचक्षते	कौ. उ. २।१५
अथातः पवमानानामेवाभ्यारोहः	बृह. १।३।२८
अथातः प्रजापतिसंहिता	३ ऐत. १।६।८
अथातः शौव उद्रीयस्तद्ध वको...	छां. १।१२।१
(३०) अथातः श्रीमद्भ्योत्पत्तिः	द्वयोप. १
अथातः सम्प्रतिर्यदा प्रैष्यन्मन्यते	बृह. १।५।१७
अथातः संहिताया उपनिषत्	३ ऐत. १।१।१
अथातश्चत्वार आश्रमाः षोडश भेदा भवन्ति	२ अवधू. १
अथातश्चाक्षुषीं पठितसिद्धविद्यां...	चाक्षुषो. १
अथातो धर्मजिज्ञासा	कौलो. १
अथातो निर्मुजप्रवादाः	३ ऐत. १।३।१
अथातो निश्श्रेयसादानं-एता ह वै देवताः... विवदमानाः	कौ. उ. २।१४
अथा तोऽनुप्रभाः	तैत्ति. २।६

अथातोऽनुव्याहाराः, प्राणो वंश इति ३ ऐत. १।४।१
 अथातो ब्रह्मजिज्ञासा च संतो. ६
 अथातो ब्रह्मनिष्ठानां योगिनां कोऽयं
 मार्गः का स्थितिरिति दत्तात्रेयो
 दक्षिणामूर्तिं पप्रच्छ अनु. सा. १
 अथातो महोपनिषदमेव तदाहुः चतुर्वे. १
 अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्यामः शुक्र. १।१
 अथातो रेतसः सृष्टिः १ ऐत. १।३।१
 अथातो वाप्रसो यस्यां संसद्यमानो वा
 भाषमाणो वा न विरुचिषेत... ३ ऐत. २।५।४
 अथातो व्रतमीमांसा बृह. १।५।२१
 अथातोऽहङ्कारादेश एवाहमेवावस्ता-
 दहमुपरिष्ठादहं पश्चादहंपुरस्तादहं छां. उ. ७।२।५।१
 अथात्मनेऽन्नाद्यमागायत् बृ. उ. १।३।१७
 अथादित्य उदयन्यत्प्रातर्ची दिशं
 प्रविशति प्रश्नो. १।६
 अथाद्यं शास्त्रं द्वितीयं शाक्तं च कामराज. २
 अथान्नस्याये द्रष्टा भवति छां. उ. ७।९।१
 अथान्नस्याशी द्रष्टा भवति (मा.पा.) छां. उ. ७।९।१
 अथाधिदैवतम्-ज्वलिष्याम्येवाहं बृह. १।५।२२
 अथाध्यात्मम्-पुरुषो ह वा अयं सर्व... ३ ऐत. १।२।२
 अथाध्यात्मम्-वाक्पूर्वरूपम् ३ ऐत. १।१।२
 अथानन्दाभूतेनैतांश्चतुर्धा संपूज्य नृसिंहो. ३
 (?)अथानु किमनुशिष्टोऽवोचथाः छां. उ. ५।३।४
 अथान्तरात्मा नाम पृथिव्येत्येजो...
 दिभिः स्मृतिलिङ्ग उदात्तानुवाच-
 ह्रस्व...दिभिः श्रोता प्राता...
 विज्ञातात्मा पुरुषः, पुराण...कर्म-
 विशेषणं करोत्येषोऽन्तरात्मा १ आत्मो. २
 अथापश्यन्महादेवं श्रिया जुष्टं ग. पू. १।७
 अथापरं वेदितव्यं-उत्तरो विकारो-
 ऽस्यात्मयज्ञस्य मैत्रा. ६।१०
 अथापिधानमस्यमृतत्वायोपसृश्य प्रा. हो. १।१२
 अथापि यत्र छिद्र इवादित्यो दृश्यते ३ ऐत. २।४।५
 अथापियाज्ञिकायज्ञे युक्ता अनुदिशन्ति संहितो. ३।३
 अथाप्यपिधाय कर्णा उपशृणुयात् ३ ऐत. २।४।६
 अथाप्यपिधायक्षिणी उपैक्षेत ३ ऐत. २।४।६
 अथाप्यस्यारूपस्यब्रह्मणस्त्रीणिरूपाणि शाण्डि. ३।१।२

अथाभिप्रातरेव स्थालीपाकावृताज्यं
 वेष्टित्वा...जुहोति बृ. उ. ६।४।१९
 अथाभ्यसेत्सूर्यमेव...स्यावतुष्टयकुम्भकः यो. शि. १।८८
 अथाभ्याख्यातेषु-ये तत्र ब्राह्मणाः तैत्ति. १।११।४
 अथामूर्त-प्राणश्च, यश्चायमन्तरात्म-
 नाकाश एतदमृतम् बृह. २।३।५
 अथामूर्त-वायुश्चान्तरिक्षं चैतदमृतं बृ. उ. २।३।३
 अथायमादेशः [नृ. पू. ४।२+ नृसिंहो. १।४
 अथाविष्टं भित्वाऽल्लतचक्रमिव...
 पर्यपश्यत् मैत्रा. ६।२४
 अथान्यातं(त्तं)वा इदमासीत् मैत्रा. ६।६
 अथाश्वलायनो भगवन्तं परमेष्ठिनं... कैव. १।१
 अथास्मै सम्प्रयच्छति, वाचंमेत्त्वयि... कौ. उ. २।१५
 अथास्य दक्षिणं कर्णमभिनिधाय बृ. उ. ६।४।२५
 अथास्य दक्षिणे कर्णे जपति कौ. उ. २।११
 अथास्य देवंस्यात्मशक्तेरात्मक्रीडस्य.. शाण्डि. ३।१।४
 अथास्य नाम करोति वेदोऽसीति... बृह. ६।४।२६
 अथास्य भजनं भवति गोपालो. १।१६
 अथास्य मातरमभिमन्त्रयते बृ. उ. ६।४।२८
 अथास्य या सहजाऽस्त्यविद्या मूल-
 प्रकृतिर्माया...तया...देव... शाण्डि. ३।१।२
 अथास्या ऊरु विहापयति बृ. उ. ६।४।२१
 अथास्यायमितरआत्माकृतकृत्यो..प्रैति २ ऐत. ४।४
 अथाह वै देवानां पत्नीं भजते का. मे. १
 अथेतरेषां पशूनामशनापिपासे
 एवाभिज्ञानम् १ ऐत. ३।२।४
 अथेतोऽप्यद्वैतपुरुषस्य पूर्णं ब्रह्म... २ अद्वैतो. ३
 अथेत्यम्भूततन्मात्रवेष्टितंनुवाजहत् महो. ५।१५२
 अथेत्यभ्यमन्थत्स मुखाच्च योने-
 र्हस्ताभ्यां चाग्निमसृजत् बृह. १।४।६
 अथेदानीं ज्ञानोपसर्गाः मैत्रा. ७।८
 अथेन्द्रमब्रुवन्, मध्वमेतद्विजानीहि
 किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।११
 अथेममेव नाप्रोत् बृ. उ. १।५।२१
 अथेममेवाकाशमभिनिष्पद्यन्ते बृ. उ. ६।२।१६
 अथैतन्मूलं वाचो यदनृतं १ ऐत. ३।६।५
 अथैतदप्यशक्तोऽसि भ. गी. १२।११
 अथैतयोः पथोर्न कतरेण च छां. उ. ५।१।०।८
 अथैतयोः पथोर्न कतरेणचन(मा.पा.) छां. उ. ५।१।०।८

अथैतस्मात्तप्यमानात्सत्यकामाच्चीण्य-		अथो आवृत्तोवतासो न कर्तृभिः	१ ऐत. १।६।२
क्षराण्यजायन्त, तिस्रो व्याहृतयः...शाण्डि.३।१।३		अथो आहुर्वर्षपूर्णमासाविति	बृह. १।५।२
अथैतस्मादपरं तृतीयं शक्तिकूटं		अथो खल्वाहुरिंद्रो वा चैतदक्षरम्	शौनको. १।५
प्रतिपद्यते	त्रि.ता. १।१४	अथो खल्वाहुःसप्तभिरेनंस्वारयन्तीति	शौनको. ४।७
अथैतास्तिस्रः संहिता भवन्ति-		अथो तम एवापहते	अव्यक्तो. ६
देवहूरेका, शूरेका, मित्रहूरेका	संहितो. १।१	अथोताप्याहुः साम नो बतेति	छान्दो. २।१।३
अथैते सर्व एवोपसमेत्योचुः	छाग. २।३	अथोत्तरेणतपसाब्रह्मचर्येणअद्वया...	प्रभो. १।१०
अथैनदपि यन्त्यन्ततः	तैत्ति. २।२।१	अथोत्तरौ द्वौ द्वादशकौ वर्गौ...	
अथैनमग्रये हरन्ति तस्याग्निरेवा...	बृ.उ. ६।२।१४	व्याख्याता...	२ प्रणवो. १८
अथैनमब्रूम क पारिक्षिताअभवन्निति	बृह. ३।३।१	अथोपानेष्ट नैतदत्यगादिति किं	
अथैनमभिसृशति भ्रमदसिज्वलदसि..	बृह. ६।३।४	तदिति होचुः	छाग. २।१
अथैनमाचामति-तत्सवितुः...मधु		अथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदां छंदांसि	
वाता...भूस्वाहा (इतिमंत्रेण)	बृह. ६।३।६	प्रतिपद्यते	सहवै. १५
अथैनमुद्यच्छति । आमं स्यामं हि ते...	बृह. ६।३।५	अथो बलीयान्बलीयांसमाशंसते...	बृ.उ. १।४।१४
अथैनयोरेतद्वज्रं, य एषोऽन्तर्हृदये	बृ. उ. ४।२।३	अथोयद्गुप्तिस्तवारेअस्मिन्निधेदितं	नीलक. २।८
अथैनं गार्हपत्योऽनुशशास पृथि-		[वा.सं. १६।१२+	तै.सं.४।५।१४
व्यभिरन्नमादित्य इति यः-	छां. ४।११।१	अथोयेअस्यसत्त्वानस्तेभ्योऽहमकरं...	नीलक. २।३
अथैनं सदानन्दः संवतोऽजैगीषव्यश्च		[वा. सं. १६।८+	तै.सं.४।५।१३
नीललोहितं रुद्रमुवाच	सदानं. १	अथो वागेवेदं सर्वमिति	३ ऐत. १।६।५
अथैनं शाण्डिल्योऽथर्वाणं पप्रच्छ		अथो विस्फुरन्तीव धावन्तीवोत्स-	
यदेकमक्षरं...	शाण्डि.३।१।१	वन्तीवोपम्लिष्यतीव...	आर्वे. ९।४
अथैनामभिपद्यतेअमोऽहमस्मिन्सात्वं...	बृह. ६।४।२०	अथो ह्येवमेवैषामेकं वृणीष्वेति	इतिहा. ८५
अथैनां मेधादीक्षितरूपिणीं भावयेत्	का. मे.दी. १	अद उ एषबृहद्भुवनेष्वन्तरसावादित्यः	१ ऐत. १।१।३
अथैवाङ्गिरास्त्रिविधः पुरुषः	२ आत्मोप. ४	अदत्तानामुपादानं...शारीरं	
अथैष आर्चिको निगदो भवति	संहितो. ३।६	त्रिविधं स्मृतम्	अवसं. ५।५
अथैष ज्ञानमयेन तपसा चीयमानो-		अदस्तूलमयं पितैते पुत्राः	१ ऐत. १।८।१
ऽकामयत...	शां.डि. ३।१।३	अदिग्देशकालं, अन्तर्बहिश्च तत्सर्वं...	त्रि.म.ना. ७।७
अथैषा दुस्स्पृष्टा संहिता भवति		अदितिर्देवा गन्धर्वा मनुष्याः	
सर्वेभ्यः कामेभ्यः	संहितो. १।६	पितरोऽसुरास्तेषां...मातामेदिनी	महा. १०।१४
अथैषा नाढ्यन्नबहुमित्येषाऽमौहुत-		अदितिर्माता स पिता स पुत्रः	३ ऐत. १।६।८
भादित्यं गमयति	मैत्रा. ६।३७	[ऋक्सं. १।६।१६=	मं. १।८९।१०
अथैषा निर्मुजा संहिता भवति सर्वेभ्यः		अदितिर्वेद्याः, सोमो दीक्षया	चित्त्यु. ८।१
कामेभ्यः	संहितो. १।७	अदितिर्हृदिंसर्वयदिदं किञ्चपिताच..	३ ऐत. १।६।८
अथैषा परमा विद्या ययाऽऽत्मा...	रुद्रह. ३०	अदितिर्हजनिष्टदक्षयादुहितातव	देव्यु. १०
अथैषा यजनीयेऽहनि लभते	संहितो. ५।१	[ऋक्सं. ८।३।१।=	मं. १०।७२।५
अथैषा शुद्धा संहिता भवति, सर्वेभ्यः		अदीर्घशत कथमिवेति	छाग. ६।१
कामेभ्यः	संहितो. १।५	अदीर्घत्वाच्च कालस्य गत्वादेशान्..	वैतथ्यो. २
अथो अमेनैव जीवन्ति [तैत्ति.२।२।४	मैत्रा. ६।११	अदीर्घमजंमव्ययं, अशब्दमस्पर्श	यो. शि. ३।१९
अथोअ विदितादधि	केनो. १।४	अदीर्घमलोहितमलोहमच्छायं	बृह. ३।८।८

अदुग्धा इव घेनवः
 अदूरगतसादृश्या सुषुप्तस्योपलक्ष्यते
 अदूषयन् सतां मार्गं
 (१) अदृश्यत्वादग्राह्यत्वात्
 अदृश्यं न वसेदेहेदिव्यं च क्षुस्तथाऽमलं
 अदृश्येऽनात्म्येऽनिरुक्ते
 अदृश्यो ह्यमवर्णोऽहमखण्डोऽस्मि
 अदृष्टमव्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणं
 [नृ. पू. ४।२+
 अदृष्टपूर्वं हृषितोऽस्मि दृष्ट्वा
 अदृष्टं द्रष्टुं श्रुतं श्रोत्रमतं
 अदृष्टो द्रष्टाऽभूतः श्रोता
 अदेशकाले यद्दानम्
 अदोम्भः परेण दिवं द्यौः प्रतिष्ठा
 अद्भिर्गात्राणि शुद्धयन्ति
 अद्भिर्भूय एवोपरिष्ठात्परिदधाति
 अद्भिः पुरस्तात् परिदधाति
 अद्भिः पूताभिराचरेत् (स्नानादि)
 अद्भिः सोम्यशुद्धेन तेजोमूलमन्विच्छ
 अद्भुतं रोमहर्षणम्
 अद्भुतानन्दाश्चर्यविभूतिविशेषाकारं
 अद्भ्य एव तदध्यन्नाद्यं जायते
 (१) अद्भ्य एव पुरुषं ससृद्धृत्य
 अद्भ्यश्चैनं चंद्रमसश्च देवः प्राण
 आविशति
 अद्भ्यः पृथिवी
 [यो. चू. ७२+पैङ्गलो १।३
 अद्भ्यः पूर्वमजायत
 अद्भ्यः सम्भूतः पृथिव्यै रसाय
 अद्भ्यः सम्भूतो हिरण्यगर्भः
 अद्भ्यः स्थावरजङ्गमो भूतग्रामः
 सम्भवति
 अद्भ्योऽर्णवः सुवो राजकं च
 अद्भ्योवाभूयोऽस्तीतितन्मेभगवान् ..
 अद्यतेऽस्ति भूतानि तस्मादन्नं तदुच्यते
 [तैत्ति. २।२+
 अद्यजातां यथा नारी तथा
 षोडशवार्षिकी

अ. शिरः २।४
 अ. पू. १।५२
 ना. प. ४।१८
 मैत्रा. २।७
 हंसो. १०
 तैत्ति. २।७।१
 ब्रह्मवि. ६
 माण्डू. ७+
 नृसिंहो. १।६
 भ.गी. १।१४५
 बृ.उ. ३।८।११
 बृ.उ. ३।७।२३
 भ.गी. १।७।२२
 २ ऐत. १।२
 भवसं. ३।१
 मैत्रा. ६।९
 मैत्रा. ६।९
 २ सफ्या. २।१४
 छां. उ. ६।८।४
 भ.गी. १।८।७४
 त्रि.म.ना. ४।१
 छान्दो. ६।२।४
 २ ऐत. १।३
 बृ.उ. १।५।२१
 सुबालो. १।१+
 तैत्ति. २।१।१
 कठो. ४।६
 चित्त्यु. १३।१
 महाना. १।११
 २ प्रणवो. २१
 महाना. ६।११
 छां. ७।१०।२
 मैत्रा. ६।१२
 ना. प. ३।६४

अद्यानो देव सवितः प्रजावत्सावीः
 सौभगम् [ऋ. ४।४।२५=मं. ४।८।१४ महाना. १२।२
 अद्यास्तमेतु वपुराशशितारमास्तां...
 मम चिद्वपुषो विशेषः
 वराहो. २।६६
 अद्येहाददानमग्रधानमयजमानमाहुः
 छां. उ. ८।८।५
 अद्यैवमृतिरायातु कल्पान्तनिचयेनवा
 अ.पू. १।३९
 अद्यैव कुरु यच्छ्रेयो मा त्वां
 भवसं. १।३९
 कालोऽत्यगान्महान्
 नृसिंहो. ९।५
 (तस्मात्) अद्वय एवायमात्मा
 अद्रष्टाऽश्रोताऽमन्ताऽबोद्धाऽकर्ता-
 ऽविज्ञाता भवति
 छान्दो. ७।९।१
 अद्रष्टकं स्वानुभवमनिद्रस्वप्रदर्शनम्
 महो. ५।५४
 अद्रेत्रयमग्राह्यमगोत्रमवर्णमचक्षुःश्रोत्रं
 शुण्ड. १।१।६
 अद्रोहो नातिमानिता
 भ.गी. १।६।३
 अद्वयतारकोपनिषदं व्याख्यास्यामो
 अद्वयता. १
 यतये जितेन्द्रियाय
 आ. प्र. १४
 अद्वयब्रह्मरूपेण व्याप्तोऽहं
 अ. शां. ६१
 अद्वयं च द्वयाभासं चित्तं स्वप्ने
 अद्वयं च द्वयाभासं तथा जाग्रत
 संशयः [अद्वैतो. ३०+
 अ. शां. ६२
 अद्वयं च द्वयाभासं मनःस्वप्नेन संशयः
 अद्वैतो. ३०
 अद्वयं पश्यत इंसः सोऽहमिति
 नृसिंहो. ९।९
 अद्वयं सदानन्दचिन्मात्रमात्मैव
 नृसिंहो. ९।८
 अद्वयानन्दमात्रोऽहं
 ते. बि. ६।६५
 अद्वयानन्दविज्ञानघनोऽस्म्यहं
 प्र. वि. ८९
 (१) अद्वयेन च कल्पितः
 वैतथ्य. ३३
 अद्वयो ह्ययमात्मैकल एव
 नृसिंहो. ८।१
 अद्वितीय ओतश्च प्रोतश्च
 नृसिंहो. ८।१
 अद्वितीयत्वादविकल्पो ह्ययमोङ्कारः
 नृसिंहो. ८।७
 अद्वितीयपरमानन्दशुद्धबुद्धमुक्त... ब्रह्म..
 त्रि.म.ना. १।३
 अद्वितीयपरसंविदेशकं तत्सदाहं
 वराहो. ३।८
 अद्वितीयब्रह्मतत्त्वं न जानन्ति यथा तथा
 वराहो. २।५७
 अद्वितीयमखिलोपाधिनिर्मुक्तं तत्स-
 निरालं. ५
 कलशकृत्युपबृंहितं (ब्रह्म)
 अ. पू. ५।६४
 अद्वितीयमनाद्यंतं यदाद्यमुप...
 त्रि.म.ना. ४।१
 अद्वितीयमनीश्वरं भवति
 त्रि.म.ना. ७।७
 अद्वितीयं स्वयम्प्रकाशमनिशंज्वलति
 (एवमाकारं) अद्वितीयाखण्डानन्द-
 ब्रह्मस्वरूपं
 त्रि.म.ना. ४।१

अद्वितीयामेकामनन्तमोक्षसाम्राज्य- लक्ष्मीम्	त्रि.म.ना. ६।७	अद्वैतेत्यैर्यमायाते...तुर्यभूमिसुयोगतः	वराहो. ४।१२
अद्वितीयेपरेतत्त्वेव्योमवत्करुणानाकुतः	२ आत्मो. ३०	अद्वैते स्वर्यमायातेद्वैते च प्रशमं गते	अक्षयुप. ३४.
अद्वैष्टा सर्वभूतानां	भ.गी.१२।१३	अद्यास्तमेतु वपुराशशितारमास्तां	वराहो. २।६
अद्वैतप्रस्थिः...यज्ञाङ्गलक्षणब्रह्म- स्वरूपो हसः	पा. ब्र. ३	अथ इत् हि मनुष्यलोकः	बृह. ३।१।८
अद्वैतपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः परमा- धिष्ठानमण्डल	त्रि.म.ना. ७।८	अधमश्चाण्डालोऽपि शिव- भक्तोऽपि...अष्टतरः	रुद्रोप. १ रु. जा. ७
(तथाविषयस्य) अद्वैतपरमानन्द- लक्षणस्यादिनारायणस्योन्मेष- निमेषाभ्यामूलाविद्योदय...	त्रि.म.ना. २३	अधमं चणमात्रं स्यात् (रुद्राक्षं)	मन्त्र. २।२१
अद्वैतपरमानन्दात्मा	रामो. ५	अधमामन्त्रचिन्ताचतीर्थभ्रांत्यधमाधमा	यो. चू. १०४
अद्वैतपरमानन्दोविमुर्निर्त्यानिकलङ्कः	त्रि.म.ना. १।५	अधमे द्वादश मात्राः (प्राणायामे)	त्रि.ब्रा. २।१०६
अद्वैतपुरुषस्य न द्वितीयो भेदोऽस्ति	अद्वैता. १	अधमे (प्राणायामे)स्वेदजननं	यो. चू. १०५
अद्वैतभावना भैक्ष्यं अभैक्ष्यं...	मैत्र. २।१०	अधरयेनं वर्तिन्या पृथिव्यायत्ता	बृह. २।२।३
(?)अद्वैतभावनां वक्ष्ये	अद्वै. भा. १	अधरा हनुः पूर्वरूपं	तैत्ति. १।३।७
अद्वैतभावमुक्तोऽस्मिन्सच्चिदानन्दलक्षणः	अ. पू. ५।६८	अधमं धर्ममिति या	भ.गी.१८।२३
अद्वैतमचिन्त्यमलिङ्गं स्वप्रकाशमा- नन्दधनं शून्यमभवत्	नृसिंहो. ६।२	अधर्माभिभवात् कृष्ण	भ.गी. १।४१
अद्वैतमिति चोक्तञ्च प्रकाशान्यभि- चारतः	पा. ब्र. २५	अधश्चिश्चोर्ध्वपादः क्षणं स्यात्...	यो. त. १२४
अद्वैतयोगमास्थाय	त्रि.म.ना. ८।३	अधश्च नारायणः	नारा. २
अद्वैतसदानन्दो देवता	निर्वाणो. ५	अधश्च मूलान्यनुसन्ततानि	भ. गी. १।५।३
अद्वैतं चतुर्थ ब्रह्मविष्णुरुद्रातीतं	भस्मजा. १।१	अधश्चोर्ध्वश्च तियंक्वाहम	देव्यु. १
अद्वैतं द्वैतमित्याहुस्त्रिधातपञ्चधातथा	मंत्रिको. १५	अधश्चोर्ध्व चाहं दिशश्चप्रतिदिशश्चाह	अ. शिरः. १
अद्वैतं नावमाश्रित्य जीवन्मुक्तत्वं- माप्नुयात्	सं. सो. २।९६	अधश्चोर्ध्व च प्रसृतं ब्रह्मवेदम्	मुण्ड. २।२।११
अद्वैतं परमानन्दं शिवं	रुद्रह. ४७	अधश्चोर्ध्व चाहं	अ. शिरः. १
अद्वैतं परमार्थतः	आगम. १७	अधश्चोर्ध्व प्रसृतास्तस्य शाखाः	अ. गी. १।५।२
अद्वैतं परमार्थो हि द्वैतं तद्वेद उच्यते	अद्वैतो. १८	अधस्तात्कुञ्चनेनाशु कण्ठसङ्कोचने	शां. १।७।१८
अद्वैतभावयेद्भक्त्यागुरोर्देवस्यचात्मनः	यो. शि. ५।५९	अधस्ताद्भूमिमुपरिष्ठादाकाशं मध्ये	सुबालो. १।२
अद्वैतं समनुप्राप्य जडबल्लोकमाचरेत्	वैतथ्यो. ३	पुरुषो दिव्यः	गायत्रीर. ३
अद्वैतं सर्वाधारमनाधारमनिर्भीक्ष्यं	भस्मजा. २।९	अथः षष्ठी कुक्षिर्भवति	
अद्वैतः सर्वभावानां देवस्तयोर्विभुः	आगम. १०	अधिकारविशेषेण कैवल्यप्राप्त्युपाय-	
अद्वैताखण्डपरिपूर्णनिरतिशयप्रसङ्गा- नन्दशुद्धबुद्धमुक्तस्यात्मकब्रह्म	त्रि.म.ना. २।१	मन्विष्येद्यतिः	ना. प. ७।१२
(?)अद्वैते परमस्थितिः ज्ञानवण्डो...	पर. हं. ५	अधिज्योतिषं-अग्निः पूर्वरूपम्	तैत्ति. १।३।३
अद्वैते बोधितेतत्त्वेवासनाविनिवर्तते	वराहो. २।७०	अधिदैवत्वंदेवेभ्यश्चेत्यक्षम्यमपरिमितं	मैत्रा. ४।४
अद्वैते योजयेत्स्मृतिं	वैतथ्य. ३७	अधिदैवं किमुच्यते	अ. गी. ८।१
		(अथ) अधिप्रजं-माता पूर्वरूपं	तैत्ति. १।३।२
		अधितो ब्रूहि सुमनस्य मानो...	
		[वा.सं.१५।२+तै.सं.४।३।१२।१+	
		तै. भा. २।५।२	सहस्रै. ७
		अधिप्रज्ञं देव प्रज्ञामात्राः	कौ. उ. ३।८

अधिभूतं क्षरो भावः	भ. गी. ८।४	अधेतुं धेनुमित्येव...परमंमङ्गलंवेदेत्	शिवो. ७।८१
अधिभूतं च किं प्रोक्तं	भ. गी. ८।१	अधो गच्छन्ति तामसाः	भ.गी.१४।१८
अधिमनसो रेतः प्रथमं यदासीत्	नृ. पू. १।१	अधोगतिमपानं वै...मूलबन्धो-	
अधियज्ञः कथं कोऽत्र	भ. गी. ८।२	ऽयमुच्यते	योगकुं. १।४२
अधियज्ञोऽहमेवात्र	भ. गी. ८।४	अधोनिष्ठयावित्तस्यान्ते नाभ्यामुपरि	
अधिलोकमधियज्योतिषमधिविद्यमधि-		तिष्ठति...विश्वस्यायतनं महत्	महाना. ९।७
प्रजमध्यात्मं	तैत्ति. १।३।१	अधोभागे स्थितः स्कन्दः	शिवो. २।५
अधिष्ठिताः केन सुखेतरेषु वर्तामहे		अधो शक्तिमयोऽनलः, ताभ्यां	
न्यवस्थाम्	श्वेता. १।१	तत्पुटितः...	बृ. जा. २।६
अधिष्ठानमनौपम्यमवाङ्मनसगोचरं		अध्यमृतात्सम्बभूव	तैत्ति. १।५।१
यत्तद्रेश्यं...[महो. ४।८६+	पा. ब्र. ३३	अध्यर्धे श्रुति (देवः)ओमिति होवाच	बृह. ३।९।१
अधिष्ठानं तथा कर्ता	भ.गी.१८।३४	अध्यवसायसङ्कल्पाभिमाना...	
अधिष्ठानं परतत्त्वमेकं सच्छिष्यते...	बह्वचो. ३	स्वादूनि भवन्ति	मैत्रा. ६।१०
अधिष्ठानं समस्तस्य जगतः सत्यचिद्भनं		अध्यवसायस्य दोषक्षयाद्विमोक्षः	मैत्रा. ६।३०
अहमस्मीति निश्चित्य...[रुद्रह. ४८+	अ. पू. ४।३५	अध्यवसायात्मबन्धमुपगतः	मैत्रा. ६।३०
अधिष्ठाने तथा ज्ञाते प्रपञ्चेऽन्यतांगते...	ना. बि. २८	अध्यस्तस्य कुतस्तत्त्वं	अध्यात्मो. ५८
अधिष्ठाने परे तत्त्वे कलिः १३		अध्यस्तस्य कुतो जन्म	ना. बि. २५
रज्जुसर्पवत्	अ. पू. ४।१०	अध्यात्मज्ञाननित्यत्वं	भ.गी.१३।१२
अधिष्ठाय मनश्चायं विषया-		अध्यात्मनित्या विनिवृत्तकामाः	भ.गी. १५।५
नुपसेवते	भ.गी. १५।१	अध्यात्मनिष्ठोऽशुभकर्मनिर्मूलनपरः	
अधिष्ठायना अजरापुराणीमहत्तरा		(परमहसः)	जाबा. ६
महिमा देवतानाम्	त्रिपुरो. १	अध्यात्ममधिदेवं च देवानां...	सरस्व. ११
अधीतवेद उक्तोपनिषत्कः	नृ. उ. ४।२।१	अध्यात्ममधिदेवं च...सा मां पातु	
अधीत्य चतुरो वेदान्सर्वशास्त्राण्य-		सरस्वती	सरस्व. ११
नेकशः । अह्यतत्त्वं न जानाति		(इति)अध्यात्ममन्त्राजपेत्,	
दर्वी पाकरसं यथा	मुक्ति. २।६५	दीक्षामुपेयात् [कुण्डिको. ९+	कठश्रु. २२
अधीमहि भगव इति होपसखाद्		अध्यात्ममस्य ध्यायतः	कठश्रु. २३
सनत्कुमारं नारदः	छान्दो. ७।१।१	अध्यात्मयोगाधिगमेन देवं	कठो. २।१२
अधीहि भगवन्नात्मविद्यां	हरम्बो. १	अध्यात्मरतिराशान्तः	अ. पू. २।२६
अधीहि भगवन्पूर्वपुण्ड्रविधि...श्रुहि		अध्यात्मरतिरासीनः पूर्णः...योजीवति	
[ऊ. पुं. १+	वासुदे. १	गतस्नेहः स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।४७
अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्यां वरिष्ठो	कैव. १	अध्यात्मरतिरासीनो निरपेक्षः...	ना. प. ३।४४
अधीहि भगवन् सर्वविद्यां सरहस्यं (१)		अध्यात्मविद्याधिगमः साधुसङ्गतिरेव	
वरिष्ठं (१)	१ विल्वो. १	च...पतास्ता युक्तयः पुष्टाः सन्ति	
अधीहि भगवन्विपुण्ड्रविधिं सतत्त्वं	का. ह. २	चित्तजये किल	मुक्ति. २।४४
अधीहि भगवो ब्रह्मेति, तस्मा		अध्यात्मविद्या विद्यानां	भ.गी. १०।३२
एतत्प्रोवाच	तै. ३।१, २, ३, ४	अध्यात्मशास्त्रमन्त्रेण नृणां विष-	
अधीव ह समानानां जायते	१ ऐत. ३।१।३	विषूचिका । क्षीयते...	अ. पू. ५।१४
अधीव ह्यन्ते अन्नादो भवति	१ ऐत. ३।१।३	अध्यात्मं कर्म चाखिलं	म. गी. ७।२९

अध्यात्मचैवाधिदैवतं(चाधिदै.मा.पा.) छां.उ.३।१८।२
 अध्यात्मं चैव प्राणस्य विज्ञाया-
 मृतमश्नुते प्रश्नो. ३।१२
 अध्यापिता ये गुरुनाद्रियन्तेविप्राः... शाठ्याय. ३५
 अध्यारोपापवादतः स्वरूपं निश्चयी-
 कर्तुं शक्यते पेङ्गलो. २।१०
 अध्येष्यते च य इमं भ.गी. १८।७०
 अध्वर्युणत्विजा चक्षुषाऽऽदित्येन बृह. ३।१४
 अध्वगा अध्वसु पारयिष्णवः इतिहा. १८
 अध्वासूर्येणनिर्दिष्टःकीटवद्विचरन्मही ना. प. ५।३५
 अनभिहोत्र्यनमिचिदज्ञानमिध्यायिनां
 ब्रह्मणः पदव्योमानुस्मरणं विरुद्धं मैत्रा. ६।३४
 अनभिकस्यवेदोऽग्निः...स एषो-
 ऽनामिकः स्मृतः इतिहा. ३५
 अनमो ह भवति छां.उ. ५।२।२
 अनङ्गनमनाभासं निष्पन्नं ब्रह्म... अद्वैतो. ४६
 अनङ्गान्नोहितोच्छिष्टाः पश्यन्तो
 बहुविस्तरं मंत्रिको. ११
 अनतिप्रभ्रांवेदेवतामिति...(मा.पां.) बृ. उ. ३।६।१
 अनतिप्रभ्रां वे देवतामतिपृच्छसि बृ. उ. ३।६।१
 अनद्यमानो यदनममत्ति छां. उ. ४।३।७
 अननुमत्ताउन्मत्तवदाचरन्तः[जाबा.६ +आश्रमो. ४
 अननुशिष्य वाव किल मा भगवान् छान्दो. ५।३।४
 अननूच्य ब्रह्मबन्धुरिव भवति छां. उ. ६।१।१
 अनन्त इति चापरे वैतथ्यो. २६
 अनन्त इत्येनदुपासीत बृह. ४।१।५
 अनन्तकर्मशौचं जपोयज्ञस्तथैवच पेङ्गलो. ४।१
 अनन्तकोटिब्रह्माण्डानामुपरि... राधोप. १।२
 अनन्तचिद्विलासविभूतिसमष्टयाकारं त्रि.म.ना.४।१
 अनन्तचिन्मयप्रासादजालसंकुलं त्रि.म.ना.६।६
 अनन्तता चादिमतो मोक्षस्य
 न भविष्यति अ.शां. ३०
 अनन्ता हि दिशः, दिशो वै सम्राट् बृह. ४।१।५
 अनन्ततेजोराश्यन्तर्गतमर्धमात्रात्मकं त्रि.म. ७।१२
 अनन्त देवेश जगन्निवास भ.गी. १।११७
 अनन्तनित्यमुक्तैरभिग्याप्तं(वैकुण्ठपुरं) त्रि.म.ना. ६।६
 अनन्तपरममूर्तिसमष्टिमण्डलं त्रि.म.ना. ७।८
 अनन्तपरमानन्दासृतरसाब्धि...
 तोरणादिभिरलंकृतम् सि.सा. ६

अनन्तपरिपूर्णानन्ददिव्यसौदामिनी
 निचयाकारम् (ब्रह्म) त्रि.म.ना. ४।१
 अनन्तबाहुं शशिसूर्यनेत्रं भ.गी. १।११९
 अनन्तबोधाचलैरनन्तबोधानन्दाचलै-
 रधिष्ठितम् त्रि.म. ना. ७।८
 अनन्तमजमव्यक्तमजरंशांतमच्युतं अ. पू. ५।६४
 अनन्तमजरं शिवं...यदनादि... महो. २।६८
 अनन्तमपरिच्छेद्यम् [?] यो.शि. १।१८
 [?]अनंतमपारं विज्ञानघन एव बृ.उ. २।४।१२
 अनन्तमप्रमेयाखण्डपरिपूर्णं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।३
 अनन्तमव्ययं कविम् महाना. ९।६
 अनन्तमव्ययं शान्तं ते.वि. ६।७२
 अनन्तमेवसः, तेनलोकंजयति[३।२।१२ बृह. ३।१।९+
 अनन्तमोक्षसाम्राज्यलक्ष्मीं त्रि.म.ना. ६।७
 अनन्तयोजनंप्राहदशाङ्गुलवचस्तथा मुद्रलो. १।१
 अनन्तरमबाह्यं, नतदश्नाति किञ्चन... बृह. ३।८।८
 अनन्तरस्त्वेवैनमुपमंत्रयतेददामतइति कौ. उ. २।१, २
 अनन्तरंहस्तिजिह्वा ततो विश्वोदरी.. वराहो. ५।२७
 अनन्तरारयुग्मेतुवारुणाचयशस्विनी वराहो. ५।२४
 अनन्तरोऽबाह्यः बृ.उ. ४।५।१३
 अनन्तलोकाप्तिमथो प्रतिष्ठां विद्धि कठो. १।१४
 अनन्तवतो ह लोकाजयति छांदो. ४।६।४
 अनन्तवानस्मिंलोके भवति छांदो. ४।६।४
 अनन्तवासुकितक्षककोटक...महा-
 नागानां..भूतवेतालकूष्माण्ड...
 विषतुण्डदंष्ट्राणां विषाङ्गानां... गारुडो. २७
 अनन्तविजयं राजा भ.गी. १।१६
 अनन्तवीर्यामितविक्रमस्त्वं भ.गी. १।१४०
 अनन्तशक्तिर्धाता भास्करः मैत्रा. ७।२
 अनन्तश्चास्मि नागानां भ.गी. १०।२९
 अनन्तश्चात्माविश्वरूपः [श्वेता. १।९+ ना. प. ९।८
 अनन्तश्रवणः सर्वमावृत्त्य तिष्ठति त्रि.म.ना. २।६
 अनन्तस्यात्मतत्त्वस्य महो. ५।१७८
 अनन्तं नाम सृष्टिकारेषु सृष्टिवस्वर्ण-
 विकारेषु स्वर्णमिव तन्तुविकारेषु
 तन्तुरिवाव्यक्तादिसृष्टिप्रपञ्चेषुपूर्णं
 व्यापकं चैतन्यमनन्तमित्युच्यते सर्वसारो. ६
 अनन्तं ब्रह्म सुव्रत जा.द. ९।५
 अनन्तं विश्वतोमुखम् भ.गी. १।१११

अनन्तं वै मनोऽनन्ता विधेदेवाः	बृह. ३।१।९	अनभिमानमयेन कैवेपुणा तं ब्रह्म-	
अनन्तं वै नामानन्ता विधेदेवाः	बृह. ३।२।१२	द्वारपारं निहत्याद्यम्	मैत्रा. ६।२८
अनन्तं सर्वतोमुखं	अध्यात्मो. ६१	अनभ्यासवतश्चैव वृथागोष्ठया	
अनन्तं स लोकं जयति	बृह. १।५।३	न सिद्धयति	यो. त. ८०
अनन्तः परमो गुह्यः	मैत्रा. ६।२८	अनया तीक्ष्णया तात छिन्धि बुद्धि-	
अनन्तादिदुष्टनागानां...विषं हन हन	लांगूलो. ७	शलाकया (तृष्णावासनाजालं)	महो. ६।३२
अनन्तानन्दप्रवाहैरलंकृतं	त्रि.म.ना. ७।८	अनयादुरहं कृत्याभावात्संत्यक्त्याचिरं	महो. ५।९४
अनन्तानन्दविभूतिविशेष..रूपं	त्रि.म.ना. ७।७	(?)अनया ब्रह्मविद्यया...ब्रह्मणः	
अनन्तानन्दसमुद्रसमष्टाकारं	त्रि.म.ना. ७।८	पन्थानमारूढाः	मैत्रा. ६।२९
अनन्तानन्दसम्भोगा...शुद्धेयं चि-		अनया विद्यया योगी खेचरीसिद्धि-	
न्मयी दृष्टिर्जयत्यखिलदृष्टिषु	१सं.सो.२।२४	भागभवेत्	योगकुं. २।१६
अनन्तानन्दार्थसागरं	त्रि.म.ना. ७।९	अनर्थः प्राप्यते यत्र शास्त्रितादपि	
अनन्ता रश्मयस्तस्य दीपवद्यः		पौरुषान्...अनर्थकर्तृबलवत्तत्रज्ञेयं	
स्थितो हृदि	मैत्रा. ६।३०	स्वपौरुषम्	भवसं. १।४८
अनन्ताविधेदेवा..सतेन लोकं जयति	वृ. उ. ३।१।९	अनया (अजपागायत्र्या) सदृशी	
अनन्तेन्दुरविप्रभं व्याघ्रचर्माम्बरधरं	भस्मजा. १।१	विद्या...अनयासदृशं पुण्यं न भूतं	
अनन्तेस्वर्गलोकेज्येये प्रतितिष्ठति	केनो. ४।९	न भविष्यति	ध्या. वि. ६४
अनन्तोऽक्षयः स्थिरः [मैत्रा. २।४	+६।२८	अनर्चिषमेवाभिसम्भवन्ति	छां. ४।१५।५
अनन्तोपनिषदर्थस्वरूपं [त्रि.म. ७।७	+सि.सा. ६।१	अनल्पमपारमनिर्देश्यमनपावृतं	सुबालो. ३।२
अनन्तोपनिषदर्थारामजालसंकुलं	त्रि.म.ना. ७।९	अनवद्यो घनो गहने निर्गुणः	मैत्रा. ७।१
अनन्तोवामकटको..द्वारः कर्कोट उच्यते	गारुडो. २	(?)अनवस्थेष्ववस्थितम्	कठो. २।२२
अनन्दानामतेल्लोकान्धेन...वृताः	बृह. ४।४।११	अनशनायत्वादपिपासायत्वाद्द्वैत...	नृसिंहो. ७।१
अनन्दानामतेल्लोकास्तान्मगच्छति	कठो. १।३	अनभन् त्रिः स्वाध्यायं वेदमधीयीत	सहवै. २०
अनन्धः सभवतियदिसाममस्त्रामोनैव	छान्दो. ८।१०।१	अनभन् ब्रह्मतिथिर्नमस्यः	कठो. १।९
अनन्धचेताः सततम्	म.गी. ८।१४	अनभन्न्यो अभिचाकशीति	मुंढ. ३।१।१+
अनन्धतायदायातितदामुक्तः सचच्यते	यो.शि. १।१६४	[न.सं. २।३।१७=मं. १।१६४।२०	श्वेता. ४।६
अनन्धप्रोक्तेगतिरत्र नास्त्यणीयान्	कठो. २।८	अनहङ्कर्तयितव्यमचेतयितव्यं	नृसिंहो. ९।९
अनन्धभजनसिद्धात्मात्मभावाभवन्ति	सामर. ७५	अनहङ्कर्तव्यमचेतयितव्यं [मा.पा.]	नृसिंहो. ९।९
अनन्धभक्ताय... दद्यात्	मैत्रा. ६।२९	अनहङ्कार एव च	म. गी. १३।९
अनन्धभक्तिपरा क्राष्टा	सामर. ४४	अनाकारमविच्छिन्नमग्राह्यं (परंतत्त्वं)	अमन. १।११
अनन्धश्चित्तयन्तो मां	म. गी. ९।२२	अनाकाशमसङ्गमरसमगन्धं	बृह. ३।८।८
अनन्धेनैव योगेन	म. गी. १२।६	अनाख्यत्वादगम्यत्वान्मनः-	
अनन्योद्वेगकारीणिमुदुर्कर्माणिसेवते	अक्षयुप. ९	षष्ठेन्द्रियस्थितेः	महो. २।३
अनन्वागतस्तेन भवति	वृ.उ. ४।३।१५	अनाख्यमनमिव्यक्तं सत्किञ्चि-	
अनन्वागतं पुण्येनानन्वागतं पापेन	वृ.उ. ४।३।२२	द्वशिष्यते [महो. २।६५	+योगकुं. ३।२५
अनपशुवः सर्वमायुरेति [नारा. ३+	भस्मजा. १।७	अनागतानांभोगानामवाच्छन्ममकृत्रिमं	महो. ५।१७१
अनपरः प्रणवोऽव्ययः	आगम. २६	अनाजानन् मनसा याचमानो...	सहवै. ९
अनपेक्षः शुचिर्दक्षः	म.गी. १२।१६	अनात्मकमसत्तुच्छं किनुतस्यावभासकं	२ आत्मो. ९
अनपेक्ष्य च पौरुषम्	म.गी. १८।२५	अनात्मतां परित्यज्यनिर्विकारो जग-	महो. ४।८३+
		स्थितौ...संविन्मात्रपरो भव	वराहो. २।४९

अनात्मनस्तु शत्रुत्वे	भ. गी. ६।६	अनाधारमनामयं (ब्रह्म)	यो. शि. ३।१८
अनात्मदृष्टेरविवेकनिद्रां... स्वप्रगतिं		अनाधृष्यश्च भूयासम्	चित्त्यु. ७।३
गतोऽहम्	शु. र. ३।९	अनाधृष्यश्चाप्रतिधृष्यश्च यज्ञस्या...	चित्त्यु. ५।१
अनात्मनोदेहादीनामात्मत्वेनाभिमन्यते		अनाधेयमनाश्रमं, निर्गुणं निष्क्रियं (ब्रह्म)	अध्यात्मो. ६२
सोऽभिमान आत्मनो बन्धः	सर्वसा. २	अनानन्दमहानन्द.. मुक्त इत्युच्यते योगी	अ. पू. २।१५
अनात्मन्यात्मबुद्धिर्यात्वस्वेस्वमिति...	भवसं. ३।९	अनानन्दयितव्यममन्तव्यमबोद्धव्यं	नृसिंहो. ९।९
अनात्मरूपचोरश्चेदात्मरत्नस्य रक्षणं,		अनानन्दसमानन्दमुग्धमुग्धमुख-	
नित्यानन्दमयं ब्रह्म...	ते. बि. ६।१०२	द्युतिः (दृष्टिः)	अ. पू. १।२६
अनात्मरूपोविषयसङ्कल्प एव दुःखं	निरा. उ. १८	अनानानन्दनातीतं दुष्प्रेक्ष्यं...	ते. बि. १।८
अनात्मविदमुक्तोऽपिनभोविहरणादिकं	अ. पू. ४।२	(?) अनापन्नादिमध्यान्तं किमतः परमीहते	अ. शा. ८५
अनात्मविदमुक्तोऽपि सिद्धिजालानि		(?) अनाभासमजं यथा (तथा)	अ. शां. ४८
वाञ्छति	वराहो. ३।२६	अनामकमकारणं	महो. ५।४५
अनादाविहसंसारसंचिताः कर्मकोटयः	अध्यात्मो. ३७	अनामकरूपकं [अद्वैतो. ३६+	ते. बि. ६।७०
अनादित्वाभिर्गुणत्वात्	भ. गी. १३।३२	अनामगोत्रं मम रूपमीदृशं भजस्व...	मुक्ति. २।७२
अनादिनिधनमेकं तुरीयं (ब्रह्म)	यो. सू. ७२	अनामयमनाभासमनामक...	महो. ५।४५
अनादिमत्त्वं विमुत्वेन वर्तते	श्वेता. ४।४	(?) अनामयेऽमो जुहोति	मैत्रा. ६।२६
अनादिमत्परं ब्रह्म	भ. गी. १३।१३	अनामिकयाऽपाने (जुहोति)...	प्रा. हो. १।११
अनादिमध्यपर्यन्तं यदनादिनिरामयं	महो. २।६८	(तद्वतः) अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यामा-	
अनादिमध्यान्तमनन्तमव्ययं	ना. प. ९।१७	दायान्तरेण स्वनौ वा ध्रुवौ	
अनादिमध्यान्तमनन्तवीर्यं	भ. गी. ११।१९	वा निमृज्यात्	बृह. ६।४।५
अनादिमायया सुप्तो यदा जीवः...	आगम. १६	अनार्यजुष्टमस्वर्ग्यम्	भ. गी. २।२
अनादिरयं पुरुष एक एवास्ति	सामर. ५	अनावित्येष बाह्यात्मा ध्यायेता-	
अनादिविष्णुदेवस्य प्रकृतिः... जग-		मिहोत्रं जुहोमि	प्रा. हो. २।३
त्कारणभूतां तां...	भवसं. ४।५	अनावृतेविशेहारि गेहेनैवावृतेत्रजेत्	ना. प. ५।१२
अनादिसंसिद्धोऽयं जीवश्चिदंशोभवति	सामर. ९८	अनाशिनोऽप्रमेयस्य	भ. गी. २।१८
अनादृत्य वसति कुमारः प्रदुद्राव	बृह. ६।२।३	अनाश्रितः कर्मफलं	भ. गी. ६।१
अनादेरन्तवत्त्वं च संसारस्य न सेत्स्यति	अ. शां. ३०	अनास्थामात्रमभितः सुखाना-	
अनाद्यन्तमनण्यस्थूलरूपमरूपं	अव्यक्तो. १	मालयं विदुः	महो. ५।८५
अनाद्यन्तं कलिलस्य मध्ये	श्वेता. ५।१३	अनास्थायां कृतास्थायां पूर्वं संसार...	शां. १।७।१७
अनाद्यन्तं महतः परं ध्रुवं तदेव	पैङ्गलो. ३।८+	अनास्थैवहिनिर्वाणं (मुखं) दुःखमास्था..	महो. ४।१११
	योगकुं. ३।३५	अनाहतध्वनियुतं हंसं यो वेद...	ब्र. वि. २०
अनाद्यन्तं महतः परं ध्रुवं निचारय	कठो. ३।१५	अनाहतमतिक्रम्यविशुद्धौ प्राणाग्निरुध्य	हंसो. ४
अनाद्यन्तं शुद्धं शिवं शान्तं निर्गुण-		अनाहतमन्त्रः	निर्वाणो. ७
मित्यादिवाच्यं (ब्रह्म)	निरालं. ५	अनाहतस्य शब्दस्य... ध्वनेरन्तर्गतं	
अनाद्यन्तः श्रीमानजो धीमान्	मैत्रा. ७।१	ज्योतिः... तद्विष्णोः परमं पदं	
अनाद्यन्तावभासात्मा परमात्मैव...	अ. पू. २।३४	[यो. शि. ६।२१ + मं. ब्रा. ५।१	
अनाद्यन्तोऽपरिमितोऽपरिच्छिन्नः	मैत्रा. ७।२	अनाहतं तु यच्छब्दं... तत्परं विन्दते	
अनाद्यविद्यावासनयाजातोऽह-		यस्तु स योगी छिन्नसंशयः	ध्या. बि. ३
मित्यादिसङ्कल्पो बन्धः	निरालं. २१		

अनाहतः स्वरूपेण ज्ञानिनामूर्ध्वगो भवेत् (प्रणवः)	यो. चू. ७९
अनिकेतवास्यप्रयत्नो निर्ममः...	जावा. ६
देहत्यागं करोति स परमहंसः	कठरु. ४
अनिकेतश्चरेत्, यत्किञ्चिन्नाद्यात्	कुंडिको. ९
अनिकेतश्चरेद्विश्वाशी	+प. हं. ९
अनिकेतः स्थिरमतिः [भ.गी. १२. १९]	ना. प. ७१२
अनिकेतः स्थिरमतिर्नानृतवादी	अद्वैत. ४६
अनिङ्गनमनाभासंनिष्प्रभं ब्रह्मतत्त्वा	भ.गी. ३१३६
अनिच्छन्नपि वाष्पेय	कठो. २११०
अनित्यद्रव्यैः प्राप्तवानस्मि.. (मा.पा.)	भ.गी. ९१३३
अनित्यमसुखं लोकं	निर्वाणो. ३
अनित्यं जगद्यज्जनितं	कठो. २११०
अनित्यैर्द्रव्यैः प्राप्तवानस्मि नित्यम्	ना. प. ५१२४
अनित्यं वै ब्रजेद्रेहं, नित्यं..वर्जयेत्	नृसिंहो. ९१९
अनिन्द्रियमविषयमकरणं (ब्रह्म)	नृ. पू. २१४
अनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति	शाट्याय. २१
अनिन्धनो ज्योतिरिवोपशान्तो...	अ. शां. ७७
अनिमित्तस्य चित्तस्य याऽनुत्पत्तिः	भवसं. ११४०
समाऽद्वया	अ. शां. २७
अनिमित्तं हि जीवितम्	निर्वाणो. ५
(?) अनिमित्तो विपर्यासः कथं	महाना. ७७
तस्य भविष्यति	सदानं. ३
अनियामकत्वनिर्मलशक्तिः	छां. उ. ११३३
अनिराकरणं धारयिता भूयासं	छां. उ. २१२२११
अनिराकारमात्मानं धृत्वा यान्ति	अध्यात्मो. ६३
परां गतिं	सुबालो. ३१२
अनिरुक्तस्त्रयोदशस्तोभः...हुङ्कारः	भस्मजा. २१९
अनिरुक्तः प्रजापतेः	भवसं. ३१३
अनिरूप्यस्वरूपं यत्	कठो. ५११४
अनिर्देश्यमनपावृत्तं	मैत्रा. ७११
अनिर्देश्यमनिरुक्तमप्रच्यवमाशास्यं	पारमा. १०१७
अनिर्देश्यमरूपं च पाणिपादाद्यसंयुतं	मं. प्रा. ४११
अनिर्देश्यं परमं सुखं	ग. शो. ४१२
अनिर्देश्यः सर्वसृक्	
अनिर्भिण्णं यस्येदमासीदुदकात्मकं	
अनिर्वचनीयज्योतिः सर्वव्यापकं	
तिरिति...परमाकाशं	
अनिर्वचनीया स्तैव माया जगद्वीजं	

अनिर्वचनोऽयं जीवः	सामर. १००
अनिर्वाच्यममितत्रोधसागरं [सि.सा. १। १+त्रि.म. ७।७]	निरालं. ५
अनिर्वाच्यं चैतन्यं ब्रह्म	१यो. त. ७
अनिर्वाच्यं पदंवक्तुं न शक्यंतैः सुरैरपि	पैङ्गलो. ११२
अनिर्वाच्या मूलप्रकृतिरासीत्	ग. शो. २१४
अनिर्वाच्योऽप्रमेयः पुरातनोगणेशः..	
अनिर्वाणोऽपि निर्वाणश्चित्रदीपः	
इव स्थितः	अक्षयुप. ४२
अनिर्विण्णः सन्नय लोकान् विचष्टे	चित्त्यु. १११४
(?) अनिर्वृत्तियोगीश्वरः	मैत्रा. ७११
अनिर्वेद्य (गुरवे) न सुखीत	शिवो. ७१२४
अनिशंवाचामगोचरं (आदिनारायणं)	त्रि. म. ७११२
अनिश्चिता यथा रज्जुरन्धकारे	
विकल्पता	वैतथ्य. १७
अनिष्टमिष्टं मिश्रं च	भ.गी. १८१२२
अनिष्टविषये बुद्धिर्दुःखबुद्धिः	स. सा. ५
अनिष्टेष्विन्द्रियाण्येषु द्विष्टिः	मैत्रा. ३१५
अनीशया शोचति मुह्यमानः	मुण्ड. ३११२
अनीशश्चात्मा बध्यते भोक्तृभावात्	श्वेता. ११२+
[ना. प. ९१७+	भवसं. २१५
अनुक्षणं जपश्चैव निश्चयः परिकीर्तितः	गुह्यका. ८३
अनुग्रहरूपा उमा भवति	ना. पू. ता. २११
अनुज्ञाता ह्ययमात्मा	नृसिंहो. ८१३
(?) अनुज्ञाता ह्ययमोङ्कारः	नृसिंहो. ८१३
(उत) अनुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं	
चिन्तयन् प्रसेत्	नृसिंहो. ३१३
(उत) अनुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैरोतो	
ह्ययमात्मा	नृसिंहो. २१७
(?) अनुज्ञानत्वादविकल्परूपत्वात्	नृसिंहो. २१६
अनुज्ञाप्य गुरुंश्चैव चरेद्धि...	ना. प. ६१३५
अनुज्ञामद्वयलब्ध्वा उपद्रष्टारमात्रजेत्	नृसिंहो. ९१११
अनुज्ञैकरसो ह्ययमात्मा चिद्रूप एव	नृसिंहो. २१७
अनुज्ञैकरसो ह्ययमात्मा प्रज्ञानघन एव	नृसिंहो. ८१५
अनुतिष्ठन्ति मानवाः	भ.गी. ३१३१
अनुतिष्ठन्तु कर्माणि	१ अवधू. १२
अनुत्तमेष्टमेष्टलोकेषु (ज्योतिर्दीप्यते)	छां. उ. ३१३३७
अनुदानयितव्यमसमानयितव्यम्	नृसिंहो. ९१९
अनुद्वेगाकरं वाक्यम्	भ.गी. १७१५
अनुनोऽस्मिन्नज्ज आभजस्वेति	बृह. ११३१८

अनुन्मत्ता उन्मत्तवदाचरन्त-

स्त्रिदण्डं कमण्डलुं...

जात्रा. ६

अनुन्मत्तोऽप्युन्मत्तवदाचरन्

प. हं. प. ८

अनुपनीत उपनीतो भवति

अ.शिर. ३।१६

[+महो. ६।८३

+चतुर्थे. ७

अनुपनीतशतमेकमेकेनोपनीतेनतत्समं

नृ. पू. ५।१६

अनुपनीताः क्रियाहीनाः...सर्प-

योनिषु...जायन्ते

सन्ध्यो. ३

अनुपश्रुतः सर्वमायुरेति (अप्येति)

नारा. ३

अनुपलभ्यात्मानमननुविद्य ब्रजतो

यतर एतदुपनिषदो भविष्यति

छान्दो. ८।८।४

अनुपश्य यथा पूर्वे प्रतिपश्य तथाऽपरे

कठो. १।६

अनुबन्धपरे जन्तावसंसर्गमनाः सदा

अ. पू. २।२९

अनुबन्धं क्षयं हिंसाम्

अ.गी. १८।२५

(१) अनु भगव इति

छान्दो. ५।३।१

अनुमनैकवेद्यमपरोक्षतया भासमानं

(आत्मानं)

व. सू. ९

अनुभूतं चाननुभूतं च सच्चासच्च

प्रश्नो. ४।५

अनुभूतिविना मूढोऽथवाब्रह्मणिमोदते

भैत्रो. २।२२

अनुभूतोऽप्ययं लोको व्यवहारक्षमो-

ऽपि सन् । असद्रूपो यथा स्वप्नः

यो.शि. ४।१०

(१) अनुमपतां भगवोदेवतां शाधि...

छान्दो. ४।२।२

अनुरक्तिः परे तस्यै सततं नियमः

स्मृतः [त्रि. ब्रा. २।२९

+२ अवधू. २

(१) अनुब्रजन्नाश्रुमापातयेत्

कठश्रु. २

अनुशिष्टोऽन्वसि पित्रा

बृह. ६।२।१

अनुशुष्य दैवान्ततो म्रियते-

इत्यध्यात्मम्

बृह. १।५।२१

अनुष्टुप् छन्दो भवति

ग. पू. २।८

अनुष्टुप्प्रथमा भवति [नृ. पू. १।१

+ग. पू. १।६

अनुष्टुप् वै पुरुषः

ग. पू. ३।१

अनुष्टुबुत्तमा भवति [नृ. पू. १।१

+ग. पू. १।६

अनुष्टुबेकविंश...उत्तरत उद्यन्ति

भैत्रो. ७।४

अनुष्टुभमनुचंचूर्यमाणमिन्द्रं निचिक्वुः

१ ऐत. ३।५।२

अनुष्टुभं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति

[नृ. पू. १।१+

ग. पू. १।६

अनुष्टुभा जातानि जीवन्ति

[नृ. पू. १।१+

ग. पू. १।६

(१) अनुष्टुभा नत्वा प्रसाद्य

नृसिंहो. ४।१

अनुष्टुभाऽर्चनं कुर्यात्

नृ. पू. ५।८

अनुष्टुभावाइमानि भूतानि जायन्ते

ग. पू. १।६

अनुष्टुभा सर्वमिदं भवति

नृ. पू. ५।६

अनुष्टुभासर्वमिदं सृष्टम् [नृ. पू. २।२+

ग. पू. २।८

अनुष्टुभा सर्वमुपसंहृतं

नृ. पू. २.२.३

अनुष्टुभा होमं कुर्यात्

नृ. पू. ५।८

अनुष्टुभो वा इमानि भूतानि जायन्ते

नृ. पू. १।१

अनुष्ठायनशोचति विमुक्तश्चविमुच्यते

कठो. ५।१

अनुष्वधमावह मादयस्व स्वाहा...

[अ.सं. २।५।२३=मं. २।३।११

महाना. ८।७

अनुसन्धानो नित्यः

ना. पू. १।३

अनुस्यूतोवसत्यात्माभूतेऽहमवस्थितः

वासु. ९

अनुस्वारश्चान्यरूपम्

गणप. ७

अनुस्वारः परतरः

गणप. ७

अनुरममनामयं

यो. शि. २।१७

अनूचानमानीं स्तब्ध एयाय

छां. उ. ६।१।२

अनृणा अस्मिन्ननृणाः परस्मिंस्तृतीये

लोके अनृणाः स्याम

सहवै. १९

[तै. आ. २।१५।१+

अथर्व. ६।११७

अनृतमात्मानं कुरुते

छांदो. ६।१६।१

अनृताः कर्मवशानुगाः

भैत्रो. ६।३४

अनृतेन प्रमूढाः

छां. उ. ८।३।२

अनृतेनात्मानमन्तर्धापरशुंतं...

छां. उ. ६।१६।१

अनेकचित्तविभ्रान्ताः

अ.गी. १६।१६

अनेकजन्मसंसिद्धः

अ.गी. ६।४९

अनेकजन्माभ्यासेनवामदेवेनवैयथा ।

सोऽपि मुक्तिसमाप्नोति तद्विष्णोः

परमं पदम्

वराहो. ४।४१

अनेकजन्माजितपुण्यपुत्रपक्कैवल्य-

फलोऽ...ब्रह्माहमस्मि...

मं. ब्रा. ३।३

अनेकदिव्याभरणं

अ.गी. ११।६

अनेकदोषदुष्टस्य देहस्यैकोमहान्गुणः

शिवो. ७।१२३

अनेकबाहूदरवक्त्रनेत्रं

अ.गी. ११।१६

अनेकवक्त्रनयनं

अ.गी. ११।१०

अनेकशोषिषा...सृष्टिस्थितिलयान्

लभन्ते

सामर. ५५

अनेकाकारखचितमनेकवदनान्वितं...

देवं...ध्यायतो..मनोवृत्तिर्विनश्यति

त्रि. ब्रा. २।१५४

अनेकाद्भुतदर्शनम्

अ.गी. ११।१०

अनेजदेकं मनसोजवीयो नैनदेवा
 आशुवन् पूर्वमर्शत् [ईशा. ४+ गो. पू. ६।१७
 अनेनखल्वीरितः परिभ्रमतीदंशरीरं... मैत्रा. २।६
 अनेन चैतदुपस्मरत्यभीक्ष्णं सङ्कल्पः केनो. ४।५
 अनेन जीवेनात्मनाऽनुप्रविश्य छां. उ. ६।३।२
 अनेन ज्ञानमाप्नोति संसारार्णवनाशनं कैव. २४
 अनेन प्रसविष्यध्वं भ. गी. ३।१०
 अनेन मंत्रेणामिमाजिघ्रेत् जाबालो. ४
 अनेन यथातमः, ततश्चोमितिध्वनिरभूत् ग. शो. १
 अनेन यदा पश्यन्पश्यति रुक्मवर्णं.. मैत्रा. ६।१८
 अनेनविधिनासम्यङ्मुनित्यमभ्यस्यते.. अ. ना. २९
 अनेन वै न च्छात्रात्येष्यन्तीति बृ. उ. १।३।२
 अनेन ह रूपेणामुलोकमभिसम्भवति १ ऐत. ३।७।३
 अनेन हिप्रजापतिर्विधात्मा... भवति मैत्रा. ६।६
 अनेन होतत्सर्वं वेद बृह. १।४।७
 अनेनाधीतेनाहोरात्रान् सन्ध्यामि २ ऐत. ६।१
 अनेनाभ्यासयोगेन.. चित्तं विलीनता-
 मेति बिन्दुर्नो यात्यथः यो. शि. १।१२६
 अनेनास्य तमसः पारं गमिष्यति मैत्रा. ६।३०
 अनेनेदृशेनानिष्टेनैतद्विधमिदं... मैत्रा. २।४
 अनेनेदं शरीरं चेतनवत्प्रतिष्ठापितं मैत्रा. २।४
 अनेनैनानभिभविष्याम इति छान्दो. १।२।१
 अनेनैव चतुर्दशविधस्य मार्गस्य
 व्याख्या कृता मैत्रा. ६।१०
 अनेनैव चेदं व्यायते मैत्रा. ६।१७
 अनेनैवतदुपस्मरत्यभीक्ष्णं [मा. पा.] केनो. ४।५
 अनेनैव सद्गुण्यत्युदयत्युच्छ्वसित्यजस्रं मैत्रा. ७।११
 अनेनैव तु मन्त्रेण मोक्षश्च समुदीरितः सुदलो. १।७
 अनेनैव प्रमीयते हि कालः मैत्रा. ६।१४
 अनेनैव मुखेनालापयिष्यथा इति छां. उ. ४।२।५
 अनेनैव स्वचक्षुषा भ. गी. १।१।८
 अनेनोर्ध्वभागभवत्यन्यथाऽधःपतति मैत्रा. ४।३
 अनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तोऽशब्देनिधनमेति मैत्रा. ६।२२
 अनेनशब्दस्यैवव आमुस्यनिषङ्गयिः नीलरु. २।७
 [वा. सं. १६।१०+ तै. सं. ६।५।१।४
 अनौद्धत्यमदीनत्वं (यतिधर्माः) ना. प. ४।११
 अन्तकाले च मामेव भ. गी. ८।५
 अन्तकाले सर्वे प्राणा अभिसमायान्ति बृ. उ. ४।३।३३

अन्तत आचम्य पाणी प्रक्षाल्य...

अग्निं प्राक्शिराः संविशति बृह. ६।३।६
 (१) अन्ततोऽन्नं राद्धम् तैत्ति. ३।१०।१
 अन्ततोऽस्मा अन्नं राध्यते तैत्ति. ३।१०।१
 अन्तरङ्गसमुद्रस्य रोधेवेलायतेऽपिवा ना. वि. ४६
 अन्तरतरं यद्यमात्मा बृह. १।४।८
 अन्तरतोऽष्टोमका हि योनिरन्तरतः बृ. उ. १।४।६
 अन्तरं ज्ञानचक्षुषा भ. गी. १।३।१५
 (१) अन्तरात्मक्यागत्यावहिरात्मनो-
 ऽनुमीयते गतिः मैत्रा. ६।१
 (अथ) अन्तरात्मानाम पृथिव्यप्तेजो...
 श्रोताघ्राता... विज्ञानात्मा पुरुषः...
 कर्मविशेषणं करोत्येषो-
 ऽन्तरात्मा नाम १ आत्सो. २
 अन्तरात्मा प्राणः मैत्रा. ६।१
 अन्तरात्मा भवेद्ब्रह्मापरमात्मा महेश्वरः रुद्रह. १३
 अन्तरात्मा मे शुद्धयतां महाना. १।४।१७
 अन्तरादन्तरतोऽस्म्यहं मैत्रा. ३।१८
 अन्तरादित्ये ज्योतिस्वरूपो हंसः पा. ब्र. ३
 अन्तरादित्येन ज्ञातं मनुष्याणाम् पा. ब्र. ५
 अन्तरादित्ये मनसा चरन्तं चित्त्यु. १।१।६
 अन्तरादित्ये हिरण्यमयः पुरुषः नृ. पू. १।४
 अन्तरान्तररूपोऽहमवाङ्मनसगोचरः ते. वि. ३।८
 अन्तरायदाकाशः ससमानोवायुर्व्यानः प्रभो. ३।८
 अन्तरास्थां परित्यज्य... योऽसिसो-
 ऽसिजगत्यस्मिँह्रीलयाविहरानघ महो. ६।१
 अन्तरिक्षगतोवह्निर्वैद्युतः स्वान्तरात्मकः
 नभःस्थः सूर्यरूपोऽग्निः नाभि... यो. शि. ५।३२
 अन्तरिक्षमथो सुवः महाना. १।९
 अन्तरिक्षमपूपः छान्दो. ३।१।१
 अन्तरिक्षमात्मा चित्त्यु. ४।१
 अन्तरिक्षमुदरं [बृ. उ. १।१।१+ १।२।३
 अन्तरिक्षमुद्रीथः छां. उ. २।२।१, २
 अन्तरिक्षमेवर्क् छां. उ. १।६।२
 अन्तरिक्षमेव सा छां. उ. १।६।२
 अन्तरिक्षमेवोक्थम् १ ऐत. १।२।२
 अन्तरिक्षलोके याज्यया (जयति) बृ. उ. ३।१।१०
 अन्तरिक्षलोकेषु गागांति बृह. ३।६।१
 अन्तरिक्षं कला, द्यौः कला, समुद्रः कला छां. उ. ४।१।३

अन्तरिक्षं गीः	छां. उ. १।३।७	अन्तर्बहिःश्चाकाशशब्दनुस्यूतं (आत्मान- मपरोक्षीकृत्य)	वज्रसू. ९
अन्तरिक्षं चतुर्होता	चिन्त्यु. ७।२	अन्तर्बाह्यलक्ष्ये दृष्टौ निमिषोन्मेष-	
अन्तरिक्षं दक्षिणाग्निः	मैत्रा. ६।३३	वर्जितायां सत्यां शाम्भवी मुद्रा..	अद्वयता. ७
अन्तरिक्षं देवतामारोऽन्तरिक्षंत्वा...		अन्तर्मुखतयातिष्ठन्बहिर्वृत्तिपरोपिसन्	अक्षयुप. ३९
रिष्यतीत्येनं ब्रूयात्	३ ऐत. १।३।३	अन्तर्मुखतयानित्यं..निद्रालुरिवलक्ष्यते	वराहो. ४।१५
अन्तरिक्षं पवित्रेण	चिन्त्यु. ८।२	अन्तर्मुखतयानित्यं सुमोबुद्धोत्रजन्पठन्	अ. पू. १।३४
अन्तरिक्षं प्रजापतेर्द्वितीया चितिः	मैत्रा. ६।३३	अन्तर्मुखतया सर्व..जुह्वतोऽन्तर्निवर्तते	अ. पू. ५।१२
अन्तरिक्षं प्रपद्ये दिवं प्रपद्ये	छां. उ. ३।१५।५	अन्तर्यदिवहः सत्यमन्ताभावेबहिर्नच	ते. वि. ५।२८
अन्तरिक्षं प्रस्तावः	छां. उ. २।१७।१	अन्तर्याण्डोपयोगादिमौ स्थितौ...	मैत्रा. ६।३६
अन्तरिक्षं मरीचयः	२ ऐत. १।२	अन्तर्यामिमुपांशुमेतयोर्तराले चौष्णं	
अन्तरिक्षं यजुर्मिनीयते सोमलोकं	प्रश्नो. ५।४	मासवद्यदौष्ण्यं स पुरुषः	मैत्रा. २।८
अन्तरिक्षं वा अनुपतन्ति	१ ऐत. १।२।२	अन्तर्याममेवाप्येति योऽन्तर्याम-	
अन्तरिक्षं वा एतद्यदिदमित्येत्योपधारय	आर्षे. २।२	मेवास्तमेति विज्ञानमेवाप्येति	सुबालो. ९।७
अन्तरिक्षोदरः कोशोभूमिर्बुध्नोर्नजीर्यति	छां. उ. ३।१५।१	अन्तर्याम्यहमग्राह्योऽनिर्देश्योहमलक्षणः	ब्र. वि. ८४
अन्तरेणतालुकेयणस्तनइवावलम्ब्यते	तैत्ति. १।६।१	अन्तर्याम्यात्मना विश्वं...सा मां पातु	
अन्तरेणयेन सन्धिविवर्तयतिसासंहिता	३ ऐत. १।५।२	सरस्वती	सरस्व. १३
अन्तरेण स्तनौवाभ्रवौवा निमृज्यात्	बृह. ६।४।५	अन्तर्योगं बहिर्योगं...मया त्वया-	
अन्तरेणोभयं व्याप्तं भवति	३ ऐत. ३।२	ऽप्यसौ वन्द्यः	अमन. २।६
अन्तर्गतोऽनवकाशान्तर्गतमुपर्ण-		अन्तर्लक्ष्यं (क्षय)जलज्योतिस्स्वरूपं	
स्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३	भवति [मं. ब्रा. १।४+]	अद्वयता. ७
अन्तर्गृहे रेतो मूत्रं पुरीषं वा...तेन		अन्तर्लक्ष्यदर्शनेन जीवन्मुक्तदशायां	
सिञ्चते पितृन्	भस्मजा. २।१६	स्वयमन्तर्लक्ष्योभूत्वा...भवति	मं. ब्रा. १।५
(यस्मात्) अन्तर्जलौषधिवीरुधाना-		अन्तर्लक्ष्यविलीनचित्तपवनो योगी	
विश्येमं विश्वं भुवनानि वा अवते		सदा वर्तते	शां. १।७।१५
तस्मादुच्यते भगवान् बटुकेश्वरः	बटुको. २०	अन्तर्लक्ष्यं बहिर्दृष्टिर्निमेषोन्मेषवर्जिता,	
अन्तर्जुषाणं भुवनानि विश्वा	आर्षे. १०।१	पृथा सा वैष्णवी मुद्रा...गोपिता	शां. १।७।१४
अन्तर्ज्योतिर्विश्वमुक् (आत्मा)	आर्षे. ९।२	अन्तर्लीनसमारम्भः...शरीरं विद्धि	
अन्तर्धारणशक्तेन...सैवलिङ्गमुरस्थले	सदानं. ७	भौतिकम्	अ. पू. ४।३९
अन्तर्बहिर्धारितं परम्ब्रह्माभिधेयं		अन्तर्विवरेणैकान्ति, अनाद्यन्तो..भास्करः	मैत्रा. ७।२
शाम्भवं लिङ्गम्	सदानं. १	अन्तर्विवरेणैकान्ति प्रणवाख्यं प्रणेतारं	
अन्तर्बहिःश्च तत्सर्वं व्याप्य		भारूपं विगतनिद्रं...त्रिरजं विमृत्युं	मैत्रा. ७।५
नारायणः स्थितः	महाना. ९।५	अन्तर्वीथीनागवीथीभ्रुवावस्याः	गुह्यका. १०
अन्तर्बहिःश्च तत्सर्वं व्याप्य परिपूर्ण..	त्रि. म. ना. ७।७	अन्तर्वैराग्यमादाय बहिराशोन्मुखेहितः	महो. ६।७०
अन्तर्बहिःश्च तत्सर्वं स्थितो नारायणः परः	ना. पू. १।५	अन्तर्हितेन जातरूपेण प्राशयति	बु. उ. ६।४।२५
अन्तर्बहिःश्च तल्लिङ्गं विधत्ते यस्तु		अन्तर्हृदयाकाशशब्दमाकर्णयन्ति	मैत्रा. ६।२२
शाश्वतम्	सदानं. १५	अन्तर्हृदयाकाशस्य पारं तीर्त्वा	मैत्रा. ६।२८
अन्तर्बहिःश्च नारायणः	नारा. २	अन्तर्हृदयाकाशं विनुदन्ति	मैत्रा. ६।२७
अन्तर्बहिःश्चरति हंसः	पा. ब्र. ३	अन्तर्हृदा मनसा पूयमानाः [त्रिसु.]	महाना. १२।३
		[तै. आ. १०।५०।१]	

अन्तर्हृदये यथा त्रीहिर्वा यवो वा
 अन्तवत् फलं तेषां
 अन्तवदेवास्य तद्भवति
 अन्तवद्वै किल ते शालावत्य साम
 अन्तवन्त इमे देहाः
 (?) अन्तवन्त उपास्ते अन्तवन्तः जयति
 अन्तवन्तं स लोकं जयति
 अन्तश्चन्द्रमसि मनसा चरन्तं
 अन्तश्चरसि भूतेषु गुहायां विश्वतोमुखः
 अन्तश्चरति भूतेषु गुहायां विश्वमूर्तिषु
 [तै. आ. १०।३।१।१+ महाना. १६।१
 अन्तश्चेतसा कल्पितं त्वसत्
 अन्तश्शरीरे ज्योतिर्मयो हि शुभ्रो
 यं पश्यति यतयः क्षीणदोषाः
 अन्तश्शरीरे निहितो गुहायामज
 एको नित्यः [सुबालो. ७।१ + अध्यात्मो. १
 अन्तश्शरीरे निहितो गुहायां शुद्धः
 सोऽयमात्मा सर्वस्य... मेदो... सुबालो. ८।१
 अन्तश्शांतः समस्नेहो भवचिन्मात्रवासनः मुक्ति. २।७०
 अन्तश्शीलतया बुद्ध्या कुर्वतो
 लीलया क्रियाम् महो. ६।४३
 अन्तश्शीलतायां तु लब्धायां
 शीतलं जगत् अ. पू. १।३५
 अन्तश्शून्यो बहिःशून्यः शून्यकुम्भ
 इवाम्बरे [मैत्रे. २।२७+ वराहो. ४।१८
 अन्तस्तृष्णोपतप्तानां दावदाहमयं जगत् अ. पू. १।३५
 अन्तस्थं मां परित्यज्य बहिष्ठं यस्तु
 सेवते । हस्तस्थं पिण्डमुत्सृज्य
 लिङ्हेत्कूर्परमात्मनः जा. द. ४।५८
 अन्तस्थानां तु मेदानां तस्मांज्जागरिते वैतथ्य. ४
 अन्तस्थानीन्द्रियाण्यन्तर्बहिष्ठां
 विषयान्वहिः... ना. प. ३।२६
 अन्तस्सङ्गपरित्यागीलोके विहर... ना. प. ६।४३
 अन्तस्सङ्गपरित्यागी बहिःसंभारवानिव महो. ६।७०
 अन्तस्संत्यक्तसर्वाशोवीतरागो विवासनः महो. ६।६७
 अन्तस्समुद्रे मनसा चरन्तं चित्त्यु. १।११
 अन्तस्सर्वपरित्यागी बहिःकुरुयथागतं अ. पू. ५।११६
 अन्तस्सङ्गं बहिःसङ्गं मात्सङ्गं च यः वराहो. २।३६
 अन्तं चैव अन्नादश्च सोम एव वृ. उ. १।५।६

(?) अन्तःकरणचतुष्टयात्मा रामो. ५
 अन्तःकरणचतुष्टयैरेव स्वप्नः शारीरको. १०
 अन्तःकरणनाशेन संविन्मात्रस्थितो हरिः स्कन्दो. २
 अन्तःकरणप्रतिबिम्बितचैतन्यं यत्तदेवा.. पैङ्गलो. २।६
 अन्तःकरणमनोबुद्धिचित्ताहङ्कारा-
 स्तद्वृत्तयः पैङ्गलो. २।४
 अन्तःकरणसम्भिन्नबोधः सत्त्वम्पदामिधः अध्यात्मो. ३१
 अन्तःकरणोपाधिकाः सर्वे जीवा
 इति वदन्ति त्रि. म. ना. ४।९
 अन्तःपूर्णो बहिःपूर्णः पूर्णकुम्भ
 इवार्णवे [मैत्रे. २।२७+ वराहो. ४।१८
 अन्तःप्रज्ञस्तु तैजसः आगम. १
 अन्तः प्रणवनादाख्यो हंसः... पा. ब्र. ८
 अन्तः प्रणवो व्यावहारिकप्रणवः ना. प. ८।२
 अन्तः प्रत्याहृतिवशात्... मुक्त एव अ. पू. ५।९०
 अन्तः प्रविष्टं कर्तारमेतम् चि. १।१२, ३
 अन्तःप्रविष्टः शास्ता जनानाम्
 [तै. आ. ३।११+ चित्त्यु. १।११
 अन्तःशून्यो बहिःशून्यः शून्यकुम्भ
 इवाम्बरे [वराहो. ४।१८ मैत्रे. २।२७
 अन्तःशुद्धः पूतः शून्यः मैत्रा. ७।४
 अन्तःशांतः समस्नेहो भव मुक्ति. २।७०
 अन्तादाचामेति, कथमिति, लवणमिति छां. ६।१३।२
 अन्तेच शुभाशुभं कर्मैतच्छरीरस्य प्रामाण्यं निरुक्तो. १।८
 अन्ते तु किङ्किणीवंशवीणाभ्रमरनिस्स्व-
 नः, इति नानाविधानादाः श्रूयन्ते... ना. वि. ३५
 अन्ते ब्रह्माखण्डाकारम् निर्वाणो. ८
 अन्ते वास्युत्तररूपम् तैत्ति. १।३।५
 (?) अन्ते विश्वमायाप्रवृत्तिः श्वेता. १।१०
 अन्ते सहस्रस्य मुनेरंतिकमा-
 जगाम [मैत्रा. १।२+ मैत्रे. १।१
 अन्ते स्विष्टकृत्यपूर्णाहुतिः.. बलिप्रदानं भस्मजा. १।२
 अन्त्याश्रमस्थः सकलेन्द्रियाणि निरुध्य.. कैव. ५
 अन्धकारनिरोधित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते अद्वयता. ५
 अन्धवत्कुञ्जवच्चैव विरोन्मत्तमूकवत्
 (यतिः) ना. प. ४।२२
 अन्धवज्जडवच्चापि मूकवच्च महीचरेत् ना. प. ४।३६
 अन्धवत्पश्य रूपाणि... प्रशान्तस्येति
 लक्षणम् अ. ना. १५

अन्धं तमः प्रविशन्ति येऽविद्या-		(?) अन्नमयः कोश इत्युच्यते	सर्वसा. ४
मुपासते [ईशा. ९+	वृह. ४।४।१०	अन्नमात्मन आगायानि	छां. उ. २।२२।१
अन्धं भुवनमंधस्य प्रकाशं तु सुचक्षुषाम्	वराहो. २।२२	(अतः) अन्नमात्मेत्युपासीत	मैत्रा. ६।१२
अन्धः सन्नन्धो भवति	छां. उ. ८।४।२	(अथ) अन्नमापश्चन्द्रमा इत्याप्या-	
अन्धा बधिरा मुग्धाः स्त्रीषा मूका		यनवत्येषा	मैत्रा. ६।५
उन्मत्ता इव परिवर्तमानाः	नृसिंहो. ६।३	अन्नमायुर्वा एष यद्वायुः	२ ऐत. ३।१०
अन्धाः स्वज्ञाः कुब्जा वामनका भवन्ति	गर्भो. ३	अन्नमितरे पशवः	१ ऐत. ३।१।३
अन्धेन तमसावृताः	वृ. उ. ४।४।११	अन्नमितिहोवाच-सर्वाणिहवा..भूतानि	छां. १।११।९
अन्धेनैव नीयमाना यथान्धाः	कठो. २।५+	अन्नमिहाराऽऽहरदन्नपतेऽन्नमिहा-	
[सुं. उ. १।२।८+	मैत्रा. ७।९	२ऽऽहरा २ऽऽहरोऽ	छां. उ. १।१२।५
अन्धोदपानस्थो मेक इव हस्मिन्संसारे		अन्नमेव विजरन्नमन्नं संवननं स्मृतं	मैत्रा. ६।१३
त्वं नो गतिः	मैत्रा. १।८	अन्नरसविज्ञातारं विद्यात्	कौ. उ. ३।८
अन्धोऽभविष्यद्यन्मानागमिष्यति	छां. ५।१३।२	अन्नरसान्मे त्ययि दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५
अन्न इत्यु हैक आहुः	वृ. उ. १।३।२७	अन्नरसांस्ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५
अन्नकामेनेदं प्रकल्पितं ब्रह्मणा	मैत्रा. ६।१२	अन्नरसेनैव भूत्वाऽन्नरसेनाभिवृद्धिं	
अन्नकार्याणां (वण्णां) कोशानां समूहो-		प्राप्यान्नरसमयपृथिव्यां यद्वि-	
ऽन्नमयः कोश इत्युच्यते	सर्वसारो. ४	लीयते सोऽन्नमयकोशः	पैङ्गलो. २।५
(?) अन्नत्वं न पुनरुपैति	मैत्रा. ६।९	अन्नवतो वै स लोकान् पानवतो-	
(?) अन्नदास्त्वैवैनमुपमन्त्रयते	कौ. उ. २।१	ऽभिसिद्धयति यावदन्नस्य...	छान्दो. ७।९।२
अन्नपतेऽन्नस्यनो धेह्यन्नमीवस्य शुष्मिणः	प्रा. हो. १।५	अन्नवान्नन्नो भवति	छां. उ. १।३।७
[वा. सं. ११।८३+	तै. सं. ४।२।३।१	[+१।१३।४+२।८।३+तै. ३।६+	३।७
अन्नपानपरो भिक्षुः...आविकं वा		अन्नवान्प्राणवान्मनस्वान्विज्ञानवान्-	
नाविकं वा...प्रतिगृह्यति त्रैतान्		नन्दवांश्च भवति	मैत्रा. ६।१३
पतत्येव न संशयः	१ सं. सो. २।९५	अन्नशुद्धयैव सत्त्वस्य विवृद्धिः...	भवसं. ४।९
(?) अन्नपानलोकेन सम्पन्नो महीयते	छां. उ. ८।२।७	अन्नस्य का गतिरित्याप इति होवाच	छां. उ. १।८।४
अन्नपानविशेषैश्च नैवेद्यमुपकल्पयेत्	शिवो. ७।७७	अन्नस्य परिपाकेन रसवृद्धिः प्रजायते	वराहो. ५।४८
अन्नपाने च सर्वदा	तै. १।४।१	अन्नस्य रेतो रेतः	१ ऐत. १।३।१
अन्नपूर्णोपनिषदयोऽधीते..ब्रह्मैव भवति	अ. पू. ६।१२०	अन्नस्य संस्कारस्यै प्राणाः सङ्कल्पन्ते	छां. उ. ७।४।२
अन्नमभिजिघृक्षमाणानि सृयोरिदमभिः	मैत्रा. ६।१२	अन्नस्यात्मेति वा अहमेतमुपासे	कौ. उ. ४।३
(?) अन्नममृतम्, सम्राट् स्वराट्...	नृ. पू. १।४	अन्नस्याये द्रष्टा भवति...कर्ता भवति	छां. उ. ७।९।१
अन्नमय-प्राणमय-मनोमय-विज्ञान-		अन्नस्याश्च्यमानस्य योऽणिमा स	
मयानन्दमय-कोशः कथं	सर्वसारो. १+	ऊर्ध्वः...तन्मनो भवति	छान्दो. ६।६।२
[सुद्रलो. ४।२+	पैङ्गलो. २।५	अन्नं कनीयो भविष्यति	छां. उ. ७।१०।१
अन्नमयप्राणमयमनोमयविज्ञानमया-		(?) अन्नं चरसंचविज्ञानाति (विज्ञानेन)	छां. उ. ७।७।१
नन्दमयमात्मा मे शुध्यतां	महा-१४।१९	अन्नं चैव प्राणश्च (द्वौ देवौ)	वृह. ३।९।८
अन्नमयो ह्ययं प्राणः...	मैत्रा. ६।११	अन्नं चैवान्नादश्च सोम एव	वृ. उ. १।४।६
अन्नमशितं त्रेधा विधीयते	छान्दो. ६।५।१	अन्नं यम्, अन्ने हीदं सर्वं स्थितम्	छान्दो. १।३।६
अन्नमसि ज्योतिरसि निधनमसि	वृ. उ. ६।३।४	अन्नं न निन्द्यात्, तद्वत्तम्	तै. ३।७
अन्नमर्यादिसौम्यमनः [छान्दो. ६।५।४+	६।६।५	अन्नं न परिचक्षीत्, तद्वत्तम् ।	तै. ३।८

अन्नं नो भगवानागायतु छां. १।१२।२
 अन्नं पशूनां प्राणोऽन्नं ज्येष्ठमन्नं मैत्रा. ६।१३
 मिषकस्मृतम् बृ. उ. १।५।२
 अन्नं पुनः पुनर्जनयते तैत्ति. ३।२
 अन्नं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति (भूतानि) तैत्ति. ३।१
 अन्नं प्राणं चक्षुःश्रोत्रं मनो वाचमिति इतिहा. ४
 अन्नं प्राणेन सन्मिक्तम् इतिहा. ५
 अन्नं प्राणो वृषादर्विः... तैत्ति. ३।९
 अन्नं बहु कुर्वीत, तद्वत्तम् छां. ७।१०।१
 अन्नं बहु भविष्यति (सुवृष्ट्या) राधोप. ४।२
 अन्नं ब्रह्म यवाभं ब्रह्म तैत्ति. ३।२
 अन्नं ब्रह्मेति व्यजानात्
 अन्नं ब्रह्मेत्येक आहुः, तन्न, तथा
 पूयति वाऽन्नं, ऋते प्राणात् बृह. ५।१२।१
 अन्नं वा वाग्विराद् छां. १।१३।२
 अन्नं वायवलाद्भूयः, तस्मा.. नाश्रीयात् छां. ७।९।१
 अन्नं वा अस्य सर्वस्य योनिः मैत्रा. ६।१४
 अन्नं वै प्रजापतिः, ततोऽवै उद्रेतः,
 तस्माद्विमाः प्रजाः प्रजायन्ते प्रभो. १।१४
 अन्नं वै वि, अन्नेऽहीमानि भूतानि विष्टानि बृह. ५।१२।१
 अन्नं सप्तहोता चित्त्यु. ७।३
 अन्नं हि भूतानां ज्येष्ठम् तैत्ति. २।२
 अन्नात्पुरुषः [तैत्ति. २।११।१+ ना. उ. ता. १।५
 अन्नात्प्राणा भवन्ति भूतानां महाना. १७।१
 अन्नात्प्राणो मनः सत्यं लोकाः कर्मसु.. मुण्ड. १।१।८
 अन्नादन्नं सोमं पवानं... बृह. १।४।६
 अन्नादो भवति, य एतामेवं सांभ्रासुप.. छां. उ. १।१३।४
 अन्नादो भवति, य एवेदं वेद छां. उ. ४।३।८
 अन्नादोऽधिपतिर्य एवं वेद बृ. उ. १।३।१८
 अन्नादो वसुदानो विन्दते वसु, य एवं.. बृह. ४।४।२४
 अन्नादो वाऽधिपतिः [पा.] बृ. उ. १।३।१८
 अन्नाद्भवन्ति भूतानि भ. गी. ३।१४
 अन्नाद्यायव्यूहध्वं सोमो राजाय... राधोप. ४।२
 [पा. गृ. सू. २।६।१७+
 हि. गृ. सू. १।१०।१
 अन्नाद्येव खल्विमानि भूतानि जायन्ते तैत्ति. ३।२
 अन्नाद्भूतानां सुत्पत्तिः मैत्रा. ६।३७
 अन्नाद्भूतानि जायन्ते [तैत्ति. २।२+ मैत्रा. ६।१२
 अन्नाद्यकामो निर्युजं ब्रूयात् ३ ऐत. १।३।२

अन्नाद्रेतः (जायते) ग. शो. २।५
 अन्नाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे.. ब्रवीतु छान्दो. ७।९।२
 अन्नाद्वीर्यं तपो मन्त्राः कर्म-
 लोकालोकेषु नाम च प्रभो. ६।४
 अन्नाद्वै प्रजाः प्रजायन्ते.. पृथिवीं श्रिताः
 [तैत्ति. २।२+ मैत्रा. ६।११
 अन्नेन जातानि जीवन्ति, अन्नं प्रयन्ति.. तैत्ति. ३।२
 अन्नेन पशूनां तृणेन तत्तज्जीवानां
 [तृप्तिदा] सीतो. ७
 अन्नेन प्राणाः, प्राणैर्वलं, बलेन तपः महा. १७।१३
 अन्नेन मूलेनापो मूलमन्विच्छ छां. उ. ६।८।४
 अन्नेन वाऽथवायेन शाकमूलफलेन वा इतिहा. ९१
 अन्नेन वाव सर्वे प्राणा महीयन्ते तैत्ति. १।५।३
 अन्नेन शुङ्गेनापो मूलमन्विच्छ छां. उ. ६।८।४
 अन्नेन हीदं सर्वमश्नुते [१ ऐत. १।२।१,
 २, ३, ४, ५, ६
 अन्नेन हीमानि सर्वाणि भूतानि
 समनन्ति १ ऐत. १।२।६
 अन्नेनाभिषिक्ताः पचन्तीमे प्राणाः मैत्रा. ६।१२
 अन्नेनेमं लोकं जयत्यन्नेनामुं... १ ऐत. १।२।७
 अन्ने हीदं सर्वं स्थितम् छां. उ. १।३।६
 अन्ने हीमानि सर्वाणि भूतानि
 विष्टानि । रमिति प्राणो वै रं बृ. उ. ५।१२।१
 अन्नैः पानैरावसथैः प्रतिकल्पन्ते बृ. उ. ४।३।३७
 अन्यकृतस्यैनसोऽवयजनमसि महाना. १४।१
 [+ आप. औ. सू. १३।१७।९
 अन्यच्छ्रेयोऽन्यदुतैव प्रेयः कठो. २।१
 अन्यजन्मकृताभ्यासात्स्वयंतत्त्वं प्रकाशते अमन. २।११०
 अन्यतरामेव वृतेनीं संस्करोति
 [संस्कुर्वन्ति—मा. पा.] हीयतेऽन्यतरा छां. ४।१६।३
 अन्यत्र कथं तदुपलभ्यते कठो. ६।१२
 अन्यत्र धैव संपेतु शिवो. ७।३६
 अन्यत्र धर्मादन्यत्राधर्मात् कठो. २।१४
 अन्यत्र भूताश्च भव्याश्च यत्पश्यसि... कठो. २।१४
 अन्यत्रमना अभूवं नादर्श बृ. उ. १।५।३
 अन्यत्रमना अभूवं नाश्रोषम् बृ. उ. १।५।३
 अन्यत्र मे मनोऽभूदित्याह कौ. उ. ३।७, ७
 (१) अन्यत्रायतनमलब्ध्वा छां. उ. ६।८।२
 अन्यत्रास्मात्कृताकृतात् कठो. २।१४
 अन्यथा गृह्यतः स्वप्नो निद्रां स्वप्नं आगम. १५

अन्यथाऽयः पतति (भूतात्मा)	मैत्रा. ४।३	अन्ये च बहवः शूराः	भ. गी. १।९
अन्यथा परे शब्दवादिनः...		अन्ये त्वेवमजानन्तः	भ.गी.१३।२६
शब्दमाकर्णयन्ति	मैत्रा. ६।२२	अन्येनाग्नेन ब्राह्मणान् भोजयित्वा	
अन्यथा (उक्तलक्षणाभाववाञ्छेत्)		(दुस्स्वप्ने)	३ऐत. २।४।७
ब्राह्मणत्वसिद्धिर्नास्त्येव	व. सू. ९	अन्ये मनुष्येभ्य इति ह प्रतिजज्ञे	छान्दो.४।९।२
अन्यथाऽऽलिङ्गयते कांता ह्यन्यथा-		अन्ये श्वान उपसमेत्योचुः-अन्नं नो...	छां. १।१२।२
ऽऽलिङ्गयते सुता	जा. द.४।५१	अन्येषामधिपतिः सर्वैर्मानुष्यकैर्भोगैः	
अन्यथा सद्यदि मे असद्विदुः	वा. मं. १९	सम्पन्नतमः	बृह. ४।३।३३
अन्यथा सर्वपरिपूर्णस्य परब्रह्मणः...		अन्येषां चैव सर्वेषां धार्य चैवान-	
केवलनिराकारत्वं	त्रि.म.ना.२।४	लोद्भवं [भस्म]	बृ. जां. ५।६
अन्यथेन्द्रोयतीन्सालावृकेभ्यःपातयति	भस्मजा. १।६	अन्ये साङ्ख्येन योगेन	भ.गी.१३।२५
अन्यदपि सर्वं सर्वगतं सर्वं	नृसिंहो. ९।६	अन्यैश्च मलैः (आमयैः) बहुभिः	
अन्यदाहुरविद्यया	ईशा. १०	परिपूर्ण (शरीरं)	मैत्रा. ३।४
अन्यदाहुरसम्भवात्	ईशा. १३	अन्योऽन्तरात्माऽऽनन्दमयः, तेनैर...	तैत्ति. २।५
अन्यदीये तृणे रत्ने...मनसा		अन्योऽन्तरात्माप्राणमयः, तेनैष पूर्णः	तैत्ति. २।२।३
विनिवृत्तिर्या तदस्तेयं विदुर्बुधाः	जा.द. १।११	अन्योऽन्तरात्मा मनोमयः, तेनैष पूर्णः	तैत्ति. २।३।१
अन्यदेव तद्विदितात्	केनो. १।४	अन्योऽन्तरात्माविज्ञानमयः, तेनैष पूर्णः	तैत्ति. २।४
अन्यदेवाहुर्विद्यया	ईशा. १०	अन्योऽन्यच्छृणुयात्	बृह. ४।३।३१
अन्यदेवाहुः सम्भवात्	ईशा. १३	अन्योऽन्यजिघ्रेत् (यत्रवान्यदिवस्यात्तत्र)	बृह. ४।३।३१
अन्यद्वृत्तमुपाकरिष्यन्	बृह. ४।५।१	अन्योऽन्यत् स्पृशेत्	बृह. ४।३।३१
अन्यन्न वीक्षत आत्मानो नान्यथा...	नृसिंहो. ५।३	अन्योऽन्यद्वसयेत्	बृह. ४।३।३१
(अथ) अन्यन्नाम प्रब्रूते यदस्य भवति	बृह. १।४।१	अन्योऽन्यद्वदेत्	बृह. ४।३।३१
अन्यमाक्रममाक्रम्यात्मानमुपसंहरति	बृह. ४।४।३	अन्योऽन्यद्विजानीयात्	बृह. ४।३।३१
अन्यथाऽऽवर्तते पुनः	भ.गी.८।२६	अन्योऽन्यन्मन्वीत्	बृह. ४।३।३१
अन्यराजानस्ते क्षण्यलोका भवन्ति	छां. ७।२५।२	अन्योन्यवायुपरिपीडितशुक्रद्वैविध्या-	
अन्यविधापरिज्ञानमवश्यंनश्वरंभवेत्	शु.र.उ.३।१४	द्विधा तनूःस्यात्ततोयुग्माःप्रजायन्ते	गर्भो. ३
अन्यस्मात्सर्वस्मादन्तरतरयंदयमात्मा	बृह. १।४।८	अन्योन्यस्याविरोधेनएकताघटतेयदा,	
अन्यस्यानुज्ञाता ह्ययमोद्धारः ओमिति		हठावस्थेति सा प्रोक्ता	१यो.त. ६६
अनुजानाति	नृसिंहो. ८।३	अन्योऽन्येवं यो विदध्यात्ममेव	कठो. ६।१८
अन्यं वरं नचिकेतो वृणीष्व	कठो. १।२१	अन्यो धैतेषु स्थानेषु प्रत्यायते (सः)	कौ. उ. १।२.
अन्यः प्रियतरो भुवि (न भविता)	भ.गी.१८।६९	अन्योऽसावन्योऽहमस्मीति ये विदुः...	ना.प. ९।१
अन्यानि संयान्ति नवानि देही	भ. गी. २।२२	अन्योऽसावन्योऽहमिति न स	
अन्यान्कामान् वृणीष्व	मैत्रा. १।१२	वेद, यथा पशुः	बृ.उ.१।४।१०
अन्यायेनार्थसञ्चयान्	भ.गी.१६।१२	अन्यो हि साक्षी भवति	गो.लो. १।११
अन्या वाचो विमुञ्चथ	मुण्ड. २।२।५	अन्यो ह्यस्मिन्प्रतिष्ठित इति	छां. ७।२४।२
अन्यासक्तो न भुञ्जानो न तिष्ठन्		अन्वयं पुरुषविधः, तस्य प्राणएवशिरः	तैत्ति. २।२,३
...सम्भाष्येदुरुणा सह	शिवो. ७।१६	(१)अन्वेव मा भगवः शाधि	छां.उ.४।२।४
अन्ये आत्मानं न विदुरात्मना	सामर. ७५	अन्वेष्टव्यं प्रयत्नेन मारुते	
अन्ये च जगतो भावाः...परं		उच्योतिरान्तरम्	मुक्ति.२।६३
तत्त्वं न गीयते	अमन. १।८		

अप उपस्पृश्य गृहानेति ततो यत्किंच ददाति सा दक्षिणा	सहचै. १७	अपरिमितोऽजोऽतक्योऽचिन्त्य	
अप एव भगवो राजन्निति होवाच	छां. ५।१६।१	एष आकाशात्मा [आत्मा]	मैत्रा. ६।१७
अपकारिणि कोपश्चेत्कोपेकोपः कथंनते	याज्ञव. २३	अपरिमितोऽपरिच्छिन्नः... स्वतंत्रो-	
अपका योगहीनास्तु, पका योगेन...	यो.शि. १।२६	ऽल्लिङ्गोऽमूर्तः... [आत्मा]	मैत्रा. ७।२
अपकाः परिपकाश्च देहिनो द्विविधाः..	यो.शि. १।२५	अपरे नियताहाराः	भ. गी. ४।३०
अपको दुःखदो भवेत् (देहः)	यो.शि. १।२७	अपरेयमितस्त्वन्या	भ. गी. ७।५
अपक्षीयमाणपक्षाद्यान्वणमासान्		अपरोक्षतया भासमानं (आत्मानं)	व. सू. ९
दक्षिणादित्य एति	बृह. ६।२।१६	अपर्याप्तं तदस्माकं	भ. गी. १।१०
अपजहि परिधमित्युक्त्वोत्तिष्ठति	छां. उ. २।२४।६	अपवित्रमपश्यं च.. भुक्तं जरयति ज्ञानी	अ. पू. ५।३
अपञ्चीकृतआकाशसम्भूतो रज्जुसर्पवत्	कठरु. १६	अपश्यतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।४
(अथ) अपञ्चीकृतमहाभूतरजोः...		अपश्यद्देवदेवस्य	भ. गी. १।१।३
प्राणमसृजत्	पैङ्गलो. २।३	(अथ) अपश्यद्देवमानुषभूमी... यस्या-	
(?) अपदसि नहि पयसे, नमस्ते तुरीयाय	बृ. उ. ५।१४।७	ज्ञान्यन्ये मन्त्राः	अव्यक्तो. ३
अपध्वान्तमूर्णुहि पूर्धि चक्षुर्मुमुग्ध्यस्मा-		अपश्यं त्वावरोहन्तं नीलग्रीवं...	नीलरु. २।१
न्निधयेव बद्धान् [महाना. १६।७+]	चाक्षु. ५+	अपश्यं रुद्रमस्यन्तं नीलग्रीवं...	नीलरु. १
[ऋक्सं. ८।३।४= सं. १०।७३।११+]		अपहतपाप्मादिव्योदेव एको नारायणः	अध्यात्मो. १
तै. आ. ४।४२।३+ सामवे. १।३१९		अपहतपाप्मानस्तिग्मतेजस ऊर्ध्व...	
अपध्वान्तं वरुणस्य तान् .. उपसेवेव	छां. २।२२।१	वालखिल्याः	मैत्रा. २।३
अप पुनर्धृत्युं जयति	बृह. ३।२।१०	अपहतपाप्मा ह्येष तेन यदभ्राति	
अपयेसं विद्वते तदेतदन्तर्विचक्षत इति	आर्षे. ८।१	यत् पिबति...	छान्दो. १।२।९
अपरपक्षाद्यान्वद्दक्षिणैति मासान्...	छां. ५।१०।३	अपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः	छां. उ. ८।४।१
अपरप्रयोज्यः स्वतंत्रोऽल्लिङ्गो.. भास्करः	मैत्रा. ७।२	अपहते पापकृत्यां लोकी भवति,	छां. उ. ४।१।१२
अपरस्परसम्भूतम्	भ. गी. १६।८	सर्वमायुरेति, ज्योग्जीति	+ ४।१।२२
(?) अपरस्मै धारयस्व	बृ. उ. ३।८।५	अपहत्य पाप्मानमनन्ते स्वर्गो	
अपरं भवतो जन्म	भ. गी. ४।४	लोके ज्येये प्रतितिष्ठति	केनो. ४।९
अपरं सन्त्यजेत् सर्वयदिच्छेदात्मनोहितं	यो. कुं. ३।४	अपहन्ता ह वै भयस्य तमसो भवति	छां. उ. १।३।१
(तत्र) अपरा (विद्या) ऋग्वेदो		(?) अपहार्थी तस्तेयमकार्षीत् परशुमसै..	छां. उ. ६।१६।१
यजुर्वेदः सामवेदो.. शिक्षा कल्पो		अपागाच्चन्द्राच्चन्द्रत्वं	छां. उ. ६।४।३
व्याकरणं... ज्योतिषमिति	मुण्ड. १।१।५	अपागादग्नेरग्नित्वं	छां. उ. ६।४।१
अपराजितमायतनमिन्द्रप्रजापती	कौ. उ. १।३	अपागादादित्यादादित्यत्वं	छां. उ. ६।४।२
अपराहः प्रतिहारः	छां. उ. २।९।७	अपागाद्विद्युतो विद्युत्वं	छां. उ. ६।४।४
अपरिच्छिन्नमण्डलानि यथा		अपाङ् प्राङ्तिस्वधयागृभीतो...	१ ऐत. १।८।४
दृश्यन्ते तद्वत्...	त्रि. म. ना. १।४	मर्त्येनास्रयोनिः [ऋक्सं. २।३।२१=]	मं. १।१६।३८
अपरिमिततेजो धामाहितममौ.. प्राणे	मैत्रा. ६।३७	अपाणिपादमचक्षुः श्रोत्रमजिह्वम-	
अपरिमितधा चात्मानं विभज्य	मैत्रा. ६।२६	शरीरमग्राह्यमतिदेह्यम् (ब्रह्म)	शां. २।१।२
अपरिमितधाचोद्भूत उद्भूतत्वाद्भूतेषु		अपाणिपादमक्षिगधमलोहितं...	सुबालो. ३।२
चरति, प्रतिष्ठा सर्वभूतानां...	मैत्रा. ५।२	(तत्) अपाणिपादं नित्यं विभुं सर्वगतं	मुण्ड. १।१।६
अपरिमितानन्दविशेषशुद्धबोधानन्द..	त्रि. म. ना. ७।७	अपाणिपादा अननी मदीत्री	गुह्यका. ५१

अपाणिपादो जवनो ग्रहीता पश्यत्य- चक्षुः स शृणोत्यकर्णः । स वेत्ति वेद्यं...तमाहुरग्र्यं पुरुषं महान्तं [+ना.प.९।१४+]	श्वेताश्व.३।१९ भवसं. २।४५	(ॐ) अपानात्मने ॐ तत्सत्... अपानात्मने... गोपालो. ३।४ अपानाद्व्यङ्गुलादूर्ध्वमधोमेदस्यतावता, देहमध्यं मनुष्याणां... त्रि.ब्रा. २।६६ अपानान्निषदा यक्षराक्षसगन्धर्वाश्च [अजायन्त] सुबालो. २।१ अपानान्मृत्युः [निरभिद्यत] २पेत्. १।४ अपाने चोर्ध्वगोयाते...तेन कुण्डलिनी सुप्तासन्तप्रासम्प्रबुध्यते । दण्डाहत- भुजङ्गीव निश्चरस्य ऋजुतां व्रजेत् योगकुं. १।४२ अपाने जुहति प्राणं भ.गी. ४।२९ अपाने तृप्यति वाक्तृप्यति छां.उ. ५।२।२ अपानेन हि गन्धास्त्रिघ्नति [प्राणः] बृह. ३।२।१२ अपानेन ह्ययं यतः प्राणो न परागमवति १पेत्. १।८।४ [?]अपाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि महाना. १६।३ अपाने मूलकन्दाख्यं कामरूपं च तज्जगुः योगरा. ६ [?] अपाने निर्विद्यामृतं हुतं... महाना. १६।४ अपानेऽस्तङ्गते प्राणो यावन्नाभ्युदितो हृदि; तावत्सा कुम्भकावस्था योगिभिर्याऽनुभूयते मुक्ति. २।५१ अपानोऽप्यनिशं ब्रह्मन्स्पन्दशक्तिः सदा- गतिः...देहे,अपानोऽयमवाविस्थितः अ. पू. ५।२६ अपानो वर्तते नित्यं गुदमध्योरुजानुषु; उदरे सकले कट्यां नाभौजङ्घे... जा.द. ४।२७ अपानोऽस्तङ्गतोयत्र..तच्चित्तत्वं समाश्रय अ. पू. ५।३१ अपानन्तरतमो ब्रह्मणे ददौ सुबालो. ७।३ अपान्यामिप्राण्यादिद्विषेणतेरेतसारेत.. बृह. ६।४।११ अपापमशठं वृत्तमजिह्वं नित्यमाचरेत् ना.प. ३।७४ अपापपोऽग्निरग्नौ वा व्योम्नि व्योम... मैत्रा. ४।१६ अपापसोमममृता अभूम अ.शिरः. ३।३ [ऋक्सं. ६।४।११ =मं. ८।४८।३ अपामूर्मिसचमानः समुद्रंतुरीयं धाम सुदर्श. ७ अपामोषधय ओषधीनां पुष्पाणि बृ. उ. ६।४।१ अपामोषधयो रसः, ओषधीनां पुरुषः छां.उ. १।१।२ अपारपारमच्छेद्यमचित्यमतिनिर्मलं यो.क्षि. ३।१७. अपारब्रह्मविद्यासाम्राज्याभिदेवतां... त्रि.म.ना. ६।७ अपां कागतिः, इत्यसौ लोको हतिहोवाच छां.उ. १।८।५ अपां नेतारं सुवनस्य गोपां चित्तु. १.१।९
अपाणिपादोऽहमचित्यशक्तिः पश्याम्य- चक्षुः स शृणोम्यकर्णः । ...न चास्ति वेत्ता मम, चित्सदाऽहं..	कैव. २१ अ. ना. ३८ भ.गी. १७।२२ तैत्ति. २।२ गर्भो. १	
अपाण्डर उदानश्च (प्राणवायुः) अपात्रेभ्यश्च दीयते अपान उत्तरः पक्षः, आकाश आत्मा अपान (नं) उत्सर्गं (विषये-कार्यं) अपानप्राणयोरैक्यं...युवा भवति वृद्धोऽपि.. मूलबंधनात् अपानमन्नेनाप्यायस्व अपानमूर्ध्वमुत्कृष्य मूलबंधोऽयमुच्यते अपानमूर्ध्वमुत्थाप्य...योगी जरा- विनिर्मुक्तः षोडशो वयसा भवेत् अपानमेवाप्येति योऽपानमेवास्तमेति अपानवायुर्मूत्रादेः करोति च विसर्जनम् अपानश्चन्द्रमा देहमाप्याययति अपानश्चरति ब्रह्मन् गुदमेदोरुजानुषु अपानश्चोर्ध्वगोभूत्वा..प्रसार्यस्वशरीरं तु...सुषुम्ना..विद्युद्वेखेव संस्फुरेत अपानस्तस्य (प्राणवायोः) मध्ये तु इन्द्रगोपसमप्रभः । समानस्तु द्वयोर्मध्ये...	यो. चू. ४७ महाना. १६।४ ध्या. विं. ७५ शां. १।७।१३ सुबालो. ९।२ त्रि.ब्रा. २।८४ अ. पू. ५।२९ त्रि.ब्रा. २।८० योगकुं. १।६४ अ. ना. ३७ अ. ना. ३५ कठो. ५।३ वराहो. ५।३३ सुबालो. १५।२	
अपानस्तु पुनर्गुदे, समानो नाभिदेशे तु अपानं प्रत्यगस्यति अपानं मुकुलीकृत्य पायुमाकृष्य... अपानं व्यानमुदानं समानं वैरम्भं मुख्यमन्तर्यामं प्रमञ्जनं कुमारं इयेन श्वेतं कृष्णं... दहति अपानः कर्षति प्राणं प्राणोऽपानं च कर्षति [यो. चू. ३०+ यो. शि. ६।५३ अपानः प्रतिप्रस्थाता । व्यानः प्रस्तोता प्रा. हो. ४।१ अपानाख्यस्य वायोस्तु विण्मूत्रादि- विसर्जनम् [कर्म] जा.द. ४।३१ अपानात्कर्षति प्राणोऽपानः प्राणाश्च कर्षति व्या. विं. ६०		

अपां प्रवेशे वा अग्निप्रवेशे वा	जाबालो. ५	अपूर्वोऽनन्तरोऽबाहोऽनपरः प्रणवः	आगम. २६
अपां यः शिवतमो रस इत्येके	मैत्रा. ६।३१	अपृच्छं मातरं, सा मा प्रत्यब्रवीत्	छां. उ. ४।४।४
अपां रसो मधुनः सर्पिषश्च क्षीरस्य		अपैतु मृत्युरमृतं न आगन्	महाना. १३।७
चात्रस्य..सरसेनश्चाद्धंप्राप्नुवन्ति..	इतिहा. ८४	अप्यजेन सा जिता पुरा (माया)	वृष्णो. ५
अपां वा एष ओषधीनां रसः	सहस्रै. १५	अप्यधः प्रसरत्यग्नौ जीवन्मुक्तः...	अ. पू. ४।९
अपां सोम्य पीयमानानां योऽणिमा	छां. उ. ६।६।३	अप्यब्धिपानान्महतः सुमेरुन्मूल-	
अपि च येषां बुभूषति य एवं वेद	बृ. उ. ६।१।१	नादपि...विषमश्चित्तनिग्रहः	महो. ३।२०
अपि चेत्सुदुराचारः	भ.गी. ९।३०	अप्रकाशोऽप्रवृत्तिश्च	भ.गी. १४।१३
अपि चेदसि पापेभ्यः	भ.गी. ४।३६	अप्रतर्क्यमनूपमं, अपारपारं (ब्रह्म)	यो.शि. ३।१७
अपि त्रैलोक्यराज्यस्य	भ.गी. १।३	अप्रतर्क्यमप्रकाश्यमसंवृतं (ब्रह्म)	सुबालो. ३।२
(अथ)अपिधानमस्यमृतत्वायोपस्पृश्य..	प्रा.हो. १।१२	अप्रतर्क्योऽहम् (जीवन्मुक्तः)	आ. प्र. ६
अपिधाय कर्णा उपशृणुयात्	३पेत्. २।४।६	अप्रतिगृह्यस्य प्रतिगृह्यात्यपि तत्र	
(अथापि) अपिधायाक्षिणी उपेक्षेत	३पेत्. २।४।६	वधाशङ्कं भवसि	बृह. ४।१।३
अपिपासपवसबभूव,सोऽतवेलायां..	छां. ३।१७।६	अप्रतिष्ठो महाबाहो	भ. गी. ६।२८
अपि य एनं शुष्के स्थानौ निषिञ्चे-		अप्रतिष्ठितं वै किल ते दास्य्य साम	छां. १।८।६, ८
ज्जायेरञ्ज्जात्वाः प्ररोहेयुः		अप्रमत्तस्तदा भवति, योगो हि...	कठो. ६।११
पलाशानीति [बृह. ६।३।७, ८,	१०, ११, १२	अप्रमत्तः कर्मभक्तिज्ञानसम्पन्नः..	ना. प. ३।७७
अपिर्वर्षसहस्रायुःशास्त्रांतनाधिगच्छति	पैङ्गलो. ४।१६	अप्रमत्तेन वेद्व्यं शरवत्तन्मयो भवेत्	मुण्ड. २।२।४
अपि वाताह्वा सम्भाषमाणस्तिष्ठेत्	कौ. उ. २।१५	अप्रमाणमनिर्देश्यं (परंब्रह्म)	यो.शि. ३।१८
अपिवाऽस्याभिमुखत एवासीत्	कौ. उ. २।१५	अप्रमेयमतीन्द्रियं "	यो.शि. ३।१८
अपिशीतरुचावर्केसुतीक्ष्णेऽपीदुमण्डले		अप्रमेयमनाद्यन्तं निष्कलं..शान्तं(शिवं)	भस्म. १।१
अप्यधःप्रसरत्यग्नौ जीवन्मुक्तो...	अ. पू. ४।९	अप्रमेयमनाद्यन्तं यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुधः	त्रि. ना. ५।९
अपि सर्वं जीवितमल्पमेव, तवैव...	कठो. १।२६	अप्रमेयमनाद्यं च ज्ञात्वा च परमं शिवं	त्र. वि. ९
अपिह शतं विद्वानवतामेको बलवान्..	छान्दो. ७।८।१	अप्रमेयमनिर्देश्यमबाङ्गुनसगोचरम्;	
अपि हास्य परिमोषिणोऽस्थीन्यपञ्जु-		शुद्धं सूक्ष्मं निराकारं (ब्रह्म)	यो.शि. २।१६
रत्यन्मन्यमानाः	बृह. ३।९।२६	अप्रमेयमनूपमम् (ब्रह्म) [जा. द. ९।४+	अ. पू. ५।७३
(?)अपिहितःसहस्राक्षेणहिरण्मयेन..	मैत्रा. ६।८	अप्रमेयमहस्त्वमदीर्घमस्थूलमनणु...	सुबालो. ३।२
अपि हि न ऋषेर्वचनं श्रुतम्	बृह. ६।२।२	अप्रमेयोऽनाद्यन्तः (आत्मा)	मैत्रा. ७।१
अपीतिश्च भवति, य एवं वेद	माण्डू. ११	अप्रसिद्धः कथं हेतुः फलमुत्पादयिष्यति	अ. शां. १७
अपीदं सर्वमाददीय यदिदं पृथिव्यां	केनो. ३।९	(?)अप्राणतो हि किं स्यात्	बृ. उ. ४।१।३
अपीदं सर्वं ददेयं यदिदं पृथिव्यां	केनो. ३।५	अस्त्वङ्गुस्या मथिते मथितं	अ. शि. २।४
अपुत्राश्चैवापश्यो लोके सन्ति च		अप्राणन्नपानं स्तां निराकरोति	छां. १।३।५
निन्दिताः रौरवे नरके...	इतिहा. ९४	अप्राणन्नपानं शुद्धायति	छां. उ. १।३।४
अपुनर्भवया कोशं भिनत्ति	सुबालो. १।१।२	अप्राणन्नपानन्वाचमभिव्याहरति	छां. उ. १।३।४
(?) अपुष्पायाश्च पुष्पिणीः	प्राणा. १।३	अप्राणन्नपानन्नृचमभिव्याहरति	छां. उ. १।३।४
अपूर्वमनपरमनन्तरमब्राह्मं (ब्रह्म)	बृह. २।५।१९	अप्राणममुखममात्रमनन्तरमबाह्यम्	बृह. ३।८।८
अपूर्वमपरं ब्रह्म स्वात्मानंसत्यमद्वयम्;		अप्राणममुखमभोत्रमवागमनः..(ब्रह्म)	सुबालो. ३।२
यः पश्यति स पश्यति	जा. द. ४।६०	अप्राणयितव्यमनपानयितव्यं	नृसिंहो. ९।९
अपर्वं स्थानिधर्मो हि यथा स्वर्गः..	वैतथ्य. ८	अप्राणारूढः प्राणसंस्पर्शेनोज्ज्वलति	मैत्रा. ६।२६

अप्राणादिहयस्मात्सम्भूतः प्राणसंज्ञको	मैत्रा. ६।१९	अथाहं नतदभ्राति किञ्चन [ब्रह्म]	बृह. ३।८।८
जीवस्तस्मात्प्राणोवैतुर्याख्येधारयेत्	मैत्रा. ६।२८+७।४	अविभ्रदन्नआगहिश्रियामापरिपातय	महाना. १।१०
अप्राणो निरात्माऽनन्तोऽश्चर्यः [मैत्रा.	नृसिंहो. ७।६	अबुद्धिपूर्वकमिदं वावर्तते तेशेन	मैत्रा. २।९
अप्राणोऽमनाः सञ्चिदानन्दमात्रः...	ब्र. वि. ८९	अबृहन्तमजमात्मानं मत्वा धीरो	
अप्राणोऽहमकायोऽहमनञ्जोऽस्मि		न शोचति	सुबालो. ३।१
अप्राणोऽहमनाः शुभ्रो बुद्ध्यादीनां हि		(१) अबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता भवति	छां. उ. ७।९।१
सर्वदा । साक्ष्यहं सर्वदा नित्यः	सर्वसारो. ८	अञ्जकाण्डं जगद्गीर्जधृतं पाणौस्त्रलीलया	कृष्णोप. २४
अप्राणोऽहमनाः शुभ्रोऽक्षरात्परतः परः	मुण्ड. २।१।२	अञ्जपत्रमवःपुष्पमूर्ध्वनालमधोमुखं	ध्या. निं. ३३
अप्राप्तशरीरसंयोगमिव कुर्वाणो	सर्वसा. ९	अञ्जा गोजा ऋतजा अद्रिजा ऋतं	कठो. ९।२
अप्राप्तं हि परित्यज्य... सन्तुष्ट		[ऋ. मं. ४।४०।५+महाना. ८।६+	नृ. पृ. ३।३
इति कथ्यते	महो. ४।३६	अञ्जोऽजुषन्तः प्रपतत्पतन्तः.. प्रबालः	पारमा. ९।२
अप्राप्य मनसा सह [तै. उ. २।४, ९	शां. २।१।३	अब्दतेष्वेव कार्येषु सृत्युर्वैसम्प्रकर्षति	भवसं. १।४०
अप्राप्य मां निवर्तते	भ. गी. ९।३	अब्धिवद्धृतमर्यादाः [ना. प. ५।२९+	महो. ४।२२
अप्राप्य योगसंसिद्धिं	भ. गी. ६।३७	अब्रवीत्तु ते तस्थायतनं प्रतिष्ठाम्	बृह. ४।१।२
अप्रियवेत्तेव भवत्यपि रोदित्वा	छां. ८।१०।२, ४	अब्रवीन्म उदङ्कः शौल्बायनः	
अप्रिया ज्ञातयः दुष्कृतं (उपयन्ति)	कौ. उ. १।४	प्राणो वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।३
अप्सरसो भानवीयाश्चमरीचयोनाम	मैत्रा. ६।३१	अब्रवीन्मेगर्दभी विपीतो भारद्वाजः	
अप्सरसुचयामेधा गन्धर्वेषुचयन्मनः	महाना. १।३।४	ओत्रं वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।५
अप्सु पुरुष पतं... ब्रह्मोपासे	बृह. २।१।८	अब्रवीन्मेजित्वा शैलिनः वाग्वै ब्रह्मेति	
अप्सु पुरुषस्तमेवाहमुपासे	कौ. उ. ४।१०	[शैलिनो वाग्वै-मा. पा.]	बृह. ४।१।२
अप्सुचारिणः शाकुनिकाः सूत्रयन्त्रेणो-		अब्रवीन्मे वर्कुर्वाण्यश्चक्षुर्वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।४
द्धृत्योदरेऽग्नौ जुहोति	मैत्रा. ६।२६	अब्रवीन्मे सत्यकामो जाबालो	
अप्सु ज्योतिः प्रतिष्ठितं ज्योतिष्वापः..	तैत्ति. ३।८	मनो वै ब्रह्मेति	बृह. ४।१।६
अप्सु प्रक्षेपो लवणस्येव घृतस्य		अब्रह्मचारी ब्रह्मचारी भवति	गायत्रीर. ११
चौष्ण्यमिव	मैत्रा. ७।११	अब्रह्मजन्मदोषाश्च प्रणश्यन्ति	दत्तात्रे. १।६
अप्सु लोहितं च रेतश्च निधीयते	बृह. ३।२।१३	अभक्ष्यपरिहारश्च.. शौचमित्यभिधीयते	भवसं. ३।२२
अफलप्रेप्सुना कर्म	भ. गी. १।८।२३	अभक्ष्यस्य निवृत्त्या तु विशुद्धं	
अफलाकाङ्क्षिर्भिर्युक्तैः	भ. गी. १।७।११	हृदयं भवेत्	पा. ब्र. ४१
अफलाकाङ्क्षिर्भिर्युक्तैः	भ. गी. १।७।१७	अभक्ष्यभक्ष्णोत्पन्नं मिथ्याज्ञानसमु-	
अबभ्रन्पुरुषं पशुम् [ऋक्सं. ८।४।१९=	मं. १०।९०।१५	द्भवम् । सर्वं विलीयते... कीर्तनात्	रामो. ५।३
[वा. सं. ३।१।५	विश्व. १२।३	अभक्ष्यं द्वैतभावनम्	मैत्रे. २।१०
अबन्ध्वेकेददतः प्रयच्छादातुं चेच्छक्त-		अभक्ष्यं ब्रह्मविज्ञानविहीनस्यैव देहिनः	पा. ब्र. ४२
वाऽस स्वर्ग एषां	सहवै. १०	अभयमशोकमनन्तम्	सुबालो. ७।२४
(१) अबलिमानं नीतो भवति	छां. उ. ८।६।४	अभयमशोकमानन्दं तृप्त [ब्रह्म] [मैत्रा.	६।२३।७।३
अबलीयान् बलीयांसमाशंसते धर्मेण	बृ. उ. १।४।१४	(अथ) अभयं कृणुहि विश्वतो नः	महाना. ९।११
अवंशे पूरयेद्योगी नारायणमुदग्रधीः	त्रि. ब्रा. २।१४	अभयं च मनुष्याणां.. वायुर्वै विश्वतो मुखः	योगो. १२
अबाधकरहस्त्यलनिकेतनो.. सञ्ज्ञासेन		अभयं तृतीर्षतां पारं... नाचिकेतं	
देहत्यागं करोति स परमहंसः	याज्ञव. ३	शकेमहि [शकेमसि-मा. पा.]	कठो. २।२
अबाधकोऽस्त्येव, यस्माद्विष्णुर्हिरण्यं...		अभयं त्वा गच्छताद्याज्ञवल्क्य यो. नो..	बृह. ४।२।४
दृष्टं... चेत्स ब्रह्मदा भवेत्	प. हं. ९		

अभयं पदमनुते	अ. शां. ७८	अभिप्रतारिन् बहुधा वसन्तं	छां. उ. ३।४।६
अभयं वै जनक प्राप्तोऽसीति होवाच	बृह. ४।२।४	अभिप्राण्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।४
अभयं वै ब्रह्म [बृ. उ. ४।४।२५+	नृसिंहो. ८।२	अभिप्राण्यापान्यादिन्द्रियेण ते रेतसा	
अभयं सत्त्वसंशुद्धिः	भ. गी. १६।१	रेत आदद इत्यरेता एव भवति	बृह. ६।४।१०
अभयं सर्वभूतेभ्योदत्त्वाचरतियोमुनिः	ना. प. ५।२८	(अथ) अभिप्रातरेव स्थालीपाकावृताज्यं	
अभयं सर्वभूतेभ्योनमेभीतिः कदाचन	प्रा. हो. १।१२	चेष्टित्वा स्थालीपाकस्योपघातं	बृह. ६।४।१९
अभयं सर्वभूतेभ्यो मत्तः सर्वं प्रवर्तते	ना. प. ४।४६	अभिप्राश्यैनदथ मोपसीदथाः	छां. उ. ६।१३।२
[+आरु. ३+	प. हं. प. ६	अभि प्रेहि दक्षिणतो भवा मेऽघा	
अभयं सर्वभूतेभ्यो मत्तः स्वाहेत्युध्वं-		वृत्राणि जङ्गनाव भूरि [ऋक्सं. ८।३।१८।७	
वाहुर्भूत्वा ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्..	प. हं. प. ५	=मं. १०।८३।७ +अथर्व. ४।३२।७	+वनदु. १०६
अभयं हि वै ब्रह्म भवति, य एवं वेद	बृह. ४।४।२५	(अतः) अभिभूतत्वात्सम्भूदत्वं प्रयाति	
[+नृसिंहो. ८।७+	गोपा. २।१४	(आत्मा)	मैत्रा. ३।२
अभयाद्भयमापतेत्	ते. वि. ५।२३	अभिभूतः प्राकृतैर्गुणैरित्यत...	मैत्रा. २।२
अभागः सन्नप परेतोऽग्रस्मि	वनदु. १०४	अभिभूयत्ययं भूतात्तमोपसंश्लिष्टत्वात्	मैत्रा. ३।३
[ऋक्सं. ८।३।१७=मं. १०।८३।५+अथर्व.	४।३२।५	अभिमन्ता जीवो नियन्तेश्वरः	नृसिंहो. ९।४
अभावश्च रथादीनां श्रूयते..वैतथ्यं तेन..	वैतथ्य. ३	अभिमन्थतिसहिङ्कारः, धूमोजायते स..	छान्दो. २।१२
अभावं यातुभावना...अमनस्त्वं मनो..	अ. पू. ५।३८	अभिमानाध्यक्षः क्रोधज्यं...धनुर्गृहीत्वा	मैत्रा. ६।२८
अभास्करममर्यादं निरालोकमतः परं	सुबा. १।५।२	अभिमानित्वं प्रयातः	मैत्रा. ३।२
अभिघ्नन्त्ययोधनैः (यदिदं)	आर्वे. १।२	अभिवन्दनाद्रोगनाशिनी (तुलसी)	तुलस्यु. २
अभिजातस्य भारत	भ. गी. १६।३	अभिव्याप्यायतो भूत्वा	गोपी. ५
अभिजातोऽसि पाण्डव	भ. गी. १६।५	अभिव्याहाराय वाक्	छां. उ. ८।१२।४
अभितृन्दन्ति पङ्क्तिशिकाभिः (यदिदं)	आर्वे. १।२	अभिव्याहार्षन्नेव विद्यात्...	३ ऐत. १।६।४
अमितो ब्रह्म निर्वाणं	भ. गी. ५।२८	अभिव्याहृत्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।३
अभि त्वा शूरनोनुमोऽदुग्धा इव घेनवः	अ. शि. ३।५	अभिज्ञस्तं च पतितं...वर्जयित्वा	
[ऋक्सं. ५।३।२=मं. ७।३२।२२	+वनदुको. १	चरेद्वैशं सर्ववर्णेषु चापदि	सं. सो. २।७४
अभिधावत् मम यशसा विराजं वा अयं..	कौ. उ. १।३	अभिषीवयन्ति वध्रीभिरभिप्रथन्ति	आर्वे. १।७
अभिध्यातुर्विस्तृतिरिवैषदित्यत्रोदाहरति	मैत्रा. ७।११	अभिसंधाय तु फलं	भ. गी. १७।१२
अभिध्यायन् वर्णरतिप्रमोदानतिदीर्घं		अभि हि प्राणेन मनसेत्यमानो वाचा	
जीविते को रमेत	कठो. १।२८	नानुभवति	१ ऐत. ३।५।३
अभिनद्धाक्ष आनीतोऽभिनद्धाक्षो		अभि हैनंसर्वाणि भूतानि संवाञ्छन्ति	केनो. ४।६
विनष्टः, तस्य यथाऽभि...	छां. ६।१४।१	अभीहि मन्यो तव सस्तवीयान्...विश्वा	
(?) अभिनद्धाक्षो विनष्टः (आनीतः)	छां. उ. ६।१४	वसून्धामर, त्वं नः [ऋक्सं. ८।३।१८	+वनदु. १०२
(?) अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः	छां. ५।८।१+	=मं. १०।८३।३+अथर्व. ४।३२।३	
तस्मिन्नेतस्मिन्नाग्नौ देवा रेतो	बृह. ६।२।१३	अभूतस्यापरे धीरा विवदन्तः परस्परं	अ. शां. ३
अभिनवजलदसङ्काशा..कालिकाध्येया	कालिको. १	अभूतं नैव जायते, विवदन्तोऽद्वयाः...	अ. शां. ३
अभिजातौलयेनापि..लघिनमभवेत्सिद्धिः	अमन. १।६७	अभूताभिनिवेशाद्धि...तत्प्रवर्तते	अ. शां. ७९
अभिपूजितलाभांश्च जुगुप्सेतैव सर्वशः	ना. प. ५।१९	अभूताभिनिवेशोऽस्ति द्वयंतत्रनविद्यते,	
अभिपूजितलामैस्तुतिर्गुणकोऽपिबध्यते	ना. प. ५।२२	द्वयाभावं स बुद्धयैव...	अ. शां. ७५
अभिप्रतारिणं च काक्षसेनि विभिक्षे	छां. उ. ४।३।५	अभूतिमसृद्धिचसर्वाग्निर्गुणदमेपाप्मानं	
		(मे गृह्णात्) [महाना. १४।२०+	ऋ. खि. ५।८७

अभूतो हि यतश्चाथो नार्थाभासस्ततः..	अ. शां. २६	अभ्रं धूमः (पर्जन्यामेः)	छान्दो. ५।५१
अभ्रमिपतितं गृहीयात्पात्रे पूर्वोदिते गृही,		अभ्रं भूत्वा मेघो भवति	छां. ५।१०।६
गोमयं शोषयेद्विद्वान्	बृ. जा. ३।८	अभ्रं विद्युत्स्तनयितुनुरशरीराण्येतानि	छां. ८।१२।२
अमेददर्शनं ज्ञानं, ध्यानं निर्विषयं		अभ्राणि धूमः (पर्जन्यामेः)	बृह. ६।२।१०
मनः, स्नानं मनोमलत्यागः शौच-		अभ्राणि सम्प्लवन्ते स हिङ्गारः	छां. २।१५।१
मिन्द्रियनिग्रहः [मैत्रे. २।२	+स्कन्दो. ११	अभ्राणिसंप्लवन्ते सहिङ्गारो मेघोजायते	छां. २।१४।१
(?) अमेदेन प्रशस्यते, नानास्त्वं...	अद्वैत. १३	अमत्तं च मतं ज्ञातमविज्ञातं च	पञ्चत्र. २८
अभ्यङ्गं स्त्रीसङ्गमिव (त्यजेद्यतिः)	ना. प. ७।१	अमत्तं मतं (येन भवति)	छान्दो. ६।१।३
अभ्यसेद्ब्रह्मविज्ञानं... श्रवणादिना	ना. प. ६।७	अमत्तं मन्तु (अक्षरब्रह्म)	बृह. ३।८।११
अभ्यस्तैः किमुदीर्घकालमनिलैर्व्याधिप्रदैः	अमन. २।४१	अमतो मन्ता, अविज्ञातो विज्ञाता	
अभ्यस्यमानो नादोऽयं बाह्यमा-		(आत्मा) नान्योऽतोऽस्ति द्रष्टा	बृह. ३।७।२३
वृणुते ध्वनिः	ना. बि. ३२	अमदर्थं नहि प्रेयो मदर्थं नस्वतः प्रियम्	बराहो. २।७
अभ्याशो ह यदस्मै स कामः ससुदृश्येत्	छां. ३।१३।१२	अमनसो हि स्यात्, अत्रवीचु ते...	बृह. ४।१।६
अभ्याशो ह यत्तेकपूयांयोनिमापद्येरन्	छां. च. ५।१०।७	अमनस्कमधोत्रमपाणिपादं ज्योतिः..	ब्रह्मो. ३
अभ्याशो ह यत्तेरमणीयांयोनिमापद्येरन्	छां. च. ५।१०।७	अमनस्कस्वरूपं यत्तन्मयो भव	महो. ५।५१
अभ्याशो ह यदेनं साधवो घोषा आच..	छां. ३।१९।४	अमनस्कं सुशिष्येषु संक्रम्येन्द्रियजं	
अभ्याशो ह यदेनं साधवो धर्मा		सुखम् । निवारयन्ति ते वन्द्या	
आ च गच्छेयुः [छान्दो. २।१।४	+३।१९।४	गुरवोऽन्ये प्रतारकाः	अमन. २।४४
अभ्यासकाले प्रथमं शस्तं क्षीराज्य-		अमनस्कः सदा शुचिः, स तु तत्पद-	
भोजनम् [यो. त. ४।८+	शाङ्गि. १।७।५	माप्नोति यस्माद्भूयो न जायते	कठो. ३।७
अभ्यासतो मनः पूर्वविश्लिष्टं चलमुच्यते	अमन. २।९६	अमनस्केक्षणं लाभकामक्रोधादिबन्धनं	अमन. २।८०
अभ्यासमेदतो मेदः फलंतु सममेव हि	यो. त. १११	अमनस्केन मित्रेण.. सुखी स जायते मुनिः	अमन. २।८२
अभ्यासमात्रनिरता न विन्दन्नेह मेलनं	यो. कुं. २।६	अमनस्ता तदोदेति परमोपशमप्रदा	अ. पू. ४।४८
अभ्यासयोगयुक्तेन	भ. गी. ८।८	अमनस्तां तदा याति ग्राह्याभावेतदग्रहं	+मुक्ति. २।२९
अभ्यासयोगेन ततः ...	भ. गी. १२।९	अमनीभावे द्वैतं नैवोपलभ्यते	अद्वैतो. ३२
अभ्यासवासनाशक्त्या तरन्ति		अमन्तव्यमबोद्धव्यं	अद्वैत. ३१
भवसागरम्	यो. कुं. ३।१८	अमन्यतात्मनोऽसुरातो न्यतममेतेषां	नृसिंहो. ९।९
अभ्यासं बहुजन्मान्ते कृत्वा..	यो. कुं. २।७	अमन्ताऽश्रोताऽस्पृष्टा	मैत्रा. ७।१०
अभ्यासं मेलनंचैव युगपन्नैव सिद्ध्यति	यो. कुं. २।५	अमरत्वादजरत्वात्	मैत्री. ६।११
अभ्यासं लभते ब्रह्मन्	यो. कुं. २।६	अमरपदं तत्स्वरूपं	नृसिंहो. ७।१
अभ्यासात्साधुशास्त्राणां करणात्पुण्य-		अमरीं यः पिबेन्नित्यं नस्यं कुर्वन्...	निर्वाणो. ३
कर्मणां... वस्तुदृष्टिः प्रसीदति	अक्षयुष. २१	अमर्त्यो मर्त्येनास योनिः	१यो. त. १२८
अभ्यासानुज्ञानं क्रमेण परिपक्वं भवति	त्रि. म. ना. ५।४	[+कक्सं. १।१६४।३८	१ऐत. १।८।४
अभ्यासाद्रमते यत्र	भ. गी. १८।३६	अमलान् प्रतिपद्यते	भ. गी. १४।१४
अभ्यासान्निर्विकारं गुणरहिताकाशं		अमहान्तमवृहन्तमजमात्मानं मत्वा	
भवति विस्फुरत्तारका...	मं. ब्रा. १।३	धीरो न शोचति	सुबालो. ३।१
अभ्यासेन तु कौन्तेय	भ. गी. ६।३५	अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः.. शिवोऽद्वैतः	माण्डू. १२
अभ्यासेन परिस्पन्दे.. मनः प्रशममायाति	अ. पू. २।३२	अमात्रश्चतुर्थो व्यवहार्यः प्रपञ्चोपशमः	
अभ्यासेऽप्यसमर्थोऽसि	भ. गी. १२।१	शिवोऽद्वैत ईङ्कार आत्मैव	नृसिंहो. २।७
अभ्युत्थानमधर्मस्य	भ. गी. ४।७		

अमात्रोऽनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमः
 शिवः ...विदितो येन स मुनिः आगम. २९
 अमानित्वमदंभितं म. गी. १३।८
 अमानित्वादिसम्पन्नो मुमुक्षुरेकविंशति-
 कुलं तारयति पैङ्गलो. ४।१
 अमानित्वादिलक्षणोपलक्षितो यः
 पुरुषः...निरालंभाधिकारी त्रि.म.ना.८।४
 अमायमभयमौपनिषदमेव नृसिंहो. ९।९
 अमायमायौपनिषदमेव (पाठः) नृसिंहो. ९।९
 अमावास्यायां दीक्षित्वा पौर्णमास्यां... छां.उ. ५।२।४
 अमावास्यायां प्रातरेवाभीनुपसमाधाय २ सङ्ग्यालो. १
 अमावास्यां सहस्रकं (भद्रे कृष्णे) इतिहा. ९०
 (?) अमावास्यां रात्रिमेतया
 षोडश्या कलया वृ.उ. १।५।१४
 अमा हि ते सर्वमिदं स हि ज्येष्ठः... छान्दो. ५।२।६
 अमितते जोराश्यन्तर्गततेजोविशेषं त्रि.म.ना. ७।८
 अमितबलपराक्रमाय शङ्खचक्रगादाध-
 राय लक्ष्मीसमेताय..परब्रह्मरूपाय ना.उ.ता. २।३
 अमितवेदान्तवेद्यं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।३
 अमितानन्दचिद्रूपाचलम् [त्रि.म.ना. ८।८ सि.सा. ६।१
 अमितानन्दसमुद्रं [सि.सा. १।१+ त्रि.म.ना. ७।७
 अमितौजाः पर्यङ्कः कौ. उ. १।३
 अमी च त्वां धातैराष्टस्य पुत्राः म.गी. १।१२६
 अमीमांस्या हि गुरवः शिवो. ७।३०
 अमीयेमुभगे दिविविचृतौ नामतारके सहवै. ९
 अमी हि त्वा सुरसङ्गा विशन्ति म.गी. १।१२१
 अमुखममात्रमनन्तरमबाह्यं, नतदश्रति बृह. ३।८।८
 अमुत्र भूयादथ यद्यमस्य बृहस्पते... महाना. १।३।१०
 अमुना रूपेणमं लोकमा भवति १ ऐत. ३।७।३
 अमुनावासनाजाले अध्यात्मो. ३९
 (अथ खलु) अमुमादित्यं सप्तविधं
 सामोपासीत छां. २।९।१, ८
 अमुष्मादादित्यात्प्रतायंते ता आसु छां. ८।६।२
 अमुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामा-
 नास्वाऽमृतः समभवत् २ ऐत. ४।६
 अमुष्मिन्स्वर्गे लोके सर्वान् कामा-
 नास्वाऽमृतः समभवत् आ. प्र. १
 अमुष्य ब्रह्मभूतत्वाद्ब्रह्माणःकुत उद्भवः २ आत्मो. २७
 अमुष्य लोकस्य का गतिरित्ययं.. छान्दो. १।८।७

अमुष्य लोकस्य का गतिरिति
 न स्वर्गं लोकमतिनयेत् छान्दो. १।८।५
 अमुष्यासुनामा सङ्गसाथां चित्त्यु. १४।३
 अमुष्याहंवृक्षस्यरसोऽस्म्यमुष्याहं
 वृक्षस्यरसोऽस्मीति छान्दो. ६।९।२
 अमुं पञ्चपदं मनुमावर्तयेद्यः स
 यात्यनायासतः...तत्पदं तत् गो. पू. ४।१७
 अमुं यजामुं यजेत्येकैकं देवं... वृ. उ. १।४।६
 अमूढो मूढ इव व्यवहरन्नास्ते माययैव नृसिंहो. ९।५
 अमूर्त इति च तद्विदः वैतथ्य. २३
 (अथ) अमूर्तं वायुश्चान्तरिक्षं च बृह. २।३।३
 अमूर्तोर्वर्तते नादो वीणादण्डसमुद्भवः ध्या.वि. १०२
 अमूलमनाधारमिमाः प्रजाः प्रजायन्ते सुबालो. ६।१
 अमृतकरतलाद्रौ सर्वसञ्जीवनाढ्यौ... सावित्र्यु. ११
 अमृतकल्लोलनदी निर्वाणो. १
 अमृतकल्लोलानन्दक्रिया निर्वाणो. ४
 अमृतत्वमक्षितिं स्वर्गलोके (आप्रोति) कौ. उ. ३।२
 अमृतत्वस्य तु नाशाऽस्ति वित्तेन बृह. २।४।२
 अमृतत्वस्य नाशास्ति वित्तेन (मा.पा.) वृ. उ. २।४।२
 अमृतत्वस्येशाने मा त्वंपुत्र्यमघंनिगाः कौ. उ. २।८
 अमृतत्वं च गच्छति कठो. ६।८+
 [नृ. पू. ३।३+ रामो. ४।४
 अमृतत्वं देवेभ्य आगायानीत्यागायेत् छां. २।२२।२
 अमृतत्वं समाप्नोति यदा कामात्स
 मुच्यते...छित्त्वा तं तु न बध्यते क्षुरिको. २९
 अमृतत्वं (हि) विन्दते केनो. २।४
 अमृतत्वादशोक्तत्वादमोहत्वादनशना-
 यत्वात्...आत्मानं परमं ब्रह्म... नृसिंहो. ७।१
 अमृतविन्दूपनिषद्वेद्यं यत्परमक्षरं ब्र. वि. १
 अमृतमभयमशोकमनन्तं (आत्मानं) सुबालो. ५।१
 अमृतमयश्चतुरात्मा नृसिंहो. ३।३
 अमृतमस्यमृतोपस्तरंणमस्यमृतं प्राणे
 जुहोम्यमाशिष्यान्तोऽसि प्रा. हो. १।१०
 अमृतमेव श्वेतमृद्भवति नारदो. १
 अमृतमेव श्वेतमृत्स्ना भवति कात्याय. १
 अमृतमेवात्मन्धत्ते हुत्वा सहवै. २२
 अमृतरूपादेवानां सहस्तोमफलप्रदा सीतो. ७
 अमृतस्य तु नाशाऽस्ति वित्तेन बृह. ४।५।३
 अमृतस्य देवधारणो भूयासं । शरीरं
 मे विचर्षणम् [ना.प. ४।४५+ तैत्ति. १।४।१

अमृतं धारा बहुधा दोहमानम् । चरणं नो लोके...दधातु [सुदर्श.५+ त्रि.म.ना.७३	अमृतोद्दीपिनी विद्या निरपाया... अमनस्कैव सा काऽपि जयत्या- नन्ददायिनी	अमन. २।२०
अमृतस्य परं सेतुं	श्वेता. ६।१९	
अमृतस्य पूर्णं तामु कलां विचक्षते	चित्त्यु. ११।५	महाना. १६।२
अमृतस्य प्राणं यज्ञमेतं	चित्त्यु. ११।३	प्रश्नो. ३।११
अमृतस्याव्ययस्य च	भ.गी. १४।२७	ते. वि. ५।६८
अमृतस्याशरीरस्यात्मनाऽधिष्ठानं	छां.उ. ८।१२।१	मैत्रा. ३।२
अमृतस्येव चाकाङ्क्षेदवमानस्य...	ना. प. ३।४०	१ ऐत. १।८।४
अमृतस्यैष सेतुः (आत्मा)	मुण्ड. २।२।५	तैत्ति. १।६।१
अमृतं चिन्तयेन्मृष्टिं	यो.शि. ५।४९	
अमृतं चैव मृत्युश्च	भ.गी. ९।१९	त्रि.म.ना. ६।७
अमृतं जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. ९	छां. ५।२।६
अमृतं तत्परं च ब्रह्म	शाण्डि. २।१।३	
अमृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छां.उ. ३।६।१	बृह. ६।४।२०
अमृतं देवानामायुः प्रजानां	चित्त्यु. ११।१३	
अमृतं प्रपद्येऽमृतकोशं प्रपद्ये	सहस्रै. २३	
अमृतं प्राणे जुहोम्यमाशिष्यान्तोऽसि	प्रा. हो. १।१०	
अमृतं मतं (भवति)	छां.उ. ६।१।३	
अमृतं यत्प्रतिष्ठा सा तेजोविद्याकला स्वयम् । द्विविधा तेजसोवृत्तिः...	वृ. जा. २।२	
अमृतः सर्वेभ्योभृतेभ्योददृशे, यएवंवेद	१ ऐत. १।८।४	मं. २।४।१६
अमृतात्प्राणाश्चाहो मम जायन्ते		सरस्व. २४
पुरुषोत्तमात्	सि. वि. ३	
अमृतं मा कुर्वित्येवैतदाह	वृ.उ. १।३।२८	२ प्रणवो. १७
अमृतं वा आल्यं	सहस्रै. २२	
अमृतापिधानमसि	महाना. १६।३	+महाना. १।१
अमृतामेवाप्येति योऽमृतामेवास्तमेति..	सुबालो. ९।६	सि. वि. ५
अमृतासः श्रुतासश्चयज्जानो..स्वर्यन्तो..	अरुणो. ६	कुण्डिको. १६
अमृता ह्येषा नाडी त्रयं चरति	परब्र. १	२ ऐत. १।२
अमृतादात्मानं जुगुप्सेत्	महाना. २।११	छां.उ. ८।८।५
अमृतेन तृप्तस्य पयसा किं प्रयोजनम्	पैङ्गलो. ४।९	जाबा. ५
अमृतेन तृप्तिं जनयन्ती देवानां	सीतो. ७	भ.गी. ६।३७
अमृतेन कृतं यज्ञमेतम्	चित्त्यु. ११।३	
अमृतेनाभिरेषते...अतएव हविःक्लृप्त-		
मग्नीषोमात्मकं जगत्	वृ. जा. २।५	
अमृतेऽमृतरूपासि अमृतत्वप्रदायिनि	तुलस्यु. ४	मुक्ति. २।२३
अमृतैवैषा देवता शाश्वता...	१ ऐत. १।८।४	भ.गी. १।८।३१
अमृतो जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	त्रि.म.ना. ३।४
अमृतोदधिसङ्काशं...ध्यात्वाचान्द्रमसं		आयुर्वे. २३
बिम्बं प्राणायामे सुखी भवेत्	यो. चू. ९६	चित्त्यु. १५।१
		१ ऐत. ३।१।१

अयनादादित्य इत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।७
 अयनेदक्षिणेप्राप्तेप्रपञ्चाभिमुखंगतः त्रि.त्रा. २।१५
 अयने द्वे च विषुवे सदा पश्यति... ब्र.वि.५५
 अयनेषु च सर्वेषु भ. गी.१।११
 अयमग्निरर्कस्तस्येमे लोका आत्मनः बृ. उ. १।२।७
 अयमग्निर्वैश्वानरः, योऽयं.. [बृ. उ. ५।९।१ + मैत्रा. २।८
 अयमग्निः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।३
 अयमनल्पोभिन्नरूपः स्वप्रकाशो ब्रह्मैव नृसिंहो. ५।६
 अयमन्नमयः प्राणमयः सर्वसा. १
 अयमर्वाग्निः परत एतौ प्राणादित्यौ मैत्रा. ६।२
 (अथ) अयमशरीरोऽमृतः प्राणो ब्रह्मैव बृह. ४।४।७
 (एवमेव) अयमस्मिच्छरीरे प्राणोयुक्तः छांदो. ८।१२।३
 (एवमेव) अयमस्मिन्नन्धेऽन्धो भवति छां. ८।९।१, २
 अयमहमस्मि नो एवेमानि भूतानि छां. ८।११।१, २
 अयमाकाशः प्राणेन बृहत्या विष्टब्धः १ ऐत. १।६।३
 अयमाकाशः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।१०
 अयमात्मा, इदं पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।१।१
 अयमात्मा [तैत्ति. २।१।१ + नृसिंहो. ८।३, ८।५, ८।७
 (?) अयमात्मा चिद्रूपस एव नृसिंहो. २।७
 (?) अयमात्माऽधिष्ठयन्ति भुवनानि.. सुबालो. २।१
 अयमात्मा नित्यसिद्धः प्रमाणे
 सति आसते २ आत्मो. ६
 अयमात्मा पुण्येभ्यः कर्मेभ्यः प्रतिधीयते २ ऐत. ४।४
 अयमात्मा प्रज्ञानघन एव नृसिंहो. ८।५
 अयमात्मा ब्रह्म [माण्डू. २ + नृ. पू. ४।२ +
 + शु. रह. २।४ + रामो. २।१ + नृसिंहो. १।२
 अयमात्मा ब्रह्म, सर्वाणुभू.. गणेशो. ५।६;
 अयमात्मा ब्रह्मेति वा, ब्रह्मैवाहं... बृह. २।५।१९
 अयमात्मा ब्रह्मेति वा, ब्रह्मैवाहं... बृहृचो. ४
 अयमात्मा ब्रह्मेत्यादि वाक्यविचारः मठाभा. ५
 अयमात्मात्मो एकः सनेतृवयं.. अमृतं बृह. १।६।३
 अयमात्मानित्यसिद्धः प्रमाणे सति..
 न देशं... न शुद्धिं वाऽप्यपेक्षते २ आत्मो. ६
 अयमात्मा नृसिंहः नृसिंहो. ८।१
 अयमात्मा वाङ्मनोऽगोचरत्वाच्चिद्रूप-
 च्चतुरूप ओङ्कार एव नृसिंहो. २।७
 अयमात्मा वाङ्मनोमयो प्राणमयः बृह. १।५।३
 अयमात्मा सर्वतः शरीरैः परिवृतः १ ऐत. ३।५।४
 अयमात्मा सर्वेषां भूतानामधिपतिः बृह. २।६।१५

अयमात्मा सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।१४
 अयमात्मा ह्यथैवेदं सर्वमन्तकाले
 कालाग्निः सूर्याग्निः... नृसिंहो. २।७
 अयमात्मा ह्यस्य सर्वस्य स्वात्मानं
 ददाति, इदं सर्वं स्वात्मानमेव.. नृसिंहो. २।७
 (एवमेव) अयमात्मेदं शरीरं निहत्या-
 ऽविद्यां गमयित्वाऽन्यन्नवतरं
 कल्याणतरं रूपं कुरुते पित्र्यं वा.. बृह. ४।४।४
 (एवमेव) अयमात्मेदं शरीरं निहत्या-
 ऽविद्यां गमयित्वाऽन्यमाक्रममा-
 क्रम्यात्मानमुपसंहरति [बृह. ४।४।३ + ४।४।५
 अयमात्मेकल एवाविकल्पः नृसिंहो. ८।१
 अयमादित्यः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।५
 अयमायात्ययमागच्छतीत्येवंविदं... बृह. ४।३।३७
 अयमारुणिः सम्प्रतीममात्मानं
 वैश्वानरमभ्येति छांदो. ५।११।२
 अयमावसथोऽयमावसथोऽयमा... २ ऐत. ३।१२
 अयमास्येऽन्तरिति सोऽयास्यः बृ. उ. १।३।८
 अयमुत्तरः पक्षः, अयमात्मा... तैत्ति. २।१।१
 अयमेव गौतमोऽयं भरद्वाजः बृह. २।२।४
 अयमेव धर्मः सनातनः सर्वपाप-
 नाशको (धर्महेतुः) मोक्षहेतुः भ. जा. १।६
 अयमेव प्रणवः, स परमहंसतुरी-
 यातीतैरुपास्यः प. हं. प. १०
 अयमेव महान् प्रजापतिः १ ऐत. १।२।४
 अयमेव महाबन्धः... एवमभ्यसेत् १ यो. त. १।१५
 अयमेव महावेधः सिद्धैरभ्यस्यते... १ यो. त. १।१७
 अयमेव वसिष्ठोऽयं कश्यपः बृह. २।२।४
 अयमेव विश्वामित्रोऽयं जमदग्निः बृह. २।२।४
 अयमेव स योऽयमात्मा [बृह. २।५।१, २, ३, ४-१२
 अयमेवान्तरात्मा ब्रह्मज्योतिर्यस्मान्न.. भ. जा. २।५
 (?) अयमोङ्कार ओतानुज्ञाविकल्पै-
 रोङ्काररूपैरात्मैव नृसिंहो. २।७
 (? हि) अयमोङ्कारोऽद्वितीयत्वादेव
 चिन्मयः नृसिंहो. ८।७
 (?) अयस्त्रिपण्डं यथान्ययस्कारावयो
 नाभिभवन्ति मैत्रा. ६।२७
 अयं कैकयः सम्प्रतीममात्मानं
 वैश्वानरमभ्येति छां. उ. ५।११।४

अयं खलवात्मा ते कतमो भगवान्वर्ण्यः मैत्रे. १।५
 अयं चन्द्रः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।७
 अयं च परश्च स सर्वत्र हिरण्यमे परब्रह्म. १
 परे कोशे, अमृता ह्येषा...
 अयं च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि बृह. ४।१।२
 चभूतानिवाक्चैवसम्राट्प्रज्ञायन्ते
 अयं च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि बृह. ३।७।२
 भूतानि सन्द्धानि भवन्ति
 अयं च सम्पुटो योगो मूलबन्धो-
 ऽप्ययं..बन्धत्रयमनेनैवसिद्धयति वराहो. ५।४५
 अयं चिद्धनानन्दघनएव(आत्मा) नृसिंहो. ८।१
 अयं तस्य राजा मूर्धानं विपातयतात् बृह. १।३।२४
 अयं ते अस्त्युपमेह्यर्वाङ् प्रतीचीनः.. वनदु. १०५
 अयं ते योनिर्ऋत्वियो(जो)यतोजातो
 अरोचथाः[ना.प.३।७७+प.हं.प.३ +याज्ञव. १
 अयं ते योनिर्ऋत्वियो यतो जातः
 प्राणादरोचथाः,तं प्राणं जानन्.. जाबा.४
 अयं दक्षिणः पक्षः तैत्ति. २।१।१
 अयं धर्मः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।११
 अयं पन्था विहित उत्तरेण अ.शिरः.३।११
 (एवमेव) अयं पुरुष एतस्मां अन्ताय
 धावति, यत्र सुप्तो.. बृह.४।३।१९
 (एवमेव) अयं पुरुषएतावुभावन्ताव-
 नुसञ्चरति स्वप्नं च बुद्धान्तं च बृह.४।३।१८
 (एवमेव) अयं पुरुष ए ऽङ्गैर्मयः
 समुच्य पुनः प्रतिन्यायं.. बृह. ४।३।३६
 (एवमेव) अयं पुरुषः प्राज्ञेनात्मना
 सम्परिवृक्तो न बाह्यं किञ्चन
 वेद, नान्तरं.. बृह.४।३।२१
 (तस्मिन्) अयं पुरुषो मनोमयः... तैत्ति.१।६।१
 अयं पुरुषो योऽङ्गुष्ठाम्रे प्रतिष्ठितः प्रा.हो. २।२
 अयं बन्धुरयनेति गणनालघुचेतसाम्।
 उदार...वसुधैव कुटुम्बकम् महो. ६।७१
 अयं बन्धुः परश्चायं ममायमय-
 मन्यकः। इति ब्रह्मज्ञानामि... अ.पू. ५।६१
 अयं ब्रह्माण्डं च सर्वं कौपीनं दण्ड-
 माच्छादनं च त्यक्त्वा द्वन्द्वसहिष्णुः ना.प. ३।८७
 अयं ब्रह्माण्डं च हित्वा प. हंसो. २
 अयं मे हस्तो भगवानयंभगवत्तरः लिङ्गोप. १
 [ऋक्सं. ८।१।२५=मं. १०।६०।१२+
 अथर्व.४।१३।६

(१) अयं य आत्मा स सेतुः छान्दो. ८।४।१
 अयं यस्मात्सर्वस्मात्पुरतः सुविभातः नृसिंहो. ८।५
 अयं यः प्राणो यश्चासावादित्यः मैत्रा. ६।१
 अयं यः श्वेतोरश्मिः, परिसर्वमिदं जगत् चित्त्यु. ११।१०
 अयं लोक इति होवाच छान्दो. १।८।७
 अयं लोको नास्ति पर इति मानी
 पुनः पुनर्वशमापद्यते मे कठो. २।६
 (अथो) अयं वा आत्मा सर्वेषां
 भूतानां लोकः, स यज्जुहोति... बृह. १।४।१६
 अयं वायुः सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।४
 अयं वाक्खल्वस्यप्रतिविधिर्भूतात्मनो
 यद्येवविद्याधिगमस्य धर्मस्य... मैत्रा. ४।३
 अयं वाक् खलवात्मा ते कतमो
 भगवान्वर्ण्यः मैत्रे. २।१
 अयं वाक् लोको हाउकारः छां.उ. १।१३।१
 अयं वाक् लोको हावुकारः [मा.पा.] छां.उ. १।१३।१
 अयं वाक् शिशुर्योऽयं रुध्यमः प्राणः बृह. २।२।१
 अयं वाक् स योऽयमन्तर्हृदय आकाशः छां.उ. ३।१२।८
 अयं वाक् स योऽयमन्तर्हृदय आकाशः छां.उ. ३।१२।९
 अयं वै नः श्रेष्ठः, यः सञ्चरंश्चासञ्चरं-
 श्च न व्यथतेऽथो न रिष्यति बृह. १।५।२१
 अयं वै लोकोऽभिर्गौतम बृह. ६।२।११
 अयं वै हरयोऽयं वै दश च सहस्राणि
 बहूनि चानन्तानि च बृह. २।५।१९
 (एवमेव) अयं शारीर आत्मा प्राज्ञे-
 नात्मनाऽन्वारुढमुत्सर्जन्याति बृह. ४।३।३५
 अयं सोऽहमिदं तन्म एतावन्मात्रकं
 मनः, तदभावनमात्रेण... महो. ४।९५
 अयं सोऽहमिदं तन्मे..महाजाप्रदिति.. महो. ५।१३
 अयं स्तनयितुः सर्वेषांभूतानां मधु बृह. २।५।९
 अयं हि कृष्णो यो हि प्रेष्ठः शरीर-
 द्वयकारणं भवति गोपालो. १।११
 अयं हृदि स्थितः साक्षी सर्वेषां... पञ्चब्र. ३६
 अयं ह्येत इव सद्भनः (आत्मा) नृसिंहो. ८।१
 अयाचितं यथालाभं भोजनाच्छादनं
 भवेत्, परेच्छया...(यतेः) ना. प. ५।१६
 अयाचितं याचितं वोत भैक्षं... शाट्याय. १९
 अयाचिताद्वरं भैक्षं...भैक्षेण वर्तयेत् सं. सो. २।६२
 (१) अयाज्ययाजकाः शूद्रशिष्याः मैत्रा. ७।८

अयास्य उद्गाता, वाचस्पते... चित्त्यु. ५।१
 (?) अयास्य आङ्गिरसः [वृ.व. १।३।१९, २४
 अयुक्तः कामकारेण भ.गी. ५।१२
 अयुक्तः प्राकृतः स्तब्धः भ.गी. १८।२८
 अयोध्यानगरे रत्नचित्रे...सिंहासने
 ...संस्तूयमानं..(रामं)ध्यायन्.. रा.र.२।४४-४७
 अयोध्यानगरे रम्ये...शुक्रादिभिः...
 स्तूयमानं...रामं स्तुवन्
 पप्रच्छ मारुतिः मुक्ति. १।१४
 अयोनिं स्वात्मस्थमानन्दचिद्धनं नृसिंहो. ९।६
 अरजस्कमतमस्कममायमभयं.. नृसिंहो. ९।९
 अरणिदेशाद्भस्ममुष्टिं पिबेदित्येके कठश्रु. १९
 अरणिर्वा आरन्द आवारन्द आरन्दो-
 ऽयमानन्दतेमारन्दमीशिषेस्वाहा पारमा. ५।४
 अरण्ये चरितो गुप्तः शुक्रब्राह्मण-
 कर्मसु। प्रायेण लभते लोकान्... सन्ध्यो. ४
 अरण्येशुष्कगोमयंचूर्णीकृत्यानुसंगृथ
 गोमूत्रैः...संस्कृतमुपोपकल्पम् वृ.जा.३।३४
 (?) अरण्ये अद्घातप इत्युपासते ते... छां.उ.५।१०।१
 अरण्योर्निहितो जातवेदा गर्भ इव
 सुशृतो गर्भिणीभिः। दिवे दिवे.. कठो. ४।८
 [चक्रसं.३।१।३२=मं.३।२९।२+ सा.वे. १।६९
 अरतिर्जनसंसदि भ.गी. १३।११
 अरमापापेन पापमिच्छयायत्स्मरति
 तदभिसस्पद्यते, अपुनर्भवया कोशं
 भिनन्ति, शीर्षकपालं भिनन्ति... सुबालो. १।११
 अरसमगन्धमन्ययममहान्तं... सुबालो. ३।१
 (?) अरश्च ह वै ण्यश्चार्णवौ छां.उ.८।५।३
 अरसं नित्यमगन्धवच्च यत् कठो. ३।१५
 (?) अरं च ण्यं चार्णवौ ब्रह्मलोके
 ब्रह्मचर्येणानुविदन्ति छां.उ.८।५।४
 अरा इव रथनाभौ कला यस्मिन्प्रति-
 ष्ठिताः, तं वेद्यं पुरुषं वेद... प्रभो. ६।६
 अरा इव रथनाभौप्राणे सर्वं प्रतिष्ठितं प्रभो. २।६
 अरा इव रथनाभौ संहता यत्र नाह्यः मुण्ड. २।२६
 अरागद्वेषतः कृतम् भ.गी. १८।२३
 अराजकः समर्थः स्याद्ब्राह्मो..कर्मणि महो. ४।१०५
 अराध्यस्मा अन्नमित्याचक्षते तैत्ति. ३।१०।१
 अरिशङ्खकृपाणखेटबाणान्दधानां,
 भज तां महिषोत्तमाङ्गसंस्थां वनदु. १

अरिषड्वर्गमुक्तोऽस्मि मैत्रे. ३।१८
 अरिष्टं कोशंप्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना.. छांदो. ३।१५।३
 अरिष्टं यत्किञ्च क्रियते अग्निः... अरुणो. ५
 अरिष्टा विश्वान्यङ्गानि तनूः।
 तनुवा मे सह नमस्ते... महाना. १६।६
 अरिष्टे गोगणे कुञ्जवटे...सृष्टिः
 सर्वात्मना भवेत् सामर. ५७
 अरुणकमलसंस्था तद्रजःपुञ्जवर्णा... सौभाग्य. २
 अरुणसूर्यवेदाङ्गभान्विन्द्रविगमस्ति-
 यमसुवर्णरेतो...मासाधिपतयः सूर्यता. ५।१
 अरुणीवारुणी रक्षेत्सर्वप्रहनिवारणी वनदु. ९३
 अरुन्धत्येवकथितापुराविद्धिःसरस्वती योगकुं. १।९
 अरुन्मुखान् (अवाङ्मुखान्)यतीन्
 सालावृकेभ्यः प्रायच्छं कौ.उ. ३।१
 अरुढमथवा रुढं...यज्जाग्रतो मनो-
 राज्यं यज्जाग्रत्स्वप्न उच्यते महो. ५।१४
 (अथ) अरूपज्ञो भवति बृह. ४।४।१
 अरूपमव्ययं तथाऽरसं नित्यं...
 निचाय्य तन्मृत्युमुखात्प्रमुच्यते कठो. ३।१५
 अरूपवान् भवति, गुणवान्भवति ग.शो. २।२
 अरूपस्तुमनोनाशोवैदेहीमुक्तिगाः.. मुक्तिको. २।३५
 (?) अरूपो देहमुक्तिगाः मुक्तिको. २।३२
 अरेकजातमुभयोऽभवजितं यदक्षरं न
 क्षरते कथञ्चित् अ.ना. २५
 अरेषु भ्रमते जीवः...तन्तुपञ्जर-
 मध्यस्था यथा भ्रमति लूतिका त्रि.ब्रा. २।६१
 (एवंवा)अरेऽस्य महतो भूतस्य निःश्च-
 सितमेतद्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो-
 ऽथर्वाङ्गिरस इतिहासः पुराणं विद्या
 उपनिषदः.. [वृ.उ. २।४।१० +४।५।११
 (एवं वा)अरेऽइमात्माऽनन्तरोऽबाह्यः
 कृत्स्नः प्रज्ञानघन एव वृ.उ. ४।५।१३
 औरवा एतत्सुबद्धं भवति नृ.पू. ५।६
 अर्कज्योतिरहं शिवः महावा. ५
 अर्कं श्रोतं(न्योतं) तं शरीरस्थमध्ये चित्त्यु. ११।६
 अर्चतेवैभेकमभूदिति, तदेवार्कस्यार्कत्वं वृ.उ. १।२।१
 अर्चयन्ति तपःसत्यं मधुक्षरन्ति यद्भ्रमं अ.शिरः. ३।१५
 अर्चिर्मार्गविसृतं वेदार्थमभिधाय..
 ब्रह्मलोके स्थापयामास गोपीचं. २७

अर्चिषमेवामिसम्भवति [+५।१०।१ छां.उ. ४।१५।५
(१)अर्चिषो वै यशसमाश्रयवशात् मैत्रा.६।३५
अर्चिषोऽहरह आर्प्यमाणपक्षमापूर्य- छां.उ.४।१५।५
माणपक्षायान् [वृ.उ.६।२।१५+ जा.द. ६।४९
अर्थस्वरूपमज्ञानात्पश्यन्त्यन्येकुदृष्टयः कौ.उ.२।३
अर्थं ब्रवीतद्वत्वा प्रहिणुयालभतेहैव महो.५।५
अर्थादर्थान्तरं चित्ते, याति...
अर्थान्सानि तत्त्वानीमानि भित्तो-
दितः पञ्चमी रश्मिभिः... मैत्रा. २।९
अर्थान्व्यदधाच्छाश्वतीभ्यः समाभ्यः ईशा.८
अर्थेभ्यश्च परं मनः कठो. ३।१०
अर्थचतस्रो रोमाणि कोऽव्यः निरुक्तो.२।१
अर्थचन्द्राकृतिर्दक्षिणाग्निर्भूत्वाहृदये प्रा. हो. २।४
तिष्ठति तत्र कोष्ठाभिरिति..
अर्थचन्द्राकृतिजलं विष्णुस्तस्याधि- यो.शि. ५।१३
देवता । त्रिकोणमण्डलं... श्रीवि.ता. १।२
अर्थमातृका चतुर्थकूटाक्षरो भवति तुरीयो. १
अर्थमात्रप्रणवोऽनन्तावयवान्वितः रामो. १।२
अर्थमात्रश्चतुर्थाक्षरो भवति अ. ना. ३२
अर्थमात्रं (तु)च विचिन्तयेत्
अर्थमात्रा तथा ज्ञेया प्रणवस्योपरि +१ प्रणवो. ९
स्थिता, पञ्चसूत्रनिभा.. [ब्र.वि.९ वराहो.४।१
अर्थमात्रातुरीयांशाषष्ठी (भूमिका)
अर्थमात्रात्मकः कृष्णो यस्मिन्निश्वं गोपालो.२।१७
प्रतिष्ठितम्
अर्थमात्रात्मकं कृत्वा कोशीभूतं तु
पङ्कजम्, कर्षयेन्नालमात्रेणभ्रुवो-
मध्ये लयं नयेत् ध्या.बिं. ३९
अर्थमात्रात्मको रामो ब्रह्मानन्दै-
कविग्रहः रामो. १।४
अर्थमात्रा परा ज्ञेया तत ऊर्ध्वपरात्परं ब्र.वि. ४०
अर्थमात्राप्रणवोऽनन्तावयवाकारः ना.प. ८।३
अर्थमात्रायां जाप्रतुरीयः प.हं.प. १०
अर्थमात्राषोडशीचब्रह्मानन्दैकविग्रहा श्रीवि.ता. १।४
अर्थमात्रासमायुक्तःप्रणवोमोक्षदायकः ध्या.बिं. १७
अर्थमात्रास्थूलांशे तुरीयविश्वः वराहो.४।१
अर्थमात्रा मासा ऋतवः संवत्सरश्च
कल्पतां (...संवत्सरा इति विधृता-
स्तिष्ठन्ति) [बृ.उ. ३।८।९ म.ना. १।९
अर्थमात्राभ्यन्तरे पिण्डो भवति गर्भो. ३

अर्धास्तमित आदित्ये अर्धोदित-
दिवाकरे । गायत्र्यास्तत्र
सान्निध्यं संव्याकालः स उच्यते गर्भो. ३
अर्धेन्दुलसितम् गणप. ७
अर्धोन्मिलितं प्रतिपत्त, सर्वोन्मीलनं
पूर्णमा भवति मं.वा. २।२
अर्धोन्मीलितलोचनः स्थिरमनानासा-
प्रदत्तेक्षणः...तत्स्वंतत्परमास्ति शां.डि. १।७।१६
(१)अर्यमा चन्द्रमाः कलाकलिः
(सर्वं नारायणः) सुबालो. ६।१
अर्वागस्तमेता आदित्यः छां.उ. ३।१०।४
अर्वाग्विलश्चमस ऊर्ध्वबुध्न इतीदं.. बृह. २।२।३
अर्वाग्विलश्चमस ऊर्ध्वबुध्नस्तस्मिन्.. बृह. २।२।३
अर्वाग्विचरत एतौ प्राणादित्यावेता-
तुपासीतोमित्यक्षरेण मैत्रा. ६।२
अर्वाङ्गायातु वसुभी रश्मिरिन्द्रः चित्त्यु. १।१७
अर्वाऽसुरानश्चो मनुष्यान् (अवहत्) बृ.उ.१।१।२
अलक्षणमचिन्त्यमव्यपदेश्यं... माण्डू. ७
अलक्षणमलक्ष्यं [यो.शि.३।१७ +नृसिंहो.१।६
अलक्ष्मीर्म इति मंत्रेण गोमयं... बृ.जा.३।९
अलञ्चकार स्थिरा प्रसन्नलोचना
सर्वदेवतैः पूज्यमाना वीरलक्ष्मीः सीतो.२९
अलब्धापि फले सम्यक् पुनर्भूत्वा
महाकुले । पुनर्वासनयैवायं... वराहो.४।४०
अलब्धावरणाःसर्वेधर्माःप्रकृतिनिर्मलाः अ. शां. ९८
अलब्धियोगात्तत्त्वस्य दशमं (योगविघ्नं) योगकुं. १।६१
अलभ्यमानस्तनयःपितरौक्लेशयेच्चिरम् याज्ञव. १८
अलम्बुसा अधोगता शुभा नाडी त्रि.ब्रा. ८०
अलम्बुसाकुहूर्विश्वोदरीवरुणा-
हस्तिजिह्वा.. चतुर्वैश नाड्यः भावतो. ४
अलम्बुसाया अनात्मा वरुणः परि-
कीर्तितः । कुहोः क्षुदेवता... जा.द. ४।३७
अलम्बुसा सुषुम्णायाः कुहूर्नाडी
वसत्यसौ वराहो. ५।२३
अलम्बुसा स्थिता पायुपर्यन्तं कन्द-
मध्यगा । पूर्वभागे.. जा.द. ४।१७
अलं वा अर इदं विज्ञाय बृ.उ.२।४।१३
अलातचक्रमिव स्फुरन्तमादित्य-
वर्णमूर्जस्वन्तं ब्रह्म मैत्रा.६।२४
अलातस्पन्दितं यथा अ.शां. ४७

अलाते स्पन्दमाने वै नाभासा

अन्यतो भुवः

अ.शां. ४९

अलामे न विषादीस्यालामे..नहर्षयेत्

ना.प. ५।१८

अलिङ्गस्याभेय्यदौर्ण्यमाविष्टं च

मैत्रा. ६।३१

अलिङ्गोऽमूर्तोऽनन्तशक्तिः

मैत्रा. ७।२

अल्लक्षा धर्मकामाः स्युः

तैत्ति. १।११।४

अलेपकं सर्वगतं यदद्वयतदेवाहं...

विमुक्त ॐ

मुक्तिको. २।७३

अलेपकोऽहमजरोनीरागः...इति

मत्वा न शोचति

अ.पू. ५।९२

अलोमकाहियोनिरन्तः, अतस्तद्यदि..

बृह. १।४।६

अलोहितमप्रमेयमहस्वमदीर्घं(ब्रह्म)

सुबालो. ३।२

अलोहितमस्नेहमेच्छायमतमो...

बृह. ३।८।८

अल्पकालभयाद्ब्रह्मन्प्राणायामपरो

भवेत्...प्राणान्निरोधयेत्

यो.चू. ९२

अल्पकालं मयादृष्टं..सस्वप्नः..कथ्यते

महो. ५।१६

अल्पमूत्रपुरीषश्चस्वल्पनिद्रश्च..(योगी)

१यो.त. ५७

अल्पमृष्टाशनाभ्यां च चतुर्थांशावशे

षितम्।..भोजनं मितभोजनम्

जा.द. १।१९

अल्पाहारो यदि भवेदग्निर्वेहं हरेत्

क्षणात्.. ऊर्ध्वपादः क्षणं स्यात्

१ यो.त. १२४

(?)अल्पाःकलहिनःपिशुनाचपवादिनः

छां.उ. ७।६।१

अवकाशविधूतदर्शनपिण्डीकरण-

धारणाः...जैवतन्मात्रविषयाः

त्रि. ब्रा. १।४

अवक्तव्यमनादातव्यमगन्तव्यमविसर्ज-

यितव्यमनानन्दयिव्यममन्तव्यं..

नृसिंहो. ९।९

अव चोर्ध्वात्तात्, अवाधरात्तात्

गणप. ३

अवजानन्ति मां मूढाः

भ.गी. ९।११

अवटैवावटकृद्वातुकामः संविशति

मैत्रा. ६।२८

अवतत्यधनुस्त्व५ सहस्राक्षशतेषुधे

नीलरु. २।५+

[तै.सं. ४।५।१।४+वा.सं. १६।१३

अवतु मामवतु वक्तारम्

कौलोप.

[गणप.शांतिः तै.उ. १।१३+

अवतु वक्तारम्. [कौलो. गणप. शां.

२ऐत. ६।१

अव ते हेळ उदुत्तमं

२ऐत. ६।१

अव त्वं माम्, अव वक्तारम्

सहवै. ५

अव दक्षिणात्तात्

गणप. १,३

अवतो हि किं स्यादित्यब्रवीत् ते

गणप. ३

अव दातारम्। अव धातारम्

बृह. ४।१।२

अव धातारम्। अवानू वानमव..

गणप. ३

अवधूतस्त्वनियमः..सर्ववर्णेष्वजगर-

वृत्त्याहारपरः

[ना.प. ९।५

सं. सो. २।१३

अत्र पश्चात्तात्

गणप. ३

अव पुरस्तात्

गणप. ३

अवबोधंविदुर्ज्ञानं तदिदं साप्तभूमिकं

महो. ५।२३

अवबोधैकरसोऽहं मोक्षानन्दैकसिन्धुः

आ.प्र. ५

अवभृथं मरणात्

प्रा. हो. ४।३

अवयः प्रस्तावो गाव उद्रीथः

छान्दो. २।१८।१

अवरो वै तर्हि किल म इतिहोवाच

प्रतर्दनः

कौ. उ. ३।१

(?)अवरोहन्तं दिवितः पृथिवीमवः

नील. १

अवर्णलेशः कण्ठयो यथोक्तशेषः

पूर्वो विवृत्तकरणस्थितश्च

२ प्रणवो. १६

अव वक्तारम्। अव ओतारम्।

गणप. ३

अवशं प्रकृतेर्वशात्

भ.गी. ९।८

अवशिष्टमविद्याश्रयं (पादं)

त्रि.म. ना. ४।४

अवशिष्टं यतवागश्नाति

मैत्रा. ६+९

अवशिष्टानां पञ्चापञ्चाशानां...

अहमित्यभिमानः

ग. शो. ४।५

अव ओतारम्

गणप. ३

अवष्टभ्य धरां सम्यक्तलाभ्यां तु..

मयूरासनम् [त्रि.ब्रा. २।४७

+शां. १।३।१०

अवस्तु सोपलम्भं च शुद्धलौकिक-

मिष्यते

अ.शां. ८७

अवस्त्वनुपलम्भं च लोकोत्तरमिति

स्मृतम्, ज्ञानं ज्ञेयं च विज्ञेयं...

अ.शां. ८८

अवस्थात्रयभावाभावसाक्षीस्वयम्भा-

वरहितं नैरन्तर्यं चैतन्यं यदातदा

तुरीयं चैतन्यमित्युच्यते

सर्वसारो. ३

अवस्थात्रयमन्वेति न चित्तंयोगिनः

सदा। जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्तः...

ना.बि. ५४

अवस्थात्रयहीनात्मा अक्षरात्मा..

ते.बि. ४।७८

अवस्थात्रयाणामेकीकरणं ताम्बूलम्

भावतो. १०

अवस्थान्निद्रातयैव जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तयः

वराहो. १।६

अवस्थान्निद्रातयातीतं तुरीयंसत्यचि-

त्सुखम्.. सर्वेषां जनकं परं

पञ्चम. १३

अवस्थान्निद्रातयेष्वेव बुद्धिपूर्वमयं चयत्।

तन्मन्त्रस्मरणेनैव निःशेषं..

रामो. ५।२३

अवस्थानामधिपतयश्चत्वारः पुरुषाः

विश्वतैजसप्राज्ञात्मानश्चेति

यो.चू. ७२

अवस्थात्रितयेष्वेवं मूलबन्धं...	रामो. ५।२४	अविकारो ह्युपलब्धः सर्वस्य सर्वत्र	नृसिंहो. ९।१
अवस्थामेदादवस्थेश्वरभेदः	ना. प. ५।१२	अविकार्योऽयमुच्यते	भ. गी. २।२५
अवस्फूर्जयमाना इव तद्ब्रह्मेति	आर्वे. १।१	अविक्रियमव्यपदेश्यमसत्त्वं..	नृसिंहो. ९।९
अवस्थतं सुश्वतं यन्नोऽस्ति तनुषु बद्धं	लिङ्गोप. १+	अविक्रियेऽद्वये पश्यतेहापि सन्मात्रं	नृसिंहो. ९।६
[ऋक्सं. सं. १०।६०।१२		अविक्रियो महाचैतन्योऽस्मात्सर्वस्मात्	नृसिंहो. २।३
अवाक्यनादरः	छां. उ. ३।१४।५	अविचारकृतो बन्धो विचारान्मोक्षः..	पैङ्गलो. २।९
अवागमनोऽतेऽजस्रमचक्षुष्क-		अविचिकित्सन्नकारेणेन-	
मनामगोत्रं [बृ. उ. ३।८।८+	सुबालो. ३।२	मात्मानमन्विष्य मकारेण...	नृसिंहो. ५।४
अवाङ्मुखः पीडयमानो.. जंतुश्चैव..	निरुक्तो. १।७	अविचिकित्सोऽविपाशः सत्यसङ्कल्पः	मैत्रा. ७।७
अवाङ्मनो गोचरत्वाच्चिद्रूपः (आत्मा)	नृसिंहो. २।७	(?) अविचिकित्सो ब्राह्मणो भवति	बृ. उ. ४।४।२३
(?) अवाचीदिगुरुच्चः प्राणाः	बृह. ४।२।४	अविच्छिन्नज्ञानाद्वैराग्यसंपत्तिमनुभूय	ना. प. ७।३
अवाच्यवादाश्च बहून्	भ. गी. २।२६	अविज्ञातं विज्ञानतां विज्ञातमविज्ञानतां	केनो. २।३
अवाच्यं प्रणवस्याग्रं यस्तं		अविज्ञातं विज्ञातं [भवति]	छान्दो. ६।१।३
वेद स वेदवित् [व्या. त्रि. १।८+	वराहो. ५।७०	अविज्ञातं विज्ञातं [अक्षरं ब्रह्म]	बृ. उ. ३।८।११
अवाच्योर्ध्वं वा गतिं द्वन्द्वैः...		अविज्ञातो विज्ञाता, नान्यो-	
परिभ्रमामि	मैत्रा. ३।१	ऽतोऽस्ति द्रष्टा..	बृह. ३।७।२३
अवाधरात्तात्	गणप. ३	(?) अवितथा इव लक्षितः	वैतथ्य. ६
अवानुचानमवशिष्यम्	गणप. ३	(?) अविदितादधि-इति शुश्रुम	केनो. १।४
अवान्तरदिशो विस्फुलिङ्गाः, तस्मिन्ने-		अविद्यमानाया विद्यातया विश्वं खिलीकृतं	महो. ४।१३३
तस्मिन्ममौ.. [छां. उ. ५।६।१+	बृह. ६।२।९	अविद्यया मृत्युमेति विद्ययाऽमृतमश्नुते	भवसं. ३।१
अवाप्य भूमावसपत्नमृद्धं	भ. गी. २।८	अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा.. [ईशा. १।१+	मैत्रा. ७।९
अवाप्यनाकाशम्	बृ. उ. ३।८।८	अविद्यातत्कार्यहीनः स्वात्मबन्धहरः..	
अवारितं क्षयं याति वार्यमाणं तु		आनन्दरूपः.. [नृसिंहो. २।८+	रामो. २।४
वर्धते (मनः)	अमन. २।७०	अविद्ययैवोत्तमया.. विद्या सम्प्राप्यते	महो. ५।१०९
अवासनत्वात्सततं यदानमनुते मनः,		अविद्यासरुसम्भूतबीजमेकं द्विधा स्थितं	भवसं. ३।९
अमनस्ता तदोदेति.. [अ. पू. ४।४।८+	सुक्तिको. २।२९	अविद्यातिमिरातीतं... आनन्दममलं	अक्षयुप. ५।१
अवासनं स्थिरं प्रोक्तं मनो ध्यानं		अविद्यापञ्चपदैषा निबध्नाति नृणां सदा	भवसं. ३।१०
तदेव च । तदेव केवलीभानं..	अ. पू. १।२९	अविद्यापादमतिशुद्धं भवति (ब्रह्म)	त्रि. म. ना. ४।१
अविकल्परूपं हीदं सर्वं, नैव तत्र.. भिदा	नृसिंहो. २।७	अविद्यापादः सुविद्यापादश्चानन्दपाद-	
(?) अविकल्पो नाविकल्पोऽपि	नृसिंहो. २।१	स्तुरीयपादः (ब्रह्मणः पादचतुष्टयं)	त्रि. म. ना. १।४
अविकल्पोऽपि नात्र काचन		अविद्याप्रपञ्चस्य नित्यत्वमनित्यत्वं वाक्यं	त्रि. म. ना. ३।२
भिदाऽस्ति	नृसिंहो. ८।७	अविद्याभूतवेष्टितो जीवो देहान्तरं	
अविकल्पो ह्ययमात्मा वाङ्मनो-		प्राप्य लोकान्तरं गच्छति	पैङ्गलो. २।९
गोचरत्वाच्चिद्रूपश्चतुरूप		अविद्यायां बहुधा वर्तमाना वयं	
ओङ्कारो एव	नृसिंहो. २।७	कृतार्था इत्यभिमन्यन्ति बालाः	मुण्ड. १।२।९
अविकल्पो ह्ययमोङ्कारोऽद्वितीयः	नृसिंहो. २।७	अविद्यायामन्तरे वर्तमानाः स्वयंधीराः	
अविकल्पो ह्ययमात्माऽद्वितीयत्वात्	नृसिंहो. ८।७	पण्डितं मन्यमानाः [कठो. २।५+	मुं. उ. १।२।८
अविकल्पो ह्ययमोङ्कारोऽद्वितीयत्वादेव	नृसिंहो. ८।७	अविद्यायामन्तरे वेष्टयमानाः स्वयंधीराः	
अविकारोऽहमन्ययः, शुद्धो बोधः...	अध्यात्मो. ६९	[मा. पा.] मुं. उ. १।२।८+ मैत्रा. ७+९	

अविद्या यावदस्यास्तु नोत्पन्ना
क्षयकारिणी महो. ४।११४
अविद्यायाः स्थितिरुन्मेषकाले त्रि.म.ना. ४।६
अविद्या विद्यमानैव नष्टप्रज्ञेषु दृश्यते महो. ४।११२
अविद्यांशे सुतादौ वा कः क्रमः
सुखदुःखयोः महो. ५।१६७
अविनाभाविनी नित्यं जन्तूनां
प्राणचेतसी । आधाराधेयवच्चैते
एकभावे विनश्यतः अ.पू. ५।५२
अविनाशि चिदाकाशं सर्वात्मक-
मखण्डितम्...तदस्मीति... अ.पू. १।२२
अविनाशि तु तद्विद्धि भ.गी.२।१७
अविनाशिनामदेशकालवस्तुनिमित्तेषु
विनश्यत्सुयज्ञविनश्यतितदविनाशि सर्वसारो. ६
अविनाशी वा अरेऽयमात्मा-
ऽनुच्छित्तिधर्मा बृह. ४।५।१४
अविभक्तं च भूतेषु भ.गी. १३।१७
अविभक्तं विभक्तेषु भ.गी. १८।२०
अविभक्तांस्त्रीनेव लिङ्गरूपानेव
च सम्पूज्य [ब्रह्मविष्णुरूपान्] नृसिंहो. ३।४
अविमुक्तं न विमुञ्चेत् जाबा. १+
[रामो. १।१+ तारसा. १।१
अविमुक्तं वैकुण्ठक्षेत्रं देवानां देवयजनं जाबा. १+
[रामो. १।१+ तारसा. १।१
अविमुक्ते तव क्षेत्रे सर्वेषां मुक्तिसिद्धये,
अहं [रामः] सन्निहितस्तत्र... रामो. ३।५
अविमुक्तस्थिते दैवे रुद्रशासे तु
चेत्थरः ! प्राणास्तुरुद्रा विज्ञेयाः दुर्वासो. २।१०
अविरतिरा मेव इतरः; तां स मेवा.. बृह. १।४।४
अविरोधेन धर्मस्य सच्चरेत्पृथिवी... ना. प. ६।३३
अविवादो विरुद्धश्च देशितस्तं... अ. शां. २
अविशिष्टतयोपलभ्यमानः सर्वप्राणि-
बुद्धिस्थः...कूटस्थ उच्यते सर्वसा. ५
(?) अविशिष्टसुखस्वरूपश्चानन्द इत्युच्यते सर्वसा. ६
अविशेषेण सर्वं तु यः पश्यति
चिदन्वयात् ; स एव साक्षाद्विज्ञानी
..सशिवः सहरिविधिः [महो. ४।७६ बराहो. २।६३
अविसर्जयितव्यमनानन्दयितव्यं नृसिंहो. १।९

अविस्मृत्यगुरोर्वाक्यमभ्यसेत्तदहर्निशं १ यो. त. ७९
(?) अविशेषविज्ञानं विशेषमुपगच्छति मैत्रा. ६।२४
अवृक्षवृक्षरूपाऽसि वृक्षत्वं मे
विनाशय तुलस्यु. ६
अवृतेः सदसत्वाभ्यां वक्तव्ये
बन्धमोक्षणे । नावृतिर्ब्रह्मणः... २ आत्मो. २७
अवृद्धं वृद्धं चावृद्धं प्रकृष्टं चाकृष्ट-
मित्येवं स्तोत्र्यतमं भवति संहितो. ३।२
अवेक्षमाणमात्मानं [रामं]...
भानुलक्षं जपेन्मनुं रामर. २।५
अवेक्षेत गतीर्नृणां कर्मदोषसमुद्भवाः भवसं. १।३
अवेहि मां भार्गव वक्रतुण्डं ग.पू. १।९
अवेदनं विदुर्योगं..योगस्थः कुरु कर्माणि अक्ष्युप. ६
अवोत्तरात्तात् गणप. ३
अव्यक्तत्वात्सूक्ष्मत्वादुद्भूतत्वाद्ब्रह्म-
हत्वाभिर्मत्वाच्चानवस्योऽकर्ता
कर्तेवावस्थितः स्वस्थः (आत्मा) मैत्रा. २।१०
अव्यक्तनिधनान्येव भ.गी. २।२८
अव्यक्तभावैरहङ्कारैर्ज्योतिरिहं... महाना. १४।१५
अव्यक्तमक्षरे विलीयते सुबालो. २।२
अव्यक्तमहत्तत्त्वमहदहङ्कार इति
कामेश्वरी वज्रेश्वरी... देवताः भावनो. ६
अव्यक्तलिङ्गा व्यक्ताचारा
अनुमत्ताः [याज्ञव. २+ आश्रमो. ४
अव्यक्तलिङ्गोऽव्यक्ताचारो दिवानक्त.. प.हं.प. ८
अव्यक्तलिङ्गोऽव्यक्तार्थो मुनिरुन्मत्त..
तद्वृष्ट्या दर्शयेन्मृणाम् ना. प. ५।३४
अव्यक्तलिङ्गोऽव्यक्ताभिचारो बालो-
त्तमत्तपिशाचवत् (सञ्ज्ञासी) ना. प. ३।८७
अव्यक्तलेशाज्ञानाच्छादितपारमा-
र्थिकजीवस्य तत्त्वमस्यादि-
वाक्यानि ब्रह्मैकतां जगुः पैङ्गलो. २।६
अव्यक्तं चैवास्य योनिं वदन्ति विष्णुह. १।४
अव्यक्तं तु (रूपं) महेश्वरं रुद्रह. १०
अव्यक्तं दहति, अक्षरं दहति, मृत्युर्वै.. सुबालो. १५।२
अव्यक्तं पर्युपासते भ. गी. १२।३
अव्यक्तं भित्वाऽक्षरं भिनत्ति सुबालो. ११।२
अव्यक्तं वाऽन्नमक्षरमन्नादं सुबालो. १४।१
अव्यक्तं विशेषब्रह्मणि निरन्धनोवैश्वा-
नरो यथातस्मात्..स्वरूपं भजति त्रि.म.ना. ३।७

अव्यक्तं व्यक्तिमापन्नं	भ. गी. ७।२४	अशक्तिरपरिज्ञानं क्रमकोपो-	
अव्यक्ता एव येऽन्तस्तु स्फुट...	वैतथ्य. १५	ऽथवा पुनः [अ.शां. १९+ मैत्रा. ४।१९	
अव्यक्ताचारा अनुन्मत्ता उन्मत्तवदा-		अशक्यः सोऽन्यथा द्रष्टुं ध्यायमानः	
चरन्तः...आत्मानं मोक्षयन्तः	आश्रमो. ४	कुमारिकैः...विकारजननीमन्त्रा... मंत्रिको. ३	
अव्यक्तानु परःपुरुषोव्यापकोऽलङ्घ्य		अशङ्कितापिसम्प्राप्ताग्रामयात्रायथाऽध्वगैः महो. ५।७२	
एतच्च । यज्ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुः	कठो. ६+८	अशना च पिपासा च शोकमोहोजरा	
अव्यक्तात्पुरुषःपरः । अव्यक्तानपरं...	कठो. ३।११	मृतिः । एते षडूर्मयः प्रोक्ताः	वराहो. १।९
अव्यक्तादीनि भूतानि	भ. गी. २।२८	अशनापिपासे मे सोम्य विजानीहि	छान्दो. ६।८।३
अव्यक्ताद्व्यक्तयः सर्वाः	भ. गी. ८।१८	अशनायया हि मृत्युः..	बृ. ह. १।२।१
अव्यक्तासक्तचेतसाम्	भ. गी. १२।५	अशनाया पिपासा-शोक-मोह-जरा-	
अव्यक्ता हि गतिर्दुःखं	भ. गी. १२।५	मरणानीति षडूर्मयः	मुद्रलो. ४।२
अव्यक्तान्महत्, महतोऽहङ्कारः	त्रि. ब्रा. १।१	अशनायापिपासे मे सोम्य विजा-	
अव्यक्तान्मूलाविर्भावो मूलाविद्या-		नीहि (मा.पा.)	छां. च. ६।८।३
विर्भावश्च	त्रि. म. ना. २।५	अशनाया मृत्युस्तद्यद्वेत आसीत्स	
अव्यक्तोऽक्षर इत्युक्तः	भ. गी. ८।२१	संवत्सरोऽभवत्	बृह. १।२।४
अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयं	भ. गी. २।२५	अशनिरङ्गाराः, ह्यादुनयो	
अव्यक्तोऽव्यक्तात्सनातनः	भ. गी. ८।२०	विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०
अव्यपदेश्यम् (ब्रह्म-आत्मा)	रामो. २।४+	अशब्दमस्पर्शमरूपमचक्षुः...[ब्रह्म]	यो. शि. ३।१९
[ग. शो. १।४+ ५।७		अशब्दमस्पर्शमरूपमव्ययं	कठो. ३।१५
(?) अव्यभिचारिणं नित्यानन्दं	मैत्रा. २।१	[योगकुं. ३।३५+ पैङ्गलो. ३।८+	मुक्तिको. २।७२
अव्ययममहान्तमबृहन्तमज-		अशब्दोऽहमरूपोऽहं	ब्र. वि. ८२
मात्मानं मत्वा	सुबालो. ३।१	अशरीरमलोहितं शुभ्रमक्षरं वेदयते	प्रश्नो. ४।१०
अव्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणं(ब्रह्म-आत्मा)		(?) अशरीरस्यात्मनोऽधिष्ठानं..	छां. च. ८।१२।१
[नृ. पू. ४।२+ नृसिंहो. १।६		अशरीरस्यौष्ण्यमस्यैतद्धृतम्	मैत्रा. ६।७
अव्यवहार्यं केचन तत्तदेतदात्मान-		अशरीरं वाव सन्तं न प्रियाप्रियेस्पृशतः	छान्दो. ८।१२।१
मोमिति पश्यन्तः पश्यत	नृसिंहो. ९।९	अशरीरं शरीरेष्वनवस्थेष्ववस्थितं ।	
अव्यवहार्यमेवाद्वयम् (ब्रह्म-आत्मा)	नृसिंहो. ९।८	महान्तं विभुमात्मानं मत्वा	
अव्यवहार्यः केचनाद्वितीयः(ओङ्कारः)	नृसिंहो. ८।१	धीरो न शोचति [कठो. २।२२+ ना. प. ९।१५	
अव्यवहार्योऽप्यल्पः नालपः	मैत्रा. ९।७	अशरीरं शरीरेषु महान्तं विभुमीश्वरं,	
अव्याकुलस्य चित्तस्य बन्धनं विषये..	त्रि. ब्रा. २।२४	आनन्दमक्षरं साक्षान्मत्वा धीरो	
अव्यानयितव्यमनुदानयितव्यं (ब्रह्म)	नृसिंहो. ९।९	न मुह्यति	जा. द. ४।६२
(?) अव्याहृतं वा इदमासीत्सत्यं		अशरीरं सदा सन्तमिदं ब्रह्मविदं	
(अथ व्यातं वा इदमासीत्सत्यम्)	मैत्रा. ६।६	कचित् । प्रियाप्रिये न स्पृशत-	
अव्युत्पन्नमना यावत्.. गुरुशास्त्र-		स्तथैवं च शुभाशुभे	२ आत्मो. १५
प्रमाणैस्तु निर्णीतं तावदाचर	मुक्तिको. २।३०	अशरीरोऽनिन्द्रियोऽप्राणोऽतमाः	नृसिंहो. ७।४
अव्रणमस्नाविरःशुद्धमपापविद्धम्	ईशा. ८	अशरीरो निरिन्द्रियोऽप्राणोऽतमाः	
(अथ पुनः) अव्रती व्रती वा		सच्चिदानन्दमात्रः स स्वराद्भवति	नृसिंहो. ७।१
स्नातको वा.. यदहरेव विरजे-		अशरीरो वायुः, अन्नं विद्युत्..	छांदो. ८।१२।२
त्तदहरेव.. [ना. प. ३।७७+	य. हं. प. २	अशरीरो हि प्राणः	१पेत्. ३।६।७

अशक्तं शक्तपाणयः	भ. गी. १।४६	अशेषभूतान्तर्यामित्वेन वर्तमानं	
अशानाथ मे विज्ञास्यसि	छां. उ. ६।७३	अन्तर्बहिश्चाकाशात् [आत्मानं]	व.सू. उ. ९
अशान्तस्य कुतः सुखम्	भ. गी. २।६६	अशेषवेदवेदान्तेष्वं... उपासितव्यम्	भस्मजा. २।९
अशान्तस्य मनो भारो भारो-		अशेषेण परित्यागो वासनाया.. मोक्ष	
ऽनात्मविदो विदुः	महो. ३।१५	इत्युच्यते.. स एव विमलक्रमः	महो. २।३९
अशास्त्रविहितं घोरं	भ. गी. १।७।५	अशोकमनन्तं (आत्मानमुपासीत)	सुबालो. ५।१४
अशिखा अयज्ञोपवीता उन्मत्ता इव..	नृसिंहो. ६।३	अशोकत्वादमोहत्वाभृत्सिंहमन्विष्य	नृसिंहो. ७।१
अशारीरीति च्छरीरमभवत् च्छरीरस्य	१ ऐत. १।४।४	अशोच्यानन्वशोचस्त्वं	भ. गी. २।११
अशाश्वतं मन्यमानः शरीरं	मैत्रा. १।२	अभन् गच्छन् स्वपच्छन्	भ. गी. ५।८
अशित्वाऽऽचामन्ति (श्रोत्रियाः)	बृह. ६।१।१४	अभन्ति दिव्यान् दिवि देवभोगान्	भ. गी. ९।२०
अशिरस्कमपाणिपादं [ब्रह्मात्मा]	सुबालो. ३।२	अभ्राति प्रयतात्मनः	भ. गी. ९।२६
अशिवाः पाशसंयुक्ताः पशवः..		अभीयातामीश्वरौ जनयितवाञ्जोक्षेण	
तस्मादीशः शिवः स्मृतः	शिवो. १।१०	वर्षभेण वा	बृ. उ. ६।४।१८
अशीतिश्च शतं चैव सहस्राणि		अश्नुते साङ्गः सायुज्यम्	बृ. उ. १।३।२२
त्रयोदश । लक्षश्चैको विनिःश्वास		अश्नुते ह्यविर्भूय ओषधिवनस्पतयः	१ ऐत. ३।२।१
अहोरात्रप्रमाणतः	अ. ना. ३४	अश्माभवपरशुर्भव हिरण्यमस्तुतं भव	कौ. उ. २।११
अशीतिसहस्रं वा अर्कलिनो बृहती-		अश्रद्धाताः पुरुषाः	भ. गी. ९।३
रहरमि सम्पश्यन्ति	३ ऐत. २।२।३	अश्रद्धया हुतं दत्तं	भ. गी. १।७।२८
अशीर्यो नहि शीर्यते	बृह. ३।९।२६	अश्रुतं श्रोतृ, अमतं भंतु (अक्षरं ब्रह्म)	बृह. ३।८।११
[+४।२।४+४।४।२२.	+४।५।१५	अश्रुतः श्रोताऽमतो मन्ता (आत्मा)	बृह. ३।७।२३
अशुद्धं कामसङ्कल्पं शुद्धं कामविवर्जि-		अश्रुतो बुध्यते ग्रन्थः प्रायः सारस्वतः	सरस्व. ३४
तम्, मनएव मनुष्याणां [ब्र. विं. १+]	त्रि. ता. ५।२	अश्रुतोऽहमदृष्टोऽहमन्वेष्टव्योऽमरो..	ब्र. वि. ८५
अशुद्धं कामसम्पर्कात् (मनः)	मैत्रा. ६।३४	अश्रुपूर्णकुलेक्षणम्	भ. गी. २।१
अशुभकर्मनिर्मूलनपरः संन्यासेन..	जाबालो. ६।३४	अश्रोताऽमन्ताऽबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता	
अशुभक्षयकर्तारं फलमुक्तिप्रदायकं..		भवति, अथान्नस्याये द्रष्टा..	छां. उ. ७।९।१
ध्याये ब्रह्म सनातनम् ।	गर्भो. ९	अश्रोत्रियं ब्राह्मणं भोजयानस्य...	
अशुभाच्चालितं याति शुभं तस्माद-		(आद्धे) प्रहरन्ति वज्रं	इतिहा. २५
पीतरत्न... चालयेच्चित्तबालकम्	मुक्तिको. २।७	अश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति	महो. ६।८३
अशुभाच्छुभमिष्यते.. भयं यद्यभयं...	ते. विं. ९।२३	[+ऊ. पुं. ६+अ. शिरः. ३।१६	
अशुभाशुभसङ्कल्पः संशान्तोऽस्मि...	सं. सो. २।४९	अश्लोणाङ्गैरहुताः स्वर्गं तत्र पश्येम	
अशुभेषु समाविष्टं शुभेष्वेवावतारयेत्;		पितरं पुत्रम्	सहस्रै. १०
अशुभाच्चालितं याति (चित्तं)	मुक्तिको. २।६	अथ इव रोमाणि विधूय पापं..	छांदो. ८।१३।१
अशून्यं शून्यभावं तु शून्यातीतं		अश्वक्रान्ते रथक्रान्ते विष्णुक्रान्ते	
हृदिस्थितं । न ध्यानं च न च ध्याता..	ते. विं. १।१०	वसुधारे [ऊ. पुं. १+वनदु. १५८+	महाना. ४।४
अशूरेण हताः शूरा एकेनापिशतहंतं,		अश्वत्थं प्राहुरव्ययम्	भ. गी. १।५।१
विषं विषयवैषम्यं, न विषं...	महो. ३।५४	अश्वत्थमेनं सुविरुद्धमूलं	भ. गी. १।५।३
अशूण्वतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।५	अश्वत्थः सर्ववृक्षाणां	भ. गी. १।०।२६
		अश्वत्थामा विकर्णश्च	भ. गी. ५।८

अश्वपूर्वार्थमध्याह्स्तिनाद..[श्रीसू.३ ऋ.खि.५।८७।३	अष्टमेन तु पिण्डेन वाचं पुष्यति..	पिण्डो.७
अश्वमेधं वेद य एनमेवं वेद	अष्टमेऽबुद्धयाऽध्यवस्यते	निरुक्तो.१।४
अश्वपतिर्वै भगवन्तोऽयंकैकयः सम्प्र-	अष्टमेमासे सर्वलक्षगसम्पूर्णोभवति	गर्भो.३
तीममात्मानं वैश्वानरमध्येति	अष्टमो मृदङ्गनादः (जपसिद्धौ)	हंसो.७
अश्वतथः सोमसवनस्तदपराजिता	अष्टमो यजमानो भवति	ना.पू.ता.१।१
अश्वमेधसहस्राणि...एकस्य ध्यान-	अष्टमो (यदु) य उद्रीथः	छां.उ.१।१।३
योगस्य कलां नार्हन्ति षोडशी	अष्टरात्रलयेनापि..क्षुत्पिपासादिभावैः-	अमन.१।५८
अश्वस्य शीष्णां प्रयदीमुवाच	अष्टम्यां व्रजते रुद्रं पशूनांचपतिं..	नादभि.१५
अश्वमेधो महायज्ञकथा	अष्टवक्त्रं तु रुद्राक्षमष्टमात्राधिदैवतं	रु.जा.३२
अश्वः प्रतिहारः, पुरुषो निधनम्	अष्टवर्षा भवेत्कन्या नववर्षा तु	
अश्वः समभवद्यदश्ववत्तन्मेध्यमभूत्	रोहिणी...अत ऊर्ध्वं रजस्वला	इतिहा.६६
अश्विनावध्वर्यु, त्वष्टाप्नीत्	अष्टवसत्रो नारायणः	ना.पू.ता.५।६
अश्विनादधीचेऽश्वयंशिरःप्रत्यैरयतं	अष्टविषमाख्यातं योगिनां बलम्	आयुर्वे.१३
अश्विनोर्बाहुभ्यां...प्रतिगृह्णामि	अष्टश्राद्धान्यष्टदिनेषुवा एकदिनेवा..	ना.प.४।३९
अश्विनौ पूर्वपादौ	अष्टसिद्धयोनवनिधयो..पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
अश्विनौ मरुतस्तथा	अष्टाक्षरसमायुक्तं.. यत्तत्तत्पुरुषं..	पं.त्र.९
अश्विनौ व्यात्तं, इष्टं मनीषाण..	अष्टाक्षरमष्टमूर्ति भवति	ना.पू.१।१
अश्वो मनुष्यान् (अवहत्)	अष्टाक्षरमष्टपत्रं चक्रं भवति	नृ.पू.५।४
अष्टकृत् एकादशकृत् गायत्री जपेत्	अष्टाक्षरं ह वा एकं गायत्र्यै पदम्	
अष्टकृत् प्रयुक्ता गायत्री गायत्रेण	एतदु हैवास्याः.. (हास्याः)	
छन्दसासमिता अमुं लोकमभिजयति	[बृह.५।१४।१,२,३+	गायत्र्यु.१
अष्टकैः षड्विंशत्यैकपाशं त्रिमार्ग-	अष्टाक्षरः प्रथमः पादो भवति, अष्टा-	
मेदं द्विनिमित्तैकमोहम्	क्षराक्षयः पादा भवन्ति	नृ.पू.२।२
अष्टदलपूजा-आदित्यसवितृसूर्यखग-	अष्टाक्षरा वै गायत्री	नृ.पू.५।४
पूषगभरित्तमार्तण्ड.. जातेः	(?) अष्टाक्षराक्षयः पादा भवन्ति	नृ.पू.२।२
अष्टदिक्पालैर्भूमिपद्मं विकसितं	अष्टाचक्रानवद्वारा, देवानांपूरयोध्या	अरुणो.१
जगत् । संसारार्णवसंज्ञातं..	अष्टाचत्वारिंशदक्षरा जगती जागतं	
(?) अष्टवैकादशधा द्वादशधा	तृतीयसवनं, तदस्यादित्याः..	छां.उ.३।१६।५
अष्टपत्रं तु हृत्पद्मं द्वात्रिंशत्...	अष्टादशदिनान्ते च... गरिमाख्यां	
तस्य मध्ये स्थितो भानुः	लभेत् सिद्धिं	अमन.१।६६
अष्टपादं शुचिं हंसं त्रिसूत्रमणुमव्ययं,	अष्टादशब्रह्मांडानि जायन्ते पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
द्विधर्मोन्धं..सर्वं पश्यन्..[मैत्रा.६।३५ +मंत्रिको.१	अष्टादशसहस्रे द्वे स्त्रियो जायन्ते	
कष्टप्रकृतिरूपाऽष्टधाकुण्डलीकृता	पुरुषोत्तमात्	सि.वि.२
कुण्डलिनी शक्तिर्भवति	अष्टादशसु मर्भस्थानेषु क्रमाद्वारणं	
अष्टप्रकृतिरूपासाचाष्टधाकुण्डलीकृता	प्रत्याहारः	शांडिल्यो.१।८।१
अष्टमं ब्रह्मरन्ध्रं व्यात्परिनिर्वाणसूचकं	अष्टादशामीकथिताहस्ताः शङ्खादिभिः	रा.पू.१।९
अष्टमे धामनिवाग्भवेमागस्त्यंवागर्थ-	अष्टादशोक्तमवरं येषु क्रमेषु	मुं.१।२।७
कलामयं...प्रभाकरी विद्येयं	अष्टापिधानानकुलीदन्तैःपरिवृतापविः	वनदु.५१
	(अथ) अष्टारमष्टपत्रं चक्रं भवति	नृ.पू.५।३

अष्टावष्टसहस्रे द्वे शताभिक्यः स्त्रियः.. कृष्णो. १३
 अष्टाविंशत्यहंयस्यलयः.. वशित्वसिद्धिं अमन. १।७१
 अष्टांगं च चतुष्पादं त्रिस्थानं ध्या. विं. १३
 अष्टोत्तरशतैर्मासुपवीतं प्रकल्पयेत् रु. जा. १७
 अष्टोत्तरं सन्धिषशतमष्टाकपालं शिरः
 सम्पद्यते निरुक्तो. २।१
 अष्टौ महा अष्टावतिग्रहाः बृह. ३।२।१
 अष्टौ प्रकृतयः षोडश विकाराः शरीरे
 तस्यैव देहिनः गर्भो. ३
 अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा
 [अक्षयु. ३+विष्णुह. ३।१+ गायत्री. ३।११
 अष्टौ ब्राह्मणान्सम्यग्ग्राहयित्वा गणप० फ. श्रु.
 अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यग्ग्राहयेन्मेषावी.. इतिहा. २८
 अष्टौ मासानेकाकी यतिश्चरे-
 ह्यवेव वा विचरेत् आरुणि. ४
 अष्टौ लोका अष्टौ देवा अष्टौ पुरुषाः बृह. ३।१।२६
 अष्टौ वसव एकादश रुद्रा द्वादशादि-
 त्यास्तएकत्रिंशत्, इन्द्रश्चैव प्रजाप-
 तिश्च त्रयस्त्रिंशविति (देवाः) बृह. ३।१।२
 असकृद्वाग्मिनादग्धं जगत्तद्ब्रह्मसात्कृतं बृ. जा. २।११
 (?) असकृदावर्तानि भूतानि भवन्ति छां. उ. ५।१०।८
 (?) असकृदिहावर्तनं दृश्यते मैत्रा. १।८
 असकृद्भिमातो ह्येवैष ब्रह्मलोकः (मा. पा.) छां. उ. ८।४।२
 असक्तबुद्धिः सर्वत्र भ. गी. १८।४९
 असक्तं तेषु कर्मसु भ. गी. ९।९
 असक्तं निर्मलं चित्तं युक्तं संसार्य विस्फुटं अ. पू. १।५६
 असक्तं सर्वभूतैव भ. गी. १३।१५
 असक्तः स विशिष्यते भ. गी. ३।७
 असक्तिरभिषङ्गः भ. गी. १३।१०
 असक्तो ह्याचरन् कर्म भ. गी. ३।१९
 असङ्कल्पनमात्रैकसाध्ये सकलसिद्धिदे
 असंकल्पातिसाम्राज्ये तिष्ठ.. महो. ४।९८
 असङ्कल्पनशस्त्रेण.. ब्रह्मसंपद्यते तदा महो. ४।९१
 असङ्कल्पेन सकलाश्चेष्टाः... श्रेयः
 सम्पादयन्ति.. अ. पू. २।७
 असङ्ख्यशीर्षमसंख्यपादमनन्तरं ग. शो. ४।७
 असङ्ख्याकानन्दसमुद्रं.. अलंकृतं सि. सा. ५।१
 असङ्ख्याताः पुराजाता जायन्तेऽद्यापि
 चाभिः। उत्पत्स्यन्तेऽपि (जीवाः) महो. ५।१३६

असङ्गतासदानास्ति किमुतावरणच्युतिः अ. शां. ९७
 असङ्गत्वादविकारित्वादसत्त्वात् नृसिंहो. ८।३
 असङ्गमगुणमविक्रियमव्यपदेश्यम् नृसिंहो. ९।९
 असङ्गमरसमगन्धमचक्षुष्कम् बृह. ३।८।८
 असङ्गव्यवहारत्वात्.. वासनानप्रवर्तते मुक्तिको. २।२८
 असङ्गशस्त्रेण दृढेन छित्त्वा भ. गी. १।५।३
 असङ्गो नहि सज्जते बृह. ३।९।२६+
 [४।२।४+४।४।२२+ ४।५।१५
 असङ्गोऽहमनङ्गोऽहमलङ्कोऽहमहंहरिः अध्यात्मो. ६८
 असङ्गो ह्ययमात्माऽतो यूयमेव स्वप्रकाशाः नृसिंहो. ९।८
 असङ्गो ह्ययं पुरुष इत्येवमेवैतत् [बृ. उ. ४।३।१५।१६
 असच्च सच्च चिन्मात्रनाद्यन्तं चिन्मयं.. ते. विं. २।३०
 असज्जजान सत आवभूव चित्त्यु. १४।४
 असज्जागरिते दृष्ट्वा स्वप्ने प्रपश्यति तन्मयः अ. शां. ३९
 असतां च प्रतिग्रहं स्वाहा प्रा. शो. १।९
 असतो मायया जन्मतत्त्वतो नैव युज्यते अद्वैतो. २८
 असतो मा सद्गमय [बृ. उ. १।३।२८+ अक्षयु. २
 असत्कल्पो विकल्पोऽयं विश्वमित्येकवस्तुनि अध्यात्मो. २२
 असत्कृतमवज्ञातं भ. गी. १७।२२
 असत्कृत्यपरित्यागो ह्युपायान्तरवर्जनम् भवसं. ५।१९
 असत्यत्वं यदि भवेत्सत्यत्वं न घटिष्यति ते. विं. ५।२२
 असत्यत्वेन भानंतु संसारस्य निवर्तकम् २ आत्मो. ८।५
 असत्यमप्रतिष्ठं ते भ. गी. १६।८
 असत्यस्मिन् परानन्दे स्वात्मभूतेऽस्मि-
 लात्मनि। को जीवति नरो जन्तुः.. कठक. २७
 असत्यस्य कुतो जनिः, अजातस्य कुतो.. अध्यात्मो. ५८
 असत्यं बुद्धिरूपकं, अहङ्कारमसद्भीति ते. विं. ३।४८
 असत्यं हि मनोरूपमसत्यं... ते. विं. ३।४८
 असत्त्वमरजस्कमतमस्कममायम् नृसिंहो. ९।९
 [नरकइतिच] असत्संसारविषयजन-
 संसर्ग एव नरकः निरालं. २०
 असत्स्वप्ने पितृष्ट्वाच प्रतिबुद्धो न पश्यति अ. शां. ३९
 असदित्युच्यते पार्थ भ. गी. १७।२८
 असदेतदिति ज्ञात्वा मातृभावं निवेशय महो. ५।१६६
 असदेव गुणं सर्वं सन्मात्रमह... ते. विं. ३।५९
 असदेव भवोद्भवम्, असदेव गुणं.. ते. विं. ३।५८
 असदेवमग्र आसीदेकमेवाद्वितीयं छान्दो. ६. २।१
 असदेव तदा सर्वमसदेव..... ते. विं. ३।५८
 असदेवेदमग्र आसीत् [छान्दो. ३।१९।१ + ६।२।१]

असदेवेदमित्यन्तं निश्चित्यास्थां परित्यज महो. ६।३४
 असदब्रह्मेति वेद चेत्, अस्ति ब्रह्मेति... तैत्ति. २।६
 असद्रूपो यथा स्वप्न उत्तरक्षणवाधितः यो. शि. ४।१०
 असद्वा इदमत्र आसीत् [तैत्ति. २।७+ सुबालो. ३।१
 असमेव स भवति, असदब्रह्मेति.. तैत्ति. २।६
 असमानयितव्यमनिन्द्रियं... नृसिंहो. ९।९
 असमीक्ष्य प्रवर्तितानि स्तूयन्ते २ प्रणवो. १९
 असम्प्रज्ञातनामाऽयं समाधि-
 योगिनां प्रियः मुक्तिको. २।५४
 असम्बन्धात्तथा इत्य ग्रामोऽप्ये
 विपिनोपमः अ. पू. १।३३
 असम्बन्धो विषाणवत् अ. शां. १६
 असम्बाधानुरागावतोऽभिसिद्धयति छान्दो. ७।१२।२
 असम्भूतः स मर्त्येषु भ. गी. १०।३
 असह्यः [अशक्यः] सोऽन्यथा ब्रह्म मन्त्रिको. ३
 असंयतात्मना योगः भ. गी. ६।३६
 असंविद्वत्पन्द्मात्रेणयाति
 चित्तमचित्तात् अ. पू. ५।४३
 असंवृतमनन्तरमबाह्यं [ब्रह्म] सुबालो. ३।२
 असंवेदनमशान्तमात्मवेदनमाततं महो. ५।४७
 असंवेदनरूपा च षष्ठीभवति भूमिका अ. पू. ५।८४
 असंवेदनरूपा तु षष्ठी तुर्यपदाभिधा अ. पू. ५।८८
 असंशयवतां मुक्तिः संशया-
 विष्टचेतसां, न मुक्तिर्जन्मजन्मान्ते.. मैत्रे. २।१६
 असंशयं महाबाहो भ. गी. ६।२५
 असंशयं समग्रं मां भ. गी. ७।१
 असंसक्तिः पञ्चमी (भूमिका) वराहो. ४।१
 असंसर्गाभिधामन्यान्तृनीयायोगभूमिकां अक्षुप. १८
 असंमिद्धस्तु रक्तशरीरसंयुक्तोभवति सामर. १००
 असंस्कृताध्वगालोके मनस्यन्यत्र
 संस्थिते... तच्चिद्ब्रह्मास्मि सर्वगम् अ. पू. ५।२२
 असंस्पृश्यमचक्षुषाम् जा. द. १।४
 असा आत्माऽन्तर्बहिश्च मैत्रा. ५।२
 असाधुनैतमुपागादित्येव तदाहुः छान्दो. २।१।२
 असाम्नैनमुपागादित्यसाधुनै-
 मुपागादिति छां. उ. २।१।२
 असावदो मा प्रापदिति बृह. ५।१४।७
 असावन्तर्गतः सुराणाम्, योहैवंवित्त मैत्रा. ६।३५
 असावप्राणारूपाः प्राणसंस्पर्शेनोद्भवति मैत्रा. ६।२६

असावभिध्यातामोमित्यनेनोर्ध्व-
 मुत्क्रान्तः स्वातंत्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
 असावस्मै कामो मा समृद्धीति वा बृह. ५।१४।७
 असावात्माऽन्तर्बहिश्चान्तर्बहिश्च मैत्रा. ५।५
 असावात्माऽमुमात्मानमस्मा आत्मने
 सम्प्रयच्छति १ ऐत. ३।७।३
 असावादित्य उद्गीथः, एष प्रणवः... मैत्रा. ६।४
 असावादित्यो ब्रह्म सूर्यो. ५
 असावादित्यो ब्रह्मेत्यजपयोपहितं
 हंसः सोऽहम् महावा. २
 असाविति त्रिरस्य मूर्धानमभिजिघ्रेत् कौ. उ. २।११
 असाविति नामास्य गृह्णाति [कौ. उ. २।११, ११, ११
 असावित्यथास्य दक्षिणे कर्णे जपति कौ. उ. २।११
 (१) असावृद्धीतिरव्ययः कौ. उ. १।७
 असिक्न्या (क्रिया) मरुद्वेषे वित्त-
 स्तयाज्जीकीये... महाना. ५।२१
 असिताङ्गोरुरुश्चन्द्रक्रोषोन्मत्तकपालि-
 भीषणसंहाराः सूर्यता. ५।१
 असितो देवलो व्यासः भ. गी. १०।१३
 असितो न व्यथते, न रिष्यति बृह. ३।९।२६
 [४।२।४+४।४।२२+ ४।५।१५
 असुखदुःखोऽद्वयः परमात्मा नृसिंहो. ९।७
 असुप्तः सुप्तानभिचाकशीति बृ. उ. ४।३।११
 असुराणां ह्येषोपनिषत्प्रेतस्य शरीरं
 भिक्षयावसनेनालङ्कारेणेतिसंस्कुर्वन्ति छान्दो. ८।८।५
 असुरान्यन्न उन्नीथेनात्ययामेति बृ. उ. १।३।१
 असुरामेवाप्येति योऽसुरामेवास्तमेति सुबालो. ९।१२
 (१) असुरिति वा अहमेतमुपासे
 [बृ. उ. २।१।१०+ कौ. उ. ४।१२
 असुरोऽहं, सुरोऽहं, उच्चाररहितोऽहं अद्वै. भा. १
 असुर्यानामतैलोकाब्धेनतमसावृताः ईशा. ३
 असूयकायानृजवे शठाय मा मा ब्रूया
 वीर्यवतीयथास्याम् [शाट्पाय. ३. ३+ मुक्तिको. १।५१
 असूगाञ्जनं कर्मप्रतोदः छां. उ. १।५।१
 असौवावादित्यउद्गीथः [छां. उ. १।५।१ + मैत्रा. ६।४
 असौ किं वृश्चिकैर्दष्टो देहान्ते
 वा कथं सुखी यो. शि. १।३३
 असौ खलु वावैष आदित्यः सहवै. १७
 असौ खल्वादित्यो ब्रह्म शौनको. ४।३

असौ गौरसावन्धः बृ. उ. ३।४।२
 असौचन्द्रस्तद्यावानेवप्राणस्तावत्य... छान्दो. १।५।१३
 असौ च सक्थ्यौ दक्षिणा
 चोदीची च पार्श्वे (अर्कस्य) बृह. १।२।३
 असौ चासौ चेर्माँ बृ. उ. १।२।३
 असौ नामायमिदंरूपः (आत्मा) बृह. १।४।७
 असौ नामायमिदंरूपं..[मा. पा.] बृ. उ. १।४।७
 असौ मया हतः शत्रुः भ. गी. १६।१४
 असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः... नीलरु. १।९
 असौ योऽपक्षीयति सू. ता. १।२
 असौ योवसर्पतिनीलप्रीवोविलोहितः सू. ता. १।४
 असौ योऽस्तमेति सूर्यता. १।२
 असौ वाऽऽदित्य च्छीथः (मा. पा.) छां. उ. १।५।१
 असौ वा आदित्य इन्द्रः सैषो-
 ऽग्निस्तस्येमा इष्टकाः... मैत्रा. ६।३३
 असौ वा आदित्य च्छीथः
 एष प्रणव ओमिति... छान्दो. १।५।१
 असौ वा आदित्यः पिङ्गलः छान्दो. ८।६।१
 (!) असौ वा आदित्यः सविता मैत्रा. ६।७
 ? असौ वा आदित्यो देवमधु छान्दो. ३।१।१
 असौ वा आदित्यो बहिरात्माऽन्त-
 रात्मा प्राणो बहिरात्मा
 गत्यान्तरात्मनाऽनुधीयते गतिः... मैत्रा. ६।१
 असौ वाव लोको गौतमाग्निः छान्दो. ५।४।१
 असौ वैलोकोऽग्निर्गौतम तस्यादित्य
 एव समित्, रश्मयो घूमः बृह. ६।२।९
 असौ स्वपुत्र-मित्र-कलत्र-बन्धवा-
 दीच्छिखायज्ञोपवीतं...
 सर्वकर्माणि... हित्वा प. हं. २
 असौ हि सर्वत्र सर्वश सर्वात्मा
 सन्सर्वमस्ति नृसिंहो. ४।२
 अस्तङ्गवायां क्षीणायामस्यां
 (मायायां) ज्ञास्यसि... महो. ५।११५
 अस्तमित आदित्ये कथं वा-
 ऽस्थोपस्पर्शनमिति कठश्रु. ९, १०
 अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य
 किञ्ज्योतिरेवायं पुरुषः बृह. ४।३।३
 अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य
 चन्द्रमस्यस्तमिते.. किञ्ज्योति.. बृह. ४।३।५

अस्तमित आदित्ये याज्ञवल्क्य
 चन्द्रमस्यस्तमितेशांतेऽग्नौ..
 किञ्ज्योतिरेवायं पुरुषः बृह. ४।३।६
 अस्तं यन्निधनमेतद्ब्रह्मादित्ये प्रोतं छां. उ. २।१४।१
 अस्ति खलत्रन्योऽपरो भूतात्मा मैत्रा. ३।२
 अस्ति चेच्छवालङ्कारवत्कर्मा-
 चारविद्यादूरः सं. सो. २।५९
 अस्ति चेदस्ति तारूपं ब्रह्मैवास्तित्व-
 लक्षणम्... पश्यन्नपि सदा नैव
 ..स्वात्मनः पृथक् बराहो. २।२६
 अस्ति तालक्षणा सत्ता, सत्ता ब्रह्म.. पा. ब्र. ४९
 अस्ति नास्तीति कर्तव्यतानूपचारः भावनो. ७
 अस्ति नास्त्यस्ति नास्तीति नास्ति
 नास्तीति वा पुनः। चलस्थिरोभया-
 भावैरावृणोत्येव बालिशः अ. शां. ८३
 अस्ति ब्रह्मेति चेद्वेद परोक्षज्ञानमेव
 तत्। अहं ब्रह्मेति चेद्वेदसाक्षात्कारः.. बराहो. २।४१
 अस्ति ब्रह्मेति ब्रह्मविद्याविदब्रवीत् मैत्रा. ४।४
 अस्ति ब्रह्मेति चेद्वेदसन्तमेनंततोविदुः तैत्ति. २।६।१
 अस्ति भगव आकाशाद्भूयः छां. उ. ७।१२।२
 अस्ति भगव आशाया भूयः छां. उ. ७।१४।२
 अस्ति भगवश्चित्ताद्भूय इति, चित्ताद्वाव
 भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्ब्रवीतु छां. उ. ७।५।२
 अस्ति भगवस्तेजसो भूयः.. छान्दो. ७।११।२
 अस्ति भगवःसङ्कल्पाद्भूय इति, सङ्कल्पा-
 द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्.. छान्दो. ७।४।३
 अस्ति भगवः स्मराद्भूय इति, स्मरा-
 द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्.. छान्दो. ७।१३।२
 अस्ति भगवोऽद्भ्यो भूयः.. छान्दो. ७।१०।२
 अस्ति भगवो ध्यानाद्भूय इति, ध्याना-
 द्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्.. छान्दो. ७।६।२
 अस्ति भगवो नाम्नो भूय इति.. छान्दो. ७।१।५
 अस्ति भगवोऽन्नाद्भूय इति, अन्नाद्वाव.. छान्दो. ७।९।२
 अस्ति भगवो बलाद्भूय इति बलाद्वाव.. छान्दो. ७।८।२
 अस्ति भगवो मनसो भूय इति, मनसो
 वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्.. छान्दो. ७।३।२
 अस्ति भगवो वाचो भूय इति.. छान्दो. ७।२।२
 अस्ति भगवो विज्ञानाद्भूय इति, विज्ञा-
 नाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे.. ब्रवीतु छान्दो. ७।७।२

अस्ति वस्तु तथोच्यते	आगम.४४
अस्ति वस्तुत्ववादिनाम्	आगम.४२
[?]अस्तिहिरण्यस्योपात्तंगोअग्नीनां	बृ.उ.६।२।७
अस्तीति प्रत्ययो यश्च यश्च नास्तीति	
वस्तुनि, बुद्धेरेव गुणावेतौ न तु	
नित्यस्य वस्तुनः	२ आत्मो.२८
अस्तीति भुवतोऽन्यत्रकथं तदुपलभ्यते	कठो.६।१२
अस्तीत्युक्तेजगत्सर्वं सद्रसं ब्रह्मतद्भवेत्	बराहो.२।७१
अस्तीत्येके नायमस्तीति चैके	कठो.१।२०
अस्तीत्येव प्राणानां निदश्रेयसादानं	कौ.उ.३।२
अस्तीत्येवोपलब्धस्य तत्त्वभावः	
प्रसीदति	कठो.६।१३
अस्तीत्येवोपलब्धव्यस्तत्त्वभावेन..	कठो.६।१३
अस्तेयं नाम मनोवाक्कायकर्मभिः	
परद्रव्येषु निःस्पृहता	शां.स्यो.१।१।३
अस्त्यनस्तमितो भास्वानजो देवो...	महो.४।५६
अस्त्रिशूलडमरुखङ्गकाल..	लांगूलो.७
अस्थिचर्मनाडीरोममांसाश्चेति	
पृथिव्यंशाः	शारीरको.३
[?]अस्थिचर्मस्नायुमज्जामांससंघाते..	मैत्रा.१।२
अस्थि प्रतिहारः	छान्दो.२।१९।१
अस्थिभिश्चितं मांसेनानुलिप्तं चर्मणाव-	
बद्धं (शरीरं)	मैत्रे.१।३
अस्थिभ्यः पर्वताः, लोमभ्य ओषधि-	
वनस्पतयः.. ललाटाद्बुद्धो जायते	सुबालो.२।१
अस्थिभ्यो मज्जा मज्जातः शुक्रम्	
[रेतः] [गर्भो. २+	निरुक्तो.१।२
अस्थिमज्जा प्रजायते	पिण्डो.५
अस्थिराः सर्व एवेमे [महो.३।४+	भवसं.१।२६
अस्थिस्यूणां स्नायुबद्धं..चर्मावनद्धं दुर्ग-	
न्धिपूर्णं मूत्रपुरीषयोः (शरीरं)	ना.प. ३।४६
अस्थिस्नाय्वादिरूपोऽयं शरीरं भाति..	कठरु.२०
अस्थीनि चहवै त्रीणि शतानि षष्टिश्च	गर्भो.११
अस्थीन्यन्तरतोदारुणि..मज्जोपमा..	बृह. ३।९।३०
अस्थीन्युपग्रहा अस्त्रगाञ्जनम्	छाग. ६।२
अस्थूलमनञ्जनलपमपारं (ब्रह्म)	सुबालो. ३।२
अस्थूल-मनण्वहस्व-मदीर्घ-मलोहित-	
मस्नेह-मच्छाय-मतमो-ऽवाय्वना-	
काश-मसङ्ग-मरस-मगन्ध-मचक्षु-	

एक-मश्रोत्रमवागमनो-ऽतेजस्क-	
मप्राण-ममुख-ममात्र-मनन्तर-	
मबाह्वं (अक्षरब्रह्म)	बृह. ३।८।८
अस्थूलमनणु ह्रस्वमदीर्घमजमव्ययं	यो.शि. ३।१९
अस्थूलोऽस्थूलोऽस्थूलः (गणेशः)	ग.शो. २।३
अस्नाविरं शुद्धमपापविद्धम्	ईशा. ८
अस्नेह-मच्छाय-मतमो-ऽवाय्वनाकाशं	बृ.उ. ३।८।८
अस्पन्दमानं विज्ञानमनाभासमजं यथा	अ.शां.४८
अस्पन्दमानं विज्ञानमनाभासमजं तथा	अ.शां.४८
अस्पर्शमरूपमरसम् [नृसिंहो. ९।९+	सुबालो. ३।१
अस्पर्शयोगो वैनाम दुर्देशं....योगिनां	अद्वै.३९
अस्पर्शयोगो वैनाम सर्वसत्त्वसुखो..	अ.शां. २
अस्पृष्टाऽद्रष्टाऽवक्ताऽवाप्ता (आत्मा)	मैत्रा.६।११
अस्मत्कृतस्यैनसोऽवयजनमसिस्वाहा	महाना. ७।१४
अस्मदादीनां जन्म तदधीनं	राधोप. ३।३
अस्मभ्यं च सौभागमायजस्व	महाना.
अस्मा इमामुपसन्नाय सम्यक्परीक्ष्य	
दद्याद्वैष्णवीमात्मनिष्ठां	शाट्याय. ३४
अस्माकमेवायं महिमा	केनो. ३।१
अस्माकं तु विशिष्टा ये	अ.गी. १।७
अस्माकं बोध्यविता तनूनां	
[ऋक्सं. ३।८।१९ = मं. ५।४।९	महाना. ६।१६
अस्माकं भूत्वाविता तनूनाम्	अरुणो. १
अस्माच्छरीरात्समुत्थाय परं ज्योति-	
रूपसम्पद्य	मैत्रा.२।२
(?) अस्माच्छरीरादात्मनः	बृह. ४।२।३
(?) अस्माच्छरीरादुत्क्रामति	छां.उ. ८।६।५
अस्मात्पदार्थनिचयात्..माकिञ्चित्तत्र	अ.पू. ५।१०६
(एवं) अस्मात्सर्वस्मात् पुरतः	
सुविभातमेकरसमेव	नृसिंहो. २।३
अस्मात्सर्वस्मात् प्रियतमः	नृसिंहो. २।३
अस्मात् स्यन्दते सिन्धवः सर्वरूपाः	
[मुं.उ.२।१।९ +	महाना. ८।३
अस्माद्धेवात्मनो यद्यत्कामयते	
तत्तत्सृजते	बृह. १।४।१५
अस्मान्नातः परं किञ्चित् योवै वेद..	ग.शो. ३।१
अस्मान्मायी सृजते विश्वमेतत्त-	
स्मिन्नान्यो मायया सन्निरुद्धः	श्वेता. ४।९
अस्माभिरनुप्रतिचक्ष्याभूदोतेयन्ति	
ये अपरीषु पश्यान्	चित्त्यु.१८।१

अस्माभिर्दत्तं जरसः परस्तात्... सहवै. ९
 अस्माहोकात्मेत्य एतमन्नमयमात्मानं
 [तैत्ति. २।८।१+ ३।१०।५
 अस्मिच्छरीरे किं कामोपभोगैः मैत्रा. १।४
 अस्मिन्कामाः समाहिताः छान्दो. ८।१।५
 अस्मिन्क्षेत्रे सञ्चरत्येष देवः श्वेताश्व. ५।३
 अस्मिन्नाकाशेऽयेनोवासुपर्णो वा वि-
 परिपत्य श्रान्तःसंहृत्य पक्षौसंहृत्य वृ.उ. ४।३।१९
 अस्मिन्नोता इमाः प्रजाः एष आत्मा... मैत्रा. ७।७
 अस्मिन्पञ्चात्मके शरीरे तत्र यत्कठिनं
 सा पृथिवी, यद्वचं ता आपः गर्भो. १
 (अथ) अस्मिन्प्राणैकधा भवति कौ.उ. ४।१९
 (अथ) अस्मिन्प्राण एवैकधा भवति कौ.उ. ३।३
 अस्मिन्प्राणे सर्वं प्रतिष्ठितं छां.उ. ७।१५।१
 अस्मिन्ब्रह्मपुरे वेदम दहरं यद्विदमुने,
 पुण्डरीकं तु तन्मध्ये पञ्चम. ३४
 अस्मिन् रणसमुद्यमे भ.गी. ३.४०
 अस्मिन् नृसिंहे सर्वमयं सर्वात्मानं हि सर्वं नृसिंहो. ८।१
 अस्मिन्सदृशं पुण्यासमेधमानः स्वेगृहे वृ.उ. ६।४।२४
 अस्मिन्संसारे किं कामोपभोगैः मैत्रा. १।८
 अस्मिन्संसारे भगवंस्त्वं नो गतिः मैत्रा. १।८
 अस्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः छां.उ. ३।१२।३
 अस्मिन् आत्मनि जगत् प्रत्यस्तं याति मैत्रा. ६।१७
 अस्मिन् लोकेऽमुष्मिन् य एतमेवं
 विद्वानुपास्ते [छान्दो. ४।११।२+ १२।२, १३।२
 अस्मिन् सर्वस्मिन्नेषाऽन्तर्हितेति
 तस्मादेषोपासीत मैत्रा. ६।६
 अस्मिन्नेदिदं ब्रह्मपुरे सर्वं समाहितं
 किं वा ततोऽतिशिष्यते छान्दो. ८।१।४
 अस्मीति शब्दविद्योऽयं समाधिः
 सविकल्पकः सरस्व. ५२
 अस्मीत्यैक्यपरामर्शः (शात्) तेन
 ब्रह्म भवान्यहम् शुकर. ४।४
 अस्मेदीदिहि सुमना अहेच्छन्मर्मे ते
 स्थाम त्रिवरुथ उद्गौ सहवै. ७
 अस्मै प्रयन्धि मघव नृजीषिन्निति कौ.उ. २।११
 अस्मै सम्प्रयच्छति वाचं मे त्वयि
 वधानीति पिता कौ.उ. २।१५

(?) अस्य कर्ता प्रवानः मैत्रा. ६।१०
 अस्य कुले वीरो जायते प्रतिपद्यते स्वर्ग... छान्दो. ३।१३।६
 अस्य को विधिर्भूतात्मनः... येनेदं मैत्रा. ४।१
 अस्य चन्द्रस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।७
 अस्यतामसोऽशोऽसौसः... योऽयं रुद्रः मैत्रा. ५।२
 अस्य त्रिपुण्ड्रधारणस्य त्रिधारेखा भवति का.उ. ४
 अस्य त्रैलोक्यवृक्षस्य भूमौ त्रिदप-
 शाखिनः । अग्रं मध्यं तथा मूलं
 त्रिपुण्ड्रमहेश्वराः । रुद्रह. १४
 (अथ) अस्य (पुत्रस्य) दक्षिणं कर्णम-
 भिनिधाय वाग्वागिति त्रिः (जपेत्) वृ.उ. ६।४।२९
 अस्य देहस्यागोच्छा यदा भवति तदा
 वैकुण्ठपार्वदाः सर्वे समायान्ति त्रि.म.ना. ९।५
 अस्य द्रष्टा गुणातीतो नित्यो
 ह्येष चिदात्मकः यो.शि. ४।१२
 अस्य धर्मस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।११
 अस्य नाम करोति वेदोऽसीति वृ.उ. ६।४।२६
 अस्य पद्भ्यां पृथिवी एष सर्वः... मुंड. २।१।४
 अस्य पादाश्चत्वारो देवाश्चत्वारो वेदाः अ.शिखो. १
 (अथ) अस्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि
 भवन्ति नाभिर्हृदयं कण्ठं मूर्धा च ब्रह्मो. २
 अस्य पुरुषस्य तस्य वाचा सृष्टौ
 पृथिवी चाग्निश्च श्रेत. १।७।१
 अस्य पृथिवी शरीरं, यः पृथिवीमन्तरं
 सञ्चरन् पृथिवी न वेद अध्यात्मो. १
 अस्य (कृष्णस्य) प्रकृतिः पराचीना राधिको. ३
 अस्य प्रतोदोऽनेन खल्वीरितं परिभ्रम-
 तीदं शरीरं चक्रमिव मैत्रा. २।९
 (अथ) अस्य प्रतीची दिक्पुच्छं बृह. १।२।३
 अस्य बीजं तमः पिण्डं मोहरूपं जडं
 घनं, वर्तते कण्ठमाश्रित्य त्रि.म.ना. २।८
 अस्य ब्रह्माण्डस्य समन्ततः स्थिता-
 न्येतादृशान्यन्तकोटिब्रह्माण्डानि त्रि.म.ना. ६।२
 अस्य (अन्नमयकोशस्य) मध्येऽस्ति हृदयं त्रि.म.ना. २।७
 अस्य एतस्य महतो भूतस्य निश्चसि-
 तमेतद्यद्वेदो यजुर्वेदः वृ.उ. २।४।१०
 [४।५।११+ मैत्रा. ६।३२
 अस्य महापुरुषस्य कचित्कचिदीश्वर-
 साक्षात्कारो भवति त्रि.म.ना. ९।५

अस्यमातरमभिमन्त्रयते इलाऽसि मैत्रा-

वरुणी वीरे वीरमजीजनत् बृह. ६।४।२८

अस्य मात्रा अकारो ब्रह्मरूप उकारो

विष्णुरूपो मकारः कालकाल

ॐकारो लिङ्गम् सदानं. ९

अस्य मानुष्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।१३

अस्य यज्ञपरिवृता आहुतीर्होमयति प्रा.हो. २।३

अस्य यदेकां शाखां जीवो जहाति छांदो. ६।११२

(?) अस्य राजसांशोऽसौ सः.. योऽयं ब्रह्मा मैत्रा. ५।२

अस्य वायोः सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।४

अस्य विस्त्रंसमानस्य शरीरस्थस्य

देहिन्ः... किमत्र परिशिष्यते कठो. ५।४

अस्य व्यञ्जिका नित्यनिवृत्ताऽपि

मृदैरात्मेव दृष्टाऽस्य सत्त्वमसत्त्वं

च दर्शयति नृसिंहो. ९।२

अस्य शारीरयज्ञस्य यूपरशनाशोभित-

स्यात्मा यजमानः प्रा.हो. ४।१

अस्य सत्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।१२

अस्य संसारवृक्षस्य मनो मूलमिदं

स्थितम् । सङ्करूप एव तन्मन्ये

सङ्कल्पोपशमेन तत् । शोषयाशु.. मुक्तिको. २।३७

(?) अस्य सात्त्विकांशोऽसौ सः

योऽयं विष्णुः मैत्रा. ५।२

अस्य सोम्य पुरुषस्य प्रयतो बाङ्गनसि

सम्पद्यते, मनः प्राणे, प्राणस्तेजसि छांदो. ६।८।६

अस्य सोम्य महतो वृक्षस्य योमूले-

ऽभ्याहन्याज्जीवन् सवेत्... छांदो. ६।१११

अस्य स्तनयित्तोः सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।९

अस्या मायाया अवयवैः सूक्ष्मैर्व्याप्तं

सर्वमिदं जगत् गुह्यका. ५५

(अथ) अस्या ऊरु विहापयति

विजिहाद्यावापृथिवीति बृह. ६।४।२१

(अथ) अस्या एतदेव तुरीयं दर्शतं

पदं परो रजा य एष तपति बृह. ५।१४।३, ६

अस्या (राधायाः) एव कायव्यूह-

रूपा गोप्यः राधिको. ५

अस्याकाशस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।१०

अस्याग्नेः सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।३

अस्यात्मनः सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।१४

अस्यादित्यस्य सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।५

अस्याधिष्ठानमुच्यते भ.गी. ३।४०

अस्यामोषधयो जायन्ते (पृथिव्यां) १ ऐत. १।७।१

(अथ) अस्यायमितर आत्मा कृतकृत्यो

वयोगतः प्रैति २ ऐत. ४।४

अस्यास्त्रय्या विद्याया वीर्येण यज्ञस्य

वरिष्ठः सन्दधाति छांदो. ४।१७।८

अस्यां तुरीयावस्थायां स्थितिं प्राप्य-

विनाशिनीमानन्दैकान्तशीलत्वात् अ.पू. २।१४

अस्यांशाद्ब्रह्मो विष्णुरुद्रादयो भवन्ति राधोप. ३।३

अस्यां (पृथ्व्यां) हीदं सर्वभूतं प्रतिष्ठितं छांदो. ३।१२।२

अस्याः (अविद्यायाः) परं प्रपश्यन्त्याः

स्वात्मनाशः प्रजायते महो. ४।११५

अस्येमाश्चतस्रो दिशश्चतस्र उपदिशो

दलसंस्थाः मैत्रा. ६।२

अस्यैकैकरोमकूपान्तरेष्वनन्तकोटि-

ब्रह्माण्डानिस्थावराणि च जायन्ते त्रि.म.ना. २।७

अस्यैतदतिच्छन्दा अपहतपाप्मा...

बृ.उ. ४।३।२१

(तद्वा) अस्यैतदात्मकाममात्मकाम-

मकामरूपः शोकांतरं बृ.उ. ४।३।२१

अस्यैतद्वास्वरूपं यदमुष्मिन्नादित्येतपति मैत्रा. ६।१७

(एवं) अस्यैता हिता नाम नाड्यो-

ऽन्तर्हृदये प्रतिष्ठिता भवन्ति बृह. ४।२।३

अस्यै पृथिव्यै सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।१

अस्यैवानन्दकोशेन स्तम्भान्ता विष्णु-

पूर्वका भवन्ति सुखिनो नित्यं कठरु. ३२

अस्यैवान्नमिदं सर्वमस्मिन्नोताः.. प्रजाः मैत्रा. ७।७

अस्यै विद्युतः सर्वाणि भूतानि मधु बृह. २।५।८

अस्यैवैतानि सर्वाणि निश्चसितानि

[बृ.उ. २।४।१०+ ४।५।११

अस्यैव शरीरस्य नाशमन्वेष नश्यति छांदो. ८।१।१, २

अस्योपसन्धां माच्छैत्सीत्प्रजया च

पशुभिश्च स्वाहा बृ.उ. ६।४।२४

अस्वरं भावयेत् परम् ब्र.वि. ७

अस्वरेण हि भावेन भावो नाभाव इष्यते ब्र.वि. ७

अस्वर्ग्यैः सह स्वर्ग्यस्यैवः मैत्रा. ७।८

अहङ्कर्तव्यमेवाप्येति योऽहङ्कर्तव्य-

मेवास्तमेति सुबालो. ९।१२

अहङ्कार इतीयं मे भ.गी. ७।४

अहङ्कारकलायुक्तं बुद्धिबीजसम- न्वितम् । तत्पुरुषकमित्युक्तं	महो. ५।१५३
अहङ्कारकलात्यागे समतायाः समु- द्रमे ।...तुष्यविस्थोपतिष्ठते	अ.पू. ५।१११
अहङ्कारक्षये तद्वदेहे कठिनता कुतः । सर्वकर्ता च योगीन्द्रः	यो.शि. १।१५०
अहङ्कारमहान्मुक्तः स्वरूपमुपपद्यते अहङ्कारमयीत्यक्त्वावासनांलीलयैव यः ।...स जीवन्मुक्त उच्यते	अध्यात्मो. ११ महो. २।४५
अहङ्कारमसङ्गीति नित्योऽहं शाश्वतो.. सहङ्कारमेवाप्येतियोऽहङ्कारमेवास्त्वमेति	ते. बि. ३।४८ सुबालो. ९।१३
अहङ्कारवशादापदहङ्कारादुराधयः	महो. ३।१६
अहङ्कारवशादीहानाहङ्कारात्परोरिपुः अहङ्कारवशाद्यधन्यमाभुक्तं चराचरं, तत्तत्सर्वमवस्त्वेव	महो. ३।१७ म.गी. ३।२७
अहङ्कारविमूढात्मा अहङ्कारवृताः केचिज्ज्ञात्वा शास्त्रसमु- च्चयम् । उपदेशं न जानन्ति..	अमन. २।३७
अहङ्कारश्चाहं कर्तव्यं च चित्तं च.. अहङ्कारश्चाहं कर्तव्यं च नारायणः	प्रभो. ४।८ सुबालो. ६।१
अहङ्कारसुखं वि तश्चातरं मोहमन्दिरम्, आशापत्नीं त्यजेद्यावत्तान्मुक्तो..	मैत्रे. १।१२
अहङ्कारं बलं दर्पं [म.गी. १६।१८ अहङ्कारं महति, महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे क्रमेण विलीयते	+१८।५३ पैङ्गलो. ३।३
अहङ्कारः प्राणयोगेन प्राणद्वारान्धगुणो गुदाधिष्ठितः पृथिव्यां तिष्ठति	त्रि. ब्रा. १।६
अहङ्कारात्पञ्चतन्मात्राणि, पञ्चतन्मा- त्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि [त्रि. ब्रा. १।१+	त्रि. म. ना. २।५
अहङ्कारादुराधयः, अहङ्कारवशादीहा अहङ्काराभिमानेन जीवः स्थाद्धि सदाशिवः	महो. ३।१६ त्रि. ब्रा. २।१६
अहङ्कारोऽध्यात्मम्, अहङ्कर्तव्यमभिभूतं रुद्रस्तत्राधिदैवतम्	सुबालो. ५।८
अहङ्कारोऽध्वर्युः (शारीरयज्ञस्य) अहङ्कारो विनिर्णेत कलङ्कीबुद्धिः..	प्रा. हो. ४।१ महो. ५।१२५
अहङ्कृतिर्यदा यस्य नष्टा भवति तस्य वै । देहस्त्वपि भवेन्नष्टो..	यो. शि. १।३४

अहत्तपाप्मानो देवाः स्वर्गलोक- मायन्	सहवै. १.३।९
अहत्तवासा नैनां वृषलो न वृष- ल्युपहन्याभिरात्रान्न आपुत्य..	बृह. ६।४।१३
अहतेन वाससा सम्प्रच्छन्नः स्वयं पश्येत पत्यु पुत्र उपरिष्ठाद- भिनिपद्यते	कौ. उ. २।१५
अहन्तांशे क्षते शान्ते अहमखिलं जगत्	महो. ५।७ देव्यु. १
अहमग्निरहं हुतम् अहमज्ञः किञ्चिज्ज्ञोऽहमहं जीवो..	म. गी. ९।१६
संसारिति भ्रमवासना- बलात्संसारः	त्रि. म. ना. ५।२
अहमज्ञानजं तमः अहमज्ञमज्ञमदन्तमधि	म. गी. १०।११ नृ. पू. २।१४
अहमज्ञमज्ञमदन्तमात्रेधि अहमज्ञमहमज्ञमहमज्ञम्	तैत्ति. ३।१०।६ तैत्ति. ३।१०।६
महमज्ञं सदाज्ञादइति हि ज्ञावेदनम् अहमज्ञादोऽहमज्ञादोऽहमज्ञादः	पा. ब्र. ४३ तैत्ति. ३।१०।६
अहमन्य इदं चान्यदिति भ्रांतिर्यज.. अहमयमित्येवाग्रज्ज्वाऽथान्यन्नाम..	महो. ६।१२ बृह. १।४।१
अहमस्मि जरिता सर्वतोमुखः अहमस्मि जरितृणामु दावा	बा. मं. २५ बा. मं. ८
अहमस्मि परश्चास्मि ब्रह्मास्मि... अहमस्मि प्रथमजा क्रता इ स्य	मैत्रे. ३।१ [तैत्ति. ३।१०।६+
[तैत्ति. ३।१०।६+ अहमस्मि ब्रह्माहमस्मि [महाना. ६।७ अहमस्मि सदा सोऽस्मि नित्योऽस्मि	नृ. पू. २।१४ +त्रि. म. ना. ८।३
विमलोऽस्म्यहम् अहमस्मीति निश्चित्य वीतशोको	मैत्रे. ३।२
भवेन्मुनिः [अ. पू. ४।३५+ रुद्रह. ४८ अहमस्मीत्यभिध्यायेद्धेयातीतं	
विमुक्त्ये [अ. पू. ५।७४+ अहमात्मा गुडाकेश	जा. द. ९।५ म. गी. १०।२०
अहमात्मा न चान्योऽस्मीत्येव- मप्रच्युता भतिः	जा. द. १।१८
अहमात्मा सदाशिवः अहमादिर्हि देवानां	ते. बि. ३।९ म. गी. १०।२
अहमानन्दविग्रहः, इन्द्रियाभावरूपोहं	ते. बि. ३।३६

अहमादिश्च मध्यं च	भ.गी.१०।२०	अहमेव सर्वस्येश इति यावद्वदति	
अहमानन्दानानन्दाः, विज्ञाना-		तावत्कूरा अजायेरन्	ग.शो. ३।६
विज्ञाने अहम्	देव्यु. १	अहमेव सुखं नान्यदन्येनैव तत्सुखम्	वराहो. २।७
(यत्) अहमायतनमस्मि त्वं		अहमेव सुखात् सुखं...	
तदायतनमसि	छांदो. ५।१।१४	आत्मनोऽन्यत्सुखं न	ते.वि. ६।४५
अहमाशिरमहमिदं द-(ज)ग्धवान्	बा. मं. ८	अहमेव हरिः साक्षादहमेव शिवः..	ते.वि. ६।६४
अहमित्यनुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ४।१	अहमेव हृदाकाशश्चिदादित्यः	
अहमित्यात्मानमादाय मनसा ब्रह्मणै-		स्वरूपवान्	ते.वि. ३।२८
कीकुर्यात्	नृसिंहो. ४।१	अहमेवंविधोऽर्जुन	भ.गी. १।१।५४
अहमित्याह यथा यजुरेवैतत्	अव्यक्तो. ३	अहमेवाक्षयः कालः	भ.गी. १०।३३
अहमित्येकादशं स्थानं जानीयात्	नृ. पू. २।३	अहमेवाक्षरं ब्रह्म वासुदेवाख्य-	
अहमिच्छु दिद्युवानो दिवे दिवे	बा. मं. १६	मद्वयम्	ना.प. ३।२०
अहमिच्छु परमो जातवेदाः	बा. मं. १५	अहमेवाधस्तादहमुपरिष्ठात्	छान्दो. ७।२।५।१
अहमिन्द्राग्नी अहमश्विनावुभौ	देव्यु. २	अहमेवास्मि स्मिद्धोऽस्मि	
अहमुक्थमस्मीति विद्यात्	१ ऐत. १।२।४	शुद्धोऽस्मि परमोऽस्यहम्	मैत्रे. ३।२
अहसु यन्नपतता रथेन	बा. मं. १६	अहमेवाहमेवास्मि भूमाकाश-	
अहसु ह प्रवर्ति यक्षियामिमां	बा. मं. १३	स्वरूपवान्	ते.वि. ३।१६
अहमेकः प्रथममासं वर्तामि च		अहमेवाहं मां जुहोमि [महाना. ६।७ + त्रि.म.ना. ८।३	
भविष्यामि च, नान्यः कश्चित्	अ. शिरः. १	अहमेवेदं सर्वमसानीति	छान्दो. ५।२।६
अहमेकादशं स्थानं जानीयाद्यो		अहमेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्यते	
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. २।३	सोऽस्य परमो लोकः	बृ.च. ४।३।२०
अहमेकोऽस्मि यदिदं नु किञ्च	बा. मं. २५	अहमेवेदं सर्वम्	छान्दो. ७।२।५।१
अहमेभिः सर्वैरास्मिन्नैः पर्यैषिषं		अहमेवेदं सर्वं भूयासं भूर्भुवः स्वः..	वृह. ६।३।६
(पर्यैषिषं-मा.पा.)	छां.उ. १।१।१।२	अहमेवैतत्पञ्चबाऽऽत्मानं प्रविभज्य..	प्रश्नो. २।३ ...
अहमेव कालः, नाहं कालः, नाहं		अहमेवैतत्पञ्चबा विभज्य..[मा. पा.]	प्रश्नो. २।३
कालस्य..	महाना...	अहमेषां नैकं चन वेद	छां.उ. ५।३।५
अहमेव जाग्रदस्यैकः पतिः	पा. ब्र. २	अहमेषां पदार्थानामेतेचममजीवितं	महो. ६।४१
अहमेव परं धाम न द्वितीयं..	अनु. सा...	अहमो तत्सद्यत्परं ब्रह्म..	
अहमेव परं ब्रह्म, अहमेव गुरोर्गुरुः	ते. वि. ६।४४	[ग. शो. १।४ + रामो. २।४ +	श्रीवि.ता. ४।१
अहमेव परं ब्रह्म..समाधिः सतुविज्ञेयः		अहम्भावं परित्यज्य जगद्भावमनी-	
सर्ववृत्तिविवर्जितः	त्रि.त्रा. २।१६२	दशम्।.. भूयो नाप्यनुशोचति	सौ.ल. १७
अहमेव परं सर्वमिति पश्ये परं सुखम्	पैङ्गलो. ४।९	अहम्भावानर्हभावौ त्यक्त्वा सदसती	
अहमेव परः शिवः	ते. वि. ३।३३	तथा।..स्थितं तत्तुर्यमुच्यते	अ.पू. ५।१०
अहमेव परात्परः (शिवः) [ते.वि. ३।१७ +	६।५९	अहम्भावोदयाभावो बोधस्य	
अहमेव परानन्द अहमेव परात्परः	ते.वि. ६।५९	परमावधिः।..मर्यादोपरतेस्तु सा	अध्यात्मो. ४१
अहमेव परो विश्वाधिकः (शिवः)	भस्मजा. २।५	अहम्मेतियोभावोदेहाक्षादावनात्मनि	
अहमेव महानात्मा	ते.वि. ३।१७	अध्यासोऽयं निरस्तव्यः...	अध्यात्मो. १
अहमेव सदाशिवः	ते.वि. ६।६४		

अहम्भमेति विष्णुत्रयगन्धादि-	
मोचनम्. शुद्धशौचमिति प्रोक्तं	
सृजलाभ्यां तु लौकिकम्	मैत्रे. २।८
अहरहरभ्यर्च्य विश्वेश्वरं लिङ्गं	भस्मजा. २।१०
अहरहर्ब्रह्मविष्णुपुरन्दराद्यमरवरसे-	
वितं...मामेवोपासितव्यम्	भस्मजा. २।९
अहरहर्ह सुतः प्रसुतो भवति	
नास्यान्नं क्षीयते	बृह. २।१।३
अहरह आपूर्यमाणपक्षमापूर्यमाण-	
पक्षाद्यान् षडुदङ्केति मासान्	छान्दो. ४।१५।५
अहरेव प्राणः रात्रिरपानः वागग्निः...	१ ऐत. १।५।१
अहरैव प्राणो रात्रिरेव रथिः	प्रश्नो. १।१३
अहर्हर्ब्रह्मणो विदुः	भ.गी. ८।१७
अहर्वा अश्वं पुरस्तान्महिमान्वजायत	बृह. १।१।२
अह्निकेति होवाच याज्ञवल्क्यः	बृह. ३।९।२५
अहस्तदक्लृप्तपु (पापं)	महाना. १।१३
अहं कर्तो भोक्ता सुखी दुःखी	
काणः खञ्जो बधिरोः..	ध्या. बि. ९४
अहं कर्तोऽस्म्यहं भोक्ताऽस्त्यहंवक्ता-	
ऽभिमानवान्। पतेगुणाराजसस्य	शारीरको. ७
अहं कालत्रयातीत अहंवेदैरुपासितः	ते. बि. ३।१८
अहं कृत्स्नस्य जगतः	भ.गी. ७।९
अहं क्रतुर्हं यज्ञः	भ.गी. ९।१६
अहं च (नारायणः) तस्मिन्नेवाव-	
स्थितः [तु.ती. ३+	प.हं.प. ११
अहं चरामि भुवनस्य मध्ये	वा.मं. १८
अहं छन्दसामविदं रयीणाम्	वा.मं. १४
अहं जगद्वा सकलं शून्यं व्योमसमं..	महो. ६।५८
अहं जातं जनि जनिष्यमाणं	वा. मं. २३
अहं ज्योतिरहमसृत्तं विनद्धिः	वा. मं. २३
अहं तत्र स्थितं चक्रं भ्रामयामि	
स्वमायया	त्रि. ब्रा. २।६०
अहं त्यक्त्वाऽहमस्म्यहम्	ते. बि. ३।३
अहं त्वमस्ति नास्ति कर्तव्यम-	
कर्तव्यः...होमः	भावनो...
अहं त्वमहमहं त्वमिच्छु त्वमहं चक्ष्व	वा. मं. २३
अहं त्वष्टाऽहं प्रतिष्ठा	कठश्रु. २
अहं त्वं चैव चिन्मात्रं	ते. बि. २।३३
अहं त्वं जगदित्याद्यौ	महो. ४।५४

(एवमेव) अहं त्वा द्वाभ्यां

प्रश्नाभ्यामुपोदस्थां, तौ मे ब्रूहि.. बृह. ३।८।२

अहं सर्वपापेभ्यो मोक्षयिष्यामि... भ. गी. १८।६६

अहं दक्षिणतोऽहमुत्तरतः छांदो. ७।२५।१

अहं दधामि द्रविणं हविष्मते

सुप्राण्ये ३ यजमानायसुन्वते ऋक्सं. ८।७।९

[मं. १०।१२५।२ देव्यु. ३]

अहं दिव्या आन्तरिक्ष्यास्तुका वहम् वा. मं. १३

अहं दिशः प्रदिश आदिशश्च वा. मं. १७

अहं देवानामोसन्नवोदः वा. मं. ८

अहं द्यावापृथिवी आततानः वा. मं. १२

अहं न्वर्हि पर्वते शिश्रियाणं वा. मं. ९

अहं पचामि सरसः परस्य वा. मं. १४

अहं पञ्चषा दशषा चैकषा च वा. मं. १९

अहं पञ्चभूतान्यपञ्चभूतानि देव्यु. १

अहं पश्चादहं पुरस्तात् छान्दो. ७।२५।१

(यत्)अहंप्रतिष्ठाऽस्मित्वंतत्प्रतिष्ठासि छां. ७.५।१।१३

अहं बीजप्रदः पिता भ. गी. १४।४

'अहं ब्रह्म' इत्यादिवाक्यविचारः.. मठास्ता. ६

अहं ब्रह्म चिदाकाशं नित्यं ब्रह्म.. ते. बि. ६।७०

अहंब्रह्मचिदात्मकं, सचिदानंदमात्रोहं ते. बि. ६।१०७

अहं ब्रह्म न सन्देहो ह्यहं ब्रह्म ते. बि. ६।१०७

(खलु) अहं ब्रह्म सूचनात्सूत्रं..

अहमेव, विद्वान् त्रिवृत्सूत्रं त्यजेत्.. आरुणि. ३

अहं ब्रह्मस्वरूपिणी देव्यु. १

अहं ब्रह्मास्मि [च. ७. १।४।१०, १०+ शु. र. २।२

[त्रि. म. ना. ७।१०+ पैङ्गलो. ३।१

अहंब्रह्मास्मिसिद्धोऽस्मि नित्यसिद्धो.. ते. बि. ३।२०

अहं ब्रह्मास्मि नास्मीति सच्चिदा-

नन्दमात्रकः ते. बि. ४।३९

अहं ब्रह्मास्मि केवलम् ते. बि. ३।२६

अहं ब्रह्माऽहं यज्ञोऽहं षष्कारो-

ऽहमोङ्कारोऽहं...त्वष्टाऽहं

प्रतिष्ठाऽहम् कठरु. १

अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं जन्मदोषं

विनाशयेत् ते. बि. ६।६१

अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयं देहदोषं विना.. ते. बि. ३।६१

अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयं दृश्यपापं विना.. ते. बि. ३।६०

अहं ब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयमन्यमंत्रं विना.. ते. बि. ३।६०

अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽय-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमात्माज्ञानं	
मजडत्वं प्रयच्छति	ते. बिं. ३१७०	विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६९
अहंब्रह्मास्मिमन्त्रोऽयमनात्मा-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमात्म-	
सुरमर्दनः	ते. बिं. ३१७१	लोकजयप्रदः	ते. बिं. ३१६९
अहं ब्रह्मास्मि वज्रोऽयमना-		अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमप्रतर्क्य-	
त्माख्यगिरीन् हरेत्	ते. बिं. ३१७१	सुखप्रदः	ते. बिं. ३१७०
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयमना-		अहं ब्रह्मास्मीति वा भाष्यते	बहुचो. ४
त्माख्यासुरान् हरेत्	ते. बिं. ३१७२	अहंब्रह्मेतिचेद्वेदसाक्षात्कारःसञ्चयते	वराहो. २।४१
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		अहं ब्रह्मेति नियतं मोक्षहेतुर्महा-	
सर्वोस्तान् मोक्षयिष्यति	ते. बिं. ३१७२	त्मनाम् [वराहो. २।४३+पैङ्गलो. ४।१९+ महो. ४।७२	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		अहं ब्रह्मेतिनिश्चित्यअहम्भावंपरित्यज	ते. बिं. ६।१०४
ज्ञानानन्दं प्रयच्छति	ते. बिं. ३१७३	अहं ब्रह्मेतिभावनया यथापरमतोजो	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं		महानदी...प्रविशति	त्रि.म.ना..८।३
सृष्ट्युपाशं विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६२	अहं ब्रह्मेति विज्ञानात्...सञ्चितं	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं द्वैतदुःखं		विलयं याति	अध्यात्मो. ५०
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६२	अहं ब्रह्मैव सर्वं स्यात्	ते. बिं. ३।१६
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं मेदबुद्धिं		अहं भूमा सदाशिवः	ते. बिं. ३।५१
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६३	अहं मत्या विरहितः...इति मत्वा	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं बुद्धिव्याधिं		न शोचति	अ. पू. ५।९३
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६४	अहं मनुभवं सूर्यश्चेति	बृह. १।४।१०
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चिन्तादुःखं		अहं मनुष्य इत्यादिव्यवहारो...	अवधू. १८
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६३	अहं मित्रावरुणाबुभौ बिभर्मि	देव्यु. २
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चित्तबन्धं		[ऋ.सं.८।७।९मं.१०।१२५।१+	अथर्व.४।३०१
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६४	अहं राष्ट्री सङ्गमनी वसुनाम्	देव्यु. ४
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं सर्वव्याधीन्		[ऋक्सं.मं.१०।१२५।३+	अथर्व.४।३०।२
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६५	अहंरुद्रेभिर्वसुभिश्चरास्यहमादित्यै..	ऋक्सं.८।७।९
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं कामादीन्		[मं.१०।२५।१+अथर्व.४।३०।१	देव्यु. २
नाशयेत्क्षणात्	ते. बिं. ३१६६	(यत्) अहं वसिष्ठोऽस्मि,	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं वैशोकं		त्वं तद्वसिष्ठोऽसि	छान्दो.५।१।१३
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६५	अहं वषट्कारोऽहंमोङ्कारः	कठश्रु. २.
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं क्रोधशक्तिं		अहं वाव सृष्टिरस्मि	बृ. उ. १।४।५
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६६	अहं विज्ञानामि विविक्तरूपः	कैव. २१
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं चित्तवृत्तिं		अहं विश्वं भुवनमभ्यभवाम्(मा.पा.)	तैत्ति.३।१०।६
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६७	अहं विश्वं भुवनमभ्यभवां ३	
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयंसङ्कल्पपादीन्		सुवर्णज्योतिः [तै.उ.३।१०।६+	नृ. पू. २।१४
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६७	अहं विश्वा ओषधीर्गर्भं आधां	बा. मं. १७
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं कोटिदोषं		अहं विश्वा भुवना विचक्षन्	बा. मं. ८
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६८	अहं विष्वङ्मुहमस्मि प्रसत्वान्	बा. मं. २५
अहं ब्रह्मास्मि मन्त्रोऽयं सर्वतन्त्रं		अहं वृक्षस्य रेरिब[तैत्ति.१।१०।१+	ना. प. ४।४४
विनाशयेत्	ते. बिं. ३१६८		

અહં વેદ મુવનસ્ય નામિમ્	બા. મં. ૧૩
અહં વેદાનામુત યજ્ઞાનામ્	બા. મં. ૧૪
અહં વૈત્વાયાઙ્ગવલ્ક્યયથાકાશ્યોવા..	ચૂહ. ૩૮૧૨
અહં વૈશ્વાનરો મૂત્વા	મ. ગી. ૧૫૧૪૪
અહં શાસ્ત્રેણનિર્ણીતઅહંચિત્તે..સ્થિતઃ	તે. વિ. ૩૧૧૯
અહંશિષ્યવદામામિદ્વયંલોકત્રયાશ્રયઃ	તે. વિ. ૩૧૧૮
અહં શુદ્ધ ઇતિજ્ઞાનં શૌચમાહુર્મનીષિણઃ	જા. દ. ૧૧૨૦
અહં શુદ્ધોઽસ્મિ બુદ્ધોઽસ્મિ નિત્યો-	
ઽસ્મિ પ્રમુરસ્થહમ્	તે. વિ. ૩૧૪૨
અહં શેષાંશજ્યોતીરૂપઃ..અક્તશ્ચ	રાધોપ. ૪૧૧
અહં ૫ અદ્વયા	ચિત્ત્યુ. ૮૧૨
અહંશ્રેયસે વિવદમાના બ્રહ્મ	
જગ્મુઃ (પ્રાણાઃ)	છાં.ઉ. ૬૧૧૭
અહં શ્રેયાનસ્યહં શ્રેયાનસ્મીતિ	છાં.ઉ. ૫૧૧૬
અહં શ્લોકકૃદહં શ્લોકકૃદહં શ્લોક..	તૈત્તિ. ૩૧૧૦૬
અહં સ ચ મમ પ્રિયઃ	મ. ગી. ૭૧૧૭
અહં સચ્ચિત્પરાનન્દબ્રહ્મૈવાસ્મિનચેત્તરઃ	મહો. ૨૧૧૧
અહં સત્યચિદાત્મકઃ । મૂર્તિત્રય-	
મસદ્ધીતિ..	તે. વિ. ૩૧૫૦
અહં સત્યાત્મકઃ શુચિઃ	તે. વિ. ૩૧૪૯
અહં સર્વમિદં વિશ્વં પરમાત્માઽહં...	મહો. ૫૧૮૯
અહં સર્વસ્ય પ્રભવઃ	મ. ગી. ૧૦૧૮
અહં સર્વસ્યેશઃ, મત્તઃ સર્વાણિ મૂતાનિ	ગ.શો. ૪૧૧૦
(?)અહં સંપદસ્મિ, ત્વં તત્સમ્પદસિ	છાન્દો. ૫૧૧૧૪
(?)અહં સઃ સોઽહમિતિ	નૃસિંહો. ૯૧૧૦
અહં સુવે પિતરમસ્ય મૂર્ધનમમયોનિ	
રખવ ? ન્તઃ સમુદ્રે [દેવ્યુ. ૪	ઋક્સં. ૮૧૭૭
=મં. ૧૦૧૨૫૧૭+	અથર્વ. ૪૧૩૦૧૭
અહં સો મમેદમિત્યેવં મન્યમાનો	
નિબન્ધનાત્યાત્મનાત્માનંજાલેનેવ	
સ્વચરઃ [મૈત્રા. ૩૧૨+	૬૧૩૦
અહં સોમં ત્વષ્ટારં પૂષણં ભાગં દયા..	દેવ્યુ. ૨
અહં સ્ત્રી પુરુષોઽહમ્	અદ્વૈ. મા. ૧
અહં હિ સર્વયજ્ઞાનાં	મ. ગી. ૯૧૨૪
અહં હીદં સર્વમસૃક્ષીતિ	ચૂ. ઉ. ૧૧૪૧૫
અહાર્યવન્નિત્યવિનિશ્ચલોઽહમમ્મો-	
ધિવત્પારવિવર્જિતોઽહમ્	કુપ્તિકો. ૧૬
અહિન્નં તમર્ષવે ક્ષયાનં વાનૃહાણં...	આર્ષે. ૧૦૧૩

અહિનિર્લવ્યની સર્પવિમોકોજીવ-	
વર્જિતઃ..તં સર્પોનામિમન્યતે	વરાહો. ૨૧૬૭
અહિનિર્લવ્યનીવાપ્રમુક્તદેહસ્તુતિષ્ઠિતિ	૨ આત્મો. ૧૭
અહિરિવ જનયોગં સર્વદા વર્જયેયઃ	વરાહો. ૨૧૩૭
અહિંસન્સર્વત્રમૂતાન્યન્યત્ર તીર્થેભ્યઃ	છાન્દો. ૮૧૧૫૧
અહિંસા ઇષ્ટયઃ (શારીરયજ્ઞસ્ય)	પ્રા. હો. ૪
અહિંસા ક્ષાંતિરાજવમ્	મ. ગી. ૧૩૧૮
અહિંસા ગોમયં પ્રોક્તં (હૃન્નુદ્વયર્થ)	શિવો. ૧૧૨૫
અહિંસા નુ તપોયજ્ઞો વાકુનઃ-	
કાયકર્મભિઃ	શાત્ર્યાય. ૧૪
અહિંસાયા યમાઃ પશ્વ યતીનાં	
પરિકીર્તિતાઃ	શિવો. ૭૧૦૧
અહિંસા ધર્મયાગઃ પરમહંસોઽધ્વર્યુઃ..	પા. બ્ર. ૫
અહિંસા નિયમેષ્વેકા મુખ્યા	૧ યો. ત. ૨૯
અહિંસા સત્યમક્રોધઃ	મ. ગી. ૧૬૧૨
અહિંસા સત્યમસ્તેયં બ્રહ્મચર્ય..પતે	
સર્વે ગુણા જ્ઞેયાઃ સાત્ત્વિકસ્ય...	શારીરકો. ૫
અહિંસા સત્યમસ્તેય..યમા દશ	
[ત્રિ.બ્રા. ૨૧૩૩+જા.દ. ૧૧૬+	વરાહો. ૫૧૧૨
અહિંસાઽસત્યાસ્તેયબ્રહ્મચર્યદયાજપ-	
ક્ષમાધૃતિમિતાહારશૌચાનિ	
ચેતિ યમા દશ	શાંદિ. ૧૧૧૩
અહિંસા સત્યમસ્તેયં બ્રહ્મચર્યા-	
પરિબ્રહ્મ.. યષત્સ્વધર્મોવિશ્વ્યાતો..	ના.પ. ૪૧૦૧૩૩
અહિંસા સમતા તુષ્ટિઃ	મ. ગી. ૧૦૧૫
અહુતમવૈશ્વદેવમવિધિના હુત-	
માસપ્રમાંસત્યલોકાન્દિનસ્તિ	મુંડ. ૧૧૨૩
અહુદયસ્ય હિ કિં સ્યાત્	ચૂ. હ. ૪૧૧૭
અહેયમનુપાદેયમનાધેયં (બ્રહ્મ)	અધ્યાત્મો. ૬૨
અહેયમનુપાદેયમસામાન્યવિશેષણં	મૈત્રે. ૧૧૧૫
અહો અનન્યભક્તિપરા કાષ્ઠા	સામર. ૪૪
અહો ગુરુરહો ગુરુઃ	૧અવધૂ. ૩૨
અહો જ્ઞાનમહો જ્ઞાનમહો સુખં...	૧અવધૂ. ૩૨
અહો દુઃસ્વોદ્ધૌ મરનો ન પશ્યામિ	
પ્રતિક્રિયામ્	ગમો. ૬
અહો નાનાસ્મૃત્યુક્તાન્ધર્માન્ યે	
કુર્વન્તિ ત ઇદં સંસારે વિચરન્તિ	સામર. ૨૭
અહો નુ ચચ્ચલમિદં પ્રત્યાહુતમપિ	
સ્ફુટસ્ । ચિત્તમર્થેષુ ચરતિ..	અ. પ. ૩૧૫

अहोनु चित्रं पद्मोत्थैर्बद्धास्तन्नुभि- रद्रयः... अविद्यमाना याऽविद्या तथा विधं खिलीकृतम्	महो. ४।१३३
अहोनु चित्रं यत्सत्यं ब्रह्म तद्विस्मृतं नृणाम् ।... माऽस्तु रागानुरञ्जना	महो. ४।१३२
अहो पुण्यमहो पुण्यं फलितं...	१ अवधू. ३१
अहोप्रपञ्चोऽयमनादिसंसिद्धोभवति	सामर. ९७
अहो बत महत्पापं	भ. गी. १।४५
अहो मज्झकानां सङ्गपव पराकाष्ठा	सामर. ४४
अहो रसमार्गप्रपद्यमानोऽयंजीवसंघ	
आत्मानं तन्मयतां प्राप्नोति	सामर. १०२
अहोरात्रकृतं पापं नाशयति	गोपीचं. ४
अहोरात्रचतुष्केन लयभावप्रभावतः,	
स्पर्शं जानाति योगीन्द्रो...	अमन. १।५३
अहोरात्राणिप्रतिष्ठा (मेध्यस्याश्वस्य)	बृ.उ. १।१।१
अहोरात्राणिविद्वद्विश्वस्य..	ऋक्सं. ८।८।४८
[=मं. १०।१९०।२+तै.आ. १०।१।१४	महाना. ६।२

(१) अहोरात्रेणैतौ व्यावर्तते	मैत्रे. ६।१
अहोरात्रे वै प्रजापतिः (मा. पा.)	प्रश्नो. १।१३
अहोरात्रोवै प्रजापतिस्तस्याहरेवप्राणः	प्रश्नो. १।१३
अहो वयमहो वयम्	१ अवधू. ३१
अहो शास्त्रमहो शास्त्रम्	१ अवधू. ३२
अहो सुखमहो सुखम्	१ अवधू. ३२
अह आर्पयमाण... षडुदङ्केति मासां- स्तान् ... [छां. उ. ४।१५।५	+ ५।६३।१
अह आर्पयमाणपक्षमापूर्यमाण- पक्षाद्यान् षण्मासानुदङ्कुदित्यपति	बृ. उ. ६।२।१५
अहं सायुज्यं सरूपतां सलोकता- मश्नते...	३ पेत. २।१।३
अहस्वमदीर्घमस्थूलमनन्तरूप-	
मपार... [बृ. उ. ३।८।८+	सुबालो. ३।५
अहस्त्वोऽहस्त्वोऽहस्त्वः (गणेशः)	ग. शो. २।३
अहस्वमदीर्घमलोहितमस्नेह.	बृ. उ. ३।८।८
अंशुवारयद्वाणुवातेरितः संस्फुरति	मैत्रा. ६।३५

आ

आकारं पादशो विद्यात्पादामात्रा...	आगम. २४
आकाश एव तदोतं प्रोतं च	बृह. ३।८।४, ७
आकाश एव लीयन्ते (भूतानि)	त्रि. ता. ५।२२
आकाश एव यस्यायतनं ओत्रं लोकः...	बृह. ३।९।१३
आकाशतत्त्वतः सर्वं ज्ञातव्यं योगमिच्छता	वराहो. ५।२
आकाशनाभिकं सागरोदरं महीकटि- देशं (गणेशं) दृष्ट्वा स्तुवन्ति	ग. शो. ४।७
आकाशभावनामच्छां शब्दबीज...	महो. ५।१४७
आकाशमण्डलं वृत्तं श्रीमन्नारायणो- ऽत्राधिदेवता । नादरूपं भुवोर्मध्ये..	यो. शि. ५।१५
आकाशमभिजायत आकाशमुपास्व	छां. उ. ७।१२।२
आकाशमयस्तेजोमयः (आत्मा-ब्रह्म)	बृह. ४।४।५
आकाशमवकाशप्रदाने (शरीरस्य)	गर्भो. १
आकाशमात्मा (अप्येति मृतस्य)	बृह. ३।२।१३
आकाशमिन्द्रियेषु (विलीयते)	.....
आकाशमिव तिष्ठासेत्	.....
आकाशमेकं सम्पूर्णं कुत्रचिन्नैव गच्छति । तद्वत्स्वात्मपरिज्ञानी (ब्रह्मात्मविच्छेदः) कुत्रचिन्नैव गच्छति	[रुद्रह. ५१+ पा. ब्र. ४०

आकाशमेवमग्नौ राजन्नितिहोवाच	छान्दो. ५।१५।१
आकाशवतो वै स लोकान्प्रकाशवतो- ऽसम्बाधान्.. अभिसिध्यति	छां. उ. ७।१२।२
आकाशवत्कल्पविद्वरगोऽहं	कुंडि. १६
आकाशवत्सर्वगतं सुसूक्ष्मं	शांडि. २।१।३
आकाशवत्सूक्ष्मशरीर आत्मा	पेङ्गलो. ४।१२
आकाशशतभागाच्छास्त्रेषु.. (चित्)	महो. ५।१०१
आकाशशरीरं ब्रह्म	तैत्ति. १।६।३
(१) आकाशश्च प्रतिष्ठितः	बृ. उ. ४।४।१७
आकाशश्चाकाशमात्रा च चक्षुश्च द्रष्टव्यं च ओत्रं ओतव्यं च.. (आत्मनि संप्रतिष्ठते)	प्रश्नो. ४।८
आकाशसदृशोऽस्म्यहं...	
सर्वातीतोऽस्म्यहंसदा	तै. बि. ३।१०
आकाशस्य च खण्डनम्; प्रथनंच तरङ्गणामास्था नायुषि युज्यते	महो. ३।११
आकाशस्तृप्यत्याकाशे तृप्यति	छां. उ. ५।२३।२
आकाशस्यनभोदोऽस्ति तद्वज्जीवेषु..	अद्वैतो. ६
आकाशं नोपल्लिप्यते	भ. गी. १३।३२
आकाशं पराकाशं महाकाशं सूर्याकाशं परमाकाशमिति (आकाशानि) पञ्च भवन्ति	मं. ब्रा. ४।१

आकाशं प्रत्यस्तं यन्ति (भूतानि)	छान्दो. १।९।१
आकाशं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति	नृ. पू. ३।५
आकाशं बाह्यशून्यत्वाद्नाकाशं तुतत्त्वतः । नकिञ्चिदनिर्देश्यं..	महो. २।५
आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते	छान्दो. ७।१२।२
आकाशं भित्त्वा मनो भिनत्ति	सुबालो. १।१२
(?) आकाशं शून्यं कृत्वा	अ. वि. १२
आकाशः परायणम् (भूतानाम्)	छान्दो. १।९।१
आकाशः प्रतिष्ठा, प्रज्ञा-प्रियं*	
सत्य-मनन्त-आनन्दः-स्थितिः-	
इत्येनदुपासीत [बृह. ४।१।२,	३, ४, ५, ६, ७
आकाशः संहितेऽत्यस्य माक्षव्यो	
वेदयांचक्रे	३ ऐत. १।१।१
आकाशाच्चन्द्रमसं, एष सोमो राजा..	छान्दो. ५।१०।४
आकाशात्मकमव्यक्तमोङ्कारस्वरभूषितं	पञ्चम. १४
(?) आकाशात्मानःस्वरियुः (स्वर्ययुः)	कौ. उ. २।१४
आकाशात्मा सर्वकर्मा सर्वकामः	
सर्वगन्धः सर्वरसः	छान्दो. ३।१४।२
आकाशादपि सूक्ष्मोऽहं	ते. वि. ३।२९
आकाशादिमयविग्रहम् (पञ्चब्रह्म)	पं. ब्र. १५
(?) आकाशादेव जायन्ते (भूतानि)	नृ. पू. ३।३
आकाशादेव जातानि जीवन्ति(,)	नृ. पू. ३।३
अकाशद्योनेः सम्भूतोभार्यायैरेतः..	कौ. उ. १।६
आकाशाद्वायुर्वायोज्योतिर्ज्योतिषआपो	
ऽद्भ्यःपृथिवी, एषांभूतानांब्रह्मप्रपद्ये	कुंडिको. १४.
आकाशाद्वायुसंज्ञस्तु स्पशो-	
ऽपञ्चीकृतः पुनः	कठरु. १७
आकाशाद्वायुं, वायुर्भूत्वाधूमोभवति	छान्दो. ५।१०।५
आकाशाद्वायुं वायोर्वृष्टि, वृष्टेःपृथिवी..	बृह. ६।२।१६
आकाशाद्वायुः [तै. २।१।१+	सुबालो. १।१
+यो. चू. ७२+पैङ्गलो. १।३+	नारा. उ. १।५
आकाशाद्वायुः, वायोरग्निः, अग्नेरापः,	
अद्भ्यः पृथिवी, पृथिव्याओषधयः,	
ओषधीभ्योऽन्नं, अन्नात्पुरुषः	तैत्ति. २।१।१
आकाशाद्वायुः, वायोज्योतिः,	
ज्योतिष आपः	२ सन्न्यासो. १६
आकाशाद्वायुः स्फुरति तद्भीनं वरेण्यं	त्रि. ता. १।१४

* अत्रत्याः प्रियादयः पंच शब्दाख्यायङ्गतपंचवाक्येषु योजनीयाः ।

आकाशाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे	
भगवान्ब्रवीतु	छान्दो. ७।१२।२
आकाशांशेमहाप्राज्ञधारयेत्तुसदाशिवं	जा. द. १०।६
(?) आकाशे... अमृतमयः पुरुषः	बृ. उ. २।५।१०
(?) आकाशेचहृदिप्राज्ञः... देहेप्रतिष्ठितः	आगम. २
आकाशे जायते.. आकाशमुपास्व	छान्दो. ७।१२।१
आकाशे तदोतं च प्रोतं च	बृ. उ. ३।८।४
आकाशे तिष्ठति स ह्याकाशस्तंनवेद	गोपालो. ४
आकाशे तृप्यति यत्किञ्च वायुश्चा-	
काशश्चाधितिष्ठतस्तत्तृप्यति	छान्दो. ५।२३।२
आकाशे धारयेच्चित्तमणिमादिक-	
माप्नुयात्	यो. शि. ५।५१
आकाशेन प्रतिशृणोति	छान्दो. ७।१२।१
आकाशेन रमते	छान्दो. ७।१२।१
आकाशेन शृणोति	छान्दो. ७।१२।१
आकाशे पुरुषस्तमेवाहमुपासे	कौ. उ. ४।६
(?) आकाशेनाहयति, आकाशेन	
शृणोति...	छान्दो. ७।१२।१
आकाशे पृथिवी प्रतिष्ठिता	तैत्ति. ३।९
आकाशे वै सूर्याच्चन्द्रमसावुभौविशु-	
न्नक्षत्राण्यग्निः, आकाशेनाहयति..	छान्दो. ७।१२।१
आकाशे इयेनोवा सुपर्णोवा.. आतः	बृह. ४।२।१९
आकाशे हीदं सर्वं समाप्येत	१ ऐत. ३।१।२
आकाशो धूमः (पृथिव्यग्नेः)	छान्दो. ९।६।१
(अथ) आकाशोऽन्तःकरणमनो-	
बुद्धिचित्ताहङ्काराः	त्रि. ब्रा. ३
आकाशोऽन्नादः	तैत्ति. ३।९
आकाशो ब्रह्म	छान्. उ. ३।१८।१
आकाशोभूर्जलंवायुरग्निर्ब्रह्मा हरिःशिवः	ते. वि. २।२७
आकाशो वह्निना युक्तः	सूर्यता. २।२
आकाशो वाऽजमिन्द्रियाण्यन्नादानि	सुबालो. १।४।१
आकाशो वाव तेजसो भूयान्	छान्दो. ७।१२।१
आकाशो वै नामनारूपयोर्निर्वहिता	छान्दो. ८।१४।१
आकाशो वै नामरूपयोः... (मा. पा.)	छान्. उ. ८।१४।१
आकाशो ह वा एषदेवो वायुरग्नि-	
रापः.. ते प्रकाश्यामिवदन्ति	प्रश्नो. २।२
आकाशो ह्येवैभ्यो ज्यायान्	छान्दो. १।९।१
आकीटपतङ्गपिपीलिकं	छान्. उ. ७।२।१+
[७।७।१+७।८।१+	७।१०।१
(?) आकीटपतङ्गेभ्यस्तत्तेऽन्नं..	बृ. उ. ६।१।१४

आकुञ्चनेन कुण्डलिन्याः कवाद-
 मुद्राटप मोक्षद्वारं विभेदयेत् शां. १।७।३७
 आकृत्यैव विराजन्ते मेऽद्यादिगुणवृत्तिभिः महो. ४।१९
 आकृष्णेन रजसावर्तमानो निवेशयन्नमृतं
 मर्त्यं च [ऋक्सं. १।३।५ = मं. १।३।५।२ +
 वा. सं. ३३।४३ + तै. सं. ३।४।११२ वनदु. २७
 आक्रान्तमुद्रः प्रथमे विधर्मज्जयन् प्रजाः ऋ. मं. ९।९।७।४०
 [अ. वे. १।२५९ + तै. आ. १०।१।१६ + महाना. ६।९
 आक्षिप्तो भुजदण्डेन यथोच्चलति
 कन्दुकः यो. शि. ६।५२
 आक्षिप्तो भुजदण्डेन यथा चलति
 कन्दुकः यो. चू. २७
 आख्याहि मे को भवानुग्रहः भ. गी. १।१३१
 आगच्छ गच्छतिष्ठेति स्वागतं...
 सन्माननं च न ब्रूयात् ना. प. ४।७, ८
 आगच्छत्यपराजितमायतनं तं
 ब्रह्मतेजः प्रविशति कौ. उ. १।५
 आगतं ब्रह्मात्मजं नारदमवलोक्य ना. प. १।१
 आगत्य भो विभूतेर्माहात्म्यं ब्रूहीति वृ. जा. १।३
 आगमस्याविरोधेन... समाधिः
 प्रकीर्तितः अ. ना. १७
 आगमापायिनो नित्याः भ. गी. २।१४
 आगमो जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 आगाव इति मंत्रेण... (भस्म) मंत्रयेत् वृ. जा. ३।३
 आगाता ह वै कामानां भवति छांदो. १।१।१४
 आङ्गिरसोऽङ्गानां हि रसः बृह. १।३।८
 आग्नेयस्तु त्रिमात्रोऽसौ अ. ना. ३१
 आग्नेयमेव (इष्टि) कुर्यात् [ना. प. ३।७७ + प. हं. प. २
 आग्नेयी प्रथमा मात्रा ना. वि. ६
 आप्रामादप्रिमाहृत्य पूर्ववदप्रिमाजिघ्रेत् याज्ञव. १
 आ च परा च पथिभिश्चरति
 स सग्रीची... १ ऐत. १।६।२
 (?) आ च पृथेतेऽप च क्षीयते
 (चन्द्रो रात्रिर्वा) [वृ. उ. १।५। १४, १५
 आचरत्यात्मनः श्रेयः भ. गी. १६।४०
 आचान्तो भूत्वाऽऽत्मेऽन्यान्
 प्राणोऽभिर्विधोऽसीति च
 द्वाभ्यामभिध्यायेत् मैत्रा. ६।९

आचारः प्रथमो धर्मः... तस्मादस्मिन्
 सदायुक्तः भवसं. ४।१
 आचारादीप्सिताः प्रजाः (लभन्ते) भवसं. ४।२
 आचाराद्धनमक्षय्यं (लभते) भवसं. ४।२
 आचाराल्लभते ध्यायुः भवसं. ४।२
 आचारो ह्येत्यलक्षणम् भवसं. ४।२
 आचार्यकुलोद्भेदमधीत्यथ विधानं.. छां. उ. ८।१५।१
 आचार्यदेवो भव तैत्ति. १।११।१
 आचार्य महती चमूम् अ. गी. १।१३
 आचार्यमुपसङ्गम्य भ. गी. १।२
 आचार्यवान् पुरुषो वेद, तस्य... छां. उ. ६।१४।२
 आचार्यस्तु ते गतिं वक्ता... छां. उ. ४।१४।१
 आचार्यस्य सम्मुखं प्रपद्येत् [सुदर्श. ४ + यज्ञोप. ४
 आचार्यहा वै त्वमसि छां. उ. ७।१५।२
 आचार्यः पूर्वरूपं, अन्ते वा स्युत्तररूपम् तैत्ति. १।३।५
 आचार्योद्धयेव विद्याविदिता साधिष्ठं
 प्रापयति छान्दो. ४।९।३
 आचार्याय प्रियं धनमाहृत्य
 प्रजातन्तुं मा व्यवच्छेत्सीः तैत्ति. १।११।१
 आचार्याः पितरः पुत्राः भ. गी. १।३४
 आचार्यान् मातुलान् भ्रातृन् भ. गी. १।२६
 आचार्योपासनं शौचम् भ. गी. १।३।८
 (?) आचार्योऽन्ते वा सिनमनुशास्ति तैत्ति. १।११।१
 आचार्योऽभ्युवादोपकोसला इति छां. उ. ४।४।१
 आचार्यो वेदसम्पन्नो विष्णुभक्तो
 विमत्सरः [द्वयोप. २ + अद्वयता. ८
 आचिनोति हि शास्त्रार्थान्...
 तस्मादाचार्य उच्यते द्वयोप. ४
 आजगाम हास्याचार्यः, तमाचार्योऽ.. छान्दो. ४।१४।१
 आजहारेमाः शूद्रानेनैव मुखेन... छान्दो. ४।२।५
 (?) आजानजानां देवानामानन्दाः... तैत्ति. २।८।१
 आजानु कदिपर्यंतमपां स्थानं
 प्रकीर्तितम् त्रि. ब्रा. २।१३६
 आजानुतः सुवर्णामं.. शतचन्द्र-
 निभाननम् गारुडो. ६
 आजानुपादपर्यंतं पृथिवीस्थानमिष्यते त्रि. ब्रा. २।१३५
 आजानोः पायुपर्यंतमपां स्थानं.. १ यो. त. ८७
 आजोः सरणं दृढस्य धनुष आयमनं छांदो. १।३।५
 (?) आज्यलेपेनाङ्गान्यनुविष्ट्य कौ. उ. २।३

आज्यं संधारमिव त्यजेत् (यतिः)		आत्मक्रीड आत्मरतिः क्रियावन्	मुण्ड. ३।१।४
[ना. प. ७।१+ सं.सो. २।७९		आत्मक्रीड आत्मरतिरात्मवान्सम-	
आज्यं हुत्वा मन्ये सम्पातमवनयेत्	छांदो ६।१।४	दर्शनः । बुधोवाल्गवः क्रीडेत्	ना. प. ५।३७
आज्ञाचक्रमष्टां, ब्रह्मनिर्वाणचक्रम्...	सौभाग्य. ३१	आत्मा गुहायां निहि तोऽप्यजन्तोः	श्वेताश्व. ३।२०
आज्ञाचक्रं च मस्तकम्	योगकुं. ३.११	आत्मज्योतिरहंशुकः सर्वज्योतिरसावदो	महाना. ५
आज्ञा नापभुवोर्मध्ये द्विदलं. [यो.शि.	१।७५; १२१	अ.रमज्योतिरहंशुकः सर्वज्योती	
आज्ञाभय संश गतम् गुणसङ्कल्पोबन्धः	निगा. २.२१	रसोऽहमोम्	वनदु. १२२
अह्योऽभिजनवानस्मि	भ.गी. १.३।८	आत्मज्योती रसोऽप्यहम्	ते. वि. ३।१०
आगमं शास्त्रमव शाक्तं	ते. वि. १	आत्मज्ञं ह्यर्चयेद्भक्तिकामः	मुण्ड. ३।१।१०
(?) आण्डजं जीवजमुद्भिज्जमिति	छां. उ. ६।३।१	आत्मज्ञानं विना योगी ब्रह्मचारी	
आण्डो भव जना मुहुः	अरुणो. १	कथं भवेत्	....
आतत्रमिव स्तंभशरीरं शिथिलायते	अमन. २।८१	आत्मज्ञो ह्यात्ममात्रदृक् (जीव-मुक्तः)	
आतत्रमिव श्रोतममोर्ध्वचरणं स्मृतं	गोपालो. २।२७	[अ. पू. ४।३+ वराहो. ३।२७	
आतिष्ठोत्तिष्ठ आतत	भ.गी. ४।४२	आत्मत आकाशः	छां. ७।२६।१
आतिष्ठय प्राद्वयज्ञेषु. न गच्छे.		आत्मत आपः, आत्मत आग्निर्भावः.	छांदो. ७।२६।१
आतुरकाः कथनार्थसम्मतः	ना. प. ६।९	आत्मत आग्निर्भावतिरोमातौ	छांदो. ७।२६।२
आतुरकुटीचकयोर्मूलो कमुर्वल्लोकौ	ना. प. ३।५	आत्मत एष प्राणो जायते (मा. पा.)	प्रश्नो. २।३
आतुरकुटीचकयोर्मूलोक्तः	सं.सो. २।५९	आत्मत एवेदं सर्वम्	छांदो. ७।२६।१
आतुरः सर्वकर्मलोपः प्राणस्योत्क्रमण-	ना. प. ५।९	आत्मतश्चित्तमात्मतः सङ्कल्पः	छांदो. ७।२६।१
कालसंयासः सनिमित्तसंयासः	ना. प. ५।४	आत्मतस्तेज आत्मत आपः	छांदो. ७।२६।१
आतुरेऽपि क्रमे वापि प्रैषसेदो		आत्मतः कर्माणि	छांदो. ७।२६।१
न कुत्रचित्	ना. प. ३।७	आत्मतः प्राण आत्मत आशा	छांदो. ७।२६।१
आतुरेऽपि च संयासे तत्तन्मंत्र-		आत्मतः सङ्कल्पः	छांदो. ७।२६।१
पुरस्सरं. संयासेत्	ना. प. ३।६	आत्मतः स्मर आत्मत आकाशः	छांदो. ७।२६।१
आतुरे वा क्रमे वापि तुरीयाभम..		आत्मतापरते त्यक्त्वा निर्विभागो	
अष्टभ्रातृं कुर्यात्	ना. प. ४।३८	जगत्स्थितौ	सं. सो. २।५०
आतुरो जीवति चेत्क्रमसंयासः		आत्मतीर्थ महातीर्थमन्यतीर्थ	
कर्तव्यः [ना. प. ५।६+ सं. सो. २।५९		निरर्थकम्	जा. व. ४।५३
आतुरेऽपि च संयासे तत्तन्मंत्र-	ग. पू. १।६	आत्मतीर्थ समुत्सृज्य बहिस्तीर्थानि	
आतेन यातं मनसो जयीया	१ ऐत. ३।८।७	यो ब्रजेत् । करस्यं स महारत्नं	
आतो ह्ययमात्मा	नृसिंहो. २।७	त्यक्त्वा काचं विमार्गते	जा. व. ४।५०
आतं वै भूयसा कनीयः	१ ऐत. ६।१	आत्मतुल्यसुवर्णादिदानैः..	
आत्मकाममकामं रूपं	बृ. उ. ४।३।२१	तदप्याशु विनाशयेत्	रामो. ५।२२
आत्तो वै सशरीरः प्रियाप्रियाभ्यां	छांदो. ८।१२।१	आत्मतृप्तश्च मानवः	भ.गी. ३।१।७
आत्मकामोऽहमाकाशात्	प्र. वि. ९२	आत्मतो ध्यानमात्मनश्चित्तम्	छांदो. ७।२६।१
आत्मकाम आत्मकामो निष्कामो		आत्मतो नामात्मतोमन्त्राः आत्मतः..	छांदो. ७।२६।१
जीर्णकामः ?	मुषालो. १३।२	आत्मतो नान्यथाप्राप्तिः	नृसिंहो. ९।३
आत्मकृतस्येनसोऽव्यजनमसि		आत्मतोऽन्नमात्मतो बलं	छांदो. ७।२६।१
[ना. सं. ८।१३+ नै. मा. १०।५७ महाना. १४।१		आत्मतो मन आत्मतो वाक्	छांदो. ७।२६।१

आत्मतो मन्त्रा आत्मतः कर्माणि	छांदो. ७।२६।१	आत्मना विन्दते वीर्यं विद्यया..ऽमृतं केनो. २।४
आत्मतो वागात्मतो नाम	छांदो. ७।२६।१	आत्मना हि कर्म करोति बृह. १।४।१७
आत्मतो विज्ञानमात्मतो ध्यानम्	छांदो. ७।२६।	(?)आत्मनि पुरुष एत...ब्रह्मोपासते बृह. २।१।१३
आत्मध्यानयुतस्त्वनेन विधिना	यो. चू. १०७	आत्मनि खल्वरे दृष्टे भ्रुते मते
✓ आत्मनवाकाशःसम्भूतः [ते.२।१।१+ यो.चू. ७२		विज्ञात इदं सर्वं विदितं... बृह. ४।५।६
(तस्मात्) आत्मन एव त्रैविध्यं		आत्मनि ब्रह्मण्येवानुष्टुभं जानीयात् नृ. पू. १।७
सर्वत्र योनित्वम्	नृसिंहो. ९।४	आत्मनिष्ठं कर्तृगुणं वास्तवं वा
आत्मन एवास्य तत्कृतं भवति	३ ऐत. २।४।३	द्वितीयकः (भ्रमः) अ.पू. १।१४
आत्मन एष प्राणो जायते	प्रश्नो. ३।३	आत्मनि सर्वेन्द्रियाणि सम्प्रतिष्ठाप्य छां. उ. ८।१५।१
✓ (एवमेव) आत्मनः सर्वे प्राणाः		आत्मनि हैवास्य तद्वैश्वानरेहुतंस्यात् छां. उ. ५।२४।४
सर्वे लोकाः... व्युच्चरन्ति	बृह. २।१।२०	(अथ) आत्मनेऽन्नाद्यमागायत् बृह. १।३।१७
आत्मनः सूक्ष्मशरीरमिदमेवोच्यते	ग. शो. ४।४	आत्मने वा यजमानाय वा बृह. १।३।२८
आत्मनस्तावेतावर्काश्चमेधौ..(मा.पा.)	वृ. उ. १।२।७	आत्मने सर्वदेवाय..भूताय..मन्यते ग.शो. २।१
आत्मनस्तुकामायश्चत्रं प्रियं भवति+	बृह. २।४।५	आत्मनेऽस्तु नमो मह्यं सं.सो. २।३।१
आत्मनस्तु कामाय जाया प्रिया भवति+	बृह. २।४।५	आत्मनैवसहायेनसुखार्थीविचरेदिह ना.प. ३।४४
आत्मनस्तु कामाय देवाः प्रिया भवन्ति+	बृह. २।४।५	आत्मनैवात्मानं परमं ब्रह्म पश्यति नृसिंहो. ६।३
आत्मनस्तु कामाय पतिः प्रियो भवति+	बृह. २।४।५	आत्मनवात्मानो विप्र धारये-
आत्मनस्तुकामाय पशवः प्रिया भवन्ति+	बृह. ४।५।६	दा तनाऽऽत्मनि दुर्वासो. २।७
आत्मनस्तुकामाय पुत्राः प्रिया भवन्ति+	बृह. २।४।५	आत्मनाऽन्यज्जगन्नास्ति ते. बि. ६।४५
आत्मनस्तु कामाय भूतानि		आत्मनोऽन्यत्सुखं न च त. बि. ६।४५
प्रियाणि भवन्ति+	बृह. २।४।५	आत्मनोऽन्यन्न किञ्चन [ते.बि. ४।६१+६।४०
आत्मनस्तुकामाय लोकाः प्रिया भवन्ति+	बृह. २।४।५	आत्मनोऽन्यन्नहि क्वचित् अ. पू. ५।५९
आत्मनस्तु कामाय वित्तं प्रियं भवति+	बृह. २।४।५+	आत्मनोऽन्यन्नहि कापि [ते.बि. ६।४६, ४७
आत्मनस्तुकामाय वेदाः प्रिया भवन्ति	बृह. ४।५।६	आत्मनोऽन्या गतिर्नास्ति ते. बि. ६।४५
आत्मनस्तु कामाय सर्वं प्रियं भवति+	बृ. उ. २।४।५	आत्मनो महिमा बभूव ब्रह्मो. १
आत्मना चेज्जीवति प्रधिनागादित्याहुः	बृह. १।५।१५	(?)आत्मनोयद्यत्कामयतेतत्तत्सृजते बृ. उ. १।४।१५
आत्मना जायते प्राणो मनः		आत्मनो वा अरे दर्शनेन अबणेन
सर्वेन्द्रियाणि च	अनु.सा. ३	मत्या विज्ञानेनेदं विदितम् बृ. उ. २।४।५
आत्मनाऽऽत्मनि तृप्तोऽस्मि		आत्मनो वैश्वानरस्य मूर्धैव सुतेजाः छां. उ. ४।१८।२
ह्यरूपोऽस्म्यहमव्ययः	ते.बि. ३।२८	(?)आत्मन्नेव सायुज्यमेति मैत्रे. ४।१
आत्मनाऽऽत्मनि सन्तृप्तो		आत्मन्नेव सायुज्यमुपैति मैत्रा. ४।१४
नाविद्यामनुबावति [अ.पू. ४।३+	वराहो. ३।२१	आत्मन्यगनीन्समारोप्य सोऽग्नि-
आत्मनाऽऽत्मानमभिसम्बभूव	महाना. २।७	होत्री महायतिः सं.सो. २।१००
(?) आत्मना परास्य द्विषन्भ्रातव्यो		आत्मन्यतीते सर्वस्मात्सर्वरूपे...
भवति... (मा.पा.)	बृ. उ. १।३।७	को बन्धः अ.पू. २।२५
आत्मनाऽऽत्मानमुद्धरेत्	ना.प. ५।४०	आत्मन्यनात्मभावेन व्यवहार...
आत्मना पिहिता गुहा	इतिहा. १७	यत्तदस्तेयमित्युक्तं जा. द. १।१२
+ वाक्यते + इति चिह्नं कृतानि वाक्यानि तस्यामेवो-		आत्मन्यात्मानमीडया व्याधिस्यो-
निषदि अभ्याये ४ ब्राह्मणे ५ सन्ति ।		ऽपि विमुच्यते शां. १।७।४८

आत्मन्येव च सन्तुष्टः भ.गी.३।१७
 आत्मन्येव धत्ते मैत्रा. ६।३४
 आत्मन्येव नृसिंहदेवेपरेब्रह्मणिवर्तते नृसिंहो.२।३
 आत्मन्येव पश्यमानो गुहाविह-
 रणमेव निश्चयेन ज्ञात्वा.. मं.ब्रा.३।१
 आत्मन्येव वशं नयेत् भ.गी. ६।२६
 आत्मन्येवात्मना तुष्टः भ.गी. २।५५
 आत्मन्येवात्मना लीनो...
 लभते महिमासिद्धिं अमन.१।६५
 आत्मन्येवात्मना व्योम्नि यथा
 सरसि मारुतः महो.५।११९
 आत्मन्येवात्मानं पश्यति
 (पश्यत्-पाठः) [बृह.४।२।२३+ सुबा.९।१४
 आत्मन्येवात्मानं विभर्ति २ ऐत.४।१
 आत्मन्येवावतिष्ठते भ.गी. ६।१८
 आत्मन्येवास्य ज्ञान्तात्मा मूकान्ध-
 वधिरापमः अ.पू.५।११५
 आत्मन्विनी हास्य प्रजा भवति बृह.२।१।१३
 आत्मन्यनेन स्यामिति बृह.१।२।७
 आत्मप्रकाशरूपोऽस्मिह्यात्मज्योती.. ते.वि. ३।१०
 (?)आत्मप्रकाशं शून्यं जानन्तः नृसिंहो.६।३
 आत्मप्रबोधोपनिषन्मुहूर्तमुपासित्वा
 न स पुनरावर्तते आ.प्र.३२
 आत्मबुद्धिप्रसादजम् भ.गी-१८।३७
 आत्मप्रयत्नसापेक्षाविशिष्टा मनो-
 गतिः, तस्या ब्रह्मणि संयोगो
 योग इत्युच्यते बुधैः भवसं. ३।१२
 आत्मभावंचचिन्मात्रमखण्डैकरसंविदुः ते.वि.२।२६
 आत्मभावा मण्डलमुपासते सामर.७५
 आत्मभूतस्य त्वमात्माऽसि कौ.ड. १।६
 आत्ममन्त्रसदाभ्यासात् परतत्त्वं
 प्रकाशते यो.शि. २।१८
 आत्ममात्रेण यस्तिष्ठेत्सजीवन्मुक्तः.. ते.वि.४।१
 आत्ममायारतं देवमवधूतं दिगम्बरम् शाण्डि.३।२।२
 आत्मक्रीड आत्ममिथुन आत्मानन्दः छांदो.७।२५।२
 आत्मक्रीडात्मरतिःक्रियावान्(आत्मा)छांदो. ७।२५।२
 आत्ममिथुन आत्मानन्दः स स्वराद् छांदो.७।२५।२
 आत्मरतय आत्मक्रीडा आत्ममिथुना
 आत्मानन्दाः प्रणवमेव परं--

ब्रह्मात्मप्रकाशं शून्यं जानन्त-
 स्तन्नैव परिसमाप्ताः नृसिंहो. ६।३
 आत्मरतिरात्मक्रीड आत्ममिथुनः छांदो.७।२५।२
 आत्मरूपमिदं सर्वमात्मनोऽन्यन्न
 किञ्चन । सर्वमात्मा ते.वि.४।६१
 आत्मरूपं तमालोक्य ज्ञानरूपं.. ब्र.वि. ७७
 आत्मरूपः शिवः शुद्धः (पाठः) २ आत्मो. २
 आत्मवत्सर्वभूतानि परब्रह्म्याणि
 लोष्ठवत् । स्वभावादेव, नभया-
 द्यः पश्यति, स पश्यति अ.पू. १।३८
 आत्मवत्सर्वभूतानि पश्यन्
 भिक्षुश्चरेन्महीम् ना.प.४।२२
 आत्मवन्तं न कर्माणि भ.गी. ४।४१
 आत्मवश्यैर्विधेयात्मा भ.गी. २।६४
 (अथ)आत्मविदुःस्थिप्य ब्रह्मणे
 प्रायच्छत्तत्रानन्दी... मैत्रा. ६।३३
 आत्मविदो ज्ञानिन उत्पद्यन्तेलीयन्ते सामर. २२
 आत्मविद्यातपोमूलंतद्ब्रह्मोपनिषत्परं श्वेता. १।१६
 [ना.प.९।१२+ ब्रह्मो.२३
 आत्मविद्या मया लब्धा सरस्व.३५
 आत्मविन्मोक्षमन्त्रैस्त्रैषातवीर्यैः.. ना.प. ३।७७
 आत्मत्वेनतदासर्वं नेतरत्तत्र चाण्वपि यो.शि.४।९
 आत्मश्राद्धं विरजाहोमं कृत्वा प.हं.प.५
 आत्मश्राद्धे आत्मपितृ-पितृमहान्
 (अर्चयेत्) ना.प. ४।३९
 आत्मसत्यात्मसाक्षी सतां
 धर्मः प्रतापवान् (मा. पा.) छां.ड. ६।१७
 आत्मसत्यानुबोधेननसङ्कल्पयतेयदा अद्वैतो. ३२
 आत्मसन्निधौ नित्यत्वेन प्रतीयमान
 आत्मोपाधिर्यस्तद्विज्ञेशरीरं
 हृद्ग्रन्थिरित्युच्यते सर्वसारो. ५
 आत्मसम्भाविताः स्तब्धाः भ.गी.१६।१७
 (अथ खलु) आत्मसम्मितमतिमृत्यु
 सप्रविधंसामोपासीत छांदो.२।१०।१
 आत्मसम्मितमाहारमाहरेदात्मवान्यतिः सं.सो. २।५९
 आत्मसंयमयोगाग्नौ भ.गी. ४।२७
 आत्मसंज्ञः शिवः शुद्ध एक
 एवावयवः सदा २ आत्मो. १

आत्मसंस्थं तदा ज्ञानं	अद्वैतो. ३८	आत्मानमात्मना साक्षाद्ब्रह्म बुद्ध्या...	ब्र.वि. २९
आत्मसंस्थं मनः कृत्वा	भ. गी. ६।२५	आत्मानमादाय... ब्रह्मणैकीकुर्यात्	नृसिंहो. ४।१
आत्मसिद्धमिति होवाच ब्रूतेनमिति	नृसिंहो. ९।१०	(?) आत्मानमुपसंहरति	वृ. उ. ४।४।३
आत्मस्थं प्रभुं... नापश्यत्	मैत्रा. ३।२	आत्मानमेव, तन्नावयति	२ ऐत. ४।३
आत्मस्वरूपविज्ञानादज्ञानस्य		आत्मानमेव प्रियमुपासीत	बृह. १।४।८
परिक्षयः । क्षीणे ज्ञाने..	जा. द. ६।५०	आत्मानमेव लोकमुपासीत	बृह. १।४।१५
आत्मा एकः सञ्जतयं	छान्दो. १।६।३	आत्मानमेव वीक्षस्व	ते. बिं. ४।८०
आत्मा गुहायां निहितोऽस्य जन्तोः		आत्मानमेवं ध्यात्वाऽनपेक्षमाणं..	कठश्रु....
[पारमा. ९।३+ ना. उ. ता. १।३+]	महाना. ८।१	(?) आत्मानमेवावेत्	बृ. उ. १।४।१०
आत्मा चैव न वध्यते (इन्द्रियैः)	यो. चू. ८४	आत्मानमेवेमं वैश्वानरं सम्प्रत्यक्ष्येवि	
आत्मात्मकानीत्यात्मा ह्येषामुद्गन्ता		तमेव नो ब्रूहि	छान्दो. ५।११।६
नियन्ता वा	मैत्रा. ६।३१	आत्मानमेवेहमह्यन्तात्मानं परिचर-	
आत्मा दक्षिणत आत्मोत्तरतः	छान्दो. ७।२५।२	ब्रुभौ लोकाववाप्नोति	छान्दो. ८।८।४
आत्मा देवता वेदयेति(?)	ब्रह्मो. १	आत्मानमेवेहमह्यन्तात्मानं (मा. पा.)	छान्दो. ८।८।४
आत्मा देवानां जनिता प्रजानां		(?) आत्मानमोमिति ब्रह्मणैकीकृत्य	नृसिंहो. १।२
हिण्यधदंष्ट्रो...	छान्दो. ४।३।७	आत्मानं केवलं तु यः	भ. गी. १।८।१६
आत्मानन्स्वरूपोऽहं सत्तगनन्दो...	ते. बिं. ३।९	आत्मानं क्रियाभिः सुगुप्तं करोति	कठश्रु. ३
आत्मानन्दे मग्ना बभक्तान् स्पृशन्ति	सामर. ७५	आत्मानं गोपालमिति भावयेत्	गो. पालो. २।४
आत्मानन्दे मग्ना आत्मभावा भवन्ति	सामर. ७५	आत्मानं चेद्विजानीयादयमस्तीति	
आत्मानमक्षरं ब्रह्म विद्धि ज्ञानात्..	जा. द. १।२५	पुरुषः [शाटया. २२+	बृह. ४।४।१२
(?) आत्मानमनुविद्य ब्रजतो यतरः..	छां उ. ८।८।४.	(?) आत्मानं द्वेधापातयत्	बृह. १।४।३
आत्मानमखसा वेद्यि	आ. प्र. २२	आत्मानं द्विधाऽकरोदर्धेन	
आत्मानमखण्डमण्डलाकारमा-		स्त्री अर्धेन पुरुषः	सुवालो. २।२
वृत्त्य सकलब्रह्माण्डमण्डलं		आत्मानं नयति परं सन्धय	ब्रह्मो. १
स्वप्रकाशं ध्यायेत्	भावनो. १	(?) आत्मानं परमात्मानं...	रुद्रह. १२
(?) आत्मानमन्तकाले सर्वे प्राणा		आत्मानं परमेश्वर	भ. गी. १।१।३
अभिसमायांति	बृ. उ. ४।३।३८	आत्मानं प्रार्थयते	आश्रमो. १
आत्मानमन्तरात्मानं वा..ऽर्चयेत्	रामेपु. ५।१	आत्मानं.. मकारेण ब्रह्माणानुसन्दध्यात्	नृसिंहो. ७४
आत्मानमनन्यं ध्यायन् तदूर्ध्वबाहु-		आत्मानं मत्परायणः	भ. गी. ९।३४
र्विमुक्तमार्गो भवेत्	कठरु. ४	आत्मानं मोक्षयते	आश्रमो. ४
आत्मानमेतत्त उपसृत्य स्तुवीत	छां. १।३।१२	आत्मानं युञ्जतेति	मैत्रा. ६।३
आत्मानमन्विच्छेत् [जाबालो. ६+	ना. प. ३।८७	आत्मानं रथिनं विद्धि	
आत्मानमपि दृष्ट्वाऽहमनात्मानं		[कठो. ३।३+पैङ्गलो. ४।१+	भवसं. २।१०
त्यजान्यहम्	आ. प्र. १८	आत्मानं रहसि स्थितः	भ. गी. ६।१०
आत्मानमरणिं कृत्वा प्रणवं...		आत्मानं वा प्रविमज्य कथं प्रातिष्ठते	प्रभो. ३।१
[ब्रह्मो. १८+ कैवल्यो. ११+	व्या. वि. २२	आत्मानं सच्चिदानन्दं [अ. पू. ५।७+]	जा. द. ९।५
आत्मानमरणिं कृत्वा.... पाशं		आत्मानं सच्चिदानन्दं ब्रह्म भावयेत्	व. सू. ५
ददति मानवः	सदान्. १५	आत्मानं सततं ज्ञात्वा	ना. बिं. २१
		आत्मानात्मभावो भवेत्	सामर. ७५

आत्मानात्मविवेकमनुब्रूहीति	ते. वि. ५११	आत्माश्रमिन्वाद्गुणवंशजाता..	सि. शि. १०
आत्मानात्मविवेकादिभेदाभेद- विवर्जितः	ते. वि. ५१४	आत्मा सञ्चरते ध्रुवम्	ध्यानवि. १६
आत्मानात्मविवेकोऽयंमुधैवक्रियते..	यो. शि. ४१२२	आत्मा सर्वगतोऽच्छेद्यो...सा चाहिंसा वरा	जा. द. ११८
आत्मा नारायणः परः [महाना. ९।४+ त्रि.म.ना. ७।११	त्रि.म.ना. ७।११	आत्मा साम... आत्मानः	छान्दो. १।७।२
आत्माऽन्तरात्मा परमात्मा ज्ञानात्मा तुरीयात्मेत्यादिवाचकवाच्यः...	त्रि.म.ना. १।५	आत्मा स्थूलो न चैवाणुर्नप्रत्यक्षो..	अ. पू. २।२०
आत्मापत्त्या निवर्तते	मैत्रे. १।७	आत्माऽस्य जन्तोर्निहितो गुहायाम् [कठो. २।२०+ ना.प. ९।१३+	शरभो. १९
(?) आत्मा परशिवद्वयगुरुःशिवः	रुद्रोप. ३	आत्मा स्यादात्मचक्षुषाम्	पारमा. ३।६
आत्मा पश्चादात्मा पुरस्तात्	छान्दो. ७।२५।२	आत्माहिस्त्वमहिमस्थो निरपेक्षोऽप्यप्य	नृसिंहो. ९।६
आत्मा पुण्येभ्यःकर्मभ्यः प्रतिधीयते	२ ऐत. ४।४	आत्मा ह्यनीशः सुखदुःखहेतोः	नृसिंहो. ९।१
आत्माऽप्यनीशः सुखदुःखहेतोः	श्वेता. १।२	आत्माऽइं सर्वलोकानां	सर्वसा. १०
आत्मा ब्रह्मैव, ब्रह्मात्मैव	नृसिंहो. ९।९	आत्मा हि वरः	सहवै. २०, २२
आत्मा भूतेष्वहमेव स्थितः	वासु. ३	आत्मा हि सर्वान्तरा नहीदं सर्व- महमिति होवाच	नृसिंहो. ७।२
आत्मा माया चेति कथं	सर्वसा. १	आत्मा ह्याकाशवज्जीवैर्घटाकाशैरिव..	अद्वैतो. ३
आत्मा मे श्रुत्यन्तं ज्योतिरहं विरजा त्रिपात्मा भूयास ईशाहा	महाना. १४।१६	आत्मा ह्येषामुद्गन्ता नियन्ता वा	मैत्रा. ६।३१
(कदाचित्) आत्मारामस्याखिल- परिपूर्णस्य...उन्मेषो जायते	त्रि.म.ना. २।४	आत्मा ह्येषां स भवति	बृ. उ. १।४।१०
आत्मागमस्यादिनागयणस्य		आत्मेतिशब्दहीनो य आत्मशब्दार्थ- वर्जितः..एषैवात्मा सनातनः	ते. वि. ५।८
कीदृशाबुनोषनिमेषौ	त्रि.म.ना. ४।५	आत्मेत्येवोपासीत	बृह. १।४।७
आत्मागमस्वप्नोऽहम्	ते. वि. ३।९	आत्मने भूताय आत्मन इति मन्यते	ग. शो. २।१
आत्मागमः कालत्रयाश्रयित- निजस्वरूपः	त्रि.म.ना. १।५	आत्मेदं सर्वं नारायणः	ना. उ. ता. १।५
आत्मारामा महात्मानस्ते महापदं..	महो. ४।३५, ३६	आत्मेन्द्रियमनोयुक्तं भोःतेत्याहु- र्भनीषिणः [कठो. ३।४+	पैङ्गलो. ४।३
आत्मावलोकनार्थं तु तस्मात्सर्वं परित्यजेत्	अ. पू. १।४६	आत्मेन्द्रियं नोर्थानांसन्निकर्षात्प्रवर्तते	आयुर्वे. १०
आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो... [बृंह. २।४।५+	४।५।६	आत्मेन्द्रजीवोऽनात्मनां देहा- दीनामात्मत्वेनाभिमन्यते	
आत्मा वा अस्य प्रचोदयिता	छाग. ६।२	सोऽभिमान आत्मनो बन्धः	सर्वसा. २
आत्मा वा इदमेक एवाग्र आनीत्	२ ऐत. १।१	(?) आत्मेन्द्रोऽनात्मनो देहादीनात्म- त्वेन.. (पाठः)	सर्वसा. २
आत्मा वै पुत्रनामासि स जीव शरदः शतम्	कौ. उ. २।११	आत्मेहकारोऽस्मिरीकारः	छान्दो १।१३।१
आत्मा वै सर्वदेहिनाम्	शरभो. १६	आत्मैकत्वं विदित्वा त्वं..	महो. ४।११
आत्मा शुद्धः सदा नित्यः..अज्ञाना- न्मलिनो भाति ज्ञानाच्छुद्धो		आत्मैव नृसिंहोदेवःपरमेवब्रह्मभवति	नृसिंहो. ५।७
भवत्ययम्	जा. द. ५।१३	आत्मैव नृसिंहोदेवोब्रह्मभवति, यप्यं..	नृसिंहो. ५।१
आत्मा शुद्धोऽधरो नित्यश्चैतन्यः प्रकृतेः परः	भवसं. २।३०	आत्मैव रिपुरात्मनः	अ. गी. ६।५
		आत्मैव संविशत्यात्मनाऽऽत्मानं..	नृसिंहो. २।७
		आत्मैव सिद्धोऽद्वितीयः	नृसिंहो. ९।१

आत्मैव ह्यात्मनो बन्धुः	भ.गी. ६।५	आदित्यप्रत्नस्य रेतसः... उद्वयन्त-	
आत्मैवाधस्तादात्मोपरिष्ठात्	छांदो. ७।२५।२	मसस्परि [छांदो. १।१७।७+	वा.सं. २०।२१
आत्मैवास्यकर्मत्सनाहिकर्मकरोति	बृ.उ. १।४।१७	[क्र.मं. १।९०।१८+तै.सं. ४।१।७+	अ.वै. ७।५३।७
आत्मैवास्य ज्योतिर्भवति	बृह. ४।३।६	आदित्यप्रत्नस्य रेतस इत्येका	३ ऐत. २।४।४
आत्मैवास्य षोडशी कला	बृह. १।५।१५	आदित्य इति होवाच	छांदो. १।११।७
आत्मैवाहमसन्नाहं	ते.विं. ६।६२	आदित्य उत्तररूपम्, आपः सन्धिः	तै.उ. १।३।२
आत्मैवाहं परं सत्यं	ते.विं. ६।५८	(अथ) आदित्य उदयन्यत्प्राचीं	
आत्मैवेदमग्र आसीत् (एक एव)..	बृह. १।४।१, १७	दिशं प्रविशति	प्रभो. १।६
आत्मैवेदं सर्वं..स वा एष एवं पश्यन्	छां.उ. ७।२५।२	आदित्य उद्गीथः, नक्षत्राणि प्रतीहारः	छांदो. २।२०।१
आत्मैवेह महस्य आत्मा परिचर्यः	छां.उ. ८।८।४	आदित्य ऊकारो निवह एकारः	छांदो. १।१३।२
आत्मोत्तरतः, आत्मैवेदं सर्वम्	छां.उ. ७।२५।२	आदित्य एव सविता, द्यौः सावित्री	सावित्र्यु. ६
आत्मोपरिष्ठादात्मा पश्चात्	छां.उ. ७।२५।२	(?) आदित्य एवोत्, वायुर्गीः	छां. उ. १।३।७
आत्मोपम्येन सर्वत्र	भ.गी. ६।३२	आदित्यजयाज्जयो भवति	छांदो. २।१०।६
आथर्वणस्य शाखाः स्युः..	मुक्ति. १।१३	आदित्यज्योतिः सम्राडिति होवाच	बृह. ४।३।२
आथर्वणायाश्चिन्तौ दधीचेद्व्यं		आदित्यदेवत इति स आदित्यः	बृह. ३।९।२०
शिरः प्रत्यैरयतम्	बृह. २।५।१७	आदित्यमण्डलं दिव्यं रश्मिज्वाला-	
आदरेण यथा स्तौति धनवन्तं		समाकुलम् । तस्य मध्यगतो	
धनेच्छया । तथा चेद्विश्व-		वह्निः प्रज्वालेत्...	यो शि. ५
कर्तारं को न मुच्येत बन्धनात्	वराहो. ३।१३	आदित्यमभिजयन्ते	प्रभो. १०
(अथापि) आदर्शं वोदके वा जिह्वा-		आदित्यमथ वैश्वदेवं लोकेकद्वार..	छां. २।२४।१३
शिरसं...ऽऽत्मानं पश्येत्	३ऐत. २।४।५	(?) आदित्यमुदीक्षमाण ऊर्ध्व-	
(?) आदर्शं पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपासे	बृ.उ. २।१।९	बाहुस्तिष्ठन्	मैत्रा. १।२
आदातव्यमेवाप्येति य आदातव्य-		आदित्यमेव भगवो राजन्निति होवाच	छांदो. ५।१३।१
मेवास्तमेति [सुबालो. ९।७+	बृह. २।१।९	आदित्यमेवाप्येति य आदित्य-	
आदानादादित्यः	मैत्रा. ६।७	मेवास्तमेति	सुबालो. ९।२
आदायात्मानं परिपतन्ति	छां. उ. २।२।४	आदित्यलोकेषु गार्गीति	
आदावग्निमण्डलं, तदुपरि सूर्यमण्डलं	मं.आ. २।२	(ओताश्च प्रोताश्च)	बृह. ३।६।१
आदावन्तेचमध्ये च जनो यस्मिन्न		आदित्यवद्भास्यविलक्षणोऽहम्	कुण्डिको. १६
विद्यते । येनेदं सततं व्याप्तं		(?) आदित्यवर्णमूर्जस्वन्तं ब्रह्म	मैत्रा. ६।२४
स देशो विजनः स्मृतः	ते.विं. १।२३	आदित्यवर्णज्योतिस्तमस उपरिविभाति	त्रि.म.ना. ४।३
आदावन्तेचमध्ये चभासतेनान्यद्देतुना	पं.ब्र. १८	आदित्यवर्णं तमसः परस्तात्	भ.गी. ८।९+
आदावन्ते च यन्नास्ति वर्तमाने-		[अ.उ. ३।८+चिन्त्यु. १३।१+	त्रि.म.ना. ४।३
ऽपि तत्तथा [वैतथ्यो. ६+	अ. शां. ३१	आदित्यवर्णं तमसस्तु पारे	महावा. ३+
आदावन्ते च सशान्तस्वरूपं..यत्	अ. पू. २।३९	[पारमा. ७।५+	चिन्त्यु. १२।७
आदावेव पैप्पलादेन सहोक्तमिति	बृ. जा. १।४	आदित्यवर्णे इमे मणिकुण्डले	इतिहा. ८५
आदिकलापुटितां श्रीकलां		आदित्यवर्णे तपसोऽधिजातोवनस्पति-	
श्रीकलापुटितां...	षोढोप. ३	स्त्वव वृक्षोऽथ बिल्वः, तस्य	
आदिशान्तमूर्तिः सावधानभावा	अ. मा. २	फलानि... [क्र.खि. ५।८७।१०	श्री.सू. ६

‘आदित्यवर्णे तपसः’ इति हरिद्रां
 श्रीफले धारयेत् नारदो. १
 आदित्यश्चक्षुर्भूवाऽक्षिणी प्राविशत् २रेत. २।४
 आदित्यसन्निधौ लोकेष्टेते स्वयमेव तु
 तथा मत्सन्निधावेव समस्तं चेष्टते.. वराहो. ३।१४
 आदित्यस्तत्राधिदैवतम् सुबालो. ५।१
 आदित्यस्य सायुज्यं गच्छति महाना. १८।१
 आदित्यस्य मध्य इवेत्यक्षिण्यग्नौ
 चैतद्ब्रह्मैतत्... मैत्रा. ६।३५
 आदित्यस्य रश्मय उभौ लोकौ
 गच्छन्ति... छां. उ. ८।६।२
 आदित्यस्यावृत्तमन्वावर्तयति
 आदित्यस्यावृत्तमन्वावर्तन्ते
 आदित्यं तृतीयं.. अमृतं तृतीयं.. (मा. पा.)
 आदित्यं तृतीयं वायुं तृतीयं
 (?) आदित्यं ब्रह्मेत्युपास्ते
 आदित्यं भास्करं भातुं रविं सूर्यं
 दिवाकरम् वनदु. १२३
 आदित्यं सप्तविधं सामोपास्ते
 आदित्यः प्रतिहारः छां. उ. २।१।१
 आदित्यः साम छान्दो. १।६।३
 आदित्यः प्रस्तावः छां. उ. २।२।२
 (?) आदित्यः सर्वेषां भूतानां मधु
 आदित्याच्चन्द्रमसम् वृ. उ. २।५।५
 आदित्याज्जायते वृष्टिर्वृष्टेरन्ततः प्रजाः
 आदित्याज्ज्योतिर्जायते छान्दो. ४।१५।५
 आदित्या दक्षिणाभिः मैत्रा. ६।३७
 आदित्यादापो जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्यादेवा जायन्ते चित्त्यु. ८।२
 आदित्याद्भूमिर्जायते सूर्यो. ४
 आदित्याद्वायुर्जायते सूर्यो. ४
 आदित्याद्देवा जायन्ते सूर्यो. ४
 आदित्याद्देव्युतम् (आदित्य एति) वृह. ६।२।१५
 आदित्याद्द्वयोर्म दिशो जायते सूर्यो. ४
 आदित्यानामहं विष्णुः भ. गी. १०।२१
 आदित्यानामेव तावदाधिपत्यं
 स्वाराज्यं पर्येता छान्दो. ३।८।४
 आदित्यानामेवैको भूत्वा
 आदित्यानां च विश्वेषां च देवानां
 तृतीयसवनम् छान्दो. ३।८।१
 छांदो. २।२४।१

आदित्यानां विश्वेषां देवानां च... (मा. पा.)
 आदित्याय विद्महे सहस्रकिरणाय
 धीमहि । तन्नः सूर्यः... [म. ना. ३।१०+ सूर्यो. ७
 आदित्यानीमानि शुक्लानि यजुषि बृह. ६।५।३
 आदित्यास्तस्मान्मा मुञ्चतर्तस्यते... सहवै. ३
 आदित्या रुद्रा मरुतो वसवोऽग्निना-
 वृचो यजुषि सामानि मन्त्रोऽग्नि-
 राज्याहुतिर्नारायणः सुबालो. ६।१
 आदित्ये तृप्यति द्यौस्तृप्यति छांदो. ५।१९।२
 (?) आदित्ये ते जोमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।५
 आदित्येन वाव सर्वे लोका महीयन्ते तैत्ति. १।५।२
 आदित्येन सह सावित्री स्तौति,
 स्तुवति.. प्रातः प्रसुवति सन्ध्यो. २१
 आदित्येनैवायं ज्योतिषाऽऽस्ते पश्ययते
 कर्म कुरुते विपश्येतीत्येवमेवैतत् बृह. ४।३।२
 आदित्ये पुनः पक्कं क्रव्यादि सुबालो. १२।१
 (?) आदित्ये पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपासे
 आदित्यैरिन्द्रः सगणो मरुद्भिः वृ. उ. २।१।२
 [अ. मं. १०।१५।७।३+ अरुणो. १
 आदित्यैरिन्द्रः सह सीषधातु अथर्व. २०।६३।२
 आदित्यैस्ताम्रं मौक्तिकं देवतैस्तैः अरुणो. १
 (लिङ्गं पूजितम्) सि. शि. २३
 आदित्योऽग्निश्च दुर्गिश्च क्रमेण.. महाना. ६।१२
 आदित्योऽज्योतिः प्रकाशं करोति १येत. १।७।४
 आदित्यो नव होता चित्त्यु. ७।४
 आदित्योऽन्तःकरणमनोबुद्धि-
 चित्ताहङ्काराः सूर्यो. ५
 आदित्यो ब्रह्मेत्यादेशस्तस्योप-
 व्याख्यानम् छांदो. ३।१५।१
 आदित्यो ब्रह्मेत्येके मैत्रा. ६।१६
 आदित्यो वा उद्गीथोऽसौ
 खलवादित्यो ब्रह्म शौनको. ४।३
 आदित्यो वा एष एतन्मण्डलं तपति
 [महाना. १०।१+ राघोप. २।२+ सूर्यो. ५
 आदित्यो वै तेज ओजो बलम् महाना. १०।२
 आदित्यो वै भर्गश्चन्द्रमा वै भर्गः सावित्र्यु. १०
 आदित्यो वै वचनादानागमन-
 विसर्गानन्दाः सूर्यो. ६
 आदित्यो वै वाक्पाणिपादपायूपस्थाः सूर्यो. ५

आदित्यो वै श्रोत्रत्वक्चक्षुरसनघ्राणाः सूर्यो. ५	आदौ बुद्धास्तथा मुक्ताः	अ. शां. ९८
आदित्यो वै शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः सूर्यो. ६	आदौ रोगाः प्रणश्यन्ति पश्चाज्जाड्यं	
आदित्यो वै व्यानः समानो-	शरीरजम् । ततः समर-नोभूत्वा..	यो.शि. १।४६
दानोऽपानः प्राणः सूर्यो. ५	आदौ विनायकं समूय स्वेषु-	
आदित्यो वै सावित्री, आदित्येन सह.. सन्ध्यो. २१	देवतां नत्वा	शाण्डि. १।४।२
आदित्यो ह वै प्राणो रविरेव चन्द्रमाः प्रश्नो. १।५	आदौ वेदादिमुद्यम्य (मंत्रोद्धारः)	द. मृ. ५
आदित्यो ह वै बाह्यः प्राण उदयति प्रश्नो. ३।८	आदौ शनदमप्रायैर्गुणैः शिष्यं	
आदिदेवमजं विमुम् अ.गी. १०।१९	निशेधयेत् । पश्चात्सर्वमिदं	
आदिबुद्धाः प्रकृत्यैव सर्वे धर्माः... अ.शां. ९२	ब्रह्म शुद्धस्वमिति बांधयेत्	महो. ४।४
आदिब्रह्मत्वसंज्ञित् निर्वाणो. ३	आद्यत्रयं ब्रह्मरूपं (अस्तिभाति-	
आदिमध्यान्तवर्जितः (आत्मा) ते.वि. ४।७६	प्रियात्मकं)	सगस्व. ४८
आदिमध्यान्तशून्यं कैः शून्यं.. शान्तं त्रि.म.ना. ७।७	आद्यन्तवन्तः कौन्तेय	अ. गी. ५।२२
आदिमध्यान्तशून्यं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।३	आद्यन्तशून्याः कवयः पुराणाः	वनदु. २३
आदिमध्यान्तहीनोऽस्मिन्महाकाशसदृशः ते.वि. ३।१०	आद्यन्ताभाववानहम्	ते. वि. ३।२९
आदिमध्यान्तहीनोऽहमाकाशसदृशः.. ब्र.वि. ९१	आद्यं वारभवं द्वितीये कामराजं...	
आदिमध्यावसानेपुदुःखं सर्वमिदं यतः अक्षुप. ५०	क्रमेण स्मरेत्	कामराज. १
आदिरन्तश्च चिन्मात्रं गुरुशिष्यादि	आद्यं पुरुषमीशानं पुरुषं पुरुषं	विष्णुह. १।७
चिन्मयं... अदृश्यं ते.वि. २।३१	आद्यानि चत्वारि पदानि परब्रह्म-	
आदिरिति द्व्यक्षरं. प्रतिहार इति	विकासीनि	त्रि. ता. १।४
चतुरक्षरं, तत इदं तत्समम् छान्दो. २।१०।२	आद्या माया भवेच्छास्त्रं पद्मं	
आदिर्न विद्यते यस्य तस्य ह्यादि-	विश्वं करे स्थितम्	गोपालो. २।३१
र्न विद्यते अ.शां. २३	आद्याविद्यागदावेद्या सर्वदा मेकरे स्थिता	गोपालो. ३।२
आदिशक्तिरुमा चैषा... अमन. २।११	आद्या व्यक्ताद्वादशमूर्तयः सर्वेषु लोकेषु	
आदिशक्त्या भूर्भुवस्त्रीणि स्वर्गभू-	सर्वेषु देवेषु.. तिष्ठन्तीति	गोपालो. ३।२
पातालानि... त्रि.ना. १।१	आद्यो रा तत्पदार्थः स्यान्मकार-	
आदिशान्ता क्षुत्पन्नाः प्रकृत्यैव... अ.शां. ९३	स्त्वम्पदार्थवान्	रामर. ५।१३
आदिश्च भवति य एवं वेद माण्डू. ९+	आर्द्रा पुष्करिणीं पुष्टीं पिङ्गलां पद्मा...	श्रीसू. १४
आदिः स संयोगनिमित्तहेतुः श्वेता. ६।५	आर्द्रा यः करिणीं यष्टीं सुवर्णां हेम...	श्रीसू. १३
आदिसामान्यमुत्कटम् आगमो. १।१९	आधयो व्याधयोऽधियास्	अक्षुप. २६
आदेश आत्मा, अथर्वाङ्गिरसः पुच्छम् तैत्ति. २।३	आधानकरणी च द्विस्थानं सन्ध्यक्षरं	प्रणवो. १६
आदेशस्य कटयन्तमस्मिन्स्थान-	आधारषक्रमहसा विद्युत्पुञ्ज-	
मुद्राहृतम् त्रि.भा. २।१३८	समप्रभा । तदा मुक्तिर्न सन्देहः	यो.शि. ६।२६
आदौ जलविजो मूतभरीनिर्झरसम्भवः ।	आधारनवकमुद्राः शक्तयः	भावनो. २
मध्ये सर्वलक्षणदायः (सिद्धयोगे	आधारमानन्दमखण्डबोधयस्मिन्ल्लयं	
भूयमाणो नादः) ना. वि. ३४	याति पुरत्रयं च	कैव. १४
आदौ तारकवदृश्यते	आधाररहितोऽस्म्यहम्	मेत्रे. ३।९
(ब्रह्मसाक्षात्कारचिह्नं) मं. ब्रा. २।३	आधारवातरोधेन विश्वं तत्रैव दृश्यते	यो. शि. ६।२९
आदौ पुरुषोत्तमस्य... लीला भवन्ति	आधारवातरोधेन शरीरं कम्पते यदा,	
	..योगी नृत्यति सर्वदा	यो.शि. ६।२८

आधारशक्तिरव्यक्ता यया विश्वं प्रवर्तते	यो. शि. २।१०	आनन्द इत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।६
आधारशक्त्यावधृतः कालाभिरयमूर्ध्वगः	वृ. जा. २।९	आनन्दक्रियासृतस्वफला	कात्याय. १
आधारं गुदमित्युक्तं स्वाधिष्ठानं तुल्यं कं	योगकुं. ३।१०	आनन्दघन एवाहमहं ब्रह्मास्मिकेवलं	ते. वि. ३।२६
आधारं प्रथमचक्रं स्वाधिष्ठानं द्वितीयकं	ध्या. वि. ४३	आनन्दघनमव्ययम्	अध्यात्मो. ६१
आधारं सर्वभूतानामनाधारं (ब्रह्म)..	यो. शि. ३।१८	आनन्दघनरूपोऽस्मि परानन्दघनो..	ते. वि. ४।३
आधाराख्ये गुदस्थाने पङ्कजं यच्चतुर्लं,		आनन्दघनं ह्येवमस्मात्सर्वमात्..	नृसिंहो. २।३
तन्मध्ये प्रोच्यते योनिः..	ध्या. वि. ४२	आनन्दत्वं सदा मम	वराहो. ३।१०
आधाराज्जायते विश्वं विश्वं तत्रैव		आनन्दत्वाच्च मे दुःखमज्ञानाज्ञानि	
लीयते । ..गुरुपादं समाश्रयेत्	यो. शि. ६।२०	सत्यवत् ।	आ. प्र. ३९
आधारादिषु चक्रेषु.. परं तत्त्वं		आनन्दत्वं मोदन् ज्योतिरिन्दोरेना	
न तिष्ठति	अमन. १।३	उ वै मण्डला मण्डयन्ति.	त्रिपुरो. ४
आधाराद्वायुमुत्थाप्य स्वाधिष्ठानं..	हंसो. ४	आनन्दपादस्तृतीयः (ब्रह्मणः).	त्रि. म. ना. १।४
(१) आधाराद्ब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं ध्यायन्	हंसो. ४	आनन्दप्राधान्येनानन्दसाकारः	त्रि. म. ना. २।२
आधारे कमलालयम् (आत्मतीर्थं)	जा. द. ४।४५	आनन्दभरितस्यान्तोवैदेहीमुक्तपवसः	ते. वि. ४।३८
आधारे वहरेऽन्यक्ते स्वर्णरूपट्टिक-		आनन्दभुक् चेतोमुखः प्राज्ञः [माण्डू. ५+	रामो. २।३+
वैदुमम् (शिवलिङ्गं)	सदानं. २	[ग. शो. १।३+५।६+नृ. पू. ४।२	नृसिंहो. १।३
आधारे (चक्रे) पश्चिमं लिङ्गं		आनन्दभुक्त्या प्राज्ञः [आगम. ३+	यो. चू. ७२
कवादं तत्र विद्यते	यो. शि. ६।३१	आनन्दमय आत्मा तु ततोऽन्यश्चान्तरः..	कठरु. २२
आधारे ब्रह्मचक्रं त्रिरावृतं		आनन्दमयस्तु पुरुषोत्तमोऽतिरिच्यते	सामर. ९७
भगमण्डलाकारं	सौभाग्य. २४	आनन्दमिश्नाशी	निर्वाणो. ४
आधारे (चक्रे) सर्वदेवताः, आधारे		आनन्दमन्तर्निजमाश्रयन्तमाशा-	
सर्ववेदाश्च	यो. शि. ६।२५	पिशाचीमवमानयन्तम्..	मैत्रे. १।१७
आधिन्ये सर्वसाम्ये वा नोपपत्ति-		आनन्दमयो ज्ञानमयो विज्ञानमय	
हिं भिद्यते	अद्वैतो. १०	आदित्यः	सूर्यो. ६
(अथ) आधिदैवतमग्निः पादो वायुः		आनन्दमयो ज्ञानन्दभुक् चेतोमुखः	
पाद आदित्यः पादो दिशः पाद		प्राज्ञस्तृतीयः पादः [रामो. २।३+	माण्डू. ५+
इत्युभयमेवादिष्टं भवति	छान्दो. ३।१८।२	[नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।३	
आधिदैवतमाकाशो ब्रह्मेत्युभय-		आनन्दमात्ररूपोऽस्मि... यः	
मादिष्टं भवति	छान्दो. ३।१८।१	स जीवन्मुक्त उच्यते	ते. वि. ४।३
आधिदैविकी या सृष्टिः सा...		आनन्दमात्रोऽयं करपादे तेजोमयो-	
लोकतां प्राप्नोति	सामर. ६+	उच्यतमयः	सामर. ३९
आधिपत्यं स्वराख्यं पर्येता	छां. उ. ३।६।४	आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा	
[+३।७।४+३।८।४+३।९।४+	३।१०।४	मुच्यते बुधः	ब्रह्मो. २२
आधिभौतिकदेहं तु	योगकुं. १।७७	आनन्दमेवाप्येति य आनन्द-	
आधीतं बहिः, केतो अग्निः	चिन्त्यु. १।१	मेवास्तमेति, तुरीयमेवाप्येति..	सुषा. ९।१, १३
आध्यात्मिकी कथां मुक्त्वा भिक्षा-		आनन्दयति दुःखाह्यं जीवात्मानं	
वार्ताविना.. ब्रूयाज्जपोन्यउच्यते	१ सं. सो. २।८४	सदा जनः	कठरु. २८
आनन्ताग्नेभ्यो यथा क्षुरः क्षुरधाने..	बृ. उ. १।५।७	आनन्दयितव्यमेवाप्येति य	
आनन्द आत्मा, ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठा	तैत्ति. २।५	आनन्दयितव्यमेवास्तमेति	सुषालो. ९।९

आनन्दयिता कर्ता	मैत्रा. ६।७	आनन्दामृतरूपोऽहमात्मसंस्थोऽहं..	ब्र. वि. ९२
आनन्दरसस्तु महालीलायाः		(अथ) आनन्दामृतेनैतांश्चतुर्धासम्पूज्य	नृसिंहो. ३।४
कारणं भवतितराम्	सामर. ९९	आनन्दिनः प्राणा भवन्ति, अञ्जबहु..	छां. उ. ७।१०।१
आनन्दरूपममृतं यद्विभाति (तत्पश्यति)	मुण्ड. २।२।७	आनन्देन च सन्तुष्टो सदाभ्यास-	
आनन्दरूपस्तेजोरूपः	ग. शो. २।४	रतो भवेत्	अमन. २।५२
आनन्दरूपास्तिष्ठन्ति		आनन्देन जातानि जीवन्ति (भूतानि)	तैत्ति. ३।६
कामायानं भविष्यति	प्रश्नो. २।१०	आनन्देन सदा पूर्णः सदा ज्ञानमयः	
आनन्दरूपे आश्रिताः... तन्मयतां		सुखम् । तथाऽऽनन्दमयश्चापि..	कठरु. २४
प्रप्रेदिरे	सामर. १०२	आनन्दैकघनाकारा... सप्तमी	
आनन्दरूपेषु पुरुषोऽयं रमते	सामर. ३	भूमिका भवेत्	अ. पू. ५।८५
आनन्दरूपोऽहमखण्डबोधः	वराहो. ३।३	आनन्दैकघनाकारा सुषुप्ताख्या	
आनन्दवांश्च भवति, यो हैवं वेद	मैत्रा. ६।१३	तु पञ्चमी (भूमिका)	अ. पू. ५।८८
आनन्दव्यूहमध्ये सहस्र...		आनन्दो गोष्पदायते	१ अवधू. ३
चिन्मयप्रासादम्	त्रि. म. ना. ७।९	आनन्दोऽजरोऽमृतः (एष प्राणः)	कौ. उ. ३।९
आनन्दश्च तथा प्राज्ञं विद्यावृत्तिं		आनन्दो नाम सुखचैतन्यरूपोऽपरिमिता-	
निबोधत	आगम. ४	नन्दसमुद्रोऽवशिष्टसुख.. (पाठः)	सर्वसा. ४
आनन्दसंवलितयामाययाऽऽनन्दा-		आनन्दो ब्रह्मेति व्यजानात्	तैत्ति. ३।६
त्मक एव भवति	सामर. ९९	आनन्दो भवति, स नित्यो भवति	ग. शो. ५।८
आनन्दं नाम सुखचैतन्यस्वरूपो-		आनन्दोऽसि परोऽसि त्वं	ते. वि. ५।६६
ऽपरिमितानन्दसमुद्रोऽवशिष्ट-		आनीय मुदितात्मानमवलोक्य	
सुखस्वरूपश्चानन्द इत्युच्यते	सर्वसारो. ६	ननाम च	महो. २।२८
आनन्दस्य रतेः प्रजातेर्विज्ञातारं		आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्य	
विद्यान्नेत्यां विजिज्ञासीत	कौ. उ. ३।८	फलं नो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ५।९
आनन्दं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति	तैत्ति. ३।६	आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्य	
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान् विभेति		महाचक्रं नाम चक्रं नो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ५।१
क्रदाचन [तैत्ति. २।४ +	शरभो. १८	आनुष्टुभस्य मन्त्र.. शक्तिं बीजं नो ब्रूहि	नृ. पू. ३।१
आनन्दं ब्रह्मणो विद्वान् सखिदानन्द-		आनुष्टुभस्य मन्त्रराजस्य नारसिंहस्या-	
स्वरूपो भवति	ना. उ. ता. १।१	ङ्गमन्त्राज्ञो ब्रूहि भगवः	नृ. पू. ४।१
आनन्दं रतिं प्रजापतिं ते मयि दध		आनुष्टुभस्य संतां सङ्गः पारमैकान्त्यहेतवः	भवसं. ५।२१
इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५	(ह्रीं) आनोदिवो बृहतः पर्वतादा	ऋ. सं. ५।४३।११
आनन्दं रतिं प्रजापतिं मे त्वयि		[+ तै. सं. १।८।२२।१ +	सरस्व. ८
दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५	आन्तरमग्निहोत्रमित्याचक्षते	कौ. उ. २।५
आनन्दं विज्ञानस्य (रसः)	मैत्रा. ६।१३	आन्तरं कर्म कुरुते यत्रारम्भः स उच्यते	वराहो. ५।७३
आनन्दं परमालयं (आनन्दकोशं)	मैत्रा. ६।२७	(?) आप एव तदक्षितं नयन्ते, तद्यथा...	छांदो. ६।८।३
आनन्दा नाम ते लोकाः—[मा. पा.]	कठो. १।३	आप एव भगवो राजन्निति (मा. पा.)	छां. उ. ५।१६।१
(अथ) आनन्दान्मुदः प्रमुदः सृजते	बृह. ४।३।१०	आप एव यस्यायतनं, हृदयं लोको...	बृह. ३।९।१६
आनन्दाद्वयेव खल्विमानि		आप एवेदमग्र आसुः, ता आपः..	बृह. ५।५।१
भूतानि जायन्ते	तैत्ति. ३।६	आप एवेमा मूर्ताः, अप उपास्त्र	छांदो. ७।१०।१
आनन्दाब्धिर्यः परः सोहऽमस्मि	मैत्रे. १।१५		

आप एवेमा मूर्ताः, येयं पृथिवी छांदो. ७।१०।१
 (१) आप ऐक्षन्त बह्वयः स्याम छांदो. ६।२४
 आप ओषधयो वनस्पतयः, तैत्ति. १।७।१
 आकाश आत्मा
 आपत्कार्पण्यमुत्साहो मदो मान्यं
 महोत्सवः । यन्नयन्ति न वैरुप्यं
 तस्य नष्टं मनो विदुः अ. पू. ४।१३
 आपतस्सुयथाकालं सुखदुःखेष्वनारतौ,
 सन्न्यासयोगिनौ विद्धि शान्तौ.. महो. ६।४७
 आपतस्सु यथाकालं.. न हृष्यति
 ग्लायति यः स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४३
 आपदः क्षणमायान्ति क्षणमायान्ति
 सम्पदः.. सर्वं नश्वरमेव तत् महो. ३।५३
 आपदां पतयः पापा भावा
 भवविभूतये भवसं. १।२६
 आपद्यमानोऽस्ति प्रकृतिपुरुषः सामर. २६
 आपयतो वै तावन्योन्यस्य कामं छान्दो. १।१।७
 आपयिता ह वै कामानां भवति छान्दो. १।१।७
 आपश्छन्दाः सि, आपो ज्योतीः पि महाना. १।१।१
 आपश्च तेजश्च तेषां संकुप्त्यै वर्षं छां. उ. ७।४।२
 आपश्च तेषां संकुप्त्यै वर्षं संक.. (मा. पा.),
 आपश्चापो मात्रा च, तेजश्च तेजो-
 मात्रा च, वायुश्च वायुमात्रा च प्रश्नो. ४।८
 आपस्तेजसि प्रलीयंते तेजो वायौ.. सुबालो. २।२
 आपः पिण्डीकरणे (शरीरस्य) गर्भो. १
 आपः पीताम्बेधा विधीयंते, तेषां यः
 स्थविष्ठो धातुस्तन्मूर्त्तं भवति छान्दो. ६।५।२
 आपः पुनन्तु पृथिवीं पृथिवी पूता... महाना. १।१।२
 [+ तै. आ. १।०।२३।१ प्रा. हो. १।८
 आपः प्राणा वा आपः पशवः महाना. १।१।१
 आपः प्रोक्षणीभिः, ओषधयो बर्हिषा चित्त्यु. ८।१
 आपः शब्दस्पर्शरूपरसगंधाः त्रि. ब्रा. १।३
 आपः सत्यं, आपः सर्वा देवताः महाना. १।१।१
 आपः सन्धिः, वैद्युतः सन्धानम् तैत्ति. १।३।२
 आपः सन्नाद, आपो विराट्, आपः स्वराट् महाना. १।१।१
 आपः सर्वा देवताः, आपो भूर्भुवः स्वः महाना. १।१।१
 आपः सृजते तेज उपास्वेति छांदो. ७।११।१
 आपः सृजंतु (सजंतु) स्निग्धानिचिह्नीत
 वस मे गृहे [ऋ. खि. ५।८७।१० श्री. सू. १२

आपः स्वराट्, आपश्छन्दांसि महाना. १।१।१
 आपाण्डुरउदानस्तु (च) व्यानो ह्यर्चिः अ. ना. ३८
 आपादमस्तकमहं मातापितृविवर्जितः ।
 इत्येको निश्चयो... वन्धाय... महो. ६।५५
 आपान्तमन्युस्तृपलप्रभर्माधुनिः.. महाना. ५।४
 आपायोर्हृदयान्तं च वह्निस्थानं.. १ यो. त. ९१
 आपाः ३ इत्याप इति १ ऐत. १।८।१
 आपिः पिता सूरमहस्य विष्वक् वा. सं. १३
 आपिपीलिकाभ्य उपजीवन्ति वृ. उ. १।४।१६
 (१) आपूर्यपक्षस्य पुण्याहे द्वादशाहं.. वृ. उ. ६।३।१
 आपूर्यमाणपश्चाद्यान् षडुदेति
 मासांस्तान् [छांदो. ४।१५।१ + ५।१०।१
 आपूर्यमाणपश्चाद्यान् षणमासानुद-
 ङ्कादित्य एति वृह. ६।२।५।२
 आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं... स
 शान्तिमाप्नोति.. [१ अवधू. ७ + भ. गी. २।७०
 आपो ज्योतिरन्नं बहु कुर्वन्त तैत्ति. ३।११
 आपोज्योती रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः
 सुवरोम् [महाना. १।१।७ + १६।१ + प्रा. हो. १।७
 [राधो. ४।२ + तै. आ. १।०।१५।१
 आपोज्योती रसोऽमृतं.. ब्रह्म भूर्भुवः
 स्वरोम् [अ. शिरः ३।१३ + वन. दु. १२१ + वदुको. २७
 आपो ज्योतीपि, आपो यजूंषि महाना. १।१।१
 आपो दिशो नक्षत्राणि चन्द्रमाः छांदो. ४।१२।१
 आपो नैनं छेदयन्ति सामर. १००
 आपोऽन्नम्, आपोऽमृतम् महाना. १।१।१
 (अथ) आपोऽन्यायनादित्येवं ह्याह मैत्रा. ६।७
 आपोभिर्गिरिः, मनो हविः चित्त्यु. ६।१
 आपो भित्त्वा तेजो भिनत्ति सुबालो. १।१।२
 आपो भूर्भुवः सुवरापञ्चम् महाना. १।१।१
 आपोमयः प्राणः, तेजोमयी वाक छान्दो. ६।५।४
 [६।६।५ + ६।७।६
 आपोमयः प्राणो न पिबतो विच्छेत्स्यते छान्दो. ६।७।१
 आपोऽमृतम्, आपः सन्नाद महाना. १।१।१
 आपोमयो वायुमय आकाशमयः (आत्मा) वृह. ४।४।५
 आपो यजूंषि, आपः सत्यम् महाना. १।१।१
 आपो रेतो भूत्वा शिक्षं प्राविशन् २ ऐत. २।४
 आपोऽर्धचन्द्रं शुक्लं च वंवीजं १ यो. त. ८८
 आपो वरेण्यम्, चन्द्रमा वरेण्यम् सावित्र्यु. १०

आपो वा अन्नम्, ज्योतिरन्नादम्	तैत्ति. ३।८
आपो वा अगोऽन्तरात्मा	पारमा. ५।७
आपो वा अर्कस्तद्यत्पां शर आसीत्	बृह. १।२।२
आपो वा इदमसत्सलिलमेव	वृ. जा. १।१
आपो वा इदमासत्सत्सलिलमेव	नृ. पू. १।१
आपो वा इदं सर्वं विश्वा भूतानि..	महाना. १।१।१
आपो वाऽन्नं ज्योतिरन्नादम्	सुबालो. १।४।१
आपो वावाग्नाद्भ्यस्तस्माद्यथा वृष्टिर्न..	छांदो. ७।१०।१
आपो विराट्, आपः स्वराट्	महाना. १।१।१
आपो वै खलु मे ह्यसावयं तेलोकइति	कौ. उ. १।७
आपो वै सर्वा देवताः, सर्वाभ्यो	
देवताभ्यो जुहोमि स्वाहा	ना. प. ३।७७
[+याज्ञव. १+जाबा. ४+	प. इ. प. ४
आपो ह वाऽग्ने आसन्	गोपीचं. २७
आपोऽहं, तेजोऽहं, गुह्योऽहम्	अ. शिरः. १।१
आपो हास्मै अद्वां सन्नमन्ते	
पुण्याय कर्मणे	१ ऐत. १।७।६
आपो हि छा मयोभुवः [क्र. मं. १०।९।१	महाना. ५।१२
+अ. र्व. १।५।१+साम. २।११८७+	वा. सं. १।१।५०
आपो हिष्टेत्यभ्युक्ष्यप्राणायामान्कृत्वा	सन्ध्यो. १
आप्तकाममात्मकाममकामं रूपं...	बृ. उ. ४।३।२१
आप्तकाम आत्मकामो न तस्य प्राणा	
उत्क्रामन्ति [वृ. उ. ४।४।३	नृसिंहो. ५।२
आप्तकामस्य कामस्य का स्पृहा..	आगम. ९
आप्ततम उःकृष्टतम एतदेव ब्रह्मापि..	नृसिंहो. ५।६
आप्तेरादिमत्त्वाद्वा स्थूलत्वान्...	
(चतुरात्मा)	नृसिंहो. २।४
आप्तेरादिमत्त्वाद्वा आप्रोतिहवै. कामान्	माण्डू. ९
आप्तेपदेशगम्योऽसौ (ब्रह्मात्मा)	अ. वि. ३३
आप्तेति मनसस्सति, वाक्पति-	
अक्षुष्पतिः	तैत्ति. १।६।२
आप्तेति सर्वान्कामांस्तृप्तिमान्भवति	छांदो. ७।१०।२
आप्तेति स्वाराज्यं, आप्रोति मनस..	तैत्ति. १।६।२
आप्तेति ह वा इदं सर्वमादिश्च	
भवति, य एवं वेद	नृसिंहो. २।४
आप्तेतिहवैसर्वान्कामानादिश्चभवति	माण्डू. ९
आप्तेतीहादित्यस्याजयं परो	
हास्यादित्यजयाज्जयो भवति	छांदो. २।१०।६
आप्तेत्यमृतत्वमक्षितिं स्वर्गं लोके	कौ. उ. ३।२

आप्यायस्व मर्दितमसोमविश्वाभि-	
रूतिभिः [क्र. मं. १।९१।१७+	वा. सं. १।२।११४
[+तै. सं. १।४।३२।१	चिन्त्यु. १।७।१
आप्यायन्तु ममाङ्गानि वाक्पाणि..	शांतिपाठः
आप्याययंस्तेतथावीतशोकभयाबभूवुः	५ प्रणवो. ९७
आप्यायस्व समेतु ते... सं ते पर्यांसि	
...यमादित्या... एतास्तिस्रः क्रचो..	कौ. उ. ३।८
आप्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम	
वृष्णयम् [क्र. मं. १।९१।१६+	वा. सं. १।२।११२
[+तै. सं. ३।२।५।३+	वनदु. २६
आप्यायस्वापक्षीयस्वेति	बृ. उ. ६।२।१६
आ प्रा द्यावापृथिवी अन्तरिक्षं	सहवै. १७
[क्र. मं. १।११५।१+ अ. र्व.	१३।२।३५
आप्लवस्व प्रप्लवस्व आण्डीभव	अरुणो. १
आब्रह्मबीजदोषाः.. मंत्रेणानेननाशिताः	रामो. ५।२५
आब्रह्मभुवनालोकाः	अ. गी. ८।१६
आब्रह्मस्तस्त्वपर्यंतं तनुमस्याः प्रचक्षते	गुह्यका. २३
आब्रह्म स्थावरान्तमनन्ताखिला-	
जाण्डभूतम्	महावा. २
आभासमात्रकं ब्रह्मन्.. सन्त्यज्य	
निराभासो भवोत्तम	अ. पू. ५।३४
आभासमात्रमेवेदं.. सम्यग्ज्ञानं विदुर्बुधाः	अ. पू. ५।३३
आभि- (कृष्णपरिवाररूपाभिः)	
मिन्त्रो न वै विभुः	कृष्णो. २५
आभूत्या सहजा वज्र सायक सहो..	
[क्र. मं. १०।८४।६+अ. र्व. ४।३।६+	वनदु. १११
आ धूमध्यातु मूर्धान्तमाकाश-	
स्थानमुच्यते	१ यो. त. ९७
आमपात्रेऽभिमुपसमाधाय	बृह. ६।४।१२
आमस्यामं र्हि ते महि स हि	
राजेशानोऽधिपतिः स मा*	
राजेशानोऽधिपतिं करोतु	
आ माऽऽयन्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा	बृह. ६।३।५
आ मां मेघा सुरभिर्विश्चरूपा	तैत्ति. १।४।४
आयतनवतो ह लोकाश्चयति	महाना. १।३।५
आयतनवानस्मिँल्लोके भवति	छांदो. ४।८।४
आयतनं जनानां (भवति) ययवंवेद	छांदो. ४।८।४
आयतनं नः प्रजानीहि यस्मिन्	बृह. ५।१।४, ५
प्रतिष्ठिता अन्नमदामेति	२ ऐत. २।१

आयतनं वै जनानां, मनो वा आयतनं (मा.पा.)	बृ. उ. ६।१।५	आरभ्य कृतपे आहं...रौहिणी नैव लङ्घयेत्	इतिहा. ५९
आयतनं स्वानां भवति	बृ. उ. ६।१।५	आरभ्य चासनं पश्चात्...अवन्तममृतं पश्येत्	जा. व. ५।५
(१)आयतनाय स्वाहेत्यन्ना- वाग्यस्य हुत्वा मन्थे सम्पातं..	छां. उ. ५।२।५	आरम्भश्च घटश्चैव तथा परिचयः स्मृतः । निवृत्तिश्चेत्यवस्था च..	१ यो.त. २०
आयतमेकांगुलं पादतरोरस्य मूलं (पुण्ड्रं)	नारदो. १	आरम्भश्च घटश्चैव पुनः परिचय- स्तथा । निवृत्तिश्चैव..चतस्र-	
आयुः प्राणः, प्राणो वा आयुः	कौ. उ. ३।२	स्तस्य भूमिकाः (प्रणवस्य)	बराहो. ५।७१
आयम्य तज्जावगतेन चेतसा (धनुः)	मुं. २।२।३	आराग्रमात्रोऽप्यपरो (खवरो)ऽपिष्टः	श्वेता. ५।८
आयस्मिन्सप्त परवः	चिन्त्यु. ११।६	आराधयेद्राघवं चन्दनाद्यैः	रा. पू. ७।५
आयातुवरदादेवीअक्षरंअक्षसंमितम्	महाना. ११।६	आराध्यो भगवानेको...स एव सर्वथोपास्यः...	भवसं. २।६०
आयासाय स्वाहा	चिन्त्यु. २०।१	आराममस्यपश्यन्तिनतंपश्यंतिकश्चन आरुणिः प्राजापत्यः प्रजापतेर्लोकं	बृह. ४।३।१४
आयुधानामहं वज्रम्	भ. गी. १०।२८	जगाम	आरुणि. १
आयुरनु सन्तनुतेति	छांदो. ३।१६।६	आरुक्ष्योर्मुनेर्योगम्	भ. गी. ६।३
आयुरन्नं प्रयच्छति	...	आरूढपतितापत्यं कुनलीश्याव- दन्तकः..नैव संन्यस्तुमर्हति	सं. सो. २।३
आयुरायासकारणम्	महो. ३।१०	आरोग्यं रूपवत्ताच..शुद्धाग्नेन भवन्ति हि	भवसं. ४।१०
आयुर्दा अग्ने हविषो जुषाणो घृतप्रतीको...	सहवै. ६	आरोपितस्य जगतः परिपालनेन आरो ह्रदो मुहूर्ता येष्टिहा	बराहो. २।६५
आयुर्यशःकीर्तिज्ञानैश्वर्यवान् भवति	नृ. पू. १।३	आर्जवं नाम मनोवाक्कायकर्मणां विहिताविहितेषु...एकरूपत्वम्	शान्तिहृत्यो. १।३
आयुर्होपासनेऽमृतम्	बृ. उ. ४।४।१६	आर्त्तमिव वा एष तन्मेने आर्तवोऽस्म्याकाशाद्योनेः सम्भृतो...	आर्षे. २।१
आयुष्टे विश्वतो दधद्यमग्निर्वरेण्यः	सहवै. ६	आर्तो जिज्ञासुरर्थार्थी	कौ. उ. १।६
आयुःपल्लवकोणामलम्बाम्बुकणभङ्गं	महो. ३।५	आर्त्विज्यं करिष्यन्वाचि स्वरमिच्छेत	भ. गी. ७।१६
आयुः पृथिव्यां द्रविणम्	महाना. ११।९	आर्द्रं ज्वलति, ज्योतिरहमस्मि	बृ. उ. १।३।२५
आयुस्सत्त्वबलारोग्य-सुख-प्रीति- विवर्धनाः...	भ. गी. १७।८	आर्द्रं सन्दीप्तमसि विभूरसि प्रभूरसि (मा.पा.)	महाना. ६।७
आयुः प्रज्ञां च सौभाग्यं.. देहि मे चण्डिके शुभे	वनदु. २५	आर्द्रं सन्दीप्तमसि विभूरसिप्रभूरसि	बृ. उ. ६।३।४
आयुः प्रज्ञां तथा शक्तिं प्रसमीक्ष्य..	शिवो. १।६	आलम्बनतया भाति योऽस्मत्प्रत्यय- शब्दयोः । अन्तःकरणसम्भिन्नबोधः	अध्यात्मो. ३।१
(१)आ ये धामानि दिव्यानि तस्थुः	श्वेता. २।५	स त्वंपदाभिधः	अध्यात्मो. ३।१
आरण्यान् ग्राम्याश्च ये [पु. सू. ८	अ. मं. १०।९०।८	आललाटादाक्षुषो रामूर्ध्वोराधुवो- र्मध्यतश्च (भस्मत्रिरेखाः)	का. उ. ४
[+वा. सं. ३१।६+ तै. आ. ३।१२।४	चिन्त्यु. १२।४	आलोकयन्तं जगदिन्द्रजालमापत्कथं मां प्रविशेदसङ्गम्	मैत्रे. १।१७
आरण्याः पशवो विश्वरूपाः	चिन्त्यु. ११।१२		
आरब्धकर्मणिक्षीणेव्यवहारोनिवर्तते, कर्मक्षये त्वसौ नैव शाम्ये-			
दधानसहस्रतः	१ अवधू. १९		
आरंभेयामनुसरंभेयां समांनं पथा..	सहवै. १०		
आरभ्य कर्माणि गुणान्वितानि भावांश्च सर्वान्विनियोजयेयः । तेषां..	श्वेता. ६।४		

आलोमभ्य आनखेभ्यः प्रतिरूपं (आत्मानं)	छान्दो. ८।८।१	आशापत्नी त्यजेद्यावत्तावन्मुक्तो न संशयः	मैत्रे. २।१२
आवपनमाकाशः, आकाशेहीदंसर्व..	१ ऐत. ३।१।२	(?) आशापराकाशौ तद्वादोऽसौ	बृह. ६।४।१२
आवपनं ह वै समानानां भवति	१ ऐत. ३।१।२	आशापाशशतैर्बद्धाः	भ.गी. १६।१२
आवयोरन्तरं न विद्यते	त्रि.म.ना. ७।१०	आशापिशाचीमवमानयन्तम्..	
आवयोः पात्रभूतः सन् सुकृती		आपत्कथं मां प्रविशेदसङ्गम्	मैत्रे. १।१७
त्यक्तकल्मषः	कालिको. २	आशाप्रतीक्षे सङ्गतं सृष्टां चेष्टापूर्ते	कठो. १।८
आवहन्ती वितन्वाना, कुर्वाणा...	तैत्ति. १।४।१	आशाम्बरो न नमस्कारो... देव-	
आविद्यकमखिलकार्यकारणजा-(ज)		तान्तरध्यानशून्यः	प.हं.प. ११
मविद्यापाद एव	त्रि.म.ता. २।१	आशाम्बरो न नमस्कारो न दार-	
आविरावीर्म एधि	२ ऐत. शां.	पुत्राभिलाषी.. परित्राट्परमेश्वरः	याज्ञव. १
(?) आविर्भावतिरोभावज्ञातास्वयमेव	सर्वसा. ५	आशा यातु निराशात्वमभावं	
आविर्भावतिरोभाव... जनस्य		यातु भावना	अ. पू. ५।३८
स्थिरतां यान्ति	भवसं. १।१८	आशा रशना, मनो रथः, कामः पशुः	प्रा.हो. ४।३
आविर्भावतिरोभावहीनः स्वयं ज्योतिः		आशा वाव स्मराद्भूयसी	छान्दो. ७।१४।१
साक्षीत्युच्यते	सर्वसा. ५	आशावैवश्यमुत्सृज्य निदाघासङ्गतां ब्रज	अ. पू. ५।७
आविर्भूतं च सृष्ट्यादौ प्रकृतेः		आशाशरशलाकादघा दुर्जया	
पुरुषात्परम् ।	गणप. ९	हीन्द्रियारयः	महो. ५।७७
आविर्भूतेऽन्तराकाशे शनकैरवतैवाव-		आशां मनुष्येभ्यः (आगायाति)	छान्दो. २।२२।२
त्कृद्वातुकामः संनिशति	मैत्रा. ६।२८	आशाः समस्ताः प्रसरन्नु	
आविर्हि शरीरम्	१ ऐत. ३।६।७	तमन्तस्तास्ता वसेत्	पारमा. ८।८
आविष्कृतमेतेनास्य यज्ञं..	मैत्रा. ६।३४	आशिष्ठोद्रदिष्ठोबलिष्ठः, तस्येयं पृथिवी	तैत्ति. २।८
(अथ) आविः सन्नभसि निहितं...		आशीर्युक्तानि कर्माणि.. नैव	
अन्तर्हृदयाकाशं वितुदन्ति	मैत्रा. ६।२७	कुर्यान्न कारयेत्	ना.प. ५।३२
आविस्सन्निहितं गुहाचरं नाम	मुण्ड. २।२।१	आशेद्धो वै स्मरः.. कर्माणि कुरुते	छां. उ. ७।१४।१
आवीन्माम्, आवीद्वक्तारम्	तैत्ति. १।१२।१	आश्रयवच्चैनमन्यः शृणोति	भ.गी. २।२९
आवृणोत्यपरा शक्तिः सा		आश्रयवत्पश्यति कश्चिदेनं	भ.गी. २।२९
संसारस्थ कारणम्	सरस्व. ४३	आश्रयवद्ब्रूति तथैव चान्यः	भ.गी. २।२९
आवृतं ज्ञानमेतेन	भ. गी. ३।३९	आश्रयो ज्ञाता कुशलानुशिष्टः	कठो. २।७
आवृताज्यं संस्कृत्य पुंसा नक्षत्रेण		आश्रयो वक्ता कुशलोऽस्य लब्धा..	कठो. २।७
मथं सन्नीय जुहोति	बृह. ६।३।१	आश्रयोऽस्य वक्ता कुशलोऽलब्धा (मा. पा.)	कठो. २।७
आवृत्तचक्षुरमृतत्वमिच्छन्	कौ. उ. ४।१	आश्रमा इति तद्विदः	वैतथ्यो. २७
आवृत्तिं चैव योगिनः	भ.गी. ८।२३	आश्रमास्त्रिविधा हीनमध्यमो-	
आवृत्तौतुविनष्टायां भेदेभातेऽपयाति..	सरस्व. ४५	त्कृष्टहृष्टयः	अद्वैतो. १६
आवेदितोऽसौ याष्टीकैर्जनकाय...	महो. २।२१	आश्रमेष्वेवावस्थितस्तपस्वीचेत्युच्यते	मैत्रा. ४।३
आवेशश्चेतसो ज्ञानमर्थानां		आश्रयाश्रयहीनोऽस्मि	मैत्रे. ३।९
छन्दतः क्रिया	आयुर्वे. १२	आश्रित्य मामकपदं हृदि भावयस्व	वराहो. २।४५
आशया रक्ततामेति (मनः)	महो. ६।७५	आश्रयुक्कुक्लपक्षस्य द्वितीयामयुतं	
		फलम् । अनेन वाऽथवा	इतिहा. ९०

आसनद्वयो योगी..वायुचन्द्रेणापूर्य	
यथा त्यजेत्तया सम्पूर्णे	शाण्डि. १।७।५
आश्वाशु गच्छत	रा.पू.४।२५
आश्वासयामास च भीतमेनं	भ.गी.१।१५
आसनमाहृत्योदकमाहारयाश्चकार	वृ.उ.६।२।४
आसनं तु प्रयत्नेन बुद्ध्या पूजति..	दुर्वासो.२।२
आसनं द्विविधं प्रोक्तं पञ्चं	
वज्रासनं तथा	योगकुं.१।४
आसनं पञ्चकं बद्धा यच्चान्यथापि	
रोचते । नासमिदृष्टि..	यो.शि.१।७०
आसनं पात्रलोपश्च, सञ्चयः	सं.सो.२।७।९
आसनं प्राणसंरोधो ध्यानं चैव समा-	
धिकः..एतच्चतुष्टयं विद्विष्यैर्योगेषु..	योगरा.२
आसनप्राणसंरोधः प्रत्याहारश्चधारणा,	
ध्यानं समाधिरेतानि योगाङ्गानि	
भवन्ति षट् [यो.चू.२+]	ध्या.वि.४१
आसनं मूलबन्धश्च देहसाम्यं च..	ते.वि.१।१५
आसनं विजितं येन जितं तेन	
जगज्जयम् [त्रि.ब्रा.२।५२+]	जा.द.३।१३
आसनं स्वस्तिकं कृत्वा पञ्चपद्मासनं..	योगो. १५
आसनानि च तावन्ति यावन्त्यो	
जीवजातयः	ध्या. वि. ४२
आसनानि तदङ्गानि स्वस्तिकाङ्गीनि..	त्रि. ब्रा.२।३४
आनान्यष्टौ-त्रयः प्राणायामाः,	
पञ्च प्रत्याहाराः	शाण्डि.१।१।२
आसनेन रुजं हन्ति	
प्राणायामेन पातकम्	यो.चू. १०९
आसप्तमान् (त) पुरुषयुगान् पुनाति	अ.शिरः १६+
	महो. ६।८४
आसप्तमांस्तस्य लोकान् हिनस्ति	मुण्ड. १।२।३
आसव्यकर्णान्तमूर्ध्वगा शङ्खिनी	शाण्डि. १।४।६
आ सहस्रात् पङ्क्तिं पुनन्ति	महाना. १२।१
	गणप. १,२,३
आसामङ्गैकां भिन्वीति (गुरुराह)	छांदो. ६।१२।१
आसां (योगभूमिकानां) अन्तः-	
स्थिता मुक्तिर्यस्यां मूयो न ज्ञो वति	महो. ५।२६
आसामपां सर्वाणि भूतानि मधु	बृह. २।५।२
आसां विशां सर्वाणि भूतानि मधु	बृह. २।५।६

आसां मुख्यतमास्तिस्रस्तिसृ-	
ष्वेकोत्तमोऽत्तमा	जा.द. ४।९
आसां स्त्रीणां सुकृतं वृद्धे	बृह. ६।४।३
आसिञ्चतुप्रजापतिर्यातागर्भदधातुते	बृह. ६।४।२१
[क्र. मं. १०।१८४।१+]	अ.वै.५।२५।५
आसीनोद्वरं जतिशयानोयातिसर्वतः	कठो. २।२१
आसुरं भावमाश्रिताः	भ. गी. ७।१५
आसु तदा नाडीषु स्तप्तो भवति	छांदो. ८।६।३
आसुरं पार्थ मे शृणु	भ. गी. १६।६
आसुरीष्वेव योनिषु	भ.गी.१६।१९
आसुरीं योनिमापन्नाः	भ.गी.१६।२०
आसुवस्वरस्मै, वाचस्पतिः..पित्रति	चिन्त्यु. २।१
आस्तिक्यं नाम वेदोक्तधर्मार्थमेषु	
विश्वासः	शाण्डि.१।२।१
आस्था नायुषि युज्यते	महो.३।११
आस्थामात्रमनन्तानां दुःखानामाकरं	
विदुः । वासनातन्नुबद्धोऽयं..	महो.५।८५
आस्थिता जनकादयः	भ.गी.३।२०
आस्थितो योगधारणाम्	भ.गी.८।१२
आस्थवशिष्टैरन्नपानैश्चा-	
ऽऽस्यमाहवनीयमिति	मैत्रा.६।३६
आस्मासुचृत्वा धात्स्वाहा(?)	चित्यु.१।२
आस्थनासिकयोर्मध्ये..प्राणसंज्ञोऽनिलः	जा.द.४।२६
आस्थनासिकयोर्मध्ये हृदयं नाभि-	
मण्डलं पादाङ्गुलिमिति प्राणस्थानानि	त्रि.ब्रा.२।८०
आस्थनासिकाकण्ठनाभिपादाङ्गुष्ठद्वय	
...प्राणः सञ्चरति	शाण्डि.१।४।७
आऽस्य स्त्रियः सुकृतं वृञ्जते	बृह.६।४।३
आस्थेन तु यदाहारं गोवन्मृगयते मुनिः,	
तदा समः स्यात्सर्वेषु..सोऽपृतत्वाय	
कल्पते [ना.प.५।२३+]	सं.सो.२।७८
आहिरिष्यामि देवानां..पुलकै-	
श्छादयाम्यहम्	बृ.जा.३।२०
आहवनीयगार्हपत्यदक्षिण-	
सभ्याग्निषु	परब्र.३ ।
आहवनीयः साम सुवर्गो लोको बृहत्	महाना.१७।१८
आहवनीये गार्हपत्ये..प्राणापान-	
व्यानोदानसमानान् समारोपयेत्	कठश्रु.४

(१) आहवनीयो भूत्वा मुखे तिष्ठति प्राणान्मि. २।४
 आहं मां देवेभ्यो वेदा ओमहेवान् वेद १ ऐत. १।८।२
 आहारशुद्धौ चित्तस्य विशुद्धिर्भवति पा. प्र. ४१
 आहारशुद्धौ सत्त्वशुद्धिः, सत्त्वशुद्धौ
 ध्रुवा स्मृतिः छांदो. ७।२६।२
 आहारस्त्वपि सर्वस्य भ. गी. १।७।७
 आहारस्य च द्वौ भागौ तृतीयमुदकस्य च,
 वायोः सञ्चरणार्थाय अतुर्थमम. सं. सो. २।५९
 आहाराचारधर्माणां यत्कुर्याद्गुरुदीश्वरः शिवो. ७।३९
 आहारा राजसस्येष्टाः भ. गी. १।७।९
 आहारा विविधा भुक्ताः [गर्भो. ४+ निरुक्तो. १।६
 आहाराः सात्त्विकप्रियाः भ. गी. १।७।८

आहास्मिन्नादो जायते भवत्यस्याम. १ ऐत. ३।१।२
 आ हास्य देवा हवं गच्छन्ति,
 यस्तथाऽधीते संहितो. १।२
 आहिताग्निर्विरक्तश्चेद्देशान्तरगतो
 यदि । प्राजापत्येष्टिमन्स्येव...
 संन्यसेन ना. प. ३।१०
 आहिताग्निः सदा पात्रं... शूद्राभं
 यस्य नोदरे इतिहा. ३७
 आहुतीनां यज्ञेन यज्ञस्य दक्षिणाभिः सह वै. १९
 आहुत्वा मृषयः सर्वे भ. गी. १०।१३
 आहुदयाद्भुवोर्मध्यं वायुस्थानं... १ यो. त. ९४
 आहो विद्वानमुं लोकं प्रेत्य कश्चित्... तैत्ति. २।६

इ

इच्छयाऽऽप्नोति कैवल्यं
 षष्ठेमासि. (योगी) अ. मा. ३०
 इच्छाज्ञानक्रियाशक्तित्रयं यद्भाव-
 साधनम् । तद्ब्रह्मसत्ता सामान्यं
 सीतातत्त्वमुपास्महे सीतो. १
 इच्छाद्वेषसमुत्थेन [भ. गी. ७।२७+ सं. सो. २।३०
 इच्छा द्वेषः सुखं दुःखं भ. गी. १३।७
 इच्छाद्वेषात्मिका नृणां सुख-
 दुःखात्प्रवर्तते आयुर्वे. ६
 इच्छामयेन चैवेषुणेमानि खलु
 हन्ति भूतानि मेत्रा. ६।२८
 इच्छामात्रमविद्येतन्नाशो मोक्ष उच्यते महो. ४।१६
 इच्छामात्रं प्रभोः सृष्टिः... मन्तेकाल.. आगम. ८
 इच्छामि त्वां द्रष्टुमहं तथैव भ. गी. ११।४६
 इच्छारूपो हि योगीन्द्रः स्वतन्त्र
 स्वजरा मरः यो. शि. १।४३
 इच्छाशक्तिर्महात्रिपुरसुन्दरी भावतो. २
 इच्छाशक्तिरूपां स्वप्नावस्थान...
 तृतीयकूटां मन्यन्ते श्रीवि. ता. ३।१
 इच्छाशक्तिस्त्रिविधा (भवति) योग-
 शक्तिर्भोगशक्तिर्वीरशक्तिरिति सीतो. २६, २७
 इच्छाशक्तिः क्रियाशक्तिः
 साक्षाच्छक्तिः (त्रिधा शक्तिः) सीतो. ७
 इत्येतैर्भगवभेष्ट भ. गी. १७।१२

इडया प्राणमाकृष्य... पश्चाद्विरे-
 षयेत्सम्यक् जा. द. ५।७
 इडया बाह्याद्यायुमापूर्य षोडशमात्रा-
 भिरकारं चिन्तयन् शाण्डि. १।६।१
 इडया वायुमाकृष्य.. अकारं तत्र संस्मरेत् जा. द. ६।३, ५, ७
 इडया वायुमाकृष्य भुवोर्मध्ये
 निरोधयेत्.. व्याधिभिर्मुच्यते हिंसः जा. द. ६।२७
 इडया वायुमापूर्य.. ओङ्कारं देहमध्यस्थं
 ध्यायेत्.. [व्या. वि. २०+ १ यो. त. ४१
 इडया वायुमापूर्य ब्रह्मन् षोडशमात्रया त्रि. प्रा. ३।९६
 इडया वायुमारोप्य शनैः ,, ,, १ यो. त. ४१
 इडया वेदतत्त्वज्ञस्तथा पिङ्गलयैव च,
 नाभौ निरोधयेत्तेन व्याधिभि-
 र्मुच्यते नरः जा. द. ६।२८
 इडाच पिङ्गला चैव तस्याः पार्श्वमुपागते यो. शि. ५।१८
 इडा च पिङ्गला चैव तस्याः
 सव्ये तरे स्थिते त्रि. प्रा. २।७७
 इडा तिष्ठति वामेन पिङ्गला दक्षिणेन..
 इडा तिष्ठति वामेन... तयोर्मध्ये भुरिको. १६
 परं स्थानं.. यो. शि. ६।६
 इडा तु सव्यनासान्तं संस्थिता
 मुनिपुङ्गव जा. द. ४।१९
 इडादिमार्गद्वयं विहाय सुषुम्ना-
 मार्गेणागच्छेत् शाण्डि. १।७।३७

इडापिङ्गलयोर्मध्ये सुषुम्नासूर्यरूपिणी
सर्वं प्रतिष्ठितं..तस्मिन् यो.शि.६।९
इडापिङ्गलयोर्मध्ये...तत्र सत्यं
प्रतिष्ठितम् शां.डि.१।७।४१
इडापिङ्गलयोर्मध्ये...वायुमूर्ध्वं
च कारयेत् वराहो. ५।६७
इडापिङ्गलयोः सन्धिं यदा प्राणः
समागतः । अमावास्या तदा प्रोक्ता जा.द. ४।४२
इडाचपिङ्गलाचैव सुषुम्ना च तृतीयका
(गा) (१० नाड्यः) [ध्या.वि.५२+ यो.चू.१६
इडापिङ्गलासुषुम्नाः..नाड्यश्चतुर्दश.. शां.डि.१।४।५
इडापिङ्गलासौषुम्नाः प्राणमार्गं च
संस्थिताः यो.चू. २१
इडापृष्ठभागात्सव्येनान्तर्गतागान्धारी शां.डि.१।४।५
इडाया देशताहरिःपिङ्गलायविरिचिः जा.द. ४।३५
इडायां चन्द्रमानित्यं चरत्येवमहामुने जा.द.४।३९
इडायां चन्द्रश्चरति पिङ्गलायां रविः शां.डि. १।४।६
इडायांपिङ्गलायांतुप्राणसंक्रमणं मुने ।
दक्षिणायनमित्युक्तं.. जा. द. ४।४१
इडायां वहतिप्राणेष्वद्वापचासनंददं योगकुं.१।१०
इडायां हेमरूपेण वायुर्वामेनगच्छति यो. शि.५।१९
इडायाः कुंडली स्थानं यदा प्राणः
समागतः । सोमप्रहणमित्युक्तं.. जा. द. ४।४६
इडायै सृष्टं घृतवच्चराचरम् चित्त्यु.११।१३
इडा वामे स्थिता भागे पिङ्गला
दक्षिणे स्थिता । सुषुम्नामध्यदेशे
तु प्राणमार्गास्त्रयः स्मृताः ध्या.वि.५५
इडा समुत्थिता कन्दाद्वामना-
सापुटावधि त्रि.ब्रा.२।७०
इडा तु सव्यनासान्तं संस्थिता
मुनिपुङ्गव जा.द.४।१९
इत आत्मा ततोऽप्यात्मा नास्त्य-
नात्ममयं जगत् महो.६।१०
इतरत्सर्वं महान्निपुरसुन्दरी बह्वचो. ३
इतरन्नकर्तव्या मनोवृत्तिर्मनीषिणा शां.डि.१।७।३७
इतरशास्त्रप्रवृत्तिर्यतैरस्तिचे-
च्छवालङ्कारवत्... ना.प.५।११
(अथ)इतरः सव्यमंसमन्वेषक्षते कौ.उ.२।१५
इतरा गर्दभीतरो गर्दभः, इतरा
विश्वम्भरीतरो विश्वम्भरः सुबालो. २।२

इतरा गौरितरोऽनड्वानितरा
बडवेतरोऽश्वः सुबालो.२।२
इतरान्प्राणान् समखिदत् छान्दो.५।१।१२
इतरेण चतुर्थेनानिरुद्धनारायणेन
विश्वान्यासन् मुद्रलो. २।४
इतरेण तु जीवन्ति यस्मिन्नेता-
नुपाश्रितौ (प्राणापानौ) कठो.९।५
(अथ)इतरे दुःखमेवापियन्ति
[वृ.उ.४।४।१४+ श्वेता.३।१०
(तथा)इतरोऽभोक्ता कृष्णो भवति गोपालो.१।११
इतश्चेतश्च सुव्यग्रं व्यर्थमेवाभिधावति महो.३।१८
इतस्तत्तत्स्वात्म्यमानो यत्किंचित्प्राण-
वायुना..स्रोतसा नीयते दारु.. रमात्मो.१८
इति क्षेत्रं तथा ज्ञानं भ.गी.१३।१९
इतिस्वल्बेतस्याक्षरस्योपव्याख्यानं छां.उ.१।१।१०
इतिगर्वदधौथावत्तावद्भ्याप्तं व्योम... ग.शो.३।१३
इति गुह्यतमं शास्त्रं भ.गी.१५।२०
इति तान्प्रजापतिरब्रवीदेतै-
मैत्रैर्नित्यं देवं स्तुवध्वम् नृ.पू.४।३६
इति ते ज्ञानमाख्यातं भ.गी. १८।६३
इति त्रिशङ्कोर्वेदानुवचनम् तैत्ति.१।१०
इति नु कामयमानः (संसरति) बृह.४।४।६
इति नु जातपुत्रस्याथाजातपुत्रस्याह कौ.उ.२।८
इति न्यमीमिषदा३इत्यभिदैवतम् केनो.४।४
(?) इति प्राचीनयोग्योपास्व तैत्ति.१।६।४
इति ब्रह्मवरं लब्ध्वा श्रुतयः...
कृष्णभाराधयामासुः गोपीचं.२८
इति भगवतो वचो वेदयन्ते छां.उ.८।७।३
इति मत्वा न सज्जते भ.गी.३।२८
इति मत्वा भजन्ते मां भ.गी.१०।८
इति मन्द्र-मध्यम-तालज-ध्वनिभि-
र्मनसा वाचोवार्थ.. ना.प.४।४६
इति मानुषीः समाज्ञाः तैत्ति.३।१०।१
इति मां योऽभिजानाति भ.गी.४।१४
इति यः पूजयेन्नित्यं...ईश्वरं..
प्राप्नोति परमं पदम् । शिवो.७।४२
इति व्याहृतिं त्रैष्टुभं छन्दः पञ्चदशं
स्तोमं..गंधघ्राणमितीन्द्रियाण्यभवन् २प्रणवो. ३
इतिशुश्रुम पूर्वेषांयेनस्तद्व्याचक्षिरे केनो.१।४

इतिशक्तिमयंचेतोघनाइङ्कारतांगतम् ।		इत्यर्जुनं वासुदेवस्तथोक्त्वा	भ.गी.११।५
कोशकारकमिरिव स्वेच्छया		इत्यहं वासुदेवस्य	भ.गी.१८।७४
याति बन्धनम् ।	महो.५।१२८	इत्याह भगवान्ब्रह्माणं नारायणः	तुलस्यु.१८
इति षोडशकलावृतस्य जीवस्या-		इत्यां ते मयि दध इति पुत्रः	कौ.उ.२।१५
वरणनाशनम्	कलिसं. ३	इत्यां मे त्वयि दधानीति पिता	कौ.उ.२।१५
इतिषोडशकं नाम्नां (हरे रामेति)		इत्याद्यां विद्यामभिधायैतस्याः	
नातः परतरोपायः...	कलिसं. ३	शक्तिकूटं...लोपामुद्रेयम्	त्रि.ता.१।१६
इतिप्रमविधो मोहः, पुनरेषः...		इत्युक्तानुशासनासि मैत्रेयि एतावद्दूरे	
श्लिष्टो भवत्यनेकाग्र्यं..	महो. ५।९	खल्वमृतत्वम्	बृह.४।५।१५
इति ह प्रजापतिर्देवाननुशास	नृसिंहो.९।१०	इत्युभयमादिष्टं भवत्यध्यात्मं	
(?) इतिह प्रतीकान्युदाजहार	बृ.उ.६।२।३	चाधिदेवतं च	छां.उ.३।१८।१,२
इतिहभगवतोवाचोवेदयन्ते (मा.पा.)	छां.उ.८।७।३	इत्येकं परब्रह्मरूपं सर्वभूताधिवासं	
इति ह स्माह कौरव्यायणी पुत्रो वेदः	बृह.५।१।१	तुरीयं जानीते	त्रि.ता.५।२१
इतिहासपुराणपञ्चमवेदानावेदपित्र्यं*		(ॐ)इत्येतदक्षरं ब्रह्म, तदेवो-	
राशि देवं निधि (अव्येमि)	छांदो. ७।१।२	पासितव्यम्	तारसा.२।१
इतिहासपुराणं पुष्पं ता अमृता आपः	छांदो. ३।४।१	इत्येतद्ब्रह्मजानीयाद्यः स	
इतिहासपुराणाख्यमुपाङ्गं		मुक्तो न संशयः	पं.ब.२४
च प्रकीर्तितम्	सीतो. २१	इत्येतानुविधं संहितां सन्धीयमानां	
इतिहासपुराणानां रुद्राणां शत-		मन्य इति ह स्माह बाध्यः	३ऐत. २।३।३
सद्व्याणि...भवन्ति	अ.शिरः-७	इत्येव तदवोचं तदवोचम् (मा.पा.)	छां.उ.३।१५।७
इतिहासः पुराणं विद्या उपनिषदः..		इत्येतदवोचं तदवोचम्	छां.उ.३।१५।७
[बृह.४।१।२+४।५।११	+मैत्रा.	इत्येवं निर्वाणानुशासनम्	सुबालो. ७।३
इति होक्त्वा याज्ञवल्क्यो विजहार	बृह.४।५।१५	(?)इदन्द्रो ह वै नाम, तमिदन्द्रं सन्त-	
इतीति न्यमीमिषदाइत्यधिदेवतं	केनो. ४।४	मिन्द्र इत्याचक्षते परोक्षेण	२ऐत. ३।१४
इतीमा महासंहिताः	तैत्ति. १।३।४	इदमथर्वशीर्षं योऽधीते स पञ्चार्थव-	
इत्थम्भूतक्षयान्नित्यं जीवितं...		शीर्षजपफलमवाप्नोति	देव्यु. ३।४
उडयाणंकुरुते यस्मात्..महाखगः	वराहो. ५।६	इदमथर्वशीर्षज्ञात्वायोऽर्चास्थापयति	देव्यु. २४
इत्थम्भूतमतिः शास्त्रगुरुसज्जन-		इदमद्य मया लब्धमिदं प्राप्स्यामि	
सेवया । सरहस्यमशेषेण यथाव-		सुन्दरम्..आत्मनोऽन्यन्नहि..	अ. पू. ५।५८
दधिगच्छति	अक्षुप.१७	इदमद्यमयालब्धमिदंप्राप्येमनोरथम्	भ.गी.१६।१३
इत्थं क्रमाद्विवृद्धेन लयाभ्यासेन		इदमन्तरं ज्ञात्वा स परमहंसः	प. हं. ८
योगिनः । मुञ्जते परमानंदं..	अमन.१।८२	इदममनस्कमतिरहस्यं यज्ज्ञानेन	
इत्थं भस्म सुसंपाद्य शुक्लमादाय..	बृ.जा.३।३०	कृतार्थो भवति	मं. ब्रा. ३।१
इत्था जहामि शपमानमिभु	बा.मं.७	इदममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्व	बृह.२।५।१
इत्था ददध्रे सुवतानि विश्वा	बा.मं.११	[२,३,४,५,६,७,८	९,१०-१४
इत्था न कश्चोरणमाचक्षे	बा.मं.२	इदमेष्टोत्तरशतं न देयं..नास्तिकाय..	मुक्तिको.१।४७
इत्यज्ञानविमोहिताः	भ.गी.१६।१५	इदमस्तीदमपि मे	भ.गी. १६।१३
इत्यब्रवीन्मे विदग्धः शाकल्यः,		इदमस्तु ममेत्यन्तमिच्छां..तां	
हृदयं वै ब्रह्मेति	बृह.४।१।७	तीक्ष्णशृङ्खलां विद्धि	महो. ६।५१

इदमहं माममृतयोनौ महाना. ११३
 इदमोदिपुरुषरूपमात्मनः... ग.शो. ४।४
 इदमाह महीपते भ.गी. १।२१
 इदमिति ह प्रतिजज्ञे, लोकान्वाव.. छांदो. ४।१४।३
 इदमिदं नेत्यनुभूतिरितिकैवेतीयम् नृसिंहो. ७।३
 इदमिष्टमिदं नेति योऽभ्रन्नपि न
 सज्जति। हितं सत्यं प्रियं वक्ति
 तमचिह्नं प्रचक्षते ना.प. ३।६३
 इदमुक्तं मयाऽनघ भ.गी. १९।२०
 इदमेव पृथिव्या रूपमिदं दिवः श्रेत. १।२।३
 इदमेव मूर्तं यदन्यत्प्राणाच्च बृह. २।३।४
 इदमेवास्यतद्यज्ञोपवीतं यदात्मध्यानं,
 विद्या शिखा.. [कठश्रु. ९ सं. सो. १।३
 इदमेवास्य तद्यज्ञोपवीतं यदात्माऽऽपः
 प्राश्याचम्यायं विधिः (यतीनां) जाबालो. ५
 इदमेवास्यतत्साधारणमन्नं यद्विदमद्यते बृह. १।५।२
 इदम्मयोऽदोमयः (आत्मा, ब्रह्म) बृ. च. ४।४।५
 इदं चक्षुः सोऽसावादित्यः बृ. उ. ३।१।४
 इदं च परलोकस्थानं च बृह. ४।३।९, ९
 इदं च सर्वं चिन्मात्रं ते. बि. २।२५
 इदं जगत् सर्वं व्याप्यैव परितिष्ठति ग.शो. ३।७
 इदं जगदहं सोऽयं.. स जीवन्मुक्तः वराहो. ४।३०
 इदं ज्ञानमुपाश्रित्य भ.गी. १।४।२
 इदं तद्वज्रतां यातं तृणमात्रं जगत्प्रथम् महो. ४।१३४
 इदं तत्पुष्करं योऽयमाकाशः मैत्रा. ६।२
 इदं तु ते गुह्यतमं भ.गी. ९।१
 इदं ते नातपस्काय भ.गी. १८।६७
 इदं दिवस्तत्रायमन्तरेणाकाशः श्रेत. १।२।३
 इदं नावहेलनया भवितव्यम् महो. ४।२६
 इदं निरालंबोपनिषदं योऽधीते
 गुर्वनुग्रहतः सोऽग्निपूतः.. निरालं. ३२
 इदं पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।१।१
 इदं प्रणवमेवास्य तद्यज्ञोपवीतं
 य आत्मा याज्ञव. १
 इदं प्रत्याधानं प्राणस्थूणाग्रं दाम बृह. २.२।१
 इदं प्रपञ्चं नास्त्येव नोत्पन्नं नोत्थितं.. ते. बि. ५।३१
 इदं प्रपञ्चं यत्किञ्चित्... सर्वं ते. बि. ५।७५
 शशविषाणवत्
 इदं प्राप्स्यामि सुन्दरम् (मनोरथं) अ.पू. ५।५८

इदं प्राप्स्ये मनोरथम् भ.गी. १६।१३
 इदं ब्रह्म जुषस्व मे महाना. ११।६
 इदं ब्रह्म परं ब्रह्म सत्यं ब्रह्म... ते. बि. ६।३५
 इदं ब्रह्मेदं क्षत्रमिमे लोका इमे देवा
 इमे वेदा इमानि भूतानीदं सर्वं
 यदयमात्मा [बृ. उ. २।४।६+ ४।५।७
 इदं भगव इति (शिष्य आह) छान्दो. ६।१२।१
 (अथ) इदं भस्मान्तं शरीरं [वैशा. १.७+ बृह. ५।१५।१
 (एवं वा) इदं महद्भूतमनन्तमपारं बृह. २।४।१२
 इदं मानुषं सर्वेषां भूतानां मधु बृह. २।५।३
 इदं मे तृतीयसवनमायुरनुसन्तनुते छां. उ. ३।१६।६
 इदं यज्ञोपवीतं तु परमं यत्परायणं ब्रह्मो. १५
 इदं यज्ञोपवीतं तु... सन्धारयेद्यः
 स मुक्तिभाक् परब्र. १९
 इदं यदि तदेवास्ति तदभावादिदं न च ते. बि. ५।१५
 इदं रम्यमिदं नेति बीजं ते दुःखसन्ततेः अ. पू. ५।७०
 इदं वक्ष्याम्यशेषतः भ.गी. ७।२
 इदं वस्त्विति विश्वासं नासावात्म-
 न्युपाययौ महो. २।१३
 इदं वाव तज्येष्टाय पुत्राय पिता
 ब्रूयात्... छान्दो. ३।१०।५
 इदं वाव तत्पुष्करं योऽयमाकाशोऽस्येमाः
 दिशः... अयमर्वागभिः... प्राणादि-
 त्यावेतानुपासीत... मैत्रा. ६।२
 इदं वाव तद्यद्विदमस्मिन्नन्तः-
 पुरुषज्योतिः.. छान्दो. ३।१३।७
 इदं वाव तद्योऽयं बहिष्ठा
 पुरुषादाकाशः छान्दो. ३।१२।७
 इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधानिदमे पदम् वा. सं. ५।१५
 [अ. मं. १।२२।१७+ ना. पू. ता. ३।१+
 वनदु. ४९, ६२, ७४+ तै. उ. १।२।१३
 इदं वै कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं जाबा. १
 [रामो. १।१+ तारसा. १।१
 इदं वै तन्मधु दध्यङ्गुयर्वणोऽग्नि-
 म्यामुवाच [बृह. २।५।१६, १७, १८, १९
 इदं शरीरं कौन्तेय भ.गी. १३।२
 इदं शरीरं जरया ग्रस्तं गन्धर्व-
 नगरोपमं.. भवति सामर. १०१
 इदं शरीरं प्रकृतेर्विकारं प्रोच्यते भवसं. २।७

(अथ) इदं शरीरं षण्णवत्यङ्गुलात्मकं
 भवति. प्राणो द्वादशाङ्गुलाधिकः शाण्डि.१।४।२
 इदं शरीरं स यथा प्रयोज्य
 आचरणे युक्तः छांदो.८।१२।३
 इदं सत्यमिदं सत्यं सत्यमेतदि-
 होच्यते । अहं सत्यं परं ब्रह्म.. वराहो.२।३८
 इदं सत्यं सर्वेषां भूतानां मधु बृह.२।५।१२
 इदं सर्वमन्तकाले कालाग्निः सूर्यो-
 ऽस्मैरनुज्ञातो ह्ययमात्मा ददाति नृसिंहो.२।७
 इदं सर्वमसीत्येवैनं तदाह कौ.उ.१।६
 इदं सर्वमसृजत्, यदिदं किञ्चित् तै.२।६ + छांदो.१।२।५
 (?) इदं सर्वमाददाना यन्ति बृह.३।९।५
 इदं सर्वमाददीय यदिदं
 पृथिव्यां... (मा.पा.) केनो.३।९
 इदं सर्वं तस्योपव्याख्यानं [रामो.२।१ + ग.शो.१।१
 इदं सर्वं तस्योपव्याख्यानं
 भूतं भवत्.. ओङ्कार एव माण्डू.१
 इदं सर्वं न मे किञ्चित्.. न मेकालो..
 न मेध्याता न मे ध्येयं... चिदहं
 ..स जीवन्मुक्त उच्यते ते.वि.१।१।३०
 इदं सर्वं यदयमात्मा [बृह.२।४।६ + ४।५।७
 इदं सर्वं यदयमात्मा मायामात्रः नृसिंहो.५।१
 इदं सर्वं यदयमात्मेति भावयन्कृत-
 कृत्यो भवति मं.ब्रा.२।८
 इदं सर्वं स्वात्मानमेव करोति नृसिंहो.२।७
 इदं हि मनसैवेदं मनुते गोपालो.१।१०
 इदं हि सत्संविन्मयत्वाद्युयमेव नृसिंहो.९।८
 इदानीमस्मि संवृत्तः भ.गी.१।१।५१
 इदानीमस्मीत्यहमेक एव, स्थान-
 भेदादवस्थाभेदः मं.ब्रा.२।७
 इन्द्रो अग्निरिव विश्वरूपः मैत्रा.७।१
 इष्मस्येव प्रक्षायतो मातस्योच्छेवि.. सहवै.८
 इन्द्र एकं सूर्यं एकं जजान क्र.मं.४।५।८।४
 [वा.सं.१।७।९२ + तै.आ.१०।१०।३ महाना.८।११
 इन्द्रजालमिव मायामयम् मैत्रा.४।२
 इन्द्रप्रजापतीद्वारगोपौ (ब्रह्मलोकस्य) कौ.उ.१।३
 इन्द्रमग्निं च ये विदुः सिकता
 इव संयन्ति अरुणो.७
 इन्द्रमेव प्येति य इन्द्रमेवास्तमेति सुबालो.९।७

इन्द्ररूपिणमात्मानं भावयन्... यो.शि.५।५३
 इन्द्रलोकेषु (देवलोकाः) गार्गी बृह. ३।६।१
 इन्द्रवज्र इति प्रोक्तं मर्मजङ्घानुकीर्तनं क्षुरिको. १३
 इन्द्रश्च विश्वे च देवाः, यज्ञश्च.. अरुणो. १
 इन्द्रश्चैव प्रजापतिश्च, त्रयस्त्रिंशौ बृ. उ. ३।९।२
 इन्द्रप्रेष्ठानि द्रविणानि धेहि
 [क्र.मं. २।२१।६ कौ. उ. २।११
 इन्द्रस्त्रिष्टुप्पञ्चदशो बृहद्वीष्मः मैत्रा. ७।२
 इन्द्रस्त्वं प्राणतेजसा । रुद्रोऽसि
 परिरक्षिता प्रश्नो. २।९
 इन्द्रस्य प्रियं धामोपजगाम (प्रतर्दनः) कौ.उ. ३।१
 इन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्तन्नः शर्ममेभव आरु. ३
 इन्द्रस्यात्मानं दशधाचरन्तम् चित्त्यु. ११।१
 इन्द्रस्यात्मानं २२ शतधा चरन्तम् चित्त्यु. ११।५
 इन्द्रस्यात्मा निहितः पञ्च होता चित्त्यु. ११।३
 इन्द्रस्याभयायासुरेभ्यः क्षयायेमा-
 मविद्यामसृजत् (बृहस्पतिः) मैत्री. ७।९
 इन्द्रस्यायं वज्रः कृतः सार्गलः
 सपरिश्रयः बृ.उ. ६।४।२३
 इन्द्रं विचिक्वुः परमे व्योमन्
 [तै.आ. ३।११।९ + चित्त्यु. ११।९
 इन्द्रं राजानं सवितारमेतम्
 [तै.आ. ३।११।४ + चित्त्यु. ११।४
 इन्द्रं वो विश्वतस्परि हवामहे जनेभ्यः साम. २।९।७०
 [क्र.मं. १।७।१० × वनदु. ३९ ५२, ६४, ७५
 अ.वै. २०।३९।१
 इन्द्रं शरणं प्रपन्नोऽभूवम् छांदो. २।२।२।३
 इन्द्रः स चन्द्रः परमः परात्मा हेरम्बो. ७
 इन्द्रः सत्यादेव नेयाय, सत्यं हीन्द्रः कौ.उ. ३।१
 इन्द्राग्नी मित्रावरुणौ... ते नो
 सुचन्त्वेनसो.. सहवै. ३
 इन्द्रात् परितन्वं मम इति शपेत्. ३।६।३
 इन्द्रादयस्तामसराजसात्मिकाः पा.अ. २
 इन्द्रादयो दिक्पतयोऽमृतान्धसो
 वृन्ताग्रगाः सिद्धगणाः ससिद्धाः शिविवो. ४
 इन्द्रादयोऽष्टौ दशमे (आवरणे) सूर्यता. ५।१
 इन्द्रियमामपदयोः आसनिदश्वास-
 पक्षयोः । सञ्चिच्छन्नयोर्मनः पक्षी
 स्थिरः सन्नवसीदति अमन. २।८४

इन्द्रियप्राद्वर्निर्मुक्तनिर्धनी निर्मला-
 मृते । अमनस्के हृदे स्नातः
 परामृतमुपाश्रुते अमन. २।८९
 इन्द्रियविलेऽविवशः प्रणवारुख्यं प्रणे-
 तारं भारूपं (यः पश्यति) सोऽपि
 ..विशोको भवति मैत्रा. ६।२५
 इन्द्रियस्येन्द्रियस्यार्थे भ.गी. ३।३४
 (?) इन्द्रियं वीर्यमन्नाद्यं रसोऽजायत छां.उ. ३।१।३
 इन्द्रियान्निषु जुहति भ.गी. ४।२६
 इन्द्रियाणां गतिरुपरमते प.हंसो. ३,९
 इन्द्रियाणां निरोधेन रागद्वेषक्षयेण
 च । अहिंसया च भूतानाम-
 मृतत्वाय कल्पते [ना.प. ३।४५+ भवसं. ५।९
 इन्द्रियाणां पृथग्भावमुदयास्तमयौ
 च यत् । पृथगुत्पद्यमानानां
 मत्वा धीरो न शोचति कठो. ६।६
 इन्द्रियाणां प्रसङ्गेन दोषमृच्छति..
 सन्नियम्य..सिद्धिं निगच्छति ना.प. ३।३६
 इन्द्रियाणां मनश्चास्मि भ.गी. १०।२२
 इन्द्रियाणां मनो नाथो मनोनाथस्तु
 मारुतः । मारुतस्य लयोनाथस्तं.. वराहो. २।८०
 इन्द्रियाणां मनो भवति (नारायणः) ना.उ.ता. ३।१
 (एवं) इन्द्रियाणां यथाक्रमेण शब्द-
 स्पर्शरूपरसगन्धाश्चेति विषयाः शारीरको. १
 इन्द्रियाणां विचरतां...बलादाहरणं
 तेषां प्रत्याहारः स उच्यते जा.द. ७।१,२
 इन्द्रियाणां हि चरतां भ.गी. २।६७
 इन्द्रियाणि तन्मात्रेषु (विलीयन्ते) सुबालो. २।२
 इन्द्रियाणि दशैकं च भ.गी. १३।६
 इन्द्रियाणि पराण्याहुः भ.गी. ३।४२
 इन्द्रियाणि प्रमाथीनि भ.गी. २।६०
 इन्द्रियाणि मनो बुद्धिः भ.गी. ३।४०
 इन्द्रियाणि मनोबुद्धिकामक्रोधा-
 दिकं जितम् । तेनैवविजितं सर्वं
 नासौ केनापि बध्यते यो. शि. १।३९
 इन्द्रियाणि वाऽन्नं मनोन्नादं मनोवाऽन्नं सुबालो. १४।१
 इन्द्रियाणि समाहृत्य कूर्मोऽङ्गानीव.. ना.प. ३।७४
 इन्द्रियाणि समाहृत्य मनसाऽऽत्मनि
 धारयेत् । जा.द. ८।९

इन्द्रियाणिसंयोज्यमहिमानं निरीक्षेत मैत्रा. ६।२१
 इन्द्रियाणि ह्यानाहुः
 [कठो. ३।४+पैङ्गलो. ४।२+ भवसं. २।११
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यः
 [भ.गी. २।५८+२।६८+ योगो. २३
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेषु भ.गी. ५।९
 इन्द्रियाणीन्द्रियार्थेभ्यो यत्प्रत्याहारं
 ...प्रत्याहारः श्यो.त. ६८
 इन्द्रियार्थान् विमृढात्मा भ.गी. ३।६
 इन्द्रियार्थान् पञ्चस्वादूनि भवन्ति मैत्रा. ६।१०
 इन्द्रियार्थास्तद्वद्यो न स्पृशति मैत्रा. ६।१०
 इन्द्रियार्थेषु वैराग्यं भ.गी. १३।९
 इन्द्रियार्थैर्यदामुक्तोबाह्यज्ञानं न जायते अमन. १।२१
 इन्द्रियेण ते यशसा यश आदद
 इत्ययशो भवति बृह. ६।४।७,८
 इन्द्रियेण ते रेतसा रेत आददे बृह. ६।४.१०
 इन्द्रियेण ते रेतसा रेत आदधामीति
 गर्भिण्येव भवति बृह. ६।४।११
 इन्द्रियेभ्यः परं मनः [भ.गी. ३।४२+ कठो. ६।७
 इन्द्रियेभ्यः परा ह्यर्था ह्यर्थेभ्यश्च
 परं मनः [कठो. ३।१०+ गुह्यका. ४१
 इन्द्रियैरस्येन्द्रियाणि संस्पृश्य कौ.उ. २।१५
 इन्द्रियैर्बध्यते जीव आत्मा चैव
 न बध्यते यो.चू. ८४
 (?) इन्द्रियैर्मनसि सम्पद्यमानैः प्रश्नो. ३।९
 इन्द्रियैर्विवशो भवेत्, तानि गाढं
 नियम्यापि... यो.शि. १।२७
 इन्द्रेण मुखेन न वै देवा अभ्रन्ति न
 पिबन्ति, एतदेवासृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति छान्दो. ३।७।१
 इन्द्रेणैव मुखेनैतदेवासृतं दृष्ट्वा तृप्यति छान्दो. ३।७.३
 (?) इन्द्रे बलं ददानीति छां.उ. २।२२।५
 इन्द्रो गणेशो विष्णुर्गणेशः सूर्यो गणेशः गणेशो. २।४
 इन्द्रो जायते पुरुषोत्तमात् कृ.पु.सि. २
 इन्द्रो न यक्षो वृषभस्तुराषाद् बा.मं. ४
 इन्द्रोऽप्राप्यैव देवानेत्तद्वयं
 ददर्श यथैव... छान्दो. ८।९।१
 इन्द्रो मायाभिः पुरुरूप ईयते बृह. २।५।१५
 [ऋक्सं. अ. ४।७।३३ मं. ६।४७।१८
 इन्द्रो मायाभिः पुरुहूत ईडे ग.पू. २।८

इन्द्रोऽयमस्य जायेयं सव्ये चाक्षिण्य-

वस्थिता । समागमस्तयोरेव.. मैत्रा. ७।११

इन्द्रो राजा जगतो य ईशे

[तै.आ.३।११।६+ चित्यु.१।१६

इन्द्रो वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो यमो

मृत्युरीशानः इति तस्मात्

क्षत्रात्परं नास्ति [बृ.१।४।११+ नृ.पू.२।४

इन्द्रो वै किल देवानामनुजावरमासीत् अव्यक्तो.८

इन्द्रो वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति वा...

अहमेतमुपासे बृह.२।१।६

इन्द्रो ह वै (हैव) देवानामभिप्रवव्राज

विरोचनोऽसुराणां तौद्वासंविदानौ छान्दो.८।७।२

इन्द्रो ह वै नामैष योऽयं दक्षिणे-

ऽश्वनुरुषः बृह.४।२।२

इम इति ह प्रतीकान्युदाजहार

इम एव त्रयो लोकाः, एषु हीमे.. बृह.६।२।३

इममात्मानमोङ्कारं नो व्याचक्ष्व नृसिंहो.१।१

(एवमेव) इममात्मानमन्तकाले

सर्वे प्राणा अभिसमायान्ति बृह.४।३।३८

इममात्मानमाप्ततममुत्कृष्टतमं .. नृसिंहो.५।७

इममासन्त्यं प्राणमूचुस्त्वं न चद्रायेति

(अथ) इममेव नामोद्योऽयं मध्यमः बृ.उ.१।३।७

प्राणस्तानि ज्ञातुं दग्निरे बृह.१।५।२१

इममम आयुषे वर्चसे कृधि

सहवै.६

इममेव नो भगवन्नोङ्कारमात्मान-

मुपदिशेति तथेति नृसिंहो.१।१

(अथ) इममेवाकाशमभिनिष्पद्यन्ते

इममेवोङ्कारविद्योतं तुरीयतुरीय- बृह.६।२।१६

मात्मानमनुष्टुभाऽन्विष्य नृसिंहो.६।२

इमंगुणसमाहार..समाधिरिति कथ्यते

अ.पू.२।२८

इमं च लोकममुं च विज्ञानेनैव

विजानाति छान्दो.७।७।१

इमंचलोकममुंचेच्छतआशामुपास्वेति

छान्दो.७।१४।१

इमं च लोकममुंचेच्छेयेत्येच्छते

छान्दो.७।३।१

इमं चाकृत्रिमानन्दं..साधुसमभ्यसेत्

ते.वि. १।३८

इमं चामुं चामुष्मादादित्यात्प्रतायन्ते

छान्दो. ८।६।२

इमं चामुं चैवमेवैता आदित्यस्य

छान्दो. ८।६।२

इमं प्राप्य भजस्व माम्

अ. गी. ९।३३

इमं प्राप्स्ये मनोरथम्

इमं राजर्षयो विदुः

इमं विवस्वते योगं

इमं मानवमावर्त नावर्तेत

इमं मे गङ्गे इति जलमादाय

[वासुदे.३+ गोपीचं.३+

इमं मे गङ्गे यमुने सरस्वति

[तै.आ.१०।९।१३+

इमं मे वरुण भुधीहवमद्याचमृडय

त्वामवस्युरा... [ऋ.अ.१।२।१९

=मं. १।२५।१९

इमं लोकं हीनतरं चाविशन्ति

इमंसंसारमखिलमाशापाशविधायकं

इमाअक्षन् लोहिन्योराजयस्ताभिरेनं

इमा आपः सर्वेषां भूतानां मधु

इमा ऋचः सर्वकामार्थदाश्च ये ते

पठन्त्यमला यान्ति मोक्षम्

इमा एव दिश आवरीवर्तिभुवनेष्वन्तः

(अथ) इमा दशदश नाड्यो भवन्ति

तासामेकैकस्य द्वासप्ततिर्द्वासप्ततिः

शाखा नाडीसहस्राणि भवन्ति

इमा दिशः सर्वेषां भूतानां मधु

इमा देवता अइ उ आविरधिदैवतं

(?) इमानि च क्षुद्रमिश्राणीव

इमानि पञ्च महाभूतानि पृथिवी

वायुराकाश आपोज्योती ऋषि

इमा तु कं भुवना सीषधेम

इमामधीयानस्तर्कागमपुराणकाव्यादि-

वागीश्वरो भवति

इमामस्य प्राशंजहि, येनेदंविभजामहे

इमावेव गौतमभरद्वाजौ

इमावेव वसिष्ठकश्यपौ

इमावेव विश्वामित्रजमदग्नी

(अविद्यां) इमां कथमहं हन्मीत्येषा

तेऽस्तु विचारणा

इमां देवीमिह वेद सर्वं..न पुत्रदाराः..

इमां महोपनिषदं ब्राह्मणो नित्यमधीते

इमां रुद्राक्षजाबालोपनिषदं

नित्यमधीते...

अ.गी.१६।१३

अ.गी. ४।२

अ. गी. ४।१

छान्दो.४।१५।६

ऊर्ध्वपुं.२

ऋ.मं.१०।७५।५+

महाना. ५।२१

वनदु.४३।५६

मुण्ड. १।२।१०

महो. ५।१३३

बृ.उ. २।२।२

बृ. उ. २।५।२

रामपू.५।१०

१पेत्.१।६।२

सुबालो. ४।३

बृह. २।५।६

१पेत्. १।५।१

२पेत्. ५।३

२पेत्. ५।३

अरुणो. १

तारोप.३

नीलरु.३।४

बृह.२।२।४

बृह.२।२।४

बृह.२।२।४

महो.५।११५

इतिहा.८३

महो.६।८३

रु.जा.४५

इमाँल्लोकान् कामात्रीकामरूप्यनु-		इयं हि गुह्योपनिषत्सुगृह्या	गुह्यका. ७४
सञ्चरन्, एतत्साम गायत्रास्ते	तैत्ति. ३।१०।५	इलासि मैत्रावरुणी वीरे वीरम-	
इमां शान्तिमत्यन्तमेति [कठो. १।१७+ श्वेता. ४।११		जीजनत्..सा त्वं वीरवती भव	बृह. ६।४।२८
इमां विज्ञाय सुधिया मदन्ती		इष्टुभिः पञ्चभिर्वेनुषा च विध्यत्यादि-	
परिस्तुता तर्पयतः स्वपीठम्	त्रिपुरो. ७	शक्तिररुणा विश्वजन्या	त्रिपुरो. १३
इमां सप्तपदां ज्ञानभूमिमार्कण्डेय...		इष्टुभिः प्रतियोत्स्यामि	भ.गी. २।४
नानया...मोहपङ्के निमज्जति	महो. ५।२१	इषे त्वोर्जे त्वा वायवस्थोपायवः स्थो	
इमाँल्लोकानीशत ईशनीभिः	अ.शिरः. ५	...इत्येवमादि कृत्वा यजुर्वेदमधीते	२प्रणवो. २१
इमाँस्तदापो वरुणः पुनात्वघमर्षणः	महाना. ६।४	इष्टफलमेवोदानः, स एनं यजमान-	
इमाँस्त्वं व्याप्य तिष्ठसि	भ.गी. १०।१६	महरहर्ब्रह्म गमयति	प्रश्नो. ४।४
(अथ) इमाः प्राण ते प्रजाः, आनन्द-		इष्टमेवानिष्टमिव भाति, अनादि-	
रूपास्तिष्ठन्ति	प्रश्नो. २।१०	संसार...भ्रमात्	त्रि. म.ना. ५।३
इमाः षोडशकलाः पुरुषायणाः पुरुषं		इष्टविषये बुद्धिः सुखबुद्धिः	सर्वसारो. ५
प्राप्यास्तं गच्छन्ति	प्रश्नो. ६।५	इष्टं मनिषाण, अमुं मनिषाण	
इमाः सोम्य नद्यः पुरस्तात्प्राच्यः		[तै.आ. ३।१३।२	चित्यु. १३।३
स्यन्दन्ते समुद्रमेवापियन्ति..	छान्दो. ६।१०।१	इष्टः स्यामिति मे मतिः	भ.गी. १८।७०
(?) इमे अन्य उपरे विचक्षणं...		इष्टानिष्टोपपत्तिषु	भ.गी. १३।१०
आहुरर्पितम्	प्रश्नो. १।११	इष्टान् भोगान् हि वो देवाः	भ.गी. ३।१२
इमे जीवाः शरीरोपाधिं भुञ्जानाः		इष्टापूर्तं बहुधाजातं जायमानं..विभर्ति	महाना. १।६
सुखं दुःखं प्राप्तुवन्तो भवन्ति	सामर. १०।१	इष्टापूर्तं मन्यमाना वरिष्ठं नान्यच्छ्रेयो..	मुण्ड. १।२।१०
इमे नु लोकाश्च लोकपालाश्चान्नमेभ्यः		(?) इष्टापूर्तं कृतमित्युपासते	प्रश्नो. १।९
सृजा इति	२ऐत. ३।१	इष्टापूर्तं पुत्रपशूंश्च सर्वान्, एतद्वत्के..	कठो. १।८
इमे नूनमीदृशा अन्यादृशा इती-		(एवं) इष्टापूर्तैः शुभाशुभैर्न लिप्यते	ब्रह्मो. १
हाम्रीनभ्यूदे	छां.उ. ४।१४।२	इष्टासुकृते त आददेऽसाविति	बृह. ६।४।१२
इमे बाला कथं त्याज्या जीविष्यन्ति		इष्टोऽसि मे दृढमिति	भ.गी. १८।६४
मयाविना । मोहाद्धिचिन्तयत्येवं		(?) इष्टेष्वभिष्वङ्गः	मैत्रा. ३।५
परमार्थो न पश्यति	शिवो. ७।१०५	इष्टा च शक्तितो यज्ञैः (सत्रयासात्पूर्व)	कठश्रु. १
इमौ स्थितावात्मशुची तथा	मैत्रा. ६।३६	इह कर्मोपभोगाय तैः संसरति,	
इयमस्मिस्थितोदारासंसारेपरिपेखवा	महो. ३।८	सोऽवशः	मैत्रा. ६।३०
इयमियं नेत्यवचनेनैवानुभवनुवाच	नृसिंहो. ७।३	इह चामुत्र चान्वेति विद्वान्देवासुरा-	
इयमेवर्गभिः सामतदेतदेतस्यां..अभिरमः	छां. १।६।१	नुभयान्	अरुणो. ४
इयमेव पृथिवीतो हीदं सर्वमुत्तिष्ठति	१ऐत. १।२।१	इह चामुत्र वा काम्यं...निष्कामं	
इयं पृथिवी सर्षो भूतानां मधु	बृह. २।५।१	ज्ञानपूर्वं तु	भवसं. ५।७
इयं ब्रह्मविद्येयं ब्रह्मविद्या	भस्मजा. २।१६	इह चेदवेदोदथ सत्यमस्ति	केनो. २।५
इयं महोपनिषद्वैपुर्या यामक्षयं		इह चेदशकद्वोदं प्राक् शरीरस्य	
परमो गीर्भरीद्वे	त्रिपुरो. १६	विस्रसः । ततः सर्गेषु लोकेषु	कठो. ६।४
इयं राधा यश्च कृष्णा रसाद्वै ह चैकदा		इहानादिसंसारे सञ्चिताः कर्मकोटयो-	
कृष्णार्थं द्विधाऽभूत्	राधिको. ५	ऽनेनैव विलयं यान्ति	पैङ्गलो. ३।३
इयं विद्युत्सर्वेषां भूतानां मधु	बृह. २।५।८	इहापि सन्मात्रम्, असदन्यत्	नृसिंहो. ९।६

ईहेदं सर्गं दृष्ट्वा स प्रपञ्चहीनोऽथ.. नृसिंहो. ३।३
 ईहेकस्थं जगत् कृत्स्नम् भ.गी. १।१७
 ईहेव तद्वायुः..सोऽस्याएतत्प्रथमं
 पदमाप्नुयात् गायत्र्यु. ४
 ईहेव तैर्जितः सर्गः भ.गी. ५।१९
 ईहेव निहितं गुहायां (ब्रह्मरूपं) मुंड. ३।१७

ईकाररूपिणि सोमाश्रुतावयव-
 दिव्यालङ्कार..ऽलंकृता सीतो. २
 ईक्षणादिप्रवेशान्ता सृष्टिरीशेन
 कल्पिता..संसारो कल्पितः.. वराहो. २।५४
 ईक्षते योगयुक्तात्मा भ.गी. ५।२९
 ईहशी भूतमायेयं यास्वनाशेनहर्षदा महो. ५।१११
 ईप्सितानीप्सिते न स्तो यस्थान्तर्वर्ति
 दृष्टिषु..स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४६
 ईयुष्टे ये पूर्वतरामपश्यन्व्युच्छन्ति चित्त्यु. १८।१
 ईश-केन-कठ-प्रश्न-मुण्ड-माण्डूक्य-
 तित्तिरिः (उपनिषद्नामानि) मुक्तिको. १।३०
 ईशं तं ज्ञात्वा अमृता भवन्ति श्वेता. ३।७
 ईशः पञ्चीकृतभूतानामपञ्चीकरणं
 कर्तुं सोऽकामयत पैङ्गलो. ३।३
 ईशः पञ्चीकृतमहाभूतलेशानादायं
 व्यष्टिसमष्ट्यात्मकस्थूलशरी-
 राणि यथाक्रममकरोत् पैङ्गलो. २।१
 ईशः सर्वस्य जगतः प्रभुः प्रीणाति.. महाना. १६।५
 ईशाज्ञया मायोपाधिरव्यक्तसमन्वितो
 ...प्राज्ञत्वमगमत् पैङ्गलो. २।६
 ईशाज्ञया विराजो व्यष्टिदेहं प्रविश्य
 ...तैजसत्वमगमत् पैङ्गलो. २।३
 ईशाज्ञया सूत्रात्मा व्यष्टिसूक्ष्मशरीरं..
 तैजसत्वमगमत् पैङ्गलो. २।६
 ईशाधिष्ठितावरणशक्तितो... पैङ्गलो. १।३
 महदाख्या विक्षेपशक्तिः... पैङ्गलो. १।३
 ईशानमस्य जगतः स्वर्हेशमीशान-
 मिद्वत्स्थुषः।..तस्मादुच्यत ईशानः
 [क्र.मं. ७।३२।२३+वा.सं. २७।३५ अ.शिरः ३।५
 ईशानं भूतभव्यस्य नततोविजुगुप्सते कठो. ४।५+
 (ईशानो.. मा.पा.) बृह. ४।४।१५
 ईशानं परमं विद्यात्प्रेरकं बुद्धिसाक्षिणं पं. ब्र. १४

ई

ईहेव सन्तोऽथ विद्यस्तद्वयं न चेदवे-
 दीर्महती विनष्टिः बृह. ४।४।१४
 ईहेव मा प्रातरुपसमीयात् छां. उ. १।१२।३
 ईहेव सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः मुंड. ३।२।२
 ईहेवान्तश्शरीरे सोम्य स पुरुषो
 यस्मिन्नेताः... प्रश्नो. ६।२
 ईशानं भूतभव्यस्य (मा.पा.) कठो. ४।१२
 ईशानं वरदं देवमीडयम् श्वेता. ४।११
 ईशानः प्रभुरव्ययः आगम. १०
 ईशानः सर्वविद्यानामीश्वरः
 सर्वभूतानां.. [महाना. १०।८+ तै.आ. १०।४७।१
 ईशानादाकाशं, तस्माच्छान्त्यतीता बृ.जा. १।६
 ईशानेतिशिरोदेशं (भस्मलेपनं)[बृ.जा. ३।३१+४।१
 ईशानो ज्योतिरव्ययः श्वेता. ३।१२
 ईशानो भूतभव्यस्य न ततो
 विजुगुप्सते कठो. ४।१२
 ईशानो भूतभव्यस्य स एवाद्य
 स उ श्वः कठो. ४।१३
 ईशानोभूतभव्यस्यसर्वेषां देवयोगिनां पं. ब्र. १
 ईशा वा सर्वमिदं प्रयुक्तम् अ.शि. २
 ईशावास्यवृहदारण्यकाबालहंसपरमहं-
 ससुबालमन्त्रिकानिरालम्बत्रिशिखी-
 ब्राह्मणमण्डलब्राह्मणाद्वयतारकपैङ्गल-
 भिक्षु-तुरीयातीताध्यात्म-तारसार-
 याज्ञवल्क्य-शाट्यायनी-मुक्तिकानां
 शुक्लयजुर्वेदगतानामेकोनविंशति-
 सङ्ख्याकानामुपनिषदां
 पूर्णमद इति शान्तिः मुक्तिको. १।५४
 ईशावास्यमिदं सर्वं यत्किञ्च.. ईशा. १
 ईशो यस्माद्विततं वितत्य.. भूयः
 पराय स्वाहा पारमा. १।४
 ईश्वरकृपया परमपरिपक्वचित्ता
 जानन्ति, नान्ये जानन्ति सि.सा. १।१
 ईश्वरमासस्तुरीयः नृसिंहो. १।५
 ईश्वरत्वमवाप्नोति सदाभ्यासरतः.. ब्र.वि. २५
 ईश्वरपूजनं नाम प्रसन्नस्वभावेन..
 विष्णुरुद्रादिपूजनम् शाण्डि. १।२।१
 ईश्वरश्चतुरूपो मकार एव नृसिंहो. २।६

ईश्वरस्य दर्शनयोग्यं भवति	राधोप. २।१
ईश्वरस्य महामाया तदाज्ञा-	
वशवर्तिनी	त्रि.म.ना. ४।८
ईश्वरः परमो देवो मकरः	ब्रह्मवि. ६
ईश्वरः सर्वभूतानाम्	महाना. १०।८
[+भ.गी. १८।६१+	नृ.पू. १।६
ईश्वराधिष्ठितं कर्म फलतीह	
शुभाशुभम्	शिवो. ७।११३
ईश्वरीं सर्वभूतानां तामिहोपह्वये...	श्रीसू. ९
[क्र.खि. ५।८७।१०+	महाना. ५।७

ईश्वरो जीवकलया प्रविष्टो	
भगवानिति	याज्ञव. ७
ईश्वरो ह तथैव स्यात्	बृ.उ. १।४।८
ईश्वरोऽहमहं भोगी.	भ.गी. १६।१४
ईश्वरो जनयितवै औक्षेण वार्षमेणवा	बृह. ६।४।१८
ईश्वरो जनयितवै [बृह. ६।४।१४,	१५, १६।१७
ईदंते कामभोगार्थं	भ.गी. १६।१२
ईहानीहामयैरन्तर्याचिदावलितामलैः	१ सं.सो. २।२९
ईहितानीहितैर्मुक्तो ह्येयोपादेयवर्जितः	१ सं.सो. २।५१
ईहितानीहितैर्मुक्तो नशोचति नकांक्षति	महो. ६।६४

उ

उकारतुरीयांशा चतुर्थी भूमिका	वराहो. ४।१
उकारमूर्तिः श्वेताङ्गी ताक्ष्यवाहिनी..	
सावित्री भवति	शाण्डि. १।६।१
उकारवाच्यउपेन्द्रस्वरूपोहरिनायकः	तारसा. ३।८
उकारश्चन्द्रसङ्काशः [त्र.वि. ७+	१ प्रणवो. ७
(?) उकारश्चापि तैजसं	आगम. २३
उकारस्तुतरः स्मृतः (उकारस्य पक्षः)	नादवि. १
उकारस्तैजसः स्मृतः । प्राज्ञो मकारः	अक्षयुप. ४७
उकारः शतावयवान्वितः	तुरीयो. १
उकारः सहस्रावयवान्वितः	ना. प. ८।२
उकारः सात्त्विकः शुक्लो विष्णुः...	
[ध्या.वि. १३+	यो. चू. ७५
उकाराक्षरसम्भूत उपेन्द्रोहरिनायकः	तारसा. २।२
उकाराक्षरसम्भूतः शत्रुघ्नस्तैजसात्मकः	रामो. १।३
उकाराक्षरसम्भूतातेजसः कामराजका	श्रीवि.ता. १।३
उकारे जाग्रतैजसो मकारे जाग्रत्.	प.हं.प. १०
उकारेणाविचिकित्सन्नशरीरोऽनिन्द्रियो	
निरिन्द्रियो प्राणो...	नृसिंहो. ७।४।६
उकारेतु लयं प्राप्ते द्वितीये परमां-	
शके । द्यौः सूर्यः...	ध्या. वि. ११
उकारे लीयते हरिः, मकारे.. रुद्रः	यो. चू. ७७
उकारे विष्णुरास्थितः । मकारे.. रुद्रः	व. वि. ७१
उकारः कण्ठतः स्वप्ने मकारो हृदि	यो.चू. ७४
उकारो द्वितीयकूडाक्षरो भवति	श्रीवि.ता. १।२
उकारो द्वितीयाक्षरो भवति	
[रामो. ता. १।२+	तारसा. २।१
(?) उकारो द्वितीया मात्रा	मां. १०

उकारो वामदेवः, अघोरो मकारः...	ना.पू.ता. १।३
(?) उक्तमवरं येषु कर्म	मुण्ड. १।२।७
उक्तविकल्पं सर्वमात्मैव	मं.त्रा. १।५
उक्तानुशासनाऽसि मैत्रेयि	वृ.उ. ४।५।१५
उक्त्वा तूष्णीं बभूव ह	भ.गी. २।९
उक्तमिति वै प्रजा वदन्ति	१ ऐत. १।२।१
उक्तस्य सायुज्यं सलोकतां जयति	
य एवं वेद	बृह. ५।१३।१
उक्तं प्राणो वा उक्तम्	बृह. ५।१३।१
उक्तं ब्रह्मेति ह स्माह शुष्कभृङ्गार-	
स्तद्विहित्युपासीत	कौ.उ. २।६
उग्रत्वाद्दीरत्वान्महत्वाद्बिष्णुत्वा-	
ज्ज्वलन्तत्वात्.. एतद्ब्रह्म	नृसिंहो. ७।५
उग्रमनुग्रं वीरमवीरं.. नृसिंहमनृसिंहं	
भीषणमभीषणं.. बुधुधिरे	नृसिंहो. ६।१
उग्रमित्याह उग्रः खलु वा एष मृगरूपत्वान्	अव्यक्तो. ३
उग्रं च बलिश्च पुरस्ताज्ज्योतिः	अ.शिरः. १
उग्रं पश्ये राष्ट्रभृत्किं बषाणि	सहवै. ५
उग्रं प्रथमस्यायं ज्वलद्द्वितीयस्यायं	
नृसिंहं तृतीयस्यायं मृत्युं चतुर्थ-	
स्यायं साम जानीयात्	नृ. पू. १।४
उग्रं वीरं महाविष्णुं [त्रि.म.ना. ७।१०;	
[वज्रपं. २+	वनदु. ८८
उग्रः खलु वा एष मृगरूपत्वान्	अव्यक्तो. ३
उग्रोभवश्चरुद्रश्चसुरः सासुरस्तथा	मंत्रिको. १२
उग्रो न्वहं तवसावस्युरद्धा	वा. मं. ९
उच्छगीथा चेति स उच्छगीथः	नृ.उ. १।३।२३

उच्चाटयेद्विभीतैश्च (हुनेत्) ग. पू. २।१३
 उच्चारयेत्परांशक्तिं ब्रह्मरन्ध्रनिवासिनी यो. शि. ६।१९
 उच्चारितमात्र एव सर्वं शरीरं मैत्रा. ७।११
 द्योतयति (उम्)
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. अन्तो बटुको. २०
 नोपलभ्यते तस्मादुच्यतेऽनन्तः
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव क्लृप्ते... बटुको. २०
 तस्मादुच्यते शुक्लम्
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. त्रायते बटुको. २०
 च तस्मादुच्यते तारम्
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एवाव्यक्ते बटुको. २०
 द्योतयति तस्मादुच्यते वैद्युतम्
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव.. प्रणाम- बटुको. २०
 यति.. तस्मादुच्यते प्रणवः
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्व- बटुको. २०
 मुक्तामयति.. ओङ्कारः
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव सर्वा- बटुको. २०
 लोकान्व्याप्नोति... सर्वव्यापी
 (यस्मात्) उच्चार्यमाण एव सूक्ष्मः.. बटुको. २०
 तस्मादुच्यते सूक्ष्मम्
 उच्चावचमीयमानः बृ. उ. ४।३।१३
 उच्चैरुच्चारणं यथोक्तफलं (जपकर्म) शाण्डि. १।२।१
 उच्चैर्जपश्च सर्वेषां यथोक्तफलदः.. जा. द. २।१६
 उच्चैर्जपादुपांशुश्च सहस्रगुण उच्यते जा. द. २।१५
 उच्चैश्च श्रवणसमन्धानाम् भ. गी. १०।२७
 उच्चैः पदाय परया प्रज्ञया वासना- महा. ५।१७५
 गणात्.. चेतोवृत्तिं पृथक्कुरु
 (तत्र) उच्छास्त्रमनर्थाय परमार्थाय भवसं. १।४७
 शास्त्रितम्
 उच्छास्त्रं शास्त्रितं चेति द्विविधं भवसं. १।४७
 पौरुषं स्मृतम्
 उच्छास्त्रासाविष्टम्भनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तः मैत्रा. २।२
 उच्छास्त्रसिते तमो भवति अ. शिरः. ३।११
 उच्छिन्नसर्वसङ्कल्पो निश्शेषांशेषचेष्टितः
 [वराहो. २।८+ अमन. २।२२
 उच्छिष्टमपि चामेध्यं भ. गी. १७।१०
 उच्छिष्टं वै मे पीतं स्यादिति होवाच छां. उ. १।१०।३
 उच्छिष्टं शिवनिर्मात्यं वमनं मृतकर्म इतिहा. ५६

उच्छिष्टोपहतमित्यनेन तत्पावयेत् मैत्रा. ६।९
 उच्यते यः प्राणोऽपानः समानो व्यानः मैत्रा. २।६
 उज्जीर्यते शरीरस्थमुदानेन नभस्त्रता त्रि. ब्रा. २।८५
 उज्ज्यं धनुरधिज्यं कृत्वा बृ. उ. ३।८।२
 उज्ज्वलशमोदानन्दानन्दानमध्यम् ...
 उच्छृङ्खलितमुपयुज्जानाः.. आश्रमो. २
 उड्डियाणोऽप्ययं बन्धो मृत्युमातङ्ग-
 केसरी। बध्नाति हि शिरो जातं.. श्या. बिं. ७७
 उड्डियानं तदेव स्यात्तत्र बंधो विधीयते ध्या. बिं. ७६
 उड्डियानो ह्यसौ बन्धो मृत्युमातङ्ग-
 केसरी। तस्य मुक्तिस्तनोः कायात् वराहो. ५।७
 उड्डियानं तु सहजं गुरुणा कथितं.. यो. शि. १।१०७
 उड्डयाणपीठं जगद्वाकर्षणसिद्धिर्दभवति सौभाग्य. २५
 उड्डयाणं (उड्डियाणं) कुरुते यस्मात् ध्या. बिं. ७५
 उड्डयानाख्यं महापीठमुपरिष्ठात्
 प्रतिष्ठितम् [यो. शि. १।१७५+ ५।१२
 उड्डयानाख्यो हि बन्धोऽयं योगिभिः.. श्यो. त. १२०
 उत तमादेशमप्राक्ष्यः छां. उ. ६।१।२
 उत त्वः पश्यन्नददर्शनाचमुत्तत्त्वः
 शृण्वन्.. [ऋङ्. १०।७१।४ सर. २२
 उतत्वा विश्वाभूतानि तस्मै.. ते नमः नीलरु. २।२
 उत वा षड्वा मनसोत् कृत्वाः
 [तै. आ. ३।११।५+ चित्त्यु. १।१५
 उत ह्येवं विस्तरौ भवति बृह. ६।४।१२
 उतामृतत्वस्येशानो यदनेनातिरोहति
 [ऋक्. अ. ८।३।१७=मं. १०।९०।२ वा. सं. ३।१।२
 चित्त्यु. १।२।१+ सुबालो. ६।२ पु. सु. १।२
 उताविद्वानमुं लोकं प्रेत्य तैत्ति. २।६
 उतेव महाब्राह्मण उतेवोच्चावचं निगच्छति बृह. २।१।१८.
 उतेव स्त्रीभिः सह मोदमानः बृह. ४।३।१३
 उतेवोच्चावचं निगच्छति बृह. २।१।१८
 उतैनं गोपा अदृशन्नदृशन्नुदहार्यः सूर्यता. १।४
 [वा. सं. १६।७+ तै. सं. ४।५।१।३
 उतैनं विश्वाभूतानि सद्यो मृडयति नः सूर्यता. १।४
 [तै. सं. ४।५।१।३
 उतो जरन्तं न जहात्येकम् चित्त्यु. १।४।१
 [तै. आ. ३।१४।१
 उत्तौ बहूनेकमहर्जहार [तै. आ. ३।१४।२ चित्त्यु. १।४।२

उत्कर्षति ह वै ज्ञानसन्ततिं समानश्च
भवति [माण्डू. १०+ नृसिंहो. २।५
उत्कर्षादुभयत्वात्स्थूलत्वात्सूक्ष्मत्वा-
त्साक्षित्वाच्चोत्कर्षति ज्ञानसन्ततिं नृसिंहो. २।५
उत्कर्षादुभयत्वाद्वा माण्डू. १०
(?) उत्कर्षो दृश्यते स्फुटम् आगम. १।२०
उत्कृष्टतम एतदेव नृसिंहो. ५।६
उत्कृष्टतमं महामायां महाविभूति नृसिंहो. ५।७
उत्कृष्टतमार्थं आत्मन्येव नृसिंहो देवे
ब्रह्मणि वर्तते नृसिंहो. ५।३
उत्कृष्टत्वादुत्पादकत्वादुत्प्रेष्यत्वा-
दुत्थापयितृत्वात्..नृसिंहमन्विष्य नृसिंहो. ७।१
उत्क्रामन्तं स्थितं वाऽपि भ.गी. १।५।१०
उत्क्रमणेन सापोद्यं श्रविष्ठाध्वान्तं
सौम्यम्। तत्रैकमात्मनो.. मैत्रा. ६।१४
उत्क्षिप्य वायुमाकाशं...रेचकस्येति
लक्षणम् अ. ना. १२
उत्तमः पुरुषस्त्वन्यः भ.गी. १।५।१७
उत्तमः समानानां भवति सहवै. १८
उत्तमा तत्त्वचितैव मध्यमं
शास्त्रचिन्तनम् मैत्रे. २।२१
उत्तमाधमभावश्चेत्तेषां स्यादस्ति तेन
किम्। स्वप्नस्थराज्यभिक्षाभ्यां प्रबुद्धः.. बगहो. २।५८
उत्तमे (प्राणायामे) त्रिगुणाः
प्रोक्ताः (मात्राः ३६) यो. चू. १०४
उत्तमे शिखरे जाते भूस्यां पर्वतमूर्धनि महाना. १।१।८
उत्तमौजाश्च वीर्यवान् भ. गी. १।२
उत्तमे (प्राणायामे) स्थानमाप्नोति यो. चू. १०५
(?) उत्तरत उदेता दक्षिणतोऽस्त-
मेतामरुतामेव.. [छां.उ. ३।१।४+ ३।१०।४
(?) उत्तरत उद्यन्ति मैत्रा. ७।४
(?) उत्तरतोऽस्तमेता [छां.उ. ३।७।४ + ३।८।४
उत्तरं स्वमूर्तिमदमनस्कभित्त्युच्यते अद्वयता. ७
उत्तरं व्यानस्य रूपं चैतेषां प्रसूतिरेव.. मैत्रा. २।७
उत्तरा चतुर्थीं कुक्षिर्भवति गायत्रीर. ३
उत्तरामुखो भूत्वा भुवरिति व्याहृति-
र्जागतं छन्दः सामवेदः.. चतुर्वे. १
उत्तराभिमुखो भूत्वा स्वरिति
व्याहृतिर्जागतं छन्दः.. महो. १।४

उत्तरायां ज्ञानस्थानं (शिवस्थानं) भस्मजा. २।९
उत्तरार्धेन तं सिंहमाकृष्य नृसिंहो. ७।१
उत्तरासङ्गमेव च कठश्रु. ४
उत्तरा हनुरुत्तररूपम् तैत्ति. १।३।७
(अथ) उत्तरेण तपसा ब्रह्मचर्येण...
आदित्यमभिजयन्ते प्रभो. १।१०
उत्तरेण येन देवा यान्ति अ. शिरः. ५
उत्तरे तु सुषुम्णाया इडाख्या
निवसत्यसौ वराहो. ५।२६
उत्तरो विकारोऽस्यात्मयज्ञस्य मैत्रा. ६।१०
उत्तानवित्त्वपत्रं च यः कुर्यान्मम
मस्तके। मम सायुज्यमाप्नोति... २वित्त्वो. ११
उत्तानवित्त्वपत्रेण पूजयेत्सर्वसिद्धये २वित्त्वो. १४
उत्तानभागपर्णेन..न्युज्यमर्पयेत् २वित्त्वो. २८
उत्तानस्त्वाङ्गिरसः प्रतिगृह्णातु चित्त्यु. १०।२, ५
उत्तानायाङ्गीरसायानः चित्त्यु. १०।४
उत्तिष्ठत जाग्रत प्राप्यवरान् निबोधत कठो. ३।१४
उत्तिष्ठत मा स्वप्न, अग्निमिच्छध्वं.. अरुणो. १
उत्तिष्ठन् परिचरिता भवति छांदो. ७।८।१
उत्तिष्ठ पुरुष हरितर्पिणाल लोहिताक्ष
देहि देहि ददापयिता मे शुध्यतां महाना. १।४।११
उत्तिष्ठतो विश्वावसोऽन्यामिच्छां
प्रकर्ष्य सञ्जायां पत्या सह बृह. ६।४।१९
उत्तिष्ठतो...प्रपूर्व्यां सञ्जायां (मा. पा.) बृ. उ. ६।४।१९
उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरं वृणीष्वेति राजान-
मब्रवीत् (शाकायन्यः) मैत्रे. १।१
उत्थानं चोत्तमं त्रिदुः (प्राणायामकर्तुः) जा. द. ६।१४
उत्थानं वपुषो यस्य स उत्तमः
(प्राणायामः) त्रि. ब्रा. १।१२
उत्थाप्य गां प्रयत्नेन मूत्रमाहरेत् बृ. जा. ३।६
उत्थितानुत्थितानेतानि द्विजारीन् पुनः
पुनः। हन्याद्विवेकदण्डेन.. महो. ६।२१
उत्पत्तिप्रणवो दीर्घसूतविराट् तुरीयो. १
उत्पत्तिमायतिस्थानं विभुत्वं चैव पंचधा।
अध्यात्मं चैव प्राणस्य
विज्ञाया मृतमश्नुते प्रभो. ३।१२
उत्पत्तिस्थितिसंहारस्फूर्तिज्ञानविव-
र्जितम्। एतद्रूपं समायातः स कथं
मोहसागरे। निमज्जति... यो. शि. १।२१

उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणी		उदरमन्तरं कुरुतेऽथ तस्य भयं भवति	तैत्ति. २।७
त्रिकूटा मूलप्रकृतिसंज्ञिता	श्रीवि.ता. १।५	(?) उदरस्थोऽथवा यः पचत्यन्नं	मैत्रा. ६।१७
उत्पत्तिस्थितिसंहारकारिणी सर्वदेहि-		उदरं ब्रह्मेति शार्कराक्ष्या उपासते	१ ऐत. १।४।१
नाम् । सा सीता भवति ज्ञेया...	रामो. ५	उदरे गार्हपत्यः, हृदि दक्षिणाग्निः	गर्मो. ११
उत्पन्नवैराग्यबलेन योगीध्यायेत्परं ब्रह्म	भवसं. ३।३२	उदरे सकले कट्यां.. न्यानः	
उत्पन्नशक्तिबोधस्य.. योगिनः		श्रोत्राक्षिमध्ये च ककुद्भ्यां..	जा. द. ४।२७
सहजावस्थास्त्रयमेव प्रकाशते	वराहो. २।७७	उदशराव आत्मानमवेक्ष्य..	छां. उ. ८।८ १
(?) उत्पत्त्यन्तेऽपि चैवान्ये (जीवाः)	महो. ५।१३७	(?) उदस्मात्प्राणाः क्रामंत्याहोऽनेनेति	बृ. उ. ३।२।११
उत्पथवारकत्वादुद्रासकत्वात् ..		उदात्तानुदात्तयोरुदात्तं सेवेत	संहितो. ३।३
ओङ्कारेण ममात्मानं ब्रह्म..	नृसिंहो. ७।१	उदान ऊर्ध्वगमनं करोति...	जा. द. ४।६२
उत्पद्यन्ते विलीयन्ते तथा तस्यां जग-		उदानमन्नेनाप्यायस्व	महाना. १६।४
त्यपि । ज्वलतः पावकाद्यद्वत्..	गुह्यका. २७	उदानमूर्ध्वगंकृत्वा प्राणेन सहवेगतः ।	
उत्पन्नसहजानन्दः सदाभ्यासरतः..	अमन. २।९९	बन्धोऽयं सर्वनाडीनां..	वराहो. ५।४४
उत्पन्ने तत्त्वविज्ञाने प्रारब्धनैव मुञ्चति	ना. धि. २२	उदानमेवाप्येति य उदानमेवास्तमेति	सुबालो. ९।४
उत्पलमिव तिष्ठासेत्	सुबालो. १३।३	उदानसंज्ञो विज्ञेयः पादयोर्हस्तयोरपि	जा. द. ४।२९
उत्पादस्याप्रसिद्धत्वाद् जं सर्वमुदाहृतम्	अ. शां. ३८	उदानः कण्ठमाश्रितः	अ. ना. ३५
उत्पाद्यमाना रागाद्या विवेकज्ञान-		उदानः सर्वसन्धिस्थः.. हस्तयोरपि	त्रि. ब्रा. २।८ १
वह्निना । यदा तदैव दह्यन्ते		उदाने तृप्यति त्वकृतृप्यति	छांदो. ५।२३।२
कुतस्तेषां प्ररोहणम्	वराहो. ३।२४	उदाने तृप्यति वायुस्तृप्यति	छांदो. ५।२३।२
उत्प्रवेष्टृत्वादुत्थापयितृत्वात् ..		उदाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि	महाना. १६।२
ओङ्कारेण ममात्मानं..	नृसिंहो. ७।१	उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकं	महो. ६।७१
उत्वा मदन्तु सोमाः कृणुष्व राधो-		उदारः पेशलाचारः सर्वाचारानुवृत्तिमान्	महो. ६।७०
अद्रिषः । अव ब्रह्मद्विषो जहि	वनदु. ६३	उदाराः सर्व एवैते	अ. गी. ७।१८
[क्र. सं. अ. ६।४।४२ = सं. ८।६४।१ +	अ. व. २०।९३।१	उदासीनो गतव्यथः	अ. गी. १२।१६
उत्सन्नकुलधर्माणां	अ. गी. १।४४	उदासीनवदासीनं (नः) [अ. गी. ७।१८ + १४।२३	
उत्सन्नस्वात्मबोधस्य ह्युदासीनस्य..	अमन. २।३५	उदासीनस्ततो भूत्वा	ना. बिं. ४०
उत्सन्नाग्निरजन्तिको वा (प्रज्जेतु)	ना. प. ३।७७	उदासीनं ध्रुवं हंसं स्नातकाध्वर्यधोजगुः	मंत्रिको. ८
उत्साद्यन्ते जातिधर्माः	अ. गी. १।४३	(?) उदिति नाम स एष सर्वेभ्यः	
उत्सीदियुरिमे लोकाः	अ. गी. ३।२४	पापेभ्य उदितः	छां. उ. १।६।७
उत्सेक उदधेर्यद्वत्	अद्वैतो. ४१	उदितोऽस्तंगत इव ह्यस्तंगत इवोदितः	अ. पू. ३।११
उदकमाहारयाञ्चकार	बृ. उ. ३।२।४	उदितो हंस ऋषिः, स्वयम्भूस्तिरोदधे	पा. ब्र. ६
उदकुम्भं सपात्रमुपनिधाय	कौ. उ. २।१५	उदितौ दार्यसौन्दर्य... समाधिरभि-	
उदगयन आपूर्यमाण पक्षस्य पुण्याहे	बृ. उ. ६।३।१	धीयते	महो. ४।६१
उदगादयमादित्यो विधेन सहसा सह	क्र. सं. १।५०।१३	उदीची दिक् कला (ब्रह्मणः)	छां. उ. ४।५।२
[अ. व. १।७।१२४ +	सूर्यता. २।१	उदीची दिग्दक्षः प्राणाः (आत्मनः)	बृ. उ. ४।२।४
उदपात्रे जलतीरे केतनं	रसं. सो. १।३	उदीच्यामन्निकायमुमाऽनुरक्ता	
उदयाद्रिसमारूढमुदयन्तं...		.. मामुपासते	भस्मजा. २।१३
काश्यपं भास्करं ध्यात्वा	सू. ता. १।१८	उदुम्बराः प्रातरुत्थाय... अभि-	
(?) उदरपात्रं पात्राणि वा (यतीनां)	आरु. ५	परिचरणं कृत्वा	आश्रमो. ३, ३, ३

उदेति ह वै सर्वेभ्यः पापेभ्यः छांदो. १।६।७
 उदेषां बाह्व्यतिरमुद्वर्चो अथो बलं सहवै. ८+
 [वा.सं. ११।२०+तै.सं. ४।१।१०।३
 उदेहि सूर्यं वरं वृणीष्वेति इति. ८५
 उदौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-
 मग्नीयातामीश्वरौ जनयितवै बृह. ६।४।१६
 उद्वन्ता चैतेषामिह कः मैत्रा...
 (१) उद्गातयो देवतोद्गीथमन्वायत्ता
 [छां. उ. १।१०।१०+ १।११।६
 उद्गातर्या देवतोद्गीथमन्वायत्ता
 तांचेदवि... [छांदो. १।१०।१० + १।११।६
 उद्गातुनास्तावे स्तोष्यमाणानु-
 पोपविवेश छां. उ. १।१०।८
 उद्गात्रत्विजा वायुना प्राणेन बृह. ३।१।५
 उद्गायति तन्निधनं, एतद्वै रूपं.. प्रोतं छांदो. २।१५।१
 उद्गारादिक्रियो नागः (प्राणवायुः) त्रि. ब्रा. २।८६
 उद्गारादिगुणः प्रोक्तो व्यानाख्यस्य.. जा. द. ४।३३
 उद्गारादि नागकर्म शाण्डि. १।४।९
 उद्गारे नाग आख्यातः कूर्म उन्मीलने.. यो. चू. २५
 उद्गीतमेतत्परमं तु ब्रह्म तस्मिन्नायं... श्वेता. १।७+
 भवसं. २।६
 उद्गीथ इति त्र्यक्षरं, उपद्रव इति
 चतुरक्षरं त्रिभिस्त्रिभिः समं भवति छांदो. २।१०।३
 उद्गीथ इति प्राण एवोत्प्राणेन ह्युत्तिष्ठति छांदो. १।३।६
 उद्गीथ उपग्रीः, श्रीरुपवर्हणम् कौ. उ. १।५
 उद्गीथ प्रणवोद्गीथ... सर्व बोधय.. हयग्री. ३
 (१) उद्गीथभाजिनो ह्येतस्य सार्वभौमः.. छां. उ. २।१।५
 उद्गीथमस्युद्गीथमानमसि बृ. उ. ६।३।४
 उद्गीथमेतत्परमं तु ब्रह्म ना. प. ९।६
 उद्गीथं प्रणवाख्यं प्रणेतारं भारूपं... मैत्रा. ६।४
 (अथ खलु) उद्गीथाक्षराण्युपासीत छां. १।३।६
 उद्गीथे वै कुशला स्मो हन्तोद्गीथे... १।८।१
 उद्गृह्णाति तन्निधनम् [छां. उ. २।३।२+ २।१५।१
 उद्घाटयेत्कवाटं तु यथा कुंचिकया गृहं यो. चू. ३९
 उद्घालकायारुणये... ब्रह्म प्रोवाच छां. उ. ३।११।४
 उद्घालको वै भगवंतोऽयमारुणिः छान्दो. ५।१।१२
 उद्घालको ह्यारुणिः श्वेतकेतुं पुत्रमुवाच छान्दो. ६।८।१
 उद्गृह्णादुत्कर्तृत्वात्... ओङ्कारेणेम-
 मात्मानं परमं ब्रह्म नृसिंहमन्विष्य नृसिंहो. ७।१

उद्गीप्यस्व जातवेदोपघ्नं निर्ऋतिमम महाना. २।९
 [+तै. ब्रा. १०।१।४
 उद्गतत्वमसमत्वमिति तामसानि
 (एतैरभिभूतः) मैत्रा. ३।५
 उद्गरेदात्मनाऽऽत्मानम् भ. गी. ६।५
 उद्गास्मा उक्थविद्वीरस्तिष्ठति (मा. पा.) बृ. उ. ५।१३।१
 उद्गास्मादुक्थविद्वीरस्तिष्ठति बृह. ५।१३।१
 उद्गतपरिपूताभिरद्भिः कार्यं कुर्वन्तः आश्रमो. २
 उद्गृतासि वराहेण कृष्णेन शतबाहुना
 [यज्ञोप. २+सुवर्श. २+ महाना. ४।५
 उद्गृत्य प्राश्नाति, प्राश्य इतरस्याः
 प्रयच्छति (स्था. पा. आज्यं) बृह. ६।४।१९
 उद्गृत्य प्राश्नीयात्साज्यं हविरनामयं आवा. ४
 उद्गृह तत एति [छां. उ. ३।११।२, ४, ६
 उद्गृह्यध्वं समनसः सखायः वनदु. ३०
 [ऋक्सं. मं. १०।१०।११
 उद्गवश्च भविष्यताम् भ. गी. १०।३४
 उद्गवः सम्भवो दिव्यो देव एको
 नारायणः सुबालो. ६।१
 उद्गिजास्तरुगुल्मलतादयः ना. प. ता. ५।६
 उद्गृतत्वाद्गृतम् मैत्रा. ५।२
 उद्गृतत्वाद्गृतेषु चरति प्रविष्टः
 सर्वभूतानां... मैत्रा. ५।५
 उद्गृतत्वादुत्तीर्णविकृतत्वाच्च नृसिंहो. ७।१
 उद्यत्कोटिदिवाकराभं (ब्रह्माण्डस्वरूपं) त्रि. म. ना. ६।२
 उद्यद्गास्वत्समाभां विधृतनवजपा.. वनदु. ३
 उद्यन्तमादित्यमभिध्यायन्.. भस्मना
 त्रिपुंड्रं श्वेतेनैव.. भस्मजा. २।२
 उद्यन्तमस्तं यन्तमादित्यमभिध्यायन्
 कुर्वन् ब्रह्मणो विद्वान्त्सकलं भद्र-
 मभतेऽसावादित्यो ब्रह्मेति सहवै. २
 उद्यन्तमादित्यमुपतिष्ठेत् कौ. उ. २।७
 उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति स्तुवन्ति
 पुनर्विशन्त्यन्तर्विवरेणेक्षन्ति.. मैत्रा. ७।१-५
 उद्यन्नद्य मित्रमहभारोहशुत्तरादिवम्
 [ऋ. ब. १।४।८=मं. १।५०।११ सूर्यता. २।१
 उद्यन्नद्यमिनो भज पितापुत्रेभ्यो यथा सूर्यता. २।१
 उद्यन्नद्येत्ययं नृचो रोगघ्नः.. सूर्यता. २।१
 उद्यन् पूर्वार्धो भिम्बो च खगनार्धः बृ. उ. १।१।१

उद्यन्वा एष प्रजाभ्य उद्गायति	छांदो. १।३।१	उपदिष्टं परं ब्रह्म प्रणवान्तर्गतं परं	शुकर. १।१०
उद्यन्दिहकार उदितः प्रस्तावो		(?) उपदेक्ष्यसि मन्मंत्रम्	रामो. ४
मध्यन्दिन उद्गीथः...	छां. उ. २।१४।१	(?) उपद्रवभाजिनो ह्येतस्य साक्षः	छां. उ. २।१।७
उद्यमेन हि सिद्धयन्ति कार्याणि		उपदेशादयं वादोच्चाते द्वैतं न...	आगम. १८
न मनोरथैः	भवसं. १।४२	(?) उपद्रव इति चतुरक्षरम्	छां. उ. २।१०।३
उद्यन्तमोभयमपहतन्यपहंता ह वै..	छां. उ. १।३।१	उपद्रष्टाऽनुमन्ता च	भ. गी. १३।२३
उद्यास्यन्वाअरेऽहमस्मात्स्थानादस्मि	बृ. ह. २।४।१	उपद्रष्टाऽनुमन्तैष आत्मा	नृसिंहो. १।१
उद्भयं तमसस्परिती चोद्वेदभिः...	सन्ध्यो. १	उपनयनादूर्ध्वमेनानि प्रागव्यजेत्	आरुणि. ४
उद्भयं तमसस्परिज्योतिःपश्यन्तउत्तरं		(?) उपनयनादूर्ध्वं त्रिरात्रमक्षार-	
[छां. उ. ३।१७।७+क्र. मं. १।१०।१० ३ ऐत. २।४।४		लवणाशी..	आश्रमो. १
उद्भगोऽसि पाप्मानं म उद्बुद्धि	कौ. उ. २।७	उपनिषदमावर्तयेत्...	आरुणि. २
उद्गातःप्रथमःस्मृतः, मध्यमश्चद्वाविंशत	योगो. ५	उपनिषदं भो ब्रूहीत्युक्ताय उपनिद्राह्वीं	
उद्वेगानन्दरहितः ... सजीवन्मुक्तः	महो. २।५७	वाव त उऽनिषदमब्रूम	केनो. ४।७
उन्नतप्रपदाङ्गुष्ठं गूढगुल्फं...	ग. पू. २।६	उपनीतशतमेकमेकेन	
उन्मत्त इव सन्त्यज्य याम्यकाण्डे		गृहस्थेन तत्समं	नृ. पू. ५।१६
शरीरकम्	महो. ३।९	उपनीतैकाधिकशतं गृहस्थ-	
उन्मत्तत्वमोऽयान्नपानपाखण्डवर्तिता	अमन. २।३४	शतैकाधिकशतं	ग. शो. ५।५
उन्मत्ता इव परिवर्तमानाः शान्ताः...		उप नो नयस्वेम एव ते	छाग. २।३
प्रणवमेव परं ब्रह्म... जानन्तः	नृसिंहो. ६।३	उप ब्रह्मा शृण्वच्छस्यमानं	महाना. १।१३
उन्मनीभावः पाद्यं, सदाऽमनस्कमर्घ्यं	मं. ब्रा. २।५	[क्र. मं. ४।५।८।२+भा. सं. १७।९०+ तै. आ. १०।१०।२	
उन्मन्या अमनस्कं भवति	मं. ब्रा. २।५	उपमंत्रयते स हिंकारः	छां. उ. २।१३।१
उन्मन्यां सुषुप्तप्राज्ञो मनोन्मन्यां		उपयाम गृहीतोऽसि ब्रह्मणेत्वामहसः	महा. १७।१५
सुषुप्ततुरीयः	प. हं. प. १०	उपयाम गृहीतोऽसि सूर्याय	
उन्मिषन्निमिषन्नपि	भ. गी. ९।९	त्वा भ्राजस्वते	चिन्त्यु. १६।१
उन्मीलते पश्यति विकासते चैतन्य-		उपरितनपादत्रयं शुद्धबोधानन्द-	
भावं कामयत इति	त्रि. ता. १।५	लक्षणममृतं...	त्रि. म. ना. १।३
उन्मीलित-निमीलित-मध्यस्थ-जीव-		उपरिष्ठात्तु वैकुण्ठो.. अवान्तरदिशो	
परमात्मनोर्मध्ये जीवात्मा क्षेत्रज्ञ		याः स्युस्तासु सर्वासु माधवः	विष्णुह. १।२
इति विज्ञायते	शारीर. १०	उपर्युपरि सञ्चरतो न विन्देयुः	छां. उ. ८।८।२
उन्मीलितमनोमूलोजगद्बुद्धः पतिष्यति	अमन. २।५७	उपलंभस्त्रिषु स्मृतः	अ. शां. ९०
उपकोसलो वै कामलायतः...		उपलम्भात्समाचारादस्तिवस्तुत्व-	
ब्रह्मचर्यमुवास	छांदो. ४।१०।१	वादिनाम्। जातिस्तु देशिताबुद्धेः	अ. शां. ४२
उपकोसलैषा.. तेऽस्मद्विद्याऽऽत्मविद्या	छां. उ. ४।१४।१	उपलम्भात्समाचारान्माया	
उपचारान्समर्प्यार्च्याणि		हस्ती यथोच्यते	अ. शां. ४४
दद्यात् [सूर्याय]	सूर्यता. ५।१	उपलम्भात्समाचारादस्तिवस्तु	
(?) उपजीवन्तीन्द्रेण मुखेन	छां. उ. ३।५।१	तथोच्यते	अ. शां. ४४
उपतापी सन्नपतापी भवति	छांदो. ८।४।२	उप वयं तं भुञ्जामः (नः)	छांदो. ४।११।२
उपते यज्ञ नम उपते नमः...	महाना. १६।११	[+४।१२।२+४।१३।२	
(?) उप त्वा नेष्ये.. नमुपनीयकृशानां..	छां. ४।४।५	उपविश्यासनं सन्यक्स्वस्तिकादि	त्रि. ब्रा. २।९१

उपविश्यासने युञ्ज्यात् भ. गी. ६।१२
 उपविश्योपविश्यैकां..न शक्यते
 मनोजेतुं विना युक्ति.. मुक्तिको. २।४३
 उपवीतलक्षणसूत्रब्रह्मा यज्ञाः पा. ब्र. ३
 उपवीतं च तन्मयम् (ज्ञानशिखारूपं) ब्रह्मो. १३
 उपवीतं भूमावप्सु वा विमृजेत् आरुणे. २
 उपशास्यति (सः) तन्निधनम् छांदो. २।१२।१
 उपशिष्यन्तीव न हैवाभिपद्यन्ते आर्षे. ५।४
 तप समीपे यो वासो जीवात्मपरमा- वराहो. २।३९
 त्मनोः । उपवासः स विज्ञेयो ननु
 कायस्य शोषणम् वराहो. २।३९
 उपससाद सनत्कुमारं नारदः छांदो. ७।१।१
 उपसीदन्द्रष्टा भवति, श्रोता भवति छांदो. ७।८।१
 उपस्कंदमभिगृहीताभिपारयेत् छांदो. ५।३
 (१) उपस्तिर्ह चाक्रायण इभ्यग्रामे
 प्रव्राणक उवास छां. उ. १।१०।१
 उपस्थ एवास्या एकमङ्गमुद्वृद्धं, तस्या-
 नन्दो रतिः प्रजातिः..प्रतिविहिता.. कौ. त. ३।५
 उपस्थमस्या अभिमृश्य जपेत्
 'अङ्गादङ्गात्संभवसि' इति बृह. ६।४।९
 उपस्थमेवाप्येति य उपस्थमेवास्तमेति सुबालो. ९।१०
 उपस्थश्चानन्दने, अपान उत्सर्गे.. गर्भो. १
 उपस्थश्चानन्दयितव्यं च, पायुश्च.. प्रश्नो. ४।८
 उपस्थश्चानन्दयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 उपस्थस्यानन्दग्रहणम् ना. प. ६।४
 उपस्थानेन यत्प्रोक्तं भिक्षार्थं...
 तात्कालिकमिति ख्यातं
 भोक्तव्यं यत्तिभिः सदा १ सं. सो. २।६९
 उपस्थोऽध्यात्मं, आनन्दयितव्यमभि-
 भूतं, प्रजापतिस्तत्राधिदेवतं सुबालो. ५।१४
 उपह्न्यामिमाः प्रजाः भ. गी. ३।२४
 उपादत्ते हि सा (तृष्णा) भावान्
 वेदनाश्रयसंज्ञकान् आयुर्वे. ७
 उपादानं प्रपञ्चस्य सृष्ट्याण्डस्येव पश्यति ना. वि. २५
 उपादानं प्रपञ्चस्य ब्रह्मणोऽन्यन्नविद्यते यो. शि. ४।३
 उपादेयानुपतनं..यदेतन्मनसो रूपं
 तद्वाह्यं विद्धि नेतरत् महो. ४।२४
 उपादेयं तु सर्वेषां शांतपदमकृत्रिमम् ।
 ...प्राणरोधश्चेतःपरिक्षयः । एक-
 सिक्मेव संसिद्धे संसिध्यन्ति.. अ. पू. ५।५१

उपाधिनाराद्रक्षैव सद्रह्याप्येति निर्द्वयम् २ आत्मो. २१
 उपाधिरहितं स्थानं (ब्रह्मणः)
 बाङ्गनोतीतगोचरम् ते. वि. १।७
 उपाधिविनिर्मुक्तघटाकाशवत्प्रारब्ध-
 क्षयाद्विदेहमुक्तिः मुक्तिको. २।१
 उपाधिविलयान्निर्गुणनिरयवादि-
 प्रतीतिः त्रि. म. ना. ३।७
 उपाधिविनिर्मुक्तघटाकाशवत्परि-
 पूर्णता.. सैव कैवल्यमुक्तिः मुक्ति. १।५८
 उपानच्छत्रशयनं वस्त्रमासनभूषणम् ।
 ..गुरुसक्तं न धारयेत् शिवो. ७।१२
 उपानच्छत्रवस्त्राणि पवित्रं करकं..
 धृतमन्येन धारयेत् शिवो. ७।९०
 उपाय एक एवास्ति मनसः स्वस्य निग्रहे मुक्तिको. २।३८
 उपायं तमविज्ञाय योगमार्गे प्रवर्तते यो. शि. १।६२
 उपायः सोऽवताराय नास्ति
 भेदः कथंचन अद्वैत. १५
 उपायेन निगृहीयाद्विद्विषं (मनः) अद्वैतो. ४२
 उपासकस्ततोभ्येत्येवंविधं नारायणं
 ध्यात्वा..नमस्कारान्विधाय.. त्रि. म. ना. ८।३
 उपासकः स्वयं शुद्धबोधानन्दमया-
 मृतनिरतिशयानन्दतेजो.. भूत्वा त्रि. म. ना. ८।३
 उपासकानां कार्यार्थब्रह्मणोरूपकल्पना रामपू. १।७
 उपासकानां मोक्षप्राप्तिर्भवति ना. पू. वा. ४।१०
 उपासते पुरुषं ये ह्यक्रामास्ते
 शुक्रमेतद्वतिवर्तन्ति धीराः मुण्ड. ३।२।१
 उपासनया ये मुक्तिं गतास्तेषां
 साकारो मुक्तसाकारः त्रि. म. ना. २।१
 उपासना द्विविधा-शाम्भवंशाक्तंचेति कामरा. २
 उपासनाभितो धर्मो..ब्रह्मणि वर्तते अद्वैतो. १
 (अथ) उपांशुरन्तर्याम्यभिभवति मैत्रा. २।८
 उपांशु सहस्रगुणं (जपकर्म) शाण्डि. १।२।१
 उपेक्षा धैर्यमाधुर्ये तितिक्षा करुणा..
 ह्रीः..एष स्वधर्मो विख्यातोयतीनां ना. प. ४।१२
 उपैति शान्तरजसम् भ. गी. ६।२७
 उपैतु मां देवसखः कीर्तिश्च मणिना
 सह [अ. खि. ५।८७।१० श्री. सू. ७
 उपैतं तदुपनमति यत्कामो भवति
 [बृ. जा. १।३+ च. पू. १।१

उपन्यह भवन्तमिति वाचा ह स्म वै
 पूर्व उपयन्ति बृ.उ. ६।२।७
 उपोष्य पायसं स्थालीपाकं श्रपयित्वा..
 हुत्वाऽन्येनान्नेन ब्राह्मणान्भोज-
 यित्वा चरुं स्वयंप्राप्नीयात् (दुस्स्वप्ने) श्वेत. २।४।७
 उभयप्राधान्येनोभयात्मकसाकारः (भेदः) त्रि.म.ना. २।२
 उभयमपि मनोयुक्तमभ्यसेत् (तारकं) मं. ब्रा. १।४
 उभयमादिष्टं भवत्यध्यात्मं चाधिदैवतं च छांदो. ३।१८।१
 उभयमेव सप्ताडिति होवाच बृह. ४।१।१
 उभयमेवादिष्टं भवति अध्यात्मं
 चाधिदैवतं च छांदो. ३।१८।२
 उभयवचने हेतू देशकालौ च हित्वा..
 सोऽयं देवदत्तो यथैकः शुक्र. ३।११
 उभयं (प्रपञ्चस्य नित्यत्वा नित्यत्वे)
 न भवति त्रि.म.ना. १।२
 उभयात्मक उत्पत्तिप्रणवः
 उभयात्मकत्वाद्विराट् प्रणवः तुरीयो. १
 उभयात्मकं मनोजायते (इन्द्रियात्मकं) तुरीयो. १
 उभयोरन्तरं (देहदेहिनोः) ज्ञात्वा सामर. १०१
 कस्य शौचं विधीयते मुक्त्यु. २।६७
 उभयोरपि दृष्टोऽन्तः भ.गी. २।१६
 उभयोरपि वैतथ्यं भेदानां स्थानयो-
 र्यदि । क एतान् बुद्धयते भेदान्
 को वै तेषां विभेदकः वैतथ्य. ११
 उभयोर्बीजतुल्यत्वान्नपुंसको भवति गर्भो. ३
 उभयोर्लोकयोर्ऋद्धाऽतिमृत्युं
 तराम्यहम् महाना. १३।१२
 उभयोर्विन्दते फलम् भ.गी. ५।४
 (१) उभयोः प्राज्ञतुर्ययोः आगमो. १३
 उभयोः सङ्गमादेव प्राप्यते परमं वपुः.. ध्या.वि. ८९
 उभादाताराविहसौ भगानाम् (शक्तीशौ) त्रिपुरो. १४
 उभाभ्यामपि पक्षाभ्यां यथा खे
 पक्षिणां गतिः भवसं. १।३३
 उभाभ्यामकरं नमो बाहुभ्यां तव.. नीलरु. २।४
 उभाभ्यामंशाभ्यां (क्षीपुरुपाभ्यां)
 सर्वमादिष्टः अव्यक्तो. ७
 उभाभ्यामेव (पुण्यपापाभ्यां) मनुष्य-
 लोकम् (उदानो नयति) प्रभो. ३।७
 उभावग्निरश्च वायुश्च सूर्याचंद्रमेसौ
 (शरीरे समाहितौ) छांदो. ८।१।३

उभे अस्मिन् (शरीरे) द्यावापृथिवी
 अन्तरेव समाहिते छांदो. ८।१।३
 उभे द्वैतैव एते तरति बृह. ४।४।२२
 उभे एते एषणे भवतः (मा. पा.) बृह. ४।४।२२
 उभे एव वर्तनी संस्कृन्वन्ति न हीयते-
 अन्यतरा छांदो. ४।१६।४
 (१) उभे कूलेऽनुसञ्चरति (महामत्स्यः) बृह. ४।३।१८
 उभे तीर्त्वाऽशनायापिपासे शोकाति-
 गो मोदते स्वर्गलोके कठो. १।१२
 (१) उभे भवत ओदुनम् (नः) कठो. २।२५
 उभे नानार्थे पुरुषं सिनीतः कठो. २।१
 उभे सुकृतदुष्कृते भ.गी. २।५०
 (१) उभे स्थाने पश्यतीदं च परलोक.. बृह. ४।३।९
 उभे ह्यन्योन्यं दृश्येते किं तदस्तीति.. अ.शां. ६७
 उभे ह्येते एषणे एव भवतः [बृह. ३।५।१ + ४।४।२२
 उभे द्वैतैव एते आत्मानं स्पृणुते य एव वेद तैत्ति. २।९।१
 उभौ तौ न विजानीतः [कठो. २।१९ + भ.गी. २।१९
 (१) उभौ येनानुपश्यति (जाग्रत्स्वप्ने) कठो. ४।४
 उभौ लोकावनुसञ्चरति बृ. उ. ४।३।७
 उभौ लोकाववाप्नोतीमं चामुं च छांदो. ८।८।४
 उभौ साम गायति सोऽमुनैव स एष
 ये चामुष्मात्पराश्चो लोका-
 स्ताश्चाप्नोति छांदो. १।७।१
 उमापतिः पशुपतिः पिनाकी ह्यमित-
 चुतिः । ईशानः सर्वविद्यानां.. नृ.पू. १।६
 उमारुद्रात्मिकाः सर्वाः प्रजाः
 स्थावरजङ्गमाः रुद्रह. १०
 उमाशङ्करयोगोयः सयोगो विष्णुरुच्यते रुद्रह. ११
 उमासहायं परमेश्वरं प्रभुं त्रिलोचनं
 नीलकण्ठं प्रशान्तं ध्यात्वा.. कैव. ७
 उर एव वेदिः, लोमानिबर्हिः [आत्मनः] छांदो. ५।१८।२
 उरु गृणीहीत्यब्रवीत्तदुदरमभवत् श्वेत. १।४।१
 उरोमुखकटिग्रीवं किञ्चिद्बृहदयमुन्नतं क्षुरिको. ४
 उरो वेदिलोमानिबर्हिर्वेदः शिखा
 हृदयं यूपः (आत्मयज्ञस्य) [त्रिसुप. ४ + महाना. १८
 उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय-
 मामृतात् [ऋ.मं. महाना. १३।१८
 उर्वी पृथ्वी बहुला विश्वा महाना. १०।१४
 उर्वेध मे कुर्वित्यब्रवीत्तदुरोऽभवत् श्वेत. १।४।१

उल्लङ्घ्य यथा भानुरंधकारः प्रतीयते ।
 स्वप्रकाशेपरानन्देतमोमूढस्य जायते आ. प्र. २६
 उल्लाहस्तो यथा लोके द्रव्यमालोक्य
 तां त्यजेत् । ज्ञानेन ज्ञेयमालोक्य
 पश्चाज्ज्ञानं परित्यजेत् ब्र. वि. ३६
 (?) उल्लावतान्यथोऽस्त्यजेत्
 (शास्त्रादीनि) अ. ना. १
 उल्लङ्घ्यसिक्तताः सिन्धवोगुहा (मा. पा.) बृह. १.१११
 उवाच पार्थ पश्यैतान् भ. गी. १.२५
 उवाच मधुसूदनः, भ. गी. २.१
 उवाच वै सो गच्छन्वेते, तद्यत्राश्वमेध-

याजिनो गच्छन्तीति बृह. ३.३.२
 (ॐ) उशन ह वै वाजश्रवसः सर्व-
 वेदसं ददौ कठो. १.१
 (ॐ) उवा वा अश्वस्य मध्यस्य शिरः बृह. १.१.११
 उवाश्व तस्मै निष्पृक् च सर्वं पापं
 समूहताम् [सहवै. ८+ सूर्यता. २.१
 उषित्वा शाश्वतीः समाः भ. गी. ६.४१
 उषित्वा ब्रह्मचर्यं देवा ऊचुः बृह. ५.१.२१
 उष्णिमानं संस्तरशेन विजानाति (?) छांदो. ३.१.३.७
 उष्णो भगवान्छुचिरूपः, हंसो भगवान् चाक्षुषो. २
 (?) उष्णोऽयमुष्णोऽसौ.. छांदो. १.३.२

ऊ

ऊरु तदस्य यद्वैश्यः
 [क्र. अ. ८.१४.१९=मं. १.०१.०१.१२+ चित्त्यु. १.२.६
 [+वा. सं. ३.११.११+तै. आ. ३.१.२.६ सुबालो. १.१४
 ऊरो चित्तसंयमाद्भसातललोकज्ञानं शां. १.१७.५-
 ऊर्ध्वं सृष्टता च देवानां पत्नयः चित्त्यु. १.३
 ऊर्गिति देवाः (उपासते) मुद्रलो. ३.२
 ऊर्जस्वती पयसा पिन्वमाना सा मां
 मेधा सुप्रतीका जुषन्ताम् महाना. १.३.५
 ऊर्जं नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे प्राणामि. १.५
 (?) ऊर्जेण पशवोऽनुनामयन्तं अ. शिरः. ५
 ऊर्णनाभिर्यथातंतुस्तृजते संहरत्यपि ।
 जाग्रत्स्थे तस्या जीवो गच्छत्या-
 गच्छते पुनः ब्रह्मो. २०
 ऊर्णनाभीव तन्तुना (प्राणान्संचारयेत्) क्षुरिको. ९
 ऊर्ध्वं ऋचः साम्नो जुषः छां. उ. १.४.३
 ऊर्ध्वगमनं त्रिस्तुजेत आरुणि. २
 ऊर्ध्वगानाडीसुषुम्नाख्या प्राणसञ्चा-
 रिणी तथा.. ऊर्ध्वमूर्ध्वमुत्क्रमेत भैत्रा. ६.२.१
 ऊर्ध्वगोपायु(वायु)र्विमुक्तमार्गो भवति २ सञ्ज्यासो. १०
 (अथ) ऊर्ध्वजानुरासीनः.. इत्युपतिष्ठते सन्ध्यो. २
 ऊर्ध्वज्वलज्वलनं ज्योतिरग्ने, तमो वै
 तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् त्रिपुरो. ४
 ऊर्ध्वदण्डो (दण्ड) ऊर्ध्वरेताश्च.. ऊर्ध्वं
 पदमवाप्नोति.. वासुदेवो. १.२
 ऊर्ध्वदृष्टिरधोदृष्टिरूर्ध्ववैधस्त्वधश्शिरः अमन. २.१५
 ऊर्ध्वनालमधोबिन्दुस्तस्य मध्ये
 स्थितं मनः । १ यो. त. १.३.८

ऊर्ध्वपवित्रो वाजिनीवस्वमृतमस्मि (सि) ना. प. ४.४
 [तैत्ति. १.१.०.१०
 ऊर्ध्वपुण्ड्रं कुटीचकस्य, त्रिपुण्ड्रं
 बहूदकस्य... हंसस्य.. ना. प. ७.५
 ऊर्ध्वपूर्णमधःपूर्णं मध्यपूर्णं शिवा-
 त्मकम् । साक्षाद्विधुमुखो.. समाधिः.. मुक्तिको. २.५.६
 ऊर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवति कुंडिको. ९
 (तत्) ऊर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत् कठरु. ४
 ऊर्ध्वमूलमधश्शाखं [भ. गी. १.५.१+ यो. शि. ६.१.४
 ऊर्ध्वमूलं त्रिपाद्ब्रह्म मैत्रा. ६.४
 ऊर्ध्वमूलं वा आब्रह्मशाखा आकाश-
 वाय्वरन्ध्रयुदकभूम्यादयः मैत्रा. ६.४
 ऊर्ध्वमूलोऽनाकशाख एषोऽश्वत्थः.. कठो. ६.१
 ऊर्ध्वमेकः (रश्मिः) स्थितस्तेषां.. तेन
 यान्ति परां गतिम् मैत्रा. ६.३.०
 ऊर्ध्वरेतं विश्वरूपं विरूपाक्षं महेश्वरम् ।
 सोऽहमित्यादरेणैव ध्यायेत्.. जा. द. ९.१२
 ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं विश्वरूपाय वै नमः महाना. १.०.१.०
 ऊर्ध्वरेतं विरूपाक्षं शङ्करं नीललोहितम् नृ. पू. १.६
 ऊर्ध्वलिङ्गं तु मासेन विरूपाक्षं तदर्थकं सृत्युलां. ४
 ऊर्ध्वलिङ्गं विरूपाक्षं विश्वरूपं नाम्यहम् सृत्युलां. ३
 ऊर्ध्वशक्तिनिपातेन अवशश्चेर्त्तिकुब्ध-
 नात्.. जायते परमं सुखम् योगरा. २.१
 ऊर्ध्वशक्तिमयः शिवः बृ. जा. २.१.०
 ऊर्ध्वशक्तिमयः सोम अधोशक्तिमयो-
 ऽनलः । ताभ्यां सम्पुटितस्तस्माच्छ-
 श्वद्विश्वमिदं जगत् बृ. जा. २.६
 ऊर्ध्वं गच्छन्ति सत्त्वस्थाः भ. गी. १.४.१८

ऊर्ध्वं चावाक् च सर्वतोऽनन्तः	मैत्रा. ६।१७
ऊर्ध्वं दिशश्च सर्वं नारायणः	सुबालो. ६।१
ऊर्ध्वं नारायणः, अधश्च नारायणः	नारा. २
ऊर्ध्वजिगातु मेषजम्	सहस्रै. २५
[क्र.खि.१०।१९१।५	
ऊर्ध्वं पञ्चमी कुक्षिर्भवति	गायत्रीर. ३
ऊर्ध्वं पदमवाप्नोति(यतिः)	वासु. ३
ऊर्ध्वं प्राणमुन्नयत्यपानं प्रत्यगस्यति	कठो. ५।३
ऊर्ध्वं मेढ्रादयो(ऽधो)नामेः कन्दोयोऽस्ति	
खगाण्डवत्, तत्रनाड्यः समुत्पन्नाः	ध्या.वि. ५०
ऊर्ध्वं मेढ्रादधो नामेः कन्दे योनिः	
खगाण्डवत् । तत्रनाड्यः समुत्पन्नाः	
सहस्राणां द्विसप्ततिः	यो.चू. १४
ऊर्ध्वं रुद्रः क्रमाद्वाऽपि ब्रह्मविष्णु-	
महेश्वराः । एत एव त्रयो लोकाः...	शिवो. २।५
ऊर्ध्वं शिरःपिण्डमयमधःपादमयंतथा	महो. ५।१९६
(?)ऊर्ध्वः सुषिः स उदानः	छां.उ. ३।१३।५
ऊर्ध्वा दिग्दर्शाः प्राणाः, अवाचीदिग-	
वाच्चः प्राणाः	बृह. ४।२।४

ऊर्ध्वाधः कुण्डलीभेद उन्नय-	
श्चेतनक्रमः । योगोऽयंसिद्धिदायकः अमन. २।१४	
(?)ऊर्ध्वाभिश्चतिरश्चीनाभिश्चविद्युद्विः..	छां.उ. ७।११।१
ऊर्ध्वास्नायः, निरालम्बपीठः	निर्वाणो. १
(ॐ)ऊर्ध्वास्नायगुरुपदेश...भज	
मनस्तच्छ्रीगुरुचैतन्यं	मठान्ना. १
ऊर्ध्वं सात्त्विको मध्ये राजसोऽधर्म-	
स्तामसः (गुणस्थानानि)	शारीरको. ९
ऊर्वोरुपरिचेद्वत्ते उभे पादतले यथा ।	
पद्मासनं भवेदेतत्	योगकुं. १।५
ऊर्वोरुपरि वै धत्ते यदा पादतले उभे ।	
पद्मासनं भवेदेतत्	त्रि.ब्रा. २।३९
ऊर्वोर्मध्ये तु संस्थाप्य मर्मप्राण-	
विमोचनम्..छिन्देत्	छुरिको. १४
ऊर्वोर्देश्यः (अजायत)	ग.शो. ३।११
(?)ऊर्ध्वाणो ग्रस्ता निरस्ता विवृत्ता	
वक्तव्याः (मा.पा.)	छां.उ. २।२२।५
ऊर्ध्वस्यैकताः, सिन्धवो गुदा,	
यकृच्च क्षोमानश्च पर्वताः	बृ.उ. १।१।१

ऋ

ऋक्साम यजुरेव च	भ.गी. ९।१७
ऋगाहं यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोहं	अ.शिरः. १।१
ऋगात्मकोमकारः, यजुरात्मकउकारः	राधो. २।२
ऋगाथा कुन्त्या तन्मितम्	१ ऐत. ३।६।४
ऋग्दक्षिणः पक्षः, सामोत्तरः पक्षः	तैत्ति. २।३
ऋग्भिरेतं यजुर्भिरन्तरिक्षं स सामभि-	
र्यत्तत्कवयो वेदयन्ते	प्रश्नो. ५।७
ऋग्भिः पूर्वाह्ने दिवि देव ईयते	सूर्यता. १।५
ऋग्भ्यो जातां सर्वशो मूर्तिमाहुः	सूर्यता. १।५
ऋग्यजुस्सामरूपाय वेदाहरणकर्मणे ।	
प्रणवोद्वीथवपुषे महाश्वशिरसे	
नमः स्वाहा.. [त्रि.म.ना. ७।१० + हयग्री. २	
ऋग्यजुस्सामाथर्वरूपः सूर्योऽन्तरा-	
दित्ये हिरण्यः पुरुषस्तस्मान्नो	
द्वितीयं पादं जानीयात् [नृ.पू. १।४+ ग.पू. १।१२	
ऋग्यजुस्सामाथर्वान्श्चत्वारो वेदाः	
साङ्गाः सशाखाश्चत्वारः पादाभवन्ति नृ. पू. १।२	
ऋग्यजुस्सामाथर्वा..तुर्यं पादं जानीयात् ग.पू. १।१२	
ऋग्यजुस्सामाथर्वान्श्चत्वारो	
वेदाश्चत्वारः पादाः...	ग. पू. १।१३

(अथ)ऋग्यजुस्सामेतिविज्ञानवत्त्येषा	मैत्रा. ६।५
ऋग्निधानायस्वाहा, कषोत्कायस्वाहा	महाना. १४।१९
ऋग्वेद एव पुष्पं, ता अमृता आपस्ता	
वा एता ऋचः	छांदो. ३।१।२
ऋग्वेदमस्या आद्यात्पादादकल्पयत्	...
ऋग्वेदस्य तु शाखाः स्युरेक-	
त्रिंशतिसङ्ख्यकाः	मुक्तिको. १।१२
ऋग्वेदस्य रूपं स्पर्शाः, यजुर्वेदस्यो-	
ष्माणः, सामवेदस्य स्वराः	३ ऐत. २।५।१
ऋग्वेदं प्रपद्ये यजुर्वेदं प्रपद्ये सामवेदं	
प्रपद्ये इत्येव तद्वोचम्	छांदो. ३।१५।७
ऋग्वेदं भगवोऽध्येमि यजुर्वेदं साम-	
वेदमाथर्वणं एतद्भगवोऽध्येमि	छांदो. ७।१।२
ऋग्वेदादिविभागेन वेदाश्चत्वारः..	मुक्त्यु. १।११-
ऋग्वेदेतैस्त्रय्योदात्त एकाक्षर ओङ्कारः	२ प्रणवो. १२
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च पृथिवी ब्रह्म एव	
च । अकारस्य शरीरं तु व्याख्यातं ब्र. वि. ४	
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च प्रत्यक्षस्य...	१ प्रणवो. ४
ऋग्वेदो गार्हपत्यं च मन्त्राः सप्तस्वराः	पञ्चम. २

ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वाङ्गिरसः..
 अथैव (महतो भूतस्य).. निश्च-
 सितानि [बृह+२।४।१०+४।५।११ मै.६।३२
 ऋग्वेदोऽस्याः (गायत्र्याः) प्रथमः पादः गायत्रीर. ३
 ऋग्वै गायत्री, यजुर्गणिक, अनुष्टुप्
 साम, स आदित्यो भवति ग. पू. १।११
 ऋग्वै प्रथमः पादः ग. पू. १।१२
 ऋग्वै भूः सा माया भवति ग. पू. ३।१
 ऋग्वै वसुधैर्जु रुद्राः सामादित्याः ग. पू. १।११
 ऋङ्गयं यजुर्मयं साममयं ब्रह्ममय-
 ममृतमयं (सुवर्शनं) भवति नृ. पू. ५।७
 ऋङ्गयं साममयमुद्राता, स एष
 सर्वस्यै त्रयीविद्याया आत्मा कौ. उ. २।६
 ऋच एव मधुकृतः, ऋग्वेद एव पुषं छान्दो. ३।१।२
 ऋचश्च सामानि च प्राचीनातानं कौ. उ. १।५
 ऋचं ब्राह्मं जनयन्तः, देवा अग्रे.. चित्त्यु. १३।२
 ऋचः सामानि जज्ञिरे चित्त्यु. १२।४
 [ऋ. अ. ८।४।१८ मं. = १०।९०।५ वा. सं. ३१।७
 ऋचः साम रसः, साम उद्रीथो रसः छान्दो. १।२
 ऋचामेव तद्रसेनर्चा वीर्येणर्चा
 यज्ञस्य विरिष्टं सन्दधाति छांदो. ४।१७४
 ऋचे त्वा ऋचे त्वा समित्स्त्रवन्ति महाना. १२।३
 [+वा. सं. १३।३९+त्रिपु. ३+ तै. सं. ४।२।९।६
 ऋचो अक्षरे परमे व्योमन् [नृ. पू. ४।३ +५।२
 [रामो. ५।२+तै. आ. २।१११ वृहचो. ४+
 गुह्यका. ५३+सहवै. १५+ श्वेता. ४।८;
 ऋक्सं. अ. २।३।२१=मं. १।१६४।३९ २ प्रणवो. ५
 ऋचोपनिषदस्ता वै ब्रह्मरूपा ऋचः
 क्षियः। द्वेषश्चाणूरमल्ल.. कृष्णो. १३
 ऋचोयजूषिप्रसवन्तिवक्तासामानि
 सन्नाद्धसुरन्तरिक्षम्। त्वं यज्ञनेता.. एकाक्ष. ७
 ऋचो यजूषि सामानि [बृह. ५।१४।२+ सीतो. १३
 ऋचो यजूषि सामानि दीक्षा यज्ञः..
 भुवनानि चतुर्दश गुह्यका. २९
 ऋचोयजूषिसामानियज्ञःक्षयंचब्रह्मच प्रश्नो. २।६
 ऋचो यजूषि सामानीत्यष्टाक्षराणि बृह. ५।१४।२
 ऋचो ह यो वेद स वेद देवान् इतिहा. ९
 ऋजुकायः प्राञ्जलिश्च प्रणवेदिष्ट-
 देवताम्। ततो दक्षिणहस्तस्य.. १ यो. त. ३६

ऋजुवक्त्रादिकाभासमल्लातस्पन्दितं
 यथा.. विज्ञानस्पन्दितं तथा अ. शां. ४७
 ऋतुभुगुणमयेनपटेनात्मानमंत-
 र्धायावस्थितः मैत्रा. २।११
 ऋतमवादिषं, सत्यमवादिषम् तैत्ति. १।१२।१
 ऋतमात्मा परब्रह्म सत्यमित्यादिका
 दुर्धैः। कल्पिता.. संज्ञा महो. ४।४५
 ऋतमेकाक्षरं ब्रह्मव्यक्ताव्यक्तं सनातनं विष्णुह. १।७
 ऋतवश्च मे भूयात् चित्त्यु. ७।३
 ऋतवोऽङ्गानि मोसाश्चार्धमासाश्च
 पर्वाणि, अहोरात्राणि प्रतिष्ठा बृह. १।१।१०
 ऋतस्पृशमिति सत्यं वै वागृचारपृष्टा १ ऐत. ३।६।२
 ऋतस्यतन्तुविततं विच्युत् (विच्युत्)
 तदपश्यत्तदभवत्प्रजासु महाना. २।६
 ऋतस्य पदे कवयो निपान्ति चित्त्यु. १।१४, ९
 ऋतस्य पन्थामसि हि प्रपन्नः वा. मं. २२
 ऋतं च सत्यं चाभीद्धात्तपसोऽध्य-
 जायत [ऋक्सं. अ. ८।८।४८= मं. १०।१९०।१
 [तै. आ. १०।१।१३+ महाना. ६।१
 ऋतं तपः, सत्यं तपः, श्रुतं तपः महाना. ७।८
 ऋतं नष्टं यदा काले षणमासेन
 मरिष्यति मृत्युलां. २
 ऋतं पिबन्तौ सुकृतस्य लोके गुहां
 प्रविष्टौ परमे परार्थे कठो. ३।१
 ऋनं वदिष्यामि, सत्यं वदिष्यामि तैत्ति. १।१।१
 ऋतंसत्यं परं ब्रह्म पुरुषं कृष्णपिङ्गलम् महाना. १०।१०
 [×नृ. पू. १।६× मृत्युलां. २
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म.... तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु रशिवसं. ३०
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म सर्वसंसारभेषजम्
 [अ. पू. ५।७२+ जा. व. ९।१, २
 ऋतं सत्यं परं ब्रह्म... विश्वरूपाय
 वै नमो नमः वनदु. १५९
 ऋतं च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 ऋतं वच्मि, सत्यं वच्मि गणप. २
 ऋतं वदिष्यामि, सत्यं वदिष्यामि
 [तैत्ति. १।१+१।१३+ ऐत. कौलो. शांतिः
 ऋतीयमानो अहमस्मि नाम वा. मं. २४
 ऋतुकाले सम्प्रयोगादेकरात्रोषितं
 कलिलं भवति गर्भो. ३

ऋतुत्रयमयनं भवति	त्रि.म. ना. ३।४
ऋतुरस्म्यार्तवोऽस्म्यकाशाद्योनेः	
सम्भूतो... त्वमात्माऽसि	कौ. उ. १।६
ऋतुषु पञ्चविधं सामोपासीत	छांदो. २।५
ऋतुसन्धौ मुण्डयेन्मुंडमात्रं, नाधो	
नाशं जातु शिखां न वापयेत्	शाट्पा. २०
ऋतुं न निन्देत्तद्व्रतम्	छांदो. २।१६।२
ऋतेनद्यावापृथिवी ऋतेनत्वंसरस्वति	सहस्रै. ३
ऋतेनापिहितागुहा, श्रुतेनापिहितागुहा	इतिहा. १६
ऋतेऽपि त्वा न भविष्यन्ति सर्वे	भ. गी. १।१३२
ऋतूनां कुसुमाकरः	भ. गी. १०।३५
ऋषयः क्षीणकल्मषाः	भ. गी. ५।२५
ऋषयः सनकाद्या हिरण्यगर्भ-	
मुपगत्योचुः	राधिको. १
ऋषयो दीघेसत्रत्वात्... तस्मा-	
द्दीर्घामुपासीत (सन्ध्यां)	सन्ध्या. १७
ऋषयोऽनुषयो जायन्तेपुरुषोत्तमात्	श्रीकृ. पु. सि. २
ऋषयो वै ब्रह्मोद्यमाह्वयितवा ऊचुः	आर्षे. १।१
ऋषयो वै सरस्वत्यां सत्रमासत	छाग. १।१
ऋषिभिरदात्पृश्निभिः	अरुणो. ८

(यस्मात्) ऋषिभिर्नान्यैर्मर्त्यैर्द्रुतमस्य	
रुग्मुपलभ्यते तस्मादुच्यते रुद्रः	बटुको. २०
ऋषिभिर्वहुधा गीतं	भ. गी. १३।५
ऋषिर्विप्राणां महिषो मृगाणां	महाना. ८।४
[ग. पू. १।२+	त्रिसुप. ३
ऋषिर्भूत्वा ऋषीन्यक्षराक्षस-	
गन्धर्वान् आस्यानारण्यांश्च	
पशूनसृजत्	सुबालो. २।२
ऋषिश्राद्धेदेवर्षि-क्षत्रियर्षि-मनुष्य-	
र्षिन्-युरमकृत्या ब्राह्मणानर्चयेत्	ना. प. ४।३९
ऋषिं प्रसृतं कपिलं यस्तमग्रे	श्वेता. ५।२
ऋषिर्विश्वेश्वरदेवं.. तस्यमध्ये महान-	
मिर्विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः	चतुर्वे. ३
ऋषीणामरुन्धती, पर्जन्यस्य विद्युत्	चिस्त्यु. ९।२
ऋषीणां चरितं सत्यं-अथर्वाङ्गिर-	
सामसि	प्रश्नो. २।८
ऋषींश्च सर्वानुरगांश्च दिव्यान्	भ. गी. १।११५
ऋषे प्रियं वै मे धामोपागा वरं ददामि	१ ऐत. २।३।४
ऋष्यशृङ्गो मृगयाः, कौशिकः कुशात्,	
जाम्बूको जवूकात्, जातः	वज्रसू. ५

ए

एक आहुरसदेवेदमग्र आसीत्	छां. उ. ६।२।१
एक आहुरेकभूयं वै प्राणा गच्छन्ति	कौ. उ. ३।२
एकऋषिर्भूत्वामूर्ध्वनिष्ठितिः(सूर्योऽग्निः)	प्राणान्नि. २।३
एक एव चरेन्नित्यं वर्षास्वेकत्र	
संवसेत् (यतिः)	ना. प. ३।३१
एकएवचरेन्नित्यंसिद्धयर्थमसहायकः ।	
सिद्धिमेकस्य पश्यन्दि..	ना. प. ३।५३
एक एव वसेद्द्वौ वा चरेत्	ना. प. ७।२
एक एव शिवो नित्यः.. शिव एव	
सदा ध्येयः	शरभो. ३१
(१) एक एव साक्षीस्वप्रकाशः(आत्मा)	नृसिंहो. ९।६
एक एव सोऽकामयतजायामेस्यात्	बृह. १।४।१७
एक एव हि भूतःत्मा भूतेभूते	
व्यवस्थितः । एकश्च बहुधा	त्रि. ता. ५।१२
चैव दृश्यते जलचन्द्रवत्	ब्र. वि. ११
एक एवात्मा मन्तव्यो जाग्रत्स्वप्न-	
सुषुप्तिषु [ब्र. वि. ११+	त्रि. ता. ५।११

एक एवाह्वयः सदा, ब्रह्मरूपतया	
ब्रह्म केवलं प्रतिभासते	२ आत्मो. १
एक एवाहमद्वितीयः	मं. ब्रा. ३।७
एकजननी लक्ष्मीर्भवति	ना. पू. ता. २।१
एकजन्महरं विषम्	महो. ३।५५
एकतत्त्वदृढाभ्यासात् प्राणस्पन्दो	
निरुध्यते	मुक्ति. २।४०
एकताप्राप्त्यतेऽसीतितदैक्यमनुभूयतां	शु. र. ३।६
(१) एकतां रसं गमयन्ति (मधुकृतः)	छां. उ. ६।९।१
एकत्वेन पृथक्त्वेन	भ. गी. ९।१५
एकत्रात्रं पलालमिव (त्यजेद्यतिः)	ना. प. ७।१
एकत्वं नास्ति, द्वैतं कुतः	सुबालो. ५।१५
एकत्वं प्राणमनसोः..योगइत्यभिधीयते	मैत्रा. ६।२५
एकदण्डत्रिदण्डादिजटाभस्मादिकं..	अमन. २।३२
एकदण्डी त्रिदण्डी वा	गोपीचं. ५
एकदन्तं चतुर्दन्तं पाशं कुशधारिणम्	गणप. ९
एकदन्तायविद्महेवक्रतुण्डायधीमहि	गणप. ८

एकदा ब्रजस्थियः सकामाःशर्वरी.. सर्वेश्वरं..ऊचिरे	गोपालो. १११	एकया यात्यनावृत्तिम् (अथ) एकयोर्ध्व उदानः पुण्येन पुण्यलोकं नयति	भ.गी.८।२६ प्रश्नो. ३।७
एकदा सोऽमलप्रज्ञो..पप्रच्छ पितरं कृष्णद्वैपायनं मुनिम्	महो. २।१४	एकरसं पुरमेव ब्रह्म मकारेण जानीयात्	नृसिंहो.५।७
एकधाबहुधाचैवदृश्यतेजल- चन्द्रवत् [ब्र. विं. १२+	त्रि. ता. ५।१२	एकरसोऽव्यवहार्यः केनचनद्वितीय ओतश्च प्रोतश्च	नृसिंहो. ८।१
एकधैवानुद्रष्टव्यमेतत् एकभक्तिर्विशिष्यते	बृह.४।१२,३ भ. गी. ७।१७	एकरात्रद्विरात्रकृच्छ्रचान्द्रायणादि चरन्तः (हंसाः) आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्वमो.४
एकभूयं वै प्राणा गच्छन्ति एकपाद्वा एतत्समाद्	कौ. उ. ३।२ बृह.४।१२,३६	एकरात्रं वसेद्भामेपत्तने तु दिनद्वयम् ..नगरे पञ्चरात्रकम् (यतिः)	ना.प.४।१५,२०
एकभूयं वै प्राणा भूत्वा एकैकं सर्वाण्ये- वैतानि प्रज्ञापयन्ति	कौ.त. ३।२	एकरात्रोषितं (शुक्लशोणितं) कलल भवति [गर्भो.३+	निरुक्ते.१।४ ते.वि.६।७२
(?) एकमङ्गारं खद्योतमात्रम् एकमद्वैतं निष्कलं निष्क्रियं.. शिवं..	छां.उ.६।७।५	एकरूपमनामयम् (ब्रह्म) एकरूपः प्रशान्तात्मा मौनी	अ.पू.५।९
रुद्रसूक्तैरभिषिच्य एकमप्यास्थितः सम्यक्	भस्मजा. २।४ भ.गी. ५।४	एकल एव मध्ये स्थाता (सूर्यः) एकवक्त्रं तु रुद्राक्षं परतत्त्वस्वरूपकम्	छां.उ. ३।११।१ रु.जा.२४
(?) एकमव्यक्तमनन्तरूपम् एकमस्य साधारणं द्वे देवानभाजयत्	महाना. १।५ बृह. १।५।१	एकवारं प्रतिदिनं कुर्यात्केवलकुम्भकं एकवासा अवासा वा (यतिः) [ना.प.	१यो.त. ६८ +३३१+४।१७
एकमस्य साधारणमितीदमेवास्य तत्साधारणमन्नं यदिदमचेत..नस..	बृह. १।५।२	एकविंशतिशाखायामृगवेदः परि- कीर्तितः (अथर्ववेदे)	सीतो.१५ छांदो.२।१०।५
एकमात्रस्तथाऽऽकाशो ह्यमात्रं तु... एकमाद्यन्तरहितं तद्ब्रह्मास्मि	अ. ना. ३२ अ. पू. ५।६५	एकविंशत्यादित्यमाप्नोति एकविंशो वा हतोऽसावादित्यो	छान्दो.२।१०।५
(?) एकमूर्ध्वपुंड्रवाधारयेत् (गोपीचं.) एकमेव तत्परं ब्रह्म विभाति निर्वाणं	वासु. २ ब्रह्मो. ३	द्वाविंशेन परमादित्याज्ययति तन्नाकं तद्विशोकम्	इतिहा.२
एकमेव तदेकं सन्न व्यभवत् एकमेव तद्भवति, एतदस्युतम्	बृह. १।४।११ नृसिंहो. ८।२	एकशतं चान्ये साधन आगमाः... एकशतं ह वै वर्षाणि मघवान्	छान्दो.२।११।३
एकमेव परं ब्रह्म विभाति एकमेवाद्वयं ब्रह्म मायया च	ब्रह्मो. २	प्रजापतौ ब्रह्मचर्यमुवास एकश्चरेन्महीमेतां निस्सङ्गः..(यतिः)	ना.प.५।३७
चतुष्टयम् एकमेवाद्वयं ब्रह्मनेह नानास्ति किञ्चन	गोपालो.२।१५ अध्यात्मो. ६३	एकसङ्ख्याविहीनोऽस्मि [मैत्रे.३।७+ एकस्तथा सर्वभूतान्तरात्मा [कठो.	ते.वि.३।२९ ५।९,१०,११
एकमेवाद्वितीयं तद्वैक आहुः एकमेवाद्वितीयं ब्रह्म [त्रि.म.ता.३।३+ एकमेवाद्वितीयं यद्गुरोर्वाक्येन	छांदो.६।२।१ पैङ्गलो. १।१	एकस्तम्भेनवद्दारेत्रिस्थूपेपञ्च- देवते । ईदृशे तु शरीरे वा मतिमानुपलक्षयेत्	यो.शि. १।७२
निश्चितम् । एतदेकान्तमित्युक्तं.. एकमेवाद्वितीयं सन्नामरूपविवर्जितम्,	मैत्रे. २।१५	एकस्तु पिबते देवः स्वच्छन्दोऽत्र वशानुगः	मंत्रिको.६ भ. गी.१३।३१
तादृक्त्वं तद्वितीयते एकमेवाद्वितीयं सद्ब्रह्मैवाहं न संशयः	शु.र. ३।५ ते.वि. ३।३९	एकस्मिन्नत्रिद्यापादेऽनन्तकोटि- ब्रह्माण्डानि सावरणानि श्रूयन्ते	त्रि.म ना. ८।२
(?) एकमेवानुपश्यति एकयज्ञोपवीती तु नैव सन्न्यस्तुर्महति	ब्र.वि. १५ परब्र.२०		

एकस्मिन् वशगेयान्ति चत्वारोऽपि वशं गताः। (मोक्षद्वारपालाः)	महो. ४।३
एकस्मिन्नेव पशावादीयमानेऽप्रियं भवति किमु...	बृह. १।४।१०
एकस्मिन्नेव संसिद्धे संसिद्धयति परस्परम् (प्राणश्चेतश्च)	अ. पू. ५।५२
(?) एकस्य हैकत्वमेति य एवं वेद एकस्यापि कर्मवशादनेकदेहसम्भवात् (नजीवो ब्राह्मणः)	मैत्रा. ६।१७ व. सू. ३
एकं चरणमन्यस्मिन्मूर्तौ वीरासनं.. एकं नित्यं विमलमचलं सर्वधीसाक्षि- भूतं भाषातीतं त्रिगुणरहितं..	त्रि. ब्रा. २।३७ शु.र. १।१९
एकं पादमयैकस्मिन्विन्यस्योरुणि.. वीरासनमुदीरितम्	शाण्डि. १।३।४
एकं पुण्डरीकं धारयति (स्वप्ने) एकं बीजं बहुधा यः करोति [श्वेता. ६।१२]	३ ऐत. २।४।७ गुह्यका. ७०
एकं ब्रह्म (राधाकृष्णौ) एकं ब्रह्म चिदाकाशं सर्वात्मक- मखण्डितम्	राधो. २।१ महो. ५।५६
एकं ब्रह्म द्वयं ब्रह्म मोहो ब्रह्म.. एकं ब्रह्माहमस्मीति [अ. पू. ४।२८ एकं भद्रासनादीनां समास्थाय..	ते. वि. ६।३६ +कठ. १५; भवसं. ३।२४
यमाख्यैर्नियमाख्यैश्च.. एकं भस्म सर्वभूतान्तरात्मा रूपंरूपं प्रतिरूपं बहिश्च	महो. ५।५६ बृ. जा. २।१
एकरूपं बहुधा यः करोति [कठो. ५।१२ एकं रूपं बहुधा या करोति एकं (मोक्षद्वारं) वा सर्वयत्नेन सर्वमुत्सृज्य संश्रयेत्	+ब्रह्मो. १५ गुह्यका. ४४ महो. ४।३
एकं शिर एकमेतदक्षरम् एकं सन्न व्यभवत् एकसिद्धासनं प्रोक्तं द्वितीयकमलासनं	बृह. ५।५।३, ४ बृ. उ. १।४।११ यो. चू. ३
एकं साङ्ख्यं च योगं च एकः (देवः) ओमिति होवाच (?) एकः कर्मदेवानामानन्दः एकः कृतार्थो भवते वीतशोकः एकः पुरस्ताद्य इदं बभूव, यतो बभूव भुवनस्य गोपाः	अ. गी. ५।५ बृह. ३।९।१ बृह. ४।३।३३ श्वेता. २।१४ नृ. पू. २।८

एकः इयामः पुरतो रक्तः पिनाकी स्त्रीपुंसरूपस्तंविभज्य स्त्रीषुतस्य स्त्रीरूपं, पुंसि च पुंरूपं व्यधात्	अव्यक्तो. ७
एकः सन् बहुधा विचारः	चित्त्यु. ११।१
एकः (आत्मा) सम्भिद्यते भ्रान्त्या मायया, नस्वरूपतः [अ. पू. ५।७६+ एकः सुपर्णः स समुद्रमाविवेश [अ. अ. ८।६।१६=मं. १०।११४।४ [तै. आ ३।१।६।१५	जा. द. १०।२ ३ ऐत. १।६।७
एकाऽऽकृतिः (राधाकृष्णयोः) एकं ब्रह्म राधो. २।१ एका (भक्तिः) कर्ममिश्रिता देवाना- मृषीणामुपासकानां भवतितराम्	सामर. २ छां. उ. ६।७।३
(?) एका कलाऽतिशिष्टा स्यात् एकाकिना समुपगम्य विविक्तदेशं.. (?) एकाकी कामयते जाया मे स्यात् एकाकी चिन्तयेद्ब्रह्म मनोवाक्कायकर्मभिः।	यो. शि. १।९० बृ. उ. १।४।१७
मृत्युं च नाभिनन्देत् जीवितं वा.. एकाकी तेन दह्यऽहं (कृतकर्मणा) गतास्ते फलभोगिनः	ना. प. ३।६० गर्भो. ६
एकाकी निस्स्पृहस्तिष्ठेन्न हि केन सहालपेत् । दद्यान्मारायणेत्येव प्रतिवाक्यं सदा यतिः	ना. प. ३।५९
एकाकी यतचित्तात्मा एकाक्षरपदारूढं सर्वात्मकमखण्डितम् .. त्रिपान्नारायणं भजे	अ. गी. ६।६ एकाक्ष. ०
एकाक्षरप्रदातारं यो गुहं नाभिनन्दति... एकाक्षरं त्वक्षरेऽत्रास्ति एकाक्षरं परमात्मानं हृदि समावेक्ष्य एकाक्षरः पुनश्चायं मोमित्येवं.. एका गुह्या सर्वभूतान्तरात्मा एकाग्रमनसा यो मां ध्यायते हरिमव्ययं, हृत्पङ्कजे च स्वात्मानं स मुक्तो नात्र संशयः	शाट्वाय. ३६ एकाक्ष. १ ग. शो. ५।६ शिवो. १।१९ गुह्यका. ४४ वासुदे. ७
एकाग्रमानसो भूत्वा एकाङ्गुलं पादतरोरस्य मूलम् एका च दशशतं च संहरं चायुतं.. तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु एकात्मकमखण्डितदित्यन्तर्भाव्यतां दृढं एकात्मके परे तत्त्वे भेदकर्ता कथं वसेत्.. भेदः केनावलोकितः	दुर्वासो. २।६ कात्याय १ शिवसं. १३ महो. ५।११८ अध्यात्मो. २५

ए कात्मप्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं [मांङ्.७ + राभो. १।५
एकादशकृत्वः प्रयुक्ता (गायत्री)...

अन्तरिक्षलोकमभिजयति सन्धयो. २
एकादशपदा वाऽनुष्टुभभवति नृ. पू. २।३
एकादशमुखं त्वक्षं रुद्रैकादशदैवतम् रु. जा. ३६
एकादशरुद्रत्वं च गच्छति रु. जा. ४५
एकादशरुद्रा नारायणः ना. पू. ता. ५।५
एकादशरुद्रावतार द्वादशार्कतेजाः लांगूलो. ८
(१) एकादशात्मानमात्मानं नृसिंहो. ४।१
(१) एकादशरुद्रांश्च तत्र वै (ध्यायेत्) रा. पू. ४।५१
(१) एकादशात्मानं नारसिंहं नृसिंहो. ४।१
एकादशासनानि स्युश्चक्रादि.. चक्रं
पञ्चासनं कूर्मं मयूरं कुक्कुटं वराहो. ५।१५
एकादशी भवेन्नारी ना. वि. ११
एकादशे धामनि भूय एवागस्त्यं... त्रि. ता. १।१६
एकादश्यां तपोलोकं ना. वि. १६
एका देवी सर्वभूतेषु गूढा व्या-
प्रोत्थेतत्सर्वभूतान्तरस्था गुह्यका. ६९
एकाध्वरपक्षेऽष्टाध्वरपक्षेवा स्वशाखा-
नुगतमंत्रैश्चाष्टाध्वरपक्षेदिनेषु ना. प. ४।३९
एकान्तकेवलचिदेकरसस्वभावे... वराहो. २।७३
एकान्तगुहायां मुक्तासनमुखगोष्ठी निर्वाणो. १
एकान्तस्थानम् निर्वाणो. ४
(१) एकान्ते द्वैतवर्जिते स्कन्दो. १२
एकान्तेन श्रवणार्थानुसन्धानं
मननं भवति पैङ्गलो. ३।२
एकार्जं न तु भुञ्जीत बृहस्पति-
समादपि १ सं. सो. २।७१
एकाभावे द्वितीयं न द्वितीयेऽपि
न चैकता ते. वि. ५।२१
एकारामः परित्रय्य भिक्षार्थं... ना. प. ३।५५
एका स आसीत्प्रथमा सा नवासी-
दासोनविंशदासोनत्रिंशत् त्रिपुरो. ३
एकांशेन स्थितो जगत् भ. गी. १०।४२
एकां हि रुद्रा यजन्ति गोपालो. १।२०
एकीकुर्यात् प्रयत्नतः (चित्तं) अद्वैत. ४५
एकीभवति नजिघ्रतीत्याहुः (आत्मा) बृह. ४।४।२
एकीभवति न पश्यतीत्याहुः " बृह. ४।४।२
एकीभवति न मनुत इत्याहुः " बृह. ४।४।२
एकीभवति न रसयत इत्याहुः " बृह. ४।४।२

एकीभवति न वदतीत्याहुः (आत्मा) बृह. ४।४।२
एकीभवति न विजानातीत्याहुः " बृह. ४।४।२
एकीभवति न शृणोतीत्याहुः " बृह. ४।४।२
एकी भवति न स्पृशतीत्याहुः " बृह. ४।४।२
एकीभूतः परेणासौ तदा भवति केवलः जा. द. १०।११
एकीभूतः सुषुप्तस्थः प्रज्ञानघनवान्
सुखी । नित्यानन्दमयोऽप्यात्मा
सर्वजीवान्तरस्थितः ना. प. ८।१५
एकेन तंतुना जालं विक्षिपति ब्रह्मो. १
एकेन द्वाभ्यां त्रिभिरष्टभिर्वा कालेन
चैवात्मगुणैश्च सूक्ष्मैः । आरभ्य
कर्माणि.. भावांश्च.. विनियोजयेत् श्वेता. ६।३
एकेन ध्यानयोगेन तदापि निर्देहः.. दुर्वासो. १।११
(१) एकेन नखनिर्घृतनेन सर्वं कार्णा-
यसं विज्ञातं.. स्यात् [छां. उ. ६।१।६ + च. ३०
एकेन विल्वपत्रेण सन्तुष्टोऽस्मिन्महामुने १ विल्वो. २
एकेन मारुतमाकृष्य अमृ. १९
एकेन लोहमणिना सर्वं लोहमयं यथा ।
विज्ञातं स्यादथैकेन.. पञ्चम. ३०
एकेनैव तु पिण्डेन, मृत्तिकायाश्च गौतम ।
विज्ञातं मृगमयं सर्वं मृदभिर्जं
हि कार्यकम् पञ्चम. २९
एकेनैव शरीरेण योगाभ्यासात्... चिरात्
सम्प्राप्यते मुक्तिर्मर्कटक्रमः यो. शि. १।१४०
एकेऽन्यमभिध्यायन्त्येकेऽन्यम् मैत्रा. ४।५
एके सावित्रीमनुष्टुभमन्वाहुः छां. उ. ५।१४।५
एके ह कुरुनन्दन भ. गी. २।४१
एकैकमुपास्ते, न स वेदाकृत्स्तो
होषोऽत एकैकेन भवति बृह. १।४।७
एकैकशो निपेव्यन्ते.. तत्र सिद्धि
प्रयच्छन्ति.. मुक्तिको. २।१२
एकैकस्यास्तु शाखाया एकैकोप-
निषन्मता मुक्तिको. १।१४
एकैव विश्वरूपिणी तस्मादुच्यते नैका देव्यु. २०
एकैव सर्वत्र वर्तते तस्मादुच्यते एका देव्यु. २७
एकैकं जालं बहुधा विकुर्वत् श्वेताश्व. ५।३
एकैकमेतानि सर्वाणि प्रज्ञापयन्ति कौ. उ. ३।२
एकैकं देवसेतस्यैव सा विसृष्टिः बृह. १।४।६
एकैकः पुरुषो देवान् भुनक्ति बृह. १।४।१०

एको अथो वहति सप्तनामा	चित्त्यु. १११९
[+क्रक्सं. अ. २२।३	मं. १।१६४।२
एको गणेशो बहुधा निविष्टः	हेरम्बो. १०
(?) एकोङ्गारः खद्योतमात्रः	छां. उ. ६।७।३
एकोत्तरं नाडिशवं तासां मध्ये वशः	
स्मृताः (परास्मृता) सुषुम्ना तु	
परे लीना [क्षुरिको. १५+	यो. शि. ६।५
एकोऽथवाऽप्यच्युत तत्समक्षम्	भ. गी. १।१४२
एको दण्डद्वयं मध्ये पश्यति ज्ञान-	
चक्षुषा.. ब्रह्मलोकं व्रजन्ति ते	योगरा. २०
एको देवः प्रापको यो वसुनां...	ग. पू. १।६
एको देवः सर्वभूतेषु गूढः	श्वेता. ६।११+
[ब्रह्मो. १६+	गोपालो. ३।१९
एको देवः साक्षी निर्गुणश्च तद्ब्रह्माह-	
मिति व्याहरेत्	ना. प. ६।३
एको देवो नित्यलीलानुरक्तः	राधोप. ४।३
एको देवो बहुधानिविष्टः [मुद्रलो. १+	चित्त्यु. १४।१
एकोऽनन्तः प्रागनन्तो दक्षिणतो-	
ऽनन्तः ऊर्ध्वचावाङ्मसर्वतोऽनन्तः मैत्रा. ६।१७	
एकोनविंशतिमुखः साष्टाङ्गः सर्वगः	
प्रभुः	ना. प. ८।१२
एकोनविंशतिसंख्याकानामुपनिषदां	
पूर्णमद इति शान्तिः	मुक्ति. १।५४
एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः सर्वाधारः	
इत्यञ्ज्योतिरेष सर्वेश्वरो विभुः	ना. प. ८।४
एकोऽपि सन्बहुधा यो विभाति	गो. पू. ३।२
एको बटुको न द्वितीयाय तस्मै	बटुको. २२
एको बहूनामसि मन्यवी विहृतो	
[क्रक्सं. अ. ८।३।१९=मं. १०।८४।४ वनदु. ११०	
एको बहूनां यो विदधाति कामान्	
[कठो. ५।१+श्वेता. ६।१३+	गो. पू. ३।३
एको भिक्षुर्यथोक्तः स्यात्	ना. प. ३।२६
एको रुद्रो न द्वितीयाय तस्मै	अ. शिरः. २।७
एको वशीनिष्क्रियाणां बहूनां	श्वेता. ६।१२
एको वशी सर्वगः कृष्ण ईडयः	गो. पू. ३।२
एको वशी सर्वभूतान्तरात्मा	
[कठो. ५।१२	ब्रह्मो. १६
एको विश्वानि रूपाणि शोनीश्चसर्वाः	श्वेताश्च. ५।२

एको विष्णुरनेकेषु.. अनुस्यूतो वस-	
त्यात्मा भूतेष्वहमवस्थितः	वासुदे. ९
एको विष्णुर्महद्भूतं पृथग्भूतान्यनेकशः ।	
त्रीं लोकां व्याप्य भूतात्मा..	शरभो. २५
एकोऽथत्यनामैतद्ब्रह्म	मैत्रा. ६।४
एकोऽस्य संबोधयतीत्येनं ह्याह	मैत्रा. ६।४
एको ह देवः प्रदिशो नु सर्वाः पूर्वो ह	
जातः स उगर्भे अन्तः स एव	
जातः सजनि.. [अ. शिर. ३।६+	बटुको. २१
एकोऽश्मविकलोऽहं निर्मलनिर्वाण-	
मूर्तिरेवाहं	आ. प्र. ७
एको ह वै नारायण आसीत्	
[महो. १।१+	चतुर्वे. १
एको हंसो भुवनस्यास्य मध्ये स	
एवाग्निः सलिले.. तमेव	
विदित्वाऽति मृत्युमेति	श्वेता. ६।१५
एको हि रुद्रो न द्वितीयाय तस्थुः	
[तस्थौ] य इमां लोकान्निशते..	श्वेता. ३।२
एजत्प्राणन्निमिषच्चयदेतज्ज्ञानथ	
[मा. पा.]	मुण्डको. २।२१
एजत्प्राणन्निमिषच्च यदेतज्ज्ञानथ	मुण्ड. २।२।१
एत एव त्रयो गुणाः	शिवो. २।६
एत एव त्रयो लोकाः	शिवो. २।६
एत एव त्रयो वेदाः	शिवो. २।६
(?) एतत्कीर्तिश्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत	छां. उ. ३।१३।४
(अथ) एतच्छुः प्रविवेश तद्वाचाऽवदत्	कौ. उ. २।१४
एतच्चतुर्द्वारं लक्षसूर्यसमुज्ज्वलं	राधोप. २।१
एतच्चान्यच्चत्रिकालातीतं तदप्योङ्कारएव	ग. शो. १।१
एतच्छ्रुत्वा वचनं केशवस्य	भ. गी. १।३।५
एतच्छ्रुत्वा सम्परिगृह्य मर्त्यः प्रगृह्य	
धर्म्यमणुमेतमाप्य	कठो. २।१३
एतच्छ्रेयो येऽभिनन्दन्ति मूढाः,	
जरामृत्युं ते पुनरेवापि यन्ति	मुण्ड. १।२।७
(अथ) एतच्छ्रोत्रं प्रविवेश तद्वाचाऽवदत्	कौ. उ. २।१४
एतज्ज्ञानमिति प्रोक्तं	भ. गी. १।३।२
एतज्ज्ञानं च मोक्षं च शेषास्तु प्रथविस्तराः	मैत्रा. ६।३४
एतज्ज्ञानं च मोक्षं च अतोऽन्यो	
ग्रन्थविस्तरः	प्र. वि. ५

एतज्ज्ञेयं नित्यमेवात्मसंस्थं [श्वेता. १।१२
[+भवसं. २।५६+ ना. प. १।११
एतत्कुर्वाणोऽध्येताऽध्यापकश्च...
पुरुषो भवति मुद्रलो. ५।१
एतत्कोशचतुष्टयं संयुक्तं स्वकारणा-
ज्ञाने वटकणिकायामिववृक्षोयदा
वर्तते तदाऽऽनन्दमयः कोशः सर्वसारो. ४
एतत्कोशत्रयसंयुक्तं तद्गतविशेषा-
विशेषज्ञो यदा भासते तदा
विज्ञानमयः कोशः.. सर्वसारो. ४
एतत्कोशत्रयं (प्राणमय-मनोमय-
विज्ञानमयात्मकं) लिङ्गशरीरम् पैङ्गलो. २।५
एतत्कोशद्वयसंयुक्तमन्यादिचतुर्दश-
करणैरात्मशब्दादिविषयसङ्कल्पा-
दीन् धर्मान् यदा...मनोमयकोशः सर्वसारो. ४
एतत्क्षराक्षरातीतमनश्चरमितीर्यते यो. शि. ३।५
एतत्क्षेत्रं समासेन भ.गी. १३।७
एतत्तदग्रे अन्तुणो भवामि जीवन्नेव... सहवै. ४
एतत्तदाहुः—एकशतं ह वै वर्षाणि
मधवान्प्रजापतौ ब्रह्मचर्यमुवास छांदो. ८।११३
एतत्तदुत्तमं सत्यम् अद्वैत. ४८
एतत्तदेकमयनं मुक्तैर्मोक्षस्य दर्शितम् आयुर्वे. २२
एतत्तदुत्तमं सत्यं यत्रकिञ्चिन्नजायते अ. शां. ७१
एतत्तव मनुस्वरूपम् गणप. ७
एतत्तस्य साम्नः [मा.पा.] छां.उ. २।१।४
एतन्नयपूरकं पूरकाणां मन्त्री
प्रथते मदनो मदन्या त्रिपुरो. ५
एतन्नयं वीक्षेत दमं दानं दयामिति सुबालो. ३।३
एतत्तु परमं गुह्यमेतत्तु परमं शुभम्।
नातः परतरं किञ्चित्.. ब्र.वि. ४५
एतत्तुल्यं यदि मन्यसे वरं वृणीष्व.. कठो. १।२४
एतत्पञ्चैन्द्रियज्ञानमहत्स्वानुभवात्म-
कम्। जानात्यनेन योगीन्द्रः.. अमन. १।५५
एतत्परायणम् (आत्मान्वेषणम्) प्रश्नो. १।१०
(अथ) एतत्पूर्णमध्यात्मं यज्ञेति १ऐत. ३।६।६
एतत्पैप्पलादं महाशास्त्रं योऽधीते..
स जन्ममरणेभ्यो मुक्तो भवति शरमो. ३७
(अथ)एतत्प्राणः प्रविवेश हततएव.. कौ.उ. २।१४

एतत् (भस्म) प्रातः प्रयुञ्जानो रात्रि-
कृतात्पापात्पूतो भवति भस्मजा. १।७
(१)एतन्नयं सदेकमयमात्मात्मो एकः... वृ.उ. १।६।३
एतत्सङ्घातं कर्मणिसञ्चितं त्वगादियुक्तं
स्थूलशरीरं भवति पैङ्गलो. २।२
एतत्सत्यधर्मो न भसोऽन्तर्गतस्य तेजसो-
ऽऽमात्रमेतत् मैत्रा. ६।३५
एतत्सत्यं ब्रह्मपुरम्, अस्मिन्कामाः.. छांदो. ८।१।५
एतत्सत्यं ब्रवीमि ब्रह्मविद्यां वरिष्ठां
देवेभ्यः प्राणेभ्यः परब्र. १
एतत्समीरणे प्रकाशप्रक्षेपकौण्ड-
स्थानीयम् मैत्रा. ७।११
एतत्सर्वं गणेशः ग. शो. २। ४
एतत्सर्वं प्राण एवैतन्मयो वा बृह. १।५।३
(एवं ह वा) एतत्सर्वं पर आत्मनि
सम्प्रतिष्ठते प्रश्नो. ४।७
एतत्सर्वं यन्मूर्तं चामूर्तं च
तस्मान्मूर्तिरेव रयिः प्रश्नो. १।५
एतत्सर्वं भूःस्वाहेत्यप्सु परित्यज्या-
त्मानमन्विच्छेत् जा.वा. ६
एतत्सामगायत्रास्ते हा३बुहा३... तैत्ति. ३।१०।५
एतत्सामवेदशिरोऽधीते नारा. ३
एतत्सुदर्शनं महाचक्रं तस्य मध्ये... नृ. पू. ५।७
एतत्सोमस्यसूर्यस्यसर्वलिङ्गस्थापयति महाना. १०।३
एतत्स्थितमेतत्सत्यैतत्स्य मूर्तस्य.. बृह. २।३।२
एतदकरणे प्रत्येवैति ब्राह्मणः भस्मजा. १।६
(१)एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्टृ वृ.उ. ३।८।११
एतद्ब्रह्म कृष्णमाराधयितुमिच्छन्
स मूढतमः (?) राधिको. ५
एतदधिविधाय ऋषिरवोचत् तैत्ति. १।७।१
एतदधीयानः सर्वकृतफलं लभते सङ्कर्ष. ३
एतदन्तर्मुभयतः सत्येन परिगृहीतम् बृह. ५।५।१
एतदन्यच्चतुर्थमन्तस्थरूपमिति ह
स्माह...माण्डूकेयः ३ऐत. २।१।२
एतदपरिमितधा चात्मानं विभज्य
पूरयतीमाँल्लोकान् मैत्रा. ६।२६
(अथ) एतदपि यन्त्यन्ततः मैत्रा. ६।११
एतदप्रमेयं ध्रुवम् (ब्रह्म-आत्मा) बृह. ४।४।२०

एतदमृतमभयमेतद्ब्रह्म [छांदो. ४।१५।१ + ८।३।४
 [८।७।४ + ८।१०।१ + ८।११।१ + मैत्रा. १।२
 [नृसिंहो. ८।२ + ८।४ + ८।६ + ८।७
 एतदमृतमभयमेतत्परायणम् प्रश्नो. १।१०
 एतदमृतमेतद्यदेतत्तयम् बृह. २।३।३, ५
 (ओं) एतदस्मिन्नक्षरे संसृज्यते छां. उ. १।१।६
 एतदालम्बनं ज्ञात्वा ब्रह्म लोकेमहीयते कठो. २।१७
 एतदालम्बनं परम्, एतत्... ज्ञात्वा कठो. २।१७
 एतदालम्बनं श्रेष्ठमेतदालम्बनं परम् कठो. २।१७
 एतदिहामुत्रोपाधिनैराशयेनामुष्मि-
 न्नमनःकल्पनं, एतदेव च नैष्कर्म्यम् गो. पू. २।२
 एतदुक्त्वाऽतर्हदयः शाकायन्यस्तस्मै
 नमस्कृत्वा.. मैत्रा. ६।३०
 एतदुपनिषदं विन्यसेत् आश्रमो. ५
 (खलु) एतदुपनिषदं विद्वान्य एवं वेद आरुणि. ५
 एतदु हास्या एतत्स यावदिदंप्राणिनि गायत्र्यु. १
 एतदु हैवास्या एतत्स यावदेषु त्रिषु
 लोकेषु तावद् जयति [बृह. ६।१४।१, २, ३
 एतदु हैवेन्द्रो विश्वामित्राय प्रोवाच १ ऐत. २।४।२
 एतद्वेदशिरोऽभीते नारा. १
 एतद्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो.. शिक्षा
 कल्पो व्याकरणं ... सर्वाणि
 भूतानि (महतोभूतस्यनिःश्वसितं) सुवालो. २।१
 एतदेकशतं नाडीनां तासां शतं शतं
 एकैकस्यां... प्रतिशाखा ...
 भवन्ति तासु व्यानश्चरति प्रश्नो. ३।६
 एतदेव (मनोनैराशयं) च नैष्कर्म्यम् गो. पू. २।२
 एतदेव जलदेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव ततोभूय इत्येतदेव ततोभूयः छान्दो. ३।११।६
 एतदेव नमाम्येतद्धि महाविभूति नृसिंहो. १।६।५
 एतदेवनातिशयन्ते-नाति-
 शीर्यन्ते (मा. पा.) छां. उ. ३।१२।३
 एतदेव नातिशीर्यन्ते [छान्दो. ३।१२।३, ४
 एतदेव नृसिंहमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव परमतत्त्वम् (मनोलयरूपं) मं. ब्रा. ५।१
 एतदेव परं ज्ञानं शिव इत्यक्षरद्वयम् शिवो. १।१७
 एतदेव परं ध्यानमेतदेव परं तपः
 (गणेशज्ञानम्) ग. शो. १।५

एतदेव ब्रह्मापिसर्वज्ञमहामायंमहावि० नृसिंहो. ५।६
 एतदेव भद्रमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव भीषणमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव महदेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव सृष्टुःसृष्ट्वेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव विष्ण्वेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव वीरमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव सर्वतोमुखमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेव सूक्ष्माष्टाक्षरं भवति तारसा. २।१
 एतदेवाक्षरं ज्ञात्वा योयदिच्छति तस्य तत् मैत्रा. ६।४
 एतदेवाक्षरं परम्। एतत्... ज्ञात्वा कठो. २।१६
 एतदेवाक्षरं पुण्यम् मैत्रा. ६।४
 एतदेवाक्षरस्त्वरममृतमयं प्रविशति छां. १।४।५
 एतदेवामृतं दृष्ट्वा (देवाः) नृप्यन्ति छांदो. ३।६।१
 [३।७।१ + ३।८।१ + ३।९।१ + ३।१०।२
 एतदेवाहमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेवाहं मनुष्याय हिततमं मन्ये
 यन्मां विजानीयात् कौ. उ. ३।१
 एतदेवैकाक्षरं व्याख्यातम् दत्तात्रे. १।१
 एतदेवोभमेतद्धि महाविभूति नृसिंहो. ५।६
 एतदेवामुक्त्यम् [बृह. १।६।१ + १।२।३
 एतदेवां ब्रह्म [छान्दो. १।६।१
 एतदेवां साम बृह. १।६।१, २, ३
 एतदेष्टिकं कर्ममयमात्मानमध्वर्युः
 संस्करोति कौ. उ. २।६
 एतदोजश्च महश्चेत्युपासीत छां. उ. ३।१३।५
 एतद्ब्रह्म महं परम् भ. गी. १।८।७
 एतद् तदनीशानानि ह वा अस्मै
 भूतानि बलिं हरन्ति १ ऐत. १।५।२
 एतद् वै तज्जनको वैदेहो बुडिलमा-
 श्वतराश्विमुवाच बृह. ५।१४।८
 एतद् वै तज्जनको वैदेहो बुरिल-
 माश्वतराश्विमुवाच गायत्र्यु. ५
 एतद् वै पूर्वं विद्वांसोऽग्निहोत्रं
 जुहुवांचक्रुः कौ. उ. २।५

एतद्ध स्म वैतद्विद्वानाह महिदास

ऐतरेयः [१ ऐत. १।८।२+ छां.उ. ३।१६।७

एतद्ध स्मवैतद्विद्वानाहहिरण्यदन्वैदो

न तस्येशयं महं न दधुः- १ ऐत. १।५।१

एतद्ध स्म वैतद्विद्वानुहालक

आरुणिराह बृह. ६।४।४

एतद्ध स्म वै तद्विद्वान् कुमार-

हारित आह बृह. ६।४।४

एतद्ध स्म वैतद्विद्वान्नाकोमौद्रन्यआह बृह. ६।४।४

एतद्ध स्म वै तद्विद्वान्स आहुः छान्दो. ६।४।५

एतद्ध स्म वैतद्विद्वान्सआहुर्कष्यः

कावषेयाः. ३ ऐत. २।६।३

एतद्ध स्म वैतत्पूर्वे विद्वान्सः प्रजां

न कामयन्ते बृह. ४।४।२२

एतद्धि दुर्लभतरम् भ. गी. ६।४२

एतद्धि परमं तपः, आपोज्योतीरसो-

ऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरो नम इति

[अ. शिरः. ३।१५ बृह. ३।२७

एतद्धि महाविभूति (नारसिंहं ब्रह्म) नृसिंहो. ५।६

एतद्धि सर्वाणि कर्माणि विभर्ति बृह. १।६।३

एतद्धि सर्वाणि नामाणि विभर्ति बृह. १।६।१

एतद्धि सर्वाणि रूपाणि विभर्ति बृह. १।६।२

एतद्धि सर्वैः कर्मभिः समम् बृह. १।६।३

एतद्धि सर्वै रूपैः समम् बृह. १।६।२

एतद्धि सर्वैर्नामभिः समम्

[छान्दो. १।६।१+ बृह. १।६।१

एतद्धूमस्येव समीरणे नभसि

प्रशाखयैवोत्क्रम्य.. मैत्रा. ७।११

एतद्धयशब्दमस्पर्शरूपमरसमगन्धं नृसिंहो. ९।९

एतद्धयेवाक्षरं ज्ञात्वा यो यदिच्छति

तस्य तत् कठो. २।१६

एतद्धयेवाक्षरं (एतद्व्याक्षरं) ब्रह्म ह्येत-

देवाक्षरं परम् कठो. २।१६

एतद्धयेवैतदभयं भवति बृह. १।४।१४

एतद्वाणमवष्टभ्य विधारयामः(मि) प्रश्नो. २।२,३,

एतद्ध्रुवा बुद्धिमान् स्यात् भ. गी. १९२०

एतद्वाह्यं राधाकुण्डम् राधोप. २।१

एतद्ब्रह्म,अभयं वै ब्रह्म भवति [नृसिंहो. ८।२+८।४

एतद्ब्रह्म, एतत्सत्यम् १ ऐत. १।१।१

एतद्ब्रह्मविषयमेतद्वानुरर्णवः मैत्रा. ६।३९

एतद्ब्रह्मेतत्सत्यं तदेतच्चक्षरम्(मा. पा.) बृ.उ. ५।३।१

एतद्ब्रह्मेतत्सत्यम्, तदेतत् बृह. ५।३।१

एतद्ब्रह्मेतदुपासितव्यम् जाबालो. ४

एतद्ब्रह्मेतमितः प्रेत्याभिसंभविताऽस्मि छान्दो. ३।१४।४

एतच्चजुर्वेदशिरोऽधीते नारा. २

एतच्चज्ञायज्ञीयमङ्गेषु प्रोतम् छान्दो. २।१९।१

(?) एतच्चदत्रिरिति सर्वस्यात्ताभवति बृह. २।२।४

एतच्चदादित्यस्यमध्य इवेत्यक्षिण्यमौ

चैतद्ब्रह्मेतदमृतम् मैत्रा. ६।३५

एतच्चदिदमित्येत्योपधारय इति आपो. २।२

एतच्चदिदमित्येत्योपव्याख्ये आपो. २।२

एतच्चह्रस्वेदो यजुर्वेदः सामवेदोऽथर्वा-

ङ्गिरसः (महतोभूतस्यनिश्चलितम्) बृह. ४।५।११

एतच्चदेतदादित्यस्य कृष्णं रूपम् छां.उ. ३।३।३

एतच्चद्व्युक्तोरिष्येदूःस्वाहेतिगार्हपत्ये छान्दो. ४।१७।४

एतद्योगेन परमपुरुषो जावो

भवति, नान्यः मुद्रलो. ४।२

एतद्योनीनि भूतानि भ. गी. ७।६

एतद्यो वेत्ति तं प्राहुः भ. गी. १३।२

एतद्यो वेद निहतं गुहायां, सो-

ऽविद्याग्रन्थि विकिरतीह सोम्य मुंड. २।१।१०

एतद्व्यन्तरमग्नौ प्रोतम् छान्दो. २।१२।१

एतद्राजनं देवतासु प्रोतम् छान्दो. २।२०।१

एतद्द्रुमस्य रुद्रत्वं, एतत्तदपरिमितम्.. मैत्रा. ६।२६

एतद्रूपामधीयाना समानफलदा नागोप. ५

एतद्वस्तुचतुष्टयं यस्य लक्षणं देश-

कालवस्तुनिमित्तेष्वन्यभिचारी

तत्पदार्थः परमात्मेत्युच्यते सर्वसारो. ६

एतद्वा अन्ततोऽजं राक्षम् तैत्ति. ६।१०।६

एतद्वा आदित्य ॐमित्येवं ध्यायं-

स्तथाऽऽत्मानं युञ्जीत मैत्रा. ६।३

(अथ) एतद्वाप्रविवेश,तद्वाचाऽनदत्.. कौ.उ. २।१४

एतद्वामदेव्यं मिथुने प्रोतम् छान्दो. २।१३।१

(अथ) एतद्वामेऽक्षणि पुरुषरूपम्.	बृह. ४।२।३
एतद्वायुदशकसंसर्गोपाधिमेदेनरेचक-	
पूरक-शोषक दाह-प्लावकाः..	
पञ्चविधोऽस्ति	भावनो. ५
एतद्वाव तत्स्वरूपं नभसः खे-	
ऽन्तर्भूतस्य यत्परं तेजस्तत्	
त्रेधाऽभिहितम्	मैत्रा. ७।११
एतद्वाव तत्स्वरूपं नभसः खेऽन्तर्भू-	
तस्य यदोमित्येतदक्षरम्	मैत्रा. ७।११
एतद्विज्ञानं, यत्रैतत्पुरुषः सुमः स्वप्नं	
न कंचन पश्यति	कौ. उ. ३।३
एतद्विज्ञानं, यत्रैतत्पुरुषात्तोमरिष्य-	
ज्ञावत्यं न्येत्यसम्मोहं नैति	कौ. उ. ३।३
एतद्विद्यामनुशिष्टस्त्वयाऽई...	कठो. १।२०
एतद्विधमिदं चेतनवत् प्रतिष्ठापितम्	मैत्रा. १।५
एतद्विषेऽस्मिच्छरीरे किं कामोपभोगैः	मैत्रा. १।४+१।८
एतद्विष्णोः परमंपदं (च) [मैत्रा. ६।२६	+ गो. पू. ३।४
एतद्वीरासनं स्थानं ब्रह्मणा...	सन्ध्यो. ६
एतद्वृत्ते पुरुषस्याल्पमेधसो यस्यान-	
श्नं वसति ब्राह्मणो गृहे	कठो. १।८
एतद्वृत्तं पुरस्तादुपशक्यमेतत्प्रभमैक्ष्वा-	
कान्यान् कामान् वृष्णीष्व	मैत्रे. १।१
एतद्वेदितुमिच्छामि	भ. गी. १३।२
एतद्वै जरामर्यमग्निहोत्रं सत्रं	त्रिसुप. ४
[महाना. १८।१०	
एतद्वै खलु लोकद्वारं विदुषां प्रपदनं	
निरोधोऽविदुषां	छांदो. ८।१।५
एतद्वै तदक्षरं गार्गि ब्राह्मणा अभिवदंति	बृह. ३।८।८
एतद्वै तमसो रूपं तत्तमः खल्वीरितं	
सम्प्राप्तवति	मैत्रा. ५।३
एतद्वै नानात्वस्य रूपम्	मैत्रा. ३।३
एतद्वै नारायणस्याष्टाक्षरं वेद परम-	
पुरुषो भवति	सारसा. १।४
एतद्वै परमंतपो.. अप्यादधति (मा. पा.)	बृ. उ. ५।११।१
एतद्वै परमं तपो यद्व्याहृतस्तप्यते	
परमं ह्येव लोकं जयति	बृह. ५।११।१
एतद्वै परमं तपो यं प्रेतमरण्यं हरन्ति	
परमं ह्येव लोकं जयति	बृह. ५।११।१
एतद्वै परं चापरं च ब्रह्म यदो-	
मित्येतदक्षरम्	मैत्रा. ६।५

एतद्वै प्राणानामायतनम्	प्रश्नो. १।१०
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चक्षुषा पश्यति	कौ. उ. २।१३
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चन्द्रमादृश्यते तस्य..	कौ. उ. २।१२
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्छ्रोत्रेण शृणोति	कौ. उ. २।१३
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यथाऽऽदित्योदृश्यते	कौ. उ. २।१२
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यदग्निर्ज्वलति [कौ. उ. २।१२, १२	
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यद्विद्युद्विद्योतते	कौ. उ. २।१२
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यद्वाचा वदति	कौ. उ. २।१३
एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यन्मनसा ध्यायति	कौ. उ. २।१३
एतद्वै मध्यतोऽन्नं राद्धम्	तैत्ति. ३।१०।१
एतद्वै महोपनिषद्देवानां गुह्यम्	अव्यक्तो. ४
एतद्वै महोपनिषद् देवानां गुह्यम्	महाना. १।७।१५
एतद्वै मुखतोऽन्नं राद्धम्	तैत्ति. ३।१०।१
एतद्वै यजुस्त्रयीविद्यां प्रत्येषा वागेतत्	
परममक्षरम्	सहस्रै. १५
एतद्वै रजसोरूपं, तद्रजः खल्वीरितं	
विपमत्वं प्रयाति	मैत्रा. ५।५
एतद्वै राजसूतुषु प्रोतम्	छान्दो. २।१६।१
एतद्वै रूपं पर्जन्ये प्रोतम्	छान्दो. २।१५।१
एतद्वै सत्यकाम परं चापरं च ब्रह्म	
यदोङ्कारस्तस्माद्विद्वान्..	
एकतरमन्वेति [प्रश्नो. ५।२+	मैत्रा. ६।५
एतद्वै सत्यकाम परं चापरं च	
यदोमित्येतदक्षरमिति	मैत्रा. ६.५
एतद्वै सत्येनदानेन तपसाऽनाशकेन	
ब्रह्मचर्येण निर्वेदेनाशकेन षडङ्गेनैव	
साधयेत्	सुबालो. ३।३
एतद्वै वाचः सत्यं, यदेव वाचः सत्यं	
तत्प्रायुक्तम्	सहस्रै. १५
एतद्वै सत्त्वस्य रूपं तत्सत्त्वं	
सम्प्राप्तवत्	मैत्रा. ५।५
एतद्वै सान्धिसन्ध्यां ब्रह्मविदः उपासते..	
सोऽविमुक्त उपासते [जावा. २+ रामो. ३।१	
एतद्वै सावित्रस्याष्टाक्षरं पदं श्रिया-	
भिषिक्तं [नृ. पू. ४।३+	सूर्यता. ३।१
एतद्वै स्वर्गस्य लोकस्य द्वारं यश्चन्द्रमाः..	कौ. उ. १।२
एतद्वै धनमार्याणां मन्त्राश्चैव	
व्रतानि च	इतिहा. ९९
एतन्नाराणस्य तारकं भवति	ना. पू. ता. २।१

एतन्निर्वाणदर्शनं शिष्यं पुत्रं विना न देयं निर्वाणो. ८
 एतन्निर्वाणानुशासनं [सुबालो. ५।३+ ५।१५
 एतन्निर्वाणानुशासनमिति वेदानुशासनं सुबालो. २।३
 एतन्मध्याह्नसायाह्नेषु त्रिकालेषु..
 भस्मधारणमप्रमादेन कार्यम् भस्मजा. १।६
 (अथ) एतन्मनः प्रविवेश,
 तद्वाचाऽवदत्.. कौ. उ. २।१४
 एतन्मन्त्रं मयोद्दिष्टं गुह्याद्ब्रूयत मम हत् सूर्यता. २।४
 एतन्मयो वा अयमात्मा बृह. १।५।३
 एतन्मर्त्यमेतत्स्थितमेतत्तत्सत् बृह. २।३।२, ४
 एतन्मे संशयं कृष्ण भ. गी. ६।३९
 एतन्मोक्षलक्षणम् (पूर्वोक्तं) मैत्रा. ६।३०
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न ज्वलति.. कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न दृश्यते कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न ध्यायति कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न वलति (वदति) कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न पश्यति कौ. उ. २।१३
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न विद्योतते कौ. उ. २।१२
 (अथ) एतन्मिष्यते यन्न शृणोति कौ. उ. २।१३
 एतमग्रावध्वर्यवः (मीमांसन्ते) ३ ऐत. २।३।४
 एतमग्निं तवैव प्रवक्ष्यन्ति जनासः कठो. १।१९
 एतमन्नमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 एतत्साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतमन्नमयमात्मानमुपसंक्रममिति तैत्ति. २।८
 एतमस्यामेतं दिव्ये तवायावेतमाकाशः ३ ऐत. २।३।४
 एतमानन्दमयमात्मानमुपसंक्रम्य..
 साम गायत्रास्ते तैत्ति. ३।१०।५
 एतमानन्दमयमात्मानमुपसंक्रममिति तैत्ति. २।८
 एतमितः प्रेत्याभिसम्भविताऽस्मि छान्दो. ३।१३।७
 एतमिन्धं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते बृ. उ. ४।२।२
 एतमु एव बृहस्पतिं मन्यते वाग्धि
 बृहती, तस्या एष पतिः छान्दो. १।२।११
 एतमु एवायास्यं मन्यन्त
 आस्याद्यदयते छान्दो. १।२।१२
 एतमु एवान्ततोऽवित्त्वोक्तामिति छान्दो. १।२।९
 व्याददात्येवान्तत इति
 एतमु एवाहमभ्यागमिषम् छान्दो. १।५।२, ३

एतमु द्वैव चूळो भागवित्तिर्जानकाय
 आयस्थूणायान्तेवासिन उक्त्वो-
 वाचापि य एनं शुष्के स्थाणौ
 निपिभ्वेज्जायेरञ्छाखाः प्ररोहेयुः
 पलाशानीति बृ. उ. ६।३।१०
 एतमु द्वैव जानकिरायस्थूणः सत्य-
 कामाय जाबालायान्तेवासिन
 उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।११
 एतमु द्वैव मधुकः पैङ्गयश्चलाय भाग-
 वित्तयेऽन्तेवासिन उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।९
 एतमु द्वैव वाजसनेयो याज्ञवल्क्यो
 मधुकाय पैङ्गयायान्तेवासिन
 उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।७, ८
 एतमु द्वैव सत्यकामो जाबालोऽन्तेवा-
 सिभ्य उक्त्वोवाचापि.. बृह. ६।३।१२
 एतमु द्वैवैते न तरत इत्यतः पापमकरव-
 मित्यतः कल्याणमकरवम् बृह. ४।४।२२
 एतमृगवेदमभ्यतपस्वस्तस्याभितप्तस्य
 यशस्तेज इन्द्रियं. अजायत छान्दो. ३।१।३
 एतमेव तदनमनमं कुर्वन्तो मन्यन्ते बृह. ६।१।१४
 एतमेव प्रव्राजिनो लोकमिच्छन्तः
 प्रव्रजन्ति बृह. ४।४।२२
 (अथ) एतमेवमात्मानं परमं ब्रह्मोद्धारं
 तुरीयोद्धारामविद्योतं प्रणवेन
 सञ्चिन्त्यानुष्ठुमानत्वा.. नृसिंहो. ४।१
 एतमेव (आत्मानं) विदित्वा
 मुनिर्भवति बृह. ४।४।२२
 (अथ) एतमेवात्मानं परमं ब्रह्मोद्धारं
 तुरीयोद्धारामविद्योतमेकादशा-
 त्मानं नारसिंहं नत्वोमिति नृसिंहो. ४।१
 संहरन्ननुसन्दध्यात् छान्दो. ५।१०।५
 (अथ) एतमेवाध्वानं पुनर्निर्वर्तन्ते छान्दो. ५।१०।५
 एतमेवाहं ब्रह्मोपासे [बृह. २।१।२, ३, ४-१३
 एतमेवोद्धारामविद्योतं तुरीयतुरीय-
 मात्मानं नृसिंहानुष्ठुमैव नृसिंहो. ६।१
 बुबुधिरे (देवाः) (अथ खलु) एतयर्चा पच्छः आचा-
 मति 'तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धियो नो ज्योतिर्गतम्' इति छान्दो. ५।३।७

एतयैव त्रयो धातवो यदुत सत्त्वं		एतस्मिन् वसते शीघ्रं...महाखगः	ब्र.वि. १९
रजस्तम इति	जात्रालो.४	एतस्मिन्हीदं सर्वं प्रतिष्ठितम्	सुद्रलो. ३११
[ना. प. ३।७७+प. हं. प. २+	याज्ञ. १	एतस्मिन्नेतदाततं मनोऽधिकृतेनाथा-	
एतयोरेतदन्नं य एपोऽन्तर्हृदये		त्यस्मिच्छरीरे	प्रश्नो. ३३
लोहितपिण्डः	बृह. ४।२।३	एतस्मिन्नेताः पञ्चविधा अभिगम्यन्ते	१ ऐत. ३।४।४
(अथ)एतयोः पथोर्न कतरेण च न		(अथ) एतस्य प्राणस्यापः शरीरं	
तानीमानि...भूतानि भवन्ति	छांदो.५।१०।८	ज्योती रूपमसौ चन्द्रस्तथावानेव	
एतर्हि वेदान्नानुभवति	छां. उ. ६।७।३	प्राणस्तावत्य आपः..	बृह. १।५।१३
एतर्हि वेदान्नानुभवसि	छां. उ. ६।७।६	(?)एतस्य ब्रह्मलोकस्यारो हृदः	कौ. उ. १।३
एतर्ह्येकाकी कामयते	वृ.उ. १।४।१७	(अथ) एतस्य मनसो द्यौः शरीरं,	
एतस्मा एव पञ्च पदान्भूव-		ज्योती रूपं, असावादित्यः	बृह. १।५।१२
न्मोविन्दस्य मनवः	गो. पू. ३।७	(एवं वा) एतस्य महतो भूतस्य	
एतस्माज्जायते प्राणो मनः		निश्चसितमेतत्...	मैत्रा. ६।३२
सर्वेद्वियाणि च। खं वायुरापो..	मुण्ड. २।१।३	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[ग.पू. १।४+	कैव. १५	निमेषा मुहूर्ता अहोरात्राण्यर्ध-	
एतस्मादन्नरसमयात्, अन्योऽन्तर		मासा मासा ऋतवः संवत्सरा	
आत्मा प्राणमयः	तैत्ति. २।२	इति विधृतास्तिष्ठन्ति	बृह. ३।८।९
एतस्मादाकाशादेवखस्त्रिंशेतामात्रं..	मैत्रा. ६।१७	एतस्य वा अक्षरस्य.. प्राच्योऽन्या	
एतस्माद्ध्यानादौ प्रयुज्यते	अं. शिखो. ३	नद्यः स्यन्दन्ते श्वेतेभ्यः पर्वतेभ्यः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्धीवंसर्वमुत्तिष्ठति, एतमेवाप्येति	१ ऐत. ३।१।१	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
एतस्माद्भूर्भुवस्वरित्युपासीतान्नं हि		ददतो मनुष्याः प्रशंसन्ति यज-	
प्रजापतिर्विश्वात्मा..उपासितोभयति	मैत्रा. ६।६	मानंदेवा दर्वी पितरोऽन्वायत्ताः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्रूपादुदेति [छांदो. ३।६।३+	३।७।३+३।८।३	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[३।९।३+३।१०।३		द्यावापृथिव्यौ विधृतौ तिष्ठतः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्रूपादुद्यन्ति [छांदो. ३।६।२+	३।७।२+	एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि	
[३।८।२+३।९।२+	३।१०।२	सूर्याचन्द्रमसौ विधृतौ तिष्ठतः	बृह. ३।८।९
एतस्माद्वै महत्तत्त्वमजायत	ग. शो. ४।३	एतस्य वै सोम्यैषोऽणिन्न एवं	
एतस्मान्न पुनरावर्तन्त इत्येष निरोधः	प्रश्नो. १।१०	महात्रयप्रोघः	छान्दो. ६।१२।२
एतस्मिन्नग्नौ देवा अर्धं जुह्वति		एतस्य हेतोर्व्यानमेवोद्गीथमुपासीत	छान्दो. १।३।५
[छां. उ. ५।७।२+	वृ. उ. ६।२।१२	एतस्याग्नेयमर्धमर्धं वारुणम्	मैत्रा. ६।१४
एतस्मिन्नग्नौ देवा रेतो जुह्वति		एतस्याज्ञानमात्रेण जीवन्मुक्तो भवेद्वै	तारोप. ४
[छां. उ. ५।८।२+	वृ. उ. ६।२।१३	एतस्यामिदं सर्वमन्तर्हितम्	मैत्रा. ६।६
एतस्मिन्नग्नौ देवा वर्षं जुह्वति		एतस्याहं न पश्यामि	भ.गी. ६।३३
[छां. उ. ५।६।२+	वृ. उ. ६।२।११	एतस्यां वाचि जनको जनक इतिवा	
(?)एतस्मिन्नग्नौ देवाः अद्वां जुह्वति		उ जना भावन्तीति	कौ. उ. ४।१
[छां. उ. ५।४।२+	वृ. उ. ६।२।९	एतस्यां ह स्म मात्रायां संवत्सरं गा	
एतस्मिन्नग्नौ देवाः सोमंराजानं जुह्वति		रक्षयते ताक्षर्यः	३ ऐत. १।६।१
[छां. उ. ५।५।२+	वृ. उ. ६।२।१०	एतस्यां ह स्मोपनिषदि संवत्सरं गा	
एतस्मिन्नु खल्वक्षरे गार्ग्याकाश		रक्षयते ताक्षर्यः	३ ऐत. १।६।१
ओतश्च प्रोतश्च	बृ.ह. ३।८।११		

एतस्यैतत्तेजो यदसा आदित्यः	मैत्रा. ६।४	एता ऋचः एतस्मृवेदमभ्यपतन्	छां.उ. ३।१।३
एतस्यैव यजनेन चन्द्रध्वजो गत-		एता दश वह्निकलाः सर्वज्ञत्वाद्यन्त-	
मोहमात्मानं वेदयति	गो. पू. ३।१९	वैशारगा देवताः	भावनो. ५
एतस्यैवाक्षरस्यापचित्यै महिम्नारसेन	छां. उ. १।१।९	एतादृशे शरीरे वर्तमानस्य भगवं-	
(इति खलु) एतस्यैवाक्षरस्योप-		स्त्वं नो गतिः	मैत्रे. १।३
व्याख्यानं भवति	छां.उ. १।१।१०	एता देवताः पाप्मभिरुपांशुजत्	बृह. १।३।६
एतस्यैवानन्दस्यान्यानि भूतानि		एतानि मनसा ध्यायन्नप्रमत्तः	
मात्रासुपंजीवन्ति	बृह. ४।३।३२	सुवीत	छान्दो. २।२।२
एतं त्वेव ते भूयोऽनुव्याख्यास्यामि	छान्दो. ८।१।३	एतानि रूपाणि पुरस्तराणि ब्रह्मण्य-	
एतं प्राणमयमात्मानमुपसंक्राम्य..		भिव्यक्तिकराणि योगे	श्वेताश्व. २।१
एतत्साम गायत्रास्ते	तैत्ति. ३।१०।५	एतान्न हन्तुमिच्छामि	म. गी. १।३५
एतं प्राणमयमात्मानमुपसंक्रामति	तैत्ति. २।८	एतान्यष्टावायतनानि	बृह. ३।१।२६
एतं ब्रह्मलोकं न विदन्त्यनुतेन हि		एतान्यपि तु कर्माणि	म. गी. १।८।६
प्रत्यूढाः (प्रजाः)	छान्दो. ८।३।२	(१) एताभिरुनिषद्भिः समा-	
एतं मनोमयमात्मानमुपसंक्राम्य..		हितात्माऽसि	बृह. ४।२।१
एतत्साम गायत्रास्ते	तैत्ति. ३।१०।५	एताभिर्वा एतदास्त्रवति... (मा.पा.)	बृह. ४।२।३
एतं मनोमयमात्मानमुपसंक्रामति	तैत्ति. २।८	एताभिर्वा एतदास्त्रवदास्त्रवति	बृह. ४।२।३
एतं मंत्रराजं यः पश्यति स पश्यति	ग. पू. १।६	एताभिः सर्वमिदमोतं प्रोतं च	मैत्रा. ६।३
एतं महाव्रते छन्दोगाः (मीमांसन्ते)	३ ऐत. २।३।४	एताभ्यां हि रूपाभ्यां ब्रह्माऽभवत्	बृह. १।४।१५
एतं यजुर्वेदमभ्यतपत्, तस्याभितप्तस्य		एताभ्यां (ज्योतिर्वायुभ्यां)	
यशस्तेज इन्द्रियं वीर्यमन्नाद्यं		हीनं सर्वमुजमति	१ ऐत. ३।१।२
रसोऽजायत	छान्दो. ३।२।२	एतामधीत्य द्विजोगर्भवासाद्विमुच्यते	अ. शिखो. ३
एतं विज्ञानमयमात्मानमुपसंक्राम्य..		एतामहम्भावमयीमपुण्यां (नृणां)	
एतत्साम गायत्रास्ते	तैत्ति. ३।१०।५	छित्वाऽनहंभावशलाकयैव । भव..	महो. ६।४०
एतं विज्ञानमयमात्मानमुपसंक्रामति	तैत्ति. २।८	एता रेवत्यः पशुषु प्रोताः	छांदो. २।१।८।१
एतं वै तमात्मानं विदित्वा ब्राह्मणाः		एतावताऽऽत्मयत्नेन जिता	
पुत्रैषणायाश्च.. व्युत्थायाय		भवति संसृतिः	अ. पू. ५।११८
भिक्षाचर्यं चरन्ति	बृह. ३।५।१	एतावतीदिसङ्ख्यादशदशतस्तच्छतं..	१ ऐत. ३।४।३
एतं संयद्वा इत्याचक्षते	छान्दो. ४।१।५।२	एतावदरे खल्वस्मृतत्वमिति होक्त्वा	
एतंसामवेदमभ्यतपन्, तस्याभितप्तस्य..	छान्दो. ३।३।२	याज्ञवल्क्यो विजहार	बृह. ४।५।१५
एतं ह वा व न पतति, किमहंसाधु		एतावदिति निश्चिताः	म. गी. १६।११
नाकरवम्, किमहं पापमकरवम्	तैत्ति. २।९	एतावदिह गौतमो यज्ञोपवीतं	
एतं हि सर्वाणि वामान्यभिसंयन्ति	छान्दो. ४।१।५।२	कृत्वाऽनो निपपात	सूर्यता. ३।१
एतं ह्येव बहुचा महत्युक्ते		एतावदेवाविधात्वं नेदं ब्रह्मेति निश्चयः ।	
मीमांसन्ते	३ ऐत. २।३।४	एष एव क्षयस्तस्या ब्रह्मेद-	
एताउपासीतोमित्येतदक्षरेण (इत्य-		मिति निश्चयः	अ. पू. ५।१९
क्षरेण) व्याहृतिभिः सावित्र्यावेति	मैत्रा. ६।२	एतावद्धीति होवाच बालाकिः	कौ. उ. ४।१८
एता एव महाविद्या विभूतेरभिधारणे	वज्रप. ५	एतावद्वा इदं सर्वमेतन्मासर्वं	
एता एव देवताः प्रीणाति	सहस्रै. १९	सन्नयमितोऽभुनजत्	बृह. १।५।१७

एतावद्वाइदमन्नं चैवान्नादश्च (मा. पा.) बृह. १।४।६
 एतावद्वा इदं सर्वमन्नं चैवान्नादश्च
 सोम एव बृह. १।४।६
 एतावद्वाइदं सर्वमेतस्मात्सर्वं (मा. पा.) बृह. १।५।१७
 एतावद्वाइदं सर्वयदन्नंतदात्मन आगासीः बृह. १।३।१८
 एतावन्न ३ इत्येतावद्धीति नैतावता
 विदितं भवतीति बृह. २।१।१४
 एतावानस्य महिमा चित्त्यु. १२।१
 [ऋक्सं. ८।४।१७=मं. १०।१०।३+ वा. सं. ३।१।३
 एतावानिति मन्त्रेण वैभवं कथितं
 हरेः, एतेन. चतुर्व्यूहो निरूपितः मुद्रलो. १।३
 एतावान् वै कामो नेच्छंश्च नातो भूयो
 विदेत्, तस्मादप्येतदेकाकीकामयेत् बृह. १।४।१७
 एतावाहुती समं नयतीति स समानः प्रश्नो. ४।४
 एतानुपासीतोमोमित्यक्षरेण
 व्याहृतिभिः सावित्र्या च मैत्रा. ६।२
 एताश्च चतुर्दशसु नाडीष्वन्या नाड्यः
 सम्भवन्ति तास्वन्यास्तास्वन्या
 भवन्तीति विज्ञेयाः शाण्डि. १।४।६
 एतासामेव देवतानां सलोकतां
 सार्ष्टितां सायुज्यं गच्छति छान्दो. २।२।०।२
 एतासामेव देवतानां सायुज्यं सार्ष्टितां
 समानलोकतामामोति (ब्रह्मविद्) महाना. १०।२
 एतासां देवतानामेको भवति बृह. १।२।७
 एतासां देवतानां पाप्मानं मृत्युमपहत्य
 यत्रासां दिशामन्तस्तद्गमयाश्चकार बृह. १।३।१०
 एतासां प्रतिबोधनायाभ्यन्तरं
 प्राविशानि मैत्रा. २।६
 एतासां भूमिकानां तु गम्यं
 ब्रह्माभिर्धं पद्म महो. ५।४३
 एतास्तिस्र ऋचो जपित्वा नास्माकं
 प्राणेन प्रजया पशुभि-
 राण्याययिष्ठाः कौ. उ. २।८
 (अथ) एतास्तिस्रः संहिता भवन्ति
 वायोरिन्द्रस्याग्नेः संहितो. १।८
 (अथ) एतास्तिस्रः संहिता भवन्ति
 शुद्धा दुस्स्पृष्टा निर्मुजेति संहितो. १।५
 एतास्म्यत्र यजमानः परस्तादायुषः
 स्वाहाऽपजहि (जे. पा.) [छां. उ. २।२।४।६, १०

एतास्वेव वां देवता स्वा भजामि २ ऐत. २।५
 एता ह वै देवता अहंश्रेयसे विवद-
 माना अस्माच्छरीरादुच्चक्रमुः कौ. उ. २।१४
 एतां दृष्टिमवष्टभ्य [म. गी. १६।१९+ अ. पू. ४।६४
 एतां महामायां तरन्त्येव ये विष्णुं
 भजन्ति, नान्ये तरन्ति त्रि. म. ना. ४।९
 (एवं) एताँल्लोकानात्मनि प्रतिष्ठितान्
 वेदात्मैव स भवति सुबालो. १०।१
 एतां विद्यामपांतरतमाय ददौ
 [सुबालो. ७।३+ अध्यात्मो. ७०
 एतां विभूतिं योगं च म. गी. १०।४
 एतां वृत्तिमुपासीनाः (उपासन्तः)
 [२ सञ्ज्ञासो. १।९+ कठश्रु. २७
 एताँश्च सत्यान्कामास्तेषां सर्वेषु
 लोकेषु कामचारो भवति छांदो. ८।१।६, ६
 एताः शक्यो लोकेषु प्रोताः वेद लोकी-
 भवति, सर्वमायुरेति, ज्योग्जीवति छांदो. २।१७।२
 एताः सोम्योदज सामश्चाश्नइति बृह. ३।१।२
 (?) एति स्वर्गं लोकं य एवं वेद बृह. ५।३।२
 (?) एते अनन्ते असृते आहुती
 (पाठः-जे.) कौ. उ. २।५
 (अथ) एते आनुदेशिक्यौ संहिते
 याज्येन कर्मणा भवताम् संहितो. ३।१
 (तस्मात्) एते ऋषयः प्रजाकामाः
 दक्षिणं प्रतिपद्यन्ते प्रश्नो. १।९
 एते खलु यूयं पृथगिवेमं वैश्वानरं... छांदो. ५।१।८।१
 एते गुह्या आदेशा एतद्ब्रह्माभ्यतपत् छांदो. ३।५।२
 एते त्रयस्त्रिंशश्चैव देवाः बृह. ३।९।२
 एतेऽथर्वाङ्गिरस एतदितिहास-
 पुराणमभ्यतपत् छां. उ. ३।४।२
 एतेन खलु प्रतिपद्यमानाः (मा. पा.) छां. उ. ४।१।५।६
 एतेन जीवात्मनोर्योगेन मोक्ष-
 प्रकारश्च कथितः मुद्रलो. २।५
 एतेऽनन्तेमृताहुतीजाग्रच्च स्वपंश्च
 सन्ततमव्यवच्छिन्नं जुहोति कौ. उ. २।५
 एतेन प्रज्ञेनात्मनाऽस्माल्लोकादुत्क्रम्य आत्मप्र. १
 एतेन प्रतिपद्यमाना इमं मानव-
 मावर्त नावर्तन्ते छांदो. ४।१।५।६
 एतेन (मन्त्रेण) हीदं सर्वं सयोनि १ ऐत. १।८।४

एतेन ह्यमुं लोकं जेष्यतो मन्यन्ते छांदो. ८।८।५
 एतेनैव मन्त्रेण ('एतावान्' इत्यनेन)
 चतुर्व्यूहो विभाषितः सुदृलो. १।४
 एतेनैवायतनेनैकतरमन्वेति प्रभो. ५।२
 एते पतन्ति चत्वारः पञ्चमश्वा-
 चरः स्तु तैः (मा. पा.) छां.उ. ५।१०।९
 एते पतन्ति चत्वारः पञ्चम-
 आचरः स्तैः छां.उ. ५।१०।९
 एते भवन्ति सुकृतस्य लोके येषां
 कुले सङ्गसतीह विद्वान् शात्र्याय. ३०
 एतेभ्यो भूतेभ्यः समुत्थाय तान्ये.
 वातुविनश्यति [बृह. २।४।१२+ ४।५।१३
 एते रसानां सरसेन ब्राह्मं प्राप्नुवन्ति
 वाग्यतानां संयुतानाम् इतिहा. ८४
 एतेषामुपाधीनामत्यन्तमेदो न विद्यते त्रि. म.ना. ४।९
 एतेषामेकमास्थाय ह्यासनं लब्ध्वा-
 ऽऽहारविहारौ च दुर्वासो. २।४
 एतेषां नवचक्राणामेकैकं ध्यायतो
 मुनेः। सिद्धये मुक्तिसहिताः० योगरा. १९
 एतेषां पञ्चभूतानां पतयः पञ्च
 सदाशिवेश्वररुद्रविष्णुब्रह्माणश्च यो.चू. ७२
 एतेषां पञ्चवर्णाणां मनआदीनां)
 धर्मीभूतात्मा ज्ञानादृते न
 विनश्यति सर्वसारो. ५
 एतेषां ब्रह्मणो लोका देवतिर्यङ्मुर-
 स्थावराश्च जायन्ते यो. चू. ७२
 एतेषु चैव सर्वेषु तत्त्वं च ब्रह्म तारकम् रामर. १।६
 एतेषु यश्चरते भ्राजमानेषु यथाकालं
 चाहुतयो ह्याददायन् मुण्ड. १।२।५
 एतेषु हीदं वसु सर्वैरहितमिति
 तस्माद्वसवः बृह. ३।९।३
 एतेषां मे देहीतिहोवाच, तानस्मैप्रददौ छान्दो. १।१०।३
 एतेऽष्टौ प्रहाभष्टावतिप्रशः (मा. पा.) बृ.उ. ३।२।१, ९
 एते सर्वे देवाः इमानि च पञ्चभूतानि २ ऐ. उ. ५।३
 एते सर्वे प्रणवमयोर्ध्वपुण्ड्रत्रयात्मकाः वासु. २
 एते ह त्वेव देवते एकत्राभूय भूत्वा
 परमतां गच्छतः बृ. ५।१२।१
 एते हीदं सर्वमाददाना यन्ति ते बृह. ३।९।५
 एते (रुद्राः) हीदं सर्वं रोदयन्ति छांदो. ३।१६।३

एते(वसवः) हीदं सर्वं वासयन्ति छांदो. ३।१६।१
 एते (अग्न्यादयः)हीदं सर्वं षडिति बृह. ३।९।७
 एतेरुपायैर्यतते यस्तु विद्वांस्तस्यैव
 आत्मा विशते ब्रह्मधाम मुण्ड. ३।२।४
 एतैरेव रश्मिभिरुर्ध्वमाक्रमते स
 ओमिति वा होद्वामीयते छांदो. ८।६।५
 एतैरेषोऽपृथग्भावैः पृथगेवेति
 लक्षितः (आत्मा) वैतथ्य. ३०
 एतैर्विमुक्तः कौन्तेय भ. गी. १६।२२
 एतैर्विमोहयत्येषः भ. गी. ३।४०
 एतैर्ह वा असृतो भवति जाबा. ३
 एतैः समाधिभिः षड्भिर्नयेत्कालं
 निरन्तरम् सरस्व. ५५
 एतौ वा अश्वं महिमानावभितः
 सम्भूवतुः बृह. १।१।२
 एतौ वै सूर्याचन्द्रमसोर्महिमानौ
 ब्राह्मणो विद्वानभिजयति[महाना. १८।१+त्रिसुप.४
 एतय पुत्र उपरिष्ठादभिनिपद्यते कौ. उ. २।१५
 एवमानः स्वे गृहे बृ. उ. ६।४।२४
 एनद्रोदस्योरेव पर्यायेणोपवन्वीमहि.. आर्षे. ४।२
 (तस्मात्) एनमकारार्थेन परेण
 ब्रह्मणैकीकुर्यात् नृसिंहो. ७।६
 (अथ) एनमग्रये हरन्ति तस्या-
 भिरेवाभिर्भवति समित् .. बृह. ६।२।१४
 एनमासुरं पाप्मानं परिग्रसाम इति नृसिंहो. ६।१
 एनमाहुः (धिक्कर्तारं) पितृहा वै
 त्वमसि, मातृहा वै त्वमसि छान्दो. ७।१५।२
 (अथह) एनमुहालकमारुणिःपप्रच्छ बृह. ३।७।१
 (अथह)एनमुषस्तश्चाक्रायणः पप्रच्छ बृह. ३।४।१
 (अथ)एनमेते देवाः प्राणा अमृता
 आविशन्ति बृह. १।५।१७
 (अथ) एनमेतेप्राणाअभिसमायन्ति
 सः(आत्मा)..हृदयेमेवान्ववक्रमति बृह. ४।४।१
 (अथ) एनयोरेतत्प्रावरणं यदेतदन्त-
 र्हृदये चालकमिव.. बृह. ४।२।३
 (अथ) एनयोरेषां स्मृतिः सञ्चरणी
 येषां हृदयादूर्ध्वा नाड्युचरति बृह. ४।२।३
 एनस एनसोऽवयजनमसि स्वाहा
 एनं मकारार्थेन...ब्रह्मणैकीकुर्यात् महाना. १४।२
 नृसिंहो. ७।६

एनं चतुष्पादं मात्राभिरोद्धारेण
 चैकीकुर्यात् नृसिंहो. २।३
 (अथखलु) एनंदृष्टाऽस्यतत्त्वंगच्छति मैत्रा. ६।२४
 (अथ ह) एनंभुज्युर्लाह्यायनिःपप्रच्छ बृह. ३।३।१
 एनं मनोमणिब्रह्मन् बहुपङ्ककलङ्कितम्।
 विवेकवारिणा सिद्धयै प्रक्षाल्य.. महो. ५।८३
 एनं मनुष्याऊचुर्ब्रवीतु नो भवानिति बृह. ५।२।२
 (अथ) एनं (पुत्रं) मात्रे प्रदाय स्तनं
 प्रयच्छति यस्ते स्तनः.. इति बृह. ६।४।२७
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ कस्मिन्सर्वे
 प्रतिष्ठिता भवंतीति सुबालो. १०।१
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ भगवन्
 कस्मिन्सर्वेऽस्तं गच्छन्तीति सुबालो. ९।१
 (अथह) एनं रैकः पप्रच्छ भगवन्
 योऽयं विज्ञानघन उत्क्रामन्स.. सुबालो. ११।१
 (अथ) एनं वसत्योपमन्त्रयाञ्चक्रे
 (?) एनं साधवो धर्मा आ च
 गच्छेयुरप च नमेयुः छां.उ. २।१।४
 एनां सृत्युमत्यवहत् बृह. १।३।११
 (अथ) एभिरेव प्राणैः सह
 पुत्रमाविशति बृह. १।५।१७
 एभिर्दोषै- (कामक्रोधादिभि) विनि-
 मुक्तः स जीवः केवलो मतः १ यो. त. १३
 एभिर्बिभिलोकैः समोऽनेन सर्वेण.. बृह. १।१।३।२२
 एभिः क्रमैस्तथाऽन्यैश्च.. प्राणस्पन्दो
 निरुध्यते शाण्डि. १।७।३६
 एभिः सर्वमिदं जगत् भ.गी. ७।१३
 (अथ) एभ्यः सर्वमिदमत्र वा
 यत्किञ्चिच्छुभाशुभं दृश्यते मैत्रा. ६।१६
 एरण्डतैलफेनवत्सर्वं परित्यजेत्
 (यतिः) ? सं. सो. २।५०
 एवमक्षमालिकया जप्तो मन्त्रः
 सिद्धिकरः ...
 एवमनादि परम्परा वर्तते, अनादि-
 संसारविपरीतभ्रमात् त्रि.म.ना. ४।१०
 एवमन्तर्गतं चित्तं पुरुषः प्रतिमुच्यते मैत्रा. ४।१२
 एवमन्यां देवताः यथादेवतम् (दधुः) बृह. १।५।२२
 एवमन्यानि कर्माणि यथाकर्म (दधुः) बृह. १।५।२१
 एवमभ्यसतस्तस्य न किञ्चि-
 दपि दुर्लभम् जा. द. ७।१४

एवमभ्यसतस्तस्य जितोवायुर्भवेत् जा. द. ६।४३
 एवमभ्यसतस्तस्य मूलरोगो विनश्यति जा. द. ६।४४
 एवमभ्यासचित्तश्चेत्स मुक्तः.. बराहो. ५।५९
 एवमभ्यासतो नित्यं षण्मासाद्यत्नवान्
 भवेत्। जा. द. ६।१०
 एवमभ्यासयुक्तस्य पुरुषस्य..
 क्रमाद्वेदान्तविज्ञानं विज्ञायेत जा. द. ९।६
 एवमभ्यासयुक्तस्य... सर्वपापानि
 नश्यन्ति भवरोगश्च.. जा. द. ७।९
 एवमभ्यासात्तन्मयो भवति मं. भा. १।४
 एवममनस्काराभ्यासेनैव नित्यतृप्ति-
 रल्पमूत्रपुरीषनिद्राहृन्वायुचलना-
 भावब्रह्मदर्शनाज्ज्ञातसुखस्वरूप-
 सिद्धिर्भवति मं. भा. ५।२
 एवममूर्तितारकमपिमनोयुक्तेनचक्षुषैव
 दहरादिकं वेद्यं भवति अद्वयज्ञा. ६
 एवमवरो वै तर्हि किल म इति
 होवाच प्रतर्दनः कौ. उ. ३।१
 एवमष्टोत्तरशतं भावनान्नयनाशनम्
 सुक्तिको. १।४०
 एवमस्मिन्प्राणे चक्षुः श्रोत्रं... सर्व
 आत्मा समाहितः ३ ऐत. २।१।१
 एवमस्मिन्प्रतिष्ठमानेसर्वाएवप्रातिष्ठन्त
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं च ते
 प्रीताः प्राणं स्तुन्वन्ति प्रश्नो. २।४
 एवमस्य यज्ञः प्रतिष्ठति, यज्ञं प्रति-
 तिष्ठन्तं यजमानोऽनु प्रतितिष्ठति छान्दो. ४।१६।१
 एवमस्य यज्ञो रिष्यति, यज्ञं रिष्यन्तं
 यजमानोऽनुरिष्यति छान्दो. ४।१६।३
 एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत एवं सुकृत-
 दुष्कृते.. ब्रह्मविद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रेति कौ. उ. १।४
 एवमात्मनि जायतेऽसौ सत्येन
 तपसा योऽनुपश्यति ब्रह्मो. १९
 एवमात्माऽऽत्मनि गृह्यतेऽसौ सत्येनैव
 तपसा योऽनुपश्यति श्वेतो. १।१५
 एवमात्मायथायत्र समुल्लासमुपागतः।
 तिष्ठत्याशु तथा तत्र.. महो. ४।४३
 एवमितरान्प्राणान्समस्विदत्तं हामि-
 समेत्योचुः छान्दो. ५।१।१२
 एवमिमानि पुरुषे त्रीणि ज्योतीषि ३ ऐत. १।२।२

एवमिव वे स धातुमेव प्रशंसं स वृ. उ. ३।३।२
 एवमिष्टापूर्तकर्म शुभाशुभैर्न लिप्यते परब्र. १
 एवमिष्टापूर्तः शुभाशुभैर्न लिप्यते ब्रह्मो. १
 एवमुक्तलक्षणो यः स एव ब्राह्मणइति
 श्रुतिस्मृति.. अभिप्रायः व. सू. ९
 एवमुक्तो हृषीकेशः भ. गी. १।२।४
 एवमुक्त्वा ततो राजन् भ. गी. १।१।९
 एवमुक्त्वाऽर्जुनः सङ्क्षये भ. गी. १।४।६
 एवमुक्त्वा हृषीकेशं भ. गी. २।९
 एवमु खल्वेता देवताः पाप्मभि-
 रुपास्तृजन् बृह. १।३।६
 एवमु चैतदुपास्यम् तैत्ति. १।११।४
 एवमुपासितव्यम् तैत्ति. १।११।४
 (१) एवमुपास्ते सर्वैर्हैवास्मिन्-
 लोकआयुरेति, नैनंपुराकाला-
 त्प्राणो जहाति बृउ. २।१।१०, १२
 एवमु ह स्म सर्वमात्मानमनु-
 विधायाद्देवमेव.. ३ ऐत. १।२।३
 एवमु हैवैतदिति (हैतदिति)
 हेन्द्र उवाच कौ. उ. ३।२
 एवमेतद्यथाऽऽस्थ त्वम् भ. गी. १।१।३
 एवमेतं चक्षुः पितरं परिचरतो
 द्यौश्चादित्यश्च १ ऐत. १।७।४
 एवमेतासां देवतानां वायुः बृह. १।५।२२
 एवमेकाक्षरं मन्त्रं.. ध्यायन्ति परमा-
 नन्दमया ज्ञानाम्बुराशयः देव्यु. १५
 एवमेकैकः पुरुषो देवान् भुनक्ति बृह. १।४।१०
 एवमेते मनः पितरं परिचरन्त्यापश्च
 वरुणश्च... १ ऐत. १।७।६
 एवमेते श्रोत्रं पितरं परिचरन्ति ...
 चंद्रमाश्च १ ऐत. १।७।५
 एवमेतौ प्राणं पितरं परिचरतोऽन्त-
 रिक्षं च वायुश्च.. १ ऐत. १।७।३
 एवमेतौ वाचं पितरं परिचरतः
 पृथिवी चाग्निश्च १ ऐत. १।७।२
 एवमेन सर्वं तदभिसमेति यत्किञ्च
 प्रजाः साधु कुर्वन्ति, यस्तद्वेद.. छांदो. ४।१।४

एवमेव खलु सोम्य तन्मनो दिशंदिशं
 पतित्वाऽन्यत्रायतनमलब्ध्वा
 प्राणमेवोपश्रयते छान्दो. ६।८।२
 एवमेव खलु सोम्यविद्वीतिहोवाच
 छान्दो. ६।११।२
 एवमेव खलु सोम्यान्नमयस्याश्च-
 मानस्य योऽणिमा स ऊर्ध्वः
 समुदीषति तन्मनो भवति छान्दो. ६।६।२
 एवमेव खलु सोम्यान्नेन शुक्लेनापो-
 मूलमन्विच्छ छान्दो. ६।८।४
 एवमेव खलु सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः
 सत आगत्य न विदुः सत
 गच्छामह इति छान्दो. ६।१०।२
 एवमेव खलुसोम्येमाः सर्वाः प्रजाः सति
 सम्पद्य न विदुः सतिसम्पद्यामह इति छान्दो. ६।९।२
 एवमेव चिदानन्दावप्यवचनेनैवानुभव-
 न्नुवाच सर्वमन्यदिति नृसिंहो. ७।३
 एवमेव प्रतिहर्तारमुवाच प्रतिहर्तयां
 देवता प्रतिहर्तारमन्वायत्ता.. छान्दो. १।१०।११
 एवमेव यदिदं किञ्च मिथुनमा-
 पिपीलिकाभ्यस्तत्सर्वमस्तृजत वृ. उ. १।४।४
 एवमेवंविदि पापं कर्म न श्लिष्यते छान्दो. ४।१०।३
 एवमेवामुत्र पुण्यजितो लोकः क्षीयते छान्दो. ८।१।६
 एवमेवानृतं वदन्नाविर्मूलमात्मानं
 करोति १ ऐत. ३।६।५
 एवमेवायमस्मिन्नन्धेऽन्धोभवति
 छांदो. ८।९।१
 एवमेवायमात्मेदं शरीरं निहत्यविद्यां
 गमयित्वा.. आत्मानमुपसंहरति वृ. उ. ४।४।३
 एवमेवायं शरीर आत्मा प्राज्ञेनात्मना-
 ऽन्वारूढ उत्सर्जन्याति
 (उत्सर्जयाति— मा. पा.) वृ. उ. ४।३।३५
 एवमेवास्य परिद्रष्टुरिमाः षोडशकलाः
 पुरुषायणाः पुरुषं प्राप्यास्तं गच्छन्ति प्रश्नो. ६।५
 एवमेवास्मिन्नात्मनि सर्वाणि भूतानि
 सर्वे देवाः सर्वे लोकाः सर्वे प्राणाः
 सर्व एत आत्मानः समर्पिताः बृह. २।५।१५
 एवमेवेदं शरीरं शोते (सपत्न्यवत्) बृह. ४।४।७
 एवमेवेदं सर्वं तस्मादहमिति सर्वाभि-
 धानं तस्यायमिति मकारः नृसिंहो. ७।२

एवमेवेमाः सर्वाः प्रजा अहरह-		एवं कीर्तिं श्लोकं विन्दते य एवं वेद बृह. १।४।७
गच्छन्त्य एतं ब्रह्मलोकं न विदन्ति छांदो. ८।३।२		एवं खल्वमुमादित्यं सप्तविधं सामोपास्ते छांदो. २।९।८
एवमेवेमौ भगवः साध्वलंकृतौ		(अथ ह) एवं गार्गी वाचकनवी पप्रच्छ बृह. ३।६।१
सुवसनौ परिष्कृतौ च छांदो. ८।८।३		एवं ब्राह्मह भात्यभिर्भातिसूर्योभाति. संहितो. २.४
एवमेवेहाचार्यवान्पुरुषो वेद छांदो. ६।१।४।२		एवं चक्षुष्मतीविद्यया स्तुतः श्रीसूर्य-
एवमेवेतदाहवनीयादग्निमाहृत्य ना. प. ३।७७		नारायणः सुप्रीतोऽज्वीत् अक्षु. ३
एवमेवैतद्याज्ञवल्क्य [बृह. ३।९।२०, २१, २२, २३		एवं चतुर्विंशतिभिस्तत्त्वैः सिद्धे
एवमेवैतद्याज्ञवल्क्यान्तर्यामिणं ब्रूहीति बृह. ३।७।२		वपुर्गृहे । जीवात्मा... वसति
एवमेवैतद्व्यपदिष्टं भवति बृह. ३।४।२		कर्मबन्धनैः अवसं. २।२।१
एवमेवैतस्मादात्मनः प्राणा यथायतनं		एवं चतुष्पथं कृत्वा तेयान्तिपरमां
विप्रतिष्ठन्ते कौ. उ. ३।३		गतिम् । न कर्मणा न प्रजया त्यागे-
एवमेवैता आदित्यस्य रश्मय उभौ		नैके अमृतत्वमानशुः अवधू. ५
लोकौ गच्छन्ति छांदो. ८।६।२		एवं चतुष्पथो बन्धो मार्गत्रयनिरोधकः ।
एवमेवैताभिरुपनिषद्भिः		येन सिद्धाः सुसङ्गताः वराहो. ५।४।३
समाहितात्माऽसि बृह. ४।२।१		एवं च धारणाः पञ्च कुर्याद्योगी...
एवमेवैता भूतमात्राः प्रज्ञामात्रा-		ततो दृढशरीरः स्यान्मृत्यु-
स्वर्पिताः प्राणे अपि ताः कौ. त. ३।९		स्तस्य न विद्यते १ यो. त. १०२
एवमेवैष प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्मुक्ते कौ. उ. ४।२०		एवं चाप्यातुरोयस्तु... विमुक्तः सर्व-
एवमेवैष प्राण इतरान्प्राणान्		पापेभ्यः कैवल्यायोपकल्पते गुह्यका. ८४
पृथक्पृथगेव सन्निधत्ते प्रश्नो. ३।४		एवं चिरसमाधिजनितब्रह्मा मृतपान-
एवमेवैष भगवन्निति वै याज्ञवल्क्यः तारसा. १।१		परायणोऽसौ सञ्ज्यासी.. भवति मं. ब्रा. ५।२
एवमेवोद्गातारमुवाचोद्गातया देवतो-		एवं जीवाश्रिता भावा
द्रीयमन्वायत्तातां चेद्विद्वान्.. छांदो. १।१०।१०		भवभावनया हिताः महो. ५।१३५
एवमेष महाशब्दो भगवानिति... भवसं. २।५०		एवं जीवो हि सङ्कल्पवासनारञ्जु-
परब्रह्मस्वरूपस्य...		वेष्टितः । दुःखजालपरीतः त्मा
एवमेषा गायत्र्यध्यात्मं प्रतिष्ठिता		कमादायाति नीचताम् महो. ५।१२७
(मा. पा.) बृ. उ. ५।१४।४		एवं ज्ञाते(ने)न्द्रियाणां तु तत्तत्सौख्यं
एवमेषां लोकानामासां देवतानाम-		सुसाधयेत् १ यो. त. ७२
स्याल्लेख्याविद्यायावीर्येण यज्ञस्य		एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म अ. गी. ४।१५
विरिष्टसन्दधाति छांदो. ४।१७।८		एवं ज्ञात्वा विमोक्षयसे अ. गी. ४।३२
एवमोद्गारेण सर्वा वाक्सन्तृण्णा छांदो. २।२३।३		एवं तत्तल्लक्ष्यदर्शनात् पो भवति मं. ब्रा. ४।१
एवम्भूतस्यागाधमहिम्नः.. मानसपूजया		एवं तदप आचक्षतेऽङ्गनायेति
ध्यानेन.. सर्वेण नित्यस्थलं		तत्रैतच्छुद्धमुत्पतितं विजानीहि छांदो. ६।८।३
प्राप्नोति राधोप. ३।३		एवं तदप आचक्षतेऽशायेति (मा. पा.) छां. उ. ६।८।३
एवम्भूतस्य कर्माणि पुण्यापुण्यानि		एवं ते ध्यायिनो विप्रा दहन्ते पातकं
संक्षयं प्रयान्ति, नैव लिप्यन्ति.. अमन. २।९८		क्षणात् । ध्यानेन शुध्यते बुद्धिः.. दुर्वासो. १।९
एवम्भूतं जगदाधारभूतं रामं वन्दे		एवं त्रयीवर्ममनुप्रपन्नाः अ. गी. ९।२१
सच्चिदानन्दरूपम्.. यो ध्याये-		एवं त्वयि नान्यथेतोऽस्ति न
न्मोक्षमाप्नोति सर्वः रा. पू. ७।८		कर्म लिप्यते.. ईशा. २

एवं दिनपक्षमाससंवत्सरादिभेदाच्च
तदीयमानेन..वत्सरकालस्थितिः.. त्रि.म.ना.६।३।५
एवं दृढवैराग्याद्बोधो भवति महो. ४।२६
एवं द्वात्रिंशदक्षराणि सम्पद्यन्ते नृ. पू. २।२
एवं द्वादशाङ्गानिआध्यात्मिकान्याधि-
भौतिकान्याधिदैविकानि त्रि. प्रा. १।४
एवं द्वारेषु सर्वेषु वायुपुरितरेचितः ।
निषिद्धं तु नवद्वारे.. यो. त. १४१
एवं धर्मान् पृथक् पश्यंस्तामे-
वानुविधावति कठो. ४।१४
एवं ध्यायति यो नित्यं स योगी.. गणप. ९
एवं ध्यायेन्निसन्ध्यासु...
विषं नाशयते शीघ्रं गारुडो. ९
एवंनचित्तजाधर्माश्चित्तवाऽपिनधर्मजं अ. शां. ५४
एवंनजायतेचित्तमेवंधर्माज्जाःस्मृताः अ. शां. ४६
एवं न विधिना खल्वनेनात्ताऽन्नत्वं
पुनरुपैति मैत्रा. ६।९
एवं नाडीमयंचक्रं..सततंप्राणवाहिन्यः
सोमसूर्याग्निदेवताः ध्या. वि. ९४
एवं निर्वाणानुशासनं, वेदानुशासनं आरुणि. ५
एवं नैवमितिपृष्ठ ओमित्येवाह
(प्रजापतिः) नृसिंहो. ८।१
एवं पञ्चदशाक्षरं त्रैपुरं योऽनीते स
सर्वान्कामान्वाप्नोति त्रि. ता. १।१५
एवं परम्पराप्राप्तं भ. गी. ४।२
एवं परिपूर्णराजयोगिनः सर्वात्मक-
पूजोपचारः स्यात् आत्मप. १
एवं पुण्यस्य कर्मणो दूराद्गन्धो वाति महान . ९।७
एवं पूर्णधियो धीराः.. न नन्दन्ति
न निन्दन्ति जीवितं मरणं तथा अ. पू. ५।२४
एवं पृष्ठेन मुनिना व्यासेनाखिल-
मात्मजे । यथावदखिञ्चं प्रोक्तं.. महो. २।१६
एवं प्रधानस्य व्यक्तांगतस्यो-
पलब्धिर्भवति मैत्रा. ६।१०
एवं प्रवर्तितं चक्रं भ. गी. ३।१६
एवं प्राणमयोङ्कारं.. युनक्ति युञ्जते
वाऽपि तस्माद्योग इति स्मृतः मैत्रा. ६।२५
एवं बह्वस्तथाजीवःकर्मनाशेसदाशिवः स्कन्दो. ७

एवं बहुभिः पुनः पुनः प्रयद्भिर्
सम्पूर्येता ३ इति बृह. ६।२।२
एवं बहुविधा यज्ञाः भ. गी. ४।३२
एवं बुद्धेः परं बुद्ध्वा भ. गी. ३।४३
एवं ब्रह्मपरिज्ञानादेवमर्त्योऽस्मृतोभवेत् महो. ४।८१
एवं ब्रह्मशालां विशेषतः ततश्चतु-
र्जालं ब्रह्म कोशं प्रणुदेत् मैत्रा. ६।२८
एवं भवेद्धठावस्था सतताभ्यासयोगतः १ यो. त. ७९
एवं भस्मधारणमकृत्वानाश्रीया-
दापोऽन्नमन्यद्वा भस्मजा. १।६
एवंभूतसत्त्वांशभागत्रयसमष्टितो-
ऽन्तःकरणमसृजत् पैङ्गलो. २।४
एवंभूतं जगदाधारभूतं रामं वन्दे..
योध्यायेन्मोक्षमाप्नोति सर्वः रा. पू. ५।८
एवं मन्वान एवं विज्ञानभ्रतिवादी
भवति, तं चेद्ब्रूयुः.. छान्दो. ७।१५।४
एवं मन्वान एवं विज्ञानभ्रातृमरति-
रात्मक्रीडः.. स स्वराड् भवति छां. उ. ७।२५।२
एवं मन्वानस्यैवं विज्ञानत आत्मतः
प्राण आत्मतः सर्वमिति छान्दो. ७।२६।१
एवं मयि चिदाकाशे जीवेशौ
परिकल्पितौ वराहो. २।५१
एवं मासत्रयाभ्यासान्नाडीशुद्धिः... १ यो. त. ४४
एवं मां ब्रह्मचारिणः, धातरायान्नु.. तैत्ति. १।६।७
एवं मुनेर्विज्ञानत आत्मा
भवति गौतम कठो. ४।१५
एवं मुहूर्तत्रयं भावनापरो जीवनमुक्तो
भवति तस्य.. सिद्धिः भावनो. १०
एवं यथाऽश्मानमाखणमृत्वा
विदध्वंसते छान्दो. १।२।८
एवं यस्तु विजानाति स्वगुरो-
रुपदेशतः.. सदा न तपति प्रभुः कठू. ३८
एवं यः सततं ध्यायेत्.. निश्श्रेयस-
मवाप्नुयात् शाण्डि. ३।२।५
एवं यास्यसि पाण्डव भ. गी. ४।३५
एवं योगारूढो ब्रह्मण्येवानुष्ठुभं
सन्दध्यादोङ्कारः नृसिंहो. ४।२
एवं यो वेत्ति तत्त्वतः भ. गी. ४।९
एवं यो वेद तत्त्वेन कल्पयेत्सः... वैतथ्य. ३०

एवं यो वेद तत्त्वेन ब्रह्मभूयायकल्पते कठरु. ४५
 एवं यो वेद तत्त्वेन सर्वे पुरुषउच्यते ब्र. वि. १११
 एवं यो वै स धर्मः, सत्यं वै तत् बृह. १।४।१४
 एवं रूपपरिज्ञानं यस्यास्तिपरयोगिनः।
 कुत्रचिद्रूपं नास्ति तस्य पूर्ण-
 स्वरूपिणः रुद्रह. ५०
 एवं रूपं कृष्णचन्द्रं चिन्तयेन्नित्यशः
 सुधीः। तस्याद्या प्रकृती राधिका राधोप. ३।२
 एवंरूपः शक्य अहं नृलोके भ.गी.१२।१
 एवंलक्षणसम्पन्नो गुरुरित्यभिधीयते द्वयोप. ३
 एवं वा अर इदं महद्भूतम् बृह. २।४।१२
 एवं वा अरेऽस्य महतो भूतस्य
 निश्चवसितमेतत् ... बृह. २।४।१०
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं च ते प्रीताः
 प्राणं स्तुन्वन्ति प्रश्नो २।४
 एवं वाङ्मनश्चक्षुः श्रोत्रं चेति ते प्रीताः
 (मा. पा.) प्रश्नो. २।४
 एवं वाचं च नाम च मनोऽनुभवति छान्दो. ७।३।१
 एवं वाव खल्वसावभिध्यातोम्..
 स्वातन्त्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
 एवं वाव खल्वसौ भूतात्माऽन्तः
 पुरुषेणाभिभूतो गुणैर्हिन्य-
 मानो नानात्वमुपैति मैत्रा. ३।३
 एवं वाव खल्विमानप्राणानोमित्यने-
 नोद्धृत्यानामयेऽग्नौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
 एवंविच्छान्तो दान्तोपरतस्तितिक्षुः
 समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्ये-
 वात्मानं पश्यति बृ.उ. ४।४।२३
 एवंविच्छ्रोत्रियस्य दारेण नोप-
 हासमिच्छेत् बृह. ६।४।१२
 एवं विज्ञाय शरीराभिमानं त्यजेन्न
 शरीराभिमानी भवति, स एव.. ना. प. ६।१
 एवंवित् (आत्मवित्) स्वर्गलोकेति छां.उ. ८।३।३+५
 एवंविस्त्वप्रकाशं परमेव ब्रह्म भवति नृसिंहो. ६।२
 एवंविदमेव ब्रह्माणं कुर्वीत छां.उ. ४।१।१०
 एवंविद ह वा एषा ब्रह्माणमनुगाथा छान्दो. ४।१।७।१
 (एवं ह) एवंविदं सर्वाणि भूतानि
 प्रतिकल्प्यन्त इदं ब्रह्मा-
 यातीदमागच्छतीति बृह. ४।३।३७

एवंविदं सर्वाणि भूतान्यवन्ति बृह. १।५।२०
 एवंविदात्मन्नेवाभिध्यायति...
 यजतीति मैत्रा. ६।९
 एवं विदित्वा गणनाथतत्त्वं हेरम्बो. १३
 एवं विदित्वा परमात्मरूपं कैव. २३
 एवं विदित्वा यो धारयति स
 सर्वकर्माहो भवति कात्याय. १
 एवं विदित्वा स्वेच्छाचारपरो भूयात् अवधू. ३३
 एवंविदि पापं कर्म न श्लिष्यते छां. उ. ४।१।४।३
 एवंविदुद्गाता भूयात् छां. उ. १।७।८
 एवंविदेहकैवल्यं यतिर्नावर्तते पुनः २ आत्मो. २४
 एवं विद्वानेतदुपास्ते बृह. ४।१।२, ३, ७
 एवं वृन्दारक आढयः सन्नधीतवेदः..
 क गमिष्यसि बृह. ४।२।१
 एवंविद्ध वै ब्रह्मा यज्ञं यजमानं
 सर्वाश्चत्विजोऽभिरक्षति छान्दो. ४।१।७।१०
 एवंविद्वान् सर्वं हि देवेभ्योऽन्नाद्यं
 प्रयच्छति बृ. उ. १।५।२
 एवंविद्वान्सर्वेषां भूतानां प्राणमेव
 प्रज्ञात्मानमभिसंस्तूय सदैतैः.
 सर्वैरस्माच्छरीरादुत्क्रामति कौ.उ. २।१४
 एवंविधश्चिदादित्यस्योदयास्त-
 मयाभावात् सर्वकर्माभावः सं. ब्रा. २।४
 (?) एवंविद्यद्यपि चांडालायोच्छिष्टं
 प्रयच्छेदात्मनि हैवास्य.. छांदो. ५।२४।४
 एवं विविधा गोप्यः कृष्णसेवांकुर्वन्ति राधोप. १।५
 एवं वैतमात्मानमेते (प्राणादयः)
 आत्मनोऽन्ववस्यन्ति कौ.उ. ४।२०
 एवं वैतमात्मानमेत आत्मानो
 मुञ्चन्ति (मा. पा.) कौ. उ. ४।१
 एवं वैषा गायत्र्यध्यातुं प्रतिष्ठिता
 [बृ. उ. ५।१४; गायत्र्यु. ३
 एवं व्यक्तमज्ञमव्यक्तमज्ञमस्य निर्गुणो
 भोक्ता, भाक्तृत्वाच्चैतन्यप्रसिद्धतस्य मैत्रा. ६।१०
 एवं शुभाशुभैर्भावैः सा नाडीति
 विभावयेत् क्षुरिको. २०
 एवंषण्मासाभ्यन्तरात्सर्वरोगनिवृत्तिः शाण्डि. १।७।४६
 एवं संचारचक्रे कूपचक्रेण घटा इव
 (जन्मपरम्परा) १ यो. त. १३३

एवं सततयुक्ता ये भ. गी. १२।१
 एवं स देवानां यथा ह वै बहवः बृह. १।४।१०
 पशवः मनुष्यं मुञ्च्युः
 एवं स देवो भगवान्वरेण्यो ध्येता. ५।४
 योनिस्त्वभावानधितिष्ठत्येकः योगकुं. ३।१३
 एवं समभ्यसेद्वायुंसब्रह्माण्डमयो भवेत् मंत्रिको. १९
 एवं स भगवान्देवं पश्यन्त्यन्ये पुनः पुनः
 एवं सर्वे हंसवशात्तस्मान्मनो हंसो
 विचार्यते । स एव जपकोटया
 नादमनुभवति हंसो. ६
 एवं सर्वे हंसवशान्नादो दशविधो
 जायते । चिणीति प्रथमः..
 दशमो मेघनादः हंसो. ७
 एवं सर्वाणि भूतान्यग्निहोत्रमुपासते छांदो. ५।२४।५
 एवं सर्वाणि भूतानि मणौ सूत्र इवा-
 ऽऽत्मनि । स्थिरबुद्धिरसम्भूढो
 ब्रह्मविद्ब्रह्मणि स्थितः ध्या. विं. ६
 एवं सर्वाणोन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि भैत्रा. ६।१०
 एवं सर्वेषां गन्धानां नासिके एकायनं
 (नासिकैकायनम्=मा. पा.) बृ. उ. ४।५।१२
 एवं सर्वेषां स्पर्शानां त्वगेकायनम् बृ. उ. ४।५।१२
 एवं संसारचक्रेण कूपचक्र घटा इव २ शो. त. ५
 एवं सुकृतदुष्कृते सर्वाणि च
 द्वन्द्वानि (पर्यवेक्षत) कौ. उ. १।४
 एवं सुप्तो ब्रूते ब्रह्मो. १
 एवं सुहृन्महानि, य एवं वेद स मुक्तिमाप्नुयि मं. ब्रा. १।१
 एवं सोम्य ते षोडशानां कलाना-
 मेका कलाऽतिशिष्टा.. छांदो. ६।७।६, ७
 एवं सोम्य स आदेशो भवति छांदो. ६।१।६
 एवं स्थूलं च सूक्ष्मं च शरीरं.. बराहो. २।६८
 एवं स्वरूपविज्ञानं यस्य कस्यास्ति
 योगिनः । कुत्रचिद्रमनं नास्ति
 तस्य सम्पूर्णरूपिणः पा. ब्र. ३९
 एवं स्वात्मानं ज्ञात्वा वेदैः किं
 प्रयोजनं भवति पैङ्गलो. ४।९
 एवं स्वानुभवो यस्य सोऽहमस्मि
 न संशयः भैत्र. ३।२४
 एवं ह वा एनमेषा देवता
 मृत्युमतिवद्वि, य एवं वेद बृह. १।३।१६

एवं ह वा एनं स्वा
 अभिसंविशन्ति (मा. पा.) बृह. १।३।१६
 एवं ह वा एष भिया यशसा तपति गायत्र्यु. २
 एवं ह वै तत्सर्वं परे देवे मनस्वेकी-
 भवति । प्रभो. ४।२
 एवं ह वै स पाप्मना विनिर्मुक्तः स
 सामभिरुन्नीयते प्रभो. ५।५
 एवं हास्य सर्वे पाप्मानः प्रदूयन्ते छांदो. ५।२४।२
 एवं हि प्रणवं ज्ञात्वा न्यभुते परमं पदम् आगम. २७
 एवं हि यस्य शक्तयश्चानेधाऽऽह्लादिनी राधिको. ४
 एवं हेतुफला जाति प्रविशन्ति
 मनीषिणः । यावद्धेतुफलावेशः
 संसारस्तावदायतः अ. शां. ५४
 एवं हैव विष्णुं समानं विष्वज्जोविनेशुः बृह. १।३।७
 एवं हैव भिया यशसा तपति
 योऽस्या एतदेवं वेद बृह. ५।१४।३
 एवं हैव स प्रजया पशुभिः.. सन्धीयते ३ ऐत. १।६।३
 एवं हैव विदं सर्वाणि भूतान्यवन्ति बृह. १।५।२०
 एवं हैव विदं सर्वाणि भूतानि प्रति-
 कल्पन्ते, अयमागच्छति बृह. ४।३।३७
 एवं हैव विदे सर्वाणि
 भूतान्यरिष्टिमिच्छन्ति बृह. १।४।१६
 एवं हैवैमान् प्राणान्त्संभवर्ह बृह. ६।१।१३
 एवं हैवैवं विद्यद्यपि बह्विषपापं कुरुते
 सर्वमेव. तत्संज्ञाय शुद्धः बृह. ५।१४।८
 एवं हैवैवं विद्यद्यपि.. तत्सत्संस्थाय
 (मा. पा.) बृ. उ. ५।१४।८
 एवं हैवैष यन्ता(रं) निलयनं प्रापयति छाग. ३।५
 एवं हैवैषोऽभिसृत्स्वराणामेव धुर्याणां
 चक्रमतामरीणामुत्प्लवति छाग. ५।३
 एवं हैष इतश्चेतश्चासुतश्च सम्प्रव्रत
 इवोपशु(घु)ष्यत इवोपस्कन्द-
 मभिरुह्णाति छाग. ३।५
 एवं हैष प्राज्ञेनात्मना पोषितो न ब्रूते.. छाग. ६।३
 एवं हैष संकीडति छाग. ३।५
 एवं ह्येताः पञ्चविधा अनुसस्यन्ते,
 यत्प्राक्तृचाशीतिभ्यः सैकविधा १ ऐत. ३।४।३
 एवा ते गर्भे एजतु सहावैतुजरायुणा बृ. उ. ६।४।२३
 एवा मे अस्तु धान्यं सहस्रधारमक्षितं महाना. १।४।२१

एवैष कृत्स्नक्षय एको जागर्ति	मैत्रा. ६।१७	एष उ वा उद्गीथः प्राणावा उद्गीथः	बृ. उ. १।३।२३
एष आकाशात्मैव, एष कृत्स्नक्षय		एष उ स्वरोयदेतदक्षरमेतदमृतमभयं	
एको जागर्ति	मैत्रा. ६।१७	तत्प्रविश्य देवा अमृताः...अभवन् छां. उ. १।४।४	
एष आत्मा न नश्यति, यं ब्रह्म-		एष उ होव सर्वे देवाः	बृह. १।४।६
चर्येणानुविन्दते	छान्दो. ८।५।३	(एवमेव) एष एतत्प्राणान् गृहीत्वा	
एष आत्मा नृसिंहश्चिद्रूप एवा-		स्वे शरीरे.. यथाकामं परिवर्तते	बृह. २।१।१८
विकारोऽप्युपलब्धः	नृसिंहो. ९।१	एष एत्यवीरहा रुद्रो जलासमेवजीः,	
एष आत्माऽपहतपाप्माविजरोत्रि-		वित्तेऽक्षेममनीनशद्वातीकारो-	
मृत्युर्विशोको... सत्यकामः		ऽप्येतु ते	नीलरु. १।३
सत्यसङ्कल्पः [छां.उ.८।१।५+	मैत्रा.७।७	एष एव क्षयस्तस्याः (वासनायाः)	
एष आत्माऽहमव्ययः	ते. विं. ५।४	ब्रह्मेदमिति निश्चयः	अ. पू. ५।१९
एष आत्मेतिहोवाच [छांदो.८।३।४	+ ८।७।४	एष एव उवलम्बे एव सर्वतोमुख	
+ ८।८।३+८।११।१+	मैत्रा. २।२	एष एव नृसिंहः, एष एव भीषणः	नृसिंहो. ४।२
एष आत्मेत्याह भगवान् मैत्रिः	मैत्रा. २।२	एष एव उवलम्बेव हि व्याप्ततमः, एष एव	
एष आदेशः, एष उपदेशः..	तैत्ति. १।११।४	सर्वतोमुख एष एव हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
एष इमं लोकमभ्यार्चत्पुरुषरूपेण		एष एव उवलम्बेव होवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५।४
य एष तपति	१ ऐत. २।१।१	एष एव नमाम्येष एवाहमेव योगारूढो	
एष ईश्वरस्तत्सर्वगतः	नृसिंहो. ५।१	ब्रह्मण्येवानुष्टुभंसन्दध्यादोङ्कारइति	नृसिंहो. ४।२
(अथ) एष उ एव अकार व्याप्ततमार्थ		एष एव नमाम्येष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
आत्मन्येव नृसिंहेदेवेब्रह्मणि वर्तते	नृसिंहो. ५।१	एष एव नमाम्येष होवोत्कृष्टः,	
एष उ एव बिभ्रद्वाजः; प्रजा वै		एष एवाहम्	नृसिंहो. ५।४
वाजस्ता एष विभर्ति	१ ऐत. २।२।१	एष एव नृसिंह एष एव भीषणः	नृसिंहो. ४।२
एष उ एव बृहस्पतिः, वाग्वै बृहती	बृह. १।३।२०	एष एव नृसिंह एष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
एष उ एव ब्रह्मणस्पतिः, वाग्वै ब्रह्म,		एष एव नृसिंह एष होवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५।४
तस्या एषपतिः, तस्माद्ब्रह्मणस्पतिः	बृह. १।३।२१	एष एव परम आनन्दः, एष ब्रह्मलोकः	बृह. ४।३।३३
एष उ एव भामनीः एष हि		एष एव परमो धर्मः, सत्यात्..	
सर्वेषु लोकेषु भाति	छान्दो. ४।१।५।४	कदाचिन्न प्रमदितव्यम्	अस्मजा. २।७
एष उ एव वामनीः, एष हि सर्वाणि		एष एव भद्रः, एष एव न मृत्युमृत्युः	नृसिंहो. ४।२
वामानि नयति	छान्दो. ४।१।५।३	एष एव भद्रः, एष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
एष उ एवासाधुकर्म कारयति(पाठः)	कौ.उ. ३।८	एष एव भद्रः, एष होवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५।४
एष उ एव साम	बृह. १।३।२२	एष एव भीषणः, एष एव भद्रः	नृसिंहो. ४।२
एष उ एवैतदिन्द्रस्यात्मा भवति	कौ. उ. २।६	एष एव भीषणः, एष एव होवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५।४
एष उ एवैनमसाधु कर्म कारयति तं		एष एव भीषणः, एष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
यमेभ्यो...नुनुत्सत	कौ. उ. ३।९	(अथ) एष एव मकारो महाविभूत्यर्थ	
एष उ एवेषु सर्वेष्वेतेषु परिरूपायते	छांदो. ८।७।४	आत्मन्येव नृसिंहेदेवेब्रह्मणिवर्तते	नृसिंहो. ५।६
एष उभयात्मैवैवित्	मैत्रा. ६।९	एष एव महानेष एव विष्णुः	नृसिंहो. ४।२
एष उत एवास्यात्मै तदात्मा भवति		एष एव मनोनाशस्त्वविद्यानाशएवच	महो. ४।११०
थ एवं वेद	कौ. उ. २।६	एष एव महानेष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५।१
		एष एव महानेष होवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५।४

एष एव मृत्युमृत्युरेष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५११
एष एव मृत्युमृत्युरेष ह्येवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष एव वामनीः, एष एव सर्वाणि	
वामानि नयति..य एवं वेद	छां.उ. ४।१५।३
एष एव विष्णुः, एष एव ज्वलन्	नृसिंहो. ४१२
एष एव विष्णुरेष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५११
एष एव विष्णुरेष ह्येवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष एव वीरः, एष एव महानेष एव विष्णुः	नृसिंहो. ४१२
एष एव वीरः, एष एवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष एव वीरः, एष व्याप्ततमः	नृसिंहो. ९११
एष एव सर्वतोमुखः, एष एव नृसिंहः	नृसिंहो. ४१२
एष एव सर्वतोमुखः, एष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५११
एष एव सर्वतोमुखः, एष ह्येवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष(उ) एष(वा) अकार आप्ततमार्थ	
आत्मन्येव नृसिंहे देवे वर्तते	नृसिंहो. ५११
एष एवास्मेति होवाच	नृसिंहो. ९११०
एष एवादेशः, एष एवोपदेशः	भस्मजा. २।७
एष एवाहमेव हि व्याप्ततम	
आत्मैव नृसिंहः	नृसिंहो. ५११
एष एवाहमेव ह्येवोत्कृष्टस्तस्मादात्मा	
ह्येवैनं जानीयात्	नृसिंहो. ५१४
एष एवाहमेव योगारूढो ब्रह्मण्ये-	
वानुष्ठुमं सन्दध्यात्	नृसिंहो. ४१२
एष एवोमः, एष ह्येवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष एवोङ्कार उत्कृष्टतमार्थः	नृसिंहो. ५१२
एष एवोङ्कार उत्कृष्टतमार्थ आत्मन्येव	
नृसिंहे देवे ब्रह्मणि वर्तते	नृसिंहो. ५१३
एष एवोमः, एष एवोत्कृष्टः	नृसिंहो. ५१४
एष एवोमः, एष हि व्याप्ततमः	नृसिंहो. ५११
एष एवोमः, एष एव वीरः	नृसिंहो. ४१२
एष एवोत्कृष्टः, एष एव महान्	नृसिंहो. ५१४
एष ओङ्कार आख्यातो धारणा-	
भिर्निबोधत	ना. वि. ८
एष कृत्स्नश्च एको जागर्ति	मैत्रा. ६।१७
एष चाभ्यन्तरो योगीयथातेकथितः..	दुर्वासो. २।१२
एषणात्रयवासनात्रयममत्वाहंकारादि-	
वमनमिव हेयमभिगम्य..	प. हं. प. १
एष स आत्माऽन्तर्याम्यमृतः [बृह.	३।७।३+४।२-३
एष स आत्मासर्वान्तरः [बृह. ३।४।१,	१, २+५।१

एष तेऽग्निर्नचिकेतःस्वर्गोयमवृणीथा	
द्वितीयेन वरेण	कठो. १।१९
एष तत्स्थः सविताख्यो यस्मादेवेमे	
चन्द्रर्क्षगृहसंवत्सरादयः सुयन्ते	मैत्रा. ६।१६
एष तुरीय एष एवोम एष एव वीरः	नृसिंहो. ४१२
एष तु वा अतिवदति यः सत्येना-	
तिवदति	छां.उ. ७।१६।१
एष तुद्देशतः प्रोक्तः	भ. गी. १०।४०
एष ते कामकामाय स्वाहा	महाना. १४।३
एष ते योनिः सूर्याय त्वा भ्राजस्वते	चित्र्यु. १६।१
एष ते मन्यो मन्यवे स्वाहा	महाना. १४।४
एष दृष्टोऽदृष्टोऽव्यवहार्योऽप्यल्पो	
नाल्पः साक्ष्यविशेषोऽनन्यः..	
अध्वयः परमात्मा	नृसिंहो. ९।७
(तथैव) एष देववत्तः स्वप्न	
आनन्दमुपयाति	ब्रह्मो. १
एष देवपथो ब्रह्मपथ एतेन प्रतिपद्य-	
माना इमं मानवमावर्त नावर्तन्ते	छान्दो. ४।१५।६
एष देवयानः पन्थाः	छान्दो. ९।१०।२
एष देवः स्वप्ने महिमानमनुभवति	प्रश्नो. ४।९
एष धर्मो यातो भवत्यनन्तरस्त्वैवैन-	
मुपमंत्रयते ददाम त इति	कौ.उ. २।१, २
एष नित्यो महिमा ब्राह्मणस्य [बृ. ४।४।२३	+ इतिहा. २०
एष पन्थाः, एतत्कर्म्म, एतद्ब्रह्म	१ ऐत. १।११.१
एष पन्थाः परिव्राजकानां	
वीराध्वनि वाऽनाशके वाऽपां	
प्रवेशे वा ..	याज्ञव. २
एष पन्था ब्रह्मणा हानुविस्तस्तेनैति	
ब्रह्मवित्पुण्यकृत्तैजसश्च	बृह. ४।४।९
एष पन्था ब्रह्मणा हानुविस्तस्तेनैति	
सन्न्यासी ब्रह्मविदित्येवमेवैष भगवन्	जावा. ५
एष परमात्माऽपरिमितोऽजोऽवर्क्यो-	
ऽचिन्त्यः, एष आकाशात्मा	मैत्रा. ६।१७
एष परमात्मा पुरुषो नाम	आत्मो. ६
एष परमेश्वरः, एष भूताधिपतिः	मैत्रा. ७।७
एष परोरजा इति, सर्वेषु लोके रज	
उपर्युपरि तपति	गायत्र्यु. २
एष पर्जन्यो मघवानेष वायुरेष	
पृथिवी रयिर्देवः सवसवामृतं च	प्रश्नो. २।५

एष पुण्यकृतां लोकानेष		एष योनिः सर्वस्य [माण्डू. ६	+रामो. २।४
मृत्योर्हिरण्मयम्	महाना. ६।६	[ग. शो. १।४+५।६+	सुबालो. ५।१५;
एष पुरुषो न शृणोति न पश्यति	प्रश्नो. ४।२	[नृ.पू. ४।२;	नृसिंहो. १।४
एष प्रणव इत्येवं ह्याह	मैत्रा. ६।४	एष योऽयं दक्षिणेऽक्षन् पुरुषस्तंवा	
एष प्रणव ओमिति	छान्दो. १।५।१	एतमिन्ध* सन्तमिन्द्रइत्याचक्षते	बृह. ४।२।२
एष प्रजापतिर्यद्वृद्धयम्, एतद्रक्षैतत्सर्वम्	बृह. ५।३।१	एष रज उपर्युपरि तपति	बृह. ५।१४।३
(एवमेव) एष प्राज्ञ आत्मेदं शरीर-		एष रसो यच्चक्षुः सतो ह्येष रसः	बृह. २।३।४
मनुप्रविष्ट आलोमभ्य आ नखेभ्यः	कौ. उ. ४।१९	एषर्ग्यजुः परमेतच्च सामायम-	
एष प्राण इतरान्प्राणान् पृथक्-		थर्वेयमन्या च विद्या	त्रिपुरो. १६
पृथगेव सन्निधत्ते	प्रश्नो. ३।४	एषर्ग्यजुः परमेतच्च सामेवायम-	
एष प्राण एव प्रज्ञात्माऽऽनन्दो-		थर्वेयमन्या च विद्याम् (पाठः)	त्रिपुरो. १६
ऽजरोऽमृतो न साधुना कर्मणा		एष लोकपाल एष लोकाधिपति-	
भूयान्नो एवाऽसाधुना कर्मणा..	कौ. उ. ३।९	रेष सर्वेश्वरः स म	
एष प्राणजयोपायः सर्वमृत्यूपघातकः	शाण्डि. १।७।४३	आत्मेति विद्यात्	कौ. उ. ३।९
(तथैव) एष प्राणो यदा याति		एष वः पन्थाः सुकृतस्य लोके	मुण्ड. १।२।१
संस्तृष्टमाकृष्य	ब्रह्मो. १	एष वः पुण्यः सुकृतो ब्रह्मलोकः	मुण्ड. २।२।६
एष ब्रह्मलोकः सम्राडिति		एष वा अग्नेर्योनिर्यः प्राणः	
हैनमनुशशास याज्ञवल्क्यः	बृह. ४।३।३२	प्राणंगच्छ स्वांयोनिरगच्छस्वाहा	ना. प. ३।७७
एष ब्रह्मलोकःसम्राडेनंप्रापितोऽसीति		[+याज्ञव. १	प. हं. प. ३
होवाच याज्ञवल्क्यः	बृह. ४।४।२३	एष वा अर्धर्चः, एष ह्येभ्यः	
एष ब्रह्मविदां वरिष्ठः, सत्येनलभ्यः	मुण्ड. ३।१।४	सर्वेभ्योऽर्धेभ्योऽर्चत	१ ऐत. २।२।८
एष ब्रह्मा च विष्णुश्च रुद्र एष		एष वा ऋगेष ह्येभ्यः सर्वेभ्यो	
हि भास्करः	सूर्यता. १।६	भूतेभ्योऽर्चत	१ ऐत. २।२।७
एष ब्रह्मैव इन्द्र एष प्रजापति-		एष वा अक्षरम्, एष ह्येभ्यःसर्वेभ्यः	
रेते सर्वे देवा इमानि च पञ्च		क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति	१ ऐ. २।२।१०
महाभूतानि	२ ऐत. ५।३	एष वा उद्गीथः प्राणो वा उत्प्राणेन	
एष भर्ग इति रुद्रो ब्रह्मवादिनः	मैत्रा. ६।७	हीद* सर्वमुत्तम्यम्	बृह. १।३।२३
एष भर्गव्यः, भाभिर्गोतिरस्य		एष वायुरेष पृथिवी रयिर्देवः	
हीति भर्गः	मैत्रा. ६।७	सदसच्चासृतं च यत्	प्रश्नो. २।५
एष भुवनस्य मध्ये भुवनस्य गोप्ता	महाना. ६।५	एष वाव ते गोप्यायेति	
एष भूतपालः [बृ. उ. ४।४।२२+	मैत्रा. ७।७	(गोपाय्यातेति)	शौनको. १।३
एष भूताधिपतिः [बृ. उ. ४।४।२२	मैत्रा. ७।७	एष वाव विजिज्ञासितभ्योऽन्वेष्टव्यः	मैत्रा. ६।८
एष भूतानामधिपतिर्ब्रह्मणः सायुज्य*		एष विधिर्वीराध्वानेवाऽनाशकेवास-	
सलोकतामाप्नोति	महाना. १०।२	म्प्रवेशेवाऽग्निप्रवेशेवामहास्थानेवा	प. हं. प. ४
एष म आत्माऽन्तर्हृदयेऽणीयान्	छां. ३।१४।३, ४	एष वीरो नृसिंह एव	नृसिंहो. २।८
एष मधुकृत ऋग्वेद एव पुष्पम्	छान्दो. ३।१।२	एष वीरो नारसिंहेन वाऽनुष्टुभा	
एष यज्ञस्य पुरस्ताद्युज्यते	२ प्रणवो. ४	मन्त्रराजेन तुरीयं विद्यात्	नृसिंहो. २।८
एष योगो वरो देहे सिद्धिमार्ग-		एष वेदो विश्वकर्मा महात्मा सदा	
प्रदर्शकः	वराहो. ५।४०	अजानां हृदये सन्निविष्टः	श्वेता. ४।१७

एष वै कृत्स्न आत्मा यद्वहती १ ऐत. ३।५।३
 एष वै गोपा एष हीदं सर्वं
 गोपायति... १ ऐत. १।६।२
 एष वै पदमेष हीमानि सर्वाणि
 भूतानि पाति तस्मात्पदम् १ ऐत. २।२।९
 एष वै पृथग्वत्समात्मा वैश्वानरः
 छान्दो. ५।१४।१
 एष वै प्रतिष्ठात्मा वैश्वानरः
 छान्दो. ५।१६।१
 एष वै बहुल आत्मा वैश्वानरो
 यं त्वमात्मानमुपास्ते छान्दो. ५।१५।१
 एष वै यजमानस्य लोकः [छान्दो. २।२४।५, ९, १५
 एष वै रयिरात्मा वैश्वानरः
 छान्दो. ५।१६।१
 एष वै रयिर्यः पितृयाणः
 प्रश्नो. १।९
 एष वै विश्वरूप आत्मा
 वैश्वानरः यं त्वमुपास्ते छान्दो. ५।१३।१
 एष वै सम्प्रति प्राणो यन्मज्जैतद्रेतो
 न ह वा ऋते प्राणाद्रेतः सिञ्चते ३ ऐत. २।२।२
 एष वै सुतेजा आत्मा वैश्वानरो
 यं त्वमात्मानमुपास्ते छान्दो. ५।१२।१
 एष वै सोम्य चतुष्कलो पादो
 ब्रह्मणः प्रकृतवान्... छान्दो. ५।६।२
 एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मण
 आयत्तनवाज्ञाम छान्दो. ४।८।३
 एष वोऽस्त्विष्टकामधुक् भ. गी. ३।१०
 एष सर्वेश्वर एष सर्वान्तर्यामी ग. शो. ५।७
 एष वै सोम्यचतुष्कलः पादो ब्रह्मणो-
 ऽनन्तवाज्ञाम छान्दो. ४।६।३
 एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणो
 ज्योतिष्माज्ञाम छान्दो. ४।७।३
 एष ज्योतिष्मात्मा प्रतिष्ठितः मुण्ड. २।२।७
 एष वै यज्ञेयज्ञोऽह्न्यहर्वेपुदेवोऽध्यह्नः १ ऐत. ३।४।१
 (पदमेव) एष सम्प्रसादोऽस्माच्छरी-
 रात्समुत्थाय परं ज्योतिरुपसम्पद्य
 स्वेन रूपेणामिनिष्पद्यते छान्दो. ८।१२।३
 एष सर्वज्ञ एष सर्वान्तर्यामी [ग. शो. १।४+रामो. २।४
 एष सर्वज्ञ एष सर्वेश्वरः सुबालो. ५।१५
 एष सर्वज्ञ एषोऽन्तर्याम्येष योनिः
 सर्वस्य, प्रभवप्ययौहिभूतानाम्
 [नृ. पू. ४।२ नृसिंहो. १।५
 एष सर्वभूतान्तरात्मा मुण्ड. २।१।४

एष सर्वाधिपतिः, एषोऽन्तर्यामी सुबालो. ५।१५
 एष सर्वान्तर्यामी [ग. शो. ५।७+ रामो. २।४
 एष सर्वेश्वरः, एष सर्वज्ञः [माण्डू. ६+नृ. पू. ४।२
 [नृसिंहो. १।५ + रामो. २।४+ ग. शो. १।४
 एष सर्वेश्वरः, एष सर्वाधिपतिः सुबालो. ५।१
 एष सर्वेश्वरः, एष भूताधिपतिः, एष
 भूतपालः, एष सेतुर्विधरणः बृह. ४।४।२१
 एष सर्वेश्वरश्चैव सर्वज्ञः सूक्ष्मभावनः ना. प. ८।१७
 एष सर्वेश्वरः, स म आत्मेति
 विद्यात् कौ. च ३।९
 एष सर्वेश्वरो विभुः । सर्वदेवमयः
 सर्वप्रपञ्चाधारगर्भितः । सर्वा-
 क्षरमयः कालः [ना. प. ८।५ +तुरीयो. ३
 एष सर्वेषु भूतेषु गृहोत्तमा न प्रकाशते कठो. ३।१२
 एष साचामश्चेति तत्साम्नः सामन्तं बृह. १।३।२२
 एष सिद्धिकरः, एतस्माद्वयानादौ
 प्रयुज्यते अ. शिखो. ३
 एष सुतेषु जागर्ति कामं कामं.. कठो. ५।८
 एष सुविज्ञेयो बहुधा चिन्त्यमानः कठो. २।८
 एष सूर्यः, एष पर्जन्यो मधवान् प्रश्नो. २।५
 एष सेतुर्विधरणः, एष हिस्त्रत्वात्मेशानः
 शम्भुर्मवो रुद्रः प्रजापतिः.. मैत्रा. ७।७
 एष सेतुर्विधरण एषां लोकाना-
 मसम्भेदाय.. बृह. ४।४।२२
 एष सोमो राजा तदेवानामन्नं,
 तं देवा भक्षयन्ति छांदो. ५।१०।४
 एष स्वधर्माभिभूतो यो वेदेषु.. मैत्रा. ४।४।३
 एष स्वधर्मोऽभिहितो यो वेदेषु न
 स्वधर्मातिक्रमेणाश्रमी... मैत्रा. ४।३
 एष ह यन्निदं सर्वं पुनाति छां. च. ४।१६।१
 एष ह वा अग्नेर्योनिर्यः प्राणः जावा. ४
 एष शुक्ल एष नील एष पीत
 एष लोहितः.. छान्दो. ८।५।१
 एष ह वा अश्वमेधं वेद बृह. १।२।७
 एष ह वा अश्वमेधः, य एष तपति बृह. १।२।७
 एष ह वा उदक्प्रवणो यज्ञः छांदो. ४।१७।९
 एष ह वै तत्सर्वं वक्ष्यतीति ते ह
 समित्पाणयो भगवन्तं पिप्पलाद-
 मुपसन्नाः प्रश्नो. १।१

एष ह वै यज्ञस्यमात्रां वेद यएवंवेद	छांदो. २।२४।१६	एष ह्येनं चाक्षुषं प्राणमनुगृह्णानः	
एष ह वै सत्यधर्मो यदादित्यस्या-		पृथिव्यां यादेवता सैषा पुरुषस्या-	
दित्यत्त्वम्	मैत्रा. ६।३५	पानमवष्टभ्य.. व्यानः	प्रश्नो. ३।८
एष ह यन्निदं सर्वं पुनाति	छान्दो. ४।१६।१	एष होभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यः	
एष ह वै रयिः पितृयाणः	प्रश्नो. १।९	क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति	१ ऐत. २।२।१०
एष ह वै सत्यधर्मो यदादित्यस्या-		एष होव आततमः, एष हि साक्षी	नृसिंहो. ५।१
दित्यत्वं तच्छुद्धं पुरुषलिङ्गम्	मैत्रा. ६।३५	एष होव कामगानस्येष्टे	छां. उ. १।७।९
एष हि खल्वात्माऽन्तर्हृदयेऽणीया-		एष होव साधु कर्म कारयति	कौ. उ. २।८
निद्रोऽभिरिव विश्वरूपः	मैत्रा. ७।७	एष होवानन्दयति	तैत्ति. २।७
एष हि खल्वात्मेशानः शंभुर्भवो..	मैत्रा. ६।८	एष होवैनं साधु कर्म कारयति तं	
एष हि खल्वात्मेशानः शम्भुर्भवो..		यमेभ्यो लोकेभ्य उज्जिनीषते	कौ. उ. ३।९
शास्ताऽच्युतो विष्णुः..	मैत्रा. ७।७	एष होष कामगानस्येष्टे (मा. पा.)	छां. उ. १।७।९
एष हि देवः प्रदिशो नु सर्वाः..	महाना. २।१+	(अथाह) एषा गतिरेतदमृतमेत-	
[तै. आ. १०।१।३	+सूर्यता. १।३	त्सायुज्यत्वं निर्वृतत्वं तथाचेति	मैत्रा. ६।२२
एष हि ब्रह्माष्टाष्टाभोताप्रातारसयिता		एषाऽमौ हुतमादित्यं गमयति	मैत्रा. ६।३७
मन्तावोद्धा कर्ता विज्ञानात्मापुरुषः	प्रश्नो. ४।९	एषा ते काम दक्षिणा	चिन्त्यु. १०।२, ५
एष हि वा अङ्गानां रसः, तस्माद्यस्मा-		एषा तेऽभिहिता साङ्ख्ये	भ. गी. २।३९
चाङ्गात्प्राण उक्तामति	बृह. १।३।१९	एषाते शाम्भवीमुद्रा गुप्ताकुलवधूरिव	अमन. २।९
एष हि व्याततम इदं सर्वं यदय-		एषात्मशक्तिः, एषा विश्वमोहिनी..	देव्यु. १२
मात्मा मायामात्रः	नृसिंहो. ५।१	एषाऽत्र ब्रह्मपदवी, एषोऽत्रद्वारविवरः,	
एष हि सर्वत्र सर्वदा सर्वात्मा सन्		अनेनास्य तमसःपारं गमिष्यति	मैत्रा. ६।३०
सर्वमति (असौहीति पाठः)	नृसिंहो. ४.२	एषा देवी विश्वयोनिर्महात्मा	गुह्यका. ६०
एष हि सर्वाणि वामानि		एषा निदाघ सौषुप्तस्थितिरभ्यास-	
नयति..य एवं वेद	छांदो. ४।१५।३	योगतः	अ. पू. २।१३
एष हि सर्वेषु लोकेषुमाति.. यएवंवेद	छांदो. ४।१५।४	एषा पश्चात् सर्वत एतया यज्ञस्तपते	२ प्रणवो. ४
एष हि साक्षी, एष हीश्वरः	नृसिंहो. ५।१	(अतः) एषा ब्रह्मसंवित्तिर्भावाभाव-	
एष हि स्वप्रकाशोऽसङ्गोऽन्यत्र		कलाविनिर्मुक्ता	बह्वचो. २
वीक्षत आत्माऽतो नान्यथाप्राप्तिः	नृसिंहो. ५।३	एषा ब्राह्मी स्थितिः पार्थ	भ. गी. २।७२
एष ह्यर्वाग्निलश्मस ऊर्ध्वः..		एषा ब्राह्मीस्थितिःस्वच्छानिष्कामा	
प्राणा वै यशो विश्वरूपम्	बृह. २।२।३	विगतामया । आदाय विहरन्नेवं	
एष ह्यस्य सर्वस्य स्वात्मान-		सङ्कटेषु न मुह्यति	महो. ६।७३
मनुजानाति नहीदं सर्वं		एषामज्ञानजन्तूनांसमस्तारिष्टशान्तये ।	
स्वत आत्मवित्	नृसिंहो. ८।३	यद्बोद्धव्यं ... तद्ब्रवीम्यहम्	निरालं. ३
एष ह्यात्मानं प्रकाशयति,		(एवमेव) एषा माया स्वाव्यतिरिक्तानि	
सर्वसंहारसमर्थः परिभवा-		पूर्णानि क्षेत्राणि दर्शयित्वा	
सहः प्रमुर्व्यातः	नृसिंहो. २।८	जीवेशाभासेन करोति	नृसिंहो. ९।३
एष ह्यंतर्मुनेष्वं वरीवर्ति	१ ऐत. १।६।२	एषा योनिः सर्वेषाम्, प्रभवाप्ययौ	
एष ह्युभौ गमिष्यावः	कौ. उ.	हि भूतानाम्	श्रीवि. ता. ४।१
एष होतद्धुतमज्ञं समुन्नयति तस्मादेताः			
सप्ताचिषो भवन्ति	प्रश्नो. ३।५		

एषा विश्वमोहिनी पाशाङ्कुश-
धनुर्बाणधरा देव्यु. १२
एषा वेदोपनिषत् तैत्ति. १।११।४
एषा वै नृसिंहगायत्री देवानां
वेदानां निधनं भवति नृ. पू. ४।३
एषा वै प्रजापतिर्विश्वभृत्तनूः मैत्रा. ६।६
एषा वै ब्रह्मेकता, अत्र हि सर्वे
कामाः समाहिता इत्यत्रोदाहरन्ति मैत्रा. ६।३५
एषा वै महालक्ष्मीर्यजुर्गायत्री चतु-
विंशत्यक्षरा भवति नृ. पू. ४।३
एषा वै सर्वेश्वरी सर्वाद्या सनातनी
कृष्णप्राणाधिदेवाऽर्चन्त राधिको. ५
एषा व्याहृतिश्चतुर्णां वेदानामानु-
पूर्व्येण भूर्भुवः सुवरिति २ प्रणवो. १८
एषा श्रीमहाविद्या, य एवं वेद देव्यु. १२
(अथ) एषा समावर्तनीयेति वेदि-
तव्या संहिता भवति संहितो. २।१
एषा सरस्वती देवी सर्वभूतगुहाश्रया यो.शि. ३।८
एषा सर्वेश्वर्येषा सर्वोत्तमैषाऽन्तर्या-
म्येषा योनिः, सर्वेषां प्रभवाप्ययौ
हि भूतानाम् श्रीवि.ता. ४।१
एषा सा वैष्णवी मुद्रा सर्वतन्त्रेषु
गोपिता [शाण्डिल्यो. १।७।१४
एषा सोम्य तेऽस्माद्विद्यात्मविद्या छांदो. ४।१४।१
एषाऽस्य पत्नी विराट् तयोरेष
स५स्तावोयएषोन्तर्हृदयआकाशः बृह. ४।२।३
एषाऽस्य परमा गतिः, एषाऽस्य परमा
सम्पत्, एषोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।३२
एषाऽस्य परमा सम्पत्, एषोऽस्य
परमो लोकः बृह. ४।३।३२
एषा हि चञ्चलास्पन्दशक्तिश्चित्तत्व-
संस्थिता। तांविद्धि मानसीं शक्तिं. महो. ४।१००
एषा हि जीवन्मुक्तेषु तुर्यावस्थेति
विद्यते।.. तुर्यातीतमतः परम् महो. ५।३५
एषा हि न प्राणोऽपानो व्यान
उदानः समानोऽनः.. बृह. १।५।३
एषां भूतानां पृथिवी रस पृथिव्या
आपो रसः, अपामोषधयो

रसः, ओषधीनां पुरुषो रसः,
पुरुषस्य वाप्रसः.. छान्दो. १।१।२
एषां वै भूतानां पृथिवी रसः,
पृथिव्या आपः, अपामोषधयः,
ओषधीनांपुष्पाणि, पुष्पाणां फलानि,
फलानां पुरुषः, पुरुषस्य रेतः बृह. ६।४।१
एषां भूतानां ब्रह्म प्रपद्ये कुंडिको. १४
एषां लोकानामसम्पेदाय नैत ५.. छान्दो. ८।४।१
एषां लोकानां संतत्या एवं संतता
हीमे लोकास्तदस्य द्वितीयं जन्म २रेत. ४।३
एषु सर्वेषु भूतेषु गृहोत्समा न
प्रकाशते। दृश्यतेत्वप्रया बुद्ध्या..
(मा. पा.) कठो. ३।१२
एषु सुप्तेषु जागर्ति... (मा. पा.) कठो. ५।७
एषु हीमे सर्वे देवाः बृह. ३।१।८
एषैव सर्वम् (आत्मा-नृसिंहः) नृसिंहो. ९।१
एषैव सा, स यस्मा अन्वाह
तस्य प्राणांश्चायते बृह. ५।१४।४
एषैवात्मा सनातनः ते. वि. ६।८
एषैवालम्बनंज्ञात्वा ब्रह्मलोकेमहीयते गुह्यका. ४०
एषैवालम्बनं श्रेष्ठं सैषैवालम्बनं परम् गुह्यका. ४०
एषैवास्य प्रजापतेः स्थविष्ठा तनूर्या
लोकवतीति मैत्रा. ६।६
एषोऽग्निस्तपत्येष सूर्य एष पर्जन्यो
मघवानेष वायुरेष पृथिवी
सदसच्चाधृतं च यत् प्रश्नो. २।५
एषोऽणुरात्मा चेतसा वेदितव्यः मुण्ड. ३।१।९
एषोऽत्र द्वारविबरः, अनेनास्य
तमसः पारं गमिष्यति मैत्रा. ६।३०
एषोऽत्र ब्रह्मपथः सौरं द्वारं
भित्त्वोर्ध्वेन विनिर्गताः मैत्रा. ६।३०
एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा
सोऽविमुक्ते प्रतिष्ठितः रामो. ३।१
एषोऽन्तर्यामी, एष योनिः सर्वस्य, सुबालो. ५।१५
प्रभवाप्ययौ हि भूतानाम् रामो. २।४
[+ना.प. ८।१७+ ग. शो. १।४
एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर एवाभितः मैत्रा. ६।१,२

एषोऽसौ परमहंसो भानुकोटि-

प्रतीकाशः, येनेदं व्याप्तं

तस्याष्टधा वृत्तिर्भवति

हंसो. ६

एषोऽस्य दोषेण दुष्यति

छान्दो. ८।१०।१,२

एषोऽस्य परमात्मनः परम आनन्दः बृह. ४।३।३२

एषोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।३२

एषो ह देवः प्रदिशो ऋ सर्वाः

(एषदेतितै. आरण्यक.) पूर्वो ह

जातः स उ गर्भे अन्तः श्वेता. २।१६ + वा. सं. ३२।४

एष्टन्या बहवः पुत्रा यद्येकोऽपि

गयां व्रजेत् । यजेत वाऽश्वमेधं.. इतिहा. ९५

एहिव्येवत्वाज्ञपयिष्यामि [कौ. उ. १।१ + ४।१८

एह्यास्व व्याख्यास्यामि ते, व्याच-

क्षाणस्य तु मे निदिध्यासस्व बृह. २।४।४

एहोहीति तमाहुतयः सुवर्चसः

सूर्यस्य रश्मिभिर्यजमानं वहन्ति मुण्ड. १।२।६

ए वागीश्वर्यैचविद्याहे ह्रीं कामेश्वर्यैच

धीमहि । तन्नः ह्रीं प्रचोदयात् वनदु. १४७

ऐ

ऐकात्म्यप्रत्ययसारं प्रपंचोपशमं

शिवमद्वैतं चतुर्थं [ग. शो. १।४ + ५।७ + रामो. २।४

ऐक्यत्वानन्दभोगाच्च सोऽयमात्मा

चतुर्विधः

ना. प. ८।११

ऐक्यं तत्त्वं लये कुर्वन्

ध्यायेदसिपदं सदा

शु. र. २।७

ऐक्यादानन्दभोगाच्च...

नृसिंहो. १।३

ऐतदात्म्यमिदं सर्वम्, तत्सत्यं स

आत्मा तत्त्वमसि श्वेतकेतो

छां. उ. ६।८।७ +

[६।९।४ + ६।१०।३ + ६।११।३ +

६।१२।३ +

[६।१३।३ + ६।१४।३ + ६।१५।३ +

६।१६।३

ऐतदात्म्यं हीदं सर्वम्

नृसिंहो. ८।५

ऐतरेयकोषीतकीनाद्विन्द्यात्मप्रबोध-

निर्वाणमुद्रलाक्ष्मालिकात्रिपुरा-

सौभाग्यबह्वचानामृवेदगतानां

दशसङ्ख्याकानामुपनिषदां 'वाङ्मे-

मनसि' इति शान्तिः

मुक्तिको. १।५३

ऐतरेयं च छान्दोग्यं बृहदारण्यकं..

मुक्ति. १।३७

ऐन्द्रनीलं पूजितं विष्णुनासीलिङ्गं..

सि. शि. २१

ऐन्द्रं धनुर्मेणिधनुः.... स्वर्गातं

च मृतं ब्रूयात्

शिवो. ७।८९

ऐरावत-पुण्डरीक-वामन-कुमुदाञ्जन.,

चतुरस्रदेवताः

ना. पू. ता. ६।१

ऐरावतं गजेन्द्राणां

अ. गी. १०।२७

ऐहिकामुष्मिकत्रातसिद्धयै मुक्तेश्च

सिद्धये । बहु कृत्यं पुरा स्यान्मे.. अवधू. ९

ऐहिके समनुप्राप्तेमांस्मरेद्दामसेवकम्,

यो रामं संस्मरेन्नित्यं..

रामर. ४।११

ऐश्वरं पुरुषोत्तम

अ. गी. ११।३

ऐश्वर्यं यस्य पूजनान्

रा. पू. १।५

ऐं त्रिपुरादेव्यै च विद्याहे ह्रीं कामे-

श्वर्यै च धीमहि । सौः तन्नः शक्तिः

प्रचोदयात्

वनदु. १४८

ऐं वद वद वाग्वादिनि ह्रस्वैः छिन्ने

छेदिनि महाक्षोभं कुरु

वज्रप. १

ऐं वागीश्वरि विद्याहे ह्रीं कामेश्वरि

धीमहि । सौः तन्नः शक्तिः

प्रचोदयात्

त्रि. सा. ४।६

ओ

(एवं) ओङ्कार आत्मैव, संविश-

त्यात्मनाऽऽत्मानं य एवं वेद

माण्डू. १२

ओङ्कार एवेदं सर्वम्

छां. उ. २।२३।४

ओङ्कारमात्रमखिलं विश्वप्राज्ञा-

दिबक्षणम् । वाच्यवाचकता-

भेदाभेदेनानुपलब्धतः.

अक्षुप. ४६

ओङ्कारं पादशो ज्ञात्वा न

किञ्चिदपि चिन्तयेत्

आगम. २४

ओङ्कारं पादशो विद्यात्पादा मात्रा न

संशयः । .. न किञ्चिदपि चिन्तयेत्

आगम. २

ओङ्कारं यो न जानाति ब्राह्मणो

न भवेत्तु सः

व्या. वि. १४

ओङ्कारं सर्वेश्वरं द्वादशान्तैः सप्तात्मानं
चतुरात्मानं चतुस्सप्तात्मानं.. नृसिंहो. ३।४
ओङ्कारात्परतोरामवैखानसपर्वतः,
तत्पर्वते.. बहुशाखा भवन्ति.. सीतो. ११
ओङ्कारात् सावित्री, सावित्र्या
गायत्री, गायत्र्या लोका
भवन्ति [अ. शि. ३।१५ + चटुको. २७
ओङ्कारार्थस्वरूपोऽस्मि.. नाहमस्मि
न सोऽस्म्यहम् ते. विं. ३।४३
ओङ्कारेण सर्वा वाक्सन्तृणा
ओङ्कारेणान्तरितयेजपन्ति गोविन्दस्य
पञ्चपदं मनुम् । तेषामसौ
दर्शयेदात्मरूपं तस्मा-
न्मुमुक्षुरभ्यसेन्नित्यशास्त्यै गो. पू. ३।६
ओङ्कारे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो
भवेत्स आत्मन्येवात्मानं
परं ब्रह्म पश्यति नृसिंहो. ६।३
ओङ्कारो धारणप्राप्तश्चैवेतस्त्वानु-
भावनात् । सुषुप्ते संविदा ज्ञाते
प्राणस्पन्दौ निरुध्यते शाण्डि. १।७।२९
ओङ्कारोऽधिमात्रं पादा मात्रा
मात्राश्च अकार... माण्डू. ८
ओङ्कारो विदितो येन स मुनिर्नेमरो जनः आगम. २९
(१) ओजश्च महश्चेत्युपासीत छां. व. ३।१३।५
ओजः सखायोऽसीन्द्रस्य आरुणि. ३
ओजस्तेजो बलं दाक्ष्यं लक्ष्म्यु. ३
ओजस्वि महस्वान्भवति य एवं वेद छान्दो. ३।१३।५
ओजोऽसि सहोऽसि धलमसि
ध्राजोऽसि देवानां धामनामाऽसि महाना. १।१६
ओङ्घ्राणमुदरे बन्धस्तत्र बन्धो
विधीयते । बध्नाति हि शिरोजातं.. यो. चू. ४९
ओङ्घ्राणं (षोडशाणं) कुरुते यस्मात् यो. चू. ४८
ओतश्च प्रोतश्चैव ओङ्कारः नृसिंहो. ८
ओतश्च प्रोतश्च ह्ययमात्मा नृसिंहः नृसिंहो. ८।१
ओतमो तेन जानीयादनुज्ञासारमांतरम् नृसिंहो. ९।११
ओतं प्रोतमसन्मयम् ते. विं. ३।५४

ओतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं
चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।३
(१) ओतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैश्च यमपि नृसिंहो. १।५
ओ ३ मदामो ३ पिबा ३ मों देवो
वरुणः प्रजापतिः सविता २.. छान्दो. १।१२।५
ओमिति प्रतिपद्यन्ते शौनको. १।५
ओमिति प्रयुक्तआत्मव्योतिः सकृदावर्तते १ अ. शिखो. १
ओमिति ब्रह्म [तैत्ति. १।८।१+ ना. प. ८।२
ओमिति ब्रह्म भवति तारसारो. १।४
ओमिति ब्राह्मणः प्रवक्ष्यन्नाह
ब्रह्मोपाप्नवानीति तैत्ति. १।८।१
ओमिति ब्रह्मा प्रसौति तैत्ति. १।८।१
ओमिति शः सति, ओमित्युद्रायति छान्दो. १।१।९
ओमिति सत्यम् १ ऐत. ३।६।४
ओमिति संहरन्नानुसंदध्यात् नृसिंहो. ४।१
ओमिति सामानि गायन्ति तैत्ति. १।८।१
ओमिति ह्युद्रायति तस्योप-
व्याख्यानम् [छान्दो. १।१।१ + १।४।१
ओमिति ह्येवानुजानाति नृसिंहो. ८।५
ओमिति ह्येष स्वरमेति छांदो. १।५।१, ३
ओमितीदं सर्वम् तैत्ति. १।८।१
ओमित्यभिहोत्रमनुजानाति तैत्ति. १।८।१
ओमित्यक्षरं, तत्परमित्यक्षरं
गुह्यं, तत्परमं पवित्रम् सन्ध्यो. २०
ओमित्यग्रे व्याहरेत् । [नारा. ३+ भस्मजा. २।३
ओमित्यर्च्युः प्रतिगरं प्रतिगृणाति तैत्ति. १।८।१
ओमित्यनेनोद्धृत्यानामयेऽमौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
ओमित्यनेनोर्ध्वमुत्क्रान्तः
स्वातन्त्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
ओमित्यभिनिधापयन्ति शौनको. १।५
ओमित्यस्यादवते शौनको. १।५
ओमित्यात्मानं युञ्जीत महाना. १।७।१५
ओमित्याभावयति छान्दो. १।१।९
ओमित्युद्रायति [छान्दो. १।१।१+ १।४।१+ १।१।९
ओमित्येकाक्षरमन्तःप्रणवं विद्धि ना. प. ८।२
ओमित्येकाक्षरमात्मस्वरूपम् तारसा. १३

ओमित्येकाक्षरमिदं सर्वम्		ओमित्येव यदुद्भूतं ज्ञानं ज्ञेयात्मकं	
तस्योपव्याख्यानम्	रामो. २।१	शिवम्।.. प्राणस्पदो निरुध्यते	शांडि. १।७।३४
ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म	अ. ना. २१	ओमित्येवं ध्यायथ आत्मानं,	
[महाना. ११।५+सूर्यो. ९+	ब्र. वि. २+	स्वस्ति वः	मुण्ड. २।२।६
भ.गी. ८।१३	१प्रणवो. २	ओमित्येवं ध्यायंस्तथाऽऽत्मानं	
ओमित्येकाक्षरं ब्रह्म ध्येयम्	ध्या.वि. ९	युञ्जीत	मैत्रा. ६।३
(?) ओमित्येकेन रेचयेत् (पाठः)	अमृता. २१	ओमीमोनमोभगवते श्रीमहा.. हुंफद्..	गारुडो. १०
ओमित्येतदक्षरमादौ प्रयुक्तं ध्यानं		ओमी सचरति सधरति... वज्रेण स्वाहा गारुडो.	१२
ध्यायितव्यम्	अ. शिखो. १	ओमो वाचि प्रतिष्ठा सैव पुरत्रयं	
ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योप-		शरीरत्रयं व्याप्य... महानिपुर-	
व्याख्यानं भूतं भवद्भविष्यदिति		सुन्दरी वै प्रत्यक् चितिः	बहुचो. २
सर्वमोङ्कार एव[माङ्क. १; च. पू. ४।२; नृसिंहो. १।२;		(?) ओषधयः पृथिव्याम्	मुण्ड. २।१।५
ओमित्येतदक्षरमुद्रीथमुपासीत[छां. उ. १।१।१+४।१;		ओषधयो बर्हिषा, अदितिवेद्या	चित्त्यु. ८।१
ओमित्येतदक्षरमुद्रीथः	छां. उ. १।१।५	ओषधयश्च वनस्पतयश्च लोमानि	बृह. १।१।१
ओमित्येतदक्षरमुपासीत [छां. उ. १।१।१+१।४।१		ओषधिभ्योऽन्नम् (जायते) [तै. उ. २।१; +ग. शो. २।४	
ओमित्येतदक्षरस्य चैतत्	मैत्रा. ६।४	ओषधिवनस्पतयो लोमानि भूत्वा	
ओमित्येतदक्षरं परं ब्रह्म, अस्य पादाः..	अ. शिखो. १	त्वच्चं प्राविशन्	२ ऐत. २।५
ओमित्येतदक्षरं परं ब्रह्म, तदेवो-		ओषधिवनस्पतिभिरन्नं भवति	महाना. १।७।१३
पासितव्यम्	तारसा. २।१	ओषधिवनस्पतिषु हि रसो दृश्यते,	
ओमित्येतदनुकृतिर्ह स्म. (मा. पा.)	तैत्ति. १।८।१	चित्तंप्राणभृत्सु.. त्वेवाविस्तरामात्मा	१ ऐत. ३।२।२
ओमित्येतदनुकृति ह स्म वा अप्यो-		ओषधिवनस्पतीन् हि प्राणभृतोऽदन्ति	१ ऐत. ३।१।३
भावेत्याभावयन्ति	तैत्ति. १।८।१	ओषधीनां पुरुषो रसः	छान्दो. १।१।२
ओमित्येतेन रेचयेत्; दिव्यमन्त्रेण		ओषधीनां पुष्पाणि (रसः)	बृह. ६।४।१
बहुधा कुर्यादामलमुक्तये	अ. ना. २१	ओषधीनां रेतोऽन्नम्	१ ऐत. १।३।१
ओमित्येव तदा द्वेषा एव समृद्धिर्यः..	छान्दो. १।१।८	ओषधीर्लोमानि (अपियन्ति)	बृह. ३।२।१३
ओमित्येवं ध्यायथ (मा. पा.)	मुण्डको. २।२।६	ओष्ठापिधानानकुलीदन्तैः परिवृता	
		प्रविः । सर्वेस्यैवावईक्षाना चारु	
		मामिह वाक्येत्-इतिच वाग्रसः	हयग्री. ८

औ

औदासीन्यामृतौघेन वर्धमानेन		औपासनसमुत्पन्नं (भस्म) गृहस्थानां	
योगिनः । उन्मीलितमनोमूलो		विशेषतः । समिदमिसमुत्पन्नं धार्य	
जगदृक्षः पतिष्यति	अमन. २।५७	वै ब्रह्मचारिणा ।	बृ. जा. ५।४
औदुम्बरः सुव औदुम्बरश्चमस		औषधवत्प्राभीयात् (अयाचितान्नादि)	कठश्रु. ६
औदुम्बर इधम औदुम्बर्या		औषधवदशनमाचरेत् [आरु. २+	१ सं. सो. १।२
उपमन्थन्यो दशप्राप्त्याणि		औषधवदशनंप्राभीयाद्यथाहाभमभीयात् आरु. ३	
धान्यानि, भवन्ति	बृह. ६।३।१३	औषिष्ठहन* शिङ्गीनिकोशाम्नाम्	चित्त्यु. २१।१
औदुम्बरे कसे चमसे वा सर्वौषधं		औष्ठापिधाना नकुलीदन्तैः	
फलानीति सम्भृत्य	बृह. ६।३।१	परिवृता पविः	३ ऐत. २।५।४
औषमन्यव कंस्वमात्मानमुपास्ते-इति	छांदो. ५।१२।१		

क

क इदं कस्मा अदात्कामः कामय.. चित्त्यु. १०११, १
 [तै. भा. ३।१०।१, ४ + अथर्व. ३।२९।७
 क इन्द्रः कः शमेनः कः सूर्यः निरा. ४
 क ईश्वरः, को जीवः निरा. ४
 क उपास्यः, कः शिष्यः, कः
 सज्यासी निरा. ४
 क एतान्बुद्धयते भेदान् को वै तेषां
 विकल्पकः । यस्यात्मनात्मानं.. वैतथ्य. ११
 ककारादित्वात्कीलिता कामराज. १
 कक्षोपस्थलोमानि (तत्रस्थान्केशान्)
 वर्जयेत् कुंडिको. ९
 कक्षोपस्थवर्जं क्षौरपूर्वकं स्नात्वा ना. प. ४।४०
 कश्चिदज्ञानसम्भोहः भ. गी. १८।७२
 कश्चिदेतच्छ्रुतं पार्थ भ. गी. १८।७२
 कश्चिन्नोभयविभ्रष्टः भ. गी. ६।३८
 कटिसूत्रं च कौपीनं दण्डं वस्त्रं कमण्डलुं,
 .. सर्वमप्यु विसृज्य ना. प. ३।८७
 कटौ चित्तसंयमात्तलातललोकज्ञानं शांदि. १।७।५२
 कटुम्ललवणं तिक्तममृष्टं मृष्टमेव च ।
 सममेव च यो मुंक्ते सजीवन्मुक्तः.. महो. २।५४
 कटुम्ललवणात्युष्ण-तीक्ष्ण-सूक्ष्म-
 विदाहिनः भ. गी. १७।९
 कठवल्ली-तैत्तिरीयक -ब्रह्म-कैवल्य-
 श्वेताश्वतर-गर्भ-नारायणामृत-
 बिन्दुमृतनाद-कालाभिरुद्र-क्षुरि-
 कासर्वसार-शुकरहस्य-तैजोबिन्दु-
 ध्यानबिन्दु-ब्रह्मविद्या-योगतत्त्व-
 दक्षिणामूर्ति-स्कन्द-शारीरक-
 योगशिल्पिकाक्षराक्षयवधुत-कठरुद्र-
 हृदय-योगकुण्डलिनी-पञ्चब्रह्म-
 प्राणमिहोत्र-वराह-कलिसन्तरण-
 सरस्वतीरहस्यानां कृष्णयजुर्वेद-
 गतानां द्वात्रिंशत्सङ्ख्याकानामुप-
 निषदां सह नाववत्त्विति शान्तिः मुक्तिको. १।५५
 कण्ठकूपे (चित्तसंयमात्) शांदि. १।७।५२
 क्षुत्पिपासानिवृत्तिः
 कण्ठकूपे विशुद्धाख्यं यच्चक्रं.. यो. शि. ५।१०
 तिष्ठत्यत्र चतुर्मुखः

कण्ठकूपे विशुद्धाख्यं, यच्चक्रं..
 तिष्ठत्यत्र सुरेश्वरः यो. शि. १।१७४
 कण्ठकूपोद्भवा नाडी शंखिन्याख्या..
 अन्नसारं समादायमूर्धिसंचिनुते.. यो. शि. ५।२५
 कण्ठचक्रं चतुरङ्गुलं तत्रवाभे इडाचन्द्र-
 नाडी.. तन्मध्येसुषुम्नां.. ध्यायेत् सौभाग्य. ३८
 कण्ठं तु निर्गुणं प्रोक्तं गोपालो. २।३२
 कण्ठं सङ्ख्यनाड्यादौ स्तम्भितेयेन.. त्र. वि. ७२
 कण्ठं संकोचयेत्किञ्चिद्बोधजालन्धरो
 हयम् । बन्धयेत्स्वेचरीं मुद्रां.. यो. शि. ५।३९
 कण्ठादुपरि मूर्धान्तं शाम्भवं स्थान-
 मुच्यते । नाडीनामाश्रयः पिण्डः.. वराहो. ५।९३
 कण्ठे चित्तसंयमाज्जनलोकज्ञानम् शांदि. १।७।५२
 कण्ठे तुलसी शङ्खचक्रं गदा परंगतिः
 पुरुषोत्तमस्य (जीवोत्तमस्य-पाठः) क. पु. सि. ३
 कण्ठे संयमात् सोमलोकज्ञानम् शांदि. १।७।५२
 कण्ठे स्वप्नं समाविशत्
 सुषुप्तं हृदयस्थं तु तुरीयं... ना. प. ५।१३
 कण्ठोपरि कृतं पापं नष्टं स्यात्तत्र
 धारणात् (भस्मनः) वृ. जा. ४।३४
 कतम आदित्या इति, द्वादश वै
 मासाः संवत्सरस्यैव आदित्याः.. बृह. ३।९।५
 कतम इन्द्रः कतमः प्रजापतिः ?
 स्तनयितुरेवेन्द्रो यज्ञः प्रजापतिः बृह. ३।९।६
 कतम एको देव इति प्राण इति ।
 स ब्रह्म तदित्याचक्षते बृह. ३।९।९
 कतमं वाव स तेन (ॐकारध्यानेन)
 लोकं जयतीति प्रश्नो. ५।१
 कतमः स्तनयितुरित्यशनिरिति बृह. ३।९।६
 कतमा कतमर्कतमत्कतमत्साम
 कतमः कतम उद्गीथ इति
 विसृष्टं भवति छान्दो. १।१।४
 कतमाकायासासत्येत्यसृतेतिवसिष्ठः महाना. १।१४
 कतमा सैकेति, मन एवेति बृह. ३।१।९
 कतमास्तास्तिष्ठ इति पुरोऽनुवाक्या
 च याज्या च शस्यैव तृतीया बृह. ३।१।७

कतमास्ति स इति या हुता उज्ज्वलन्ति,
 या हुता अतिनेदन्ते या हुता
 अधिशेरते किं ताभिर्जयतीति बृह. ३।१।८
 कतमे ते त्रयश्च त्री च शता त्रयश्च
 त्री च सहस्रेति बृह. ३।१।९
 कतमे ते त्रयस्त्रिंशत् ? अष्टौ वसव एका-
 दश रुद्रा द्वादशादित्यास्त एकत्रिं-
 शत् इन्द्रश्च प्रजापतिश्च ... बृह. ३।१।२
 कतमे ते त्रयो देवाः ? इतीम एव त्रयो
 लोकाः बृह. ३।१।८
 कतमे रुद्रा इति, दशमे पुरुषे प्राणा
 आत्मैकादशः बृह. ३।१।४
 कतमे वसव इत्यग्निश्च पृथिवी च
 वायुश्चान्तरिक्षं चादित्यश्च द्यौश्च
 चन्द्रमा च नक्षत्राणि चैते वसवः बृह. ३।१।३
 कतमे षडिति—अग्निश्च पृथिवी च
 वायुश्चान्तरिक्षं चादित्यश्च
 द्यौश्चैते षट् बृह. ३।१।७
 कतमोऽध्यर्ध इति योऽयं पवत इति बृह. ३।१।८
 कतमो यज्ञ इति पशव इति बृह. ३।१।६
 कतमो याज्ञवल्क्य सर्वान्तरः बृह. ३।४।१, २
 कतमौ तौ द्वौ देवौ, अन्नं चैव प्राणश्च बृह. ३।१।८
 कतर एतत्प्रकाशयन्ते कः पुनरेषां
 वरिष्ठ इति प्रश्नो. २।१
 कतरः स आत्मा येन वा पश्यति
 येन वा शृणोति .. येन वा
 स्वादु चास्वादु च विजानाति २ ऐत. ५।१
 कति ग्रहाः कत्यतिग्रहा इत्यष्टौ ग्रहा
 अष्टावतिग्रहा इति बृह. ३।२।१
 कतिधाऽवकीर्णी प्रविशति
 चतुर्थेत्याहुर्ब्रह्मवादिनः सहस्रै. २२
 कतिधा व्यकल्पयन् [वा.सं. ३।१।१० कक्सं. ८।४।१९
 [=मं. १०।९०।११ + चित्त्यु. १२।५
 कतिभिरयमद्य ब्रह्मा यज्ञं दक्षिणतो
 देवताभिर्गोपायतीति, एकयेति बृह. ३।१।९
 कतिभिरयमद्यग्निर्भोताऽस्मिन्यज्ञे
 करिष्यन्तीति, तिसृभिरिति बृह. ३।१।७
 कतिमात्र इत्यादेस्तिस्त्रो मात्रा
 अभ्याधाने हिंसावते २ प्रणवो. १६

कत्ययमद्याध्वर्युरस्मिन्यज्ञ आहुती-
 हौष्यतीति तिस्र इति बृह. ३।१।८
 कत्ययमद्याद्वाताऽस्मिन्यज्ञे स्तोत्रियाः
 स्तोष्यन्तीति, तिस्र इति बृह. ३।१।१०
 कथमनेनेदशेनानिच्छेनैतद्विधमिदं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् मैत्रा. २।४
 कथमशकतमदृतेजीवितुं [बृह. ६।१।८, ९, १०, ११, १२;
 कथमसतः सज्जायेतेति, सत्त्वेवसोम्येद-
 मग्रआसीदेकमेवाद्वितीयम् छां. उ. ६।२।२
 कथमायात्यस्मिच्छरीरे (प्राणः)
 आत्मानं वा प्रविभज्य कथं प्रातिष्ठेत प्रश्नो. ३।१
 कथमेतद्विजानीयां भ. गी. ४।४
 कथयन्तश्च मां नित्यं भ. गी. १०।९
 कथयिष्यन्ति तेऽन्यथास्मिन् भ. गी. २।३४
 कथं ध्यानं कथं न्यासः कथं पूजा-
 विधानकम्.. ब्रवीतु भगवानिदम् सूर्यता. २।१
 कथं न ज्ञेयमस्माभिः भ. गी. १।९
 कथंनुतद्विजानीयां किमुभातिविभाति कठो. ५।१४
 कथं नु भगवन् गां पर्यटन्कलिं सन्तरेयं हरिनामो. १
 कथं नु भगवः स आदेशो भवतीति छान्दो. ६।१।३
 कथं नु माऽऽत्मान एव ध्वनयित्वा
 सम्भवति हन्त तिरोऽसानीति बृह. १।४।४
 कथं न्विदं मदृते स्यादिति रपेत. ३।११
 कथं वन्धः कथं मोक्षः
 का विद्या काऽविद्येति सर्वसारो. १
 कथं भीष्ममहं सङ्गवे भ. गी. २।४
 कथं यास्यामो जलं तीर्त्वा यमुनायाः गोपालो. १।१
 कथं वा धार्यते नरैः (रुद्राक्षाः) रु. जा. उ. १
 कथं वाऽत्यावतारस्य ब्रह्मता भवति गोपालो. १।१५
 कथं विद्यामहं योगिन् भ. गी. १०।१७
 कथं संन्यस्तो भवति (यः) आत्मानं
 क्रियाभिर्गुप्तं करोति कठश्रु. २
 कथं स पुरुषः पार्थ भ. गी. २।२१
 (अथ) कथं हस्तीभूतो बहसीति मुख.
 ह्यस्याः सम्राण्ण विदाश्चकारेति बृह. ५।१।४।८
 कथं कविं कल्पकं काममीशं
 तुष्टवांसो अमृतत्वं भजन्ते त्रिपुरो. ९
 कदम्बगोलकाकारं .. अनन्त-
 मानन्दमयं .. ध्यायतो योगि-
 नस्तस्य मुक्तिः करतले स्थिता त्रि. ब्रा. २।५७

कदलीगर्भे इवासारं नटइव क्षणवेषं
चित्रभित्तिरिव मिथ्यामनोरमम् मैत्रा. ४।२
कदलीव महामाया समनस्केन्द्र-
यच्छिदा । अमनस्कं फलं श्रुत्वा
सर्वथैव विनश्यति अमन. २।८३
(अथ) कदाचित् परिव्राजकाभरणो
नारदः .. शान्तो दान्तः सर्वतो
निर्वेदमासाद्य .. ना. प. १।१
कदाचित्स्वेच्छया देवो भूत्वा स्वर्गे
महीयते । मनुष्यो वाऽपि यक्षो वा..
स्वेच्छया बहुतामियात् १यो.त. १०९
कदा तार्ण करिष्यन्ति कुलायं
वनपुत्रिकाः । सङ्कल्पपादपं..
छित्त्वा.. विहरामि.. यथासुखं १सं.सो. २।५४
कदाऽन्तस्तोषमेध्यामि स्वप्रकाशपदे
स्थितः । कदोपशान्तमननः.. १सं.सो. २।५२
कदुद्राय प्रचेतसे [क्र.अ. १।३।२६=
[+ तै. अ. १०।१७।१+ मं. १।४३।१
कदुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय... महाना. १०।१२
तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. ३१
कनिष्ठिकाङ्गुल्याङ्गुष्ठेनचप्राणेजुहोति प्रा.हो. १।११
कनीयसि भवेत्लेदः कम्पो भवति
मध्यमे । उच्छिष्टस्युत्तमे प्राणरोधे
पद्मासनं महत् शाण्डि. १।७३
कन्दमध्ये स्थिता नाडी सुषुम्णेति
प्रकीर्तिता । तिष्ठन्ति परित्त-
स्तस्या नाडयो.. जा. द. ४।६
कन्दमध्येऽलम्बुसा भवति शाण्डि. १।४।६
कन्दर्पस्थयथारूपतथास्यादपियोगिनः १यो. त. ६०
कन्दस्थानं मनुष्याणां देहमध्यं
नवाङ्गुलम् त्रि. ब्रा. २।५८
कन्दस्थानं मुनिभेष्टमूलाधारं (रात्र-)
नवाङ्गुलम् । चतुरङ्गुलमायातं.. जा.द. ४।३०
कन्दुका इव हस्तेन मृत्युनाऽविरतं
हताः (जीवाः) महो. ५।१४३
कन्दोर्ध्वे कुण्डलीशक्तिर्मुक्तिरूपा
हि योगिनाम् यो. शि. ६।५५
कन्दोर्ध्वकुण्डलीशक्तिः स योगी
सिद्धिभाजनम् ध्या. वि. ७३

कन्दोर्ध्वे कुण्डलीशक्तिरष्टधा
कुण्डलाकृतिः यो.चू. ३६,४४
कन्यागते यदा सूर्ये तिष्ठन्तिपितरोगृहे इतिहा. ८८
कपर्दिनं शिवं शान्तं भक्तानामभय-
प्रदम् । सिद्धिबुद्धयुभयाश्रितं .. ग. पू. २।५
कपालकुहरे जिह्वा प्रविष्टा विपरी-
तगा । भुवोरन्तर्गतादृष्टिर्मुद्रा
भवति खेचरी [यो.चू. ९२+ ध्या. वि. ७९
कपालकुहरेमध्ये चतुर्द्वारस्य मध्यमे ।
तदात्मा राजते तत्र .. ध्या. वि. १०३
कपालचर्मन्त्रास्थिमण्डलानि
पृथिव्यंशाः पैङ्गलो. २।२
कपालविबरे जिह्वा प्रविष्टा विपरी-
तगा.. मुद्रा भवति खेचरी यो. शि. ५।४०
कपालशोधने वापि रेचयेत्पवनं शनैः ।
..कृमिदोषं निहन्ति च योगकुं. १.२५
कपालसम्पुटं पीत्वा ततः पश्यन्ति
तत्पदम् । यो. शि. १।७६
कपालवृक्षमूलानिकुचेलान्यसहायता ।
समताचैवसर्वस्मिन्नेतन्मुक्तस्यलक्षणं ना.प. ३।५४
कपिलाक्षं गरुत्मन्तं सुवर्णसदृश-
प्रभम् ... (गरुडं ध्यायेत्) गारुडो. ५
कपिलागोर्भस्मोक्तम् । लब्धगोभस्म
नोचेदन्यगोक्षारं .. नहि धार्यम् बृ. जा. ३।१
कपिला वा धवला वाऽलामे तदन्या
गौः स्याद्दोषवर्जिता बृ. जा. ३।१
कपिशा वा श्वेतजा वा धूम्रवर्णा
वा (विभूतिः) रुद्रोप. १
कफारादिविदितत्वात्कीलिता(पा.) कामरा. १
कमलाष्टपणेषु दण्ड एषः सूर्यता. ६।१
कमलक्षणाय नमः, विश्वरूपाय
आदित्याय नमः चाक्षुषो. ५
कम्पनं मध्यमं विद्यात् (प्राणायामे) जा. द. ६।१४
कम्पनं वपुषो यस्य प्राणायामेषु
मध्यमः त्रि. ब्रा. २।१०५
कम्पो भवति मध्यमे (प्राणायामे) यो. चू. १०५
कम्बर एनमेतत्सन्तः सयुगवानमिव
रैकमास्थ .. छान्दो. ४।१।३
कम्बुकण्ठी सुताम्रोष्ठी सर्वाभरण-
भूषिता सरस्व. २८

कया नश्चित्र आभुवद्वती सदावृषः सखा [वनदु. ३४+कृष्. सं. अ. ३१६।२४= [मं. ४।३११+वा. सं. २७।३९ तै.सं. ४।२।११२ [तै. आ. ४।४२।३+ सा. वे. १।१।६९ [अथर्व. २०।१२४।१	कर्ण तथाऽन्यानपि योषवीरान् भ.गी. ११।३४ कर्णाभ्यां भूरि विभवं ना.प. ४।४५ कर्णाभ्यांभूरिविश्रुवम् [तै.आ. ७।४।१+ तै.उ. १।४।१ कर्णाभ्यां श्रोत्रं.. (निरभिद्यत) २ऐत. १।४ कर्णौ निरभिद्येताम् २ऐत. १।४ कर्तव्यमकर्तव्यमिति भावनायुक्त
करणं कर्म कर्तेति भ.गी. १८।१८ करणं च पृथग्विधम् भ.गी. १८।१४ करणानि समाहृत्य त्रि. ब्रा. १२२ करणान्यश्वाः, शिरानद्वयः छाग. ६।२ करणी विपरीताख्या..	उपचारः भावना. ७ कर्तव्यानीति मे पार्थ भ.गी. १८।६ कर्तव्यं नैव तस्यास्ति कृतेनासौ न लिप्यते (योगी) यो. शि. १।४७ कर्तव्यः कुम्भको नित्यं योगकुं. १।५५ कर्ता जीवः पञ्चवर्गः क्षेत्रज्ञः साक्षी
जाठराग्निविवर्धनी १यो.त. १२२, २३ करणोपरमे जाग्रत्संस्कारोत्थ- प्रबोधवत् .. स्वभावस्था.. पैङ्गलो. २।७ करतलामलकवद्वाक्यमप्रति- बद्धापरोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते पैङ्गलो. ३।३ करतलामलकवत्साक्षा- दपरोक्षीकृत्य (आत्मानम्).. व. सू. ९ करपात्रमाधूकरेणान्नमभन्.. प. हं. प. ७ करपात्रेण वा कमण्डलूदकपो भैक्षमाचरन्.. याज्ञव. ३	कूटस्थोऽन्तर्यामी कथम् सर्वसारो. १ कर्ता बहिरकर्ताऽन्तः महो. ६।६८ कर्ता नास्ति क्रिया नास्ति ते. बिं. ५।३३ कर्ता भवति विज्ञाता भवति छान्दो. ७।९।१ कर्ता तामस उच्यते भ.गी. १८।२८ कर्तारमीशं पुरुषं ब्रह्मयोनिम् मुण्ड. ३।१।३ कर्तारं विद्यात् कौ. उ. ३।८ कर्ता वक्ता रसयिता प्राता स्पर्शयिता च (आत्मा) मैत्रा. ६।७ कर्ता सन्निधिमात्रतः .. महो. ४।१४ कर्ता सर्वस्य विश्वस्य पाता संहारको भवान् ग.शो. ३।७ कर्ता सात्त्विक उच्यते भ.गी. १८।२६ कर्ताऽहमिति मन्यते भ.गी. ३।२७ कर्तुं नेच्छसि यन्मोहात् भ.गी. १८।६० कर्तुं मद्योगमाश्रितः भ.गी. १२।११ कर्तुं व्यवसिता वयम् भ.गी. १।४५
करामलकवद्बोधमपरोक्षं प्रसूयते करिष्यत्यवशोऽपि सन् करिष्ये वचनं तव करुणैव केलिः करे कङ्कणं बाहौ केयूरं पादयोः.. पीताम्बरं धारयन्.. करैर्यजमानस्याऽऽत्मविदेऽव- दानं करोति करैर्यजमानं दिवमुत्क्षिप्त्वेन्द्राय प्रायच्छत् मैत्रा. ६।३३ कर्कशाः कठिना भक्ष्या जीर्यन्ते यत्र भक्षिताः शिवो. ७।१०७ कर्णधारं गुरुं प्राप्य कृत्वा सूक्ष्मं तरन्ति च योगकुं. ३।१७ कर्णधारं गुरुं प्राप्य तद्वाक्यं प्रववद्वहम् यो. शि. ६।७९ कर्णयोः श्रुतं प्राच्योद्धुममामुष्यजोम महाना. ७।७ कर्णसङ्कोचनं कृत्वा.. ध्या. बिं. १०१	(अकर्मेतिच) कर्तृत्वभोक्तृत्वाद्यहङ्कार- तयाबन्धरूपजन्मादिकारणं नित्य- नैमित्तिक-याग-व्रत-तपोदानादिषु फलाभिसन्धानं यत्तदकर्म निरा.उ. १४ कर्तृत्वभोक्तृत्वाहङ्कारादिभिः स्पृष्टो जीवः, जीवेतरो न स्पृष्टः ना.प. ६।७ कर्तृत्वादिदुःखनिवृत्तिद्वारा नित्यानन्दावाप्तिः प्रयोजनं भवति त्तिको. २।१ [मूढ इति च] कर्तृत्वाद्यहङ्कार- भावारूढो मूढः निरा.उ. २६

कर्तृत्वाद्यहङ्कारसङ्कल्पो बन्धः	निरा.उ. २१	कर्मणामसमारम्भः कृतानां	
कर्तृभेदं क्रियाभेदं... असदेव		च परिक्षयः	आयुर्वे. १७
सदा सुखम्	ते. विं. ६।५४	कर्मणां संकल्पस्यै लोकः सङ्कल्पते	छान्दो. ७।४।२
कर्ममेनप्रजाभूतामयि [क्र.खि. ८७।१० श्री.सू. ११		कर्मणैव हि संसिद्धि	भ.गी. ३।२०
कर्पूरमनले यद्वत् सैन्धवं सलिले यथा ।		कर्मणो नोपपद्यते	भ.गी. १८।७
तथा..मनस्तत्त्वे विलीयते	शां.डि. १।७।२१	कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं	भ.गी. ४।१७
कर्पूरे लीयमाने किं काठिन्यं		कर्मण्यकर्म यः पश्येत्	भ.गी. ४।१८
तत्र विद्यते । अहंकारलये तद्वत्..	यो.शि. १।१४९	कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि	भ.गी. ४।२०
कर्म कर्तुमिहार्हसि	भ.गी. १६।२४	कर्मण्यधिकृता ये तु..तेभिर्धार्थमिदं	
कर्मकाण्डोपासका रसिकानन्द-		सूत्रं [परब्र. १५+ ब्रह्मो. १३	+ना. प. ३।८५
मार्गं न जानन्ति	सामर. २७	कर्मण्येवाधिकारस्ते	भ.गी. २।४७
कर्म कारणमुच्यते	भ.गी. ६।३	कर्म तपो ब्रह्म परासृतं	मुं.ड. २।१।१०
कर्मक्षये याति स तत्त्वतोऽन्यः	श्वेता. ६।४	कर्मतरः कर्षकवत्फलमनुभवति	परब्र. १
कर्म चैव तदर्थीयं	भ.गी. १७।२७	कर्मत्यागात् सञ्ज्ञासो न प्रेषोच्चारणे-	
कर्मजडानां कर्मसम्भूतवासना-		न तु । सन्धौ जीवात्मनोरैक्यं	
जडात्मकं भवति	सामर. १०१	सञ्ज्ञासः परिकीर्तितः	मैत्रे. २।१७
कर्म जन्मान्तरीयं यत्पारब्धमिति		कर्मदायादसम्बन्धादुपकारः पर-	
कीर्तितम्	ना.विं. २३	स्परम् ; दृश्यते नापकारश्च	
कर्मजं बुद्धियुक्ता हि	भ.गी. २।५१	मोहेनात्मनि मन्यते	शिवो. ७।११२
कर्मजान् विद्धि तान् सर्वान्	भ.गी. ४।३२	कर्मनिर्मूलनं कन्था	निर्वाणो. ६
कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः	भ.गी. ३।८	कर्म प्रतोदो वाक्यं काननम्	छाग. ६।२
कर्मज्ञानेन्द्रियविषयेषु प्राणतन्मात्र-		कर्म प्रारभते नरः	भ.गी. १८।१५
विषया अन्तर्भूताः	त्रि. ब्रा. १।४	कर्म प्राहुर्मनीषिणः	भ.गी. १८।३
कर्मणः सुकृतस्याहुः	भ.गी. १४।१६	कर्मबन्धं प्रहास्यसि	भ.गी. २।३९
कर्मणाऽनुरूपफलमनुभूय तस्यसङ्क्षये		कर्म ब्रह्मोद्भवं विद्धि	भ.गी. ३।१५
पुनरिमं लोकं प्रतिपद्यते	निरुक्तो. २।२	(तर्हि) कर्म ब्राह्मण इति चेत्, तन्न,	
कर्मणाऽन्योन्यं जायत इति	निरुक्तो. २।१	सर्वेषां प्राणिनां प्रारब्धसञ्चि-	
कर्मणा पितृलोको विद्यया देवलाकः,		तागामिकर्म साधर्म्यदर्शनात्	व. सू. ७
देवलोको वै लोकानां श्रेष्ठस्तस्मा-		कर्मभिर्न स बद्धयते	भ.गी. ४।१४
द्विधां प्रशंसति	बृह. १।५।१६	कर्मभिर्यद्वैतन्न कुर्यात् क्षीयेत् इ	
कर्मणा मनसा वाचा संस्मरेत्		सोऽन्नमत्ति प्रतीकेन ..	बृह. १।५।२
प्रजपेत्सुधीः	ना.पू.ता. ४।१५	कर्ममर्मज्ञाता कर्म करोति	परब्र. १
(अथ) कर्मणामात्मेत्येतदेवा मुक्थम्	बृह. १।६।३	कर्म मर्म ज्ञात्वा कर्म कुर्यात्	परब्र. १
कर्मणा बध्यते जन्तुर्विद्यया		कर्मयोगेन चापरे	भ.गी. १३।२५
च विमुच्यते	१सं. सो. २।२८	कर्मयोगेन योगिनाम्	भ.गी. ३।३
कर्मणा वर्तते कर्मी तत्त्यागा-		कर्मयोगो विशिष्यते	भ.गी. ५।२
च्छान्तिमाप्नुयात्	त्रि. ब्रा. २।१५	कर्मयोगोऽहं, धर्मकर्माऽहम्	अद्वै. भा. १
कर्मणा स्वेन पाल्यते	शिवो. ७।१०८	कर्मसङ्गिषु जायते	भ.गी. १४।१५
कर्मणामशमः स्पृहा	भ.गी. १४।१२	कर्मसङ्गेन देहिनम्	भ.गी. १४।७

कर्माणि प्रविभक्तानि	भ. गी. १८।४१
कर्मसंख्यासोऽपि द्विविधः-निमित्त- संन्यासोऽनिमित्तसंन्यासश्चेति	ना. प. ५।३
कर्माखिलं च नारायणः	त्रि.म.ना. २।८
कर्माणि कुरुते, पुत्रांश्च पशूंश्चच्छत, इमं च लोकममुंचेच्छत, आशां..	छांदो. ७।१४।१
कर्माणि कुर्वीतेत्यथ कुरुते पुत्रांश्च पशून्श्चेच्छेयेत्यथेच्छते (मनः)	छान्दो. ७।३।१
कर्माणि तनुतेऽपि च, विज्ञानं देवाः सर्वे ब्रह्म ज्येष्ठमुपासते	तैत्ति. २।५
कर्माणि ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५
कर्माणि मे त्वयि दधानीति पिता	कौ. उ. २।१५
कर्माणि विज्ञानमयश्च आत्मा परेऽव्यये सर्व एकीभवन्ति	मुण्ड. ३।२।७
कर्माद्वैतं न कार्यं, भावाद्वैतं तु कार्यम्	स्वसंवे. ४
कर्माध्यक्षः सर्वभूताधिवासः साक्षी चेता केवलो निर्गुणश्च	श्वेताश्व. ६।१२
[गोपालो. ४।१।१९+राबो. ४।३	+ब्रह्मो. १६
कर्माध्यक्षा सर्वभूताधिवासा साक्षिण्येषा केवला निर्गुणा च	गुह्यका. ६९
कर्मातुगान्यनुक्रमेण देही स्थानेषु रूपाण्यभिसम्प्रपद्यते	श्वेता. ५।११
कर्मानुबन्धीनि मनुष्यलोके	भ. गी. १५।२
कर्मानुसारेण फलं लभन्ते	मैत्रे. १।१७
कर्मिभ्यश्चाधिको योगी	भ. गी. ६।४६
कर्मेन्द्रियाणि ज्ञानेन्द्रियाणि..	...
अविद्याभूतवेष्टितो जीवः	...
कर्मेन्द्रियाणि पञ्चैव वाक्पाण्य-	...
ब्रूयादयः क्रमात्	वराहो. १।३
कर्मेन्द्रियाणि संयम्य	भ. गी. ३।३
कर्मेन्द्रियाणां विषया भाषादान..	भवसं. १।१९
कर्मेन्द्रियाण्यस्य (आत्मनः) ह्याः	मैत्रा. २।९
कर्मेन्द्रियाणि हवींषि (शरीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।३
कर्मेन्द्रियैः कर्मयोगं	भ. गी. ३।७
कर्मेन्द्रियैः सह प्राणादिपञ्चकं प्राणमयकोशः	पैङ्गलो. २।५
कर्शयन्तः शरीरस्थं	भ. गी. १७।६
कलङ्की बुद्धिरुच्यते (क्षेत्रज्ञस्य)	महो. ५।१२५

कलयन्ती मनश्शक्तिरादौ भावयति क्षणात् । आकाशभावनां ..	महो. ५।१४६
कलाकाष्ठा सुहूर्ताश्च..पक्षा मासाः.. (विराट्स्वरूपस्य)	गुह्यका. २०
कलातीता भगवती सीता चित्स्व- रूपा भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो..	तारसा. ३।८
कलातीता भगवती स्वयं सीतेति संज्ञिता । तत्परः परमात्मा च..	तारसा. २।५
कलाद्वयलयेनापि शक्तेः सञ्चलनेन च । क्षणाद्विपद्यते तस्य मनसः कम्पनं सकृत्	अमन. १।४५
कलापादलयेनापि सुषुम्णा (ज्ञा) मार्गवाहिनी	अमन. १।४३
कला सुहूर्ताः काष्ठाश्चाहोरात्रा- श्च सर्वशः	महाना. १।८२
कलायाः पुरुषः साक्षाल्लक्ष्मणो धरणीधरः	तारसा. २।४
कलायां स्वप्नप्राज्ञः , कलातीते स्वप्नतुरीयः	प.हं.प. १०
कलासर्गकरं देवं ये विदुस्तेजहुस्तनुम्	श्वेता. ५।१४
कलिना ग्रसिता ये वै तेषां तस्यामवस्थितिः	गोपालो. २।११
कलि-जाबालि-सौभाग्य-रहस्य- ऋच-मुक्तिकाः (उपनिषदः)	मुक्तिको. १।३९
कलिः कंसः स भूपतिः, शमो मित्रः सुद्रामा च सत्याक्रूरोद्धवो दमः	कृष्णोप. १५
कलेवरमहङ्गारगृहस्थस्य महागृहम्	महो. ३।२८
कलौ जगत्पतिविष्णुं..नार्चयिष्यन्ति..	भवसं. १।५६
कल्पक्षये पुनस्तानि	भ. गी. ९।७
कल्पना सर्वभूतानां ब्रह्मादीनां विशेषतः	ते. त्रि. १।२४
कल्पन्ते हास्मा ऋतव ऋतुमान्भवति, य एतदेवं विद्वानृतुषु सामोपास्ते	छान्दो. २।५।
कल्पन्ते हास्मैलोकाऽर्ध्वाश्चावृत्ताश्च य एतदेवंविद्धाँल्लोकेषु..पञ्च-	...
विधं सामोपास्ते	छान्दो. २।२।३
कल्पयत्यात्मनाऽऽत्मानमात्मा-देवः स्वमायया	वैतथ्य. १२

कल्पसूत्रे यथा वेदे धर्मशास्त्रे पुराणके ।
 .. स जपः प्रोच्यते मेया जा. द. १।१२
 कल्पं क्षणीकरोत्यन्तः क्षणं नयति
 कल्पताम् (देहादिवासनामुक्तः) महो. ४।६८
 कल्पादौ विस्मृजाम्यहम् भ. गी. ९।७
 कल्पान्तवना वान्तु यान्तु चैकत्व-
 मर्णवाः.. नास्ति निर्मनसः क्षतिः महो. ४।९७
 कल्पान्ते वै सर्वसंहारकर्त्री गुह्यका. ५९
 कल्पितस्य शरीरस्य तस्य
 सेनादिकल्पना रा. पू. १।१०
 कल्पिताश्चर्यजालेषु नाभ्युदेति
 कुतूहलम् अ. पू. ४।१०
 कल्पितेयमविद्येयमनात्मन्यात्म-
 भावनात् महो. ४।१२८
 कल्पो व्याकरणं शिक्षा निरुक्तं
 ज्योतिषं छन्द एतानि षडङ्गानि सीतो. १८
 कवयोऽप्यत्र मोहिताः भ. गी. ४।१६
 कविर्मनीषी परिभूः स्वयम्भूः ईशा. ८
 कविर्भूकवदात्मानं तद्दृष्ट्यादर्शयेन्नृणां ना. प. ५।३५
 कविं कवीनामतिमेधविग्रहम् ग. पू. १।१०
 कविं पुराणमनुशासितारं भ. गी. ८।९
 कविं पुराणं पुरुषं सनातनं सर्वेश्वरं
 सर्वदेवैरुपास्यम् महो. ४।७१
 कविं पुराणं पुरुषोत्तमोत्तमं सर्वेश्वरं.. ना. प. ९।१७
 कवीनामुशना कविः भ. गी. १०।३७
 कव्यं कविं कल्पकं काममीशं
 .. त्रिपुरो. ९
 कश्चन गच्छती ३ तैत्ति. २।६।१
 कश्चन समश्रुता ३ उ (कश्चित्-पा.) तैत्ति. २।६।१
 कश्च विष्णुः ? परं ब्रह्मैव विष्णुः गोपीचं. ७
 कश्चाह्लादः ? एष ब्रह्मानन्दरूपः गोपीचं. ७
 कश्चाह्लादः ? गोपीचन्दनसंस्क-
 मानुषाणां पापसंहरणाच्छुद्धान्तः-
 करणानां ब्रह्मज्ञानप्राप्तिः ... गोपीचं. ७
 कश्चिदर्थव्यपाश्रयः भ. गी. ३।१८
 कश्चिद्धीरः प्रत्यगात्मानमैक्षत् कठो. ४।१
 कश्चिन्न तस्याः पतिरस्ति लोके गुह्यका. ६८
 कश्चिद्यतति सिद्धये भ. गी. ७।३

कश्चिन्मां वेत्ति तत्त्वतः भ. गी. ७।३
 कश्चिन्मे प्रियकृत्तमः भ. गी. १८।६९
 कश्यपः पश्यको भवति सूर्यता. १।२
 कश्यपादुदिताः सूर्याः पापान्नि-
 र्त्रन्ति सर्वदा सूर्यता. १।२
 कश्यपोल्लखलः ख्यातो रज्जुर्माता-
 ऽदितिस्तथा । .. यावन्ति देव-
 रूपाणि वदन्ति विबुधा जनाः कृष्णोप. २१
 कपोत्काय स्वाहा महाना. १४।१९
 कस्तवायं जडो मूको देहो मांसमद्यो-
 ऽशुचिः । यदर्थं.. अवशः परिभूयसे महो. ४.१३१
 कस्तं मदामदं देवं मदन्यो ज्ञातुमर्हति कठो. २।२१
 कस्त्वमित्यहमिति होवाच नृसिंहो. ७।२
 कस्त्वेनयोरेकधाभूयं भूत्वा परमतां
 गच्छति बृह. ९।१२।१
 कस्त्वेनं (एतं) जनयेदिति कारणं
 प्रतिषिध्यते अद्वैत. २५
 कस्माच्च ते न नमेरन्महात्मन् भ. गी. ११।३७
 कस्मात्तानि च क्षीयन्तेऽद्यमानानि
 सर्वदेति । पुरुषो वा अक्षितिः.. बृह. १।५।२
 कस्मात्तानि न क्षीयन्तेऽद्यमानानि
 सर्वदा । यो वैतामक्षितिं वेद.. बृह. १।५।१
 कस्मादज्ञानप्रावलयमिति, भक्ति-ज्ञान-
 वैराग्य-वासनाभावाच्च त्रि. म. ना. ९।३
 कस्माद्वयमेव्यत्, द्वितीयाद्वै
 भयं भवति बृह. १।४।२
 (अथ) कस्मादुच्यते ईशानः, यः
 सर्वान्देवानीशते ईशन्तीभिः
 ... तस्मादुच्यत ईशानः अ. शिरः. ३।५
 (अथ) कस्मादुच्यते उग्रमिति,
 यस्मात्स्वमहिम्ना.. सर्वानात्मनः
 सर्वाणिभूतानि.. तस्मादुच्यत उग्रम् नृ. पू. २।९
 (अथ) कस्मादुच्यत एकः ? यः सर्वा-
 न्प्राणान्सम्भक्ष्य.. तस्मादुच्यत एकः अ. शिरः. ३।५
 (अथ) कस्मादुच्यते ओङ्कारः ? यस्मा-
 दुच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्वमुक्ता-
 मयति तस्मादुच्यते ओङ्कारः अ. शिरः. ३।५
 (अथ) कस्मादुच्यते तारं, यस्मा-
 दुच्चार्यमाण एव गर्भ-जन्म-व्याधि-
 जरा-मरण-भयात्तारयति.. अ. शिरः. ३।५

- (अथ) कस्मादुच्यते नृसिंहमिति
यस्मात्सर्वेषां भूतानां वा वीर्यतमः
श्रेष्ठतमश्च सिंहो..तस्मादुच्यते.. नृ. पू. २१९
- (अथ) कस्मादुच्यतेऽनन्तः ? यस्मा-
दुच्चार्यमाण एव..अस्यान्तो नोप-
लभ्यते तस्मादुच्यतेऽनन्तः अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते परं ब्रह्म ? यस्मा-
त्परमपरं परायणं च बृहद्बृहत्या
बृंहयति तस्मादुच्यते ब्रह्म अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते प्रणवः ? यस्मा-
दुच्चार्यमाण एव ऋग्यजुः..ब्रह्म
ब्राह्मणेभ्यः प्रणामयति नामयति
च तस्मादुच्यते प्रणवः अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते नमामीति,
यस्माद्यं सर्वे देवा नमन्ति
मुमुक्षुबोब्रह्मवादिनश्च.. तस्मात्.. नृ. पू. २१३
- (अथ) कस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते भीषणमिति,
यस्माद्वीषणं यस्य रूपं दृष्ट्वा..
भूतानि पलायन्ते, स्वयं.. न
बिभेति तस्मात्.. [नृ. पू. २१४ + २१०
- (अथ) कस्मादुच्यते भद्रमिति
यस्मात्स्वयं भद्रो भूत्वा..
भद्रं ददाति.. तस्मात्.. [नृ. पू. २१४ + २११
- (अथ) कस्मादुच्यते महाविष्णु-
मिति, यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वा-
ल्लोकान्..सर्वाणिभूतानिव्याप्नोति.. नृ. पू. २१६
- (अथ) कस्मादुच्यते मृत्युमृत्युमिति,
यस्मात्स्वमहिम्ना स्वभक्तानां मृत
एव मृत्युमपमृत्युं च मारयति.. नृ. पू. २१२
- (अथ) कस्मादुच्यते रुद्रः ? यस्माद्-
विभिः.. द्रुतमस्यरूपमुपलभ्यते
तस्मादुच्यते रुद्रः अ.शिरः.३
- (अथ) कस्मादुच्यते वीरमिति
यस्मात्सर्वा ल्लोकान्..सर्वाणि
भूतानिविरमतिविरामयति..तस्मात्.. नृ. पू. २१५
- (अथ) कस्मादुच्यते वैद्युतम् ?
यस्मादुच्चार्यमाण एव व्यक्ते
- महसि तमसि द्योतयति तस्मा-
दुच्यते वैद्युतम् अ.शिरः. ३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते शुक्लम् ? यस्मा-
दुच्चार्यमाण एव कुन्दते क्लामयति
च तस्मादुच्यते शुक्लम् अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते सवेच्यापी ?
यस्मात्.. सर्वेल्लोकान् व्याप्नोति.. अ.शिरः.३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते सूक्ष्मं ? यस्मा-
दुच्चार्यमाण एव सूक्ष्मो भूत्वा
शरीराण्यधितिष्ठति तस्मात्.. अ.शिरः. ३१५
- (अथ) कस्मादुच्यते सर्वतोमुख-
मिति, यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वा-
ल्लोकान्.. सर्वाणिभूतानि स्वय-
मनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति
तस्मादुच्यते सर्वतोमुखः नृ. पू. २१८
- (अथ) कस्मादुच्यतेऽहमिति नृ. पू. २११४
- कस्मिन्ननोलोका ओताश्च प्रोताश्चेति
तपोलोकेष्विति सुबालो.१०११
- कस्मिन्नु खलु गन्धर्वलोका ओताश्च
प्रोताश्चेत्यादित्यलोकेषु बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु चक्षुः प्रतिष्ठितमिति
रूपेष्विति बृह. ३१९१२०
- कस्मिन्नु खलु चन्द्रलोका ओताश्च
प्रोताश्च ? नक्षत्रेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खलु देवलोका ओताश्च प्रोताश्च ?
इन्द्रलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खलु नक्षत्रलोका ओताश्च
प्रोताश्च ? देवलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खलु प्रजापतिलोका ओताश्च
प्रोताश्च ? ब्रह्मलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खलु ब्रह्मलोका
ओताश्च प्रोताश्च ? बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खलु वायुरोतश्च प्रोतश्च ?
अन्तरिक्षलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खल्वन्तरिक्षलोका ओताश्च
प्रोताश्च ? गन्धर्वलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खल्विन्द्रलोका ओताश्च
प्रोताश्च ? प्रजापतिलोकेषु गार्गीति बृह. ३१६११
- कस्मिन्नु खल्वकाश ओतश्च प्रोतश्च ? बृह. ३१८१७

कस्मिन्नु खल्वादित्यलोका ओताश्च	
प्रोताश्च ? चन्द्रलोकेषु गार्गीति	बृह. ३।६।१
कस्मिन्नु खल्वाप ओताश्च प्रोताश्च ?	
वायौ गार्गीति	बृह. ३।६।१
कस्मिन्नु त्वं चात्मा च प्रतिष्ठितौ स्थ	
इति प्राण इति	बृह. ३।९।२६
कस्मिन्नु दक्षिणा प्रतिष्ठितेति	
अद्यायामिति	बृह. ३।९।२१
कस्मिन्नु दीक्षा प्रतिष्ठिता ? सत्य इति	बृह. ३।९।२३
कस्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं	
विज्ञातं भवति ?	मुण्ड. १।१।३
कस्मिन्नु प्राणः प्रतिष्ठितः ? अपानइति	बृह. ३।१।२६
कस्मिन्नु यज्ञः प्रतिष्ठितः ?	
दक्षिणायामिति	बृह. ३।९।२१
कस्मिन्नु रूपाणि प्रतिष्ठितानि ?	
हृदय इति	बृह. ३।९।२०
कस्मिन्नु रेतः प्रतिष्ठितं ? हृदय इति	बृह. ३।९।२२
कस्मिन्नु वाक्प्रतिष्ठितेति, हृदय इति	बृह. ३।९।२४
कस्मिन्नु व्यानः प्रतिष्ठित इति,	
उदान इति	बृह. ३।९।२६
कस्मिन्नु श्रद्धा प्रतिष्ठितेति	
हृदय इति	बृह. ३।९।२१
कस्मिन्नु सत्यं प्रतिष्ठितम् ? हृदयइति	बृह. ३।९।२३
कस्मिन्नु सर्वे प्रतिष्ठिता भवन्ति ?	प्रश्नो. ४।१
कस्मिन्नु हृदयं प्रतिष्ठितमिति	बृह. ३।९।२४
कस्मिन्नुदानः प्रतिष्ठित इति,	
समान इति	बृह. ३।९।२६
कस्मिन्प्रजापतिलोका ओताश्च	
प्रोताश्चेति, ब्रह्मलोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन्ब्रह्मलोका ओताश्च प्रोताश्चेति	
सर्वलोका आत्मनि ब्रह्मणि मणय	
इवोताश्च प्रोताश्च	सुबालो. १०।१
कस्मिन् भुवर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति	
सुवर्लोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन्भूर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति	
भुवर्लोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन्महर्लोका ओताश्च प्रोताश्चेति	
जनोर्लोकेष्विति	सुबालो. १०।१

कस्मिन् रसातललोका ओताश्च	
प्रोताश्च ? भूर्लोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन्प्रपानः प्रतिष्ठित इति,	
व्यान इति	बृह. ३।९।२६
कस्मिन्प्रवापः प्रतिष्ठिता इति,	
रेतसीति	बृह. ३।९।२२
कस्मिन्वा प्रतिष्ठिते प्रतिष्ठास्यामि	प्रश्नो. ६।३
कस्मिन्सत्यलोका ओताश्चप्रोताश्चेति	
प्रजापतिलोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन् सुवर्लोका ओताश्च प्रोता-	
श्चेति, महर्लोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मिन् स्थितं तु किं नाम कथं वा	
धार्यते ?	रु. जा. १
कस्मिन्स्तदोतं प्रोतं चेति	बृह. ३।८।३, ६
कस्मिन्स्तपोलोका ओताश्च प्रोताश्चेति	
सत्यलोकेष्विति	सुबालो. १०।१
कस्मैदेवायहविषाविधेम [श्वेता. ४।१३ + नृ. पू. २।१२	
[क्र. अ. ८।६।३=मं. १०।१२१।१-९ अथर्व. ४।२।१।७	
कस्यापि वन्दनमकृत्वा न नमस्कारो	
न स्वाहाकारो यादृच्छिको भवेत् ना. प. ३।८७	
कस्यैष खल्वीदृशो महिमाऽस्ती-	
न्द्रियभूतस्य येनैतद्विधमिदं.	
प्रतिष्ठापितम्	मैत्रा. २।३
कस्यैष महिमा बभूव	ब्रह्मो. १
कस्मिन्वेपां ब्राह्मणानामनूचानतमइति	बृह. ३।१।१
कं कं कस्मै पदे पदे पातः	
..पादिते स्वाहा	पारमा. ९।१०
कं कं जनित्रे समतेजसं ते स्वाहा	पारमा. ९।५
कं घातयति हन्ति कम	भ. गी. २।२१
कं ते काममागायानीत्येष हेव..	छान्दो. १।७।९
कंसर्वंशविनाशाय केशिचाणूर-	
घातिने..पार्यसारथये नमः	गो. पू. ४।८
कंसे पृषदाज्यं सत्रीय..जुहोति	बृ. उ. ६।४।२४
कं ह वा अस्मै भवति य एवमेत-	
दुर्कस्यार्कत्वं वेद	बृह. १।२।१
कः कोऽमङ्गे कुशलं विधाय...	
चराय स्वाहा	पारमा. १।९
कः परमात्मा को ब्रह्मा को विष्णुः ? निरा. उ. ४	
कः परमो देवः का वा तच्छक्तयः ? राधिको. १	

कः परिव्रजनाधिकारी कीदृशं परिव्राजकलक्षणम् ?	प.हं.प. १	कान्तविशेषावर्तैरभितोऽनिशं प्रज्वलंतं..आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना.७।११	
कः पुनरेषां (देवानां) वरिष्ठः ?	प्रभो. २।१	(तत्र) का पृथिवी का आपः किं तेजः को वायुः किमाकाशं गर्भो. १	
कः पुष्करः किमयो वा ?	मैत्रा. ६।२	कापिलेन दध्नाऽभिषिच्य रुद्रं , सुरापानात्पूतो भवति भ.जा. २।११	
कः स जगार भुवनस्य गोपाः, तं कापेय नाभिपश्यन्ति	छान्दो.४।३।६	कापिलेनपयसाऽभिषिच्यरुद्रसूक्तेन मामेव लिङ्गरूपिणं..पूतो भवति भस्मजा.२।११	
कः सविता, का सावित्री ? पुरुष एव सविता, स्त्री सावित्री ..ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ९	कापिलेनाज्येनाभिषिच्य स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति भस्मजा.२।११	
कः सविता, का सावित्री ? अग्निरेव सविता, पृथिवी सावित्री, स यत्राग्निस्तत्पृथिवी..तदेकंमिथुनम्	सावित्र्यु.१	का प्रीतिः स्याज्जनार्दन का प्रकृतिः..का जातिः भ. गी.१।३६	
कः सविता, का सावित्री ? वरुण एव सविताऽऽपः सावित्री, स यत्र वरुणः..तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु.२	काम आज्यं मन्युः पशुस्तपोऽग्निः (ब्रह्मयज्ञस्य) [त्रिमुप.४+ महाना.१८।१	
कः सोऽभिध्येयोऽयं यः प्राणात्मकः (पाठान्तरम्)	मैत्रा.१।१	काम एव यस्यायतनं हृदयं लोको मनो ज्योतिः.. बृह. ३।९।११	
कः सोऽभिध्येयोऽयं यः प्राणाख्यः, तस्योपन्याख्यानम्	मैत्रा. १।१	काम एवेदं तत्तदिति ककारो गृह्यते त्रि.ता. १।५	
कः स्वर्गः को नरकः को बन्धः ?	निरालं. ४	काम एष क्रोध एषः भ.गी. ३।३७	
काको वा हंसवद्गच्छेज्जगद्भवतुनिश्चलं काङ्क्षन्तः कर्मेणां सिद्धिं	ते.वि.६।९२	कामकलेति विज्ञायते (देवी) बह्वचो. १	
काठिन्यदृढकौपीनं, चीराजिनवासः काठिन्यं पृथिवीद्वेकापानीयं तद्वाक्यमिति	भ.गी. ४।१२	कामक्रोधपरायणः भ.गी.१६।१२	
काठिन्याढ्यं ससागरं सपर्वतं.... मण्डलमेवोक्तं लकारेण	निर्वाणो. ७	कामक्रोधभयं.. जन्ममृत्युश्च कार्पण्यं.. एभिर्दोषैर्विनिर्मुक्तः स जीवः यो.शि. १।११	
काण्डात्काण्डात् प्ररोहन्ती पुरुषः पुरुषस्परि [महाना. ४।२+ वनदु. १५६	त्रि.ता. १।८	कामक्रोधलोभमोहदम्भदर्पास्रया- ममत्त्वाहङ्कारादींस्तृतीयं.. वृक्ष इव तिष्ठासेत् शाट्याय. १८	
[वा.सं.१३।२०+तै.सं.४।२।९।+ तै.आ.१०।१७	तै.आ.१०।१७	काम-क्रोध-लोभ-मोह-भयान्या- काशस्य (अंशाः) शारीरको. ३	
कातकं फलमासाद्य यथा वारि प्रसीदति । तथा विज्ञानवशतः स्वभावः सम्प्रसीदति	महो. ५।६६	काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद-मात्सर्य- पुण्य-पापमया ब्राह्मयाद्यष्टशक्तयः भावन्नो. ३	
कात्यायनाय विद्महे कन्याकुमारि धीमहि । तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात्	महाना.३।१२	काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद-मात्सर्य- मित्यरिषद्भर्गः मुद्रलो. ४।२	
[+वनदु.१२४,१४०		काम-क्रोध-लोभ-मोह-मद- मात्सर्यादिकं दग्ध्वा.. ना.प. ७।२	
कादिविद्येति वा हादिविद्येति वा सादिविद्येति वा रहस्यम्	बह्वचो. २	काम-क्रोध-लोभ...मृत्यु-रोग-शो- काद्यैरभिहतेऽस्मिच्छरीरे	
कादिहादिमतोक्तेन भावनां प्रतिपादित्वा	भावन्नो. १०	किं कामभोगाद्यैः मैत्रा. १।४	
		कामक्रोधवियुक्तानां भ. गी.५।२६	

कामक्रोधहर्षरोषलोभमोहदम्भदुर्पे-
 च्छासुयाममत्वाहङ्कारादीनपि
 परित्यजेत् आरुणि. ४
 कामक्रोधादयो व्योमांशाः पैङ्गलो. २।२
 कामक्रोधादिदोषाणां स्वरूपा-
 नास्ति भिन्नता यो.शि. १।१७
 कामक्रोधोद्भवं वेगं भ. गी. ५।२३
 कामक्रोधौतथादर्पलोभमोहादयश्च ये ।
 तांस्तुदोषान्परित्यज्यपरिज्वाट्.. ना.प. ५।४४
 कामक्रोधौ लोभमोहावहङ्कारश्च...
 बन्धाय देहिनः भवसं. २।२२
 कामक्रोधौ लोभमोहौ मदो मात्सर्य-
 मेव च । एतेऽरिपद्मा विश्वश्च.. वराहो. १।१०
 कामदेवाय विद्महे पुष्पवाणाय
 धीमहि । तन्नोऽनङ्गः प्रचोदयात् ना.पू. ता. ४।२
 कामनाम्ना किरातेन विकीर्णा
 मुग्धचेतसः । नार्यो नरविहङ्गा-
 नामङ्गबन्धनवागुराः[याज्ञव.१४+ महो. ३।४५
 काममय एवायं पुरुषः बृह. ४।४।५
 काममयोऽकाममयः क्रोधमयो-
 ऽक्रोधमयः...सर्वमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
 काममाश्रित्य दुष्पूरं भ. गी. १६।१०
 कामरागबलान्बिताः भ. गी. १७।५
 कामरागविवर्जितम् भ. गी. ७।११
 कामरूपं दुरासदम् भ. गी. ३।४३
 कामरूपायरामायनमोमायामयायच रा. पू. ४।१२
 कामरूपेण कौन्तय भ. गी. ३।३९
 कामसङ्कल्पवर्जिताः भ. गी. ४।१९
 कामस्तद्वद्भेदमवर्तताधि [बृ.जा.१।२
 [क्र.अ.८।७।१७= मं. १०।१२९।४
 [तै.आ. १।२३।१+ अथर्व.१९।५२।१
 कामस्यासि जगतः प्रतिष्ठां
 क्रतोरानन्त्यमभयस्य पारम् कठो. २।११
 कामस्वरूपं पीठं सर्वकामदं भवति सौभाग्य. २४
 कामं कामयते यावद्यत्र सुप्तो न
 कश्चन । स्वप्नं पश्यति नैवात्र
 तत्सुषुप्तमपि स्फुटम् ना. प. ८।१४
 कामं क्रोधं च संश्रिताः भ. गी. १६।१८
 कामं क्रोधं परिग्रहम् भ. गी. १८।५३

कामं पित्रे वाऽऽचार्याय वा शंसेत् ३ऐत. २।४।२
 कामः समुद्रमाविश चित्त्यु. १०।२५
 कामः करोति, नाहं करोमि महाना. १४।३
 कामः कर्ता नाहं कर्ता महाना. १४।३
 कामः कारयिता, नाहं कारयिता महाना. १४।३
 कामः क्रोधस्तथा दुर्पो लोभमोहा-
 दयश्च ये । तांस्तुदोषान्
 परित्यज्य... ना.प. ३।३३
 कामः क्रोधस्तथा लोभः भ.गी.१६।२१
 कामः क्रोधस्तथा लोभः...
 अभक्ष्यान्ननिषेवणात् भवसं. ४।११
 कामः पशुः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 कामः प्रजानां निहितोऽसि सोमे एका.उ. ५
 कामः सङ्कल्पो विचिकित्सा भ्रद्धा-
 ऽभ्रद्धा धृतिरधृतिर्हीर्षीर्भी-
 रित्येतत्सर्वं मन एव [बृह.१।५।३+ मैत्रा. ६।३०
 कामाख्यं तु गुदस्थाने पङ्कजं तु
 चतुर्दलं तन्मध्ये..योनिः कामाख्या.. यो.चू. ७
 कामाक्रोधोऽभिजायते भ. गी. २।६२
 कामात्मानः स्वर्गपराः भ. गी. २।४३
 कामादिरहितोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।२१
 कामादिवृत्तिदहनं, काठिन्यदृढकौपीनं निर्वाणो.७
 कामान्निष्कामरूपी संचरत्येकचरो
 मुनिः...स्वात्मनैव... २आत्मो. ११
 कामान्यः कामयते मन्यमानः
 स काममिर्जायते तत्र तत्र.. मुण्ड. ३।२।२
 कामान्धिकहोलरतं समुद्धर
 मनो ब्रह्मन् महो. ५।१३४
 कामाभिद्रुग्धोऽस्म्यभिद्रुग्धोऽस्मि सहवै. २२
 कामावकीर्णोऽस्म्यवकीर्णोऽस्मि सहवै. २२
 कामी कलांकामरूपांचिकित्वा नरो
 जायते कामरूपश्च कामः त्रिपुरो. ११
 कामी कलां काम्यरूपां विदित्वा नरो
 जायते कामरूपश्च काम्यः (पाठः) त्रिपुरो. ११
 कामीमुमामीशिपमीशिपाणां
 तत्सत्यं...स्वाहा परमा. ५।३
 कामेन त्वा प्रतिगृह्णामि, कामैतत्ते
 एषा ते काम दक्षिणा चित्त्यु.१०।२+
 [तै.आ.३।१०।२,४+ अथर्व.३।५२।४

कामेन मे (मा) काम आगात् [तै.आ. ३।१५।२+ कामेनाजनयन् पुनः[तै.आ.३।१५।२+ कामेन विषयाकाङ्क्षी विषयात्काम- मोहितः। द्वावेव सन्त्यजेन्नित्यं निरञ्जनमुपाश्रयेत् कामेश्वरी वज्रेश्वरी भगमालि- न्योऽन्तस्त्रिकोणाग्रगा देवताः कामैस्तैस्तैर्हृतज्ञानाः कामोऽकार्षीत्कामः करोति, नाहं करोमि कामोऽकार्षीन्नमो नमः कामो दाता, कामः प्रतिगृहीता कामोपभोगपरमाः कामोभूत्वा प्रजानामन्तरा स्थितः सर्वाँल्लोकान्हादयन्..स्वाहा कामो योनिः कामकलां वज्रपाणिर्गुहा हसा। मातरिश्वाभ्रमिन्द्रः[देव्यु.११ +त्रिपुरो.८ कामोऽस्मि भरतर्षभ काम्यानां कर्मणां न्यासं कायदण्डे त्वभोजनम् कायह्लेशभयात्त्यजेत् कायस्थो दृश्यते लोको तत्त्वचर्या समाचरेत् कायरूपे चित्तसंयमादन्यादृश्यरूपम् कायशोषणमात्रेणकातत्रह्यविवेकिनाम् कायाकाशसंयमादाकाशगमनम् कायिकादिषिमुक्तोऽस्मि..केवलोऽस्म्यहं कायेन मनसा बुद्ध्या कायेनमनसावाचा शत्रुभिःपरिपीडिते। वृत्तिक्षोभनिवृत्तिर्या क्षमा सा.. कायेन मनसा वाचा स्त्रीणां परि- विवर्जनम्। ऋतौ भार्या तदा तस्य ब्रह्मचर्यं तदुच्यते कायेन मनसा वाचा हिंसाहिंसा न चान्यथा कारणं गुणसङ्गोऽस्य कारणं तु ध्येयः सर्वेश्वर्यसम्पन्नः सर्वेश्वरः शम्भुः	चित्यु.१५।२+ अथर्व.३।५२।४ चित्यु. १५।२ योगकुं. ३।३ भावनो. ६ भ.गी. ७।२० महाना. १४।३ महाना. १४।३ चित्यु.१०।१,२ भ.गी. १६।११ पारमा.३।२ भ.गी. ७।११ भ.गी. १८।२ १सं.सो. २।९७ भ.गी. १८।८ अमन. १।८१ शांडि.१।७।५२ बराहो.२।४० शांडि.१।७।५२ मैत्रे. ३।२२ भ.गी. ५।११ जा.द. १।१७ जा.द. १।१३ जा.द. १।७ भ.गी.१३।२२ अ. शिखो. ३	कारणं कस्य वै कार्यं कारणंतस्य जायते [तै. बि. १।४८ +अ. शां. ११ कारणात्मकं सर्वं कार्यात्मकं सकलं नारायणः कारणादिविहीनात्मा तुरीयादि- विवर्जितः कारणाद्यद्यनन्यत्वमतःकार्यमजंयदि, जायमानाद्धि वै कार्यात्कारणं ते कथं द्रुवम् कारणाद्भिन्नजगतः सत्यत्वं पञ्चमो भ्रमः। पञ्चभ्रमनिवृत्तिश्च तदा स्फुरति चेतसि कारणानि निबोध मे कारणाभिन्नरूपेण कार्यं कारणमेव हि। तद्रूपेण..सदा सत्यं मेदेनो- क्तिर्मृषा खलु कारणाव्याकृतप्राज्ञश्च मकारः कारणेन विना कार्यं न कदाचन विद्यते। अहङ्कारं विना तद्वदेहं दुःखं कथं भवेत् कारणेन विना कार्यं नोदेति (तथैव) भक्त्या विना ब्रह्मज्ञानं कदापि न जायते कारणोपाधिराश्रयः। कार्यकारणतां हित्वा पूर्णबोधोऽवशिष्यते कारागारविनिर्मुक्तचोरवहूरतो वसेत् कारागृहविनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तबंधु- भवस्थलं विहाय दूरतो वसेत् कार्पण्यदोषोपहतस्वभावः कार्यकारण-(करण-) कर्तृत्वे हेतुः प्रकृतिरुच्यते [भ.गी. १३।२१ +भवसं. २।८ कार्यकारणकर्मनिर्मुक्तं निर्वचन- मनौपम्यं निरुपाख्यं किं तदङ्गवाच्यम् कार्यकारणताभावाद्यतोऽचिन्त्याः सदैव ते। द्रव्यं द्रव्यस्य हेतुः स्यात्.. कार्यकारणतांहित्वापूर्णबोधोऽवशिष्यते कार्यकारणबद्धौ ताविष्येते विश्वतैजसौ कार्यकारणवर्जितः (आत्मा)	त्रि.म.ना.२।८ तै. बि. ४।७३ अ. शां. १२ अ. पू. १।१५ भ. गी.१८।१३ पञ्चब्र. ३१ यो. चू. ७५ यो. शि. १।३७ त्रि.म.ना. ८।४ शु. र. ३।१२ मैत्रे. २।११ ना. प. ७।१ भ. गी. २।७ मैत्रा. ६।७ अ.शां. ५२ शु.र. ३।१२ आगम. ११ तै.बि. ५।१
--	--	---	--

कार्यकारणोपाधिमेदाज्जीवे-

श्वरभेदोऽपि दृश्यते	त्रि.म.ना. ४।७
कार्यते ह्यवशः कर्म	भ.गी. ३।५
कार्यभेदात्कारणभेदः	ना. प. ५।१२
कार्यमित्येव यत्कर्म	भ.गी. १८।९
कार्यं कर्म करोति यः	भ.गी. ६।१
कार्यं कर्म समाचर	भ.गी. ३।१९
कार्यं चाकार्यमेव च	भ.गी. १८।३१
कार्यं चेत् कारणं किञ्चित् कार्याभावे	
न कारणम्	ते.वि. ५।२६
कार्यविष्णुः क्रियाब्रह्माकारणं तु महेश्वरः	रुद्रह. १५
कार्याकार्यमसद्विद्विन्नष्टं प्राप्तमसन्मयम्	ते.वि. ३।५५
कार्याकार्यव्यवस्थितौ	भ.गी. १६।२४
कार्याकार्ये भयामये	भ.गी. १८।३०
कार्याभावे न कारणम्	ते.वि. ५।२६
कार्ये गोष्पदतोयेऽपि विशीर्णौ	
मशको यथा	अ.प. १।४३
कार्ये सक्तमहेतुकम्	भ.गी. १८।२२
कार्योपाधिरयं जीवः कारणोपाधिरीश्वरः	
[त्रि.म.ना. ४।८+	शु. र. ३।१२
काल इति कालविदो देशः तद्विदः	वेतथ्य. २४
कालकर्मत्मकमिदं स्वभावात्मकंचेति	स्वसंवे. २
कालकलानिमेषमारभ्यघटिकाष्टयाम्..	
पक्षमासर्तव्यन..भेदेन मनुष्याणां	
शतायुःकल्पनया प्रकाशमाना	सीतो. ७
कालत्रयमसत्सदा । गुणत्रयमसद्विद्वि	
ह्यहं सत्यात्मकः शुचिः	ते. वि. ३।४९
कालत्रयमुपेक्षित्या हीनायाश्चैत्य-	
बन्धनैः । चित्तचैत्यमुपेक्षित्याः	
समतैवावशिष्यते	१सं.सो. २।२७
कालत्रयविमुक्तोऽस्मि कामादि-	
रहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।२१
कालत्रयं च सवनत्रयं लिङ्गत्रयं	
त्रिपात् तेजस्त्रयमकारोकार-	
मकारप्रणवात्मकम्	१विल्वो. २१
कालत्रयाबाधितं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३
कालत्रयेऽपि यस्येमा मात्रा नूनं	
प्रतिष्ठिताः	ना. वि. ८

कालत्रये यथा सर्पो रज्जौ नास्ति

तथामयि..जगन्नास्त्यहमद्वयः	आ. प्र. ३०
कालदण्डां करालास्यां...विजयां	
बन्धयाम्यहम्	वनदु. १६७
काल-देश-पात्र-मन्त्राष्टशौचेप्साः-	
कृष्णपक्षक्षयोत्सवाः	इतिहा. ९५
कालमेव प्रतीक्षेत यावदायुः समाप्यते	ना. प. ३।६१
कालमेव प्रतीक्षेत निर्देशं मृतकोयथा	ना. प. ३।६१
कालमेव प्रतीक्षेत निर्देश-भृतक-	
न्यायेन परित्राद्	ना. प. ५।१५
कालभेदं देशभेदं...असदेव	
हि केवलम्	ते. वि. ६।५४
कालरात्रिं ब्रह्मस्तुतां वैष्णवीं स्कन्द-	
मातरम् । ..नमामः पावनां शिवां देव्यु. ८	
कालवच्चनमेतद्वि(पूर्वोक्तं ५।३२-३४)	वराहो. ५।३५
कालश्च कलनोद्युक्तः सर्वभावान्..	अक्षयुप. २७
कालश्च नारायणः [नारा. २+	त्रि.म.ना. २।८
कालश्चात्रस्य, सूर्यो योनिः कालस्य	मैत्रा. ६।१४
कालसत्ता कलासत्ता वस्तुसत्तेयमि-	
त्यपि । विभागकलनां त्यक्त्वा	
सन्मात्रैकपरा भव	अ.पू. ४।६६
कालसङ्कलनात् काली	गु.षो. २
(अथ) कालसंज्ञमादित्यमुपासीत	मैत्रा. ६।१६
कालस्तस्यातिदूरमपसरति	मैत्रा. ६।१४
कालस्तामपि कुन्तति (वासनाम्)	महो. ३।३७
कालं गच्छति तन्निधनम्	छान्दो. २।१३।१
कालः कलयतामहम्	भ.गी. १०।३०
कालः कालैकवादिनाम्	अ.पू. ३।२१
कालः क्रमस्त्वं परमाक्षरं च	एका.व. ६
कालः क्रीडत्ययं प्राणः सर्व-	
मापदि पातयन्	भवसं. १।१७
कालः पचति भूतानि.. यस्मिंस्तु	
पच्यते कालो यस्तं वेद सवेदवित्	मैत्रा. ६।१५
कालः प्राणश्च भगवान्मृत्युः शर्वो महेश्वरः	
उग्रो भवश्च रुद्रश्च ससुरः..	मंत्रिको. १२
कालः स्वभावो नियतिर्यदृच्छा..आत्मा-	
प्यनीशः सुखदुःखहेतोः [श्वेता. १।२ +	ना. प. ९।१
कालाग्निरयमूर्ध्वगः, तथैव निम्नगः..	बृ.जा. २।९
कालाग्निरुद्रं भगवन्तंसनत्कमारः पप्रच्छ	कालाग्नि. २

कालात्मनि मनो लीनं त्रिकालज्ञान-		काषायवासाः कक्षोपस्थलो-	
कारणम्..परकायप्रवेशनम्	यो. शि. ५।४८	मानि वर्जयेत्	२सञ्ज्यासो.१०
कालात्मवन्ति भूतानि....		काषायवासाः सततं ध्यानयोग-	
कालो मूर्तिरमूर्तिमान्	मैत्रा. ६।१४	परायणः ।.. वसेद्देवालयेऽपि वा	ना. प. ५।४९
कालाद्व्यापकउच्यते, व्यापकोहि..रुद्रः	अ.शिरः.३।१५	काषायवासान्कक्षोपस्थलोमानि	
कालानलसमद्योतमानंमहाकाशंभवति	अद्वयता. ४	वर्जयेत् (?)	कठश्रु. २२
कालानलसमं द्योतमानं	मं. ब्रा. १।३	काष्ठदण्डो धृतो येन सर्वांशी ज्ञान-	
कालान्तरोपमोगार्थं सञ्चयः..(यतेः)	१सं.सो.२।८२	वर्जितः..स पापी यतिवृत्तिहा	प. हं. ६
कालाभोधरकान्तिकान्तमनिशं		काष्ठदण्डो धृतो येन...	
वीरासनाध्यासितम्	रामर. २।२४	स याति नरकान्धोरान्..	ना. प. ५।१४
कालिकायै विद्महे इमंशानवासिन्यै		काष्ठपाषाणजोवह्निःपार्थिवोप्रहणीगतः	यो.शि. ५।३१
धीमहि । तन्नोऽधोरः(रा)प्रचोदयात्	वनदु. १४५	काष्ठपाषाणयोर्वह्निर्ह्यस्थिमध्ये	
कालिन्दीजलकल्लोलसङ्गिमारुत-		प्रवर्तते	यो.शि. ५।३१
सेवितम् । चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं		काष्ठवज्जायते देह उन्मन्यावस्थया	
मुक्तो भवति संसृतेः	गो. पू. १।७	ध्रुवम्, न जानाति स शीतोष्णं..	ना.वि. ५३
कालीकरालीचमनोजवा(अभिजिह्वाः)	मुण्ड. १।२।४	काष्ठवत् पश्य वै देहं प्रशान्तस्येति	
कालेनात्मनि विन्दति	भ. गी. ४।३८	लक्षणम्	अ. ना. १५
कालेनाल्पेन विलयी देहो नाहं..	१सं. सो.२।१४	काष्ठान्यपि हि जीर्यन्ते दरिद्राणां...	भवसं. १।१३
कालो नास्ति जगन्नास्ति माया-		काष्ठा भिन्दन् गोभिरितोमुत्तश्च	बा. सं. १५
प्रकृतिरेवन्, अहमेवहरिःसाक्षात्	ते. वि. ६।६३	का सत्यता याज्ञवल्क्य,	
कालो ब्रह्म कला ब्रह्म सुखं ब्रह्म..	ते. वि. ६।३५	चक्षुरेव सम्राट्	बृह. ४।१।४
कालोऽयं सर्वसंहारी तेनाक्रांतं		का साम्नो गतिरिति स्वरइतिहोवाच	छान्दो. १।८।४
जगद्ययम्	महो. ३।३८	काऽसि त्वं महादेवि	देव्यु. १
कालोऽस्मि लोकक्षयकृत् प्रवृद्धः	भ.गी. १।१३२	कास्थिततायाज्ञवल्क्यहृदयमेवसम्राट्	बृह. ४।१।७
काशिराजश्च वीर्यवान्	भ. गी. १।५	कास्वित् सा देवता, यस्या	
काश्यश्च परमेष्वासः	भ. गी. १।१७	मृत्युरन्नमित्यग्निर्वै मृत्युः	बृह. ३।२।१
कावूरू पादाउच्येते[चित्त्यु. १२।५+	ऋ.अ. ८।४।१९	कां गतिं कृष्ण गच्छति	भ.गी. ६।३७
[=मं. १०।९०।११	+वा.सं.३।११०	कांस्यघण्टानिनादस्तु यथा लीयति	
का वै वरणा काच नाशीति,सर्वा-		शांतये । ओङ्कारस्तुतथा योज्यः	
निन्द्रियदोषान्वारयतीति तेन		शान्तये सर्वमिच्छता	ब्र. वि. १२
वरणा..सर्वानिन्द्रियकृतान्पा-		कांस्यघण्टानिनादःस्याद्यदालिप्यति	
पान्नाशयतीति नाशी भवतीति	जाबालो. २	शांतये । ओङ्कारस्तु तथा	
काश्यां तु ब्रह्मनालेऽस्मिन् मृतो		योज्यः श्रुतये सर्वमिच्छति	१ प्रणवो. १२
मत्तारमाप्नुयात् । पुनरावृत्ति-		कां सोऽस्मितांहिरण्यप्राकारामार्द्रां	
रहितां मुक्तिं प्राप्नोति मानवः	मुक्तिको. १।१९	ज्वलन्ती.. [ऋ.खि. ८७।१०+	श्री. सू. ४
काश्यां स्थानानि चत्वारि	भस्मजा. २।८	किञ्चित्कचित्कदाचिच्चआत्मानंनस्पृश-	
काषायग्रहणं कपालधरणं केशावली		त्यसौ । तूष्णीमेव स्थितस्तूष्णीं..	ते.वि. ४।४०
लुञ्चनं.. सर्वं चोदरपोषणाय..	अमन. १।६	किञ्चित्शुभितरूपासा विच्छक्तिश्चि-	
काषायवस्त्रं परिधानाय देहे..प्रायो		न्मयार्णवे । तन्मयैव स्फुरत्यच्छा	महो. १८५।१
जगद्वञ्चयितुं प्रवृत्ताः	भवसं. १।५५		

किञ्चिच्चेद्रोचतेतुभ्यं तद्वद्वोऽसि भव-
स्थितौ । नकिञ्चिद्रोचते चेत्तेतन्मु-
क्तोऽसि भवस्थितौ अ.पू. ५।१०५
(?) किञ्चिदक्षण्या कृतं भवति वृ.उ. १।५।१७
किञ्चिदस्ति धनञ्जय भ.गी. ७।७
किञ्चिदुन्नामितमुखोदंतैर्दन्तान्नचालयेत् योगो. २१
किञ्चिद्भेदं न तस्यास्ति (आत्मनः)
..अहं त्वं तदिदं सोऽयं कालात्मा
कालहीनकः ते. वि. ४।४२
किमकुर्वत सञ्जय भ.गी. १।१
(अथानु) किमनुशिष्टोऽवोचथा
यो हीमानि न विद्यात्कथं सो-
ऽनुशिष्टो ब्रुवीत छांदो. ५।३।४
किमन्यत्कामहेतुकम् भ. गी. १६।८
किमन्यत्सदन्यद्रूपामेति त्रिष्टुप्... १ऐत. ३।५।१
किमप्यन्यपदेशात्मा पूर्णात् पूर्णतरा-
कृतिः । न सन्नासन्न सदसत्.. महो. २।६७
किमर्थमचारीःपशुनिच्छन्नपन्नानिति बृह. ४।१।१
किमर्था वयमध्येष्यामहे, किमर्था
वयं यक्ष्यामहे ३ऐत. २।६।३
किमसौ (मुक्तोऽहमिति) मननादेव
मुक्तो भवति तत्क्षणात् यो. शि. १।५।४
किमस्य यज्ञोपवीतं काऽस्य (संन्या-
सिनः) शिखा कथं वाऽस्यो-
पस्पर्शनम् [१सं.सो. १।३+ कठश्रु. ८
किमस्यापागादिति-तक्षैवेति-
तथैवेतत्... छाग. ६।२
किमहं पापमकरवमिति, स य एव
विद्वानेते आत्मानं स्पृणुते तैत्ति. २।९
किमाचारः कथं चैतान् भ. गी. १।४।२१
किमासीत् ब्रजेत किम् भ. गी. २।५।४
किमिच्छन्कस्य कामाय शरीरमनु-
सञ्ज्वरेत् (आत्मज्ञः) शाट्पाय. २२
किमु तद्ब्रह्माऽवेद्यस्मात्तत्सर्वमभवत् बृह. १।४।९
(अथ) किमेतैर्वाऽन्यानां शोषणं महा-
र्णवानां शिखरिणां प्रपतनं, ध्रुवस्य
प्रचलनं...सोऽहमित्येतद्विधेऽस्मिन्
संसारे किं कामभोगैः ? येरेवा-
भितस्यासकृदिहावर्तनं दृश्यते मैत्रा. १।८

(अथ) किमेतैर्मान्यानां शोषणं महार्ण-
वानां...निमज्जनं पृथिव्याः, स्थाना-
दपसरणं सुराणां.. इत्येतस्मिन्..
संसारे किं कामोपभोगैः ? मैत्रे. १।२
(अथ) किमेतैर्वा परेऽन्ये गन्धर्वासुर..
महादीनां निरोधनं पश्यामः मैत्रा. १।७
(अथ) किमेतैर्वा परेऽन्ये महाधनु-
र्धराश्चक्रवर्तिनः केचित्सुद्युम्न-
भरतप्रभृतयो..महर्षीभिर्यत्न्यक्त्वा-
ऽस्माल्लोकादमुं लोकं प्रयाताः मैत्रा. १।६
किमेष दृष्टोऽदृष्टो वेति दृष्टो नृसिंहो. १।१०
कियत्स्वतीतेष्वनेहस्सु तपसि स्थिते
ब्रह्मणि पुरो भूत्वा.. गणेशो. ३।८
किरीटिनं गदिनं चक्रहस्तं भ.गी. १।१।४६
किरीटिनं गदिनं चाक्रिणं च भ. गी. १।१।१७
किंस्त्रिषं हि क्षयं नीत्वा अ.ना. ९
किंकरोमिक्काच्छामि किंगृह्णामित्य-
जामिकिम् । यन्मया पूरितंविश्वं.. वराहो. २।३५
किं कर्म किमकर्म निरालं. ४
किं कर्म किमकर्मति भ.गी. ४।१६
किं कर्म पुरुषोत्तम भ.गी. ८।१
किं कारणं ब्रह्म,कुतः स्म जाता
जीवाम केन क च सम्प्रतिष्ठा.. श्रुताश्र. १।१
किं कुलं वृत्तिहीनस्य करिष्यति... भवसं. २।६५
किं क्षत्रिया लोकमपालयन्तः,
स्वधर्महीनास्तु...वैश्याः भवसं. २।६४
किं ग्राह्यं किमग्राह्यम् निरालं. ४
किं ज्ञातेन तवार्जुन भ.गी. १०।४२
किं तद्ब्रह्म किमध्यात्मं भ.गी. ८।१
किं तत्परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानं द.मृ. १
किं तत्पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म भवति ?
अविद्यापादः सुविद्यापादश्चानन्द-
पादस्तुरीयपादश्चेति त्रि.म. ना. १।४
किं तदत्र विद्यते यदन्वेष्टव्यम् छांदो. ८।१।२
किं तद्व्यानं को वा ध्याता कश्चध्येयः अ.शिखो. १
किं तद्यत्सत्यमिति, यदन्येदेवेभ्यश्च
प्राणेभ्यश्च तत्सत् कौ.उ. १।६
किं ताभिर्यजतीतियत्किञ्चेदंप्राणमृतं बृह. ३।१।१७

किं ताभिर्यजतीति, याहुतावज्ज्वलन्ति	बृह. ३।१।८
देवलोकमेवं ताभिर्जयति	नृसिंहो. ९।१०
किं तेन, न किञ्चनेति होचुः	भवसं. २।२८
किं स्वमेतच्छिरः किन्तु उरस्तव...	सि. शि. २५
किं दुर्लभं शिवभक्तस्य लोके..	कात्याय. १
किं देवतोऽस्यां प्रतीच्यां दिश्यसीति	बृह. ३।९।२२
वरुणदेवत इति	बृह. ३।९।२१
किं देवतोऽस्यां दक्षिणायां दिश्य-	बृह. ३।९।२०
सीति यमदेवत इति	बृह. ३।९।२३
किं देवतोऽस्यां प्राच्यां दिश्यसीति	बृह. ३।९।२४
आदित्यदेवत इति	२ प्रणवो. २१
किं देवतोऽस्यामुदीच्यां दिश्यसीति,	भवसं. १।२५
सोमदेवत इति	भ.गी. १।३२
किं देवतोऽस्यां ध्रुवायां दिश्यसीति	भ.गी. ९।३३
अग्निदेवत इति	बृह. ४।४।२२
किं देवतमित्युचामभिर्देवतं	भवसं. २।६४
तदेव ज्योतिः	महाना. १।७।१
किं नामेवं वत सुखं... जायते	भ.गी. १।३२
मृतये लोको म्रियते	भ.गी. १।३३
किं नो राज्येन गोविन्द	बृह. ४।४।२२
किं पुनर्ब्राह्मणाः पुण्याः	भवसं. २।६४
किं प्रजया करिष्यामो येषां	महाना. १।७।१
नोऽयमात्माऽयं लोकः	भ.गी. १।३२
किं ब्राह्मणा ये मुक्तं त्यजन्ति	बृह. ४।४।२२
किं भगवन्तः परमं वदन्ति	भवसं. २।६४
किं भोगैर्जीवितेन वा	महाना. १।७।१
किं मंत्रैर्बहुभिर्विनश्वरफलैरायाससाध्यै-	भ.गी. १।३२
र्ष्या.. संसारदुःखावहैः । एकः	बृह. ४।४।२२
सन्नपि सर्वमंत्रफलवो.. श्रीरामः	भवसं. २।६४
शरणं ममेतिसततं मंत्रोऽयमष्टाक्षरः	महाना. १।७।१
किं वर्णये त्वाम्, सहस्रकृत्वो नमस्ते	भ.गी. १।३२
किं वा पुनरिमे भगव इति, तत्पुरुष इति	बृह. ४।४।२२
किं सखि वीदमिदं नेत्यनुभूतिः	भवसं. २।६४
किं सीमिच्छरणं मन्यमानः	महाना. १।७।१
किं विदेवैर्विदुषे साधु कुर्या	भ.गी. १।३२
किमेवास्मै..	बृह. ५।१२।१
कीदृशमरन्यायेन मुक्तो भवति	ना.प. ५।५२
कीर्तनात्सर्वदेवस्य सर्वपापैः प्रमुच्यते	रुद्रह. १७

कीर्तिः पृष्ठं गिरेरिव	उप.शांतिः
कीर्तिः श्रीर्वाक् च नारीणां	भ.गी. १०।३४
कीलवो दूषिका लाला स्वेद-दुर्गन्ध-	
ताऽऽनने । एतानि सर्वथा तस्य	
न जायन्ते ततः परम्	१यो.त. ५७
कुक्कुटाण्डवदाकारं (कन्दस्थानं)..	जा. द. ४।४
तन्मध्ये नाभिरित्युक्तं..	
कुक्कुटाण्डाकारं महदादिसमष्टाकार-	
मण्डं (ब्रह्माण्डं) तपनीयमयं..	त्रि.म.ना. ६।२
कुक्कुटासनबन्धस्थो दोर्भ्यांसम्बध्य	
कन्धरं.. एतदुत्तानकूर्मकं (आसनं)	त्रि.ब्रा. २।४२
कुङ्कुमादिसहितं विष्णुचन्द्रनं	
ममाङ्गे प्रतिदिनमालिप्तं	वासुदे. २
कुङ्कुमारुणसर्वाङ्गं कुन्देन्दुधवलाननं	
(गरुडं ध्यायेत्)	गारुडो. ८
कुक्षिमेहनपाशैश्च स्फुरणानुप-	
लम्भने । मासावधिजीवतस्य	
तदर्घस्य तु दर्शने	त्रि. ब्रा. २।१४२
कुक्षौ तिष्ठति यस्यान्नं वेदाभ्यासेन	
जीर्यते ।.. कुलं तारयते तेषां..	इतिहा. ४८
कुक्षौ (चित्तस्य) संयमाद्भवलोकज्ञानं	शांडि. १।७।५२
कुचैलोऽसहाय एकाकी समाधिस्थ	
आत्मकाम आप्तकामो.. इस्तिनि	
सिंहे.. मृत्यो रूपाणि विदित्वा	
न बिभेति कुतश्चनेति	सुबालो. १३।१
कुटीचक-बहूदकयोर्देवार्चनम्	ना. प. ७।९
कुटीचक-बहूदकयोर्मन्त्रजपाधिकारः	ना. प. ७।९
कुटीचक-बहूदकयोर्मानुषप्रणवः	ना. प. ७।१०
कुटीचक-बहूदकयोः श्रवणम्	ना. प. ७।११
कुटीचक-बहूदक-हंसानां ब्रह्मचर्या-	
श्रमादि तुरीयाश्रमादिवत्	ना. प. ५।५
कुटीचक-बहूदक-हंसानां नान्यस्यो-	
पदेशाधिकारः	ना. प. ७।९
कुटीचकस्यैकत्र भिक्षा	ना. प. ५।७
कुटीचकस्यैकान्नं, माधुकं बहूदकस्य,	
हंस-परमहंसयोः करपात्रं, तुरीया-	
तीतस्य गोमुखं, अवधूतस्या-	
जगरवृत्तिः	ना. प. ७।७

कुटीचकः शिखायज्ञोपवीती दण्ड-
 कमण्डलुधरः कौपीनशाटीकन्या-
 धरः... त्रिदण्डः.. [ना. प. ५।६+ १सं.सो. २।१३
 कुटीचका नाम गौतम-भरद्वाज..प्रभु-
 तयोऽष्टौ ग्रामाश्चरन्तो योगमार्गे
 मोक्षमेव प्रार्थयन्ते मिश्रको. १
 कुटीचको बहूदकत्वं प्राप्य बहूदको
 हंसस्त्वमवलम्ब्य हंसः परमहंसो
 भूत्वा..देहमात्रावशिष्टो..एकाकी
 सञ्चरन्..देहत्यागं करोति यः,
 सोऽब्रधूतः स कृतकृत्यः.. तुरीया. ३
 कुटीचको बहूदकश्चापि हंसा परम-
 हंस इव वृत्त्या च भिन्नाः शाट्याय. ११
 कुटीचको वा बहूदको वा...
 जातरूपधरश्चरेत् प.हं.प. ८
 कुटीचको बहूदको हंसः परमहंसः
 तुरीयातीतोऽब्रधूतश्चेति
 (पञ्चिधः संन्यासः) ना. प. ५।९
 (अथ...) कुटीचको बहूदको हंसः
 परमहंस इत्येते परिव्राजका-
 श्रतुर्विधा भवन्ति शाट्याय. ११
 कुटीचरा बहूदका हंसाः परमहंसा-
 श्रेति (चतुर्विधाः परिव्राजकाः) आश्रमो. ४
 (तत्र) कुटीचसः स्वपुत्रगृहेषु भिक्षा-
 चर्यचरन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. ४
 कुटीचरो ब्रह्मचारी कुटुम्बं विसृजेत् आरुणि २.
 कुटुम्बं पुत्रदारांश्च वेदाङ्गानि.. यज्ञं
 यज्ञोपवीतंचत्यक्त्वा गूढश्चरेद्यतिः ना.प. ३।३२
 कुटुम्बी शुचौ देशे स्वाध्याय... (मा.) छां.उ. १।१५।१
 कुटुम्बे शुचौ देशे स्वाध्यायमधीयानः छां.उ. ८।१५।१
 कुणपमिव सुनारी त्यक्तकामो विरागी ।
 विषमिव विषयादीन्मन्यमानो
 दुरन्ताजगति परमहंसो वासुदेवः.. वराहो. २।३७
 कुण्डलिनी ज्ञानशक्तिरूढम् भावनो. २
 कुण्डलिनीबन्धः परापवादयुक्तः.. निर्वाणो. २
 कुण्डलिन्या अधश्चोर्ध्वं वारुणी
 सर्वगामिनी छां.उ. १।४।६
 कुण्डलिन्या तथा योगी मोक्षद्वारं
 विभेदयेत् ध्या.विं. ६८
 २०

कुण्डलिन्या समुद्रता गायत्री
 प्राणधारिणी यो.चू. ३५
 कुण्डल्या पिहितं शश्वद्भरन्ध्रस्य
 मध्यमम् । एवमेतासु नाडीषु
 धरन्ति दश वायवः वराहो. ५।३०.
 कुण्डल्येव भवेच्छक्तिस्तानुसञ्चाल-
 येद्बुधः । स्वस्थानादाभ्रत्रोर्मध्यं
 शक्तिचालनमुच्यते योगकुं. १।७
 कुण्डिकांचमसंशिक्षयं..अतोऽतिरिक्तं
 यत्किञ्चित् (यज्ञोपवीतं वेदांश्च कठरु. ४)
 सर्वतद्वर्जयेद्यतिः [कुंडिको. ९, १० + कठश्रु. २५
 कुत उ एतावत्प्रतिगृहीयात् बृह. ५।१४।६
 कुतस्तु खलु सोम्यैवं स्यादिति होवाच-
 कथमसतः सज्जायेतेति छांदो. ६।२।२
 कुतस्त्वा कश्मलमिवं भ.गी. २।२
 कुतो जातेयमितिते द्विजमास्तु विचारणा महो. ५।११४
 कुतोऽन्यः कुरुसत्तम भ.गी. २।२
 कुत्सितानन्तजन्मान्मन्यस्त..कर्मवास-
 नाजाल... देहात्मविवेको न... त्रि.म. ना. ५।३
 कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः भ.गी. १।१६
 कुवेरं ते मुखं रौद्रं...ज्वरं मृत्युभयं
 घोरं द्विषं नाशय.. वनदु. ९७
 कुमार एको विशिखः सुधन्वा एकक्ष. ३
 कुमारमेवाप्येति यः कुमारमेवास्तमेति सुबालो. ९।९
 कुमारः पितरमात्मानुभवमनु-
 ब्रूहीति पप्रच्छ ते.विं. ३।१
 कुमारानु त्वाक्षिषरिपतेत्यनु हि
 भगव इति छान्दो. ५।३।१
 कुमारमेवाप्येति यः कुमार-
 मेवास्तमेति सुबालो. ९।६
 कुम्भकं पूर्ववत्कृत्वा रेचये-
 दिहयाऽनिलम् योगकुं. १।३७
 कुम्भकान्ते रेचकादौ कर्तव्यस्तु हि-
 यानकः..प्राणस्तुड्डीयते यतः ।
 तस्मादुड्डीयणारूपोऽयं... योगकुं. १।४७
 [यो. शि. १।१०६+
 कुम्भकेन समारोप्य कुम्भकेनैव पूरयेत् वराहो. ५।५९
 कुम्भकेन हृदि स्थाने चिन्तयेत्
 कमलासनम् । ब्रह्माणं..चतुर्वक्त्रं.. ध्या. विं. ३१

कुम्भेनकुम्भयेत्कुम्भं तदन्तस्स्यःपरं..	वराहो. ५।६०	कुलक्षये प्रणश्यन्ति	भ. गी. १।४०
कुम्भे विनश्यति चिरं समवास्थिते		कुलगोत्रकरीं विद्याधनधान्ययश-	
वा कुम्भाम्बरस्य न हि कोऽपि		स्करीम्.. वन्दे तां जगदीश्वरीम्	वनदु. १९
विशेषलेशः	वराहो. २।६६	कुलग्नानां कुलस्य च	भ. गी. १।४२
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं	भ. गी. ४।१५	कुल-गोत्र-जाति-वर्णाश्रम-रूपाणि	
कुरुकुला बलिदेवता माता	भावनो. २	षड्भ्रमाः	मुद्रलो. ४।२
कुरुक्षेत्र एवोपसमेत्य ये		कुलधर्माः सनातनाः	भ. गी. १।४०
बालिशास्तानुपाध्वे	छागले. ३।१	कुलधर्माश्च शाश्वताः	भ. गी. १।४३
कुरुक्षेत्रं कुचस्थाने प्रयागंहृत्सरोरुहे	जा. द. ४।४९	कुलाचाररताः सन्ति गुरवो बहवो मुने	अमन. २।१६
कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं सर्वेषां		कुलाचारविहीनस्तु गुरवे कोहि दुर्लभः	अमन. २।१६
भूतानां ब्रह्मसदनम्	जावा. १	कुलालचक्रन्यायेन परिभ्रमति (जीवः)	पैङ्गलो. १।५
कुरु हर संहारं जगद्धरणाद्धरो भव	ग. शो. ३।१३	कुले भवति धीमताम्	भ. गी. ६।४२
कुरुवृद्धः पितामहः	भ. गी. १।१२	कुशलान्न प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।११।१
कुर्याच्छास्त्रं महालयम्, शून्याप्रेतपुरी		कुशला ब्रह्मवार्तायां वृत्तिहीनाः	
तत्र यावद्वृश्चिकदर्शनात्	इतिहा. ९१	सुरागिणः । तेऽप्यज्ञानतया	
कुर्याद्वनन्तरं भर्तुं कुण्डलीमाशु		नूनं पुनरायान्ति यान्ति च	ते. वि. १।४६
बोधयेत् । भिद्यन्ते ग्रन्थयो वंशे..	यो. शि. १।११३	कुशले नानुषज्जते	भ. गी. १।८।१०
कुर्यादायतने शोभांगुरुस्थानेषु सर्वतः	शिवो. ७।७५	कुहाचिदेष स्वपिता पिता नो-	बा. मं. ५
कुर्याद्विद्वांस्तथाऽसक्तः	भ. गी. ३।२५	कुदेव ते चित्रतम प्रतिष्ठा	बा. मं. ५
कुर्यान्नासामष्टि च हस्तौ पादौ च		कुदेव मा वशमितो न यातै (सै)	बा. मं. ५
संयतौ । मनः सर्वत्र संयम्य....		कुहोश्च हस्तिजिह्वाया मध्ये	
ध्यायेत्... हृत्कृत्वा परमेश्वरम	.....	विश्वोदरी स्थिता	जा. द. ४।१५
कुर्वन्नपि न कुर्वाणश्चाभोक्ता		कुहोः क्षुदेवता प्रोक्ता गान्धारी	
फलभोग्यपि	आत्मो. १३	चन्द्रदेवता- (नाड्याः)	जा. द. ४।३८
कुर्वन्नपि न लिप्यते	भ. गी. ५।७	कूटस्थचेतनोऽहं निष्क्रियधामाह-	
कुर्वन्नभ्यासमेतस्यां भूमिकायां		मप्रतक्योऽहम्	आ. प्र. ६
विवासनः	अव्युप. ४०	कूटस्थो दोषवर्जितः, एकः सम्भि-	
कुर्वन्नभ्यासमेतस्यां भूम्यां... सप्तमी		द्यते भ्रान्त्या मायया, न	
गाढसुप्ताख्या.. पुरातनी	वराहो. ४।१६	स्वरूपतः (आत्मा)	जा. द. १०।२
कुर्वन्नाप्रोतिकिस्त्विवं [भ. गी. ४।२१	+१८।४७	कूटस्थोपहितमेवानां स्वरूपलाभहेतु-	
कुर्वन्नेवेह कर्माणि	ईशा. २	भूत्वा सूत्रे मणिगणे सूत्रामिव	
कुर्वन् सिद्धिमवाप्स्यसि	भ. गी. १२।१०	सर्वक्षेत्रेष्वनुस्यूतत्वेन यदा प्राप्स्यते	
कुर्वाणाऽचीरमात्मनः	तैत्ति. १।४।१	आत्मा तदाऽन्तर्यामीत्युच्यते	सर्वसारो. ५
कुर्वाणो मद्ब्रह्मपाश्र्वयः	भ. गी. १८।५६	कूटस्थमचलं ध्रुवम्	भ. गी. १२।३
कुलकुमारि विद्महे मंत्रकोटिसुधी-		[त्रि. म. ना. ७।७+	यो. शि. ३।२१
महि । तन्नः कौलिः प्रचोदयान्	त्रि. ता. ३।६	कूटस्थं सत्त्वरूपं किरीटं प्रवदन्ति माम्	गोपालो. २।३३
कुलकुमार्यैर्विद्महे कौलदेवोयधीमहि ।		कूटस्थोऽक्षर उच्यते	भ. गी. १५।१६
तन्नः कौलः प्रचोदयान्	वनदु. १४४	कूटस्थो विजितेन्द्रियः	भ. गी. ६।८
कुलक्षयकृतं दोषं	भ. गी. १।३८	कूटस्थोऽहं गुरुः परः	ते. वि. ६।६२

कूबरिणमेव सौम्या इति (पश्यध्वं) छाग. ५।२
 कूर्पराग्रे मुनिश्रेष्ठ.. दण्डवद्वयोन्नि
 संस्थितः । मयूरासनमेतत्स्यात्.. जा.द. ३।१०
 कूर्परे स्फुरण्यस्य.. त्रैमासिकीस्थितिः त्रि.ब्रा. १३१
 कूर्मनाड्यां स्थैर्यम् (चित्तसंयमात्) शांडि. १।७।५२
 कूर्मरोम्णा गजेवद्वेजगदस्तु मदोत्कटे ते. बिं. ६।८२
 कूर्मवत्पाणिपादाभ्यां शिरश्चा-
 त्मनि धारयेत् २ योगत. १२
 कूर्मः स्वपाणिपादादि शिरश्चात्मनि
 धारयेत् । एवं सर्वेषु द्वारेषु
 वायुपूरितरेचितः १यो.त. १४०
 कूर्मोऽश्वादिनिमीलनः (वायुः) त्रि.ब्रा. २।८६
 कूर्मोऽङ्गानीव सर्वशः भ.गी. २।५८
 कूर्मोऽङ्गानीव संहृत्य मनो हृदि
 नियम्य च । ..प्रणवेन शनैः
 शनैः पूरयेत्.. छुरिको. ३
 कूर्ममाण्डानि तांस्तेष्वन्वविद-
 च्छ्रद्धया तपसा च सहवै. ११
 कृकरः क्षुतयोः कर्ता (वायुः) त्रि.ब्रा. २।८७
 (अपि)कृकलासस्यैतस्या एव
 देवताया अपचित्यै.. बृह. १।५।१४
 कृण्वन्ति फलिभिः (यदिदं) आर्षे. १।२
 कृतकृत्यश्च भारत भ.गी. १।५।२०
 कृतवियः सत्यधर्मयुतो जितक्रोधो..
 सुशोभनमठं कृत्वा तत्र वेदान्त-
 श्रवणं कुर्वन्योगं समारमेत् शांडि. १।५।१
 कृतज्ञानो धौतवस्त्रः..गायत्र्या
 मूत्रमाहरेत् बृ.जा. ३।५
 कृतस्फारविचारस्य मनो भोगादयो-
 डरयः । मनागपि न भिन्दन्ति.. अ.पू. २।४३
 कृतस्यानु फलैरभिभूयमानः
 परिभ्रमति (भूतात्मा) मैत्रा. ३।२
 कृतकृत्यतया तृप्तः प्राप्तप्राप्ततया पुनः ।
 तुष्यन्नेवंस्वमनसामन्येत..धन्योहं.. अवधू. २६
 कृतं दिने यद्विरितं...सर्वं दहति
 निःशेषं तूलराशिमिवानलः
 (राममंत्रः) रामो. ५।७
 कृताकृतकर्मभवति,शुभाशुभंच विदति गभो. ३
 कृताञ्जलिभाषत भ.गी. ११।१४

कृताञ्जलिर्वैपमानः किरीटी भ.गी. ११।३५
 कृतात्मानो वीतरागाः प्रशान्ताः,
 ते सर्वगं सर्वतः प्राप्य धीराः..
 सर्वमेवाविशन्ति मुंड. ३।२।५
 कृतार्थतया कामरागादिदोषराहितः
 (वर्तते स ब्राह्मणः) व.सू. ९
 कृतार्थोऽहमिति मत्वा स्वाभ्रमा-
 चारपरो भवेत् ना.प. ४।५०
 कृतिस्त्वेव विजिज्ञासितव्येति
 कृति भगवो विजिज्ञास इति छान्दो.७।२१।१
 कृत्वाचनैत्यकंसर्वमधीयीताज्ञयागुरोः शिवो. ७।२५
 कृत्वा दूरतरे नूनमिति शब्दार्थ-
 भावनम्.. तच्छ्रेष्ठासङ्ग उच्यते अक्षयुप. २९
 कृत्वाऽपि न निबध्यते भ.गी. ४।२२
 कृत्वा सम्पुटितौ करौ दृढतरं बध्वा-
 ऽथ पद्मासनं.. उपैति बोधमतुलं
 शक्तिप्रभावान्नरः [व्या.वि.६९+ यो. चू. ४०
 कृत्वैव निश्चित्यति छांदो. ७।२१।१
 कृत्स्नजगतांमातृकाविद्याद्वित्रिवर्ण-
 सहिता द्विवर्णमातात्रिवर्णसहिता पा. ब्र. २
 कृत्स्नविज्ञ विचालयेत् भ.गी. ३।२९
 कृत्स्नं लोकमिमं रविः भ.गी. १३।३०
 कृत्स्नो ह्येष आत्मा यद्ब्रह्मतीतस्मा-
 द्ब्रह्मतीमेवाभिसम्पादयेत् १ ऐत. ३।५।४
 कृदन्तमर्थवत्प्रातिपदिकमदर्शनं
 प्रत्ययस्य नाम सम्पद्यते २ प्रणवो. १४
 कृशरोगार्तबृद्धानां त्यक्तानां (गवां)
 ..निर्जने बने ।.. नीत्वा यस्तृण-
 तोयानि..प्रयच्छति..अन्तेमुक्ति-
 मवाप्नुयात् शिवो.७।९६-९८
 कृपणं तु मनो ब्रह्मन्गोष्पदेऽपि निमज्जति अ.पू. १।४३
 कृपणाः फलहेतवः भ.गी. २।४९
 कृपया परयाऽऽविष्टः भ.गी. १।२५
 कृपया भगवान्विष्णुं विददार नखैः
 खैरः ।..स एको रुद्रो ध्येयः शरभो. ७
 कृपञ्च समितिञ्जयः भ.गी. १।८
 क्रमयः किंजायन्तेकुसुमेषुसुगन्धिषु.. भवसं. २।६५

केन गन्धान् (आप्रोति) इति,
 प्राणेनेति (ब्रूयात्) कौ. त. १।७
 केन छांदोग्यारुणि-मैत्रायणि-मैत्रेयी-
 वज्र-सूचिका-योगचूडामणि-
 चासुदेव-महत्सत्रयासाव्यक्त-
 ऋण्डिका-सावित्री-रुद्राक्ष-
 जाबालदर्शन-जाबालीनां
 सामवेद-गतानां षोडश-
 सङ्ख्याकानामुपनिषदां
 ' आप्यायन्तु ' इति शान्तिः मुक्ति. १।५६
 केन जायमानोमृत्योराप्तिमतिमुच्यते
 होत्रं त्विजाभिना वाचा.. बृह. ३।१।३
 केन त्वं चिरं जीवसि, केन
 वाऽऽनन्दमनुभवसि द. मू. १
 केन धियो विज्ञातव्यं कामान्
 (आप्रोति) इति, प्रज्ञयेति प्रब्रूयात् कौ. उ. १।७
 केन नपुंसकनामानि (आप्रोति)
 इति, मनसेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केन प्राणः प्रथमः प्रैति युक्तः केनो. १।१
 केन भगवन् कर्माण्यशेषतोविस्तृजामि
 (तमाह) केनमेपौल्लानि नामान्या-
 ओतीति, प्राणेनेति ब्रूयात् कौ. उ. १।७
 केन यजमानः पूर्वपक्षापरपक्षयो-
 राप्तिमतिमुच्यते बृह. ३।१।५
 केन यजमानोऽहोरात्रयो-
 राप्तिमतिमुच्यते बृह. ३।१।४
 केन रूपाणि (आप्रोति) इति,
 चक्षुषेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 (अथ) केन रूपेणं लोकमाभवती ३ श्वेत. ३।७।२
 केन-शब्दान् (आप्रोति) इति,
 ओत्रेणेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केन सुक्रेणाश्रुतत्वमेति कात्याय. १
 केन सुखदुःखे (आप्रोति) इति,
 शरीरेणेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केन स्त्रीनामानि (आप्रोति)
 इति, वाचेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केनाक्रमणेन यजमानः स्वर्ग लोकमा-
 क्रमते, ब्रह्मणस्त्विजा मनसाचंद्रेण.. बृह. ३।१।६

केनानन्दं रतिं प्रजार्ति (आप्रोति)
 इति, उपस्थेनेति कौ. उ. १।७
 केनाभ्ररसान् (आप्रोति) इति,
 जिह्वयेति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केनाप्यबाधितत्वेन त्रिकालेन्येक-
 रूपतः । विद्यमानत्वमस्त्येतत्
 सद्रूपत्वं सदा मम वराहो. ३।९
 केनाहमेकेनाक्षरेण सर्वांश्च
 कामान् सर्वांश्च... ....
 केनेत्या (आप्नोति) इति,
 पादाभ्यामिति (ब्रूयात्) कौ. उ. १।७
 केनेषितं पतति प्रेषितं मनः केनो. १।१
 केनेषितां वाचमिमां वदन्ति केनो. १।१
 केनोत्क्रमते कथं बाह्यमभिसन्धत्ते
 (प्राणः) कथमध्यात्मम् प्रभो. ३।१
 के मनुष्याः केपश्चादयः केब्राह्मणादयः निरा. उ. ४
 केयूराङ्गदकङ्कणैर्मणिगतैर्विद्योत्तमानं
 सदा.. देवेशं भरतादिभिः परि-
 बृतं रामं भजे श्यामलम् रामर. २।३७
 केवलकुम्भके सिद्धे त्रिषु लोकेषु
 न तस्य दुर्लभं... शांदि. १।७।१४
 केवलकुम्भकात् कुण्डलिनी-
 बोधो... भवति शांदि. १।७।१४
 केवलजीवयुक्तमेव तुरीय-
 मिति- (तुरीयावस्था) शारीरको. १०
 केवलनिराकारस्य गगनस्येव
 परब्रह्मणोऽपि जडत्वमापद्येत त्रि. म. ना. २।४
 केवलमकारोकारमकारार्थमात्रासहितं
 प्रणवमूहं यो राममंत्रं जपति तस्य
 शुभकरोऽहं (हनूमान्) स्याम् रामर. १।६
 केवलमंत्रमयदिव्यतेजोमय...
 महाविष्णुसायुज्यविग्रहं... त्रि. म. ना. ५।५
 केवलमोक्षापेक्षासङ्कल्पो बन्धः निरा. उ. २।१
 केवलसिद्धिपर्यंतं सहितमभ्यसेत् शांदि. १।७।१४
 केवलं केवलाभासं.. चैत्यानुपातरहितं
 चिन्मात्रमिह विद्यते महो. ४।१२१
 केवलं शीणमननमास्तेऽद्वैतेऽतिनिर्भयः अक्षुप. ४१
 केवलं चित्प्रकाशांशकल्पितास्थिरतां
 गतो । तुर्या सा प्राप्यते दृष्टिः.. अ. पू. १।५१

केवलं चित्तिविश्रम्य..सर्वत्रनीरसमिह तिष्ठत्यात्मरसं मनः	अ. पू. २।९	केवळे दर्पणे नारित प्रतिबिम्बं तदा जगत् (सत्यं)	ते. विं. ६।५८
केवलं चित्सदानन्दब्रह्मैवाहंजनार्दनः	वराहो. ३।१९	केवळे द्रष्टरि क्षीणं रूपं नाह- मचेतनम्	१सं.सो. २।१८
केवलं ज्योतीरूपमनाद्यन्तमनण्वस्थूल- रूपमरूपं रूपविद्विज्ञेयं ज्ञानरूप- मानन्दमयमासीत् (इदं-ब्रह्माण्डं)	अव्यक्तो. १	केवलैरिन्द्रियैरपि	अ. गी. १।१५
केवलं ज्ञानरूपोऽस्मि केवलं प्रिय- मस्म्यहम् ।.. निरीहोऽस्मि..	ते. विं. ३।५	केवलोऽहं कविः कर्माध्यक्षोऽहम्..	ब्र. वि. ९४
केवलं ज्ञानरूपोऽहं केवलं परमो- ऽस्म्यहम् । केवलं शान्तरूपोऽहं..	ते. विं. ३।१	केवलोऽहं सदाशिवः	अध्यात्मो. ६९
केवलं तन्मनोमात्रमयेनासाद्यते पदं । यानि दुःखानि या तृष्णा..शान्त- चेतस्सुतस्सर्वतमोऽकंठिवचनश्रयति	महो. ४।२८	केशकज्जलधारिण्यो दुस्स्पर्शा लोचन- प्रियाः । दुष्कृताभिशिखा नार्यो दहन्ति तृणवन्नरम् [महो. ३।४३ + याज्ञव. १२	
केवलं तुर्यरूपोऽस्मि तुर्यावीतोऽस्मि केवलः ।..चिदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते. विं. ३।४	केशक्रीडादिभिर्दुष्टं सूतकान्नं...	
केवलं नित्यरूपोऽहं केवलं शाश्वतो- ऽस्म्यहम् ..अहंत्यक्त्वाऽहमस्म्यहं	ते. विं. ३।२	अनर्पितं च यद्विष्णोः..	भवसं. ४।१२
केवलं ब्रह्मात्रत्वान्नास्त्य- नास्मेति निश्चिनु	ते. विं. ५।१७	केशवार्जुनयोः पुण्यं	अ.गी. १।८।७६
केवलं ब्रह्मात्रत्वाद्ब्रह्मात्मासनातनः । अहमेवादिशेषोऽहमहं शेषः..	ते. विं. ३।३५	केशश्मश्रुलोमनखानि बापयेत् सोऽस्याग्निष्टोमः (सन्ध्यासिनः)	कठश्रु. २१
केवलं ब्रह्मात्रोऽस्मि ह्यजरोऽस्म्य- मरोऽस्म्यहम् । स्वयमेव स्वयं..	ते. विं. ३।२१	केशव क्लेशहरण नारायण जनार्दन । गोविन्द परमानन्द मां समुद्धर..	गो.पू. ४।१५
केवलं शान्तरूपोऽहं केवलं चिन्मयोऽ..	ते. विं. ३।२	केशा दर्भाः (शारीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।३
केवलं सत्त्वरूपोऽहमहंत्यक्त्वा- ऽहमस्म्यहम्	ते. विं. ३।३	केशास्थीनि कपालानि कार्पासास्थि- तुषाणिच..नाधितिष्ठेद्रजांसि च	शिवो. ७।५१
केवलं साक्षिरूपेण विना भोगं महेश्वरः । प्रकाशते स्वयं भेदः कल्पितो मायया तयोः [र.ह. ४२ + अ.पू. ४।३३		केशोल्लुञ्चननम्रत्वमारक्ताम्बर- धारणम् । इत्यादिलिङ्गग्रहणम्..	अमन. २।३३
केवलं सुखमः स्वच्छो मौनी मुदित- मानसः । सम्पूर्ण इव शीतांशु- रतिष्ठदमलः शुक्रः	महो. २।२७	केषु केषु च भावेषु	अ.गी. १।०।१७
केवलः परमात्माऽहं...जीवेश्वरेति वाक् केति..इति निश्चयशून्यो यो वैदेही मुक्त एव सः	ते. विं. ५।४५-४७	कैकसेय पुरश्चरणविधावशक्तो यो मम महोपनिषदं मम गीतां...रामषड- क्षरीत्यादिभिर्मन्त्रैर्यो मां नित्यं स्तौति तत्सदृशो भवेन्न किम् ? (अथ) कैर्मन्त्रैः स्तुतो देवः प्रीतो भवति स्वात्मानं दर्शयति तन्नो ब्रूहि भगवन्निति	रामर. १।९
केवलाकाररूपोऽस्मि शुद्धरूपोऽस्म्यहं	ते. विं. ३।५	कैर्मया सह योद्धव्यं कैलिजैस्त्रीन् गुणानेतान्	नृ.पू. ४।४
केवलाखण्डबोर्धोऽहं स्वानन्दोऽहं निरन्तरः । स्वमेव सर्वतः पश्यन्..	कुण्डिको. २६	कैलासशिखरावासमोङ्कारस्वरूपिणं महादेवं.. शिवं प्रणम्य..(भुगुण्डः)	अ.गी. १।२२
		कैलासशिखरेरम्येशङ्करस्याशिवालये । देवतास्तत्र मोदन्ते तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु	अ.गी. १।४।२१
		कैव कायस्य रम्यता । तडित्सुशरदभेषु.. स्थैर्येनविनिर्णीतंसविश्वसत्तुविग्रहे	अस्मजा. १।१
			२शिवसं. २५
			महो. ३।३१

कैवल्यनाडीकान्तस्थपराभूमि-
निवासिनं.. राममाश्रये क्षुरिकाशीर्षकं
कैवल्यमुक्तिरैव पारमार्थिकरूपिणी मुक्तिको. १।१८
कैवल्यश्रीस्वरूपेण राजमानं महो-
ऽव्ययम् । श्रीरामपदमाश्रये रामर.शीर्षकं
कैवल्यकैवलंविद्यात्, व्यवहारपरः स्यात् लिङ्गोप. २
कैवल्यं परमं शान्तं सूक्ष्मतरं महतो त्रि.म.ना. ७।७
महत्तरमपरिमितानन्दविशेषम् ..
कैवल्यानन्दरूपं परमानन्दलक्षणा-
परिच्छिन्नान्तज्योतिः
शाश्वतं.. विभाति सि.सा. ६।१
कैवल्योपनिषद्ग्रन्थकैवल्यानन्द-
तुर्विलम् । कैवल्यगिरिजाराजं
स्वमात्रं कलयेन्वहम् कैवल्यशीर्षकं
को अद्वामूमभि चंक्रमीति वा. म. ३
को अद्वा वेद क इह प्र वोचत् वा. मं. १०
[क.अ. ३।३।२४ =मं. ३।५४।५
को जालं विक्षिपेदेको नैनमपकर्ष-
त्यपकर्षेति । प्राणदेवताश्चत्वारः परब्र. १
कोटिकोटिगणाध्यक्षं ब्रह्मांडा-
खण्डविग्रहम् पं.ब्र. ११
कोटिकोटिसहस्राणि उपपातक-
जान्यपिसर्वाण्यपिप्रणश्यन्ति
राममंत्रप्रभावतः रामो. ५।९
कोटिशं अण्डकटाहा उत्पद्यन्तेलीयन्ते सामर. ५
कोटिसूर्यप्रकाशवैभवसङ्काशं
सूर्याकाशं भवति अद्वयता. ४
कोटिसूर्यप्रकाशं सूर्याकाशं भवति मं. ब्रा. १।३
कोट्यश्चतस्र पताश्च ग्रहैर्यासां
सदावृतः । भगवानाभिर-
स्पृष्टो येन दृष्टः स सर्वदृक् अ. शां. ८४
कोटयो ब्रह्मणा याता भूपा नष्टाः
परागवत् । वराहो. ३।२२
कोणेषु तेषां (बिल्वपत्राणां)
निवसन्तिशुद्धगङ्गादितीर्था-
न्यषयश्च सर्वे १ बिल्वो. ४
कोदण्डद्वयमध्ये तु ब्रह्मरन्ध्रेषु..
स्वात्मानं पुरुषं पश्येन्मन-
स्तत्र लयं गतम् ध्या.विं. १०४

को घातुरित्याप्तेर्घातुरवतिमप्येके २ प्रणवो. १४
को नाम स्वयम्भूः पुरुष इति । तैनां-
गुलीमध्यमानात् सलिलमभवत् गायत्रीर. १
को तु मानुशिष्याद्बोहतीहापेवनिहते छांदो. ४।१४।२
कोऽन्योऽस्ति सदृशो मया भ. गी. १६।१५
को न्वेवं जनयेत्पुनः बृह. ३।९।३४
कोपदेष्टा मे पुरुषः पुरस्तादाविर्बभूव गो. पू. ३।८
कोपाजगरचर्वितम् । कामाब्धि-
कल्लोलरते विस्मृतात्मपितामहम् ।
समुद्धर मनः.. महो. ५।१३४
को म अबो दाशुषो विष्वगृप्ती .. वा. मं. ११
कोऽयमात्माख्यो योऽयं सितसितैः
कर्मफलैरभिभूयमानः सद-
सद्योनिमापद्यतेअवीचीचोर्ध्वांग.. मैत्रा. ३।१
कोऽयमात्मेति वयमुपास्महे रपेत्. ५।१
कोऽयं मुख्य इति च यदयं मुख्यः प. हं. २
को वा मोक्षः कथंतेन संसारं प्रति-
पन्नवान् । इत्यालोकनमर्थज्ञास्तपः
शंसन्ति पण्डिताः जा. द. २।४
को विकारीच्यवते प्रकरणमाप्नोति-
राकारपकारौ विकार्यौ आदित
ओकारो विप्रियते २ प्रणवो. १६
को वा वेत्ता महिमानं शिवस्य सि. शि. ८
कोशकारकमिरिव (मनः) स्वेच्छया
याति बन्धनम् । .. शुंखलाबद्ध-
सिंहवत् महो. ५।१२८
कोशमाशामुजङ्गानां संसाराडम्बरं
त्यज । असदेतदिति ज्ञात्वा
मातृभावं निवेशय महो. ५।१६६
कोशं भित्वा शीर्षकपालं भिनत्ति सुबालो. ११।२
कोऽभवदभिमातीर्विजघ्नुषः वा. मं. १०
कोष्ठाभिर्नामाशितपीतलीढस्त्रादितानि
सम्यगव्यष्ट्यांश्रपयित्वा गार्हपत्यो
भूत्वा नाभ्यां तिष्ठति प्रा.हो. २।४
(तत्र) कोष्ठाभिर्नामाशित-
पीतलेखचोष्यं पचति गर्भो. ११
कोऽसि त्वमसीति तमतिस्मृजते कौ.उ. १।२
को ह स्मैष भवसि व्यवयो नवायो
म इह शब्दस्ति वा.मं. २

कोऽहं कथमयं दोषः संसारस्य उपागतः । जाग्रत्स्वप्नेत्यवहरन् सुषुप्तौ क गतिर्मम	योगकुं. ३।२८	देहमात्रावशिष्टः ..स ज्ञान- वैराग्यसंन्यासी [ना.प.५।३+ १ सं.सो.२।१३	
कोऽहं कथमिदं किंवाक्यं मरणजन्मनी । विचारयान्तरेवेत्यं..	अ. पू. १।४०	ज्योतिर्धृतप्रियाः क्रियते तदिह प्रोक्तं	इतिहा. ९४ अ.गी. १७।१८
को हि जानाति कस्याद्य मृत्युकालो भविष्यति	भवसं. १।३९	क्रियते बहुलायासं क्रियन्ते मोक्षकांक्षिभिः	अ.गी. १८।२४ अ.गी. १७।५५
कोऽहं कथमिदं चेति संसारमल- माततम् । प्रविचार्य प्रयत्नेन..	महो. ४।२१	क्रियमाणानि सर्वशः [कर्मैति च-]क्रियमाणेन्द्रियैःकर्मा-	अ.गी. १३।३०
को हि त्वैवमुवन्तमर्हति प्रत्याख्यातुम् बृह. ६।२।८		पयहं करोमीत्यध्यात्म- निष्ठया कृतं कर्मैव कर्म	निरा.उ. १३
को ह्येवान्यात् कः प्राप्यात्, यदेष आकाश आनन्दो न स्यात्	तैत्ति. २।७	क्रिया इच्छा तथा ज्ञानं..त्रिधा मात्रा स्थितिर्यत्र तत्परं ज्योतिरोमिति	यो.चू. ८६
कौन्तेय प्रतिजानीहि कौपीनयुगलं कन्धादण्ड एकः परिग्रहः ।	अ.गी. ९।३१	क्रियाकर्मैक्यकर्तृणामर्थे मंत्रो वदत्यथ । मननात् त्राणनान्मंत्रः..	रा.पू. १।१२
यतेः परमहंसस्य नाधिकं तु..	ना.प. ३।२८	क्रियानाशाद्भवेच्चिन्तानाशोऽस्मा- द्वासनाक्षयः । वासनाप्रक्षयो	
कौपीनाधारं कटिसूत्रमोमिति	ना.प. ४।५०	मोक्षः सा जीवन्मुक्तिरिष्यते क्रियावन्तः श्रोत्रिया ब्रह्मनिष्ठाः	अध्यात्मो. १५
कौपीनं दण्डमाच्छादनं च स्वशरीरो- पभोगार्थाय लोकस्योपभोगा- र्थाय च परिग्रहेत्	प.हं.२	स्वयं जुह्वत एकपि श्रद्धयन्तः (एकर्षान् -मा. पा.)	मुण्डको. ३।२।१०
कौमारं यौवनं जरा कौमारं यौवनं जरा परिणामत्वात्	अ. गी. २।१३	क्रियाविशेषबहुलां क्रियाशक्तिस्वरूपं-इरेर्मुखान्नादः , तन्नादाद्विदुः , विन्दोरोद्धारः	अ.गी. २।४३ सीतो. ११
तदन्नत्वं, एतं प्रधानस्य व्यक्तां गतस्योपलब्धिर्भवति	मैत्र्यु. ६।१०	क्रियासु बाह्याभ्यन्तरमध्यमासु सम्यक्प्रयुक्तासु न कम्पते ज्ञः	प्रभो. ५।६
(अथ खलु) क्रतुमयः पुरुषः यथा क्रतुरस्मिँल्लोके पुरुषो भवति तथेतः प्रेत्य भवति स क्रतुं कुर्वीत	छान्दो. ३।१४।१	क्रियाशक्तिः पीठम् (विराडूपस्य) कृष्यन्तं न प्रतिकुध्येदाकुष्टः	अवनो. २
क्रतुरसुः कामो वश इति सर्वाण्येवै- तानि प्रज्ञानस्य नामधेयानि भवन्ति	२प्रेत. ५।२	कुशलं वदेत् । सप्तद्वारावकी- र्णं च न वाचमनृतां वदेत्	ना. प. ३।४३
क्रतुश्चतस्यापि चतुस्सप्तत्या यत्फलं तदवाप्नोति कृत्स्नमोद्धारगतिं च (शंभोः क्षणध्यानेन)	अ. शिखो. ३	क्रूरेण जडतां याता तृष्णाभार्यानु- गामिना । वशः कौलेयकेनैव ब्रह्म-	
(३०) क्रतो स्मर कृतं स्मर क्रतोरानन्त्यमभयस्य पारं	ईशा. १७	मुक्तोऽस्मि चेतसा क्रोधमयोऽक्रोधमयो धर्ममयोऽधर्म-	महो. ३।१.९
क्रमते नहि बुद्धस्य ज्ञानं धर्मेषु तापिनः । सर्वे धर्मास्तथा ज्ञानं नैतद्बुद्धेन भाषितम् ।	कठो. २।११	मयः सर्वमयः (आत्मा) क्रोधः पारुष्यमेव च	बृह. ४।४।५ अ. गी. १६।४
क्रमेण सर्वमभ्यस्य सर्वमनुभूय ज्ञान- वैराग्याभ्यां स्वरूपांस्तु सन्धानेन	अ.शां. ९९	क्रोधाद्भवति सम्मोहः	अ. गी. २।६१

क्रौञ्चं बृहस्पतेः, अपध्वान्तं वर-
णस्य, तान्सर्वानिबोपसेवेत,
वारुणं त्वेव वर्जयेत् छांदो. २।२२।१
ह्रींकारादसृजम्, कृष्णादाकाशं
खाद्यायुरुत्तरात् सुरभिविद्याः
प्रादुरकार्षम् गो. पू. ३।९
ह्रीमित्येतदावादाय कृष्णाय
गोविन्दाय गोपीजनवल्लभा-
येति बृहन्मानव्या सकृ-
दुच्चारयेद्योऽसौगतिस्तस्यास्ति
..नान्या गतिः.. गो. पू. २।१
ह्रीमोक्कारस्यैकतत्त्वं वदन्ति
ब्रह्मवादिनः गोपालो. २।१९
कृप्तान्वै स लोकान् ध्रुवान् ध्रुवः
प्रतिष्ठितान्प्रतिष्ठितोऽव्ययमाना-
नव्ययमानोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।४।३
क्लेशोऽधिकतरस्तेषां भ. गी. १।२।५
क्लेशं मा स्म गमः पार्थ भ. गी. २।३
क गतं केनवानीतं कुत्रलीनमिदं जगत् अध्यात्मो. ६५
क्व गताः पृथिवीपालाः...वियोग-
साक्षिणीयेषां भूमिरद्यापितिष्ठति भवसं. १।२३
क च सम्प्रतिष्ठाः, अधिष्ठिताः केन
सुखेतेषु । वर्तामहे ब्रह्मविदो.. श्वेताश्व. १।१
कचिच्चित्तमिति स्मृतं, क्वचिन्मायेति
कल्पितम् । क्वचिद्ब्रह्म
इति ख्यातं (मनः) महो. ५।१३०
क्वचिज्ज्ञानं क्वचित् क्रिया (मनः) महो. ५।१३०
क्वचित्कर्मेति संस्मृतम् " महो. ५।१३१
क्वचित्प्रकृतिरित्युक्तं " महो. ५।१३१
क्वचिदिच्छेति सम्मतम् " महो. ५।१३२
क्वचिदेतद्ब्रह्मकारः " महो. ५।१३०
क्वचियोगी क्वचिद्भोगी ....
क्वचिद्ब्रह्म इति ख्यातं " महो. ५।१३२
क्वचिन्मनः क्वचिद्बुद्धिः महो. ५।१३०
क्वचिन्मलमिति प्रोक्तं " महो. ५।१३१
क्वचिन्मायेति कल्पितम् " महो. ५।१३१
क्वचिद्वा विद्यते येषां संसारे सुख-
भावना । आयुस्तन्ममिवासाय
कालस्तामपि कृन्तति महो. ३।३७
२१

कतर्हियजमानस्यलोकइति, स यस्तं न
विद्यात्कथं कुर्यादथ विद्वान्कुर्यात् छान्दो. २।२४।२
क्व धनानि महीपानां ब्राह्मणः
क्व जगन्ति वा । प्राक्तनानि
प्रयातानि... बराहो. ३।२२
क्व बन्धमेधयाजिनो गच्छन्तीति बृह. ३।३।२
क्व बन्धमोक्षकलने ब्रह्मैवेदं विजृम्भते ।
सर्वमेकं परं व्योम को मोक्षः
कस्य बन्धता अ.पू. २।३६
क्व शराहः क्व सुमरः क्व नूरणः वा.मं. २१
क्व शरीरमशेषाणां श्लेष्मादीनां
महाचयः । क्व चाङ्गशोभा
सौभाग्यकमनीयादयो गुणाः ना.प. ४।२७
क्वायं तदापुरुषो भवतीत्याह
सौम्यहस्तमार्तभागावामे
वैतस्य वेदिष्यामः बृह. ३।२।१३
क्वैतदभूत्, कुत एतदागाइत् कौ. उ. ४।१८
क्वैष एतद्वा लोके पुरुषोऽशयिष्ठ कौ. उ. ४।१८
क्वैष तदामूत्कुत एतदागादिति
तदु ह न मेने गार्ग्यः बृह. २।१।१६
क्वैषा कथमिति होचुः किं तेन,
न किञ्चनेति नृसिंहो. ९।१०
क्वैषाऽनुज्ञेत्येष एवात्मेति नृसिंहो. ९।१०

क्ष

क्षणमायाति पातालं क्षणं याति
नभस्तलम् । क्षणं भ्रमति
दिक्कुञ्जे तृष्णा हृत्पद्मपद्मदी महो. ३।२४
क्षणमायान्ति सम्पदः महो. ३।५३
क्षणं जन्माथमरणं सर्वेश्वरमेव तत् महो. ३।५३
क्षणं नयति कल्पताम् । मनो-
विलाससंसारः.. महो. ४।६८
क्षणं भ्रमति दिक्कुञ्जे (तृष्णा) महो. ३।२४
क्षणं याति नभस्तलम् " महो. ३।२४
क्षणं स्फुरति सा देवी (अविद्या) महो. ५।१२०
सर्वशक्तियया तथा महो. ५।१२०
क्षणाश्चेतस्यपां शैल्यं जलसंवितातो
भवेत् । ततस्तादृगुणगतं मनः.. महो. ५।१५०
क्षत्रकर्म स्वभावजम् भ.गी. २।३
क्षत्रस्य सायुज्यं सलोकतां
जयति. य एवं वेद बृह. ५।१३।४

क्षत्रं तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनः क्षत्रं
 वेद लोकास्तं परादुः [बृह. २।४।६ + ४।५।७
 क्षत्रं, प्राणो वै क्षत्रं बृह. ५।१३।४
 क्षत्रं यान्येतानि देवत्रा क्षत्राणीन्द्रो
 वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो यमो
 मृत्युरीशान इति बृह. १।४।११
 क्षत्राय स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्ये
 स० सवमवनयति बृह. ६।३।३
 क्षत्रियस्य न विद्यते भ.गी. २।३।१
 क्षत्रियादयोऽपि परमार्थदर्शिनो-
 ऽभिज्ञा बहवः सन्ति व.सू. ६
 क्षत्रियादयो हिरण्यदातारो
 बहवः सन्ति व.सू. ८
 क्षत्रियेण क्षत्रियो वैश्येन वैश्यः
 शूद्रेण शूद्रस्तस्मादभ्रावेव
 देवेषु लोकमिच्छन्ते बृह. १।४।१५
 क्षमा नाम प्रियाप्रियेषु सर्वेषु
 ताडनपूजनेषु सहनम् शां. १।१।३
 क्षमा सत्यं दमः शमः भ.गी. १०।४
 क्षमां हित्वा हेतुजालस्य मूलं बुद्ध्या
 सञ्चितं स्थापयित्वा तु रुद्रे अ.शिरः. ३।९
 क्षयकुष्ठगुदावर्त...तस्य रोगाः क्षयं
 यान्ति महामुद्रां तु योऽभ्यसेत् यो.चू. ६९
 क्षयगुल्मगुदावर्तजीर्णत्वगादिकोषा
 नश्यन्ति (खेचर्या मुद्रया) शां. १।७।४३
 क्षयाय जगतोऽहिताः भ.गी. १६।९
 क्षरं त्वविद्या ह्यमृतं तु विद्या
 विद्याविद्ये ईशते यस्तु सोऽन्यः श्वेता. ५।१
 क्षरं प्रधानममृताक्षरं हरः क्षरात्मा-
 नावीशते देव एकः । तस्याभि-
 ध्यानाद्योजनात्तत्त्वभावाद्भूयश्चा-
 न्ते विश्वमायानिवृत्तिः [ना.प. ९।९ + श्वेता. १।१०
 क्षरतोः पिङ्गला एकरूपाः चित्त्यु. ११।१०
 क्षरश्चाक्षर एव च भ.गी. १५।१६
 क्षरः सर्वाणिभूतानि [यो.शि. ३।१६ + भ.गी. १५।१६
 क्षराक्षरविहीनो यो नादान्त-
 ज्योतिरेव सः ते. बि. ५।६
 क्षराक्षराभ्यामधिकः पुरुषोत्तम-
 संज्ञितः..संविराजते सामर. २

क्षान्तिरार्जवमेव च भ.गी. १८।४२
 क्षारक उद्गारकः क्षोभको मोहको
 जृम्भक इत्यपालनमुख्यत्वेन
 पञ्चविधोऽस्ति (वायुः) भावनो. ५
 क्षारणादापदां क्षारम् (भस्म) बृ.जा. १।६
 क्षारमन्त्यजमिव (त्यजेद्यतिः)
 क्षामदेवो अतिदुरितान्त्यग्निः ना.प. ७।१
 क्षिणोमि ब्रह्मणा मित्रानुन्नयामि
 स्वा३ अहं महाना. ६।१७
 क्षिपाम्यजस्रमशुभान् सहस्रै. ८
 क्षिप्तं यथा शास्त्रमलितूलममौ.. भ.गी. १६।१९
 क्षिप्तोऽवमानितोऽसद्विःप्रलब्धोऽसृयि-
 तोऽपिवा..आत्मनात्मानमुद्धरेत् भवसं. १।२४
 क्षिप्रं कृत्येनिवर्तस्वकर्तुरेवगृहान्प्रति.. ना.प. ५।३९
 क्षीरांश्चास्य निवर्हय वनदु. १३०
 क्षिप्रं भवति धर्मात्मा भ.गी. ९।३१
 क्षिप्रमरिष्यतीतिविद्याद्यस्तथाऽधीते संहितो. १।२
 क्षिप्रं हि मानुषे लोके भ.गी. ४।१२
 क्षीणं क्षौमं तृणं कन्थाजिने च.. शाठ्या. १९
 क्षीणाविद्यो विमुच्यते । कल्पितेय-
 मविद्येयमनात्मन्यात्मभावनात् महो. ४।१२७
 क्षीणेऽज्ञानेमहाप्राज्ञरागादीनांपरिक्षयः जा.द. ६।५
 क्षीणेन्द्रियमनोवृत्तिर्निराशी (यतिः) ना.प. ३।७५
 क्षीणे पुण्ये मर्त्यलोकं विशन्ति अ.गी. ९।२१
 क्षीणे प्राणे नासिकयोच्छ्वसीत श्वेता. २।९
 क्षीणे हेतुफलावेशे नास्ति हेतुफलो-
 ऽवः । यावद्धेतुफलावेशः संसार-
 स्तावदायतः अ.शां. ५५
 क्षीणे हेतुफलावेशे संसारं न प्रपद्यते अ.शां. ५६
 क्षीणैः क्लेशैर्जन्ममृत्युप्रहाणिः श्वेता. १।११
 क्षीयते दग्धसंसारो निस्सार इति
 निश्चितः । (मनोविकल्पनाशात्) महो. २।३४
 क्षीयन्ते चास्य कर्माणि
 तस्मिन्ष्ट्रे परावरे मुण्ड. २।२।८
 क्षीयेत ह सोऽन्नमत्ति प्रतीकेनेति ।
 मुखं प्रतीकं, मुखेनेत्येतत्स
 देवानपि गच्छति बृह. १।५।२
 क्षीराब्धितः श्वेतद्वीपे क्षीरखण्डान्..
 आनीय.. मुक्तिसाधिका भवन्ति ऊर्ध्वेषु. १

क्षीरवत्पश्यति ज्ञानी लिङ्गिनस्तु
 गवां यथा त्रि.ता. ५।१९
 क्षीरवत्पश्यते ज्ञानं लिङ्गिनस्तु
 गवां यथा त्र. त्रि. १९
 क्षीरं क्षीरे यथा क्षिप्तं तैलं तैले
 जलंजले। संयुक्तमेकत्वायाति
 तथाऽऽत्मन्यात्मविन्मुनिः आत्मो. २३
 क्षीरं पिबन्ति मधु ते पिबन्ति इतिहा. ७
 क्षीरं वा दधि वा तैलं... एतेषां
 विक्रयी विप्रो.. नरकं व्रजेत् इतिहा. ८०
 क्षीरादिभिरतैरभिषिच्य
 सर्वानवाप्नोति कामान् भस्मजा. २।१
 क्षीरेणलापितेदेवि.. दुर्गेऽहं शरणंगतः त्रि. ता. २।६
 क्षीरेसर्पिर्निर्वापितम्। आत्मविद्या-
 तपो मूलं तद्ब्रह्मोपनिषत्पदम् ब्रह्मो. २३
 क्षीरोत्तरं प्रस्फुरन्तं कुण्डलं
 युगलं स्मृतम्। ध्यायेन्मम
 प्रियं नित्यं स मोक्षमधिगच्छति गोपालो. २।३४
 क्षीरोदार्णवशायिनं कल्पद्रुमाधःस्थितं
 वरदं.. वक्रतुण्डस्वरूपिणं (गणेशं) ग. पू. २।४
 क्षीरोदार्णवशायिनं नृकेसरि-
 विग्रहं योगिध्येयं परं पदं
 साम जानीयात् नृ. पू. १।५
 क्षीरोदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-
 मभीयातामीश्वरौ जनयितवै बृह. ६।४।१४
 क्षुत्तृष्णालस्यमोहमैथुनान्यग्नेः(अंशाः) शारीरको. ३
 क्षुत्तृष्णोष्णमोहमैथुनाद्या अग्न्यंशाः पैङ्गलो. २।२
 क्षुत्करणं कृकरकर्म (कृकरवायोः) शाण्डि. १।४।९
 क्षुत्पिपासान्ध्यबाधिर्यकामक्रोधाद-
 योऽखिलाः। लिङ्गदेहगता
 हेते हलिङ्गस्य न सन्ति हि आ. प्र. २४
 क्षुत्पिपासामलां ज्येष्ठामलक्ष्मीं
 नाशयाम्यहम् श्रीसू. ८
 [क्र.खि.८७।५।८+ महाना. १।४।२०
 क्षुत्पिपासायै स्वाहा-विविट्यै स्वाहा महाना. १।४।१८
 क्षुद्रं हृदयदोषैस्तन्यम् म. गी. २।३

क्षुधार्तः खण्डयेत्तुषम्। नाहं ब्रह्मेति
 जानाति तस्य मुक्तिर्न जायते पैङ्गलो. ४।२२
 क्षुधां देहव्यथात्यक्त्वाबालःक्रीडति
 वस्तुनि। तथैव विद्वान्नमते
 निर्ममो निरहं सुखी २ आत्मो. १०
 क्षुधितस्याग्निर्भोज्यश्चेन्निमिषं
 कल्पितं भवेत् ते.वि.६।८९
 क्षुरस्य धारा निशिता दुरत्यया
 दुर्गा पथस्तत्कवयो वदन्ति कठो. ३।१४
 क्षेत्रज्ञ इति तद्विदः म.गी. १।३।२
 क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोरेवं म. गी. १।३।३५
 क्षेत्रक्षेत्रज्ञयोर्ज्ञानं म. गी. १।३।३
 क्षेत्रक्षेत्रज्ञसंयोगात् म.गी. १।३।२७
 क्षेत्रमित्यभिधीयते म. गी. १।३।२
 क्षेत्रज्ञमेवाप्येति यः क्षेत्रज्ञमेवास्तमेति सुबालो. ९।१३
 क्षेत्रज्ञं चापि मां विद्धि म. गी. १।३।३
 क्षेत्रज्ञः परमात्मा च तयोरैक्यं यदा
 भवेत्..चित्तं याति विलीनतां यो.शि. १।१३४
 क्षेत्रज्ञाधिष्ठितं चैव कारणैर्विद्यते
 पुनः। एवं स भगवान्देवं मंत्रिको. १९
 पश्यन्त्यन्ये पुनःपुनः
 क्षेत्रपालाय विद्यहे तीक्ष्णदंष्ट्राय
 धीमहि। तन्नो भैरवः प्रचोदयात् वनदु. १।४२
 क्षेत्रं क्षेत्रं वै मायैषा सम्पद्यते नृ.पू. ५।३
 क्षेत्रं क्षेत्रज्ञमेव च म.गी. १।३।२
 क्षेत्रं क्षेत्री तथा कृत्स्नं म.गी. १।३।३४
 क्षेत्रेऽस्मिस्तव देवेश यत्रकुत्रापि
 वा मृताः। कृमिकीटादयो-
 ऽप्याशु मुक्ताः संतु नचान्यथा रामो. ३।४
 क्षेम इति वाचि योगक्षेमइतिप्राणाः तैत्ति. ३।१०।२
 क्षौराभ्यङ्गस्नानोर्ध्वपुंद्वादिकं विहाय,
 लौकिकवैदिकमप्युपसंहृत्य...
 प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति
 यः सोऽवधूतः.. तुरीया. ३
 क्षमामेकांसलिलावसन्नांश्रुत्वा..स्वयं
 भूत्वा वराहो जहार तस्मैदेवाय
 सुकृताय पित्रे स्वाहा पारमा. ६।४

ख

खजाभियोगाद्धृदि सम्प्रयुक्तमणो-
र्हणुर्द्विरणुः कण्ठदेशे । जिह्वाभ्र-
देशे त्र्यणुकं च विद्धि..

मैत्रा. ७।११

खङ्गत्वेनैव लोहता । तद्वदात्मनि
देहत्वं पश्यत्यज्ञानयोगतः

यो.शि. ४।२४

खण्डज्ञानेन सहसाजायतेकुशवत्तरः
खमध्ये कुरु चात्मानमात्ममध्ये च

यो.शि. १।६२

खं कुरु । सर्वं च खमयं कृत्वा
न किञ्चिदपि चिन्तय

शांडि. १।७।१९

खरैर्वराहैर्युक्तैर्याति कृष्णां धेनुं..

नलदमाली ब्राजयति (स्वप्ने)

३ ऐत. २।४।७

खल्वेतदुपनिषदं विद्वान्य एवं वैद

आरुणि. ५

खल्वात्मनाऽऽत्माऽमृताख्यः..

मैत्रा. ६।७

(अथो) खल्विन्द्रः सत्यादेव

नेयाय सत्यं हीन्द्रः स होवाच

मामेव विजानीहि

कौ. त. ३।१

(अथ) खल्वियं ब्रह्मविद्या सर्वोपनिष-

द्विद्या वा राजन्नस्माकं...मैत्रेयेण

व्याख्याताऽहं ते कथयिष्यामि

मैत्रा. २।३

(६३) खंब्रह्म खंपुराणं वायुरंखमिति

ह स्माह कौरव्यायणीयो पुत्रः

बृह. ५।१।१

खं मनो बुद्धिरेव च

भ. गी. ७।४

खं वायुरापो ज्योतिः पृथिवी विश्वस्य

धारिणी । पुरुष एवेदं विश्वं

तपो ब्रह्म परामृतमिति

ग. पू. १।४

खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवीन्द्रियं
मनोऽन्नमन्नाद्वीर्यं तपो मंत्राः

कर्म लोका लोके नाम च

प्रश्नो. ६।४

खं वायुर्ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य
धारिणी

नारा. १

खं वायुर्ज्योतिरापश्च पृथ्वी विश्वस्य..

कैव. १५

खादप्यतितरां सूक्ष्मं तद्ब्रह्मास्मि..

अ. पू. ५।६५

खादयश्चेतनाषष्ठा धातवः

आयुर्वे. १

खेचराधिपतिर्भूत्वा खेचरेषु

सदा वसेत्

योगकुं. ३।१७

खेचरा भूचराः सर्वे... सद्य

एव विमुच्यन्ते

वराहो. ४।४४

खचरावसथं वह्निमम्बुमंडल-

खेचरीबीजं

योगकुं. २।१७

खेचरीं तु समभ्यसेत्

योगकुं. २।८२

खेचर्या मुद्रितं येन विवरं लम्बिको-

ध्वतः । न तस्य क्षीयते बिन्दुः

कामिन्यालिङ्गितस्यतु।यावद्विदुः

यो. चू. ५७

स्थितो देहे तावन्मृत्युमयंकुतः

खेचर्या मुद्रितं येन विवरं लम्बि-

कोध्वतः । न पीयूषं पतत्यग्नौ

यो. शि. ५।४१

न च वायुः प्रधावति

खेदाह्लादौ न जानाति प्रतिबिम्ब-

गतैरिव

अ. पू. ५।९९

खे वै पश्यन्ति ते पदम्

अ. शां. २८

ख्याप्यमानामजातिं तैरनुमोदामहे

वयम् । विवदामो न तैः सार्धम्..

अ. शां. ५

ग

गकारः पूर्वरूपं, अकारो मध्यमरूपं

गणप. ७

गगनसिद्धान्तः, अमृतकलोलनदी

निर्वाणो. १

गगनं पवने प्राप्ते ध्वनिरुपपद्यते

महान् । घण्टादीनां प्रवाद्यानां

नादसिद्धिरुदीरिता

यो. चू. १।१५

गगनाकारो नादः, एतत्सर्वो नादः,

महान्नादः, स गणेशो महान्भवति

ग. शो. २।२

गगने नीलिमासत्ये जगत्सत्यं..

ते. त्रि. ६।७६

गगतो मम त्रिशक्तिमायास्वरूपो

नान्यो मदस्ति

पा. ब्र. २

गङ्गायां सागरे स्नात्वा..ब्रह्मनाडी-

विचारस्य कलां नार्हन्ति

षोडशीम्

यो. शि. ६।४१

गच्छतस्तिष्ठतः कार्यमुज्जायाख्यं

तु कुम्भकम् । मुखेन वायुं संगृह्य

घ्राणरन्ध्रेण रेचयत्

यो. शि. १।९५

गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि...न विचारपरं

चेतो यस्यासौ मृत उच्यते

अ. पू. ५।१

गच्छतस्तिष्ठतो वाऽपि... नारसिंह-

कृता गुप्तिर्वासुदेवमयोऽस्म्यहम्

विष्णुह. १।३

गच्छत्यस्मिन्नागच्छत्यस्मादिमाः
 प्रजास्तस्माद्भारकत्वाद्भार्याः मैत्रा. ६।७
 गच्छन्त्यपुनरावृत्तिं भ. गी. ५।१७
 गच्छन्त्यमूढाः पदमव्ययं तत् भ. गी. १५।५
 गच्छंस्तिष्ठन्निमिषन्नुन्मिषन्वास्वपञ्चा-
 मालिङ्गधारी शुचिः स्यात् सि. शि. ११
 गच्छंस्तिष्ठन्नुपविशच्छयानो वा-
 ऽन्यथापिवा । यथेच्छया वसे-
 द्विद्वानात्मारामः सदा मुनिः कुण्डिको. २८
 गच्छंस्तिष्ठन् स्वपन् भुञ्जन्ध्यायेन्नि-
 श्रलमीश्वरम् । स एव लययोगः.. यो. त. २३
 गच्छेत्सूर्यसंसदम् (सूर्योपासनेन) सूर्यता. ६।५
 गणादि पूर्वमुच्चार्य वर्णादि तदनन्तरम् गणप. ७
 गणानां त्वं गणपतिः स प्रियाणां
 त्वं प्रियपतिः, स निधीनां
 त्वं निधिपतिः ग. शो. २।१
 गणानां त्वा गणपतिं हवामहे.. त्रि. ता. ३।४
 [वनदु. ८+क. अ. २।६।२९+ =मं. २।२३।१
 [वा. सं. २।३।१९+ तै. सं. २।३।१।४
 गणानां त्वा गणनाथं सुरेन्द्रं कविं
 कवीनामतिमेषविग्रहम् । ज्येष्ठ-
 राजं वृषभं केतुमेकं सा नः
 शृण्वन्नृतिभिः सीद शश्वत् ग. प्र. १।१०
 गणेश उवाच- मदेहे ब्रह्माण्डान्तर्गतं
 विलोक्य तथाविधामेव सृष्टिं
 कुरु (हे ब्रह्मन्)
 गणेशतापिनीयोपनिषद्व्यापकसमं
 मंत्रराजजापकस्य गणेशो. ५।५
 गणेशो वै ब्रह्म गणेशो. ३।१
 गणेशो वै सवजायत गणेशो. ४।१
 गण्डौ ह्यातां तपोलोकस्य-
 लोकौ यथाक्रमम् गुह्यका. १२
 गतसङ्गस्य मुक्तस्य भ. गी. ४।२३
 गतागतं कामकामा लभन्ते भ. गी. ९।२१
 गतासूतगतासूत्र्य भ. गी. २।११
 गताः कलाः पञ्चदश प्रतिष्ठा देवाश्च
 सर्वे प्रतिदेवतासु । कर्माणि
 विज्ञानमयश्च आत्मा परे-
 ऽव्यये सर्वं पक्षीभवन्ति मुण्ड. ३।२।७

गतिरितिपादयोः, विमुक्तिरितिहस्तयोः तैत्ति. ३।१०।१
 गतिर्ब्रह्मविदां चात्रनाशस्तज्ज्ञातुमर्हति आयुर्वे. २८
 गतिर्मर्ता प्रभुः साक्षी भ. गी. ९।१८
 गत्वाऽपि मातरं मोहादगम्याश्चैव
 योषितः । उपास्यानेन मंत्रेण
 रामस्तदपि नाशयेत् (पापं) रामो. ५।१६
 गदाचकालिकासाक्षात्सर्वशत्रुनिवर्हणी कृष्णो. २३
 गन्तव्यदेशहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।२३
 गन्तव्यमेवाप्येति योगंतव्यमेवास्तमेति सुबालो. ९।८
 गन्तुमिच्छन्ति ये केचित् परे ब्रह्मपदे
 लयम् । भवन्ति सिद्धयः सर्वा-
 स्तेषां विध्वंसकारकाः अमन. १।७२
 गन्धतन्मात्रमेतस्माद्भूमिसंवित्तौ भवेत् महो. ५।१५१
 गन्धद्वारांदुराधर्षीनित्यपुष्टांकरी-
 विणीम् ।... महाना. ५।७
 [+वनदु. १२७+ २शिवसं. ३६ +श्री. सू. ९
 गन्धद्वारेति गोमयम् बृ. जा. ३।७
 गन्धर्व इत्यप्सरसः (उपासते) सुदलो. ३।२
 गन्धर्वनगरं यथा । तथा विश्वमिदं
 दृष्टं वेदान्तेषु विचक्षणैः वैतथ्य. ३१
 गन्धर्वनगरे सत्ये जगद्भवति सर्वदा ते. वि. ६।७५
 गन्धर्वयक्षासुरसिद्धसङ्गाः भ. गी. १।१२२
 गन्धर्वाणां चित्ररथः भ. गी. १०।२६
 गन्धर्वाणां पुरं यथा । यथाऽऽकाशे
 द्विचन्द्रत्वं तद्वत्सत्ये जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१६
 गन्धर्वाप्सरसः किन्नरा वादित्रवादिनः
 समन्तादजीजनन् बह्वचो. १
 गन्धलेपनमशुद्धलेपनमिव क्षारमंत्यज-
 मिव.. क्षियमहिमिव (त्यजेयतिः)
 [ना. प. ७।१+ १सं. सो. २।७९
 गन्धवतीयं भूमिगन्धभूमिभ्यां भिन्ना गोपालो. १।९
 गन्धं सर्वमसद्विद्धि सर्वाज्ञानमस-
 न्मयम् । असदेव सदा सर्वम्. ते. वि. ३।५८
 गन्धः पुष्पेषु भूतेषु तथाऽऽत्मा-
 ऽवस्थितो ह्यहम् वासुदे. १०
 गमनविरोधं न करोति (परिब्राट्) ना. प. ९।२१
 गमनादिविवर्जित. १-सर्वदा समरूपो-
 ऽस्मि शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तमः मैत्रे. ३।२३

गमागमस्थं गमनादिशून्यमोङ्कारमेकं
रत्रिकोटिदीप्तिम् । पश्यन्ति ये...
इंसात्मकं ते विरजा भवन्ति ध्या.विं. २४
गमागमस्थं गमनादिशून्यं चिद्रूपदीपं
..पश्यामि तं सर्वजनान्तरस्थं
नमामि हंसं परमात्मरूपम् ध्या. विं. २४
गम्भीरनाभिकमलः सुवृत्तना-
सायुगलो.. महाविष्णुरास्ते राधोप. ३।१
गरीयसे ब्रह्मणोऽप्यादिकत्रे भ.गी.११।३७
गरुडो ब्रह्म विष्णुश्च नारसिंहस्तथैव
च । आदित्योऽग्निश्च दुर्गिश्च.. महाना. ६।१२
गरुडो वटभाण्डीरः सुदामा नारदो
मुनिः । वृन्दा भक्तिः क्रिया बुद्धिः.. कृष्णो. २४
गर्जति गायति वाति वर्षति वरुणो-
ऽर्यमा... कला कलिघाता ब्रह्मा
प्रजापतिर्मेषवा.. ऊर्ध्वं च दिशश्च
सर्वं नारायणः सुबालो. ६।१
गर्तमिव पतति यदेव जामदग्न्यं
पश्यति तदत्राविधया मन्यते बृह. ४।३।२०
गर्दभीतरा गर्दभ इतरस्ता समे-
दाभवत्तत एकशफमजायत बृह. १।४।४
गर्भे इव सुभृतो गर्भिणीभिः । दिवे
दिव ईड्यो जागृवन्निर्मनुष्येभिरभिः.. कठो. ४।८
गर्भे प्रवैतच्छयानो वामदेव एवमुवाच २ऐत. ४।५
गर्भजन्मजरामरणसंसारमहद्भयात्स-
न्तारयति तस्मादुच्यते षडक्षरं
तत्तारकम् [अद्वयता. १+ रामो. १।२
गर्भजन्ममरणसंसारमहद्भयात्तं
तारयति । तारकमित्येतत्तारकं
ब्राह्मणो जित्यं महीयते श्रीवि. ता. १।२
गर्भवासभयाद्भीतः... गुहां प्रवेष्टु-
मिच्छामि परं पदमनामयम् २सङ्ख्यासो. ९
गर्भं वेहि सिनीवालि.. [बृ. ६।४।२१+ क्र. अ. ८।८।४२
[=मं. १०।१८।४।२+ अथर्व. ५।२५।३
गर्भा इव मातरमभिजिघांसुः
परस्तादोङ्कारप्रयुक्त्यैतथैव
तदृचा प्रत्याप्यायेत् २ प्रणवो. ४

गर्भे नु सन्नन्वेषाम वेदमहं देवानां
जनिमानि विश्वा । शतं
मा पुर आयसीररक्षन्.. २ ऐत. ४।५
गर्वो रक्षः खगो बक्रः, दया सा रोहिणी
माता सत्यभामा धरेति वै कृष्णो. ४ १
गल-वदन-नाभि-हृदय-भूमध्यं
स्थानम् (अन्तःकरणस्थ) पैङ्गलो. २।४
गलितद्वैतनिर्भासो मुदितोऽन्तः-
प्रबोधवान् । सुषुप्तमन एवास्ते
पञ्चमी भूमिकां गतः अक्षयुप. ३८
गलितोऽपि यदा बिन्दुः सम्प्राप्तो
योनिमण्डले । व्रजत्यूर्ध्वहठा-
च्छक्त्या निबद्धो योनिमुद्रया ध्या विं. ८५
गवामनेकवर्णानां क्षीरस्याप्येकवर्णता ।
क्षीरवत्पश्यते ज्ञानं (पश्यतिज्ञानी)
..गवां यथा.. [अ. विं. १९+ त्रि. ता. ५।१९
गवा त्वा हिङ्गारेणाभिर्हिङ्करो-
मीति त्रिरस्य मूर्धान-
मभिर्हिङ्कुर्यात् कौ. उ. २।११
गहना कर्मणो गतिः भ.गी. ४।१७
गाणपत्यादिमन्त्रेषु.. सफलोऽयं षडक्षरः रामो. ५।५
गाणपत्येषु शैवेषु... राममंत्रः
फलाधिकः रामो. ५।४
गाण्डीवं संसते हस्तात् भ. गी. १।२९
गातुं यज्ञाय गातुं यज्ञपतये देवी..
[क्र. खि. १०।१९११५ चिन्त्यु. शां.
गात्रसंवाहनं रात्रौ पादाभ्यङ्गं च
यत्नतः । प्रातः प्रसाधनं दत्त्वा
कार्यं सम्मार्जनाञ्जनम् (गुरोः) शिवो. ७।३३
गानानन्दे लीयते विश्वमेतत् गान्धर्वो. ९
गान्धर्वी राधिका धन्या रुक्मिणी
परमेश्वरी । इयेतानि तु नामानि
यः पठेत्स मुक्तो भवति राधिको. ७
गान्धारप्रामनादं हि गानमित्यभि-
धीयते । तेन ब्रह्मादिक्रीदान्ता
विदुस्त्यानन्दमाधुरीम् गान्धर्वो. ८

गान्धारायाः सरस्वत्यामध्ये प्रोक्ता च शङ्खिनी । अलम्बुसा स्थिता पाथु-पर्यन्तं कन्दमध्यगा	जा. द. ४।१७	गायत्री प्रातः, सावित्री मध्य-दिने सरस्वती सायमिति निरन्तरमजपा..	त्रि. ता. ४।७
गान्धारा सव्यनेत्रान्ता प्रोक्ता वेदान्तवेदिभिः	जा. द. ४।२२	गायत्रीमावाहयामि सावित्रीमावा-हयामि सरस्वतीमावाहयामि	महाना. ११।७
गान्धारा हस्तिजिह्वा च इडायाः पृष्ठपार्श्वयोः । पूषा यशस्विनी चैव पिङ्गला पृष्ठपूर्वयोः	जा. द. ४।१४	गायत्रीमेवानुब्रूयात्	बृह. ५।१४।५
गान्धारी चन्द्रदेवता । शंखिन्या-अन्द्रमास्तद्वत्पयस्विन्याः प्रजापतिः	जा. द. ४।३८	गायत्री वा इदं सर्वं भूतं यदिदं किञ्च	गायत्र्यु. ४
गान्धारी सरस्वतीमध्ये यशस्विनी..	शां. १।४।६	गायत्री वा इदं सर्वं यदिदं किञ्च	छांदो. ३।१२।१
गान्धारी हस्तिजिह्वा च.. नेत्रद्वयं गते	यो. शि. ५।२१	गायत्री वै देवानामेकाक्षरा श्वेतवर्णा च व्याख्याता	नृ. पू. ४।३
गान्धारी हस्तिजिह्वा च द्वे चान्ये नाडिके स्थिते । पुरतः पृष्ठतस्तस्य		गायत्री च स्ववाचाऽग्नौ समारोपयेत्	२ प्रणवो. १८
.. पूषा यशस्विनी, नाड्यौ..	त्रि. ब्रा. २।७१	गायत्रीं य उपासते ते सूर्यमण्डलं लयं यान्ति	आरुणि. २
गाभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तवेन्द्र-विष्णोरनु संचरेम । नाकस्य पृष्ठमभि संवसामो वैष्णवी-लोक इह मादयन्ताम्	वनदु. १२०	गायत्रो ब्राह्मणः प्राजापत्यो बृहन्निति (ब्रह्मचारिणश्चतुर्विधाः)	सामर. २७
गामाविश्य च भूतानि	भ. गी. १५।१३	गायत्र्यहंसावित्र्यहं, त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप् चाहं, छन्दोऽहं, गार्हपत्यो दक्षि-णाभिराहवनीयोऽहं सत्योऽहम्	आश्रमो. १
गायत्रमन्वेव गायत्रीमन्वेव त्वा सर्व-रूपमिमं कृत्वा हिं कुर्वन्ति ।	शौनको. २।२	गायत्र्या अक्षमालायां सायं प्रातः शतं जपेत् । चतुर्णां खलु वेदानां समग्रं लभते फलम्	अ. शिरः. १
गायत्रं छन्दं परमात्मं स्वरूपं	महाना. ११।५	गायत्र्या गायत्री छन्दः, विश्वामित्रऋषिः सविता देवताऽभिर्मुलं,	सन्ध्यो. १४
गायत्रं प्रातः सवनं	छांदो. ३।१६।१	ब्रह्मा शिरः, विष्णुर्हृदयं, रुद्रः शिखा, पृथिवी योनिः	महाना. ११।७
गायत्रं हि छन्दः, गायत्री वै देवा-नामेकाक्षरा श्वेतवर्णा व्याख्याता	२ प्रणवो. १८	गायत्र्या लोकाः (भवन्ति)	बदुको. २७
गायत्री कत्यक्षरा कतिपदा किंवा-ऽस्या गोत्रं किं वाऽस्या रूपं कीदृशं तस्याः शरीरं भवति	सन्ध्यो. १९	[अ. शिरः. ३।१५+	
गायत्री चतुर्विंशत्यक्षरा त्रिपदा षट्कुक्षिः पंचशीर्षा..	महाना. ११।७	गायत्र्या शतसहस्रं जप्तं भवति	दत्तात्रे. ३।१
गायत्री छन्दसामहम्	भ. गी. १०।२५	गायत्र्याः षष्टिसहस्राणि जप्तानि भवन्ति (तत्तदुपनिषत्पठनेन)-[अ. शिरः. ३।१६ + चतुर्वे. ७	
गायत्री छन्दसां मातेदं ब्रह्म जुषस्व मे	महाना. ११।६	गायत्र्याः सावित्र्यभवत् । सावित्र्याः सरस्वत्यभवत् । सरस्वत्याः सर्वे वेदा अभवन्	गायत्रीर. १
गायत्री त्रिष्टुप् जगत्यनुष्टुप् पंक्ति-र्बृहत्युष्णिगदितिरिति त्रिरा-वृत्तेन छंदांसि प्रतिपाद्यन्ते	गायत्रीर. ८	गायत्र्यस्यैकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदसि, न हि पद्यसे	बृह. ५।१४।७
		गायत्र्यैकपदी द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदा सा न हि पद्यते	गायत्र्यु. ५

गार्गि मातिप्राक्षीर्मा ते मूर्धा व्यपप्त-
 दन्तिप्रभयावैदेवतामतिपृच्छसि बृह. ३।६।१
 गार्ग्यो ह वै बालाकिनूचानः
 संस्पृष्ट आस कौ.उ. ४।१
 गार्हपत्यदक्षिणाग्न्याहवनीयेष्वरणि-
 देशाद्भस्ममुष्टिं पिबेदित्येके कठरु. ३
 (अथ)गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहव-
 नीयइतिमुखवत्येषाँङ्कारस्यमूर्तिः मैत्रा. ६।५
 गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहवनीयोऽहं
 सत्योऽहं गौरहं गौर्यहं गृहं
 यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोऽहं..
 यो मां वेद स सर्वान् देवान्वेद
 सर्वाँश्च वेदान् अ.शिरः. १।१
 गार्हपत्योहवापषोऽपानोव्यानोऽन्वा-
 हार्यपचनो यद्गार्हपत्यात्प्रणीयते,
 प्रणयनादाहवनीयः प्राणः प्रभो. ४।३
 गावद्वीथोऽथाःप्रतिहारःपुरुषोनिधनं छान्दो. २।१८।१
 गावो भगो गाव इति प्राशयेत्तर्पणं
 जलम् । उपोष्य च चतुर्दश्यां
 कृष्णे शुक्लेऽथवा प्रती बृ. जा. ३।४
 गावो ह जज्ञिरे तस्मात् [वा.सं. ३।१८+ चित्यु. १२।५
 [+क्र. अ. ४।८।१८= सं. १०।९०।९
 गावो हिरण्यं धनमन्नपानं
 सर्वेषाँ श्रियै स्वाहा महाना. १४।५
 गां च योऽव्यभिचारेण भ.गी. १४।२६
 गिरसि ह वै द्विषन्तं पाप्मानं
 भ्रातृव्यं पराऽस्य द्विषन् पाप्मा
 भ्रातृव्यो भवति श्वेत. १।८।२
 गिरामस्येकमक्षरम् भ.गी. १०।२५
 गिरामौनंतुबालानामयुक्तं ब्रह्मवादिनाम् ते.वि. १।२२
 गिरिकन्दरेषु वसेदेक एव द्वौ वाचरेत् ।
 ग्रामं त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्ग्राम-
 मित्येकश्चरेत् (यतिः) ना.प. ७।२
 गुष्मापुत्रादि दक्षेत नान्यारोपित-
 वह्निना । नान्यारोपितसंसारधर्मा.. १भवधृ. १५
 गुडाकेशः परंतपः भ.गी. २।९
 गुडाकेशेन भारत भ.गी. १।२४
 गुणकर्मविभागयोः भ.गी. ३।२८

गुणकर्मविभागशः भ.गी. ४।१३
 गुणतत्त्विविधं शृणु भ.गी. १८।२९
 गुणत्रयमयीं रज्जुं सुहृदामात्मबन्धि-
 नीम् । अमनस्कक्षुरेणैव छित्त्वा
 मोक्षमवाप्नुयात् अमन. २।८७
 गुणत्रयमसद्विद्धि ह्यहं सत्यात्मकः
 शुचिः । श्रुतं सर्वमसद्विद्धि वेदं
 सर्वमसत्सदा ।.. ह्यहं सत्य-
 चिदात्मकः ते.वि. ३।४९
 गुणत्रयमिदं धेनुर्विद्याऽभूद्भोमयं
 शुभम् । मूत्रं चोपनिषत्प्रोक्तं
 कुर्याद्भस्म ततः परम् बृ. जा. ३।२
 गुणत्रययुक्तं कारणं (शरीरं) यो. चू. ७२
 गुणत्रयाभया विद्या सा विद्या च
 तदाभया । गुणत्रयमिदं धेनु-
 र्विद्याऽभूद्भोमयं शुभम् । ...
 कुर्याद्भस्म ततः परम् बृ. जा. ३।१
 गुणप्रवृद्धा विषयप्रवालाः भ.गी. १५।२
 गुणबद्धस्तथा जीवः प्राणापानेन
 कर्षति । प्राणापानवशो जीवो
 ह्यधश्चोर्ध्वं च गच्छति यो. चू. २९
 गुणवान्भवति, अगुणवान् भवति,
 द्वैतो भवति, अद्वैतो भवति ग. शो. २।२
 गुणःप्रकृतिभेदवशादध्यवसायात्म-
 बन्धमुपगतोऽध्यवसायस्य
 दोषक्षयाद्विमोक्षः मैत्रा. ६।३०
 गुणा इति गुणविदस्तत्त्वानीति
 च तद्विदः वैतथ्य. २०
 गुणा गुणेषु वर्तन्ते भ.गी. ३।२८
 गुणातीतः स उच्यते भ.गी. १४।२५
 गुणानेतानतीत्य त्रीन् भ.गी. १४।२०
 गुणान्वयो यः फलकर्मकर्ता कृतस्य
 तस्यैव नचोपभोक्ता । स विश्व-
 रूपस्त्रिगुणस्त्रिवर्त्मा प्राणाधिपः
 सञ्चरति स्वकर्मभिः [श्वेता. ५।७+ भवसं. २।२३
 गुणा मे वै न संशयः (गणेशस्य) ग. शो. ४।९
 गुणा वर्तन्त इत्येव भ.गी. १४।२३

गुणांश्च सर्वान् विनियोजयेद्यः

श्वेता. ५।९

गुणाः प्रकृतिसम्भवाः

भ. गी. १४।५

गुणैश्च परं वेत्ति

भ. गी. १४।१९

गुणेशं मां सञ्चिन्त्य राजस(ब्रह्मन्)

त्वं जगत्कुरु

ग. शो. ४।९

गुणैरेक्यं सम्पाद्य महास्थूलं महा-

सूक्ष्मे महासूक्ष्मं महाकारणे च

संहृत्य मात्राभिरोतानुज्ञात्रनु-

ज्ञाविकल्परूपं चिन्तयन् असेत्

नृसिंहो. ३।४

गुणैर्यो न विचाल्यते

भ. गी. १४।२३

गुणैः कर्माणि सर्वशः

भ. गी. ३।२७

गुणो बुद्धिरहङ्कारस्तन्मात्राणीन्द्र-

याणि च । भूतानि च चतुर्विंश-

दिति पाशाः प्रकीर्तिताः

शिवो. १।११

गुणौघैस्तृप्यमानः कलुषीकृतश्चास्थिर-

श्चञ्चलो.. सस्पृहो.. निवध्नात्या-

त्मनाऽऽत्मानं, जालेनेव खचरः...

मैत्रा. ३।२

गुदमाकुञ्च्य यत्नेन मूलशक्तिं

प्रपूजयेत् । नाभौलिङ्गस्यमध्ये

तु उज्ज्वानाख्यं च बन्धयेत्

यो. शि. ५।३७

गुदमेद्वान्तरालस्थं मूलाधारं

त्रिकोणगम् । शिवस्य जीव-

रूपस्य स्थानं तद्धि प्रचक्षते

वराहो. ५।५०

[+यो. शि. १।१६८+५।५

गुदमेद्रोरुजान्द्वरवृषणकटिजंघा-

नाभिगुदान्यगारेष्वापानः

सञ्चरति

शांडि. १।४।७

गुदयोनिमयायुक्त आकुञ्चत्येक-

कालतः । अपानमूर्ध्वगं कृत्वा

समानोऽन्ने नियोजयेत्

वराहो. ५।३८

गुदस्य पृष्ठभागेऽस्मिन् वीणादण्डः

स देहभूतः । दीर्घास्थिदेहपर्यन्तं

ब्रह्मनाडीति कथ्यते

यो. शि. ६।८

गुदस्य पृष्ठभागे वीणादण्डाभिता

मूर्धपर्यन्तं ब्रह्मरन्ध्रेविज्ञेयाव्यक्ता

सूक्ष्मा वैष्णवी भवति

शाण्डि. १।४।६

गुदं नियम्य गुल्फाभ्यां व्युत्क्रमेण

समाहितः । योगासनं भवेदेतत्..

त्रि. ब्रा. २।३८

गुदात्तुद्वयंगुलादूर्ध्वं मेद्रात्तु द्वयंगुला-

दधः । देहमध्यः.. अनुजानीहि..

जा. द. ४।२।३

गुदाद्वयङ्कुलादूर्ध्वं मेद्राद्वयंगुलादधो

देहमध्यं मनुष्याणां भवति

शाण्डि. १।४।४

गुरुणा चोपदिष्टोऽपि तत्र सम्बंध-

वर्जितः । वेदोक्तेनैव मार्गेण

मंत्राभ्यासो जपः स्मृतः

जा. द. २।११

गुरुणा दत्तमेतदन्नं परब्रह्म

रुद्रोप. ३

गुरुणा दर्शिते तस्वे दर्शनात्तन्मयो

भवेत् । विमुक्तं मन्येतात्मानं..

अमन. २।४५

गुरुणाऽपि विचाल्यते

भ. गी. ६।२२

गुरुतत्परागमनात्पूतो भवति

ना. उ. ३।१

गुरुदेवात्परं नास्ति तस्मात्तत्पूजयेत्सदा

अमन. २।४२

गुरुभक्तिः सत्यमार्गानुरक्तिः सुखागत-

वस्त्वनुभवश्च तद्वस्त्वनुभवेन तुष्टि-

र्निस्सङ्गता... वैराग्यभावश्च

नियमाः

मै. ब्रा. १।१

गुरुभक्तिं सदा कुर्याच्छ्रेयसे भूयसे

नरः । गुरुरेव हरिः साक्षान्नान्य

इत्यब्रवीच्छ्रुतिः

ब्र. वि. ३०

गुरुभक्त्या लभेज्ज्ञानं ज्ञानान्मुक्ति-

मवाप्नुयात्

शिवो. ७।७४

गुरुभैषज्यसिद्धयर्थमपि गच्छेद्रसा-

तलम् । यदादिशेद्गुरुः किञ्चि-

त्तत्कुर्याद्विचारतः

शिवो. ७।२९

गुरुमुखात्तत्त्वमसीति महावाक्यं

प्रणवपूर्वकमुपलभ्य.. निर्ममो-

ऽध्यात्मनिष्ठः.. शरीरसन्धार-

णार्थ.. भैक्षमाणो.. ब्रह्मभूयाय

भवति

प. दं. प. ६

गुरुरप्येवंविच्छुचौ देशे पुण्यनक्षत्रे

प्राणानायम्य पुरुषं ध्यायन्..

शिष्याय.. पुरुषसूक्तार्थमुपदि-

शेद्विद्वान्

मुद्रलो. ५।१

गुरुरहं, आचार्योऽहं, आगमोऽहम्

गुरुरेव परं धनम् [अद्वयता. १२

अद्वै. भा. २

गुरुरेव परं ब्रह्म गुरुरेव परा गतिः

+अयो. ६

गुरुरेव परा विद्या [अयोप. ६+

अद्वयता. ११

गुरुरेव परा विद्या [अयोप. ६+

अद्वयता. ११

गुरुरेव परः कामो गुरुरेव परायणः ।
 यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरु-
 तरो गुरुः द्वयोप. ७
 गुरुरेव परा काष्ठा अद्वयता. १२
 गुरुरेव परा गतिः [शाट्याय. ३६+ अद्वयता. ११
 गुरुरेव परायणम् अद्वयता. ११
 गुरुरेव परा विद्या गुरुरेव परं धनम् द्वयोप. ६
 गुरुरेव परो धर्मो गुरुरेव परा गतिः शाट्याय. ३६
 गुरुरेव पिता माता गुरुरेव परः शिवः शिवो. ७।३८
 गुरुरेव हरिः साक्षान्नान्यइत्यब्रवीच्छ्रुतिः ब्र.वि. ३१
 गुरुरेवंविधः श्रीमाश्रित्य तिष्ठेत्
 समाहितः शिवो. ७।४५
 गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवः सदाशिवः ।
 न गुरोरधिकः कश्चित् त्रिषु लोकेषु.. यो.शि. ५।५६
 गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुर्गुरुर्देवो महेश्वरः ।
 गुरुदेवात्परं नास्ति तस्मात्तं पूजयेत्.. अमन. २।४२
 गुरुवक्त्रानुलभ्येत प्रत्यक्षं सर्वतो मुखम्
 गुरुवद्गुरुभार्यायां तत्पुत्रेषु च वर्तनम्
 गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं प्रकाशते ।
 कर्णधारं गुरुं प्राप्य तद्वाक्यं
 प्लववद्बुद्धम् । अभ्यासवासनाशक्त्या
 तरन्ति भवसागरम् यो.शि. ६।७८
 गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं स्फुटी भवेत्
 योगकुं. ३।१७
 गुरुवाक्यसमुद्भूतस्वानुभूत्यादि-
 शुद्धया । यस्याभ्यासेन
 तेनात्मा सततं चावलोक्यते महो. ४।२६
 गुरुवाक्यात्सुषुम्नायां विपरीतो भवे-
 ज्ञपः । सोऽहं सोऽहमिति प्रोक्तो
 मंत्रयोगः स उच्यते यो.शि. १।१३
 गुरुशास्त्रोक्तभावेन भिक्षोर्मैक्षं
 विधीयते मैत्रे. २।१०
 गुरुशास्त्रोक्तमार्गेण स्वानुभूत्या च
 चिद्धने । ब्रह्मैवाहमिति ज्ञात्वा
 वीतशोको भवेन्मुनिः महो. २।२५
 गुरुशिष्यमसद्विद्धि गुरोर्मैत्रमस-
 त्ततः । यद्विद्यं तदसद्विद्धि न
 मां विद्धि तथाविधम् त्रै.वि. ३।५२

गुरुशिष्यशास्त्रादिविनिर्मुक्तः
 सर्वसंसारं विसृज्य चामो-
 हितः परित्राट... ना.प. ९।२२
 गुरुशिष्यादिभेदेन ब्रह्मैव प्रति-
 भासते । ब्रह्मैव केवलं शुद्धं
 विद्यते तत्त्वदर्शने २ आत्मो. ३
 गुरुशुश्रूषानिरतः पितृमातृविधेयः
 वेदान्तश्रवणं कुर्वन् योगं समारभेत् शाण्डि. १।५।१
 गुरुसम्भवात्मकं लिङ्गं प्रगुरोः
 लिङ्गोप. २
 गुरुस्त्वं जनकस्त्वं सर्वविद्यारहस्यज्ञः
 सर्वज्ञस्त्वमतो मत्तो मदिष्टं रहस्यं
 ...स्वद्विना वक्तुं कः समर्थः ना.प. २।१
 गुरुः शिव एव लिङ्गं, उभयोर्मिश्र-
 प्रकाशत्वात् रुद्रोप. ३
 गुरुणां च हिते युक्तस्तत्र संवत्सरं
 वसेत् । नियमेष्वप्रमत्तस्तु... ना.प. ६।३२
 गुरुणां सर्वज्ञानिनां गुरुणादत्तमेत-
 दन्नं परब्रह्म रुद्रोप. ३
 गुरुनहत्वा हि महानुभावान्
 भ. गी. २।५
 गुरुपदिष्टमार्गेण ध्यायन्.. मत्सायुज्यं
 द्विजः सन्त्यग्भजेद्भ्रमरकीटवत् मुक्तिको. १।२४
 गुरुपदिष्टमार्गेण ध्यायन्नाममन-
 ज्यधीः । गोब्राह्मणसमीपतः रामर. ४।४
 गुरुपदेशश्रवणाच्छिष्यस्तत्त्वमयो
 भवेत् । तस्मादुपासितात्सम्यक्
 सहजं प्राप्यते गुरोः अमन. २।४६
 (तथा) गुरुपदेशेन विना कल्प-
 कोटिभिस्तत्त्वज्ञानं न विद्यते । त्रि.म. ना. ५।४
 गुरोर्गुरुस्तयोः पूज्यः स्वगुरुश्च
 तदाज्ञया शिवो. ७।२३
 गुरोर्न खण्डयेदाज्ञामपि प्राणान्
 परित्यजेत् । कृत्वाऽज्ञां प्राप्नु-
 यान्मुक्तिं लङ्घयन्नरकं व्रजेत् शिवो. ७।२८
 गुरोर्निन्दापवादं च श्रुत्वा कर्णौ
 पिधापयेत् । अन्यत्र नैव सर्पेत्तु
 निगृहीयादुपायतः शिवो. ७।३६
 गुरौ द्वैतमवश्यं कार्यम्, यतो न
 तस्मादन्यत् स्वसंवे. ४

गुर्वर्थं ग्राममुपेत्य ध्रुवशीलोऽष्टा
 मास्येकाकी चरेद्वावेवाचरेत् प. हं. प. ७
 गुर्वज्ञया कर्म कृत्वा तत्समाप्तौ
 निवेदयेत् । कृत्वा च नैत्यकं
 सर्वमधीयीताज्ञया गुरोः शिवो. ७।२५।
 गुरुं च शिववद्भक्त्या नमस्कारेण
 पूजयेत् । कृताञ्जलिस्त्रिसन्ध्यं च
 भूमिविन्यस्तमस्तकः शिवो. ७।५
 गुरुः शिवो देवः, गुरुः शिवएवलिङ्गम् रुद्रोप. ३
 गुरुः साक्षादादिनारायणः पुरुषः त्रि. म. ना. ८।६
 गुरुर्गौ च वृषणस्याधः सीवन्मुभय-
 पार्थयोः ।... भद्रासनं भवेत् त्रि. भा. २।४५
 गुरुर्गौ तु वृषणस्याधः सीवन्याः
 पार्थयोः क्षिपेत् [जा. द. ३।७+ शांडि. १।३।८
 गुह्यदस्त्वन्मकारः स्याद्गुह्यदस्त्वन्मि-
 रोधकः । अन्धकारनिरोधित्वा-
 द्गुरुरित्यभिधीयते [द्वयो. ५+ अद्वयता. १०
 गुहाप्रन्थिभ्यो विमुक्तोऽमृतोभवति मुण्ड. ३।२।९
 गुहायां निहितं साक्षादक्षरं वेद
 चेन्नरः । छित्त्वाऽविद्यामहा-
 प्रन्थं शिवं गच्छेत्सनातनम् ।
 तदेतदमृतं सत्यं.. रुद्रह. ३६
 गुहाश्रया निहिताः सप्त सप्त मुण्ड. २।१।८
 गुहाहितं गह्वरेष्ठं पुराणम् । अध्यात्म-
 योगाधिगमेन देवं मत्वा धीरो हर्ष-
 शोकौ जहाति कठो. २।१२
 गुहां प्रविश्य तिष्ठन्तं यो भूतेभि-
 र्व्यपश्यत । एतद्वै तत् कठो. ४।६
 गुहां प्रविश्य तिष्ठन्ती या
 भूतेभिर्व्यजायत । कठो. ४।७
 गुहां प्रविष्टौ परमे परार्थे । छायातपो
 ब्रह्मविदो वदन्ति पञ्चाग्रयो
 ये च त्रिणाचिकेताः कठो. ३।१
 गुह्यमध्यात्मसंज्ञितम् भ. गी. ११।१
 गुह्यं ब्रह्म सनातनम् । यथा च
 मरणं प्राप्य आत्मा भवति
 गौतम । योनिमध्ये प्रपद्यन्ते
 शरीरत्वाय देहिनः कठो. ५।६, ७

गुह्या एवादेशा मधुकृतो ब्रह्मैव
 पुच्छं ता अमृता आपः छां. उ. ३।५।१
 गुह्याच्छादकं कौपीनमोमिति
 (गृहीत्वा).. कृतार्थोऽहमिति
 मत्वा स्वाश्रमाचारपरो भवेत् ना. प. ४।५०
 गुह्याद्गुह्यतरं मया भ. गी. १८।६३
 गुह्याद्गुह्यतरा विद्या न देया यस्य
 कस्यचित् । एतज्ज्ञानी
 वसेद्यत्र स देशः पुण्यभाजनम् अमन. २।१२
 गुह्याद्गुह्यपरमेष्ठानप्राकृतायोपदेष्टव्या
 महावा. १
 गुह्योपनिषदित्येषा गोप्याद्गोप्यतरा
 सदा । चतुर्भ्यश्चापि वेदेभ्य
 एकीकृत्यात्र योजिता गुह्यका. ७७
 गुह्योऽहमरण्योऽहमक्षरमहंक्षरमहं..
 अ. शिरः. १।१
 गुह्यमर्माश्रितोविद्वानज्ञातचरितंचरेत् ।
 तं दृष्ट्वा शान्तमनसं स्पृहयन्ति
 दिवौकसः ना. प. ४।३५
 गुह्यत्वेन हि काष्ठानि खड्गत्वेनैव
 लोहता । तद्वत्त्वानि देहत्वं
 पश्यत्यज्ञानयोगतः यो. शि. ४।२४
 गुह्यस्थशतमेकमेकेन वानप्रस्थेन
 तत्समं, वानप्रस्थशतमेकमेकेन
 यतिना तत्समम् नृ. पू. ५।१६
 गुह्यस्था अपि चतुर्विधा भवन्ति
 वार्ताकवृत्तयः शालीनवृत्तयो
 यायावरा घोरसङ्ग्यासिकाश्चेति आश्रमो. २
 गुह्यस्थानां निर्मला विभूतिः, तप-
 स्विभिः सर्वमस्म धार्यम् रुद्रोप. १
 गुह्यस्थो ब्रह्मचारी च वानप्रस्थश्च
 भिक्षुकः । यत्र यत्र स्थितो ज्ञानी.. प्र. वि. ४९
 गुह्यस्थो ब्रह्मचारी वा वानप्रस्थो वा
 उपवीतं भूमावप्सु वा विसृजेत् । आरुणि. २
 गुह्यस्थो ललाटादिस्थलेष्वनामिका-
 कृत्या विष्णुगायत्र्या... धारयेत् गोपीचं. ४
 गुह्यं गृहपतिरिव देही देहान्ते परमा-
 त्मानं प्रविशति हयमी. ६

गृहाङ्गनी भूत्वा प्रव्रजेत् । यदि वेत-
 रथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेद्गृहाङ्गा
 वनाङ्गा [ना.प.३।७७+याङ्ग.१+ प. हं. प.१
 गृहाभिमानेन गृहस्थ इव शरीरे
 जीवः संचरति ना.प. ६।४
 गृहीतमृष्णाश्वरीवासनाजालमा-
 ततम् । संसारवारिप्रसृतं चिन्ता-
 तन्तुभिराततम् । अनया तीक्ष्णया
 तात छिन्धि बुद्धिशलाकया महो.६।३१
 गृहीतं चापि यत्किञ्चित्प्रतिबुद्धो
 न पश्यति (स्वप्ने) अ.शां. ३५
 गृहीता वागृहीतं चक्षुर्गृहीतं श्रोत्रं
 गृहीतं मनः । स यत्रैतेस्वभावा-
 चरति ते हास्य लोकास्तदुतेव.. बृह.२।१।१७
 गृहीत्वाऽष्टोत्तरशतं ये पठन्ति...
 प्रारब्धक्षयपर्यंतं जीवन्मुक्ता
 भवन्ति ते मुक्तिको.१।४२
 गृहीत्वैतानि संयाति भ.गी.१५।८
 गृही पुत्रपौत्रमैहैश्वर्यवान्भवति
 ना.उ.ता.३।१
 गृही भूत्वा वनी भवेत्, वनी भूत्वा
 प्रव्रजेत्, यदि वेतरथा ब्रह्म-
 चर्यादेव प्रव्रजेद्गृहाङ्गा वनाङ्गा जाबा. ४
 गृहमाणे घटे यद्वन्मृत्तिका भाति वै
 बलात् । वीक्ष्यमाणे प्रपञ्चे
 तु ब्रह्मैवाभाति... यो.शि.४।१९
 गोअश्वमिह महिमेत्याचक्षते
 हस्तिहिरण्यं दासभार्यं
 क्षेत्राण्यायतनानीति छान्दो.७।२४।२
 गोअश्वानां दासीनां प्रवारणां
 परिधानस्य मा नोभवान् बृह.६।२।७
 बहोरनन्तस्या..भ्यवदान्योऽभूत् बृह.६।२।७
 गोकुलं वनवैकुण्ठं तापसास्तत्र ते द्रुमाः कृष्णो.९
 गोकुलादथे माथुरमण्डले गोविन्दोऽपि
 निर्गुणः सगुणो निराकारः
 साकारो निरीहः ..विराजते राधोप.१।४
 गोकुलोऽयमग्नेः संयोगादेवाभाति
 सामर.३२
 गोदोहदोहनं यावत्संकाले ह्यचरं
 स्थितम् । धारणां धारयेद्योगी
 नित्यमध्यात्मचिन्तकः योगो. २७

गोदोहमात्रमाकाङ्क्षेन्निष्क्रान्तो न
 पुनर्प्रजेत् । (भिक्षार्थं यतिः) १सं. सो.२।६१
 गोपगोपीगवावीतं सुरद्रुमतलाश्रितं ।
 ..चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं मुक्तो
 भवति संसृतेः गो. पू. १।६
 गोपरूपो हरिः साक्षान्मायाविग्रह-
 धारणः । दुर्बोधं कुहकं तस्य
 मायया मोहितं जगत् कृष्णो. १०
 गोपालसदृशं शीर्षं नापि मध्ये न
 चाप्यधः । ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठेति.. १अवधू. ४
 गोपालं सानुजं कृष्णं रुक्मिण्या
 सह तत्परम् गोपालो. २।८
 गोपालोऽहमजो नित्यः प्रद्युम्नो-
 ऽहं सनातनः । रामोऽहं.. गोपालो. २।८
 आत्मानं चार्चयेद्बुधः
 गोपीचन्दनखण्डं तु चक्राकारं
 सुलक्षणम् । विष्णुरूपमिदं पुण्यं.. गोपीचं. २६
 गोपीचन्दनदानस्य चाश्वमेधसमं
 फलम् । ..नशुद्धिर्गोपिचन्दनात् गोपीचं. २०
 गोपीचन्दनपङ्केन ललाटं यस्तु
 लेपयेत् । एकदंडी त्रिदण्डी
 वा स वै मोक्षं समश्नुते गोपीचं. ९
 गोपीचन्दन पापघ्नं विष्णुदेहसमु-
 द्भव । चक्राङ्कितं नमस्तुभ्यं
 धारणान्मुक्तिदो भव[वासुदे.३+ गोपीचं. २
 गोपीचन्दनमायुष्यं..कामदं मोक्षदं
 चैव इत्येवं मुनयोऽब्रुवन् गोपीचं. १८
 गोपीचन्दनमित्युक्तं..कृष्णगोपी-
 जलक्रीडाकुङ्कुमं चंदनैर्युतम् ।
 ..पुनात्यादशमं कुलम् गोपीचं. २५
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गं पुरुषं..देवाः
 सन्मुखंस्तमुपासते गोपीचं. १३
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो व्रतं यस्तु समा-
 चरेत् । ततः कोटिगुणं पुण्यं.. गोपीचं. १६
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो म्रियते यत्र
 कुत्रचित् ..देवेन्द्रपदमश्नुते गोपीचं. १२
 गोपीचन्दनलिप्ताङ्गो यं यं पश्यति
 चक्षुषा । तं तं पूतं विजानीया-
 द्राजभिः सत्कृतो भवेत् गोपीचं. १०

गोपीचन्दनलिप्ताङ्गः पुरुषो येन
पूज्यते.. विष्णुलोके महीयते गोपीचं. १४
गोपीचन्दनलिप्ताङ्गः साक्षाद्विष्णु-
मयो भवेत् गोपीचं. १५
गोपीचन्दनलिप्ताङ्गैर्जपदानादिकं
कृतम् । न्यूनं सम्पूर्णतां याति
विधानेन विधानतः गोपीचं. १७
गोपीचन्दनं धारयेदक्षयपद-
माप्नोति (यो विद्वान्) गोपीचं. ८
गोपीजनवल्लभज्ञानेनैतद्विज्ञानं भवति गो. पू. १११
गोपीजनवल्लभो भुवनानि दधे स्वाहा-
श्रितो जगदेतत्सुरेताः गो. पू. २१२
गोपीत्यक्षरद्वयम्, चन्दनं त्र्यक्षरम्,
तस्मादक्षरपञ्चकं य एवंविद्वान्
गोपीचन्दनं धारयेदक्षयं पदमाप्नोति गोपीचं. ८
गोपीत्यग्र उच्यतां, चन्दनं तु ततः
पश्चात् गोपीचं. ८
गोपीभिः प्रक्षालनाद्गोपीचन्दन-
माख्यातं, मदङ्गलेपेन पुण्यं
मुक्तिसाधनं भवति [वासुदे० २+ गोपीचं. १
गोप्यो गावः ऋचस्तस्य यष्टिका
कमलासनः । वंशस्तु
भगवान् रुद्रः शृङ्गमिन्द्रः.. कृष्णो. ८
गोप्यो नाम विष्णुपत्न्यस्तासां
चन्दनमाहादनम् गोपीचं. ७
गोब्राह्मणपरित्राणं सकृत्कृत्वा..
मुच्यते पञ्चभिर्घोरैः पातकैः शिवो. ७।९९
गोभिर्जुष्टमयुजो निषिक्तं तपेन्द्र
विष्णोरनुसञ्चरेम । नाकस्य
पृष्ठमभिसंवसामो वैष्णवी लोक
इह मादयन्ताम् महाना. ६।१९
गोभिर्जुष्टं धनेन ह्यायुषा च बलेन
च । प्रजया पशुभिः पुष्कराशं
तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २शिवसं. २३
गोमयं स्वस्थं ग्राह्यम् (भस्मार्थं) शुभे
स्थाने वा पतितमपरित्यज्य.. बृ. जा. ३।१
गोमयंशोधयेद्विद्वान्द्वीमंभजतु मन्त्रतः बृ.जा. ३।८

गोलकस्तु यदा देहे क्षीरदण्डेन वा
हतः । एतस्मिन्वसते शीघ्रम-
विश्रान्तं महाखगः । प्र. वि. १८
गोविन्दं सन्तं बहुधा आराधयन्ति गो. पू. २।२
गोविन्दान्मृत्युर्विमेति गो. पू. १।१
गोविन्दायविद्महे वासुदेवाय धीमहि ।
तन्नो नारायणः प्रचोदयात् ना. पू. ४।१
गोविंदोदक्षिणेपार्श्वे वामे च मधुसूदनः विष्णुह. १।१
गोवृत्त्या प्राणसन्धारणं कुर्वन्
(परमहंसः) यत्प्राप्तं तेनैव निर्लो-
लुपः.. सोऽवधूतः स कृतकृत्यो.. तुरीया. ३
गोवृत्त्यामैक्षमाचरन्..शुक्लपानपरा-
यणः..सन्न्यासेन देहत्यागं करोति
स परमहंसपरिव्राजको भवति प.हं.प.८
गोस्तनादुद्भवं क्षीरं पुनरारोपणे
(कृते सति सत्यं) जगत् ते. वि. ६।८१
गोस्तेयं* सुरापानं भ्रूणहत्यां तिलाः
शान्ति* शमयन्तु स्वाहा महाना. १४।६
गौरनाद्यन्तवतीसाजनित्रीभूतभावनी ।
सा सितासिता च रक्ता च.. मंत्रिको. ४
गौरवर्णेशानदलेयदाविश्राम्यतेमनः ।
तदा.. धर्मकीर्तिमतिर्भवेत् विश्रामो. ८
गौरीर्मिमाय सलिलानि तक्षत्येकपदी ।
द्विपदी सा चतुष्पदी [हयग्री. ७+ श्रीचक्रो. १
गौरी वा वरयेत्कन्यां चरेद्वाश्रवणे.. इतिहा. ९७
गौः रमा जमा क्षमा क्षा क्षमा क्षोणिः सि.वि. ६
प्रथनं च तरङ्गाणां (भवेत्) आस्था
नायुषि युज्यते महो. ३।११
ग्रन्थमभ्यस्य मेधावी ज्ञानविज्ञान-
तत्त्वतः । पलालमिव धान्यार्थं
त्यजेद्ग्रन्थमशेषतः [प्र.वि. १८ +त्रि. ता. १८
ग्रन्थाग्नेवाभ्यसेद्ब्रह्मन् । ..नारम्भाना-
रमेत्कचित् ना.प.५।३७
प्रसिष्णु प्रभविष्णु च भ.गी.१३।१७
ग्रस्त इत्युच्यते भ्रान्त्या ह्यज्ञात्वा
वस्तुलक्षणम् । तद्वेदेहादिवन्धेभ्यो
विमुक्तं ब्रह्मवित्तमम् । पश्यन्ति
देहिबन्मूढाः २आत्मो. १६

ग्रहणामाहकाभासं विज्ञानस्प-
न्दितं तथा

अ.शां.४७

ग्रहणाज्जागरितवत्तद्धेतुः स्वप्न
इष्यते । तद्धेतुत्वाच्च तस्यैव

सज्जागरितमिष्यते

अ.शां. ३७

ग्रहणे विषुवे चैवमयने.. रुद्राक्षधारणा-

त्सद्यः सर्वपापैः प्रमुच्यते

रु. जा. ४१

ग्रहमण्डल-भूतमण्डल-प्रेतपिशाच-

मण्डलसर्वोच्चाटनाय अतिभयङ्कर-

ज्वर.. अमिकापस्मारांश्च भेदय..

खादय.. ॐ ह्रां ह्रीं हुं फट्...स्वाहा लांगूलो. ४

ग्रहो न तत्र नोत्सर्गश्चिन्ता यत्र

न विद्यते । आत्मसंस्थं तदा ज्ञान-

मजातिसमतां गतम्

अद्वैतो. ८

ग्राम एकरात्रं तीर्थे त्रिरात्रं.. नियमा-

नियममुत्सृज्य.. गोवृत्त्या भैक्ष-

माचरन्..शुद्धध्यानपरायणः.. स

परमहंसपरिव्राजको भवति प.हं.प.८

ग्राम एकरात्रं पत्तने पञ्चरात्रं..

अनिकेतः..गिरिकन्दरेषु वसेत्

ना. प. ७।२

ग्रामं भिक्षित्वाऽलब्धोपविशेन्ना-

हमतो दत्तमभीयासु

कौ.उ. २।१।२

ग्रामाच्छ्रोत्रियागारादग्निमाहृत्य

स्वविध्युक्तक्रमेण पूर्ववदग्नि-

माजिघ्रेत्

प.हं.प.४

ग्रामादग्निमाहृत्य पूर्ववदग्निमाघ्रापयेत् जा. वा. ४

ग्रामान्तरमभिप्रेत्सुर्गुरोः कुर्यात्

प्रदक्षिणम्

शिवो. ७।८

ग्रामान्ते निर्जने देशे नियतात्मा-

ऽनिकेतनः । पर्यटेस्कीटवद्भूमौ(यतिः) ना. प. ४।१६

ग्रामान्ते वृक्षमूले वा वसेद्देवालयेऽपि

वा । भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं..

ना. प. ५।४६

ग्रामारण्यपशुव्रतं..मद्यपानेन यत्पापं

तदप्याशु विनाशयेत्

रामो. ५।१२

ग्रामे मनसा स्वाध्यायमधीयीत....

सहस्रै. १६

ग्राम्यासु जडचेष्टासु सततं विचि-

कित्सते । नोदाहरति मर्माणि

पुण्यकर्माणि सेवते

अक्षयुष. ८

ग्राहं ग्राहेण भावं भावेन सौम्यं

सौम्येन सूक्ष्मं सूक्ष्मेण प्रसति

तस्मै महाप्रासाय नमः

चतुर्वे. ८

ग्राह्यग्राहकसम्बन्धेक्षीणे शांतिरुदे-

त्यलम् । ..शान्तिर्मोक्षनामा-

भिधीयते

१सं.सो. २।४६

ग्राह्याभावे मनः (प्रशान्यति)

प्राणो निश्चलज्ञानसंयुतः । शुद्धे

सत्त्वे परे लीनः..

२ अवधू. ६

ग्रीवा धारापोत्ता (शारीरयज्ञस्य)

प्रा. हो. ४।२

ग्रीष्म इध्मः शरद्धविः [चिन्त्यु.१२।३

ऊ.अ. ८।४।१८.

[=मं.१०।९०।६+

वा.सं.३१।१४

ग्रीष्मः प्रस्तावः, वर्षा उद्गीथः

छांदो. २।१६।२.

ग्लानिर्भवति भारत

अ. गी. ४।७

घ

घटत्वेन यथापृथ्वीजलत्वेनमरीचिका ।

..तद्वदात्मनि देहत्वं पश्यत्य-

ज्ञानयोगतः

यो.शि.४।२३

घटजान्ना यथा पृथ्वी पटनाम्ना हि

तन्तवः । जगन्नाम्ना चिदाभाति

सर्वं ब्रह्मैव केवलम्

यो.शि.४।१७

घटमध्यगतो दीपो (घटमध्ये यथा

दीपो) बाह्ये नैव प्रकाशते ।

भिन्ने तस्मिन्घटे चैव दीप-

ज्वाला च भासते । स्वकायं

घटमित्युक्तं... [यो.शि.६।७७+

योगकुं.३।१५

घटमध्ये यथा दीपो निवातं

कुम्भकं विदुः

१यो.त.१४२

घटवद्विधाकारं मिथमानंपुनःपुनः ।

तद्भ्रमं (तद्देवे) नच जानाति स

जानातिच नित्यशः[ब्र.वि.१४+ त्रि.ता. ५।१४

घटसम्भृतमाकाशं लीयमाने घटे
यथा । घटो लीयेत नाकाशं
तद्ब्रज्जीवो घटोपमः प्र.वि. १३

घटसंवृतमाकाशं नीयमाने घटे
यथा । घटो नीयेत नाकाशं... त्रि.ता. १३

घटस्थदीपवच्छ्रद्धन्तरेव
प्रकाशते (आत्मा) यो.कुं. ३।३२

घटाकाशमठाकाशौ महाकाशेप्रतिष्ठितौ ।
एवं मयि चिदाकाशे जीवेशौ.. वराहो. २।५०

घटाकाशमठाकाशौ यथाऽऽकाश-
प्रभेदतः । कल्पितौ, परमौ जीव-
शिवरूपेण कल्पितौ । तत्त्वतश्च
शिवः साक्षाच्चिज्जीवश्च स्वतः.. रुद्रह. ४३

घटाकाशमिवात्मानं विलयं वेत्ति
तत्त्वतः । स गच्छति निराकृष्टं.. पैङ्गलो. ४।१४

घटाकाशं महाकाश इवात्मानं परा-
त्मनि । विलाप्याखण्डभावेन.. अध्यात्मो. ७

घटादिवच्च सङ्घातैर्जातावेतन्निर्दिष्टं
घटादिषु प्रलीनेषु घटाकाशादयोर्यथा । अद्वैत. ३

आकाशे सम्प्रलीयन्ते तद्ब्रज्जीवा
इहात्मनि अद्वैत. ४

घटावभासको भानुर्धननाशे
न नश्यति । देहावभासकः
साक्षी देहनाशे न नश्यति आत्मप्र. १९

घटिकार्धलयेनापि शक्तिः सञ्चलते.. अमन. १।४४

घटिकार्विंशतिस्तस्माद्वाणाद्ब्रह्मविला-
सविधि । व्योमस्थानं नभस्तत्र.. त्रि.प्रा. १४१

घटे नष्टे यथा व्योम व्योमेव भवति
स्वयम् । तथैवोपाधिविलये
ब्रह्मैव ब्रह्मविस्वयम् २आत्मो. २२

घटोऽयमिति विज्ञातुं नियमः कोन्वपेक्षते २आत्मो. ५

घटोलीयेत नाकाशं तद्ब्रज्जीवो घटोपमः प्र.वि. १३

घनतरभवकारणं तमो यद्धरिदिन-
कुत्प्रभया.. (प्रणश्यति) वराहो. ३।११

घनमुत्सृज्य वा सूक्ष्मे सूक्ष्ममुत्सृज्य
वा घने । रममाणमपि क्षिप्तं मनो
नान्यत्र चालयेत् ना.वि. ३७

घर्मशान्तिः प्रजायेत मुहुर्निद्राचमूर्च्छना अमन. १।३५

घनवासनमेतच्च चेतः कर्तृत्व-
भावनम् । सर्वदुःखप्रदं तस्मा-
द्वासनां तनुतां ब्रजेत् अ.पू. १।३१

घृणिः सूर्य आदित्यो न प्रभावात्यक्षरम्,
मधु क्षरन्ति तद्रसम् वनदु. १२१

घृणिः सूर्य आदित्य आनमो नारा-
यणाय सहस्रारं हुं फट् स्वाहा ना.उ.ता. २।३

घृतमिव पयसि निगूढं भूतेभूते च
वसति विज्ञानम् । सततं मन्य-
यितव्यं मनसा मन्यानभूतेन प्र.वि. २०

घृतसूपादिसंयुक्तमन्नं नाद्यात्
कदाचन । पात्रमस्य भवेत्पाणिः (यतेः) १सं.सो. २।७६

घृतस्य धारा अभिचाकशीमि महाना. १२३

[+क्र.अ. ३।८।१०= मं. ४।५८।५

[वा.सं. १३।३८ +तै.सं. ४।२।१।६

घृतं तजोमधुमदिन्द्रियं [तै.आ. ३।११।८ +चित्त्यु. ११।८

घृतं मिमिक्षे घृतमस्य योनिर्घृते.. महाना. ८।७

[+क्र.अ. २।५।२३=मं. २।३।११+ वा. सं. १७।८८

घृतं श्रमूत्रसहितं मधुस्यात्सुरया
समम् । ..घृतादीन्वर्जयेद्यतिः १सं.सो. २।७५

घृतात्परं मण्डमिवातिसूक्ष्मं ज्ञात्वा
शिवं.. विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं
ज्ञात्वा देवं मुच्यते सर्वपापैः श्वेता. ४।१६

घृतात्परं मण्डमिवाति सूक्ष्मं ज्ञात्वा
काली.. मुच्यते सर्वपापैः गुह्यका. ५९

घृतान्मंथाविरहितं घृते लीनं घृतं
यथा । ब्रह्मनिष्ठस्तथा योगी.. अमन. १।३१

घोरेण त्वा भृगूणां चक्षुषा प्रेक्षे
वन्दु. १६०

घोषिणि प्रथमा मात्रा विद्यामात्रा
तथाऽपरा । पतङ्गिनी तृतीया
स्यात् (एतासु १२ मात्रासु मरणे
क्रमेण ब्रह्मप्राप्तिः) ना.वि. ९

घृतोऽपि मधुसूदन भ.गी. १।३५

घ्राणस्य गन्धग्रहणं वचसोवागव्यापारः ना.प. ६।४

घ्राणं च घ्रातव्यं च, रसश्च रसयि-
तव्यं च (सर्वं पर आत्मनि सम्प्रतिष्ठते) प्रश्नो. ४।८

घ्राणं च घ्रातव्यं च नारायणः.. सुबालो. ६।१

सर्वं नारायणः सुबालो. ६।१

घ्रातव्यमेवाप्येति यो घ्रातव्यमेवा-
स्तमेति... विज्ञानमेवाप्येति
तद्वस्तुमभयमशोकमनंतर्वाज-
मेवाप्येति सुबालो. ९।३

च

चक्रतुण्डाय धीमहि तीक्ष्णदंष्ट्राय
 धीमहि महाना. ६१११
 चक्रं पद्यासनं कूर्मं मयूरं कुक्कुटं
 तथा । वीरासनं स्वस्तिकं च
 भद्रं सिंहासनं तथा । मुक्तासनं
 गोमुखं च.. (आसनानि ११) वराहो. ५११५
 चक्रं विभर्ति वपुषाऽभितप्तं बलं देवा-
 नाममृतस्य विष्णोः । ..विशन्ति-
 यद्यतयो वीतरागाः सुदर्श. ६
 (अथ) चक्राभ्यां यत्रोपाकृते प्राप्त-
 रजुवाकेन पुरा परिधानीयाया
 ब्रह्मा व्यववदति.. (?) छान्दो. ४।१६।४
 चक्री लिङ्गी च पाषण्डी...द्वित्रिवारेण
 सञ्चयस्तः..एते नार्हन्ति सञ्चयासं.. ना.प. ३।४
 चक्रेण रक्षिता मथुरा, तस्मा-
 द्रोपालपुरी गोपालो. १।१६
 चक्षुरङ्गिराः (पुरुषाम्नेः) ओत्रं
 विस्फुलिङ्गाः, तस्मिन्नेतस्मि-
 न्नमो देवा अन्नं जुहति बृह. ६।२।१२
 चक्षुरध्वर्युः, मनो ब्रह्मा
 (विद्वद्यज्ञस्य) महाना. १८।१
 चक्षुरसावादित्यश्चन्द्रमा मनो
 विशः ओत्रम् श्वेत. १।५।१
 चक्षुरस्मात्सर्वाणिरूपाण्यभिविसृजते
 चक्षुषा सर्वाणि रूपाण्याप्नोति कौ.उ. ३।४
 चक्षुरादित्यं (अग्नयेति मृतस्य) बृह. ३।२।१३
 चक्षुरादीन्द्रियैर्दृष्टं घ्रातं...तस्यैवो-
 क्तिर्भवेत्सत्यं...नान्यथा भवेत् जा.द. १-९
 चक्षुरायत्ता हि पुरुषस्य महती मात्रा मैत्रा. ६।६
 चक्षुरुदक्रामदपश्यन्नभन्निचक्रास्तैव श्वेत. १।४।४
 चक्षुरुद्वीथमुपासाच्चक्रिरे छान्दो. १।२।४
 (अथ ह) चक्षुरुचुस्त्वं न वद्रायेति
 (देवाः) तथेति तेभ्यश्चक्षु-
 रुवगायत् बृह. १।३।४
 चक्षुरेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः, स
 आदित्येन ज्योतिषा भाति छान्दो. ३।१८।५
 चक्षुरेव सन्नाडिंति होवाच बृह. ४।१।४
 चक्षुरेवाप्येति चक्षुरेवास्तमेति सुबालो. ९।२

चक्षुरेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा
 सत्यमित्येनदुपासीत बृह. ४।१।४
 चक्षुरेव सात्माऽमस्तत्साम छान्दो. १।७।२
 चक्षुरेवास्या एकमङ्गमुदूढं तस्य रूपं
 परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. उ. ३।५
 चक्षुर्गात्रम् (प्राणस्य ब्रह्मणः) कौ. उ. २।१
 चक्षुर्भाता दधातु नः [सूर्यो. ६+ क्र.अ. ८।८।१६
 [=मं. १०।१५।८।३
 चक्षुर्नामदेवतावरोधिनीसामेऽमुष्मा-
 दिमवरुन्द्धां तस्यै स्वाहा कौ.उ. २।३
 चक्षुर्नो देवः सविता [क्र.अ. ८।८।१६
 [=मं. १।१५।८।३ सूर्यो. ६
 चक्षुर्मयः ओत्रमयः पृथ्वीमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
 चक्षुर्मानुषं वित्तं चक्षुषाहितद्विन्दते बृह. १।४।१७
 चक्षुर्मित्रस्य वरुणस्याग्नेः [सहवै. १७ क्र.अ. १।८।५=
 [=मं. १।११५।१+अथर्व. १३।२।३५
 [वा.सं. ७।४२ तै.सं. १।४।४।१२
 चक्षुर्मे त्वयि दधानीति पिता कौ.उ. २।१५
 चक्षुर्लोको मनो ज्योतिः, योवैतं पुरुषं
 विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः
 स वै वेदिता स्यात् बृह. ३।९।१२
 चक्षुर्वाव प्रतिष्ठा छान्दो. ५।१।३
 चक्षुर्वै ब्रह्म, स रूपेणातिब्राह्मण
 गृहीतश्चक्षुषा हि रूपाणि.. बृह. ३।२।५
 चक्षुर्वै प्रतिष्ठा, चक्षुषा हि समे च
 दुर्गे च प्रतितिष्ठति बृह. ६।१।३
 चक्षुर्वै ह्येतत्पश्यतो हि किं स्यात् बृह. ४।१।४
 चक्षुर्वै यज्ञस्याध्वर्युस्तद्यदिदं चक्षुः
 सोऽसावादित्यः बृह. ३।१।४
 चक्षुर्वै सत्यं, चक्षुर्वै सत्यं बृह. ५।१।४।४
 चक्षुर्वै सन्नाड् परमं ब्रह्म बृह. ४।१।४
 चक्षुर्हि वै सत्यं, तस्माद्यदिदानीं
 द्वौ विवदमानावेयाताम् गायत्र्यु. ३
 चक्षुर्होषक्राम तत्संवत्सरं प्रोष्या-
 गत्योवाच कथमशकत महते
 जीवितुमिति बृह. ६।१।९

चक्षुर्होचक्राम तत्.. पर्येत्योवाच	
कथमशकतर्ते मज्जीवितुमिति	छान्दो. ५।१।९
चक्षुश्च द्रष्टव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१
चक्षुश्चैवान्तरे भ्रुवोः	म. गी. ५।२७
चक्षुष आदित्यः (निरभिद्येत)	रपेत. १।४
चक्षुषश्चक्षुरुत् श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो	
ये मनो विदुः (आत्मानं)	बृह. ४।४।१८
चक्षुषश्चक्षुः (आत्मा)	केनो. १।२
चक्षुषश्चक्षुरस्म्यहं, चिदानन्दमयो...	ब्र.वि. ९४
चक्षुषः साक्षी श्रोत्रस्य साक्षी वाचः	
साक्षी मनसः साक्षी बुद्धेः साक्षी..	
सर्वस्य साक्षी (आत्मा)	नृसिंहो. २।२
चक्षुषा मीयते जगत्	इतिहा. ४
चक्षुषा रूपं श्रोत्रेण शब्दं मनसा	
ध्यानं एकैकं..प्रज्ञापयन्ति	कौ. उ. ३।२
चक्षुषा वै सम्राट् पश्यन्तमाहु-	
रद्राक्षीरिति	बृ. उ. ४।१।४
चक्षुषा सर्वाणि रूपाण्याप्नोति	कौ. उ. ३।४
चक्षुषा सृष्टौ द्यौश्चादित्यश्च	१पेत. १।७।४
चक्षुषा हि तद्विन्दते (मानुषं वित्तं)	बृह. १।४।१७
चक्षुषा हि रूपाणि पश्यति	बृह. ३।२।५
चक्षुषाहि समेच दुर्गेच प्रतितिष्ठति	बृह. ६।१।३
चक्षुषा ह्ययं मात्राश्चरति	मैत्रा. ६।३
चक्षुषि चित्तसंयमात्सर्वलोकज्ञानं	शांडि. १।७।६२
चक्षुषी आज्यभागौ (शरीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।२
चक्षुषी चन्द्रसूर्यौ (अक्षरब्रह्मणः)	मुंड. २।१।४
चक्षुषी सूर्याचन्द्रमसौ	सन्ध्यो. २३
चक्षुषे स्वाहा सम्पदे स्वाहेत्यग्नौ	
हुत्वा मन्ये सः स्रवमवनयति	बृह. ६।३।२
चक्षुषो द्रष्टा श्रोत्रस्य द्रष्टा	
वाचो द्रष्टा (आत्मा)	नृसिंहो. २।१
चक्षुषो रूपग्रहणं, श्रोत्रयोः शब्दग्रहणं	ना. प. ६।४
चक्षुषो रूपं रसर्शाः, श्रोत्रस्योष्माणः,	
मनसः स्वराः	३पेत. २।५।१
चक्षुषोर्वै सूर्यः (अजायत)	गणेशो. ३।११
चक्षुष्टो वा मूर्ध्नो वाऽन्येभ्यो वा	
शरीरदेशेऽस्यस्तमुत्क्रामन्तं	
प्राणोऽनूत्क्रामति	बृह. ४।४।२
२३	

चक्षुष्मते शृण्वते ते ब्रवीमि..	महाना. १३।८
[+ चित्त्यु. १९।२+	क्र. अ. ७. ६।२६
= सं. १०।१८।१+	वा. सं. ३५।७
[+अथर्व. १२।२।२१	तै. भा. ३।१५।२
चक्षुष्यः श्रुतो भवति	छांदो. ३।१३।७
चक्षुस्ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा	कौ. उ. २।४
चक्षुस्ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. उ. २।१५
चक्षुः परस्ताच्छ्रोत्रमारुन्धे	कौ. उ. २।२
चक्षुः पश्यति रूपाणि श्रोत्रं सर्वं	
शृणोत्यपि । अन्यानि खानि	
सर्वाणि तेनैव प्रेरितानि तु ।	
...प्रवर्तन्ते	पा. ब्र. १४
चक्षुः पश्यत्सर्वे प्राणा अनुपश्यन्ति	कौ. उ. ३।२
चक्षुः श्रोत्रं क उ देवो युनक्ति	केनो. १।१
चक्षुः श्रोत्रं मनो वाक् त्वक्	
चर्म मांसं च ..स्नावास्थि..	तैत्ति. १।७।१
चक्षुः श्रोत्रं मनो वाक्प्राणः अयन्ते	१पेत. १।४।३
चक्षुः श्रोत्रं स्पर्शनं च रसनं घ्राण-	
मेव च । बुद्धीन्द्रियाणि जानी-	
यात्पञ्च	भवसं. २।१६
चक्षुः श्रोत्रे शब्दोपलब्धौ, त्वक्स्पर्शे..	गर्भो. १
चक्षुः सर्वे रूपैः सहाप्येति	
(पुरुषं) [कौ. उ. ३।३+	४।१९
चक्षुरोगाः सर्वतो नश्यन्ति	चाक्षुषो. १
चक्षोः सूर्योऽजायत [सुबालो. १।५+	चित्त्यु. १२।६
[क्र. अ. ८।४।१९=सं. १०।९०।१३	वा. सं. ३१।१२
चक्षुलत्वं मनोधर्मोऽवेहर्धर्मोऽयथोष्णता	महो. ४।९९
चक्षुलत्वात् स्थितिं स्थिराम्	म. गी. ६।३३
चक्षुलं हि मनः कृष्ण	म. गी. ६।३४
चतस्रश्चतस्रो व्याहृतयः, ता यो	
वेद स वेद ब्रह्म	तैत्ति. १।५।८
चतुरङ्गुलमुत्सेधं चतुरङ्गुलमायतम् ।.	
तत्रैव नाडीचक्रं तु...	वराहो. ५।२१
चतुरङ्गुलवेष्टनमिव षण्णवतितत्त्वानि	
तन्तुवद्विमन्य	परश. ४
चतुरात्मेश्वरः प्राज्ञस्तृतीयः पादसंज्ञितः	ना. प. ८।१६
चतुरो मासान् ध्रुवशीलतः स्यात्स	
यावत्सुप्तोऽन्तरात्मा पुरुषो विश्व-	
रूपः (यतिः)	शाटपाय. २०

चतुरोवेदानधीयीत सर्वशास्त्रमयं विदुः। इतिहासपुराणानांतन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु चतुरौदुम्बरो भवत्यौदुम्बरः सुवः चतुर्जालं पद्मकोशं यं मृत्युर्नाव- पश्यति। तं प्रपद्ये.. चतुर्णामपि वेदानां यथोपनिषदः शिरः। इयं रहस्योपनिषत्तथा चतुर्थश्चतुरात्माऽपि सविदेकरसो ह्यहम्। तुरीयावसितत्वाच्च... चतुर्थं हृदये चक्रं विज्ञेयं तदधो- मुखम्। ज्योतीरूपं च तन्मध्ये हंसं ध्यायेत्प्रयत्नतः चतुर्थाश्रमः सन्न्यासः पञ्चमो लिङ्गधारणम् चतुर्थी स्वप्न इत्युक्ता (भूमिका) स्वप्नाभं तत्र वै जगत् (ॐ)चतुर्थे दक्षिणाम्नायः शृङ्गेरीमठः... चतुर्थेधामनि शिवशक्त्याख्यं वागभवम् चतुर्थेन तु पिण्डेन अस्थिमज्जा प्रजायते चतुर्थे मांसे गुल्फ-जठर-कटि- प्रदेशा भवन्ति (गर्भस्य) चतुर्थोदात्ततमान् स्वरान् अन्तरानुदहन्ति चतुर्थ्योगानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपाः (प्रणवमात्राः) चतुर्दशकरणोपरमाद्विशेषविज्ञाना- भावाद्यदाशब्दादीनोपलभते तदात्मनः सुषुप्तम् चतुर्दशदिनान्ते च लयस्थो यदि तिष्ठति। अणिमाद्यष्टसिद्धिः स्यादणुत्वं प्राप्यते यथा चतुर्दशमुखं चाक्षं रुद्रनेत्रसमुद्भवम्। सर्वव्याधिहरं चैव... चतुर्दलं स्यादाधारं स्वाधिष्ठानं च षड्दलम्। चतुर्दृष्टिनिरोधेऽग्रेः सूर्यो नास्तीति मन्यते। तथा..ब्रह्मनास्तीतिमन्यते	२शिवसं. २७ बृह. ६।३।१३ सहवै. २३ शुक्र. १।१५ ना.प. ८।१९ योगरा. १०,११ लिङ्गोप. १ अ.पू. ५।८७ मठान्ना. ६ त्रि. ता. १।१६ पिंडो. ५ गर्भो. ३ संहितो. ३।१ नृसिंहो. ३।१ सर्वसारो. ३ अमन. १।६४ रु. जा. १९ यो.चू. ४ आ. प्र. २७	चतुर्धा चास्याधिकारिभेदत्वेन यजन्ति माम् चतुर्धावस्थित इति सर्वदेववेदयोनिः सर्ववाच्यवस्तु प्रणवात्मकम् चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पञ्चभि- रेवच। स मे विष्णुः प्रसीदति शरभो. २६ चतुर्भिः पश्यते देशान् पञ्चभिः (मासैः).. इच्छयाऽऽप्नोति कैवल्यं चतुर्मुजं महाविष्णुं पूरकेण विचिन्तयेत् चतुर्भुजं शङ्ख-चक्र-शार्ङ्ग-पद्मगदा- न्वितम्। वेणु-शृङ्गधरं तु वा (ध्यायेत्) चतुर्मात्रात्मकोद्धारो मम प्राणा- त्मिका देवता चतुर्मुखमुखाभोजवनहंसवधूर्मम। मानसे रमतां नित्यं..सरस्वती चतुर्मुखं च रुद्राक्षं चतुर्वक्त्रस्वरु- पकम्। तद्धारणाच्चतुर्वक्त्रः प्रीयते.. चतुर्मुखादीनां..विना विष्णु- भक्त्या...मोक्षो न विद्यते चतुर्मुखेन्द्रदेवेषु मनुष्यादिगवादिषु। चेतन्यमेकं ब्रह्मातः प्रज्ञानं ब्रह्ममप्यपि चतुर्मुखे मनोयुज्जगत्सृष्टिकरो भवेत् चतुर्गुणसहस्राणि ब्रह्मणो दिवा भवति... चतुर्विधब्रह्मचर्यं षड्विधं गार्हस्थ्यं चतुर्विधं व्रानप्रस्थधर्म..अभ्यस्य.. चतुर्विधा मनोवस्था विज्ञातव्या मनीषिभिः। विक्षिप्तं च गतायातं चतुर्विधा भजन्ते माम् चतुर्विंशतितत्त्वं च यद्यदस्ति.. सर्वं शशविषाणवत् [ते.विं. चतुर्विंशतितत्त्वात्मको नारायणः चतुर्विंशतितत्त्वानि केचि- दिच्छन्ति वादिनः चतुर्विंशतिरर्धमोसाः संवत्सरः, संवत्सरादेवात्मानं... चतुर्विंशतिभिर्वर्षैः... शक्ति- तत्त्वमयो भवेत्	गोपालो. २।७ अ.शिखो. १ शरभो. २६ अ. ना. ३० ध्या. विं. ३० गोपालो. २।२२ पा. ब्र. २ सरस्व. २५ रु.जा. २७ त्रि.म.ना. ८।४ त्रि.म.ना. ३।४ ना.प. १।१ अमन. २।९२ अ.गी. ७।१६ ५।८१-८९ ना.पू.ता. ५।४ वराहो. १।१ सहवै. १२ अमन. १।७९
---	---	--	---

चतुर्विंशतिरव्यक्तं प्रधानं पुरुषः परः
(तत्त्वं) शरीरको. १५
चतुर्विंशतिसङ्ख्यातं व्यक्त-
मव्यक्तमेव च मंत्रिको. १५
चतुर्विंशतिरात्रीर्दीक्षितो भवति सहवै. १२
चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री गायत्रं.
प्रातस्सवनं छान्दो. ३।१६।१
चतुर्विंशत्यक्षरा महालक्ष्मी-
र्यजुस्तत्सान्नोऽङ्गं वेद नृ. पू. १।३
चतुर्वेदज्ञोऽपि शिवभक्त्याऽन्त-
र्भवतीति स एव ब्राह्मणः रुद्रोप. १
चतुर्वेदेषु शास्त्रेषु ...
चतुर्षु वर्णेषु भिक्षुचर्येण चरेत् कठश्रु. ६
चतुर्होतारंप्रदिशोनुक्त्वा [चित्यु. १।१२ तै.आ. ३।११।२
चतुर्होतारो यत्र सम्पदं गच्छन्ति
दैवैः [चित्यु. १।१२+ तै.आ. ३।११।२
चतुर्होतृणामात्मानं कवयो निचिक्वुः चित्यु. १।१३
[+तै.आ. ३।११।३
चतुश्चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः..
सर्वविद्याभ्यासं कृत्वा.. ब्रह्मचर्यं..
गार्हस्थ्यं.. ज्ञानप्रस्थधर्मं.. अभ्यस्य
.. शान्तो दान्तः सन्न्यासी..
मुक्तो भवति ना. प. १।१
चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुप् छान्दो. ३।१६।३
चतुश्शब्दो भवेदेको ह्योङ्कारश्च..
सोऽहमित्यवधार्यात्मानं गोपा-
लोऽहमिति भावयेत् गोपालो. २।३
चतुश्शब्दासलयेनापि सप्तधा तु गता
रसाः। स मे पुष्टिं प्रकुर्वन्ति अमन. १।३८
चतुष्कलासमायुक्तो भ्राम्यति..
गोलकस्तु यदा देहे.. ब्र. वि. १८
चतुष्कूटात्मिकैव सर्वकूटा-
त्मिका ब्रह्ममयी श्रीवि. ता. १।७
चतुष्कूटा परम्योतिः साऽहमोम् श्रीवि. ता. ४।१
चतुष्पदां गौरुत्तमा, लोहातो कांचनं.. इतिहा. ४९
चतुष्पदां चतुरस्रम् (अभिस्थानं) शांडि. १।४।३
चतुष्पदां हृन्मध्यं (देहमध्यं) शांडि. १।४।४

चतुष्पथसमायुक्तमहाद्वारगवायुना ।
सहस्थितत्रिकोणार्धगमनै-
र्दृश्यतेऽच्युतः ध्या. वि. ९४
चतुष्पलप्रमाणेन लयेनानुभवो भवेत् ।
अकस्मान्निपतत्यत्र शब्दः
कर्णे शुभाशुभः अमन. १।४१
चतुष्पाज्जागरितः स्थूलः स्थूलप्रज्ञो
हि विश्वभुक् । एकोनविंशति-
मुखः.. स्थूलभुक् चतुरात्मा.. ना. प. ८।१०
चतुष्पादन्तर्वर्तिनोऽन्तर्जीवब्रह्मण-
श्चत्वारि स्थानानि परब्र. ३
(तत्र) चतुष्पादं ब्रह्म विभाति जाग-
रितं स्वप्नं सुषुप्तिं तुरीयमिति ब्रह्मो. २
चतुष्पादिदमक्षरं परं ब्रह्म अ. शिखो. १
चतुःकलालयेनापि निद्राभावो निव-
र्तते । हृदि स्फुलिगवद्योगी.. अमन. १।४६
चतूरूपो ह्ययमकारः स्थूलसूक्ष्म-
बीजसाक्षिभिरकाररूपैराप्तेरादि-
मत्त्वाद्वा.. आप्नोति इवा इदं सर्वं.. नृसिंहो. २।४
चतूरूपो ह्ययं मकारः स्थूलसूक्ष्म-
बीजसाक्षिभिर्मकाररूपैरपीतेर्वा
स्थूलत्वात्.. साक्षित्वाच्च.. नृसिंहो. २।६
चतूरूपो ह्ययमुकारः स्थूलसूक्ष्मबीज-
साक्षिभिरुकाररूपैरुत्कर्षात्..
साक्षित्वाच्चोत्कर्षति ह वै ज्ञान-
सन्तति.. नृसिंहो. २।५
चतूरूपो ह्ययमोङ्कार ओतानुज्ञात्रनु-
ज्ञाविकल्पैरोङ्काररूपैरात्मैव नृसिंहो. २।७
चत्वारः पादाश्चत्वार्यङ्गानि भवन्ति नृ. पू. २।२
चत्वारः पुरुषा इति बाह्वः, शरीर-
पुरुषश्छंदः पुरुषो वेदपुरुषो महा-
पुरुष इति श्वेत. २।३।१
चत्वारि वाक्परिमिता पदानि सरस्व. १६
[ना. पू. ता. ५।८+ अ. अ. २।३।२२
[=मं. १।१६।४।५ + अथर्व. ९।१०।२७
चत्वारि शृङ्गा त्रयो अस्य पादाः.. महाना. ८।१०
[शौनको. ४।६+तै.आ. १०।१०।२ अ. अ. ३।८।१०
[=मं. ४।५।८।३+वा. सं. १७।९१

(ॐ) चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः सर्वतोविरक्तः.. साधनचतुष्टय- सम्पन्न एव सन्न्यस्तुमर्हति १ सं. सो. २।१	चन्द्रमेवाप्येति यश्चन्द्रमेवास्तमेति सुबालो. १।१० चन्द्रवद्विमलःपूर्णः सदानन्दःस्वयंप्रभः अघ्यात्मो. ११ चन्द्रवच्चरते देही स मुक्तश्चानिकेतनः पैङ्गलो. ४।४ चन्द्रसूर्यौ समौ कृत्वा तयोर्योगः प्रवर्तते १यो.शि.१।११६
चत्वारिंशदथतिस्रः समिधा उशती- रिव मातरो माविशन्तु त्रिपुरो. ३	चन्द्रसूर्यादिकौ त्यक्त्वा राहुश्चे- द्दृश्यते जगत् (तदा जगत्सत्यम्) ते. विं. ६।९४
चत्वारो दोषः प्रहरन्ति यस्य सर्वस्य गोप्त्रे..रयिमत्प्रवृद्धयै स्वाहा पारमा. १।१	चन्द्रात्रेयस्तथाऽत्रिश्च ऋष्यात्रेयो मुनित्रयम् । एतैर्महात्मभिः
चत्वारो मनवस्तथा भ. गी. १०।६	प्रोक्ताः शिवधर्माः समासतः शिवो. ७।१३६
चत्वारो वेदा उपवेदाः पुराणानि... तस्यावत्पथमानानि भवन्ति सामर. ९२	चन्द्रार्कमध्यमा शक्तिर्यत्रस्था तत्र बन्धनम् योगकुं. ३।७
चन्दनं वापि गोपीनां.. भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् गोपीचं. २२	चन्द्रां प्रभासां यशसा ज्वलन्तीं भियं.... श्री.सू.५= ऋ.खि.५।८७।५
चन्द्र इव राहोर्मुखात्प्रमुच्य शरीर- मकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोकमभि- संभवामि छान्दो. ८।१३।१	चन्द्रांशेन समभ्यस्य सूर्या- शेनाभ्यसेत्पुनः यो.चू. ६७
चन्द्र एव, सविता नक्षत्राणि सावित्री सावित्र्यु. ७	चन्द्रां हिरण्यमीं लक्ष्मीं जात- वेदो मे जावह [श्रीसू. १, १४= ऋ.खि. ५।८७
चन्द्रमण्डलसङ्काश...विषं हर हर हुं फट्स्वाहा गारुडो. ११	चन्द्रे चित्तसंयमात्तारान्युह- ज्ञानम् (भवति) शांदि. १।७।५२
चन्द्रमसा वाव सर्वाणि ज्योतीषि महीयन्ते तैत्ति. ५।२	चमूषच्छयेनः शकुनो विभृत्वा सुदर्श. ७
चन्द्रमसि तृप्यति दिशस्तृप्यन्ति चन्द्रमसैवायं ज्योतिषाऽऽस्ते पल्यते कर्म कुरुते विपल्येति.. बृह. ४।३।३	चनसारसन्निभं गायत्र्याः प्रत्यक्षर- मनुस्मृत्य.. गायत्रीर. ९
चन्द्रमसो रोहिणी, ऋषीणामरुन्धती चित्त्यु. १।१	चरणं नो लोके सुधितां दधातु [त्रि.म.ना. ७।३ + सुदर्श. ५
चन्द्रमसो विद्युतं तत्पुरुषोऽमानवः [छान्दो. ४।१५।५ + ५।१०।२	चरणं पवित्रं विततं पुराणं [त्रि.म.ना. ७।३ + महाना. ५।१० सुदर्श. ५
चन्द्रमा अथकारः, आत्मेहकारः छान्दो. १।१३।१	चरणां चक्षुरादीनां विषयेषु यथा- क्रमम् । यत्प्रत्याहारं तेषां प्रत्या- हारः स उच्यते यो.चू. १२०
चन्द्रमा अस्मै पूर्वपक्षापरपक्षान् विचिनोति... १पेत्त. १।७।५	चरेन्माधुकरं भैक्षं यतिस्लैच्छ- कुलादपि । एकाग्रं नतु भुञ्जीत बृहस्पतिसमादपि १सं.सो.२।७।१
चन्द्रमा एवास्य ज्योतिर्भवति बृह. ४।३।३	चर्मखण्डं द्विधा भिन्नमपानोद्गार- धूपितम् । ये रमन्ति नमस्तेभ्यः साहसं किमवः परम् ना. प. ४।३०
चन्द्रमानिधनं, एतद्राजनं देवतासु प्रोतं छान्दो. २।२०।१	
चन्द्रमा मनसो जातः [पु.सू.+ चित्त्यु. १२।६	
[+ सुबालो. १।५ + [= मं. १०।९०।१३ + वा.सं. ३१।१२	
चन्द्रमा मनो भूत्वा हृदयं प्राविशत् २पेत्त. १।४	
चन्द्रमा रयिर्वा एतत्सर्वं यन्मूर्ति चामूर्तच तस्मान्मूर्तिरेव रयिः प्रश्नो. १।५	
चन्द्रमाः षड्रोता, सकृत्तू.. चित्त्यु. ७।३	

चलदृष्ट्याव्योमभागवीक्षितुः पुरुषस्य
दृष्ट्यप्रेष्योतिर्मथूखा वर्तन्ते; तद-
र्शनेन योगी भवति अद्वयता. ३
चलनदृष्ट्या व्योमभागवीक्षितुः
..तद्वाष्टिः स्थिरा भवति सं. ब्रा. १।३
चलस्थिरोभयाभावैरावृणोत्येव
बालिशः अ. शां. ८३
चलाचलनिकेतश्च यतिर्यादृच्छिको
भवेत् [ना.प. ६।४४+ वैतथ्य. ३८
चले वाते चलो बिन्दुनिश्चले निश्चलो
भवेत् । योगी स्थाणुत्वमाप्नोति ततो
वायुं निरोधयेत् यो.चू. ८९
चाक्षयमानमिव जाज्वल्यमानमिव
देदीप्यमानमिव लेलिहानं तदेव
मे ब्रह्म आपे. ५।२
चाक्षुषपंक्तिपुनाति (उपनिषत्पाठकः) राधिको. ९
चाक्षुषस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-
ऽयमेव स योऽयमात्मा बृह. २।५।५
चाक्षुषः स्वप्रचारी च सुप्तः सुप्तात्पर-
श्च यः । भेदाश्चैतेऽस्य चत्वारस्ते-
भ्यस्तुर्यं महत्तरम् मैत्रा. ७।११
चाक्षुषी दीप्तिर्भविष्यति (चा.विद्यया) चाक्षुषो. १
चाक्षुष्मतीविद्यां ब्राह्मणो यो नित्य-
मधीते न तस्याक्षिरोगो भवति अक्षु. ३
चाण्डालदेहे पश्चादिस्थावरे ब्रह्म-
विग्रहे । अन्येषु तारतम्येन.. वराहो. ३।१६
चाण्डालोऽचाण्डालः (भवति)
पौलकसोऽपौलकसः.. बृह. ४।३।२२
चातुर्वर्ण्यं मया सृष्टं अ.गी. ४।१३
चापबाणधरं श्यामं ससुग्रीवं..
रामभद्रं हृदि ध्यात्वा रामर. २।८४, ८५
चापलानि न कुर्वीत स सर्वार्थमवा-
प्नुयात् । न कुर्व्यात्केनचिद्वैर-
मध्रुवे जीविते सति शिवो. ७।५८
चिच्छन्दमयीति सर्वाङ्गस्त्रयणं स्नानम् भावनो. ८
चिकीर्षुलोकसंग्रहम् अ.गी. ३।२५
चिद्धिदाकारतो भिन्ना न भिन्ना
चित्तवहानितः [अ.पू. ४।३३+ रुद्रह. ४४
चिच्चैतन्यस्वरूपोऽद्भुतमेव परः शिवः ते.वि. ३।३३

चिच्चैत्यकलितो बन्धस्तन्मुक्तौ मुक्ति-
रुच्यते । चिदचैत्या किलात्मेति
सर्वसिद्धान्तविग्रहः महो. ६।७७
चिच्चैत्ये स्वयमम्लातं मननान्मन
उच्यते । अतः सङ्कल्पसिद्धेयं
सङ्कल्पेनैव नश्यति महो. ४।१२३
चिज्जहानां तु यो द्रष्टा सोऽच्युतो
ज्ञानविग्रहः । स एव हि महादेवः.. स्कंदो. ४
चितश्चिन्नचिदाकाराद्विद्यते जडरूपतः ।
भिद्यते चेज्जडो भेदश्चिदेकासर्वदा.. रुद्रह. ४५
चित्तिच्छायासमावेशाज्जीवः स्याद्भाव-
हारिकः । अस्य जीवत्वमारोपात्
साक्षिण्यप्यवभासते सरस्व. ४४
चिति सत्यं जगत्तथा । प्रतिभासत
एवेदं न जगत्परमार्थतः महो. ५।१०७
चितोरूपमिदं ब्रह्मन्क्षेत्रज्ञ इति कथ्यते महो. ५।१२४
चित्तइति चित्तविदो धर्माधर्मौ चतद्विदः वैतथ्य. २५
चित्तकाला हि येऽन्तस्तु द्वयकालाश्च
ये बहिः । कल्पिता एव ते सर्वे.. वैतथ्य. १४
चित्तत्यागः परं सुखम् । अतश्चित्तं
चिदाकाशे नय क्षयं.. अ. पू. ५।११७
चित्तनाशः सुखाय च । चित्तसत्तां
क्षयं नीत्वा..चित्तं नाशमुपानयेत् अ. पू. ४।१५
चित्तनाशाभिधानं हि यदा ते विद्यते पुनः मुक्तिको. २।३४
चित्तनाशे विरुपाक्षे न किञ्चिद्विद्
विद्यते । न गुणा नागुणास्तत्र.. अ.पू. ४।२१
चित्तमध्यात्मं, चेतयितव्यमभिभूतं
क्षेत्रज्ञस्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां
निबन्धनम् सुबालो. ५।९
चित्तमन्तर्गतं दुष्टं तीर्थस्नानैर्न शुद्ध्यति जा. द. ४।५४
चित्तमपानयोगेन जिह्वाद्वारा
रसगुणवपस्थाधिष्ठितोऽमु
तिष्ठत्यापस्तिष्ठन्ति त्रि. ब्रा. १।६
चित्तमर्थेषु चरति पादपेक्षिव मर्कटः अ. पू. ३।६
चित्तमाज्यं, वाग्देविः, आधीतं बहिः चित्त्यु. १।१
चित्तमात्मा, चित्तं प्रतिष्ठा,
चित्तमुपास्वेति छान्दो. ७।५।२
चित्तमूलं हि संसारस्तत्
प्रयत्नेन शोधयेत् वराहो. ३।२१

चित्तमूलो विकल्पोऽयं चित्ताभावे
न कश्चन । अतश्चित्तं समाधेहि
प्रत्यग्रूपे परात्मानि अध्यात्मो. २६
चित्तमेव हि संसारस्तत्प्रयत्नेन
शोधयेत् । यश्चित्तस्तन्मयो
भवति (भाति).. मैत्रा. ६।३४
[मैत्रे. १।९+ शाठ्याय. ३
चित्तमेव हि संसारो रोगादिद्वेष-
दूषितम् । तदेव तैर्विनिर्मुक्तं
भवान्त इति कथ्यते महो. ४।६६
चित्तमेवाप्येति यश्चित्तमेवास्तमेति सुबालो. ९।१३
चित्तवृत्तिनिरोधेन नादो गान्धर्वो. ६
ज्ञानन्वसम्भवः
चित्तवृत्तेरतीतो यश्चित्तवृत्त्यव-
भासकः । सर्ववृत्तिविही-
नात्मा वैदेही मुक्त एव सः ते. बि. ४।५३
चित्तशुद्धिकरं शौचं वासना-
प्रयनाशनम् मैत्रे. २।९
चित्तशुद्धिर्भवेद्यावत्तावन्नित्यं
चरेत्सुधीः ना.प. ५।४७
चित्तशुद्धौ क्रमाज्ज्ञानं वृद्धयन्ति
ग्रन्थयः स्फुटम् पा. ब्र. ४२
चित्तसत्ता परं दुःखं चित्तत्यागः
परं सुखम् अ.पू. ९।११७
चित्तसत्तां क्षयं नीत्वा चित्तं
नाशमुपानयेत् अ.पू. ४।१५
चित्तसत्तेहदुःखायचित्तनाशः सुखाय.. अ. पू. ४।१५
चित्तस्पन्दितमेवेदं प्राज्ञप्राहकवह्नयं ।
चित्तं निर्विषयं नित्यं.. अ.शां. ७२
चित्तस्य निश्चलीभावधारणं धारणां
विदुः । सोऽहं चिन्मात्रमेवेति
चिन्तनं ध्यानमुच्यते २अवधू. ४
चित्तस्य निश्चलीभावोधारणाधारणं.. त्रि.ब्रा. २।३१
चित्तस्य हि प्रसादेन हन्ति कर्म
शुभाशुभम् । प्रसन्नात्माऽऽत्मानि
स्थित्वासुखमन्यथमभ्रुते [मैत्रा. ६।२० + मैत्रे. १।११
चित्तस्यान्तर्मुखीभावो प्रत्याहारः
[त्रि. ब्रा. ३०+ २अवधू. ३
चित्तं कारणमर्थानां तस्मिन्सति जग-

ग्रयम् । तस्मिन्क्षीणे जगत्क्षीणं..
[महो. ३।२१+ यो. शि. ३।२१
चित्तं चरति खे यस्माज्जिह्वा भवति
खेगता । तेनैषा खेचरी नाम..
[ध्या.बि. ८२+ यो.चू. ५५
चित्तं च चेतयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
चित्तं च चेतयितव्यं च तैजश्च
विद्योतयितव्यं च प्राणश्च
विधारयितव्यं च प्रश्नो. ४।८
चित्तं तु शरदभ्रांशविलयं प्रविलीयते अक्षयुप. ३६
चित्तं कूरे परित्यज्य योऽसि
सोऽसि स्थिरो भव महो. ५।५१
चित्तं ध्यानेन यच्चिन्त्यं शास्त्रदृष्टेन
कर्मणा । योगस्थेनैव मार्गेण
ह्येकाग्रमानसो भवेत् दुर्वासो. २।५
चित्तं न संस्पृशत्यर्थं नार्थाभासं
तथैव च । अभूतो हि यतश्चार्था
नार्थाभासस्ततः पृथक् अ. शां. २६
चित्तं निर्विषयं नित्यमसङ्गं तेन कीर्तितं
चित्तं प्रपञ्चमित्याहुः.. अ.शां. ७२
चित्तं प्राणभृत्सु... त्वैवाविस्तरामात्मा ते. बि. ५।३२
चित्तं प्राणेन सम्बद्धं सर्वजीवेषु
संस्थितम् । रज्जाव यद्वत्सु-
सम्बद्धः पक्षी तद्वदिदं मनः यो. शि. १।५९
चित्तं बुद्धिरहङ्कार ऋत्विजः
सोमपं मनः अमन. २।७
चित्तं वाव सङ्कल्पाद्भूयो यदा वै
चेतयतेऽथ सङ्कल्पयते.. छान्दो. ७।५।१
चित्तं विनष्टं यदि भासितं स्यात्तत्र
प्रतीतो मरुतोऽपि नाशः यो.शि. १।१२४
चित्तसंज्ञायते जन्मजरामरणकारणं
चित्तसंस्तानेन भवं यन्कारुद्र
(?) तन्निष्ठा चित्त्यु. २१।१
चित्तं स्थिरं यस्य विनाऽवलम्बात्
स एव योगी स गुरुः स सेव्यः अमन. २।४३
चित्तं होता (शरीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।१
चित्तं ह्येवैषामेकायनम्, चित्तमात्मा
चित्ताकाशं चिदाकाशमाकाशं च.. छान्दो. ७।५।२
महो. ४।५८

चिन्तादिविलये जाते पवनस्य लयो
भवेत् । मनःपवनयोर्नाशादिन्द्रि-
यार्थान्विमुञ्चति अमन. ११२०
चिन्तादिसर्वभावेषु ब्रह्मत्वेनैव भाव-
नात् । निरोधः सर्ववृत्तीनां
प्राणायामः स उच्यते ते. वि. ११३१
चिन्तादिसर्वहीनोऽस्मि मैत्रे. ३११०
चिन्ताद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
भगवान्ब्रवीतु छान्दो. ७।५।३
चिन्तान्वै सलोकान् ध्रुवान् ध्रुवः
प्रतिष्ठितान् प्रतिष्ठितोऽव्यथमा-
नानव्यथमानोऽभिसिद्धयति छान्दो. ७।५।३
चिन्ताहङ्कारयन्तारं जीवाख्यं
त्वंपदं भजे शु. र. २।६
चित्तिः शुक् । चित्तमाज्यम् चित्त्यु. १११
चित्ते चलति संसारे चलो मोक्षः प्रजा-
यते । तस्माच्चित्तं स्थिरीकुर्यात्.. अमन. २।९१
चित्ते चलति संसारो निश्चलं
मोक्ष उच्यते यो. शि. ६।५८
चित्ते चैत्यदशाहीने या स्थितिः
क्षीणचेतसाम् । सोच्यते शान्त-
कलना जाप्रत्येव सुषुप्तता अ. पू. २।१२
चित्ते तदेकतानता परिकरः द. मू. १६
चित्ते त्यक्ते लयं याति द्वैतमेतच्च
सर्वतः । शिष्यते परमं शान्त-
मेकमच्छमनामयम् अ. पू. ५।६३
चित्तेन स्मृतिः (भवति) स्मृत्या स्मारं.. महाना. १७।१३
चित्ते शुद्धे शुचिः साक्षात्प्रत्य-
ःश्रोतिर्व्यवस्थितः जा. द. ६।१६
चित्तैककरणा सुषुप्तिः शारीरको. १०
चित्तैककरणा सुषुप्त्यवस्था भवति पैङ्गलो. २।८
चित्तैकाप्राद्यतोऽज्ञानमुक्तं समुपजायते मुक्तिको. २।४९
चित्तोन्मेषनिमेषाभ्यां संसार-
प्रलयोदयौ अ. पू. ५।४०
चित्तोपशान्तिफलदं परमं विद्धि
कारणम् (प्राणायामः) अ. पू. ४।४५
चित्परानन्दमस्यहम् (?) ते. वि. ३।८
चिस्त्वं चिदहमेते च लोकाश्चिदिति
भावय [याज्ञव. २६+

वराहो. २।४७

चित्प्रसादोपलब्धात्मा स्पर्शो
नाहमचेतनः १ सं. सो. २।१६
चित्रदीप इव स्थितः अक्ष्यु. ४२
चित्रभित्तिरिव मिथ्यामनोरमं
(भूतात्मानं) मैत्रा. ४।२
चित्रस्थदीपैस्तमसो नाश-
श्चेदस्त्विदं जगत् ते. वि. ६।७९
चित्रं देवानामुदगादनीकं [सह. १७ अ. अ. ८।१।७
[=मं. १।११५।१+ वा. सं. ७।४२
[अथर्व. १३२।१५+तै. सं. १।४।४३।१३ ऐत. २।३।३
चित्राख्या सीविनी नाडी शुक्-
(शुक्ल-) मोचनकारिणी यो. शि. ५।२७
चित्रो ह वै गार्ग्यायणिर्यक्ष्यमाण
आरुणि वज्रे.. कौ. उ. १।१
चित्सामान्यमथासाद्य सत्तामात्रा-
त्मकं ततः । सुषुप्तपदमालम्ब्य
तस्यौ गिरिरिवाचलः अ. पू. ३।१७
चित्सारमनन्ताश्चर्यसागरममिततेजो-
राश्यन्तर्गततेजोविशेषं.. आनन्द-
(परमकैवल्यं) प्रवाहैरलंकृतं त्रि. म. ना. ७।८
चित्सुत्रघ्राणयोः स्वनिर्गता प्रणवधारा
षडंगुलदशाशीतिः पा. ब्र. ४
चित्स्वरूपोऽहमिति सदा भावयन्
सम्यङ्किमीलिताक्षः.. परब्रह्माव-
लोकयन्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
चिदक्षरोऽहं सत्योऽहं वासुदेवोऽजरो-
ऽमरः । अहंब्रह्म चिदाकाशं नित्यं.. ते. वि. ६।६९
चिदभिस्वरूपपरमानन्दशक्तिस्फुरणं
वक्ष्यम् (ब्रह्मात्मस्वरूपस्य पूजायां) भावनो. ८
चिदभिस्वरूपं धूपः (परमात्मपूजायां) मं. ब्रा. २।५
चिदम्बरं तु हृन्मध्ये आधारे
कमलालयम् जा. द. ४।४९
चिदणोः परमस्यान्तः कोटिब्रह्माण्ड-
रेणवः । उत्पत्तिस्थितिमभ्येत्य
लीयन्ते शक्तिपर्ययात् महो. २।४
चिदहं चिदहं चेति (ब्रह्मास्मीति
निश्चयात्) स जीवन्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।३०
चिदहं चिदिमे लोकाश्चिदाशा-
श्चिदिमाः प्रजाः महो. ६।७९

चिदाकारस्वरूपोऽसिचिन्मात्रोऽसि..	ते.वि. ५।६५	चिदेव ह्यनुज्ञाता तस्मात्परमेश्वर	
चिदाकारस्वरूपोऽस्मि नाहमस्मि..	ते.वि. ३।४३	एवैकमेव तद्भवति (ब्रह्म)	नृसिंहो. ८।६
चिदाकारं चिदाकाशं चिदेव		चिद्धनश्चिन्मयोऽस्म्यहम्	ब्र. वि. ९९
परमं सुखम्	ते.वि. ६।६२	चिद्ग्रन्थाद्द्वैतग्रन्थिकृतवानाभ्यादि-	
चिदाकाशमयोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।३	ब्रह्मबिलप्रमाणं.. मूलमेकं सत्यं	
चिदात्मनि सदानन्दे देहरूढामह-		मृण्मयं विज्ञातं स्यात्	परब्र. ४
नि यम् । निवेश्य..केवलो भव..	अध्यात्मो. ९	चिद्धनानन्दरूपोऽसि परिपूर्ण-	
चिदात्मानं नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसद-		स्वरूपकः	ते.वि. ५।६६
द्वयः ।.. वासुदेवोऽहमिति	अध्यात्म. ४१	चिद्धनैकरसोऽस्म्यहम्	ते.वि. ६।६५
चिदात्मा भगवान् सर्वसाक्षित्वेन		चिद्धीदं सर्वं काशते प्रकाशते च	नृसिंहो. ७।३
स्थितोऽस्म्यहम् । तेनात्मना बहुज्ञेन..	अ.पू. ३।८	चिद्धीदं सर्वं निरात्मकमात्मसात्	
चिदात्मास्मि निरंशोऽस्मि परापर-		करोति , तस्मात् परमेश्वर	
विवर्जितः । रूपं स्मरन्निजं..	अ. पू. ५।१३	एवैकमेव तद्भवति (ब्रह्म)	नृसिंहो. ८।४
चिदात्माऽहं परात्माऽहं निर्गुणोऽहं		चिद्रूपत्वान्न मे जाड्यं सत्यत्वा-	
परात्परः । आत्ममात्रेणयस्तिष्ठेत्		ज्ञानृतं मम । आनन्दत्वान्नमेदुःखं	आ. प्र. ३१
स जीवन्मुक्त उच्यते	ते.वि. ४।१	चिद्रूपमात्रं ब्रह्मैव सच्चिदानन्द-	
चिदात्मैकरसोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।१४	मद्वयम् । आनन्दघन एवाहम्..	ते. वि. ३।२६
चिदादित्यस्वरूपं दीपः (आत्मपूजायां)	मं.ब्रा. २।५	चिद्रूपमेव प्रतिभानयुक्तं तस्मादखण्डं	
चिदादीप्तिः पुष्पम्	आत्मपू. १	मम रूपमेतत्	वराहो. ३।४
चिदाद्याद्वितीयब्रह्मसंवित्तिः सच्चिदा-		चिद्रूपया मायया संवलितो जीव-	
नन्दलहरी महात्रिपुरसुन्दरीबहि-		सङ्घः सङ्ग्यासी भवति	सामर. ९९
रन्तरनुप्रविश्य स्वयमेकैवविभाति	बह्वचो. २	चिद्रूपादित्यमण्डलं द्वात्रिंशद्ब्यूह-	
विदानन्द्भिरङ्गिण्याः प्रवाहैरति-		भेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म. ना. ७।८
मङ्गलम्	सि.सा.५।१	चिद्रूपे आश्रिता जीवास्ते तान्गुणान्	
विदानन्दमयानन्तपुष्पमाल्यै-		प्रपद्य जडतां प्रपेदिरे	सामर. १०२
र्विराजमानं..	त्रि.म.ना. ७।१२	चिद्रूपो जीवो ज्ञानी भवति	सामर. ९८
विदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते.वि. ३।४	चिद्विवर्तजगतोऽस्य कारणं तत्सदा-	
विदानन्दरसनिर्झरैरभिव्याप्तम्	त्रि.म.ना. ७।९	हमिति मौनमाश्रय	वराहो. ३।७
विदानन्दैकरसं शिवं प्रशान्तममृतं		चिद्रूपमेव किलास्तीह परापर-	
तत्परं च ब्रह्म तत्त्वमसि	शांडि. २।३	विवर्जितम् । सर्वत्रासम्भव-	
विदानन्दोऽस्म्यहं चेता चिद्धनश्चि-		दैत्यं यत्कल्पान्तेऽवशिष्यते	अ. पू. ५।३६
न्मयोऽस्म्यहम्	ब्र.वि. ९५	चिन्तनंवासुदेवस्यपरस्यपरमात्मनः ।	
चिदाप्तिः पुष्पं, चिदभिस्वरूपं धूपः	मं.ब्रा. २।५	स्वरूपव्याप्तदेहस्य ध्यानं कैवल्य-	
चिदिहास्तीति चिन्मात्रमिदं चिन्मय-		सिद्धिदम्	त्रि.ब्रा. २।१४७
मेवच । चित्तं चिदहमेतेच लोका-		चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं मुक्तो	
च्चिदिति भावय [याज्ञव. २+	वराहो. २।४७	भवति संसृतेः	गो. पू. १।७
चिदेकत्वपरिज्ञाने नशोचतिनमुहति	अ. पू. ४।३४	चिन्तयित्वा शरीरस्य नित्यानित्यं	
चिदेकरसो ह्ययमात्मा	नृसिंहो. १।५	हि योगवित् । योगमेव प्रवक्ष्यामि..	दुर्वासो. २।९
चिदेव परमं सुखम्	ते.वि. ६।६२	चिन्तयेदात्मनाऽऽत्मनि	अ. ना. ३२

चिन्तानलशिखादग्धं कोपाजगर-
चर्वितम् ।...समुद्धरमनोब्रह्म-
न्मातङ्गमिव कर्दमात् महो. ५।१३४
चिन्तानिचयचक्राणि नानन्दाय
घनानि मे । सम्प्रसूतकल-
त्राणि गृहाण्युपापदामिव महो. ३।७
चिन्तामपरिमेयां च भ.गी. १६।११
चिन्तितकार्यार्णयत्नेन सिद्धयन्ति भावनो. १०
चिन्त्यमेवं विनिर्मुक्तं शाश्वतं ध्रुव-
मच्युतम् । तद्ब्रह्मणस्तदध्यात्मं.. ते. वि. १।८
चिन्त्योऽसि भगवन्मया भ.गी. १०।१७
चिन्मथनाविर्भूतं चित्सारमनंताश्चर्यं... त्रि.म.ना.७।८
चिन्मयमिदं सर्वं, तस्मात्परमेश्वर
एवैकमेवं तद्भवति (ब्रह्म) नृसिंहो. ८।२
चिन्मयस्याद्वितीयस्य निष्कलस्या-
शरीरिणः । उपासकानां
कार्यार्थं ब्रह्मणो रूपकल्पना रा. पू. १।७
चिन्मयं चोत्सृष्टिदण्डम् निर्वाणो. ६
चिन्मयं परमानन्दं ब्रह्मैवाहमिति
स्मरन् (सर्वत्र विचरेत्) ना. प- ५।९१
चिन्मयं हि सकलं विराजते स्फुटतरं
परमस्य योगिनः वराहो. ३।५
चिन्मयानन्ददिव्यविमानच्छत्र-
ध्वजराजिभिर्विराजमानम् त्रि.म.ना.७।१२
(३७) चिन्मयेऽस्मिन्महाविष्णौ जाते
दशरथे हरौ..राजते योमहीस्थितः रा. पू. १।१
चिन्मयो ह्ययमोङ्कारः नृसिंहो. ८।२
[+८।४+८।६+८।७
चिन्मात्रज्योतिरस्म्यहम् भैत्रे. ३।२१
चिन्मात्रमक्षयं शान्तमेकं ब्रह्मास्मि
नेतरत् अ. पू. ५।८
चिन्मात्रमेकमजमाद्यमनन्तमन्तः महो. ५।९३
चिन्मात्रमेव चिन्मात्रमखण्डैकरसं
परम् ।...सर्वं चिन्मात्रमेव हि ते. वि. २।२४
चिन्मात्रमेवमात्माऽणुराकाशादपि
सूक्ष्मकः । चिदणोः परमस्यान्त-
कोटिब्रह्माण्डरेणवः महो. २।३
चिन्मात्रं केवलं चाहं नास्त्यन्तात्मेति
निश्चिनु । इदं प्रपञ्चं नास्त्येव.. ते. वि. ५।३१

चिन्मात्रं चैत्यरहितमनन्तमजरं
शिवम् ..यदनादि निरामयम् महो. २।३८
चिन्मात्रं सर्वगं नित्यं सम्पूर्णं सुखम-
द्वयम् । साक्षाद्ब्रह्मैव नान्योऽस्ति.. वराहो. २।२१
चिन्मात्राव्यावहारिकम् ते. वि. २।३५
चिन्मात्राज्ञास्ति किञ्चन । पश्य.. महो. ५।५९
चिन्मात्राज्ञास्ति कोऽपि हि ते. वि. २।३५
चिन्मात्राज्ञास्ति कोशादि ते. वि. २।३७
चिन्मात्राज्ञास्ति दिक्पालाः ते. वि. २।३५
चिन्मात्राज्ञास्ति देवता ते. वि. २।३४
चिन्मात्राज्ञास्ति पूजनम् ते. वि. २।३६
चिन्मात्राज्ञास्ति मन्तव्यं ते. वि. २।३६
चिन्मात्राज्ञास्ति मंत्रादि ते. वि. २।३४
चिन्मात्राज्ञास्ति माया च ते. वि. २।३६
चिन्मात्राज्ञास्ति मौनं च ते. वि. २।३७
चिन्मात्राज्ञास्ति लक्ष्यं च ते. वि. २।४१
चिन्मात्राज्ञास्ति वेदनम् ते. वि. २।३४
चिन्मात्राज्ञास्ति वैराग्यं ते. वि. २।३८
चिन्मात्राज्ञास्ति वै बसु ते. वि. २।३७
चिन्मात्राज्ञास्ति सङ्कल्पः ते. वि. २।३४
चिन्मात्राज्ञास्ति सत्यकम ते. वि. २।३६
चिन्मात्रात्परमं ब्रह्म... ते. वि. २।३५
चिन्मात्रोऽहं न संशयः सर्वसा. ८
चिन्मात्रोऽहं सदाशिवः कैव. १८
चिरकालपरिक्षीणमननादिपरि-
भ्रमः । पदमासाद्यते पुण्यं अ.पू. १।२७
प्रज्ञयैवैकया तथा
चिरकालं हृदेकान्तव्योमसंवेदनात्..
प्राणस्पन्दो निरुध्यते शां. १।७।३५
चिरक्षिप्रव्यपदेशेन निमेषमारभ्य
परार्धपर्यन्तं कालचक्रं..चक्रवत्परि-
वर्तमानाः..कालस्य विभाग-
विशेषाः..कालरूपा भवन्ति सीतो. ७
चिरजीवित्वं ब्रह्मचारी रूपवान्
न हिंसां प्रपद्यते संहितो. ४।१
चिरं सन्दर्शनाभावात्प्रफुल्लं बृह-
द्वचः । ..स्वप्नो जाग्रदिवोदितः महो. ५।१७
चीराजिनवासः, अनाहतमंत्रः निर्वाणो. ७

चुबुकं हृदि विन्यस्य पूरयेद्वायुना पुनः । कुम्भकेन यथाशक्ति धारयित्वा तु रेचयेत् १यो. त. ११३ चेतनं चित्तरिकं हि प्रत्यक्चेतन- मुच्यते । निर्मनस्कस्वभावत्वाच्च तत्र कलनामलम् १सं. सो. २।४५ चेतनाधातुरप्येकः स्मृतः पुरुषसंज्ञकः आयुर्वे. १ चेतनोऽसौ प्रकाशत्वाद्देहा- भावाच्छिलोपमः महो. २।६ चेतयितव्यमेवाप्येति यश्चेतयि- तव्यमेवास्तमेति सुबालो. १।१३ चेतसा नान्यगामिना भ. गी. ८।८ चेतसा सम्परित्यज्य सर्वभावात्म- भावनाम् [महो. ४।८+ अ. पू. १।३२ चेतसा सर्वकर्माणि भ. गी. १८।५७ चेतसो यदकर्तृत्वं तत्समाधान- मीरितम् । तदेव केवलीमावं महो. ४।७ सा शुभा निर्वृतिः परा मैत्रा. ६।७ चेतामन्तागन्तोत्सृष्टानन्दयिता कर्ता वक्ता (आत्मा) ते. वि. ४।४७ चैतन्यमात्रसंसिद्धः स्वात्मारामः सुखान्नः सि. सा. ६ चैतन्यशक्त्याऽलंकृतस्वात्मचैतन्य- कैलासेश्वरालिङ्गाकारं सुपूजितम् चैतन्यस्यैकरूपत्वाद्भेदो युक्तो न कहिंचित् । जीवत्वं च तथा यो. शि. ४।१ ज्ञेयं रज्ज्वां सर्पमदो यथा मैत्रा. ३।४ चैतन्योऽस्मि समोऽस्म्यहम्	चैतन्यनिर्मुक्तचिद्रूपं पूर्णज्योतिस्वरूप- कम् ।..संविन्मात्रमहं महत् महो. ६।८१ चैतयवर्जितचिन्मात्रे पदे परम- पावने । अक्षुब्धचित्तो विश्रान्तः स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२९ चैत्यानुपातरहितं सामान्येन च सर्वगम् । यच्चित्तत्वमनाख्येयं स आत्मा परमेश्वरः महो. ४।११ चैत्यानुपातरहितं चिन्मात्रमिह विद्यते । तस्मिन्नित्ये तते शुद्धे.. महो. ४।१२१ चैतन्यचित्तेजसोऽन्तरात्मा अद्वैतो. १ चैतन्यमात्मानमणुं महान्तम् । सम्पूजकः पंच महोपपातकै- र्युक्तो विमुक्तः शिवरूपमेति १विल्वो. ११ चैलाजिनकुशोत्तरम् भ. गी. ६।११ चोदको दर्शयेन्मार्गं बोधकः स्थानमाचरेत् ब्र. वि. ५२ चोदको बोधकश्चैव मोक्षदश्च परः स्मृतः । इत्येषां त्रिविधो ज्ञेय आचार्यस्तु महीतले ब्र. वि. ५१ (ब्द्धं) चोदयित्री सृष्टतानां चेतन्ती सुमतीनाम् क्र. अ. १।३।११ सरस्व. १२+ तै. सं. ४।१।११२ + ब्रा. सं. २०।८५ चोरस्यान्नं नवभ्रातृं ब्रह्महा गुरु- तल्पगः । गोस्तेयः सुरापानं भ्रूणहत्यां तिलाः शान्ति- शमयन्तु स्वाहा महाना. १४।६
--	--

छ

छन्दस्तःशिरोदक्षिणः पक्षः, उत्तरः पक्षः पुच्छमात्मेत्याख्यानम् १ऐत. ३।४।२ छन्दः पुरुष इति यमवोचामाक्षर- समाम्नाय एव ३ऐत. २।३।१ छन्दांसि जज्ञिरे तस्मात् चित्यु. १२।४ [क्र. अ. ८।४।१८=मं. १०।१०।१० + ब्रा. सं. ३१।७ छन्दांसि यज्ञाः क्रतवो व्रतानि भूतं भव्यं.. अस्मान्मायी (देवी) सृजते विश्वमेतत्.. [श्वेता. ४।९+ गुह्यका. ५४	छन्दांसि यस्य पर्णानि भ. गी. १५।१ छन्दो जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २ छन्दोभिर्विविधैः पृथक् भ. गी. १३।५ छन्दोभ्योऽप्यमृतात्सम्बभूवसमेन्द्रो मेधया स्पृणोतु [ना. प. ४।४५+ तैत्ति. १।४।१ छन्दोऽहं, सत्योऽहं, गार्हपत्यो दक्षिणाग्निराहवनीयोऽहम् अ. शिरः. १।१ छादयन्ति ह वा एनं छन्दांसि १ऐत. १।६।१
--	---

छायातपौब्रह्मविदो वदन्ति पञ्चा-	
भयो ये च त्रिणाचिकेताः	कठो. ३।१
छित्त्वाऽविद्यामहामन्थि शिवं गच्छे-	
त्सनातनम् । तदेतदमृतं सत्यं..	रुद्रह. ३७
छित्तवैनं संशयं योगं	भ. गी. ४।४२
छिद्यतेऽध्यानयोगेन, सुषुप्तैका न छिद्यते	क्षुरिको. १८
छिद्यमानो न भूयात् । तदेवं विद्वांस	
इहैवामृता भवन्ति	शाश्वत्याय. १८
छिद्यमानोऽपि न कुप्येत न कम्पेतो-	
त्पलमिव तिष्ठासेत्.. आकाश-	
मिव तिष्ठासेत्.. सत्येन तिष्ठासेत् ।	
सत्योऽयमात्मा	सुबालो. १३।३
छिद्रं भद्रं तथा सिद्धं पञ्चचेति चतुष्टयम्	ध्या. वि. ४३
छिद्रां वा छायां पश्येत् । तदप्येवमेव..	३ ऐत. २।४।५
छिन्दन्ति दातृहस्तं च जिह्वाभ्रमितरस्य च	इतिहा. २७
छिन्देन्नाडीशतं धीरः प्रभावादिह	
जन्मनि	क्षुरिको. १९

छिन्नद्वैधा यतात्मानः	भ. गी. ५।२५
छिन्नपाशस्तथा जीवः संसारं तरते सदा	क्षुरिको. २२
छिन्नं भिन्नं मृतं नष्टं वर्धते नास्ति	
केवलम् । इत्याद्यान्त्र वदेच्छ-	
व्दान्, साक्षाद्वायान्तु मङ्गलम्	शिवो. ७।८०
छिन्नाभ्रमण्डलं व्योम्नि यथा शरदि	
धूयते । वातेन कल्पकेनैव तथा-	
ऽन्तर्धूयते मनः	महो. ४।९६
छिन्नाभ्रमिव नश्यति	भ. गी. ६।३८
छेत्ता न ह्युपपद्यते	भ. गी. ६।३९
छेतुर्महस्यशेषतः	भ. गी. ६।३९
छेदनचालनदादौ... जिह्वां कृत्वा...	
दृष्टिं भ्रूमध्ये स्थाप्य कपालकुहरे	
जिह्वा विपरीतगा यदा भवति	
तदा खेचरी मुद्रा जायते..	शांदि. १।७।४३

ज

जक्षन्क्रीडन्नममाणः स्त्रीभिर्वायानैर्वा	
ज्ञातिभिर्वा नोपजन ५ स्मरन्	छांदो. ८।१२।३
जगज्जालपदार्थात्मा सर्व एवाह-	
मक्षयः । तृतीयो निश्चयो	
प्रोक्तो मोक्षायैव द्विजोत्तम	महो. ६।५७
जगज्जीवनं जीवनाधारभूतं...	
इति कमण्डलुं परिगृह्य..	
यथासुखं विहरेत्	१ सं. सो. २।१२
जगज्जीवनं जीवनाधारभूतं मा ते	
मामंत्रयस्व सर्वदा सर्वसौम्येति..	ना. प. ४।५०
जगज्जीवपरमात्मनो जीवभाव-	
जंगद्वावबाधे प्रत्यगभिन्नं	
ब्रह्मैवावशिष्यते	पैङ्गलो. २।१०
जगज्जीवादिरूपेण पश्यन्नपि	
परात्मवित् । न तत्पश्यति	
चिद्रूपं ब्रह्मवस्त्वेव पश्यति	पा. ब्र. २९
जगतः शाश्वते मते	भ. गी. ८।२६
जगति परमहंसो वासुदेवोऽहमेव	वराहो. २।३७
जगत्कारणरूपस्य विकारित्वं	
चतुर्थकः (भ्रमः)	अ. पू. १।१५

जगत्तस्यामवस्थायामन्तस्तमसि	
लीयते । सप्तावस्था इमाः प्रोक्ताः..	महो. ५।१९
जगत्तावदिदं नाहं सवृक्षतृणपर्वतम् ।	
यद्वाह्यं जडमत्यन्तं तत्स्यां	
कथमहं विभुः	१ सं. सो. २।१३
जगत्प्रहृष्यत्यनुरज्यते च	भ. गी. ११।३६
जगत्प्राणायामात्मनेऽस्मै नमः स्यान्नम-	
स्त्वैभ्यं प्रवक्ष्यामि गुणेति	रा. पू. ३।२
जगत्प्रयमिदं सर्वं चिन्मात्रं	
स्वविचारतः [महो. ४।८४+	वराहो. २।७२
जगत्सर्वत्वा सुखी भवेत्	याज्ञव. १७
जगत्सर्वमात्मा परमात्मैव	नृसिंहो. ९।१
जगत्त्वमहमित्यादिसर्गात्मा दृश्य-	
मुच्यते । मनसैवेन्द्रजालधी-	
जैगति प्रवितन्यते	महो. ४।४८
जगत्सर्वमिदं मिथ्याप्रतीतिः	
प्राणसंयमः [त्रि. ब्रा. २।३०+	२ अवधू. ३
जगदव्यक्तमूर्तिना	भ. गी. ९।४
जगदात्मतया भाति यदा भोज्यं भवे-	
त्तदा । ब्रह्मस्वात्मतया नित्यं	
भक्षितं सकलं तदा	पा. ब्र. ४६

जगदादित्यो रोचत इति ज्ञात्वा ते मर्त्या विबुधास्तपनप्रार्थना- युक्ता आचरन्ति	पा. ब्र. ५	जडाजडहशोर्मध्ये यत्तत्त्वं पारमा- र्थिकम् । अनुभूतिमयं तस्मात् सारं ब्रह्मेति कथ्यते	अ.पू. २।१७
जगदाहुरनीधरम्	भ. गी. १६।८	जनइतिजनलोकः, तपइतितपोलोकः	गायत्रीर. २
जगदुत्पत्त्यपायोन्मेषनिमेषं सोमा- र्काग्निनेत्रं (गणेशं)	ग. शो. ४।८	जनकस्यवैदेहस्य होताऽऽध्वलो बभूव	बृह. ३।१।२
जगदेतद्भूमात्मकम्	महो. ४।६५	जनकं ह वैदेहं याज्ञवल्क्यो जगाम	बृह. ४।३।१
जगद्धरणाद्धरो भव (हे शिव)	ग. शो. ३।१३	जनकोनाम भूपालो विद्यते मिथिला- पुरे । यथावद्वेत्त्यसौ वेद्यं..	महो. २।१९
जगद्धितं वा एतद्रूपं यदक्षरं भवति	नृ. पू. २।९	जनको लालयामास शुक्रं शशिनिभाननम्	महो. २।२५
जगद्धेदोऽपि तद्भानमिति भेदोऽपि तन्मयः	महो. २।७	जनको (ह) वैदेहोऽभयं त्वा गच्छतात्...	बृह. ४।२।४
जगद्भासयतेऽखिलम्	भ. गी. १५।१२	जनको ह वैदेह आसाञ्चक्रे	बृह. ४।१।१
जगद्रूपतयाऽप्येतद्ब्रह्मैव प्रतिभासते	२आत्मो. २	जनको ह वैदेहः कूर्चादुपावसर्पञ्जुवाच	बृह. ४।२।१
जगद्विकल्पो नोदेति चित्तस्यत्र विलापनात् (पञ्चमभूमिकायां)	अक्षुप. ३७	जनको ह वैदेहो बहुदक्षिणेन यज्ञेनेजे	बृह. ३।१।१
जगद्विपरिवर्तते	भ. गी. ९।१०	जनश्च नारायणः, तपश्च नारायणः	ना. उ. ता. १।५
जगन्नाम्ना चिदाभाति सर्वं ब्रह्मैव केवलम् ।	यो. शि. ४।१८	जना न विदुरासुराः	भ. गी. १६।७
जगाम शिखरं मेरोः समाध्यर्थ- मखण्डितम् । (शुक्रः)	महो. ५।७५	जनानां पुण्यकर्मणाम्	भ. गी. ७।२८
जघनेनाग्निं प्राक्शिराः संविशति	बृह. ६।३।६	जनाः सुकृतिनोऽर्जुन	भ. गी. ७।१६
जघन्यगुणवृत्तिस्थाः	भ. गी. १४।१८	जनेनावमतो योगी योगसिद्धिं च विन्दति । तथाऽऽचरेत वै योगी	ना. प. ५।४४
जङ्गमरूपवान् भवति (गणेशः)	ग. शो. २।२	सतां धर्ममदूषयन्	ना. बि. ४
जङ्गमरूपः शिवः । शिवएवजङ्गमरूपः	रुद्रोप. २	जनोलोकस्तु हृद्देशे कण्ठे लोक- स्तपस्ततः	ना. बि. ४
जङ्घन्यमानाः परियन्ति मूढा अन्धे- नैव नीयमाना यथाऽन्धाः	मुण्ड. १।२।८	जन्तोर्दक्षिणकर्णेतु मत्तारंसमुपादिशेत् । निर्धूतशेषपापौघो मत्सारूप्यं	मुक्तिको. १।२१
जङ्घेसंयमात्सुतल्लोकज्ञानं (चित्तस्य)	शांडि. १।७।५२	भजत्ययम्	मुक्तिको. १।२१
जजनदिन्द्रमिन्द्रियाय स्वाहा	चित्त्यु. २।१	जन्तोः कृतविचारस्य विज्ञान- वशतः स्वभावः सम्प्रसीदति	महो. ५।६१-६६
जटाभस्मधारोऽपि प्राणलिङ्गीहि श्रेष्ठः	रुद्रोप. २	जन्मकर्मगुणाश्चैते वर्णसंज्ञाकरा नृणाम् । अन्तिमाभ्यां विहीनस्तु	
जठरान्तस्थित-यक्ष-गन्धर्व-रक्षः-		जन्ममात्रेण वर्णभाक्	भवसं. २।६३
किन्नरमानुषं (गणेशमस्तुवन्)	ग. शो. ४।७	जन्मकर्म च मे दिव्यं	भ. गी. ४।९
जडतां वर्जयित्वैकां शिलाया हृदयं हि तत् । अमनस्कस्वरूपं	महो. ५५१	जन्मकर्मफलप्रदाम्	भ. गी. २।४३
यत्तन्मयो भव सर्वदा		जन्मजराभ्यां भिन्नः स्थाणुरयमच्छे- ऽद्योऽयं योऽसौ सूर्यं तिष्ठति,	
जडत्व-प्रियमोदत्व-धर्माः कारण- धर्मगाः । न सन्ति ममनित्यस्य..	आ. प्र. २५	योऽसौ गोषु तिष्ठति, स वो हि स्वामी भवति	गोपालो. १।१२
जडस्तु पार्थिवो ज्ञेयोऽप्यकोदुःखदो भवेत् । ध्यानस्थोऽपि तथाप्येव- मिन्द्रियैर्विवशो भवेत्	यो. शि. १।२७		

जन्मनिरोधं प्रवदन्ति यस्य ब्रह्मवादिनो

हि प्रवदन्ति नित्यम्

श्वेताश्व. ३। २१

जन्मपत्न्यलमत्स्यानां चित्तकर्दम-

चारिणाम् । पुंसां दुर्वासना

रञ्जुर्नारी बडिष्पिण्डिका

याज्ञव. १५

[+ महो. ३। ४६

जन्मबन्धविनिर्मुक्ताः

भ.गी. २। ९१

जन्म मायोपमं तेषां सा च माया

न विद्यते

अ. शां. ५८

जन्ममृत्युजरादुःखैः

भगी. १४। २०

जन्म-मृत्यु-जरा-व्याधि-दुःखदोषा-

तुदर्शनम्

भ. गी. १३। ९

जन्ममृत्युसुखदुःखवर्जितं..चिद्विवर्त-

जगतोऽस्य कारणं, तत्सदाऽह-

मिति मौनमाश्रय

वराहो. ३। ७

जन्मस्थितिबिनाशेषु सोदयास्त-

मयेषु च । सममेव मनो यस्य

स जीवन्मुक्त उच्यते

महो. २। ५९

जन्मानि तव चार्जुन

भ. गी. ४। ५

जन्मान्तरकृतान्सर्वान्दोषान्वारयती-

ति तेन वारणा भवतीति

रामो. ३। १

जन्मान्तरघ्ना विषया एकजन्महरं

विषम् । इति मे. चेतसि

स्फुरन्ति हि न भोगाशाः

महो. ३। ५४

जयतीमाँलोकान् जित इन्वसावसत्

बृह. ५। ४। १

जन्मान्तरसहस्रेषु यदा क्षीणं तु

क्लिबिषम्

यो.शि. १। ७८

जन्मान्तरशताभ्यस्तामिध्या संसार-

वासना । सा विचाराभ्यासयोगेन

विना न क्षीयते क्वचित्

मुक्तिको. २। १४

जन्मान्तरैश्च बहुभिर्योगो ज्ञानेन

लभ्यते । ज्ञानं तु जन्मनैकेन योगा-

देवप्रजायते । तस्माद्योगात्परत्तरो

नास्ति मार्गस्तु मोक्षदः

यो.शि. १। ५२

जन्मान्यनन्तानि विस्तीर्य भूयः

शिवप्रसादाद्भूतपुण्यवेशः...न

संस्तौ...प्रमज्जेत्

सि. शि. ७

जन्माभावे कुतः स्थितिः

ना. वि. २५

जन्माभावे मृतिर्न च

ते. वि. ५। २४

जपस्तु द्विविधः प्रोक्तो वाचिको

मानसस्तथा

जा. द. २। १३

जपात्सिद्धीश्वरो भवेत्

कामराज. १

जपान्वितस्त्रिप्रमिताश्च शाखाश्छित्त्वा

न दामानुगमार्दवानि । दलानि

भक्त्या चिनुयात्

श्रित्वो. १३

जपो नाम विधिवद्गुरूपदिष्टवेदाविरुद्ध-

मन्त्राभ्यासः

शाण्डि. १। २। १

जप्येनामृतत्वं च गच्छति

महो. ६। ८५

जवाला तु नामाहमस्मि, सत्यकामो

नाम त्वमसि, सत्यकाम एव

जाबालो ब्रुवीथाः

छान्दो. ४। ४। २

जयन्तीसन्मत्रो वायुश्चमरो धर्म-

संज्ञितः । यस्यासौ ज्वलनाभासः

खङ्गरूपो महेश्वरः

कृष्णोप. २०

जयाजयमसन्मयम् । शब्दं सर्वमसत्

ते. वि. ३। ५६

जयेदादौ स्वकं मनः [महो. ५। ७५+

मुक्तिको. २। ४२

जयोऽस्मि व्यवसायोऽस्मि

भ.गी. १०। ३६

जरयावोपतपतावाऽणिमानं नियच्छति

बृह. ४। ३। ३५

जरा पाणिनिका शान्तिरीश्वरी

रतिकामिका । वरदा ह्यहिनी

प्रीतिर्दीर्घा दश कला हरेः

ना. पू.ता. ५। १

जरामरणधर्माधर्मादिसाम्यदर्शनात्

(न देहो ब्राह्मणः)

व. सू. ४

जरामरणनिर्मुक्ताः सर्वे धर्माः स्वभावतः

अ. शां. १०

जरामरणमापन्नं राज्यं दारिद्र्यमेव

च । रम्यमित्येव यो मुक्ते स

जीवन्मुक्त उच्यते

महो. २। ५५

जरामरणमिच्छन्तश्च्यवन्ते तन्मनीषया

अ. शां. १०

जरामरणमोक्षाय

भ. गी. ७। २९

जरामृत्युगदघ्नो यः खेचरी वेत्ति

भूतले । ग्रन्थतश्चार्थतश्चैव..

योगकुं. २। ३

जरा मृत्युं ते पुनरेवापियन्ति

मुंढ. १। २। ७

जरायुजाण्डजादीनां वाङ्मनःकाय-

कर्मभिः । युक्तः कुर्वीत न द्रोहं..

ना. प. ५। ४३

जरायुजा नरपशुसृगादयो जायन्ते

(नारायणात्)

ना. पू.ता. ५। ६

जरावस्थाकाल...कारणं तत्त्वज्ञानं

भवति

अद्वैतो. २

जलगतसैन्धवखण्डवन्महात्मा	अ. पू. २।१६	जागरितस्थानो बहिःप्रज्ञः	
जलतीरे केतनं हि ब्रह्मवादिनोवदन्ति कठञ्च. ९		समाङ्ग एकोनविंशतिमुखः	
जलत्वेन मरीचिका । गृहत्वेन हि	यो. शि. ४।२३	स्थूलसुगवैश्वानरः प्रथमः	
काष्ठानि...तद्वदात्मनि देहत्वे..	रुद्रोप. २	पादः (आत्मनः) [माण्डू. ३+	नृ. पू. ४।२
जलमिति भस्म, स्थलमिति भस्म		जागरितस्थानो वैश्वानरोऽकारः	
जलस्य चलनादेव चञ्चलत्वं		प्रथमा मात्राप्तेरादिमत्त्वाद्वा	माण्डू. ९
यथा रवेः । तथाऽइङ्कार-		जागरितस्वप्नं सुषुप्तं तुरीयं च महतां	
सम्बन्धादेव संसार आत्मनः	वराहो. ३।२०	च लोकं परं च लोकं दहति	सुबालो. १५।२
जलं वहौ वह्नि वायौ वायुमाकाशे..		जागरिते ब्रह्मा, स्वप्ने विष्णुः, सुषुप्तौ	
अव्यक्तं पुरुषे क्रमेण विलीयते..		रुद्रस्तुरीयपरमाक्षरं स आदिस्थो	
ततो..चात्माऽऽविर्भवति	पैङ्गलो. ३।३	विष्णुश्चेश्वरश्च..	ब्रह्मो. २
जलकाभाववयथाकाममाजायते-		जागरिते ब्रह्मा स्वप्नेविष्णुः सुषुप्तौ	
श्चरात्, तावताऽऽत्मानमानन्दयति परब्र. २		रुद्रस्तुरीयमक्षरं चिन्मयं,	
जलका रुधिरं यद्वदलादाकर्षति		तस्माच्चतुरवस्था	परब्र. ३
स्वयम् । ब्रह्मनाडी तथा धातुन्..	यो. शि. १।१२५	जागरिते सुषुप्त्यवस्थापन्नइव यच्चक्षुतं	
जलेऽग्निज्वलनाच्छाखापल्लवानि		यद्यदृष्टं तत्तत्सर्वमविज्ञातमिव यो	
भवन्ति हि	वराहो. ५।३६	वसेत्तस्य स्वप्नावस्थायामपि तादृ-	
जलेन श्रमजातेन गात्रमर्दन-		गवस्था भवति	ना.प. ५।१४
माचरेत् । दृढता लघुता चापि		जागरे स्वप्रता नहि । द्वयमेव लये	
तस्य गात्रस्य जायते	शांडि. १।७।४	नास्तिलयोऽपि हनयोर्न च	यो. शि. ४।११
जले वाऽपि स्थले वाऽपि लुठत्वेव		जाग्रच्चित्तेक्षणीयास्ते नविद्येते ततः	
जडात्मकः । नाहं विलिप्ये		पृथक् । तथा तद्दृश्यमेवेवं जाग्रत-	
तद्वर्मेधटधर्मेर्नभो यथा	कुण्डिको. २४	श्चित्तमिष्यते	अ. शां. ४६
जले सैन्धवपिण्डवत् (लीनो भवति)	२ अवधू. ७	जाग्रतः प्रत्ययाभावं यस्याहुः प्रत्ययं	
जलोपरि समर्पितव्यजनसंयुक्त-		बुधाः । यत्सङ्कोचविकासभ्यां	
मन्नं वह्निसंयुक्तवारिणा		जाग्रत्प्रलयदृष्टयः	महो. २।१०
पक्वमकरोत्	शांडि. १।४।८९	जाग्रतः स्वपतश्चैव प्राणायामोऽयमुत्तमः ।	
जहात्यहस्तु पूर्वेषु, त्वामापो..	चित्त्यु. १४।२	प्रवर्तते ह्यभिज्ञस्य..	अ. पू. ५।२७
जहात्येनां भुक्तभोगामजोऽन्यः	श्वेताश्व. ४।५	जाग्रतो त्वासादयामि	चित्त्यु. १९।१
[+महाना. ८।५+	ना. पू. ता. ५।२	जाग्रति प्रवृत्तो जीवः प्रवृत्तिमार्गासिक्तः	मं. ब्रा. २।७
जहि शत्रुं महाबाहो	अ. गी. ३।४३	जाग्रतो नैव चार्जुन	अ. गी. ६।१६
जहि शत्रूँ अपमृधो नुदस्व (परमृधो)	महाना. ५।११	जाग्रत्काले विश्वः, स्वप्नकाले तैजसः,	
[क. अ. ३।३।११=मं. ३।४७।२+	वा. सं. ७।३७	सुषुप्तिकाले प्राज्ञः	ना. प. ५।१२
[+तै. सं. १।४।४।२+	तै. आ. १०।१।११	जाग्रत्येव सुषुप्तस्थः कुरु कर्माणि..	
जागतं छन्दः, योः स्थानम्	२ प्रणवो. २१	अतः सर्वपरित्यागी बहिः कुरु..	अ. पू. ५।११६
(अथो खल्लाहुः) जागरितदेश		(७०) जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिपुरीयपुरीया-	
पत्रास्यैव इति	बृह. ४।३।१४	तीतोऽन्तर्यामी.. गोपालर्षेभूभुवः	
जागरितस्थानश्चतुरात्मा विश्वो		सुवस्तस्मै नमोनमः	गोपालो. ३।१८
वैश्वानरश्चतूरूपोद्धार एव	नृसिंहो. २।४		

जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयमिति
चतुर्विधा अवस्थाः शारीरको. १०
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयावस्थाभेदै-
रेकैकमात्रा चातुर्विध्यमेत्य.. तुरीयो. २
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिपुरीयाश्चेत्य-
वस्थाश्चतस्रः यो. चू. ७२
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छामरणधर्मयुक्तो
घटीयंत्रवदुद्विग्नो जातो मृत इव
कुलालचक्रन्यायेन परिभ्रमति पैङ्गलो. १५
(अथ) जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छामरणाद्य-
वस्थाः पञ्च भवन्ति पैङ्गलो. २७
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिषु सर्वकालव्यवस्थितं ना. उ. ता. १९
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिमूर्च्छावस्थानां...
सर्वजीवभयप्रदा स्थूलदेहविस-
र्जनी मरणावस्था भवति पैङ्गलो. २९
जाग्रत्स्वप्रसुप्तिष्वेकशरीरस्य जाग्र-
त्काले विश्वः, स्वप्नकाले तैजसः,
सुषुप्तिकाले प्राज्ञः ना. प. ५११
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादि मनोमय-
मितीरितम् तै. वि. ५।१०३
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादिप्रपञ्चं यत्प्रकाशते,
तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा सर्वबन्धैः
प्रमुच्यते कैव. १७
जाग्रत्स्वप्रसुप्त्यादिष्ववस्थास्वेक-
रूपिणी । ब्रह्मानन्दमयी विद्या.. गन्धर्वो. ५
जाग्रत्स्वमे व्यवहरन् सुषुप्तौ क गति-
र्मम । इति-चिन्तापरो भूत्वा.. योगकुं. ३।२९
जाग्रदवस्थायां जाग्रदादिचतस्रो-
ऽवस्थाः (भवन्ति) [प. हं. प. ९+ ना. प. ६।६
जाग्रदवस्थायां विश्वस्य चातुर्विध्यं-
विश्वविश्वो विश्वतैजसो विश्व-
प्राज्ञो विश्वतुरीय इति प. हं. प. ९
जाग्रदृत्तावपि त्वन्तश्चेतसा कल्पितं
त्वसत् । बहिश्चेतो गृहीतं सशुक्लं
वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. १०
जाग्रदादिविमोक्षान्तः संसारो
जीवकल्पितः । त्रिणाचिकादि-
योगान्ता ईश्वरभ्रान्तिमाश्रिताः
[वराहो. २।५४+ महो. ४।७३

जाग्रन्निन्दा- (द्रा?) तः परिज्ञानेन
ब्रह्मविद्ववति मं. ब्रा. २।६
जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्ता सा स्वरूप-
स्थितिः परा मैत्रा. २।३०
जाग्रन्नेत्रद्वयोर्मध्ये हंसपद्मप्रकाशते ।
सकारः खेचरी प्रोक्तस्त्वपदं
चेति निश्चितम् यो. चू. ८२
जाग्रन्मात्राचतुष्टयमकारांशं स्वप्न-
मात्राचतुष्टयमुकारांशं.. अय-
मेव ब्रह्मप्रणवः प. हं. प. १०
जाड्यभावविनिर्मुक्तममलं चिन्मया-
त्मकम् । तस्यातिवाहिकं मुख्यं.. योगकुं. १।७७
जात इत्यनेन परमात्मनो जृम्भणम् त्रि. ता. २।३
जात इत्यादिना परमात्मा त्रि. ता. २।३
शिव उच्यते त्रि. ता. २।३
जातएव न जायते, कोन्वेवं जनयेत्पुनः । बृह. ३।९।३४
जातमात्रेण कामी कामयते बृह. ३।९।३४
काममित्यादिना त्रि. ता. २।३
जातमात्रेण मुनिराद् यत्सत्यं तद-
वाप्तवान् । तेनासौ स्वविवेकेन.. महो. २।१
जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
जातरूपधरश्चेन्नकन्यावेशोनाध्ये-
तव्यो न श्रोतव्यमन्यत्किञ्चित्.. ना. प. ५।६
जातरूपधरा निर्द्वन्द्वा निष्परिमहा-
स्तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नाः.. याज्ञव. ३
(अथ) जातरूपधरा निर्द्वन्द्वा
निष्परिमहाः शुक्लध्यानपरायणा
आत्मनिष्ठाः...ते परमहंसा नाम भिक्षुको. ६
जातरूपधरो भवति सः.. सन्न्यासी ना. प. ५।३
जातवेद एतद्विजानीहि
किमेतद्यश्नमिति केनो. ३।३
जातवेदसमण्डलं योऽधीते सर्वव्याप्यते त्रि. ता. १।६
जातवेदसमव्यक्तं व्यक्ताव्यक्तं परं सदा सदानं. ५
जातवेदसे सुनवाम सोममराती महाना. ६।१३
[+ क्र. अ. १।७।७ = मं. १।९९।१
[वनदु. ११, ११४ + त्रि. ता. १।२
जातवेदसे सुनवामसोमं तदन्त्यम-
वाणी... महासौभाग्यमाचक्षते त्रि. ता. २।२

जातश्च वायुना स्पृष्टो न स्मरति
जन्ममरणम् । अन्ते च शुभा-
शुभं कर्म... प्रामाण्यम् निरुक्तो. १।८
जातश्चैव मृतश्चैव जन्म चैव पुनः
पुनः । यन्मया परिजनस्यार्थे
कृतं कर्म शुभाशुभम् । एकाकीतेन
दृष्टेऽहं गतास्ते फलभोगिनः गर्भो. ५
जातस्य ग्रहरोगादि कुमारस्य... उप-
नीतेऽप्यविद्यत्त्वमनुद्वाहश्च पंडिते याज्ञव. १९
जातस्य हि ध्रुवो मृत्युः भ.गी. २।२७
जातं मृतमिदं देहं मातापितृमला-
त्मकम् । स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते मैत्रे. २।५
जाताश्च जायमानस्य न व्यवस्था
प्रसज्यते अ.शां. १३
जातानि जीवन्ति (भूतानि)
आकाशं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति ग. पू. २।९
जातान्यग्नेन वर्धन्ते, अद्यतेऽस्ति च
भूतानि [तैत्ति. २।२+ मैत्रा. ६।१२
जाता रुद्राक्षा जलबिन्दवोऽस्य
सद्योजातादीन् पञ्चवक्त्राणि
विद्यात् (शिवस्य) सि.शि. १६
जातास्त एव जगति जन्तवः साधु-
जीविताः । ये पुनर्नेह जायन्ते
शेषा जरठगर्दभाः महो. ३।१४
जातिदोषा न सेत्स्यन्ति दोषो-
ऽप्यल्पो भविष्यति अ.शां. ४३
जातिर्नास्ति गतिर्नास्ति वर्णो नास्ति
नलौकिकम् । सर्वग्रहेति नास्त्येव तै.वि. ५।३८
(तर्हि)जातिर्ब्राह्मण इति चेत्, न, तत्र
जात्यन्तरजन्तुष्वनेकजाति-
सम्भवा महर्षयो बहवः सन्ति व.सू. ५
जातिसङ्करकारकैः भ.गी. १।४३
जातिस्तु देशिता बुद्धेरजाते-
स्वसतां सदा अ.शां. ४२
जातीपुष्पसमायोगैर्यथा वास्यति
तैतिलम् । एवं शुभाशुभैर्भावैः
सा नाडीति विभावयेत् क्षुरिको. १९

जातु कर्मण्यतन्द्रितः भ.गी. ३।२३
जातु तिष्ठत्यकर्मकृत् भ.गी. ३। ५
जातेऽग्निमुपसमाधायाङ्क आघ्राय
(पुत्रं) क२ सं पृषदाज्य२
संतीय.. जुहोति बृह. ६।४।२४
जातो देव एक ईश्वरः परमोज्योति-
र्मन्त्रतो वेति तुरीयं वरं दत्त्वा.. त्रि.ता. २।३
जातो विश्वस्य भुवनस्य गोपौ लिङ्गोप. १
[+क्र.अ.२।६।८=मं.२।४०।१+ तै.सं.१।८।२।५
जात्यन्धै रत्नविषयः सुज्ञातश्चै-
जगत्सदा (सत्यं) तै.वि. ६।८९
जात्याभासं चलाभासं वस्त्वाभासं
तथैव च । अजाचलमवस्तुत्वं
विज्ञानं शान्तमद्वयम् अ.शां. ४५
(एतेषां) जात्याविनाऽप्यग्रे ज्ञान-
प्रतिपादिता ऋषयो बहवः
सन्ति, तस्मान्न जातिर्ब्राह्मणः व.सू. ५
जानकीदेहभूषाय रक्षोघ्नाय शुभा-
ङ्गिने । भद्राय रघुवीराय (नमः) रा.पू. ४।१४
जानन् कस्माच्छृणोम्यहम् १ अवधू. १६
जानन्नपि हि मेधावी जडवल्लोक
आचरेत् १ सं.सो.२।१०२
जानन्नेव ह्यन्यत्रान्यत्र विजाना-
त्यनुभूतेः नृसिंहो. ९।१
(ॐ) जानन्नुतिर्हं पौत्रायणः
श्रद्धादेयो बहुदायी बहुपाक्यभास छांदो. ४।१।१
जानाति पुरुषोत्तमम् भ.गी. १।५।१९
जानाम्यह २ शेवधिरित्यनित्यं न
ह्यग्नवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत् फटो. २।१०
जातु प्रदक्षिणीकृत्य न द्रुतं न
विलम्बितम् । अलिङ्गं स्फोटनं
कुर्यात्सा मात्रा परिगीयते १ यो. त. ४०
जानूवोरन्तरे कृत्वा सम्यक् पादतले
उमे । समग्रीवशिरःकायः
स्वस्तिकं नित्यमभ्यसेत् जा.द्व. ३+३
जानूवोरन्तरे सम्यक्कृत्वा पादतले
उमे । ऋजुकायः समासीनः
स्वस्तिकं तत्प्रचक्षते शांडि. १।१।१

जानौ संयमान्महातल्लोकज्ञानं
जान्त्रन्तं पृथिवी हंशो ह्यपां
पाठ्यन्तमुच्यते । हृदयांश-
स्तथाग्न्यंशो..धारयेत्तु सदाशिवं
जाप्येनामृतत्वं च गच्छति
जायते निश्चयः साधो पुरुषस्य
चतुर्विधः । आपादमस्तक-
महं मातापितृविनिर्मितः ।
इत्येको निश्चयो ब्रह्मन्ब्रवायास.. महो. ६।५४
जायते मृतयेलोकोभ्रियतेजननायच भवसं. १।२५
जायत्येको भ्रियत्येको अभात्येकः
शुभाशुभम् । (पा.)
जायते भ्रियते लोको भ्रियते जनना-
य च । अस्थिराः सर्व एवेमे... महो. ३।४
जायते वर्णसङ्करः भ.गी. १।४१
जायमानं कथमजं भिन्नं नित्यं कथं
च तत् । कारणाद्यद्यनन्यत्वमतः
कार्यमजं यदि अ. शां. ११
जायमानाद्धि वै कार्यात्कारणं
ते कथं ध्रुवम् अ. शां. १२
जायमानाद्धिवैधर्मात्कथं पूर्वजगृह्यते
जायमानेऽमनस्कत्वं उदासीनस्य
तिष्ठतः । मृदुत्वं खचरत्वं च
शरीरस्योपजायते अमन. २।७९
[जायमानो वै ब्राह्मणस्त्रिभि-
र्ऋणंवा जायते] तै.सं. ६।३।१०
जायस्वं भ्रियस्वेत्येवचतृतीयस्थानं
तेनासौ लोको न सम्पूर्यते छान्दो. ५।१०।८
जायापूर्वरूपं, पतिकृत्तरूपं...
सैषाऽदितिर्सेहिता ३पेत्. १।६।८
जाया मे स्यादथ प्रजायेय बृह. १।४।१७
जायेरजेबास्मिच्छाखाः प्ररोहेयुः छान्दो. ५।२।३
जायजानिचस्वेदजानिचोद्विजानि..
यत्किंचेदं प्राणि..यद्यथावरंतत्
प्रज्ञानेनं प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं २पेत्. ५।३
जालकिलङ्घितं पर्युषितं पूतमज-
मयाचितमसंकुप्तमग्नीवाज
कश्चन याचेत सुबालो. १२।१
२५

शां. १।७।५२

जा. द. ८।४-६
चतुर्वे. ७

...

महो. ३।४

भ.गी. १।४१

अ. शां. ११

अ. शां. १२

अ. शां. २१

अमन. २।७९

तै.सं. ६।३।१०

छान्दो. ५।१०।८

३पेत्. १।६।८

बृह. १।४।१७

छान्दो. ५।२।३

२पेत्. ५।३

सुबालो. १२।१

जालजननमन्दिरा महाविष्णोः

क्रीडाशरीररूपिणी ब्रह्मादीना-

मगोचरा । एतांमहामायांतरंत्येव

ये विष्णुमेव भजंति, नान्येतरन्ति.. त्रि.म.ना. ४।९

जालन्धरस्तृतीयस्तु (कुम्भकः)

[योगकुं. १।४१+]

यो.शि. १।१०३

जालन्धरेकृतेबन्धेकंठसङ्कोचलक्षणे ।

नपीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः

प्रधावति

यो.चू. ५१

जालन्धरोद्भियाणश्चमूलवन्धस्तथैवच

१यो.त. २६

जालेनेवखचरःकृतस्यानुफलै-

रभिभूयमानः परिभ्रमति

मैत्रा. ३।२

जिघ्रन्तै तन्नाजिघ्रति, न हि प्रातुर्घाति-

र्विपरिलोपो विद्यतेऽनाशित्वात्

बृह. ४।३।२४

जिज्ञासार्थं शुक्रस्यासावास्तामेव-

त्यवज्ञया । उक्त्वा बभूव

जनकस्तूष्णीं..

महो. २।२२

जिज्ञासुरपि योगस्य

भ.गी. ६।४४

जितात्मनः प्रशान्तस्य

भ.गी. ६।७

जितात्मा विगतस्पृहः

भ.गी. १८।४९

जितामेवाप्येति योजितामेवास्तमेति

सुबालो. ९।३

जितेन्द्रियाणां शान्तानां जितश्वास-

विचेतसाम् । .. दूरदर्शनमाप्नुयात्

यो.शि. ५।४६

जितेन्द्रियाय शान्ताय मन्त्रं

देयमिदं महत् (सूर्यस्य)

सूर्यता. १।११

जितेन्द्रियो बहिरन्तःस्तेष्ववर्जितः

शरीरसंधारणार्थं...मैक्षमाणो

ब्रह्मभूयाय भवति

प.दं.प. ६

(एवं)जितेन्द्रियो भूत्वा सर्वत्र

ममतामतिम् । विहाय..

वराहो. २।४

जित्वा जित्वा ततो भूतिं सारमेत

ततो मुनिम् । अजिता च

सदाभूतिः

योगो. २९

जित्वा वा भोक्ष्यसे महीम्

भ.गी. २।३७

जित्वा वृष्ट्यादिकं जाड्यं खेचरः

स भवेन्नरः

यो.शि. १।१४८

जित्वा शत्रूंश्च राज्यं समुद्धम्

भ.गी. १।१।३३

जिष्णुर्हापराजिष्णुर्भवत्यन्यत-

स्त्यजायी

बृह. २।१।६

जिह्वयायद्रसं हतितत्तद्वाग्भेतिभावयेत् यो. त. ७१
 जिह्वया वायुमाकृष्य पूर्ववत्कुम्भ-
 कादनु । शनैस्तु घ्राणरन्ध्राभ्यां
 रेचयेदितिलं सुवीः योगकुं. १।३०
 जिह्वयावायुमाकृष्य यः पिबेत्सततं
 नरः । अमदाहविनिमुक्तोयोगी
 नीरोगतामियात् जा.द. ६।२५
 जिह्वया वायुमाकृष्य जिह्वामूले
 निरोधयेत् । पिबेदमृतमव्यग्रं
 सकलं सुखमाप्नुयात् जा.द. ६।२६
 जिह्वया वायुमानीय जिह्वामूले
 निरोधयेत् । यः पिबेदमृतं विद्वान्-
 न्सकलं भद्रमभुते शाण्डि. १।७।४७
 जिह्वया वायुं गृहीत्वा यथाशक्ति
 कुंभयित्वा नासाभ्यां रेचयेत् ।
 तेन गुल्मघ्नीहज्वरपित्तक्षुधादीनि
 नश्यन्ति शाण्डि. १।७।१४
 जिह्वया हि रसान् विजानाति
 जिह्वामदेशे त्र्यणुकं च विद्धि
 जिह्वाम्रादर्शने त्रीणि दिनानि
 स्थितिरात्मनः । ब्रालाया दर्शने
 मृत्युर्द्विदिने भवति ध्रुवम् त्रि.प्रा. २।१२७
 जिह्वा च रसयितव्यं च नारायणः
 सुबालो. ६।१
 जिह्वा चित्तं च खे चरति तेनोर्ध्व-
 जिह्वः पुमानमृतो भवति शाण्डि. १।७।४३
 जिह्वाऽध्यात्मं, रसयितव्यमधिभूतं,
 वरुणस्तत्राधिदैवतम् सुबालो. ५।४
 जिह्वामर्कटिकाक्रान्तवदनद्वार-
 भीषणम् । दृष्टदन्तास्थिशकलं
 नेष्टं देहगृहं मम महो. ३।२९, ३०
 जिह्वामूलस्थितो देवि... अनलः ।
 तदग्रे भास्करश्चन्द्रः... प्रतिष्ठितः प्रा. हो. २।४
 जिह्वा मे मधुमत्तमा [तैत्ति. १।४।१+ ना. प. ४।४५
 जिह्वामेवाप्येति यो जिह्वामेवास्तमेति सुबालो. ९।४
 जिह्वाया ऊर्ध्वान्तं सरस्वती भवति शाण्डि. १।४।६
 जिह्वाया रसास्वादनं घ्राणस्य
 गन्धग्रहणम् ना. प. ६।३
 जिह्वारसने नासिका घ्राणे उपस्थ आनं-
 न्दने अपान उत्सर्गं गर्भो. १

जिह्वा रसं विजानाति इदं वेदये-
 त्प्रियम् । मनसा साधु पश्यति इतिहा. ३
 जिह्वावैग्रहः, स रसेनातिग्रहेण गृहीतः बृह. ३।२।४
 जिह्वां न चालयेन्नापि पाषाण
 इव निश्चलः । तमः प्रस्थाप्य
 रजसः सत्त्वेन... योगो. २२
 जिह्वेडा, दन्तोष्ठौ सूक्तवाकः प्रा. हो. ४।३
 जिह्वावास्याएकमङ्गमुद्वहं, तस्यान्नरसः
 परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. उ. ३।५
 जीर्णकौपीनवासाः स्यान्मुण्डी नमो-
 ऽथवा भवेत् । प्राज्ञो वेदान्त-
 विद्योगी निर्ममो निरहंकृतिः ना. प. ६।३०
 जीर्णवल्कलाजिनं धृत्वाऽथ त्रिकाल-
 स्नानमाचरन्.. ब्रह्ममार्गे सम्यक्स-
 म्यन्नः.. भैक्षमाणीब्रह्मभूयायभवति प. हं. प. ६
 जीर्यन्ते दानवादयः । परमेष्ठयपि
 निष्ठावान् हीयते हरिरप्यजः महो. ३।५०
 जीर्यन्ते वै दिगीश्वराः, ब्रह्मा.. सर्वावा
 भूतजातयः, नाशमेवानुधावन्ति महो. ३।५१
 जीर्यन्मर्त्यः कथस्थः प्रजानन् कठो. १।२८
 जीव एवदुरात्माऽसौकन्दः संसार-
 दुस्तरः । अनेनाभिहतो जन्तु-
 रधोऽथः परिधावति महो. ५।९३
 जीव एव सदा ब्रह्म सच्चिदानन्द-
 मस्म्यहम् ते. विं. ६।३८
 जीवतस्तत्प्रजायते (रतः) बृह. ३।९।३२
 जीवति चक्षुरपेतोऽन्वान्विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति बाहुच्छिन्नो जीवत्युरुच्छिन्न
 इत्येवं हि पश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति वागपेतो मूकान्विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवति श्रोत्रापेतो वधिरान्
 विपश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवतो यस्य कैवल्यं विदेहोऽपि
 स केवलः । समाधिनिष्ठतामेत्य
 निर्विकल्पो भवानघ अध्यात्मो. १६
 जीवत्युरुच्छिन्न इत्येवं हि पश्यामः कौ. उ. ३।३
 जीवत्पितृकश्चेत् पितरं त्यक्त्वाऽऽत्म-
 पितामहप्रपितामहानिति सर्वत्र
 युरमकलस्या ग्राहणानर्चयेत् ना. प. ४।३९

जीवत्वं सर्वभूतानां सर्वत्राखण्डविग्रहं। चित्ताहङ्कारयन्तारं जीवाख्यं त्वंपदं भजे शु.र. २।६	जीवला न धारिषां मा ते बन्धाम्योषधिम् प्रा. हो. १।४
जीवत्वं घटाकाशमहाकाशवद्यव- धानेऽस्ति । व्यवधानवशादेव हंसः सोऽहमिति मंत्रेणोच्छ्वासनिश्वास- वशेनानुसन्धानं करोति ना. प. ६।७	जीवला नघर्षा मा ते बन्धाम्योषधिं (पाठः) प्रा. हो. १।४
जीवत्वं च तथा ज्ञेयं रज्ज्वां सर्पग्रहो यथा यो. शि. ४।१	जीववाचि नमो नाम चात्मा- रामेति गीयते ग. पू. ४।१
जीवनं सर्वभूतेषु भ. गी. ७।९	जीवस्तिष्ठति संशान्तो ज्वलन्मणि- रिवात्मनि अ. पू. २।११
जीवन्ति मृगपक्षिणः । स जीवति मनो यस्य मननेनोपजीवति महो. ३।१३	जीवस्य तण्डुलस्येव मलं सहज- मप्यलम् । नश्यत्येव न सन्देह- स्तस्मादुद्योगवान्भवेत् महो. ५।१८६
जीवन्नेव प्रति तत्ते दधामि जीवन्नेव सदा मुक्तः कृतार्थो ब्रह्मवित्तमः । उपाधिनाशाद्ब्रह्मैव सद्ब्रह्माप्येति निर्द्वयम् सहवै. ४	जीवस्य निलयः प्राणो जीवो हंसस्य चाश्रयः । हंसः शक्तेरधिष्ठानं.. वराहो. ५।५४
जीवन्मर्त्यः काशस्थः प्रजानम् (मा. पा.) २ आत्मो. २०	जीवं कल्पयते पूर्वं ततो भावान् पृथग्विधान् । बाह्यान् आध्यात्मि- कांश्चैव यथाविद्यस्तथा स्मृतिः वैतथ्य. १६
जीवन्मुक्तपदं त्यक्त्वा स्वदेहे कालसाकृते । विशत्यदेह- मुक्तत्वं पवनोऽस्पन्दतामिव कठो. १।२८	जीवः पञ्चविंशकः स्वकल्पितचतु- र्विंशतितत्त्वं परित्यज्य पङ्क्तिः परमात्माहमिति निश्चयाज्जीव- न्मुक्तो भवति मं. ब्रा. १।५
[+महो. २।६३+ जीवन्मुक्तः स उच्यते पैङ्गलो. ३।७	जीवः शिवः शिवो जीवः स जीवः केवलः शिवः । तुषेणवद्वो ब्रीहिः स्यात्तुषाभावेन तण्डुलः स्कन्दो. ६
जीवन्मुक्तः सदा स्वच्छः सर्वदोष- विवर्जितः । विरक्ता ज्ञानिन- श्चान्ये देहेन विजिताः सदा । मुक्तिको. २।७६	जीवाक्षरेणैव जीवाह्वराप्नोति महो. ६।४५-४८
ते कथं योगिनस्तुल्यामांसपिण्डाः.. यो. शि. १।४२	जीवात्मनः परस्यापि यथेवमुभयो रपि । अहमेव परं ब्रह्म ब्रह्माह- मिति संस्थितिः त्रि. ब्रा. २।१६१
जीवन्मुक्तः सरूपः स्यादरूपो देहमुक्तिगः मुक्तिको. २।३२	जीवात्मनोरनन्यत्वमभेदेन प्रशस्यते । नानात्वं निन्द्यते यच्च तदेवं हि समञ्जसम् अद्वैत. १३
जीवन्मुक्तः स विज्ञेयः पैङ्गलो. ३।७	जीवात्मनोः पृथक्त्वं यत्प्रागुत्पत्तेः प्रकीर्तितम् । भविष्यद्दृष्ट्या गौणं तन्मुख्यत्वं हि न गुज्यते अद्वैत. १४
जीवन्मुक्ता न मज्जन्ति सुखदुःख- रसस्थिते । प्रकृतेनाथ कार्येण किञ्चित्कुर्वन्ति वा न वा महो. ५।३७	जीवापेतं वाव किलेदं म्रियते न जीवो म्रियते छान्दो. ६।११३
जीवन्मुक्तिविदेहमुक्त्योरष्टोत्तर- शतोपनिषदः प्रमाणम् मुक्तिको. २।१	जीवाभिमानेन क्षेत्राभिमानः, शरीरा- भिमानेन जीवत्वम् ना. प. ६।७
जीवन्मुक्तो महायोगी जायते.. यो. शि. १।१५	जीवाम केन कच सम्प्रतिष्ठाः श्वेताश्व. १।१
जीवन्मुक्तो वसेत्, कृतकृत्यो भवति जीवभूतः सनातनः भ. गी. १५।७	
जीवभूतां महाबाहो भ. गी. ७।५	

जीवाहाजीवाक्षरमित्यनकाममारः १ऐत. ३।८।६
 जीवाःपशवउक्ताः, तत्पतित्वात्पशुपतिः जाबाल्यु. ३
 जीविष्यामो यावदीशिष्यसि त्वं
 वरस्तु मे वरणीयः स एव कठो. १।२७
 जीवितं तस्य शोभते । योऽन्त-
 रशीतलयाबुद्धयारागद्वेषविमुक्तया ।
 साक्षिवत्पश्यतीदं हि.. [१सं.सो. २।३९-४१
 जीवितंवापिचञ्चलम् । विहायशास्त्र-
 जालानि यत्सत्यंतदुपास्यताम् पैङ्गलो. ४।१७
 जीवेश्वरप्रकृतयोनित्याश्चानादय-
 क्षयः । विश्वकारणभूताश्च.. भवसं. २।१
 जीवेश्वरादिरूपेण चेतनाचेतना-
 त्मकम् । ईश्वणादिप्रवेशान्ता
 सृष्टिरीशेनकल्पिता [महो. ४।७३+ वराहो. २।५३
 जीवेश्वरेति वाक्येति वेदशास्त्राद्यहं
 त्विति । इदंचैतन्यमेवेति.. इति
 निश्चयशून्योयोवैदेहीमुक्तएवसः ते.वि. ४।४६
 जीवोऽपि जाग्रत्स्वप्नप्रपञ्चे व्यवहृत्य
 ..अज्ञानं प्रविश्य स्वानंदं मुक्ते पैङ्गलो. २।८
 जीवोऽपि न स्पृष्ट इति चेत्, न;
 जीवाभिमानेन क्षेत्राभिमानः,
 शरीराभिमानेन जीवत्वम् ना. प. ६।६
 जीवो ब्रह्मेति वाक्यार्थं यावदस्ति
 मनःस्थितिः । ऐक्यं तत्त्वं लये
 कुर्वन् ध्यायेदसिपदं ततः शु. र. २।७
 जीवोब्राह्मणइतिचेत्, तन्न; अतीताना-
 गतानेकदेहानांजीवस्यैकरूपत्वात् व. सू. ३
 जीवेश्वरौ भिन्नरूपाविति प्राथ-
 मिको भ्रमः अ. पू. १।१३
 जीवेश्वरौ मायिकौ विज्ञाय सर्वविशेषं
 नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते
 तद्द्वयं ब्रह्म अद्वयता. २
 जुष्टं यदा पश्यत्यन्यमीशं यस्य
 महिमानमिति वीतशोकः श्वेता. ४।७
 [मुण्ड. ३।१।२+
 जुहति ज्ञानदीपिते म. गी. ४।२७
 जेनातिर्जेनातिषां जेनातिरोजो
 बलमाहरत्सत्त्वात्मकं... तस्मै
 सूक्ष्मसूक्ष्माय तेजसे स्वाहा पारमा. १०।५

जोषयेत्सर्वकर्माणि म. गी. ३।२६
 ज्यायसी चेत् कर्मणस्ते म. गी. ३।१
 ज्यायान्पृथिव्या ज्यायानन्तरिक्षात्
 ..ज्यायान्दिवो ज्यायानेभ्यो
 लोकेभ्यः (आत्मा) छान्दो. ३।१४।३
 ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च स्वानां भवति बृह. ६।१।१
 ज्येष्ठश्च ह वै श्रेष्ठश्च भवति, प्राणो
 वाव ज्येष्ठश्च छान्दो. ५।१।१
 ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय स्वाहेत्यग्नावाज्यस्य
 हुत्वा मन्थे सम्पातमवनयेत् छान्दो. ५।२।४
 ज्येष्ठाय स्वाहा श्रेष्ठाय स्वाहेत्यग्नौ
 हुत्वा मध्ये स२ स्रवमवनयति बृह. ६।३।२
 ज्येष्ठोऽहं श्रेष्ठोऽहं वरिष्ठोऽहमापोऽहम्.. अ. शिरः. १।१
 ज्योर्जीवति महान्प्रजया पशुभिर्भवति छां. २।११।२
 [+छान्दो. २।१२।२+—१७।२।१८
 ज्योतिरन्नादम्, अप्सु ज्योतिः
 प्रतिष्ठितम् तैत्ति. ३।८
 ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा भूयासम् लिङ्गोप. १
 [म. ना. १।४।७—१।४।१९
 ज्योतिरिति नक्षत्रेषु, प्रजातिरमृतं.. तैत्ति. ३।१०।३
 ज्योतिर्ज्वलति ब्रह्माहमस्मि, योहमस्मि
 ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि ब्रह्मा.. महाना. ६।७
 ज्योतिर्मयं तदन्तं स्यादवाच्यं बुद्धि-
 सूक्ष्मतः । दृष्टुं महत्मानो
 यस्तं वेद स वेदवित् । यो. चू. ८१
 ज्योतिर्लिङ्गं भ्रुवोर्मध्ये नित्यं
 ध्यायेत्सदा यतिः ब्र. वि. ८०
 ज्योतिर्वा पारमात्मिकं सार्व...
 पराय ईशिषे स्वाहा पारमा. १।३
 ज्योतिर्वाऽन्नं, वायुरन्नादः, वायुर्वाऽन्नं.. सुबालो. १।४।१
 ज्योतिर्विदं त्वासादयामि चित्सु. १९।१
 ज्योतिश्च वायुश्चान्नादमेताभ्यां
 हीदं सर्वमन्नमिति १ऐत. ३।१।२
 ज्योतिषामपि तज्ज्योतिः
 [यो.शि. ३।२२+ म. गी. १३।१८
 ज्योतिषामा ज्योतिरानन्दयत्येव-
 मेव तत्परं यच्चित्तं परमात्मान-
 मानंदयति परब्र. २

ज्योतिषां ज्योतिस्तद्यदात्मविदो विदुः मुण्ड. २।२।९
 ज्योतिषां ज्योतिरस्म्यहं, तमसः
 साक्ष्यहं.. ब्र.वि. ९५
 ज्योतिषां रविंशुमान् भ. गी. १०।२१
 ज्योतिष्कामो ज्योतिरानन्दयते
 भूयस्तेनैव स्वप्नाय गच्छति ब्रह्मो. १
 ज्योतिष्कदसि सूर्ये । विश्वमाभासि.. चित्त्यु. १६।१
 [क्र. अ. १।४।७=मं. १।५०।४+
 अथर्व. १३।२।१९+२०।४७।१६+ वा.सं. ३३।३६
 तै. सं. १।४।३११
 ज्योतिष्कृतं त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्योतिष्पश्यन्ति उत्तरम् छांदो. ३।१७।७
 [क्र. अ. १।४।८ =मं. १।५०।१०
 ज्योतिष्मतीं त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्योतिष्मतो ह लोकाञ्जयति छांदो. ४।७।४
 ज्योतिष्मंतस्त्रयः कालास्तिस्रो-
 ऽवस्थास्त्रय आत्मनः वासुदे. ४
 ज्योतिष्मद्भाजमानं महस्वत् [+ सुदर्श. ५ त्रि.म.ना. ७।३
 [तै. ब्रा. ३।१२।३।४
 ज्योतिष्मानस्मिँहोके भवति छांदो. ४।७।४
 ज्योतिष्यापः प्रतिष्ठिताः तैत्ति. ३।८
 ज्योतिस्स्वरूपं लिङ्गं मामेवोपासितव्यं
 तदेवोपासितव्यम् भस्मजा. २।९
 ज्योतीरूपमशेषबाह्यरहितं देदीप्यमानं
 परं तत्त्वं तत्परमस्ति.. शाण्डि. १।७।१६
 ज्वलतामति (ज्वलना अपि) दूरेऽपि
 सरसा अपि नीरसाः । स्त्रियो
 हि नरकाम्रीनामिन्धनं चारु
 दारुणम् [महो. ३ । ४४+ याज्ञव. १३
 ज्वलति स वृद्धीयः, अङ्गारा भवन्ति
 स प्रतिहारः छान्दो. २।१२।१
 ज्वलत्वात्सर्वतोमुखत्वानृसिंहत्वात्
 भीषणत्वाद्भद्रत्वात्.. (नृसिंहः) नृसिंहो. ७ । ५
 ज्वलनो ज्वालाभिः प्राणेन कोष्ठ-
 मध्यगतं जलमत्युष्णमकरोत्
 ज्वलन्तमभिमुत्सृज्य नहि
 भस्मचि द्रव्यते ईतिहा. ४५

ज्वलन्तमज्वलन्तं सर्वतोमुखमसर्वतो-
 मुखं नृसिंहमनृसिंहं....आत्मानं
 ....जानीयात् नृसिंहो. ६ । १
 ज्वलन्तमित्याह-ज्वलन्निव
 खल्वसाववस्थितः अव्यक्तो. ३
 ज्वलन्तं न प्रदीपं च स्वयं
 निर्वापयेद्बुधः शिवो. ७।७१
 ज्वलतः पावकाद्यद्वत्.. स्फुलिङ्गाः
 कोटिकोटिशः ।..विश्वं तस्यास्तथा गुह्यका. २८
 ज्वलन्तीं त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 ज्वलतोऽपि यथा बिन्दुः सम्प्राप्तश्च
 हुताशनम् । व्रजत्यूर्ध्वं गतः
 शक्त्या निरुद्धो योगमुद्रया यो. चू. ५९
 ज्वलिष्याम्येवाहमित्यमिर्दध्रे बृह. १।५।२२..
 ज्वालाजालपरिस्पन्दो दग्धेन्धन
 इवानलः । उदितोऽस्तंगतश्च
 ह्यस्तंगत इवोदितः अ. पू. ३।११
 ज्वालामालाकुलं भाति विश्वस्यायतनं
 महत् ।.. तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं
 तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् महाना. ९। २७
 ज्वालाया दर्शने मृत्युर्द्विदिने भवति
 ध्रुवम् (आयुश्चिह्नम्) त्रि. ब्रा. १२७
 ज्वालावह्निः शीतलश्चेदस्तिरूप-
 मिदं जगत् ते. वि. ६।८४
 ज्वालाभिर्मण्डले पद्मवृद्धिश्चेज्जग-
 दस्त्विदम् ते. वि. ६।८४
 ज्ञा
 ज्ञपयते स प्रस्तावः छान्दो. २।१३।१
 ज्ञप्तिर्हि ग्रन्थिविच्छेदस्तस्मिन्
 सति विमुक्तता महो. ५।४०
 ज्ञमनो नाशमभ्येति मनो ज्ञस्य
 हि शृङ्खला मुक्तिको. २।३९
 ज्ञविज्ञसम्यग्ज्ञालम्बनिरालम्बं हरिभजे निरा. शीर्षकं
 ज्ञः कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
 तेनेशितं कर्म विवर्ततेह श्वेता. ६।२
 ज्ञः सर्वगो भुवनस्यास्य गोप्ता ।
 यईशेऽस्य जगतो नित्यमेव
 नान्यो हेतुर्विद्यते ईशनाय श्वेता. ६।१७

ज्ञाज्ञौद्धावजावीशानीशावजाहोका भोक्तृभोगार्थयुक्ता । अनंत- श्चात्माविश्वरूपोह्यकर्तृत्रयं यदा विन्दते ब्रह्मेतत् [तेनेदंष्टं ब्रह्म- चक्रं हि सर्वम् ।] [श्वेता. १।१।ना. ५१।८ भवसं. २।३ ज्ञातचरदेशं चण्डालवाटिकांमिव स्त्रियमहिमिव (त्यजेत्) ना. प. ७।१ ज्ञातज्ञेयास्त उच्यन्ते जीवन्मुक्ता महाभियः । पदार्थभावना- दाढ्यं बन्ध इत्यभिधीयते महो. २।४० ज्ञातव्यमवशिष्यते भ. गी. ७।२ ज्ञातं येन निजं रूपं कैवल्यं परमं पदम्-॥ असौ दोषैर्विनिर्मुक्तः... यो. शि. १। १५ ज्ञातं येन निजं रूपं कैवल्यं परमं पदं निष्कलं निर्मलं शान्तं.. एतज्ज्ञान- मिति प्रोक्तम् श्यो. त. १७, १८ ज्ञाता चिन्मात्ररूपश्च सर्वचिन्मय- मेव हि । संभाषणं च चिन्मात्रं.. ते. वि. २।२९ ज्ञातानुज्ञातनुज्ञातृविकल्पज्ञान- साधनम् । विकल्पत्रयमत्रापि.. मायामात्रं विदित्वैवं.. ना. प. ८।२० ज्ञाता होता ज्ञानमभिः, ज्ञेयं हविः भावनो. ३ ज्ञातुं द्रष्टुं च तत्त्वेन भ. गी. १।५४ ज्ञातृज्ञानज्ञेयानामभेदभावनं श्रीचक्रपूजनम् भावनो. २ ज्ञातृज्ञानज्ञेयानामाविर्भावतिरोभाव- ज्ञाता स्वयमाविर्भावतिरो- भावरहितः स्वयञ्ज्योतिः साक्षीत्युच्यते सर्वसारो. ५ ज्ञातृत्वं समानयोगेन श्रोत्रद्वारा शब्दगुणो वागधिष्ठित आकाशे तिष्ठति.... त्रि. ब्रा. १।६ ज्ञाते द्वैतं न विद्यते आगम. १८ ज्ञातोऽज्ञातश्चेति होचुर्न चैनमिति होचुः नृसिंहो. ९।१० ज्ञातो नैषविज्ञातो विदिता विदितात्परः नृसिंहो. ९।८ ज्ञात्वा (नारायणं) जीवन्मुक्तो भवति ना. पू. ता. १।१ ज्ञात्वा तमेवं मनसा हृदा च भूयो न मृत्युमुपयाहि विद्वान् महाना. १७।१४	ज्ञात्वा (शिवमात्मानं) तं मृत्यु- मत्येति, नान्यः पन्था विमुक्तये कैव. ९ ज्ञात्वा तां (देवीं) मृत्युपाशाच्छिनत्ति गुह्यका. ५८ ज्ञात्वा त्रिविधमात्मानं परमात्मान- माभयेत् । रुद्रह. १२ ज्ञात्वादेवं मुच्यते सर्वपाशैः [श्वेता. १।८+२।१५+ [४।१६+५।१३+६।१३ ना. प. ९।७।१० ज्ञात्वा देवं सर्वपाशापहानिः श्वेता. १।११ ज्ञात्वा भूतादिसव्ययम् भ. गी. ९।१३ ज्ञात्वा मां शांतिमृच्छति भ. गी. ५।२९ ज्ञात्वा (मृत्युं) यतेत कैवत्यप्राप्तये त्रि. ब्रा. २।१२२ ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं भ. गी. १६।२४ ज्ञात्वा शिवं शान्तिमत्यन्तमेति श्वेताश्व. ४।१४ ज्ञात्वा शिवं सर्वभूतेषु गूढं विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वादेवं मुच्यते सर्वपाशैः श्वेता. ४। १६ ज्ञात्वा स्वं प्रत्यगात्मानं बुद्धित- दृत्तिसाक्षिणम् । सोऽहमित्येव तद्वत्त्या स्वान्यत्रात्मगतिं त्यजेत् अध्यात्मो. २ ज्ञात्वैवं (ब्रह्मैवाहं) मनोदण्डं धृत्वा आशानिवृत्तो भूत्वा अमरकीट- न्यायेन मुक्तो भवति ना. प. ५२ ज्ञानकर्मेन्द्रियैर्ज्ञानविषयैः प्राणादिपञ्च- वायुमनो द्विभिश्च स्थूलकल्पितैः सोऽपि स्थूलप्रकृतिरित्युच्यते यो. चू. ७२ ज्ञानतोऽज्ञानतो वापि पठतां बन्ध- मोचकम् । इदमष्टोत्तरशतं न देयं यस्य कस्यचित् मुक्तिको. १।४६ ज्ञानदण्डा ज्ञानशिखा ज्ञानयज्ञो- पवीतिनः । शिखा ज्ञानमयीयस्य.. शाठ्याय. १६ ज्ञानदण्डो धृतो येन एकदण्डी स उच्यते [ना. प. ५।१३+ प. हं. ५ ज्ञानदीपेन भास्वता भ. गी. १०।११ ज्ञाननिर्धूतकल्मषाः भ. गी. ५।१७ ज्ञाननिष्ठो विरक्तोऽपि धर्मज्ञो विजि- तेन्द्रियः । विना देहेन योगेन न मोक्षं लभते.. यो. शि. १।२४ ज्ञाननेत्रं समाधाय समहत्परमं पदम् । ..शान्तं ब्रह्माहमिति संस्मरेत् त्रि. ता. ५।२०
---	---

ज्ञाननेत्रं समादाय चरेद्वह्निमतः
परम् । निष्कलं निर्मलं शान्तं
तद्ब्रह्माहमिति स्मृतम्
त्र. विं. २१
ज्ञानपूतं त्रिगुणस्वरूपं त्रिमूर्तित्वं
पृथग्विज्ञाय मूलमेकं सत्यं
स्मृमयं विज्ञातं स्यात् ..
परब्र. ४
ज्ञानप्रबोधो यस्मिन् समये माया-
मोहं सशब्दातीतोऽपि जायते
अद्वैतो. २
ज्ञानप्रसादेन विशुद्धसत्त्वरसतस्तु
तं पश्यते निष्कलं ध्यायमानः
(ततस्त तां पश्यते निष्कलां
- च) [मुण्ड. ३।१।८+
गुह्यका. ३७
ज्ञानबलैश्वर्यशक्तितेजस्वरूपो
भवति (नारायणः)
त्रि.म.ना. २।६
ज्ञानमावृत्त्य देहिनम्
भ. गी. ३।४
ज्ञानभूमिः शुभेच्छाख्या प्रथमा...
महो. ५।२४
ज्ञानभूमिः शुभेच्छा स्यात् ...
सप्तमी तुर्यगा स्मृता
वराहो. ४।१, २
ज्ञानमेव परं तेषां पवित्रं ज्ञान-
मुच्यते (ईरितं) [ब्रह्मो. ११+
परब्र. ६।१३
ज्ञानयज्ञः परन्तप
भ. गी. ४।३३
ज्ञानयज्ञः स विज्ञेयः सर्वयज्ञोत्तमो-
त्तमः (पूर्वोक्तः)
शाटपाय. १६
ज्ञानयज्ञेन चाप्यन्ये
भ. गी. ९।१५
ज्ञानयज्ञेन तेनाहं
भ. गी. १८।७०
ज्ञानयुक्त्यमाद्यष्टाङ्ग-योग उच्यते
मं. ब्रा. १।१
ज्ञानयोगनिधिं विश्वगुरुं योगिजन-
प्रियम् । भक्तानुकंपिनं सर्व-
साक्षिणं.. एवं यः सततं ध्यायेद्देव-
देवं.. स मुक्तः
शांडि. ३।४
ज्ञानयोगपराणां तु पादप्रक्षालितं
जलम् । भावशुद्ध्यर्थमज्ञानां
तत्तीर्थं मुनिपुङ्गव
जा. द. ४।५६
ज्ञानयोगविनिर्मुक्तः कर्मयोगसमा-
वृतः । मृतः शिवपुरं गच्छेत्तसः..
शिवो. १।२९
ज्ञानयोगव्यवस्थितिः
भ. गी. १६।१
ज्ञानयोगो न विन्दति ये नरा
मन्दबुद्धयः । ते मुच्यन्ते कथं..
शिवो. १।३

ज्ञानयोगः कर्मयोग इति योगो
द्विधा मतः
त्रि. ब्रा. २।२३
ज्ञानयोगः स विज्ञेयः सर्व-
सिद्धिकरः शिवः
त्रि. ब्रा. २।२६
ज्ञानयोगेन मुच्यन्ते देहपातादनन्तरम्
भोगान् भुक्त्वा च मुच्यन्ते..
शिवो. १।३१
ज्ञानयोगेन साङ्ख्यानं
भ. गी. ३।३
ज्ञानरूपमानन्दमयमासीत्
(पुरेदं ब्रह्मांडं)
अव्यक्तो. १
ज्ञानवान् मां प्रपद्यते
भ. गी. ७।१९
ज्ञानविज्ञानतृप्तात्मा
भ. गी. ६।८
ज्ञानविज्ञाननाशनम्
भ. गी. ३।४१
ज्ञानवैराग्यमृतोयैः क्षालनाच्छौच-
मुच्यते
मैत्रे. २।९
ज्ञानवैराग्ययुक्तो वित्तस्त्रीपराङ्मुखः..
शरीररक्षणार्थं.. भैक्षमाणो
प्रह्वभूयाय भवति
प. हं. प. ६
ज्ञानशक्तिबलैश्वर्यवीर्यतेजांस्य-
शेषतः । भगवच्छब्दवाच्यानि
विना हेयैर्गुणादिभिः
भवसं. २।५२
ज्ञानशक्तिश्चेतनाशक्तिः क्षेत्रशक्ति-
रिच्छान्तर्भूत्वा माया सत्त्व-
रजस्तमोमयी
राधिको. ९
ज्ञानशिखिनो ज्ञाननिष्ठा ज्ञानयज्ञोप-
वीतिनः । ज्ञानमेव परं तेषां पवित्रं
ज्ञानमीरितम् (उच्यते) [ब्रह्मोप. ११ + परब्र. १३
[+ना. प. ३।८३
ज्ञानशौचं परित्यज्य बाह्ये यो रमते
नरः ।.. लोष्ठं गृह्णाति सुव्रत
जा. द. १।२२
ज्ञानसङ्कल्पनिश्चयानुसन्धानाभिमाना
आकाशकार्यान्तःकरणविषयाः
त्रि. ब्रा. १।४
ज्ञानसङ्केतं चानघ
भ. गी. ११।६
ज्ञानसङ्छिन्नसंशयम्
भ. गी. ४।४१
ज्ञानसंहारसंयुक्तशक्तिद्वयसमन्वितम्
पञ्चब्र. ७
ज्ञानस्वरूपमेवादौ ज्ञानं ज्ञेयैक-
साधनम् । ज्ञातयेन निजं रूपं कैवल्यं..
१यो. त. १६
ज्ञानस्वरूपमेवादौ ज्ञेयं ज्ञानैक-
साधनम् । अज्ञानं कीदृशं
चेति प्रविचार्य..
यो. शि. १।१४

ज्ञानस्वरूपमेवाहुर्जगदेतद्विलक्षणम् ।
 अर्थस्वरूपमज्ञानात्पश्यन्त्यन्ये
 कुदृष्टयः जा. द. ६।४९
 ज्ञानं कर्म च कर्ता च भ. गी. १८।१९
 ज्ञानं केचिद्वदन्त्यत्र केवलं, तत्र
 सिद्धये । योगहीनं कथं यो. शि. १।१२
 ज्ञानं मोक्षदं भवतीह भोः यो. शि. १।२४
 ज्ञानं चेदीदृशं ज्ञातमज्ञानं भ. गी. १०।३८
 कीदृशं पुनः भ. गी. १३।२
 ज्ञानं ज्ञानवतामहम् म. गी. १३।१८
 ज्ञानं ज्ञेयं च केशव ना. प. ६।१
 ज्ञानं ज्ञेयं च विज्ञेयं सदा बुद्धैः
 प्रकीर्तितम् अ. शां. ८८
 ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यं भ. गी. १३।१८
 ज्ञानं ज्ञेयं ज्ञानगम्यादतीतं शुद्धं
 बुद्धं शुक्तमप्यव्ययं च । सत्यं
 ज्ञानं.. ध्यायेदेवं तन्महो.. शु. र. २।५
 ज्ञानज्ञेयचिदात्मकम् । तदेव केवली-
 भावं ततोऽन्यत्सकलं सृष्टा महो. ४।६३
 ज्ञानज्ञेयचिदेव हि । ज्ञाताचिन्मात्र-
 रूपश्च सर्वं चिन्मयमेव हि ते. वि. २।२९
 ज्ञानं ज्ञेयं परिज्ञाता भ. गी. १८।१८
 ज्ञानं ज्ञेयं समं नष्टं नान्यः पन्था
 द्वितीयकः शां. १।७।२२
 ज्ञानं ज्ञेयैकसाधनम् श्रयो. त. १६
 ज्ञानंतपोऽभिराहारो मन्मनोवार्थु-
 पाञ्जनम् । वायुः कर्मकालो
 च शुद्धेः कर्तृणि देहिनाम् भवसं. ३।२१
 ज्ञानंतुजन्मनैकेन योगादेव प्रजायते ।
 तस्माद्योगात्परतरो नास्ति
 मार्गस्तु मोक्षदः यो. शि. १।५३
 ज्ञानं तेऽहं सविज्ञानं भ. गी. ७।२
 ज्ञानं नामोत्पत्तिविनाशरहितं नैरन्तर्यं
 चैतन्यं ज्ञानमित्युच्यते सर्वसा. ६
 ज्ञानं नारायणः परः ना. पू. ता. १।४
 ज्ञानं बुद्धिश्च । ज्ञानं मोक्षैककारणम् कौलो. १
 (तर्हि) ज्ञानं ब्राह्मण इति चेत्, तत्र;
 क्षत्रियादयोऽपि परमार्थदर्शिनो-
 ऽभिज्ञा ब्रह्मः सन्ति ब. स. ६

ज्ञानं माता विज्ञानं पिता, सगुणब्रह्म-
 निर्गुणब्रह्मार्पितं.. अद्वैतो. ५
 ज्ञानं मोक्षैककारणम् कौलो. १
 ज्ञानं यदा तदा विद्यात् भ. गी. १४।११
 ज्ञानं योगात्मकं विद्धि योगश्चाष्टाङ्ग-
 संयुतः । संयोगो योग इत्युक्तो
 जीवात्मपरमात्मनोः भवसं. ३।१३
 ज्ञानं लब्ध्वाऽचिरादेव मामकं
 धाम यास्यसि मुक्तिको. १।२७
 ज्ञानं लब्ध्वा परं शान्तिं भ. गी. ४।३९
 ज्ञानं विज्ञानमास्तिक्यं भ. गी. १८।४२
 ज्ञानं विज्ञानसहितं भ. गी. ९।१
 ज्ञानं शरीरं वैराग्यं जीवनं विद्धि ना. प. ६।१
 ज्ञानं सम्यगवेक्षणम् । तस्मिन् (चित्ते
 ज्ञानेन) निरोधिते नूनमुपशान्तं
 मनो भवेत् शां. १।७।२४
 ज्ञानाभिदग्धकर्माणं भ. गी. ४।१९
 ज्ञानाभिदग्धदेहस्य न च श्राद्धं
 न च क्रिया पैङ्गलो. ४।७
 ज्ञानाभिः शुभाशुभं च कर्म विन्दति गर्भो. ११
 ज्ञानाभिः सर्वकर्माणि भ. गी. ४।३७
 ज्ञानात्सायुज्यमेवोक्तं तोये
 तोयं यथा तथा ब्र. वि. ५७
 ज्ञानात्सिद्धिर्मुक्तिरिति गुरो-
 र्ज्ञानं च लभ्यते जमन. २।५
 ज्ञानात्स्वरूपं परमं हंसं त्रंसमुचरेत् ।
 प्राणिनां देहमध्ये तु स्थितो हंसः
 सदाऽच्युतः ब्र. वि. ५९
 ज्ञानादेव विमुच्यते (संसारः) श्रयो. त. १६
 ज्ञानादेवास्य शास्त्रस्य सर्वावस्थोऽपि
 मानवः । ब्रह्महत्याश्रमेधाथैः पुण्य-
 पापैर्न लिप्यते ब्र. वि. ५०
 ज्ञानोद्योगपरिक्षेपं कुप्रावरण-
 भोजनम् । कुचर्या कुनिवासं च
 मोक्षार्थी न विचिन्तयेत् शिवो. ७।११७
 ज्ञानाद्विज्ञानं विशिष्यते भ. गी. १२।११
 ज्ञानानन्दधनोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।३१
 ज्ञानानन्दोऽहं ब्रह्मः ते. वि. ६।६०

ज्ञानानां चिन्मयातीता शून्यानां
 शून्यसाक्षिणी । यस्याः परतरं
 नास्ति सैषा दुर्गा प्रकीर्तिता देव्यु. २१
 ज्ञानानां ज्ञानमुत्तमम् भ. गी. १४।१
 ज्ञानान्मुक्तिमवाप्नुयात् शिवो. ७।७४
 ज्ञानामृततृप्तयोगिनो न किञ्चित्
 कर्तव्यमस्ति, तदस्ति चेन्न स
 तत्त्वविद्वधति पैङ्गलो. ४।९
 ज्ञानामृतरसो येन सकृदास्वादितो
 भवेत् । स सर्वकार्यमुत्सृज्य तत्रैव
 परिधावति जा. द. ६।४८
 ज्ञानामृतेन तृप्तस्य कृतकृत्यस्य योगिनः।
 न चास्ति किञ्चित्कर्तव्यं.. जा. द. १।२३
 ज्ञानावस्थितचेतसः भ. गी. ४।२३
 ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः भ. गी. ४।३४
 ज्ञानिनामूर्ध्वगो भूयादज्ञाने
 स्यादधोमुखः । एवं वै
 प्रणवस्तिष्ठेत् यो. चू. ७८
 ज्ञानिनां ज्ञानदा सत्यं दानवानां
 विनाशिनी (महालक्ष्मीः) ना. पू.ता. २।३
 ज्ञानिनो नित्यवैरिणा भ. गी. ३।३९
 ज्ञानिनो हृदयं मूढैर्ज्ञातं चेत्
 कल्पनं तदा । श्वानेन सागरे
 पीते निःशेषेण जगद्भवेत् ते. वि. ६।९६
 ज्ञानिभ्योऽपि मतोऽधिकः भ. गी. ६।४६
 ज्ञानी च भरतर्षभ भ. गी. ७।१६
 ज्ञानी त्वात्मैव मे मतम् भ. गी. ७।१०
 ज्ञाने च त्रिविधे ज्ञेये क्रमेण विदिते
 स्वयम् । सर्वज्ञता हि सर्वत्र
 भवतीह महाधियः अ. शां. ८९
 ज्ञानेन ज्ञेयमालोक्य पश्चाज्ज्ञानं
 परित्यजेत् ब्र. वि. ३६
 ज्ञानेन तु तदज्ञानं भ. गी. ५।१६
 ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेये परमात्मनि
 हृदि संस्थिते देहे लब्धाशान्ति-
 पदं गते तदा प्रभामनोबुद्धि-
 शून्यं भवति पैङ्गलो. ४।९

ज्ञानेनाकाशकल्पेन धर्मान्योगगनो-
 पमान् । ज्ञेयाभिज्ञेन सम्बुद्धस्तं
 वन्दे द्विपदां वरम् अ. शां. १
 ज्ञानेनाज्ञानकार्यस्य स मूलस्यलथो
 यदि । तिष्ठत्ययं कथं देह इति
 शङ्कावतो जडान् । समाधातुं बाह्य-
 दृष्ट्या प्रारब्धं वदति श्रुतिः अध्यात्मो. ५९
 ज्ञानेनैव विना योगो न सिद्ध्यति
 कदाचन । जन्मान्तरेऽपि बहुभि-
 र्योगो ज्ञानेन लभ्यते यो. शि. १।५२
 ज्ञानेनैव हि संसारविनाशो
 नैव कर्मणा रुद्रह. ३५
 ज्ञानेन्द्रियकर्मेन्द्रियान्तःकरणचतुष्टयं
 चतुर्दशकरणयुक्तं जाग्रत् शारीरको. १०
 (अथ) ज्ञानेन्द्रियपञ्चकं कर्मेन्द्रिय-
 पञ्चकं प्राणादिपञ्चकं वियदा-
 दिपञ्चकमन्तःकरणचतुष्टयं काम-
 कर्मतमांस्यष्टपुरम् पैङ्गलो. २।६
 ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्चैव श्रोत्र-
 त्वरलोचनादयः वराहो. १।२
 ज्ञानेन्द्रियैः सहबुद्धिविज्ञानमयकोशः पैङ्गलो. २।५
 ज्ञानेन्द्रियैः सह मनो मनोमयकोशः पैङ्गलो. २।५
 ज्ञाने परिसमाप्यते भ. गी. ४।३३
 ज्ञानैर्विभर्ति ज्ञायमानं च पश्येत् श्वेता. ५।२
 ज्ञानोदयात्पुरारब्धं कर्मज्ञानाच्च
 नश्यति । अदत्त्वात्स्वफले लक्ष्य-
 मुद्दिश्योत्सृष्टबाणवत् अध्यात्मो. ५३
 ज्ञेयं वस्तुपरित्यागाद्विलयं याति
 मानसम् । मानसे विलयं याते
 कैवल्यमवशिष्यते शां. १।७।२३
 ज्ञेयं चाज्ञेयं च विकल्पासहिष्णु
 तत्सशक्तिकं गजवक्त्रं गजाकारं
 जगदेवावरुन्धे ग. शो. ३।३
 ज्ञेयं चोक्तं समासतः भ. गी. १३।१९
 ज्ञेयं यत्तत्प्रवक्ष्यामि भ. गी. १३।१३
 ज्ञेयं सर्वप्रतीतं च तज्ज्ञानं मन
 उच्यते । ज्ञानं ज्ञेयं समं नष्टं
 नान्यः पन्था द्वितीयकः शां. १।७।२२

ज्ञेयः स नित्यसञ्ज्ञासी

भ.गी. ५।३

ज्ञेयोऽसि नित्यतारमभिः

भ.गी. ८।२

झ

झषाणां मकरश्चास्मि

भ.गी. १०।३१

ज्ञोऽमृतोऽमृतसंविक्कः शुद्धः संविष्टो

निर्विघ्न इममसुनियमेऽनुभूय

इहेदं सर्वं दृष्ट्वा.. स प्रपञ्चहीनः.. नृसिंहो. ३।३

ण

णकारो भगवान् भवति (नारायणः) तारसा. १।४

त

त इमेऽवस्थिता युद्धे

भ.गी. १।१३

त इमे सत्याः कामा अनृतापिधानाः

छान्दो. ८।३।१

त इह व्याघ्रो वा सिंहो वा वृको वा

वराहो वा कीटो वा.. यदाद्भवन्ति

तदा भवन्ति [छान्दो. ६।१।३ + ६।१।२

त इह व्रीहियवा ओषधिवनस्पतय-

स्तिलमाषा इति जायन्ते

छान्दो. ५।१।०।६

त ऋषयोऽभवंस्तद्वीणामृषित्वम्

सहवै. १३

त ऋषीननुच-नमोवोऽस्तु भगवतो-

ऽस्मिन्धामनिकेतनः समर्पयामीति सहवै. ११

त एतस्यैव सर्वे रूपमभवन्

वृह. १।५।२१

त एतदेवरूपमभिसंविशन्त्येतस्मादृषा-

दुद्यन्ति [छान्दो. ३।६।२ + ७।२ + ८।२ + ९।२ + १०।२

त एतं ब्रह्मयज्ञमपश्यन्तमाहरन्

सहवै. १३

त एतानि मृक्तान्यपश्यन् यदवा

देवदेहानं यददीन्यं.. सहवै. ११

त एतावन्तो भवन्ति (पशवः)

यथाप्रज्ञं हि संभवाः

१ ऐत. ३।२।४

त एते सर्व एव समाः सर्वेऽनन्ताः

स यो हैतानन्तवत् स्यास्ते-

ऽनन्तं लोकं जयति

वृह. १।५।१३

त एन तृप्ता आयुषा तेजसा वचसा

भिया.. नञ्चवचसेनाद्येन चतर्पयन्ति

सहवै. १४

त एव पुनरावर्तन्ते तस्मादेते ऋषयः

प्रजाकामा दक्षिणं प्रतिपद्यन्ते

प्रश्नो. १।९

त एव भूमां प्राप्ताः संशान्ताशेष-

किल्बिषाः.. येयाता विमनस्कताम्

महो. ५।६०

त एवमेवानुपरिवर्तन्ते

वृह. ६।२।१६

त एवैनमुपमन्त्रयते ददाम त इति

कौ. उ. २।१, २

त एषु लोकेष्वस्पर्धन्त

वृ. उ. १।३।१

त ऐश्वर्यं हन्तैनमासुरं पाप्मानं

प्रसाम इति

नृसिंहो. ६।१

त ऐश्वर्यं हन्तैनमासुरं पाप्मानं

ऽस्माकमेवायं महिमेति

केनो. ३।१

तकारस्तारलक्ष्या च वैराजः प्रस्तरः

स्मृतः। इकाररूपिणी... महा-

माया... अव्यक्तस्वरूपा भवतीति

सीतेत्युदाहरन्ति

सीतो. २, ३

तकं क्षीरस्वरूपं चेत्कचिन्नित्यं

जगद्भवेत्

ते. वि. ६।८०

तक्षुवन्ति वासीभिः कृण्वति फली-

भिर्नैवैव शक्नुवति इति

आर्षे. १।२

तच्च कारणमेकं हि न भिन्नं नोभया-

त्मकम्। मेदः सर्वत्र मिथ्यैव

धर्मादेरनिरूपणात्।

पञ्चत्र. ३२

तच्चक्रमध्ये पापपुण्यप्रचोदितो

जीवो भ्रमति

शांडि. १।४।४

तच्चक्षुषाऽजिघृक्षत्, तन्नाशको-

चक्षुषा प्रहीतुम्

२ ऐत. ३।५

तच्च न मुख्योऽस्ति, कोऽयं मुख्य

इति च हृदयं मुख्यः..

प. हं. प. २

तच्च निरतिशयानन्दाखण्डब्रह्मा-

नन्दनिजमूर्त्याकारेण ज्वलति

त्रि. म. ना. १।४

तच्च संस्मृत्य संस्मृत्य

भ.गी. १।८।७७

तच्चानन्दसमुद्रमग्नो योगिनो भवन्ति,

तदपेक्षया इन्द्रादयःस्वलपानन्दाः

मं. ब्रा. २।९

तच्चानिर्वाच्यमनिर्देश्यमखण्डान-

न्दैकरसात्मकं भवति

त्रि. म. ना. १।४

तच्चालौकिकपरमानन्दलक्षणा-

खण्डामिततेजोराशिर्ज्वलति

त्रि. म. ना. १।४

तच्चित्स्वरूपं निर्विकारमद्वैतं च

तच्चैजिज्ञास्यसि मावगा-

ग. शो. ४।२

च्छेति (ब्रह्मतेजः)

अव्यक्तो. २

तच्चैतत्त्वं याज्ञवल्क्य सूत्रमविद्वा-

स्तं चान्तर्यामिणं..

वृह. ३।७।१

तच्छब्दवर्ज्यस्त्वंशब्दहीनो वाक्यार्थ-

वर्जितः । क्षराक्षरविहीनो यो

नादान्तर्ज्योतिरेव सः

ते.विं. ५।६

तच्छब्दोरावृगीमहे गातुं यज्ञाय

गातुं यज्ञपतये दैवी स्वस्ति-

रस्तु नः [सहवै. २५+

चित्यु. शां.

[क्र. खि. १०।१९१।५

तच्छान्तमशब्दमभयमशोकमानन्दं

विष्णुसंज्ञितं सर्वापरं धामेति

मैत्रा. ७।३

तच्छाब्दं शास्त्रितं चेति पौरुषं

द्विविधं मतम् । तत्रोच्छाब्द-

मनर्थाय परमार्थाय शास्त्रितम्

मुक्तिको. २।१

तच्छिन्नेनाजिघृक्षत्, तन्नाशकोत्..

२ ऐत. ३।९

तच्छुद्धमप्राप्यं प्राप्यं च ज्ञेयं चाज्ञेयं च

ग.शो. ३।३

तच्छुद्धं तच्छब्दम्, ततः प्रकृति-

महत्तत्त्वानि जायन्ते

ग.शो. २।५

तच्छुभ्रं ज्योतिषां ज्योतिस्तद्यदा-

त्मविदो विदुः

मुण्ड. २।२।९

तच्छियो(तच्छिरो)ऽश्रयत्, यच्छिरो-

ऽभवत्

१ ऐत. १।४।२

तच्छ्रीत्युपासीत्, तद्यश इत्युपासीत्

कौ. व. २।६

तच्छ्रेयो रूपमस्यसृजत्

बृह. १।४।११

तच्छ्रोत्रेणाजिघृक्षत् । तन्नाशको-

च्छ्रोत्रेण ग्रहीतुम्

२ ऐत. ३।६

तज्जपालभते पुण्यं नरोरुद्राक्षधारणात्

रु. जा. ६

तज्जापकानां वाक्सिद्धिः श्रीसिद्धिः... हयग्री. ६

तज्ज्ञाः कर्मफलेनान्तस्तथा नायाति

रत्नम्

अ. पू. ५।९८

तज्ज्ञानप्रवाहाधिरूढेन ज्ञेयम्

मं. ब्रा. २।१

तज्ज्ञानं विद्धि राजसम्

भ. गी. १८।२०

तज्ज्ञानं विद्धि सात्त्विकम् ।

भ. गी. १८।२१

तज्ज्ञानेन संसारनिवृत्तिः

मं. ब्रा. १।४

तज्ज्ञानेन हि विजानीहि, य एको

देव आत्मशक्तिप्रधानः सर्वज्ञः

सर्वेश्वरो भूतान्तरात्मा..

शाण्डि. २।४

(उत) तटस्थो द्रष्टा तटस्थो न द्रष्टा

द्रष्टृत्वाच्च द्रष्टैव

ना. प. ६।६

*'उच्छाब्दं' इति पाठान्तरं, तदेव साध्विति भाति, तृतीय-
चरणे तथैवोक्तत्वात्, उकारवाक्येषु तथोल्लेखाच्च । [पृ. १८५. ३०]

तडित्सु शरदभ्रेषु गन्धर्वनगरेषु

च । स्थैर्यं येन विनिर्णीतं स

विश्वसतु विग्रहे

महो. ३।३२

तण्डुलस्य यथा चर्म यथा ताम्रस्य

कालिमा । नश्यति क्रियया विप्र

पुरुषस्य तथा मलम् ।

महो. ५।१८५

तत्त उपनिषदः श्रुतय आविर्बभूवुः

गोपीचं. २७

तत् उपरि पूर्णचन्द्रमण्डलम्

मं. ब्रा. २।३

तत् उपस्थगुदयोन्ध्येतन्मूत्रपुरीषं

कस्मादाहारापानसिक्तत्वाद-

नुपचति

निरुक्तो. २।१

तत् उ ह बालाकिः समित्पाणिः

प्रतिचक्रमे उपायानीति

कौ. उ. ४।१८

तत् उ हैनं यष्टया त्रिचिक्षेप

स तत् एव समुत्तस्थौ

कौ. उ. ४।१८

(अथ) तत् ऊर्ध्वं उदेत्य नैवोदेता

नास्तमेतैकल एव मध्ये स्थाता

छांदो. ३।११।१

तत् एकशफमजायत

(उद्धैव) तत् एत्यगदो हैव भवति

बृह. १।४।४

तत् एव उदेत्य नैवोदेता (मा. पा.)

तत् एव च विस्तारं

छांदो. ३।१६।६

तत् एव पवमानपावकशुचय

आविष्कृतमेतेनास्य यज्ञम्

छांदो. ३।११।१

तत् एव सत्यामात्मानं कुरुते

स सत्याभिसन्धः

मैत्रा. ६।३४

तत् एवानृतमात्मानं कुरुते सोऽनृता-

भिसन्धोऽनृतेनात्मानमन्तर्धाय

छान्दो. ६।१६।२

परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति

तत् एवास्य भयं वीयाय,

छांदो. ६।१६।१

कस्मादभेज्यत्

बृह. १।४।२

तत् ओङ्कारमपश्यत्ततो व्याहृती-

स्ततो गायत्री, गायत्र्या वेदा-

स्तैरिदमसृजत्

गोपीचं. २७

तत् ओषधयोऽन्नं च ततः

पिण्डाश्चतुर्विधाः

त्रि. ब्रा. २।५

तत् एतन्नामधेयं लेभे (वसिष्ठ इति)

तत्तश्चतुर्जालं ब्रह्मकोशं प्रणुनेत्..

१ ऐत. २।४।१

तत्तश्चतुर्जालं ब्रह्मकोशं भिन्ददतः

परमाकाशम्

मैत्रा. ६।२८

मैत्रा. ६।३८

ततश्च दशमे मासि प्रजायते ।
 जातश्च वायुना स्पृष्टो न
 स्मरति जन्ममरणम् (गर्भः) निरुक्तो. १।८
 ततश्च महदाद्या ब्रह्मणो महामाया-
 सम्मीलनात् पञ्चभूतेषु गन्ध-
 वती पृथिव्यासीन् गोपीचं. ८
 ततश्चन्द्रः प्रजापतिश्चक्रौ, ततो
 माया (भवति) कामराज. १
 ततश्च हृद्देशे महान्तं पुरुषं गजवक्त्रं
 .. श्रीहृत्कं.. दृष्ट्वा स्तुवन्ति स्म ग. शो. ४।७
 ततश्चाग्ने कोटिसूर्यप्रकाशमानन्द-
 रूपं गजवक्त्रं विलोकयति ग. शो. ३।६
 ततश्चात्मानमिति मन्यते स्म । न
 चैवमतः परं किञ्चित् ग. शो. ३।६
 ततश्चाधः प्रदेशे दश दिक्षु भ्रमन्तो
 न कञ्चित् पश्यन्ति स्म ग. शो. ४।६
 ततश्चाप्रमादेन निवसेत् ... काश्यां
 लिङ्गरूपिण्याम् भस्मजा. २।१६
 ततश्चाहङ्कारादिपञ्चतन्मात्रा जायन्ते ग. शो. २।५
 ततश्चाहृतं वासः परिधत्ते
 पाप्मनोपहृत्यै भस्मजा. २।२
 ततश्चाकृदशाहेन लयस्थस्य लयो-
 दयात् । मनसा सहितः सोऽपि
 गंतुमिच्छति दूरतः अमन. १।६१
 ततश्चोमिति ध्वनिरभूत्स गजाकारः ग. शो. ४।६
 ततस्ततो नियम्यैतत् भ. गी. ६।२६
 ततस्तद्वृत्तिनैश्चल्यं कुम्भकः प्राणसं-
 यमः... प्रत्याहारः स विज्ञेयः... ते. वि. १।३३
 ततस्तस्मान्निर्विशेषमतिनिर्मलं भवति त्रि. म. ना. ४।१
 ततस्तादृग्गुणगतं मनो भावयति
 क्षणात् । गन्धतन्मात्रमेतस्मात्.. महो. ५।१५१
 ततस्तु तं पश्यते निष्कलं ध्याय-
 मानः (आत्मानं) मुण्ड. ३।१।८
 ततस्तुतांपश्यति निष्कलां च (ज्ञानेन) गुह्यका. ३७
 ततस्तु सम्बभूवासौ यद्विरामप्य-
 गोचरः । यच्छून्यवादिनां शून्यं.. अ. पू. ३।१९
 ततस्तेजोहिरण्यमण्डलम् । तत्र ब्रह्मा
 चतुर्मुखोऽजायत महो. १।४

ततस्तेमुक्तामामनुविशन्ति विज्ञान-
 मयेनाङ्गेन, न पुनरावर्तन्ते भस्मजा. २।१५
 ततस्त्रयोदशाहेन लयेनापि.. सिद्धि
 लभते चिन्तनादपि अमन. १।६३
 ततः कनीयसा एव देवा ज्ञायसा अमुराः बृह. १।३।१
 ततः करामेणाहङ्कारं स्पृष्टवान् (गणेशः) ग. शो. ४।३
 ततः कण्ठान्तरे योगी समूहनाडि-
 सञ्चयम् क्षुरिको. १५
 ततः कालवशादेव ह्यात्मज्ञानविवेकतः ।
 योगाभ्यासं स्थितश्चरन्... त्रि. ब्रा. २।१८
 ततः कालवशादेव प्रारब्धेतु क्षयंगते ।
 ब्रह्मप्रणवसन्धानं नादो ज्योतिर्मयः
 शिवः । स्वयमाविर्भवेदात्मा.. ना. वि. २९
 ततः कालवशादेव प्रारब्धेतु क्षयंगते ।
 वैदेही मामकीं मुक्तिं यान्ति... मुक्तिको. १।४
 ततः कुरु यतात्मवान् भ. गी. १२।११
 ततः कूर्चं व्योम षष्ठस्वरविन्दु-
 मेलनरूपम् तारोप. ३
 ततः कृशवपुः प्रसन्नवदनो.. निर्मुक्त-
 रोगजालो जितविन्दुः पटुभि-
 र्भवति शां. डि. १।७।१४
 ततः क्षत्रं बलमोजश्च जातम् चिन्त्यु. ११।९
 ततः पक्कं कषायेण नूनं विज्ञातवस्तुना ।
 शुभोऽप्यसौ त्वया त्याज्यो
 वासनौघो निराधिना मुक्तिको. २।३१
 ततः पतिश्च पत्नी चाभवता
 तस्मादिदमर्थं बृगुलमिव.. बृह. १।४।३
 ततः पदं तत्परिमार्गितव्यम् भ. गी. १५।४
 ततः पद्मासनं बद्धा समग्रीवोदरः
 सुधीः ।... प्राणं घ्राणेन रेचयेत् यो. कुं. १।३२
 ततः परतरं शुद्धं व्यापकं निर्मलं
 शिवम् । सदोदितं परं ब्रह्म.. ना. वि. १७
 ततः परमेष्ठी व्यजायत, सोऽभि-
 जिज्ञासत किमेकुलं किमेकृत्यमिति अव्यक्तो. १
 ततः परं ब्रह्म परं बृहन्तं यथा
 निकायं सर्वभूतेषु गूढम् ।
 .. ईशं तं ज्ञात्वाऽमृता भवन्ति श्रेता. ३।७

ततः परिचयावस्था जायते-
 अभ्यासयोगतः १यो. त. ८१
 ततः पवित्रं परमेश्वराख्यमद्वैत-
 रूपं... (आत्मरूपं दृश्यते) पैङ्गलो. ४।११
 ततः पीयूषमिव विषं जीर्यते शांडि. १।७।४३
 ततः पुण्यवशात्सिद्धो गुरुणा यो.शि. १।१४२
 सहसङ्गतः ।..सत्वरं फलमश्नुते यो.शि. ५।४३
 ततः पूर्वापरे व्योम्नि...नारायण-
 मनुष्यायेत्सन्नन्तममृतं सदा यो.शि. ५।४३
 ततः पृथ्व्यमेजोवाग्नाकाशानि ग. शो. २।५
 पञ्चमहद्भूतानि जायन्ते कलिसं.
 ततः प्रकाशते परं ब्रह्म मेधापायै- ग.शो. २।५
 ऽशुमानिव कलिसं.
 ततः प्रकृतिमहत्तत्त्वानि जायन्ते ग.शो. २।५
 ततः प्रक्षाल्य (हस्तौ) तद्भस्मापः भस्मजा. १।५
 पुनर्त्त्विति पिवेत् भस्मजा. १।५
 ततः प्रजाः प्रजायन्ते य एवं वेद.. प्रत्यग्योतिष्यात्मन्येव रन्ताऽरम् अव्यक्तो. ७
 ततः प्रणतोमायानुकूलेन हृदामह्यमष्टा-
 दशार्णस्वरूपं सृष्टये दत्त्वाऽन्तर्हितः गो. पू. ३।८
 ततः प्रद्युम्नसंज्ञं मन आसीत् । तस्मा-
 दहङ्कारनामाऽनिरुद्धः सङ्कर्षणो. १
 ततः प्रवर्तते वाणी स्वच्छया ललिता-
 क्षरा । गद्यपद्यात्मकैः शब्दैः... सारस्व. ३३
 ततः प्रवेशयामास जनकः शुक्रमङ्गणे ।
 तत्राहानि सप्तैव तथैवावसदुन्मनाः महो. २।२३
 ततः प्रवेशयामास जनकोऽन्तःपुराजिरे ।
 राजा न दृश्यते तावत्.. महो. २।२४
 ततः प्रव्रज्य शुद्धात्मा सञ्चरेद्यत्रकुत्र-
 चित् ।..सम्पश्यन् हि जनार्दनम् ना.प. ५।४८
 ततः प्रव्रज्याज्यं धृतिदण्डं धनु-
 र्गृहीत्वाऽनभिमानमयेन चैवेषुणा.. मैत्रा. ६।२८
 ततः प्राणमयो ह्यात्मा विभिन्न-
 श्रान्तरः स्थितः । ततो विज्ञान
 आत्मातु..आनन्दमय आत्मा
 तु ततोऽन्यः कठरु. २१
 ततः प्राणोऽजायत स इन्द्रः बृह. १।५।१२
 ततः शङ्खाश्च मेर्यश्च भ. गी. १।१३
 ततः शरीरे लघुदीप्तिवह्निवृद्धिनादाभि-
 व्यक्तिर्भवति शांडि. १।५।२

ततः शुद्धश्चिदेवाहं व्योमवाञ्छि-
 पाधिकः । जीवेश्वरादिरूपेण.. वराहो. २।५३
 ततः शुद्धः सत्त्वान्तरस्थमचलममृत-
 मच्युतं ध्रुवं विष्णुसंज्ञितं मैत्रा. ६।३८
 स्वमहिम्नि तिष्ठमानं पश्यति त्रि.म.ना. ५।५
 ततः शुभाशुभकर्माणि सर्वाणि
 सवासनानि नश्यन्ति त्रि.म.ना. ५।५
 ततः शष्कवृक्षवन्मूर्च्छानिद्रामय-
 निश्वासाच्छ्वासाभावान्नष्टद्वन्द्वः
 ..मनः प्रचारशून्यं परमात्मनि
 लीनं भवति मं.त्रा. ३।२
 ततः शून्यं च द्वौ दिवाकरहरौ तदनु
 गोत्रभृन्माया... कामरा. १
 ततः श्वेतैर्हयैर्युक्ते भ.गी. १।१४
 ततः सदाचारप्रवृत्तिर्जायते, सदा-
 चारादखिलदुरितश्रयो भवति त्रि.म.ना. ५।४
 ततः सद्गुरुकटाक्षमंतःकरणमाकाङ्क्षति त्रि.म.ना. ५।४
 ततः संध्यां सकुशोऽहररूपासीत भस्मजा. २।३
 ततः सर्गेषु लोकेषु शरीरत्वाय कल्पते कठो. ६।४
 ततः सर्वं ततः सर्वं ततः सर्वं जगत्.. ग.शो. २।५
 ततः सविलासमूलविद्यासर्वकार्यो-
 पाधिसमन्विता..अव्यक्तविशति त्रि.म.ना. ३।७
 ततः स विस्मयाविष्टः भ.गी. १।११४
 ततः संवत्सरस्यान्ते ज्ञानयोगमनु-
 त्तमम् । आश्रमत्रयमुत्सृज्य प्राप्तश्च
 परमाश्रमम् ना.प. ६।३४
 ततः साधननिर्मुक्तः सिद्धो भवात्
 योगिराद् । तत्त्वं रूपं भवेत्तस्य
 विषयो मनसो गिराम् ते.त्रि. १।३९
 ततः सावरणं ब्रह्माण्डं विनाशमेति त्रि.म.ना. ३।५
 ततः सुदुर्निरीक्षोऽभवत् (इन्द्रः)
 तस्मै विद्यामानुष्टुभी प्रादात्
 प्रजापतिः अव्यक्तो. ८
 ततः स्तिमितगम्भीरं न तेजो न तम-
 स्ततम् । अनाख्यमनभिव्यक्तं
 सत्किञ्चिदवशिष्यते महो. २।६५
 ततः स्थावरजङ्गमात्मकं जगत्प्रविष्यति मुद्रलो. २।५
 ततः स्वकार्यान्सर्वप्राणिजीवान्सृष्ट्वा
 पश्चाद्याः प्रादुर्भवन्ति मुद्रलो. २।५

ततः स्वधर्मं कीर्तिं च भ. गी. २।३३
 ततः स्वभवनं यान्ति शापं दत्त्वा
 सुदारुणम् (पितरः आद्याकर्तारं) इतिहा. ९३
 ततः स्वमनसः स्थैर्यं मनसा विगतैःसा।
 अहो नु चञ्चलमिदं प्रत्याहृत-
 मपि स्फुटम् अ. पू. ३।५
 ततो ब्रह्मधने नित्ये सम्भवन्ति न
 कल्पिताः । न शोकोऽस्ति न
 मोहोऽस्ति..न जरास्ति न जन्मवा महो. ६।१३
 ततो गावोऽजायन्त, वडवेतराऽभवत् बृह. १।४।४
 ततोऽङ्गसंविदं स्वच्छां प्रतिभासमु-
 पागताम् । सद्योजातशिशुज्ञानं
 प्राप्तवान्मुनिपुङ्गवः अ. पू. ३।१५
 ततो जलाद्भयं नास्ति जले मृत्युर्न
 विद्यते १ यो. त. ९०
 ततो जालन्धरो बन्धः कर्मदुःखो-
 घनाशनः ध्या. वि. ७८
 ततोऽजावयोऽजायन्त, एवमेव यदिदं
 किञ्च मिथुनमापिपीलिकाभ्य-
 स्तत्सर्वमसृजत बृह. १।४।४
 ततो दक्षिणहस्तस्य अङ्गुष्ठेनैव पिङ्ग-
 लाम् । निरुध्य पूरयेद्वायुमिदयातु
 शनैः शनैः १ यो. त. ३६
 ततो दुःखतरं नु किम् भ. गी. २।३६
 ततो दृढतरशुद्धसात्त्विकवासनया
 भक्त्यतिशयो भवति त्रि. म. ना. ५।५
 ततो दृढतरा वैष्णवी भक्तिर्जायते त्रि. म. ना. ५।४
 ततो दृढशरीरः स्यान्मृत्युस्तस्य
 न विद्यते । ब्रह्मणः प्रलयेनापि
 न सीदति महामतिः १ यो. त. १०३
 ततो देवः प्रीतो भवति स्वात्मानं
 दर्शयति [च. पू. ४।३६+ रामो. ४।४८
 ततो देवा अभवन् परासुरा.. बृह. १।३।७
 ततो देवास्तमाधिपत्यायानुमेनिरे
 ततो देवी स्वात्मानं दर्शयति आव्यक्तो. ८
 ततोऽधिकतराभ्यासाद्भूमित्यागश्च
 जायते । पद्मासनस्थ एवासौ
 भूमिमुत्सृज्य वर्तते १ यो. त. ५४

ततोऽधिकतराभ्यासाद्बलमुत्पद्यते
 बहु । येन भूचरसिद्धिः स्याद्भूच-
 राणां जये क्षमः १ यो. त. ५८
 ततोऽधिकतराभ्यासाद्दुर्गुरी स्वेन
 जायते । यथा च दुरो भाव
 उत्पुत्योत्पुत्य गच्छति १ यो. त. ५३
 ततो न जपो न माला नासनं न
 ध्यानावाहनादि ग. शो. ता. ५।६
 ततो नवरत्नप्रभामण्डलम् मं. ब्रा. २।३
 ततो निधनपतयेत्रयोविंशज्जुहोति च बृ. जा. ३।१४
 ततो निधनसामान्यादन्तःसामि-
 कानि निधनानि... संहितो. ३।१
 ततो निरात्मकत्वमेति, निरात्मक-
 त्वाच्च सुखदुःखभागभवति मैत्रा. ६।२१
 ततो नैकश्चन वेदेति । कतमे त
 इति ह प्रतीकान्युदाजहार बृह. ६।२।३
 ततोऽन्नमभिजायते । अन्नात्प्राणो मनः
 सत्यं लोकाः कर्मसु चासृतम् मुण्ड. १।१।८
 ततोऽन्यद्विभक्तं यच्छृणुयाम् बृह. ४।३।२७
 ततोऽन्यद्विभक्तं यज्जिघ्रेत् बृह. ४।३।२४
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्रसयेत् बृह. ४।३।२५
 ततोऽन्यद्विभक्तं यत्पश्येत् बृह. ४।३।२३
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्वदेत् बृह. ४।३।२६
 ततोऽन्यद्विभक्तं यद्विजानीयात् बृह. ४।३।३०
 ततोऽन्यद्विभक्तं यत्स्पृशेत् बृह. ४।३।२९
 ततोऽन्यद्विभक्तं यन्मन्वीत बृह. ४।३।२८
 ततोऽन्यद्विभक्तं यन्मन्वीत (विज्ञानात्मा) कठरु. २१
 ततोऽपश्यज्ज्योतिर्मयं श्रिया-
 ऽऽलिङ्गितं सुपर्णस्थं..
 मृगमुखं नरवपुषं.. अव्यक्तो. ३
 ततोऽपिधारणाद्वायोः क्रमेणैव शनैः
 शनैः । कम्पो भवति देहस्य.. १ यो. त. ५२
 ततो ब्रह्मोपदिष्टं वै सच्चिदानन्द-
 लक्षणम् । जीवन्मुक्तः सदा
 ध्यायन्नित्यत्वं विहरिष्यसि शु. र. ३।१७
 ततो ब्राह्मणः संयोगं संयुज्ये, तमा-
 दित्यात्पुरुषो भास्करवर्णो निष्काम्य
 स एतं ग्राहयाश्चकार इतिहा. १

ततो भवति भारत भ. गी. १४।३
 ततो भवेद्धठावस्था पवनभायास-
 तत्परा । प्राणोऽपानो मनो बुद्धि-
 जीवात्मपरमात्मनोः १ यो. त. ६५
 ततो भूय इव ते तमो य उ विद्यायां
 रताः । [ईशा. ९ + बृह. ४।४।१०
 ततोभूय इवते तमोयउसंभृत्या रताः ईशा. १२
 ततोऽभ्यासपाटवात् सहस्रशः सदा-
 ऽमृतधारा वर्षति पैङ्गलो. ३।३
 ततो मदपितकर्मणां मदाविष्टचेतसां
 मदूषता भवति भस्मजा. २।१५
 ततो मध्याह्नार्कमण्डलम् (दृश्यते) मं. ब्रा. २।३
 ततो मनुष्या अजायन्त बृह. १।४।३
 ततो मया नचिकेतश्चितोऽग्रिनर-
 नित्यैर्द्रव्यैः प्राप्तवानस्मि नित्यम् कठो. २।१०
 ततो (अविद्याशबलब्रह्मतः) महत्,
 महतोऽङ्कारः, अहङ्कारात्पञ्च-
 तन्मात्राणि त्रि.म.ना. २।५
 ततो मात्रा-श्रुतिर्ज्ञेया
 निमिषोन्मेष एव च योगो. ३५
 ततोऽमृतत्वमश्रुते गोपीचं. ८
 ततो मां तत्त्वतो ज्ञात्वा भ. गी. १८।२५
 ततो मे श्रियमावह लोमशां
 पशुभिः सह स्वाहा तैत्ति. १।४।१
 ततो यदुत्तरतरं तदरूपमनामयम् ।
 य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्त्यथेतरे
 दुःखमेवापियन्ति श्वेता. ३।१०
 ततो याति परां गतिम् भ. गी. ६।४५
 [+१३।२९+१६।२२
 ततो यान्त्यधमां गतिम् भ. गी. १६।२०
 ततो युञ्जीव मेधावी..मनः पूर्वं योगो. २।१६
 मनः सर्वे मनस्वस्माज्ज लङ्घयेत् भ. गी. २।३८
 ततो युद्धाय युज्यस्व
 ततो योगवित्तपाः समाधिं पैङ्गलो. ३।३
 धर्ममेवं प्राहुः
 ततो योषामो जायन्ते, लोकान्प्रत्यु-
 त्थायिनस्त एवमेवानु परिवर्तन्ते बृह. ६।२।१६
 ततो योऽस्य भर्गाख्यस्तं
 सञ्चिन्तयामि... कौ. उ. ६।७

ततो रक्तोत्पलाभासं पुन्र्वायतनं
 महत् । तत्र सञ्चारयेत्प्राणा-
 नूर्णनाभीव तन्तुना शुनिको. १०
 ततो रहस्युपाविष्टः प्रणवं प्रुत-
 मात्रया ।... जपेत्पुनर्वर्जिता-
 नां तु पापानां नाशहेतवे १ यो. त. ६३
 ततो रात्रिरजायत (रात्र्यजायत) महाना. ६।१
 [क्र.अ. ८।८।४८=मं. १०।१९०।१
 [+ तै. आ. १०।१।१३
 ततो वक्ष्यामि ते हितम् भ. गी. १८।६४
 ततो वह्निशिखामण्डलं क्रमाद्दृश्यते मं. ब्रा. २।३
 ततो वायुस्थैर्यम् । तन्निहानि-
 आदौ तारवद्दृश्यते, ततो वज्र-
 दर्पणम्.. मं. ब्रा. २।३
 ततो विज्ञान आत्मा तु ततोऽन्यश्चा-
 न्तरः स्वतः । आनन्दमय आत्मा तु
 ततोऽन्यश्चान्तरः स्थितः कठरु. २१
 ततो विलीनपाशोऽसौ विमलः कमला-
 प्रभुः । तेनैव ब्रह्मभावेन ना. वि. २०
 परमानन्दमश्रुते
 ततो विशुद्धं विमलं विशोकमशं-
 लोभादिनिरस्तसङ्गम् । यत्त-
 त्पदं.. तदेव स वासुदेवो.. गो.पू. ४।३
 ततो विष्वङ् (श्व९) व्यक्रामत् त्रि.म.ना. ४।४
 [पु.सू. क्र.अ. ८।४।१७= मं. १०।९००।४
 [वा.सं. ३।१।४ + चित्यु. १२।२
 ततो वै खलु दुर्निष्पतनं यो यो
 ह्यज्ञमत्ति यो रेतः सिञ्चति
 तज्ज्य एव भवति (मा.पा.) छां.उ. ५।१०।६
 ततो वै गृहीतायां शक्त्यां ब्रह्मणः
 सृष्टिरजायत ग.शो. ३।११
 ततो वै ध्यानस्थिता अभू-
 वन् (देवाः) ग.शो. ४।६
 ततो वै परस्परमसहमानाश्चोर्ध्वं
 जग्मुः (देवत्रयम्) ग.शो. ४।६
 ततो वै भूतेभ्यश्चतुर्दश लोका
 जायेरन् ग.शो. ४।५
 ततो वैराग्यमुदेति (भक्त्या) त्रि.म.ना. ५।४
 ततो वै सत्त्वं (विष्णुः) तामा-
 दाय जगत्पाति इम ग.शो. ३।१२

ततो वै सद्जायत	तैत्ति. २।७	तत्कर्मणा करोति [बृहज्जा. १।१+ वृ.पू. १।१
ततो वै सृष्टिमचीकरत् (ब्रह्मा)	ग.शो. ३।६	तत्कारणशरीरम् (आनन्दमयकोशः) पैङ्गलो. २।५
ततो वै सोऽहमभूत् । नैकाकिता-		तत्कारणं साङ्ख्ययोगाविगम्यं ज्ञात्वा
त्युक्तेति गुणान् निर्ममे	ग.शो. ३।४	देवं (देवी) मुच्यते सर्वपाशैः श्वेता. ६।१३
ततो व्यैच्छत् व्येवास्मा उच्छति	अव्यक्तो. ६	[गुह्यका. ७१+
ततोऽश्वः समभवत्, यदश्वत्तन्मेध्यम-		भवसं. २।४८
भूत्, तदेवाश्वमेघस्याश्वमेघत्वम् बृह. १।२।७		तत्किं कर्मणि घोरे मां
ततोऽसंसक्तिनामिका (ज्ञानभूमिः)	महो. ९।२५	तत्कुरुष्व मदर्पणम्
ततोऽसौ सन्नियोगेन निरालम्बो		तत्केन कमभिवदेत्, तत्केन कं
भवेद्यदि । तदा समरसीभूतः		मन्वीत, तत्केन कं विजानीयात्
परमानन्द एव सः	अमन. २।९५	येनेदं सर्वं विजानाति, तं
ततो ह बालिशो ऊचुरवात्त वा		केन विजानीयाद्विज्ञातारम्.. बृह. २।४।१४
संवत्सरमिमे ब्राह्मणाः	छाग. ५।१	तत्केन कं जिघ्रेत्.. तत्कं विजानी-
ततो ह वै तद्रेतस्तदिमाः प्रजाः प्रजायन्ते	प्रभो. १।१४	यात्, येनेदं सर्वं विजानाति, तं
ततो ह वै ते देवा रुद्रमपृच्छन्,		केन विजानीयाद्विज्ञातारम्.. बृह. २।४।१४
ते देवा रुद्रमपश्यन्	अ.शिरः. ११	तत्केन कं पश्येत्तत्केन कं
ततो ह वै विदाश्चकार ब्रह्मेति (मा.पा.) केनो. ४।१		जिघ्रेत्तत्केन कं रसयेत्... बृह. ४।५।१५
ततोऽहं नामाऽभवत् तस्मादप्येतर्ह्या-		तत्केन कं मन्वीत बृह. २।४।१४
मन्त्रितोऽहमयमित्युक्त्वाऽथा-		तत्केन कं विजानीयात्, येनेदं
न्यन्नाम प्रब्रते	बृह. १।४।१	सर्वं विजानाति तं केन
ततो हामुराः पुनरेवोदयन्ति, ते ह		विजानीयाद्विज्ञातारम्.. बृह. ४।५।१५
माध्यन्दिनस्यैव सवनस्य		तत्केन कं स्पृशेत्तत्केन कं विजानी-
पंचमानेषु यज्ञवास्त्वभवन्	शौनको. ३।१	यात्... बृह. ४।५।१५
ततो हामुराः पराभवन् [शौनको. २।४+ ३।४		तत्कैवल्यपदं विदुः अ. पू. ५।१५
ततो हिरण्यगर्भोऽजायत, तस्माद्दश		तत्तत्कार्यकारणभेदरूपेणांशतत्त्व-
प्रजापतयो मरीच्यादयः..अजायन्त सङ्कर्षणो. १		वाचक-वाच्य-स्थानभेद-विषय-
ततो हृदयस्थिताः कामाः सर्वे विन-		देवताकोशभेद-विभागा भवन्ति त्रि. ब्रा. १।२
श्यन्ति तस्माद्हृदयपुण्डरीक-		तत्त्वामये त्वामहमप्रमेयम् अ. गी. १।१।४२
कर्णिकायां परमात्मा विर्भावोभवति त्रि. म. ना. ५।४		तत्क्षेत्रं यच्च यादृक् च अ. गी. १।३।४
ततो हेंद्रोऽपश्यत्, स ह गायत्रीमेव		तत्तज्जन्तुष्वनौ चित्तसंयमात्सर्व-
प्रतिसन्निवेश	शौनको. १।२	जन्तुरुतज्ञानं भवति शाण्डि. १।७।५२
ततो ह वै विदाश्चकार ब्रह्मेति (इन्द्रः) केनो. ४।१		तत्तदेवावगच्छ त्वम् अ. गी. १।०।४१
तत्कथमिति अज्ञानप्राबल्यात् त्रि. म. ना. ५।३		तत्तदेवेतरो जनः अ. गी. ३।२।१
तत्कर्म कृत्वा विनिवर्त्य भूय-		तत्तत्पदविरक्तस्य....आनन्दः
स्तत्त्वस्य तत्त्वेन समेत्य योगम् ।		स्वयं भाति कठ. कं. ३३
एकेन द्वाभ्यां त्रिभिरष्टभिर्वा..		तत्तत्प्राधान्येन तत्तद्व्यपदेशः,
आत्मगुणैश्चसूक्ष्मैः । आरम्यकर्माणि श्वेता. ६।३		वस्तुतत्त्वभेद एव त्रि. म. ना. १।४
		तत्तत्प्राप्य शुभाशुभम् अ. गी. २।५७

तत्तत्स्थाने (चित्तस्य) संयमा-

तत्तत्सिद्धयो भवन्ति

शांडि. १।७।५२

तत्तद्वरश्च (तद्वरश्च) वै ण्यश्चार्णवौ

ब्रह्मलोके तृतीयस्यामितो दिवि

तदैरं मदीयं सरस्तदश्चस्थः

छां. उ. ८।५।३

तत्तदेवताग्रहान्वितैः श्रोत्रादि-

ज्ञानेन्द्रियैः जाग्रदवस्था भवति

पैङ्गलो. २।७

तत्तद्ब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः शुद्ध-

मानसः प्राणसन्धारणार्थं भैक्ष्य-

माचरन् स परमहंसो नाम

जावा. ६

तत्तद्रूपमनुप्राप्य

....

तत्तद्वृत्तिव्यापारभेदेन पृथगाचारभेदः

ना.प. ५।१२

तत्तमः खल्वीरितं तमसः संप्राप्तवति

मैत्रा. ५।५

तत्तस्माद्यज्ञोपवीत्येवाधीयीत,

याजयेद्यजेत वा

सहैव. १

तत्तस्यैतत्ते यदसावादित्य ओमित्ये-

तदक्षरस्य चैतत्तस्मादोमित्यने-

नैतदुपासीत

मैत्रा. ५।४

तत्तामसमुदाहृतम्

भ.गी. १।७।१९,

[२२+

१।८।२२, ३९

तत्तारकं द्विविधं-पूर्वार्धितारकमुत्तरा-

र्धममनस्कं चेति

अद्वयता. ४

तत्तारकं द्विविधं मूर्तिवारकममूर्ति-

वारकं चेति

अद्वयता. ५

तत्तुर्यातीतचिन्मात्रं स्वमात्रं

चिन्तयेऽन्वहम्

तुरीया. शीर्षकं

तत्तृप्यति तस्यानुवृत्तिं तृप्यति प्रजया

पशुभिरन्नाद्येन तेजसा ब्रह्म-

वर्चसेनेति (मा.पा.)

छां. उ. ५।२०।२

तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि

भ.गी. ४।१६

तत्तेज आत्मचैतन्यरूपं बलमवष्टभ्य

गुणैरैक्यं सम्पाद्य.. चिन्तयन्

प्रसेत्

नृसिंहो. ३।४

तत्तेज आचष्ट उदन्येति तत्रैत-

देव शुद्धमुत्पतितं सोम्य

विजानीहि

छान्दो. ६।८।५

तत्तेज ऐक्षत बहु स्यां प्रजायेयेति

छान्दो. ६।२।३

तत्तेजो विद्धि मामकम्

भ.गी. १।५।१२

तत्तेजोऽसृजत, तत्तेज ऐक्षत बहुस्यां..

छान्दो. ६।२।३

२७

तत्ते पदं संग्रहेण प्रवक्ष्ये

भ. गी. ८।११

तत्ते पदं संग्रहेण ब्रवीम्योमित्येतत्

कठो. २।१५

तत्तयोदशं प्राणं मनो विज्ञानमिति

विज्ञाय तं तपसा द्वादश द्वाद-

शानंद इति सैषा दशात्रं न निधात्

तैत्ति. ३।११

तत्तैपदं ब्रह्मतत्त्वं स्वमात्रमवशिष्यते

यो. शि. शीर्ष.

तत्त्वप्रामोपायसिद्धं परतत्त्वस्वरूपकम् ।

शारीरोपनिषद्वेद्यं श्रीरामं ब्रह्ममेततिः शारी. शीर्ष.

तत्त्वचाऽजिघृक्षत्, तन्नाशकोत्त्वचा

प्रहीतुम्, स यद्वैनं तत्त्वचाऽग्रहीषत् २ ऐत. ३।७

तत्त्वज्ञानं गुहायां निविष्टमज्ञानिकृतं

मार्गं सुप्तु वदन्ति

स्वसंवे. ३

तत्त्वज्ञानं मनोनाशो वासनाक्षय

एव च । मिथः कारणतां गत्वा

अ.पू. ४।८१

तत्त्वज्ञानार्थदर्शनम्

भ.गी. १।३।१२

तत्त्वज्ञानोदयादूर्ध्वं प्रारब्धं नैव विद्यते

ना. वि. २२

तत्त्वतश्च शिवः साक्षाद्विज्जीवश्च

स्वतः सदा । चिच्छिदाकारतो

भिन्ना न भिन्ना चित्त्वहानितः

रुद्रह. ४४

तत्त्वतस्त्वेक एव सत्त्यासः, अज्ञानेना-

शक्तिवशात् कर्मलोपश्च..

चातुर्विध्यमुपागतः

ना.प. ५।२

तत्त्वतो जायते यस्य जातं तस्य

हि जायते

अद्वैत. २७

तत्त्वतो भिद्यमाने हि मर्त्यतामनृतं

ब्रजेत्

अद्वैत. १९

तत्त्वदृष्ट्या तु नास्त्येव तत्त्वमेवास्ति

केवलम् । व्यावहारिकदृष्टिस्तु

पा. ब्र. २४

तत्त्वप्रदीपप्रकाशं स्वात्मानं पश्यन्

योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति

वासुदे. ५

तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः शुद्ध-

मानसः प्राणसन्धारणार्थं विमुक्तो

भैक्षमाचरन् सत्त्यासेन देहत्यागं

करोति स परमहंसो नाम

याज्ञव. ३

तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक् सम्पन्नः...

याचिताहारमाहरन् समो भूत्वा

निर्ममः.. सत्त्यासेनैव देहत्यागं

करोति स कृतकृत्यो भवति

ना.प. ३।८०

तत्त्वत्रयस्य विज्ञानं... स्वधर्माचरणं
..मन्त्रार्थचिन्तनं श्रवणं कीर्तनम् ।

एते ते कथिता राजन्पारमैकान्त्य-

सिद्धिदाः

भवसं. ५।१८

तत्त्वमसि श्वेतकेतो [छान्दो. ६।८।७+ ६।९।४

—६।१४।३+शु.र. १।२।३+

पैङ्गलो. ३।१

तत्त्वमसि, अहं ब्रह्मास्मि, सर्वं खल्विदं

ब्रह्म, नेह नानास्ति किञ्चनेत्यादि

महावाक्यार्थानुभवज्ञानाद्ब्रह्म-

वाहमस्मीति...

निरा. ३१

तत्त्वमसि...अहंब्रह्मास्मीत्यनु-

सन्धानं कुर्यात्

पैङ्गलो. ३।१

‘तत्त्वमसि’ इत्यादिवाक्यविचारः

मठाम्ना. ३

तत्त्वमसीत्यभेदवाचकं ये जपन्ति

ते शिवसायुज्यमुक्तिभाजो

भवन्ति

शु.र. ३।५

तत्त्वमसीत्यहं ब्रह्मास्मीति वाक्यार्थ-

विचारः श्रयणं...

पैङ्गलो. ३।२

तत्त्वमसीत्यपदेशेन त्वमेवाहमङ्गमेवं

त्वमिति तारक...कृतार्थो

भवति

मं.त्रा. ३।२

तत्त्वमसीत्येवं सम्भाष्यते । अयमात्मा

ब्रह्मेति वा..

बह्वचो. ४

तत्त्वमस्यादिवाक्यं तु केवलं

भुक्तिं यतः

रामर. ५।१५

तत्त्वमस्यादिवाक्यानिब्रह्मणैकतां जगुः

पैङ्गलो. २।६

तत्त्वमात्मास्थमज्ञात्या मूढः

शास्त्रेषु सुहृति

अमन. २।१८

तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्वं दृष्ट्वा तु

बाह्यतः । तत्त्वमीभूतस्तदा रामस्त-

त्त्वादप्रच्युतो भवेत्

वैतथ्य. ३९

तत्त्वमार्गे यथा दीपो दृश्यते

पुरुषोत्तमः

२ यो.त. २

तत्त्वमिच्छामि वेदितुम्

भ.गी. १।८।१

तत्त्वमितु महाबाहो

भ.गी. ३।१८

तत्त्वस्य तत्त्वेन समेत्य योगम् ।

श्वेता. ६।३

तत्त्वं पूषन्नपावृणु, सत्यधर्माद्यदृष्टये ।

पपभेकपे यम..[ईशा. १५+

वृह. ५।१५।१

तत्त्वं तत्सहजस्वभावममलं तेजो-

ऽमनस्के ध्रुवम्

अमन. २।७६

तत्त्वं नारायणः परः । यच्च किञ्चि-

जगत्सर्वं दृश्यते श्रूयतेऽपि

वा । अंतर्बहिश्च तत्सर्वव्याप्य

नारायणः स्थितः

महाना. ९।४

तत्त्वानीति च तद्विदुः

वैतथ्य. २०

तत्त्वा यामि ब्रह्मणा वन्दमानस्तदा

शास्ते...[वनदु. ४३, ५६, ६८, ७९ क.अ. १।२।३५

[=मं. १।२४।१५+वा.सं. १।८।४९+ तै.आ. २।३।१

[तै.सं. २।१।११।६+

तत्त्वावबोध एवासौ वासनातृण-

पावकः । प्रोक्तः समाधिद्वारेण

न तु तूष्णीमवस्थितिः

महो. ४।१२

तत्त्वाविचारपाशेन बद्धं द्वैतभया-

तुरम् । उज्जीवयन्निजानन्दे

स्वस्वरूपेण संस्थितः

द. मू. २०

तत्त्वमीभूतस्तदा रामस्तत्त्वा-

दप्रच्युतो भवेत्

वैतथ्य. ३९

तत्त्वेनातश्रयन्ति ते

भ. गी. ९।२४

तत्त्वेव भयं विदुषो भवति

तैत्ति. २।७

तत्पतित्वात्पशुपतिः

जावालयु. ३

तत्परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानं (शिव-

साक्षात्करणं)

द.मू. २

तत्परमित्यक्षरं गुह्यम् (ओमित्यक्षरं)

सन्ध्यो. २०

तत्परमित्याह, यमेतेनाप्रवृन्ति

ग.शो. ३।२

तत्परं ज्योतिरोमिति [यो.शि. ६।५६

+यो. चू. ८५

तत्परं नापरं त्यजति । तदैव कपा-

लाष्टकं सन्धाय य एष स्तनद्ववा-

वलम्बते सेन्द्रयोनिः

परब्र. २

तत्परं यच्चित्तं परमात्मानमानन्दयति

परब्र. २

तत्परः परमात्मा च श्रीरामः

पुरुषोत्तमः

तारसा. २।५

तत्परः संयतेन्द्रियः

भ.गी. ४।३९

तत्पारिणममानमभूत् (ब्रह्माण्डं)

ततः परमेष्ठी व्यजायत

अव्यक्तो. १

तत्परिभाषया कामः ककारं व्याप्नोति ।

काम एवेदं तत्तदितिककारोगृह्यते

त्रि.ता. १।५

तत्परेणप्रेरितं विषमत्वं प्रयाति (तमः)

मैत्रा. ५।५

तत्पर्वते कर्मज्ञानमयीभिर्बहु-	
शाला भवन्ति	सीतो. ११
तत्पश्चात्तत्परेणेरितं विषमत्वं प्रयाति	मैत्रा. ५।५
तत्पार्थ्वं (मनसः) संयमानि-	
र्कतिलोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे	चिन्त्यु. १।३१
तत्पुरुषं पुरुषो निवेश्य नास्य	
प्रजा संवत्सरा जायन्ते	महो. १।२
तत्पुरुषाद्वायुः, तस्माच्छान्तिः, तस्याः	
श्वेतवर्णा सुशीला (गौः), तस्याः	
गोमयेन क्षारं जातम्	बृ.जा. १।६
तत्पुरुषाय विद्महे चक्रनुण्डाय	
धीमहि । तन्नो नन्दिः प्रचोदयात्	महाना. ३।४
तत्पुरुषाय विद्महे महादेवाय धीमहि ।	
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् [महाना. ३।२+१०।७	
तत्पुरुषाय विद्महे महासेनाय.. तन्नः	
पण्मुखः प्रचोदयात् [महाना. ३।५+ वनदु. १३३	
तत्पुरुषस्य विद्महे सहस्राक्षस्य महा-	
देवस्य धीमहि । तन्नो रुद्रः	
प्रचोदयात्	महाना. ३।१
तत्पुरुषाय विद्महे सुवर्णपक्षाय.. तन्नो	
गरुडः.. [महाना. ३।६+ वनदु. १३४	
तत्पुरुषाय विद्महे वक्रनुण्डाय धीमहि ।	
तन्नो दन्ती (दन्तिः) प्रचोदयात्	महाना. ३।३+
[वनदु. १३२+ ग.शो. २।१	
तत्पुरुषो नादः, विन्दुरीशानः,	
(ओङ्कारस्य)	ना.पू.ता. १।३
तत्पुरुषोऽमानवः स एनान्ब्रह्म	
गमयति	छान्दो. ५।१०।२
तत्पूजनं (मानसं) मोक्षफलप्रदम्	मं.त्रा. १।४
तत्पृथ्वीमण्डले क्षीणे बलिरायाति	
देहिनाम् । तद्वदापो गणापाये	
हेशाः स्युः पाण्डुराः क्रमात्	वराहो. ५।४
तत्पृष्ठदेशे विदले समन्तान्यस्ता सुधा	
मानवदृष्टयधृष्टया..	१ बिल्वो. ५
तत्प्रज्ञानेनं प्रज्ञाने प्रतिष्ठितं, प्रज्ञा-	
नेत्रो लोकः, प्रज्ञा प्रतिष्ठा,	
प्रज्ञानं ब्रह्म	२ ऐत. ५।३

तत्प्रतिबिम्बितं यत्तत्साक्षि चैतन्य-	
मासीत्	पैङ्गलो. १।२
तत्प्रतिबिम्बितं यत्तदीश्वरचैतन्यमासीत्	पैङ्गलो. १।२
तत्प्रतिबिम्बितं यत्तद्विराट्चैतन्यमासीत्	पैङ्गलो. १।२
तत्प्रतिबिम्बितं यत्तद्विरण्यगर्भचैतन्य-	
मासीत्	पैङ्गलो. १।३
तत्प्रतिष्ठेत्युपासीत	तैत्ति. ३।१०।३
तत्प्रथमावरणे पश्चिमे सम्मुखे स्वर्ण-	
मण्डपे देवकन्या	राधोप. २।१
तत्प्रमार्जनमात्रं तु मोक्षइत्यभिधीयते	अ.पू. ४।५६
तत्प्रसादात्परां शान्तिं	भ.गी. १८।६२
तत्प्राणेनाजिघृक्षत् तन्नाशकनोत्	
प्राणेन ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।४
तत्प्राणेषूत्क्रान्तेषु शरीरं श्रयितुमध्रियत्	बृह. १।२।६
तत्प्राणोऽभिरक्षति शिरोऽन्नमथोमनः	अ.शिरः. ३।१४
तत्प्राप्तिहेतुज्ञानं च कर्म चोक्तं...	भवसं. १।३२
तत्र का परिदेवता	भ. गी. २।२८
तत्फलश्रुतिरिति तस्योर्ध्वं किं वदामेति	बृ. जा. १।४
तत्र को मोहः कः शोकः, एकत्व-	
मनुपश्यतः [ईशा. ७+ ना. प. ९।१२	
तत्र चक्रं द्वादशारं तेषु विष्णवादि-	
मूर्तयः । अहं तत्र स्थितिश्चक्रं	
धामयामि स्वमायया	त्रि.त्रा. ६०
तत्र चत्वारः—अकारश्चायुतावयवा-	
न्वितः, उकारः सहस्रावयवा-	
न्वितः, मकारः शतावयवोपेतो-	
ऽर्धमात्राप्रणवोऽनन्तावयवाकारः	ना.प. ८।३
तत्र चान्द्रमसं ज्योतिः	भ.गी. ८।२५
तत्र तत्र परं ब्रह्म सर्वत्र समवस्थितम्	पैङ्गलो. ४।५२
तत्र तमोनिवृत्तिः (कुण्डलिन्यां	
नाड्यां) तद्दर्शनान् सर्वपाप-	
निवृत्तिः	मं.त्रा. १।२
तत्र (अविद्याण्डे) तत्त्वतो	
गुणातीतशुद्धसत्त्वमयो लीला-	
गृहीतः. मायोपाधिको	
नारायण आसीत्	त्रि.म.ना. २।१
तत्र तं बुद्धिसंयोगं	भ.गी. ६।४३
तत्र ता ऋचस्तदृचां मण्डलं स	
ऋचां लोकः	महाना. १०।१

तत्र तिष्ठेत्प्रतीक्षंस्तदुरोरागमनं क्रमात् ।	शिवो. ७।३५	तत्र पारोक्ष्यशबलः सर्वज्ञत्वादि- लक्षणोमायोपाधिःसच्चिदानन्द-	पैङ्गलो. ३।१
तत्र तेऽपृथग्धर्मिणोऽपृथग्विवेक्याः	मैत्रा. ६।२२	लक्षणो जगद्योनिः	
तत्र त्रयीमयं शास्त्रमाद्यं सर्वार्थि- दर्शनम् । ऋग्यजुस्तामरूपत्वात् त्रयीति परिकीर्तिता	सीतो. १२	तत्र पूज्यपदार्थोक्तिपरिभाषा- समन्वितः (भगवच्छब्दः)	भवसं. २।५१
तत्र दश यमाः तथा (१०) नियमाः, आसनःन्यष्टौ	शांडि. १।११२	तत्र (अप्सु) पूर्णानन्दमयः श्रीकेशोर- कृष्णः...गौरोचनातिलको	राघोप. ३।१
तत्र दीपप्रकाशं स्वमात्मानं परं ब्रह्मैवाहमस्मीति भावयन् योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति	गोपीचं. ४	तत्र प्रजापतिर्वायुर्भूत्वाश्रान्यतेदं सृजेयमिति	रगोपीचं. २७
तत्र देवता मार्तण्डादिभान्वा- दित्य-हंस-सूर्य-दिवाकर- तपन-भास्कराः...डिन्ताः	सूर्यता. ५।१	तत्र प्रथमो मत्स्यावतारः, द्वितीयः कूर्मः, तृतीयो वराहः...नारसिंहः, ..वामनः...परशुरामः...रामः, कृष्णः...बौद्धः...कल्किः	ना.पू. ता. ५।२ भ. गी. ८।२४ भरुमजा. २।९
तत्र देवास्त्रयः प्रोक्ता लोका वेदास्त्रयोऽग्नयः । तिस्रो मात्रार्धमात्रा च त्र्यक्षरस्य शिवस्य च [ब्र.वि. ३+	१ प्रणवो. ३	तत्र प्रयाता गच्छन्ति	भ. गी. ८।२४
तत्र (मथुरायां) द्वादशादित्या एकादश रुद्रा अष्टौ वसवः.. चतुर्विंशतिर्भवन्ति	गोपालो. १।१७	तत्र प्राच्यामैश्वर्यस्थानं (शिवस्य) तत्र बुद्ध्यादीनि स्वादूनि भवन्ति । अध्यवसायसङ्कल्पाभिमानाः.. पञ्च स्वादूनि..	मैत्रा. ६।१०
तत्र (नाभौ) द्वादशारयुतं चक्रं, तच्चक्रमध्ये पापपुण्यप्रचोदितो जीवो भ्रनति	शांडि. १।४।४	तत्र ब्रह्मचारिणश्चतुर्विधा भवन्ति- गायत्रो ब्राह्मणः प्राजापत्यो बृहन्निति	आश्रमो. १ +चतुर्वे. १
तत्र (ऊर्ध्व) न किञ्चिद्दृष्टुः (त्रयो देवाः) ततश्चाद्यः प्रदेशो..	ग.शो. ४।६	तत्र ब्रह्माचतुर्मुखोऽजायत [महो. १।४ तत्र भवत्यः (भुतयः) सर्वलोकैः कृष्णसौन्दर्यं क्रीडामोगा गोपिका स्वरूपैः.. कृष्णं भजिष्यथ	गोपीचं. २७
तत्र नाडी सुषुम्ना तु नाडीभि- र्बहुभिर्वृता ।.. शुक्लां नाडीं समाश्रयेत्	क्षुरिको. ८	तत्र मध्यमपादप्रदेशेऽमिततेजः- प्रवाहाकारतयानित्यवैकुण्ठंविभाति	त्रि.म.ना.१।४
तत्र नाड्यः समुत्पन्नाः सहस्राणि द्विसप्ततिः । तत्र नाडीसहस्रेषु..	ध्या.वि. ५।१	तत्र महर्षयः परिदेवयाश्चक्रिरे महच्छोकभयं प्राप्ताः स्मो न चैतत्सर्वं समभिहितं ते वयं भगवन्तमेवोपधावाम	२ प्रणवो. १९
तत्र परमहंसा नाम संवर्तकारुणि- श्वेतकेतुर्दुर्वासः.. प्रभृतयो- ऽव्यक्तलिङ्गाः.. सर्व.. परित्यज्यात्मानमन्विच्छेत्	जाया. ६	तत्र मृत्स्नां (मृदं) श्वेतां 'उद्धृतासि' इत्युद्धरेत् [कात्याय. १+ तत्र यद्रक्तं तत्पुंसो रूपमभूत् । यद्धरितं तन्मायायाः	नारदो. १ अव्यक्तो. १
तत्र (हृद्गजे) पश्येत्परात्मानं वासुदेवमकलमपम्	त्रि.प्रा.२।१००	तत्र (हृद्गन्धौ) यत्प्रकाशते चैतन्यं स क्षेत्रज्ञ इत्युच्यते	सर्वसा. ७५

तत्र योगरताः केचिन्नैव जानन्ति
 तारकम् ।.. केचिद्विद्यानविमोहिताः ।
 जपेन केचित्छिद्यन्ति नैव
 जानन्ति तारकम् अमन. १।४
 तत्र योनिं कृण्वते न हि ते
 पूर्वमक्षिपत् श्वेताश्व. २।७
 तत्र रक्षांसिपैशाचानचविद्वेष्टियोनरः इतिहा. ६२
 तत्र लोका वेदाः शास्त्राणि पुराणानि
 ..ज्योतीषि शिवशक्तियोगादित्येवं
 घटना व्यापठ्यते त्रि. ता. १।४
 तत्र वषाशङ्कं भवति यां दिशमेति
 प्राणस्यैव सन्नाद् कामाय बृह. ४।१।३
 तत्र विश्व एव जाग्रद्व्यवहारलोपा-
 न्नादिमध्यं चरंस्तेजसत्त्व-
 मवाप्य...स्वभासा भासयन्
 यथेष्टितं स्वयं भुङ्क्ते पैङ्गलो. २।७
 तत्र (मठे) वेदान्तश्रवणं कुर्वन्
 योगं समारभेत् शांदि. १।५।१
 तत्र वैखानसा अकृष्टपक्षौषधि-
 वनस्पतिभिः..अग्निपरिचरणं
 कृत्वा..आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. ३
 तत्र श्रीर्विजयो भूतिः भ. गी. १८।७८
 तत्र (नाड्यां) सञ्चारयेत्प्राणा-
 नूर्णनाभीव तन्तुना क्षुरिको. ९
 तत्र सत्त्वं निर्मलत्वात् भ. गी. १४।७
 तत्र संलीयते संविन्निर्विकल्पं च
 तिष्ठति । भूयो न वर्तते दुःखे
 तत्र लब्धपदः पुमान् अ. पू. ४।६९
 तत्र सुषुम्ना विश्वधारिणी
 मोक्षमार्गेति चाचक्षते शांदि. १।४।६
 तत्र सूर्योऽग्निर्नाम सूर्यमण्डलाकृतिः
 सहस्ररश्मिपरिवृत एकऋषि-
 र्भूत्वा मूर्धनि तिष्ठति प्रा. हो. २।४
 तत्र स्थिते मनसि चक्षुर्मध्यगतनील-
 ज्योतिष्पश्यति । एवं हृदयेऽपि मं. ब्रा. १।३
 तत्र स्थिते मनसि चक्षुर्मध्यगत-
 ज्योतिःस्थलं त्रिलोक्यान्तर्दृष्ट्या
 निरतिशयं सुखं प्राप्नोति अद्वयता. २
 तत्र (राधाकुण्डे)स्नात्वा राधाङ्गं भवति राधोप. २।१

तत्र ह कुरुपाञ्चालानां ब्राह्मणा
 अभिसमेता बभूवुः बृह. ३।१।१
 तत्र हि रामस्य राममूर्तिः प्रद्युम्नस्य
 प्रद्युम्नमूर्तिः..वनेष्वेवं.. द्वादशमू-
 र्तयो भवन्ति गोपालो. १।१९
 तत्राज्यस्य पर्णमयी जुहूर्भवति
 तत्रादौ हरिसंस्काराः कर्तव्या
 मोक्षकाक्षिणाम् । अयमेव
 परोधर्मः प्रधानं सर्वकर्मणाम् भवसं. २।६७
 तत्राधस्तनमेकपादमविद्याशवलंभवति त्रि.म.ना.१।४
 तत्रान्योऽन्यत्पश्येदन्योऽन्यजिघ्रेत् बृह. ४।३।३१
 तत्रापरा तु विद्यैषा ऋग्वेदो यजु-
 रेव च ।..निरुक्तं छन्द एव च रुद्रह. २८
 तत्रापश्यत् स्थितान् पार्थः भ. गी. १।२६
 तत्रापश्यन्महामायां.. पर्यङ्कस्थां
 परिचरन्तीमादिदेवं... लक्ष्म्यु. २
 तत्रापि दहं गगनं विशोकस्तस्मिन्त्य-
 दन्तस्तदुपासितव्यम् महाना. ८।१६
 तत्रापि साध्यः पवनस्य नाशः षडङ्ग-
 योगादिनिषेवणेन अमन. २।२८
 तत्राप्यविमुक्तमभ्यर्हितम् भस्मजा. २।८
 तत्राशुविन्दवो जाता महारुद्राश्च-
 वृक्षकाः । स्थावरत्वमनुप्राप्य
 भक्तानुग्रहकारणात् क. जा. उ. ३
 तत्राष्टदलकेसरमध्ये मणिपीठे
 सप्तावरणकम् राधोप. १।४
 तत्रास्य यथाकामचारो भवति
 [+७२।२+—७।७।१।२
 तत्राहमासीनः (शिव) रत्नवेदिकायां
 ...तारकं शैवं मनुमुपदिशामि भस्मजा. २।१५
 तत्रैकनाशादपरप्रवृत्तिर्विध्वस्तयोर्मोक्ष-
 पदस्य सिद्धिः अमन. २।२८
 तत्रैकैकमात्मनो नवांशकं सचारकविधम् मैत्रा. ६।१४
 तत्रैकस्थं जगत्कृत्स्नं भ. गी. १।१।१३
 तत्रैकान्नं मनः कृत्वा भ. गी. ६।१२
 तत्रैतच्छुद्धमुत्पतितं सोम्य विजानीहि छान्दो. ६।८।३
 तत्रैतदेव शुद्धमुत्पतितं सोम्य
 विजानीहि छान्दो. ६।८।५

तत्रैता देवता आवाह्य द्वादशावर- णानि कुर्यात्	सूर्यता. ५।१	तत् (शैवं व्रतं) समाचरेन्मुमु- क्षुर्नपुनर्भवाय	जाबाल्यु. ७
तत्रैव मुक्त्यर्थमुपदिश्यते शैवोऽयं		तत्समासेन मे शृणु	भ.गी. १३।४
मन्त्रः पञ्चाक्षरः	भस्मजा. २।१५	तत्सर्वगतो नहीदं सर्वम् (आत्मा)	नृसिंहो. ५।१
तत्रैव श्वानो गर्दभा मार्जाराः क्रमयश्च		तत्सदाऽऽसीत्तत्समभवत् तदाण्डं	
मत् एव, न श्वानगर्दभौ..	स्वसंवे. ३	निरवर्तत	छान्दो. ३।१९।१
तत्रैव सति कर्तारं	भ.गी. १८।१६	तत्सर्वमित्याचक्षते (गाणेशं ब्रह्म)	ग.शो. ३।१,१
तत्रैवाव्यक्तसंज्ञकम्	भ. गी. १।१८	तत्सर्वं भूतं भव्यं यत्किञ्चिद्दृश्य-	
तत्रोद्गातृनास्तावे वोष्यमाणान्-		मानं स्थावरजङ्गमं तत्सर्वं कालि-	
पोपविवेश	छान्दो. १।१०।८	कातत्रे ओतं प्रीतं वेद	कालिको. ३
तत्रोन्मदाभिः कान्ताभिर्भोजनै-		तत्सवितुरिति पूर्वेणाध्वना सूर्या-	
भोगसञ्चयैः । जनको लाल-		धश्चन्द्रिकां व्यालिख्य..	त्रि.ता. १।११
यामास शुक्रं..	महो. २।२५	तत्सवितुर्वरेण्यमित्यसौ वा	मैत्रा. ६।७
अथ) तत्रोमिति शब्दोऽनेनो-		आदित्यः सविता	
ध्वमुत्क्रान्तोऽशब्दे निधनमेति	मैत्रा. ६।२२	तत्सवितुर्वरेण्यमित्यादिद्वान्नि-	
तत्सगुणनिर्गुणस्वरूपम् ,		शदक्षरीं पठित्वा तदिति	
तद्वेत्ता विमुक्तः	मं. ब्रा. २।१	परमात्मा सदाशिवः..	त्रि.ता. १।१०
तत्सङ्कल्पानुसारिणी विविधानन्त-		(ॐ) तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य	
महामाया शक्तिसंसेवितानन्त-		धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात्	महाना. १।१७
महामाया... महाविष्णोः.. एतां		[त्रि.म.ना. ७।११	+त्रि.ता. १।१
महामायां तरन्त्येव ये विष्णुमेव		[क्र.अ. ३।४।१०=मं. ३।६२।१०	+वा.सं. ३।३५
भजन्ति, नान्ये तरन्ति	त्रि.म.ना. ४।९	[तै.सं. १।५।६।४+	साम. २।८।१२
तत्सत्कुलप्रसूतः पितृमातृविधेयः		तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवः क्षीरं	
पितृसमीपादन्यत्र.. सद्गुरुमा-		सेचनीयम्	त्रि. ता. १।१३
साद्य.. विवाह्य...ततः.. वनस्थो		तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गोऽस्याभिध्येयं	मैत्रा. ६।३४
भूत्वा.. सङ्ग्यस्तुमर्हति	ना. प. २।१	तत्सवितुर्वर्णीमह इत्याचामति	छान्दो. ५।२।७
तत्सत्यमित्याचक्षते	तैत्ति. २।६	मंत्रः- क्र.अ. =मं.	
(यत्र) तत्सत्यस्य परमं निधानम्	मुण्ड. ३।१।६	[+एत. ब्रा. ४।३०।३+ऐत.आ.	१५।३।१
तत्सत्यं तत्परं पदम्	१यो.त. १३६	[तै.आ. १।११।३	
तत्सत्यं स आत्मा	छान्दो. ६।८।७	तत्सशक्तिकं गजवक्त्रं गजाकारं	
[+६।९।४-६।१६।३		जगदेवावरुन्धे	ग.शो. ३।३
तत्सत्यानृते मिथुनोऽकरोति ।		तत्संवत्सरमात्रमुषित्वा द्विधाऽकरोत्	सुबालो. १।२
तयोर्मिथुनात्प्रजायते, भूयान्भवति	१ऐत. ३।६।६	तत्संवत्सरस्य मात्रामशयत, तन्निर-	
तत्सत्त्वमेवेरितं तत्सत्त्वात्सम्प्राप्तवत्	मैत्रा. ५।५	मिद्यत, ते आण्डकपाले रजतं	
(ॐ) तत्सद्गुरुवः सुवस्तुमे		सुवर्णं चाभवताम्	छां. ३।१९।१
प्रणात्मने नमोनमः	गोपालो. ३।२	तत् (मनः) संवत्सरं प्रोष्य पर्येत्यो-	
		वाच कथमशक्ततर्ते मज्जीवितु-	
		मिति	छान्दो. ५।१।११

तत् (चक्षुः) संवत्सरं प्रोक्ष्य पर्येत्योवाच कथमशकतर्ते मज्जीवितुमिति	छान्दो. ५।१।९	तथा जन्म भवेत्तेषां पुत्राज्जन्म पितुर्थथा ।	अ. शां. १५
तत् (चक्षुः, श्रोत्रं, मनः, रेतः) संवत्सरं प्रोक्ष्यागत्योवाच कथ- मशकतमदृतेजीवितुमिति [बृह. ६।१।९, १०, ११, १२ तत् (भस्म) हैमे राजते ताम्रे मृण्मये वा पात्रे निधाय..	भस्मजां. १।३	तथा जाग्रद्व्याभासं स्पन्दते मायया मनः	अद्वैत. २९
अभ्युक्ष्य..संस्थापयेत् तत्सायं प्रातः प्रयुज्जानो पापोऽपापो भवति [नारा. ५+देव्यु. २६ तत्साधने द्वयं मुख्यं सरस्वत्यास्तु चालनम् । प्राणरोधमथाभ्यासा- दृज्जी कुण्डलिनी भवेत्	महावा. ६	तथा जीवा अमी सर्वे भवन्ति न भवन्ति च (स्वप्नवत्)	अ. शां. ६८
तत्सुखं राजतं स्मृतम् तत्सुखं सात्त्विकं प्रोक्तम् तत्सुत्रं विदितं येन स मुमुक्षुः स भिक्षुकः ।..स विप्रः पंक्तिपावनः तत्सूर्यो रश्मिभिर्वर्षति, तेनान्नं भवति, अन्नाद्भूतानामुत्पत्तिः तत्सृष्ट्वा तदेवानुप्राविशत् तदनु- प्रविश्य सन्न रथाभवत्	योगकुं. १।८ भ. गी. १८।३८ भ. गी. १८।३८	तथा तज्जावालोऽब्रवीन्मनो वै ब्रह्मेत्यमनसो हि किं स्यात्	कठरु. ४।४४
तत्स्त्रिया आत्मभूयं गच्छति यथा स्वयमङ्गं तथा तस्मादेनां न हिनस्ति	परब्र. ९	तथा तत्प्रयोगकल्पः-प्राणायामः प्रत्याहारो ध्यानं धारणा तर्कः समाधिः षडङ्ग इत्युच्यते योगः	मैत्रा. ६।१८
तत्स्वर्यं योगसंसिद्धः तत्स्वरूपज्ञानां वेदेही मुक्तिश्च भवति तत्स्वरूपपठ्यानपरा मुनयश्चाकल्पान्ते तस्मिन्नेवात्मनि लीयन्ते	मैत्रा. ६।३७	तथा तत्स्वामिनं इव सर्वज्ञ ईशः पशुपतिः	जाबाल्यु. ४
तत्स्वरूपात्सृष्ट्या समुत्पन्ना सा रसिकानन्देन सुसेव्यतां प्राप्ताऽऽसीत्	तैत्ति. २।६	तथा तद्वाष्णोऽब्रवीच्चक्षुर्वै ब्रह्मेत्य- पश्यतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।४
तत्सर्वीणां तथा मनुष्याणां तद्वै- तत्पश्यन्नृषिर्वामदेवः प्रतिपेदे तथाऽश्वरातस्मभवतीह विश्वम् तथाचयज्ञेक्रियतेऽरण्येगेयं चाधीमहे तथा चरेत वै योगी सतां धर्म- मदूषयन् । जना यथाऽवमन्येरन् गच्छेयुर्नैव सङ्गतिम्	२पेत्. ४।२ भ. गी. ४।३८ हयग्री. ६ अव्यक्तो. ९	तथा तद्भूतिसम्बन्धात्प्रमाणमिति कथ्यते	कठरु. ४३
	सामर. ३	तथा तद्भारद्वाजोऽब्रवीच्छ्रोत्रं वै ब्रह्मेत्यशृण्वतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।५
	बृह. १।४।१० मुण्ड. १।१।७ संहितो. ३।२	तथा तवामी नरलोकवीराः तथा तेनेदमावृतम् तथाऽऽत्ममनसोरैक्यं समाधिरिति कथ्यते	भ. गी. ११।२८ भ. गी. ३।३८
		तथाऽऽत्मा नोपलिप्यते तथाऽऽत्मोपाधियोगेन तद्धर्मो नैव लिप्यते	वराहो. २।७५ भ. गी. १३।३३
		तथा त्रैलोक्यवलितं ब्रह्मैकमिह दृश्यताम्	अध्यात्मो. ५२
		तथा देहादिसङ्गतं मोहगुणजाल- कलितं तद्रज्जुसर्पवत्कल्पितम्	महो. ९।५७
		तथा देहान्तरप्राप्तिः तथा द्वादशभिर्वर्षैर्लैस्तस्य निर- न्तरम् । व्योमवत्तस्य सिद्धिः स्याद्व्योमतत्त्वमयो भवेत्	निर्वाणो. ३ भ. गी. २।१३
		तथा द्वादशमात्रस्तु प्राणायामो विधीयते	अमन. १।७८ योगो. २५

तथाऽऽनन्दमयश्चापि ब्रह्मणोऽन्येन
साक्षिणा । सर्वान्तरेण पूर्णश्च
ब्रह्म नान्येन केनचित्

कठरु. २४

तथा नस्त्वं तात जानीथा यथा
यदहं किञ्च वेद

बृह. ६।२।४

तथा निरंशश्चिद्भावः सर्वगोऽपि
न लक्ष्यते । ..सैषा चिदवि-

नाशात्मा स्वात्मेत्यादिकृताभिधा महो. ५।९९

तथाऽन्तर्ज्योतिरेव यः

भ.गी. ५।२४

तथापि त्वं महाबाहो

भ.गी. २।२६

तथापि दृढता नो चेद्विज्ञानस्य...

द्वात्रिंशत्कृत्योपनिषदं समभ्यस्य
निर्वर्तय

मुक्तिको. १।२८

तथा पुरुषप्रयत्नसाध्यवेदान्तश्रवणा-
दिजनितसमाधिना जीवन्मुक्त्या-

दिलभो भवति

मुक्तिको. १।२

तथा पुनरिति वा अन्नमृते प्राणात्

बृह. ५।१२।१

तथाऽऽप्नोति निबोध मे

भ.गी. १८।५०

तथाप्यथर्वणं तेजसा प्रत्याप्यायये-
न्मन्त्राश्च मामभिमुखीभवेयु-

र्गर्भा इव

२प्रणवो. ४

तथाप्यसिद्धं चेज्ज्ञानं दशोपनिषदं पठ

मुक्तिको. १।२७

तथाप्यानन्दमुक् चेतोमुखः सर्व-
गतोऽव्ययः । चतुरात्मेश्वरः

प्राज्ञस्तृतीयः पादसंज्ञितः (आत्मनः) ना. प. ५।७

तथा प्रत्यर्थिकृत्याभिर्मेन्त्रयन्त्रादि-

किल्बिषैः (मुच्यते)

सूर्यतां. १।१४

तथा प्रलीनस्तमसि

भ.गी. १४।१५

तथाप्राणविपत्तौ तु क्षोभमायाति

मारुतः । ततो दुःखशतैर्व्याप्तिं

चित्तं क्षुब्धं भवेन्नृणाम्

यो. शि. ३०

तथा ब्रह्माणमेव विष्णुमेव रुद्रमेव

विभक्तांस्त्रीनेवाविभक्तांस्त्रीनेव

लिंगरूपानेव च सम्पूज्योप-

चारैः.. चिन्तयन्प्रसेत्

नृसिंहो. ३।४

तथा भवत्यबुद्धानामात्माऽपि

मलिनो मलैः

अद्वैत. ८

तथा भ्रान्तैर्द्विधा प्रोक्तो ह्यात्मा

जीवेश्वरात्मना

जा. द. १०।४

तथा मनोमयो ह्यात्मा पूर्णो ज्ञानमयेन तु कठरु. २३

तथा मानापमानयोः [भ.गी. ६।७ + १२।१८

तथा धूयं (मुनयः) पञ्चपदं जपन्तः

श्रीकृष्णं ध्यायन्तः संसृतिं तरिष्यथ गो. पू. ४।१६

तथाऽरसं नित्यमगन्धवच्च यत् । अना-

द्यनन्तं महतः परं ध्रुवं निचाप्य

तन्मृत्युमुखात्प्रमुच्यते

कठो. ३।१५

तथा लोकानकल्पयत् (गणेशः)

ग.शो.ता.३।११

तथा लोकोऽनकल्पयन्

चिन्त्यु. १२।६+

[ऋ. अ. ८।४।१९ = मं. १०।९०।१४

वा. सं. ३।११३

तथा वायुं समारोप्य धारयेच्छिरसि

स्थितम् । शिरोरोगा विनश्यन्ति..

जा. द. ६।३१

तथा विज्ञानवशतः स्वभावः

सम्प्रसीदति

महो. ५।६६

तथा विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः

परात्परां जगदम्भामुपैति

गुह्यका. ३८

तथा वृत्तिक्षयाच्चित्तं स्वयोनोऽबु-

पशाम्यति [मैत्रा. ६।३४+

मैत्रे. १।८

तथा शुष्यति वै प्राण ऋतेऽन्नात्

बृह. ५।१२।१

तथा शरीराणि विहाय जीर्णानि

भ. गी. २।२२

तथा सर्वाणि कर्माणि योगी दग्ध्वा

लयं व्रजेत्

क्षुरिको. २३

तथा सर्वाणि भूतानि

भ. गी. ९।६

तथा सूक्ष्ममनाकाशमसंस्पृश्यम-

चाक्षुषम् ।.. आत्मानं सच्चिदानन्द-

मनन्तं ब्रह्म.. (ध्यायेत्)

जा. द. ९।४

तथाऽसौ त्यक्त्वा कुणपं न तत्तादृशं

पुरा प्राप्नुवन्ति (बह्निगतहवि-

र्यजमानमिव)

भस्मजा. २।७

तथाऽहङ्कारसम्बन्धादेव संसार

आत्मनः

वराहो. ३।२०

तथा इ निष्काम्याः सकाम्या

भूगोपालचक्रे सप्तपुर्यो भवन्ति

गोपालो. १।१५

तथेतः प्रेत्य भवति स क्रतुं कुर्वीत

छान्दो. ३।१४।१

तथेति तेषां एव प्राण उदगायत्

बृह. १।३।१८

तथेति तेभ्य एव प्राण उदगायत्

बृह. १।३।७

तथेति तेभ्यश्चक्षुरुदगायत्, यश्चक्षुषि

भोगस्तं देवेभ्य आगायत्,

यत्कल्याणं पश्यति

बृह. १।३।४

तथेति तेभ्यः प्राण उद्गायन्	बृह. १।३।३	तथैवात्मात्मशक्त्यैव स्वात्मन्येवेति	
तथेति परमेष्ठी वक्तुमुपचक्रमे		लोलताम् । क्षणं स्फुरति	
ॐ मिति ब्रह्मेति	ना.प. ८।१	सा देवी..	महो. ५।१२०
तथेति प्रत्यवोचद्मुण्डं वक्ष्यमाणं,		तथैवात्मानपरमात्मनन्दलक्षणपर-	
किमिति	बृ.जा. १।४	ब्रह्मणो मम सर्वाद्भैतमुपपन्नं	त्रि.म.ना. ८।१
तथेति तेभ्यो मेन उद्गायन्, यो		तथैवान्नमये कोशे कोशास्तिष्ठन्ति	
मनसि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्		चापरे । यथा कोशस्तथा जीवो	
द्यत्कल्याणं सङ्कल्पयति	बृह. १।३।६	यथा जीवस्तथा शिवः	त्रि.ब्रा.२।१२
तथेति तेभ्यो वागुद्गायन्, यो		तथैवावशो भूस्थः स्पन्दते	छाग. ६।१
वाचि भोगस्तं देवेभ्य आगाय-		तथैवोपाधिविलये ब्रह्मैव ब्रह्मन्निस्त्रयम्	२ आत्मो. २
द्यत्कल्याणं वदति	बृह. १।३।२	तथैव देवः स्वप्न आनन्दमभियाति	
तथेति तेभ्यः श्रोत्रमुद्गायन्,		वेद एव ज्योतिः	परब्र. २
यः श्रोत्रे भोगस्तं देवेभ्य		तथो एवैवं विद्वान् सर्वेषां भूतानां	
आगायद्यत्कल्याणं ऋणोति	बृह. १।३।५	प्राणमेव प्रत्यात्मानमभिसं-	
तथेति समुपविबिभुः स ह प्रवाहणो		स्तूय सहैतैः सर्वैरस्माच्छरीरा-	
जैवलिङ्गवाच (मा. पा.)	छां. उ. १।८।२	दुःक्रामति	कौ. उ. २।१४
तथेन्द्रियकृता दोषा दहन्ते प्राण-		तथो एवास्मै सर्वाणि भूतान्य-	
धारणात् । प्राणायामैर्देहोषान्	अ. पू. ७	याचमानायैव बलिं हरन्ति	कौ.उ. २।१२
तथैवं च पितामहाः	भ. गी. १।३।४	तथो एवैवं विद्वान्सर्वान्पाप्म-	
तथैव ज्ञानकर्मभ्यां प्राप्यते ब्रह्म		नोऽपहत्य सर्वेषां भूतानां	
शाश्वतम् ।	भवसं. १।३।३	श्रेष्ठ्यं स्वाराज्यमाधिपत्यं पर्येति	कौ.उ. ४।२०
तथैव नाशाय विशन्ति लोकाः	भ.गी. १।१।२९	तथो एवैवं विद्वान् सर्वेषां भूतानां	
तथैव निम्नगः सोमः शिवशक्तिपदा-		श्रीमत्तमो यशस्वितमस्तेजस्वि-	
स्पदः । शिवश्चोर्ध्वमयः शक्ति-		तमो भवति	कौ.उ. २।६
रूर्ध्वशक्तिमयः शिवः । तदित्थं शिव		तदक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं प्रज्ञा च तस्मा-	
शक्तिभ्यां नाव्याप्तभिह किञ्चन	बृ.जा. २।९	त्प्रसृता पुराणी [श्वेता. ४।१८+	गुह्यका. ६१
तथैव ब्रह्मविच्छ्रेष्ठः सदा ब्रह्मैव नापरः २ आत्मो. २१		तदक्षरं परमे व्योमन्	महाना. १।२
तथैव रसशक्तिश्च सोमात्मा चानला-		तदग्निनैव देवेषु ब्रह्माऽभवद्ब्रह्मणो	
त्मिका । वैद्युदादिमयं तेजो..		मनुष्येषु क्षत्रियेषु क्षत्रियो	
मधुरादिमयो रसः	बृ.जा. २।३	वैश्येन वैश्यः शूत्रेण शूद्रः	बृह. १।४।१९
तथैव रामबीजस्थं जगदेतच्चरा-		तदग्रं ब्रह्म चोच्यते	यो.चू. ८०
चरम् । बीजोक्तमुभयार्थेवं		तदण्डमभूद्धर्मं, तत्परिणममानमभूत्,	
रामनामनि दृश्यते [रामर. ५।११+	रा.पू.ता. २।३	ततः परमेष्ठी व्यजायत	अव्यक्तो. १
तथैव विद्वान् रमते निर्ममो निरहं		तदण्डं समभवत्, तत्संवत्सरमात्र-	
सुखी । कामान्निष्कामरूपी		मुषित्वा तद्विधाऽकरोत्	सुबालो. १।२
सञ्चरत्येकचरो मुनिः	२ आत्मो. ११	तदतितरां सुशोभायमानं ब्रह्मेति	
तथैव (शनैः शनैः) सेवितो(वश्यः)		पुराविदो वदन्ति	सामर. ५५
वायुरन्यथा हन्ति साधकम्	शां. १।७।६	तदतीता सप्तमी (योगभूमिका)	वराहो. ४।१

तदत्राविद्यया (भयं) मन्यतेऽथ यत्र देव इव राजेवाहमेवेद* सर्वोऽस्मीति मन्यते तद्वितेरेदितित्व* सर्वस्यैत- स्यात्ता भवति तद्वितीयमखण्डार्थं परं ब्रह्म तदधश्चित्तसंयमादभिलोकज्ञानम् तदधिकारीनभवेद्यदि गृहस्थप्रार्थना- पूर्वकं 'अभयं सर्वभूतेभ्यो' इत्य- नेन मंत्रेण वस्त्रमेकं परिगृह्य... तदधिष्ठानमात्मानं संज्वालय तत्तेज आत्मचैतन्यरूपं बलमवष्टभ्य मात्राभिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविक- ल्परूपं चिन्तयन् प्रसेत् तदधीना विषयग्रहणबुद्धिः, बुद्ध्या बुद्धयति, चित्तेन चेतयत्यहङ्कारे- णाहङ्कारीति तदधीनाः कर्मज्ञानवैराग्यप्रवर्तकाः पुरुषास्तदनुकूलाचाराः सन्ति तदध्यात्मविद्यया लब्धं (मनःशौचं) तदनन्यत्तद्वेधाऽभूद्धरितमेकं, रक्त- मपरम्। तत्र रक्तं तत्पुंसो रूप- मभूत्, चरितं तन्मायायाः तदनभ्यर्च्य नाभीयात्फलमन्नमन्यद्वा तदनुकृतिरसौ मानुषी बीणा भवति तदनु च समतावशात्स्वरूपे परिणमनं महतामचिन्त्यरूपम् तदनु प्रविश्य सच्च त्यच्चाभवत्.. तदनु विषयवासनाविनाशस्तदनु शुभः परमः स्फुटप्रकाशः तदनु सर्वेशमप्रमेयमजं शिवं.. परं ब्रह्म आत्मन्येव पश्यमानो.. परं ब्रह्म प्राप्नोति तदन्तरस्य सर्वस्य तदु सर्वस्य बाह्यतः तदन्तरारयोः पूषा वर्तते च पयस्विनी, सुषुम्ना पश्चिमे चारे तदन्तर्गतजीवराक्षसः स्थूलशरीरैः सह विराडुच्यते	बृह. ४।३।२० बृह. १।२।५ बृह. ३ शां. १।७।५२ प.हं.प. ६ नृसिंहो. ३।४ ना.प. ६। ४ ना.प. ५।१ शां. १।१।३ अव्यक्तो. १ भस्मजा. २।१० इ.पे. २।५।२ अ.पू. १।५४ तैत्ति. २।६ अ.पू. १।५४ मं.ब्रा. ३।१ ईशा. ५ वराहो. ५।२५ ग.शो.ता. ४।५	तदपराजिता पूर्णज्ञानः प्रभुविमित* हिरण्यमयम् तदपश्यत्तदभवत् प्रजासु तदपाणिपादमचक्षुश्श्रोत्रमजिह्वा- मशरीरमग्राह्यमनिर्देश्यम् (ब्रह्म) तदपानेनाजिघृक्षत् तदावयत् तदपोऽस्तृजत तस्मात्तत्र कच शोचति स्वेदते वा पुरुषस्तेजस एव तद्व्यापो जायन्ते तदभावे सत्यनन्तविरोधो विभाति तदभिद्रुत्य पाप्मनाविध्यन्स यथा- इमानमृत्वा लोष्टो विध्व* सेत तदभिमृशेदनु वा मंलयेत 'यन्मेऽद्य रेतः पृथिवीमस्कान्त्सीद्य- दोवधी...' (इति मंत्रेण) तदभिव्यक्तिचिह्नानि सिद्धिद्वाराणि मे शृणु..। दृश्यन्ते सूक्ष्मरूपेण सदा युक्तस्य योगिनः तदमेदेन मन्त्राग्नेडनं ज्ञानसाधनं तदभ्यद्रवत्तस्मात्तिरोदधे (यक्षं) तदभ्यद्रवत्तमभ्यवदत् कोऽसीति तदभ्यन्तरसंस्थाने शुद्धबोधा- नन्दलक्षणं विभाति तदभ्यन्तरे अभिततेजोराशिस्त- दुपरि ज्वलति, परममङ्गलासनं विराजते तदभ्यासादखण्डमण्डलाकारज्योतिः तदभ्यासान्मनःस्थैर्यं, ततोवायुस्थैर्यम् तदमलमरजं तदात्मतत्त्वं तदमृतमभयमशोकमनन्तं निर्बीज- मेवाप्येति तदमृतमभयमेतद्ब्रह्मेति तद्वरश्च ह वै ण्यश्चार्णवौ ब्रह्मलोके.. तदर्थं कर्म कौन्तेय तदलक्षणमग्राह्यं यद्व्यवहार्यमचिन्त्यं.. प्रपञ्चोपशमं शिवं शांतमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः तदवस्था जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिवरीयाः तद्विज्ञेयं तदव्यक्तम् (ब्रह्मतेजः)	छान्दो. ८।५।३ महाना. २६ शां. २।१।२ इ.पे. ३।१० छान्दो. ६।२।३ त्रि.म.ना. २।३ बृह. १।३।७ बृह. ६।४।५ यो.शि. २।१९ द. मू. १६ केनो. ३।११ केनो. ३।४, ८ त्रि.म.ना. ५।९ त्रि.म.ना. ५।५ मं. ब्रा. २।२ मं. ब्रा. २।३ अ.पू. ४।७२ सुवा.. ९।१-१३ छान्दो. ८।८।३ छान्दो. ८।५।३ भ.गी. ३।९ ना.प. ८।२३ वराहो. ४।१ अव्यक्तो. २
--	--	---	--

तद्व्ययं तद्व्ययोरिति परि-	
पश्यन्ति धीराः	मुण्ड. १।१।६
तद्व्ययीभूतमन्वर्थवाची शब्दो न	
व्येति कदाचन	२ प्रणवो. १४
तद्व्यत्यः सोमसवनः	छान्दो. ८।५।३
तद्व्यति (कर्तव्यं) चेन्न स	
तत्त्वविद्वदिति	पैङ्गलो. ४।९
तद्व्यसै देवा अभिसन्नवन्तु	चित्त्यु. ११।९
[अथर्व. ११।४।११+तै.सं.५।४।७।३	तै.आ.३।११।९
तद्व्य गर्भा अन्वायत्तास्तस्मात्ते	
प्रतिहृता नावपद्यन्ते प्रतिहार-	
भाजिनो ह्येतस्य साग्नः	छान्दो. २।९।६
तद्व्य देवा अन्वायत्तास्तस्मात्ते	
सत्तमाः प्राजापत्यानामुद्गीथ-	
भाजिनो ह्येतस्य साग्नः	छान्दो. २।९।५
तद्व्य पशवोऽन्वायत्तास्तस्मात्ते	
हिङ्कुर्वन्ति हिङ्कारभाजिनो..	छान्दो. २।९।२
तद्व्य पितरो अन्वायत्तास्तस्मात्ता-	
न्निदधाति निधनभाजिनो	
ह्येतस्य साग्नः	छान्दो. २।९।८
तद्व्य प्रज्ञा स्रवति ह्येतः पादा-	
दिवोदकम्...	....
तद्व्य प्रथमं जन्म (गेर्भावानम्)	२ ऐत. ४।१
तद्व्य मनुष्या अन्वायत्तास्तस्मात्ते	
प्रस्तुतिकामाः प्रस्तावभाजिनो..	छान्दो. २।९।३
तद्व्य रुद्रा अन्वायत्ताः, प्राणा वाव	
रुद्राः, एते हीद* सर्व* रोदयन्ति	छान्दो. ३।१६।३
तद्व्य रूपं प्रतिचक्षणाय	बृह. २।९।१९
तद्व्य वर्यांस्यन्वायत्तानि तस्मात्ता-	
न्यन्तरिक्षे ... आदिभाजीनि	
ह्येतस्य साग्नः	छान्दो. २।९।४
तद्व्य वसवोऽन्वायत्ताः, प्राणा वाव	
वसवः, एते हीद* सर्व *	
वासयन्ति	छान्दो. ३।१६।१
तद्व्य हरति प्रज्ञां	भ.गी. २।६७
तद्व्यादित्या अन्वायत्ताः प्राणावाव	
आदित्याः, एते हीद* सर्वमाददते	छान्दो. ३।१६।५
तद्व्यामृतस्याश्चरीरस्यात्मनो-	
ऽधिष्ठानम्	छान्दो. ८।१२।१

तद्व्यारण्या अन्वायत्तास्तस्मात्ते	
पुरुषं दृष्ट्वा कक्ष* श्वभ्रमित्यु-	
पद्रवन्ति	छान्दो. २।९।७
तद्व्येदं वाचा तन्त्या नामभि-	
र्दामभिः सर्वं सितम्	१ ऐत. १।६।१
तद्व्यं भक्त्युपहृतं	भ.गी. ९।२६
तदा गन्ताऽसि निर्वेदं	भ.गी. २।५२
तदाचारवशात्तत्तल्लोकप्राप्तिः	ना.प. ५।११
तदा जडान्यपि तानि चेतनवस्व-	
कर्माणि चक्रिरे (हिरण्यगर्भः)	पैङ्गलो. १।५
तदा (प्रलये) जीवाः सर्वे प्रकृतौ	
प्रलीयन्ते	त्रि. म.ना. ३।४
तदाज्यभागावन्तरेणाहुतीः प्रति-	
पादयेच्छ्रद्धया हुतम्	मुण्ड. १।२।२
तदाज्ञया समष्ट्यण्डं व्याप्य	
तान्यतिष्ठन्	पैङ्गलो. १।५
तदाज्ञयाऽहङ्कारसमन्वितो विराट्	
स्थूलान्तरिक्षान्	पैङ्गलो. १।५
तदाण्डं निरवर्तत, तत्संवत्सरस्य	
मात्रामशयीत	छान्दो. ३।१९।१
तदा(अमनस्कजाते) तत्परमं पदम्	मैत्रा. ६।३४।७
तदाऽऽत्मनाऽऽत्मानं दृष्ट्वा	
निरात्मा भवति	मैत्रा. ६।२०
तदात्मनि निरते य उपनिषत्सु	
धर्मास्ते मयि सन्तु	केनो. शांतिः
तदात्मानमेवावेदं ब्रह्मास्मीति	बृ. उ. १।४।१०
तदात्मानं सृजाम्यहम्	भ.गी. ४।७
तदात्मानं स्वयमसृजत	तैत्ति. २।७
तदात्मान * स्वयमकुरुत तस्मात्त-	
त्सुकृतमुच्यते	तैत्ति. २।७
तदा दृष्टिविशेषाश्च त्रिविधान्या-	
सनानि च । अन्तःकरणभावश्च	
योगिनो नोपयोगिनः	अमन. २।३६
तदा देवमविज्ञाय दुःखस्यान्तो	
भविष्यति (यदा चर्मवदाकाशं	
वेष्टयिष्यन्ति मानवाः)	श्वेता. ६।२०
तदा न स्मरति जन्ममरणानि, न च	
कर्म शुभाशुभं विन्दति	गर्भो. १०

तदानीमात्मगोचरा वृत्तयः		तदितर इतर ५ रसयते	बृह. ४।५।१५
समुत्थिता अज्ञाता भवन्ति	पैङ्गलो. ३३	तदितर इतर ५ विजानाति	बृह. ४।५।१५
तदा पश्चिमाभिमुखप्रकाशः स्फटिक-		तदितर इतर ५ शृणोति [बृ. उ. २।४।१४ + ४।५।१५]	
धूम्र.. प्रभा दृश्यन्ते	मं ब्रा. २।४	तदितर इतर ५ स्पृशति	बृह. ४।५।१५
तदामिनैव जायेत कामिन्यालिङ्गि-		तदिति तदसौ तेजोमयं तेजोऽग्निर्देवता	गायत्रीर. २
तस्य च	अमन. १।४२	तदिति परमात्मा सदाशिवोऽक्षरं	
तदा प्रभामनोबुद्धिशून्यं भवति	पैङ्गलो. ४।९	विमलं.. हकाराक्षरं शिवरूपं	
तदा योगमवाप्यसि	भ. गी. २।५३	निरक्षरमक्षरं व्यालिख्यतइति	त्रि. ता. १।१०
तदा विद्वान्पुण्यपापे विहाय परे-		+ तदिति वा एतस्य महतो	
ऽन्यये सर्वमेकीकरोति	मैत्रा. ६।१८	भूतस्य नाम भवति	....
तदा सद्गुरुमाश्रित्य चिरकालसेवया		तदिति सोऽथर्ववेदः	सन्ध्यो. २०
बन्धं मोक्षं कश्चित्प्रयाति	पैङ्गलो. २।९	तदित्यं शिवशक्तिभ्यां नाव्याप्तमिह	
तदासां पाप्मनो विन्यदधात्	बृह. १।३।१०	किञ्चन	बृ. जा. २।१०
तदाऽसौ परमाकाशरूपो देहव-		तदित्यनभिसन्वाय	भ. गी. १।७।२५
तिष्ठति ।.. मरणं नास्ति तस्य वै	यो. शि. १।५७	तदिदमत्र मनः श्लेष्मरेतसः सम्भवति	निरुक्तो. १।१
तदाऽस्य सन्मुखे तत्त्वममनस्कं		तदिदमन्तरिक्षं प्रजापतेर्द्वितीयाचितिः	मैत्रा. ६।३३
प्रकाशते । अमनस्के च सञ्जाते		तदिदमन्तिके दवीयो नेदीय इव	
चित्तादिविलयो भवेत्	अमन. १।१९	दूरतो न वा अस्य महिमानं कश्चित्..	आर्षे. ५।४
तदाहुरुदकमीचित्तं, न शृणोति,		तदिदमन्नमन्नादमियमेव	१ ऐत. १।२।७
न पश्यति, न वाचा वदति	कौ. उ. ३।३	तदिदमप्येतर्हि नामरूपाभ्यामेव	
तदाहुर्यदनेन रूपेणाशुं लोकमभि-		व्याक्रियते	बृह. १।४।७
सम्भवती ३	१ ऐत. ३।७।२	तदिदमप्येतर्हि तन्नामरूपाभ्यामेव	
तदाहुर्यदयमेक इवैव पवतेऽथ		व्याक्रियते (पा.)	बृ. उ. १।४।७
कथमर्थ्य इति	बृह. ३।९।	तदिदमप्येतर्हि य एवं वेदाहं ब्रह्मा-	
तदाहुरिनिशेचति निपतति		स्मीति, स इदं सर्वं भवति	बृह. १।४।१०
वर्धिष्यति वा	छान्दो. ७।११।१	तदिदमस्य सकलनिष्कलं रूपम्	शांडि. ३।१।२
तदाहुर्यद्ब्रह्मविद्यया सर्वं भविष्यन्तो		तदिदमाप एवेदं वै मूलम्	१ ऐत. १।८।१
मनुष्या मन्यन्ते	बृह. १।४।९	तदिदं ॐ सत्यम्	सदानं. १६
(ॐ) तदाहुः किं तदासीत्तस्मैसहोवाच	सुत्रालो. १।१	तदिदं कर्मकृतमयं पुरुषो ब्रह्मलोकः	१ ऐत. १।३।१
तदिच्छाधि यो असि सर्ववित्तमो न		तदिदं पुरं पुण्डरीकं विज्ञानघनं	
त्वाश्रवद्ब्रह्मरिषा (रूपा) मयस्त्रि	बा. मं. ३	तस्मात्तद्धिदाभमात्रम्	नारा. ४
तदितर इतरमभिवादति	बृह. ४।५।१५	तदिदं लिङ्गं ब्रह्म, तदिदं ॐ सत्यम्	सदानं. १६
तदितर इतरं जानाति	बृह. २।४।१४	तदिदं योनौ रेतः सिकं पुरुषः	
तदितर इतरं जिघ्रति	बृह. २।४।१४	संभवति	निरुक्तो. २
तदितर इतरं पश्यति	बृह. २।४।१४	तदिदं सर्वमाप्नोति, य एवं वेद	बृह. १।४।१७
तदितर इतरं मनुते [बृह. २।४।१४ + ४।५।१५		तदिमे मूढा उपजीवन्त्यसिष्वङ्गिणः	मैत्रा. ७।१०

† इयं धृतिः श्रीमद्भगवद्गीताया नैलकण्ठीयटीकायां ब्रह्मानन्दगिर्याख्याने व्याख्याने बाह्यभीयतत्त्वदीपिकायां च दृश्यते; न त्वस्मत्संप्रहीतोपनिषत्संग्रहे ।

तदीक्षणाय स्वाध्यायश्चक्षुर्योग-
 स्तथाऽपरः । न मांसचक्षुषा
 (द्रष्टुं) दृष्टं.. ब्रह्मभूतः स
 शक्येत (?) भवसं. ३।७
 तदुक्तमृषिणा-गर्भे नु सन्नन्वेपाम
 वेदमहं देवानां जानिमानि विश्वा..
 शतं मा पुरमायती... [२ ऐत. ४।५ ऋ. अ. ३।६।१६
 [=मं. ४।२७।१+ ऐ. आ. २।५।१।१४
 तदु तथा न कुर्यादाग्नेयीमेव कुर्यात् जावा. ४
 तदुतापि यत्रैतद्वलवदनुगृह्यन् सन्द-
 ग्धद अहोरात्रे वर्षति ३ ऐत. १।२।१
 तदुताप्याहुः सांनैतमुपागादित्यसा-
 धुनैतमुपागादित्येव तदाहुः छान्दो. २।१।२
 तदुनात्येतिकश्चन, एतद्वैतत् [कठो. ४।९ + ८५+६।१
 तदुपप्रेयाय सर्वजवेन (अग्निः)
 तन्न शशाक दग्धुम् (तृणम्) केनो. ३।६
 तदुपप्रेयाय सर्वजवेन, तन्न शशाका-
 दातुं (वायुः, तृणम्) केनो. ३।१०
 तदुपरि कृष्णस्य स्थानं गोकुलाढ्यं
 माथुरमंडलं महत्पदम् राधोप. १।३
 तदुपरि ज्वलति निरतिशयानन्दतेजो-
 राशिः त्रि. म. ना. ५।६
 तदुपरि सुदर्शनचक्रं त्रिकोटियोजन-
 विस्तीर्णम् राधोप. १।३
 तदुपायं (ब्रह्मदर्शने) लक्ष्यत्रयाव-
 लोकनम् मं. ब्रा. १।२
 तदुभयविलक्षणो नारायणः
 (कार्यकारणभिन्नः) त्रि. म. ना. २।८
 तदु सर्वस्य बाह्यतः- (मा. पा.) ईशा. ५
 तदु सर्वस्यास्य बाह्यतः ईशा. ५
 तदु ह जमदग्निर्नानुमेने आर्तमिव
 वा एष तन्मेने आर्षे. २।१
 तदु ह जानश्रुतिः पौत्रायणः षट्
 शतानि गवां निष्क्रमश्चतरीरथं
 तदादाय प्रतिचक्रमे छान्दो. ४।२।१
 तदु ह न मेने गौतमो यदिदमार्तमिव आर्षे. ६।१
 तदु ह पुनरेव जानश्रुतिः पौत्रायणः
 सहस्रं गवां.. दुहितरं तदादाय
 प्रतिचक्रमे छान्दो. ४।२।३

तदु ह वालाकिर्न विजज्ञौ कौ. त. ४।१८
 तदु ह भारद्वाजो नानुमेने यदि ह
 सर्वेत्येत्येति आर्षे. ४।१
 तदु ह वा एते ब्रह्मवादिनः पूर्वाभि-
 मुखाः सन्ध्यायां गायत्रियाभि-
 मंत्रिता आप ऊर्ध्वं क्षिपन्ति सहवै. २
 तदु ह त्रसिष्ठो नानुमेने, यदिमा
 विस्फूर्जयत एवामिपद्यन्ते
 वीवयन्ति मिथुनं चेति.. आर्षे. ७।१
 तदूर्ध्वममन्त्रवदाचरन् क्षौराभ्यङ्ग-
 स्नानोर्ध्वपुण्ड्रादिकं विहाय..
 देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
 तदूर्ध्वमुदसर्पत् ता ऊरू अभवताम् १ ऐत. १।४।१
 तदेकमजरममृतमभयमोमित्यनुभूय
 तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य
 तन्मयं हि.. तदेवेति संहरेदोमिति नृसिंहो. १।२
 तदेकममृतमजरमनुभूय तथोमिति ना. प. ८।७
 तदेकं वद निश्चित्य भ. गी. ३।२
 तदेके प्राजापत्यामेवेष्टिं कुर्वन्ति याज्ञव. १
 तदेजति तन्नेजति (मा. पा.) ईशा. ५
 तदेजति तन्नेजति तदूरे तद्वदन्तिके ईशा. ५
 तदेतच्चतुष्पाद्ब्रह्म वाक्पादः, प्राणः
 पादश्चक्षुः पादः, श्रोत्रं पाद इत्य-
 ध्यात्मम् छान्दो. ३।१८।२
 तदेतच्छ्रीश्वरशश्चेत्युपासीत, श्रीमान्
 यश्चस्त्री भवति, य एवं वेद छांदो. ३।१३।२
 तदेतच्छ्लोकेऽप्युक्तम् कौ. उ. १।६
 तदेतज्जडं मोहात्मकमनन्तमिदं
 रूपमस्यास्य व्यञ्जिका नित्य-
 निवृत्ताऽपि सृदैरात्मेव दृष्टास्य
 सत्त्वमसत्त्वं च दर्शयति नृसिंहो. ९।२
 तदेतत्कथितं बीजमविद्याया मया
 तव । क्लेशानां च क्षयकरं
 योगादन्यत्र विद्यते भवसं. ३।१.१
 तदेतत्कामरूपाख्यं पीठं... यो. शि. ५।८
 तदेतत्कीर्तिश्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत ।
 कीर्तिमान्व्युष्टिमान् भवति छांदो. ३।१३।४

तदेतत्कौरुण्डेर्वचनं वेदयन्ते...
 स गाथादर्शी भवति संहितो. ३।९
 तदेतत्तेजोऽन्नाद्यमित्युपासीत, तेज-
 स्यन्नादो भवति, य एवं वेद छांदो. ३।१३।१
 तदेतन्नय ५ शिक्षेदमं दानं दयामिति बृह. ५।२।३
 तदेतन्नय ५ सदेकमयमात्मात्मैकः (मा.) बृह. १।६।३
 तदेतन्नय ५ सदेकमयमात्मा एकः बृह. १।६।३
 तदेतदक्षरं जैत्रमभित्वरम् शौनको. १।५
 तदेतन्निवृत्तिवृद्धि वै चक्षुः शुक्लं कृष्णं
 कनीनिकेति १ ऐत. १।५।३
 तदेत् त्र्यक्षरं सत्यमिति, सत्येकमक्षरं
 तीत्येकमक्षरं, यमित्येकमक्षरम् बृह. ५।५।१
 तदेतत् त्र्यक्षरं हृदयमिति, हृदयेत्येकम-
 क्षरमभिहरन्त्यस्मै स्वाश्रान्ये च बृह. ५।३।१
 तदेतत्पञ्चविधं मितममितं स्वरः
 सत्यानृते इति १ ऐत. ३।६।४
 तदेतत्पण्डिता एव पश्यन्ति (ब्रह्म) नृसिंहो. ९।९
 तदेतत्पदनीयमस्य सर्वस्य यदय-
 मात्मा, अनेन ह्येतत्सर्वं वेद बृह. १।४।७
 तदेतत्पुष्पं फलं वाचो यत्सत्यम् १ ऐत. ३।६।४
 तदेतत्पूर्णमप्रवर्ति पूर्णमप्रवर्तिनी ५
 श्रिय ५ लभते, य एवं वेद छांदो. ३।१२।९
 तदेतत्प्रेयोः पुत्रात्प्रेयो वित्तात्प्रेयो-
 ऽन्यस्मात् सर्वस्मादन्तरतरं
 यदयमात्मा बृह. १।४।८
 तदेतत्सत्यमात्मा ब्रह्मैव, ब्रह्मात्मैव.. नृसिंहो. ९।९
 तदेतत्सत्यमृषिरङ्गिराः पुरोवाच मुण्ड. ३।२।११
 तदेतत्सत्यं तदमृतं तद्वेद्वन्यम्.. मुण्ड. २।२।२
 तदेतत्सत्यं मन्त्रेषु कर्माणि कवयो
 यान्यपश्यन्, तानि त्रेतायां
 बहुधा सन्ततानि मुण्ड. १।२।१
 तदेतत्सत्यं यथा सुदीप्तात्पावका-
 द्विस्फुलिङ्गाः.. प्रभवन्ते ..। तथा-
 ऽक्षराद्विन्निधाः.. भावाः प्रजायन्ते
 तत्र चैवापियन्ति मुण्ड. २।१।१
 तदेतत्सहस्रं तत्सर्वं तानि.. १ ऐत. ३।४।३
 तदेतत्सुदर्शनं महाचक्रं बालो वा
 युवा वा वेद स महान् भवति नृ. पू. ५।८
 तदेतत्सृष्टं पराकृत्यजिघांसत् २ ऐत. ३।३

तदेतदक्षरं परं ब्रह्म (गणेशः) ग. पू. १।३
 तदेतदक्षरं ब्रह्मणो यं काममिच्छेत् २ प्रणवो. ६
 तदेतदक्षरं ब्रह्म स प्राणस्तदु वाङ्मनः मुण्ड. २।२।२
 तदेतदक्षरं वेदयते यस्तु सोम्य... प्रभो. ४।११
 तदेतदक्षरं सत्यं तद्विज्ञाय विमुच्यते रुद्रह. ३४
 तदेतद्वयं स्वप्रकाशं महानन्दमात्मैव नृसिंहो. ८।७
 तदेतदन्नमन्ने प्रतिष्ठितम्, स य एत-
 दन्नमन्ने प्रतिष्ठितं वेद प्रतितिष्ठति तैत्ति. ३।७+३।८
 तदेतदभयममृतमानन्दमाध्यात्मिकम् गान्धर्वा. ५।९
 तदेतदमृतमुभयतः सत्येन परि-
 गृहीत ५ सत्यभूयमेव भवति बृह. ५।५।१
 तदेतदमृत ५ सत्यं तद्वोद्धव्यं
 सुमुक्षुभिः रुद्रह. ३७
 तदेतदमृत ५ सत्येन छन्नम्, प्राणो वा
 अमृतम्, नामरूपे सत्यम्,
 ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः बृह. १।६।३
 तदेतद्विद्वानेवास्मिन्नवायत्त-
 मुपास्ते... आर्षे. २।३
 तदेतदिति मन्यन्तेऽनिर्देश्यं परमं
 सुखम्। कथं नु तद्विजानीयां.. कठो. ५।१४
 तदेतदुक्थं प्राण एव १ ऐत. १।४।६
 तदेतदुपनिषदां रईस्यम् सङ्कर्षणो. ३
 तदेतदूर्ध्वाभिश्च तिरश्चीभिश्च विद्यु-
 द्गिराह्लादाश्चरन्ति छांदो. ७।११।१
 तदेतद्विष्णोक्तं निदर्शनं स ई पाहि
 य ऋजीवीत रुद्रः.. [नृ. पू. ३।३ + ग. पू. २।३
 तदेतद्विष्णोः पश्यन्नवोचत् [बृह. २।५।१६, १७, १८, १९
 तदेतदेवाक्षरं ज्ञात्वाऽष्टौ प्रकृतयः
 षोडश विकाराः शरीरे तस्यैव
 देहिनः गर्भो. ३
 तदेतदेतस्यामृच्यधूढं साम छांदो. १।६।१
 तदेतदेवैषा दैवी वागनुवदति
 स्तनयितुर्व द द इति बृ. च. ५।२।३
 तदेतदोजश्च महश्चत्युपासीत छांदो. ३।१३।५
 तदेतद्विवाधीयानो रात्रिकृतं पापं
 नाशयति सङ्कर्षणो. ३
 तदेतदृष्टं श्रुतं चेत्युपासीत छांदो. ३।१३।८
 तदेतद्रक्षोभं मृत्युतारकं गुरुणा लब्धं
 कण्ठे बाहौ शिखायां बभ्रीत नृ. पू. ५।८

तदेतद्वदुक्तं पशुपाशविमोक्षणाय	बटुको. २४	तदेव त्रिपाद्विभूतिवैकुण्ठस्थानं	
तदेतद्विज्ञाय ब्राह्मणः परिब्रज्य..		तदेव परमकैवल्यम्	त्रि.म.ना.७।८
तद्ब्रह्माहमस्मीति ब्रह्मप्रणवमनु-		तदेव निर्भयं ब्रह्म ज्ञानलोकं समन्ततः	अद्वैत. ३५
स्मरन्...सन्न्यासेनैव देहत्यागं		तदेव निष्कलं ब्रह्म निर्विकल्पनि-	
करोति	ना.प. ३।८६	रञ्जनम् । तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा	
तदेतद्वेदानां रहस्यम्	सङ्कर्षणो. ३	ब्रह्म संपद्यते ध्रुवम् [त्रि. ता. ५।८	त्र. वि. ८
तदेतद्ब्रह्मणस्य विष्टपं, यदेतन्नासि-		तदेव परमकैवल्यं.. तदेव सद्ब्रह्म	त्रि. म.ना.७।८
कायै विनतमिव	१ऐत. १।२।५	तदेव परमयोगिभिर्मुमुक्षुभिः सर्वै-	
तदेतद्ब्रह्मापूर्वमनपरमनन्तरमवाह्यम्	बृह. २।५।१९	राशास्यमानम् (ब्रह्म)	त्रि.म.ना. ७।८
तदेतद्ब्रह्म क्षत्रं विदुःशूद्रः	बृह. १।४।१५	तदेव प्रणवस्वरूपम्	मं. ब्रा. २।४
तदेतद्ब्रह्मवर्चसमन्नाद्यमित्युपासीत	छांदो. ३।१३।३	तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते	केनो. १।५-९
तदेतन्नभयं यद्यमात्मा प्रधिवित्तं	बृह. १।५।१५	तदेव ब्रह्म परमं कवीनां	महाना. १।६
तदेतन्नाश्रद्धानाय प्रत्यूयात्	नृ.षट्. ८	तदेव ब्रह्म परमं विशुद्धं कथ्यते	त्रि. म.ना.४।३
तदेतन्निदर्शनम्-हंसः शुचिष-		तदेव भूतं तदु भव्यमा इदं तदक्षरे	
द्वसुरन्तरिक्षसत् [क्र.मं.४।४०।५	ग.पू.ता.२।८,९	परमे व्योमन	महाना. १।२
तदेतन्निदर्शनं भवति-एको देवः		तदेव मन्त्रतारकब्रह्म त्वं विद्धि	श्री. वि.ता.१।२
प्रापको यो वसुनां..	ग.पू.ता.१।६	तदेव मम परमं धाम, तदेव शिखा	
तदेतन्माया हंसमयी देवानाम्	ग.पू.ता. २।९	तदेवोपवीतं च	प. हं. प. ३
तदेतन्मिथुनमोमित्येतस्मि-		तदेव मे दर्शय देवं रूपम्	म. गी.१।१४५
न्नक्षरे स*सृज्यते	छांदो. १।१।६	तदेव मे ब्रह्म	आर्वे. ५।२
तदेतन्मूर्तं यदन्यद्वायोश्चान्तरिक्षाच्च		तदेव मे रूपमिदं प्रपश्य	म. गी.१।१४९
तन्मर्त्यम्	बृह. २।३।२	तदेव रूपं द्विधा विधाय समाराधन-	
तदेतया वाचाऽभिग्याह्नियते		तत्परोऽभूत्	सामर. ५
सत्यमिति	कौ.उ. १।६	तदेवर्तं तदुसत्यमाहुः..[महाना.१।६ +	त्रि. म.ना.४।३
तदेतेनात्मनेतेनार्थचतुर्थेन मात्रेण		तदेव वह्निकुण्डाख्यं तत्त्वकुण्ड-	
शान्तिं स*सृजन्ति	अ.शिरः.३।१०	लिनी तथा	योगरा. ६
तदेव कृतकृत्यत्वं प्रति योगिपुर-		तदेव शाम्भवीलक्षणम्	मं. ब्रा. २।२
स्सरम् । अनुसंदधदेवायमेवं		तदेव शिष्यत्यमलं निरामयं	योगकुं. ३।३५
तृप्यति नित्यशः	१अवधू. १०	तदेव शुक्रममूर्तं तद्ब्रह्म तदापः	
तदेव च मध्याकारोऽङ्गुलादन्यूनः	कात्याय. १	स प्रजापतिः	महाना. १।७
तदेव चित्तं निराश्रयं मनोन्म-		तदेव शुक्रं तद्ब्रह्म तदेवामृतमुच्यते	कठो.५।८+६।१
न्यवस्थापरिपक्वं लययोग्यं भवति	मं.ब्रा. ५।१	तदेव शुक्रं तद्ब्रह्म तदापस्तत्प्रजापतिः	श्वेताश्व. ४।२
तदेव चिद्ब्रह्म, तदेवानन्दधनम्	त्रि.म.ना.७।८	तदेव शुद्धबोधधनविशेषम् (ब्रह्म)	त्रि. म.ना.७।८
तदेव तत्सर्वं निरुह्य प्रत्यूह्य सम्पीड्य		तदेव सक्तः सह कर्मणैति लिङ्गं	
सकञ्ज्वालय संभक्ष्य स्वात्मान-		मनो यत्र निषक्तमस्य । प्राप्यान्तं	
मेवैषा वृदाति	बृ. उ.७।६	कर्मणस्तस्य यत्किञ्चेह करोष्यम्	बृह. ४।४।६
तदेव तारकं ब्रह्म त्वं विद्धि	तारसा. २।१	तदेव सविदानन्दं ब्रह्म भवति	मं. ब्रा. २।२
[रामो.ता.१।२+		तदेव सत्यं तदेव ब्रह्म परमं विशुद्धं	त्रि.म.ना. ४।३

तदेव सदाशिव एव निष्कल्मष		तद्देवाऽभ्यनूक्ता-कामस्तदग्रे सम-	
आद्यो देवोऽन्त्यमक्षरं व्याक्रियते	त्रि.ता. १।१३	वर्तताधि मनसो रेतः प्रथमं	
तदेव सद्भनम्, तदेव चिद्भनम्	त्रि.म.ना. ७।८	यशसीत् [वृ.जा. १।२+ नृ.पू. १,१	
तदेव स्थूलशरीरम् (अन्नमयकोशः)	पैङ्गलो. २।५	[क्र.अ.८।७।१७+ =मं.१०।१२९।४	
तदेव(रुद्रसूक्ताभिषिक्तस्य)स्तपनपयः		[अथर्व. १९।५२।१+ तै.आ.१।२३।१	
पीत्वा महापातकेभ्यो मुच्यते	भस्मजा.२।१०	तद्देवाभ्युक्ता सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म	तैत्ति. २।१।१
तदेवं ज्ञात्वा स्वरूपासुसन्धानं		तदेपां प्राणानां विज्ञानेन विज्ञान-	
विनाऽन्यथाचारपरो न भवेत्	ना. प. ५।११	मादाय य एपोन्तर्हृदय आकाश-	
तदेवं विद्वांस इहैवामृता भवन्ति	शाटपाय. १८	स्तस्मिच्छेते	बृह. २।१।१७
तदेवामिस्तदादित्यस्तद्रायुस्तदु		तदैक्षन् बहु स्यां प्रजायेय	छान्दो. ६।२।३
चन्द्रमाः । तदेवं शुक्रं तद्ब्रह्म	श्वेता. ४।२	(अथ) तदैस्मिच्छरीरे एत-	
तदेवाकाशपीठं स्पर्शनं पीठं तेजः-		त्सुखं भवति	प्रभो. ४।६
पीठममृतपीठं रत्नपीठं जानीयात्	त्रि. ता. ५।२१	तदैत्पमामभि-परं मृत्यो अनु-	
तदेवामिस्तद्रायुस्तत्सूर्यस्तदुचन्द्रमाः ।		परं हि पंधाम् [क्र.अ.७।६।२६+ =मं.१०।१८।१	
तदेव शुक्रममृतं तद्ब्रह्म..	महाना. १।७	[चित्यु. १५।२+ वा. सं. ३५।७	
तदेवामिस्तमसो ज्योतिरेकं तन्मे		[तै. आ. ३।१५।२+ अथर्व.१२।२।२१	
मनः शिवसङ्कल्पमस्तु	२ शिवसं. १०	तदैर्न वाक्सर्वनामभिः सहाप्येति	कौ.उ.३।३,४।१९
तदेवानन्तोपनिषद्विमृशयम्	त्रि.म.ना. ७।८	तदैर्न मदीयं सरस्तदश्चत्थः सोम-	
तदेवाधः शिवशक्त्याख्यमन्यत्तृतीयं		सवनस्तदपराजिता पूर्नद्वयः	छान्दो. ८।५।३
चेयं चान्द्री विद्या	त्रि. ता. १।१६	तदैव कापालकं सन्धाय य एष	
तदेवानन्दधनम्	त्रि.म.ना.७।८	स्तन इवावलम्ब्यते सेन्द्रयोनिः	
तदेवानुप्राविशत्, तदनु प्रविश्य		स वेदयोनिः	परत्र. २
सच्च त्यच्चाभवत्	तैत्ति. २।६	तदोत्तमविद्वां लोकान्	भ.गी. १४।१४
तदेवाबाधितपरमतत्त्वम्	त्रि.म.ना. ७।८	तद्गणेशः, सद्गणेशः, परं गणेशः	ग.शो.ता. २।२
तदेवाभयमत्यन्तकल्याणं परमामृतं		तद्गृहीत एव प्राणो भवति,	
सद्रूपं परमं ब्रह्म..	कठरु. ३०	गृहीता वाक्	बृह. २।१।१७
तदेवामृतमुच्यते [कठो.५।८	+६।१	तद्गोमयेन भक्षितं जातम्	बृ.जा. १।५
तदेवार्कस्यार्कत्वं, क ^२ ह वा		तद्गोमयेन रक्षा जाता	बृ.जा. १।६
अस्मै भवति	बृह. १।२।१	तद्गोमयेन विभूतिर्जाता	बृ.जा. १।५
तदेवाश्वमेधस्याश्वमेधत्वम्	बृह. १।२।७	तद्दर्शनं सदाचारमूलम्	अद्वयता. ७
तदेवाहं तदेवाहं ब्रह्मैवाहं सना-		तद्दर्शनात्सर्वपापनिवृत्तिः	मं.ब्रा. १।२
तनम् । ब्रह्मैवाहं न संसारी..	ते. बि. ६।३१	तद्दर्शने (ब्रह्मतेजसः) तिस्रो मूर्तयः,	
तदेवाहं सदानन्दं ब्रह्मैवाहं सनातनम्	ते. बि. ३।३२	अमा प्रतिपत्पूर्णिमा च	मं.ब्रा. २।२
तदेवोपासितव्यम् (परं ब्रह्म)	तारसा. २।१	तद्दर्शनेन (परमहंसस्य) सकलं	
तदेवोपासितव्यं विज्ञेयं अर्मादि-		जगत्पवित्रं भवति	म.ब्रा. ५।२
तारणम्	वृत्तात्रे. १।१	तद्दर्शी (तारकदर्शी) विमुक्तफल-	
तदेव श्लोको न पश्येत् मृत्युं		स्तादृग्व्योमसमानो भवति	अद्वयता. ४
पश्यति, न रोगं नीत दुःखताम्	छान्दो.७।२६।२	तद्दानं राजसं स्मृतम्	भ.गी. १७।५१

तद्धानं सात्त्विकं स्मृतम्	भ.गी. १७।२०
तद्धारुभूतं शिष्येऽथ तद्वाक्प्रविवेश	
तद्वाचाऽवदत्	कौ.उ. २।१४
तद्दूरे तद्वदन्तिके । तदन्तस्य सर्वस्य..	ईशा. ५
तद्वृष्टिः स्थिरा भवति (खज्योति- दर्शनात्)	मं.ब्रा. १।३
तद्वृष्ट्या सर्वे लोकाः पवित्रा भवन्ति	अद्वयता. ७
तदेवा ज्योतिषां ज्योतिरायुर्हो-	
पासतेऽमृतम्	बृह. ४।४।१६
(तस्मात्) तदेवानां व्रतमाचर-	
न्नोद्धारे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो	
भवेत्	नृसिंहो. ६।३
तदेवाः प्राणे निश्चेयसं विचिन्त्य	
प्राणमेव प्रज्ञात्मानमभिसंस्तूय	
सदैतैः सर्वैरस्मालोकादुत्थक्रमुः	कौ.उ. २।१४
तदैवं तन्मन्त्रात्तनुते, तन्नो देवं गुरुः	रुद्रोप. ३
तद्ध तथा चकार तच्छश्वत्संवर्तते	छान्दो. ६।१३।२
तद्ध तद्धनं नाम तद्धनमित्युपासितव्यम्	केनो. ४।६
तद्ध देवा उद्गीथमजहुरनेनैनानभि-	
भविष्याम इति	छान्दो. १।२।१
तद्ध वको दाक्षभ्यो ग्लावो वा मैत्रेयः	
स्वाध्यायमुद्रव्राज	छां.उ. १।१२।३
तद्ध स्म वै तद्विद्वान् वसिष्ठो	
वसिष्ठो बभूव	१ऐत. २।४।१
तद्ध स्माह-प्रातृवः पितरं किंस्विदे-	
वैवं विदुषे साधु कुर्यां किमे-	
वास्मा असाधु कुर्यामिति	बृ.उ. ५।१२।१
तद्धापि ब्रह्मदत्तश्चैकितानेयो राजानं	
भक्षयन्नुवाचायं तस्य राजा	
मूर्धानं विपातयतात्...	बृह. १।३।२४
तद्धाम परमं मम [भ.गी.	८।२१+१५।६
तद्धाम सर्वेषां देवादीनामपि	
दुर्लभतरम्	सामर. ५४
तद्धावतोऽन्यानस्यतिष्ठत्तस्मि-	
न्नपो मातरिश्वा दधाति	ईशा. ४
तद्धावन्मृशय न विवेद	छान्दो. ६।१२।१
तद्धासुराः पाप्मना विविदुः	छां. १।२।४, ५, ६
तद्धास्यान्ततः क्षीयत एव (कमे)	बृह. १।४।१५

तद्धि तपः, तद्धि तपः	तैत्ति. १।९।१
तद्धि तपः स्वस्ति तपः (व्रतेऽप्रमादः)	
काश्यामेव मुक्तिकामानाम्,	
न त्याज्यं न त्याज्यम्	भस्मजा. २।८
तद्धैवं तर्ह्यव्याकृतमासीत्तन्नाम-	
रूपाभ्यामेव व्याक्रियते	बृह. १।४।७
तद्धैके प्राजापत्यामिष्टिं कुर्वन्त्यथवा	
न कुर्यादाप्तेय्यामेव कुर्यात्	ना.प. ३।७७
तद्धैके प्राजापत्यामेवमिष्टिं कुर्वन्ति	
तदु तथा न कुर्यात् [जा.वा. ४+ प.हं.प. २	
तद्धैतद्वोर आङ्गिरसः कृष्णाय	
देवकीपुत्रायोक्त्वोवाचा-	
पिपास एव स बभूव	छान्दो. ३।१७।६
तद्धैतत्सत्यकामो जाबालो गोश्रुतये	
वैयाघ्रपद्यायोक्त्वोवाच यद्यप्ये-	
नच्छुष्काय स्थाणवे श्रूयाज्जायेरन्ने-	
वास्मिच्छाखाः प्ररोहेयुः पलाशानि	छान्दो. ५।२।३
तद्धैतत्सत्ये प्रतिष्ठितम् (मा. पा.)	बृ.उ. ५।४।१
तद्धैतदुद्दालकायारुणये ज्येष्ठाय पुत्राय	
पिता ब्रह्म प्रोवाच	छान्दो. ३।११।४
तद्धैतदेके नानाछन्दसां सहस्रं	
प्रतिजानते	१ऐत. ३।५।१
तद्धैतदेतदेव तदास सत्यमेव (मा. पा.)	बृ.उ. ५।४।१
तद्धैतद्ब्रह्मा प्रजापतय उवाच,	
प्रजापतिर्मेनवे (एतामुपनिषदं)	छान्दो. ३।११।४
तद्धैतल्लोकजिदेव न हेवालोव्यताया	
आशास्ति	बृह. १।३।२८
तद्धैव हंसो हंसमभ्युवाद-हो हो हि	
भल्लाक्ष भल्लाक्ष जानश्रुतेः पौत्रा-	
यणस्य समं दिवाज्योतिरावतं	
तन्मा प्रसाञ्क्षीः	छान्दो. ४।१।२
तद्धैषां विजज्ञौ, तेभ्यो ह प्रादुर्वभूव	
तन्न व्यजानन्त किमिदं	
यक्षमिति	केनो. ३।२
तद्धयानबलयोगेन धारणाभि-	
निर्मुन्तयेत्	धुरिको. १३
तद्धयानं पूजनं कार्यं (सूर्यस्य)	
श्रेयस्कामैर्जितेन्द्रियैः	सूर्यता. १।११

तद्य इहात्मानमनुविद्य ब्रजन्त्येता* -
 अस्त्यान्कामा* स्तेषांसर्वेपुलोके-
 ष्वकामचारो भवति छान्दो. ८।१।६
 तद्य एवैतं ब्रह्मलोकं ब्रह्मचर्येणानु-
 विन्दन्ति तेषामेवैष ब्रह्मलोकः... छान्दो. ८।४।३
 तद्य एवैतावरं च वै ण्यं चार्णवौ... छां.उ. ८।५।४
 तद्य एवैता वरं च ण्यं चार्णवौ
 ब्रह्मलोके ब्रह्मचर्येणानुविन्दन्ति
 तेषामेवैष ब्रह्मलोकः.. छान्दो. ८।५।४
 तद्यत्किञ्चोमित्याहात्रैवास्मै तद्विच्यते १ ऐत. ३।६।६
 तद्यत्तत्सत्यमसौ स आदित्यः बृह. ५।५।२
 तद्यत्रैतत्सुप्तः समस्तः सम्प्रसन्नः स्वप्नं
 न विजानात्यासु तदा नाडीपु
 मृप्तो भवति छान्दो. ८।६।३
 तद्यत्रैतत्सुप्तः समस्तः सम्प्रसन्नः
 स्वप्नं न विजानाति एष आत्मेति छान्दो. ८।११।१
 तद्यत्पराभावयन्त तस्मादोङ्कारः
 पूर्वमुच्चार्यते २ प्रणवो. ८
 तद्यत्प्रथमममृतं तद्वसव उपजीव-
 न्त्यग्निना मुखेन छान्दो. ३।६।१
 तद्यत्सत्तद्भृतम् अथ यत्ति तन्मर्त्यम् छान्दो. ८।३।५
 तद्यत् स्वेनैव रूपेणाविस्तरामगच्छत् शौनको. ४।४
 तद्यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः स्या-
 द्विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलायः कौ.उ. ४।१९
 तद्यथा गोनायोऽश्वनायः पुरुषनाय
 इत्येवं तदप आचक्षते छांदो. ६।८।३,५
 तद्यथा तृणजलायुका तृणस्यान्तं
 गत्वाऽन्यमाक्रममाक्रम्यात्मा-
 नमुपस* इत्येवमेवायमात्मा.. बृह. ४।४।३
 तद्यथाऽनः सुसनाहितमुस्त-
 सर्जयायात् बृह. ४।३।३५
 तद्यथा महापथ आतत उभौ ग्रामौ
 गच्छतीमं चासुं चैवमेवैता
 आदित्यस्य रश्मय उभौ
 लोकौ गच्छन्ति छान्दो. ८।६।२
 तद्यथा-रथेन धावयन्नथचक्रे पर्यवेक्षत
 एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत कौ.त. १।४

तद्यथापि हिरण्यनिधिं निहिता-
 मक्षेत्रज्ञा उपर्युपरि सञ्चरन्तो
 न विन्देयुः छान्दो. ८।३।२
 तद्यथा पेशस्कारी पेशसो मात्रासु-
 पादायान्यन्नवतरं कल्याणतरः
 रूपं तनुते, एवमेवायमात्मा.. बृह. ४।४।४
 तद्यथा प्रियया स्त्रिया सम्परिवृक्तो
 न बाह्यं किञ्चन वेद, नान्तरं,
 एवमेवाऽयं पुरुषः... बृह. ४।३।२१
 तद्यथा-चटराणि सम्पतन्तीव
 दृश्यन्ते तानि यदा न पश्येत्
 तदप्येवमेव विद्यात् ३ ऐत. २।४।६
 तद्यथा-बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा
 चेति (आत्मत्रयम्) ३ आत्मा. १
 तद्यथा-मक्षिका मधुकरराजान-
 मुत्क्रामन्तं सर्वा एषोत्क्रामन्ते प्रश्नो. २।४
 तद्यथा-मधुमक्षिका मधुकरराजानं
 ... (मा. पा.) प्रश्नो. २।४
 तद्यथा महामत्स्य उभे कूलेऽनुसञ्च-
 रति पूर्वचापरंच एवमेवायं पुरुषः.. बृह. ४।३।१८
 तद्यथाऽऽन्नं बौदुवरं वा पिप्पलं
 वा बन्धनात्प्रमुच्यते एवमेवायं
 पुरुष एभ्योऽङ्गेभ्यः सम्प्रमुच्य.. बृह. ४।३।३६
 तद्यथा रथनाभौ च रथनेभौ चाराः
 सर्वेऽसमर्पिता एवमेवास्मिन्नात्मनि..
 सर्वाणि भूतानि सर्वा देवाः.. बृह. २।९।१५
 तद्यथा रथस्यारेषु नेमिरर्पितो
 नाभावरा अर्पिताः कौ.उ. ३।९
 तद्यथा राजानमायान्तमुग्राः प्रत्ये-
 नसः सुतग्रामण्योऽभैः पानैराव-
 सथैः प्रतिकल्पन्तेऽयमायात्य-
 यमागच्छतीत्येवमेवममात्मानं.. बृह. ४।३।३५
 तद्यथा राजानं प्रिययासन्तमुग्राः
 प्रत्येनसः सुतग्रामण्योऽभिस-
 मायान्त्येवमेवममात्मानमन्त-
 काले सर्वे प्राणा अभिस-
 मायन्ति बृह. ४।३।३८
 तद्यथा लवणेन मृवर्णं सन्दध्या-
 त्सुवर्णेन रजतं रजतेन वपु.. छान्दो. ४।१७।७

तद्यथा-वातो वाति, प्रजा निर्मु- च्यते, एवमेतथा..	संहितो. १।३	तद्यदा स्त्रियां सिञ्चति, अथैनं जनयति, तदस्य प्रथमं जन्म	२ ऐत. ४।१
तद्यथा शङ्कुना सर्वाणि पर्णानि संतृण्णान्येवमोङ्कारेण सर्वा वाक् सन्तृण्णा	छान्दो. २।२३।३	तद्यदि तमादुरमुं यजायुं यजेति तद्यदिदमस्मिन्नन्तः पुरुषे ज्योति- स्तस्यैषा दृष्टिः	बृह. १।४।६ छान्दो. ३।१३।७
तद्यथा श्रेष्ठैः स्वैर्भुङ्क्ते यथा वा श्रेष्ठिनं स्वा भुञ्जन्त एवमेवैष प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्भुङ्क्ते	कौ.उ. ४।२०	तद्यदिदमाहुः संवत्सरं पयसा जुह्व- दपपुर्न सृत्युं जयतीति	बृह. १।५।२
तद्यथाऽसौ मात्रा पूर्वरूपोत्तररूपे... साम तद्भवति सामैवाहं संहितां मन्य इति	३ ऐत. १।५।३	तद्यदिदं चक्षुः सोऽसावादित्यः सोऽर्चयुः स मुक्तिः सा मुक्तिः	बृह. ३।१।४ बृह. ३।१।६
तद्यथा स्थूलया गयाश्राद्धं कृतं भवेत् स्वधासह पितृणाम्	इतिहा. १	तद्यदिह वा एवं विद्वांस उभौ पर्वतावभिप्रवर्तयताम्	कौ.त. २।१३
तद्यथाऽहिनिर्व्वयनी वल्मीके मृता प्रत्यस्ता शयीत एवमेवैदं शरीरं शेते	बृह. ४।४।७	तद्यदेतत्स्त्रियां लोहितं भवति, अग्नेस्तद्रूपम्	१ ऐत. ३।७।२ बृह. ४।४।५
तद्यथेषीकातूलमग्नौ प्रोतं प्रदूयेत, एवमेव* हास्य सर्वे पाप्मानः प्रदूयन्ते यः... अभिहेतुं जुहोति	छान्दो. ५।२४।३	तद्यदेतदिदम्मयोऽदोमयः (आत्मा) तद्यदेवैतद्बृहती सहस्रमनुष्टुप्सम्पन्नं भवति	१ ऐत. ३।६।३ बृह. ५।१४।४ छान्दो. ५।१९।१
तद्यथेह कर्मजितो लोकः क्षीयते, एवमेवामुत्र पुण्यजितो लोकः..	छान्दो. ८।१।६	तद्यद्यपीदं* शरीरमन्धं भवत्यनन्धः स भवति	छान्दो. ८।१०।१
तद्यथैतच्छास्त्राणां श्रीमत्तमं यश- स्वितमं... भवति तथो एवैवं विद्वान् सर्वे प्रां.. श्रीमत्तमः..	कौ.त. २।३	तद्यद्यप्यस्मिन् सर्पिर्वोदकं वा सिञ्चन्ति वर्त्मनी एव गच्छति	छान्दो. ४।१५।१ छान्दो. ३।१९।२
तद्यथैतान्यमुष्मादाकाशात्समुत्थाय परंज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यन्ते	छान्दो. ८।१२।२	तद्यद्रजते सेयं पृथिवी तद्यद्रेत आसीत्स संवत्सरोऽभवत्	बृह. १।२।४ बृह. ३।९।४
तद्यदपा* शर आसीत्समहन्यत सा पृथिव्यभवत्	बृह. १।२।२	तद्यद्यपीदं भगवः शरीरमन्धं भवति तद्यश इत्युपासीत, तत्तेज इत्युपासीत	छान्दो. ८।१०।३ कौ.उ. २।६
तद्यदपीदं शरीरमन्धं भवति (मा.पा.) तद्यदस्येदं विश्वं मित्रमासीद्यदिदं किंच तस्माद्विश्वा मित्र इत्याचक्षते	छां.उ. ८।१०।३ १ ऐत. २।१।४	मधिपतिः	१ ऐत. ३।७।१
तद्यदा मृत्युमत्यमुच्यत स आदित्योऽभवत्	बृह. १।३।१४	तद्यस्मिन्नः प्रपन्नइदं शरीरमुत्थास्यति तथा इमा अक्ष* लोहिन्यो राजय- स्ताभिरेन* रुद्रोऽन्वायत्तः	१ ऐत. १।४।५ बृह. २।२।२
तद्यदा मृत्युपत्यमुच्यत स चन्द्रमा अभवत्	बृह. १।३।१६	तद्यावती क्षुरस्य धारा यावद्वा मक्षिकायाः पत्रंतावानन्तरेणाकाशः	बृह. ३।३।२
तद्यदा मृत्युमत्यमुच्यत तादिशोऽभवन्	बृह. १।३।१५		

तद्यावदेव मनस्तावती यौस्तावा-
नसावादित्यः, तौ मिथुन*
समैताम्, ततः प्राणोऽजायत बृह. १।५।१२
तद्यावत्येव वाक्तावती पृथिवी,
तावानयमग्निः बृह. १।५।११
तद्यावानेव प्राणस्तावत्य आपस्तावानसौ
चन्द्रः, त एते सर्वे एव समाः बृह. १।५।१३
तद्युक्तस्तन्मयो जन्तुः ना. वि. १९
तद्येयं वाक् सोऽयमग्निः स होता
स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः बृह. ३।१।३
तद्ये ह वै तत्प्रजापतिव्रतं चरन्ति,
ये मिथुनमुत्पादयन्ते तेषा-
मेवैष ब्रह्मलोको येषां तपो ब्रह्म-
चर्यं येषु सत्यं प्रतिष्ठितम् प्रश्नो. १।१९
तद्येह वै तदिष्टापूर्ते कृतमित्युपासते
ते चान्द्रमसमेव लोकमभिजयन्ते प्रश्नो. १।९
तद्यैतत् (तद्व्येतत्) अधीते वा
भाषते वा वाचि तदा
प्राणो भवति (?) ३ एते. १।६।६
तद्योगं च द्विधा विद्धि पूर्वोत्तर-
विधानतः । पूर्वं तु तारकं विद्या-
दमनस्कम् ... [मं. ब्रा. १।४+ अद्वयता. ५
तद्योगैरिति गम्यते भ. गी. ५।५
तद्यो न स्पृशति प्रविष्टान्सङ्ग्रासी मैत्रा. ६।१०
तद्यो यो देवानां प्रत्यबुद्धयत स एव
तदभवत् बृह. १।४।१०
तद्योऽयं प्राणः स वायुः, स उद्गाता बृह. ३।१।५
तद्यो ह स्मेममधीते स ह स्मै
राजा भवति इतिहा. १
तद्योऽहं सोऽसौ योऽसौ सोऽहम् १ एत. २।४।३
तद्रजः खल्वीरितं विषमत्वं प्रयाति मैत्रा. ५।५
तद्रहितं कर्म निष्कलं रक्षांसि गृहीयुः कात्याय. १
तद्राजसमुदाहृतम् भ. गी. १८।२४
तद्राज्ञा ब्रह्मचर्यमाचरन्ति पा. ब्र. ५
तद्रामभद्रपरं ज्योतीरसोऽहमो रामो. २।४
तद्रुद्राक्षं करेण स्पृष्ट्वा धारणमात्रेण
द्विसहस्रगोदानफलं भवति रु. जा. ४५
तद्रुद्राक्षे कर्णयोर्धार्यमाणे एकादश-
सहस्रगोप्रदानफलं भवति रु. जा. ४५

तद्रुद्राक्षे वाग्विषये कृते दशगोप्र-
दानेन यत्फलमवाप्नोति तत्फलमश्नुते रु. जा. ४४
तद्रुद्राक्षे शिरसि धार्यमाणे कोटिगो-
प्रदानफलं भवति रु. जा. ४५
तद्रूपप्रत्यये चैका सन्ततिश्चान्य-
निःस्पृहा । तद्वयानं प्रथमैरङ्गैः... भवसं. ३।२९
तद्रूपवशा (योगिवशाः) नार्यः
कांक्षन्ते तस्य सङ्गमम् १ यो. त. ६१
तद्रूपं रससंवलितमानन्दरसोऽयं
पुराविदो वदन्ति सामर. ३
तद्रूपं वै रजसोरूपं तद्रजः खल्वी-
रितं विषमत्वं प्रयाति (पा.) मैत्रा. ५।५
तद्रूपो भवति (परब्रह्मैव) मुद्रलो. ३।३
तद्रक्तारमवतु, अवतु माम् [रपेत. शां. तैत्ति. १।१३
तद्रक्तारमावीत्, आवीन्माम् तैत्ति. १।१२।१
तद्रज्जीवा इहात्मनि (नष्टघटाका-
शवत्) अद्वैत. ४
तद्रज्जीवाः सुखादिभिः अद्वैत. ५
तद्रद्विद्यमानफलगुविषयसुखाशयाः
सर्वे जीवाः प्रभावन्त्यसार-
संसारचक्रे त्रि. म. ना. ४।१०
तद्रत्कामा ये प्रविशन्ति सर्वे भ. गी. २।७०
तद्रदात्मनि देहत्वं पश्यत्यज्ञानयोगतः यो. शि. ४।२४
तद्रदापोगणापाये केशाः स्युः पाण्डुराः
क्रमात् । तेजःक्षये क्षुधा कान्ति-
र्नश्यते मारुतक्षये वराहो. ५।४
तद्रुद्रावृजमानौ भवतः संहितो. २।३
तद्रुदेव जैर्भोगश्रीरवलोक्यते महो. ५।७२
तद्रुदेहादिवन्धेभ्यो विमुक्तं ब्रह्मवि-
दुत्तम् । पश्यन्ति देहिवन्मूढाः २ आत्मो. १६
तद्वनमित्युपासितत्रयं स य एतदेवं वेद केनो. ४।६
तद्रूपरपध्वस्तसंशयविपरीतमिथ्या-
ज्ञानानां यो हेतुस्तेन नित्य-
निवृत्तः प. हंसो. ३
तद्रुद्राक्षणि जीवत्वं वीक्ष्यमाणे
विनश्यति यो. शि. ४।१३
तद्रुद्राक्षविदोऽप्यस्य ब्रह्माहमिति
वेदनम् २ आत्मो. ८

तद्वद्भूतसमागमः । क गताः पृथिवी- पालाः.. वियोगसाक्षिणी येणं भूमिरद्यापि तिष्ठति भवसं. १।२२	तद्वाचा वदद्भुपा पश्यच्छिष्य एव कौ.उ. २।१४ शृण्वन्मनसाध्यायच्छिष्य एव तद्वाऽऽत्मतत्त्वं प्रसमीक्ष्य देही प.कः कृतार्थो भवते वीतशोकः श्रेता. २।१४
तद्वा अथर्वणः शिरो देवकोशः समुज्झितः । तत्प्राणोऽभिरक्षति. अ.शिरः. ३।१४	तद्वासनासहितैश्चतुर्दशकरणैः शब्दाद्य- भावेऽपि वासनामयाच्छब्दादीन् यदोपलभते तदात्मनः स्वप्नम् सर्वसागो. ३
तद्वा अस्यैतदतिच्छन्दा अपहृत- पाप्माऽभय* रूपम् बृह. ४।३।२१	तद्वा नरा सनयेद* स उग्रमावि- ष्कृणोमि तन्यतुर्न दृष्टिम् बृह. २।५।१६
तद्वा अस्यैतदात्मकाममात्मकाममकाम* रूप* शोकान्तरम् बृह. ४।३।२१	तद्वांश्चक्षुरादिवाङ्मयप्रपञ्चोपरतो.. सर्व जगदात्मत्वेन पश्यन्.. ब्रह्मा- हमस्मीति... सर्व यद्यमात्मेति भायवन्कृतकृत्यो भवति मं.ब्रा. २।८
तद्वा इदं बृहतीसदृशं सम्पन्नं [१पेत्.३।५।१ ३।७।१	तद्विजिज्ञासस्व, तद्वद्ब्रूहि तैत्ति. ३।१ तद्विजृम्भते यद्विद्योतते यद्विधनुते बृह. १।१।१
तद्वा एतत्परमं धाम मंत्रराजाध्याप- कस्य यत्र सूर्यस्तपति... यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः नृ.पू. ५।१६	तद्विज्ञानार्थं स गुरुर्भवाभिगच्छेत् समित्पाणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठम् मुण्ड. १।२।१२
तद्वा एतत्सुदर्शनं नाम चक्रं सार्वकामिकं... नृ. पू. ५।७	तद्विज्ञानेन परिपश्यन्ति धीरा आनन्दरूपममृतं यद्विभाति मुण्ड. २।२।७
तद्वा एतदक्षरं गार्ग्यदृष्टं द्रष्टृश्रुत* श्रोत्रमतं मन्त्रविज्ञातं विज्ञातृ नान्यदतोऽस्ति दृष्ट; बृह. ३।८।११	तद्विज्ञाय पुनरेव वरुणं पितर- मुपमसार [तैत्ति. ३।२+ ३।४+१।५
तद्वा एतदनस्यान्नमनो ह वै नाम प्रत्यक्षम् छान्दो. ५।२।१	तद्विदाप्नोति परम् ग.शो. ता. ४।१
तद्वा एतदनुज्ञाक्षरं यद्वि किञ्चानु- जानात्योमित्येव छान्दो. १।१।८	तद्विद्धि प्रणिपातेन भ.गी. ४।३४
तद्वा एतद्ब्रह्माद्यं ब्रह्मत्वान् तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य नृ.सिंहो. ९।८	तद्विद्धि भरतर्षभ भ.गी. १३।३७
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य परं कृष्णं रूपम् [छान्दो. ३।३।३ +३।४।३	तद्विनायकं परं ज्योती रसोऽह- मित्यात्मानमादाय मनसा ब्रह्मणैकीकुर्यात् ग.शो. १।४
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य मध्ये क्षोभत इव छान्दो. ३।५।३	तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवांसः समिधते । विष्णोर्यत्परमं पदम् सुवालो. ६।२
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य शुद्धं रूपं छान्दो. ३।२।३	[नृ.पू. ५।१६+रामो. ५।३१+ वराहो. ५।७।८
तद्वा एतद्यदेतदादित्यस्य रोहितं रूपं छान्दो. ३।१।४	[पैङ्गलो. ४।२४+मुक्तिको. २।७।८+ स्कन्दो. १५
तद्वा एतद्वायुमागृह्याकाशमभितपति छान्दो. ७।११।१	[आरु. ५. तारसा. ९; ऋ. अ. १।२।७ मं. १।२।२१
तद्वा एतद्विदितं मीमांसितम् बृह. १।४।१६	तद्विद्याद्यदिदं किञ्च ग.शो. ता. ३।१
तद्वा एतन्मिथुनं यद्वार्क च प्राणश्चैव साम च छां. उ. १।१।५	तद्विद्याविषयं ब्रह्म... सत्यज्ञान- सुखाद्वयम् [अ.पू. ४। २७+ कठरु. १३
तद्वाचाऽजिघृक्षन्, तन्नाशकनो- द्वाचा प्रदीतुम् २पेत्. ३।३	तद्विशुद्धेखावच्छुद्धभास्वरम् मं. ब्रा. २।२
तद्वाचा इति तत्कर्मणाकरोति [वृ. जा. १।१ + नृ. पू. १।१	तद्विद्वानक्षरं ध्यायेद्यदीच्छे- च्छान्तिमात्मनः [त्रि. वि. १६+ त्रि. ता. ५।१६
तद्वाचा वदद्भुपा पश्यच्छिष्य एव कौ. उ. २।१४१	

तद्विद्वांसः ओत्रिया अशिष्यन्त

आचमन्त्यशित्वाऽऽवाभन्त्येतमेव.. बृह. ६।१।१

तद्विश्वं विष्णवे विश्वरूपाय स्वाहा पारमा. ५।५

तद्विष्णुरीशानो ब्रह्म नृसिंहो. ९।६

तद्विष्णोस्तत्परायणम् ते.वि. १।९

तद्विष्णोः परमं पदं यत्र गत्वा न

निवर्तन्ते योगिनः ना.प. ९।२२

तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यंति

सुरयः [सुवालो. ६।१+ कठो. ३।९

[ना.वि. ४७+ वासु. २९+ ध्या.वि. २५

[त्रि.ता. ४।४+मं.ब्रा. ५।१+ यो.शि. ६।२१

[बराहो. ५।७७+पैङ्ग ४।२४+ रामो. ५।३०

[शाण्डिल्यो. १।७।३७+ तारसा. ३।९

[नृ.पू. ५।१६+ गो.पू. ३।११+ स्कन्दो. १४

[आरुणि. ५ +सुदर्श. १०+ वा. सं. ६।५

[क्र.अ. १।२।७+ =मं. १।२२।२०

तद्विविधं वाचिकं मानसं चेति

(जपकर्म) शां. १।२।१

तद्वेत्ता (सगुणनिर्गुणज्ञः) त्रिमुक्तः मं. ब्रा. २।१

तद्वेदगुणोपनिषत्सु गुणं तद्ब्रह्मा

वेदयते ब्रह्मयोनिम् । ये..

निदुस्ते.. असृता वै बभूवुः श्वेताश्व. ५।६

तद्वै खलुलोकद्वारं विदुषां (मा.पा.) छां. उ. ८।६।५

तद्वै खलु समृद्धिमेव ध्यायन्नुपासीत संहितो. १।३

तद्वै तत्सत्यं बले प्रतिष्ठितम् बृह. ५।१४।४

तद्वै तत्सत्ये प्रतिष्ठितम् बृह. ५।१४।४

तद्वै तदेव तदास सत्यमेव बृह. ४।४।१

तद्वै देवं मनो येनानन्देव भवत्यथो

शोचति बृह. १।५।१९

तद्वै परं ब्रह्मगणेश इत्यात्मानं मन्यते ग.शो.ता. ३।३

तद्वै सर्वतः पश्यति स्म न किञ्चिद्दृशं ग.शो.ता. ३।४

तद्वै संवर्ताऽभूद्ब्रह्म, य एवं वेद ग.शो.ता. ३।१३

तद्वै त्वं प्राणो अभवः चित्त्यु. १४।४

तद्वोभयं वै प्रणवेन वेदे श्वेता. १।१३

तद्व्यक्षरसदोऽदित्यमभितोऽभ्रयत छान्दो. ३।१।४

[३।२।३+३।४।३— ३।५।८

न्नुना मणिवत्प्रोतो योऽत्र कंदः

सुषुम्नया । तन्नाभिमण्डले चक्रं

प्रोच्यते मणिपूरकम् यो. च. १२

तन्नुपञ्जरमध्यस्थल्लुतिका यथा

भ्रमति तथा चासौ तत्र

प्राणश्चरति (नाभिचक्रे) शाण्डि. १।४।४

तन्त्रराजाय विद्महे महातन्त्राय

धीमहि । तन्मस्तन्त्रः प्रचोदयात् वनदु. १५१

तन्द्रा देवदत्तकर्म

तन्न इन्द्रो वरुणो बृहस्पतिः शाण्डि. १।४।९

सविता च पुनन्तु पुनः पुनः

तन्न कश्चन पाप्मा स्पृशति महाना. ५।१६

तन्न तथा कुर्याद्वायत्रीमेव छान्दो. ८।६।३

सावित्री (मा.पा.)

तन्नम इत्युपासीत, नम्यन्तेऽस्मै बृ.उ. ५।१४।५

कामाः, तद्ब्रह्मेत्युपासीत तैत्ति. ३।१०।४

तन्नयन्त्येताः सूर्यस्य रश्मयो यत्र

देवानां पतिरेकोऽधिवासः मुण्ड. २।५

तन्न व्यजानन्त (देवाः) किमिदं

यक्षमिति केनो. ३।२

तन्न शशाक दग्धुं (अग्निः-तृणं)

तन्न शशाकादातुं (वायुः-तृणं) केनो. ३।६

तन्नः सिंहः प्रचोदयात् केनो. ३।१०

तन्नः सूर्यः प्रचोदयात् नृ.पू. ४।३

तन्नाकं तद्विशोकम् सूर्यो. ७

तन्नातीयात् । नहत्यायन् पूर्वं छान्दो. २।१०।५

तन्नादविन्दुकलातीतमखण्डमण्डलं १९त. १।१।१

तन्नाद्विन्दुः, विन्दोरोद्धारः मं. ब्रा. २।१

तन्नाभिचक्रमित्युक्तं कुकुटारुयमिव सीतो. ११

स्थितम् । गान्धारी हस्तिजिह्वाच

तस्मान्नेत्रद्वयं गते यो.शि. ५।२१

तन्नाभिमण्डलं चक्रं प्रोच्यते

मणिपूरकम् ध्या.वि. ४९

तन्नामरूपाभ्यामेव व्याक्रियते-

ऽसौत्तामाऽयमिदं रूप इति बृह. १।४।७

तन्नाम सङ्कीर्तयन् विष्णुसायुज्यं

गच्छति सङ्कर्षणो. ३

तन्नाशक्तोऽक्षुषा ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।५

तन्नाशक्तोऽच्छिमेन ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।९

तन्नाशक्तोऽच्छ्रोत्रेण ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।६

तन्नाशक्तोऽत्प्राणेन ग्रहीतुम् २ ऐत. ३।४

तन्नाशकोत्तवा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।७	तन्मध्ये तत्प्रकाशो भवति	मं. ब्रा. २।१
तन्नाशकोद्वाचा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।३	तन्मध्ये शिवागारमभ्यर्हितम्	
तन्नाशकोन्मनसा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।८	(काश्याम्)	भस्मजा. २।९
तन्नित्यमुक्तमविक्रियम्	पैङ्गलो. १।१	तन्मध्ये (देहांतर्गताभिस्थाने) शुभा	
तन्नित्यं शास्त्रमवीमुद्रासमन्वितम्	मं. ब्रा. ३।१	तन्वी पावकी शिखा भवति	शांडि. १।४।३
तन्निधनं सः शास्त्रमिति तन्निधन-		तन्मध्ये सुधाचन्द्रमण्डलम्, तन्मध्ये-	
मेतद्रथन्तरमप्रौ प्रोतम्	छान्दो. २।१२।१	ऽखण्डब्रह्मतेजोमण्डलम्	मं. ब्रा. २।२
तन्निरासस्तु निस्सङ्कल्पक्षमालब्धा-		तन्मन इत्युपासीत, मानवान्भवति	तैत्ति. ३।१०-३
हाराप्रमादतात्त्वसेवनम्	मं. ब्रा. १।१	तन्मनसाऽजिघृक्षत्, तन्नाशको-	
तन्निवृत्तिर्मोक्षः (बन्धनिवृत्तिः)	सर्वसारो. २	न्मनसा ग्रहीतुम्	२ ऐत. ३।८
तनुमानसी तृतीया (योगभूमिका)	वराहो. ४।१	तन्मनः स पश्यन्त्यः, तदेतत्कीर्तिश्च	
तनुवा मे सह नमस्ते अस्तु मा		व्युष्टिश्चेत्युपासीत	छान्दो. ३।१३।४
माहि ५ सीः	महाना. १६।६	तन्मनोऽङ्कुरतात्मन्वी स्यामिति	बृह. १।२।१
तनुवासनमित्युच्चैः पदायोद्यतमुच्यते		तन्मनो दिशं दिशं पतित्वाऽन्यत्रा-	
अवासनं मनो कर्तुं..	अ. पू. १।३०	यतनमलब्ध्वा प्राणमेवोपश्रयते	छान्दो. ६।८।२
तनुं त्यजतु वा तीर्थे श्वपचस्य		तन्मनो विलयं याति तद्विष्णोः	
गृहेऽथवा । ज्ञानसम्पत्ति-		परमं पदम्	मं. ब्रा. ५।१
समये मुक्तोऽसौ..	अ. पू. ५।१०१	तन्मययज्ञो नादानुसन्धानम्	पा. ब्र. ३
तन्न आदित्यः प्रचोदयात्	महाना. ३।१०	तन्मयविकारो जीवः । परमात्म-	
तन्न भुवेहमुरणो बोभुवे कम्	बा. मं. २२	स्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३
तन्नो अग्निः प्रचोदयात्	महाना. ३।११	तन्मयस्तत्परश्चैव मूर्ध्नि निर्वाण-	
तन्नो गरुडः प्रचोदयात्	महाना. ३।६	मृच्छति	दुर्वासो. १।१४
तन्नः षण्मुखः प्रचोदयात्	महाना. ३।५	तन्मयं (ब्रह्ममयं) तदेवेति	
तन्नो दन्तिः प्रचोदयात् [गणप. ८	ग. शो. ता. २।१	संहरेदोमिति	नृसिंहो. १।२
तन्नो दुर्गिः प्रचोदयात्	वन. दु. १४०	तन्मयाशिखा । चिन्मयंचोत्सृष्टिदण्डम्	निर्वाणो. ६
तन्नो नन्दिः प्रचोदयात्	महाना. ३।४	तन्मयैव स्फुरत्यच्छा तत्रैवोर्मि-	
तन्नो नारसिंहः प्रचोदयात्	महाना. ३।९	वार्णवं । आत्मन्येवात्मना	
तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात्	महाना. ३।७	व्योम्नि....	महो. ५।११९
तन्नो महालक्ष्मीः प्रचोदयात्	नृ पू. ४।३	तन्मरणमेवावभृथः (मा. पा.)	छां. उ. ३।१७।५
तन्नो रामः प्रचोदयात्	रामर. २।८७	तन्मरणमेवास्यावभृथः	छां. उ. ३।१७।५
तन्नो रुद्रः प्रचोदयात्	त्रि. म. ना. ७।११	तन्मह इत्युपासीत, महान् भवति	तैत्ति. ३।१०।३
[महाना. ३।१, २+३।७+]	पारायणो. १	तन्मातृपितृजायापत्यवर्गं च	
तन्नो विष्णुः प्रचोदयात्	महाना. ३।८	मुक्तं भवति	मं. ब्रा. ५।२
तन्मण्डलमुपासमानस्तन्मयतांप्रपद्यते	सामर. १०२	तन्मात्राणि भूतादौ विलीयन्ते	सुबालो. २।२
तन्मध्येऽखण्डब्रह्मतेजोमण्डलम्	मं. ब्रा. २।२	तन्मात्राणि सदस्याः (शारीर-	
तन्मध्ये जगद्दीनम्	मं. ब्रा. २।१	यज्ञस्य)	प्रा. दो. ४।३
तन्मध्ये तद्विष्कोटिसमानकान्त्या		तन्माप्रधाङ्गीस्तत्त्वा मा प्रधाक्षीः	
मृणालसूत्रवत्सूक्ष्माङ्गीकुण्डलिनी	अद्वयता. २	(मा. पा.)	छां. उ. ४।१।२
		तन्मा प्रसाक्षीस्तत्त्वा मा प्रधाक्षीः	छान्दो. ६।१।२

तन्माभगवाञ्छोकस्य पारं
 तारयतु (मा.पा.) छां.उ.७।१३
 तन्मामवतु, तद्वक्तारमवतु, अवतुमां,
 अवतुवक्तारम्, ॐ शान्तिः ३
 [२ ऐत.शांतिः+कौलो.शां.+ तैत्ति.शां.
 तन्मामावीत्, तद्वक्तारमावीत्,
 आवीन्माम्, आवीद्वक्तारम् तैत्ति. १।१२।१
 तन्माथा चेति सकलं परंब्रह्मैवतत् गो.पू.१।३
 तन्मायाशत्रुलमजनीत्याह ग.शो.४।२
 तन्मुखं रुद्र इत्याहुस्तद्विदुः
 सर्वदेवताः रु.जा. ४२
 तन्मुद्रारूढज्ञाननिवासाद्भूमिः
 पवित्रा भवति अद्वयता. ७
 तन्मूलादिन्दुपर्यन्तं विभाति...
 योगिभिः सततं ध्येयं अमन. २।८
 तन्मृग्युमुखात् प्रमुच्यते कठो. ३।१५
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु [२शिवसं. २—२७
 तन्मे क्षेमतरं भवेत् भ.गी. १।४६
 तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम् भ.गी. ५।१
 तन्वं पुपुष्यन्नमृतं वहामि बा.मं. १६
 तप इति तपो नानशनात्परं यद्धि
 परं तपस्तदुर्ध्वं तदुराध्वं
 तस्मात्तपसि रमन्ते महाना. १६।१२
 तप इति तपोनित्यः पौरुशिष्टिः तैत्ति. १।९।१
 तप इति तपोलोकः । सत्य इति.... गायत्रीर. २
 सत्य इति सत्यः.. गायत्रीर. २
 तपनीयमयं तप्तजान्भूतदप्रभ-
 मुद्यत्कौटिदिवाकरप्रभम्
 (ब्रह्माण्डस्वरूपं) त्रि.म.ना. ६।२
 तपन्तं न निन्देत्, तद्वतम् छान्दो.२।१।४२
 तपन्नेवाज्ञेवास्मीति होवाच १पेत्. २।३।४
 तपन्वितपन्सन्तपन् रोचनो रोच-
 मानः शोभनः शोभमानः.. नृ.पू. २।७
 तपश्च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९
 तपश्चास्मि तपस्विषु भ.गी. ७।९
 तपश्चक्ष्णे ये त्थुपवसन्त्यरण्ये शान्ता
 विद्वांसो शैश्वर्या चरन्तः । सूर्य-
 दारेण ते धिरजाः प्रयान्ति.. मुण्ड. १।२।११

तपस ऋषयः सुवरन्वविन्दन् महाना. १।१२
 तपसा चीयते ब्रह्म ततोऽन्नमभि-
 जायते । अन्नात्प्राणा मनः सत्यं... मुण्ड. १।१।८
 तपसा देवो देवतामम आयन् महाना. १।७।२
 तपसा प्राप्यते सत्त्वं सत्त्वात्स-
 म्प्राप्यते मनः । मनसा प्राप्यते
 ह्यात्मा ह्यात्मापत्या निवर्तते मैत्रे. १।७।+४।३
 तपसा ब्रह्म विजिज्ञासस्व,
 तपो ब्रह्मेति [तैत्ति. ३।२+ ३।४+३।५
 तपसा अद्धा, अद्धया मेधा...
 मनसा शान्तिः, शान्त्या चित्तं..
 स्मारेण विज्ञानं विज्ञानेनात्मानं
 वेदयति महाना. १।७।१
 तपसा सपत्नान् प्रणुदामारातीस्तपसि
 सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्मात्तपः परमं
 वदन्ति महाना. १।७।२
 तपसि जुहोमि । भूर्भुवः सुवः चित्त्यु. ६।१
 तपसि सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मात्तपः
 परमं वदन्ति महाना. १।७।२
 तपस्तत्रिविधं नरैः भ.गी. १।७।१७
 तपस्तप्तं कृतं च यत् भ.गी. १।७।२८
 तपस्विभ्योऽधिको योगी भ.गी. ६।४६
 तपस्विभिः सर्वभस्म धार्यम् रुद्रोप. १
 तपस्विषु बहुज्ञेषु याजकेषु नृपेषु च ।
 बलवत्सु गुणाढ्येषु महो. ४।३४
 तपस्वी पुण्यो भवति य एवं विद्वान्
 स्वाध्यायमधीते सहवै. १६
 तपस्सन्तोषास्तिक्यदानेश्वरपूजन-
 सिद्धान्तश्रवणहीमतिनय-
 जपो व्रतानि दश नियमाः शांङ्गि. १।२
 तपः प्रभृतिना यस्मै हेतुनैव विना
 पुनः । भोगा इह न रोचन्ते स
 जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।४२
 तपः सन्तुष्टिरास्तिक्यं दानमाराधनं
 हरेः । वेदान्तश्रवणं.. त्रि.ब्रा. २।३३
 तपः सन्तोषमास्तिक्यं दानमीश्वर-
 पूजनम् । सिद्धान्तश्रवणं चैव
 हीर्मतिश्च जपो व्रतम् । एते च
 नियमाः [वराहो. ५।१३+ जा.द. २।१

तपः प्रभावादेवप्रसादाच्च ब्रह्म

ह श्वेताश्वतरोऽथ विद्वान्

श्वेता. ६।२१

तपाम्यहमहं वर्षम्

भ.गी. १।१९

तपांसि सर्वाणि च यद्वदन्ति । यद्वि-

च्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते

पदं संप्रहेण ब्रवीम्योम्

कठो. २।१५

तपेद्वर्षसहस्राणि एकपादस्थितोनरः ।

एतस्य ध्यानयोगस्य कलां

नार्हन्ति षोडशम्

पैङ्गलो. ४।१५

तपो ब्रम्हेन चैव यत्

भ.गी. १।७।१८

तपां दानं यशोऽयशः

भ.गी. १।०।५

तपोदीक्षासुषयः सुवर्षिदः

चिन्त्यु. १।१।९

(तत्र) तपो नाम विध्युक्तकृच्छ्र-

चान्द्रायणादिभिः शरीरशोषणं

शांडि. १।२

तपो नानशनात्परमु यद्धि परं तप-

स्तदुर्द्ध्वं.. तस्मात्तपसि रमन्ते

महाना. १६।१२

तपो नित्यः पौरुषिष्टिः

तैत्ति. १।९।१

तपोनिधिं तपसां रयिन्दं...

सुरवृन्दकर्त्रे स्वाहा

पारमा. ७।१

तपो ब्रह्मेति [तैत्ति.

३।२+३,४,५

तपो मानसमुच्यते

भ.गी. १।७।१६

तपोऽवधिः परमा ब्राह्मणस्य

इतिहा. १।१

तपोविजितचित्तस्तु निश्शब्दं देशमा-

स्थितः । निःसङ्गतस्त्वयोगज्ञो

निरपेक्षः शनैः शनैः

क्षुरिको. २।१

तपो हि स्वाध्याय इत्युत्तमं नाकं

रोहति

सहस्रै. १।८

तप्तकाश्चनसङ्काशज्योतिर्मथूला

अपाङ्गान्ते भूमौ वा पश्यति

तदृष्टिः स्थिराभवति

अद्वयता. ३

तप्तचामीकराकारंतडिल्लेखेव विस्फुरत्

ध्या. बि. ४६

तप्तायःपिण्डवदेकं भिन्नवदवभासते

(शिवः-ब्रह्म)

त्रि.भा. १।१

तप्तो ब्रह्मचारी कुशलमग्नीन्परि-

चचारीन्मात्वाग्नेयः परिप्रबोचं

प्रब्रूयात्मा इति

छान्दो. ४।१०।२

तप्तो ब्रह्मचारी कुशलं नः पर्यचारी-

दन्तास्मै प्रप्रवामेहि, तस्मै होवुः

छान्दो. ४।१०।४

ताप्यतापकरूपेण विभातमखिलं

जगत् । प्रत्यगात्मतया भाति..

कठो. ३।९

तप्यन्ते ये तपो जनाः

भ.गी. १।७।५

तपस्याम्यहमित्यादित्यो भास्या-

म्यहमिति चन्द्रमा एवमन्या

देवताः..

बृह. १।५।२२

तम एव यस्यायतनं हृदयं

लोको मनो ज्योतिः..

बृह. ३।९।१४

तम एके ज्योतिरेकेऽवकाशमेके

परमं व्योमैक आत्मानमेक

इति (आहुः)

आर्षे. ३।३

तमक्रतुः (तुं) पश्यति वीतशोको

धातुः प्रसादान्महिमान-

(मीशं) मात्मनः

महाना. ८।१

[ना.प. ९।१३+शरभो. १९+

ना.प.सा. १।३

[पारमा. ९।३+श्वेता. ३।२०+

कठो. २।२०

तममिमंभुवाद सत्यकाम इति

तमन्य इत्तमनं परिब्राट् पदं पनं

नियुजे परस्मिन्

वा.मं. १

तमन्ये श्रान उपसमेत्योचुरन्नं नो

भगवानागायत्वशनायाम वा इति

छान्दो. १।१२।२

तमष्टुवन्-भवता मुख्येनेमान्

सुराज्येमेति

२प्रणवो. ७

तमब्रवीत्प्रीयमाणो महात्मा वरं

तवेहाद्य ददामि भूयः । तवैव

नाम्ना भविताऽयमग्निः

कठो. १।१६

तमभिद्रुत्य पाप्मनाऽविध्यत् [बृह.

१।३।२।-६

तमभ्यतपत्तस्याभितप्तस्य

मुखं निरभिद्यत

२पेत्. १।४

तमभ्यवदत्कोऽसीति

तमशनापिपासाभ्यामन्ववार्जत्

केनो. ३।४।८

तमशनापिपासे अभूतामावाभ्याम-

भिप्रजानीहि

२पेत्. २।१

२पेत्. २।५

तमसजापः(भवन्ति)[अ.शिर. १।१५

तमसस्तु परब्ज्योतिः परमानन्द-

लक्षणम् । पादत्रयात्मकं ब्रह्म .

+बहुको. २।७।४

तमसः परमुच्यते

साक्षी सर्वस्य साक्षी

त्रि.म.ना. ८

भ.गी. १।३।१

नृसिंहो. २।२

तमसः साक्ष्यहं तुर्यतुर्योऽहं तमसः
 परः । दिव्यो देवोऽस्मि दुर्दर्शः... ब्र.वि. ९६
 तमसा प्रस्तवज्ञानादप्रस्तोऽपि रवि-
 र्जनैः । प्रस्त इत्युच्यते भ्रान्त्या
 ह्यज्ञात्वा वस्तुलक्षणम् २ आत्मो. १५
 तमसो द्रष्टा सर्वस्य द्रष्टा नृसिंहो. १११
 तमसो भूतादिः (जायते) सुबालो. १११
 तमसो मा ज्योतिर्गमय वृ.उ. १।३।२८
 [अक्षु. २+ चाक्षुषो. २
 तमस्त्वज्ञानजं विद्धि भ.गी. १४।८
 तमस्येतानि जायन्ते भ.गी. १४।१३
 तमहं कुमारमनुवं नाहमिमं वेद ।
 यद्यहमिममवेदिषं कथं ते नावक्ष्यम् प्रश्नो. ६।१
 तमः परे देव एकीभवति सुबालो. २।२
 तमः श्वभ्रन्तिभं दृष्टं वर्षवृद्धस-
 त्रिभम् । नाशप्रायं सुखाद्धीनं
 नाशोत्तरमभावगम् वैतथ्य. ३२
 तमः सत्त्वं रजस्तथा भ.गी. १४।१०
 तमः सर्वभूतमधुनाध्वरेण तं सत्त्व-
 मनुप्रविश्य संक्षेप्यन्. परब्रह्मणे
 परं ज्योतिषे स्वाहा पारमा. १०।४
 तमाक्रममाक्रम्योभयान् पाप्मन
 आनन्दान् पश्यति बृह. ४।३।९
 तमागतं पृच्छति कोऽसीति कौ.त. १।२
 तमाचार्यजायोवाच ब्रह्मचारिज्ञान,
 किं नु नाभ्रासि छान्दो. ४।१०।३
 तमाचार्योऽभ्युवादोपकोसल ३ इति छान्दो. ४।१४।१
 तमात्मानमन्विच्छामो यमात्मान-
 मन्विष्यथ सर्वाश्च लोका-
 नाप्नोति छान्दो. ८।७।२
 तमात्मस्थं येऽनुपश्यन्ति धीरा-
 स्तेषां सुखं शाश्वतं नेतेरषाम् कठो. ५।१२
 तमात्मानमुपासीत [श्वेता. ६।१२+ ब्रह्मो. १७
 [अ.शिरः.. ३।११+बृ. १+ सदानं. ६+
 [भवसं. २।४७+ सुबालो. ५।१-१४
 तमादित्यं नत्वा भो भगवन्नादित्या-
 त्मतत्त्वमनुब्रूहि मं.ब्रा. १।१
 तमादित्यात् पुरुषो भास्करवर्णो
 निष्कर्म्य स एनं ग्राह्याश्चकार इतिहा. १

तमादिमध्यान्तविहीनमेकं विभुं...
 ध्यात्वा मुनिर्गच्छति भूतयोनि
 समस्तसाक्षि तमसः परस्तात् कैव. ७
 तमभित आसीना आहुर्जानासि मां
 जानासि मामिति स यावद्दस्मा-
 च्छरीरादुत्क्रान्तोभवतितावज्जानानि छान्दो. ८।६।४
 तमाराध्य जगन्नाथं प्रणिपत्य
 पितामहः-पप्रच्छ.. १यो.त. ३
 तमाचार्योऽभ्युवाद सत्यकाम ३ इति छान्दो. ४।५।१
 तमाह कोऽहमस्मीति सत्यमिति
 ब्रूयात् कौ.त. १।६
 तमाहुरभ्यं पुरुषं महान्तम् [श्वेता. ३।१९ + ना.प. ९।१४
 तमाहुः पण्डितं बुधाः भ.गी. ४।१९
 तमाहुः परमां गतिम् भ.गी. ८।२१
 तमिच्छन्ताववास्तामिति (मा.पा.)
 'कमिच्छन्ताववास्तां' [इति तु
 मुख्यः पाठः] छां.उ. ८।७।३
 तमितरः पप्रच्छ-कृतमत्त्वमनार्तं
 मन्यस इति [आषं. ५।१ + ७।१+९।१
 तमित्यं वित्पादेनैवाप आरोहति, तं
 ब्रह्माह कोसीति तं प्रतिब्रूयात् कौ.त. १।५
 तमिन्द्र सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते
 परोक्षेण.. २पेन. ३।१४
 तमिन्द्र उवाच-ऋषे प्रियं वै मे
 धामोपागाः.. १पेन. २।३.२
 तमिन्द्र निर्जहि गर्भेण सावरं
 सहेति (मा.पा.) बृ.उ. ६।४।२३
 तमिन्द्र निर्जहि गर्भेण सावरां
 सहेति बृ.उ. ६।४।२३
 तमीशानं जगतस्तस्थुपस्पतिं
 धियं.. [वनदु. ४।९।९, ७१, ८२+
 [ऋ.अ. १।६।१९= मं. १।८।५।५+ वा. सं. २।५।१८
 तमीशानं पुरुषं देवमीड्यं ... अ.शिरः. ३।८
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं निचाग्येयं
 शान्तिमत्यन्तमेति श्वेता. ४।११
 तमीश्वराणां परमं महेश्वरं... विदाम
 देवं भुवनेशमीड्यम् श्वेता. ६।७

तमुपदीक्ष्याभ्युवाद कुमार ३ इति	बृह. ६।२।१	तमेतैर्नामभिरामन्त्रयन्चक्रे बृहन्	
तमुपनीय कृशानामवलानां चतु-		पाण्डुरवासः (मा. पा.)	बृ.उ. २।१।१५
इशता गा निराकृत्योवाच	छान्दो. ४।४।५	तमेव चाद्यं पुरुषं प्रपद्ये	भ.गी. १५।४
तमुवाच हृषीकेशः [१यो.त. ४+ भ.गी. २।१०		तमेव तत्तेजः पृष्टविद्भावं हैममुमां	
तमु ह परः प्रत्युवाच कम्बर एव-		संश्लिष्य संश्लिष्य वसन्तं...	
मेतत्संतं सयुरवानमिव		शिवं मामेवामिध्यायन्तो...	
रैकमात्थेति	छान्दो. ४।१।३	मथ्येव लीना भवन्ति	भस्मजा. २।१६
तमृचो मनुष्यलोकमुपनयन्ते, स तत्र..		तमेव धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत	
ब्रह्मचर्येण सम्पन्नो महिमान-		ब्राह्मणः । नानुध्यायन्बहून्लब्धा-	
मनुभवति	प्रश्नो. ५।३	न्वाचो विग्लापनं हि तत्	बृह. ४।४।२१
तमृत्वा सम्प्रतिविदो मज्जन्ति	कौ.त. १।४	[अ.पू. ४।३७+शाखा. २३+	बराहो. ४।३३
तमेकदन्तं गजवक्त्रमीशं विज्ञाय		तमेव पापकारिणं मृतं पश्यन्नील-	
दुःखान्तमुपैति सद्यः	हेरम्बो. ११	लोहितो भैरवस्तं पातयत्यस्त्र-	
तमेकमेव पश्यन्ति परिशुभ्रं		मण्डलेष्वलज्ज्वलनकुण्डेष्वन्येष्वपि	भस्मजा. २।१६
विभुं द्विजाः	मंत्रिको. १६	तमेव भान्तमनुभाति सर्वं तस्य भासा	
तमेकनेमि (तमेकस्मिन्) त्रिवृतं		सर्वमिदं विभाति	कठो. ५।१५
पोडशान्तं शनार्धं विंशति-		[मुण्ड. २।२।१०+	श्वेता. ६।१४
पत्यराभिः । अष्टकैः पड्विंश-		तमेव भुक्तिविरसं व्यापारौघं पुनः	
रूपैकपाशं त्रिमागंभेदं..[श्वेता. १।४+ ना.प. ९।३		पुनः । दिवसे दिवसे कुर्वन्प्राज्ञः	
तमेकं गोविंदं सच्चिदानन्दविग्रहं		कस्मान्न लज्जते	महो. ६।७६
... मरुद्गणोऽहं परमया		तमेव मृत्युममृतं तमाहुः	चित्त्यु. १४।१
स्तुत्या स्तोष्यामि	गो.पू. ४।४	तमेव विदित्वाऽतिमृत्युमेति नान्यः	
तमेतन्नापुत्राय नान्तेवासिनं		पन्था विद्यतेऽयनाय	वा.सं. ३।१।१८
वा त्रयात्	बृह. ६।३।१२	[+श्वेताश्वे. ३।८+६।१५	
तमेतमग्निगिरिस्थध्वज्यं उपासते	मुद्रलो. ३।१	तमेव शरणं गच्छ	भ.गी. १८।६२
तमेतमात्मानंभेल आत्मनोऽन्त्रवर्यंति	कौ.त. ४।२०	तमेव सकला वेदाः कथयन्ति	
तमेतमात्मानंमोमातब्रह्मणैकीकृत्य..	नृसिंहो. १।२	परां गतिम्	भवसं. २।४९
तमेतमेष्टकं कर्ममयमात्मानमध्वर्युः		तमेवं ज्ञात्वा मृत्युपाशांश्छिनत्ति	श्वेता. ४।१५
संस्करोति	कौ.उ. २।६	तमेव स्तन इवावलंबते वेददेवयोनिः	ब्रह्मो. १
तमेतं ब्राह्मणं/शुश्रुवांसोऽनूचाना		तमेवं ज्ञात्वा विद्वान्मृत्यु-	
उपलभन्ते	सुवालो. ९।१५	मुखात्प्रमुच्यते	ना.प. ९।१
तमेतं वेदानुवचनेन ब्राह्मणा विवि-		तमेवं विद्वानमृत इह भवति	महावा. ३
दिपन्ति, यज्ञेन ज्ञानेन तत्सत्ता-		[नृ.पू. १।६+त्रि.म.ना. ४।३+	
शक्तेन	बृह. ४।४।२२	[+चित्त्यु. १२।७+१३।१	तै.आ. ३।१।३
तमेतावन्तं कालप्रविभः	बृह. १।२।४	तमेवात्मानमित्येतद्ब्रह्मशब्देनवर्णितम्	ना.प. ८।८
तमेताः सनाक्षितय उपतिष्ठन्ते	बृह. २।२।२	तमेवैकं जानथ आत्मानमन्यावाचो	
तमेतैर्नामभिरामन्त्रयाश्चक्रे बृहन्		विमुञ्चथामृतस्येष सेतुः	मुण्ड. २।२।५
पाण्डुरवासः	बृह. २।१।१५		

तमोङ्कारेणैवायतनेनान्वेति
 विद्वान्यत्तच्छांतमजरममृत-
 मभयं परं चेति प्रश्नो. ५।७
 तमोद्वारैस्त्रिभिर्नरः भ.गी. १६।२२
 तमोमायात्मको रुद्रः पा. ब्र. २
 तमो मोहो महामोहस्तामिस्रो ह्यन्व-
 संज्ञितः । अविद्या पञ्चपर्वणा
 निबध्नाति नृणां सदा भवसं. ३।१०
 तमोरुपश्चन्द्रः, रजोरूपो रविः शाण्डि. १।४।६
 तमो वा इदमेकमास मैत्रा. ५।५
 तमो वै तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् त्रिपुरो. ४
 तमो हि शारीरप्रपञ्चमात्रह्यस्थावरा-
 न्तमनन्ताखिलाजाण्डभूतम् महा.वा. २
 तथा तुरीयं चतुरात्मानमन्विष्य
 चतुर्थपादेन च तथा तुरीयेणानु-
 चिन्तयन्प्रसेत् नृसिंहो. ३।१
 तथा त्वं विश्वतो अस्मानयक्षमया
 परिञ्जुज नीलरु. २।९
 तथाऽपहृतचेतसाम् भ.गी. २।४४
 तथा मुक्तपुरतद्वि मृतमित्यभिधीयते गुह्यका. ३४
 तथा वाचा स्वरसम्पन्नया-
 ऽऽत्विज्यं कुर्यात् बृह. १।३।२५
 तथा सहायवान् देवः कृष्णपिङ्गलो
 ममेश्वर ईष्टे शाण्डि. ३।१।२
 तयेदं सर्वदृष्टं सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छान्दो. ४।३।८
 तयैतर्हि वेदानानुभवत्यशानाथ
 मे विज्ञास्यसीति छान्दो. ६।७।३
 तयैतर्हि वेदाननुभवस्यन्नमय ५
 हि सोम्य मनः छान्दो. ६।७।६
 तयोरन्यतरां मनसा सञ्करोति
 ब्रह्मावाचा होताध्वर्युरुद्राता.. छान्दो. ४।१६।२
 तयोरन्यः (जीवः) पिप्पलं स्वादु-
 र्यनभ्रन्नन्यो अभिचाकशीति मुंड. ३।१।१
 [ऋ. अ. २।३।१७+ =मं. १।१६४।२०
 [अथर्व. १।१।२०
 तयोरित्या परस्तात् प्रतिविहिता
 भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 तयोरेष सः स्तावो य एषोऽन्त-
 र्द्वय आकाशोऽथैनयोरेतदन्नं.. बृह. ४।२।३

तयोर्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विध्व-
 कुञ्ज्या अमृतत्वमेति कठो. ६।१६
 तयोर्न वशमागच्छेत् भ. गी. ३।३४
 तयोर्मध्ये वरं स्थानं यस्तं वेद
 स वेदवित् क्षुरिको. १७
 तयोर्मिथुनात्प्रजायते भूयान् भवति १ ऐत. ३।६।६
 तयोर्वीर्यमेवमनन्दत्, तदवर्द्धत् ।
 तदण्डमभवद्धैमम् । तत्परिणम-
 मानमभूत् अन्यक्तो. १
 तयोर्ह मैत्रेयी ब्रह्मवादिनी वभूव
 स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी.. बृह. ४।५।१
 तयोस्तु कर्मसञ्ज्ञासात् भ.गी. ५।२
 तयोः कर्म परस्तात् प्रतिविहिता
 भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 तयोः कामेश्वरी सदानन्दधना परि-
 पूर्णस्वात्मैक्यरूपा देवता भावनो. ७
 तयोः श्रेय आददानस्य भवति,
 हीयतेऽर्थाद्य उ प्रयो वृणीते कठो. २।१
 तयोः संयोजनमसीत्यर्थे तत्त्वविदो
 विदुः । नमस्तत्त्वमर्थो विज्ञेयो
 रामस्तत्त्वदमुच्यते रामर. ५।१४
 तरङ्गमालयासिन्धुर्वद्विदस्त्विदं जगत् ते. विं. ६।८३
 तरङ्गस्थं द्रवं सिन्धुर्नवाञ्छति यथा
 तथा । विषयानन्दवाञ्छा मे
 माभूदानन्दरूपतः आ. प्र. १६
 तरणिर्विद्वदर्थतः [ऋ. अ. १।४।८= चित्त्यु. १६।१
 [मं. १।५०।१०
 तरति शोकमात्मविदिति सोऽहं
 भगवः शोचामि तं मा भगवा-
 ञ्छोकस्य पारं तारयत्विति छां. ७।१।३
 तरति शोकं तरति पाप्मानं गुहा-
 ग्रन्थिभ्यो विमुक्तोऽमृतो भवति मुण्ड. ३।२।९
 तरवोऽपि हि जीवन्ति जीवन्ति
 मृगपक्षिणः । स जीवति मनो
 यस्य मननेनोपजीवति महो. ३।१३
 तर्कतश्च प्रमाणाच्च चिदेकत्वव्यव-
 स्थितेः । चिदेकत्वपरिज्ञाने न
 शोचति न मुह्यति [अ. पू. ४।३४ रुद्रह. ४६

तर्कैर्जल्पैः शास्त्रजालैः... न वशो

जायते प्राणः सिद्धोपायं विना.. यो.शि. १।६१

तर्जनीमध्यमानामिकाभिरग्नेर्भस्मा-

सीति भस्म संगृह्य.. भस्मजा. १।५

तर्जन्यग्रोन्मीलितकर्णरन्ध्रद्वये

फूत्कारशब्दो जायते, तत्रस्थिते
मनसि.. ज्योतिः पश्यति मं.ब्रा. १।३

तर्जन्यग्रोन्मीलितकर्णरन्ध्रद्वये..

ज्योतिःस्थलं विलोक्यान्तर्दृष्ट्या
निरतिशयसुखं प्राप्नोति अद्वयता. २

तर्पणं मार्जनं चान्यन्न कुर्यात्तुलसी

विना तुलस्यु. १६

तर्थाभिधातिनोऽनुताभिर्शंसिनः

सत्यमिवानृतं पश्यन्ति मैत्रा. ७।१०

तलं तलातलं चैव... पादाङ्गुल्यः

प्रकीर्तिताः गुह्यका. १९

तल्लक्ष्यं (आत्मलक्ष्यं) शुद्धात्म-

दृष्ट्या वा यः पश्यति स एव
ब्रह्मनिष्ठो भवति मं.ब्रा. १।५

तल्लयं परिपूर्णे मयि समभ्यसेत् ,

मनोऽल्यकारणमहमेव मं.ब्रा. ५।१

तल्लयाच्छुद्धाद्वैतसिद्धिर्भेदाभावात्

मं.ब्रा. ५।१

तल्लीलाकथा परा काष्ठा

सामर. ४४ चित्त्यु. १४।३

तव देवा हवमायन्ति सर्वे

तव पुत्रान्भ्रातृन् बन्ध्वादीन् शिखां

यज्ञोपवीतं... भूर्लोकभुवर्लोक... अतलतलातल... ब्रह्माण्डं च

विसृजेत् आरुणि. १

तव वाय वृतस्पते त्वष्टृर्जामातरद्भुत

[क्र. अ. ६।२।३०= मं. ८।२६।२१+

[वा.सं. २७।३४+वनदु.

४४,५७,६९।८० भ.गी. १।३

तव शिष्येण धीमता

भ.गी. ११।५१ भ.गी. ११।२९

तव सौम्यं जनार्दन

भ.गी. ११।२९ पारमा. १।२

तवापि वक्त्राणि समृद्धवेगाः

तस्थुस्तस्थुषां जङ्गमो जङ्गमानां कठो. १।१६

तवैव नाम्ना भविताऽयमग्निः

तवैव वाहास्तव नृत्तगीतं (मा.पा.) कठो. १।२६

तस्मा अरं गमाम वः [क्र.अ. ७।६।५ =मं. १०।१।३

[वा. सं. ११।५२+तै.आ. ४।४६।४ महाना. ५।१४

तस्मा आदित्याश्च विश्वे च देवा-

स्तृतीयं सवनं संप्रयच्छन्ति छां. २।२४।१६

तस्मा आसनमाहृत्योदक-

माहारयाश्चकार बृह. ६।२।४

तस्मा आहुते रेतः सम्भवति

छान्दो. ५।७।२

तस्मा उ हैतदुवाच वीत्यन्नं वैति

बृह. ५।१२।१

तस्मा एतौत शुश्रूयन्ते । चित्तं ह्ये-

वैषामेकायनं, चित्तमात्मा छान्दो. ७।५।२

तस्मा उ ह ददुस्ते वा एते पञ्चान्ये

दश सन्तस्तत्कृतां.. (मा.पा.) छां. व. ४।३।८

तस्मा उ ह ददुस्ते वा एते पञ्चान्ये

पञ्चान्ये दशसन्तस्तत्कृतां.. छान्दो. ४।३।८

तस्माच्च (परब्रह्मणः) देवा बहुधा

सम्प्रसृताः मुण्ड. २।१।७

तस्माच्चित्तंस्थिरं कुर्यात् प्रज्ञयापरया

विधे । चित्तं कारणमर्थानां.. यो.शि. ६।५।८

तस्माच्चेन्न प्रमाद्यति (ब्रह्मज्ञानात्)

शरीरे पाप्मनो हित्वा सर्वान् तैत्ति. २।५

कामान्समश्रुते

तस्माच्छतर्चिन इत्याचक्षत एतमेव सन्तम् १ ऐत. २।१।१

तस्माच्छतं वर्षाणि पुरुषायुषो भवन्ति

१ ऐत. २।१।१

तस्माच्छतैः शतैः कार्यमभ्यासं..

(प्राणान्तसम्भवात्) योगकुं. २।४०

तस्माच्छमः परमं वदन्ति

महाना. १७।४

तस्माच्छास्त्रं प्रमाणं ते

भ. गी. १६।२ सङ्कर्षणो. १

तस्माच्छेषादेव सर्वाणि समुत्पद्यन्ते

तस्माच्छ्रद्धया यां काश्चिद्ग्रां दद्यात् सा दक्षिणा.. नृ. पू. ५।८

तस्माच्छाम्यत्येववाक् । शाम्यतिचक्षुः.. बृह. १।५।२१

तस्माच्छान्तिः, तस्याः श्वेतवर्णा सुशीला (गौः) बृ. जा. १।६

तस्माच्छान्त्यतीता, तस्याश्चित्र-

वर्णा (गौः) बृ. जा. १।६

तस्माच्छुद्धतेजोमयं ब्रह्मति सिद्धम्

अद्वयता. ५ शौनको. ५।३

तस्माज्जागतं तृतीयसवनमादित्यानाम्

तस्मात् त्रिगुणं भोज्यं भोक्ता		तस्मात्प्राणो वै तुर्याख्ये धारये-	
पुरुषोऽन्तस्स्थः	मैत्रा. ६।१०	त्प्राणमित्येवं	मैत्रा. ६।१९
तस्मात्त्रयमपि सर्वोपायान्परित्यज्य		तस्मात्प्रत्यक्षरमुभयत ओङ्कारो भवति	नृ. पू. २।२
भक्तिमाश्रय भक्तिनिष्ठो भव	त्रि.म.ना. ८।४	तस्मात्सञ्चालयेन्नित्यं शब्दगर्भा	
तस्मात्त्वमस्मात्जातवेदो मुमुग्धि	...	सरस्वतीम् । तस्याः सञ्चालनेनैव	योगकुं. १।१७
तस्मात्त्वमिन्द्रियाण्यादौ	भ.गी. ३।४१	योगी रोगैः प्रमुच्यते	१ ऐत. २।४।२
तस्मात्त्वमुत्तिष्ठ यशो लभस्व	भ.गी. १।१३३	तस्मात्स तेन बन्धुना यज्ञेषु हूयते	
तस्मात्त्वमेव वक्ता त्वमेव गुरुस्त्वमेव		तस्मात्समेस्ताविद्योपाधिः साकारः	
पिता त्वमेव सर्वनियन्ता...	त्रि.म.ना. १।१	सावयव एव	त्रि.म.ना. २।१
तस्मात्त्वं प्रतिष्ठितोऽसि प्रजया च		तस्मात्सत्यं परमं वदन्ति	महाना. १७।१
पशुभिश्च	छान्दो. ५।१७।१	तस्मात्सत्यं वदन्तमाहुर्धर्मं वदतीति	बृह. १।४।१४
तस्मात्त्वं बहुलोऽसि प्रजया च		तस्मात् सद्विरुद्धाक्षविशेषेण सर्व-	
धनेन च	छान्दो. ५।१५।१	सिद्धयः सिद्धयन्ति	त्रि.म. ना. ५।४
तस्मात्त्वं रयिमान्पुष्टिमानसि	छान्दो. ५।१६।१	तस्मात्सद्विरुद्धाक्षलेशविशेषणा-	
तस्मात्त्वां पृथग्वलय आयन्ति पृथ-		चिरादेव तत्त्वज्ञानं भवति	त्रि. म.ना. ५।४
ग्रथभ्रेणयोऽनुयन्ति	छान्दो. ५।१४।१	तस्मात्सर्गस्वर्गापवर्गहेतुर्भगवान-	
तस्मात्पदमित्याचक्षत		सावादित्यः	मैत्रा. ६।३०
एतमेव सन्तम्	१ ऐत. २।२।९	तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म	भ. गी. ३।१९
तस्मात् परमेश्वर एवैकमेव		तस्मात्सर्वदेवत्यं प्रोक्षितं प्राजापत्य-	
तद्ववति [नृसिंहो. ८।४+]	८।८	मालभन्त	बृह. १।२।७
तस्मात्पराङ्मुख इति नान्तरात्मन्	कठो. ४।१	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन धृतादीन्वर्जये-	
तस्मात्पादत्रयं परममोक्षः	त्रि.म.ना. ८।२	द्यतिः । धृतसूपादिसंयुक्त-	
तस्मात्पावमान्य इत्याचक्षत एतमेव		मन्त्रं नाद्यात्कदाचन	सं.सो. २।७६
सन्तम्	१ ऐत. २।२।४	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन प्राणायामान्स-	
तस्मात्पुत्रमनुशिष्टं लोक्यमाहु-		मभ्यसेत्	जा. ६।२०
स्तस्मादेनमनुशासति	बृह. १।५।१७	तस्मात्सर्वप्रयत्नेन मोक्षापेक्षी	
तस्मात्पुरुष औषति इ वै स तं		भवेद्यतिः	परब्र. २१
योऽस्मादपि	बृह. १।४।१	तस्मात् सर्वप्रपञ्चोऽयं ब्रह्मैवास्ति	
तस्मात्पुरुषं पुरुषं सत्यादित्यो भवति	३ ऐत. २।३।२	न चेतरेत्	यो. शि. ४।३
तस्मात्पौरुषमाश्रित्य सच्छास्त्रैः		तस्मात् सर्वमानुष्यभमित्याचक्षते	
सत्समागमैः	भवसं. १।५०	यदिदं किञ्च [नृ. पू. १।१+]	ग. पू. १।६
तस्मात्प्रकाशात्मा (नारायणः)	ना.उ.वा. १।५	तस्मात्सर्वमापोमयं भूतं सर्वं भृगवङ्गि-	
तस्मात्प्रगाथा इत्याचक्षत एतमेव		रोमयं...	२ प्रणवो. २१
सन्तम्	१ ऐत. २।२।३	तस्मात्सर्वाणि भूतानि	भ.गी. २।३०
तस्मात्प्रजननं परमं वदन्ति	महाना. १७।७	तस्मात्सर्वात्मना चित्ते भासमानो	
तस्मात्प्रणम्य प्रणिधाय कायं	भ. गी. १।१४४	ह्यसौ नरः । आनन्दयति	
तस्मात्प्रणव एव प्राणायामः	शाण्डि. १	दुःखादयं जीवात्मानं..	कठरु. २८
		तस्मात् सर्वायुषमुच्यते सर्वमेव त	
		आयुर्यन्ति	तैत्ति. २।३

तस्मात्सर्वासु दिक्ष्वन्नमेव दशकृतं.. छान्दो. ४।३
 तस्मात्सर्वानुष्टुभं जानीयाद्यो जानीते
 सोऽमुतत्त्वं च गच्छति नृ.पू.८. २।३
 तस्मात्सर्वेषु कालेषु [भ.गी. ८।७+८।२७
 तस्मात्सर्वौषधमुच्यते (अन्नं) तैत्ति. २।२।२
 तस्मात्सर्वत्सरोर्वेप्रजापतिः कालोऽन्नं
 ब्रह्मानीडमात्मा चेत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।१५
 तस्मात्सुकमित्याचक्षतएतमेवसन्तम् १पेत्. २।२।६
 तस्मात्सौम्य प्रयत्नेन...भोगेच्छां
 दूरतस्त्यक्त्वात्रयमेव समाश्रय मुक्तिको. २।१५
 तस्मात् स्त्रियमध उपासीत बृह. ६।४।२
 तस्मात् स्थूलविराट्स्वरूपो जायते त्रि.म.ना. २।६
 तस्मात्स्वयमेव समाराधनमकरोत् सामर. ३
 तस्मादकारेण परमं ब्रह्मान्विष्य,
 मकारेण.. मनआदिसाक्षिण-
 मन्विच्छेत् नृसिंहो. ७।५
 तस्मादक्षरमित्याचक्षतएतमेवसन्तम् १पेत्. २।२।१०
 तस्मादक्षरान्महत्, महतोऽहङ्कारः,
 तस्मादहङ्कारात्पञ्चतन्मात्राणि गोपालो. २।१३
 तस्मादखण्ड एवास्मि यन्मदन्यत्र
 किञ्चन । दृश्यते भूयते तद्यद्ब्रह्मणो-
 ऽन्यत्र तद्ब्रह्मवेत् वराहो. ३।१
 तस्मादखण्डं मम रूपमेतत् वराहो. ३।४
 तस्मादभावेव देवेषु लोकमिच्छते,
 ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां
 हि रूपाभ्यां ब्रह्मभवत् बृह. १।४।१५
 तस्मादभिर्यष्ट्यश्चेतव्यः स्तोतव्यो-
 ऽभिध्यातव्यः मैत्रा. ६।३४
 तस्मादभिहोत्रं परमं वदन्ति महाना. १७।९
 तस्मादभिः समिद्धो यश्च सूर्यः (मा.) मुण्डको. २।१।५
 तस्मादभिः समिधो यस्य सूर्यः सोमा-
 त्पर्जन्य ओषधयः पृथिव्याम् मुण्ड. २।१।५
 तस्मादग्नीन् परमं वदन्ति महाना. १७।८
 तस्मादज्ञानसम्भूतं भ.गी. ४।४२
 तस्मादणिमादिसिद्धिर्भवति अद्वयता. ७
 तस्माद्वतिसृष्टिः, अतिसृष्ट्या
 हास्यैतस्यां भवति बृह. १।४।६
 तस्माद्वैत एवास्मि न प्रपञ्चो न
 संसृतिः अ.पू. ५।७६
 ३१

तस्माद्वैतमेवास्ति न प्रपञ्चो न
 संसृतिः जा.द. १०।३
 तस्मादनिष्टमेवेष्टमिव भाति त्रि.म.ना. ५।३
 तस्मादन्तर्दृष्ट्या तारक एवानुसन्धेयः अद्वयता. ५
 तस्मादन्तःकरणमतिविमलं भवति त्रि.म. ना. ९।४
 तस्मादन्नं ददत्सर्वोण्येतार् ददाति म.ना. १७।१२
 तस्मादन्यत्र परं किञ्चनास्ति
 [अ.शिरः ३।१४+ बटुको. २५
 तस्मादन्यगता वर्णा आश्रमा अपि
 नारद । आत्मन्यारोपिताः सर्वे
 भ्रान्त्या तेनात्मवादिना ना.प. ६।२०
 तस्मादन्योन्यमाभित्य ह्योतं प्रोत-
 मनुकमात् त्रि.प्रा. २।४
 तस्मादन्वक्षरं प्रयुज्जानः स्वरवन्ति
 व्यञ्जनानि यथाक्षरं दर्शयेत् संहितो. २।४
 तस्मादपक्वफाय इममेवोक्काराप्र-
 विद्योतं तुरीयतुरीयमात्मानं
 नृसिंहानुष्टुभैव जानीयात् नृसिंहो. ६।१
 तस्मादपरिहार्येऽर्थे भ.गी. २।२७
 तस्मादपि दीक्षितमाहुः सत्यं वदेति ।
 सत्ये ह्येव दीक्षा भवति बृह. ३।१।२३
 तस्मादपि पृष्ठत उपस्पृष्टो मनसा
 विजानाति बृह. १।५।३
 तस्मादपि प्रतिरूपं जातमाहुः,
 हृदयादिव सृज्यते हृदयादिव
 निर्मित इति बृह. ३।१।२२
 तस्मादप्येहेहाददानमभ्रदधान-
 मयजमानमाहुः छान्दो. ८।८।५
 तस्मादप्येतर्हामन्त्रितोऽहमयमित्ये-
 वाप्र उक्त्वाऽथाऽन्यजाम प्रब्रूते वृ.उ. १।४।१
 तस्मादप्येतर्होकाकी कामयते जाया
 मे स्यादय प्रजायेय बृह. १।४।१७
 तस्मादप्राणजनपानशुद्रायति छान्दो. १।३।४
 तस्मादप्राणजनपाननृच-
 मभिष्याहरति छान्दो. १।३।४
 तस्मादत्रय इत्याचक्षतएतमेव सन्तं १पेत्. २।१।६
 तस्मादप्राणजनपानन्साम गायति छान्दो. १।३।४
 तस्मादप्राणजनपानन्वाचमभि-
 व्याहरति छान्दो. १।३।३

तस्मादृच्यध्युद* साम गीयत इयमेव		तस्मादापेरोद्धारः सर्वमाप्नोतीत्यर्थः	२ प्रणवो. १४
साऽभिरमस्तत्साम	छान्दो. १।६।१	तस्मादात्विज्यं करिष्यन् वाचि स्वर-	
तस्मादभ्यासयोगेन मनः प्राणान्		मिच्छेत तथा वाचा स्वरसम्प-	
निरोधयेत्	त्रि.ब्रा. २।२१	जयाऽऽत्विज्यं कुर्यात्	बृह. १।३।२५
तस्मादयमाकाशः स्त्रिया पूर्यत एव		तस्मादाहुर्वैलं सत्यादोजीयः	बृह. ५।१४।४
ता* समभवत्ततो मनुष्या		तस्मादाहुर्विद्योतयतेस्तनयति..(मा.पा.) छां. उ. ७।११।१	
अजायन्त	बृह. १।४।३	तस्मादाहुर्विद्योतते स्तनयति वर्षि-	
तस्मादयं बिल्ववनमृतिर्महान् समस्त-		व्यति वा	छां. ७।११।१
देवर्षिमुतीर्यरूपः	१ बिल्वो. ६	तस्मादाहुः सोष्यत्यसोष्टेति पुनरुत्पादन-	
तस्मादध्वं इत्याचक्षत एतमेव सन्तम्	१ ऐत. ३।२।८	मेवास्य तन्मरणमेवास्यावभृथः	छांदो. ३।१७।५
तस्मादलिङ्गो धर्मज्ञो ब्रह्मलिङ्गमनु-		तस्मादिति च मंतेण जगत्सृष्टिः	
व्रतम् । ... अज्ञातचरितं चरेत्	ना.प. ४।३५	समीरिता । वेदाहमिति	
तस्माद्विमुक्तमेव निषेदेत [रामो. १।१ तारसा. १।१		मन्त्राभ्यां वैभवं कथितं हरेः	मुद्रलो. १।८
तस्माद्वन्यकमेकाक्षरम्	गोपालो. २।१३	तस्मादित्यैव न्यूङ्गयन्ति	शौनको. ३।४
तस्मादध्वा अजायन्त [पु.सू. ८+	चित्यु. १२।५	तस्मादिदन्द्रो नामेदन्द्रो ह वै नाम	
[क्र. अ. ८।४।१८ = मं. १०।९०।१०+	वा.सं. ३।१८	तमिदन्द्रं सन्तमिन्द्र इत्याचक्षते	२ ऐत. ३।१४
तस्मादसक्तः सततं	भ.गी. ३।१९	तस्मादिदमध्वगलमिव स्व इति ह	
तस्मादसतः सज्जायेत	छान्दो. ६।२।१	स्माह याज्ञवल्क्यः	बृह. १।४।३
तस्मादसतः सज्जायत इति (मा.पा.)	छान्दो. ६।२।१	तस्मादिदमानुष्टुभं साम यत्र	
तस्मादहङ्कारनामाऽनिरुद्धः	सङ्कर्षणो. १	क्वचिन्नाचष्टे	ग.पू. २।१
तस्मादहङ्कारात्पञ्च तन्मात्राणि	गोपालो. २।१३	तस्मादिदमेव मुख्यद्वारं कलौ नान्येषां	
तस्मादहमिति सर्वाभिधानं तस्यादि-		भवति तस्मादिदं साङ्गं साम	
रयमकारः	नृसिंहो. ७।२	जानीयात् । यो जानीते सो-	
तस्मादहं च तस्मिन्नेवावस्थीयते	प.हं. २	ऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. १।५
तस्मादहं पशुपाशविमोचकः	भस्मजा. २।७	तस्मादिदं जगत्सर्वं वैष्णवं.. तथैव	
तस्मादहं रुद्रो यः सर्वेषां परमागतिः	भस्मजा. २।५	धर्मविज्ञानं वैदिकं वैष्णवं..	भवसं. ५।१६
तस्मादाकाशजं बीजं विन्यात्	त्रि.ता. ५।२२	तस्मादिदं साङ्गं साम जानीयात्,	
तस्मादाकाशं बीजं विद्यात्,		यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. १।३
तदेव उवाचः	नृ. पू. ३।५	तस्मादिदं साम मध्यमं जपति	नृ. पू. १।७
तस्मादाकाशं बीजं शिवो विद्यात्	ग. पू. २।९	तस्मादिदं साम यत्र कुत्रचिन्नाचष्टे ।	
तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः	मुण्ड. ३।१।१०	यदि दातुमपेक्षते ... पुत्राय..	
तस्मादात्मन आकाशः, आकाशाद्वायुः	त्रि.ता. १।१४	दास्यत्यन्यस्मै शिष्याय वा	नृ. पू. १।४
तस्मादात्मन आकाशः सम्भूतः	पैङ्गलो. १।३	तस्मादिदं साम येन केनचिदाचार्य-	
तस्मादात्मन्यहङ्कारमुत्सृज्य...		मुखेन यो जानीते स तेनैव शरी-	
मोक्षोपायं विचिन्तयेत्	शिवो. ७।११६	रेण संसारान्मुच्यते	नृ. पू. १।५
तस्मादात्मानमवैनं जानीयात्	नृसिंहो. ५।४	तस्मादिदं साम सधिवानन्दमयं परं	
तस्मादादिगणेशो मयाऽनुच्यते	ग.पू. ४।५	ब्रह्म, तमेवं विद्वानमृत इह भवति	नृ. पू. १।६
तस्मादादित्यात्मा ब्रह्म	मैत्रा. ६।१६	तस्मादिदं सामाङ्गं प्रजापतिः	नृ. पू. १।७
तस्मादात्मनमयोऽयं लोकः	सामर. ५		

तस्मादिन्द्रो देवानां (मध्ये)

अधिकोऽभवत्

अव्यक्तो. ६

तस्मादिमाः प्रजाः प्रजायन्त

प्रश्नो. ११४

तस्मादीशानो महादेवो महादेवः

महो. ११३

तस्मादीश्वरः कामोऽभिधीयते । तत्परि-

भाषया कामः ककारं व्याप्नोति

त्रि.ता. ११५

तस्मादुच्यते उग्रमिति

नृ.पू. २१४

तस्मादुच्यते ज्वलन्तमिति

नृ. पू. २१७

तस्मादुच्यते दत्तात्रेय इति

शां. ३१२१

तस्मादुच्यते नमामीति

नृ.पू. २११३

तस्मादुच्यते नृसिंहमिति

नृ.पू. २१४२१९

तस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः

अ.शिर. ३१५

तस्मादुच्यते भद्रमिति

नृ.पू. २१११

तस्मादुच्यते भीषणमिति

नृ.पू. २११०

तस्मादुच्यते महाविष्णुमिति

नृ.पू. २१६

तस्मादुच्यते मृत्युमृत्युमिति

नृ.पू. २११२

तस्मादुच्यते वीरमिति

नृ.पू. २१५

तस्मादुच्यते सर्वतोमुखमिति

नृ.पू. २१८

तस्मादुज्जृम्भते कामः कामात्कामः

परः शिवः । काणोऽयं (काणोऽयं)

कामदेवोऽयं वरेण्यं भगो उच्यते

त्रि.ता. १११२

तस्मादुत्तिष्ठ कौन्तेय

भ.गी. २११७

तस्मादुत्तिष्ठंतं ह वा तानि रक्षां-

स्यादित्यं योष्यन्ति याव...

सहैव. २

तस्मादुतेषु च वरः षृणीतयंकामकाम-

येतत् स एष एवंविदुद्गातात्मने

वा..यं काम कामयते तमागायति

बृह. ११३१२८

तस्मादुपसंहर्त्रे महाप्रासाय वै

नमोनमः

अ.शिरः. ३१३

तस्मादुपासितात् (गुरोः) सम्यक्

सहजं प्राप्यते गुरोः ।.. सतत-

मात्माभ्यासरतो भवेत्

अमन. २१४७

तस्मादु ब्रह्मणस्पतिः

बृ.उ. ११३१२१

तस्मादु हैवंविदुद्गाता ब्रूयात्

छां.उ. ११७८

तस्मादु सर्वेषु लोकेषु क्षत्रस्यैव

प्रशुसनमभूत्

छान्दो. ५१३१७

तस्मादु हैवंविद्यद्यपि चाण्डालाद्यो-

च्छिष्टं प्रयच्छेदात्मनि हैवास्य

तद्वैश्वानरे हुतं स्यात्

छान्दो. ५१२४१४

तस्माद्दृगित्याचक्षत एतमेव सन्तम्

१ ऐत. २१२१७

तस्माद्दृग्यजुस्तामान्यपक्रान्त-

तेजास्यासन्

२ प्रणवो. १९

तस्माद्दृचः साम यजूंषि दीक्षा

यज्ञाश्च सर्वे क्रतवो दक्षिणाश्च

मुण्ड. २११६

तस्मादेकमेव व्रतं चरेत् प्राण्याच्चै-

वापान्याच्च

बृह. ११५१२३

तस्मादेकाकी न रमते स द्वितीय-

मैच्छत् स हैतावानास

बृह. ११४१३

तस्मादेत ऋषयः प्रजाकामा दक्षिणं

प्रतिपद्यन्ते

प्रश्नो. ११९

तस्मादेत एतेनाख्यायन्ते प्राणा इति

तेन ह वा तत्कुलमाचक्षते यस्मि-

न्कुले भवन्ति

बृह. ११५१२१

तस्मादेतत्पावित्रं तस्य न्यसनम्

नृ.षट्च. ७

तस्मादेतत्पुरुषमुक्तायंमतिरहस्यं

राजगुह्यं देवगुह्यं गुह्यादपि

गुह्यतरं नादीश्रितायोपदिशेत्

मुद्रलो. ५११

तस्मादेतदुभयमलोकमन्तरतो-

ऽलोकका हि योनिरन्तरतः

बृह. ११४१६

तस्मादेतत् त्रयं त्यजेत्

भ.गी. १६१२१

तस्मादेतद्ब्रह्म नाम रूपमन्नं च जायते

मुण्ड. ११११९

तस्मादेतमेवोक्त्यमुपासीत

कौ.त. ३१३

तस्मादेतानि ब्रह्मैव भवन्तीति...

यो.शि. ४१५

तस्मादेतानिषण्णां नारसिंहचक्राण्ये-

तेष्वङ्गेषु न्यस्यानि भवन्ति

नृ.षट्च. ७

तस्मादेतां तुरीयां श्रीकामराजीया-

मेकादशधा भिन्नामेकाक्षरं ब्रह्मेति

यो जानीते स तुरीयं पदं प्राप्नोति

त्रि.ता. ५१२३

तस्मादेतां रात्रिं प्राणमृतः प्राणं न

विच्छिन्ध्यात्

बृह. ११५११४

तस्मादेते ऋषयः शुद्ध इष्टिं कुर्वन्ति,

इतर इतरस्मिन्

प्रश्नो. १११२

तस्मादेनमनुशासति

बृह. ११५११७

तस्मादेनं नित्यमावर्तयेत्

गो.पू. ३१११

तस्मादेनं विजित्यैनं

भ.गी. २१२५

तस्मादेनं सर्वस्मात् पुत्रो मुञ्चति,

तस्मात्पुत्रो नाम

बृ. उ. ११५११७

तस्मादेनं स्वपितीत्याचक्षते; स्व५

क्षपीतो भवति

छान्दो. ६।८।१

तस्मादेनां (स्त्रियं) न हिनस्ति

२ऐत. ४।२

तस्मादेव (आकाशात्) जातानि

जीवन्ति (भूतानि)

त्रि.ता. ५।२२

तस्मादेव दृढतरदेहात्मभ्रमो भवति

त्रि.म.ना. ६।३

तस्मादेव परोरजसेति सोऽहमित्यव-

धार्यात्मानं गोपालोऽहमिति

भावयेत्

गोपालो. २।३

तस्मादिवमेवेममात्मानं परं ब्रह्मानु-

सन्दध्यात्

नृसिंहो. २।८

तस्मादेवमेवोपासीत

आर्षे. २।३

तस्मादेव सच्छब्दवाच्यं ब्रह्माविद्या-

शबलं भवति

त्रि.म.ना. २।५

तस्मादवविच्छान्तो दान्तस्तितिष्ठुः

समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्येवात्मानं

पश्यति सर्वमात्मानं पश्यति

बृ.व. ४।४।२३

तस्मादेवविच्छ्रोत्रियस्य दारेण

नोपहासमिच्छेत्

बृह. ६।४।१२

तस्मादेवंविदमेव ब्रह्माणं कुर्वीत,

तानेवंविदम्

छां. ४।१७।१०

तस्मादेवं विदित्वेनमद्वैते योजयेत्

स्थितिम् । अद्वैतं समनुप्राप्य जड-

बल्लोकमाचरेत्

वेतथ्य. ३७

तस्मादेवं विद्वाननशिष्यन्नाचामे-

दशित्वा... (मा.पा.)

बृ.उ. ६।१।१४

तस्मादेवं विद्वान्न परस्मा अग्निं

चिनुयात्

३ऐत. २।४।२

तस्मादेव एव यज्ञस्तस्य मनश्च

वाक्च वर्तनी

छान्दो. ४।१६।१

तस्मादेव प्रविविक्ताहारतर इवैव

भवत्यस्माच्छारीरादात्मनः

बृह. ४।२।३

तस्मादेव हि सत्यस्वरूपो नष्टन्यदस्त्य-

प्रमेयमनात्मप्रकाशम्

नृसिंहो. ५।३

तस्मादेषां तन्न प्रियं यदेतन्म-

नुष्या विद्युः

बृह. १।४।१०

तस्मादोङ्कार ऋग्भवति, यजुषियजुः

२प्रणवो. ९

तस्मादोङ्कारसम्भूतो गोपालो

विश्वसंस्थितः

गोपालो. २।१९

तस्मादोमित्यनुजानन्ति, ओमिति

प्रतिपद्यन्ते, ओमित्यस्याददते

शौनको. १।५

तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीता जज्ञ-

मित्येकोऽस्य रसं बोधयित

मैत्रा. ६।४

तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीतापरिमितं

तेजस्तत् त्रेधाभिहितमग्ना-

वादित्ये प्राणे

मैत्रा. ६।३७

तस्मादोमित्यनेनैतदुपासीता-

परिमितं तेजः

मैत्रा. ७।११

तस्मादोमित्युदाहृत्य

अ.गी. १७।२४

तस्मादोमित्येकाक्षरमुद्रीथमुपासीत

शौनको. ४।८

तस्माद्रूपसमद इत्याचक्षत एतमेव

सन्तम्

१ ऐत. २।१।३

तस्मादमः परमं वदन्ति

महाना. १७।३

तस्मादृश प्रजापतयो मरीच्यादयः..

अजायन्त

सङ्कर्षणो. १

तस्मादानं परमं वदन्ति

महाना. १७।५

तस्मादास्यपरां भक्तिमालम्ब्य...

नित्यं नैमित्तिकं...कुर्यात्

अवसं. २।५९

तस्मादेवेभ्यो जुहति च प्र च जुह-

त्यथो आहुर्वंशपूर्णमासाविति

बृह. १।५।२

तस्माद्धर्म परमं वदन्ति

महाना. १७।६

तस्माद्वाप्येतर्हि सुप्तो भूमोरस्यैव

प्रशसिति

१ऐत. १।८।३

तस्माद्धृदयपुण्डरीककर्णिकायां पर-

मात्माविर्भावो भवति

त्रि.म.ना. ५।४

तस्माद्धृदयमहरहर्वा एवंविस्वर्वा

लोकमेति

छान्दो. ८।३।३

तस्माद्धृदयस्थितानादिदुर्वासना-

ग्रन्थिनिनाशो भवति

त्रि.म.ना. ५।४

तस्माद्ब्रह्मणि ते स्थिताः

अ.गी. ५।१९

तस्माद्ब्रह्मणोमहिमानमाप्नोति

महाना. १८।१

तस्माद्ब्रह्मणोमहिमानम्

महाना. १७।१५

तस्माद्ब्रह्म तदेतत्पाशुपतं पशुपाश-

विमोक्षणाय

अ.शिरः. ३।१२

तस्माद्ब्रह्मवादिन उँङ्कारमार्दि

कुर्वन्ति

२प्रणवो. २०

तस्माद्ब्रह्माणं ब्रह्मिष्ठं कुर्वीत

३ऐत. २।३।१

तस्माद्ब्रह्मणवचनमावर्तयन्

२प्रणवो. १४

तस्माद्वाङ्मनः क्षत्रियमधस्तादुपास्ते	बृह. १।४।११
तस्माद्वाङ्मनः पाण्डित्यं निर्विघ्नं	
वात्येन तिष्ठासेत्	बृह. १।५।१
तस्माद्वाङ्मनः पुरुषरूपं परं ब्रह्मैवाह-	
मिति भावयेत्	मुद्रलो. ३।३
तस्माद्वाङ्मनेभ्यो वेदविद्भ्यो दिवे	
दिवं नमस्कुर्यात्	सहवे. १९
तस्माद्वाङ्मनो नावेदिकमधीयीता-	
यमयः स्यादिति	मेत्रा. ७।१०
तस्माद्वाङ्मनो मुख्यो भवति	अन्यक्तो. ६
तस्माद्ब्रह्मतीमेवाभिसम्पादयेत्	१ऐत. ३।५।४
तस्माद्ब्रह्मराज इत्याचक्षत एतमेव	
सन्तम्	१ऐत. २।२।१
तस्माद्ब्रह्मो देवस्य धीमहीत्येव-	
मीकाराक्षरं गृह्यते	त्रि.ता. १।७
तस्माद्वाभावौपरित्यज्यपरमात्म-	
ध्यानेन मुक्तो भवति	मं.त्रा. २।६
तस्माद्ब्रह्महिरण्यं रसेन न दृष्टं च	
न स्पृष्टं च न ग्राह्यं च	प.इंसो. ९
तस्माद्ब्रह्मैव स्वमित्युपासीत	मेत्रा. ५।६
तस्माद्ब्रह्मोक्ता पुरुषो भोज्या प्रकृति-	
स्तस्यो भुङ्क्ते	मेत्रा. ६।१०
तस्माद्य इममितिहासमधीते आदित्य-	
लोके स कामचारो भवति	इतिहा. १
तस्माद्य इममितिहासमुपनीतो माण-	
वको गृहीयात् । गृहीत्वाऽथ	
ब्राह्मणाब्ध्वावयेत् ।	इतिहा. १
तस्माद्य इममितिहासं पठन् पितृभ्य	
उक्ताञ्जलिं दद्यात् अपूपकूला	
नयः॥ उपतिष्ठेत्	इतिहा. १
तस्माद्य इह मनुष्याणां महत्तां प्राप्नु-	
यन्ति ध्यानपादाः शा इवैव	
ते भवन्ति	छान्दो. ७।६।१
तस्माद्य एतां महालक्ष्मीं याजुर्वी	
वेदं, महतीं भियमभुते	नृ.पू. ४।३
तस्माद्य एतैर्मन्त्रैर्नित्यं देवं स्तौति	
स देवं पश्यति [नृ.पू. ४।३।६	रामो.४।४८
तस्माद्य एतैर्मन्त्रैर्यजति स ब्रह्म	
पश्यति	आथ.द्वि. ८८

तस्माद्यज्ञमानश्चित्त्वैवान्नीनात्मान-	
मभिध्यायेत्	मैत्रा. १।१
तस्माद्यज्ञं परमं वदन्ति	महाना. १७।१०
तस्माद्यज्ञात् कस्माच्चज्ञात्प्राण	
उत्क्रामति	बृ.उ. १।३।१९
तस्माद्यज्ञात्सर्वद्वत ऋचः सामानि	
जज्ञिर [वा.सं. ३१।७	+चित्स्यु. १२।४
[ऋ.अ. ८।४।१८	=मं. १०।९०।९
तस्माद्यज्ञात् सर्वद्वतः सम्मृतं पृष-	
वान्यम् [पु.सू.	+चित्स्यु. १२।४
[ऋ. ८।४।१८=मं. १०।९०।८।+	वा.सं. ३१।६
तस्माद्यज्ञं स्वरवन्तं दिदृक्षन्त एव	बृह. १।३।१९
तस्माद्यतिः भ्वद्दद्याचनेमेव कुर्यात्	मैत्र. २।२६
तस्माद्यत्पुरुषो मनसाऽभिगच्छति	
तद्वाचा वदति	नृ.पू. १।१
तस्माद्यत्र क च न गच्छति तदेव	
मन्येत तदविमुक्तमेव	जावा. १
तस्माद्यत्र क च न गच्छेत्तदेव मन्येत	तारसा. १।१
तस्माद्यत्र कच वर्षति तदेव भूयिष्ठ-	
मनं भवत्यत्रय एव तद्वय-	
भ्राथं जायते	छान्दो. ६।२।४
तस्माद्यत्र कच शोचति स्वेदते वा	
पुरुषस्तेजस एव तद्वयापो	
जायन्ते	छान्दो. ६।२।३
तस्माद्यत्र न गच्छति तदेव मन्येते-	
तीदं वै कुरुक्षेत्रं देवानां	रामो. १।१
तस्माद्यथोक्तं सायंप्रातः सन्ध्या-	
मुपासीत	सन्धयो. ३
तस्माद्यद्वेनेनाभ्रमसि तेनैवा-	
स्तृप्यन्ति	बृह. १।३।१८
तस्माद्यदा सुवृष्टिर्न भवति व्याधी-	
यन्ते प्राणा अन्नं कनीयो भविष्य-	
तीत्यथ यदा सुवृष्टिर्भवत्यान-	
न्विनः प्राणा भवन्ति	छान्दो. ७।१०।१
तस्माद्यदिदानीं द्वौ विवदमाना-	
वेयातामहमदर्शमहमओष-	
मिति य एवं ब्रूयादहमदर्शमिति	
तस्माएव अहम्याम तद्वैतत्सत्यं	बृह. ५।१४।४

तस्माद्यद्यपि दशरात्रीर्नात्रीयाद्यष्टौ ह
जीवेद्यवाऽद्रष्टा.. भवत्यथान्न-
स्याये द्रष्टा भवति छान्दो. ७।९।१
तस्माद्यद्यपि बहव आसीरन्न-
स्मरन्तो नैव ते कंचन शृणुयुः छान्दो. ७।१३।१
तस्माद्यद्यपि बहुविदचित्तो भवति
नायमस्तीत्येनमाहुः छान्दो. ७।५।२
तस्माद्यद्यपि राजा परमतां गच्छति
ब्रह्मेवान्तत उपनिश्चयति बृह. १।४।११
तस्माद्यद्यपि सर्वज्ञानि जीयत
आत्मना चञ्जीवति बृह. १।५।१५
तस्माद्यमहरहर्षा एवंविस्वर्ग
लोकेमेति छान्दो. ८।३।५
तस्माद्यथा कथा च विधया बह्वन्नं
प्राप्नुयात् । अराध्यस्मा अन्न-
मित्याचक्षते तैत्ति. ३।१०।१
तस्माद्यस्य महाबाहो
तस्माद्यस्यै कस्यै च देवतायै हवि-
गृह्यते आगिन्यावेवास्यामशना-
पिपासे भवतः २ऐत. २।५
तस्माद्युक्तं सदा योगात् योगो. १६
तस्माद्युत्पत्य भारत भ.गी. २।१८
तस्माद्य के च खाविन्नं विदुः सूर्यता. ३।१
तस्माद्योगं तमेवादौ साधको नित्य-
मभ्यसेत् यो.शि. १।६६
तस्माद्योगात्परवरो नास्ति मार्गस्तु
मोक्षदः यो.शि. १।५३
तस्माद्योगाय युज्यस्व भ.गी. २।५०
तस्माद्योगी भवाजुन भ.गी. ६।४६
तस्माद्योमृत्योः पाप्मभ्यः संसाराच्च
विभीयात्स एतं मन्त्रराजं
नारसिंहमानुष्टुभं गृहीयात् नृ.पू. २।१
तस्माद्युद्रानेव माध्यन्दिनं सवनं
त्रैष्टुभंचेति शौनको. ३।४
तस्माद्वरेण्यमेकाराक्षरं गृह्यते त्रि.ता. १।६
तस्माद्वर्णाश्रमादीनां नित्यनैमि-
त्तिकाः क्रियाः । श्रुतिस्मृत्युक्त-
मार्गेण कर्तव्या एव निश्चयः भवसं. २।६६
तस्माद्वसिष्ठ इत्याचक्षते एतमेवसन्नं १ऐत. २।२।२

तस्माद्वा इन्द्रोऽतितरामिवान्यान्देवान्
स ह्येनमेदिष्ठं परपशं केनो. ४।३
तस्माद्वा एतदक्षिण्यन्तः पुरस्ताच्चोप-
रिष्ठाच्चान्निः परिदधति लम्भुको
ह वासो भवत्यनघो ह भवति छान्दो. ५।२।२
तस्माद्वा एतमिमममुं चोद्रीथमुपासीत छान्दो. १।३।२
तस्माद्वा एतस्मात्प्राणमयात् । अन्या-
ऽन्तर आत्मा मनोमयः तैत्ति. २।३
तस्माद्वा एतस्मादन्नरसमयात् ,
अन्योऽन्तर आत्मा प्राणमयः तैत्ति. २।२
तस्माद्वा एतस्मादात्मन आकाशः
सम्भूतः [ना.उ.ता. १।५+ तैत्ति. २।१।१
तस्माद्वा एतस्मादात्मनि सर्वे
प्राणाः...भूतान्युच्चरन्ति मैत्रा. ६।३२
तस्माद्वा एतस्माद्विज्ञानमयात् ,
अन्योन्तर आत्मानन्दमयः तैत्ति. २।५
तस्माद्वा एतस्मान्मनोमयात्, अन्यो-
ऽन्तर आत्मा विज्ञानमयः तैत्ति. २।४
तस्माद्वा एतं सेतुं तीर्त्वाऽपि नक्त-
महरेवाभिनिष्पद्यते छान्दो. ८।४।१
तस्माद्वा एतं सेतुं तीर्त्वाऽधः सन्न-
नन्वो भवति छान्दो. ८।४।२
तस्माद्वा एते देवा अतितरामिवान्यान्
देवान् यदग्निर्वायुः... ते ह्येन-
त्यथमो विदाश्चकार ब्रह्मेति केनो. ४।२
तस्माद्वा एष उभयात्मा, एवंविदात्म-
मेवाभिध्यायत्यात्ममेव यजतीति मैत्रा. ६।९
तस्माद्वा मदेव इत्याचक्षते एतमेव
सन्तम् १ऐत. ३।१५
तस्माद्वायुरेव व्यष्टिर्वायुः समष्टिः.. बृह. ३।३।२
तस्माद्वासनया युक्तं मनो बद्धं
विदुर्बुधाः । सम्यग्वासनया
त्यक्तं मुक्तमित्यभिधीयते मुक्तिको. २।१६
तस्माद्विद्यया तपसा चिन्तया
चोपलभ्यते ब्रह्म मैत्रा. ४।४
तस्माद्विद्वानेतेनैवायनेनैकतरमन्वेति
(मा.पा.) प्रश्नो. ५।२
तस्माद्विद्वानेतेनैवायनेनैकतर-
मन्वेति प्रश्नो. ५।२

तस्मात् (सत्सङ्गात्) विधिनिषेध- विवेको भवति	त्रि.म.ना. ५।४	तस्मान्न सङ्ख्यासिन् एष-लोकः	सं.सो. २।५९
तस्माद्विराळजायत [ततो विराडिति [ऋ.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।५ +चित्त्यु. १२।२	वा.सं. ३१।५	तस्मान्नानारूपाण्याप्रोति (भूतात्मा)	मैत्रा. ३।५
तस्माद्विराडित्यनया पादनारायणा- द्धरेः । प्रकृतेः पुरुषस्यापि समुत्पत्तिः प्रदर्शिता	मुद्रलो. १।५	तस्मान्नारायणादण्डजस्तेदंजोद्धि- ज्जरायुजमनसिजादयः	ना.पू.वा. ५।४
तस्माद्विराडभूतं भव्यं भविष्य- द्भवत्यनश्चरम्	ना.प. ९।१३	तस्मान्नार्हान्यनृतं वक्तुं स-तूष्णीं	प्रश्नो. १।१
तस्माद्विशृङ्खलेवैतदिहानुद्रवन्ति	शौनको. २।३	रथमारुह्य प्रवव्राज	भ.गी. १।३७
तस्माद्विश्वामित्र इत्याचक्षत एतमेव सन्तम्	१ऐत. २।१।४	तस्मान्नार्हा वयं हन्तुं	
तस्माद्विष्णुरादित्यानामधिकोऽभवत्	अव्यक्तो. ६	तस्मान्नित्यमकर्ताऽहमिति	
तस्माद्विरेखं भवति तं देवकीपुत्रं समाश्रये	यज्ञोप. ४	भावनयेद्भया । परमाभूतनान्नी	
तस्माद्वेदोदितं कर्म नित्यं कुर्या- दतन्द्रितः ।...प्राप्नोति परमां गतिम्	भवसं. १।३७	सा समतैवावशिष्यते	महो. ४।१६
तस्माद्वेव सामाश्रुते, सान्तः सायुज्यः	बृह. १।३।२२	तस्मान्निरध्यवसायो निस्सङ्कल्पो	
सलोकतां जयति	यज्ञोप. ४	निरभिमानरित्तष्टेत्	मैत्रा. ६।३०
तस्माद्वैकुण्ठं, न पुनरागमनं...गच्छति	यज्ञोप. ४	तस्मान्नविषयं नित्यं मनः कार्यं मुमुक्षुणा	ब्र.वि. ३
तस्माद्वै गौतम पुरुषं प्रेतमाहुर्व्यसं- सिपत्तास्याङ्गानीति	बृह. ३।७।२	तस्मान्नूनंसकलत्रिषयान्निष्कला- ध्यात्मयोगाद्वायोर्नाशस्तदनु	
तस्माद्वै सम्राडपि यत्र स्वः पाणिर्न विनिर्ज्ञायतेऽथ यत्र वागुच्चारय-	बृह. ४।३।५	मनसस्तद्विनाशाच्च मोक्षः	अमन. २।४०
त्युपैव तत्र न्येतीत्येवमेवैतत्..	बृह. ४।३।५	तस्मान्नृसिंह आसीत् पशुमेश्वरो जग-	
तस्माद्वै सम्राडपि यां कां च दिशं गच्छति नैवास्या अन्नं गच्छति	बृह. ४।३।४	द्धितं वा एतद्रूपं यदक्षरं भवति	नृ.पू. २।९
तस्माद्वयतिषिक्तान्यङ्गानि भवन्ति	नृ.पू. २।२	तस्मान्नेष्ट्रियाजुकः स्यात् पशुभ्य एकं प्रायच्छत्	बृह. १।५।२
तस्मान्न इह मुञ्चत विश्वेदेवाः सजोषसः	सहस्रै. ३	तस्मान्न्यासमेपां तपस्तपामतिरिक्त माहुः	महाना. १।७।१२
तस्मान्न कोऽपि ज्यायान्	मुद्रलो. २।३	तस्मान्नमकारेण परमं ब्रह्मान्विच्छेत्	नृसिंहो. ७।३
तस्मान्न जनमियान्नान्तमियान्नेत्पां- प्मानं मृत्युमन्वायानि	बृह. १।३।१०	तस्मान्नमन एव पूर्वरूपं, वागुत्तर- रूपं.. समानमेतयोरत्र पितृश्च	
तस्मान्न जायते चित्तं चित्तदृश्यं न जायते । तस्य पश्यन्ति ये जातिं खे वै पश्यन्ति ते पदम्	अ.शां. २८	तस्मान्नमनः पृथङ्नास्ति जगन्माया च नास्ति हि	३ऐत. १।१।२
तस्मान्न प्रमाणेत् (सत्यात्)	१ऐत. १।१।१	तस्मान्नमनोयुक्तान्तर्दृष्टिस्तारक- प्रकाशा भवति	जा.द. १०।७
तस्मान्न भिन्नं नाभिन्नमाभिभिन्नो न वै प्रमुः	कृष्णो. २५	तस्मान्नमन्त्रौषधाज्याभिषपुरोडाश- स्थालीपाकादिभिर्बिष्टव्य- मन्त्रैर्दयाम्	अद्वैता. ६
		तस्मान्नमन्त्रमेकोऽधीति इ कोपी- तकिः पुत्रमुत्पद्य	मैत्रा. ६।३६
		तस्मान्नमन्त्रमातःसुवनमुत्पद्य	उ. १।५।२, ४
		तस्मान्नमलोद्गातसं चतुर्विधमभि- कर्म्योपमन्त्रयेत्	शौनको. २।१
			बृह. १।५।६

तस्मान्माध्यमा इत्याचक्षत एत		तस्मिन्नयं (हृदाकाशे) पुरुषो	
मेव सन्तम्	१ ऐत. ३।१।२	मनोमयः	तैत्ति. १।६।१
तस्मान्मानसं परमं वदन्ति	म.ना. १७।११	तस्मिन्नित्ये तते शुद्धे, चिन्मात्रे नि-	
तस्मान्मायया बहिर्वेष्टितं (ब्रह्माण्डं)		रुपद्रवे । शान्ते... निर्विकारे...	महो. ४।१२२
भवति	नृ.पू. ५।३	तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य	
तस्मान्मायामेतां (परमात्मनः)		तन्मयं हितदेवेति संहरेदोमिति	नृसिंहो. १।२
शक्तिं विद्यात्	नृ.पू. ३।२	तस्मिन्निमानि सर्वाणि भूतान्यन्वा-	
तस्मान्मायामेतां शक्तिं वेद स		यत्तानीति विद्यात्	छान्दो. २।१५२
मृत्युं जयति	ग.पू. २।३	तस्मिन्निरस्तनिश्शेषसङ्कल्पस्थिति-	
तस्मान्मायोपाधिक आदिनारायण-		मेपिचेत् । सर्वात्मकं पदं शान्तं	
स्तथा स्वस्वरूपं भजति	त्रि.म.ना. ३।७	तदा प्राप्नोत्यसंशयः	महो. ४।६०
तस्मान्मुमुक्षुभिर्नैव मतिर्जीवेश-		तस्मिन्निरोधिते नूनमुपशान्तं	
वाद्योः । कार्या किन्तु ब्रह्मतत्त्वं		मनो भवेत्	शांडि. १।७।२५
निश्चलेन विचार्यताम् [महो. ४।७५+ वराहो. २।५६]		तस्मिन्नुत्क्रामत्यथेतरे सर्व	
तस्मान्मूढा न जानन्ति मिथ्या-		पवोत्क्रामन्ते	प्रभो. २।४
तर्केण वेष्टिताः	यो.शि. १।३४	तस्मिन्नेकदिने (ब्रह्मणः) आसत्य-	
तस्मान्मूर्तिरेव रयिः	प्रभो. १।५	लोकान्तमुदयस्थितिलया जायन्ते	त्रि.म.ना. ३।४
तस्मान्मूलाविद्याण्डस्य सावरणस्य		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवा अन्नं जुहति	
विलयो भवति	त्रि.म.ना. ३।६	[छां. उ. ९।७।२+]	बृह. ६।२।१२
तस्मान्मन्मनारायणं सर्वबीजम्	ना.पू.ता. ४।१०	तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः पुरुषं जुहति	बृह. ६।२।१४
तस्मान्मज्जशरीरात्मकोऽयं जीवस्य		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ रेतो जुहति	
स्वभावः	सामर. १००	[छान्दो. ५।८।२+]	बृह. ६।२।१३
तस्मान्मलोकात्पुनरैतस्यै लोकाय		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवा वर्षं (वृष्टिं)	
कर्मण इति नु काम्यमानो.. न		जुहति [छान्दो. ५।६।२+]	बृह. ६।२।११
तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति	बृह. ४।४।६	तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः अद्वां	
तस्मान्लोके वेदे व्रजलीला गीयते	सामर. ५	जुहति [छान्दो. ५।४।२+]	बृह. ६।२।९
तस्मिन्काले (चित्तवृत्तिहीने)		तस्मिन्नेतस्मिन्नग्नौ देवाः सोमं	
विदेहीति देहस्मरणवर्जितः	ते.वि. ४।५४, ५५	राजानं जुहति [छान्दो. ५।५।२+]	बृह. ६।२।१०
तस्मिन् (चित्ते) क्षीणे जगत्क्षीणं		तस्मिन्नेताः शरभृष्टीः प्रतिलोमाः	
तच्चिकित्स्यं प्रयत्नतः	महो. ३।२१	सर्पिषाका जुहुयात्	बृह. ६।४।१२
तस्मिन्नुत्तुमुत्त नीलमाहुः पिङ्गलः		तस्मिन्नेवाखिलं विश्वं सङ्कोचित-	
हरितं लोहितं च	बृह. ४।४।९	पटवद्वर्तते	पैङ्गलो. १।२
तस्मिन् गर्भे दधाम्यहम्	म.गी. १४।३	तस्मिन् पुरुषाश्चतुर्दश जायन्ते,	
तस्मिन् दृष्टे क्रिया कर्म यातायातो		एका कन्या दशेन्द्रियाणि..	महो. १।२
न विद्यते	यो.चू. ११३	तस्मिन्मरुशुक्तिकास्थाणुस्फटिकादौ	
तस्मिन्नग्नौ तिष्ठति अग्निस्तं न वेद,		जलरौप्यपुरुषरेखादिवत्.. गुण-	
स ह्यात्मा	गोपालो. १।७	साम्यानिर्वाच्या मूलप्रकृतिरासीत्	पैङ्गलो. १।२
तस्मिन्नग्नयः पिण्डो नाभिमण्डल-			
संस्थितः । अस्य मध्येऽस्ति हृदयं..	त्रि.प्रा. २।६		

तस्मिन्मां दहि स्वमानामृते लोके
अक्षते अच्युते लोके अक्षते
अमृतत्वं च गच्छत्यर्थो नमः आ.प्र. १
तस्मिन्यजुर्मयं प्रवयति कौ.त. २।६
तस्मिन्यदन्तस्तदुपासितव्यम् महाना. ८।१६
तस्मिन्यशो निहिं विंश्वरूपम् बृह. २।२।३
तस्मिन्यावःसम्पातमुषित्वाऽथैतमेवा-
ध्वानं पुनर्निवर्तन्ते छांदो. ५।१०।५
तस्मिन्यदन्तस्तदन्वेष्टव्यं, तद्वाव
विजिज्ञासितव्यम् छान्दो. ८।१।१
तस्मिन्योऽन्नं चान्नादं च वेद १ ऐत. ३।१।२३
तस्मिन् रसिकानां दस्वरूपपाश्वि
एव मूर्ती प्रकटिते क्षामर. २
तस्मिन्नोक्ताः श्रिताः सर्वे तदु
नात्येतिकश्चन । एतद्वैतत् [को. ५।८+ ६।१
तस्मिन्वसति शाश्वतीः समाः बृह. ५।१०।१
तस्मिन्वायौ तिष्ठति वायुस्तं न वेद
स ह्यात्मा गोपालो. १।६
तस्मिन् विश्वमिदं श्रितम् छांदो. ३।१५।१
तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितं, यच्च प्राणिति
यच्च न बृह. १।९।१
तस्मिन्सन्ध्ये स्थाने तिष्ठन्नेते उमे
स्थाने पश्यति इदं च परलोकं च बृह. ४।३।९
तस्मिन् सहस्रशाखे, निभगाहं
त्वयि सृजे स्वाहा तैत्ति. १।४।३
तस्मिन्सुपर्णे मधुकृतं कुलायी भज-
न्नास्ते मधु देवताभ्यः [त्रिसु. ३+ महाना. १२।३
तस्मिन्प्रतिष्ठाने सर्व एव प्रतिष्ठन्ते प्रभो. २।४
तस्मिन्श्चरमसन्त्यासे समूलाः
सर्ववेदनाः आयुर्वे. २६
तस्मिन्निर्हर्षणे स्फारे.. वस्तुदृष्टयः ।
...प्रतिविम्बन्ति अ.पू. ४।७।१
तस्मिन्स्त्वयि किं वीर्यमिति
(यक्षमवदत्) केनो. ३।५
तस्मिन् हास्मिन्नाकाशे प्राण आयतः ३ ऐत. १।२।२
तस्मै ककुबे वरदस्य पुष्ट्यै स्वाहा पारमा. ८।२
तस्मै तृणं निदधावेतदादस्वेति
(यक्ष) [केनो.+ ३।५, ९, १०
तस्मै तृणं निदधावेतदहहेति (यक्ष) केनो. ३।६

तस्मै ते विश्वरूपाय सत्ये नमसि
हिताय नमः मैत्रा. ७।७
तस्मै नमो महादेवाय महारुद्राय.. पं.प्र. १
तस्मै ब्रह्म प्रभूयाच्छक्यमाकुर्वन्तेति संहितो. ३।७
तस्मै महाप्रासाय महादेवाय शूलिने ।
महेश्वराय मृडाय तस्मै रुद्राय
नमो अस्तु शरभो. २४
तस्मै मृदितकषायाय तमसस्फारं
दर्शयति भगवान् सनत्कुमारः छांदो. ७।२६।२
तस्मै मृदितकषायाय... दर्शयति
देवर्षये... (मा.पा.) छांदो. ७।२६।२
तस्मै रुद्रा माघ्यन्दिनं सवनं
सम्प्रयच्छन्ति छांदो. २।२४।१०
तस्मै रुद्राय नमो अस्तु शरभो. ८।१४, २४
तस्मै वरिष्ठाय वरप्रवृद्ध्यै स्वाहा पारमा. ९।२
तस्मै वसवः प्रातस्सवनं सम्प्रयच्छति छांदो. २।२४।६
तस्मै वा एतस्मै प्राणाय ब्रह्मण एताः
सर्वा देवता अयाचनायवर्लि हरन्ति कौ. उ २।२
तस्मै (इन्द्राय) विद्यामानुष्टुभीं प्रादात् अव्यक्तो. ८
तस्मै आ श्वेतः प्रादुर्बभूव । तमन्ये
श्वान उपसमेत्योचुरन्नं नो भग-
वानागायत्वशनायाम वा इति छांदो. १।१२।२
तस्मै स तत्र विजिहीते बृह. ५।१०।१, १
तस्मै स विद्वानुपसन्नाय सम्यक्-
प्रशान्तचित्ताय... प्रोवाच
तां तत्त्वतो ब्रह्मविद्याम् मुण्ड. १।२।१३
तस्मै स होवाच एतद्वै सत्यकाम
परं चापरं च ब्रह्म यदोद्धार-
स्तस्माद्विद्वान्... एकतरमन्वेति प्रभो. ५।२
तस्मै स होवाच पितामहश्च अद्वा-
भक्तिध्यानयोगादवैहि कैव. २
तस्मै स होवाच ब्रह्मविद्यां वरिष्ठाम् ।
प्राणो ह्येष आत्मा.. (इत्यादि) ब्रह्मो. १
तस्मै सहोवाच यथा गार्ग्य मरी-
चयोऽर्कस्यान्तं गच्छतः सर्वाः..
तेजोमण्डले एकीभवन्ति प्रभो. ४।२
तस्मै स होवाच इद्वान्तःशरीरे
सोम्य स पुरुषो यस्मिन्नेताः
षोडश कलाः प्रभवन्ति प्रभो. ६।२

तस्मै स होवाचातिप्रशान्पृच्छसि ब्रह्मिष्ठोऽसीति तस्मात्तेऽहं ब्रवीमि	प्रश्नो. ३।२	तस्य क मूलं स्यादन्यत्रात्रात्	छान्दो. ६।८।४
तस्मै सुयन्त्रे सुशेवधये स्वाहा	पारमा. ७।२	तस्य क मूलं स्यादन्यत्राद्भयः	छान्दो. ६।८।६
तस्मै सुक्ष्मसूक्ष्माय तेजसे स्वाहा	पारमा. १०।५	तस्य (घ्राणस्य) गन्धः परस्तात्	कौ.त. ३।५.
तस्मै ह प्राप्तायार्हाश्चकार । स ह प्रातः सभाग उदेयाय	छान्दो. ५।३।६	प्रतिविहिता भूतमात्रा	श्वेत. १।२।६
तस्मै हाप्रोच्यैव प्रवासाश्चक्रे	छान्दो. ४।१०।२	तस्य चक्षुरर्कोऽन्नमशीतयोऽन्नेन हीदं सर्वमभुते	कौ.त. २।१३
तस्मै हैतदेवोवाचात्र ह न किञ्चन वीयायेति	छान्दो. ४।९।३	तस्य चक्षुरेव तेजो गच्छति, प्राणं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते, यच्चक्षुषा पश्यति	महो. ४।१०२
तस्मै होवाच पृथिवी कलाऽन्तरिक्षं कला द्यौः कला समुद्रः कलैष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणोऽनन्तवानाम	छान्दो. ४।६।३	तस्य (मनसः) चञ्चलता यैषा त्वविद्यावासनात्मिका ।.. तां विचारेण विनाशय	कौ.त. २।१२
तस्मै होवाच प्राणः कला चक्षुः कला श्रोत्रं कला मनः कला एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः..	छान्दो. ४।८।३	तस्य चन्द्रमसमेव तेजो गच्छति वायुं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्चन्द्रमा दृश्यते	भ.गी. ७।२१
तस्मै होवाच प्राची दिक्कला, प्रतीची दिक्कला..एष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः..	छान्दो. ४।५।२	तस्य तस्याचलां श्रद्धां तस्य तावत्प्रलयो भवति, प्रलये शून्यं त्रि.म.ना. ३।५	छां.उ. ६।१४।२
तस्मै होवाचाग्निः कला, सूर्यः कला, चन्द्रः कला, विद्युत्कलैष वै सोम्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणो ज्योतिष्मानाम	छान्दो. ४।७।३	तस्य तृतीयया स्वरमात्रया दिव- मादित्यं...सामवेदं स्वरिति.. चक्षुषी दर्शनमितीन्द्रियाण्यभवन्	२प्रणवो. ३
तस्य कर्तारमपि मां	भ.गी. ४।१३	तस्य त्रय आवसथास्त्रयः स्वप्रा ज्यमावसथोऽयमावसथोऽयं..	२प्रेत. ३।१२
तस्य का देवतेति दिश इति होवाच	बृह. ३।९।१३	तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति [वा.सं.३।१।१७+	चित्त्यु. १३।१
तस्य का देवतेति प्रजापतिरिति होवाच	बृह. ३।९।१५	तस्य देवतात्मैक्यसिद्धिः	भावनो. १०
तस्य का देवतेति मृत्युरिति होवाच	बृह. ३।९।१४	तस्य देवावसन्वशे [वा.सं.३।१२।१+	चित्त्यु. १३।२
तस्य का देवतेत्यमृतमिति होवाच	बृ.उ. ३।९।१०	तस्य द्यौरिव तिरश्चीनवत् शोऽन्तरिक्ष मपूपो मरीचयः पुत्राः	छान्दो. ३।१।१
तस्य का देवतेति स्त्रिय इति होवाच	बृह. ३।९।११	तस्य द्वितीयया स्वरमात्रयाऽन्तरिक्षं वायुं यजुर्वेदं भुव इति.. नासिके घ्राणमितीन्द्रियाण्यभवन्	२प्रणवो. ३
तस्य का देवतेत्यसुरिति होवाच	बृह. ३।९।१५	तस्य द्वितीयेन वर्णेन तेजो ज्योती- ष्यन्वभवत्	२प्रणवो. ३
तस्य का देवतेति सत्यमिति होवाच	बृह. ३।९।१२	तस्य द्वौ स्तनौ देवा उपजीवन्ति स्वाहाकारं च वषट्कारं च हन्तकारं मनुष्याः स्वधाकारं पितरः	बृह. ५।८।१
तस्य कार्यं न विद्यते	भ.गी. ३।१७		
तस्य (मासस्य) कृष्णपक्ष एव रयिः, शुक्लः प्राणः	प्रश्नो. १।१२		
तस्य कैवल्यं सिद्ध्यति	नृ.षट्च.७		
तस्य (रुद्राक्षस्य) कोटिशतं पुण्यं लभते धारणाभरः	रु.जा. ५		

तस्य धीराः परिजानन्ति योनिम् [तै.आ.३।१३।२+]	चिन्त्यु. १३।२
तस्य ध्याननिष्ठैव शिखा	प.इ.प. ११
तस्य ध्यानान्तस्स्थस्य यज्ञस्तोम- मुख्यते	महो. १।२
तस्य ध्यानान्तस्स्थस्य ललाटात् प्रयत्नः शूलपाणिः पुनर्योऽजायत	महो. १।३
तस्य ध्यानान्तस्स्थस्य ललाटात् स्वेयोऽपतत् [महो. १।४+]	चतुर्वे. १
तस्य (अमनस्कस्य) न कर्मलेपः	मं.आ. २।४
तस्य नचिकेता नाम पुत्र आस	कठो. १।१
तस्य (लीनमनसः) निश्चिन्ता ध्यानम्	मं.आ. २।५
(ॐ) तस्य (आत्मनः) निश्चिन्तनं ध्यानम्	आत्मपू. १
तस्य निश्चयसिद्धमेव ऋग्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो ऋथर्वाङ्गिरश्चेति	ना.पू.वा. ५।११
तस्य पश्यन्ति ये आर्तिं खे वै पश्यन्ति ते पदम्	अ.शौ. २८
† तस्य (ज्ञानिनः) पुत्रा दाय- मुपयान्ति, सुहृदाः साधुकृत्यां, द्विषन्तः पापकृत्याम्	....
तस्य पुरस्ताद्वसव आसते, रुद्रा दक्षिणतः, आदित्याः पश्चाद्विष्वे- देवा उत्तरतो ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा नारद्यां सूर्याचन्द्रमसौ पार्श्वयोः	वृ.पू. ५।८
तस्य पुरुषविषतां, अन्वयं पुरुषविधः [तै.उ.२।२,]	+३,४,५
तस्य पुरुषोत्तमस्य उत्तरकटाक्षात्स- मुत्पन्ना जीवाः	सामर. २
तस्य पूर्वं समुद्रे योनी रात्रिरनं पञ्चान्महिमान्वजायत	वृ.उ. १।११२
तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परः स महेश्वरः [महाना. ८।१७+]	शु.र.उ. ३।१८
तस्य ब्रह्मा प्रतिष्ठिता [म.गी. २।५७, +५८, ६१, ६८]	
तस्य प्रथमया (सहस्रशीर्षेत्यनया ऋचा) विष्णोर्देशतो व्याप्तिरीरिता मुद्रलो. १।२	

† इयं धृतिः श्रीमद्भगवद्गीताया ब्रह्मानन्दगिर्याख्याने
(अ. प. १६ को. १०) दृग्गोचरा भवति ।

तस्य प्रथमयास्त्वरमात्रया पृथिवीमग्नि- मोषधिवनस्पतीनृवेदं भूरिति..	
जिह्वारसमितीन्द्रियाण्यन्वभवन्	२ प्रणवो. २
तस्य प्रथमेन वर्णेनापस्नेहश्चान्वभवत्	२ प्रणवो. ३
तस्य प्राक् सायमवभृथो नमो ब्रह्मण इति	सहस्रै. १७
तस्य प्राची दिक् (प्राश्चः) प्राणाः	बृह. ४।२।४
तस्य प्राची दिक्शिरोऽसौ चासौ चेमौ	वृ. १।२।३
तस्य प्राची दिग्जुहूर्नाम	छांदो. ३।१५।२
तस्य प्राण एव शिरः	तैत्ति. २।२
तस्य प्राणमेव तेजो गच्छति प्राणं प्राणः, ऐतद् ब्रह्म..	कौ.त. २।१३
तस्य प्राणेन प्रजया पशुभिरवक्षीयस्व	कौ.त. २।९
तस्य प्राणोऽर्कोऽन्नमशीतयोऽग्नेनदीदं सर्वमश्रुते	१ ऐत. १।२।५
तस्य प्रियमेव शिरः	तैत्ति. २।५
तस्य प्रियं शिरः कृत्वा मोदो दक्षिणपक्षकः । प्रमोद उत्तरः	
पक्ष आनन्दो गोष्पदायते	अवधू. ३
तस्या प्रिया ज्ञातयः सुकृतमुपय- न्यप्रिया दुष्कृतम्	कौ.त. १।४
तस्य प्रोक्ता अग्न्यास्तनवो ब्रह्मा रुद्रो विष्णुरिति	मेत्रा. ५।५
तस्य फलानि तपसानुदन्तु [श्री.सू.+]	ऋ.खि. ५।८७।९
तस्य बाह्याभ्यन्तःकरणानामेक- रूपविषयग्रहणमासनम्	भावनो. ८
तस्य बाह्येषु शतदलपत्रपत्रेषु योग- पीठेषु रासक्रीडानुरक्ता गोप्यस्तिष्ठन्ति	राधोप. २।१
तस्य ब्रह्मणः स्थितिप्रलयावादि- नारायणस्यांशेनावरीर्णस्याण्ड- परिपालकस्य महाविष्णोरहो- रात्रिसंज्ञकौ	त्रि.म.वा. ३।५
(अथ) तस्य भयं भवति, तत्त्वेव भयं विदुषोऽमन्वानस्य	तैत्ति. २।७
तस्य भासा सर्वमिदं विभाति	मुण्ड. २।२।१०
तस्य भूतं च भविष्यच्च पूर्वौ पादौ (पर्यङ्कस्य) श्रीश्राराचारौ	कौ.उ. १।५

तस्य भूरिति शिर एकं शिर
 एकमेतदक्षरम् बृह. ५।५।३,४
 तस्य मध्ये नाभ्यां तारकं यदक्षरं
 नारसिंहमेकाक्षरं तद्भवति नृ.पू. ५।७
 तस्य मध्ये महानभिर्विश्वार्चि-
 विश्वतोमुखः.. वह्निशिखा चतुर्वे. ५
 तस्य मध्ये महानभिर्विश्वार्चिर्विश्वतो-
 मुखः । सोममुनिवभजंस्तिष्ठ-
 ज्ञाहारमजरः कविः महाना. ९।९
 तस्य मध्ये महानभिर्विश्वार्चिर्वि-
 श्वतोमुखम् । तस्य मध्ये वह्नि-
 शिखा अणीयोर्ध्वा व्यवस्थिता महो. १।८
 तस्य मध्ये वह्निशिखा अणीयोर्ध्वा
 व्यवस्थिता । नीलतोयदमध्य-
 म्याद्विगुल्लेखेव भास्वरा महाना. ९।११
 [वासुदे. ५+ गो.चं. ५
 तस्य मध्ये वह्निशिखा.... तस्याः
 शिखायामध्येपरमास्माव्यवस्थितः चतुर्वे. ५
 तस्य मध्ये समुद्रः समुद्रस्य मध्ये
 कोशस्तस्मिन्नाद्यश्चतस्रो भवन्ति
 रमारमिच्छाऽपुनर्भवेति सुबालो. ११
 तस्य मन एव तेजो गच्छति प्राणं
 प्राण एतद्वै ब्रह्मदीप्यते यच्छ्रुषा
 पश्यति कौ.त. २।१३
 तस्यमुखमेवोक्तम्, यथा पृथिवी तथा १ऐत. १।२।४
 तस्य मे तत्र न लोम च नामीयते कौ.त. ३।१
 तस्य मेऽन्नं मित्रं दक्षिणं तद्वैश्व-
 मित्रम्, एष तपमेवास्मि १ऐत. २।३।४
 तस्य य आत्मानमाविस्तरां वेद अभूते
 हाविर्भूय ओपधिवनस्पतयो.. १ऐत. ३।२।१
 स आत्मानं.. वेद तैत्ति. २।३
 तस्य यजुरेव शिरः, ऋग्दक्षिणः पक्षः
 तस्य यत्पुरोदयात्स हिकारस्तदस्य
 पशवोऽन्वायत्तास्तस्मात्ते
 हिङ्गुर्वन्ति छान्दो. २।९।२
 तस्य यथा कप्यासं पुण्डरीक
 मेवमक्षिणी तस्योदिति नाम छांदो. १।६।७
 तस्य यथाऽभिनहनं प्रमुच्य प्रज्ज्वा-
 देवादिशं गन्धारा एतां दिशं ब्रज छान्दो. ६।१४।२

तस्य यदुष्णं तज्ज्योतिः १ऐत. ३।३।२
 तस्य यः स्थविष्ठो धातुस्तत्पुरीषं
 भवति, यो मध्यमस्तन्मांसं
 योऽणिष्ठस्तन्मनः छां.उ. ६।५।१
 तस्य यः स्थविष्ठो धातुस्तदस्थि भवति,
 यो मध्यमः स मज्जा, योऽणिष्ठः
 सा वाक् छां.उ. ६।५।३
 तस्य यानि व्यञ्जनानि तच्छरीरम् १ऐत. २।४।१
 तस्य यावन्न वाक्नसि सम्पद्यते मनः
 प्राणे प्राणस्तेजमि तेजः परस्यां
 देवतायां तावज्ज्ञानाति छांदो. ६।१५।१
 तस्य ये प्राश्चो रश्मयस्ता एवास्य
 प्राच्यो मधुनाड्य ऋच एव
 मधुकृते ऋग्वेद एव पृष्पं ता
 अमृत आपस्ता वा एता ऋचः छान्दो. ३।१।२
 तस्य योऽयमक्षरीरः प्रज्ञात्मा स रमः १ऐत. २।३।१
 तस्य रात्रय एव पंचदश कला ध्रुव-
 वास्य षोडशी कला बृह. १।५।१४
 तस्य रूपं परस्तात् प्रतिबिम्बिता
 भूतमात्रा कौ.त. ३।५
 तस्य लोमानि पर्णानि त्वगस्योत्पादिका
 वहिः । त्वच एवास्य रुधिरं
 प्रस्यन्दित्वच उत्पटः बृह. ३।९।२८
 तस्य वा एतस्य पुरुषस्य द्वे एव स्थाने
 भवत इदं च परलोकस्थानं च बृह. ४।३।९
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य
 षट्त्रिंशतमक्षराणां सहस्राणि
 भवन्ति १ऐत. ३।८।६
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य..
 एकादशानुष्टुभां शतानि भवन्ति १ऐत. ३।६।१
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य..
 षट्त्रिंशतमक्षराणां सहस्राणि
 भवन्ति १ऐत. २।४।२
 तस्य वा एतस्य यज्ञस्य मेघो इविर्धानं सहचै. १८
 तस्य वा एतस्य बृहतीसहस्रस्य
 सम्पन्नस्य परमात्प्रज्ञामयो... १ऐत. २।४।३
 तस्य वागर्कोऽन्नमशीनयः,
 अन्नेन हीदं सर्वमभुते १ऐत. १।२।४

तस्य वागेव समित्प्राणो धूमो जिह्वाऽर्चिश्चक्षुरङ्गाराः श्रोत्रं विस्फुलिङ्गाः	छान्दो. ५।७।१ कौ.उ. २।१२
तस्य वायुमेव तेजो गच्छति	कौ.उ. २।१२
तस्य (पञ्चन्यासेः) वायुरेव सपि- दध्नं धूमो विगुदचिर्गशनिरङ्गारा ह्लादुनयो विस्फुलिङ्गा	कौ.त. ५।५।१ कौ.त. २।१२
तस्य विद्युतमेव तेजो गच्छति	कौ.त. २।१२
तस्य विराट्पुरुषस्य यावत् स्थिति- कालस्तावत्प्रलयो भवति	त्रि.म.ना. ३।६
तस्य वै वागेव प्रतिष्ठा, वाचि हि स्त्वेष एतत्प्राणः प्रतिष्ठितो गीयतेऽज्ञ इत्यु हेक आहुः	बृह. १।३।२७
तस्य वै स्वर एव सुवर्णं, भवति हास्य सुवर्णम्	बृह. १।३।२६
तस्य वै स्वर एव स्वं तस्मादात्स्विज्यं फरिष्यन्वाचि स्वरमिच्छेत	बृह. १।३।२५
तस्य ध्यानमेव समित्प्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः श्रोत्रं विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१२
तस्य शब्दः परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ.त. ३।५
तस्य शरीर एव मन आसीत्	बृह. १।२।६
तस्य अद्वैत शिरः, ऋतं दक्षिणः पश्चः, सत्यमुत्तरः पश्चः, योग आत्मा, महः पुच्छं प्रतिष्ठा	तैत्ति. २।४
तस्य आन्तस्य तप्तस्य तेजो रसो निरवर्तताग्निः	बृह. १।२।२
तस्य आन्तस्य तप्तस्य यशो वीर्यमुद- क्कामत्प्राणा वै यशो वीर्यम्	बृह. १।२।६
तस्य श्रोत्रमेव तेजोगच्छति प्राणं प्राण एतद्वै ब्रह्म दीप्यते यच्छ्रोत्रेण कृणोति	कौ.त. २।१३
(अथ) तस्य षडङ्गानि प्रादुर्बभूवुः	ग.पू. १।१०
तस्य सञ्जनयन् हर्षं	भ.गी. १।१२
तस्य सञ्ज्यासो गुरुभिरनुज्ञातस्य बान्धवैश्च	कठरु. २
तस्य सर्वे जनाः सिद्ध्यन्ति	नृ.षट्च. ७

तस्य समकोटिपरिसहस्रपरिमिताः फणाः, तदुपरि वैकुण्ठो	राधोप. १।३
विष्णुलोकः	नृ.षट्च. ७
तस्य सर्वे लोकाः सिद्ध्यन्ति	छान्दो. ७।२।५।२
तस्य सर्वेषु लोकेषु सवेषु भूतेषु सर्वेष्व्वात्मसु हुतं भवति	छान्दो. ५।२।४।२
तस्य संवरस्य एव समिदभ्राणि धूमो विगुदचिर्गशनिरङ्गारा ह्लादुनयो विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०
तस्य सुखदः स्वे परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ.उ. ३।५
तस्य ह जनकस्य वेदेहस्य जिज्ञासा बभूव कः स्वित्तेषां ब्राह्मणानामनू- चान्तम इति	बृह. ३।१।१
तस्य ह दादशवर्षाण्यग्नीन्परिचचार	छान्दो. ५।१०।१
तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आस	कठो. १।१
तस्य ह न देवाश्च नामृत्या ईशते आत्मा ह्येषाः स भवन्ति	बृह. १।४।१०
तस्य ह ब्रह्मणो विजये देवा अमहीयन्त	केनो. ३।१
तस्य ह मूर्धा विपपात	बृह. ३।१।२६
तस्य ह वाचमं प्रथमं स्थानं जानीया- द्यो जानीते सोऽमृतत्वं गच्छति	नृ.पू. २।३
तस्य ह वा एतस्य प्रणवस्य या पूर्वा मात्रा सा पृथिव्यकारः...	नृसिंहो. ३।२
तस्य ह वा एतस्य ब्रह्मणो नाम सत्यम्	छान्दो. ८।३।४
तस्य ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो वाक्परस्ताच्चक्षुरारुन्धे	कौ.त. १।२
तस्य ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो मनो दूतं वाक्परिवेष्टी चक्षुर्गात्रं ओत्रं संभ्रावयित्...	कौ.त. २।१
तस्य ह वा एतस्य ब्रह्मलोकस्यारो हदो मुहूर्ता येष्टिहा...	कौ.त. १।३
तस्य ह वा एतस्य हृदयस्य पञ्च देवसुषयः स योऽस्य प्राङ्मुखिः स प्राणस्तच्चक्षुः स आदित्यस्त- त्तेजोऽग्राद्यमित्युपासीततेजस्य- ज्ञादो भवति	छान्दो. ३।१३।१

तस्य ह वा एतस्यात्मनो वैश्वानरस्य
 मूर्ध्वे सुतेजाश्चक्षुर्विश्वरूपः प्राणः छान्दो. ५।१८।२
 तस्य ह वा एतस्यैवं पश्यत एवं
 मन्वानस्यैवं विजानत आत्मतः
 प्राण आत्मत आशाऽऽत्मतः
 स्मर आत्मत आकाश....आत्मतः
 कर्माण्यात्मत एवेदं सर्वमिति छान्दो. ७।२६।१
 तस्य ह वा एषा प्रतिष्ठा यत्रासावा-
 त्मानमुपसंहृत्याजुगुपत् शौनको. ४।५
 तस्य ह वै प्रणवस्य या पूर्वा मात्रा
 सा प्रथमः पादो भवति नृसिंहो. ३।१
 तस्य ह वै प्रणवस्य वा (या) पूर्वा
 मात्रा पृथिव्यकारः स ऋग्भिर्भक्त-
 न्वेदो ब्रह्मा वसवो गायत्री.. सा
 सान्नः प्रथमः पादो भवति नृ.पू. २।१
 तस्य हैतस्य पञ्चाङ्गानि भवन्ति,
 चत्वारः पादाश्चत्वार्यङ्गानि
 भवन्ति, सप्रणवं सर्वं पञ्चमं
 भवति नृ.पू. २।२
 तस्य हैतस्य पुरुषस्य रूपं यथा
 महारजनं वासो यथापाण्ड्वा-
 दिक्...ह वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 तस्य हैतस्य साम्नो यश्चैवं वेद
 भवति हास्यस्वम् बृह. १।३।२५
 तस्य हैतस्य सान्नो यः सुवर्णं वेद
 भवति हास्य सुवर्णम् बृह. १।३।२६
 तस्य हैतस्य सान्नो यः प्रतिष्ठां वेद
 प्रति ह तिष्ठति तस्य वै वागेव
 प्रतिष्ठा वाचि.. बृह. १।३।२७
 तस्य हैतस्य हृदयस्याग्रं प्रद्योतते तेन
 प्रद्योतेनेष आत्मा निष्कामति बृह. ४।४।२
 तस्य शेष रस इत्यधिदैवतम् बृह. २।३।३
 तस्या (गायत्र्याः) अग्निरेव मुखम्
 यदिह वा अपि बह्मिवाग्ना-
 वभ्यादधति (तस्या अग्निरेव...
 वापि बह्मिमान्मावभ्यादधति)
 [बृह. ९।१४।८+ गायत्र्यु. ५
 तस्या अभितप्ताया एतान्यक्षगाणि
 प्रास्वन्त भूर्भुवः स्वरिति छां. ३. २।२३।३

तस्या अंशो लक्ष्मीदुर्गा-
 विजयादिशक्तिरिति राघोप. १।५
 तस्या आहुतेरन्नं संभवति छान्दो. ५।६।२
 तस्या आहुतेर्गर्भः सम्भवति छान्दो. ५।८।२
 तस्या आहुतेः सोमो राजा सम्भवति छान्दो. ५।४।२
 तस्या आहुत्या अन्नं सम्भवति बृह. २।६।११
 तस्या आहुत्यै पुरुषः सम्भवति बृह. ६।२।१३
 तस्या आहुत्यै पुरुषो भास्वरवर्णः
 सम्भवति बृह. ६।२।१४
 तस्या आहुत्यै रेतः सम्भवति बृह. ६।२।१२
 तस्या आहुत्यै वृष्टिः सम्भवति बृह. ६।२।१०
 तस्या आहुत्यै सोमो राजा सम्भवति बृह. ६।२।९
 तस्या इन्द्रः प्रणवमेव पुरोगामकरोत् शौनको. ४।२
 तस्या उपस्थ एव समित् [छान्दो. ५।८।१+ बृह. ६।२।१३
 तस्या उपस्थानं गायत्र्यस्यैकपदी
 द्विपदी त्रिपदी चतुष्पद्यपदसि.. बृह. ५।१४।७
 तस्या एकादशभिः पादैरेकादश-
 रुद्राभिर्ममे अव्यक्तो. ६
 तस्या एकादशभिरेकादशादित्या-
 भिर्ममे अव्यक्तो. ६
 तस्या एवर्चो द्वात्रिंशद्भिरक्षरैस्तान्
 देवान् निर्ममे अव्यक्तो. ६
 तस्या एव द्वितीयः पादो भर्गमयो-
 ऽपो भुवो भर्गो देवस्य धीमही-
 त्यग्निर्वै भर्ग आदित्यो वै भर्ग-
 श्रन्द्रमा वै भर्गः सावित्र्यु. १०
 तस्या एव प्रथमः पादो भूस्तत्सवितु-
 वरेण्यमित्यग्निर्वै वरेण्यमापो
 वरेण्यं चन्द्रमा वरेण्यम् सावित्र्यु. १०
 तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत्, विष्णु-
 रजीजनत्, रुद्रोऽजीजनत् बृहचो. १
 तस्या एष तृतीयः पादः स्वर्धियो
 यो नः प्रचोदयादिति सावित्र्यु. १०
 तस्या एष पतिस्तस्माद्ब्रह्मणस्पतिः बृह. १।३।२१
 तस्या एष पतिस्तस्माद्बृहस्पतिः बृह. १।३।२०
 तस्या कृत्स्नतोमन एवास्यात्मा (भा. पा.) बृह. १।४।१७
 तस्या खण्डज्ञानेनाविर्भावो भवति,
 सोऽपि शाश्वतः त्रि. म. ना. २. १
 तस्या गोमयेन क्षारं जातम् बृ. जा. १।६

तस्याग्निरर्कोऽन्नमशीतयः	१ ऐत. १।२।१
तस्याग्निरेवाग्निर्मवति	बृह. ६।२।१४
तस्यादित्य एव समिद्रश्मयो धूमो- ऽहरश्चिः [छां. उ. ५।४।१।+]	बृह. ६।२।९
तस्यादिरयमकारः स एव भवति सर्वं ह्ययमात्मा हि सर्वान्तरो न हीदं सर्वमहमिति	नृसिंहो. ७।२
तस्याद्या प्रकृती राधिका नित्या निर्गुणा	राधोप. ३।३
तस्या न कार्यं कारणं च विद्यते	गुह्यका. ६७
तस्यानन्तरोमकूपेष्वनन्तकोटि- ब्रह्माण्डानि	राधोप. १।३
तस्यानन्दो रतिः प्रजातिः पर- स्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
तस्यानशनं दीक्षास्थानमुपसद आसनं सूत्या वाग्जुहूर्मेन उपभृत्..	सहस्रै. २१
तस्यानुवृत्तिं तृप्यति प्रजया पशुभि- रन्नाद्येन तेजसा ब्रह्मवर्चसेन [छान्दो. ५।११।२+]	५।२३।२
तस्यान्नरसः परस्तात् प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
तस्यान्तर्मेनसि कामः समवर्तत इदं सृजेयमिति [बृ. जा. १।१+]	नृ. पू. १।१
तस्यान्ते सुषिरं सूक्ष्मं तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम्	महाना. ९।८
तस्यान्त्योऽयं मकारः स एव भवति तस्मान्मकारेण परमं ब्रह्मान्विच्छेत्	नृ. उ. ७।३
तस्यापरे समुद्रे योनी रात्रिरेनं पञ्चान्महिमान्वजायत	बृह. १।१।२
तस्यापि हेरम्बगुरोः प्रसादात् यथा विरिश्चिर्गरुडो मुकुन्दः	हेरम्बो. ४
तस्याप्येवं तिसृष्ववस्थास्वन्नत्वं भवति	मैत्रा. ६।१०
तस्या भासा सर्वमिदं विभाति तस्याभितप्तस्य मुखं निरभिद्यत	गुह्यका. ४५
यथाऽण्डं मुखाद्वाग्वाचोऽग्निः..	२ ऐत. १।४
तस्याभितप्तस्य यशस्तेज इन्द्रियं वीर्यमन्नाद्यं रसोऽजायत [छान्दो. १।१।३+]	३।५।२

तस्यामर्थं निष्ठाया [बृह. ६।५।९]	१०, ११, २१,
तस्यामश्राम्यत्तस्य श्रान्तस्य तप्तस्य तेजो रसो निरवर्तनाग्निः	बृह. १।२।२
तस्यायनं दक्षिणं चोत्तरं च	प्रश्नो. १।९
तस्यायं भूतस्मा ह्यन्नमस्य कर्ता प्रधानः	मैत्रा. ६।१०
तस्या रक्तवर्णा सुरभिः, तद्गोमयेन भस्म जातम्	नृ. जा. १।५
तस्याराधनमीहते	भ. गी. ७।२२
तस्यार्चत आपोऽजायन्तार्चते वै मेकमभूदिति तदेवार्कस्यार्कत्वम्	नृ. उ. १।२।१
तस्यावयवभूतैस्तु व्याप्तं सर्वमिदं जगत्	श्वेताश्व. ४।१०
तस्या वाचः परो देवः कूटस्थो वाक्प्र- बोधकः । सोऽहमस्मीति निश्चित्य यः सदा वर्तते पुमान्	योगकुं. ३।२०
तस्या वेदिरुपस्थो लोमानि बर्हि- श्रमाधिषवणे समिद्धो मध्यत- स्तौ मुष्कौ	बृह. ६।४।३
तस्याश्रत्वारः स्तनाः स्वाहाकारो वषट्कारो हन्तकारः स्वधाकारः	बृह. ५।८।१
तस्याश्वाक्षुषीविद्याया अहिर्बुध्न्य ऋषिः... चक्षुरोगनिवृत्तये जपे विनियोगः	वाक्षुषो. २
तस्याश्वित्रवर्णा सुमनाः (गौः) तद्गो- मयेन रक्षा जाता	नृ. जा. १।६
तस्यासत ऋषयः सप्त तीरे वागष्टमी ब्रह्मणा संविदाना	बृह. २।२।३
तस्यासते हरयः सप्त तीरेस्वधां दुहाना अमृतस्य धाराम् [त्रिमुप. ३ +]	महाना. १२।३
तस्यासावादित्योऽर्कोऽन्नमशीतयो- ऽन्नेन हीदं सर्वमभ्रुते	१ ऐत. १।२।३
तस्यासीदुहिता गन्धर्वगृहीता तम- पृच्छाम कोऽसीति	नृ. उ. ३।३।१
तस्यासीद्धार्या गन्धर्वगृहीता तम- पृच्छाम कोऽसीति	नृ. उ. ३।७।१
तस्यासुरः पाप्मा सविदानस्त्वन- ज्योतिर्भवति	नृ. सिंहो. ६।२

तस्यास्तप्यमानाया रसान्प्रावृद्ध- रित्युग्मयो भुवरिति यजुर्म्यः स्वरिति सामम्यः तस्याहरेव प्राणो रात्रिरेव रयिः प्राणं वा एते प्रस्कन्दन्ति ये दिवारत्या संयुज्यन्ते तस्याहं न प्रणयामि तस्याहं निग्रहं मन्ये तस्याहं सुलभः पार्थ तस्यां जागर्ति संयमी तस्यां प्रतिरूपः पुत्रो जायते स आनन्दः तस्यां लीलायां प्रत्ययः परा काष्ठा तस्यां (पुर्यां) हिरण्मयः कोशः तस्याः कपिलवर्णा नन्दा (गौः) तद्गोमयेन विभूतिर्जाता तस्याः कृष्णवर्णा भद्रा (गौः) तद्गोमयेन भसितं जातम् तस्याः प्राण ऋषभो मनो वत्सः तस्याः शिल्वाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः [मद्धाना. १।१२+ [वासुदे. ७+चतुर्वे. ६+ तस्याः श्वेतवर्णा सुशीला (गौः) तस्या गोमयेन क्षारं जातम् तस्याः संवत्सर एव समिदाकाशो धूमो रात्रिर्चिदिशोऽङ्गारा ज्वा- न्तरदिशो विस्फुलिङ्गाः तस्येदमेव पृथिव्या रूपम् तस्येदमेवाधानमिदं प्रत्याधानं प्राणः स्थूणाग्रं दाम तस्येदं विश्वं मित्रमासीद्यदिवं किञ्च तस्येन्द्रियाण्यवश्यानि (अद्वस्य) दुष्टाश्वा इव सारथेः तस्यैमा इष्टका यो वसन्तो ग्रीष्मो वर्षाः शरद्धेमन्तः तस्यैमे लोका आत्मानस्तावेता- वर्काश्चमेधौ तस्यैयं पृथिवी सर्वावित्तस्य पूर्णास्यात्	छान्दो. ४।१७।३ प्रभो. १।१३ भ.गी. ६।३० भ.गी. ६।३४ भ.गी. ८।१४ भ.गी. २।६९ बृ.ह. ४।१।६ सामर. ४४ अरुणो. १ बृ.जा. १।५ बृ.जा. १।६ बृ.ह. ५।८।१ महो. १।९ + बृ.जा. १।६ छान्दो. ५।६।१ ३ ऐत. १।२।२ बृ.ह. २।२।१ १ ऐत. २।१।४ कठो. ३।५ मेत्रा. ६।३३ बृ.ह. १।२।७ तैत्ति. २।८	तस्येह (कर्मणः) त्रिविधस्यापि त्र्यधिष्ठानस्य देहिनः । मनो ...विद्यात्प्रवर्तकम् तस्यैतदेव निरुक्तं बृहदयमिति तस्माद्बृहदयमहरहर्वा एवंवित् स्वर्गं लोकमेति तस्यैतद्रूपं यन्ति मेपादिकालात् सम्भूतं... संवत्सरम् तस्यै तपो दमः कर्मेति प्रतिष्ठा, वेदाः सर्वाङ्गानि, सत्यमायतनम् तस्यैतल्लिङ्गं, अलिङ्गस्याभेयदौर्गुण्यं ...चापां यः शिवतमो रसः तस्यैतस्य तदेव रूपं, यदमुष्य रूपं, यावमुष्य गेष्णो तौ गेष्णौ, तज्जाम तज्जाम तस्यैतस्य त्रयस्यास्त्रां मज्ज्ञां पर्वणा- मिति त्रीणीतः षष्टिशतानि त्रीणीतस्तानि सप्तविंशति- शतानि भवन्ति तस्यैतस्य त्रयस्यास्थानां मज्ज्ञां पर्वणा- मिति पञ्चेतश्चत्वारिंशच्छतानि पञ्चेतस्तदशीतिसहस्रं भवति तस्यैतस्य ब्रह्मा रसः. तस्माद्ब्रह्माणं ब्रह्मिष्ठं कुर्वीत तस्यैतस्य महतो भूतस्य निदश्चसित- मेवैतद्यद्वेदो यजुर्वेदः सामवेदो- ऽथर्ववेदः शिक्षाकल्पो व्याकरणं निरुक्तं छन्दो ज्योतिषामयनं.. सर्वाणि च भूतानि तस्यैतस्य मूर्तस्यैतस्य मर्त्यस्यैतस्य स्थितस्यैतस्य सत एष रसः तस्यैतस्य मूर्तस्यैतस्य मर्त्यस्यैतस्य स्थितस्यैतस्य सत एष रसो यच्चक्षुः सतो ह्येष रसः तस्यैतस्याकारो रसः तस्यैतस्यात्मनः प्राण ऊष्म रूपम- स्थीनि स्पर्शरूपं.. लोहितमिति	अथसं. ५।२ छान्दो. ८।३।३ मेत्रा. ६।१४ केनो. ४।८ मेत्रा. ६।३१ छान्दो. १।७।५ ३ ऐत. २।१।२ ३ ऐत. २।२।३ ३ ऐत. २।३।१ सुबालो. २।१ बृ.ह. २।३।२ बृ.ह. २।३।४ ३ ऐत. २।३।१ ३ ऐत. २।१।१
--	---	---	--

तस्यैतस्यामूर्तस्यैतस्यामूर्तस्यैतस्य यत्
एतस्य तस्यैव रसो य एष एतस्मि-
न्मण्डले पुरुषः बृह. २।३।३,५
तस्यैतस्यासावादित्यो रसः ३ऐत. २।३।१
तस्यैतां प्रायश्चित्तिविदाश्चकारमुदेवः सहवै. २२
तस्यैतां शान्तिं कुर्वन्ति हर
वैवस्वतोदकम् कठो. १।७
तस्यै धियो विज्ञातव्यं कामाः परस्ता-
त्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ.त. ३।५
तस्यै नाम परस्तात्प्रतिविहिता
भूतमात्रा कौ.त. ३।५
तस्यै यदुपांशु स प्राणः १ऐत. ३।६।७
तस्यैव कल्पनाहीनस्वरूपग्रहणं
हि यत्। मनसा ध्याननिष्पाद्यं
समाधिः सोऽभिधीयते भवसं. ३।३०
तस्यैव स्यात् पदवित्तं विदित्वा न
लिप्यते कर्मणा पापकेन बृह. ४।४।२३
तस्यैव विदुषो यज्ञस्यात्मा यजमानः
अद्वा पत्नी शरीरमिधमुरो वेदिः महाना. १।८।१
तस्यैव स्तुवतो नित्यं समभ्यर्च्य
सरस्वतीम्। भक्तिभ्रष्टाभिमुक्तस्य
पण्मासात्प्रत्ययो भवेत् सरस्व. ३२
तस्यै वाचः पृथिवी शरीरं, ज्योती
रूपमयमग्निः बृह. १।५।११
तस्यैवात्मा पदवित्तं विदित्वा, न
कर्मणा लिप्यते पापकेन इतिहा. २०
तस्यैव आत्मा विवृणुते तनूँ स्वां
[मुण्ड. ३।२।३+ कठो. २।२३
तस्यैव आत्मा विशते ब्रह्म धाम मुण्ड. ३।२।४
तस्यैव आदेशो यदेतद्विशुतो व्यङ्म-
तदा ३ इतीति न्यमीमिषदा ३
इत्यधिदैवतम् केनो. ४।४
तस्यैव एव शारीर आत्मा तैत्ति. २।३,४,५
तस्यैषा भवति अनुष्टुप्प्रथमा भवति,
अनुष्टुबुत्तमा भवति नृ.पू. १।१
तस्यैषा श्रुतिर्यत्रैतत्कर्णावपिशृङ्ग
निनदमिव नदथुरिवाग्नेरिव
ज्वलत उपशृणोति छान्दो. ३।१३।८
३३

तस्यैपेव दृष्टिरेतद्विज्ञानं यत्रैतत्पुरुषः
सुप्तः स्वप्नं न कंचन पश्यति कौ.त. ३।३
तस्यैपेव सिद्धिरेतद्विज्ञानं यत्रैतत्पुरुष
आतो मरिष्यन्नात्रत्यं न्येत्य
मोहं नैति कौ.त. ३।३
तस्यो कृत्स्नता मन एवास्यात्मा,
वाग्जाया, प्राणः प्रजा, चक्षु-
मानुषं वित्तम् बृह. १।४।१७
तस्योत्तरतः शिरो दक्षिणतः पादौ
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९
तस्योदिति नाम स एष सर्वेश्वरः
पाप्मभ्य उदित उदेति छान्दो. १।६।७
तस्योर्ध्वे कुण्डलीस्थानं नाभेस्तिर्य-
गथोर्ध्वतः। अष्टप्रकृतिरूपा सा.. त्रि. ब्रा. २।६२
तस्योपनिषत्सत्यस्य सत्यमिति,
प्राणा वै सत्यं, तेषां वै सत्यम्
[वृ.उ. २।१२०+ मैत्रा. ६।३२
तस्योपनिषद्हरिति हन्ति पाप्मानं
जहाति च, य एवं वेद बृह. ५।५।३
तस्योपनिषद्हरिमिति हन्ति पाप्मानं
जहाति च.. बृह. ५।५।४
तस्योपन्याख्यानं भूतं भवद्भविष्य-
दिति सर्वमोङ्कार एव माण्डू. १ +
[नृ.पू. ४।२ + नृसिंहो. १।२
तस्योपन्याख्यानं भूतं भवद्भविष्य-
वचनान्यत्तत्त्वमंत्रवर्णदेवताछन्दोऋ-
क्छाशक्तिसृष्ट्यात्मकमिति तारसा. २।५
तस्यो मे किमन्नं किवास इति यदिदं
किञ्चाश्रय आ कृमिभ्य आ
कीटपतङ्गेभ्यस्तत्तेऽन्नम् बृह. ६।१।१४
तस्यो मे बलिं कुरुतेति, तथेति बृह. ६।१।१३
तस्योष्णिग्लोमानि, त्वग्गायत्री,
त्रिष्टुप्मांसं, अनुष्टुप्.. १ऐत. १।६।१
तं केन विजानीयाद्विज्ञातारमरे केन
कं विजानीयात् बृह. २।४।१४
तं केन विजानीयात् स एष नेति
नेतीत्यात्माऽद्वाहो नहि गृह्यते.. बृह. ४।५।१५

तं गणेशं तं गणेशं तं गणेश-		तं त्वा भग प्रविशानि स्वाहा	तै.उ. १।४।६
मिदं श्रेष्ठम्	गणेशो. २।१	तं त्वौपनिषदंपुरुषं पृच्छामि तंचेन्मे	
तं चावति स भूत्वाऽसौ तद्ब्रह्मः		न विवक्ष्यसि मूर्धातिविपतिष्यति	बृह. ३।५२।६
समुपैति तम्	वैतथ्य. २९	तं दुर्दर्शं गूढमनुप्रविष्टं.. अध्या-	
तं चेदेतस्मिन्वयसि किञ्चिदुपतपे-		त्मयोगाधिगमेन देवं मत्वा	
त्स ब्रूयात्.. [छान्दो.	३।१६।२,४,६	धीरो हर्षशोकौ जहाति	कठो. २।१२
तं चेन्मे न विवक्ष्यसि मूर्धा ते		तं दृष्ट्वा शान्तमनसं स्पृहयन्ति	
विपतिष्यतीति	बृह. ३।१।२६	दिवौकसः । लिङ्गाभावात्तु कैव-	
तं चेद्भूरतिवाद्यसीत्यतिवाद्यस्मीति		ल्यमिति ब्रह्मानुशासनम्	ना.प. ४।३७
ब्रूयान्नापहुवीत	छान्दो. ७।१५।४	तं देवतानां परमं च दैवतं...	
तं चेद्भूरस्मिन् श्रेदिदं ब्रह्मपुरे सर्वम्		विदाम देवं परमेशमीड्यम्	श्वेता. ५।७
समाहितम् सर्वाणि च भूतानि..		तं देवदेवं शरणं प्रजानां यज्ञात्मकं	
प्रध्वम् सते वा किं ततोऽति-		सर्वलोकप्रतिष्ठम्.. नमस्ते	विष्णुह. १।६
शिष्यत इति	छान्दो. ८।१।४	तं देवा अब्रुवन् त्वमुक्थमसि त्वमिदं	
तं चेद्भूर्युदिदमस्मिन्ब्रह्मपुरे दहरं		सर्वमसि, तव वयं स्मः...	१ऐत. १।४।७
पुण्डरीकं वेश्म	छान्दो. ८।१।२	तं देवा अब्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
तं जातमभिव्याददात्प्रभाणकरोत्		वसिष्ठ इति	१ऐत. २।२।२
सैव वागभश्च	बृह. १।२।४	तं देवा अब्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां	
‘तं जानन्नमऽआरोहाथा(धा)न्नो वर्धया		वाम इति	१ऐत. २।१।५
रयिम्’ (वा.सं ३।१४ अथर्व. ३।२०।१)		तं देवा ऊचुर्गुजावरोऽसि	
इत्यनेन मन्त्रेणाग्निमाजिघ्रेत्	याज्ञव. १	त्वमस्माकं कुतस्तवाधिपत्यम्	अव्यक्तो. ८
जायमानं घोषा उल्लल्लवो अनू-		तं देवा प्राणयन्त, स प्रणीतः प्राता-	
दतिष्ठन्त	छान्दो. ३।११।३	यत प्रातायती इ तत्प्रातरभवत्	१ऐत. १।५।१
तं जायोवाच, तप्तो ब्रह्मचारी कुशल-		तं देवाश्चक्रिरे धर्मं स एवाद्य स	
ममीन्परिचचारीन्मा त्वाऽमयः		उ श्व इति	बृह. १।५।२३
परिप्रवोचन्ब्रूहस्मा इति	छान्दो. ४।१०।२	तं देवाः सर्वेऽर्पितास्तदु नात्येति	
तं जायोवाच हन्त पत इम एव		कश्चन, एतद्वै तत्	कठो. ४।९
कुलमाषा इति	छान्दो. १।१०।७	तं दैवमुख्यं सुरतं भवाय	पारमा. ९।७
तं ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुः (मा.पा.)	कठो. ६।८	तं नायतनं ओधयेदित्याहुः	बृह. ४।३।१४
तं तथा कृपयाऽऽविष्टं	भ.गी. २।१	तं नित्यवेऽस्तस्त्वयमेवास्थितिस्तं	
तं तपसा द्वादश द्वादशानन्द इति	तैत्ति. ३।११	शान्तमचलं..	प.हं. ३
तं तमेवेति कौन्तेय	भ.गी. ८।६	तं पञ्चशतान्यप्सरसां प्रतिधावन्ति	
तं च लोकं जयते तांश्च कामांस्तस्मा-		शतं मालाहस्ताः ... तं ब्रह्मा-	
दात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः	मुण्ड. ३।१।१०	लङ्कारेणालङ्कुर्वन्ति	कौ.त. १।४
तं तं तन्नुमन्वंकं अनुसञ्चरन्ति	सहवै. १०	तं पश्चाद्दिग्बलिं कुर्यादथवा खननं	
तं तं नियममास्थाय	भ.गी. ७।२०	चरेत् । पुंसः प्रव्रजनं प्रोक्तं..	पैङ्गलो. ४।५
तं ते गर्भं हवामहे दशमे मासि सूतवे	बृह. ६।४।२२	तं पाकेन मनसा पश्यमन्तितः	३ऐत. १।६।७
[क्र.अ. ८।८।४२=	मं. १०।१८।४२	[क्र.सं.अ. ८।६।१६	=मं. १०।११।४।४
तं त्वा पृच्छामि कासौ पुरुष इति	प्रश्नो. ६।१	[ऐ.आ. ३।१।६।५९	

तं पाणावादायोत्तस्थौ, तौ ह पुरुषः
 सुप्रमाजगमतुः बृह. २।१।१५
 तं पीठं येऽनुभजन्ति धीरास्तेषां
 सुखं शाश्वतं नेतरेषाम् गो.पू. ३।३
 तं प्रजापतिरश्वीदृच्छ देवाना-
 मधिपतिर्भवेति अथ्यक्तो. ८
 तं प्रजापतिरिन्द्रं त्रिकलशैरमृतपूर्ण-
 रानुष्टुभाभिमन्त्रितैरभिषिच्य
 तं सुदर्शनेन दक्षिणतो ररक्ष अथ्यक्तो. ८
 तं प्रतिश्रूयाद्विचक्षणदृत्वो रेत
 आभृतं पञ्चदशत्प्रसूतात्..
 कतयैरयध्वम् कौ.त. १।२
 तं प्रपदाभ्यां प्रापद्यत ब्रह्मेणं पुरुषम् श्वेत. १।३।१
 तं प्राणं जानन्नप्र आरोहाथा नो
 वर्धय रयिम् जावा. ४
 तं प्रेतं दिष्टमितोऽग्रय एव हरन्ति
 तं बिम्बवन्तं समदं समग्रं स्वाहा छान्दो. ५।९।२
 तं ब्रह्माह-अभिधावत मम यशसा
 विरजां (विजरां) वायं नदीं पारमा. ८।५
 तं ब्रह्माह कोऽसीति तं प्रतिश्रूयात्.. कौ.त. १।३
 तं ब्रह्मालङ्कारेणालङ्कुर्वन्ति कौ.त. १।५
 तं (योगिनं) ब्रह्मेति स्तुवंति कौ.त. १।४
 तं भगवान् नृसिंहः प्रसीदति मं.त्रा. २।९
 तं भर्तारं तमु गोप्तारमाहुः नृ.पट्च. ७
 तं भूतिरिति वेदा उपासांचक्रिरे चित्त्यु. १।४।१
 तं मद्रुरूपनिपत्याभ्युवाद सत्य- श्वेत. १।८।३
 काम ३ इति छान्दो. ४।८।२
 तं हंस उपनिपत्याभ्युवाद सत्यकाम.. छान्दो. ४।७।२
 तं मन्येत पितरं मातरं च, तस्मै
 न मुह्येत् संहितो. ३।६
 तं माता रेङ्गि स उ रेङ्गि मातरं श्वेत. १।६।७
 [ऋ.अ.८।६।१६=मं. १०।११४।४+
 [ऐ.आ. ३।१।६।९९
 तं मा भगवाञ्छोकस्य पारं तारयतु छान्दो. ७।१।३
 तं मामायुरमृतमित्युपास्त्वायुः प्राणः कौ.त. ३।२
 तं मामेव विदित्वोपासीत अस्मजा. २।५
 तं मे देवा ब्रह्मणा संविदानौ चित्त्यु. १।४।४
 [तै.आ.३।१४।४+
 तं यज्ञं विद्धि राजसम् भ.गी. १।७।२१

तं विद्याहुः स्वसंयोगवियोगं
 योगसंज्ञितम् भ.गी. ६।२३
 त० यच्छूनं वर्षाण्यभ्याचत्तस्माच्छ-
 तर्चिनः श्वेत. २।१।१
 त० यज्ञमिति मन्त्रेण मृष्टियज्ञः
 समीरितः । अनेनैव च मन्त्रेण
 मोक्षश्च समुदीरितः मुद्रलो. १।७
 त० यज्ञं वह्निषि प्रौक्षन् चित्त्यु. १।२।३
 [ऋ.अ.८।४।१८=मं. १०।९०।६+ वा.सं. ३।१।९
 त० यदा लोकानामन्तानपृच्छाम बृह. ३।३।१
 त० यदावसायाश्चांस्तश्चापोह्यापा-
 गादथ व्यलिष्ट छान्दो. ६।१
 त० यदि स्वरेणपालमेतेन्द्र० शरणं
 प्रपन्नो अभूव... छान्दो. २।२।२।३
 त० यदेवा अश्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां
 वसिष्ठ इति तस्माद्रसिष्टः श्वेत. २।२।२
 त० यदेवा अश्रुवन्नयं वै नः सर्वेषां
 वाम इति तस्माद्दानदेवः श्वेत. २।१।५
 त० यथा यथोपासते तथैव भवति ।
 तस्माद्ब्राह्मणः पुरुषरूपं परं
 ब्रह्मेवाहमिति भावयेत् मुद्रलो. ३।३
 त० वयं समिधं कृत्वा तुभ्यमग्ने
 पिदध्मसि सहवै. ७
 त० वा एतमात्मानं परमं ब्रह्मोङ्कारं
 तुरीयोङ्काराग्रविद्योतमनुष्टुभा
 नत्वा प्रसाद्योमिति संहृत्या-
 हमित्यनुसन्दध्यात् नृसिंहो. ४।१
 त० वा एतमात्मानं जाग्रत्यस्वप्न-
 मसुषुप्तं स्वप्ने जाग्रतमस्वप्नं,
 सुषुप्ते जाग्रतमस्वप्नं तुरीये... नृसिंहो. २।१
 त० वा एतमाहुरतिपिता वताभूरति-
 पितामहो वताभूः परमां वन
 काष्ठां प्रापत्.. बृह. ६।४।२८
 त० वा एतमिन्ध० सन्तमिन्द्र
 इत्याचक्षते परोक्षेणैव बृह. ४।२।२
 त० वा एतं त्रिशिरमात्मानं
 त्रिशरीरं परं ब्रह्मानुसंदध्यात् नृसिंहो. १।२
 त० वा एते देवा आत्मानमुपासते
 त० विदित्वा मृत्युमत्येति छान्दो. ८।१।२।६
 हंसो. ४

त० विद्याकर्मणी समन्वारभेते		त० ह देवमात्मबुद्धिप्रकाशं मुमुक्षुर्वै	
पूर्वप्रज्ञा च [बृह. ४।४।२+	निरुक्तो. २।२	शरणमहं प्रपद्ये	श्वेता. ६।१८
त० विद्याच्छुक्रममृतम्	कठो. ६।१७	त० ह देवमात्मबुद्धिप्रकाशं मुमुक्षुः	
त० विन्दमानां सकलं व्रजन्तीं		शरणं व्रजेत्	गो.पू. ३।५
तं देवमुख्यं सुरतं भवाय स्वाहा	पारमा. ९।७	त० ह न मेने शाकल्यस्तस्य ह मूर्धा	
त० विरजं नित्यमनुसम्पराय स्वाहा	पारमा. १०।३	विपपातापि	बृह. ३।९।२६
त० विश्वरूपं भवभूतमीड्यं देवं		त० हन्ताभ्यागच्छामेति तं	
स्वचित्तस्थमुपास्य पूर्वम्	श्वेता. ६।५	हाभ्याजगमुः	छान्दो. ५।११।४
त० वेद्यं पुरुषं वेद यथा मा वो मृत्युः		त० ह पाणावभिपद्य प्रवव्राज, तौ ह	
परिव्यथा इति	प्रश्नो. ६।६	सुप्तं पुरुषमीयतुः	कौ.त. ४।१८
त० शतं वर्षाण्यभ्यार्चत्	१ ऐत. २।१।१	त० ह पितोवाच श्वेतकेतो वस	
त० शान्तमचलमद्वयानन्दविज्ञान-		ब्रह्मचर्यं, न वै सौम्यात्मकुलीनो-	
घन एवास्मि	प.हंसो. ३	ऽननूच्य ब्रह्मवन्धुरिव भवतीति	छां.उ. ६।१।१
त० षड्विंशक इत्येते सप्तविंशं तथा-		त० ह प्रजापतिरुवाचमघवन्यच्छान्त-	
ऽपरे । पुरुषं निर्गुणं सांख्यमथर्व-		हृदयः प्रात्राजीः किमिच्छन्	
शिरसो विदुः	मंत्रिको. १४	पुनरागम इति	छां.उ. ८।१०।३
त० षड्वीतारमृतुभिः कल्पमानम्	चित्त्यु. ११।५	त० ह य एवं वेदाप पुनर्मृत्युं जयति	सहैव. २३
त० स एष एवंविदुर्द्रातात्मने वा		त० ह वागवृक्ष्यमानाऽभ्युवाच भो	
यजमानाय वा यं कामं कामयेत		भो प्रजापते त्वमव्यक्तादु-	
तमागायति	बृह. १।३।२८	त्पन्नोऽसि	अव्यक्तो. २
त० सकृद्विद्युत्तेव ह वा अस्य		त० ह वागवृक्ष्यमानाऽभ्युवाच सर्वं	
श्रीर्भवति	बृह. २।३।६	वत गौतमो वद	सु. ता. ३।१
त० स द्वितीयस्याद्याधार्तन्त्यं...		त० ह शिल्कः शालावत्यश्चैकि-	
साम तु जानीयात्	नृ.पू. १।५	तायनं दालभ्यमुवाच	छान्दो. १।८।६
त० समतं पृथ्वी द्विस्तावत्पर्येति	बृह. ३।३।२	त० हाङ्गिरा उद्गीथमुपासाञ्चक्रएव	छान्दो. १।३।१०
त० संवत्सरस्य परस्तादात्मन		त० हाजातशत्रुरामन्त्रयांचक्रे	
आलभत	बृह. १।२।७	वृहत्पाण्डरवासः...	कौ.त. ४।१८
तं सूर्यं भगवन्तं सर्वस्वरूपिणं निगमा		त० हाभिसमेत्योचुर्भगवन्नेषित्वंनः	
बहुधा वर्णयन्ति	सूर्यता. १।२	श्रेष्ठोऽसि मोक्षमीरिति	छान्दो. ५।१।१२
त० स्त्री गर्भं विभर्ति सोऽग्र एव		त० हाभ्युवाद त्वं नु भगवः सयुग्वा	
कुमारं जन्मनोऽप्रेऽधिभावयति	२ ऐत. ४।३	रैक्व इत्यहं ह्यरा ३ इति	छान्दो. ४।१।८
त० स्वाच्छरीरात्प्रवृहेन्मुञ्जा-		त० हाभ्युवाद रैकेऽं सहस्रं गवामयं	
दिवेषीकां धैर्येण	कठो. ६।१७	निष्कोऽयमश्वतरीरथः	छान्दो. ४।२।४
त० ह कुमारं सन्तं दक्षिणासु नीय-		त० हासीनं पप्रच्छ गौतमस्य	
मानासु श्रद्धाविवेश सोऽमन्यत	कठो. १।२	पुत्रास्ते संवृतं लोके	कौ.त. १।१
त० ह चिरं वसेत्याज्ञापयांचकार	छान्दो. ५।३।७	त० हासुराः ऋत्वा विदध्वंसुसूर्यथा-	
त० ह ततएवप्रधुंक्षे होताऽऽश्वलः	बृह. ३।१।२	इमानमाखणमृत्वा विष्वंससेत्	छान्दो. १।२।७

त० हासुराः पाप्मना विविधुस्तस्मा-		ता अभि प्रस्थापयन्नुवाच नासहस्रे-	
त्तेनाभयं जिघ्रति	छान्दो. १।२।२	णावर्तेति	छान्दो. ४।४।५
त० हासुमै ददौ तं सम्राडेव पूर्वं		ता अमृता आपस्ता वा एता	
पप्रच्छ	बृह. ४।३।१	ऋचः [छान्दो.	३।१।२-३।५।१
त० हेन्द्र उवाच न वै वरं परस्मै		ता अश्मैवाप्रबुद्धा अप्राणा स्थाणु-	
वृणीते त्वमेव वृणीष्व	कौ.त. ३।१	रिव तिष्ठमानाः...	मैत्रा. २।६
त० हैतमतिथन्वा शौनक उद्गरशा-		ता अहिंसन्ताहमुक्थमस्म्यह-	
ण्डिल्यायोक्त्वोवाच यावत्त एनं		मुक्थमस्मि	१ऐत. १।४।३
प्रजायामुद्गीथं वेदयिष्यन्ते..	छांदो. १।९।३	ता अहिंसन्ते वाऽहमुक्थमस्म्यह-	
त० हैतमधिथन्वा शौनकः.. (मा.पा.)	छां.उ. १।९।३	मुक्थमस्मि	१ऐत. १।४।४
त० हैतमुद्दालक आरुणिर्वाजसने-		ता आप ऐक्षंत वक्ष्यः स्याम	
याय याज्ञवल्क्यायान्तेवासिन		प्रजायेयेति	छान्दो. ६।२।४
उक्त्वोवाचापि य एनं शुष्के		ता आपः सत्यमसृजन्त	बृह. ५।५।१
स्थानौ निषिञ्चेज्जायेरञ्छाखाः		ता अत्रवीद्यथायतनं प्रविशतेति	२ऐत. २।३
प्ररोहेयुः पलाशानीति	बृह. ६।३।७	ता आसु नाडीषु सृप्ता आभ्यो	
त० होवाच (गुरुः) यं वै सोम्यैत-		नाडीभ्यः प्रतायन्ते	छान्दो. ८।६।२
मणिमानं न निभालयस एतस्य		ता इमा आपः, ता एतेनो हिरण्म-	
वै... महाक्यप्रोधस्तिष्ठति	छांदो. ६।१२।२	यमन्नम्, तत्र चतुर्मुखो ब्रह्मा-	
त० होवाच (पिता) मृत्यवे त्वां		ऽजायत	चतुर्वे. १
ददामीति	कठो. १।४	ता इमादिशः परेण मृत्युमतिक्रान्ताः	बृह. १।३।१५
त० होवाच-यदिदमिति द्यावा-		ता इमाःप्रजाअर्कमभितो निविष्टाः...	१ऐत. १।१।३
पृथिव्योरनारभमिव नोप-		ता इमाः प्रतता आपः । ततस्तेजो	
यन्ति नाभिचक्षते नाश्रुवन्ति	आर्वे. ३।१	हिरण्मयमण्डम्	महो. १।४
त० होवाच-विस्फुरन्तीरेवेमा		ता एता आपो वज्रीभूत्वा तानि	
लेलायन्तीव सञ्जिहाना इव..	आर्वे. ७।१	रक्षांसि मंदेदारुणे द्वीपे प्रक्षिपन्ति सहवै. २	
त० होवाचाजातशत्रुरेतावन्न		ता एता देवताः प्राणापानयोरेव	
बाला ३ इति	कौ.त. ४।१८	विनष्टाः	१ऐत. ३।३।३
त० होवाचाऽननुशिष्य वाव किल		ता एता देवताः सृष्टा अस्मिन्महत्त-	
मा भगवानत्रवीदनुत्वाशिषमिति	छान्दो. ५।३।४	र्णवे प्रापतन्	२ऐत. २।१
ता अनेकधा समभवत्तदेतदोमिति	नारा. ४	ता एताः संहिता नानन्तेवासिने	
ता अन्नमसृजन्त तस्माद्यत्र क च		प्रभूयात्	३ऐत. २।६।४
वर्षति तदेव भूयिष्ठमन्नं भवति	छान्दो. ६।२।४	ता एताः शीर्षिञ्छिताः	१ऐत. १।४।३
ता अत्रवीद्यथायतनं प्रविशतेति	२ ऐत. २।३	ता एते नो हिरण्मयमन्नम्	चतुर्वे. १
ता अन्नवन्न वै नोऽयमलमिति	२ऐत. २।२।२	ता एनमन्नवन्नायतनं नः प्रजानीहि	
ता अन्नवन् सुकृतं वतेति, पुरुषो		यस्मिन् प्रतिष्ठिता अन्नमदामेति	२ऐत. २।१
वाव सुकृतम्	२ऐत. २।३	तादृग्रूपो हि पुरुषो...सम्पश्यति	
ता अन्नवन् हन्तास्माच्छरीरा-		यदैवैतत्सद्विस्त्विति विमुह्यति	मुक्तिको. २।५९
दुत्क्रामाम...	१ऐत. १।४।३	तादृशपरमयोगिपूजा यस्य लभ्यते	
ता अन्नवन्हन्तेदं पुनः शरीरं प्रविशाम	१ऐत. १।४।५	सोऽपि मुक्तो भवति	अद्वयता. ७

तानकृत्स्नविदो मन्दान्	भ.गी. ३।२९	तानि सृष्टान्यन्योन्येनास्पृधन्त	बृह. १।५।२१
तानपरपक्षे न प्रजनयत्येतद्वै		तानि सृष्टान्यण्डे प्राचिक्षिपत्	पैङ्गलो. १।५
स्वर्गस्य लोकस्य द्वारम्	कौ.त. १।२	तानि ह वा इमानि गुणानि पुरुषेणे-	
तानस्मै प्रददौ हन्तानुपानमित्यु-		रितानि चक्रमिव चक्रिणा	मैत्रा. ३।३
च्छिष्टं वै मे पीतं स्यादिति	छांदो. १।१०।३	तानि ह वा एतानि चित्तेकायनानि	
तानहं द्विषतः क्रूरान्	भ.गी. १६।१९	चित्तात्मानि चित्ते प्रतिष्ठितानि	छान्दो. ७।५।२
तानि चेतनीकर्तुं सोऽकामयत् ब्रह्मा-		तानि ह वा एतानि त्रीण्यक्षराणि	छां.उ.८।३।५
ण्डब्रह्मरन्धाणि समस्तव्यष्टिमस्त-		तानि ह वा एतानि द्वाविंशति-	
कान्विदार्य तदेवानुप्राविशत्	पैङ्गलो. १।५	रक्षराणि	छां.उ.२।१०।४
तानिधर्माणिप्रथमान्यासन् [महावा. ४+	चिर्यु. १२।७	तानि ह वेतानिद्वाविंशति... (मा.पा.)	छां.उ.२।१०।४
[क्र.अ. ८।४।१९=मं. १०।९०।१६	वा.सं. ३१।१६	तानि ह वा एतानि रक्षांसि गाय-	
तानिन्द्रः सुपर्णो भूत्वा वायवे प्राय-		त्रियाभिमन्त्रितेनाम्भसा शाम्यन्ति	सहवै. २
च्छत्तान्वायुरात्मनि धित्वा		तानि ह वा एतानि सङ्कल्पैकाय-	
तत्रागमयद्यत्राश्वमेधयाजिनो-		नानि सङ्कल्पात्मकानि सङ्कल्पे	
ऽभवन्	बृह. ३।३।२	प्रतिष्ठितानि	छां.उ. ७।४।२
तानि पञ्च तन्मात्राणि त्रिगुणानि		तानीमानि क्षुद्रमिश्राणि [मा.पा.]	छां.उ. ५।१०।८
भवन्ति	पैङ्गलो. १।३	तानीमानिक्षुद्राण्यसकृदावर्तानि	
तानि भूतानि सूक्ष्माणि पञ्चीकृत्ये-		भूतानि भवन्ति	छां.उ. ५।१०।८
श्वरस्तदा	कठरु. १८	तानेकधा समभवत्...	वासुदे. ४
तानि म उपसीदत एव विदाश्चक्रुः	छाग. ३।२	तानोङ्कारेणाग्नीध्रीया देवा असु-	
तानि सृत्युः अमो भूत्वोपयेमे,		रान्पराभावयन्त	२ प्रणवौ. ८
तान्याप्नोत, तान्यास्वा सृत्यु-		तान्वैधुतान्पुरुषो मानस एत्य	
रवाहन्वत्	बृह. १।५।२१	ब्रह्मलोकान्गमयति तेषु.. पराः..	
तानि यदा गृह्णात्यथ हैतत्पुरुषो		वसन्ति तेषां न पुनरावृत्तिः	बृह. ६।२।१५
स्वपितिनाम तद्गृहीत एव प्राणो		तान्येकजतं सन्पेदुः	छान्दो. ८।११।३
भवति गृहीता वागृहीतं चक्षु-		तानृषयोऽब्रुवन् - पवित्रं नो ब्रूत,	
गृहीतं ओत्रं गृहीतं मनः	बृह. २।१।१७	येनारेपसः स्यामेति	सहवै. ११
तानि वरमवृणीतादित्यो नो योद्धा	सहवै. २	तान्त्वादित्वाऽमुं यज्ञं विततमेयाय	छान्दो. १।१०।७
तानि वा एतानि यजुष्येतं यजुर्वेद-		तान्प्रजापतिर्वरेणोपामंत्रयत्	सहवै. २
मभ्यतपत्तस्यामितस्य यश-		ताभिबोध द्विजोत्तम	भ. गी. १।७
स्तेज इन्द्रियं धीर्यमन्नाद्यं रसो-		तान्दृष्ट्वा (ब्रह्मा) ऽबिभ्यत्	
ऽजायत	छान्दो. ३।२।२	(गणेशं) तं सस्मार	गणेशो. ३।६
तानि वा एतानि सामान्येतं		तान् पिष्टान्दधनि मधुनि घृत उप-	
सामवेदमभ्यतपन्.. अजायत	छान्दो. ३।३।२	विश्वत्याज्यस्य जुहोति	बृह. ६।३।१३
तानि वा एतान्यमृतानाममृतानि		तान्यभ्यपतत्तेभ्योऽमितप्रेभ्य	
वेदा ह्यमृतास्तेषामेतान्यमृतानि	छान्दो. ३।५।४	ओङ्कारः प्रासवत्	छान्दो. २।२३।३
तानि वा एतान्यवराणि परां सि		तान्यस्यैतानि कर्मनामान्येव	बृह. १।४।७
न्यास एवात्यरेचयेद्य एवं वेद	महाना. १६।१२	तान्यहं वेद सर्वाणि	भ. गी. ४।५
तानि सर्वाणि संयम्य	भ. गी. २।६।१		

तान्याचरथ नियतं सत्यकामा एष
 वः पन्थाः सुकृतस्य लोके मुण्ड. १।२।१
 तान्यात्मनेऽकुरुतान्यत्रमना अभूवं
 नादर्शमन्यत्रमना अभूवं
 नाश्रौषमिति वृह. १।५।३
 तान्याहवा मृत्युरवारुन्धच्छ्राम्यत्येव
 वाक् आस्यति चक्षुः आस्यति
 श्रोत्रम् वृह. १।५।२१
 तान्येतान्यनुव्रजन् नाश्रुमापातयेत् कठरु. १
 सन्विरिष्टः प्राण उवाच मा
 मोहमापद्यथाऽहमेवैत-
 त्पञ्चधात्मानं प्रविभज्यैतद्वा-
 णमवष्टभ्य विधारयामि प्रश्नो. २।३
 तान्वायुरात्मनि धित्वा तत्रागमयद्य-
 त्राश्वमेधयाजिनोऽभवन् वृह. ३।३।२
 तान्विद्धयासुरनिश्चयान् भ. गी. १७।६
 तान्वै वैद्युतान् पुरुषो मानव
 एत्य ह (मा.पा.) वृ. उ. ६।२।१५
 तान्समीक्ष्य स कौन्तेयः भ. गी. १।२५
 तान्सर्वानेवोपसेवेत, वारुणं त्वेव
 वर्जयेत् छांदो. २।२२।१
 तान्ह स ऋषिरुवाच भूय एव तपसा
 ब्रह्मचर्येण श्रद्धया संवत्सरं संवत्स्यथ प्रश्नो. १।२
 तान्हासुरः पाप्मा परिजग्राह नृसिंहो. ६।१
 तान्होवाच प्रातर्वः प्रतिवक्ताऽस्मीति छांदो. ५।११।७
 तान्होवाच ब्राह्मणा भगवन्तो यो
 वो ब्रह्मिष्ठः स एता गा उदजता-
 मिति ते ह ब्राह्मणा न. दधृषुः वृह. ३।१।२
 तान्होवाच यस्मिन्व उत्क्रान्ते शरीरं
 पापिष्ठतरमिव दृश्येत स वः श्रेष्ठः छांदो. ५।१।७
 तान्होवाचाश्वपतिर्वै भगवन्तोऽयं
 कैकयः सम्प्रतीममात्मानं वैश्वानर-
 मध्येति छांदो. ५।११।४
 तान्होवाचैतावदेवाहमेतत्परं
 ब्रह्म वेद नातः परमस्तीति प्रश्नो. ६।७
 तान्होवाचेहैव मा प्रातरुपसमीयातेति छांदो. १।१२।३
 तापत्रयं त्वाध्यात्मिकाभिभौति-
 काधिदैविकं कर्तृकर्मकार्य-

ज्ञातृज्ञानज्ञेय-भोक्तृभोगभोग्यमिति
 त्रिविधम् मुद्रलो. ४।१
 तापनीयोपनिषदध्यापकशतमेकमेकेन
 मन्त्रराजाध्यापकेन तत्समं, तद्वा
 एतत्परमं धाम... नृ. पू. ५।१६
 तापसास्तत्र ते द्रुमाः । लोभक्रोधा-
 दयो दैत्याः कलिकालस्तिरस्कृतः ।
 गोपुरुषो हरिः साक्षात्.. कृष्णो. ९
 तापसोऽतापसः (भवति) वृह. ४।३।२२
 तापापहारिणीं देवीं मुक्तिमुक्तिप्रदा-
 यिनीम् । अनन्तां विजयां.. देव्यु. १३
 ताप्यतापकरूपेण विभातमखिलं
 जगत् । प्रत्यगात्मतया भाति
 ज्ञानाद्वेदान्तवाक्यजात् कठरु. ३९
 ताभिरेत * रुद्रोऽन्वायत्तः वृह. २।२।२
 ताभिः क्षुधं पाप्मानमपात्रन् सहवै. १३
 ताभिः प्रत्यवस्तप्य पुरीतति शेते वृह. २।१।१९
 ताभ्यः पुरुषमानयत्ता अश्रुवन्सुकृतं
 बतेति, पुरुषो वाव सुकृतम् रणेत. २।३
 ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः वृह. १।६।३
 ताभ्यामिदं विश्वमेजत्समेति वृह. ६।२।२
 ताभ्यो गामानयत्ता अश्रुवन्न वै
 नोऽयमलमिति रणेत. २।२
 ताभ्योऽभितप्ताभ्यो मूर्तिरजायत रणेत. ३।२
 ताभ्योऽश्वमानयत्ता अश्रुवन्न वै
 नोऽयमलमिति रणेत. २।२
 तामग्निवर्णीं तपसा ज्वलन्तीं वैरो-
 चनीं कर्मफलेषु जुष्टाम् देव्यु. ६+
 [वनदु. ११५, १६५+ महाना. ६।१४
 [ऋ. खि. १०।१२७।१२+ तै. ब्रा. १०।२।१
 तामप्यथ (चिन्मात्रवासनां) परि-
 त्यज्य मनोबुद्धिसमन्विताम् ।
 शेषस्थिरसमाधानो भव... मुक्तिको. २।७१
 तामसत्त्वं हर गणेशो. ४।९
 तामसं परिचक्षते भ. गी. १७।१३
 तामसः परिकीर्तितः भ. गी. १८।७
 तामसी चेति तां शृणु भ. गी. १७।२

तामसी दैत्यपक्षेषु माया त्रेधा-
 ह्युदाहृता । अजेया वैष्णवी माया.. कृष्णो. ५
 तामसी द्रव्यशक्तिः ग.शो. ४।३
 तामसी राजसी सात्त्विकी मानुषी..
 (मूर्तिः) भक्तियोगे तिष्ठति गोपालो. ३।२
 तामस्याः पञ्च तन्मात्रा अजायन्त
 पञ्च भूतान्यजायन्त ग.शो. ४।४
 ता महासंहिता इत्याचक्षते तैत्ति. १।३।१
 तामात्मस्थां येऽनुपश्यन्ति धीराः गुह्यका. ४४
 तामाहुरग्न्यां महतीं महीयसीम् गुह्यका. ५१
 तामिहायुषे शरणं प्रपद्ये ग. पू. २।३
 तामीश्वराणां परमां महेश्वरीम् गुह्यका. ६६
 तामु नाम्नीरयति नाम्नि मन्त्रा
 एकं भवन्ति मन्त्रेषु कर्माणि [छान्दो. ७।४।१+७।५।१
 तामेत्य सर्वविद्याज्ञानवान्भवति तारोप. ४
 तामेव प्रत्यक्षं तां वदिष्यामि कौलो. शां.
 तामेव भान्तीमनुभाति सर्वं गुह्यका. ४५
 तामेवमनूचानां गायत्रासिष्ट अव्यक्तो. ३
 तामेव विदधाम्यहम् भ.गी. ७।२१
 ता यत्राभिसायं बभूवुस्तत्राग्निमुप-
 समाधाय गा उपरुध्य समिधमाधाय
 पश्चादग्नेः प्राङ्मुपविवेश [छान्दो. ४।६१-४।८।१
 ता यथा तत्र न विदुरियमहमस्मीति छान्दो. ६।१०।१
 ता यो वेद स वेद ब्रह्म तैत्ति. १।५।३
 तारकत्वात्तारको भवति तारसा. २।१
 [रामो. ता. १।२+ श्रीवि.ता. १।२
 तारकमित्येतत्तारकं ब्राह्मणो नित्यं
 महीयते श्रीवि.ता. १।२
 तारकं दीर्घानलं विन्दुपूर्वकं दीर्घो-
 नलं.. इत्येतद्ब्रह्मात्मिकाः.. रामो. १।२
 उपासितव्याः मं. ब्रा. १।४
 तारकं द्विविधं-मूर्तितारकममूर्ति-
 तारकमिति अद्वयता. शीर्ष.
 तारकं ब्रह्मेति गदितं वन्दे श्री-
 रामवैभवम् अद्वयता. ६
 तारकाभ्यां तद्दर्शनमात्राण्युभयैक-
 दृष्ट्या मनोयुक्तं ध्यायेत् अद्वयता. ६

तारकाभ्यां सूर्यचन्द्रमण्डलदर्शनं
 ब्रह्माण्डमिव... अद्वयता. ६
 तारकाभ्यां सद्बुद्धस्थसत्त्वदर्शना-
 न्मनोयुक्तेनान्तरीक्षणेन
 सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैव अद्वयता. ६
 तारयतीति तारा तारोप. १
 ताररहिता पुनरेकजटा भवति तारोप. ५
 तारसार-महावाक्य-पञ्चब्रह्मा-
 मिहोत्रकम् मुक्तिको. १।३८
 तारसंयमात्सकलविषयज्ञानं भवति शां. १।७।५२
 तारं ज्योतिषि संयोज्य...पूर्वा-
 भ्यासस्य मार्गोऽयं... शां. १।७।१७
 तारं परं रमावीजम् द. मू. १०
 तारादिकालान्ता चेतारा भवति तारोप. ४
 तारा स्यादर्धपञ्चाक्षररूपा ब्रह्म-
 विष्णुमहेश्वरसदाशिवविन्दु-
 मेलनरूपा विद्या तारोप. १
 तारेण रुद्धं, एतत्तत्त्व मनुस्वरूपम् गणप. ७
 तारेति परमा तारा तारोप. १३
 तारे (चित्तसंयमात्) सिद्धदर्शनम् शां. १।७।५२
 तामिवा एतदास्त्रवदास्त्रवति बृह. ४।२।३
 तालवनं बृहद्वनं कुमुदवनं.. सामर. ५
 दधिवनं वृन्दावनमिति सौभाग्य. २९
 तालुचक्रं, तत्रामृतधाराप्रवाहः
 तालुमूलगतां यत्नाज्जिह्वयाऽऽक्रम्य
 घंटिकाम्.. प्राणस्पन्दो निरुध्यते शां. १।७।३०
 तालुमूलं समुत्कृष्य सप्तवासर-
 मात्मवित् । स्वगुरुत्त्वप्रकारेण
 मलं सर्वं विशोधयेत् योगकुं. २।२८
 तालुमूले स्थितश्चन्द्रः सुधावर्षत्यधोमुखः यो.शि. ५।३३
 तालुमूलोर्ध्वभागे महाज्योतिर्मयूखो
 वर्तते, तद्योगिभिर्ध्येयम् अद्वयता. ७
 तालुमूलोर्ध्वभागे महाज्योतिर्विद्यते
 तद्दर्शनादणिमादितिद्धिः मं.ब्रा. १।४
 तालुरसनाग्रनिपीडनाद्वाङ्मनःप्राण-
 निरोधनाद्ब्रह्म तर्केण पश्यति मैत्रा. ६।२०
 तालुः शंभोर्वाकः (शारीरयज्ञस्य) प्रा.हो. ४।३

तात्वध्यं परिवर्त्य..महिमानं निरीक्षेत मैत्रा. ६।२१
 तावताऽऽत्मानमानन्दयति परब्र. २
 तावत्कालस्य स्थितिरुच्यते त्रि.म.ना. ३।४
 (ब्रह्मायुःपरिमिता)
 तावत्संसारभृगुषु स्वात्मना सह महो. ४।११३
 देहिनम् । आन्दोलयति नीरंभं.
 तावदाकाशसङ्कल्पो यावच्छब्दः ना.वि. ४७
 प्रवर्तते
 तावज्जीवो भ्रमत्येवं यावत्तत्त्वं ध्या.वि. ५०
 ध्यानं न विन्दति
 तावदेव निरोद्धव्यं (मनः) यावद्धृदि त्रि.ता. ५।५
 गतं क्षयम् । एतज्ज्ञानं च च
 शेषोऽन्यो ग्रन्थविस्तरः [ब्र.वि.५+
 तावदेव निरोद्धव्यं हृदि मैत्रा. ६।३४
 यावत्क्षयं गतम्.
 तावद्रथेनगन्तव्यं यावद्रथपथि स्थितः अ. ना. ३
 तावद्विचारयेत्प्राज्ञो यावद्विश्रान्ति- महो. ४।३९
 मात्मनि
 तावानस्य महिमा ततो ज्यायाः*श्च छांदो. ३।१२।६
 पूरुषः
 तावानस्य लोको भवति य बृह. ६।४।३
 एवं विद्वानधोपहासं चरति
 तावन्ति पुरुषायुषोऽह्नां सहस्राणि श्वेत. ३।८।६
 भवन्ति
 तावन्ति शतसंस्तरस्याह्नां सहस्राणि श्वेत. २।४।२
 तावन्निशीव वेताला वल्गन्ति हृदि
 वासनाः । एकतस्वदृढाभ्यासाद्या- महो. ५।७८
 वन्न विजितं मनः [मुक्तिको. २।४०+
 तावन्योन्यमभिसम्भवतः श्वेत. ३।७।३
 ता वा अस्यैता हिता नाम नाड्यः
 यथाकेशः सहस्रधाभिन्नस्तावता- बृह. ४।३।२०
 ऽणिम्ना तिष्ठन्ति..
 ता वा एता दशैव भूतमात्रा अधि-
 प्रज्ञं दशप्रज्ञामात्रा अभिभूतं यद्वि
 भूतमात्रा न स्युर्न प्रज्ञामात्राः स्युः कौ. त. ३।८
 ता वा एताश्चतस्रश्चतुर्धा चतस्र-
 श्चतस्रो व्याहृतयः । ता यो वेद,
 स वेद ब्रह्म तैत्ति. १।५।३

ता वा एताः सर्वा ऋचः सर्वे वेदा
 सर्वे घोषा एकैव व्याहृतिः प्राण एव १ ऐत. २।२।११
 ता वा एताः सर्वा देवता अधुमेव कौ. त. २।१२
 प्रविश्य वायौ सुप्ता न सूच्छन्ते
 ता वा एताः सर्वा देवताः प्राणमेव कौ. त. २।१३
 प्रविश्य प्राणे सुप्ता न सूच्छन्ते
 तावान् सर्वेषु वेदेषु भ. गी. २।४६
 तावेतावन्योन्यस्मिन्प्रतिष्ठितौ राशिम-
 भिरेपोऽस्मिन् प्रतिष्ठितः बृह. ५।५।२
 तावेतायर्काश्चमेधौ वृ. १।२।७
 तासां ह स्मैतां चतुर्थी महाचमस्यः
 प्रवेदयते मह इति तद्रथ तैत्ति. १।५।१
 तासां तप्यमानानां* रसान्प्रावृ-
 दग्ने ऋचो वायोर्यजूंषि
 सामान्यादित्यात् छान्दो. ४।१७।२
 तासां त्रिवृतं त्रिवृतमेकैकां करवाणीति छान्दो. ६।३।३
 तासां त्रिवृतं त्रिवृतमेकैकामकरोन् छान्दो. ६।३।४
 तासां ब्रह्म महद्योनिः भ. गी. १।४।४
 तासां मूर्धनमभिनिस्तृतेका ।
 तयोर्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्व-
 ङ्गुन्या उत्क्रमणे भवन्ति कठो. ६।१६
 तासां (अपां) यः स्थविष्ठो धातु-
 स्तन्मूर्धं भवति यो मध्यमस्त-
 लोहितं, योऽणिष्ठः स प्राणः छान्दो. ६।५।२
 तासां वायुर्वैतसः स य एतमेवं
 वायुं दिशां वत्सं वेद न पुत्रोद-
 रोदिति छान्दो. ३।१५।२
 तासां (नाडीनां) शतं शतं
 द्वासप्ततिं प्रतिशाखा..(मा.पा.) प्रश्नो. ३।६
 तासु चतुर्दशकारणानां बाह्यवृत्तयो-
 ऽन्तर्वृत्तयस्तेषामुपादानकारणम् ना. प. ५।३२
 तासु तदा भवति, यदा सुप्तः स्वप्नं
 न कश्चन पश्यति कौ. त. ४।१९
 तासु पूर्णिमाभ्यासः कर्तव्यः,
 तल्लक्ष्यं नासाग्रम् सं. ब्रा. २।२
 तासु गोप्या महायोगात्परमात्म-
 पदेऽव्यये । विना कार्यं सदा
 गुप्तं योगसिद्धस्य लक्षणम् यो. शि. १।१५६
 तां गन्धर्वोऽ (अ)वदद्गो अनाः चिन्तु. १।१।११

तां चेदविद्वानुदगास्यो मूर्धा ते व्यप- तिष्यत्तथोक्तस्य मया.. छांदो. १।११।७	तां सानुमन्तो विदुषस्त्वतेजसा.. वरप्रदाय पित्रे स्वाहा पारमा. ६।५
तां चेदविद्वान्प्रति हरिष्यो मूर्धा... छांदो. १।११।९	तां सृष्ट्वाऽथ उपास्ते, तस्मात्स्त्रियमथ उपासीत बृह. ६।४।२
तां चेदविद्वान्प्रस्तोष्यसि मूर्धा ते विपतिष्यतीति छांदो. १।११।४	ताः स्तत्र देवा यथा सोमः राजान- माप्याय स्वापक्षीयस्वेत्येवमेनाः- स्तत्र भक्षयन्ति बृह. ६।२।१६
तां चेदविद्वान्प्रास्तोष्यो मूर्धा ते व्यप- तिष्यत् तथोक्तस्य मयेति छांदो. १।११।५	तांस्तथैव भजाम्यहम् भ.गी. ४।११
तां जीवरूपिणीं ध्यायेज्योतिष्ठं मुक्तिहेतवे योगरा. ७	तांस्तिष्ठिष्वेव भारत भ.गी. २।१४
तां त्वहं तुभ्यं वक्ष्यामि को हि त्वैवं ब्रुवन्तमर्हति प्रत्याख्यातुमिति बृह. ६।२।८	ताः स्ते प्रेत्याभिगच्छन्ति, ये के चात्महनो जनाः ईशा. ३
तां दुर्गां दुर्गमां देवीं.. नमामि भवभीतोऽहं देव्यु. १०	ताः स्तेष्वन्वविन्दन्तुद्वायच तपसाच सहवै. ११
तां (कुण्डलिनीं) दृष्ट्वा मनसैव नरः सर्वपापविनाशद्वारा मुक्तो भवति अद्वयता. २	ताः स्वं वृत्रहञ्जहि वास्मभ्यमाभर सहवै. ७
तां देवतामुपातिष्ठत यज्ञकामाः सहवै. १३	ताः हासुराः पाप्मना विविधुस्तस्मा- त्तयोभयं वदति सत्यं चानृतं च छान्दो. १।२।३
तां द्योतमानाः स्वयं मनीषां चित्त्यु. ११।११	ताः हैतामेके सावित्रीमनुष्टुभमन्वाहुः बृह. ५।१४।५
तां (मालां) पञ्चभिर्गन्धैरमृतैः पञ्चभिर्गन्धैस्तनुभिः शोधयित्वा ...प्रत्यक्षमादिक्षान्तैर्वर्णैर्भावयेत् अ.मा. ३	ताः होवाच किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।१२
तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनप- गामिनीम् [क्र.खि.५।८७।१ श्रीसू. २,१५	ताः पय आहुतयो देवानामभवन् सहवै. १३
तां पद्मनेमिं शरणमहं प्रपद्ये अल- क्ष्मीर्मेनश्चतां.. [क्र.खि.५।८७।५ श्रीसू. ५	ताः पुनः पुनरुदयनः प्रचरन्त्येवं ह वै तत्सर्वं परे देवे मन- स्येकीभवति प्रश्नो. ४।२
तां योगमिति मन्यन्ते स्थिरामिन्द्रय- धारणाम् । अप्रमत्तस्तदा भवति प्रश्नो. ४।२	ताः सर्वाणाड्यः सुषुप्तयेनाकाशवत् परब्र. १
योगो हि प्रभव्याप्ययौ कठो. ६।११	ताः सृष्टा अब्रुवन् कथमन्नाद्या अभवन्निति ग.पू. १।३
तां (ब्रह्मविद्यां) विदित्वा स च रक्तं जिज्ञासयामास अव्यक्तो. ३	ताः स्मरणादनुमीयन्ते पैङ्गलो. ३।३
तां वै देवीमात्मबुद्धिप्रकाशां मुमुक्षुर्वै शरणमहं प्रपद्ये.. गुह्यका. ७२	तितिक्षाज्ञानवैराग्यशमादिगुण- वर्जितः । भिक्षामात्रेण जीवी स्यात्स यत्तिर्यतिवृत्तिहा ना.प. ५।१२
तां (मृदं) शुद्धजलेन प्रणवेन घर्षयेत् कात्याय. १	तिरश्चीनमजरं तद्रजोऽभूत् शारीरको. ९
तां समन्तं पृथिवीं द्विस्तावत्समुद्रः पर्येति बृह. ३।३।२	तिरश्ची सा प्रज्ञा, प्रज्ञया हि त्रिपुरो. ४
ताः समभवत्ततो मनुष्या अजायन्त बृह. १।४।४	विपश्यति कौ.त. १।५
ताः समेवाभवत्तत एकशकमजायत बृ.उ. १।४।४	तिरोधानकरी पार्वती भवति ना.पू.ता. २।१
ताः समेवाभवत्ततो गावोऽजायन्त बृ.उ. १।४।४	तिर्यगूर्ध्वमधोऽर्धो विहाय च महामतिः । स्थिरस्थायी विनिष्कम्पः सदा योगं समभ्यसेत् अ.ना. ३२
ताः समेवाभवत्ततोऽजावथोऽजायन्त बृ.उ. १।४।४	

(अथ) तिर्यग्वाऽवाङ्मोर्ध्वं वाऽनुह्य एष

परमात्माऽपरिमितोऽजोऽवक्यो-

ऽञ्जिन्य एष आकाश आत्मा

मेत्रा. ६।१७

तिलमध्ये यथा तैलं पापाणेष्विव

काञ्चनम् । हृदि स्थाने स्थितं

पद्मं तस्य वक्त्रमधोमुखम् [योगत. ८ यो. त. १३७

तिलाञ्जलिं पितृणां ये ददति ते

तन्मण्डलं प्राप्नुवन्ति

सामर. ७५

तिलाञ्जुहोमि । सरसा ५ सपिष्टान्

गन्धार मम चित्ते रमन्तु स्वाहा

महाना. १४।५

तिलानां तु (तिलेषु च) यथा तैलं

पुष्पे गन्ध इवाश्रितः । पुरुषस्य

शरीरेऽस्मिन् (तु) सबाह्याभ्यन्तरे

(तथा) स्थितः [ध्या. वि. ७+ ब्र. वि. ३५

तिलाः कृष्णास्तिलाः श्वेतास्तिलाः

सौम्या वशानुगाः । तिलाः

पुनन्तु मे पापं यत्किञ्चि-

दुरितं मयि

महाना. १४।६

तिलेषु तिलवद्वेदे वेदान्तः सुप्रतिष्ठितः

मुक्तिको. १।९

तिलेषु तैलं दधनीव सर्पिरापः

स्रोतस्स्वरणीषु चाग्निः । एव-

मात्मनि जायते (गृह्यते) ऽसौ

सत्येन (एनं) तपसा यो-

ऽनुपश्यति [ब्रह्मो. १९+ श्वेता. १।१५

तिलेषु तैलं दधनीव सर्पिर्द्विपापः

स्रोतस्स्वरण्योरिवाग्निः । एव-

मात्माऽऽत्मनि जायते

इतिहा. ४९

तिलैरेतावन्निरभिषिच्य वायुलोक-

कामो वायुलोकमवाप्नोति

भस्मजा. २।१२

तिलौदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त-

मग्नीयातामीश्वरौ जनयितवौ

बृह. ६।४।१७

तिष्ठतो ब्रजतो वाऽपि यस्य चक्षुर्न

दूरगम् । चतुर्युगां भुवं मुक्त्वा

परिव्राट् सोऽन्ध उच्यते

ना. प. ३।६६

तिष्ठत्यात्मारसं मनः

अ. पू. २।९

तिष्ठन्नाच्छन् स्पृशन्नन्नपि तलेप-

वर्जितः । अजडो गलितानन्द-

स्त्यक्तसंवेदनः सुखी

अ. पू. ४।६३

तिष्ठन्नाच्छन्स्वपञ्चाप्रन्निवमञ्च-

त्पतन्पतन् । असदेवेदमित्यन्तं

निश्चित्यास्थां पारित्यज

महो. ६।३४

तिष्ठन्ति परितस्तस्या नादृणो मुनि-

पुङ्गव । द्विसप्रति सहस्राणि तासां

मुख्याश्चतुर्दश

जा. द. ४।६

तिष्ठन्तं परमश्रम

भ. गी. १३।२८

तिष्ठन्त्यहश्च शेषो भवति व्रतमिति..

संहितो. ५।१

तिष्ठन्नपि हि नासीनो गच्छन्नपि न

गच्छति । शान्तोऽपि व्यवहारस्थः

कुञ्चन्नपि न लिप्यते

सं. सो. २।३३

तिष्ठन्प्रातः प्राञ्च आयातु वरदे-

मु

स्यावाह... महाव्याहृतिभिः..

गायत्री जपेत्

सन्ध्यो. २

तिसृभिरयायैषस्त्रिभ्यस्त्रिस्तिस्रो

रेखाः कुर्वीत (भस्मना)

जाबाल्यु. ६

तिस्रश्च रेखाः सदनानि भूमे-

स्त्रिविष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाशाः ।

एतत्पुरं पूरकं पूरणानाम्..

त्रि. महो. ५

तिस्रस्तृचाशीतयो यद्वर्ध्वं सा पञ्चमी

(३५) तिस्रः पुरस्त्रिपथा विश्वचर्षणा

१ ऐत. ३।४।३

तिस्रः पुरस्त्रिपथा विश्वचर्षणी

त्रि. महो. १

तिस्रो मात्रा मृत्युमत्यः प्रयुक्ता

अन्योन्यसक्ता अनुविप्रयुक्ताः ।

क्रियासु बाह्याभ्यन्तरमध्यमासु

सम्यक्प्रयुक्तासु न कम्पते ज्ञः

प्रश्नो. ५।६

तिस्रो मात्रार्धमात्रा च प्रत्यक्षस्य

शिवस्य च

१ प्रणवो. ३

तिस्रो मात्रास्तथा ज्ञेयाः सोमसूर्याग्नि-

रूपिणः

ब्र. वि. ८

तिस्रो रात्रीर्दीक्षितो भवति

सहस्रै. १२

तिस्रो रात्रीर्धेदवात्सीर्गृहेमेऽनश्नन्नह-

न्नतिथिर्नमस्यः । नमस्तेऽस्तु

तस्मात्प्रति त्रीन्वराण्वृणीष्व

कठो. १।९

तिस्रो रेखाः सदनानि भूस्त्रीस्त्रि-

विष्टपास्त्रिगुणास्त्रिप्रकाशाः ।

एतच्चयं पूरकं पूरणानाम्

त्रिपुरो. ५

तिस्रो व्याहृतयस्त्रिपदा गायत्री		तुरीयभूम्यां विहरन्ब्रह्मविद्भवति	वराहो. ४।१
त्रयो वेदास्त्रयो देवास्त्रयो वर्णा-		तुरीयमक्षरमिति श्रुतेः, तुरीयस्य	
स्त्रयोऽग्रयश्च जायन्ते	शाडि. ३।१।३	नित्यत्वं..	त्रि.म.ना. ३।१
तीर्णो हि तदा सर्वाङ्गोऽकान्तद्वयस्य		तुरीयमक्षरे साक्षात्तुरीयं सर्वं	
भवति	बृह. ४।३।२२	सर्वान्तभूतम्	त्रि.ता. १।७
तीर्थदानतपोयोगास्वाध्याया		तुरीयमात्राचतुष्टयमर्थमात्रांगम्,	
नैव तत्समाः (विल्वसमाः)	२ विल्वो. २९	अथमेव ब्रह्मप्रणवः	प.हं.प. १०
तीर्थभ्रान्त्यधमाधमा	मंत्रे. २।२१	तुरीयमेवाप्येति यस्तुरीयमेवा-	
तीर्थानि तोयपूर्णानि देवान्काष्ठादि-		स्तमेति	मुबालो. ९।१, १३
निर्मितान् । योगेनो न प्रपद्यन्ते		तुरीयरूपां तुरीयातीतां... हिरण्य-	
(प्रपद्यन्ते)स्वात्मप्रत्ययकारणात्	जा.द. ४।५२	वर्णामिति पञ्चदशभिर्मध्ययित्	सौ.ल. १
तीर्थानि यानि पञ्चेते...प्राणा-		(अथ) तुरीयश्चतुरात्मा तुरीया-	
यामस्य तत्कलम्	योगो. १४	वसितत्वादेकैकस्योतानुज्ञात्रनु-	
तीर्थे दाने जपे यज्ञे काष्ठे पाषाणके		ज्ञाविकल्पैस्त्रयमप्यत्रापि सुषुप्तं	
सदा । शिवं पश्यति मूढात्मा	जा.द. ४।५७	स्वप्नमायामात्रम्	नृसिंहो. १।४
शिवे देहे प्रतिष्ठिते		तुरीयं तु निराकारम्	त्रि.म.ना. ३।१
तीर्थं श्रपचगृहे वा तनु विहाय याति		तुरीयं निराकारमेकं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३
कैवल्यम् (ज्ञानी)	पेङ्गलो. ४।५	तुरीयं पदमक्षरम्	ब्रह्मो. १
तुन्दस्थजलमन्नं च रसादीनि समी-		तुरीयं(सत्यचित्सुखम्)ब्रह्मसांज्ञितम्	पं.ब्र. १३
कृतम् । तुन्दमध्यगतः प्राणस्तानि		तुरीयःपरमोहंसःसाक्षान्नारायणोयतिः	ना.प. ४।१४
कुर्यात्पृथक्पृथक्	त्रि. ब्रा. २।८३	तुरीयाक्षरमीकारं पदानां मध्यवर्ती-	
तुन्दस्थं जलमन्नं च रसादिषु समीरितं		त्येवं व्याख्यातम्	त्रि. ता. १।७
तुन्दमध्यगतः प्राणस्तानि पृथक्कुर्यात्	शाडि. १।४।८	तुरीयातीतमवाच्यं.. निराकारं	
तुन्दे तु ताणं कुर्याच्च कण्ठसङ्कोचने		निराश्रयं निरतिशयद्वैतपरमान-	
कृते । सरस्वत्यां चालनेन वक्ष-		न्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना.७।१२
सश्चोर्ध्वगो मरुत्	यो.कुं. १।१५	तुरीयातीतरूपात्मा शुभाशुभ-	
तुभ्यं प्राणः प्रजास्त्विमा बलि		विवर्जितः	ते.बि. ४।४९
हरन्ति... यः प्राणैः प्रतितिष्ठसि प्रश्नो. २।७		तुरीयातीतरूपोऽहं निर्विकल्प-	
तुभ्यं मह्यमनन्ताय मह्यं तुभ्यं		स्वरूपवान्	ते.बि. ३।४१
चिदात्मने (नमः) [वराहो.२।३४ +सं.सो. २।३२		तुरीयातीतसञ्ज्ञासपरिव्राजा-	
तुमुलो व्यनुनादयन्	भ.गी. १।१९	क्षमालिका	मुक्तिको. १।३६
'तुरंभगस्यधीमहि'[क्र.अ. ४।४।२।५		तुरीयातीतस्यावधूतस्याजगरवृत्तिः	ना.प. ५।७
[मं=५।८२।१ते.आ. १।११।३इति		तुरीयातीतावधूतयोर्ऋतुक्षौरं, कुटी-	
सर्वं पिबति	छान्दो.५।२।७	चकस्य ऋतुद्वयक्षौरं बहूदकस्य न	
(अथ) तुरीय ईश्वरप्रासः स स्वराद्		क्षौरं हंसस्य परमहंसस्य च नक्षौरम्	ना.प. ७।६
स्वयमीश्वरः	नृसिंहो. २।७	तुरीयातीतावधूतयोर्न ज्येष्ठः, यो न	
तुरीयगा सप्तमी (भूमिका)	वराहो. ४।१	स्वरूपज्ञः, स ज्येष्ठोऽपि कनिष्ठः	ना.प. ५।८
तुरीयपादस्तुरीयतुरीयतुरीयातीतं च	त्रि.म.ना. १।४	तुरीयातीतावधूतयोर्नत्वन्याधिकारः	ना.प. ७.९
तुरीयपादस्तुरीयः (ब्राह्मणः पादः)	त्रि.म.ना. १।४	तुरीयातीतावधूतयोर्निदिध्यासः	ना. प. ७।११

तुरीयातीतावधूतयोर्ब्रह्मप्रणवः	ना.प. ७।१०	तुर्यातीता तु याऽवस्था परा	
तुरीयातीतावधूतयोर्महावाक्यो-		निर्वाणरूपिणी	अ.पू. ५।८६
पदेशाधिकारः, परमहंसस्यापि	ना.प. ७।९	तुर्यातीतं न मे किञ्चित् सर्वं	
तुरीयातीतावधूतयोः सोहृद्भावना	ना.प. ७।९	सञ्चिन्मयं तत्तम्	ते. त्रि. ६।९
तुरीयातीतावधूतयोः स्वात्मन्येव		तुर्यातीतं परं ब्रह्म ब्रह्मगन्धे तु लक्ष-	
कैवल्यं स्वरूपानुसन्धानेन भ्रमर-		येत । जाग्रद्वृत्तिः समारभ्य याव-	
कीटन्यायवत् [सं. सो. २।५९+	ना. प. ५।९	ब्रह्मविलान्तरंगम्	त्रि. ब्रा. २।१५१
तुरीयातीतावधूतयेषेणाद्वैतनिष्ठापरः		तुर्यातीतोऽस्मि केवलः । सदाचेतन्य-	
प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति		रूपोऽस्मिच्चिदानन्दमयोऽस्म्यहम्	ते. वि. ३।४
यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	तुर्यान्ते विष्णुरुच्यते । ध्याननेव समा-	
तुरीयातीतो गोमुखवृत्त्या फला-		रक्तो व्योम्नि चात्यन्तनिमले	त्रि. ब्रा. २।१५२
हारी अन्नाहारी चेद्देहत्रये देह-		तुर्यावस्था नमस्कारः	भावनो. १०
मात्रावशिष्टो दिगम्बरः कृष्णप-		तुर्यावस्थोपशान्ता सा मुक्तिरेव	
वच्छरीरवृत्तिकः	सं. सो. २।१३	हि केवला	अ.पू. ५।८५
तुरीयातीतो गोमुखः फलाहारी	ना. प. ५।५	तुर्या सा प्राप्यते दृष्टिर्मेहद्विवृद्धवित्तमः	अ.पू. १।५१
तुरीयातीतोपनिषद्ग्रंथं यत्परमाक्षरम्..		तुर्या तुरीयविश्वो मध्यमायां तुरीय-	
...स्वमात्रं चिन्तयेऽन्वहम्	तुरी..शीर्षकं	तैजसः पश्यन्त्यां तुरीयप्राज्ञः	
तुरीयावस्थायां तुरीयस्य चातुर्विध्यं		परायां तुरीयतुरीयः	प.हं.प. १०
तुरीयाविश्वस्तुरीयतैजसस्तुरीय-		तुलसि श्रीसखि शुभे...नागायण-	
प्राज्ञस्तुरीयतुरीय इति	प. हं. प. ९	मनःप्रिये	तुलस्यु. १०
तुरीयावस्थां प्राप्य तुरीयातीतत्वं		तुलमीदारुमणिभिर्जपः सर्वाधिसाधकः	तुलस्यु. १७
ब्रजेत्	ना. प. ६।२	तुलसीपत्रमुत्सृज्य यदि पूजां करोति	
तुरीयेजाप्रतमस्वप्नसुषुप्ताव्यभि-		वै ।..विष्णुप्रीतिकरी न च	तुलस्यु. १५
चारिणं नित्यानन्दं सदैकरसं	नृसिंहो. २।१	तुलसीपारिजातश्रीवृक्षमूलादिकस्थल ।	
(अथ) तुरीयेणोतश्च प्रोतश्च		पद्माक्ष..मालया..जपेदक्षरलक्षकं	रामर. ४।६
हायमात्मा नृसिंहः	नृसिंहो. ८।१	तुल्यनिन्दात्मसंस्तुतिः	भ.गी. १४।२४
तुरीयेतुरीयादिचतस्रोऽवस्थाः [प.हं.प. ९ ना. प. ६।७		तुल्यनिन्दास्तुतिर्माँनी	भ.गी. १२।१९
तुर्यतुर्यः परानन्दो वैदेही मुक्त		तुल्यप्रियाप्रियो धीरः	भ.गी. १४।२४
एव सः	ते. वि. ४।४८	तुल्यातुल्यविहीनोऽस्मि नित्यः	
तुर्यमालम्ब्य कायान्तस्तिष्ठामि		शुद्धः सदाशिवः	मैत्रे. ३।६
स्तम्भितस्थितिः	अ. पू. ३।१३	तुल्ये सत्यपि कर्तव्ये वरं कर्म	
तुर्यविश्रान्तियुक्तस्य...नाकृतेन		कृतं परम्	शिवो. ७।१२६
कृतेनार्थो ... निर्मन्दर		तुल्यो मित्रारिपक्षयोः	भ.गी. १४।२५
इवाम्भोधिः स तिष्ठति	महो. ४।४०, ४१	तुषारकरविम्बाच्छं मनो यस्य	
तुर्यं ध्वन्यात्मकं तुरीयातीतमवाच्यं		निराकुलम् । मरणोत्सवयुद्धेषु	
...ध्यायेत् (आदिनारायणम्)	त्रि.म.ना. ७।३२	स शान्त इति कथ्यते	महो. ४।३३
तुर्यातीतपदावस्था समी भूमिको-		तुषेण बद्धो ग्रीहिः स्यात्तुपाभावेन	
त्तमा । मनोवचोभिरग्राह्या		तण्डुलः । एवं बद्धस्तथाजीवः	
स्वप्रकाशसदात्मिका	अ.पू. ५।८९	कर्मनाशे सदाशिवः	स्कन्दो. ६

तुष्टिस्त्वतुष्टिपर्यन्ता तस्माद्वाञ्छां
परित्यज अ.पू. ५।३७
तुष्टो यच्छेद्वाञ्छितार्थं महेशः सि. शि. २५
तुष्ट्यन्ति च रमन्ति च भ. गी. १०।९
तृष्णीं शूद्रमजनयत्तस्माच्छूद्रो
निर्विद्योऽभवत् अव्यक्तो. ६
तुस्तूर्वमाणोदक्षिणश्चोत्तरश्च न हैवैनं
स्तृष्णीयाताम् कौ. त. २।१३
तृष्णाप्रादिगहने.. स्थाने न
दीपयेदग्निं दीप्तं चापिततः क्षिपेत् शिवो. ७।७०
तृणं पांसुं महेन्द्रं च सुवर्णं मेरु-
सर्वपम् । आत्मम्भरितया सर्व-
मात्मसात्कर्तुमुद्यतः । कालोऽयं
सर्वसंहारी तेनाक्रान्तं जगत्.. महो. ३।३८
तृष्णाप्रेष्वम्बरे भानौ नरनागामरेषु
च । यत्तिष्ठति तदेवाहमिति
मत्वा न शोचति अ. पू. ५।९४
तृष्णानलश्च नित्यश्चेत् क्षणिकं
तज्जगद्भवेत् ते. वि. ६।८७
तृष्णानि हीच्छन्ति कुशत्वमेव वृक्षा
यूपत्वं पशोश्च गोत्वम् । सर्वाः
प्रजा ब्राह्मणत्वं.. न ब्राह्मणत्वात्
परमस्ति किञ्चित् इतिहा. १४
तृष्णेन तत्तज्जीवानां सूर्यादि-
सकलभुवनप्रकाशिनी
दिवा च रात्रिः (तृप्तिकर्त्री) सीतो. ७
तृष्णोदकं पशुभ्यः स्वर्गं लोकं यज-
मानायान्नमात्मन आगायानि.. छान्दो. २।२२।२
तृतीयसवनमनुसन्तनुत छान्दो. ३।१६।४
तृतीयस्तैजसो भवति (नारायणः) ना. पू. ता. १।१
तृतीयं तृतीयेन (संयुज्यते) तृ. पू. २।२
तृतीयं नाभिचक्रं स्यात्तन्मध्ये
तु जगदिस्थितम् योगरा. ९
तृतीयं नाभिचक्रं पञ्चावर्तं
सर्पकुटिलाकारम् सौभाग्य. २६
तृतीयं यः पिबेत् सामवेदः प्रीणानु
तृतीयं सर्वमनु सन्तनुते -(मा. पा.) आचम. ४
तृतीया ईकाररूपिणी अव्यक्त-
स्वरूपा भवतीति सीतेत्युदाहरति सीतो. ३

तृतीया तनुमानसी (ज्ञानभूमिः) महो. ५।२४
तृतीया द्यौः स मकारः स सामभिः
सामवेदो रुद्र आदित्या जगत्या-
हवनीयः सा सामन्स्तृतीयः
पादो भवति तृ. पू. २।१
तृतीया द्यौः स मकारः, स सामभिः
सामवेदो रुद्र आदित्या
जगत्याहवनीयः अ. शिखो. १
तृतीया शुभाशुभां शुक्ला रुद्रदेवत्या अ. शिखो. १
तृतीया (मोक्षभूमिका) साङ्गभावना अ. पू. ५।८२
तृतीयां (वृक्षशाखां) जहात्यथ
सा शुष्यति, सर्वं जहाति
सर्वं शुष्यति छांदो. ६।११।२
तृतीयां भूमिकां प्राप्य बुद्धो-
ऽनुभवति स्वयम् अक्षयुप. २२
तृतीये उत्तराम्नायो ज्योतिर्मठः... मठाम्ना. ५
तृतीयनतुपिण्डेन मोतस्तस्याभिजायते पिण्डो. ५
तृतीये धामनि पूर्वस्या एव विद्याया
यद्वाग्भवकूटं तेनैव मानवीं चान्द्रीं
कौर्वीं विद्यामाचक्षते त्रि. ता. १।१६
तृतीयाऽत्यन्तमात्मानमाचार्यकुले-
ऽवसादयन् (धर्मस्कन्धः) छांदो. २।२३।१
तृप्तिरिति वृष्टौ, बलमिति विद्युति तेत्ति. ३।१०।२
तृष्णया बध्यते जन्तुः सिंहः
शृङ्गलया यथा महो. ५।८७
तृष्णा क्रोधोऽनृतं माया... प्रतिवि-
द्धानि (२०) चैनानि सेव-
मानो ब्रजेदधः ना. प. ४।५-७
तृष्णाप्राह्मणीतानां संसारार्णव-
पातिनाम् । आवर्तैरुद्धमानानां
दूरं स्वमन एव नौः महो. ४।१०६
तृष्णा चपलमर्कटी, क्षणमायाति
पातालम् महो. ३।२३
तृष्णा च सुखदुःखानां कारणम् आयुर्वे. ६
तृष्णागज्जुगणं छित्त्वा मच्छरीर-
कपञ्जरात् । न जाने क गतो-
द्गीय निरहङ्कारपक्षिणी सं. सो. २।३८

तृष्णाविषूचिकामन्त्रश्चिन्तात्यागो
 हिंसद्विज । स्तोकेनानन्दमायाति
 स्तोकेनायाति खेदताम् महो. ३।२६
 तृष्णासङ्गसमुद्भवम् भ. गी. १४।७
 तृष्णा हृत्पद्मपद्वी महो. ३।२४
 तृष्णैका दीर्घदुःखदा । अन्तः-
 पुरस्थमपि या योजयत्यतिसङ्कटे महो. ३।२५
 तृष्णा खेदो रागो लोभो हिंसा रतिः
 ...चञ्चलत्वं जिहीर्षार्थोपार्जनं
 ...परिग्रहावलम्बोऽनिष्टेष्विन्द्रि-
 यार्थेषु द्विष्टिरिष्टेष्वभिष्वङ्गपरिपूर्णं
 एत...इत्ययंभूतात्मा तस्मान्नाना-
 रूपाण्याप्रोति मैत्रा. ३।५
 ते अन्नवीदेतास्वेव वां देवतास्वा-
 भजाम्येतासु भागिन्यौ करोमीति २ऐत. २।५
 ते अस्यात्मेति वा अहमेतमुपास इति
 स यो हैतमेवमुपास्ते तेजस
 आत्मा भवति कौ.त. ४.४
 ते उभे नानार्थे पुरुषं सिनीतः कठो. २।१
 ते कामक्रोधादयः ..साधनरूपा
 भवन्ति सामर. १०१
 ते क्षुद्रसूक्ताश्चाभवन्महासूक्ताश्च... १ऐत. २।२।५
 ते खल्विम एव पूर्वैराचार्यैः प्रोक्ता
 धर्माः संहितो. ३।९
 तेऽभिमन्त्रवन्, जातवेद एतद्विजानीहि
 किमेतद्यक्षमिति केनो. ३।३
 ते क्रमेण षोडशमात्रारूढाः, अकारे
 जाग्रद्विध्यः, उकारे जाग्रत्तेजसः प. हं. प. १९
 ते चन्द्रं प्राप्यान्नं भवन्ति बृह. ६।२।१६
 ते चान्द्रमसमेव लोकमभिजयन्ते प्रश्नो. १।९
 ते चावर्त्य विमुच्यन्ते यावत्कर्म
 न तद्ववेत् शिवो. १-३४
 ते छन्दोभिरच्छादयन्त्यदेभिरच्छा-
 दयन् स्तच्छन्दसां छन्दस्त्वम् छां. उ. १।४।२
 ते छन्दोभिराच्छादयन्त्यदेभिराच्छा-
 दयन्- (मा. पा.) छां. उ. १।४।२
 तेज एव तत्पूर्वं दर्शयित्वाऽथापः
 सृजते [छांदो. ७।११।१, १
 तेजश्च तेजोमात्रा च प्रश्नो. ४।८

तेजश्च विद्योतयितव्यं च प्रश्नो. ४।८
 तेजश्चास्मि विभावसौ भ. गी. ७।९
 तेजस एव तद्वथापो जायन्ते छान्दो. ६।२।३
 तेजसःसमृद्धयै पुण्यलोकविजित्यर्था-
 यामृतत्वाय च (यष्टव्यम्) मैत्रा. ६।३६
 तेजसःसोम्यादयमानस्य योऽणिमा स
 ऊर्ध्वः समुदीपति सा वाग्भवति छान्दो. ६।६।४
 तेजसात्याग्राखिललोकं ब्रह्ममूर्धानं
 ब्रह्मादयो हीदं दृष्ट्वाऽस्तुवन् गणेशो. ४।८
 तेजसा शरीरत्रयं संव्याप्य. मात्रा-
 भिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं
 चिन्तयन्प्रसत् नृसिंहो. ३।४
 तेजसा सोम्य शुक्लेन सन्मूलमन्विच्छ,
 सन्मूलाः सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः छान्दो. ६।७।४
 तेजसा हि तदा सम्पन्नो भवति छान्दो. ८।६।३
 तेजसां तेजस्तेज आदधानः...
 तेजस्तेजसे स्वाहा पारमा. ४।४
 तेजसीव तमो यत्र विलीनं भ्रान्ति-
 कारणम् । अद्वितीये परे तत्त्वे
 निर्विशेषे भिदा कुतः अध्यात्मो. २४
 तेजसो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्ब्रवीतु छांदो. ७।११।२
 तेजःकायममृतं सलिल एवेदं सलिलं
 वनं भूयस्तेनैव मार्गेण जाग्राय
 धावति सम्राट् सुत्रालो. ४।४
 तेजस्तल्लोहितस्यात्र पिण्ड एवो-
 भयोस्तयोः मैत्रा. ७।११
 तेजस्तेजस्विनामहम् [भ.गी.७।१० + ७।३६
 तेजस्त्रयमकारोकारमकारप्रणवात्मकम् २ बिल्वो. २९
 तेजस्यन्नादो भवति (मा. पा.) छां. उ. ३।१२।१
 तेजस्विनी हास्य प्रजा भवति बृह. २।१।४
 तेजस्वी भूयासम् चिन्त्यु. ७।४
 तेजस्वी वै स तेजस्वतो लोकान्
 भास्वतोऽपहततमस्कानभिसिद्धयति छांदो. ७।११।२
 तेजस्वन्नादोभवति [छान्दो. २।१४।२+ ३।१३।१
 तेजः कल्पोद्यानम् भावतो. २
 तेजः क्षमा धृतिः शौचं भ.गी. १६।३
 तेजःक्षये क्षुधाकान्तिर्नश्यते
 मारुतक्षये वराहो. ५।५

तेजः प्रकाशने (शरीरस्य)	गर्भो. १	ते तेपु ब्रह्मलोकेपु पराः परावते	
तेजः परस्यां देवतायाम्	छान्दो. ६।८।६	वसन्ति न तेषां पुनरावृत्तिः	बृह. ६।२।१५
ते जीवा भक्तिमार्गीया एवैते	सामर. २	तेऽथ (ऋषयः) कवपमैल्लूपं दास्याः	
तेजोदास्त्वमस्यग्निरसि	महाना. १७।१५	पुत्र इति...	छाग. १।१
तेजो-नाद-ध्यान-विद्या-योग-		ते देवा अमुवनेतावद्वा इदं सवै	
तत्त्वात्मबोधकम्	मुक्ति. १।३३	यदन्नं तदात्मन आगासीः	बृह. १।३।१८
तेजोविन्दुः परं ध्यानं विश्वात्महृदि		ते देवा इममात्मानं ज्ञातुमैच्छन्, तां	
संस्थितम् । आणवं शोभवं	ते.वि. १।१	हासुरः पाप्मा परिजग्राह	नृसिंहो. ६।१
शांतं स्थूलं सूक्ष्मं परं च यत्	सुबालो. १।१२	ते देवा ऊर्ध्ववाद्बो रुद्रं स्तुवन्ति	चतुर्वे. ८
तेजो भिरवा वायुं भित्ति	भ.गी. १।१३०	ते देवा ज्योतिरुत्तिरीर्षवो द्वितीया-	
तेजोभिरापर्यं जगत् समग्रं		त्रयमेव पश्यन्त इममेवोकारा-	
तेजोमध्ये स्थितं सत्त्वं सत्त्वं		प्रविद्योतं तुरीयतुरीयमात्मान-	
मध्ये स्थितोऽन्युतः	मैत्रा. ६।३८	मनुष्टुभान्विष्य प्रणवनेव	
तेजोमयं (यी) चिदस्ति	सामर. ९७	तस्मिन्नवस्थिताः	नृसिंहो. ६।२
तेजोमयं विश्वमनन्तमाद्यं	भ.गी. १।१४७	ते देवा देवयजनस्योत्तरार्धेऽसुरैः	
तेजोमयी वागिति तद्भास्य विजिज्ञौ	छांदो. ६।७।६	संयत्ता आसन्	२ प्रणवो. ८
तेजोमयी वागिति भूग एवमा		ते देवा भावयन्तु वः	भ. गी. ३।११
भगवान्विज्ञापयतु [छांदो.	६।५।४+५।६	ते देवा भीता आसन्, क इमान-	
तेजो यत्ते रूपं कस्याणतमं तत्ते		सुरान्हनिष्यतीति	२ प्रणवो. ७
पश्यामि योऽसावसौ..सोऽहमस्मि	ईशा. १६	ते देवाः पुत्रैपणायाश्च वित्तैषणायाश्च	
तेजोरसविभेदैस्तु वृत्तमेतच्चराचरम्	बृ.जा. २।४	लोकैपणायाश्च ससाधने व्युत्थाय	
तेजोराशिं सर्वतो दीप्तिमन्तं	भ.गी. १।११७	...प्रणवमेवैभ्यो परं ब्रह्मात्म-	
तेजो वायौ विलीयते, वायुराकाशे..	सुबालो. २।२	प्रकाशं शून्यं जानन्तस्तत्रैव	
तेजो वावाद्भ्यो भूयस्तद्वा		परिसमाप्ताः	नृ. उ. ६।३
एतद्वायुमागृह्णाकाशमभितपति	छांदो. ७।११।१	ते देवाः सत्यमेवोपासते	बृह. ५।५।१
तेजो वै पुत्रनामासि स जीव		ते ब्रह्ममोहनिर्मुक्ताः	भ. गी. ७।२८
शरदः शतम्	कौ.त. २।११	ते द्वे ब्रह्मणि विन्देत् कर्तृता कर्तृते	
तेजोऽक्षितं त्रेधा विधीयते तस्य		मुने । यत्रैवैष चमत्कारस्तगा-	
यःस्थविष्टो धातुस्तदस्थि भवति,		श्रित्य स्थिरो भव	महो. ४।१५
यो मध्यमः स मज्जा, योऽणिष्ठः		ते द्वे योनिस्तदेकं गिथुनम्	सावित्र्यु. १।९
सा वाक्	छां.उ.६।५।३	ते द्वे शाखे हंसवर्णे गायत्री	
तेजोहवावचनास्तस्मादुपशान्ततेजाः	प्रश्नो. ३।९	त्रिष्टुब्धैवत्ये	नारदो. १
ते तत एव द्रागिव व्यज्ञासिपुः	छाग. ६।४	ते द्वे शाखे हंसवर्णे गायत्री	
ते (अज्ञाः)तत्र साभिमाना वर्तन्ते	स्वसंवे. ३	त्रिष्टुब्धन्दसी	कात्याय. १
ते तथेत्युक्त्वा तूष्णीमतिष्ठन्		ते धर्माःस्कन्दनन्दिभ्यामन्यैश्च	
...नीचैर्बभूवुः	२प्रणवो. १९	मुनिसत्तमैः । सारमादाय	
तेतमर्चयन्तस्त्वंहिनःपिता,योऽस्माक-		निर्दिष्टाः सम्यक्..	शिवो. १।७
मविद्यायाः परं पारं तारयसि	प्रश्नो. ६।८	तेधूममभिसम्भवन्ति धूमाद्रात्रिः	
ते तं मुक्त्वा स्वर्गलोकं विशालं	भ.गी. ९।२१	रात्रेरपरपक्षमपरपक्षाद्यान्पद्	
		दक्षिणैति	छां.उ.५।१०।३

ते धूममभिसम्भवन्ति धूमा-
 द्रात्रिः रात्रेरपक्षीयमाणपक्ष-
 मपक्षीयमाणपक्षाद्यान्वणमा-
 सान्दक्षिणादित्य एति बृ. उ. ६।२।१६
 ते ध्यानयोगानुगता कपश्यन्देवा-
 त्मशक्तिं स्वगुणैर्निगूढाम्
 [श्वेताश्व. १।३+ ना. प. ९।२
 तेन कुम्भोऽधृतेनाहमस्मि चित्त्यु. ११।४
 तेन गन्धमाल्यलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८।२।६
 तेन गीतवादित्रलोकेन सम्पन्नो
 महीयते छांदो. ८।२।८
 तेन चित्प्रतिबिम्बेन त्रिविधा भाति
 सा पुनः । प्रकृत्यवच्छिन्नतया सरस्व. ३७
 तेन चेतनेनेदं शरीरं चेतनवत्प्रति-
 स्थापितम् मैत्रा. २।५
 तेन ततोऽपि न बहु दहेदेवः सोम्य
 ते षोडशानां कलानामेका कला.. छान्दो. ६।७।३
 तेन तर्होप पुरुषो न शृणोति ह न
 पश्यति स्वपितृत्याचक्षते प्रश्नो. ४।२
 तेन तः ह वक्रो दालभ्यो
 विदाश्चकार छांदो. १।२।१३
 तेन तः ह बृहस्पतिरुद्गीथमुपासाश्चक्रे छांदो. १।२।११
 तेन तः ह द्यायास्य उद्गीथमुपासाश्चक्रे छांदो. १।२।१२
 तेन त्रिराचामेत् । प्रथमं यः पिबे-
 ह्यवेदः प्रीणातु आचम. ३
 तेन देवाऽअयजन्तसाध्याः कषयश्चये
 [क्र.अ. ८।४।१८ =मं. १०।९०।७
 [वा.सं. ३।१।९+ चित्त्यु. १२।४
 तेन देवाधिपत्यं ब्रह्माधिपत्यं
 च गच्छति ग.पू. १।१२
 तेन देवाधिपत्यं स्वःपतित्वं
 च गच्छति ग.पू. १।१२
 तेन धनदादिकाष्टापतिर्भवति ग.पू. १।१२
 तेन धीराऽपि यन्ति ब्रह्मविदः बृह. ४।४।८
 तेन नवरन्ध्ररूपो देहः भावनो. २
 तेन नित्यनिवृत्तः (परमहंसः) प.हं. ३
 तेन नो णकारषकारावुपाप्ताविति
 ह स्माह ह्रस्वो माण्डूकेयः ३ ऐत. २।६।२
 ३५

तेन नो णकारषकारावुपाप्ताविति
 ह स्माह स्थविरः शाकल्यः ३ ऐत. २।६।३
 तेऽनन्योपासका भवन्ति सामर. ७५
 तेन पाप्मानमपहत्य ब्रह्मगा
 स्वर्गं लोकमप्येति १ ऐत. ३।८।४
 तेन पितृलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।१
 तेन प्रद्योतेनैष आत्मा निष्कामति बृह. ४।४।२
 तेन प्राच्यान्प्राणान्नदिमपु सन्निधत्ते प्रश्नो. १।६
 तेन भ्रातृलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।३
 तेन मनुष्याणां मोहको दाहको (वायुः)
 भक्ष्य-भोज्य-लेह्य-चोष्य-पेयात्मकं
 चतुर्विधमन्नं पाचयति भावनो. ९
 तेन मातृलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।२
 तेन मुखेन पक्षिणोऽस्ति
 (चन्द्रोपस्थानम्) कौ. त. २।९
 तेन मुखेन मामन्नादं कुरु । राजा
 त एकं मुखम्
 तेन मुखेन विशोऽस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुखेनेनं लोकमस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुखेन सर्वाणि भूतान्यस्ति कौ. त. २।९
 तेन मुह्यन्ति जन्तवः म. गी. ५।१५
 तेन वक्रतुण्डाय हुमिति यो जानी-
 यात् सोऽमृतत्वं... च गच्छति ग. पू. १।१२
 तेन वासनात्मकेन लिङ्गेनोत्पत्ति-
 स्थितिलयानापद्यते सामर. १००
 तेन वेपथु भूम्यादिलोकं व्याप्या-
 नन्तयोजनमत्यतिष्ठत्
 (विराट् पुरुषः) मुद्रलो. २।२
 तेन वै ते मृत्युमजयन्... संसारं
 चातरन् नृ. पू. २।१
 तेन (आनुष्टुभमन्त्रेण) वै ते मृत्यु-
 मजयन्... संसारं चातरन् नृ. पू. २।१
 तेन वै सर्वमिदमसृजत यदिदं किं नृ. पू. १।१
 तेन सत्येन तपसर्तुस्मार्तवोऽस्मि कौ. त. १।२
 तेन सखिलोकेन सम्पन्नो महीयते छांदो. ८।२।५
 तेन सप्तद्वीपाधिपो भवति, भू-
 पतित्वं च गच्छति ग. पू. १।१२
 तेन (मंत्रज्ञानेन) सर्वज्ञानं भवति ग. पू. १।६

तेन सर्वमिदं प्रोतं तत्सत्यं तत्परं पदं १ यो.त.१३६
 तेन सर्वदेवाधिपत्यं विष्णुलोका-
 धिपत्यं च गच्छति ग. पू. ११२
 तेन सर्वान्प्राणान्निमेषु सन्निधत्ते प्रभो. १६
 तेन सर्वैः क्रतुभिरिष्टं भवति अ.शिरः. ३१६
 तेन सह मनोयुक्तं तारकं सुसंयोज्य
 ...भूयुगं सावधानतया
 किञ्चिदूर्ध्वमुखेपयेत् अद्वयता. ६
 तेन स्त्रीलोकेन सम्पन्नो महीयते छान्दो. ८१२/९
 तेन स्वयं त्वया ज्ञातं ज्ञेयं यस्य
 महात्मनः । भोगेभ्यो ह्यरति-
 र्जाता दृश्याद्वा सकलादिह महो. २७१
 तेन स्वसृलोको महीयते छान्दो. ८१२/४
 तेन स्वेदमूत्रजलरक्तवीर्यरूपरस-
 पुरुषादिकं प्राणः पृथक्कुर्यात् शाण्डि. १४८
 तेन ह वाव तत्कुलमाचक्षते,
 यस्मिन्कुले भवति... बृह. १५/२१
 तेनाङ्गुलीमध्यमानात् सलिलमभवत् गायत्रीर. १
 तेनातुराः क्षीणलोकाश्च्यवन्ते मुण्ड. १२/९
 तेनात्मना बहुज्ञेन निर्ज्ञाताश्चक्षु-
 रादयः ।.. दिष्ट्याऽस्मि विगतज्वरः अ. पू. ३९
 तेनाधीतं श्रुतं तेन तेन सर्वमनु-
 ष्ठितम् । मूलमंत्रं विजानाति यो
 विद्वान्गुरुदर्शितम् यो. शि. २४
 तेनाधीतं श्रुतं तेन... येन त्रिप्रेण
 शिरसि त्रिपुण्ड्रं भस्मना धृतम् बृ. जा. ५/८
 तेनान्नपानलोकेन सम्पन्नो महीयते
 तेनान्योऽस्मत्समृच्छा तैत्तमस्मै
 प्रसुवामसि छान्दो. ८१२/७
 तेनामृतत्वमश्याम् सहवै. ५
 तेनामृतत्वस्येशानं माऽहं पौत्रमघं
 रुद्रमिति न हास्मात्पूर्वाः
 प्रजाः प्रयन्तीति चित्त्यु. १०/१४
 (पुत्र) ते नाम्ना मूर्धानमभि-
 जिघ्रामि, असाविति... कौ. त. २/८
 तेनायजंत यदृचोऽध्यगीषत, ताः पथ
 आहुतयो देवानामभवन् कौ. त. २/११
 सहवै. १३

तेनासौ स्वविवेकेन स्वयमेव महा-
 मनाः । प्रविचार्य चिरं साधु महो. २/२
 स्वात्मनिश्चयमाप्तवान्
 तेनासौ लोको न सम्पूर्यते छांदो. ५/१०/८
 तस्माज्जुगुप्सेत
 तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरानशान
 आक्षि, यत्कुसीदमप्रतीतं.... सहवै. ४
 ते निचिक्युर्ब्रह्म पुराणमग्र्यम् बृह. ४/४१/८
 ते निवध्नन्ति नागेन्द्रमुन्मत्तं त्रिस-
 तन्तुभिः ॥ (विमूढाः कर्तुमुद्युक्ता
 ये हठाचेतसो जयम्) मुक्तिको. २/४७
 ते नु वित्तोर्ध्वा ऋचः साम्नो यजुषः
 स्वरमेव प्राविशन् छां. उ. १/४/२
 तेनेतिहासपुराणानां रुद्राणां शत-
 सहस्राणि जप्तानिफलानिभवंति पैङ्गलो. ४/२४
 तेनेदं निष्कलं विद्यात् क्षीरात्सर्पि-
 र्यथा तथा ब्र. वि. १७
 तेनेदं पूर्णपुरुषेण सर्वम् [श्वेता. ३/९+
 तेनेन्द्रस्य प्रियं धामोपेयाय [१९८.
 तेनेमे प्राणाः, प्राणेभ्यः प्रजाः
 तेनेयमिन्द्रजालश्रीर्जागतिप्रवितन्यते ।
 द्रष्टुर्दृश्यस्य सत्तान्तर्बन्ध
 इत्यभिधीयते महो. ४/४७
 तेनेयं त्रयी विद्या वर्तते ओमित्या-
 श्रावयत्योमिति शस्त्रस्योमित्यु-
 द्गायत्येतस्यैवाक्षरस्यापचित्यै छांदो. १/१९
 तेनेशितं (देवेन) कर्म निवर्तते ह श्वेताश्व. ६/२
 तेनैति (मार्गेण) ब्रह्मवित्पुण्य-
 कृत्तैजसश्च बृह. ४/४१/९
 तेनैव (ब्रह्मप्रणवेन) ब्रह्म प्रकाशते
 तेन विदेहमुक्तिः प. इ. प. १०
 तेनैव मुखेन मामन्नादं कुरु । श्येनस्त
 एकं मुखं, तेन मुखेन पक्षिणोऽस्ति कौ. त. २/९
 तेनैव रूपेण चतुर्भुजेन
 तेनैव शरीरेण देवतादर्शनं करोति
 तेनैषपूर्णः सवाएषपुरुषविधएव [तैत्ति.
 तेनैषा खेचरी नाम मुद्रा ..विन्दुः
 क्षरति नोयस्य..यावद्विन्दुःस्थितो
 देहे तावन्मृत्युभयं कुतः
 ध्या. वि. ८३

तेनो एतस्यै देवतायै सायुज्यं	
सलोकतां जयति	वृ. उ. १।५।२३
तेनोभौ कुरुतो यश्चैतदेवं	
वेद यश्च न वेद	छांदो. १।१।१०
ते पश्वादयस्तत्स्थावरं ते ब्राह्मणा-	
दयः परमात्मैव	निरालं. १०
तेऽपि चातितरन्त्येव	भ.गी. १३।२६
तेऽपि मामेव कौन्तेय	भ. गी. ९।२३
तेऽपि यान्ति परां गतिम्	भ. गी. ९।३२
ते पुण्यमासाद्य सुरेन्द्रलोकं	भ. गी. ९।२०
ते पिशाचास्ते मनुष्यास्ताः	
स्त्रियः (परमात्मैव)	निरा. १०
ते पुनः पुरुषाभौ हूयन्ते	वृ. उ. ६।२।१६
ते पृथिवीं प्राप्यान्नं भवन्ति	वृ. उ. ६।२।१६
तेऽप्यज्ञानतयानूनपुनरायान्तियान्ति..	म.वा.र. ३
ते प्रकाश्याभिवदन्ति (आकाशादयः)	प्रश्नो. २।२
ते (देवाः) प्रजापतिमुपधावन् ,	
तेभ्य एतं मंत्रराजं नारसिंहं	
प्रायच्छत	नृ. पू. २।१
ते प्रांकाश्याभिवदन्ति (मा. पा.)	प्रश्नो. २।२
ते प्राप्नुवन्ति मामेव	भ. गी. १२।४
ते ब्रह्म तद्विदुः कृत्स्नं	भ. गी. ७।२९
ते ब्रह्मलोके तु परान्तकाले परा-	
मृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे [महाना. ८।१५ + मुण्ड. ३।२।६	
ते ब्रह्मलोकेषु परान्तकाले...	
परिमुच्यन्ति काले [कैव. ४+	भ.सं. ३।३३
तेभिर्चार्यमिदं सूत्रं क्रियाङ्गं	
तन्तुनिर्मितम्	परब्र. १७
ते भोगास्तानि भोग्यानि व्यास-	
पुत्रस्य तन्मनः । नाजहुः...	महो. २।२६
ते (शिवभक्ताः) भोगान्प्राप्य	
मुच्यन्ते प्रलये शिवविद्याया	शिवो. १।३३
तेभ्यस्तज्ज्योतिरस्य सर्वस्य पुरतः	
सुविभा मविभाषं...परमेव	
ब्रह्म भवति	नृसिंहो. ६।२
तेभ्यस्तुर्यं महत्तरं (चाक्षुषादिभेदेभ्यः)	मैत्रा. ७।११
तेभ्यः (वेदानधीतेभ्यः) ब्राह्मं तु दत्तं	
चेत्तच्छ्राद्धं निष्फलं भवेत्	इतिहा. ७८

तेभ्यः (मरीच्यादिभ्यः) सर्वाणि	
भूतानि च	सङ्कर्षणो. १
तेभ्यो जलत्रिन्दवो भूमौ पतितास्ते	
रुद्राक्षा जाताः	रु.जा. १
तेभ्यो (देवेभ्यो) एतं मंत्रराजं नार-	
सिंहमातृपुत्रं प्रायच्छत्	नृ. पू. २।१
तेभ्यो न सर्वमिव प्रतिपत्स्ये हन्ता-	
हमन्यमभ्यनुशासानीति	छांदो. ५।११।३
तेभ्योऽब्रवीत्तमहं वेदं तच्चेत्त्वं	
याज्ञवल्क्य सूत्रमविद्वांस्तं	
चान्तर्यामिणं...सुर्वा ते	
क्षिपत्क्षिप्यतीति	वृह. ३।७।१
तेभ्योऽमितमेभ्यस्त्रयीविद्यासंप्राप्तवत्	छांदो. २।२३।२
तेभ्यो भूतानि, तैरावृतमक्षरम्	गोपालो. २।१३
तेभ्यो ह प्रादुर्बभूव तत्र व्यजानन्त	केनो. ३।३
तेभ्यो ह प्राप्तभ्यः पृथग्हाणि	
कारयाञ्चकार	छांदो. ५।११।५
तेभ्योऽहं भागधेयं जुहोमि, ते मा	
तृप्ताः सर्वेः कामैस्तर्पयन्तु स्वाहा	वृ. उ. ६।३।१
तेभ्यो हासावासुरः पाप्मा सञ्चिदा-	
नन्दघनज्योतिरभवत्	नृसिंहो. ६।१
तेभ्यो हैतदक्षरमुवाच द इति	वृह. ५।२।१, २
तेभ्यो हैतामुपनिषदं प्रोवाच	छांदो. ८।८।४
तेऽमुष्मिन्नादित्ये सृष्टाः	छांदो. ८।६।२
ते मृत्योर्यन्ति दिततस्य पाशम्	कठो. ४।२
ते मे अक्षन्नहन्तु ताननुक्षन्	वा.मं. २१
ते मे युक्ततमा मताः	भ.गी. १२।२
ते य एवमेतद्विदुर्ये चामी अरण्ये	
श्रद्धा सत्यमुपासते तैर्धि-	
रमिस्मभवन्ति	वृ. उ. ६।२।१५
ते यथा तत्र न विवेकं लभन्ते	छांदो. ६।९।२
ते यदन्तरा तद्गता तदमृतं स आत्मा	
प्रजापतेः सभां वेश्म प्रपद्ये	छांदो. ८।१४।१
ते यद्वयमनुसंहितमृचो धीमहे...	३ऐन. २।६।२
ते ये शतमाजानजानादेवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८
ते ये शतमिन्द्रस्यानन्दाः	तैत्ति. २।८
ते ये शतं कर्मदेवानां	
देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८

ते ये शतं देवगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	ते विदुरनेन वै न ब्रह्मात्रात्ये-	
ते येऽस्मद्यक्षममनागसो दूरा-		व्यन्तीति [बृह. १।३।२,	३,४,५,६,७
हूरमचीचतम्	सहवै. ५	ते विदुर्युक्तचेतसः	म. गी. ७।३०
ते ये शतं देवानामानन्दाः स एक		ते वै माभिसंविशतेति तथेति तः	
इन्द्रस्यानन्दः	तैत्ति. २।८	समन्तं परिण्यविशन्त	बृह. १।३।१८
ते ये शतं पतृणां चिरलोकलोकाना-		ते वै सूत्रविदो लोके तं च	
मानन्दाः..	तैत्ति. २।८	यज्ञोपवीतिनः	ब्रह्मो. ११
ते ये शतं प्रजापतेरानन्दाः..		ते शुक्रमेतदतिवतन्ति धीराः	मुंड. ३।२।१
स एको ब्रह्मण आनन्दः	तैत्ति. २।८	तेऽश्रद्धधाना बभूवुः	प्रश्नो. २।४
ते ये शतं बृहस्पतेरानन्दाः स		तेषामभ्यर्हितमन्तगृहम्	भस्मजा. २।८
एकः प्रजापतेरानन्दः	तैत्ति. २।८	तेषामसौ विरजो ब्रह्मलोको न	
ते ये शतं मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	यपु जिह्वमनृतं न माया	प्रश्नो. १।१६
ते ये शतं मानुषा आनन्दाः स		तेषामहं समुद्धर्ता	म. गी. १२।७
एको मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८	तेषामात्रेयोऽच्छावदः सर्वाण्येवा-	
ते रागादयो दोषाः शरीरसंवालिताः	सामर. १०१	वर्तयत्	छाग. २।२
ते रपसोऽभवन् कर्मादिष्वेतैर्जुहुयात्		तेषामादित्यवज्ज्ञानं	म. गी. ५।१६
प्रतो देवलोकान्तसमश्नते	सहवै. ११	तेषामिन्द्रो जगतीमेव प्रातिसन्दिदेश	शौनको. ४।१
तेऽर्चिरभिसम्भवन्त्यर्चिषोऽहरह		तेषामिन्द्रो न प्रत्यपद्यत	शौनको. १।१
आपूर्यमाणपक्षमापूर्यमाणपक्षा-		तेषामिन्द्रो रुद्रानेव सेनान्योकः	शौनको. ३।१
द्यान्वण्मासानुदङ्गादित्य एति		तेषामिमविभ्यतएवाः शूनुपाकल्पयत्	शौनको. ४।१
मासेभ्यो देवलोकम्	बृह. ६।२।१५	तेषामेतान्यमृतानि	छान्दो. ३।५।४
तेऽर्चिषमभिसम्भवन्ति	छान्दो. ५।१०।१	तेषामंते रसाः (वेदाः)	छान्दो. ३।५।४
तेऽर्चिषो व यशस आश्रयवशा-		तेषामेव पुनर्भवनं नो इहास्ति	स्वसवे. १
ज्जटाभिरूपा इव कृष्णवर्त्मनः	मेत्रा. ६।३५	तेषामेव सवदा स्वीकरणं धूपः	भावनो. ८
तेऽवस्थिताः प्रमुखे धातेराष्ट्राः	म. गी. २।६	तेषामेवानुकम्पार्थ	म. गी. १०।११
(अथ) ते वा एतस्यैवं यथैवेह		तेषामेवैष ब्रह्मलोकस्तेषाः सर्वेषु	
बीजस्याङ्कुरा वा..	मेत्रा. ६।३१	लोकेषु कामचरो भवति	छान्दो. ८।४।३
तेवाएतेगुह्याआदेशाएतद्ब्रह्माभ्यतपन्	छान्दो. ३।५।२	तेषामेवैष ब्रह्मलोकः, येषां तपो	
ते वा एतेऽथर्वाङ्गिरस एतदिति-		ब्रह्मचर्यं येषु ब्रह्म प्रतिष्ठितम्	प्रश्नो. १।१५
हासपुराणमभ्यतपन्	छान्दो. ३।४।२	तेषां के योगवित्तमाः	म. गी. १२।१
ते वा एते पञ्च महापुरुषाः स्वर्ग-		तेषां (कर्मेन्द्रियाणां) क्रमेण वचना-	
स्य लोकस्य द्वारपाः	छान्दो. ३।१३।६	दानगमनविसर्गानन्दान्नाश्नते	
ते वा एते पञ्चान्ये पञ्चान्ये दश		विषयाः...	शारीरको. १
सन्तस्तस्मात्सर्वासु दिक्ष्वन्नमेव	छान्दो. ४।३।८	तेषां क्रमेण सङ्कल्पविकल्पाध्यवसाया-	
ते वा एते रसानाः रसाः, वेदा		भिमानावधारणास्वरूपाश्चैते	
हि रसास्तेषामेते रसाः	छान्दो. ३।५।४	विषयाः	शारीरको २
ते वाऽभिवाद्यैवोप समीयुः	आर्षे. १०।४	तेषां खल्वेषां भूतानां त्रीण्येव	
ते (देवाः) वायुप्रतिष्ठाकाशात्मानः		बीजानि भवन्त्यण्डजं	
स्वर्ग्ययुः	कौ. त. २।१४	जीवजमुद्भिज्जमिति	छान्दो. ६।३।१

तेषां जरितारो विभ्यत एव वसती-	
वरीरूपकल्पयन्	शौनको. ३।१
तेषां ज्ञानी नित्ययुक्तः	भ. गी. ७।१७
तेषां तप्यमानानां रसान्प्रावृहदग्निं	
पृथिव्या वायुमंतरिक्षाद्वादित्यंदिवः	छान्दो. ४।१७।१
तेषां नाम्नां वागित्येतद्देवामुक्थमतो	
हि सर्वाणि नामान्युत्तिष्ठन्ति	बृ. उ. १।६।१
तेषां नित्याभियुक्तानां	भ. गी. ९।२२
तेषां निष्ठा तु का कृष्ण	भ. गी. १७।१
तेषां नैकचनाशकं विवक्तुमिति	छान्दो. ५।३.५
तेषां नो भक्त्यागमपुराणेतिहास-	
धर्मशास्त्रेषु धृताभिमानास्ते..	स्वसंवे. १
तेषां प्राणेः पूर्वपक्ष आप्यायते-	
स्थापरपक्षेन प्रजनयत्येतद्वै	
स्वर्गस्य लोकस्य द्वारम्	कौ. त. १।२
तेषां ब्रह्मविष्णुरुद्राश्चोत्पत्तिस्थिति-	
ल्लयकर्तारः	यो. चू. ७२
तेषां मनुज्यादीनां पञ्चभूतसमवायः	
शरीरम्	यो. चू. ७२
तेषां भेदमिमं शृणु	भ. गी. १७।७
तेषां (जीवानां) मुक्तिकरं मार्गं..	१ यो. त. ५
तेषां य उभयतोदन्ताः पुरुषस्यानु-	
विधां विहितास्ते तद्वन्नादाः	१ ऐत. ३।१।३
तेषां यदा तत्पर्यवैत्यथेममे-	
वाकाशमभिनिष्पद्यन्ते	बृह. ६।२।१६
(अथ) तेषां (भूतानां) यः	
समुदायः शरीरमित्युक्तं	मैत्रा. ३।२
तेषां विश्वामित्रो विजितीयमिव	
मन्यमान उवाच	आर्षे. १।१
तेषां सततयुक्तानां	भ. गी. १०।१०
तेषां सत्यानां सतामनृत-	
मपिधानं यो यो ह्यस्येतः प्रैति	
न तमिह दर्शनाय लभते	छान्दो. ८।३।१
तेषां सप्तानामिह रन्तिरस्तु [चित्त्यु.	११।१२.१३
तेषां सर्वेषु लोकेष्वकामचारो भवति	छान्दो. ७।२।५।२
तेषां सर्वेषु लोकेषु कामचारो	
भवति [छान्दो. ८।१।६+	८।४।३+८।५।४
तेषां सर्वेषु लोकेष्वस्य काम-	
चारो भवति	छान्दो. ८।१।६

तेषां सुखं शाश्वतं नेतरेषाम्	कठो. ५।१२
[+ श्रुता. ६।१२+	गुह्यका. ४४
तेषां स्नेहमार्गोऽयमापद्यते	सामर. २
तेषु प्राणादयः पञ्च मुख्याः पञ्चसु	
सुव्रत । प्राणसंज्ञस्तथाऽपानः	
पूज्यः प्राणस्तयोर्मुने	जा. द. ४।२५
तेष्वक्षरं विभव्य भावष्यज्जगद्रूपं	
प्राकाशयम् । तदिह कृष्णादाकाशं..	गो. पू. ३।८
तेष्वण्डेषु सर्वेष्वेकैकनागायणा-	
वतारो जायते	त्रि. म. ना. २।७
तेष्व्वात्मनेऽन्नाद्यमागायेत्	बृह. १।३।२८
ते सर्वेऽपि संवतः प्राप्य धीरा युक्ता-	
त्मानः सर्वमेवाविशन्ति	मुंड. ३।२।५
ते सर्वे गुणाः... आत्मानं तन्मयतां	
नयन्त	सामर. १०१
तेऽसृगः सन्नद्य सहसैवाचरन्	सहस्रै. १
तेऽसोमं प्राप्नुवन्ति [त्रिसु. १.२.३+	महाना. १२।१.२.३
ते ह खल्वथोऽवरेतसोऽति-	
विस्मिता आतसमेत्योचुः	मैत्रा. ४।१
ते ह गृहीत्वैवैनान् पथोऽभिसमीयुः	छाग. ५।२
ते ह तत एवार्तिमाच्छंस्तान-	
न्वितरान्पराभावयन्	शौनको. १।२
ते ह तत एवोपसमेत्य कुरुक्षेत्र-	
मुपजन्मुः	छाग. ३।१
ते ह तस्यैव पन्थामनुप्रातिष्ठन्नन्तं	
ह सायाहन्यवोपसंपादयामासुः	छाग. ५।४
ते हताभिरेव जिघांसन्	शौनको. ३।१
ते ह (अक्षुराः) तृतीयस्येह सवनस्य	
पवमानेषु यज्ञवास्त्वभ्यायन्	शौनको. ४।१
ते ह तैरेव देवानपाजिघांसन्	शौनको. ४।१
ते ह देवा ऊर्चुर्हन्तासुरान्यज्ञ वद्रीथे-	
नात्ययानेति	बृह. १।३।१
ते ह नाकं महिमानः सचन्त(न्ते)	
[चित्त्यु. १२।७ + महावा. ४ + ऋ. अ. ८।४।१९	
[=मं. १०।५०।१६+	वा. सं. ३।१।६
ते ह नासिक्यं प्राणमुद्रीथमुपासां-	
चक्रिरे	छान्दो. १।२।२
ते ह जुनेषु नाराशंसेषु ऋषीणां	
यज्ञवास्त्वभ्यायन्	शौनको. १।१

ते ह पादयोरेवाभिमर्श्य बालिशानू- चुर्न ह वाव नस्तद्येन निष्कुर्मः... छाग. ६।४	ते हि तमर्चयन्तस्त्वं हि नः पिता...(मा.पा.) प्रश्नो. ६।८
ते ह प्राणाः प्रजापतिं पितरमेत्यो- चुर्भगवन् को नः श्रेष्ठ इति छांदो. ५।१।७	ते हि लोके महाज्ञानास्तव लोको न गाहते अ.शां. ९५
ते ह बालिश उचुर्यदयमीदृगभूत् छाग. ६।२	ते हेमे प्रागा अहंश्रयसे विवद- मानाः ब्रह्म जग्मुः बृह. ६।१।७
ते ह बालिशानेवोपासन् छाग. ३।२	ते हेते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठाः ब्रह्म..(मा.पा.) प्रश्नो. १।१
ते ह विभ्यत एव स्तोकांनुदकस्पयन् शौनको. १।२	ते हेते ब्रह्मपरा ब्रह्मनिष्ठाः परं ब्रह्मान्वेषमाणाः प्रश्नो. १।१
ते ह ब्राह्मणा न दधुपुरथ ह याज्ञ- वल्क्यः स्वमेव ब्रह्मचारिणमुवा- चैताः सोम्योदज सामश्रवा इति बृह. ३।१।२	ते हंते रक्पर्णा नाम महावृषेषु यत्रास्मा उवास छान्दो. ४।२।५
ते ह ब्राह्मणाश्चक्रुः कथं नो ब्रह्मिष्ठोब्रवीत् बृह. ३।१।२	ते होचुरप वा एतद्व्यजुषादप साम्न इति छाग. १।२
ते ह यथैवेदं वहिष्पवमानेन स्तोष्य- माणाः स० रव्याः सर्पन्तीत्येव छांदो. १।१२।४	ते होचुरपीदं साधीया इति साधीय इति होचुः छाग. ५।४
ते ह माध्यन्दिनस्यैव सवनस्य ...अभ्यायन् शौनको. ३।१	ते होचुरुद्रीथं वै कुशलाः स्मो हन्ता- द्रीथे कथां वदाम इति छान्दो. १।८।१
ते ह वसुनेव प्रातरसवनेषु... व्यजिगीषन्त शौनको. १।१	ते होचुर्नमस्यानतीव वचो रेचयिष्यथ छाग. ३।५
ते ह वाचमूचुस्त्वं न उद्गायेति तथेति तेभ्यो वागुदगायत् बृह. १।३।२	ते होचुर्न हासंवत्सरवासिनामनु- ब्रूयादिति छाग. ४।३
ते ह विराजः सत्यमानसा न सृजन्तेह प्रजापतयः सुबालो. १।३	ते होचुर्नमिषेऽमी शुनकाः सत्रमासत छाग. ४।२
ते ह सङ्कीडत एव कूवरिणो रथ- चर्या-(रथकट्या-) मर्विदन् छागले. ५।२	ते होचुर्ब्राह्मणा वाव स्मः छाग. १।२
ते ह समित्पाणयः पूर्वाह्ने प्रतिच- क्रमिरे तान् हापुपनीयैवैतदुवाच छान्दो. ५।११।७	ते होचुर्भगवन्नभिवाद्यभिवाद्यसीति वतनमिति मैत्रा. २।५
ते ह समित्पाणयो भगवन्तं पिप्पलादमुपसन्नाः प्रश्नो. १।१	ते होचुर्मेव स्मोपनथा गतिस्तु त्वमिति छाग. २।४
ते ह समुपविश्य हिचक्रुः छान्दो. १।१२।४	ते होचुर्यत्किमिव बालिशानुपासदत् महाशाला वै महाश्रोत्रिया वर्षीयांसः छाग. ३।३
ते ह स्म पुत्रैषणायाश्च वित्तैष- णायाश्च लोकैषणायाश्च व्युत्था- याथ भिक्षाचर्यं चरन्ति बृह. ४।४।२२	ते होचुर्यथैतं काष्ठभारमानद्धमनु- पश्यामः छाग. ६।१
ते ह समारतास्तूष्णीमासाञ्चकिरे छान्दो. १।१०।१	ते होचुर्यदिदमृग्यजुषेरेवोपवत्वम् छाग. १।३
ते हान्योन्यस्यामिसमीक्षामासुः छाग. ३।४	ते होचुर्यद्वावकं तदेव खं, यदेव खं तदेव कमिति छांदो. ४।१०।५
ते हापश्यन्न हास्मान्मिथुचि- देवासाववोचत्.. छाग. ३।४	ते होचुर्येन पुरुषश्चेत् ..(मा.पा.) छा.उ. ६।११।६
ते हासुराः पुनरेवोदपतिष्यन्त शौनको. ४।१	ते होचुर्येन हैवार्थेन पुरुषश्चेत् हैव वदेदात्मानमेवेमं... ...
ते हास्य लोकास्तदुतेव महाराजो भवति बृह. २।१।१८	

ते होचुर्हन्त तमात्मानमन्विच्छामो यमात्मानमन्विष्य सर्वाश्च लोकानाप्नोति	छान्दो. ८।७।२
ते होचुः कथमानुष्ठुमं मन्त्रराज- मभिजानीमः	ग.पू. १।११
ते होचुः कथं वयमन्नाद्याभवामइति	ग.पू. १।६
ते होचुः कथं शिवोमायुत इति	ग.पू. २।८
ते होचुः किंवा अस्मत् प्रतीच्छथेति	छाग. ४।१
ते होचुः क नु सोऽभूद्यो न इत्यमसन्तेत्ययमास्येऽन्तरति	बृह. १।३।८
ते होचुः सम्पश्यष्वमिति किं हीति	छाग. ५।२
तेऽहोरात्रविदो जनाः	भ.गी. ८।१७
तेऽहोरात्रे एकं दिनं भवति (महाविष्णोः)	त्रि.म.ना. ३।५,६
ते होनत्प्रथमो विदाश्चकार ब्रह्मेति	केनो. ४।२
ते होनन्नेदिषं पस्पृष्टुः	केनो. ४।२
तैजसस्तु विविक्तभुक्	आगम. ३
तैजसः प्रतिभासिकः स्वप्नकलित इति तैजसस्य नाम भवति	पैङ्गलो. २।६
तैजसस्तजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	बृह. २।५।८
तैजसः प्रविविक्तभुक्। आनन्दमु- क्त्या प्राज्ञः सर्वसाक्षीत्यतः परः	यो. चू. ७२
तैजसात्मकः प्रद्युम्न उकाराक्षर- सम्भवः। प्राज्ञात्मकोऽनिरुद्धो- ऽधौ मकाराक्षरसम्भवः	गोपालो. २।१६
तैजसात्मिकां जालन्धरपीठालयां... वज्रेश्वरीं.. द्वितीयकूटां मन्यन्ते	श्रीवि. ता. २।१
तैजसानि (पात्राणि) गुरवे दद्यात्	कठरू. २
तैजस्योत्वविज्ञान उत्कर्षो दृश्यते स्फुटम्। मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्या- दुभयत्वं तथाविधम्	आगम. २७
तैरहं पूजनीयो हि भद्रकृष्णनिवा- सिभिः। तद्धर्मगतिहीना ये तस्यां मयि परायणाः	गोपालो. २।१०
तैर्दत्तानप्रदायैभ्यः	भ.गी. ३।१२

तैलधारामिवाच्छिन्नदीर्घघण्टानिनाद- वत्। बिन्दुनादकलातीतं यस्तं वेद स वेदवित्	ध्या.वि. ३७
तैलधारामिवाच्छिन्नं दीर्घघण्टा- निनादवत्। अवाच्यं प्रणवस्याग्रं यस्तं वेद स वेदवित् [ध्या.वि. १८+ वराहो. ५।६९	
तैलधारामिवाच्छिन्नं दीर्घघण्टानिनाद- वत्। प्रणवस्य ध्वनिस्तद्वत्तदग्रं ब्रह्म चोच्यते	यो.चू. ८०
तैलमध्ये यथा यथा मक्षिका एक- देहिमध्ये ब्रह्म दशधारूपं..	अद्वैतो.
तैलं तिलेषु काष्ठेषु वह्निः क्षीरे घृतं यथा। गन्धः पुष्पेषु भूतेषु तथा- ऽऽत्मावऽस्थितो ह्ययम्	वासुदे. १०
तैश्च न गौर्न ब्राह्मणो न सुरा न पश्यतो हरः	स्वसंवे. २
(अथ)तैः सम्भूतैर्वायुः संस्थाप्य हृदयं तपः। ऊर्ध्वं प्रपद्यते देहाद्वित्वा- मूर्वानमव्ययम्	२ सन्न्यासो. २०
तोयेन जीवान् व्यससर्ज भूश्याम् तौ चेन्मे वक्ष्यति न वै जातु युष्माक- मिमं कश्चिद्ब्रह्मोद्यं जेत्येति	महाना. १।४
तौ मिथुनं समेतां ततः प्राणोऽजायत तौ यत्र विहीयेते चन्द्रमा	बृह. ३।८।१
इवादित्यो दृश्यते	बृह. १।५।१२
तौ वा एतौ द्वौ संवर्गौ, वायुरेव देवेषु, प्राणः प्राणेषु	३ ऐत. ३।४।३
तौ सम्परीत्य विविनक्ति धीरः तौ ह द्वात्रिंशत्तं वर्षाणि ब्रह्मचर्यमूषतुः	छान्दो. ४।३।४
तौ ह पुरुषं सुप्रमाजग्मतुः तौ ह प्रजापतिरुवाच किमिच्छन्ताव- वास्तमिति	कठो. २।२
तौ ह प्रजापतिरुवाच किं पश्यथेति तौ ह प्रजापतिरुवाच साध्वलंकृतौ ...भूवोदशरावेऽवेक्षायां	छान्दो. ८।७।३
तौ ह यदूचतुः कर्म हैव तदूचतुः तौ ह शान्तहृदयौ प्रवव्रजतुः	बृह. २।१।१५
तौ ह साध्वलंकृतौ सुवसनौ परिष्कृतौ भूवोदशरावेऽवेक्षाश्चक्रौ	छान्दो. ८।८।३
	छान्दो. ८।८।२

तौ ह सुप्तं पुरुषमीयतुस्तं हाजातशत्रु- रामन्त्रयाश्वक्रे	कौ.त. ४।१८
तौ हान्वीक्ष्य प्रजापतिरुवाच	छान्दो. ८।८।४
तौ हासंविदानावेव समित्पाणी प्रजा- पतिसकाशमाजगमतुः	छान्दो. ८।७।२
तौ होचतुर्थैवेदमावां भगवः साध्व- लंकृतौ सुवसनौ परिष्कृतौ च एवमेवैमौ भगवः साध्वलंकृतौ	छान्दो. ८।८।३
तौ होचतुः सर्वमेवेदमावां भगव आत्मानं पश्याव आ लोमभ्य आ नखेभ्यः प्रतिरूपमिति	छान्दो. ८।८।१
तौ होत्क्रम्य मन्त्रयाश्वक्राते	बृह. ३।२।१३
तौ होदशरावेऽवेक्षांचक्राते तौ ह प्रजापतिरुवाच किं पश्यथेति	छान्दो. ८।८।१
तौ ह्यस्य परिपन्थिनौ	भ.गी. ३।३४
त्यक्तवर्णाश्रमाचारःसर्वदादिवानक्त- समत्वेनास्वप्नः (अवधूतः)	तुरीया. ३
त्यक्तवर्णाश्रमाचारो लुप्तसर्वक्रियो- ऽपि यः । सकृत्तिर्यक्त्रिपुंड्राङ्क- धारणात्सोऽपि पूज्यते	बृ. जा. ५।९
त्यक्तसङ्गो जितक्रोधो लज्जहारो जितेन्द्रियः । पिधाय बुद्ध्या द्वाराणि मनो ध्याने निवेशयेत्	ना.प. ६।७
त्यक्तसर्वपरिमहः	भ.गी. ४।२१
त्यक्ताविद्यो महायोगी कथं तेषु निमज्जति	अ.पू. ४।४
त्यक्ताहङ्कारो ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्निदं सर्वं यदयमात्मेति	मं.ब्रा. २।८
त्यक्ताहं कृतिराश्वस्तमतिराकाश- शोभनः । अगृहीतकलङ्काङ्को लोके विहर शुद्धधीः	महो. ६।६९
त्यक्तुं कर्माण्यशेषतः	भ.गी. १८।११
त्यक्तेषणो ह्यनृणस्तं विदित्वा मौनी वसेदाश्रये यत्रकुत्र	शाट्या. ६
त्यक्त्वा कर्मफलसङ्गं	भ.गी. ४।२०
त्यक्त्वा कामान्सन्नयस्यति...भोगां- स्त्यजति सुस्थितान्	२सन्न्यासो. ८
त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म	भ.गी. ४।९

त्यक्त्वा लोकांश्च वेदांश्च विषया- निन्द्रियाणि च । आत्मन्येव स्थितो यस्तु स याति परमां गतिम् ना.प. ४।१	
त्यक्त्वा विष्णोर्लिङ्गमन्तर्बहिर्वा यः स्वाश्रयं सेवतेऽनाश्रमं वा । प्रत्यापत्तिं भजते..	शाट्याय. २७
त्यक्त्वा वृक्षं वृक्षमूलं श्रितासः सन्नयस्तपुष्पारसमेवाश्रुगानाः	शाट्याय. ११
त्यक्त्वासङ्गाञ्जनैःशनैः। सर्वद्वन्द्वै- विनिर्मुक्तो ब्रह्मण्येवावतिष्ठते	ना.प. ३।५२
त्यक्त्वा सदसदास्थां त्वं तिष्ठाल्पुब्ध- महाब्धिवत्	महो. ६।५३
त्यक्त्वा सर्वमिदं कलेवरगतं मत्वा मनोविभ्रमं देहातीतमवाच्य- मेकमपरं तत्त्वं परं सेव्यताम्	अमन. २।१०७
त्यक्त्वा सर्वानशेषतः	भ.गी. ६।२४
त्यक्त्वा सर्वाश्रमान्धीरो वसेन्मोक्षा- श्रमे चिरम् । मोक्षाश्रमात्परिभ्रष्टो न गतिस्तस्य विद्यते	शाट्याय. २८
त्यक्त्वोत्तिष्ठ परंतप	भ.गी. २।३
त्यजत्यन्ते कलेवरं	भ.गी. ८।६
त्यज धर्ममधर्मं च उभे सत्यानृते	
त्यज । उभे सत्यानृते त्यक्त्वा येन त्यजति(सि) तत्त्यज	१सं.सो.२।१२
त्यजेदज्ञाननिर्माल्यं सोऽद्भभावेन पूजयेत्	मैत्रे. २।१
त्यजेदमेदनिर्माल्यं	स्कन्दो. १०
त्यस्य राजा मूर्धनं विपात- यतात्... (मा. पा.)	बृ.उ. १।३।२४
त्यागस्य च हृषीकेश	भ.गी. १८।१
त्यागः शान्तिरपैशुनम्	भ.गी. १६।२
त्यागाच्छान्तिरनन्तरम्	भ.गी. १२।१२
त्यागादानपरित्यागी विवशो भव सर्वदा	महो. ६।१५
त्यागी सत्त्वसमाविष्टः	भ.गी. १८।१०
त्यागेनैके अमृतत्वमानशुः [कैव. ३+	महाना. ८।१४
त्यागे भरतसत्तम	भ.गी. १८।४
त्यागो दक्षिणा (शारीरयज्ञस्य)	प्रा.हो. ४।३
त्यागो हि पुरुषव्याघ्र	भ.गी. १८।४

त्यागो हि महता पूज्यः सद्यो
 मोक्षप्रदायकः ते.वि. १।१९
 त्याज्यं दोषवदित्येके भ.गी. १८।३
 त्रय इमे लोकाः स प्रस्तावोऽभि-
 वार्युरादित्यः छान्दो. २।२११
 त्रयमप्यत्रापि सुषुप्तं स्वप्नं मायामात्रं नृसिंहो. १।४
 त्रयमप्येतत्सुषुप्तं स्वप्नं मायामात्रम् नृसिंहो. १।४
 त्रयश्च त्री च शता त्रयश्च त्री च
 सहस्रेत्योमिति बृह. ३।९।१
 त्रयस्त्रिंशत्त्वेव देवाः बृह. ३।९।२
 त्रयं त्वेव न एतत्प्रोक्तम् ३ ऐत. २।१।२
 त्रयं मिलित्वा परस्परमुवाच ब्रह्मेव
 सर्वस्येश इति ग. शो. ४।६
 त्रयं यदा विंदते ब्रह्ममेतत् श्वेता. १।९
 त्रयं वा इदं नामरूपं कर्म, तेषां
 नान्तां वागित्येतदेषामुक्तम् बृह. १।६।१
 त्रयः कालास्त्रयो देवास्त्रयो लोकास्त्रयः
 स्वराः। त्रयो वेदाः स्थिता यत्र
 तत्परं ज्योतिरोमिति यो.शि. ६।५७
 त्रयः प्राजापत्याः प्रजापतौ पितरि
 ब्रह्मचर्यमूषुः बृह. ५।२।१
 त्रयाणामक्षराणां च योऽधीतेऽप्य-
 र्धमक्षरम् १ यो.त. १३५
 त्रयाणामक्षरे चान्ते योऽधीतेऽप्यर्ध-
 मक्षरम्। तेन सर्वमिदं प्राप्तं लब्धं
 तत्परमं पदम्। २ योगत. ७
 त्रयी वा कामं त्रयीमयं त्रिगुणं
 त्रेतात्मकम् पारमा. ५।८
 त्रयी विद्या हिङ्गारस्त्रय इमे लोकाः
 छान्दो. २।२११
 त्रयोऽग्नयश्च त्रिगुणाः स्थिताः सर्वे
 त्रयाक्षरे १ यो.त. १३५
 त्रयो (यतयः) ग्रामः समाख्यातः
 ऊर्ध्वं तु नगरायते ना.प. ३।५६
 त्रयो दशमुखं त्वक्षं कामदंसिद्धिदं परम् रु. जा. ३८
 त्रयो धर्मस्कन्धा यज्ञोऽध्ययनं
 दानमिति छान्दो. २।२३।१
 त्रयो लोका एत एव वागेवायं
 लोको मनोऽन्तरिक्षलोकः
 प्राणोऽक्षी लोकः बृह. १।५।४
 ३६

त्रयो लोकास्त्रयो वेदास्त्रयः संध्यास्त्रयः
 सुराः। त्रयोऽग्नयश्च त्रिगुणाः
 स्थिताः सर्वे त्रयाक्षरे १ योगत. ६
 (अथ) त्रयो वाव लोकाः, मनुष्य-
 लोकः पितृलोको देवलोक इति बृह. १।५।१६
 त्रयोविंशतिरेतानि तत्त्वानि
 प्रकृतानि तु शारीरको. १४
 त्रयो वेदा एत एव वागेवर्गेदो मनो
 यजुर्वेदः प्राणः सामवेदः बृह. १।५।५
 त्रयो हीमे लोकास्त्रयो हीमे वेदाः
 ग. पू. ३।१
 त्रायते महतो भयात् भ.गी. १८।१९
 त्रिकर्मकृत्तरति जन्ममृत्यु
 त्रिकालमेतज्जत्वा क्रतुशतफल-
 मवाप्नोति कठो. १।१७
 त्रिकालमेतत्प्रयुज्जानः सर्ववेदपारा-
 यणफलमवाप्नोति सूर्यो. ९
 त्रिकूटा भवति ज्ञेया मूलप्रकृति-
 सङ्गता। प्रकृतिः प्रणवत्वाच्च. श्रीवि.ता. १।६
 त्रिकोणमण्डलं बह्वीरुद्रस्तस्याधिदेवता यो.शि. ५।१४
 त्रिकोणशक्तिकारेण महाभागेन
 प्रसृते.. त्रि. ता. १।६
 त्रिकोणं प्रथमं भवति, द्वितीयं
 षट्कोणं.. ना.पू.ता. ६।१
 त्रिगुणं जुषाणः सकलं विधत्ते पारमा. १।७
 त्रिगुणीकृतप्रेषोच्चारणं कृत्वा...तत्त्व-
 मस्यादिवाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
 कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं प. ५
 त्रिचतुस्त्रिचतुस्सप्तत्रिचतुर्मासपर्यन्तं ...
 आचरेन्नाडीशुद्धिर्भवति शांडि. १।५।२
 त्रिणाचिकेतस्त्रयमेतद्विदित्वा य एवं
 विद्वान्श्चिनुते नाचिकेतम्।...
 शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके कठो. १।१८
 त्रिणाचिकादियोगान्ता ईश्वरभ्रान्ति-
 माश्रिताः [महो. ४।७४+ वराहो. २।५५
 त्रिणाचिकेतस्त्रिभिरेत्य सन्धि त्रिकर्म-
 कृत्तरति जन्ममृत्यु कठो. १।१७
 त्रिते देवादिविजाता यदाप इमं मे
 वरुण.. सहस्रै. ४

त्रिदण्ड-कमण्डलु-शिक्य... यज्ञोप-
वीतानां त्यागिनः (परमहंसाः) आश्रमो. ४
त्रिदण्डमवलम्ब्यंते यतयो.. तेषामपि
च कर्तव्यं सत्कृत्यमितरेषु किम् भवसं. १३६
त्रिदण्डमुपवीतं च वासः कौपीन-
वेष्टनम् । शिक्यं पवित्रमित्ये-
तद्विभूयाद्यावदायुषम् शाठ्याय. ७
त्रिदण्डं कमण्डलुं मुक्तपात्रं...
परित्यज्यात्मानमन्विच्छेत् याज्ञव. २
त्रिदण्डं वैष्णवं लिङ्गं विप्राणां मुक्ति-
साधनम् । निर्वाणं सर्वधर्माणामिति
वेदानुशासनम् शाठ्याय. १०
त्रिदण्डं शिक्यं पात्रं कमण्डलुं..
तत्सर्वं भूः स्वाहेत्यप्सु परित्यज्य..
जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
त्रिदिनं ज्वलनस्थितैश्छादनं पुलकैः स्मृतम् वृ. जा. ३।२१
त्रिधा त्रिधा वा त्रिदशे समस्तम् पारमा. १।७
त्रिधा त्रिरूपं सकलं धराय स्वाहा पारमा. १।७
त्रिधा बद्धो वृषभो रोरवीति शौनको. ४।६
[+क्र.अ.३।८।१०=मं.४।५।८।३+ वा.सं. १७।९१
त्रिधामसाक्षिणं सत्यज्ञानानन्ददि-
लक्षणम् । त्वमहंशब्दलक्ष्यार्थ-
मसक्तं सर्वदोषतः वराहो. २।१७
त्रिधाहितं पाणिभिर्गृह्यमानं गवि
देवासो घृतमन्वाविन्दन् महाना. ८।११
[+क्र.अ. ३।८।१०=मं. ४।५।८।४ वा.सं. १७।९२
[+तै. आ. ३।१०।३
त्रिधैव गुणभेदतः भ.गी. १।८।१९
त्रिनाभिचक्रमजरमनर्धम् चित्यु. १।१९
[+क्र.अ.२।३।१४=मं.१।१६।४।२ अथर्व. ९।९।२+
[तै. आ. ३।११।९
त्रिनेत्रं त्रिगुणाधारं... स्मरभ्रमः
शिवायेति ललाटे तन्निपुण्ड्रकम् वृ. जा. ४।३०
त्रिपदा गायत्री, गायत्रिया एवात्मानं
पुनीते सहस्रै. १२
त्रिपाश्चरति चोत्तरे (ब्रह्म) मैत्रा. ७।११
त्रिपादस्यासुतं दिवि [छां.उ.३।१२।६+ त्रि.म.ना.४।५१
[+ चित्यु. १।२।२+ वा. सं. ३।१३
[+क्र. अ. १।८।१।१५= मं. १०।९०।३

त्रिपादित्यनया प्रोक्तमनिरुद्धस्य
वैभवम् मुद्रलो. १।४
त्रिपादूर्ध्वं उदैत्पुरुषः [क्र.अ. ८।४।१७ =मं.१०।९०।४
[+वा.सं. ३।१।४+त्रि.म.ना.४।४+ चित्यु. १।२।२
त्रिपाद्भस्मप्रहरणस्त्रिशिरा रक्त-
लोचनः । स मे प्रीतः सुखं दद्यात्.. वनदु. २४
त्रिपात्रारायणाकारं तद्ब्रह्मैवास्मिकेवलं तारसा. शीर्षकं
(एवं) त्रिपुट्यां निरस्तायां निस्तरङ्ग-
समुद्रवत्... अचलसम्पूर्णभावा-
भावविहीनकैवल्यज्योतिर्भवति मं. ब्रा. २।६
त्रिपुण्ड्रधारणस्य त्रिधा रेखा आ-
ललाटादाचक्षुषोराभ्रुवोर्मध्यतश्च जावाल्या. ८
(एवं) त्रिपुण्ड्रविधिं भस्मना करोति
यो विद्वान् ब्रह्मचारी यतिर्वा स
महापातकोपपातकेभ्यः पृतो
भवति का. रुद्रो. ५
त्रिपुण्ड्रं कारयेत्पश्चाद्ब्रह्मविष्णु-
शिवात्मकम् । मध्याङ्गुलिभि-
रादाय तिसृभिर्मूलमन्त्रतः वृ.जा. ४।११
त्रिपुण्ड्रं वार्थं भर्त्सनात्पातकौघगिरेर्भस्म सि. शि. १३
त्रिपुण्ड्रं ये विनन्दन्ति निन्दन्ति शिव-
मेव ते । धारयन्ति च ये भक्त्या
धारयन्ति शिवं च ते वृ. जा. ५।१६
त्रिपुरवधार्थमहं निमीलिताक्षोऽभवम् रु.जा. १
त्रिपुरातपनं दन्त्रीत्रिपुरा कण्ठभावना मुक्तिको. १।३७
त्रिपुराभिधा भगवतीत्येवमादिशक्त्या
...त्रिकूटावसाने निलये विलये
धास्ति सहसा घोरेण प्राप्नोति त्रि.ता. १।१
त्रिभिरेतैश्चिराभ्यस्तैः (त्रिभिरेभिः
समभ्यस्तैः) हृदयग्रन्थयो दृढाः ।
निःशङ्कमेव (निःशेषमेव) व्रुत्यन्ति
त्रिसच्छेदाद्गुणाश्च [अ.पृ.४।८४+ मुक्तिको. २।१३
त्रिभिर्गुणमयैर्भाविः भ.गी. ७।१३
त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्नाममित्येकश्चरेत् ना. प. ७।२
त्रिभिः सोमः पातव्यः, समाप्तमिव
भवति २ प्रणवो. १९
त्रिमुखं चैव रुद्राक्षमग्नित्रयस्वरूप-
कम् । तद्धारणाच्च हुतमुक्तस्य
तुल्यति सर्वदा रु. जा. २६

त्रिमूर्तिरूपं शिवरूपमस्मि १विल्वो. १३
 त्रिमूर्त्यात्मा त्रिवेदात्मा सर्व-
 देवमयो रविः सूर्यता. ११६
 त्रियक्षं (त्र्यक्षं) वरदं रुद्रं...सुप्रसन्न-
 मनुस्मरन् । धारयेत्पञ्च घटिका
 वह्निनाऽसौ न दाह्यते १ यो.त. ९२
 त्रियम्बकं (त्र्यम्बकं) यजामहे [वनदु. १०+ लिङ्गोप. १
 त्रियायुषमिति शिरोललाटवक्षःस्थलेषु का. रु. ३
 त्रियायुषाणि कुरुते ललाटे च भुज-
 द्वये । नामौ शिरसि हृत्पार्श्वे
 ब्राह्मणाः क्षत्रियास्तथा वृ.जा. ५।२
 त्रियायुषैर्यम्बकैश्चिस्तिभिस्तिर्य-
 क्तिस्रो रेखाः प्रकुर्वीत, व्रत-
 मेतच्छाम्भवम् का.रु. ३
 त्रिरस्य मूर्धानमभि हिङ्कुर्यात् कौ.त. २।११
 त्रिरात्रं वा सावित्रीमन्वातिरेचयति सहवै. २०
 त्रिरात्रान्त आपुत्य व्रीहीनवधातयेत् बृह. ६।४।१३
 त्रिरात्रोपोषितः प्राङ्मुखो वाग्यतो
 बर्हिष्युपविश्य सहस्रं न च आवर्तयेत् २ प्रणवो. ६
 त्रिरुदपात्रं प्रसिध्योद्यन्तमादित्य-
 मुपतिष्ठेत् कौ. त. २।७
 त्रिरुन्नतं स्थाप्य समं शरीरं हृदी-
 न्द्रियाणि मेनसा सन्निवेश्य
 (सन्निरुद्धय) । ब्रह्मोद्भूतेन प्रतेत
 विद्वान्स्रोतांसि सर्वाणि भया-
 वहानि [श्वेता. २।८+ म. सं. ३।२५
 त्रिरेतामनुलोमामनुमाष्टिं विष्णुर्योनिं
 ... (इति मंत्रेण) बृह. ६।४।२९
 त्रिर्देवः पृथिवीमेष एताम् ना.पू.ता. ४।५
 [+ऋ. अ. ५।६।२५= मं. ७।१००।३
 [+तै. ब्रा. २।४।३।५
 त्रिलोचनं निष्कलमद्वितीयम् १विल्वो. ११
 त्रिवक्त्रं त्रिगुणं स्थानं त्रिधातुं रूपव-
 र्जितम् ।...शाश्वतं ध्रुवमच्युतम् । ते. विं. १।६
 त्रिविधसाकारोऽपि पुनर्द्विविधो भवति त्रि म.ना. २।१
 त्रिविधं कर्मणः फलम् म.गी. १८।१२
 त्रिविधं नरकस्येदं म.गी. १६।२१
 त्रिविधः कर्मसंग्रहः म.गी. १८।१८

त्रिविधः पुरुषः...बाह्यात्माऽन्तरात्मा
 परमात्मा चेति २ आत्मो. ४
 त्रिविधः पुरुषोऽजायतात्माऽन्त-
 रात्मा परमात्मा चेति १ आत्मो. १
 त्रिविधः सम्प्रकीर्तितः म.गी. १८।४
 त्रिविधा कर्मचोदना म.गी. १८।१८
 त्रिविधा भवति श्रद्धा म.गी. १७।२
 त्रिविधो ब्रह्मप्रणवः ...
 त्रिविधो भवति प्रियः म.गी. १७।७
 त्रिविष्टपं त्रिमुखं विश्वमातुर्नवरेखाः
 स्वरमध्यं तदीले त्रि. महो. १०
 त्रिविष्टपान्निगुणान्निप्रकाशाः त्रि. महो. ५
 त्रिवृत्त्रिवृदेकैका भवति तन्मे
 विजानीहीति छान्दो. ६।४।७
 त्रिवृत्सूत्रं च तद्विदुः ब्रह्मो. ४
 त्रिवृदात्मनि ब्रह्मण्यभिध्यायमाने
 सच्चिदानन्दः परमात्माऽऽविर्भवति महावा. २
 त्रिवेदमयं त्रिमूर्तिं त्रिगुणं चतुष्पदं...
 सप्तायं (ध्यायेत्) सूर्यता. १।८
 त्रिशङ्खवज्रमोङ्कारमूर्ध्वनालं
 ध्रुवोर्मुखम् ब्र. विं. ७४
 त्रिशतं त्वधमं पञ्चशतं मध्यममुच्यते ।
 सहस्रमुत्तमं प्रोक्तं (रुद्राक्षाणां) रु. जा. २०
 त्रिशरीरं तमात्मानं परं ब्रह्म
 विनिश्चिनु ना. प. ८।८
 त्रिशालैर्विल्वदलैर्दीप्तैर्वा योऽभि-
 सम्पूजयेन्मन्मनाः...सम्पूजयेत् ।
 तदहमभ्यामि । तं मोचयामि
 संस्तुतिपाशात् भस्मजा. २।१०
 त्रिशिखी ब्राह्मण आदित्यलोकं जगाम त्रि. ब्रा. १।१
 त्रिशीर्षाणं त्वाग्रूमहनमवाङ्मुखा-
 न्यतीन्सालावृकेभ्यः प्रायच्छम् कौ. त. ३।१
 त्रिशूलगां काशीमधिभ्रित्य त्यक्ता-
 सवोऽपि मय्येव संविशन्ति भस्मजा. २।७
 त्रिषवणस्नानं कुटीचकस्य बद्धकस्य
 द्विवारं हंसस्यैकवारं परमहंसस्य
 मानसस्नानं : । पातीतस्य भस्म-
 स्नानमवधूतं यव्यस्नानम् ना. प. ७।४

त्रिषु धामसुयत्तुल्यं सामान्यं वेत्ति
निश्चितः । स पूज्यः सर्वभूतानां
वन्द्यश्चैव महासुनिः आगम. २२

त्रिषु धामसुयत्तुल्यं स भुञ्जानो न
लिप्यते आगम. ५

त्रिषु धामसु यद्भोज्यं भोक्ता यश्च
प्रकीर्तितः । वेदैस्तदुभयं यस्तु
स भुञ्जानो न लिप्यते आगम. ५

त्रिषु धामसु यद्भोग्यं भोक्ता भोगश्च
यद्भवेत् । तेभ्यो विलक्षणः साक्षी
चिन्मात्रोऽहं सदाशिवः कैव. १८

त्रिषु लोकेषु किञ्चन म. गी. ३।२२

त्रिपुवर्णेषु भिक्षाचर्यं चरेत् (सम्प्राप्ती) १ सं.सो. १।२

त्रिष्टुब्जगत्यनुष्टुप् चाहं छन्दोऽहम् अ.शिरः. १।१

त्रिष्वेकपाच्चरेद्ब्रह्म मैत्रा. ७।११

त्रिसन्ध्यं शक्तितः स्नानं तर्पणं
मार्जनं तथा । उपस्थानं पञ्चयज्ञा-
न्कुर्यादामरणान्तिकम् शाट्या. १२

त्रिसन्ध्यादौ स्नानमाचरेत् आरुणि. २

त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् त्रिसु. १,२,३

[महाना. १२।१,२,३+]

त्रिसुपर्णश्रुतिर्द्विषा निष्कृतौ
त्रिदले रता २बिल्वो. २५

त्रिसुपर्णं त्रिभुजां रूपं त्रिसुपर्णं
अयमयम् २ बिल्वो. २०

त्रिसुपर्णोपनिषदः पठनात्पंक्तिपावनः २ बिल्वो. २४

त्रिस्थानं च त्रिमात्रं च त्रिब्रह्म च
त्रयाक्षरम् । त्रिमात्रमर्धमात्रं
वा यस्तं वेद स वेदवित् ध्या. बि. ३६

त्रिस्त्रस्र समिधः कृताः चित्त्यु. १२।३

[ऋ.अ. ८।४।१९=मं. १०।९०।१५+ वा.सं. ३१।१५]

त्रिशत्पर्वगुलः प्राणो यत्र प्राणैः
प्रतिष्ठितः । एष प्राण इति
ख्यातो बाह्यप्राणस्य गोचरः अ. ना. ३३

त्रिशत्परांस्त्रिशदपरांस्त्रिंशच्च परतः
परान् । उत्तरयति धर्मिष्ठः
परित्राडिति वै श्रुतिः शाट्याय. ३१

त्रीणि चात्र प्रशंसन्ति शौच-
मक्रोधमत्सरो इतिहा. ५७

त्रीणि ज्योतीषि सचते सषोडशीं
तस्मादुच्यते महाविष्णुमिति नृ. पू. २।६

त्रीणि धामानि कालः द. मू. १६

त्रीणि पदा निहिता गुहासु यस्तद्वेद
स पितुः पितासत् [महाना. २।४; तै.आ. १०।१।४]

त्रीणि श्राद्धे पवित्राणि दौहित्रः
कुतपस्तिताः इतिहा. ५७

त्रीणि षष्टिशतान्यक्षराणां, त्रीणिषष्टि-
शतान्यूष्मणां, त्रीणि षष्टिशतानि
सन्धीनाम् ३ ऐत. २।२।१

त्रीणि स्थानानि भवन्ति (अग्नेः)
मुखे आहवनीयः, उदरे गार्हपत्यः,
हृदि दक्षिणाम्निः गर्भो. ११

त्रीण्यक्षराणि सतीयमिति तद्यत्स-
त्तदमृतमथ यन्ति तन्मर्त्यमथ
यद्यं तेनोमे यच्छति छांदो. ८।१।५

त्रीण्यात्मने कुरुत पशुभ्य एकं
प्रायच्छत्तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् बृह. १।५।१

त्रीण्यात्मनेऽकुरुतेति मनो वाचं
प्राणं तान्यात्मनेऽकुरुता-
न्यत्रमना अभूवम् बृह. १।५।३

त्रीण्याहुरतिदानानि गावः पृथ्वी
सरस्वती संहितो. ४।२

त्रीन्गुणानतिवर्तते म.गी. १।४।२१

त्रीन्वेदाननुब्रवीत् सर्वमायुरियादिति बृह. ६।४।१६

त्रेताभ्यनुसन्धानो यागः पा.ब्र. ३

त्रेताभ्यनुसन्धानोऽन्तर्यागश्चित्स्वरूपव-
त्तन्मर्थं तुरीयस्वरूपम् पा.ब्र. ३

त्रेता विहितं वा इदमन्नमशनं पानं
खादस्तदेतैरामोति १ऐत. ३।४।३

त्रैगुण्यविषया वेदाः म.गी. २।४५

त्रैधातवीयामेव (इष्टि) कुर्यात् याज्ञव. १

[+ना.प. ३।७७+ प.हं.प. २]

त्रैवर्णिकानां सर्वेषामग्निहोत्र-
समुद्भवम् (भस्म) बृ.जा. ५।३

त्रैविद्या मां सोमपाः पूतपापाः म.गी. १।२०

त्रैष्टुभं छन्दोऽन्तरिक्षं स्थानम् (यजुषां) २प्रणवो. २१

त्रैष्टुभं माध्यन्दिनं सवनम्	छांदो. ३।१६।३	त्वगाध्यात्मं, स्पर्शयितव्यमधिभूतं	
त्र्यक्षरं त्रिशिरस्कं त्रिपादं खण्डपरशुं		वायुस्तत्राधिदैवतं नाडी तेषां	
(मृत्युमसृजत्)	सुबालो. १।३	निबन्धनम्	सुबालो. ५।५
त्र्यक्षरं ब्रह्म शाश्वतम्	शिवो. ७।११५	त्वगादिसप्तधातुभिरनेकैः संयुक्ताः	
त्र्यक्षरोऽहं पञ्चाशन्मातृका अहं	अद्वै.भा. २	सङ्कल्पाः कल्पतरवः	भावनो. २
त्र्यम्बकमिति ललाटे, नीलप्रीवायेति		त्वयै प्रहः, स स्पर्शेनातिप्रादेणगृहीतः	बृह. ३।२।९
कण्ठे... यथाक्रमं भस्म धृत्वा...		त्वङ्गिरभियत, त्वचो लोमानि..	२ ऐत. १।४
तद्भस्मापः पुनन्त्विति पिबेत्	भस्मजा. १।५	त्वङ्गंसरक्तबाष्पास्तु पृथक्त्वा	
त्र्यम्बकमिति सम्प्रोक्ष्य शुद्धं शुद्धेनेति		विलोचने । समालोक्य...	
सम्मृज्य संशोध्य तेनैवापादशीर्ष-		परिमुह्यसि [महो. ३।४०+	याज्ञव. ९
मुञ्चलनमाचरेत्	भस्मजा. १।४	त्वङ्गंसरुधिरस्तायुमज्जामेदोस्थि-	
त्र्यम्बकं यजामहे सुगन्धिपुष्टिवर्धनम् ।		संहतौ । विष्णुमूत्रपूये रमतां	
उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय-		क्रिमीणां कियदन्तरम्	ना. प. ४।२६
मासृतात् [महाना. १।१।८+	त्रि.ता. १।३+	त्वङ्गंसशोणितास्थिस्तायुमज्जाः षड्कोशाः	मुद्रलो. ४।२
[क्र. अ. ५।४।३०	मं. ७।५९।१२	त्वच एवास्य रुधिरं प्रस्यन्दि त्वच	
[+वा. सं. ३६०+	तै. सं. १।८।६।२	उत्पटः । तस्मात्तदा तृष्णास्त्रोति	
त्र्यायुपमिति शिरोललाटवक्षस्कंधे-		रसो वृक्षादिवाहतात्	बृह. ३।१।२९
ष्विति तिसृभिरुयायुपैस्त्रियम्ब-		त्वचमेवाप्येति यस्त्वचमेवास्तमेति..	सुबालो. ९।५
कैस्तिस्त्रो रेखाः प्रकुर्वीत	जाबाल्यो. ६	त्वचः स्पर्शग्रहणम्	ना. प. ६।२
त्र्यहं वसति तोयेषु त्र्यहं वसति		त्वचा यद्यत्पृथेद्योगी तत्तदात्मेति..	१ यो. त. ७१
चाग्निषु । त्र्यहमाकाशगो भूत्वा		त्वचा हि स्पर्शान् वेदयते	बृह. ३।२।९
दिनमेकं तु वायुगः	पिण्डो. ३	त्वचि तृप्यन्त्यां वायुस्तृप्यति	छांदो. ५।२३।२
त्वक्च रक्तं मांसमेदोमज्जास्थीनि		त्वच्छायायां वसेलक्ष्मीस्त्वन्मूले	
(षट्कोशाः)	बराहो. १।१०	विष्णुरव्ययः	तुलस्यु. ८
त्वक्चर्ममांसरुधिरमेदोमज्जास्नायवो-		त्वत्तः कमलपत्राक्ष	म. गी. १।१२
ऽस्थीनि मे शुध्यन्तां, ज्योतिरहं		त्वत्ता मत्ता च चिन्मयम्	ते. बि. २।२६
विरजा विपाप्मा भूयासम्	महाना. १।४।९	त्वत्ताऽहन्ताऽऽत्मता यत्र परता	
त्वक्चर्ममांसरोमाङ्गुल्यङ्गुष्ठ-		नास्ति काचन । न कचिद्वा-	
पृष्ठवंशनखगुल्फोदरनाभिकटयूरु-		वकलना न भावाभावगोचरा	महो. ५।४४
कपोलश्रोत्रभ्रूललाट... अक्षीणि		त्वत्तः परतरं किञ्चिन्नैवास्ति	
भवन्ति, जायते म्रियते इत्येष		जगतः प्रभो	ग. शो. ३।७
बाह्यात्मा नाम	१ आत्मो. १	त्वत्तो वा ब्रह्मणो वाऽपि ये लभन्ते	
त्वक्चस्पर्शयितव्यंचवाक्चवक्तव्यं च..	प्रभो. ४।८	पडक्षरम् । जीवन्तो मन्त्रसिद्धाः	
त्वक् च स्पर्शयितव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१	स्युर्मुक्ता मां प्राप्नुवन्ति ते	रामो. ३।७
त्वक् चैव परिदह्यते	म. गी. १।२९	त्वत्तो विश्रममाप्नोमि चेतसा	
त्वक्छ्रोत्रनेत्रजिह्वाघ्राणपञ्चस्वरूप-		भ्रमता जगत्	महो. २।३५
मिति लिङ्गम्	लिङ्गोप. १	त्वत्प्रसादाद्भगवति प्रज्ञानं मे ब्रुवं	
		भवेत्	लक्ष्म्यु. ३

त्वत्प्रसादान्महान्तो गच्छन्ति	
वैष्णवं लोकमपुनर्भवाय	लक्ष्यु. ६
त्वत्प्रसादान्मयाऽच्युत	भ.गी. १८।७३
त्वत्प्रसृष्टं माभिवदेत्प्रतीतः	कठो. १।१०
त्वदन्यः संशयस्यास्य	भ.गी. ६।३९
त्वदभिन्नं मां परिपालय कृपालय	त्रि.म.ना.८।७
त्वद्व्यतिरिक्तं यत्किञ्चित्प्रतीयते	
तत्सर्वं बाधितमिति निश्चितम्	त्रि.म.ना.१।१
त्वमभिर्वरुणो वायुस्त्वमिन्द्रस्त्वं	
निशाकरः	मैत्रा. ५।१
त्वमग्निं हव्यवाहं समित्से	चित्र्यु. १४।२
त्वनयोस्तत्त्वदर्शिभिः	भ.गी. २।१६
त्वमक्षरं परमं वेदितव्यं	भ.गी. ११।१८
त्वमक्षरं सदसत्परं यत्	भ.गी. ११।३७
त्वमग्ने शुभित्स्त्वमाशुशुक्षणिस्त्वमद्रथ-	
स्त्वमश्मनस्परि। त्वं नैभ्यस्त्वमोष-	
धीभ्यस्त्वं नृणानृपतेजायसे शुचिः	महाना. १६।१०
[ऋ. अ. २।५।१७=मं. २।१।१	
त्वमग्ने त्रिगुणोवरिष्ठः ब्रह्मपरं... स्वाहा पारमा. २।३	
त्वमन्तरिक्षे चरसि सूर्यस्त्वं	
ज्योतिषां पतिः	प्रश्नो. २।९
त्वमवस्थात्रयातीतः	गणप. ६
त्वमव्ययः शाश्वतधर्मगोप्ता	भ.गी. ११।१८
त्वमस्माकं गतिरन्या न विद्यते	मैत्रा. ४।१
त्वमस्य पूज्यश्च गुरुरागीयान्	भ.गी. ११।४३
त्वमस्य विश्वस्य परं निधानं [भ.गी. ११।१८ + ११।३८	
त्वमहं शब्दलक्ष्यार्थमसक्तं सर्वदोषतः	वराहो. २।१७
त्वमात्माऽसि, यस्त्वमसि सोऽहमस्मि	कौ. त. १।६
त्वमादिदेवः पुरुषः पुराणः	भ.गी. ११।३८
त्वमादौ प्रोक्तवानिति	भ.गी. ४।४
त्वमानन्दमयस्त्वं ब्रह्ममयः	गणप. ४
त्वमिति तदिति कार्ये कारणे सत्यु-	
पाधौ द्वितयमितरथेकं सच्चिदा-	
नन्दरूपम्	शुकर. ३।११
त्वमित्यपि भवेच्चाहं त्वं नो चेदहमेव	
न। इदं यदि तदेवास्ति तदभावा-	
दिदं न च	ते. वि. ५।२५

त्वमित्येतत्तदित्येतन्मत्तोऽन्यन्नास्ति	
किञ्चन। चिच्चैतन्यस्वरूपोऽह-	
महमेव परः शिवः	ते. वि. ३।३३
त्वमिन्द्रस्त्वं निशाकरः	मैत्रा. ५।१
त्वमेकोऽसि बहून्नुप्रविष्टः	चित्र्यु. १४।३
त्वमेव केवलं कर्ताऽसि	गणप. १
त्वमेव केवल धर्ताऽसि	गणप. १
त्वमेव केवलं हर्ताऽसि	गणप. १
त्वमेव जगतां धात्री त्वमेव विष्णुवल्लभा	तुलस्यु. ७
त्वमेव तुरीयतुरीयस्त्वमेव तुरीयातीतः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव धाता वरुणश्च राजा त्वं	
वत्सरोऽभ्यर्थम एव सर्वम्	एकाक्षरो. ११
त्वमेव निरतिशयानन्दः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव परमं पदम्	अ. पू. ५।५४
त्वमेव परमात्मासि, त्वमेव परमो गुरुः	ते. वि. ५।५८
त्वमेव परिपूर्णानन्दः	त्रि.म. ना. १।१
त्वमेव प्रत्यक्षमथर्वाऽसि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षमृगासि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षं कर्म कर्ताऽसि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षं तत्त्वमसि	गणप. १
त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि	सूर्यो. ३
[तैत्ति. १।१।१+१२।१+१३।१	
त्वमेव प्रत्यक्षं यजुरसि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षं रुद्रोऽसि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षं विष्णुरसि	सूर्यो. ३
त्वमव प्रत्यक्षं सामासि	सूर्यो. ३
त्वमेव प्रत्यक्षं सैवासि	कौलो. शां. पा.
त्वमेव ब्रह्मेशानपुरन्दरपुरोगमैरखिला-	
मरैरखिलागमैर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव मोक्षस्त्वमेव मोक्षदस्त्व-	
मेवाखिलमोक्षसाधनम्	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव वक्ता	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव वरं वृणीष्व (हे इन्द्र)	कौ. त. ३।१
त्वमेव विद्यातीतः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव विद्यावेद्यः... विद्यास्वरूपः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव विद्यास्वरूपः... विद्यातीतः	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव सदसदात्मकः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १।१
त्वमेव सदसद्विलक्षणः	त्रि.म.ना. १।१

त्वमेव सर्वकारणव्यष्टिः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १११	त्वमैश्वर्यं दापयाथ सम्प्रत्याश्रयि-	
त्वमेव सर्वकारणसमष्टिः	त्रि.म.ना. १११	मारणम् । कुर्विति स्तुत्य देवाद्या-	
त्वमेव सर्वकारणहेतुः	त्रि.म.ना. १११	स्तेन सार्धं सुखं स्थिताः	रा. पू. ४।१६
त्वमेव सर्वज्ञः	त्रि.म.ना. १११	त्वम्पदार्थादौपाधिकात्तत्पदार्थादौ-	
त्वमेव सर्वनियन्ता	त्रि.म.ना. १११	पाधिक-भेदाविलक्षणमाकाश-	
त्वमेव सर्वनिवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	वत्सूक्ष्मं केवलसत्तामात्रस्वभावं	
त्वमेव सर्वपालकः	त्रि.म.ना. १११	परं ब्रह्मेत्युच्यते	सर्वसारो. ६
त्वमेव सर्वप्रवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्ट ऋषिर्भवति देवि त्वया	
त्वमेव सर्वमुमुक्षुभिर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	ब्रह्मागतश्रीरुत त्वया	महाना. १३।२
त्वमेव सर्वमूलाविद्यानिवर्तकः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्टश्चित्रं विन्दते वसु	महाना. १३।२
त्वमेव सर्वशक्तिः	त्रि.म.ना. १११	त्वया जुष्टा नुदमाना (जुषमाणा)	
त्वमेव सर्वस्वरूपः	त्रि.म.ना. १११	दुरुक्तान् बृहद्देम विदधे	
त्वमेव सर्वं त्वत्त्विदं ब्रह्मासि	गणप. १	सुवीराः [महाना. १३।१+]	तै.आ.१०।४९।१
त्वमेव सर्वं छन्दोऽसि	सूर्यो. ३	त्वया तत् विश्वमनन्तरूप	भ.गी. ११।३८
त्वमेव सर्वं त्वमेव सदा ध्येयः	त्रि.म.ना. १११	त्वया मन्यो सरथमारुजन्तो..	वनदु. १०७
त्वमेव सर्वं त्वमेव सर्वं त्वमेव सर्वम्	त्रि.म.ना. १११	[ऋ.अ.८।३।१९=	मं. १०।८४।१
त्वमेव सर्वाधारः (महाविष्णुः)	त्रि.म.ना. १११	त्वयाऽऽवृत्तं जगदुद्भवगर्भः	एकाक्षरो. १२
त्वमेव सर्वेश्वरः	त्रि.म.ना. १११	त्वया व्याप्तं जगत्सर्वं	गणेशो. ३।९
त्वमेव सुरसंसेव्या त्वमेव मोक्षदायिनी	तुलस्यु. ८	त्वयैकाग्रेण चेतसा	भ. गी. १८।७२
त्वमेवाखण्डानन्दः	त्रि.म.ना. १११	त्वरितं चक्षुरोगाञ्छमय शमय	चाक्षुषो. २
त्वमेवाखिलमोक्षसाधनम्	त्रि.म.ना. १११	त्वष्टाऽमीत्, मित्र उपवक्ता	चित्त्यु. ३।१
त्वमेवाखिलशालैर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वष्टानो अत्र विदधातु रायोनुमाष्टु	
त्वमेवातिमहत्तो महीयान्	त्रि.म.ना. १११	तन्वो २ यद्विलिष्टम् [सहवै.५+]	तै. आ.२।४।१
त्वमेवातिसूक्ष्मतरः	त्रि.म.ना. १११	त्वहमस्मीति तमतिस्तृजते	कौ. उ. १।२
त्वमेवानन्तोपनिषद्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वं कालत्रयातीतः (गणेशः)	गणप. ६
त्वमेवान्तर्बहिर्व्यापकः	त्रि.म.ना. १११	त्वं गुणत्रयातीतः	गणप. २६
त्वमेवामृतमयस्त्वमेवामृतमयस्त्व-		त्वं चत्वारि वाक्पदानि	गणप. ५
मेवामृतमयः	त्रि.म.ना. १११	त्वं च मृत्यो यन्न सुज्ञेयमात्य	कठो. १।२२
त्वमेवामृतमयैर्विमृग्यः	त्रि.म.ना. १११	त्वं चाहं च न वै भिन्नो कुरु	
त्वमेवाविद्याधारकः	त्रि.म.ना. १११	सृष्टिं प्रजापते	ग.शो. ३।१०
त्वमेवाविद्याविहारः	त्रि.म.ना. १११	त्वं निर्माता क्षमाभृतां सरितां	
त्वमेवाहमहमेव त्वमिति तारकयोग-		सागराणां...च	गणेशो. ३।७
मार्गेणाखण्डानन्दपूर्णः कृतार्थः	मं. ब्रा. ३।२	त्वं चाहं च सर्वं विश्वं सर्वदेवता	बह्वचो. ३
त्वमेवाहम्, अहमेव त्वम्	त्रि.म.ना. ६।१०	त्वं जातवेदो भुवनस्य नाथः	एकाक्षरो. २
त्वमेवाहं न भेदोऽस्ति पूर्णत्वात्		त्वं जीर्णो दण्डेन बन्धसि त्वं जातो	
परमात्मनः । इत्युच्चरन्तस्मालिङ्ग्य		भवसि विश्वतोमुखः	श्वेताश्व. ४।३
शिष्यं ज्ञप्तिमनीनयत्	मं. ब्रा. ३।३	त्वं जीवस्त्वमापः सर्वेषां जनिता	
		...त्वाहा	पारमा. २।४

त्वं ज्ञानमयो विज्ञानमयोऽसि	गणप. ४	त्वं यज्ञस्त्वं५ वषट्कारस्त्वमिन्द्रस्त्व५	
त्वं तदसि त्वं ब्रह्मास्यहं ब्रह्मास्मी-		रुद्रस्त्व५ विष्णुस्त्वं ब्रह्मस्त्वं	
त्यनुसन्धानं कुर्यात्	पैङ्गलो. ३।१	प्रजापतिः	महाना. १६।१
त्वं तदाप आपो ज्योती रसोऽमृतं		त्वं लोकान् सृजसि रक्षसि हरसि	ग.शो. ३।१३
ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम्	महाना. १६।१	त्वं वज्रभूतपतिस्त्वमेव	एकाक्षरो. ५
त्वं देहत्रयातीतः	गणप. ६	त्वं वत्सरोऽन्यर्यम एव सर्वम्	एकाक्षरो. ११
त्वं नाहं न चान्यं वा सर्वं ब्रह्मैव	म. वा. २. १६	त्वं वनेभ्यस्त्वमोषधीभ्यस्त्वं... जायते	महाना. १६।१०
त्वं प्रत्यक्षं ब्रह्मासि	गणप. ४	[ऋ. अ. २।५।१७=मं. २।१।१।+	वा.सं. ११।२७
त्वं बुद्धिर्भूतानामन्तरात्मा	पारमा. २।७	त्वं वाङ्मयस्त्वं चिन्मयः	गणप. ४
त्वं बुद्ध्या विचिन्वमानः		त्वं वाऽहमस्मि भगवो देव तेऽहं वै	
पुण्यरूपाय स्वाहा	पारमा. २।७	त्वमसि	वराहो. २।३४
त्वं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम्	गणप. ६	त्वं विश्वभूर्भुतपतिः पुराणः	एकाक्षरो. १
त्वं ब्रह्मा त्वं कर्ता त्वं प्रधानम्	गणेशो. ३।१३	त्वं विश्वभूर्योनिपारः स्वर्गर्भे	एकाक्षरो. ३
(पुत्रं दृष्ट्वा) त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं		त्वं विष्णुर्भूतानि तु त्रासि दैत्यान्	एकाक्षरो. २
लोकस्त्वं वषट्कारस्त्वमोङ्कारस्त्वं		त्वं वै कुमारी ह्यथ भूस्त्वमेव	एकाक्षरो. ११
स्वाहा त्वं स्वधा...	कठश्रु. १४	त्वं वै विष्णो पाहि पाहि जगत्सर्वम्	ग.शो. ३।१२
त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं रुद्रस्त्वमिन्द्रः...	गणप. ६	त्वं शक्तित्रयात्मकः	गणप. ६
त्वं ब्रह्मा त्वं विष्णुस्त्वं हरस्त्वं		त्वं सच्चिदानन्दाद्वितीयोऽसि	गणप. ४
प्रजापतिस्त्वमिन्द्रः... गणेश्वरः	गणेशो. ३।९	त्वं साक्षादात्माऽसि नित्यम्	गणप. १
त्वं ब्रह्मासि अहं ब्रह्मास्मि (आवयो-		त्वं स्त्री त्वं पुमानसि त्वं कुमार	
रन्तरं न विद्यते त्वमेवाहमह-		उत वा कुमारी	श्वेताश्व. ४।३
मेव त्वम्) [त्रि.म.ना. ६।१०+	पैङ्गलो. ३।१	त्वं स्त्री पुमांस्त्वं च कुमार एकः	एकाक्षरो. ११
त्वं भर्ता मातरिश्वा प्रजानाम्	चिन्त्यु. १४।२	त्वं हि मन्यो अमिभूत्योजाः	वनदु. १०३
त्वं भूतानामधिपतिरसि	सहवै. २३	[ऋ. अ. ८।३।१८= मं.	१०।८३।४+
त्वं भूतानां श्रेष्ठोऽसि	सहवै. २३	[अथर्व. ४।३२।४	
त्वं भूमिरापोऽनलोऽनिलो नभः	गणप. ५	त्वामापो अनु सर्वाश्चरन्ति जानतीः	चिन्त्यु. १४।२
त्वं भूर्भुवः स्वस्त्वं हि स्वयम्भूरथ		त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्म वदिष्यामि	तैत्ति. १।१।१
विश्वतोमुखः	एकाक्षरो. १३	त्वामेव प्रत्यक्षं ब्रह्मावादिषम्	तैत्ति. १।१२।१
त्वं मनुस्त्वं यमश्च [मैत्रा. ४।१५+	५।२	त्वां भूतान्युपपर्यावर्तन्ते	सहवै. २३
त्वं मासुद्धर कल्याणि महापापाब्धि-		त्वां योगिनो ध्यायन्ति नित्यम्	गणप. ६
दुस्तरात्	तुलस्यु. १२	त्वां सदा परिचिन्तयन्	भ.गी. १०।१७
त्वं मूलाधारस्थितोऽसि नित्यम्	गणप. ६	त्वांस्त्रिदिमे ब्राह्मणा अङ्गारावक्ष-	
त्वं यज्ञनेता हुतभुविभुश्च रुद्रास्तथा..	एकाक्षरो. ७	गणमक्रता ३ इति	बृह. ३।९।१८
त्वं यज्ञस्त्वं ब्रह्मा त्वं रुद्रस्त्वं		त्विषिर्मेऽजस्रं पितृष्टि, रथो मे..	
विष्णुस्त्वं वषट्कारः	प्रा. हो. १।७	समुद्रान्याति	इतिहा. ८५
		त्वेष५ ह्यस्य स्थविरस्य नाम	ना.पू.ता. ४।५
		[ऋ. अ. ५।६।२५=मं. ७।१००।३+	तै.ब्रा. २।४।३।५

द

द इत्येकमक्षरं ददस्यस्मै स्वाश्चान्ये

च य एवं वेद

बृह. ५।३।१

दक्षनाड्या समाकृष्य बहिष्ठं पवनं

शनैः... कृमिदोषं निहन्ति च

योगकुं. १।२५

दक्षाभ्यांकराभ्यामुद्वरपाशौ...दधानां

पीताम्बरो. १

दक्षिणकटाक्षादुत्पन्नाः कर्मजडा

आसुराः...भवन्ति

सामर. २

दक्षिणतो द्वारत्रये गणेशाय...मायायै

सूर्यता. ४।१

दक्षिणस्यां दिशि मुक्तिस्थानं

तन्मुक्तिमण्डपसंज्ञितं (काश्याम्)

भस्मजा. २।१५

दक्षिणस्यां दिशि विष्णुः...मासुपास्ते

भस्मजा. २।१३

दक्षिणहस्तस्था आपः अपो जाला

इत्यप उत्सृजे

सन्ध्यो. १

दक्षिणहस्तः सुवः (शारीर्यज्ञस्य)

प्रा. हो. ४।२

दक्षिणं बाहुमन्वावर्तते

कौ. त. २।८, ९

दक्षिणं बाहुमुद्वरतेऽवधत्ते सव्य-

मिति यज्ञोपवीतम्

सहवै. १

दक्षिणं सव्यगुल्फेन...सिंहासनं...

शाण्डि. १।३।५

दक्षिणा दिग्दक्षिणे प्राणाः

बृह. ४।२।४

दक्षिणाद्वितीया कुक्षिर्भवति

गायत्रीर. ३

दक्षिणाभिमुखे विश्वो मनस्य-

न्तस्तु तेजसः

आगम. ३

दक्षिणाभिमुखो भूत्वा महरिति

व्याहृतिरानुष्टुभं छन्दः

महो. १।४

दक्षिणासुखो भूत्वा जनदिति...

अथर्ववेदः

चतुर्वे. १

दक्षिणायां विचालनस्थानं (काश्यां)

भस्मजा. २।९

दक्षिणारे सुषुम्णायाः पिङ्गला

वर्तते क्रमात्

वराहो. ५।२४

दक्षिणा वाग्धोत्ता प्राण उद्गाता (यज्ञस्य)

महाना. १।८।१

दक्षिणावृद्धुपनिष्कामति तं पिता-

नुमंत्रयते

कौ. त. २।१५

दक्षिणां च उदञ्चोऽहं, अधश्चोर्ध्वचाहं

अ.शिर. १।१

दक्षिणैतरपादं तु...ऋजुकायः

समासीतो वीरासनमुदाहृतम्

जा. द. ३।६

दक्षिणेतुमुजेविप्रोविमृयाद्वै सुदर्शनम्

सुदर्श. ११

३७

दक्षिणे लक्ष्मणेनाऽथ सधनु-

ष्पाणिना...कोणत्रयं भवेत्

रा. पू. ४।१०

दक्षिणं विवस्वते नैर्ऋतौ खगाय (नमः)

सूर्यता. ४।१

दक्षिणोत्तरगुल्फेन सीवनीं पीडये-

दृशम् ।...जितो वायुर्भवेद्दृशं

जा. द. ६।३८

दक्षिणोत्तरौ पाणी कृत्वा सपवित्रा-

वोमिति प्रतिपद्यते

सहवै. १५

दग्धकामाङ्गविभूतिर्त्रैपुण्ड्रितानि..

ललाटपट्टे लोपयन्ति देव-

लिखितानि..

वज्रपं. ७

दग्धस्थ दहनं नास्ति पक्वस्यपचनंयथा

पैङ्गलो. ४।७

दण्डकमण्डलुकटिसूत्रकौपीनाच्छादनं..

अप्सु सत्रयस्य ..अप्सुप्रणवात्मकेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः

तुरीया. ३

दण्डभिक्षां च यः कुर्यात्..याति

नीचयतिर्हि सः

ना. प. ६।१३

दण्डमाच्छादनंचैवकौपीनंचपरिग्रहेत्

आरु. १

दण्डं तु वैणवं सोम्य सत्त्वचं सम-

पर्वकम् ।.. नासादत्रं शिरस्तुल्यं

..विभृयाद्यतिः

१ सं. सो. २।९

दण्डात्मनोस्तु संयोगः.. न

दण्डेन विना गच्छेत्

१ सं. सो. २।११

दण्डौल्लोकांश्च विस्तृजेत् (यतिः)

आरुभि. २

दण्डो दमयितामसि

भ.गी. १०।३८

दत्तात्रेय हरे कृष्ण उन्मत्तानन्द-

दायक । दिगम्बर मुने बाल

पिशाच ज्ञानसागर

दत्तात्रे. १।४५

दत्तात्रेयं शिवं शान्तं.. आत्मसाया-

रतं देवमवधूतं.. एवं यः सततं

ध्यायेत्...स मुक्तः सर्वपापेभ्यो

निःश्रेयसमवाप्नुयात्

शाण्डि. ३।२।२

दत्तो (वायुः) निद्रादिकर्मकृत

त्रि. ब्रा. २।८७

दत्त्वाऽन्येभ्यस्तमानन्दं नरो याति

परां गतिम्

गान्धर्वो. ६

ददामि बुद्धियोगं तं

भ.गी. १०।१०

ददश इव लोप परो रजा इति

बृह. ५।१४।३

दद्यान्नारायणस्येवप्रतिवाक्यंसदायतिः

ना. प. ३।५९

अथ) दधि मधु घृतं सन्नीयान्त-	दम्भो दर्पोऽति(भि)मानश्च	म. गी. १६।४
हिंतेन जातरूपेण प्राशयति भूस्ते	दम्भोलिस्तम्भसारप्रहरणविवशी-	
दधामि...सर्वं त्वयि दधामीति	भूतरक्षाधिनाथम्.. कपीन्द्र..	लांगूलो. २
दध्नः सोम्य मध्यमानस्य योऽणिमा	दयध्वमिति न आत्थ	बृह. ५।२।३
स ऊर्ध्वः समुदीषति तत्सर्पिर्भवति	दयादमस्तपः शौचमार्जवं क्षान्तिरेव च	भवसं. ५।२१
दध्यङ् ह यन्मध्वाथर्वणो वामश्वस्य	दया नाम सर्वभूतेषु सर्वत्रानुग्रहः	शाण्डि. १।१।३
शीर्ष्णां प्रयदीमुवाच	दया भूतेष्वलोलुप्त्वं	म. गी. १६।२
दध्योदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्तः	दया सा रोहिणी माता सत्यभामा	
मन्नीयातामीश्वरौ जनयितवै	धरेति वै	कृष्णो. १।५
दन्तधावनतांबूलं क्षौराभ्यङ्गन-	दरिद्रो धनिकानां च सुखं मुक्ते	
भोजनम् । रत्यौषधं पराश्रं	तदा जगत् (सत्यं)	ते. वि. ६।९५
च आद्धकर्ता विवर्जयेत्	दर्भः कोशा ओषधिवनस्पतयो	
दन्तधावनताम्बूलंनखकेशनिकृन्तनम् ।	लोमानि (गायत्र्याः)	सन्ध्यो. २३
कर्ता चैव तु पूर्वेषुः..	दर्पः कुवलयपीडो गर्वो रक्षः..	कृष्णो. १४
दन्तैर्दन्तान्न संस्पृशेत्	दर्श उदीच्यां प्रागुदीच्यां बोदित	
दन्तोष्ठौ सूक्तवाक् (शारीर्यज्ञस्य)	आदित्ये..उपवीय..यत्रिराचामति	
दन्द्रम्यमाणा परियन्ति मूढाः	तेन ऋचः प्रीणाति	सहवै. १५
दध्रेमेवापिनूतं वेत्थ ब्रह्मणो रूपम्	दर्शनप्रथमास्मसमात्मानं केवलं	
दम इति नियतं ब्रह्मचारिणस्तस्मा-	अज [वराहो. ४।२०+	मैत्रे. २।२९
दमे रमन्ते	दर्शनस्पर्शज्ञाभ्यां (रुद्राक्षाणां)	
दमिति हंसः, दामिति दीर्घं तद्वीजं	द्विगुणं फलम्	रु. जा. १
दमश्च स्वाध्यायप्रवक्ष्णे च	दर्शने स्पर्शनं केलिः कीर्तनं गुह्य-	
दमः प्रकृतिदानत्वादेवं विद्वान्छमं	भाषणम् । सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च	
ब्रजेत्	क्रियानिर्वृतिरेव च । एतन्मैथुन-	
दमः शमयिता (यज्ञस्य)	मष्टाङ्गं प्रवदन्ति मनीषिणः	कठरु. ८९
दमा यान्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा	दर्शनाख्यंस्वमात्मानं सर्वदा भावयन्भव	महो. ६।३७
दमेन दान्ताः क्लिबपमवधुन्वन्ति	दर्शमाग्नी रूपाणां दर्शनं करोति	गमो. ११
दमेन ब्रह्मचारिणः सुवरगच्छन्	दर्शनात्पापनाशिनी स्पर्शनात्पावनी	
दमेनापिहिता गुहा	(तुलसी)...य एवं वेद स	
दमेसर्वप्रतिष्ठितं तस्याहमः परमं वदन्ति	वैष्णवो भवति	तुलस्यु. २
दमो भूतानां दुराधर्ष, दमे सर्वं	दर्शनादर्शने हित्वा स्वयं केवल-	
प्रतिष्ठितम्	रूपतः । य आस्ते कपिशार्दूल	
दम्भमानमदान्वितः	ब्रह्म स ब्रह्मवित् स्वयम्	मुक्तिको. २।६४
दम्भार्थमपि चैव गत्	दर्शयात्मानमव्ययम्	म. गी. ११।४
दम्भाहङ्कारनिर्मुक्तः	दर्शयामास पार्थाय	म. गी. ११।९
दम्भाहङ्कारसंयुक्ताः	दलानि भक्त्या चिनुयादशक्तो	
दम्भाहङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता	यद्यर्चकोऽन्यद्विजतो यतेत	१ बिल्बो. १३
वर्तते... (स ब्राह्मणः)	दधीयसितमा इव नेदीयसितमा एव	आर्वे. ७।१
दम्भेनाविधिपूर्वकम्		

दश कृतः सैषा विराड्भादी
 तयेदं सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छान्दो. ४।३।८
 दशकोटियोजनविस्तीर्णो रुद्रलोकः;
 तदुपरि विष्णुलोकः राधोप. १।३
 दश प्राभ्याणि धान्यानि भवन्ति-
 ग्रीहियवास्तिलमाषा अणुप्रियङ्गवो
 गोधूमाश्च मसूराश्च खलकुलाश्च बृ.उ.६।३।१३
 दशतुल्यं व्यतीपाते पक्षमध्ये तु
 विशतिः ।..अन्नेन वाऽथवा येन
 ..आद्यं कुर्यान्महालयम् शक्तिदा. ८९
 दश दश पादा एकैकस्याः
 शृङ्गयोरावद्धा बभूवुः बृह. ३।१।१
 दशदिशः कुक्षी (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
 दशद्वारपुरं देहं.. विष्णुबालयं
 प्रोक्तं सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो.शि. ५।२
 दशद्वारपुरं ...देहं शिवाल्यं
 प्रोक्तं सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो.शि. १।१६६+५।२
 दशपञ्च त्रिशतं यत्परं च तन्मेमनः.. २. शिवसं. ७
 दशभिः प्रणवैः सप्तन्याहृतिभि-
 श्चतुष्पदा । गायत्रीजपयज्ञश्च
 त्रिसन्ध्यं शिरसा सह शाटयाय. १३
 दशमेन तु पिण्डेन पिण्डो. ८
 दशमे परमं ब्रह्म भवेद्ब्रह्मात्मसन्निधौ
 दशमो मेघनादः । नवमं परित्यज्य
 दशममेवाभ्यसेत् हंसो. ७
 दशरात्रलयेनापि योगीन्द्रः स्वात्म-
 धिष्ठितः...स्थानकानि पश्यति अमन. १।६०
 दशलक्षणकं धर्ममनुतिष्ठन्...
 सन्नयसेदृणो यतिः ना. प.३।२३
 दशलक्षणको धर्मः सेवितव्यः प्रयत्नतः भवसं. ५।११
 दशलाक्षणिको धर्मः शिवाचारः
 प्रकीर्तितः शिवो. ७।१०२
 दशवक्त्रं तु रुद्राक्षं यमदैवत्यमीरितम् रु. जा. ३५
 दशवर्षा भवेद्गौरी ह्यत ऊर्ध्वं रजस्वला इतिहा. ६६
 दशाचतुष्टयाभ्यासाद्योक्ता संसक्ति-
 नामिका [वराहो. ४।७+ महो. ५।३१
 दशेन्द्रियाणि मन एकादशं
 तेजः द्वादशोऽहङ्कारः महो. १।२
 दशमे पुरुषे प्राणा आत्मैकादशः बृह. ३।९।४

दहरमेवापि नूनं त्वं वेत्थ... (मा.पा.) केनो. २।१
 दहरस्थः प्रत्यगात्मा नष्टे ज्ञाने ततः
 परम । विततो व्याप्य विज्ञानं
 दहत्येव क्षणेन तु योगकुं. ३।३१
 दहरं पुण्डरीकं तद्वदान्तेषु निगद्यते क्षुरिको. १०
 दहरोऽस्मिन्नन्तराकाशः छांदो. ८।१।१,२
 दहेत्पापान्याशु विज्ञानदात्री न संसारे
 मज्जते कदाचित् सि. शि. ४
 दहं विपापं परवेशमभूतं यत्पुण्डरीकं...
 तदुपासितव्यम् महाना. ८।१६
 दंष्ट्राकरालवदनं.. रुद्रं मन्युं नमाम्यहम् वनदु. ९९
 दंष्ट्राकरालानि च ते मुखानि भ.गी. १।१२५
 दंष्ट्राकरालानि भयानकानि भ. गी. १।१२७
 दाक्षायण्यां प्रसूतं समस्तं.. तस्मै
 प्रजेशाय धुरन्धराय स्वाहा पारमा. ८।७
 दातव्यमिति यद्दानं भ.गी. १।७।२०
 दानक्रियाश्च विविधाः भ.गी. १।७।२५
 दानमिति सर्वाणि भूतानि प्रशंसन्ति..
 दानान्नातिदुश्चरम् महाना. १६।१२
 दानमीश्वरभावश्च भ. गी. १।८।४३
 दानं दमश्च यज्ञश्च भ. गी. १६।१
 दानं नामन्यायार्जितस्य धनधान्यादेः
 अद्वयाऽर्थिभ्यः प्रदानम् शाण्डि. १।२।१
 दानं यज्ञानां वरुणं दक्षिणा, लोक-
 दातारं सर्वभूतान्युपजीवन्ति महाना. १।७।५
 दानान्नास्ति दुश्चरम्, तस्माद्दाने रमन्ते महाना. १६।१२
 दानेन द्विपन्तो मित्रा भवन्ति महाना. १।७।५
 दानेन सर्वान् कामानवाप्नोति संहितो. ४।१
 दानेनारातिरपानुदन्त महाना. १।७।५
 दानेषु यत्पुण्यफलं प्रदिष्टं भ. गी. ८।२८
 दाने सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्माद्दानं
 परमं वदन्ति महाना. १।७।५
 दान्तानां कुशलानां च... शास्त्र-
 मेतत्प्रकाशते अमन. २।१०
 दामोदराय विद्महे कमुदेवाय धीमहि ।
 तन्नः कृष्णः प्रचोदयात् त्रि.म.ना. ७।११
 दाम्यत दत्तं दयध्वमिति तदेतत्प्रचं
 शिक्षेहमं दानं दयामिति बृह. ५।२।३
 दाम्यते न न आशेत्योमिनि बृह. ५।२।१

दारानाहृत्य पुत्रानुत्पाद्य ताननु- रूपाभिर्वृत्तिभिर्वितत्येष्टा च शक्तितो यज्ञैः	कठश्रु. १७
दारमाहृत्य सद्गुणमग्निमाधाय शक्तितः । ब्राह्मीभिर्द्वि यजेत् [२सङ्ख्यासो३.+	कुण्डिको. २
दारिद्र्याशा यथा नास्ति सम्पन्नस्य तथा मम । ब्रह्मानन्दे निमग्नस्य विषयाशा न तद्भवेत्	आ. प्र. १७
दारुद्रवं निष्कृतिनायमेन(लिङ्गप्रजितं) दारेषणायाश्च वित्तेषणायाश्च लोके-	सि.शि. २४
षणायाश्च व्युत्थितोऽहम्	ना.प. ४१४५
दाशरथाय विश्वहे सीतावल्लभाय धीमहि । तन्नो रामः प्रचोदयात्	त्रि.भ.ना. ७११
दासाः पुत्राः स्त्रियश्चैव बान्धवाः सद्गदस्तथा । हसन्त्युन्मत्तक-	
मिव नरं वार्धककम्पितम्	महो. ३१३५
दास्यन्ते यज्ञभाविताः	भ.गी. ३११२
दिक्कालाद्यनवच्छिन्नमात्मतत्त्वम्	महो. ५११४४
दिक्कालाद्यनवच्छिन्नमद्रष्टोभयकोटि- कम् । चिन्मात्रमक्षयं शांतमेकं ब्रह्मास्मि शाश्वतम्	अ.पू. ५१८
दिक्कालाद्यनवच्छिन्नं स्वच्छं नित्यो- दितं ततम् । सर्वार्थमयमेकार्थं चिन्मात्रममलं भव	अ.पू. ५१६६
दिक्पतीनां ग्रहाणां च लोकाश्चाथ रदावली	गुह्यका. १४
दिक्पालानां राज्ञां नागानां किन्न- राणामधिपतिर्भवति	हयग्री. ६
दिगम्बरमुखोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३११९
(अथ) दिगम्बरः सकलसञ्चारकः सर्वदानन्दत्वानुभवेकपूर्णहृदयः... गिरिकन्दरेषु विसृजेद्देहम्	ना.प. ४१४९
दिगम्बरो भूत्वा विवर्णवल्कलाजिन- परिग्रहमपि संत्यज्य... प्रणवात्म- कत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३
दिक्षु तृप्यन्तीषु यत्किञ्च दिशश्चन्द्र- माश्च... (मा. पा.)	आं.त्र. ५१२०१२
दिक्षु तृप्यन्तीषु यत्किञ्च दिशश्च चन्द्रमाश्चाधितिष्ठन्ति, तत्तृप्यति	छांदो. ५१२०१२
दिग्दोषो यस्य विदिशश्च कर्णो...	पारमा. ७१६
तस्मै वरत्रे.. कस्मै स्वाहा	दिग्दोहैनमायन्ती ११५५
दिग्दोहैनमायन्ती ११५५	दिग्दोहैनमायन्ती ११५५
दिग्वातार्क-प्रचेतोऽग्नि-बह्वीन्द्रोपेन्द्र- मृत्युकाः (तथाचन्द्रश्चतुर्वक्त्रोरुद्रः क्षेत्रज्ञ ईश्वरः) चन्द्रो विष्णुश्चतु- र्वक्त्रः शम्भुश्च करणाधिपाः [वराहो. १११४+	पैङ्गलो. २१४
दिनकरकिरणैर्हि शार्वरं तमो निषिद्धतरं इदिति प्रणाशमेति	वराहो. ३१२०
दिनत्रयेऽथ यदि वा एकस्मिन्दिवसे- ऽथवा । तृतीये वा चतुर्थे वा प्रातः स्नात्वा सिताम्बरः ।...ॐ तद्वेति चोच्चार्य पौलकं भस्म सन्त्यजेत्	बृ.जा. ३१२२
दिनद्वादशकेनैव समाधिसमवाप्नुयात् वायुं निरुध्य मेधावी जीवन्मुक्तो भवत्ययम्	१ यो. व. १०६
दिनपादलयेनापि स्वल्पाहारो भवेन्नरः...	अमन. ११४७
दिनमात्रलयेनापि स्वात्मतन्त्रं प्रकाशते	अमन. ११४९
दिनेदिने गयातुल्यं श्रण्यां गयपञ्चके दिव आत्मानं सवितारं बृहस्पतिं	इतिहा. ८९
दिव उग्रोऽवारुक्षत्	चिन्त्यु. १११२
दिवमनन्तशीर्षेर्दिशमनन्तकरैः...	नीलरु. ११२
व्याप्य तिष्ठति	गणेशो. ३१३
दिवमेव भगवो राजन्निति होवाचैष वै...यं त्वमात्मानमुपास्ते तस्मा- त्तव सुतं प्रसुतमासुतं कुले दृश्यते	छांदो. ५१२११
दिवसस्याष्टमेभागे...स कालः कुतपो नाम	इतिहा. ५८
दिवश्चैनमादित्याच्च दैवं मन आवि- शति तद्वै दैवं मनो येनानन्देव भवत्यथो न शोचति	बृह. ११५११९
दिवसाश्चार्धदिवसाश्च कलाः कल्पा- श्चोर्ध्वं च दिशश्च सर्वं नारायणः	सुबालो. ६११
दिवं च पृथिवीं च वायुं चाकाशं चापश्च.. वागेवैतत्सर्वं विज्ञापयति वाचमुपास्तेति	छांदो. ७१२११

दिवं च पृथिवीं चान्तरिक्षमथो सुवः महाना. ६।३
 दिवं देवतामारोहोस्त्वा देवता
 रिष्यतीत्येनं ब्रूयात् ३ ऐत. १।३।३
 दिवं पृष्ठं भन्दमानः सुमन्मभिः चित्त्यु. १०।४
 दिवा जाग्रन्नक्तं स्वप्नं सुषुप्तमर्धरात्रंगतं ना. प. ६।२
 दिवानक्तसमत्वेनास्वप्नः... सन्न्यासेन
 देहत्यागं करोति प. हं. प. ८
 दिवा न पूजयेद्विष्णुं रात्रौ नैव
 प्रपूजयेत् । सततं पूजयेद्विष्णुं
 दिवारात्रं न पूजयेत् शांडि. १।७।३८
 दिवारान्नमविच्छिन्नं यामे यामे
 यदा यदा । अनेनाभ्यासयोगेन
 वायुरभ्यसितो भवेत् वराहो. ५।४६
 दिवा वा यदि वा सायं याममात्रं
 समभ्यसेत् १ यो. त. ६७
 दिवा सुप्तिर्निशायां तु जागरात्...
 शीघ्रमुत्पद्यते रोगः योगकुं. १।५७
 दिवास्वापो वृथालापो यतेर्वन्ध-
 कराणि पट् १ सं. सो. २।७९
 दिवि क्षयो नभसा य एति चित्त्यु. ११।८
 दिवि तृप्यन्त्यां यत्किञ्च द्यौश्चादित्य-
 आधितिष्ठतस्तृप्यति छान्दो. ५।१९।२
 दिवि देवावृषः होत्रा मे रयस्व स्वाहा चित्त्यु. ४।१
 दिवि देवेषु वा पुनः भ. गी. १८।४
 दिवि सूर्यसहस्रस्य भ. गी. ११।१२
 दिवीव चक्षुराततम् [सुवा. ६।१+
 [त्रि. ता. ४।४+वरा. ५।७७+पैङ्ग. ४।२४+आरु. ५
 दिवेदिव ईड्यो जागृवद्भिर्हविष्मद्भि-
 र्मनुष्येभिरग्निरेतद्वै तत् कठो. ४।८
 दिवैनान्विद्युता जाहि सूर्यता. ३।१
 दिव्यगन्धानुलेपनम् भ. गी. ११।११
 दिव्यज्ञानोपदेष्टारं देशिकं परमे-
 श्वरम् । पूजयेत्परया भक्त्या
 तस्य ज्ञानफलं भवेत् यो. शि. ५।५७
 दिव्यदेहश्च तेजस्वी दिव्यगन्धो-
 ऽप्यरोगवान् सौभाग्य. ९
 दिव्यध्वजातपत्रैस्तु चिह्नितं चरण-
 द्वयम्...भ्यायेन्नित्यम् गोपालो. २।२१
 दिव्यमालयाश्चरधरं भ. गी. ११।११

दिव्यवर्षसहस्राणि चक्षुरुन्मीलितं
 मया । भूमावक्षिपुटाभ्यां तु
 पतितता जलविन्दवः रु. जा. २
 दिव्यश्राद्धे वसु-रुद्रादित्यरूपान् ।...
 ब्राह्मणानचयेत् ना. प. ४।३९
 दिव्यं दहामि ते चक्षुः भ. गी. ११।८
 दिव्यानेकौघतायुधम् भ. गी. ११।१०
 दिव्याम्बरधरं दिव्यगन्धानुलेपनं,
 सर्वाभरणभूषितं सूर्यता. १।८
 दिव्यालङ्कारणोपेतं रत्नपङ्कजमध्यगम् ।...
 चिन्तयंश्चेतसा कृष्णं मुक्तो
 भवति संसृतेः गो. पू. १।६।५७
 दिव्याह्वात्मविभूतयः [भ. गी. १०।१६ + १०।१९
 दिव्येब्रह्मपुरे सम्प्रतिष्ठिता भवन्ति
 कथं सृजन्ति ब्रह्मो. १
 दिव्ये ब्रह्मपुरे ह्येष व्योमन्यासमा
 प्रतिष्ठितः मुण्ड. २।२।७
 दिव्यो देव एको नारायणः सुबालो. ६।१
 दिव्यो ह्यमृतः पुरुषः सबाह्याभ्यन्तरो
 ह्यजः । अप्राणा ह्यमनाः शुभ्रो
 ह्यश्रगात्परतः परः मुण्ड. २।१।२
 दिव्यौ शङ्खौ प्रवध्मतुः भ. गी. १।१४
 दिश एव सम्राडिति होवान्, तस्माद्वै
 सम्राडपि यां कां च दिशं गच्छति
 नैवास्या अन्तं गच्छति बृह. ४।१।५
 दिशमेवाप्येति यो दिशमेवास्तमेति
 दिशश्च नारायणः । विदिशश्च सुबालो. ९।२
 नारायणः [नारा. २+ त्रि. म. ना. २।८
 दिशश्च प्रतिदिशश्चाहं पुमानपुमान्
 स्त्रियश्चाहम् अ. शिरः. १।१
 दिशश्चानवलोकयन् भ. गी. ६।१३
 दिशस्तत्राधिदैवतं, नाडो तेषां
 निबन्धनं, यः श्रोत्रे यः श्रोतव्ये
 यो दिक्षु...सञ्चरति सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१
 दिशं दिशं भित्वा सर्वोलोकान्
 व्याप्नोति, व्यापयतीति व्याप-
 नात्रापि महादेवः अ. शिखो. २
 दिशः पार्श्वे अवान्तरदिशः पर्शवः बृह. १।१।१

दिशः पार्श्वे..परिशवः कृतवो..(मा.पा.) बृ. उ. १।१।१
 दिशः ओत्रं भूत्वा कर्णौ प्राविशन् २ ऐत. २।४
 दिशः ओत्रं (अग्नयेति) बृह. ३।२।१३
 दिशः ओत्रात् (जज्ञिरे) ग.शो. ३।११
 दिशः ओत्रे... वायुः प्राणो हृदयं
 विश्वमस्य..ह्येष सर्वभूतान्तरात्मा मुंड. २।१।४
 दिशामेकपुण्डरीकमस्यहं मनुष्याणा-
 मेकपुण्डरीकं भूयासम् बृह. ६।३।६
 दिशि पद्मान्तकयमान्तकविष्णा-
 न्तकनरकान्तकान्.. तारोप. ११
 (तस्य) दिशोऽङ्गारा अवान्तर-
 दिशो विस्फुलिङ्गास्तस्मिन्नेत-
 स्मिन्नप्रौ देवाः अद्वां जुहति बृह. ६।२।९
 दिशोऽङ्गाराः...तस्मिन्नेतस्मिन्नप्रौ
 देवा वर्षं जुहति छान्दो. ५।६।१
 दिशो न जाने न लभे च शर्म म. गी. १।१।२५
 दिशोऽपि न हि दृश्यन्ते देशोऽप्य-
 न्योपदेशकृत् । ...अतो मां
 बोधयाशु त्वं तत्त्वज्ञानेन वै गुरो महो. ३।४९
 दिशो वेद सदेवाः सप्रतिष्ठाः बृह. ३।९।१९
 दिशो वै सम्राट् ओत्रं ५ ओत्रं
 वै सम्राट् परमं ब्रह्म बृह. ४।१।५
 दिशो ह्यस्य सक्तयो द्यौरस्योत्तरं
 बिल ५ स एष कोशो वसुधान-
 स्तस्मिन्विश्वमिदं ५ अतम् छान्दो. ३।१।५।१
 दीक्षा पत्नी, वातोऽध्वर्युः चित्त्यु. ६।१
 दीक्षामुपेयात्कापायवासाः कुंडिको. ९
 दीक्षा सन्तोषपानं च निर्वाणो. १
 दीपज्वालेन्दु-खद्योत-विद्युन्नक्षत्र-
 भास्वराः । दृश्यन्ते सूक्ष्मरूपेण
 सदायुक्तस्य योगिनः यो. शि. २।१९
 दीपनं च भवेत्तेजः प्रचारो वायु-
 लक्षणम् । आकाशतत्त्वतः
 सर्वं ज्ञातव्यं योगमिच्छता वराहो. ५।२
 दीपमुत्सृज्य विचिन्वन्ति तमोऽञ्जनैः मुक्तिको. २।४६
 दीपशिखा तु या मात्रा सा मात्रा
 परमेश्वरे यो.शि. १।७४

दीपशिखायां या मात्रा सा मात्रा
 परमेष्ठिनः । भिदन्ति योगिनः
 सूर्य योगाभ्यासेन... २ यो. शि. ६
 दीपाकारं महादेवं ज्वलन्तं नाभि-
 मध्यमे । ...हंस हंसेति यो जपेत् ।
 जरामरणरोगादि न तस्य.. ध्र. वि. २३
 दीप्तानलार्कश्रुतिमप्रमेयम् म.गी. १।१।१७
 दीप्यत इष देवलोकः बृह. ३।१।८
 दीप्यमानां त्वासादयामि चित्त्यु. १०।१
 दीयते च परिक्लिष्टं म.गी. १।७।२१
 दीयतेऽनुपकारिणे म.गी. १।७।२०
 दीर्घप्रणवसन्धानं सिद्धांतश्रवणं परम् १ यो. त. २७
 दीर्घस्वप्नमिदं यत्तदीर्घवाचित्तविभ्रमम् वराहो. २।६४
 दीर्घवापिमनोराज्यंसंसारंदुःखसागरम् वराहो. २।६४
 दीर्घायुत्वस्य हेशिषे सूर्यता. २।१
 दुःखं विप्रियते सदा अ. शां. ८२
 दुग्धदोहा अस्य वेदा भवन्ति ३ ऐत. २।४।१
 दुग्धाब्धिधत्सम्मिलितौ सदैव तुल्य-
 क्रियौमानसमारुतौ च । यावन्मन-
 स्तत्र मरुत्प्रवृत्तिः.. अमन. २।२७
 दुग्धेऽस्मै वाग्दोहं यो वाचो दोहोऽज-
 वानन्नादो भवति..[छान्दो. १।१३।४ + २।८।२
 दुग्धोदधिमध्यस्थितामृतामृत-
 कलशवद्वैष्णवं धाम त्रि.म.ना. १।४
 दुन्दुमेस्तु ग्रहणेन दुन्दुभ्याघातस्य..
 शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।७+ ४।५।८०
 दुन्दुमेर्हन्यमानस्य न बाह्याच्छब्दा-
 ष्छक्त्याद्ब्रह्मणाय [बृ.उ. २।४।७ + ४।५।८
 दुराचारो हि पुरुषो लोके भवति
 निन्दितः भवसं. ४।३
 दुर्गतिं तात गच्छति म. गी. ६।४०
 दुर्गन्धं दुर्मलोपेतं स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते मैत्रे. २।६
 दुर्गात्संजायते यस्माद्देवी दुर्गेति
 कथ्यते देव्यु. २२
 दुर्जया हीन्द्रियारयः । प्रक्षीण-
 चित्तदपस्य निगृहीतेन्द्रियद्विषः महो. ५।७७

दुर्दर्शमतिगम्भीरमजं साम्यं
विशारदम् । बुद्ध्या पदमनानात्वं
नमस्कृत्यो यथावलम्
दुर्निवार्यं मनस्तावद्यावत्तत्त्वं
न विन्दति
दुर्निष्प्रपतरं यो यो ह्यन्नमत्ति यो
रेतः सिञ्चति तद्रूप एव भवति
दुर्बोधं कुर्वन् तस्य मायया मोहितं
जगत् । दुर्जया या सुरैः सर्वैः...
दुर्मिष्यः हास्यै भवति यमेष
न प्रतिपद्यते
दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान्नेष्टि
दुर्लभं तत्त्वदर्शनम्
दुर्लभं तत्त्वयं ध्यानं मुनीनां च
मनीषिणाम्
दुर्लभा खेचरी विद्या तदभ्यासो-
ऽपि दुर्लभः
दुर्लभा सहजावस्था सहुरोः करुणां
विना [महो. ४।७७+
दुर्लभो विषयस्यागो दुर्लभं तत्त्व-
दर्शनम् [महो. ४।७७+
दुष्पूरेणानिलेन च
दुष्प्राप इति मे मतिः
दुष्पव्रह्मं दुरुष्पह [त्रिसुप. १+
दुष्कृतान्निशिखा नायौ दहन्ति
तृणवन्नरम्
दुष्टमदनाभावाच्चेति विषयवैतृष्य-
मेत्य प्राक्पुण्यकर्मवशात्सञ्जयस्तः
स वैराग्यसञ्जयासी
दुष्टस्य दण्डः सुजनस्य पूजा..
अपक्षपातोऽर्थिषु..पञ्चैव
यज्ञाः कथिता नृपाणाम्
दुष्टाश्वयुक्तमिव वाहमेनं विद्वान्मनो
धारयेताप्रमत्तः [श्वेता. २।९+
दुष्टाश्वा इव सारयेः
दुहेह वा एष छंदांसि यो याजयति
दुःखक्षयः प्रबोधश्चाप्यक्षमाशान्तिरेव च
दुःखमामुमयोगतः
दुःखमास्थापरिग्रहः

अ. शां. १००

अमन. २।७३

छांदो. ५।१०।६

कृष्णो. १०

बृह. ४।३।१४

महान्त. ५।११

महो. ४।७७

ते. वि. १।२

योगकुं. २।४

वराहो. २।७६

वराहो. २।७६

म. गी. ३।३९

म. गी. ६।३६

महाना. १२।१

याज्ञव. १२

ना. प. ५।३

भवसं. ५।१३

भवसं. ३।२६

कठो. ३।५

सहवै. २१

अद्वैत. ४०

म. गी. ५।६

महो. ४।१११

दुःखमित्येव यत्कर्म
दुःखयोनय एव ते
दुःखशोकामयप्रदाः
दुःखशृङ्खला नित्यमलमस्तु
मम स्त्रिया
दुःखं जन्मजरादुःखं दुःखं मृत्युः पुनः पुनः
दुःखं विव्रियते सदा
दुःखं सर्वमनुस्मृत्य कामभोगान्नि-
वर्तयेत्
दुःखादयं च दुराराध्यं दुष्प्रेक्ष्यं
मुक्तमव्ययम् । दुर्लभं तत्..
दुःखादुःखमसद्विद्विषां सर्वमसन्मयम्
दुःखान्तं च निगच्छति
दुःखालयमशाश्वतम्
दुःखितेषु सुखदुःखधीः
दुःखिनोऽज्ञाः संसरन्तु कामं पुत्रा-
द्यपेक्षया । परमानन्दपूर्णोऽहं
संसारमि किमिच्छया
दुःखेन नोद्विग्नः सुखेन नानुमोदको
रागे निःस्पृहः निरालम्बमवलम्ब्य..
प्रणवात्मकेन देहत्यागं करोति
यः सोऽवधूतः...
दुःखे च नोद्विग्नः सुखे निःस्पृह-
स्त्यागो रागे..
दुःशंसाशंसाभ्यां घणेनानुघणेन च
दुःखेष्वनुद्विग्नमनाः
दूरङ्गम्योतिषां ज्योतिरेकं [२ शिवसं. ८ वा.सं. ३४।१
दूरतो न वा अस्य महिमानं
कश्चिदेति
दूरमेते विपरीते विपूची अविद्या
या च विद्येति ज्ञाता [कठो. २।४+ मैत्रा. ७।९
दूरयात्रां प्रयत्नेन वर्जयेदात्मचि-
न्तकः । सदोपनिषदं विद्यामभ्य-
सेन्मुक्तिर्हैतुकीम्
दूरस्थं चान्तिके च तत्
दूरस्थोऽपि न दूरस्थः, पिण्डवर्जितः
पिण्डस्थोऽपि प्रत्यगात्मा
सर्वज्यापी भवति

म. गी. १।८।८

म. गी. ५।२२

म. गी. १।७।९

महो. ३।४७

इतिहा. १२

अ. शां. ८२

अद्वैत. ४३

ते. वि. १।२

ते. वि. ३।५५

म. गी. १।८।३६

म. गी. ८।१९

अ. पू. २।३

१ अवधू. ११

तुरीया. ३

प. हं. ९

सहवै. ५

म. गी. २।५६

आपे. ५।४

मैत्रा. ७।९

ना. प. ३।७२

म. गी. १।३।१६

पैङ्गलो. ४।९

दूर५ ह वा अस्मान्मृत्युर्भवति दूरात्सुदूरे तदिहन्तिके च पश्य- स्त्विहैव निहितं गुहायाम् दूरात्सुदूरे तदिहास्ति किञ्चित् दूरादस्तमितद्वित्वं भवात्सैव त्वमात्मना दूरेण ह्यवरं कर्म हृत्स्वरूपावस्थानमक्षताः (आत्मारचने) हृगविशिष्टात्मानमक्षताः हृगृश्यं यदि चिन्मात्रमस्ति चेच्चिन्मयं जगत् (सदा) हृदभावनया त्यक्तपूर्वापरविचारणम् । यदादानं पदार्थस्य वासना सा प्रकीर्तिता हृदस्य धनुष आयमनं हृदाभ्यस्तपदार्थैकभावनाइति- चञ्चलम् । चित्तं सञ्जायते जन्मजरामरणकारणम् हृदाङ्गो भूत्वा सर्वं कृतकं नश्वर- मिति देहादिकं सर्वं हेयं.. हृदासनो भवेद्योगी पद्माद्यासन- संस्थितः हृत्प्रवालाकिर्हानूचानो गार्ग्यः, आस हृशिस्तुशुद्धोऽहमविक्रियात्मकः हृशिस्वरूपं गगनोपमं परं, अलेपकं सर्वगतं.. तदेव चाहं.. हृदयते जगति यद्यद्यज्जगति वीक्ष्यते । वर्तते जगति यद्यत्सर्वं मिथ्येति निश्चिनु हृदयते त्वग्रया बुद्ध्या सूक्ष्मया सूक्ष्मदर्शिभिः हृदयते न हि निर्विकारसहजानन्दैक- भाजो भुवि हृदयते श्रूयते यच्च पञ्चब्रह्मात्मकं स्वयम् । पञ्चधावर्तमानं तं ब्रह्म- कार्यमिति स्मृतम् हृदयते श्रूयते यद्यद्ब्रह्मणोऽन्यन्नतद्भवेत् वराहो. ३।२ हृदयदर्शननिर्मुक्तः केवलात्मस्वरूप- वान् । स एव विदितादन्यः..	बृह. १।३।९ मुण्ड. ३।१।७ गुह्यका. ३६ अ. पू. २।३८ भ. गी. २।४९ मं. ब्रा. २।५ आत्मपू. १ ते. विं. २।३१ मुक्तिको. २।५७ छां. उ. १।३।५ मुक्तिको. २।२५ ना. प. ५।३ सौभाग्य. ११ बृह. २।१।१ मुक्तिको. २।७४ मुक्तिको. २।७३ ते. विं. ५।५९ कठो. ३।१२ अमन. २।३२ पञ्चब्र. २१ वराहो. ३।२ म. वा. र. १२	हृदयदर्शनसम्बन्धे यत्सुखं पारमा- र्थिकम् । तदतीतं पदं यस्मात्तन्न किञ्चिदिवेव तत् (तदन्तैकान्त- संवित्त्या ब्रह्मदृष्ट्याऽवलोक्य) [अ. पू. २।२२+ अ. पू. ५।४४ हृदयन्तं दिव्यरूपेण... हंसहंसं वदेद्वाक्यं प्राणिनां देहमाश्रितः हृदयमानस्यसर्वस्यजगतस्तत्त्वमीर्यते । ब्रह्मशब्देन तद्ब्रह्म स्वप्रकाशात्म- रूपकम् हृदयमाश्रयसीदं चेत्तत्सचित्तोऽसि बन्धवान् हृदयरूपं च हृत्पुं सर्वं शशविषाणवत् हृदयशब्दानुमेदेन सविकल्पः पुनर्द्विधा (समाधिः) हृदयसंबलितो बन्धस्तन्मुक्तौ मुक्तिरुच्यते हृदयं जडं द्वन्द्वजातमज्ञानं मानसं स्मृतम् ... सङ्कल्पं.. नास्तीति.. हृदयं नास्तीति बोधेन मनसो दृश्य- मार्जनम् । सम्पन्नं चेत्तदुत्पन्ना परा निर्वाणनिर्धृतिः हृदयं पश्यति यन्न पश्यति शनैरा- ग्रेयमाजिघ्रति.. मनस्तत्क्रमा- ह्रैताख्यस्य पदस्य तत्त्वपदवीं प्राप्तस्य सद्योगिनः हृदयं यदि हृगप्यस्ति हृदयाभावे हृगेव न हृदयं सन्त्यजसीदं चेत्तदाऽचित्तो- ऽसि मोक्षवान् हृदयं हृदयतां नीत्वा ब्रह्माकारेण चिन्तयेत् हृदयाभावे हृगेव न हृदयासम्भवबोधेन रागद्वेषादि- तानवे । रतिर्वैलोदिता यासी समाधिरभिधीयते हृदयासम्भवबोधो हि ज्ञानं ज्ञेयं चिदात्मकम् । तदेव केवलीभावं ततोऽन्यत्सकलं मृषा	अ. पू. ५।४४ ब्र. वि. ७८ शु. र. ३।८ महो. ६।३५ म. वा. र. ४ सरस्व. ५० अ. पू. २।१८ ते. विं. ५।१०४ महो. २।३८ अमन. २।६८ ते. विं. ५।२७ महो. ६।३५ ते. विं. १।५० ते. विं. ५।२७ महो. ४।६२ महो. ४।६३
--	--	---	--

दृष्टवानसि मां यथा	भ.गी. ११।५३	दृष्ट्वा रस्यमरम्यं वा स्थेयं पाषाण-	
दृष्टवानसि यन्मम	भ.गी. ११।५२	वत्सदा । एतावताऽऽत्मयत्नेन	
दृष्टश्रवणविषयवैतृष्ण्यमेत्य...साधन-		जिता भवति संसृतिः	अ. पू. ५।११८
चतुष्टयसम्पन्नः सन्न्यस्तुमर्हति	ना. प. २।१	दृष्ट्वा रूपं घोरमीदृङ्गमेदं	भ.गी. ११।४९
दृष्टश्रुतानुभूतानां स्मरणात्		दृष्ट्वा लोकाः प्रव्यथितास्तथाऽहम्	भ.गी. ११।२३
सृष्टिरुच्यते	आर्वे. २१	दृष्ट्वा हि त्वां प्रव्यथितान्तरात्मा	भ.गी. ११।२४
दृष्टं चादृष्टं च श्रुतं चाश्रुतं च...		दृष्ट्वेदं मानुषं रूपं	भ.गी. ११।५१
सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति	प्रश्नो. ४।५	दृष्ट्वेमं स्वजनं कृष्ण	भ.गी. ११।२८
दृष्टं द्रष्टव्यमखिलं भ्रान्तं भ्रान्त्या		दृष्ट्वैव कालानलसन्निभानि	भ.गी. ११।२५
दिशो दश । युक्त्या वै चरतो		दृष्ट्वैव गुरुमायान्तमुत्तिष्ठेदूरत-	
ज्ञस्य संसारो गोष्पदाकृतिः	महो. ६।९	स्त्वरम् । अनुज्ञातश्च गुरुणा..	शिवो. १।७७
दृष्टं श्रुतमसद्विद्धि ओतं प्रोत-		देव एकः कः स जगार भुवनस्य	
मसन्मयम्	ते. बि. ३।५४	गोपास्तंकापेयनाभिपश्यन्तिमर्त्याः	छान्दो. ४।३।६
दृष्टानुश्रविकविषयवैतृष्ण्यं...स		देव एकः स्वमावृणोति स नो दधातु	
वैराग्यसङ्गयासी	१सं.सो. २।१३	ब्रह्माव्ययम्	श्वेता. ६।१०
दृष्टिपूतंन्यसेत्पादंवल्लपूतं		देवकी ब्रह्मपुत्रा सा या वेदैरुपगीयते	कृष्णोप. ६
पिबेज्जलम् । सत्यपूता वदे-		देवकीमुत गोविन्द वासुदेव जगत्पते ।	
द्वाचं मनःपूतं समाचरेत्	भवसं. ५।१०	...त्वामहं शरणं गतः	त्रि.म.ना.७।१०
दृष्टिरेषा हि परमा स देहादेहयोः		देवकृतस्यैनसोऽव्ययजनमसि स्वाहा	महाना. १४।१
समा । मुक्तयोः सम्भवत्येषा		देवजन इति देवजनविदः (उपासते)	मुद्रलो. ३।२
तुर्यातीतपदाभिधा	अ. पू. १।२५	देवता ऋषयः सर्वे ब्रह्माणमिदमब्रुवन् ।	
(तस्मात्) दृष्टिविषां नारीं दूरतः		मृतस्य दीयते पिण्डं कथं	
परिवर्जयेत्	ना. प. ६।३७	गृह्णन्त्यचेतसः	पिण्डो. १
दृष्टिस्तत्रैव कर्तव्या न नासाप्रवर्तिनी	म. वा. २. १	देवतासन्निधये वृत्तभानुमतीर्ज्य-	
दृष्टिं ज्ञानमयीं कृत्वा पश्येद्ब्रह्म-		मुद्धरेत्	सूर्यता. ६।१
मयं जगत्	ते. बि. १।२९	देवदत्तदिगम्बराष्टमहाशक्त्यष्टाङ्गधर	लांगूलो. ८
दृष्टिः स्थिरा यस्य विनासदृश्यं वायुः		देवदत्तस्य (वायोः) विप्रेन्द्र तन्द्रीकर्म	
स्थिरो यस्य विनाप्रयत्नम् । चित्तं		प्रकीर्तितम्	जा.द. ४।३४
स्थिरं यस्य विनावलम्बं स ब्रह्म-		देवदत्तं धनञ्जयः	भ.गी. १।१५
तारान्तरनादरूपः	ना. बि. ५६	देवदत्तोऽहमित्येतद्विज्ञानं निरपेक्षकम्	२ आत्मो. ७
दृष्टिः स्थिरा यस्य विनैव दृश्यात्	अमन. २।४३	देवदेव जगत्पते	भ.गी. १०।१५
दृष्टे सर्वगते बोधे स्वयं ह्येषा		देवद्विजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवम्	भ.गी. १७।१४
(अविद्या) विलीयते	महो. ४।११५	देवदेव महाप्राज्ञ...शुकस्य मम	
दृष्टो विदिताविदितात्परः	नृसिंहो. ९।१	पुत्रस्य.. ब्रह्मोपदेशकालोऽयं	शु. र. १।३,४
दृष्ट्वा तु पाण्डवानीकं	भ.गी. १।२	देवपितृकर्मण्यारभमाणस्त्रयीनित्य-	
दृष्ट्वाऽद्भुतं रूपमिदं तवोग्रं	भ.गी. ११।२०	मूर्ध्वपुण्ड्रं च कुर्यान्मन्त्रैः	नारदो. १
दृष्ट्वा प्रदक्षिणां कुर्यात् (तुरुग्रीम्)	तुलस्युः २	देवपितृकर्मण्यारभमाणस्तयानित्य-	
३८		मूर्ध्वपुण्ड्रं विभृयान्मन्त्रैः केशवादीनां	कात्याय. १
		देवपितृकार्याभ्यां न प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।११।२

देवमनुष्यानुपासनाकामसङ्कल्पो बन्धः निरालं. २१
 देवयज्ञः पितृयज्ञो भूतयज्ञो
 मनुष्ययज्ञ इति सहवै. १५
 (अथ) देवरथस्तस्य वागुद्धिः १ ऐत. ३।८।६
 देवर्षयो ब्रह्माणं सम्पूज्य प्रणिपत्य
 पप्रच्छुः भगवन्नस्माकं.. शुकर. १।१
 देवर्षि-दिव्य-मनुष्य- भूतपितृमात्रा-
 त्मेत्यष्टाद्भानि कुर्यात् ना. प. ४।३८
 देवर्षिनारदस्तथा भ.गी. १०।१३
 देवर्षीणां च नारदः भ.गी. १०।२६
 देवलोकमेव ताभिर्जयति, दीप्यत इव
 हि देवलोकः बृह. ३।१।८
 देवलोकादादित्यमादित्याद्वैद्युतं(पति) बृह. ६।२।१५
 देवलोकैषु (नक्षत्रलोका ओताश्च
 प्रोताश्च) गार्गीति बृह. ३।६।१
 देवलोको ललाटं च षट्त्रिंशलक्ष-
 योजनम् (विराट्स्वरूपस्य) गुह्यका. ९
 देवलोको वै लोकानां श्रेष्ठस्तस्मा-
 द्विद्यां प्रशंसन्ति बृह. १।५।१६
 देवविद्यां ब्रह्मविद्यां भूतविद्यां...
 एतद्भगवोऽध्येमि [छां. ७।१।२+ ७।७।१
 देवश्राद्धे ब्रह्मविष्णुमहेश्वरान्
 ब्राह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९
 देवस्य इतीन्द्रो देवो द्योतत इति गायत्रीर. २
 देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे चित्त्यु. १०।१
 [ऐ. ब्रा. ८।७।५ वा. सं. १।२४+१।२८
 [तै. सं. १।१।६।१+ अथर्व. + १।१।५।१२
 देवस्य यस्यैव बलेन भूयः स्वं स्वं
 हितं प्राप्य.. मोदन्ते स्वे स्वे पदे.. हेरम्बो. ४
 देवस्यैष महिमा तु लोके येनेदं
 भ्राम्यते ब्रह्मचक्रम् श्वेताश्व. ६।१
 देवदूरेका वाक्, शहूरेका, मित्रदूरेका संहितो. १।२
 देवं स्वचित्स्थमुपास्य पूर्वम् श्वेता. ६।५
 देवं देवत्रा सूर्यमगन्म ज्योतिरुत्तमम् छांदो. ३।१७।८
 देवा अमे तदनुवन् चित्त्यु. १३।२
 देवा अन्वविन्दन् गुहाहितम् चित्त्यु. १।१।१३
 देवा अप्यस्य रूपस्य भ.गी. १।१।५२
 देवा अदेवाः, वेदा अवेदाः (भवन्ति) बृह. ४।३।२२
 देवा इति च तद्विदः... (जानन्ति) वैतथ्य. २१

देवाग्निगुरुगोष्ठीषु... दक्षिणं
 बाहुमुद्धरेत् शिवो. ७।६६
 देवाग्निगुरुमित्राणां न ब्रजेदन्त-
 रेण तु शिवो. ७।६८
 देवाभ्यगारे तरुमूले गुहायां वसेद-
 सङ्गोऽलक्षितशीलवृत्तः शाट्याय. २१
 देवा जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 देवानामसि बह्वितमः पितृणां
 प्रथमा स्वधा प्रश्नो. २।८
 देवानामस्मि वासवः भ.गी. १०।२२
 देवानामेव महिमानं गत्वाऽऽदित्यस्य
 सायुज्यं गच्छति [त्रिसुप. ४+ महाना. १।८।१
 देवानां च ऋषीणां च पितृणां त्वं
 सदा प्रिये (या) तुलस्यु. १३
 देवानां देवयजनं सर्वेषां भूतानां
 ब्रह्मसदनम् जावा. १।१
 देवानां देवलक्ष्मीर्भवति ना. पू. ता. २।१
 देवानां पूरयोध्या, तस्यां हिरण्मयः
 कोशः स्वर्गो लोको ज्योतिषावृतः अरुणो. १
 देवानां वन्धुं निहितं गुहासु चित्त्यु. ११।३
 देवानां वसुधानीं विराजम् चित्त्यु. ११।४
 देवानां वासवो भवति ना. उ. ता. ३।१
 देवानां हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत् चित्त्यु. ११।६
 देवानु जायन्ते, देवानु जीवन्ति ग. शो. २।५
 देवान् देवयजो यान्ति भ.गी. ७।२३
 देवान्प्रपद्ये देवपुरं प्रपद्ये संहवै. २३
 देवान् आवयताऽनेन भ.गी. ३।११
 देवान्यक्षान्नोगान् ग्रहान्मनुष्यान्
 सर्वानाकर्षयति ग. शो. ५।२
 देवान्ये यज्ञकर्मणा यजन्ति ते
 देवलोकं... यान्ति सामर. २७
 देवाः पितरो मनुष्या एत एव वागेव
 देवा मनः पितरः प्राणो मनुष्याः बृह. १।५।६
 देवा भस्म ऋषयो भस्म भस्मजा. १।४
 देवा यज्ञमतन्वत [चित्त्यु. १२।३+
 [=मं. १०।९०।६+ वा. सं. ३।१।४
 देवा यद्यज्ञं तन्वानाः [चित्त्यु. १२।३
 [=मं. १०।१९०।१५+ वा. सं. ३।१।५

देवार्चनज्ञानशौचभिक्षादौ वर्ततां
 वपुः । तारं जपतु वाक्स्तद्वत्पठत्वा-
 न्नायमस्तकम् अवधू. २४
 देवा वा असुरा वा ते परा भविष्यन्ति छान्दो. ८।८।४
 देवाश्च मानुषाश्च ओत्रं वाव सम्पत् छान्दो. ५।१।४
 देवाश्चेति सन्धत्तां सर्वेभ्यो दुःख-
 भयेभ्यः सन्तारयतीति
 तारणात्तारः...संवि..न्तीति विष्णुः अ. शिखो. २
 देवासुरा संयत्ता आसन् शौनको. १।१
 देवासुरा ह वै य आत्मकामा ब्रह्मणो-
 न्तिकं प्रयातास्तस्मै नमस्कृत्योचुः मैत्रा. ७।१०
 देवासुरा ह वै यत्र संयेतिर उभये
 प्राजापत्यास्तद्ध देवा उद्रीयमाजहुः छान्दो. १।२।१
 देवास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो
 देवान्वेदभूतानितंपरादुः [बृह. २।४।६ + ४।५।७
 देवास्तेनाह र सत्येन माविरोधिषि
 ब्रह्मणेति छान्दो. ३।१।१२
 देवा ह वै समेत्य प्रजापतिमब्रुवन्... कठश्रु. १२
 देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन्...
 प्रजापतिर्यस्मात्स्वमहिम्ना...
 सर्वाणि भूतान्युद्दृष्ट्वात्यजस्रं
 सृजति...तस्मादुच्यते उग्रमिति
 [नृ. पू. २।४+ नृसिंहो. १।७+
 देवा ह वै प्रजापतिमब्रुवन् का
 सीता किं रूपमिति सीतो. १
 देवा ह वै भगवन्तमब्रुवन्नधीहि
 भगवन्ब्रह्मविद्यां कठरु. १
 देवा ह वै मृत्योः पाप्मभ्यः
 संसाराच्च विभीयुः नृ. पू. २।१
 देवा ह वै रुद्रमब्रुवन् कथमेतस्योपासनं गणेशो. ५।१
 (उ०) देवा ह वै सत्यं लोकमायन् नृ. षट्च. १
 देवा ह वै स्वर्गलोकमायन् चतुर्वे. ८
 देवा ह वै स्वर्गलोकमायंस्ते रुद्रम-
 पृच्छन्को भवानिति अ. शिरः. १
 देवाः सद्विद्योपासका वैष्णवा
 एवेति गुणातीताः... सामर. ७६
 देवी ह्येकाग्र आसीत्सैव जगदण्ड-
 मसृजत् बह्वचो. १

(सौः) देवी वाचमजनयन्त
 देवास्तां विश्वरूपाः पशवो वदन्ति देव्यु. ७
 [ऋ. अ. ६।७।५मं. ८।१००।११ सरस्व. २०
 देवी दुर्गा दिव्यरूपां नमामि वनदु. २
 देवी ध्यायेत्तथा वृक्षे विष्णुरूपं च.. २ वित्तो. १९
 देवेभ्यो लोकाः (विप्रतिष्ठन्ते) कौ. त. ३।३
 देवेषु ब्राह्मणोऽहं हि २ वित्तो. २२
 देवैरत्रापि त्रिचिकित्सितं किल [कठो. १।२१+१।२२
 देवैरपि न लक्ष्येन योगिदेहो महाबलः यो. जि. १।४१
 देवो भूत्वा देवानप्येति [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
 देवो भूत्वा देवानमृजन् सुबालो. २।२
 देवो मातरिश्वा स योऽस्माकं
 भूत्यै...स्वाहा पारमा. ३।३
 देश इति च तद्विदः त्रेतथ्य. २४
 देशकालक्रियाशक्तिं यस्याः
 सम्प्रकर्षणे । स्वस्वभावं विदित्वो-
 ष्वेग्यन्तपदे स्थिता महो. ५।१२१
 देशकालविमुक्तोऽस्मि दिगम्बर-
 सुखोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१९
 [प्राह्यमिति च-] देशकालवस्तुपरि-
 च्छेदराहित्यचिन्मात्रस्वरूपं प्राह्यम् निरालं. ३०
 देशतः कालतो वस्तुतः परिच्छेद-
 रहितं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 देशदिगन्तरे च प्रत्यनुभूतं.. (मा. पा.) प्रश्नो. ४।५
 देशदिगन्तरैश्च प्रत्यनुभूतं पुनः पुनः
 प्रत्यनुभवति दृष्टं चादृष्टं च.. प्रश्नो. ४।५
 सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति प्रश्नो. ४।५
 देशदेशं गते चित्ते मध्ये यश्चेतसो
 वपुः । अजाढ्यसंविन्मननं
 तन्मयो भव सर्वदा महो. ५।४९
 देशदेशान्तरप्राप्तौ संविदो मध्यमेव
 यत् । निमिषेण चिदाकाशं तद्विद्धि महो. ४।५९
 देशे काले च पात्रे च म. गी. १।७।२०
 देशिकोक्तविधानेन.. अर्थदानं
 ततः कुर्याद्भानुरर्घ्यप्रियः सदा सूर्यता. ६।२
 देहकण्डूयनं कार्यं वंशकाष्टीकवीरणैः शिवो. ७।५६
 देहजात्यादिसम्बन्धान्वर्णाश्रमस-
 मन्वितान् ।...पदपांसुमिव त्यजेत् म. वा. र. १

देहत्रयमसद्विद्धि कालत्रयमसत्सदा ।

गुणत्रयमसद्विद्धिहं सत्यात्मकः.. ते. बि. ३।४९

देहत्रयविहीनत्वात्कालत्रयवि-

वर्जनात् (नास्त्यनात्मा) ते. बि. ५।१७

देहत्रयं स्थूलसूक्ष्मकारणानि विदुर्बुधाः वराहो. १।६

देहत्रयातिरिक्तोऽहं.. ब्रह्माहमिति यस्यान्तः स जीवन्मुक्त उच्यते ते. बि. ४।२

देहदेहिविभागैकपरित्यागेन भावना ।

देहमात्रे हि विश्वासः सङ्गो

बन्धाय कथ्यते अ. पू. २।२

देहपतनपर्यंतं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत् ना. प. ७।३

देहभावविहीनोऽस्मि चिन्ताहीनो-

ऽस्मि संवेदा ते. बि. ३।१४

देहमध्यगते व्योम्नि बाह्याकाशं

तु धारयेत्... धारणेऽपि परा प्रोक्ता सर्वपापविशोधिनी जा. द. ८।१३

देहमध्यगतोऽहं विवर्द्धिमध्यगता द्युतिः ।

जीवः परः परोजीवः सर्वं ब्रह्मेति.. वनदु. १७१-७३

देहमध्यं नवाङ्गुलं चतुरङ्गुलमुत्से-

धायतमण्डलाकृति । तन्मध्ये

नाभिः । तत्र.. चक्रं तच्चक्रमध्ये..

जीवो भ्रमति शां. १।४।४

देहमध्ये ब्रह्मनाडी सुषुम्ना सूर्यरूपिणी

.. पूर्णचन्द्राभा वर्तते अद्वयता. २

देहमध्ये शिखिस्थानं तप्तजाम्बूनद-

प्रभम् । त्रिकोणं (मनुजानां तु सत्य-

मुक्तं हि सांस्कृते) द्विपदामन्यच्चतुरस्रं

चतुष्पदम् [त्रि. ब्रा. २।५६+ जा. द. ४।१, २

देहमध्ये शिखिस्थानं त्रिकोणं तप्त-

जाम्बूनदप्रभं मनुष्याणाम् शां. १।४।३

देहमात्रावशिष्टः.. बालोन्मत्तापिशाचव-

देहाकाी सञ्चरन्.. प्रणवात्मकत्वेन

देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३

देहमानं स्वांगुलिभिः षण्णवत्यङ्गुला-

यतम् । प्राणः शरीरादधिको

द्वादशाङ्गुलमानतः त्रि. ब्रा. २।५४

देहवद्भिरवायते

अ. गी. १२।९

देहवासनया मुक्तो देहधर्मेन लिप्यते महो. ४।६७

देहान्मयप्रमातृनानिपज्जनं वल्लिहरणम् भावनो. १०

देहस्थमनिलं देहसमुद्भूतेन वह्निना ।

न्यूनं समं वा योगेन कुर्वन्

ब्रह्मविद्विष्यते

त्रि. ब्रा. २।५५

देहस्थः सकलो ज्ञेयो निष्कलो

देहवर्जितः

ब्र. वि. ३३

देहस्य पञ्च दोषा भवन्ति कामक्रोध-

निःश्वासभयनिद्राः

मं. ब्रा. १।२

देहस्यापि प्रपञ्चत्वात्प्रारब्धा-

वस्थितिः कुतः

ना. बि. २८

देहस्योन्नयनादिकमुदानकर्म

देहं विष्णुवालयं प्रोक्तं सिद्धिदं

शाण्डि. १।४।९

सर्वदेहिनाम्

यो. शि. ५।४

देहं शिवालयं प्रोक्तं

यो. शि. १।१६८

देहातीतमवाप्यमेकमपरं तत्त्वं बुधैः

सेव्यताम्

अमन. २।१०७

देहातीतं तु तं विद्यान्नासाग्रे

द्वादशाङ्गुलम् । तदन्तं तं विजा-

नीयात्तत्रस्थो व्यापयेद्विभुः ब्र. बि. ४३

देहात्प्रकाशते तद्वत्तत्त्वं देहविनाशकम्

अमन. २।१७

देहात्मज्ञानवज्ज्ञानं देहात्मज्ञान-

बाधकम् । आत्मन्येव भवेद्यस्य

स नेच्छन्नपि मुच्यते

वराहो. २।१५

देहात्मभावो नैवेष्टः प्रारब्धं त्यजताम्

अध्यात्मो. ५६

देहात्मत्वविपर्यासं न कदाचिद्ब्रजाम्यहं

१ अवधू. १७

देहादन्यः परोऽस्म्यहम्

महो. ४।१२७

देहादिरहितोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।८

देहादीनात्मत्वेनाभिमन्यते सोऽभि-

मान आत्मनो बन्धुः

म. वा. २. २

देहादीनामसत्त्वात्तु यथा स्वप्ने

विवोधतः । कर्म जन्मान्तरीयं

यत्प्रारब्धमिति कीर्तितम्

ना. बि. २३

देहादुत्क्रमणं चास्मात्पुनर्गर्भे च सम्भवम्

भवसं. १।५

[परमात्मेति च] देहादेः परतत्त्वा-

द्ब्रह्मैव परमात्मा

निरालं. ९

देहाद्विमुच्यमानस्य किमत्र परि-

शिष्यत एतद्वैतत्

कठो. ५।४

देहान्ते किं भवेज्जन्म तन्न जानन्ति

मानवाः । तस्माज्ज्ञानं च वैराग्यं

जीवस्य केवलं श्रमः

यो. शि. १।३२

देहान्ते ज्ञानिभिः पुण्यात्पापाच्च
फलमाप्न्यते । ईदृशं तु भवेत्तत्त-
दुक्त्वा ज्ञानी पुनर्भवेत् यो. शि. १।४९
देहान्ते वेकुण्ठमवाप्नोति तुलस्यु. १८
देहाभावाज्जरा न च ते. बि. ५।१९
देहाभिमाने गलिते विज्ञाते परमात्मनि ।
यत्रयत्रमनोयातितत्रतत्र परामृतं सरस्व. ५५
देहावभासकः साक्षी देहनाशे
न नश्यति आ. प्र. १९
देहावसानसमये चित्ते यद्यद्विभावयेत् ।
तत्तदेव भवेज्जीव इत्येवं
जन्मकारणम् यो. शि. १।३१
देहिदेहविभागैकपरित्यागेन भावना ।
देहमात्रे हि विश्वासः सङ्गो-
बन्धाय कथ्यते अ. पू. २।२
देहिनां सा स्वभावजा भ. गी. १७।२
देहिनो देहमायान्ति न यावन्मंत्र-
नायकः । तावत्पापानि गर्जति.. सि. शि. १९
देहिनोऽस्मिन्यथा देहे भ. गी. २।१३
देही (अन्तरात्मा) चात्यन्तनिर्मलः जा. द. १।२१
देही देहसमुद्भवान् भ. गी. १४।२०
देही नित्यसव्ययोऽयं भ. गी. २।३०
देहीव दृश्यते लोके (योगी) दग्ध-
कर्पूरवत्स्वयम् यो. शि. १।५८
देहे ज्ञानेन दीपिते बुद्धिरखण्डाकार-
रूपा यदा भवति तदा विद्वान्ब्रह्म-
ज्ञानाग्निना कर्मबन्धं निर्दहेत् पैङ्गलो. ४।११
देहे देहभृतां वर भ. गी. ८।४
देहे देहिनमव्ययम् भ. गी. १४।५
[ज्ञानमिति च-] देहेन्द्रियनिग्रह-
सद्गुरुपासन-श्रवण-मनन-निदि-
ध्यासनैर्यद्यदृश्यस्वरूपं.. विकारेषु
चैतन्यं विना किञ्चिन्नास्तीति
साक्षात्कारानुभवो ज्ञानम् निरालं. १९
देहेन्द्रियेषु वैराग्यं यम इत्युच्यते बुधैः त्रि. ब्रा. २।२८
देहेन्द्रियेष्वहम्भाव इदंभावस्त-
दन्तिके । यस्य नो भवतः क्वापि
स जीवन्मुक्त इष्यते अध्यात्मो. ४५

देहे यावदहम्भावो दृश्येऽस्मिन्याव-
दात्मता । यावन्ममेदमित्यास्था
तावच्चित्तादिविभ्रमः अ. पू. ५।११
देहे लब्धाशान्तिपदं गते तदा
प्रभामनो बुद्धिशून्यं भवति पैङ्गलो. ४।९
देहे सर्वस्य भारत भ. गी. २।३०
देहेऽस्मिन्जीवः प्राणारूढो भवेत् शाण्डि. १।४।४
देहेऽस्मिन् पुरुषः परः भ. गी. १३।२३
देहेऽस्मिन्मधुसूदन भ. गी. ८।२
देहो देवालयः प्रोक्तः स जीवः
केवलः शिवः । त्यजेदज्ञान-
निर्माल्यं सोऽहंभावेन पूजयेत्
[मंत्रे. उ. २।१+ स्कन्दो. १०
देहो नवरत्नद्वीपः भावनों. २
(तर्हि) देहो ब्राह्मण इति चेत्तत्र, आचा-
ण्डालादिपर्यन्तानां मनुष्याणां
पाञ्चभौतिकत्वेन देहस्यैकरूपत्वात् व. सू. ४
देहोऽयमिति या बुद्धिस्तृष्णा
दोषामयः किल ते. बि. ५।९६
देहोऽहमिति दुःखं चेद्ब्रह्माहमिति
निश्चयः ते. बि. ६।१००
देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदसद्भावमेव च ते. बि. ९।९३
देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेव द्वैतम् ते. बि. ५।९४
देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेवाज्ञानम्... ते. बि. ५।९३
देहोऽहमिति यज्ज्ञानं तदेव नरकं... ते. बि. ५।९१
देहोऽहमिति या बुद्धिः सा चाविद्या ते. बि. ५।९५
देहोऽहमिति सङ्कल्पस्तदुःखम् ते. बि. ५।९१
देहोऽहमिति सङ्कल्पः सत्यजीवः सः ते. बि. ५।९४
देहोऽहमिति सङ्कल्पस्तद्वन्धम् ते. बि. ५।९०
देहोऽहमिति सङ्कल्पो जगत्सर्वम् ते. बि. ५।९२
देहोऽहमिति सङ्कल्पो महत्संसारः ते. बि. ५।९०
देहोऽहमिति संकल्पो महापापम् ते. बि. ५।९६
देहोऽहमिति सङ्कल्पो हृदयमन्थिरीरितः ते. बि. ९।९२
दैत्यैर्जालं राक्षसैश्च त्रिलोहं
(लिङ्गं पूजितं) सि. शि. २३
दैन्यदोषमयी दीर्घा वर्धते वार्धके
स्पृहा । सर्वापदामेकसखी हृदि
दाहप्रदायिनी महो. ३।३६

दैन्यभावानु भूतानां सौभगाय
यतिश्चरेत् । पक्वं वा यदि वाऽपक्वं

याचमानो ब्रजेदधः

सं. सो. २।९४

देव असुरा एव च

भ. गी. १६।६

देवमेवापरे यज्ञं

भ. गी. ४।२५

देवं चैवात्र पंचमम्

भ. गी. १८।१४

देवाधीनं जगदिदम्, तदैवं..

रुद्रोप. ३

देवी मेधा सरस्वती

महाना. १३।४

देवीमावृतमावर्त आदित्यस्यावृत-
मन्वावर्तयति.. बाहुमन्वावर्तते

कौ. त. २।८, ९

देवी सम्पद्गोक्षाय

भ. गी. १६।९

देवी ह्येषा गुणमयी

भ. गी. ७।१४

देवीं प्रकृतिमाश्रिताः

भ. गी. ९।१३

देवी स्वस्तिरस्तु नः [चिन्त्यु. शां. [ऋ. खि. १०।१९१।९

देवेन नीयते देहो तथा कालोपमुक्तिषु २ आत्मो. १९

(स होवाच) देवेषु वै गौतम

तद्वरेषु मानुषाणां ब्रूहीति

बृह. ६।२।६

देवो विस्तरशः प्रोक्तः

भ. गी. १६।६

दोषैरेतैः कुलप्राणां

भ. गी. १।४३

द्या (म्) मेष भूयोपगतो विदानः

भा. सं. १

द्यावापृथिव्योरनारम्भमिव नोपयन्ति...

आर्षे. ३।१

द्यावापृथिव्योरिदमन्तर हि

भ. गी. ११।२०

द्यावापृथिव्योर्हिरण्यस्य सस्कृतसुवः महाना. ६।६

द्यावापृथिव्यौ समधातामित्युताप्याहुः.. ३ ऐत. १।२।१

द्रुमत्किरीटमभयं... हिरण्यमयं सौम्य-

तनुं स्वभक्तायामयप्रदम्

गोपालो. २।२३

द्रुमोदास्त्वमसि चन्द्रमसः

महाना. १७।१५

द्रुलोकः शस्यया (जयति)

बृह. ३।१।१०

द्रुतं छलयतामस्मि

भ. गी. १०।३६

द्यौरध्वर्युः

चिन्त्यु. २।१

द्यौरष्ट होता सोऽन्नाधृष्यः

चिन्त्यु. ७।४

द्यौर्हस्मै वृष्टिमन्नाद्यं सम्प्रयच्छति

१ ऐत. १।७।४

द्यौरष्टहोता । सोऽन्नाधृष्यः

चिन्त्यु. ७।३

द्यौरेवोदन्तरिक्षं गीः पृथिवी थम्

छान्दो. १।३।७

द्यौर्नः पिता पितृयाच्छंभवासि

सहस्रै. १०

द्यौर्हिङ्गारआदित्यः प्रस्तावोऽन्तरिक्ष-

मुद्गीथोऽग्निः प्रतिहारः पृथिवी

निधनम्

छान्दो. २।२।२

द्यौः पृष्ठमन्तरिक्षमुदरं पृथिवी

पाजस्यम् (मेघ्याश्वस्य)

बृह. १।१।१

द्यौः पृष्ठमन्तरिक्षमुदरमियमुरः

बृह. १।२।३

द्यौः कमला समस्ताः सा मे गृहे..

पुष्टि स्वाहा

पारमा. ८।८

द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि

भ. गी. ४।३५

द्रक्ष्याम्यहमिति चक्षुः श्रोत्र्याम्यह-

मिति श्रोत्रमेवमन्यानि कर्माणि

बृह. १।५।२१

द्रविणं (मे) सर्वर्चसं सुमेधा

अमृतोक्षितः [तैत्ति. १।१०।१+

ना. प. ४।४४

द्रवीभावं गण्डशैलालभन्ते (गानेन)

गान्धर्वो. ९

द्रव्यदर्शनसम्बन्धे याऽनुभूति-

रनामया । तामवष्टभ्य तिष्ठ त्वं..

अ. पू. २।१८

द्रव्यनाशे तथोत्पत्तौ पालने च तथा

नृणाम् । भवन्त्यनेकदुःखानि

तथैवेष्टविपत्तिषु

भवसं. १।२८

द्रव्यत्वमन्यभावो वा धर्माणां नोपपद्यते

अ. शां. ५३

द्रव्यमन्त्रक्रियाकालयुक्तयः साधु-

सिद्धिदाः । परमात्मपदप्राप्तौ

नोपकुर्वन्ति काश्चन [अ. पू. ४।६+

वराहो. ३।२९

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञाः

अ. गी. ४।२८

द्रव्यं कालं च चिन्मात्रं ज्ञानं ज्ञेयं

चिदेव हि । ज्ञाता चिन्मयरूपश्च

सर्वं चिन्मयमेव हि

ते. बि. २।२९

द्रव्यं द्रव्यस्य हेतुः स्यादन्यदन्यस्य...

अ. शां. ५३

द्रव्यार्थमज्ञवस्तार्थं यः प्रतिष्ठार्थमेव

वा । सत्यसेदुभयभ्रष्टः स

मुक्तिं नाप्नुमर्हति

मैत्रे. २।२०

द्रष्टव्यमधिभूतमादित्यस्तत्राधिदैवतम्

सुबालो. ५।१

द्रष्टव्यमेवाप्येति, यो द्रष्टव्यमेवास्तमेति

सुबालो. ९।२

द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्या-

सितव्यः [बृ. उ. २।४।५+

४।५।६

द्रष्टव्यः सर्वसंहर्ता न मृत्युरवहेलया

महो. ४।२२

द्रष्टा दृश्यवशाद्ब्रह्मो दृश्याभावे विमु-

च्यते । जगत्त्वमहमित्यादि-

सर्गात्मा दृश्यमुच्यते

महो. ४।४८

द्रष्टाद्रष्टुःसाक्ष्यविक्रियःसिद्धो निरवयः

नृसिंहो. ९।७

द्रष्टा भवति श्रोता भवति... विज्ञाता

भवत्यन्नमुपास्तेति

छान्दो. ७।९।१

द्रष्टा श्रीता स्पृशति च	मैत्रा. ६।७
द्रष्टा स्पर्शयिता च विभुविग्रहे	
सन्निविष्टः	मैत्रा. ६।७
द्रष्टा साक्षी चिदात्मकः	महो. ६।८०
द्रष्टुर्हृदयसमायोगात्प्रत्यया-	
नन्दनिश्चयः	महो. ६।१७
द्रष्टुर्हृदयस्य सत्ताऽन्तर्बन्धइत्यभिधीयते	महो. ४।४७
द्रष्टुमिच्छामि ते रूपं	भ. गी. ११।३
द्रष्टुं त्वदन्येन कुरुप्रवीर	भ. गी. ११।४८
द्रष्टृदर्शनदृश्यं वा ईषन्मात्रं कलात्मकम्	ते. वि. ५।१५
द्रष्टृदर्शनदृश्यादिभावशून्ये...	
निर्विशेषे भिदा कुतः	अध्या. २३, २४
द्रष्टृदर्शनदृश्यादिवर्जितं तदिदं पदम्	महो. ५।४८
द्रष्टृदर्शनदृश्या (दि) नि त्यक्त्वा	
वासनया सह । दर्शन- (प्रत्यया-)	
प्रथमाभासमात्मानं (समुपास्महे)	
केवलं भज [मैत्रे. २।२९+महो. ६।१८ वराहो. ४।२०	
द्रष्टृदर्शन-दृश्यानां विरामो यत्र वा	
भवेत् । दृष्टिस्तत्रैव कर्तव्या न	
नासाग्रावलोकिनी	ते. वि. १।३०
द्रष्टृदर्शनदृश्यानां मध्ये यद्दर्शनं	
स्मृतम् । नातः परतरं किञ्चि-	
न्निश्चयोऽस्त्यपरो मुने	महो. २।६९
द्रागभ्यासवशाद्याति यदा ते वासनो-	
दयम् । तदाभ्यासस्य साफल्यं	
विद्धि त्वमरिमर्दन	मुक्तिको. २।८
'द्रां दत्तात्रेयाय नमः' इत्यष्टाक्षरः	दत्तात्रे. १।२
द्रुपदश्च महारथः	भ. गी. १।४
द्रुपदो द्रौपदेयाश्च	भ. गी. १।१८
द्रुहिणादिम देवेश षट्पदालि-	
विराजितम् (अपश्यत्)	ग. पू. १।८
द्रोणं च भीष्मं च जयद्रथं च	भ. गी. ११।३४
द्रोणं च मधुसूदन	भ. गी. २।४
द्वन्द्वमोहेन भारत	भ. गी. ७।२७
द्वन्द्वसहिष्णुर्न शीतं न चोष्णं न	
सुखं न दुःखं (सञ्जस्य)...	
सञ्जयासेनैव देहत्यागं करोति	
स कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७

द्वन्द्वहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।४
द्वन्द्वः सामासिकस्य च	भ. गी. १०।३३
द्वन्द्वतीतो विमत्सरः	भ. गी. ४।२२
द्वन्द्वैरभिभूयमानः परिभ्रमति...	मैत्रा. ३।१, २
द्वन्द्वैर्विमुक्ताः सुखदुःखसंज्ञैः	भ. गी. १५।५
द्वयं देवत्वमोक्षाय ममेति न ममेति च	शिबो. ७।११४
द्वयाह प्राजापत्या देवाश्चासुराश्च ततः	
कनीयसा एव देवा ज्यायसा असुराः बृह. १।३।१	
द्वयोर्द्वयोर्मधुज्ञाने परं ब्रह्म प्रकाशितम्	अद्वैतो. १२
द्वयोर्मध्यगतं नित्यमस्तिनास्तीति	
पक्षयोः । प्रकाशनं प्रकाशाना-	
मात्मानं समुपास्महे	महो. ६।१९
द्वात्रिंशत्तं वै देवरथाह्वान्ययं लोकः..	बृह. ३।३।२
द्वात्रिंशत्तत्त्वनिष्कर्षमापाद्य...वामां-	
सादिकद्वयन्तं विभाव्याद्यन्त-	
ग्रहसंमेलनमेकं ज्ञात्वा मूलमेकं	
सत्यं मृण्मयं विज्ञातम्	परब्र. ४
द्वात्रिंशत्सु पत्रेषु द्वात्रिंशदक्षरं मन्त्र-	
राजं नारसिंहमानुष्टुभं भवति	नृ. पू. ५।७
द्वात्रिंशदक्षरं साम जानीयाद्यो	
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. १।३
द्वात्रिंशदक्षराऽनुष्टुप् भवत्य-	
नुष्टुभा सर्वमिदं भवति [ग. पू. २।८	नृ. पू. ५।६
द्वात्रिंशदक्षरा वा अनुष्टुभव-	
त्यनुष्टुभा सर्वमिदं सृष्टम्	नृ. पू. २।२
द्वात्रिंशदक्षर्या गायत्र्या तत्सवितु-	
र्वरेण्यम्, तस्मादात्मन आकाशः..	त्रि. ता. १।१४
द्वात्रिंशदुक्ता मणिबन्धयोश्च (रुद्राक्षाः)	सि. शि. १८
द्वात्रिंशद्रुद्राक्षाः कण्ठमालाप्रयुक्ताः	सि. शि. १७
द्वात्रिंशन्मात्रया सम्यग्मेचयेत्	
पिङ्गलानिलम्	त्रि. ब्रा. २।९७
(अथ) द्वात्रिंशदरं द्वात्रिंशत्पत्रं	
चक्रं भवति	नृ. पू. ५।६
द्वादशकपालानि जिह्वा	निरुक्तो. २।१
द्वादशकृत्वः प्रयुक्ता (गायत्री)	
जागतेन छन्दसा सम्मिता	
दिवं लोकमभि...	सन्ध्यो. २

द्वादशत्रयोदशेन सद्भिदेहं पित्राऽऽसं
प्रतितद्विदेहं तन्म कृतवोऽमर्त्य
आरभध्वम् कौ. त. ११२

द्वादशमात्रया इडया वायुमापूर्योदरे
स्थितं....रेफविन्दुयुक्तमग्निमण्डल-
युतं ध्यायेद्रेचयेत्पिङ्गलया शां. १।५।२

द्वादशमात्रयोगस्तु कालतो नियमः स्मृतः अ. ना. २४

द्वादशमासाः संवत्सरः सहवै. १२

द्वादशरात्रस्यान्ते अमये वैश्वानराय
...प्राजापत्यं चरुं जुहुयात् कठरु. २

द्वादशरात्रं पयोभक्षा स्यात् (सञ्ज्यासी) कठरु. २

द्वादशरात्रीर्दीक्षितो भवति सहवै. १२

द्वादशवर्षशुभ्रपूर्वकं ब्रह्मचर्यम् ना. प. १।१

द्वादशवर्षसत्रयागोपस्थिताः...
शौनकादिमहर्षयः प्रत्युत्थानं कृत्वा.. ना. प. १।१

द्वादशवर्षसेवापुरस्सरं सर्वविद्याभ्यासं
कृत्वा...साधनचतुष्टयसम्पन्नः
संयस्तुमर्हति ना. प. २।१

द्वादशवैमासाः संवत्सरस्यैत आदित्याः बृह. ३।९।५

द्वादशसुपत्रेषु द्वादशाक्षरं वासुदेवं भवति नृ. पू. ५।७

द्वादशाक्षरा वै जगती, जगत्या
समितं भवति नृ. पू. ५।४

द्वादशाङ्गुलदैर्घ्यं च अम्बरं चतुरङ्गुलम् योगकुं. १।११

द्वादशाङ्गुलपर्यन्ते नासाग्रे विमले-
ऽम्बरे । संविद्दृशि प्रशान्यन्त्यां
प्राणस्पन्दो निरुध्यते शां. १।७।३२

द्वादशादित्या रुद्राः सर्वा देवता
जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. ४

द्वादशादित्यावलोकनम् निर्वाणो. १

द्वादशान्तपदं स्थानम् (दक्षिणामूर्तेः)
(अथ) द्वादशारं द्वादशपत्रं चक्रं द. मू. १६

भवति (नारसिंहं). नृ. पू. ५।४

द्वादशारं महाचक्रं हृदये चाप्य-
नाहतम् । तदेतत्पूर्णगिर्याख्यपीठं.. यो. शि. १।१७३

द्वादशारे महाचक्रे...तावज्जीवो
अमत्येवं यावत्तत्त्वं न विन्दति यो. चू. १३

द्वादशार्कतेजस्त्रयोदशसोममुख
वीर हनुमन् लांगूलो. ८

द्वादशाहलयेनापि भूचरत्वं हि
सिद्धयति अमन. १।६२

द्वादशीति भूम्यां तिष्ठति (कृष्णमूर्तिः)
तां हि ये यजन्ति ते मृत्युं तरन्ति गोपालो. १।२०

द्वादश्यां (मात्रायां) ब्रह्म शाश्वतम् ना. वि. १६

द्वादश्यां शतमित्याहुः (भाद्रकृष्णे
आद्धे कृते शतगुणं पुण्यं) इतिहा. १०

द्वापरस्य पश्चाद्वर्तते कलिः राधोप. २।२

द्वापरादावृषीणामेकदेशो दोषयती-
ह चिन्तामाषेदे २ प्रणवो. १९

द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं प्रति
जगाम, कथं भगवन्तां पर्यटन्
कलिं सन्तरेयमिति कलिसं. १

द्वाभ्यां (चिच्छिदाकाशाभ्यां) शून्यतरं
विद्धि चिदाकाशं महामुने म. वा. र. ५

द्वाभ्यां (शुक्रशोणिताभ्याम्) समेन
नपुंसको भवति निरुक्तो. १।३

द्वा मण्डला द्वास्तना बिम्बमेकं
मुखं चाधस्त्रीणि गुहा सदनानि
कामी कलां..विदित्वा.. त्रि. म. ११

द्वारं नाशनमात्मनः भ. गी. १६।२१

द्वाराणां नव सन्निरुद्धय मरुतं..
आत्मध्यानयुतः.. यो. चू. १०७

द्वाविमावपि पन्थानौ ब्रह्मप्राप्तिकरौ
शिवौ । सद्योमुक्तिप्रदश्चैकः
क्रममुक्तिप्रदः परः वराहो. ४।४२

द्वाविमौ न विरज्येते विपरीतेन
कर्मणा । निरारम्भो गृहस्थश्च
कार्यवांश्चैव भिक्षुकः ना. प. ६।३६

द्वाविमौ पुरुषौ लोके भ. गी. १५।१६

द्वाविंशति दिनानि स्यात्...प्राप्ता-
सिद्धिर्भवेत्तस्य प्रापयेद्या
जगत्स्थितिम् अमन. १।६८

द्वासप्ततिसहस्राणि प्रतिनाडीषु
तैतिलम् । छिद्यते ध्यानयोगेन.. क्षुरिको. १७

द्वासप्ततिसहस्राणि स्थूलाः सूक्ष्मा-
श्च नाडयः त्रि. ब्रा. २।७५

द्वाविंशेन परमादित्याज्जयति तन्नाकं
तद्विशोकम् छान्दो. २।१०।५

द्वावेतौ पक्षी अचरंचरन्तौ नाधुरं
व्यधुनीतेयश्चैकं भुनक्तिभोक्त्रे स्वाहा पारमा. ४।२

द्वावेतो ब्रह्मतां यातो द्वावेतो विगत-
 ज्वरो । आपतत्सु यथाकालं
 सुखदुःखेष्वतारतो महो. ६।४७
 द्वावेव (भिक्षू) मिथुनं स्मृतम् ना. प. ३।५६
 द्वा सुपर्णा भवतो ब्रह्मणोऽहं सम्भूत-
 स्तथेतरो भोक्ता भवति गोपालो. १।११
 द्वा सुपर्णा सयुजा सखाया [क्र. अ. २।३।१७
 [=मं. १।१६।१२०+ मुण्ड. ३।१।१
 [श्वेता. ४।६+ना. उ. ता. १।१+ भवसं. २।२
 द्विचन्द्रशुक्तिारूप्यमृगतृष्णादि-
 भेदतः । अभ्यासं प्राप्य जाग्रत्त-
 त्समो नानाविधो भवेत् महो. ५।१५
 द्विजो गर्भवासाद्विमुक्तोऽपि मुच्यते अ. शिखो. ३
 द्वितीयकारणाभावादनुत्पन्नमिदं जगत् महो. ५।५८
 द्वितीयमापो भवति (नारायणः) ना. पू. ता. १।१
 द्वितीयया चास्य विष्णोः कालतो
 व्याप्तिरुच्यते मुद्रलो. १।२
 द्वितीयं तु नामौ.. (पुंड्रं) द्वादशं
 कण्ठपृष्ठे मोक्षं देहि शिरसि ऊर्ध्वपुं. ६
 द्वितीयं तृतीयं (पृच्छन्तं पुत्रं)
 त-५ होवाच मृत्यवे त्वा ददामीति कठो. १।४
 द्वितीयं यः पिबेद्यजुर्वेदः प्रीणातु आचम. ४
 द्वितीयं (गायत्रमक्षरं) वायव्यम् सन्ध्यो. २१
 द्वितीयं संगयाख्यं च (योगविप्रं) योगकुं. १।५९
 द्वितीयं स्वाधिष्ठानचक्रं षड्दलं
 तन्मध्ये.. लिङ्गं.. ध्यायेत् सौभाग्य. २५
 द्वितीयाद्वितीयवान् भवति कौपी. ४।११
 द्वितीया (मात्रा) द्वितीयस्य नृसिंहो. ३।१
 द्वितीयाद्वै भयं भवति बृह. १।४।२
 द्वितीयाऽन्तरिक्षं स उकारः स यजु-
 र्भिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टुप्
 दक्षिणाग्निः अ. शिखो. १
 द्वितीया भूतले हलाग्रे समुत्पन्ना
 (महामाया) सीतो. ३
 द्वितीयायां समुत्क्रान्तो भवेद्यक्षो
 महात्मवान् । विद्याधरस्तृतीयायां
 गान्धर्वस्तु चतुर्थिका ना. विं. १३
 द्वितीया विद्युमती कृष्णा विष्णुदैवत्या अ. शिखो. १
 ३९

द्वितीया स्वप्नं, तृतीया सुषुप्तिश्चतुर्थी
 तुरीयं मात्रा अ. शिखो. ३
 द्वितीयां च तृतीयां च भूमिकां
 प्राप्नुयात्ततः अक्षुप. ३१
 द्वितीयां (महद्वक्षस्य शाखां)
 जहात्यथ सा शुष्यति छान्दो. ६।११।२
 द्वितीये (हृदन्तर्भूते) नादे
 गात्रभञ्जनम् हंसो. ८
 द्वितीये धामनि पूर्वणैव मनुना
 विन्दुहीना शक्तिभूतहृल्लेखा
 क्रोधमुनिनाधिष्ठिता त्रि. ता. १।१६
 द्वितीयेन तु पिण्डेन मांसत्व-
 क्छोणितोद्भवः पिंडो. ४
 द्वितीये पूर्वान्नायो गोवर्धनमठः .. मठान्ना. ४
 द्वितीये गोपीक्रीडास्थानम् राधोप. २।१
 द्वितीयोऽन्तरिक्षं स उकारः स
 यजुर्भिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टुप्
 दक्षिणाग्निः सा सान्नो द्वितीयः
 पादो भवति नृ. पू. २।१
 द्वितीयो (धर्मस्कन्धो) ब्रह्मचार्या-
 चार्यकुलवासी छान्दो. २।२३।१.
 द्वितीयो मकार एवं द्विवर्ण एकाक्षर
 ओमित्योङ्कारो निर्द्वैतः २ प्रणवो. १६
 द्विधर्मोन्धं तेजसेन्धं सर्वं पश्यन्पश्यति मैत्रा. ६।३५
 द्विधा त्रिधा वृद्धिस्त्वं शान्तिस्त्वं
 पुष्टिस्त्वं....सर्वमसर्वम् अ. शिरः ३।१
 द्विधाभूतं वदेच्छिन्नं भिन्नं च
 बहुधा स्थितम् शिखो. ७।८३
 द्विधा वा एष आत्मानं विभर्ति मैत्रा. ६।१
 द्विप्रकारं ध्यानम् । समाधिस्त्वेकरूपः शांदि. १।१।२
 द्विप्रकारमसंसर्गं तस्य भेदमिमं ज्ञायु
 अक्षुप. २३
 द्विभुजं ज्ञानमुद्राढयं वनमालिन-
 मीश्वरम् ।...चिन्तयंश्चेतसा
 कृष्णं मुक्तो भवति संसृतेः गो. पू. १।५-७
 द्विभुजं स्वर्णरुचिरतनुं पद्मनिभेक्षणम्
 (भकारं समुद्धृत्य भरताय नमः) रामर. २।१००
 द्विभुजं स्वर्णवर्णाभिरामसेवापरायणम् ।
 मौखीकौपीनसहितं सुमित्रा-
 तनयं भजे रामर. २।१०४

द्विभुजं स्वर्णवर्णमं...मां (मारुति)
 ध्यायेद्रामसेवकम् रामर. २।१०६
 द्विमासाभ्यन्तरे शिरः सम्पद्यते निरुक्तो. १।४
 द्विवक्त्रं तु मुनिश्रेष्ठ चार्धनारीश्वरात्म-
 कम् । धारणादर्धनारीशः प्रीतये
 तस्य नित्यशः रु. जा. २५
 द्विविधश्चित्तनाशोऽस्ति सरूपोऽरूप
 एव च । जीवन्मु- (क्तो) क्तः
 सरूपः स्यादरूपो देहमुक्तिगः
 [अ. पू. ४।१४+ मुक्तिको. २।३२
 द्विविधा तेजसो वृत्तिः सूर्यात्मा
 चानलात्मिका । तथैव रसशक्तिश्च
 सोमात्मा चानलात्मिका वृ. जा. २।३
 द्विविधाः सिद्धयो लोके कल्पिता-
 कल्पितास्तथा यो. शि. १।१५१
 द्विविधोऽयमसंसर्गः सामान्यः श्रेष्ठ
 एव च अक्षुप. २३
 द्विविधो वासनान्व्यूहः शुभश्चैवाशुभश्च मुक्तिको. २।३
 द्विषडारेण प्रधिनैकचक्रः बा. मं. १६
 द्विषन्तं मम (मह्यं) रन्ध्रयन्मोऽग्रहं
 द्विषतो रथम् सूर्यता. २।१
 द्विसप्ततिसहस्राणि (नाड्यः)
 तासां मुख्याश्चतुर्दश जा. द. ४।६
 द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीद्वाराणि पञ्चरे यो. शि. ६।१७
 द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीभिस्त्वा
 तु मूर्धनि १ प्रणवो. ११
 द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीमार्गेषु वर्तते ध्या. बि. ९८
 द्विसप्ततिसहस्राणि नाडीं भित्त्वा
 च मूर्धनि । वरदः (वायुः)
 सर्वभूतानां सर्व व्याप्यावतिष्ठति ब्र. वि. ११
 द्विसप्ततिसहस्राणि नाड्यः स्युर्वायु-
 गोचराः यो. शि. ६।१४
 द्विसप्तरात्रादूर्बुदः, पञ्चविंशति-
 रात्रस्थितो (शुक्रशोणितबिन्दुः)
 ..चनो भवति निरुक्तो. १।४
 द्विसंख्यावानहं न च । सदसज्जेदहीनो-
 ऽस्मि सङ्कल्परहितोऽस्म्यहम् मैत्रा. ३।७
 द्विसरं त्रिसरं वापि...सराणां
 सप्तकं वापि विभृयात्कण्ठदेशतः रु. जा. उ. १७

द्विस्तावत्पश्चादुदेता पुरस्तादस्तमेता-
 ऽऽदित्यानामेव तावदाधिपत्यं
 स्वाराज्यं पर्येता छान्दो. ३।८।४
 द्विस्तावदक्षिणत उदेतोत्तरतोऽस्तमेता
 रुद्राणामेतावदाधिपत्यं स्वाराज्यं
 पर्येता छान्दो. ३।७।४
 द्विस्तावदुत्तरत उदेता दक्षिणतोऽस्त-
 मेता मरुतामेव...पर्येता छान्दो. ३।९।४
 द्विस्तावदूर्ध्वमुदेतावर्गस्तमेता
 साध्यानामेव..पर्येता छांदो. ३।१८।४
 द्वे अक्षरे ब्रह्मपरे त्वनन्ते विद्याविद्ये
 निहिते यत्र गूढे श्वेताश्व. ५।१
 द्वे अहोरात्रे (ब्रह्मणः) एकं दिनं भवति त्रि. म. ना. ३।४
 द्वे गुल्फे तु प्रकुर्वीत जङ्घे चैव त्रय-
 स्त्रयः । द्वे जातुनीतथोरुभ्यां गुदे
 शिश्रे त्रयस्त्रयः । वायोरायतनं
 चात्र नाभिदेशे समाश्रयेत् क्षुरिको. ६,७
 द्वे देवानभाजयत् बृह. १।५।१
 (अथ) द्वे द्वे अक्षरे ताभ्यामुभयतो
 दधार (प्रजापतिः) अव्यक्तो. ६
 द्वे पदे बन्धमोक्षाय निर्भमेति ममेति
 च । ममेति बध्यते जन्तुर्निर्ममेति
 विमुच्यते [महो. ४।७२+ वराहो. २।४३
 द्वे पदे बन्धमोक्षाय न ममेति
 ममेति च पैङ्गलो. ४।१९
 द्वे प्रतिष्ठे द्वे एते अक्षरे तस्योपनि-
 षदहरिति हन्ति पाप्मानं जहाति
 च य एवं वेद बृ. उ. ९।५।३,४
 द्वे बीजे चित्तवृक्षस्य प्राणस्पन्दन-
 वासने । एकस्मिन् च तयोः क्षीणे
 क्षिप्रं द्वे अपि नश्यतः मुक्तिको. २।२७
 द्वे बीजे चित्तवृक्षस्य वृत्तिव्रतति-
 धारिणः । एकं प्राणपरिस्पन्दो
 द्वितीयं दृढभावना [अ. पू. ४।४१+ मुक्तिको. २।४८
 द्वे (ब्रह्मणी हि मन्तव्ये) ब्रह्मणी
 वेदितव्ये शब्दब्रह्म परं च यत् ।
 शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्मा-
 धिगच्छति [मैत्रा. ६।२२+ त्रि. ता. ४।१७

द्वे वने स्तः कृष्णवनं भद्रवनम्	गोपालो. १।१८
द्वे वाव खल्वेते ब्रह्मज्योतिषी रूपके शान्तमेकं समृद्धं चैकम्	मैत्रा. ६।३६
द्वे वाव ब्रह्मणी अभिध्येये.. शब्द- आशब्दश्च	मैत्रा. ६।२२
द्वे वाव ब्रह्मणो रूपे कालश्चाकालश्च	मैत्रा. ६।१५
द्वे वाव ब्रह्मणो रूपे मूर्तं चामूर्तं च [बृह. २।३।१+	मैत्रा. ५।३
द्वे विद्ये वेदितव्ये इति स्म ह यद्ब्रह्म- विदो वदन्ति परा चैवापरा च	मुण्ड. १।१।४
द्वे विद्ये वेदितव्ये तु शब्दब्रह्म परं च यत्	प्र. वि. १७
द्वेविद्येवेदितव्येहिपराचैवापरा च ते	रुद्रह. २८
द्वे वै विद्ये वेदितव्ये इति चार्थवणी श्रुतिः	भवसं. ३।२
द्वेषश्चाणूरमल्लोऽयं मत्सरो मुष्टिको जयः	कृष्णो. १४
द्वेषोबाटनमारणादिकुहकैर्मन्त्रप्रपञ्चो- द्रमैः।..तस्मात्तत्सकलं मनोविरचितं त्यक्त्वाऽमनस्कं भज	अमन. १।७
द्वे सृती अशृणवं पितृणामहं देवाना- मुत मर्त्यानाम्	बृ. उ. ६।२।२
द्वैतभावविमुक्तोऽस्मि सच्चिदानन्द- लक्षणः। एवं भावय यत्नेन जीवन्मुक्तो भविष्यसि	अ. पू. ५।६८
द्वैतस्याग्रहणं तुल्यमुभयोः प्राज्ञ- तुर्ययोः। बीजनिद्रायुतः प्राज्ञः सा च तुर्यं न विद्यते	आगम. १३
द्वैतं यदि तदाऽद्वैतं द्वैताभावेद्वयं न च द्वैताद्वैतमुभयं भवति	ते. वि. ५।२७
द्वैताद्वैतविहीनोऽस्मि द्वन्द्वहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम्	आ. प्र. १ मैत्रे. ३।४

द्वैताद्वैतसमुद्भूतैर्जगन्निर्माणलीलया। परमात्ममयी शक्तिरद्वैतैव विजम्भते महो. ६।६२ द्वैताद्वैतसमुद्भूतैर्जगामरणविभ्रमैः। स्फुरत्यात्मभिरात्मैव चित्तै- रब्धीव वीचिभिः	अ. पू. २।४०, ४१ म. वा. र. १५
द्वैताद्वैतस्वरूपात्माद्वैताद्वैतादिवर्जितः द्वैतासम्भवविज्ञानसंसिद्धाद्वयतारकम्। तारकं ब्रह्मेति गीतं.. [अद्वयता. शीर्षकं	ग. शो. २।२ बृह. ३।१।१
द्वैतो भवति, अद्वैतो भवति द्वौ (देवौ) इत्योमिति होवाच द्वौ क्रमौ चित्तनाशस्य योगो ज्ञानं मुनीश्वर। योगस्तद्वृत्तिरोधो हि ज्ञानं सम्यगवेषणम्	शांङ्गि. १।७।२४
द्वौ द्वादशकौ वगावितद्वै व्याकरणं धात्वर्थवचनं.. छन्दोवचनं च	२ प्रणवो. १८
द्वौ बाणवन्तौ सपत्नातिव्याधिनी हस्ते कृत्वोपोत्तिष्ठेत् द्वौ भूतसर्गौ लोकेऽस्मिन् (अथ) द्वौ वा एता अस्य पन्थानौ...व्यावर्तते	बृह. ३।८।२ म. गी. १६।६ मैत्रा. ६।१
द्वौ वा मुख्यौ मुख्याधारौ समुखौ सानन्दौ सस्मेरौ... स्वाहा	पारमा. ५।९
द्वौ वेदाननुभूवीत सर्वमायुरियादिति दध्योदनं पाचयित्वा सर्पिष्मन्त- मश्रीयातामीश्वरौजनयितवै	बृह. ६।४।१५
द्वौ सुपर्णौ शरीरेऽस्मिन्जीवेशाख्यौ सहस्थितौ। तयोर्जीवः फलं मुक्ते कर्मणो न महेश्वरः [रुद्रह. ४१+ अ. पू. ४।३२ अक्षरं च भवेन्मृत्युर्यक्षरं ब्रह्म शाश्वतम्। ममेति अक्षरं मृत्यु- र्यक्षरं न ममेति च	शिवो. ७।११५ शिवो. १।१९
अक्षरः शिवमंत्रोऽयं शिवोपनिषदि..	

ध

धकारो धारणा, धियैव धार्यते भगवान्परमेश्वरः	त्रि. ता. १।७
धनञ्जयस्य शोभादि कर्म प्रोक्तं हि सांक्रुते	जा. द. ४।३३

धनदारेषु वृद्धेषु दुःखयुक्तं न तुष्टता। वृद्धायां मोहमायायां कः समाश्वासवानिह	महो. ५।१६८
धनधान्यबहुत्वनन्तो..बलवन्तो बहुपुत्रवन्त इति	सूर्यता. १।७

धनमानमदान्विताः	भ. गी. १६।१७	धर्ता हर्ता विश्वरूपत्वमेति	त्रिपुरो. १५
धनवाञ्छानाज्ञानो भयातीतः		धर्म इति, धर्मेण सर्वमिदं परिगृहीतं	
... सर्वेश्वरः सोऽहमिति	ना. प. ९।२२	धर्माज्ञातिदुष्करं तस्माद्धर्मे रमन्ते	महाना. १६।१२
धनवृद्धा धनोपवृद्धा विद्यावृद्धा-		धर्मक्षेत्रे कुरुक्षेत्रे	भ. गी. १।१
स्तथैव च । ते सर्वे ज्ञानधुस्य		धर्मज्ञानं राजसम्	शारीरको. ९
किङ्कराः शिष्यकिङ्कराः	मैत्रे. २।२४	धर्मधर्मित्ववार्ताचमेदेसतिहि विद्यते	पा. ब्र. ३०
धनार्थी मोदकैर्हुनेत्	ग. पू. २।१३	धर्ममार्गं चरित्रेण ज्ञानमार्गं च नामतः	रा. पू. १।४
धनुरुद्यम्य पाण्डवः	भ. गी. १।२०	धर्ममेवमिदं प्राहुः समार्धि योगवित्तमाः	अध्यात्मो. ३८
धनुर्गृहीत्वौपनिषदं महात्मानं शरं		धर्मशास्त्रं महर्षीणामन्तःकरणसम्भृतम्	सीतो. २०
ह्युपासानिशितं सन्धयीत ।		धर्मसंस्थापनार्थाय	भ. गी. ४।८
आयस्य तद्वागतेन चेतसा		धर्मस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	
लक्ष्यं तदेवाक्षरं सोग्यं विद्धि	मुण्ड. २।२।३	स योऽयमात्मेदममृतमिदं सर्वम्	बृह. २।५।१
धनुस्तारं शरो ह्यात्मा ब्रह्म तल्लक्ष्य-		धर्मस्यास्य परंतप	भ. गी. ९।३
मुच्यते । अप्रमत्तेन वेद्व्यं शर-		धर्मं चर स्वाध्यायान्मा प्रमदः	तैत्ति. १।११।१
वत्तन्मयो भवेत्	रुद्रह. ३८	धर्मं चरति नाधर्मं... परं पश्यति माऽपरं	इतिहा. ८
धनुः शरीरमोमित्येतच्छरः शिखा-		धर्मं चाधर्मं च सत्यं चानृतं च	छान्दो. ७।७।१
ऽस्य मनः	मैत्रा. ६।२४	धर्मं तदेतत् क्षत्रस्य क्षत्रम्	बृह. १।४।१४
धनुः शार्ङ्गं स्वमाया च शरत्कालः		धर्मं वा वदन्तं सत्यं वदतीति	बृह. १।४।१४
सुभोजनः	कृष्णो. २३	धर्मः स्वधायां चरते ददाति	इतिहा. ४४
धन्योऽहं धन्योऽहं कर्तव्यं मे न		धर्माधर्ममसन्मयम् । लालाभाभावस-	
विद्यते किञ्चित्	१ अवभूतो. २९	द्विद्धि जयाजयमसन्मयम्	ते. वि. ३।९६
धन्योऽहं धन्योऽहं तृप्तेर्मे कोपमा		धर्माधर्मसंयमादतीतानागतज्ञानं	शांदि. १।७।५२
भवेल्लोके	१ अवभूतो. ३०	धर्माधर्मं दहत्यभास्करममर्यादं	
धन्योऽहं धन्योऽहं दुःखं सांसा-		निरालोकमतः परं दहति	सुबालो. १५।२
रिफं न वीक्षेऽद्य	१ अवभूतो. २८	धर्माधर्मौ च तद्विदः	वैतथ्य. २५
धन्योऽहं धन्योऽहं धन्यो धन्यः पुनः		धर्माधर्मौ सुखं दुःखं तथा मरण-	
पुनर्धन्यः	१ अवभूतो. ३०	जन्मनी । धिया येन सुसंत्यक्तं	
धन्योऽहं धन्योऽहं नित्यं स्वात्मान-		स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।५६
मञ्जसा वेद्मि	१ अवधू. २७	धर्माज्ञ प्रमदितव्यम्	तैत्ति. १।११।१
धन्योऽहं धन्योऽहं प्राप्तव्यं सर्वमत्र		धर्माज्ञातिदुष्करम्	महाना. १६।१२
सम्पन्नम्	१ अवभूतो. २९	धर्मान्ये कुर्वन्ति तद्दृशंसारेविचरन्ति	सामर. २७
धन्योऽहं धन्योऽहं ब्रह्मानन्दो		धर्मा य इति जायन्ते जायन्ते	
विभामि मे स्पष्टम्	१ अवधू. २७	ते न तत्त्वतः	अ. शां. ९८
धन्योऽहं धन्योऽहं स्वस्याज्ञानं		धर्मार्थिकामकेयूरैर्दिव्यैर्दिव्यमयेरितैः ।	
पलायितं कापि	१ अवधू. २८	कण्ठं तु निर्गुणं प्रोक्तं मास्यते	
धराधिवरजगतांकीटानां समतां गताः ...		आद्ययाजया । माला निगद्यते	गोपालो. २।३२
धरो ध्रुवश्च सोमश्च कृपश्चैवानिलो-		धर्मावहं पापनुदं भगेशं ज्ञात्वा-	
ऽनलः । प्रत्यूश्च प्रभासश्च वसवो-		त्मस्थममृतं विश्वधाम	श्वेता. ६।६
ऽष्टावितारिताः	चू. जा. ४।१७	धर्मावहां पापनुदां भगेशीं	गुह्यका. ६६

धर्माविरुद्धो भूतेषु	भ. गी. ७।११
धर्मेण पापमपनुदति धर्मे सर्वे	
प्रतिष्ठितं तस्माद्धर्मं परमं वदन्ति	महाना. १७।६
धर्मेण सर्वमिदं परिगृहीतं	
धर्मान्नातिदुष्करम्	महाना. १६।१२
धर्मे नष्टे कुलं कृत्स्नम्	भ. गी. १।४०
धर्मो विश्वस्य जगतः प्रतिष्ठा	महाना. १७।६
धर्मो नास्ति शुचिर्नास्ति सत्यं नास्ति	
भयं न च	त. वि. ५।२०
धर्म्यं संवादमावयोः	भ. गी. १८।७०
धर्म्याद्धि युद्धाच्छ्रेयोऽन्यत्	भ. गी. २।३१
धातरायन्तु सर्वतः स्वाहा	तै. उ. १।४
धाता विधाता कर्ता विकर्ता दिव्यो	
देव एको नारायणः	सुबालो. ६।१
धाता च सृष्टौ विष्णुश्च स्थितौ	
रुद्रश्च नाशे भोगाय चन्द्र	
इति प्रथमजा बभूवुः	यो. चू. ७२
धाता ध्रुवसोमानिलानलप्रत्यूष-	
प्रभासश्चतुर्थे	सूर्यता. ५।१
धाता पुरस्ताद्यमुद्रांजहार	
[महावा. २।+ चित्तु. १२।७	तै. वा. ३।१२।७
धाता ब्रह्मा प्रजापतिर्मयवा..	
सर्वं नारायणः	सुबालो. ६।१
धाता यथा पूर्वमकल्पयत्	महाना. ६।३
[क्र. अ. ८।८।४८=मं. १०।१९०।३	तै. वा. १०।११।४
धाता वसूनां सुरभिः सृजानां	ग. पू. १।१
धाता विधाता पवनः सुपर्णः	एकाक्षरो. ६
धाताऽहं विश्वतोमुखः	भ. गी. १०।३३
धातुबद्धं महारोगं पापमन्दिरमध्रुवम्	
(दिहं) विकाराकारविस्तीर्णं (सुतदेहं)	
सृष्ट्या ज्ञानं विधीयते	मैत्रे. २।५
धातुः प्रसादान्महिमानमीशम्	
[महाना. १०।१+	ना. उ. ना. १।३
धातूनां वर्धनेनैव प्रबोधो वर्धते तनौ ।	
दहन्ते सर्वपापानि..	वराहो. ५।४९
धात्रीफडप्रमाणं यच्छ्रेष्ठमेतत् (रुद्राक्षस्य) रु. जा. ६	
धानारुह इव वृक्षोऽजसा प्रेत्यसम्भवः वृह. ३।९।३२	
धामत्रयं नियन्तारं धामत्रयसमन्वितम् पं. ब्र. ८	

धामानि वेद भुवनानि विश्वा	महाना. २।५
[क्र. अ. ८।३।१७=	मं. १०।८२।३+
[अथर्व. २।१।३+वा. सं. १।७।२७	तै. वा. १०।१।४
धारणं (लिंगस्य) देहे कैवल्यस्वरूपम्	लिङ्गोप. २
धारणं देहे प्रणवस्वरूपम्	लिङ्गोप. २
धारणं देहे ब्रह्मस्वरूपम्	लिङ्गोप. २
धारणं देहे वेदस्वरूपम्	लिङ्गोप. २
धारणं धर्मशास्त्राणां विज्ञानं विजने रतिः आयुर्वे. १६	
धारणात्तस्य सूत्रस्य नोच्छिद्यो	
नाशुचिर्भवेत्	ब्रह्मो. १०
धारणाद्वादश प्रोक्तं ध्यानं योग-	
विशारदैः । ध्यानद्वादशकेनैव	
समाधिरभिधीयते	यो. चू. ११२
धारणादेव मरुतस्तत्तदारोग्यमश्रुते	त्रि. ब्रा. ११२
धारणाभिर्मनोवैर्यं याति चैतन्य-	
मद्भुतम् । समाधौ मोक्षमाप्नोति	
त्यक्त्वा कर्म शुभाशुभम्	यो. चू. ११०
धारणाभिश्च किल्विषम् (देहे)	योगो. २७
(अथ) धारणा-सा त्रिविधा, आत्मनि	
मनोधारणं, दहराकाशे बाह्याकाश-	
धारणं पृथिव्यप्तेजोवायु-काशेषु	
पञ्चमूर्तिधारणं च	शां. डि. १।८।२
धारणां धारयेद्योगी	योगो. २७
धारयन्नचलं स्थिरः	भ. गी. ६।१३
धारयन्नासिकामध्यं तर्जनीभ्यां	
विना दृढम्	योगकुं. १।३६
धारयाम्यहमोजसा	भ. गी. १५।१३
धारयित्वा प्रयत्नेन सुवकर्म यथोदितं	आत्मो. २
धारयेत्पादुके नित्यं...पर्यटे-	
दाश्रमाद्वहिः	शिवो. ७।४६
धारयेत्पुरितं विद्वान् प्रणवं सञ्जपन्	
वशी । उकारमूर्तिं सन्ध्यायन्	जा. द. ५।८
धारयेन्मनसा प्राणं संध्याकालेषु	
वा सदा । सर्वरोगविनिर्मुक्तः..	शां. डि. १।७।५४
धाराभ्य इव चातकः (मनोविरमति)	महो. २।१३
धार्तराष्ट्रस्य दुर्बुद्धेः	भ. गी. १।२३
धार्तराष्ट्रा रणे हन्युः	भ. गी. १।४६
धार्तराष्ट्रान् कपिध्वजः	भ. गी. १।२०
धार्तराष्ट्रान् स्ववान्भवान्	भ. गी. १।३१

धार्मिको ब्राह्मण इति चेत्, न;

क्षत्रियादयो हिरण्यदातारो

बहवः संति

धिगतीशार्चनं जन्म

धिग्राममशिवालयम्

धिभस्मरहितं भालं

धिग्विद्यामशिवाश्रयाम्

धिष इत्यन्तरात्मा परः

धियायेनपरित्यक्ताः(शंकाः)सजीवन्मुक्तः म.वा.र. ८

धियैव धार्यते भगवान्परमेश्वरः त्रि. ता. १७

धियो यो नः प्रचोदयात्

[क्र. अ. ३।४।१०= मं. ३।६२।१०

[वा. सं. ३।३५+ साम. २।८।१२

धियो यो नः प्रचोदयात्

परो रजसे सावदोम् त्रि. ता. ११

(अथ) धियो यो नः प्रचोदया-

दिति, बुद्धयो वै धियस्ता यो-

ऽस्माकं प्रचोदयादित्याहुर्ब्रह्म-

वादिनोऽथ भर्ग इति मैत्रा. ६।७

धियो यो नः प्रचोदयान्मधुमात्रो

वनस्पतिर्मधुमौ३ अस्तुसूर्यः स्वस्वाहा बृह. ६।३।६

धियो यो नो जाते प्रचुर्यः या

प्रचोदयारिमके..हुं फट् स्वाहा सावित्र्यु. १२

धियो विज्ञातव्यं कामान्मे त्वयि

दधानीति पिता कौ. त. २।१५

धियो विज्ञातव्यं कामांस्ते मयि दध

इति पुत्रः कौ. त. २।१५

धीमहीत्यन्तरात्मा

गीरधीदितानन्दः पेशलः पुण्यकीर्तनः। गायत्रीर. २

प्राज्ञः प्रसन्नमधुरो दैन्यादपगताशयः अ. पू. २।३१

धीरस्तत्र न मुह्यति अ. गी. २।१३

धीराभ्युदयविविदित्वा ध्रुवमध्रुवेष्विव

न प्रार्थयन्ते कठो. ४।२

धीराः प्रेत्यास्माहोकादमृता भवन्ति केनो. १।२+२।५

धीरो न शोचति कठो. ६।६

धीरोऽप्यतिबहुज्ञोऽपि कुलजोऽपि

महानपि। तृणया बध्यते जन्तुः

सिंहः शृङ्गलया यथा महो. ५।८७

धीरो हर्षशोकौ जहाति कठो. २।१२

धीविक्रियासहस्राणां साक्षिणं (रामं) मुक्तिको. १।३

धूपश्च गुग्गुलुर्द्वयः प्राणायामसमुद्भवः शिवो. १।२७

(अथ) धूमगन्धं प्रजिघ्रायाज्य-

लेपेनाङ्गान्यनुविमृज्य.. कौ. त. २।३,४

धूममार्गविस्तृतं...लोकानसृजत् गोपीचं. २७

धूमाद्रात्रि, रात्रेरपरपक्षमपरपक्षा-

द्यान्षड्दक्षिणैति छांदो. ५।१०।३

धूमाद्रात्रि, रात्रेरपक्षीयमाणपक्षमप-

क्षीयमाणपक्षाद्यान् षण्मासान्

दक्षिणादित्य एति बृह. ६।२।१६

(अथ) धूमार्चिर्विस्फुलिङ्गा इवाग्नेश्च मैत्रा. ६।३१

धूमेनाग्निरिवावृताः अ. गी. १।८।४८

धूमेनाग्नियते बह्विः अ. गी. ३।३८

धूमो जायते स प्रस्तावो ज्वलति स

उद्गीथोऽङ्गारा भवन्ति छांदो. २।१२।१

धूमो भूत्वाऽभ्रं भवति छांदो. ५।१०।५

धूमो रात्रिस्तथा कृष्णः अ. गी. ८।२५

धूर्धुराणां धूरसि धूर्वङ्ग मे स्वाहा पारमा. ६।९

धूर्नो बहन्तां रतये रमन्तां...गुप्त्यै स्वाहा पारमा. ८।३

धृतिर्दीक्षा, सन्तोषश्च बुद्धीन्द्रियाणि

यज्ञपात्राणि...आहारपरिमाणात् गर्भो. ११

धृतिर्नार्थहानौ..सर्वत्र चेतस्स्थापनम् शाण्डि. १।१।३

धृतिर्मेत्री मनस्तुष्टिर्मुदुता मृदुभाषिता।

द्वेयोपादेयनिर्मुक्तेतिष्ठन्त्यपवासनम् महो. ६।३०

धृतिं न विन्दामि शमं च विष्णो अ. गी. १।१।४२

धृतिः क्षमा दमोऽस्तेयं...दशकं

धर्मलक्षणं [ना. प. ३।२४+ अवसं. ५।१२

धृतिः सा तामसी मता अ. गी. १।८।३५

धृतिः सा पार्थ राजसी अ. गी. १।८।३४

धृतिः सा पार्थ सार्विकी अ. गी. १।८।३३

धृत्याऽऽत्मानं नियम्य च अ. गी. १।८।५१

धृत्या धारयतेऽर्जुन अ. गी. १।८।३४

धृत्या यया धारयते अ. गी. १।८।३३

धृत्युत्साहसमन्वितः अ. गी. १।८।२६

धृष्टकेतुश्चेकितानः अ. गी. १।५

धृष्टद्युम्नो विराटश्च अ. गी. १।१।७

धेनूनामस्मि कामधुक अ. गी. १।०।२८

धैर्यकन्या, उदासीनक्रीडनम् निर्वाणो. २

ध्याता रुद्रः प्राणं मनसि सह करणै-
 न्निदान्तेपरमात्मनि...ध्यायीतेशानं अ. शिखो. ३
 ध्यातृध्यानविहीनोऽस्मि ध्येयहीनो-
 ऽस्मि सोऽस्यहम् मैत्रे. ३।११
 ध्यातृध्याने परित्यज्य क्रमाद्धयेयैक-
 गोचरम् । निवातदीपवक्षितं अध्यात्नो. ३५
 समाधिरभिधीयते
 ध्यातृध्याने विहाय निवातस्थित-
 दीपवद्धयेयैकगोचरं चित्तं समाधिः पैङ्गलो. ३।२
 ध्यात्वा मध्यस्थमात्मानं
 कलशान्तरदीपवत् पैङ्गलो. ३।५
 ध्यात्वा मुमिर्गच्छति भूतयोनिं समस्त-
 साक्षिं तमसः परस्तात् कैव. ७
 ध्यात्वा यद्ब्रह्ममात्रं ते स्वावशेषतया
 वपुः । तत्स्वमात्रं विचिन्तये ध्यान. वि. शीर्ष.
 ध्यानक्रियाभ्यां भगवान् मुञ्जेऽसौ
 प्रहसद्विभुः मंत्रिको. ७
 ध्यानतो हृदयाकाशे चिति चिषक-
 धारया । मनो मारय निश्शङ्कं
 त्वां प्रब्रूयन्ति नारयः महो. ४।९३
 ध्यानद्वादशकैर्नैव समाधिरभिधीयते यो. चू. ११२
 ध्याननिर्यनाभ्यासा- (देव) देवं ध्या. वि. २२
 पश्येन्निगूढवत् [श्वेताश्व. १।१४+
 ध्यानमन्तः परे तत्त्वे. विशेषमु-
 पगच्छति मैत्रा. ६।२४
 ध्यानयुक्तो महीं चरेत् । शुचौ देशे
 सदा भिक्षुः स्वधर्ममनुपालयन् ना. प. ४।१८
 ध्यानयोगपरो नित्यं भ. गी. १८।५२
 ध्यानविस्मृतिः समाधिः मं. ब्रा. १।१
 ध्यानस्य विस्मृतिः सत्यक्समाधि-
 रभिधीयते [त्रि. ब्रा. २।३२+ अवधू. ५
 ध्यानस्वरूपं ब्रह्म ना. पू. ता. १।३
 ध्यानहीनो यस्तु नित्यं दुर्वांसो. १।१२
 ध्यानं धिन्तयमानस्य ऐकचित्तेन
 ध्यायिनः दुर्वांसो. १।१०
 (अथ) ध्यानं तद्विविधं सगुणं
 निर्गुणं चेति । सगुणमूर्तिध्यानम् ।
 निर्गुणमात्मयाथात्म्यम् शाण्डि. १।८।२
 ध्यानं नारायणः परः । नारायणपरं ब्रह्म महाना. ९।४

ध्यानं निर्विषयं मनः । ज्ञानं मनोमल-
 त्यागः शौचमिन्द्रियनिग्रहः [मैत्रे. २।२ + स्कन्दो. ११
 ध्यानं प्रयोगस्थं मनो विद्वद्भिः प्लुतं
 मनः पूतिमुच्छिष्टोपहतं मैत्रा. ६।९
 ध्यानं वाव चित्ताद्भूयो ध्यायतीव
 पृथिवी ध्यायतीवान्तरिक्षं छान्दो. ७।६।१
 ध्यानं विष्णुः प्राणं मनसि सह
 करणैः सम्प्रतिष्ठाप्य.. ध्यायीतेशानं अ. शिखो. ३
 ध्यानात्कर्मफलत्यागः भ. गी. १२।१२
 ध्यानाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान्ब्रवीतु छांदो. ७।६।२
 ध्यानापादांशा इवैव ते भवन्ति छांदो. ७।६।१
 ध्यानेन शुष्यते बुद्धिः दुर्वांसो. १।९
 ध्यानेनानीश्वरान्गुणान् (दहेत्) योगो. १६
 ध्यानेनैव समायुक्तो... नित्योदित-
 मधोक्षजम्... ध्यायेद्वाविश्वरूपिणं त्रि. ब्रा. २।१५२
 ध्यानेनात्मनि पश्यन्ति भ. गी. १३।२५
 ध्यायतीवद्यौर्ध्वायंतीवापोर्ध्वायंतीव
 पर्वता ध्यायंतीव देवमनुष्याः छांदो. ७।६।१
 ध्यायतीव पृथिवी ध्यायतीवान्तरिक्षं छांदो. ७।६।१
 ध्यायतीव लेलायतीव स हि स्वप्नो
 भूत्वेमं लोकमतिक्रामति बृह. ४।३।७
 ध्यायतीवान्तरिक्षं ध्यायतीव द्यौः छांदो. ७।६।१
 ध्यायतेऽध्यासिता तेन तन्यते
 प्रेर्यते पुनः । स्रयते पुरुषार्थं
 च तेनैवाधिष्ठितं जगत् मंत्रिको. ४
 ध्यायतो योगिनस्तस्य मुक्तिः
 करतले स्थिता त्रि. ब्रा. २।१५८
 ध्यायतो योगिनः सर्वमनोवृत्ति-
 र्विनश्यति त्रि. ब्रा. २।१५६
 ध्यायतो विषयान् पुंसः भ. गी. २।६२
 ध्यायन्तीव देवमनुष्याः छांदो. ७।६।१
 ध्यायन्तीव पर्वताः छांदो. ७।६।१
 ध्यायन्तीवापो ध्यायन्तीव पर्वताः छांदो. ७।६।१
 ध्यायन्तो मनसेवमिति प्रविवेश ह
 वाक्-चक्षुः-श्रोत्रं [छांदो. ५।१।८, १।१०

ध्यायन्नास्ते मुनिश्चैवमाप्नुतेराप्नुतेस्तु

यः । जीवन्मुक्तः स विज्ञेयः

स धन्यः कृतकृत्यवान्

योगकुं. ३।३३

ध्यायंश्चतुर्भुजाकारं चतुर्वक्त्रं

हिरण्यमयम् । धारयेत्पञ्च

घटिकाः पृथिवीजयमाप्नुयात्

१यो.त.८६

ध्यायेदसिपदं सदा

शु. र. २।७

ध्यायेदेव तन्महो भ्राजमानं

शु. र. २।५

ध्यायेद्दृश्यानुविद्धोऽयं समाधिः

सविकल्पकः

सरस्व. ५१

ध्यायेन्मनसि मां नित्यं वेणुशृङ्गधरं

तु वा । मथ्यते तु जगत्सर्वं ब्रह्म-

ज्ञानेन येन वा

गोपालो. २।२४

ध्येयहीनोऽस्मि सोऽस्म्यहम्

मैत्रा. ३।११

ध्येया सर्वस्य लोकस्य

गुह्यका. ५०

ध्येयैकगोचरं चित्तं समाधिर्भवति

पैङ्गलो. ३।२

ध्रुवस्त्वमसि ध्रुवस्य क्षिप्तमसि

सहस्रै. २३

ध्रुवस्य प्रचलनं ब्रश्चनं वातरज्जूनां

मैत्रा. १।८

ध्रुवं जन्म मृतस्य च

भ. गी. २।२७

ध्रुवं स्तिमितगम्भीरं न तेजो न

तमस्ततम्

मैत्रा. १।१५

ध्रुवा नीतिर्मतिर्मम

भ. गी. १।८।७८

ध्रुवे (चित्तसंयमात्) तद्गतिर्दर्शनम्

शांडि. १।७।५०

ध्रुवैवास्य षोडशी कला

बृह. १।५।१४

ध्रुवोऽप्यध्रुवजीवनः

महो. ३।५०

ध्वनेरन्तर्गतं ज्योतिर्ज्योतिरन्तर्गतं

मनः । यन्मनस्त्रिजगत्सृष्टिस्थिति-

व्यसनकर्मकृत

मं. ब्रा. ५।१

ध्वनेरन्तर्गतं ज्योतिर्ज्योतिषो-

न्तर्गतं मनः । तन्मनो विलयं

याति तद्विष्णोः परमं पदम्

यो.शि. ६।२१

न

न कश्चन वसतौ प्रत्याचक्षीत । तद्गतम्

तैत्ति. ३।१०।१

न कश्चन स्वप्नं पश्यति

बृ.उ. ४।३।१९

[ग. शो. १।३+५।६+

सुबालो. ४।४

न कश्चन स्वप्नं पश्यति तत्सुषुप्तम्

माण्डू. ५

[रामो. २।३+

गणेशो. १।३

न कश्चनैकषष्टिरैकान्नविंशति-

रेकान्नविंशतिः

तैत्ति. ३।११

न कण्ठं प्रावृतं कुर्यात्.. न पादधावन-

ज्ञानं यत्र पश्येदुरुः स्थितः

शिवो. ७।१८

न कण्डूयेन्नखैस्तनुम्

शिवो. ७।५४

न करोति न लिप्यते

भ. गी. १।३।३२

न कर्ता नैव भोक्ता च न च भोजयिता

तथा । केवलं चित्तसदानन्द-

ब्रह्मैवाहं जनार्दनः

वराहो. ३।१९

न कर्तृत्वं न कर्माणि

भ. गी. ५।१४

न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके

अमृतत्वमानशुः

महाना. ८।१४

[केव. १। ३+ अवधू. ५ +

सदानं. ५

न कर्मणा न प्रजया न चान्येनापि

केनचित्... ब्रह्मवेदनमात्रेण

ब्रह्माभ्युत्थेय मानवः

कठरु. १२

न कर्मणामनारम्भाभैष्कर्म्यं

पुरुषोऽभुते । न च सञ्जयसनादेव

सिद्धिं समधिगच्छति [भ. गी. ३।४+

भवसं. १।५१

न कर्मणा लिप्यते पापकेन

इतिहा. २०

न कर्मणा वर्धते नो कनीयान्

इतिहा. २०

न कर्मफलसंयोगं

भ. गी. ५।१४

(तस्मात्) न कर्म ब्राह्मण इति

व. सू. ७

न कर्म विजिज्ञासीत कर्तारं विद्यात्

कौ. त. ३।८

न कर्मस्वनुसज्जते

भ. गी. ६।४

न कर्माणि त्यजेद्योगी कर्मभि-

स्त्यज्यते ह्यसौ

अमन. २।१०३

न कश्चित् कर्तुमर्हति

भ. गी. २।१७

न कश्चिज्जायते जीवः सम्भवोऽस्य

न विद्यते । एतत्तदुत्तमं सर्वं यत्र

किञ्चिन्न जायते [अद्वैत. ४।८+

अ. शां. ७१

न कश्चित्कस्यचिच्छक्तः कर्तुं दुःख-

सुखानि च

शिवो. ७।१११

न कश्चित्कस्यचित्पुत्रः पिता माता

न कस्यचित्

शिवो. ७।१०९

न काङ्क्षे विजयं कृष्ण

भ. गी. १।३१

न काश्चन परिहरेत्तद्व्रतम्	छांदो. २।१३।२
नकार ईश्वरो भवति	तारसा. १।४
नकाररहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१९
न कारणं प्रयच्छन्त्यथापर-	
पक्षीयाणां कविः...वभूव	२प्रणवो. १७
नकारादियकारान्तं (नमःशिवाय)	
ज्ञात्वा पञ्चाक्षरं जपेत् । सर्वं	
पञ्चात्मकं विद्यात्पञ्चब्रह्मात्म-	
तत्त्वतः	पञ्चब्र. २५
नकारो विष्णुर्भवति	तारसा. १।४
न किञ्चन द्वेष्टि तथा न किञ्चिदपि	
कांक्षति । मुञ्क्ते यः प्रकृतान्भोगान्	
स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।६०
न किञ्चिदपि चिन्तयेत्	भ. गी. ६।१५
न किञ्चिच्चिन्तयेद्योगी सदा	
शून्यपरो भवेत्	अमन. २।५३
न किञ्चिच्चिन्तनादेव स्वयं सत्त्वं	
प्रकाशते	अमन. २।५३
न किञ्चित्कीर्तयेद्गुरोः	शिवो. ७।१४
न किञ्चिदत्र पश्यामि न शृणोमि	
न वेद्यहम् । स्वात्मनैव सदानन्द-	
रूपेणास्मि स्वलक्षणः	अध्यात्मो. ६७
न किञ्चिदस्ति त्वद्व्यतिरिक्तम्	त्रि.म.ना. १।१
न किञ्चिद्वावनाकारंयत्तद्ब्रह्मपरंविदुः	म. वा. र. १७
न किञ्चिद्यदनिर्देश्यं वस्तुसत्तेति	
किञ्चन	महो. २।५
न किञ्चिद्गोचते चेत्ते	
सन्मुक्तोऽसि भवस्थितौ	अ. पू. ५।१०५
न किञ्चिन्मनसा ध्यायेत्सर्वचिन्ता-	
विवर्जितः । जायतेतत्त्वसम्मुखः	अमन. १।१८
न कुद्वारेण वेदमानि नगरं	
ग्राममाविशेत् ।	शिवोप. ७।६०
न कुर्यात्केनचिद्वैरमध्रुवे जीवितेसति	शिवो. ७।५९
न कुर्यात् पार्वणादीनि	
ब्रह्मभूतस्य भिक्षवे	पैङ्गलो. ४।६
न कुर्यान्न वदेत्किञ्चिन्न ध्यायेत्साध्व-	
साधु वा । आत्मारामोऽनया	
वृत्त्या विचरेज्जडवन्मुनिः	ना. प. ५।२४

न कुर्यां कर्म चेदहम्	भ. गी. ३।२४
नकुलः सहदेवश्च	भ. गी. १।१६
न कृष्णं नकृष्णं नकृष्णम् (गणेशः)	ग. शो. २।३
न केवलं...नरके दुःखपद्धतिः ।	
स्वर्गेऽपि पातभीतस्य क्षयिष्णो-	
र्नास्ति निर्वृतिः	भवसं. १।७
नक्तमधीयानो दिवसकृतं	
पापं नाशयति	सङ्कर्षणो. ३
नक्ताद्वरश्चोपवास उपवासादया-	
चितः । अयाचिताद्वरं भैक्षं	
तस्माद्भैक्षेण वर्तयेत्	१सं. सो. २।६२
न कचिद्भावकलना न भावाभाव-	
गोचरा । सर्वं शान्तं निरालम्बं	महो. ५।४४
नक्षत्रलोकेषु गार्गीति (चन्द्रलोका	
ओताश्च प्रोताश्च)	बृह. ३।६।१
नक्षत्राणामहं शशी	भ. गी. १०।२१
नक्षत्राणि प्रतिहारश्चन्द्रमा निधनमे-	
तद्राजनं देवतासु प्रोतम्	छांदो. २।२०।१
नक्षत्राणि रूपम्	चित्त्यु. १३।३
नक्षत्राणि वयाश्चिस मरीचयः स	
प्रतिहारः सर्पा गन्धर्वाः	
पितरस्तन्निधनमेतत्साम	छांदो. २।२१।१
(तस्य) नक्षत्राणि विस्फुलिङ्गाः	
[छां. उ. ५।४।१+]	बृह. ६।२।११
नक्षत्राण्येव सा चन्द्रमाअमस्तत्साम	छां. उ. १।६।४
नक्षत्राण्येवर्क् चन्द्रमाः साम	छां. उ. १।६।४
न क्षिपेदशुचि बहौ न च	
पादौ प्रतापयेत्	शिवो. ७।६९
न क्षीणा वासना यावच्चित्तं	
तावन्न शाम्यति । यावन्न	
तत्त्वविज्ञानं तावच्चित्तशमः कुतः	अ. पू. ४।७९
न क्षुधा न तृषा निद्रा नैवालस्यं	
प्रजायते । नच मृत्युर्भवेत्तस्य	
यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम्	यो. शि. ५।४२
नखानां कृतनेन च, सर्वं	
काष्णार्णयसं ज्ञातं	पञ्चत्र. ३०
नगरं नदिकर्तव्यं ग्रामो वा मिथुनं	
तथा । एतन्नयं प्रकुर्वाणः	
स्वधर्माव्यवते यतिः	ना. प. ३।५७

नगङ्गयासमन्तीर्यनशुद्धिर्गोपिचन्दनात् गोपीचं. २०
 न गन्धं विजिज्ञासीत्, घातारं विद्यात् कौ. त. ३।८
 नगरेषु तीर्थेषु पञ्चरात्रं वसन्तः आश्रमो. ४
 न गुणा नागुणास्तत्र न श्रीर्नाश्रीर्न
 लोकता अ. पू. ४।२१
 नगुरोरधिकः कश्चिन्निषुलोकेषुविद्यते यो.शि. ५।५६
 न गुरोरप्रियं कुर्यात्पीडितस्ताडितो-
 ऽपि वा । नोच्चारयेच्च तद्वाक्यं.. शिवो. ७।३७
 न गुरोः कीर्तयेन्नाम...नाह्वयीत
 तदाख्यया शिवो. ७।२२
 न चक्षुषो मुखान्नीलं वेत्ति कौ. त. ३।१
 न च क्रियाभिर्न तपोभिरुग्रैः भ. गी. १।१४८
 न चक्षुषा गृह्यते नापि वाचा
 [मुं. च. १।३।८+ गुह्यका. ३७
 न चक्षुषा पश्यति कश्चनैनम्
 [कठो. ६।९+श्वेता. ४।२०+
 [महाना. १।११+ त्रि. म. ना. ६।४
 न चक्षुषा पश्यति कश्चिदेनाम् गुह्यका. ६३
 न चक्षुषा पश्यति कश्चिदेनं (मा.पा.) कठो. ६।९
 न च जीवन्मृतो वापि न पश्यति
 न मीलति अमन. १।२५
 न च तत्प्रेत्य नो इह भ. गी. १।७।२८
 न च तस्मान्मनुष्येषु भ. गी. १।८।६१
 न च निस्पन्दता लोके दृष्टेह
 शवतां विना भवसं. १।४४
 न च पुनरावर्तते [छां. उ. ८।१५।१+ वासुदे. १७
 न च प्रमादात् तपतो वाऽप्यलिङ्गात्
 (आत्मलब्धिः) मुण्ड. ३।२।४
 न च भावविकाराणां सत्ता क च
 न विद्यते महो. ४।१२
 न च भूतपदार्थैर्धसदन्ततया स्थितम् महो. २।६६
 न च भूतादभूतस्य सम्भवोऽस्ति अ. शां. ३।८
 न च मत्स्थानि भूतानि भ. गी. ९।५
 न च मध्यं हि तत्पदम् अ. पू. ४।२२
 न च मां तानि कर्माणि निबध्नन्ति भ. गी. ९।९
 न च मां योऽभ्यस्यति भ. गी. १।८।६७
 न च याति न चायाति न च नेह
 न चेह चित् । सैषा चिद्मला-
 कारा निर्विकल्पा निरास्पदा महो. ५।१०२

न च मलं विमलं न च वेदनम् ।
 चिन्मयं हि सकलं विराजते
 स्फुटतरं परमस्य तु योगिनः वराहो. ३।५
 न च राज्यं सुखानि च भ. गी. १।३१
 [जातिरिति च-] न चर्मणो न रक्तस्य
 न मांसस्य न चास्थिनः । न जाति-
 रात्मनो जातिर्व्यवहारप्रकल्पिता निरालं. १२
 न च लोष्टं विमृष्टीयात् शिवो. ७।५२
 न च वयं पश्यामो नैव वयं वक्तुं
 शक्नुमो नमस्तेऽस्तु भगवन्प्रसीद नृसिंहो. ९।१०
 न च विद्या न चाविद्या न जगच्च न
 चापरम् । सत्यत्वेन जगद्भानं
 संसारस्य प्रवर्तकम् २ आत्मो. ४
 न च शक्तोऽप्यवस्थातुं भ. गी. १।३०
 न च श्रेयो नु पश्यामि भ. गी. १।३१
 न च सत्संविन्मया एतौ हि पुरस्ता-
 त्सुविभातमव्यवहार्यमेवाद्वयं नृसिंहो. ९।८
 न च सन्न्यसनादेव सिद्धिं समधि-
 गच्छति [भ. गी. ३।४ भवसं. १।५१
 न चाचार्यव्यतिरिक्तं श्रेयांसं दृष्ट्वा
 नमस्कुर्यात् अव्यक्तो. ९
 न चाज्ञानमधीयीत शिवज्ञानं सम-
 भ्यसेत् । शिवज्ञानं परं ब्रह्म.. शिवो. ७।६१
 न चातिस्वप्रशीलस्य भ. गी. ६।१६
 न चानिलो मेऽस्ति न चाम्बरं च ।
 एवं विदित्वा परमात्मरूपं...
 प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम् कैव. २३
 न चाभावयतः शान्तिः भ. गी. २।६६
 न चायुक्तस्य भावना भ. गी. २।६६
 न चाशुश्रूषवे वाच्यं भ. गी. १।८।६७
 न चास्ति वेत्ता मम चित्सदाऽहम् कैव. २१
 न चास्मादुपावरोद्देत् । जीवन्मुक्तश्च
 भवति अव्यक्तो. १
 न चास्य कश्चिज्जनिता न चाधिपः श्वेता. ६।९
 न चास्य सर्वभूतेषु भ. गी. ३।१८
 न चाहं तेष्ववस्थितः भ. गी. ९।४
 न चाहं न च नेतराः.. अनाख्यमन-
 भिव्यक्तं सत्किञ्चिदवशिष्यते महो. २।६४

न चिरेणाधिगच्छति	भ.गी. ५।६	न जानाति स शीतोष्णं न दुःखं न सुखं तथा	ना. वि. ५३
न चेतनो न च जडो (आत्मा)		न जायते न म्रियते किञ्चिद्वा जगत्रये । न च भावविकाराणां सत्ता कचन विद्यते	महो. ४।१२०
न चैवासन्न सन्मयः	अ. पू. २।२०	न जायते न म्रियते कचित्किञ्चित् कदाचन । परमार्थेन विप्रेन्द्र मिथ्या सर्वं तु दृश्यते	महो. ५।१६५
न चेत्समानपुरुषवचने तृतीयप्रभृती- नामुदात्ततमः कश्चिद्भवति	संहितो. ३।१	न जायते न म्रियते न मुह्यते न भिद्यते...सर्वदहनोयमात्मेत्याचक्षते	सुबालो. ९।१४
न चेदवेदीर्महती विनष्टिः । ये तद्विदु- रमृतास्ते भवन्ति	बृ. उ. ४।४।१४	न जायते न म्रियते न शुष्यते न दह्यते... (आत्मा)	आत्मो. ६
न चेदिहावेदीन्महती विनष्टिः	केनो. २।५	न जायते न म्रियते न शुष्यति न क्षिद्यति...सोऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च पुनात्यशुद्धान्यपूतानि (आत्मा)	आत्मो. ३
न चेर्मदेहमाश्रित्य वैरं कुर्वीत केनचित्	ना. प. ३।४२	न जायते म्रियते वा कदाचित्	भ. गी. २।२०
न चेमां विद्यामश्रद्धानाय ब्रूयात्	अव्यक्तो. ९	न जायते म्रियते वा विपश्चित्	कठो. २।१८
न चेशिता नैव च तस्य लिङ्गम् ।		न जायते न म्रियते विपश्चिन्नायं भूत्वा भविता वा न भूयः	भवसं. २।३६
स कारणं करणाधिपाधिपः	श्वेता. ६।९	न जीवो ब्राह्मणः	व. सू. ३
न चैकान्तमनभ्रतः	भ. गी. ६।१६	न जीवो म्रियत इति स य एषो- ऽणिमैतदात्म्यं सर्वं	छांदो. ६।११।३
न चैतद्विद्याः कतरन्नो गरीयः	भ. गी. २।६	न जुहुयादग्नौ (भस्मधारणमकृत्वा) तर्पयेद्देवानृषीन्पित्रादीन्	भस्मजा. १।६
न चैनमिति होचुरितिब्रूतैवैवमात्मसिद्धम्	नृसिंहो. ९।१०	न ज्ञानं नाज्ञानं नोभयतःप्रज्ञ- मग्राह्यमव्यवहार्यं	ना. प. ९।२०
न चैनं हृदयन्त्यापः	भ.गी. २।२३	(तस्मात्) न ज्ञानं ब्राह्मणः	व. सू. ६
न चैव न भविष्यामः	भ.गी. २।१२	नट इव क्षणवेषं चित्रभित्तिरिव मिथ्यामनोरमं (पुराकृतं)	मैत्रा. ४।२
न चैवमतः परं किञ्चित्	गणेशो. ३।६	नटादिप्रेक्षणं धूतं प्रमदासुहृदं तथा । भक्ष्यं भोज्यमुदक्यां च वृण पश्येत्कदाचन	ना. प. ३।६९
न चैव सुकृतं विभुः	भ.गी. ५।१५	न तच्छब्दः, न किशब्दः, न सर्वेशब्दाः स्वसंवे. ४	
न चैवासन्न सन्मयः (आत्मा)	अ. पू. २।२०	न ततोऽन्यत्र निस्पन्दान्न विज्ञानं विशन्ति ते	अ. शां. ५१
न चोदयो नास्तमयो न हर्षामर्षसंविदः	अ. पू. ४।२२	न ततोऽन्यत्र निस्पन्दान्नालातं प्रविशन्ति ते	अ. शां. ५५
न जगत्सर्वद्रष्टाऽस्मि नेत्रादिरहितो- ऽस्यहम्	मैत्रे. ३।१४		
न जन्मं देहेन्द्रियबुद्धिरस्ति	कैव. २२		
न जपो न पूजा न साधनं	गुह्यो. १		
न जरा न मृत्युर्न शोको न सुकृतं न दुष्कृतं सर्वं पाप्मानोऽगो निवर्तन्तेऽपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः	छान्दो. ८।४।१		
न जहाति मृतं वापि सर्वव्यापी धनञ्जयः (वायुः)	यो. चू. २६		
न जाग्रत्स्वरूपोऽहं न सुषुप्तिस्वरूपवान्	ते. वि. ३।४५		
न जाग्रन्न स्वप्नो न सुषुप्तिर्न वै तुरीया	गणेशो. ३।२		
न जातिरात्मनो जातिर्व्यवहार- प्रकल्पिता	निरालं. १२		
(तस्मात्) न जातिर्ब्राह्मणः	व. सू. ५		
न जातु कामः कामानामुपभोगेन शान्त्यति । हविषा कृष्णवर्त्मव भूय एवाभिवर्तते	ना. प. ३।३७		

न तस्याज्यं न तस्याज्यं मोचकोऽह-
मविमुक्ते निवसताम् । नाविमुक्ता-
त्पगमं स्थानम् भस्मजा. २।८
न तत्पश्यति विदूषं ब्रह्मवस्त्वेव
पश्यति । धर्मधर्मित्ववार्ता
च भेदे सति हि भिद्यते पा. ब्र. ३०
न तत्र चक्षुर्गच्छति न वागगच्छति केनो. १।३
न तत्र चन्द्रार्कवपुःप्रकाशते [रुद्रह. ४०+ अ.पू. ४।३०
न तत्र त्वं न जग्या विभेति कठो. १।१२
न तत्र देवा अदेवाः त्रि. ता. ५।१
न तत्र देवाः ऋषयः पितर ईशते [ब्रह्मो. ३+ त्रि. ता. ५।१
न तत्र देवा न देवल्लोका यज्ञा न
यज्ञा वा न माता न पिता न बन्धुर्न
बान्धवो न स्तेनो न ब्रह्महा...तेनैव
मार्गेण जात्राय धावति सम्राट् सुबालो. ४।४
न तत्र वेशान्ताः पुष्करिण्यः
स्रवन्त्यो भवन्ति बृह. ४।३।१०
न तत्र लोका अलोकाः त्रि. ता. ५।१
न तत्र रथा न रथयोगा न पन्थानो
भवन्ति बृह. ४।३।१०
न तत्र सूर्यो भाति न चन्द्रतारकं
नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः कठो. ५।१५
[मुं.उ. २।२।१०+श्वेता. ६।१४+ गुह्यका. ४५
न तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते
[श्वेता. ६।८+ भवसं. २।४४
न तत्समश्चाधिकश्च दृश्यः ग. शो. ४।१
न तत्समा चाप्यधिका च दृश्यते गुह्यका. ६७
न तथा कुर्याद्वायत्रीमेव सावित्री-
मनुब्रूयात् बृह. ५।१४।५
न तथा भवतो योगाज्जन्ममृत्यु पुनः पुनः यो. शि. १।५५
न तथा विद्याद्यदहरेव जुहोति तदहः
पुनर्मृत्युमपजयति बृह. १।५।२
न तदश्नाति किञ्चन न तदश्नाति
कश्चन [बृह. ३।८।८+ सुबालो. ३।२
न तर्कं पठेन्न शब्दमपि (प्रणवविना) ना. प. ५।६
न तदस्ति न यत्राहं न तदस्ति न
तन्मयम् । किमन्यदभिवाञ्छामि
सर्वे सच्चिन्मयं ततम् महो. ६।११
न तदस्ति पृथिव्यां वा भ.गी. १।८।४०

न तदस्ति विना यत्स्यात् भ.गी. १०।३९
न तद्वासयते सूर्यः भ.गी. १।५।६
न तमश्नोति कश्चन आर्षे. ९।२
न तस्मात्पूर्वं न परं तदस्ति न भूतं
नोत भव्यं यदासीत् [अ.शिरः. ३।१४+ बटुको. २५
न तस्य कश्चित्पतिरस्ति लोके न चेक्षिता
नैव च तस्य लिङ्गम् [श्वेता. ६।९+ भवसं. २।४३
न तस्य कार्यं करणं च विद्यते न
तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते [श्वेता. ६।८ + भवसं. २।४४
न तस्य कुले अन्धो भवति चाक्षुषो. ३
न तस्य कुलेऽन्धो भवति अक्षयु. ३
न तस्य धर्मोऽधर्मश्च न निषेधो
विधिर्न च पा. ब्र. २८
न तस्य क्षीयते बिन्दुः कामिन्या-
लिङ्गितस्य च । (खेचर्या मुद्रितं
येन विवरं लम्बिकोर्ध्वतः) यो. चू. ५७
न तस्य प्रतिमा अस्ति यस्य नाम महद्यशः
[श्वेता. ४।१९+ वा. सं. ३।२।३
न तस्य प्राणा उत्क्रामन्त्यत्रैव सम-
वलीयन्ते ब्रह्मैव सन् ब्रह्माप्येति बृह. ४।४।६
[सुबालो. ३।३+ नृसिंहो. ५।२
न तस्य रोगो न जरा न मृत्युः
प्राप्तस्य योगाग्निमयं शरीरम् श्वेता. २।१२
न तस्य लिप्यते प्रज्ञापचपत्रमिवाम्बुभिः महो. ५।१०३
न तस्य विद्यते कार्यं न लिङ्गं वा
विपश्चितः । निर्ममो निर्भयः
शान्तो निर्द्वन्द्वोऽवर्णभोजनः ना. प. ४।३१
न तस्यानूक्ते भागो अस्ति ३ ऐत. २।४।१, २
न तस्येशे कश्चन तस्य नाम महद्यशः महाना. १।१०
न तंपश्यति कश्चन तं नायतनं बोधयेत् बृह. ४।३।१४
न तानीमानि क्षुद्राप्यसकृदावर्तीनि
...भवन्ति छांदो. ५।१०।८
न तांपत्रयरूपोऽहं नेषणात्रयवानहम् ते. वि. ३।४६
न तिष्ठन्नहसन्नबुद्धेः...माषमज्जलंपिबेत् आचम. ३
न तीर्थसेवी नित्यं स्यान्नोपवास-
परो यतिः । न चाध्ययनशीलः
स्यान्न व्याख्यानपरो भवेत् ना. प. ३।७३
न तु तद्वितीयमस्ति, ततोऽन्य-
द्विभक्तं यत्पश्येत् [बृह. ४।३।२३ + ४।३।३०

न तु तद्वितीयमस्ति ततोऽन्य-	
द्विभक्तं यजिज्ञेत्	वृ. उ. ४।३।२४
न तु तद्वितीयमस्ति...यद्रसयेत्	वृ. उ. ४।३।२५
न तु तद्वितीयमस्ति...यद्रदेत्	वृ. उ. ४।३।२६
न तु तद्वितीयमस्ति...यच्छृणुयात्	वृ. उ. ४।३।२७
न तु तद्वितीयमस्ति...यन्मन्वीत	वृ. उ. ४।३।२८
न तु तद्वितीयमस्ति...यस्स्पृश्येत्	वृ. उ. ४।३।२९
न तु तद्वितीयमस्ति...यद्विजानीयात्	वृ. उ. ४।३।३०
न तत्रानन्दा मुदः प्रमुदो भवन्ति	वृ. उ. ४।३।१०
न तु देहादिसत्यत्वबोधनाय	
विपश्चिताम् । परिपूर्णमनाद्य-	
न्तमप्रमेयमविक्रियम्	अथ्यात्मो. ६०
न तु मामभिजानन्ति	भ.गी. ९।२४
न तु मां शक्यसे द्रुपुं	भ.गी. ११।८
न तुभ्यामिदं शुभप्रप्तौ न स्विद्याभ्यशुभागमे	अ. पू. २।५९
न तु सञ्ज्ञासिनां क्वचित्	भ.गी. १८।१२
न तेजो न तमः किञ्चिन्न सन्ध्या	
दिनरात्रयः । न सत्तापि न	
चासत्ता न च मध्यं हि तत्पदम्	अ. पू. ४।२२
न तेजो न तमस्ततम्	मैत्रे. १।१५
न तेऽत्र देहिनः सन्ति ये तिष्ठन्ति	
सुनिश्चलाः	शिवो. ७।१२५
न तेषां धर्मो नाधर्मो न चानृतं	
(परमहंसानां)	आश्रमो. ४
न तेषु रमते बुधः	भ.गी. ५।२२
न त्यजन्ति न वाञ्छन्ति व्यवहारं	
जगद्गतम् । सर्वमेवानुवर्तन्ते पारा-	
वारविदो जनाः	महो. ५।१७७
न त्यजेद्यतिर्मुक्तो यो माधुकर-	
मातरम् । वैराग्यजनकं श्रद्धाकलत्रं	
ज्ञाननन्दनम्	मैत्रे. २।२३
न त्याज्यमिति चापरे	भ.गी. १८।३
न त्याज्यं कार्यमेव तत्	भ.गी. १८।५
न त्वत्समोऽस्त्यभ्यधिकः कुतोऽन्यः	भ.गी. ११।४३
न त्वहं तेषु ते मयि	भ.गी. ७।१२
न त्वं नेमे जनाधिपाः	भ.गी. २।१२
न त्वं शोचिषुमर्हसि [भ.गी. २।२७+]	२।३०
न त्वं वेत्य परन्तप	भ.गी. ४।५
न त्वा कामा बहवो लोलुपन्ते	मैत्रे. ७.९

नत्वा च बहुधा दृष्ट्वा नृसिंहः	
स्वयमुद्रभो	नृसिंहो. ४।३
न त्वाश्रवद्रुम्भ रि(रु)षा मयस्वि	वा. मं. ३
न त्वेनामसते दद्यात्, सतश्च न	
विमानयेत्	संहितो. ३।८
न त्वेवान्यत्कुशलाद्वाह्मणं श्रूयात्	३।१३।४
न त्वेवान्यत्कुशलाद्वाह्मणं श्रूयादति-	
शुभ्र एव ब्राह्मणं श्रूयात्	३।१४।३
न त्वेवाहं ज्ञातु नासं	भ.गी. २।१२
न दण्डधारणेन न मुण्डनेन न	
वेपेण न दम्भाचारेण मुक्तिः	ना. प. ५।१७
न दण्डं न कमण्डलुं न शिखां	
न यज्ञोपवीतं न चान्द्रादनं	
चरति परमहंसः	प. हं. ३
न दन्तखादनं कुर्यात्	शिवो. ७।५३
न दन्तधावनाभ्यङ्गं...गुरोः	
कुर्वीत पश्यतः	शिवो. ७।१९
न दर्शयेच्च सामर्थ्यं दर्शनं वीर्यवत्तरम् ।	
स्वल्पं वा बहुधा दुःखं योगी	
न व्यथते तदा	१यो. त. ५६
न दर्शयेत्स्वसामर्थ्यं (यस्यकस्यापि)	
योगिराट्	१यो. त. ७६
न दहते न छिद्यते न कम्पते न	
कुप्यते सर्वदहनोऽयमात्मेत्याचक्षते	सुबालो. ९।१४
न दहते शरीरं च प्रविष्टस्याग्निमण्डले	१ यो. त. ९४
न दानेन न चेज्यया	भ.गी. ११।५३
न दारपुत्राभिलाषी लक्ष्यालक्ष्य-	
निर्वर्तकः । परित्राट् परमेश्वरो भवति याज्ञव. ३	
न दिवा जागरितव्यं सुप्तव्यं नैव	
रात्रिभागेषु । रात्रावहनि च	
सततं शयितव्यं योगिना नित्यम्	अमन. २।१०८
न दिवा प्रावृत्तशिरा रात्रौ प्रावृत्त्य	
पर्यटेत्	शिवो. ७।६०
न दिवारात्रिविभागो न संवत्सरादि-	
कालविभागः...देव एको	
नारायणो न द्वितीयोऽस्ति	त्रि.म.ना. १।५
नदीपुलिनशायी स्यादेवागारेषु	
(वा स्वपेत्) बाह्यतः । नात्यर्थं	
सुखदुःखाभ्यां शरीरमुप(घात)-	

तापयेत् [२सञ्ज्ञासो.१३+		न नखांश्च नखैर्विध्यात्	शिवो. ७।५४
[कठरु. ६+कुंडि.११।+	कठश्रु. २६	न नभो घटयोगेन सुरागन्धेन	
नदीवेगो निश्चलश्चेत्केनापीदं भवेज्जगत्	ते. वि. ६।८८	लिप्यते । तथात्मोपाधियोगेन	
न दुःखं न सुखं भावं न मायाप्रकृतिस्तथा	ते. वि. ६।५	तद्धर्मो नैव लिप्यते	अध्यात्मो. ५२
न दुःखेन विना सौख्यं	शिवो. ७।११८	न नमस्कारो न स्वाहाकारो न	
न दृश्यं न दृश्यं न दृश्यम्	ग. शो. २।३	निन्दानस्तुतिर्यादृच्छिको भवेत्	प. हं. ८
न दूरं नान्तिकं नाङ्गं नोदरं न		न नमस्कारो न स्वाहाकारो न	
किरीटकम्	ते. वि. ६।७	स्वधाकारो न निन्दास्तुति-	
न दृष्टेर्दृष्टारं पश्ये:	बृह. ३।४।२	र्यादृच्छिको भवेत्	ना.प. ३।८७
न देयं च चलाक्षाय नाभक्ताय कदाचन	सूर्यता. १।१२	न नरेणावरेण प्रोक्त एष सुविज्ञेयो	
न देवताप्रसादग्रहणम् (यते:)	१सं.सो.२।५९	बहुधा चिन्त्यमानः	कठो. २।८
न देवः स्वात्मनः परः	यो.शि.२।२०	न नाशयेद्बुधो जीवनपरमार्थमति-	
न देवोत्सवदर्शनं कुर्यात् (यति:)	ना .प. ७।१	र्यतिः । नित्यमन्तर्मुखः स्वच्छः	
न देशं नापि कालं वा न शुद्धिं		प्रशान्तात्मा स्वपूर्णधीः	ना.प. ६।४२
वाऽप्यपेक्षते (आत्मा)	आत्मो. ७	न नाहं ब्रह्मेति व्यवहरेत् किन्तु	
न देहं न मुखं घ्राणं न जिह्वा न च		ब्रह्माहमस्मीत्यजस्रं जाग्रत्स्वप्न-	
तालुनी (ब्रह्मैव सर्वम्)	ते. वि. ६।६	सुषुप्तिषु	ना. प. ६।२
न देहादित्रयोऽस्म्यहम्	ते. वि. ३।४५	न निजं निजवद्भात्यन्तःकरण-	
न देहान्तरदर्शनं, प्रपञ्चवृत्तिं		जृम्भणात् । अन्तःकरणनाशेन	
परित्यज्य...दूरतो वसेत्	ना.प. ७।१	संविन्मात्रस्थितो हरिः	स्कन्दो. २
न देशो न च कर्माणि सर्वं ब्रह्मैव		न निद्रां नैव च स्वप्नं तुर्ये पश्यन्ति	
केवलम् । न भूतं न च कार्यं च...	ते. वि. ६।१०५	निश्चिताः	आगम. १४
न द्यौर्नान्तरिक्षं न पृथिवी....ज्ञान-		न निरग्निर्न चाक्रियः	भ. गी. ६।१
रूपमानन्दमयमासीत्	अव्यक्तो. १	न निरोधो न चोत्पत्तिः	वैतथ्य. ३३
न द्वितीयोऽस्ति कश्चित्	नारा. २	न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बन्धो न च	
[+त्रि. म. ना. १।५+२।८		शासनम् । न मुमुक्षा न मुक्तिश्च	
न द्वेष्टि सम्प्रवृत्तानि	भ.गी. १४।२२	इत्येषा परमार्थता	न. वि. १०
न द्वेष्ट्यकुशलं कर्म	भ.गी. १८।१०	न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बन्धो न च	
न धनान्युपकुर्वन्ति न मित्राणि न		साधकः।...इत्येषा परमार्थता	२आत्मो. ३१
बान्धवाः । न कायकुशैवैधुर्यं न		[त्रि.ता. ५।१०+	१ अवधू. ८
तीर्थायतनाश्रयः	महो. ४।२८	न निर्गता अलातत्ते द्रव्यत्वाभावयोगतः	अ. शां. ५०
(तस्मात्) न धार्मिको ब्राह्मणः	व. सू. ८.	न निर्गतास्ते विज्ञानाद्द्रव्यस्याभावयोगतः	अ. शां. ५२
न ध्यानं च न च ध्याता न ध्येयो		न निवृत्तानि काङ्क्षति	भ.गी. १४।४०
ध्येय एव च	ते. वि. १।१०	न नोऽद्य कश्चनाश्रुतममतमविज्ञात-	
न ध्यानं नोपासनं न लक्ष्यं		मुदाहरिष्यति	छान्दो. ६।४।५
नालक्ष्यं (परिग्रहेत्)..जात-		नन्वागतं पुण्येनानन्वागतं पापेन	
रूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत्	ना. प. ३।८७	तीर्णो हि तदा सर्वाञ्छोकान्	
न ध्यायेत्साध्वसाधु वा । आत्मा-		हृदयस्य भवति	बृह. ४।३।२२
गमोऽनयावृत्त्याविचरेज्जडवन्मुनिः	ना. प. ५।३६	न पतन्ति विपर्यये	अ. शां. ४६

न पञ्चामुल्लिखेद्भूमि शिवो. ७।५४
 न पन्थानो भवन्त्यथ रथान्त्रययोगान् बृ.उ. ४।३।१०
 पथः सृजते ३ऐत. २।४।२
 न परस्मा एतदहः शंसेत् ३ऐत. २।४।२
 न परस्मै महाव्रतेन स्तुवीत आर्षे. ८।३
 न परा सम्पद्यमाना नो एव परेति १सं.सो.२।५९
 न परिव्राणनामसङ्कीर्तनपरो यद्यत्कर्म १सं.सो.२।५९
 करोति तत्तत्फलमनुभवति मैत्रा. ७।११
 न पश्यन्मृत्युं पश्यति, न रोगं नोत दुःखताम्
 न पाणिपादचपलो न नेत्रचपलो याज्ञव. २१
 यतिः । न च वाक्चपलश्चैव शिवो. ७।५८
 ब्रह्मभूतो जितेन्द्रियः शिवो. ७।४९
 न पाणिपादवाक्चक्षुःश्रोत्रशिभ्रगुदो- ग.शो. २।३
 दुरैः । चापलानि न कुर्वीत..
 न पादौ धाव्येत्कांस्ये
 न पीतं नपीतं नपीतं(गणेशंमन्यन्ते) ध्या. विं. ७९
 न पीयूषं पतत्यग्नौ न च वायुः
 प्रधावति । (जालंघरेबन्धे)
 न पुण्यपापे मम नास्ति नाशो न कैव. २२
 जन्म देहेन्द्रियबुद्धिरस्ति
 न पुनरावर्तन्ते हुताशनप्रतिष्ठं भस्मजा. २।१५
 हविरिव (मुक्ताः)
 नपुंसककुमारस्य स्त्रीमुखं चेद्भवेज्जगत् ।
 निर्मितः शशङ्कज्ञेय रथश्चे-
 ज्जगदस्ति तत् ते.वि. ६।९०
 न पृथङ्नापृथगहं न सत्त्वं स
 सर्वं ...नैव परिग्रहेत् प. हं. ९
 न पृथङ्नापृथकिच्छित् वैतथ्य. ३५
 न प्रकाशोऽहमित्युक्तिर्यत्प्रकाशैक-
 बन्धना । स्वप्रकाशं तमात्मान-
 मप्रकाशः कथं स्पृशेत् वराहो. २।९
 न प्रज्ञं नाप्रज्ञं [ग.शो. १।४+ रामो. २।४
 न प्रज्ञं नाप्रज्ञं न प्रज्ञानघनगट्टम-
 व्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणमचित्य-
 मव्यपदेश्यमैकात्म्यप्रत्ययसारं
 प्रपञ्चोपशमं शान्तं शिवमद्वैतं
 चतुर्थं मन्यन्ते स आत्मा स विज्ञेयः नृ. पू. ४।२
 न प्रज्ञानघनं न प्रज्ञं नाप्रज्ञम् माण्डू. ७

न प्रज्ञो नाप्रज्ञोऽपि नो विदितं वेद्यं सुबालो. ५।१५
 नास्तीत्येतन्निर्वाणानुशासनम्
 न प्रत्यग्रहणोर्भेदं कदापि ब्रह्मसर्गयोः ।
 प्रज्ञया यो विजानाति स जीव-
 न्मुक्त इष्यते अध्यात्मो. ४६
 न प्रत्यङ्मुग्धमाचामेन निष्ठीवेत् छांदो. २।१२।२
 न प्रतिगृह्णन्तः शतसंवत्सराभिः
 क्रियाभिर्यजन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. २
 न प्रतिष्ठां लोकमतिनयेत् छान्दो. १।८।७
 न प्रत्यसंज्ञाऽस्तीत्यरे ब्रवीमीति होवाच बृह. २।४।१२
 न प्रसिद्धयेदकर्मणः भ. गी. ३।८
 न प्रसृतेनासुरान् पराभावयन् सहवै. १
 न प्रहृष्येत्प्रियं प्राप्य भ.गी. ५।२०
 न प्राणेन नापानेन मर्त्यो जीवति
 कश्चन । इतरेण तु जीवन्ति
 यस्मिन्नेतावुपाश्रितौ कठो. ५।५
 न प्रेत्य संज्ञाऽस्ति बृह. ४।५।१३
 न बद्धोऽस्मि न मुक्तोऽस्मि ब्रह्मैवास्मि.. अ. पू. ५।६८
 न बन्धुवर्गो न च रूपभावो न
 मातृपत्न्यौ ध्रुवं निश्चयोऽस्ति अनु. सा. ५
 न बद्धो न च साधकः वैतथ्य. ३३
 न बहिःप्रज्ञं नोभयतः प्रज्ञं समाङ्ग
 एकोनविंशतिमुखः श्रीवि.ता. १।७
 न बहिः प्राण आयाति पिण्डस्य
 पतनं कुतः । पिण्डपातेन या
 मुक्तिः सा मुक्तिर्न तु हन्यते यो.शि. १।१६२
 न बहुश्रुतेन न बुद्धिज्ञानाश्रितेन
 न मेधया...आत्मानमुपलभन्ते सुबालो. ९।१५
 न बाह्यदेवताभ्यर्चनं कुर्यात् (यतिः) १सं.सो. २।५९
 न बाह्यदेवार्चनं कुर्यात् " ना. प. ७।१
 न बाह्ये नापि हृदये सद्रूपं विद्यते
 मनः । यदर्थं प्रतिभानं तन्मन
 इत्यभिधीयते महो. ४।५१
 न विमेति कदाचन तैत्ति. २।४
 न विमेति कुतश्चन तैत्ति. २।९
 न बुद्धिमेदं जनयेत् भ.गी. ३।२६
 न बुद्धिर्न विकल्पोऽहं न देहादि-
 त्रयोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।४५

न ब्रह्मा नेशानो नापो नाग्निर्न वायुर्नमे चावापृथिवी न नक्षत्राणि न सूर्यः चतुर्वे. १	नम ऋषिभ्यो नमःकुल्येभ्यः प्रकुल्येभ्यः ग. पू. १।५ न मतेर्मन्तारं मन्वीथाः...एष त आत्मा सर्वान्तरः बृह. ३।४।२
न ब्रह्मा नेशानो नापो नाग्नीषोमौ ..न सूर्यो न चन्द्रमाः (नासीरन्) महो. १।६	न मत्तोऽन्यत्, अहमेव सर्वम् भस्मजा. २।१३
न ब्रह्मा नो विष्णुर्नाथ रुद्रो नेश्वरो न बिन्दुर्नो कलेति स्वसंवे. १	न मध्यं नादि नान्तं वा न सत्यं न निबन्धनम् ते. बिं. ६।५
न भगव इति वेत्य यथा पुनरा- वर्तन्ता इति छांदो. ५।३।२	न मनो नेन्द्रियोऽस्म्यहम् ते. बिं. ३।४४
न भयं न सुखं दुःखं तथा मानाव- मानयोः । एतद्भावविनिर्मुक्तं तद्ब्राह्मं ब्रह्म तत्परम् ते. बिं. १।१४	न मनो विजिज्ञासीत मन्तारं विद्यात् कौ. त. ३।८
न भवत्यमृतं मर्त्यं न मर्त्यममृतं तथा । प्रकृतेरन्यथाभावो न कथञ्चि- द्भविष्यति [अ.शां.७+ अद्वैत. २१	न मन्त्रं न ध्यानं नोपासितं च न लक्ष्यं नालक्ष्यं न पृथङ्नापृथगाहं प. हं. ९
नभश्च पृथिवीं चैव भ. गी. १।१९	न मन्वीरन्न विजानीरन्यदा वाव ते स्मरेयुरथ शृणुयुरथ मन्वीरन्वि- जानीरन् छां. ७।१३।१
नभसोऽन्तर्गतस्यतेजसोऽशमात्रमेतत् मैत्रा. ३।३५	न ममेति विमुच्यते शिवो. ७।११४
नभस्थं निष्कलं ध्यात्वा मुच्यते भवबन्धनात् । अनाहतध्वनि- युतं हंसं यो वेद हृद्गतम् ब्र. वि. २०	नमश्चण्डिकायै महासिद्धलक्ष्म्यै वनदु. २६
नभस्स्थः सूर्यरूपोऽग्निर्नाभिमण्डल- माश्रितः यो. शि. ५।३२	नमस्कारेण योगेन मुद्रयाऽऽरभ्य चार्ययेत् ब्र. वि. ५६
नभस्स्पृशं दीप्तमनेकवर्णं भ. गी. १।१२४	नमस्कृत्यात्सदा गुरुम् शिवो. ७।७
न भूतं न भविष्यच्च चिन्तयामि.. अ. पू. ५।५७	नमस्कृत्वा भूय एवाह कृष्णं नमस्तुभ्यं परेशाय नमो मह्यं शिवाय च १सं.सो. २।३२
न भूतं नोत भव्यं यदासीत् [अ. शिरः. ३।१४+ बटुको. २५	नमस्तुभ्यं वयं त इति ह प्रजापति- र्देवाननुशशास नृसिंहो. ९।१०
न भूमिरापो न च वह्निरस्ति.. कैव. २३	नमस्ते अस्तु भगवति देव्यु. १२
नभूमौविन्यसेत्पादमन्तर्धानंविनागुरुः शिवो. ७।४७	नमस्ते अस्तु मा मा हिंसीः वनदु. १६०
न भेतव्यं पृच्छतेति होवाच कैषाऽनुज्ञेत्येष एवात्मेति नृसिंहो. ९।१०	नमस्ते अस्तु बाहुभ्यामुतोत इषवे नीलरु. १।४
नम आदित्येभ्यश्च विश्वेभ्यश्च देवेभ्यो ...लोकं मे यजमानाय विन्दत छां. २।२४।१४	नमस्ते अस्तु सुहवो म एधि चित्त्यु. १।४।३
नम आदित्याय दिविक्षिते... यज- मानाय धेहि मैत्रा. ६।३५	नमस्तोगणपतये । त्वमेव...तत्त्वमसि गणप. १
नम आनन्दस्वरूपिणे नमस्तद्ग्रे सामर. ८२	नमस्ते तुरीयाय दर्शताय पदाय परोरजसे सावदोम् बृह. ५।१४।७
नम उदीच्यै दिशे, याश्च देवता पतस्यां... सहवै. २४	नमस्ते नमः सर्वं ते नमो नमः शिशु- कुमाराय नमः सहवै. २३
	नमस्ते परारूपे नमस्ते पश्यन्तीरूपे ...नमस्ते नमस्ते अ. मा. ५
	नमस्ते भवभामाय नीलरु. १।४
	नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्षं ब्रह्मासि तैत्ति. १।१३

नमस्ते शारदे देवि काश्मीरपुर-
वासिनि ।...विद्यादानं च देहि मे सरस्व. २६
नमस्तेऽस्तु ब्रह्मन्स्वस्ति मेऽस्तु... कठो. १।९
नमस्तेऽस्तु भगवन् प्रसीदेति होचुः नृसिंहो. ९।१०
नमस्तेऽस्तु याज्ञवल्क्य यो म
एतं व्यबोचः बृह. ३।८।५
नमस्तेऽस्तु याज्ञवल्क्यानुमाशाधीति बृह. ४।२।१
नमस्त्वमथो(र्थो) विज्ञेयो रामस्त-
त्पदमुच्यते । असीत्यर्थं चतुर्थी
स्यादेवं मंत्रेषु योजयेत् रामर. ५।१४
नमस्तेऽस्तिवमे विदेहा अयमहमस्मि बृह. ४।२।४
नमस्यन्तश्च मां भक्त्या भ.गी.९।१४
नमस्याम धूर्तेरमृतं मृतं चतुर्वे. ८
न महद्वाचो, विग्लापनं गिरा..
नोऽसवदर्शनं तीर्थयात्रावृत्तिः ना. प. ५।६
नमः कमलनेत्राय... कमलापतये नमः गो. पू. ४।६
नमः कल्याणनिधये नमस्तुभ्यं नमोनमः सामर. ४१
नमः पत्रं सुविज्ञेयं पूर्णानन्दैककारणम् ।
सदा नमन्ति हृदये सर्वे देवा
मुमुक्षवः रामो. ५।३
नमः परमऋषिभ्यः [प्रश्नो. ६।८+ मुंड. ३।२।११
नमः पापप्रणाशाय...तृणावर्तासुहारिणे गो. पू. ४।११
नमः पुरस्तादथ पृष्ठतस्ते भ.गी.११।४०
नमः पृथिव्यै स्वाहा चित्त्यु. ५।२
नमः प्रजापतये नमो ब्रह्मणे आपो. १०।४
नमः प्रतीच्यै दिशे याश्च देवताएतस्यां
प्रतिसंबसन्त्येताभ्यश्च नमः सहवै. २४
नमः प्राच्यै दिशे याश्च देवताएतस्यां
प्रतिसंबसन्त्येताभ्यश्च नमः सहवै. २४
नमः शान्तात्मने तुभ्यं मैत्रा. ५।४
नमः शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्तये निरा.१
नमः शिशुकुमाराय सहवै. २३
नमः सवित्रे प्रसवित्रे नमो भोऽव्याय ग. पू. १।५
न मातृवधेन न पितृवधेन न स्तेयेन
न भ्रूणहृत्यया नास्य पापं च
न चक्रवो सुखानीलं वेत्तीति कौ. त. ३।१
न मामनीरयित्वा ब्राह्मणा ब्रह्म..
वदेयुरब्रह्म तत्स्थान् २प्रणवो. ८
न मामभ्योति जरिता न कश्चन बा. मं. २०
४१

नमामि त्वामहं देवी..महाकारुण्य-
रूपिणीम् दंड्यु. १९
नमामि दशमं स्थानमहमेकादशं
स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
न मामिमे नूनमिन्था पथो विदुः बा. मं. ६
नमामि यामिनीनाथलेखालंकृत-
कुन्तलाम् । भवान्नी भवसन्ताप-
निर्वापणसुधानदीम् सरस्व. ३०
नमामीत्याह यथा यजुरेवैतत् अव्यक्तो. ३
नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसिंहानुष्टु-
भैव बुबुधिर नृसिंहो. ६।१
न माया प्रकृतिस्तथा ते. वि. ६।५
न मामभ्योति परि गोभिराभिः बा. मं. २०
न मांसं समभीयात् सहवै. १२
न मां कर्माणि लिम्पन्ति भ. गी. ४।१४
न मां दुष्कृतिनो मूढाः भ. गी. ७।१५
न मांसचक्षुषा द्रष्टुं ब्रह्मभूतः
स शक्यते भवसं. ३।७
न मीमांसा-तर्क-ग्रह-गणित-सिद्धांत-
पठनैः... तत्त्वावाप्तिर्निजगुरुमुखा-
देव हि भवेत् अमन. १।५
न मुखेन धमेदमि...न लङ्घयेत् शिवो. ७।६९
न मुमुक्षानमुक्तिश्च इत्येषा परमार्थता त्र. वि. १०
न मुमुक्षुर्न वै मुक्त इत्येषा परमार्थता
(वैतथ्यभाष्ये. ३३) २आत्मा. ३
न मे कर्मफले स्पृहा भ.गी. ४।१४
न मे चित्तं न मे बुद्धिः...न मे देहः..
न मे किंचिदिदं...न मे श्रोत्रं..
न मे तुरीयमिति यः स
जीवन्मुक्त उच्यते ते.वि.४।७-११
न मे ज्ञाता न मे ज्ञानं न मे ज्ञेयं
न मे स्वयम् । न मे तुभ्यं न मे मह्यं
न मे त्वं च न मे त्वहम् ते. वि. ४।२८
न मे देहेन सम्बन्धो मेघेनेव विहा-
यसः । अतः कुतो मे तद्वर्मा
जात्रस्त्वप्नसुषुप्तिषु कुंडि. १५
न मे द्वेष्योऽस्ति न प्रियः भ.गी.९।२९
न मेधया न बहुधा श्रुतेन । यमेवैव
वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैव आत्मा मुण्ड. ३।२।३

न मे ध्याता न मे ध्येयं न मे ध्यानं
 न मे मनुः । न मे शीतं न मे चोष्णं
 न मे तृष्णा न मे क्षुधा ते. बिं. ४।१८
 न मेऽनाश्वानुत दाश्वानजग्रभीत वा. मं. २०
 न मेऽन्तरायो न च कर्मलोपः हेरम्बो. १३
 न मे पार्थास्ति कर्तव्यं भ. गी. ३।२२
 न मे पुण्यं न मे पापं न मे कार्यं न
 मे शुभम् । न मे जीव इति स्वात्मा
 न मे किञ्चिज्जगद्वयम् ते. बिं. ४।१४
 न मे बन्धो न मे जन्म न मे
 वाक्यं न मे रविः ते. बिं. ४।१३
 न मे बन्धो न मे मुक्तिर्न मे शास्त्रं
 न मे गुरुः आत्मप्र. २०
 न मे भक्तः प्रणश्यति भ. गी. ९।१३
 न मे भोगस्थितौ वाञ्छा १ सं. सो. २।३५
 न मे मित्रं न मे शत्रुर्न मे मोहो
 न मे जयः । न मे पूर्व न मे पश्चा-
 त्र मे चोर्ध्वं न मे दिशः ते. बिं. ४।१९
 न मे वक्तव्यमल्पं वा न मे श्रोतव्य-
 मण्वपि । न मे गन्तव्यमीषद्वा.. ते. बिं. ४।२०
 न मे विदुः सुरगणाः भ. गी. १०।२
 न मे स्तेनो जनपदे न कुर्यो न मद्यपः छांदो. ९।११।५
 नमो अस्तु ब्राह्मणेभ्य इति ह स्माह
 ...माण्डूकेयः [३ ऐत. १।३।४+ १।४।३
 नमो अस्तु सर्पेभ्यो ये के च
 पृथिवीमनु [वनदु. ४८, ६१, ७३+
 [ऋ. खि. ७।५५।१०+ वा. सं. १३।६
 न मोक्षो न भसः पृष्ठे न पाताले न
 भूतले । सर्वाशासङ्ख्ये चेतःक्षयो
 मोक्ष इतीष्यते अ. पू. २।२३
 नमो गङ्गायमुनयोर्मध्ये ये वसन्ति
 ते मे प्रसन्नात्मानश्चिरं जीवितं
 वर्षयन्ति सहवै. २४
 नमो गुह्यतमाय च मैत्रा. ५।४
 नमोऽग्नये, नम इन्द्राय, नमः प्रजापतये आर्षे. १०।४
 नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते.. यजमानाय धेहि मैत्रा. ६।३५
 नमोऽग्नये पृथिवीक्षिते लोकक्षिते
 लोकं मे यजमानाय विन्दैष
 धै यजमानस्य लोक एतास्मि छांदो. २।२४।५

नमोऽग्नयेऽप्सुमते नम इन्द्राय महाना. ५।७
 नमो ज्ञाननिर्वाणदात्रे नम आनन्द-
 स्वरूपिणे सामर. ८२
 नमो दक्षिणायै दिशे याश्च
 देवता एतस्यां.. ताभ्यश्च नमः सहवै. २४
 नमो दानधर्मदात्रे नमः सुखरूपिणे सामर. ८२
 नमो दिवे । नमः पृथिव्यै स्वाहा चिन्त्यु. ५।२
 नमो देवेभ्यः स्वधा पितृभ्यो
 भूर्भुवः सुवरजमोम् महाना. ७।१
 नमो देव्यै महादेव्यै शिवायै सततं नमः देव्यु. ५
 नमोऽधरायै दिशे याश्च देवता एतस्यां.. सहवै. २४
 नमोऽनन्तविहाराय नमस्ते रसरूपिणे सामर. ४२
 नमोऽनन्ताय महते वैकुण्ठाय श्रीमते.. सामर. ७९
 नमो नमश्च मन्त्राश्च इतिहा. १००
 नमो नमस्तेऽस्तु सहस्रकृत्तयः भ. गी. १।१।३९
 नमो नारायणायैतितारकं चिदात्मकं.. तारसा. १।३
 नमो नारायणायैति सप्ताक्षरं भवति ना. पू. ता. ३।१
 नमो अस्तु नीलशिखण्डाय.. नीलरु. २।२
 नमो ब्रह्मण इति परिधानीयां त्रिरन्वाह सहवै. १७
 नमो ब्रह्मणे नमस्ते वायो तै. उ. १।१+१।२
 नमो ब्रह्मणेऽथर्वपुत्राय मीढुषे ग. पू. १।१
 नमो ब्रह्मणे धारणं मे अस्त्वनिराकरणं महाना. ७।७
 नमो ब्रह्मणे नमः पृथिव्यै नमोऽग्नये
 नमोऽग्नये नमो वायवे नमो गुरुभ्यः कौलो. शां. पा.
 नमो ब्रह्मणे नमोऽअस्त्वग्नये नमः
 पृथिव्यै नम ओषधीभ्यः वनदु. १६०
 [+ सहवै. १६+ तै. आ. २।१२।१
 नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यः... ग. पू. १।५
 नमो ब्रह्मणे ब्रह्मपुत्राय तुभ्यं ग. पू. १।२
 नमो ब्रह्मणे सर्वक्षिते...
 यजमानाय धेहि मैत्रा. ६।३५
 नमो भगवति महामाये कालि.. वनदु. २६
 नमो भवाय नमः शर्वाय नीलरु. ३।४
 नमो महं परेशाय नमस्तुभ्यं शिवाय
 च । किं करोमि क गच्छामि किं
 गृह्णामि त्यजामि किम् वराहो. २।३५
 नमो मित्राय भानवे मृत्योर्मा पाहि सूर्यो. ६
 नमो रसात्मने नमो रसलपटरूपिणे सामर. ८२

नमो रुचाय ब्राह्मणे [चित्त्यु. १३।२ [वा. सं. ३१।२०+	ते.वा. ३।१३।२	न यतेः किञ्चित्कर्तव्यमस्ति, अस्ति चेत्सांकर्यम् । तस्मा-	
नमो रुद्राय विष्णवे सृष्ट्युभे पाहि	महाना. १६।९	न्मननादौमन्यासिनामधिकारः	ना. प. ९।८
नमो वयं ब्रह्मिष्ठाय कुर्मः	वृह. ३।१।२	(अथ) न यन्मन्त्रायमन्ता-	
नमो वाचे नमो वाचस्पतये नमो		ऽध्रोताऽऽस्पृष्टा...भवन्ति	मैत्रा. ६।११
विष्णवे बृहते (महते) करोमि	सहवै. १६	नयनात्तमः स वै हरः	ग. शो. ३।४
नमो वामस्तु शृणुत५ हवं मे	चित्त्यु. १४।३	नयुक्तं दर्शनं गत्वाकालम्यानियमाद्गतौ	अ.शां. ३४
नमो वाऽन्तरायै दिशे, याश्च देवता		न येषु जिह्वामनृतं न माया च	प्रश्नो. १।१६
पतस्यां प्रतिवसन्ति ताभ्यश्च नमः	सहवै. २४	न योगशास्त्रप्रवृत्तिः ...नेतरशास्त्र-	
नमो विज्ञानरूपाय परमानन्दरूपिणे ।		प्रवृत्तिर्यतेरस्ति	१सं.सो. २।५९
कृष्णाय गोपीनाथाय गोविन्दाय		न योत्स्य इति गोविदं	भ. गी. २।९
नमो नमः	गो. पू. ४।९	न योत्स्य इति मन्यसे	भ. गी. १८।५९
नमो वायवेऽन्तरिक्षक्षिते लोकक्षिते		नरके नियतं वासः	भ. गी. १।४४
लोकं... लोक एतास्मि	छांदो. २।२४।९	नरके यानि दुःखानि...प्राप्यन्ते	
(ॐ) नमो विश्वरूपाय विश्व-		नारके राजंस्तेषां सङ्ख्या न विद्यते	भवसं. १।६
स्थित्यन्तर्हेतवे । विश्वेश्वराय		न रक्तं न रक्तं न रक्तम्	ग. शो. २।३
विश्वाय गोविन्दाय नमोनमः	गो.पू. ४।४	न रक्तमुत्पन्नं वस्त्रं धारयेत्	शिवो. ७।५०
नमो वेदादिरूपाय ॐकाराय नमो		नरशृङ्गेण नष्टश्चेत्कश्चिदस्त्विद-	
नमः । रमाधराय रामाय	रा. पू. ४।१३	मेव हि । गन्धर्वनगरे सत्ये	
श्रीरामायात्ममूर्तये		जगद्भवति सर्वदा	ते. विं. ६।७५
नमो वोऽस्तु भगवतेऽस्मिन्धात्रि		न रश्मयः प्रादुर्भवन्ति	३ऐत.३।४।३
केन वः सपर्यामेति	सहवै. ११	न रसं न च गन्धाख्यमप्रमेय-	
नमो ब्रातपतये नमो गणपतये...		मनूपमम् [अ. पू. ५।७३+	जा.द. ९।४
वरदसृतेयं नमोनमः	गणप. १०	न रसायनपानेन न लक्ष्म्यालिङ्गि-	
नमोऽस्तु गुरवे तुभ्यं सहजानन्द-		तेन च । न तथा मुखमाप्नोति	
रूपिणे । यस्य वाक्यामृतैर्हन्ति..	अमन. २।९	शमेनान्वर्यथा जनः	महो. ४।३१
नमोऽस्तु ते देववर प्रसीदं	भ.गी. ११।३१	नराणां च नराधिपम्	भ.गी. १०।२७
नमोऽस्तु ते सर्वत एव सर्वं	भ.गी. ११।४०	नरान्पशून्मृगान्नागान्दयान्गोव्रजा-	
नमोऽस्तु मम कोपाय स्वाश्रयज्वालिते..	याज्ञव. २४	न्सूर्यान्.. विलोकयतिस्म.. (ब्रह्मा)	ग. शो. ३।६
नमो हिरण्यबाहवे हिरण्यवर्णाय	महाना. १०।१९	न रात्रौ न च मध्याह्ने सन्ध्ययोर्नैव	
नम्यन्तेऽस्मैकामाः, तद्ब्रह्मेत्युपासीत ।		पर्यटन् (पर्यटेत सदा योगी	
ब्रह्मवान्भवति	तैत्ति. ३।१०।४	वीक्ष्यन्वसुधातलम्)	ना. प. ४।१९
न म्रिये न च जीवामि..अहं न किञ्चि-		न रूपं न नाम न गुणं न प्राप्त्यं	
च्चिदिति मत्वा धीरो न शोचति	अ. पू. ५।९१	गणेशं मन्यन्ते	ग. शो. २।३
न म्लेच्छमूर्खपतितैः..शुद्धैः		न रूपं विजिज्ञासीत रूपविदं विद्यात्	कौ. त. ३।८
सह न संवदेत्	शिवो. ७।८५	न रोगं नोत दुःखता५ सर्व५	
न यतेर्देवपूजनोत्सवदर्शनम्	१ सं.सो. २।५९	ह पश्यः पश्यति	छांदो. ७।२६।२
न यतेर्देवपूजा नोत्सवदर्शनं			
तीर्थयात्रावृत्तिः	ना. प. ५।६		

न रोगो मरणं तस्य न निद्रा न क्षुधा तृषा । न च मूर्च्छा भवे- त्तस्य यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम्	यो. चू. ५३	नवद्वारमलस्रावं (देहं)...दुर्गंधं दुर्मलोपेतं स्पृष्ट्वा स्नानं विधीयते	मैत्रा. २।६
नते भृग्वङ्गिरोविद्वथः सोमः पातव्य ऋत्विजः पराभवन्ति	२प्रणवो. २०	नवद्वारं पुरं कृत्वा गवाक्षाणीन्द्रिया प्यपि । सा पश्यत्यत्ति वहति..	गुह्यका. ३३
न लक्ष्यते स्वभावोऽस्याः (भूत- मायायाः) वीक्ष्यमाणैव नश्यति	महो. ५।११२	नवद्वारे पुरे देही हंसोल्लेखयते बहिः	श्रुताम्. ३।१८
न लिङ्गाकर्षणं कुर्यात्	शिवो. ७।५५	नवद्वारे पुरे देहे ममत्वं च..	दुर्वासो. २।८
न लिप्यते कर्मणा पापकेन	बृह. ४।४।२३	न वधेनास्य हन्यते [छांदो. ८।१।५	१०।२,४
न लिप्यते लोकदुःखेन बाह्यः	कठो. ५।११	नवप्रसूतस्य परादयं चाहमिदं मम । इति यः प्रत्ययः स्वस्थस्तज्जा- प्रत्प्रागभावनात्	महो. ५।१२
न लोकनं नावलोकनं च बाधको न चात्राधकः	५. हं. ९	नव ब्रह्माख्यनवगुणोपेतं ज्ञात्वा नवमानमितस्त्रिगुणीकृत्य...मूल- मेकं सत्यं मृण्मयं विज्ञातं स्यात्	परब्र. ४
न लक्ष्यं नालक्ष्यं न पृथक्पृथक्	५.हं. ८	नवभिर्व्योमरन्ध्रैः शरीरस्य वायवः कुर्वन्ति विण्मूत्रादिविसर्जनम्	शाण्डि. १।४।८
नवद्वारे पुरं देही	म.गी. ५।१३	नवममाकाशचक्रं, तत्र षोडशदल- पद्ममूर्ध्वमुखं तन्मध्यकर्णिका- त्रिकूटाकारम्	सौभाग्य. ३२
न वयं विद्या इति होचुस्ततो यूयमेव स्वप्रकाशा इति होवाच	नृसिंहो. ९।८	नवमं व्योमचक्रं स्यादन्तैः षोडशभिः..	योगरा. १७
नव योनीर्नव चक्राणि दधिरे तवैव योगा नव योगिन्यश्च	त्रिपुरां. २	नवमासलयेनापि पृथ्वीतत्त्वं स गच्छति	अमन. १।७४
नवरात्रलयेनापि...वाचां सिद्धिर्भवेत्तस्य	अमन. १।५९	नवमेन तु पिण्डेन सर्वेन्द्रियसमाहृतिः	पिण्डो. ८
न वर्धते कर्मणा नो कनीयान् नववक्त्रं तु रुद्राक्षं नवशक्त्यधि- दैवतम् । तस्य धारणमात्रेण	बृह. ४।४।२३	नवमे धामनि पुनरागस्त्यं वाग्भवं ...पण्मुखीयं विद्या	त्रि. तां. १।१६
प्रीयन्ते नव शक्तयः	रु. जां. ३४	नवमे सर्वाङ्गसम्पूर्णो भवति	निरुक्तो. १।४
नवशक्ति(मयं)रूपं श्रीचक्रम्	भावनां. २	नवम्यां (मात्रायां) तु महर्लोकं दशम्यां तु जनं ब्रजेत्	ना. बिं. १६
न वशो हर्षशोकाभ्यां स ममाहित उच्यते	अ. पू. १।३७	नववक्त्रं तु रुद्राक्षं नवशक्त्यधि- दैवतम् । तस्य धारणमात्रेण	रु. जा. ३४
नवसूत्रान् पविचर्चितान् , तेऽपि यद्ब्रह्म चरन्ति	पा. ब्र. ४	प्रीयन्ते नव शक्तयः	भावनां. २
नवभक्तिमिति ब्रूहीती सम्पद्यमाना..	१ऐत. ३।६।२	नवशक्तिरूपं श्रीचक्रम्	
नवस्वेव हि चक्रेषु लयं कृत्वा...	योगरा. ५	न वा अजीविष्यमिमान्खादन्निति होवाच काम उदपानमिति	छांदो. १।१०।४
न वक्तव्याः श्राद्धकर्मबहिष्कृताः नवचक्रं पडाधारं त्रिलक्ष्यं व्योम- पञ्चकम् । सम्यगेतन्न जानानि	इतिहा. ७२-७६	न वा अरे क्षत्रस्य कामाय क्षत्रं प्रियं भवति । आत्मनस्तु कामाय क्षत्रं प्रियं भवति [बृह. २।४।५+	४।५।५
स योगी नामनो भवेत्	मं. ब्रा. ४।१	न वा अरे जायायै कामाय जाया प्रिया भवति [बृह. २।४।५+	४।५।६
नवदूर्वासदृशी श्रियेऽस्तु दुर्गा	वनदु. १	न वा अरे देवानां कामाय देवाः प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वदेशस्य कस्यापि किन्तु शिष्याय तां वदेत्	ना. पू. ता. ३।२		

न वा अरे पत्युः कामाय पतिः प्रियो भवति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे पशूनां कामाय पशवः प्रिया भवन्ति, आत्मनस्तु कामाय.. बृह. ४।५।६	
न वा अरे पुत्राणां कामाय पुत्राः प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे बाह्यो नान्तरः सर्व- विद्वारूपः (आत्मा)	आर्षे. ९।२
न वा अरे ब्रह्मणः कामाय ब्रह्म प्रियं भवति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरे भूतानां कामाय भूतानि प्रियाणि भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरे लोकानां कामाय लोकाः प्रिया भवन्ति [बृह. २।४।५+	४।५।६
न वा अरे वित्तस्य कामाय वित्तं प्रियं भवति, आत्मनस्तु कामाय.. बृह. २।४।५	
न वा अरे वेदानां कामाय वेदाः प्रिया भवन्ति, आत्मनस्तु.. बृह. ४।५।६	
न वा अरे सर्वस्य कामाय सर्वं प्रियं भवति [बृह. २।४।५+	४।५।५
न वा अरेऽहंमोहं ब्रवीमि [बृ. उ. २।४।१३	+४।५।१४
न वा अहमिमं विज्ञानामि न वाक्यं न पदं वेदं नाक्षरं न जडं कचित्	बृह. ४।५।१४ ते. विं. ६।४
न वागच्छति नो मनः (ब्रह्मणि) न वाचं विजिज्ञासीत्, वक्तरं विद्यात्	केनो. १।३ कौ. त. ३।८
न वा अधिकशतं शाखा यजुषो मारुतात्मज	मुक्तिको. १।१२
नवानां चक्रा अधिनाथा स्योना नव भद्रा नव मुद्रा महीनाम्	त्रिपुरो. २
नवानि गृह्णाति नरोऽपराणि न वायुर्नाभिर्नाकाशो नापः पृथ्वी न च..	भ. गी. २।२२ ग. शो. २।३
न वायुः स्पर्शदोषेण नाग्निर्देहनकर्मणा न विकल्पितुमर्हसि	१ सं. सो. २।७२ भ. गी. २।३१
न विचित्तं प्रकुर्वीत दिशश्चैवावलोकयन् न विज्ञातं वदन्ति, न विज्ञातं पश्यन्ति (पशवः)..	शिवो. ७।५७ १ ऐत. ३।२।४
न विज्ञातेर्विज्ञातारं विजानीयाः	बृह. ३।४।२

न वित्तेन तर्पणीयो मनुष्यो लप्स्यामहे वित्तमद्राक्षम चेत्त्वा	कठो. १।२७
न विन्दति नरो योगं पुत्रदारादिसङ्गतः न विद्यो न विजानीमो यथैत-	शिवो. ७।१०३
दनुशिष्यात् न विद्यामूषरे वपेत्	केनो. १।३ संहितो. ३।४
न विधिर्न निषेधश्च न वर्ज्यावर्ज्य- करूपना । ब्रह्मविज्ञानिनामस्ति..	ना. प. ६।२१
न विना प्रमाणेन प्रमेयस्योपलब्धिः न विमुञ्चति दुर्मेधाः	मैत्रा. ६।१४ भ. गी. १।८।३५
न विशेषेण गृह्णाद्ब्रह्म न विश्वस्तैजसः प्राज्ञो विराट्	शिवो. ७।६१
सूत्रात्मकेन्द्रराः न विषं विषमुच्यते	ते. विं. ६।१० महो. ३।५४
न विस्रंसन्त इव न स्वलन्तीव न पर्यावर्तन्त इव	आर्षे. ३।२
न वृक्षमारोहणमपि (कुर्यात्) न वृक्षमारोहेन यानादिरूढो...	ना. प. ७।१
नानृतवादी न वेत्ता वेदनं वेद्यं न जाग्रत्स्वप्रसुप्तयः	ना. प. ९।८ ते. विं. ६।८
न वेद यज्ञाध्ययनैर्न दानैः न वेद सत्यो न च तर्कबाधा न	भ. गी. १।१।४८
धारणाध्यानसमाधयोऽपि न वेद सुकृतस्य पन्थानमिति	अनु. सा. ६ ३ ऐत. २।४।१, २
न वेद दिवा न नक्तमासीदव्यावृत्तम् न वेदैर्न यज्ञैर्न तपोभिर्नैर्न साङ्ग्यैर्न	अव्यक्तो. ६
योगैर्नाश्रमैर्नान्यैरात्मानमुपलभन्ते न वै कार्यं करणम्	सुबालो. ९।१४ ग. शो. ४।१
न वै जातु युष्माकमिमं कश्चिद्ब्रह्मोद्यं जेता	बृह. ३।८।१२
न वै तत्र न निम्लोच नोदियाय कदाचन	छांदो. ३।११।२
न वै तत्र निम्लोचो नोदियाय (मा. पा.) न वै देवा अश्रन्ति न पिबन्त्ये-	छांदो. ३।११।२
तदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति [+३।७।१+३।८।१	छांदो. ३।६।१
न वै नूनं भगवन्तस्त एतदेवेदिषुः न वै मत्परं किञ्चिद्विश्वस्या-	छांदो. ६।१।७
दिरहं हरः...	ग. शो. ३।१३

न वै मा प्रतिभान्ति भो इति	छांदो. ६।७।२	न शूद्र-स्त्री-पातितोदक्या सम्भाषणं	
न वै वरं परस्मै वृणीते	कौ. त. ३।१	न यतेर्देवपूजा नोत्सवदर्शनं	ना. प. ५।६
न वै वरोऽवरस्मै वृणीते (मा.पा.)	कौ. त. ३।१	न शूद्र-स्त्री-पातितोदक्या सम्भाषणं	
न वै वाचो न चक्षूषि न श्रोत्राणि		न यतेर्देवपूजनोत्सवदर्शनम्	१ सं सो. २।५९
न मनाऽसीत्याचक्षते प्राणा		न शून्यं नापि चाका- (रो) गी न	
इत्येवाचक्षते	छांदो. ५।१।१५	दृश्यं नापि दर्शनम्	महो. २।६६
न व्याख्यामुपयुंजीत नारम्भान्नारमे-		न शून्ये न च दुर्गे वा प्राणिबाधाकरो	
त्कचित्	ना. प. ५।३७	न च । एकरात्रं वसेद्भामे	
न वै शक्यामस्त्वदृते जीवितुम्	बृह. ६।१।१३	पत्तने तु दिनत्रयम्	ना. प. ४।२०
न वै सशरीस्य सतः प्रियाप्रिययोरप-		न णोति न पश्यति न वाचा वदत्य-	
हतिरस्त्यशरीरं वा प्रियाप्रिये		थास्मिन्प्राण एवैकधा भवति	कौ. त. ३।३
न स्पृशतः	छांदो. ८।१२।१	न शोकार्तिश्च सन्तिष्ठेत्	शिवो. ७।५७
न वै सोम्यात्मकुलीनोऽननूच्य		न शोकोऽस्ति न मोहोऽस्ति न	
ब्रह्मबन्धुरिव भवति	छांदो. ६।१।१	जराऽस्ति न जन्म वा	महो. ६।१३
न शक्नोषि मयि स्थिरम्	भ. गी. १२।९	न शोचति न काङ्क्षति [भ.गी. १२।१७ + १८।५४	
न शक्यते मनो जेतुं विना युक्ति-		न शोचते न चोदेति स जीवन्मुक्तः	म. वा. २. ८
मनिन्विताम्	अ. पू. ४।९०	न शोषयति मारुतः	भ.गी. २।१३.
न शब्दं न स्पर्शं न रूपं न रसं न		न शौचं नापि चाचारः	भ. गी. १६।७
गन्धं च न मनोऽपि	प. हं. ३	नश्यत्सु न विनश्यति	भ. गी. ८।२०
न शब्दं विजिह्वासीत श्रोतारं विद्यात्	कौ. त. ३।८	न श्रीर्नाश्रीर्न लोकता (चित्तनाशे)	अ. पू. ४।२१
न शत्रुमित्रपुत्रादिर्न माता न पिता		न श्रुतेः श्रोतारं शृणुयात्	बृह. ३।४।२
स्वसा । न जन्म न मृतिर्वृद्धिर्न		न श्रोतव्यमन्यत्किञ्चित्प्रणवाह्यं	
देहोऽमिति भ्रमः	ते. विं. ५।१६	न तर्कं पठेत्	ना. प. ५।६
न शशाङ्को न पावकः	भ. गी. १५।६	न श्रोष्यसि विनङ्क्ष्यसि	भ.गी. १८।५८
न शास्त्रेण विना सिद्धिर्दृष्टा चैव		न श्लिष्यते यतिः किञ्चित्कदाचि-	
जगज्ये	योगकुं. २।१२	द्वाविकर्मभिः	अध्यात्मो. ५१
न शिष्यान्तनुबन्धीत ग्रन्थान्नैवाभ्यसे-		न श्वेतं न श्वेतं न श्वेतम्	ग. शो. २।३
द्ब्रह्म । ... नारम्भानारमेत्कचित्	ना. प. ५।३४	नष्टं नष्टमुपेक्षस्व प्राप्तं प्राप्तमुपाहर	महो. ५।१७०
न शीतं न चोष्णं न सुखं न दुःखं		नष्टं प्राप्तमसन्मयम् । दुःखादुःख-	
न निद्रा न मानावमाने च... परि-		मसद्विद्धि	ते. विं. ३।५५
त्यस्य कटिसूत्रं च... जातरूपधर-		नष्टात्मानोऽल्पबुद्धयः	भ. गी. १६।९
श्वरेदात्मानमन्विच्छेत्	ना. प. ३।८७	नष्टान्तःकरणस्तंभं देहगोहंश्रुथंभवेत्	अमन. २।८०
न शीतं न चोष्णं न सुखं न दुःखं		नष्टे पापे विशुद्धं स्याच्चित्तदर्पणमद्भुतं	जा. द. ६।४६
न मानावमान इति षडूर्मिर्बर्जितः	प. हं. ३	नष्टेष्टानिष्टकलनः संविन्मात्रपरोऽस्म्यहम्	म. वा. २. ९
न शीतं नोष्णं न वर्षं च	ग. शो. २।३	नष्टो मोहः स्मृतिर्लब्धा	भ.गी. १८।७३
न शुक्लं न रक्तं न पीतं न कृष्णं	ग. शो. ३।२	न सक्तमिह चेष्टासु न चिन्तासु	
न शुभ्रवार्थकामाश्च न च धर्मः		न वस्तुषु	अ. पू. २।८
प्रदृश्यते । न भक्तिर्न यशः क्रौर्यं			
न तमध्यापयेद्गुरुः	शिवो. ७।६५		

न स जीवो न च ब्रह्म न चान्यदपि
किञ्चन । न तस्य वर्णा विधान्ते
नाश्रमाश्च तथैव च पा. ब्र. २२
न स जीवो न निर्जीवः काये तिष्ठति
निश्चलम् । यत्र वायुः स्थिरः
खे स्यात्सैयं प्रथमभूमिका वराहो. ५।७४
न सत्तन्नासदुच्यते भ. गी. १३।१३
न सत्ताऽपि न चासत्ता न च मध्यं
हि तत्पदम् अ. पू. ४।२२
न स तत्पदमाप्नोति (मा. पा.) कठो. ३।७
न सन्ति, नास्ति गाया च तेभ्य-
श्चाहं विलक्षणः वराहो. २।११
न सत्यं तेषु विद्यते भ. गी. १६।७
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्य
न चक्षुषा पश्यति कश्चनैनम् ।
हृदा मनीषी (हृदिस्थं) मनसा-
(य एनमेवं विदु-) भिक्षुतो य
पृष्ठद्विदुरमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।९
[श्वेताश्व. ४।२० + महाना. १।११ + त्रि. म. ना. ६।४
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्य परात्परं
पुरुषं विघ्नधाम पञ्चम. १९
न सन्दृशे तिष्ठति रूपमस्याः गुह्यका. ६३
न सन्ध्यादिनरात्रयः । न सत्तापि
न चासत्ता न च मध्यं हि तत्पदम् अ. पू. ४।२२
न सन्न चासच्छिव एव केवलः ।
तदक्षरं तत्सवितुर्वरेण्यं श्वेताश्व. ४।१८
न सन्न चासद्भगवत्येष गुह्या गुह्यका. ६१
न सन्नासन्नगन्धयम् । इत्यन्यफलना-
त्यागं सम्यग्ज्ञानं विदुर्बुधाः अ. पू. ५।३३
न सन्नासन्न दूरस्थो न चाहं न च नेतरः महो. २।६४
न सन्नासन्न सदसत् सुबालो. १
न सन्नासन्न सदसन्न सदसद्भिन्नं
न चोभयम् । न सभागां न निर्भागं
न चाप्युभयरूपकम् परम. २
न सन्नासन्न सदसन्न भावोभावनं न च महो. २।६७
न सन्नासन्नं न मध्यान्तं न सर्वं सर्वमेव च महो. ५।४६
न स पश्यति दुर्मतिः भ. गी. १८।१६
न स पुनरावर्तते पुनर्नाभिजायते निरा. ३३

न स पुनरावर्तते शक्तैवल्यम् ना. प. ९।२२
न स पुनरावर्तते इत्याह भगवान्
कालाग्निरुद्रः का. रुद्रो. ५
न स भूयोऽभिजायते भ. गी. १४।२४
न समाधानजाप्याभ्यां यस्य
निर्वासनं मनः... म. वा. र. ८
न स मृदवल्लिप्यते १ अवधू. ६
न सम्भाषेत्स्त्रियं काश्चित् पूर्वदृष्टां न
न संस्मरेत् । कथां च वर्जयेत्तासां
न पश्येच्छिखितामपि ना. प. ४।३
न सर्वं सर्वमेव च । मनोवचोभि-
रग्राह्यं पूर्णात्पूर्णं सुखात्सुखम् महो. ५।४६
न स वेद यथा पशुः, एवं स देवानां.. बृह. १।४।१०
न स वेदाकृत्स्नो ह्येपोऽत एकैकेन
भवति बृह. १।४।७
न स समानाधिक इत्यसंशयं परमार्थतः त्रि. म. ना. २।८
न स ह तैरप्याचरन्पाप्मनालिप्यन्ते छांदो. ५।१०।१०
न स सिद्धिमवाप्नोति भ. गी. १६।२३
न संस्मरत्यतीतं च सर्वमेव करोति च
न संसारे मज्जते वा कदाचित् अ. पू. २।२८
न साक्षिणं साक्ष्यधर्माः संस्पृशन्ति
विलक्षणम् सि. शि. ४
न साधुना कर्मणा भूयान्नो एवा-
साधुना कनीयान् कुण्डिको. २३
न साम्परायः प्रतिभाति बालं
न सुकृतं नो दुष्कृतम् कौ. त. ३।९
न सुखदुःखे विजिज्ञासीत सुख-
दुःखयोर्विज्ञातारं विद्यात् कठो. २।६
न सुखं कारणं तस्माद्योगएवचतुर्विधः स्वसंवे. २
न सुखं न परां गतिं कौ. त. ३।८
न सुखं संशयात्मनः जायुर्वे. ३
न सूक्ष्मप्रज्ञमत्यंतं न प्रज्ञं भ. गी. १६।२३
न कचिन्मुने... भ. गी. ४।४०
न स्थूलप्रज्ञं न सूक्ष्मप्रज्ञं नोभयतः-
प्रज्ञं न प्रज्ञं नाप्रज्ञं न प्रज्ञानघन-
महृष्टमन्यवहार्यमग्राह्यमलक्षणम-
चिन्त्यमन्यपदेश्यमैकात्म्यप्रत्यय-
सारं प्रपञ्चोपशमं शिवं शांत-
मद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स आत्मा नृसिंहो. १।६

न स्त्रियमुपेयात्	सहवै. १२
न स्थूलं नास्थूलं न ज्ञानं नाज्ञानं	
नोभयतःप्रज्ञम्	ना. प. ९।२०
न स्नानं न जपः पूजा न होमो	
नैव साधनम् (सन्न्यासिनः)..	ना. प. ६।३९
न स्वधर्मातिक्रमेणाश्रमी भवति	मैत्रा. ४।३
न स्वप्रकाशे सर्वसाक्षिण्यविक्रिये-	
ऽद्वये पश्यत	नृसिंहो. १।६
न स्वर्गं लोकमतिनयेदिति	छांदो. १।८।५
न सिवदेतेऽप्युच्छिष्टादिति न वा अजी-	
विष्यमिमां न म्नादन्	छांदो. १।१०।४
न हन्ति न निबध्यते	भ. गी. १।८।१७
न हत्वाहमप्रणीय स्वविष्टामित्याजहामि	बा.मं. ७
न हन्यते हन्यमाने शरीरे	
[कठो. २।१८+	भ. गी. २।२०
न हन्यमानेऽपि देहे (?) (मा.पा.)	कठो. २।१८
न ह पुरा ततः संवत्सर आस	बृह. १।२।४
न हर्षामर्षसंविदः	अ. पू. ४।२२
न ह वा असंविदाना एव द्रागिवाभि	
तत्पद्यन्त इति	आर्षे. ६।१
न ह वा अस्मा उदेति न निमोचति	छांदो. ३।११।३
न ह वा अस्यानन्नं जगं भवति	बृह. ६।१।१४
न ह वा एतस्यर्चा न यजुषा न	
साम्नाऽर्योऽस्ति यः सावित्रं वेद	नृ. पू. १३४
न ह वा एतस्य साम्ना नर्चा न	
यजुषार्थो नु विद्यते	अव्यक्तो. ४
न ह वा एतत्केचिदुपधावन्तो	
विन्दन्ति नाभिपश्यति	आर्षे. ३।२
न ह वा एनं मिथुचिदेमीति	शौनको. ४।३
न ह वा एवंविदि किञ्चनानन्नं भवति	छांदो. ५।२।१
न ह वा एष परमतीवोदेति	आर्षे. ६।३
न ह वा महीयांसो भागकृप्ति-	
मप्याभजन्ति	शौनको. १।४
न ह वाव नस्तथेन निष्कुर्म इममेवे-	
त्यज्जलिं कृत्वोपास्थिषत	छाग. ६।४
(स होवाच) न ह वावैष त्वद्भाग-	
धेयी भवति	शौनको. १।४
न ह वैतद्वायत्र्या एकं च न पदं प्रति(मा.)	नृ. च. ५।१४।५

न ह वै देवान् पापं गच्छति	बृह. १।५।२०
न ह वै परमित्था कश्चनाश्रोत्य-	
संविदान इव	आर्षे. ८।१
न ह वै सशरीरस्य सतः प्रिया-	
प्रिययोरपहतिः (मा. पा.)	छां. उ. ८।१२।१
न हाप्सु प्रैत्यप्सुमान् भवति	छा. च. २।४।२
न हास्मात्पूर्वाः प्रजाः प्रैति	कौ. त. २।१०
न हास्मात् पूर्वाः प्रजाः प्रयन्तीति	कौ. त. २।८
न हास्य कर्म क्षीयते	बृह. १।४।१५
न हास्य प्रियं प्रमायुक्तं भवति	बृह. १।४।८
न हास्य प्रियं प्रमायुक्तं भवति (मा.पा.)	बृह. १।४।८
न हास्योद्गृहणायेव स्याद्यतो यतस्तत्रा-	
ददीत लवणमेव	बृह. २।४।१२
नहि कल्याणकृत्कश्चित्	भ. गी. ६।४०
नहि कश्चन शक्त्यात्सकृद्वाचा नाम	
प्रज्ञापयितुम्	कौ. त. २।३
नहि कश्चित्क्षणमपि जातु तिष्ठत्यकर्मकृत्	भ. गी. ३।५
नहि किञ्चित्स्वरूपोऽस्मि निर्व्यापार-	
स्वरूपवान्	ते. बि. ३।४४
नहि घ्रातुर्घ्रातिर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२४
नहि चञ्चलताहीनं मनः कचन दृश्यते ।	
चञ्चलत्वं मनोधर्मो बह्वेधर्मो	
यथोष्णता	महो. ४।९९
नहि जनिर्मरणं गमनागमौ न च मलं	
विमलं न च वेदनम् । चिन्मयं	
हि सकलं विराजते...	वराहो. ३।५
नहि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते	भ. गी. ४।३८
न हि तृप्तेः परं सुखम्	यो. शि. २।२१
नहि तेभ्योऽन्यत्किञ्चिद्विदुर्देवानदानवाः	भ. गी. १०।१४
न हि देहभृता शक्यं त्यक्तुं कर्माण्य-	
शेषतः [भ. गी. १८।११+	भवसं. १।५२
न हि द्रष्टुर्दृष्टेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२३
न हिनस्त्यात्मनाऽऽत्मानं	भ. गी. १३।२९
नहि नानास्वरूपं स्यादेकं वस्तुकदाचन	वराहो. ३।१
नहि पथ्यमपथ्यं वा रसाः सर्वेऽपि	
नीरसाः	यो. चू. ६८१

नहि प्रजानामि तव प्रवृत्ति	भ.गो. ११।३१
नहि प्रज्ञापेत उपस्य आनन्दं रतिं	
प्रजातिं कञ्चन प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेतं चक्षु रूपं किञ्चन	
प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेतं शरीरं सुखं दुःखं	
किञ्चन प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।५
नहि प्रज्ञापेतं ओत्रं शब्दं कञ्चन	
प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेतः प्राणो गन्धं कञ्चन	
प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेता जिह्वाऽन्नरसं कञ्चन	
प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेता धीः काचन सिद्धयेन्न	
प्रज्ञातव्यं प्रज्ञायेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेता वाङ्मन किञ्चन	
प्रज्ञापयेत्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेतौ पादावित्यां काञ्चन	
प्रज्ञापयेताम्	कौ. त. ३।७
नहि प्रज्ञापेतौ हस्तौ कर्म किञ्चन	
प्रज्ञापयेताम्	कौ. त. ३।७
न हि प्रतीक्ष्यते मृत्युः कृतं वाऽस्य	
न वा कृतम्	भवसं. १।३८
नहि प्रपश्यामि ममापनुद्यात्	भ. गी. २।८
नहि प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम्	
[ऋ.अ. ८।२।२२=मं. १०।७।१।६	
[ना.पू.ता. ४।८+सहवै. १९+	तै.आ. १।३।२
नहि बीजस्य स्वादुपरिग्रहोऽस्तीति...	मैत्रा. ६।१०
नहि मदन्यदिति जातविवेकः शुद्धा-	
द्वैतब्रह्माहमिति भिदागंधं निरस्य	
...परिपको भवति	मं.आ. २।७
नहि मन्तुर्भतेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्, न तु तद्वितीय-	
मस्ति, ततोऽन्यद्विभक्तं यन्मन्वीत	बृह. ४।३।२८
नहि मरणप्रभवप्रणाशहेतुर्मम	
चरणस्मरणाहतेऽस्ति किञ्चित्	वराहो. ३।१२
नहि रसयितु रसयतेर्विपरिलोपो	
विद्यतेऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२५

नहिवक्तुर्वक्तेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३ २६
नहि विज्ञातुर्विज्ञातेर्विपरिलोपो	
विद्यतेऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।३०
न हि शीर्यतेऽसङ्गो नहि सज्जते	म.वा.र. १२
न हि ओतुः श्रुतेर्विपरिलोपो	
विद्यतेऽविनाशित्वात्	बृह. ४।३।२७
न हि साध्यसमो हेतुः सिद्धौ	
साध्यस्य युज्यते	अ. शां. २०
न हि सुज्ञेय अपुरेय धर्मः-(मा.पा.)	कठो. १।२१
न हि सुविज्ञेयमपुरेय धर्मः	कठो. १।२१
न हि सुप्तस्य सिंहस्य प्रविशन्ति	
मुखे सृगाः	भवसं. १।४२
न हि स्पष्टः स्पष्टेर्विपरिलोपो विद्यते-	
ऽविनाशित्वात्, ननुतद्वितीयमस्ति	बृह. ४।३।२९
न हीदं सर्वं स्वत आत्मवित्	नृसिंहो. ८।३
न हृष्यति ग्लायति यः सजीवन्मुक्तः	म.वा.र. ८
न हेम कटकात्तद्वज्रगच्छन्दार्थतापरा	महो. ४।४६
न हैव तद्गायत्र्या एकं च न पदं प्रति	बृह. ५।१४।५
न हैव शक्नुवत इति नास्येशीमहि	आपें. १।२
न हैवालं भार्येभ्यो भवति	बृह. १।३।१८
न हैवालोकताया आशाऽस्ति य एव-	
मेतत्साम वेद	बृह. १।३।२८
न हैवास्मै स काम ऋध्यते (मा.पा.)	बृह. ५।१४।७
न हैवास्मैसकामः समृद्धयते [गायत्र्यु. ५	बृह. ५।१४।७
न हैवेनं नृण्वीयातां	कौ. त. २।१३
न होत्तमानधम उपनेतेति	छाग. २।४
न ह्यत्यायन् पूर्वं, येऽत्यायंस्ते	
ह परावभूवुः	१ऐत. १।१।१
न ह्यत्र किञ्चानुभूयते	नृसिंहो. ९।६
न ह्यत्रोद्वर्तना गतिः	मैत्रा. ६।३०
न ह्यधुवैः प्राप्यते हि ध्रुवं तत्	कठो. २।१०
न ह्यन्यतरतो रूपं किञ्चन सिद्धयेत्	कौ. त. ३।९
न ह्यन्यदस्त्यप्रमेयमनात्मप्रकाशम्	नृसिंहो. ५।३
न ह्ययमोतो नानुज्ञाताऽसङ्गत्वा-	
दविकारित्वादसत्त्वात्..	नृसिंहो. ८।३
न ह्ययमोतो नानुज्ञातैतदात्म्यंहीदंसर्वं	नृसिंहो. ८।५
न हाशब्दमिवेहास्ति, चिन्मयो ह्यय-	
मोद्धारश्चिन्मयमिदं सर्वम्	नृसिंहो. ८।२

न ह्यसङ्गस्तसङ्कल्पः	भ. गी. ६।२	नागाननोऽहं नमतां सुसिद्धः	हेरम्बो. १२
न ह्यस्ति द्वैतसिद्धिः, आत्मैव सिद्धः	नृसिंहो. ९।१	नाग्निर्न पृथ्वी न तेजोनवायुर्नव्योम..	ग. शो. ३।२
न ह्यस्य प्राच्यादिदिशः कल्पन्ते	मैत्रा. ६।१७	नामौ प्रमीयते	सहवै. २३
न ह्येतस्मादितिनैत्यन्यत्परमस्त्यथ		नाङ्गेन त्रिमूर्च्छति, सर्वमायुरेति	छांदो. २।१९।२
नामधेयम्	बृह. २।३।६	नाचार्यहासीति न ब्राह्मणहासीति	छांदो. ७।१५।३
न ह्येतन्निरात्मकमपि नात्मा पुरतो		नाज्येषु सर्वधर्मेषु शाश्वताशाश्वताभिधा	अ. शां. ६०
हि सिद्धः	नृसिंहो. ९।६	नाडीनामाश्रयः पिण्डो नाड्यः	
न ह्येष कदाचन संविशति आ च		प्राणस्य चाश्रयः	वराहो. ५।५४
पराच... पथिभिश्चरन्तं..	१ ऐत. १।६।२	नाडीभ्यां वायुमाकृष्य कुण्डल्याः	
नाकर्मसु नियोक्तव्यं नानार्थेण		पार्श्वयोः क्षिपेत् । धारयेदुदरे पश्चात्..	श्री. शि. १।९३
सहावसेत्	महो. ४।२२	नाडीभ्यां वायुमारोप्य नामौ तुन्दस्य	
नाकस्य पृष्ठमभिखंडसानो वैष्णवी		पार्श्वयोः । घटिकैकां बहेद्यस्तु	
लोक इह मादयन्ताम्	महाना. ६।१९	व्याधिभिः स विमुच्यते	शांदि. १।७।४९
नाकस्य पृष्ठमारुह्य गच्छेद्ब्रह्मसलोकतां	महाना. ५।२०	नाडीशुद्धिमवाप्नोति पृथक्चिह्नोप-	
नाकस्य पृष्ठे ते सुकृतेऽनुभूत्वेमं		लक्षितः । शरीरलघुता दीर्घवहेः	जाद. ५।११
लोकं हीनतरं वा विशन्ति	मुण्ड. १।२१०	नाडीशुद्धिं च कृत्वाऽऽदौ प्राणायामं	
नाकस्य पृष्ठे महतो वसन्ति परं		समाचरेत्	म. वा. ३. १
धाम त्रैपुरं चाविशन्ति [त्रि. महो. ७	+ त्रिपुरो. ७	नाडीपुञ्जं सदा सारं नरभावं	
नाकाशस्य घटाकाशे विकारा-		महामुने । समुत्सृज्यात्मना-	
वयवौ यथा	अद्वैत. ७	ऽऽत्मानमहमित्यवधारय	जा. द. ४।६१
नाकाशी कर्णं च चतुर्ऋचो भवति	संहितो. ५।१	(एवं) नाडीस्थानं वायुस्थानं	
नाकृतेन कृतेनार्थो न श्रुतिस्मृति-		तत्कर्म च सम्यग्ज्ञात्वा	
विश्रमैः । निर्मन्दर इवाम्भोधिः		नाडीसंशोधनं कुर्यात्	शांदि. १।४।९
स तिष्ठति यथास्थितः	महो. ४।४१	नाड्यः प्राणस्य चाश्रयः	वराहो. ५।५४
नाकृतेनेह कश्चन	भ. गी. ३।१०	नातपस्कस्यात्मज्ञानेऽधिगमः कर्मशुद्धिर्वा	मैत्रा. ४।३
नाकृत्वा निस्तिष्ठति कृत्वैव		नातः परं वेदितव्यं हि किञ्चित्	श्वेता. १।१२
निस्तिष्ठति कृतिरस्त्वेव	छां. ७।२१।१	नातिक्रामेद्ब्रह्मोहाद्यत्र दोषो न विद्यते	१ संसो. २।६३
नाग-कूर्म-कृकर-देवदत्त-धनञ्जया		नातिद्युम्ने च न ब्राह्मणं ब्रूयात्	३ ऐत. १।३।४
उपप्राणाः	पैङ्गलो. २।३	नातिभ्रमणशीलः स्यात्	शिवो. ७।६१
नागदन्तादिसम्भूतं चतुरस्रं सु-		नात्मज्ञस्यैष विषय आत्मज्ञो ह्यात्म-	
शोभनम् । हेमरत्नचितं वापि		मात्रदृक् [अ. पृ. ४।३+	वराहो. ३।२७
गुरोरासनमुत्तमम्	शिवो. ७।६४	नात्मनो बोधरूपस्य मम ते सन्ति	
नागमेवाप्येति यो नागमेवास्तमेति	सुबालो. ९।१३	सर्वदा । इति यो वेद वेदान्तैः	
नागः कूर्मोऽथ (मैश्च) कृकरो देवदत्तो		सोऽतिवर्णाश्रमी भवेत्	ना. प. ६।१७
धनञ्जयः [ब्र. वि. ६७+	यो. चू. २३	नात्मभावेन नानेन न स्वेनापि	
नागादिवायवः पञ्च त्वगस्थ्यादिषु		कथञ्चन । न पृथक्पृथ-	
संस्थिताः [त्रि. ब्रा. २।८२+	जा. द. ४।३०	किञ्चिदिति तत्त्वविदो विदुः	वैतथ्य ३५
नागादिवायवः पञ्च त्वगस्थ्यादि-		नात्मा देहो नेन्द्रियाण्यन्तरङ्गं	
सम्भवाः	शांदि. १।४।८	नाहङ्कारः.. साक्षी नित्यः प्रत्यगात्मा भवसं. २।२७	

नात्मानमवसादयेत्	भ.गी. ६।१६	नादान्ते परमात्मनि सम्प्रतिष्ठाप्य	
नात्मानं न परं चैव न सत्यं		ध्यायीतिशानम्	अ. शिखो. ३
नापि चानृतम्	आगम. १२	नादाभिव्यक्तिरित्येतद्विहं तत्सिद्धि-	
नात्मानं माया स्पृशति	नृ.पू. ५।२	सूचकम् । यावदेतानि सम्पश्ये-	
नात्मा मनुष्यो न च देवयक्षौ..	भवसं. २।२६	तावदेवं समाचरेत्	जा. द. ५।१२
नात्मेन्द्रियमनोबुद्धिगोचरं कर्म...	आयुर्वे. ४	नादासक्तं सदा चित्तं विषयं नहि	
नात्यर्थं सुखदुःखाभ्यां शरीरमुप(धात)-		काङ्क्षति	ना. विं. ४२
तापयेत् [कठरु. ७+	कुंडिको. ११	नादे चित्तं विलीयते	ना. विं. ४१
[२संख्यासो. १३+	कठश्रु. २७	नादेन ब्रह्म विजिज्ञासस्व	गान्धर्वो. १
नात्यभ्रतस्तु योगोऽस्ति	भ. गी. ६।१६	नादोऽन्तरङ्गसारङ्गबन्धनेबागुरायते	ना. विं. ४५
नात्युच्छ्रितं नातिनीचं चैलाजिन-		नादो बिन्दुश्च चित्तं च त्रिभिरैक्यं	
कुशोत्तरम् [१यो. त. ३५+	भ. गी. ६।११	प्रसाधयेत्	यो. शि. ६।७२
नात्र काचन भिदाऽस्ति	म. वा. र. ४	नादो महाप्रभुर्ज्ञेयो, भरतःशङ्खनामकः	तारसा. २।४
नात्र तिरोहितमिवास्ति	वृ. च. १।३।२८	नादो यावन्मनस्तावन्नादान्तेऽपि	
नात्र मित्रामित्रादिविचारणा	तारोप. ५	मनोन्मनी	ना. विं. ४८
नात्र ह्यत्यंतसंवासो लभ्यते		नादो वै ब्रह्म	गान्धर्वो. १
येन केनचित्	भवसं. १।२०	नादोऽहं, बिन्दुरहम्	अद्वैतो. १
नाथ रुद्रो नेश्वरो न बिन्दुर्नो कलेति	स्वसंवे. १	नादो हि भूतानामानन्दः	गान्धर्वो. ६
नाद एवानुसन्धेयो योग-		नाद्वैतवादं कुर्वीत गुरुणा सह..	यो. शि. ५।५९
साम्राज्यमिच्छता	वराहो. २।८	नाधमानोवृषभं चर्षणीनां [चित्सु. १५।३	तै. ब्रा. ३।१५।२
नादकोटिसहस्राणि... लयं यान्ति		नाधार्मिकतृषाक्रान्ते न दंशमशका-	
ब्रह्मप्रणवनादके	ना. विं. ५०	वृते.. देशे रोगप्रदे वसेत्	शिवो. ७।८६
नादचे कस्यचित् पापं	भ. गी. ५।१५	नाधो त्याज्यं नाधो त्याज्यं (भस्मापः)	भस्मजा. १।५
नादबिन्दुकलाध्यात्मस्वरूपं च...		नाध्यात्मिकं नाधिभूतं नाधिदैवं	
निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षण-		न मायिकम्	ते. विं. ६।९
मादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि. म. ना. ७।१२	नाध्वनि प्रमीयते	सहवै. २३
नादरूपं भ्रुवोर्मध्ये मनसो मण्डलं		नानधीतवेदायोपदिशेत्	सुद्रलो. ५।१
विदुः [यो. शि. १।१७८	+५।१५	नानन्दं न निरानन्दं न चलं नाचलं	
नादरूपापराशक्तिर्ललाटस्यतुमध्यमे	यो. शि. ६।४८	स्थिरम् । न सन्नासन्न चैतेषां	
नादर्शमन्यत्रमना अभूवं नाश्रौषमिति	बृह. १।५।३	मध्यं ज्ञानिमनो विदुः	महो. ९।९८
नादस्वरूपो भरतः	तारसा. ३।८	नानन्दं न रतिनप्रजातिं विजिज्ञासीता-	
नादः षष्ठाक्षरो भवति	रामो. १।२	नन्दस्य रतेः प्रजातेर्विज्ञातारं विद्यात् कौ. त. ३।८	
नादः षष्ठकूटाक्षरो भवति	श्रीवि. ता. १।२	नानन्नं परिगृहीतं (भवति)	बृह. ६।१।१४
नादः सन्धानम्	गणप. ७	नानपत्यः प्रमीयते लब्धाहारो भवति	सहवै. २३
नादाधारा समाख्याता ज्वलन्ती		नानया ज्ञातयाभूयो मोहपङ्केतिमज्जति	महो. ५।२१
नादरूपिणी	वराहो. ५।२९	नानवाप्तमवाप्तव्यं	भ. गी. ३।२२
नादान्तज्योतिरूपकः	ते. विं. ५।५	नाना तु विद्या चाविद्य च, यदेव	
नादान्तज्योतिरेव सः	ते. विं. ५।६, ७	विद्यया करोति श्रद्धयोपनिषदा	
		तदेव वीर्यवत्तरं भवति	छांदो. १।१।१०

नानात्मभेदहीनोऽस्मिन्मण्डानन्दविग्रहः मैत्रे. ३।८
 नानात्ययानां रसानां समवहार-
 मेकतां गमयन्ति (मा.पा.) छां.उ. ६।१।१
 नानात्ययानां वृक्षाणां रसान्
 समवहारमेकतां रसं गमयति छां. उ. ६।१।१
 नानात्वमस्ति कलनासु न वस्तुतोऽन्तः अ. पू. २।४४
 नानाभावान्पृथग्विधान् भ. गी. १८।२१
 नानामार्गैस्तु दुष्प्रापं कैवल्यं
 परमं पदम् [१यो.त. ६+ यो. शि. १।३
 नानायोनिशतं गत्वा शेतेऽसौ
 वासनावशात् त्रि. ब्रा. २।१७
 नानारूपा दशवक्त्रं विधत्ते
 नानारूपान्या च बाहून्विभर्ति गुह्यका. ७०
 नानार्येण सहावसेत् महो. ४।२२
 नानावर्णाकृतीनि च भ. गी. १।१५
 नानाविधानि दिव्यानि भ. गी. १।१५
 नानाविधानि रूपाणि हाटके
 कनकादिवत् ना.पू. ता. ५।७
 नानाविधैर्विचारैस्तु न बाध्यं
 जायते मनः यो. शि. १।६०
 नानाशस्त्रप्रहरणाः भ. गी. १।९
 नानिस्तिष्ठन्ब्रह्मधाति निस्तिष्ठन्नेव
 ब्रह्मधाति छांदो. ७।२०।१
 नानुतिष्ठन्ति मे मतम् भ. गी. ३।३२
 नानुध्यायाद्ब्रह्मच्छब्दान्वाचोविगला-
 पनं हि तत् [बृह. ४।४।२।३+
 [अ.पू. ४।३७+बराहो. ४।३३+ शाट्या. २३
 नानुवर्तयतीह यः भ. गी. ३।१६
 नानुशोचन्ति पण्डिताः भ. गी. २।११
 नानुशोचितुमर्हसि भ. गी. २।२५
 नानुसन्धेः परा पूजा न हि तृप्तेः
 परं सुखम् यो. शि. २।२१
 नानोपनिषदभ्यासः स्वाध्यायो यज्ञ
 ईरितः । ज्ञानयज्ञः स विज्ञेयः शाट्याय. १५
 नान्तं न मध्यं न पुनस्तवाधि भ. गी. ११।१६
 नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-
 प्रज्ञं न प्रज्ञानघनं न प्रज्ञं नाप्रज्ञम् माण्डू. ७

नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-
 प्रज्ञं न प्रज्ञानघनमदृष्टमव्यव-
 हार्यमप्राहं [नृ. पू. ४।२+ रामो. २।४
 नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं...स्वान्तः-
 स्थितः स्वयमेवेति य एवं वेद
 स मुक्तो भवति ना. प. ९।२०
 नान्तःप्रज्ञं न बहिःप्रज्ञं नोभयतः-
 प्रज्ञं न प्रज्ञं नाप्रज्ञं प्रज्ञानघनम् ग. शो. १।४
 नान्तःप्रज्ञो न बहिःप्रज्ञो
 नोभयतःप्रज्ञः सुबालो. ५।१५
 नान्तो न चादिर्न च सप्रतिष्ठा
 नान्तोऽस्ति मम दिव्यानां भ. गी. १५।३
 नाभरसं विजिज्ञासीत् अन्नरस-
 विज्ञातारं विद्यात् भ. गी. १०।४०
 नान्यच्छ्रेयो वेदयन्ते प्रमूढाः
 नान्यदतोऽस्ति ब्रह्म कौ.त. ३।८
 नान्यदतोऽस्ति मन्त्रं मुण्ड. १।२।१०
 नान्योऽतोऽस्ति विज्ञाता बृह. ३।८।११
 नान्यदतोऽस्ति विज्ञातृ बृह. ३।८।११
 नान्यदतोऽस्ति श्रोतृ बृह. ३।८।११
 नान्यत्किञ्चन मिषत् बृह. ३।८।११
 नान्यत्किञ्चन शाश्वतम् २९८. १।१
 नान्यत्किञ्चिद्वेदितव्यं स्वव्यतिरेकेण अ. पू. १।४७
 नान्यदस्तीति वादिनः ना. प. ६।२
 नान्यदस्तीति संवित्या परमा भ. गी. २।४२
 सा ब्रह्मकृतिः महो. ५।८९
 नान्यन्नारायणादुपासितव्यम् ना. उ. ता. ३।१
 नान्यस्मै कस्मैचन यद्यप्यस्मा
 इमामग्निः परिगृहीतां धनस्य
 पूर्णं दद्यात् छांदो. ३।११।६
 नान्यं गुणेभ्यः कर्तारं भ. गी. १।४।१९
 नान्यं शृण्वन्ति न नमन्ति नगायन्ति सामर. ७५
 नान्यः कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति अ. शि. १।१
 नान्यः पन्था अयनाय विद्यते
 [महावा. ३+चित्यु. १२।७+ लक्ष्युप. ७
 नान्यः पन्था दुःखविमुक्तिहेतुः हेरम्बो. ८
 नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय ना.प. ९।१
 [श्वेता. ३।८६।१५चित्यु. १३।११ त्रि.म. ना. ४।३
 नान्यः पन्था विमुक्तये कै. ९

नान्यः परमः पन्था विद्यते मोक्षाय	कालिको. ३	नाभिकन्दादयः स्थानं कुण्डल्या	
नान्ये जानन्ति गुह्यमिदम्	सि. सा. १११	ब्रह्मलं मुने । अष्टप्रकृतिरूपा सा	
नान्येषामियं ब्रह्मविद्येयं ब्रह्मविद्या	भस्मजा. २।१६	कुण्डली मुनिसत्तम	जा. द. ४।११
नान्यैर्देवैस्तपसा कर्मणा वा (गृह्यते)	मुण्ड. ३।१।८	नाभिकन्दे च नासाग्रे पादाङ्गुष्ठे च	
नान्योऽतोऽस्ति द्रष्टा	बृह. ३।७।२३	यत्नवान् । धारयेन्मनसा प्राणान्	
नान्योऽतोऽस्ति मन्ता	बृह. ३।७।२३	सन्ध्याकालेषु वा सदा	त्रि. ब्रा. २।१०९
नान्योऽतोऽस्ति भ्रोता	बृह. ३।७।२३	नाभिकन्दे समौ कृत्वा प्राणापानौ..	
नान्यो वरस्तुल्य एतस्य कश्चित्	कठो. १।२२	हंसहंसेति यो जपेत्, जरामरण-	
नान्यो हेतुर्विद्यते ईशनाय	श्वेताश्व. ६।१७	रोगादि न तस्य भुवि विद्यते	ब्र. वि. २२-२४
नापदि ग्लानिमायान्ति निशि		नाभिकन्दे कायव्यूहज्ञानम्	शाण्डि. १।७।५२
हेमाम्बुजं यथा	महो. ४।१८	नाभिदेशे स्थितं चक्रं दशा(रं)खं	
नापानोऽस्तं गतो यत्र प्राणश्चास्त-		मणिपूरकम् । [यो. शि. १।१७२	+५।९
मुपागतः । नासाग्रगमनावर्त		नाभिनन्दति न द्वेष्टि	भ. गी. २।५७
तश्चित्तवमुपाश्रय	अ. पू. ५।३२	नाभिनन्दति नैष्कर्म्यं न कर्मस्वतु-	
नापुत्राय प्रदातव्यं नाशिष्याय		षज्जते । सुसमो यः परित्यागी	
कदाचन	ब्र. वि. ४७	सोऽसंसक्त इति स्मृतः	अ. पू. २।५
नापुत्राय नाशिष्याय नासंवत्सर-		नाभिनन्दत्यसम्प्राप्तं प्राप्तं भुङ्क्ते यथे-	
रात्रोषिताय नापरिज्ञातकुल-		प्सितम् । यः स सौम्यसमाचारः	
शीलाय दातव्या, नैवचप्रवक्तव्या	सुबालो. १६।१	सन्तुष्ट इति कथ्यते	महो. ४।३७
नापुत्रायाशिष्याय वा पुनः	श्वेताश्व. ६।२२	नाभिनन्देत्तमरणं नाभिनन्देत्तज्जीवितम्	ना. प. ३।६१
नापृष्टः कस्यचिद्भूयान्न चान्यायेन		(एवं) नाभिभूयत्यसौ पुरुषोऽभि-	
पृच्छतः	१सं. सो. २।१०२	भवत्ययं भूतात्मा	मैत्रा. ३।३
नापो मूत्रपुरीषाभ्यां नाञ्ज-		नाभिमध्ये सर्वरोगविनाशः	शाण्डि. १।७।४५
दोषेण मस्करी	१सं. सो. २।७२	नाभिस्थाने स्थितं विश्वं शुद्धतापं	
नापेक्षते भविष्यच्च वर्तमानेनतिष्ठति	अ. पू. २।२८	सुनिर्मलम्	ब्र. वि. १५
नाप्रवन्ति महात्मानः	भ. गी. ८।१५	नाभिहृदयकण्ठमूर्धुषु जाग्रत्स्वप्न-	
नाप्रहमपि न प्रह्लाधनं चादृष्टमेव च	ना. प. ८।२२	सुषुप्तिपुरीयावस्थाः	परब्र. ३
नाप्रवफे (ब्रूयात्) इत्याचार्याः	३ऐत. २।६।४	नाभिर्हृदयं कण्ठं मूर्धा च	ब्रह्मो. २
नाप्रशान्ताय दातव्यं न चाशिष्याय		नामेरजः स वै ब्रह्मा	ग. शो. ३।४
वै पुनः [श्वेता. ६।२२+	अ. पू. ५।११९	नामेरधोगतास्तिस्रो नाड्यः स्युरधोमुखाः	यो. शि. ५।२६
नाप्रसं संपुटं सत्त्वरजस्तमोगुण-		नामेरुपरि नासान्तं वायुस्थानं...	त्रि. ब्रा. २।१३९
रहितं तत्त्वं चेति	अद्वैतो. ३	नामेर्व्योम (अजायत)	ग. शो. ३।११
नाप्सु प्रमीयते	सहस्रै. २३	नामेस्तिर्यगंध ऊर्ध्वं कुण्डलिनीस्थानम्	शाण्डि. १।४।५
नाब्रह्मवित्परमं प्रैति धाम	शाटयाय. ४	नाभौ चित्तसंयमाद्भूलोकज्ञानम्	शाण्डि. १।७।५२
नाभक्ताय कदाचन	भ. गी. १८।६७	नाभौ तु मणिवद्विम्बं यो जानाति	
नाभावो विद्यते सतः	भ. गी. २।१६	स योगवित्	यो. चू. ९
नाभिकन्दात्समारभ्य.. जाग्रद्वृत्ति		नाभौ दशदलंपद्मं हृदयेद्वादशारकम्	यो. चू. ९
विजानीयात्	त्रि. ब्रा. २।१४९	नाभौ लिङ्गस्य मध्ये तु उदयानारुखं	यो. शि. ५।३८
		तु बन्धयेत्	

नाभ्या अपानोऽपानान्मृत्युः शिञ्जं
 निरभिद्यत २पेत. ११४
 'नाभ्या आसीत्'... 'अन्नपतेऽन्नस्य'
 इति मन्त्रेण... कैवल्यमुक्तिरुच्यते राघोप. ४१२
 नाभ्या आसीदन्तरीक्षं [चिन्त्यु. २।१६ ऋ. अ. ८।४।१९
 [=मं. १०।९०।१४+ वा. सं. ३।१।१३
 नाभ्यादिब्रह्मरन्धान्तप्रमाणं
 धारयेत्सुधीः । तेभिर्धार्यमिदं
 सूत्रं क्रियाङ्गं तंतुनिर्मितम् परब्र. १७
 नाभ्यां वा एते अराः प्रतिष्ठिताः नृ. पू. ५।२
 नामगोत्रादि वरणं देशं कालं श्रुतं
 कुलम् ।.. ख्यापयेन्नैव सद्यतिः ना. प. ४।२
 नामग्राहमेतेन सर्वमभिपद्यन्ते शौनको. १।५
 नामजात्यादिभिर्भेदैरष्टधा... सा मां
 पातु सरस्वती सरस्व. १७
 नामत्वा विज्ञानाति छांदो. ७।१८।१
 (अथ) नामधेयं सत्यस्य सत्यमिति बृह. २।३।६
 नामरूपमन्नं च जायते मुण्ड. १।१।९
 नामरूपविमुक्तोऽहं ते. बि. ३।३६
 नामरूपविहीनात्मा... वैदेही
 मुक्त एव सः [ते. बि. ४।४९-५३
 नामरूपात्मकं खव... सा मां
 पातु सरस्वती सरस्व. २३
 नामरूपात्मकं हीदं सर्वं तुरीयत्वा-
 खिद्रूपत्वाद्योतत्वादनुज्ञानत्वा-
 दनुज्ञानत्वादविकल्परूपत्वात् नृसिंहो. २।७
 नामरूपादिकं नास्ति ते. बि. ५।११
 नाम वा ऋग्वेदो यजुर्वेदः
 सामवेद आथर्वणश्चतुर्थः छांदो. ७।१।४
 नामसङ्कीर्तनादेव शिवस्या-
 शेषपातकैः... प्रमुच्यते शिवो. १।२०
 नामात्रे विद्यते गतिः आगम. २३
 नामादिभ्यः परे भूम्नि स्वाराज्ये
 चेत्स्थितोऽद्वये । प्रणमेत्कं तदा-
 ऽऽत्मज्ञो न कार्यं कर्मणा तदा याज्ञव. ६
 नामानि कृत्वाऽभिव्रदन्यदास्ते
 [महावा. ३+चिन्त्यु. १२।७+ पारमा. ७।९
 नाम्न आत्माभेरात्मा ज्योतिषात्मा कौ. त. ४।१६

नाम्नि मन्त्रा एकं भवन्ति, मन्त्रेषु
 कर्माणि [छांदो. ७।४।१+ ७।५।१
 नाम्नो वाच भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान् ब्रवीत्विति छांदो. ७।१।५
 नायका मम सैन्यस्य भ. गी. १।७
 नायमस्तीत्येवैनमाहुर्दयं वेद छांदो. ७।५।२
 नायमात्मा प्रवचनेन लभ्यो न
 मेधया न बहुना श्रुतेन [कठो. २।२३ + मुण्ड. ३।२।३
 नायमात्मा बलहीनेन लभ्यो न च
 प्रमादात्तप्तो वाऽप्यलिङ्गात् मुण्ड. ३।२।४
 नायं कुतश्चिन्न बभूव कश्चित् कठो. २।१८
 नायं भूत्वा भविता वा न भूयः भ. गी. २।२०
 नायं योगे विद्युत आख्यातो-
 पसर्गानुपात्तेः २ प्रणवो. १६
 नायं लोकोऽस्ति न परः भ. गी. ४।४०
 नायं लोकोऽस्त्ययज्ञस्य भ. गी. ४।३१
 नायं हन्ति न हन्यते (आत्मा)
 [कठो. २।१९+ भ. गी. २।१९
 नारदः पितामहमुवाच गुरुस्त्वं
 जनकस्त्वम् ना. प. २।१
 नारभानारमेत् कश्चित् ना. प. ५।३३
 नारसिंहेन वाऽनुष्टुभा मन्त्रराजेन
 तुरीयं विद्यात् नृसिंहो. २।८
 नाराजकेजनपदे चरत्येकचरो मुनिः ना. प. ६।४३
 नारायण एवेदं सर्वम् [ना. पू. ९।६+ ना. उ. ता. १।५
 नारायण एवेदं सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यं नारा. २
 नारायणक्रीडाकन्तुकं परमाणुव-
 द्विष्णुलोकमुसंलभम् (ब्रह्माण्डं) त्रि. म. ना. ६।२
 नारायणपदमवाप्नोति य एवं वेद तारसा. ३।९
 नारायणपरं ब्रह्म नारायणनमोऽस्तु
 ते [महाना. ९।४+ त्रि. म. ना. ७।११
 नारायणपरो ज्योतिरात्मा
 नारायणः परः महाना. ९।४
 नारायणपरो ध्याता ध्यानं
 नारायणः परः महाना. ९।४
 नारायणमनादि च ना. उ. ता. १।८
 नारायण महाविष्णो... हृषीकेश
 नमो नमः ना. पू. ता. ३।५

नारायणव्यतिरिक्तं न किञ्चिदस्ति त्रि.म.ना. ५।५
 नारायणशब्दपरब्रह्मश्रीमहामाया-
 प्रकृतिसर्वमेकजननी लक्ष्मीर्भवति ना.पू.ता. २।१
 नारायणसायुज्यमवाप्नोति नारा. ५
 नारायण इरे कृष्ण.. महाविष्णो ना.उ.ता. ३।५
 नमोऽस्तु ते नारा. ४
 नारायणं कारणपुरुषमकारणं परं
 ब्रह्मोम् महाना. ९।३
 नारायणं महाज्ञेयं विश्वात्मानं ना.पू.ता. १।६
 परायणम् ना.उ.ता. ३।१
 नारायणं शिवं शान्तं ना.उ.ता. २।१
 नारायणः परब्रह्मेति य एवं वेद ना.उ.ता. १।५
 नारायणः परवस्तु भवतीति विज्ञायते ना.पू.ता. १।४+
 नारायणः परं ब्रह्म [ना.पू.ता. १।४+ ना.उ.ता. १।५
 नारायणः स भगवान् परब्रह्मस्वरूपी
 सर्ववेदान्तगोचरः ना.पू.ता. २।४
 नारायणः सर्वपुरुष एवेदं परब्रह्म ना.उ.ता. १।५
 नारायणः सर्वभूतान्तर्याम्यात्मा ना.उ.ता. १।५
 नारायणः सर्वं खल्विदं ब्रह्म ना.पू.ता. ५।४
 नारायणः स्थावरजङ्गमात्मको भवति ना.पू.ता. ५।६
 नारायणः स्वयं ज्योतिः ना.उ.ता. १।५
 नारायणात्प्रजापतिः प्रजायते नारा. १
 नारायणात्प्रवर्तन्ते नारायणे प्रलीयन्ते
 [नारा. १+ त्रि.म.ना. २।७
 नारायणात् प्राणो जायते नारा. १
 नारायणात्मा वेदं सर्वं निर्विकारं... ना.उ.ता. ३।१
 प्रतिपाद्यते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणात्सर्वे देवाश्च जायन्ते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणादखिललोकसृष्टं प्रजापतयो
 जायन्ते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणादखिललोकाश्च जायन्ते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणादण्डविराट्स्वरूपो जायते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणादिन्द्रो जायते [नारा. १+ त्रि.म.ना. २।७
 नारायणादेकादश रुद्राश्च जायन्ते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणाद्ब्रह्मो जायते नारा. १
 नारायणाद्वाद्वादित्या रुद्रा वसवः
 सर्वाणि छन्दांसि नारायणादेव
 समुत्पद्यन्ते नारा. १

नारायणाद्वादशादित्याः सर्वे वसवः
 सर्वे ऋषयः...समुत्पद्यन्ते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणाद्वादशादित्याः सर्वे देवा
 ऋषयो मुनयः... सर्वे नारायणः ना.पू.ता. ५।६
 नारायणाद्विरण्यगर्भो जायते त्रि.म.ना. २।७
 नारायणाद्ब्रह्मा जायते नारा. १
 नारायणाद्वा अन्नमागतं पक्कं...
 पूतमन्नमयाचितमसंक्लृप्तमश्रीया-
 न्न कञ्चन याचेत सुवालो. १२।१
 नारायणात् किञ्चिदस्ति ना.उ.ता. १।५
 नारायणाय विद्महे वासुदेवाय धीमहि ।
 तन्नो विष्णुः प्रचोदयात् त्रि.म.ना. ७।१०
 [+ना.पू.ता. +३।१ ऊर्ध्वपुं. २+ २ वन्दु. १३६
 नारायणायशांताय..शरण्यायनमोनमः ना.उ.ता. २।४
 नारायणायेति पञ्चाक्षरं परं ब्रह्मस्वरूपं तारसा. १।३
 नारायणायेति पञ्चाक्षरं भवति(मंत्रः) ना.पू.ता. ३।१
 नारायणे प्रलीयन्ते [नारा. १+ त्रि.म.ना. २।७
 नारायणे मय्यचला भक्तिस्तु वर्धते ऊर्ध्वपुं. ६
 नारायणोऽखिलब्रह्माण्डाधिपतिरेकः राधिको. ३
 नारायणोऽहं नरकान्तकोऽहं
 पुरान्तकोऽहं..निरहं च निर्ममः कुण्डिको. १७
 नार्चनं पितृकार्यं च तीर्थयात्राव्रतानि
 च ।. न विधिर्लौकिकी क्रिया ना.प. ६।४०
 नार्यो नरविहङ्गानामङ्गबन्धनवागुराः
 [महो. ३।४५+ याज्ञव. १४
 नालमात्रविनिष्क्रम्यो धारणा-
 योजनं तथा अ. ना. २४
 नालस्थतन्तुना मेरुश्चालितश्चेज्जगद्भवेत् ते. वि. ६।८२
 नाल्पे सुखमस्ति, भूमावेव सुखं,
 भूमा त्वेव विजिज्ञासितव्यः छांदो. ७।२३।१
 (एवमपि) नावमतिपङ्कं कर्णधार
 इव यन्तेव गजं विरक्तः पुरुषः
 सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत् ना.प. ६।२
 नावमन्येत कञ्चन । न चेमं देहमा-
 श्रित्य वैरं कुर्वीत केनचित् ना.प. ३।४२
 नावायो म इह शश्वदस्ति वा. मं. २
 नावाहनं न विसर्जनं न मन्त्रं न
 ध्यानं नोपासितं च प. हं. ९

नावाहनं न विसर्जनं न मन्त्रं नामन्त्रं न ध्यानं नोपासनं .	ना. प. ३।८७	नासाग्रधारणाद्वापि जितो (वायुः) भवति..	जा.द. ६।२३
नाविज्ञानं सत्यं वदति विज्ञानमेव सत्यं वदति	छांदो. ७।१७।१	नासाग्रे अच्युतं विद्यात् तस्यान्ते तु परं पदम्	ब्र. वि. ४२
नाविज्ञाप्य गुरुं गच्छेत्	शिवो. ७।२४	नासाग्रे चित्तसंयमादिन्द्रलोकज्ञान	शांडि. १।७।५२
नाविद्वान्न स्वैरिणी -(मा. पा.)	छां. उ. ५।११।५	नासाग्रे चैव हृन्मय्ये...स्ववन्त-	
नाविद्वान्न स्वैरी स्वैरिणी कुतो यक्ष्यमाणो वै भगवन्तोऽहमस्मि	छां. उ. ५।११।५	ममृतं पश्येत्..	वराहो. ५।३२
नाविमुक्तात्परमं स्थानम्	भस्मजा. २।८	नासाग्रे (प्राणानां) धारणादीर्घमायुः	त्रि. ब्रा. १।११
नाविद्यानुभवात्मा न स्वप्रकाशे..	नृसिंहो. ९।६	स्याद्देहलाघवम्	शांडि. १।७।४५
नाविद्यास्तीह नो नो माया शान्तं ब्रह्मेदमकल्मसम्	म. वा. र. १७	नासाग्रे वायुविजयं भवति	
नाविरतो दुश्चरितान्नाशान्तो नासमा- हितः । नाशान्तमनसो वापि प्रज्ञाने- नेनमाप्नुयात्	कठो. २।२४+	नासाग्रे शशभृद्विम्बे.. स्ववन्तममृतं पश्येन्नेत्राभ्यां सुसमाहितः	जा. द. ९।६
[ना. प. ९।१९+	महो. ४।६९	नासादि केशान्तमूर्ध्वपुण्ड्रं विष्णोः	कात्याय. १
नावृतिर्ब्रह्मणः काचिदन्याभावादनावृतं	२आत्मो. २८	नासामेवाप्येति योनासामेवास्तमेति	सुबालो. ९।३
नावेदविन्मनुते तं ब्रह्मन्तं [शाटपा. ४+	इतिहा. २०	नासादिकेशपर्यन्तमूर्ध्वपुण्ड्रं तु	
नावेव सिन्धुं दुरितात्यग्निः	महाना. ६।१३	धारयेत् [यज्ञोप. २+	सुवर्श. २
[+क्र. अ. १।७।७=मं. १।९९।१+	त्रि. ता. १।२	नासादिकेशान्तमूर्ध्वपुण्ड्रं विष्णोः..	
नावैष्णवो ब्रजेन्मुक्तिं बहुशास्त्रयुतो-		चरणद्वयाकृति	नारदो. १
ऽपि वा । वैष्णवोवर्णहीनोपि याति..	भवसं. ५।२३	नासाऽध्यात्मं, घ्रातव्यमधिभूतं,	
नाशप्राप्यं सुखाद्वीनं (दृश्यमानं)	वैतथ्य. ३२	पृथिवी तत्राधिदैवतं...	सुबालो. ९।३
नाशयान्यात्मभावस्थः	भ.गी. १०।११	नासाभ्यन्तरचारिणौ	भ.गी. ५।२७
नाशुचित्वं न चोच्छिष्टं तस्य सूत्रस्य धारणात् ।	परब्र. १२	नासाभ्यां वायुमाकृष्य नेत्रद्वन्द्वे	
नाशौचं नाभिकार्यं च न पिण्डं नोद- कक्रिया । न कुर्यात्पार्वणादीनि		निरोधयेत्..नेत्ररोगा विनश्यन्ति	जा. द. ६।३०
ब्रह्ममूताय भिक्षवे	पैङ्गलो. ४।६	नासाभ्यां वायुमाकृष्य...प्रत्याहारः	
नाश्रद्धधन् मनुते अश्रद्धदेव मनुते		समाख्यातः	जा.द. ७।१०, ४
अद्धा त्वेव विजिज्ञासितव्या	छांदो. ७।१९।१	नासिकाग्रे चतुर्भिः षड्विष्टभिर्दश-	
नास्त्रीलं कीर्तयेदेता एव देवताः		भिर्द्वादशभिः क्रमादङ्गुलान्ते...	
प्रीणाति	सहस्रै. १९	स तु योगी भवति	अद्वयता. ३
नासच्छास्त्रेषु सज्जेत...अतिवादास्त्य-		नासिकापुटमङ्गुल्यापिधायैकेन	
जेतर्कान् पक्षं कञ्चन नाभयेत्	ना. प. ५।३३	मारुतम् ।.. शब्दमेव विचिन्तयेत्	अ. ना. २०
नासतो विद्यते भावः	भ.गी. २।२६	नासिकाभ्यां प्राणः, प्राणाद्वायुः...	२ ऐत. १।४
नासन्नं शयनं पानं.. सोपानत्कः		नासिके एवोक्तं, यथाऽन्तरिक्षं तथा	१ ऐत. १।२
प्रकुर्वीत शिवपुस्तकवाचनम्	शिवो. ७।८७	नासिकोत्तरवेदिः (शारीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।२
नासंवत्सरवासिने ब्रूयात्-इत्याचार्याः	३ऐत. २।६।४	नासीरामेवाप्येति यो नासीरा-	
		मेवास्तमेति	सुबालो. ९।९
		नासौ(योगी)मरणमाप्नोति पुनर्योग-	
		बलेन तु.. स्वतस्य मरणं कुतः	यो. सि. १।४५
		नास्तमेति न चोदेति नोत्तिष्ठति न	
		तिष्ठति (चित्)	महो. ५।१०२

नास्ति काकमतादन्यद्भ्यासाख्य-

मतः परम् । तेनैव प्राप्यते मुक्तिः

नास्ति चित्तं न चाविद्या, ब्रह्मैवैक-

मनाद्यन्तमधिष्ठत्प्रविजृम्भते

नास्ति दृष्टान्तिकं सत्ये नास्ति दाष्टा-

न्तिकं ह्यजे

नास्ति देहसमः शोच्यो नीचो गुण-

विवर्जितः । कलवरमहङ्कार-

गृहस्थस्य महागृहम्

नास्ति धर्मसमं मित्रं

नास्ति धर्मसमः सखा

नास्ति नादात्परो मन्त्रो न देवः

स्वात्मनः परः ।

नास्ति नास्ति जगत्सर्वं

गुरुशिष्यादिकं नहि

नास्ति नास्ति विमुक्तोऽस्मि नकार-

रहितोऽस्म्यहम्

नास्ति निर्मनसः क्षतिः

नास्ति पातो ल्यस्थानां

महातत्त्वेऽपि वर्तिनाम्

नास्ति पुत्रः समृद्धानां विचित्रं

धातुचेष्टितम्

नास्ति बुद्धिरयुक्तस्य

नास्ति माया च वस्तुतः

नास्ति यस्य शरीरं वा जीवो वा..

नास्ति सत्तातिरेकेण नास्ति माया च..

नास्त्यकृतः कृतेन

नास्त्यनात्ममयं जगत्

नास्त्यसद्वेतुकमसत् सदसद्वेतुकंतथा

नास्त्यसावाश्रयाभावात्

नास्त्यन्तो विस्तरस्य मे

नास्त्येषा परमार्थेन (माया)

नास्त्यावरपुरुषाः क्षीयन्ते [छांदो.

नास्य केन च कर्मणा लोको मीयते

नास्य जरथैतज्जीर्यति

नास्य तावल्लोको जीर्यते यावदेतयोर्न..

अन्तरिक्षस्य च वायोश्च

नास्य तावल्लोको जीर्यते..

अपां च वरुणस्य च

४३

यो.शि. १।१४४

अ.पू. ५।१०

ते. वि. ५।२९

महां. ३।२७

शिवो. ६।१६७

जिबो. १।१६७

गो.शि. २।२०

५. वा. १.४

मैत्रे. ३।१९

महो. ४।९७

अमन. १।८३

भवसं. १।१२

भ. गो. १।११९

पा. ब्र. ४९

ते. वि. ५।१०

पा. ब्र. ४९

मुण्ड. १।२।१२

महो. ६।१०

अ. शां. ४०

महो. २।८

१०।१९

महो. ५।११२

४।११२

कौ.त. ३।१

छांदो. ८।१।५

१पेत्. १।७।३

१पेत्. १।७।६

नास्य तावल्लोको जीर्यते यावदेतयोर्न

जीर्यते पृथिव्याश्चाग्नेश्च

१पेत्. १।७।२

नास्य तावल्लोको...यावदेतयोर्न

जीर्यते दिवश्चादित्यस्य च

१पेत्. १।७।४

नास्य तावल्लोको जीर्यते यावदेतां

न जीर्यते दिशां च चन्द्रमसश्च

१पेत्. १।७।५

नास्यान्नं क्षीयते य एवं वेद

नास्य (यतेः) नक्तं न वा दिवा

नास्यपापंचनचक्रपो मुखात्रीलं वेत्ति

नास्य प्रजा पुराकालात्प्रवर्तते

नास्य प्रजा पुराकालान् प्रनीयते

नास्य प्रजा पुराकालान् सम्मोहमेति

नास्य भ्रास्येण स्यामाः, भ्रन्ति त्वेवैनं

नास्यात्रह्यवित्कुले भवति [मुण्ड. ३।२।९

नास्याश्च कश्चिज्जनिता न चाविपः

नास्वादयेत्सुखं तत्र निस्सङ्गः प्रज्ञया

भवेत् । निश्चलं निश्चरवित्तं..

नाहङ्कारात्परो रिपुः

नाहमत्र भोग्यं पश्यामि

[छांदो. ८।५।२+८।१०।२+

नाहमस्मि न चान्योऽस्मि न चायं

न च नेतरः

नाहमस्मि न चान्योऽस्मि

देहादिरहितोऽस्म्यहम्

नाहमस्मि न मोऽस्म्यहम्

नाहमेतत्कर्म प्राज्ञासिपमिति

नाहमेतत्सुखं दुःखं प्राज्ञासिपमिति

नाहमेतद्रूपं प्राज्ञासिपम्

नाहमेतद्ब्रह्म तात यद्रोशस्त्वमसि

नाहमेतन्नाम प्राज्ञासिपम्

नाहमेतमन्नरसं प्राज्ञासिपमिति

नाहमेतमानन्दं रतिं प्रजातिं प्राज्ञा-

सिपमिति नहि प्रज्ञापेतां पादा-

वित्यां कांचन प्रज्ञापयेताम्

नाहमेतं गन्धं प्राज्ञासिपमिति नहि

प्रज्ञापेतं चक्षुरूपं किञ्चन प्रज्ञापयेत्

नाहमेतं शब्दं प्राज्ञाशिपमिति हि

प्रज्ञापेता जिह्वान्नरसं किञ्चन प्रज्ञापयेत्

कौ. त. ३।७

कौ. त. ३।७

कौ. त. ३।७

कौ. त. ३।७

नाहमेतामित्यां प्राज्ञासिषमिति नाहि
 प्रज्ञापेता धीः काचन सिद्धयेत् कौ. त. ३।७
 नाहमेनानुपतस्थिरद्धा वा. मं. ६
 नाहमेभिर्विना किञ्चिन्नमयैते विना.... महो. ६।४१
 नाहमेवं ब्रवीमि ब्रवीमीति होवा-
 चान्यो हान्यस्मिन्प्रतिष्ठितः छांदो. ७।२४।२
 नाहं कर्ता च भोक्ता च न बोध्यो
 न च बाधकः अक्षुप. २४
 नाहं कर्ता नैव भोक्ता प्रकृतेः
 साक्षिरूपकः सर्वसारो. ९
 नाहं कर्ता बन्धमोक्षौ कुतो मे सर्वसारो. १२
 नाहं कर्तेश्वरः कर्ता कर्म वा प्राप्तनं मम अक्षुप. २८
 नाहं स्वत्त्वमेव सन्प्रत्यात्मानं
 जानात्ययमहमस्मीति [छांदो. ८।११।१, २
 नाहं चेतः शोकमोहौ कुतो मे सर्वसारो. १२
 नाहं तद्गवन्वेद यत्र गमिष्यामीति बृ. उ. ४।२।१
 नाहंत्वामपहायपरागामिति [कठश्रु. २+ कठश्रु. १८
 नाहं दुःखी न मे देहो बन्धः को-
 ऽस्यात्मनि स्थितः महो. ४।१२६
 नाहं देहो जन्ममृत्यु कुतो मे सर्वसारो. १२
 नाहं देहो न च प्राणो नेन्द्रियाणि
 मनो नाहि जा. द. १०।४
 नाहं न चान्यद्दृष्टीह ब्रह्मैवाऽस्मि... महो. ५।६९
 नाहं नान्यो न चैवैको न चानेको-
 द्वयोऽद्वयः अ. पू. २।२१६
 नाहं नेदमिति ध्यायंस्तिष्ठ त्व-
 मचलाचलः महो. ६।३६
 नाहं पदार्थस्य न मे पदार्थ इतिभाविते।
 नान्तः शीतलया वृद्धया कुर्वतो
 लीलया क्रियाम् । यो नूनं वास-
 नात्यागो ध्येयो ब्रह्मन्प्रकीर्तितः महो. ६।४२
 नाहं प्रकाशः सर्वस्य म. गी. ७।२५
 नाहं प्राणः क्षुत्पिपासे कुतो मे सर्वसारो. १२
 नाहं ब्रह्मेति जानाति तस्य
 सुक्तिर्न जायते पैङ्गलो. ४।२३
 नाहं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्सुदृढाद्ब्रह्मेति
 मनः । सर्वं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्
 सुदृढान्मुच्यते मनः महो. ४।१२४

नाहं भवाम्यहं देवो नेन्द्रियाणि
 दशैव तु । न बुद्धिर्न मनः
 शश्वन्नाहङ्कारस्तथैव च सर्वसारो. ७
 नाहं मन्ये सुवेदेति नो न वेदेति
 वेद च । यो नस्तद्वेद तद्वेद.. केनो. २।२
 नाहं मांसं न चास्थीनि देहादन्यः
 परोऽस्म्यहम् । इति निश्चित-
 वानन्तः क्षीणाविद्यो विमुच्यते महो. ४।१२७
 नाहं विप्रो न च नरपतिर्नापि वैश्यो
 न शूद्रो... किन्तु... लक्ष्मीभर्तुः
 पदकमलयोर्दासदासानुदासः भवसं. २।३४
 नाहं वेदैर्न तपसा म. गी. १।१।५३
 नाहं वेद्यं व्योमवातादिरूपं सर्वसारो. ११
 नाहं सन्नाप्यसन्मयः अ. पू. ५।९१
 निक्षेपे हेमरेखाभा यस्य रेखा
 प्रदृश्यते । तदक्षमुत्तमं विद्यात् रु. जा. उ. १४
 निक्षिप्ते कृतके विहाय कलुषं यद्ब्रजलं
 निर्मलं... तद्वत्सर्वमिदं विहाय
 सकलं... तत्त्वं तत्सहजस्वभाव-
 ममलं तेजोऽमनस्के ध्रुवम् अमन. २।७६
 निखानयन्ति शंकुभिः (यदिदं) आर्षे. १।२
 निखिलनिगमोदितसकामकर्म-
 व्यवहारो लोकः महावा. २
 (ॐ) निगमं शङ्करोऽब्रवीत् सि. वि. ६
 निगमो जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 निगमोवसुदेवो यो वेदार्थः कृष्णरामयोः कृष्णो. ६
 निगिरेचेद्ब्रह्मसूनुर्महं चलवदस्त्विदम् ते. बि. ६।८६
 निगृहीतस्य मनसो निर्विकल्पस्य
 धीमतः । सुषुप्तेऽन्यो न तत्समः अद्वैतो. ३४
 निगृहीतानि सर्वशः म. गी. २।६८
 निगृह्णाम्युत्सृजामि च म. गी. ९।१९
 निग्रहः किं करिष्यति म. गी. ३।३३
 नि च देवीं मातरं श्रियं वासय मे कुले
 [अ. खि. ५।८७।१२+ श्रीसू. १२
 निचाप्येमां (एनां) शांतिमस्त्यन्तमेति
 [कठो. १।१७+ श्वेता. ४।११
 नित्यचिन्मात्ररूपोऽस्मि मैत्रे. ३।१६
 नित्यतृप्तोऽप्यमुज्जानोऽप्यसमः
 समदर्शनः । कुर्वन्नपि न कुर्वाणः.. २ आत्मो. १३

नित्यतृप्तो निराश्रयः म. गी. ४।२०
 नित्यनिर्मलरूपात्मा ह्यात्मनोऽन्यत्र
 किञ्चन ते. बि. ६।४०
 नित्यपरिपूर्णमखण्डानन्दासृतविशेषं
 शाश्वतं परमं पदं त्रि.म. ना. ७।७
 नित्यप्रबुद्धचित्तत्वं कुर्वन्वाऽपि
 जगत्क्रियाम् । आत्मैकत्वंविदित्वा
 त्वं तिष्ठाक्षुब्धमहाब्धिवत् महो. ४।११
 नित्यबुद्धविशुद्धैकसच्चिदानन्द-
 मस्म्यहम् ते. बि. ३।११
 नित्यमगन्धवच्च यत् । अनाद्यनन्तं
 महतः परं ध्रुवं निचारय तन्मृत्यु-
 मुखात्प्रमुच्यते कठो. ३।१५
 नित्यमङ्गलमन्दिरम् [त्रि.म.ना. ७।८× सि. सा. ६।१
 नित्यमन्तर्मुखः स्वच्छः स्वात्मनाऽन्तः-
 प्रपूर्णधीः ।... कुरु कर्माणि वै द्विज अ. पू. ५।११५
 नित्यमुक्तस्वरूपं कैवल्यानन्दरूपं सि. सा. ६।१
 नित्यमुक्तस्वरूपमनाधारमादि-
 मध्यांतशून्यं त्रि. म. ना. ७।७
 नित्यमेकाग्रमक्तिः स्याद्गोपीचन्दन-
 धारणात् वासुदे. १३
 नित्ययुक्तस्य योगिनः म. गी. ८।१४
 नित्ययुक्ता उपासते [म. गी. ९।१४ + १२।२
 नित्यलीलाभजनानन्दोऽयं
 रसोऽनिर्वचनीयः सामर. ४९
 नित्यविहितकर्मफलत्यागः प्रत्याहारः शांडि. १।८।१
 नित्यशुद्धचिदानन्दसत्तामात्रोहमव्ययः ते. बि. ३।११
 नित्यशुद्धबुद्धपरब्रह्मानन्दमयोभवति ना. पू. ता. २।४
 नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसत्यपरमानन्दान्ता-
 द्वयपरिपूर्णः परमात्मा ब्रह्मैवाहं
 रामोऽस्मि म. वा. र. ९
 नित्यशुद्धविमुक्तैकमखण्डानन्द-
 मद्वयम् । सत्यं ज्ञानमनन्तं यत्परं
 ब्रह्माहमद्वयम् वराहो. ३।२
 (तदनु) नित्यशुद्धः परमात्माऽहमेव मं. ब्रा. ३।२
 नित्यशुद्धाय बुद्धाय नित्यायाद्वैत-
 रूपिणे । आनन्दायात्मरूपाय
 नारायण नमोऽस्तु ते ना. उ. ता. २।२

नित्यशेषस्वरूपोऽस्मि सर्वातीतो-
 ऽस्म्यहं सदा ते. बि. ३।१२
 नित्यसृष्टिहेतुभूता च का राधिको. १
 नित्यस्योक्ताः शरीरिणः म. गी. २।१८
 नित्यसाकारस्त्वाद्यन्तशून्यः
 शाश्वतः (नारायणः) त्रि.म. ना. २।१
 नित्यं च समचित्तत्वं म. गी. १३।१०
 नित्यं त्रिषवणस्नायी पयोमूल-
 फलादिभुक् ।... ततः सिद्धमनु-
 भूत्वा जीवनमुक्तो भवेन्मुनिः रामर. ४।१-९
 नित्यं दर्शनकांक्षिणः म. गी. ११।५२
 नित्यं यज्ञे प्रतिष्ठितम् म. गी. ३।१५
 नित्यं वा मन्यसे मृतम् म. गी. २।२६
 नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं तदव्ययं
 तद्भूतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः मुण्डको. १।१।६
 नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं च तदव्ययं
 [पा. ब्र. ३४+महो. ४।८६+ रुद्रह. ३२
 नित्यं विभुं सर्वगतं सुसूक्ष्मं च तद-
 व्ययम् । तद्भूतयोनिं पश्यन्ति
 धीरा आत्मानमात्मनि रुद्रह. ३२
 (ॐ) नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं
 निराख्यातमनादिनिधनमेकं...
 सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म यो. चू. ७२
 नित्यं शुद्धं बुद्धं मुक्तं.. म. वा. र. १४
 नित्यं शुद्धं बुद्धं मुक्तं सत्यं सूक्ष्मं
 परिपूर्णमद्वयं... ब्रह्मैव नृसिंहो. ९।८
 नित्यं स गच्छेत्पदमनामकम् २प्रणवो. १३
 नित्यं सर्वगतं विद्धि शब्दब्रह्म सनातनम् गान्धर्वो. ४
 नित्यं सर्वसन्देहनाशनम् निर्वाणो. ८
 नित्यः शुद्धः सदाशिवः । सर्वासर्व-
 विहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।६
 (किन्तु) नित्यः शुद्धो निरञ्जनो
 विमुरद्वयः शिव एकः... त्रि. ब्रा. १
 नित्यः शुद्धो निरञ्जनो विमुरद्वयः
 शिव एकः त्रि. ब्रा. १।१
 नित्यः शुद्धो बुद्धमुक्तस्वभावः...
 आनन्दाद्विपर्ययः परः सोहऽस्मि मैत्रे. १।१६
 नित्यः सर्वगतः स्थाणुरचलोऽयं
 सनातनः [भवसं. २।३९+ म. गी. २।२४

नियम्यारभतेऽर्जुन	म. गी. ३।७	निरतिशयदिव्यतेजोराश्यन्तर-	
नियामनसमर्थोऽयं निनादो		समासीनमादिनारायणं ध्यात्वा	
निशिताकुशः। नादोऽन्तर-		...विद्याविद्ययोः सन्धौ वैकुण्ठ-	
ङ्गसारङ्गबन्धने वागुरायते	ना. बि. ४५	पुरमाभाति	त्रि.म.ना. ६।६
नियमः स्वान्तरिन्द्रियनिग्रहः	निर्वाणो. ५	निरतिशय-निरङ्कुश-सर्वज्ञ-सर्वशक्ति...	
नियमानन्दविशेषगण्यं मुनिजनैरुप-		कल्याणगुणाकारो भवति	त्रि.म.ना. २।६
सङ्कीर्णं नैमिषारण्यं...	ना. प. १।१	निरतिशयपरमानन्दपरममूर्तिविशेष-	
नियमेष्वप्रमत्तस्तु यमेषु च		मण्डलं...द्वात्रिंशद्ग्रहमेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८
सदा भवेत्	ना. प. ६।३२	निरतिशयपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः	
नियुक्तस्तु यतिः श्राद्धं देवे वा मांस-		परममूर्तिपरमतत्त्वविलासविशेष-	
मुत्सृजेत्। यावन्ति पशुरोमाणि		मण्डलं...द्वात्रिंशद्ग्रहमेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८
तावन्नरकमुच्छति	इतिहा. २८	निरतिशयब्रह्मगन्धस्वरूपं...आदि-	
नियोजयसि केशव	म. गी. ३।१	नारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७।१२
निरञ्जनमनन्तब्रह्मानन्दसमष्टिकन्दं..		निरतिशयब्रह्मानन्दपरममूर्तिमहायन्त्रं	
स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना. ७।७	...चित्स्वरूपं...विजयते	त्रि.म.ना. ७।९
निरञ्जनमनामयं हुम्फट्कुर्वाणं...		निरतिशयलक्षणमहाविष्णुस्वरूपं...	
शिवं प्रणम्य... कृताञ्जलिपुटः		विष्वक्सेनं ध्यात्वा...ब्रह्मतेजो-	
पप्रच्छ	भस्मजा. १।१	मयानवलोक्त्योपासकः परमा-	
निरञ्जनं निराकारं निराश्रयं निरति-		नन्दं प्राप	त्रि.म.ना. ६।६
शयाद्वैतपरमानन्दलक्षणमादि-		निरतिशयानन्दचामरविशेषैः परि-	
नारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७।१२	सेवितं... निरतिशयाद्वैतपरमा-	
निरञ्जनं निष्क्रियं सन्मात्रं चिदा-		नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७।१२
नन्दैकरसं शिवं प्रशान्तममृतं		निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षणोभूत्वा	त्रि.म.ना. ८।३
तत्परं च ब्रह्म	शाण्डि. २।१।३	निरतिशयानन्दतेजोमण्डलमद्वैत-	
निरञ्जनं परब्रह्मस्वरूपं परब्रह्मणः		परमानन्दलक्षणपरब्रह्मणः...	
परमरहस्यकैवल्यं...विजयते	त्रि.म.ना. ७।९	द्वात्रिंशद्ग्रहमेदैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८
निरञ्जनः परमं साम्यमुपैति	मुण्ड. ३।१।३	निरतिशयानन्दतेजोराशिविशेषं(ब्रह्म)	त्रि.म.ना. ४।१
निरञ्जने विलीयेते मनोवायू	ना. बि. ५०	निरतिशयानन्ददिव्यतेजोराशिः	त्रि.म.ना. ६।६
निरञ्जनो निराख्यातो निर्विकल्पो..	सि. बि. १	निरतिशयानन्द-परममङ्गलविशेष-	
(ॐ) निरञ्जनो निराख्येयो		समष्ट्याकारं...द्वात्रिंशद्ग्रहमेदै-	
निर्विकल्पो निरामयः (पाठः)	सि. बि. १	रधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८
निरञ्जनो निर्विकारो निरभिमानः		निरतिशयानन्दपारावारो भूत्वा...	
(आत्मा)	१ आत्मो. १	महामायां नमस्कृत्य...महाविराट्-	
निरञ्जनो निर्विकारः...सोऽचिन्त्यो		पदं प्राप	त्रि.म.ना. ६।३
निर्वर्ण्यश्च पुनात्यशुद्धान्यपूतानि	१ आत्मो. १	निरतिशयानन्दमयानन्तपरमविभूति-	
निरतिशयदिव्यतेजोमण्डलं...निरति-		समष्ट्या विश्वाकारः	त्रि.म.ना. २।६
शयपरमानन्दपारावारमनन्तै-		निरतिशयानन्दलक्षणं प्रणवाख्यं	
रानन्दपुरुषैश्चिद्रूपैरधिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।२	विमानं विराजते	त्रि.म.ना. ७।९
निरतिशयदिव्यतेजोराशिः	त्रि.म.ना. ७।४		

निरतिशयानन्दसहस्रप्राकारैरलङ्कृतं...
 शब्दमितपुष्पवृष्टिभिः समन्ततः
 सन्ततम् । तदेव त्रिपाद्भिभूति-
 वैकुण्ठस्थानं परमकैवल्यम् त्रि.म.ना. ७।८
 निरतिशयानन्दं प्राप्य...बोधानन्द-
 विमानपरम्परासुपासकः परमा-
 नन्दं प्राप त्रि. म.ना. ६।७
 निरतिशयानन्दाद्वितीयोऽहमेव त्रि.म.ना. ८।६
 निरतिशयानन्दात्तत्तद्विपर्वताकार-
 मद्वितीयं स्वयम्प्रकाशमनिशं
 ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 निरतिशयानन्दैरनन्तवृन्दावनैरति-
 शोभितमखिलपत्रिणाणां परम-
 पवित्रं...तुलसीधैकुण्ठं प्रविश्य...
 निरतिशयसौन्दर्यलावण्याधि-
 देवतां...श्रीसखीमेवं तुलसीं
 ध्यात्वा...गत्वा गत्वा ब्रह्मवनेषु...
 तत्रानन्दतरङ्गिण्याः प्रवाहेषु
 स्नात्वा बोधानन्दवनं प्राप्य...
 तन्मध्ये च शुद्धबोधानन्दवैकुण्ठं
 यदेव ब्रह्मविद्यापादवैकुण्ठम् त्रि.म.ना. ६।८
 निरन्तरनिरुपमनिरतिशयोत्कट-
 ज्ञानानन्दानन्तगुच्छफलैरलङ्कृतं
 ...आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निरन्तरसमाधिपरम्पराभिर्जगदी-
 श्वराकाराः सर्वत्र सर्वावस्थासु
 विभान्ति त्रि.म.ना. ५।५
 निरन्तरं नारायणो वैकुण्ठे रमया
 रहस्यलीलां सङ्गायमानोऽभवत् सामर. ३
 निरन्तराभिनवं...शाश्वतं परमं पदं...
 स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 निरवद्यं निरञ्जनम् । अमृतस्यपरंसेतुं श्वेताश्व. ६।१९
 निरवद्यं निरञ्जनं निराकारं निरा-
 श्रयं...आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निरवधिनाराचविकिरपातो निदाघ-
 विनोदधारागृहशीकरवर्षणमिव...
 भवितव्यमेवं दृढवैराग्याद्बोधो भवति सङ्गो. ४।२६
 निरवधितज्जबोधोऽहं शुभतरभावो-
 ऽहमप्रमेयोऽहम् आ. प्र. ७

निरवयवं निराधारं निर्विकारं...
 निर्मलं निरवद्यं...कूटस्थमचलं...
 देशतः कालतो वस्तुतः परिच्छेद-
 रहितं...शाश्वतं परमं पदं...
 ज्वलति त्रि.म.ना. ७।७
 'निरवयवं ब्रह्मचैतन्यं' इति सर्वोप-
 निषत्सु सर्वशास्त्रसिद्धान्तेषु श्रूयते त्रि.म.ना. २।१
 निरवयवात्मा केवलः सूक्ष्मो निर्ममो
 निरञ्जनो निर्विकारः...पुनात्य-
 शुद्धान्यपूतानि १ आत्मो. ६
 निरस्तकल्पनाजालमचित्तत्वं परं पदम् महो. ५।६०
 निरस्तविषयासङ्गं सन्निरुद्धं मनो
 हृदि । यदा यात्युन्मनीभावं
 तदा तत्परमं पदम् त्र. वि. ४
 निरस्तविषयासङ्गं सन्निरुद्धमनोहृदि । यदा
 यात्युन्मनीभावस्तदा तत्परमं पदम् त्रि. ता. ५।४
 निरस्तातिशयाहादसुखभावैकलक्षणा ।
 मेषजं भगवत्प्राप्तिरेकान्ता-
 त्यन्तिकी मता भवसं. १।३१
 निरस्ताविद्यातमोमोहो (अहं)
 एवेति [ग. शो. १।४+ रामो. २।४
 निरंशोऽस्मि चिदाकाशमिति मत्वा न
 शोचति अ. पू. ५।९२
 निरंशोऽस्मि निराभासो न मनो-
 ऽनेन्द्रियोऽस्म्यहम् ते. वि. ३।४४
 निराकारं निराभासं २ तत्त्वो. २
 निराकारं निराश्रयं निरतिशयाद्वैत...
 आदिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 निराकारा निष्परिग्रहा अशिखा
 अयज्ञोपवीता अन्धा बधिरा मुग्धाः
 क्लीबा मूका उन्मत्ता इव परिवर्त-
 मानाः...प्रणवमेव परं ब्रह्मात्मप्रकाशं
 शून्यं जानन्तस्तत्रैव परिसमाप्ताः नृसिंहो. ६।३
 निराकारोऽस्म्यहं सदा । केवलं
 ब्रह्ममात्रोऽस्मि ते. वि. ३।२१
 निरात्मकत्वादसङ्ख्योऽयोनिश्चिन्त्यः मैत्रा. ६।२०
 निरात्मकत्वाच्च सुखदुःखभागभवति मैत्रा. ६।२१

निरात्मकमात्मैवेदं सर्वं तस्मात्सर्वा- त्मकेनाकारेण सर्वात्मकमात्मान- मन्विच्छेत्	नृसिंहो. ७२	निरीहोऽस्मि निरामयः । सदा- ऽसङ्गस्वरूपोऽस्मि	ते. बि. ३६
निराधारं निर्विकारं निरञ्जनमनन्तं ब्रह्मानन्दसमष्टिकन्दं..	सि.सा. १११	निरुक्तस्योद्देशस्तोभः सञ्चरो हुङ्कारः निरुक्तं चानिरुक्तं च.. यदिदं	छांदो. ११३१३
निरानन्दोऽपि सानन्दः सञ्चासव बभूव सः	अ. पू. ३१९८	किञ्च । तत्सत्यमित्याचक्षते	तैत्ति. २६
निरामयं शान्तमुमासहायं	१ बिस्वो. ११	निरुक्तः सोमस्य मृदुश्लक्ष्णवायोः श्लक्ष्णं बलवदिन्द्रस्य... तान्सर्वा-	छां. उ. २१२२११
निरालम्बस्तु (योगः) समस्तनाम- रूपकर्मातिदूरतया... भावनं		नेवोपसेवेत वारुणं त्वेव वंर्जयेत्	भ. गी. ६१२०
निरालम्बयोगः...	त्रि.म.ना. ८१४	निरुद्धं योगसेवया	
निरालम्बपीठः (पीठम्)	निर्वाणो. ११४	निरुध्य मारुतं गाढं शक्तिचालन- युक्तिः । अष्टधा कुण्डलीभूता-	यो.शि. ११८२
निरालम्बं पदं प्राप्तं	२ तत्त्वो. ७	मृज्वीं कुर्यात्तु कुण्डलीम्	
निरालम्बं समाश्रित्य सालम्बं विज- हाति यः । स सञ्ज्ञासी च योगी च कैवल्यं पदमभ्रुते	निरालं. २	निरुध्य वायुना दीप्तो वहिरुद्धात कुण्डलीम् । पुनः सुषुम्नया वायु-	जा. द. ६१४२
निराशता निर्भयता नित्यता समता ज्ञता ।... हेयोपादेयनिर्मुक्ते ज्ञे		वह्निना सह गच्छति	
तिष्ठन्त्यपवासनम्	महो. ६१२९, ३०	निरुपमनिरवद्यनित्यशुद्धबुद्धि.. विमान-	सि. सा. ६
निराशीरपरिग्रहः	भ. गी. ५११०	जालावलिभिः समाकुलम्	
निराशीर्निर्ममो भूत्वा	भ. गी. ३१३०	निरुपाधिकनित्यं यत्सुप्तौ सर्वसुखा-	वराहो. ३११०
निराशीर्यत्तचित्तात्मा	भ. गी. ४१११	त्मकम् । सुस्वरूपत्वमस्त्येतत्..	
निराश्रयमतिनिर्मलानन्तकोटि- रविप्रकाशैकोज्ज्वलं.. कैवल्यानन्द-		निरुपाधिसाकारस्त्रिविधः ब्रह्मवि-	त्रि.म.ना. २११
रूपं.. शाश्वतं शश्वद्विभाति	सि.सा. ६११	द्यासाकारश्चानन्दसाकार	
निराहारस्य देहिनः	भ. गी. २१५	उभयात्मकसाकार इति	
निरिच्छत्वादकर्ताऽसौ कर्ता सन्निधि-		(तस्मादेव) निरुपाधिसाकारस्य	
मात्रतः (आत्मा)	महो. ४११४	निरवयवत्वात्स्वाधिकमपि	त्रि.म.ना. २११
निरिच्छं प्रतिबिम्बन्ति जगन्ति		दूरतो निरस्तम्	भावनो. ९
मुकुरे यथा	महो. ५१५५	निरुपाधिकी संविदेव कामेश्वरः	निर्वाणो. ३
निरिच्छे संस्थिते रत्ने यथा लोकः प्रवर्तते । सत्तामात्रे परे तत्त्वे तथैवायं जगद्रूपः	महो. ४११३	निर्गता विगताऽभीष्टा हेयोपादेय- वर्जिता । ब्रह्मन्समाधिश्चन्द्रेन	
निरिच्छोः परिपूर्णस्य नेच्छा		परिपूर्णमनोगतिः	म.वा.र. १०
सम्भवति क्वचित्	अ. पू. ६१७	निर्गुणध्यानयुक्तस्य समाधिश्च ततो भवेत्	१यो. त. १०५
निरिन्द्रियो नियन्ताऽहं	म. वा. २.९	निर्गुणं गुणभोक्तृ च	भ. गी. १३११५
निरिन्धनज्योतिरिवोपशान्तो न चोद्विजेदुद्विजेद्यत्रकुत्र...	म. वा. र. ९	निर्गुणं निष्क्रियं सूक्ष्मं.. एकमेवा- द्वितीयं ब्रह्म	अध्यात्मो. ६२
निरीश्वरोऽहं निरहं च निर्ममः	कुण्डको. १७	निर्गुणं निष्क्रियं निर्मलं निरवद्यं.. निराकारं.. आदिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७१२
		निर्गुणः केवलात्माऽस्मि	ते. बि. ३१२१
		निर्गुणः केवलोऽस्यहम्	मैत्रे. ३१२२

निर्गुणः साक्षीभूतः शुद्धः (आत्मा) २ आत्मो. ६
 निर्गुणः.. निष्क्रियो निरवयव आत्मा ५. वा. २. १५
 निर्गुणोऽस्मि शिवोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।४
 निर्गुणोऽस्मि समोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।४
 निर्गुणोऽहं परात्परः ते. विं. ४।१
 निर्गुणः शान्तसन्देहो जीवन्मुक्तो..
 अनिर्वाणोऽपि निर्वाणश्चित्रदीप
 इव स्थितः अक्षुप. ४२
 निर्जीवः काष्ठवत्तिष्ठेत् अमन. १।२५
 निर्णिज्य कश्चिं चमसं वा पश्चादग्नेः..
 संविशति चर्मणि वा स्थण्डिले वा छान्दो. ५।२।८
 निर्दग्धवासनाबीजः.. सदेहो वा विदे-
 हो वा न भूयो दुःखभागभवेत् अ. पू. ५।१८
 निर्दोषं हि समं ब्रह्म भ. गी. ५।१४
 निर्द्वन्द्वः सदाऽचलगात्रः.. नित्यशुद्धः
 परमात्माऽहमेवेत्यखण्डानन्दः पर्णः..
 ब्रह्माहमिति कृतकृत्यो भवति म. वा. २. ८
 निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थः भ. गी. २।४५
 निर्द्वन्द्वो नित्यसत्त्वस्थः सर्वत्र
 समदर्शनः ना. प. ४।१३
 निर्द्वन्द्वो निरहङ्कारो निराशीरपरिग्रहः ते. विं. १।३
 निर्द्वन्द्वो हि महाबाहो भ. गी. ५।३
 निर्बनोऽपि सदा तुष्टोऽप्यसहायो
 महाबलः २ आत्मो. १२
 निर्धृताशेषपापौघो मत्सायुज्यं
 भजत्ययम् मुक्तिको. १।२१
 निर्वाजं त्रैपदं तत्त्वं तदस्मीति
 विचिन्तये सुवा. शीर्षक. १
 निर्वाजा वासना यत्र तत्तुर्ध
 सिद्धिदं स्युतम् अ. पू. ५।१६
 निर्वाचनिरहङ्कारं निर्मनस्कमनीहितम् १ सं. सो. २।३७
 निर्भुजवक्त्रा इति ह स्माह ह्रस्वो
 माण्डूकेयः ३ ऐत. १।५।२
 निर्ममः शुक्लध्यानपरायणोऽध्यात्म-
 निष्ठः.. ब्रह्माहमस्मीति ब्रह्मप्रणव-
 मनुस्मरन्.. सत्त्यासेनैव देहत्यागं
 करोति स कृतकृत्यः.. ना. प. ३।८७
 निर्ममेति विमुच्यते [पैङ्गलो. ४।२०+ महो. ४।८२
 निर्ममो निरञ्जनो निर्विकारः...
 ४४

सोऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च पुना-
 त्यशुद्धानि.. एष परमात्मा नाम १ आत्मो. ३
 निर्ममो निरहङ्कारः [ना. प. ६।२५+भ. गी. २।७१+१।२३
 निर्ममो निरहङ्कारो निरपेक्षः ना. प. ३।७६
 निर्ममोऽध्यात्मनिष्ठः.. ज्ञानधैराग्ययुक्तो..
 भैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय कल्पते ५. हं. प. ६
 निर्मलगात्रम्, निरालम्बपीठम् निर्वाणो. ४
 निर्मलनिर्वाणमूर्तिरेवाहम् आ. प्र. ७
 निर्मलसहजस्थितपुरुषं न दिवारात्रि-
 मेदोऽप्यस्ति अमन. २।१०५
 निर्मलं निर्मनस्कं च निराभासं
 सदा त्यज अमन. २।२६
 निर्मलायां निराशायां स्वसंवितां
 स्थितोऽस्म्यहम् १ सं. सो. २।५१
 निर्मानमोहा जितसङ्गदोषाः भ. गी. १।१५५
 निर्मानश्चानहङ्कारो.. नैव कथ्यति न
 द्वेष्टि नानृतं भाषते गिरा ना. प. ५।२५
 निर्मूलं कलनां त्यक्त्वा वासनां यः
 शमं गतः ज्ञेयं त्यागमिमं विद्धि
 मुक्तं तं ब्राह्मणोत्तमम् महो. ६।४६
 निर्मूलप्रविनष्टमारुततया निर्जीवकाष्ठो-
 पमः.. निर्वातस्थितदीपवत्
 सहजवान् पार्श्वस्थितिर्दृश्यते अमन. २।७५
 निर्मांक्षायेह भूतानां लिङ्गग्रामो
 निरर्थकः ना. प. ४।३३
 निर्यश्ममचीचते कृत्यान्निर्जतिं च सहजै. ५
 निर्योगक्षेम आत्मवान् भ. गी. २।४५
 निर्लेपकं निरापायं कूटस्थमचलं
 ध्रुवम् । ज्योतिषामपि तज्ज्योति-
 स्तमः पारे प्रतिष्ठितम् यो. शि. ३।२१
 निर्वचनमनौपम्यं निरुपाख्यं किं
 तदवाच्यम् मैत्रा. ६।७
 निर्वाणो देवता, निष्कुलप्रवृत्तिः निर्वाणो. १
 निर्वाणोपनिषद्वैयं.. स्वमात्रं.. चिन्तयेत् निर्वाणो. २।५
 निर्वाणोऽस्मि निरीदोऽस्मि निरंशोऽस्मि १ सं. सो. २।५६
 निर्वातस्थितदीपवत् सहजाखण्ड-
 स्वभावं परं.. तेजोऽमनस्के ध्रुवम् अमन. २।७६
 निर्वातस्थो यथा दीपो.. जगद्व्यापार-
 निर्मुक्तस्तथा योगी लयङ्गतः अमन. १।२६

निर्वाणपदमाश्रित्ययोगी कैवल्यमश्नुते	त्रि. ब्रा. १७३	निर्विकारं निराश्रयम् । ज्योतिषामपि	
निर्वाणवाग्निर्मननः क्षीणचित्तः		तज्ज्योतिस्तमःपारे प्रतिष्ठितम्	यो. शि. ३।२१
प्रशान्तधीः । जाग्रत्येव सुषुप्तिस्थः		निर्विकारे निराकारे निर्विशेषे	
कुरु कर्माणि वै द्विज	अ. पू. ५।११४	भिदा कुतः	अध्यात्मो. २२
निर्विकल्पमनन्तं च... अप्रमेय-		निर्विकारो निरामयः । सर्वनादान्त-	
मनाद्यन्तं यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुधः	त्रि. ता. ५।९	रोऽसि त्वं..	ते. विं. ५।७१
निर्विकल्पमनन्तं च हेतुदृष्टान्त-		निर्विकारोऽहमव्ययः	ते. विं. ३।६
वर्जितम् । ज्ञात्वा च.. शिवम् ।		निर्विचारोऽस्मि सोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१०
न निरोधः.. इत्येषा परमार्थता	ब्र. विं. ९	निर्विशेषब्रह्मतत्त्वं स्वमात्रमिति	
निर्विकल्पस्वरूपात्मा सविकल्प-		चिन्तये	योगकुं. शीर्ष.
विवर्जितः	ते. विं. ४।७५	निर्विशेषं निरञ्जनम् । अलक्षणमलक्ष्यं	
निर्विकल्पस्वरूपोऽस्मि	ते. विं. ३।६	तदप्रतर्क्यमनूपमम्	यो. शि. ३।१६
निर्विकल्पं निरञ्जनम् । एकमेवाद्वयं		निर्विशेषे परानन्दे कथं शब्दः	
ब्रह्म नेह नानाऽस्ति किञ्चन	अध्यात्मो. ६२	प्रवर्तते ।.. तद्ब्रह्मानन्दमद्वन्द्वं..	
निर्विकल्पं निरञ्जनं निराख्यात-		विदित्वा स्वात्मरूपेण न	
मनादिनिवृत्तमेकं परं ब्रह्म	यो. चू. ७२	विमेति कुतश्चन	कठरु. ३५
निर्विकल्पं परं तत्त्वं सदा भूत्वा		निर्वैरः शान्तो दान्तः सर्वतोनिर्वेदमा-	
परं भवेत्	सौभाग्य. १६	साद्य.. स-रि-ग-म-प-ध-नि-स-	
निर्विकल्पः प्रसन्नात्मा प्राणायामं		संज्ञैर्वैराग्यबोधकरैः स्वरविशेषैः..	
समाचरेत्	म. वा. १. १	मोहयन्नागतं.. नारदमवलोक्य..	
निर्विकल्पः समाधिः स्यान्निवात-		शौनकादिमहर्षयः... उपवेशयित्वा	
स्थितदीपवत्	सरस्व. ५३	स्वयं सर्वेऽप्युपविष्टाः	ना. प. १।१
निर्विकल्पा च चिन्मात्रा वृत्तिः प्रक्षेति		निर्वैरः शान्तो दान्तः सन्न्यासी...	
कथ्यते । सा सर्वदा भवेद्यस्य		देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति	ना. प. १।१
स जीवन्मुक्त इष्यते (उच्यते)	अध्यात्मो. ४४	निर्वैरः सर्वभूतेषु	अ. गी. १।१५५
निर्विकल्पेन मनसा यश्चरेच्छक्तिदेहे		निलयनं चानिलयनं च	तैत्ति. २।६
स कालीरूपो भवेत्	श्रीचक्रो. २	निर्वर्तते तदुभयं वशित्वं चोपजायते	आयुर्वे. ११
निर्विकल्पो निराकाङ्क्षः सर्वव्यापी		निर्वर्तन्ते क्रियाः सर्वास्तस्मिन् दृष्टे	
सोऽचिन्त्यो निवेण्यश्च पुनात्य-		परावरे	ध्या. विं. १५
शुद्धानि.. एष परमात्मा नाम	१ आत्मो. ३	निवसिष्यसि मय्येव	अ. गी. १२।८
निर्विकल्पोऽस्मि नित्योऽस्मि निरा-		निवातस्थितदीपवदचलसम्पूर्णभावा-	
लम्बोऽस्मि निर्द्वयः	कुण्डिको. २५	भावविहीनकैवल्यज्योतिर्भवति	मं. ब्रा. २।६
निर्विकल्पो ह्ययं दृष्टः प्रपञ्चो-		निवार्थमाणयत्नेन तद्वर्तु नावश्यक्यते	अमन. २।७२
पशमोऽद्वयः	वैतथ्य. ३६	निवासः शरणं सुहृत्	अ. गी. ९।१८
निर्विकारतया वृत्त्या ब्रह्माकारतया		निवृत्तस्याप्रवृत्तस्य निश्चलाहितदास्थितिः	अ. शां. ८०
पुनः । वृत्तिविस्मरणं सम्यक्		निवृत्तिविषयाणां च प्रत्याहारो	
समाधिरभिधीयते	ते. विं. १।३७	न संशयः	योगो. २४, ३१
निर्विकारस्तथा शिवः	त्रि. ब्रा. २।१३	निवृत्तिः परमा तृप्तिरानन्दो-	
		ऽनुपमः स्मृतः	अध्यात्मो. २९

निवृत्ते: सर्वदुःखानामीशानः प्रभु-
 रव्ययः । अद्वैतः सर्वभावानां देव-
 स्तुर्यो विभुः स्मृतः आगम. १०
 निवृत्तोऽपि प्रपञ्चो मे सत्यवद्भाति
 सर्वदा । सर्पादौ रज्जुसत्त्वेन ब्रह्म-
 सत्त्वेन केवलम् आ. प्र. १३
 निशीर्षं शल्यानां मुखा शिवो नः
 शम्भुराभर नीलरु. २।६
 निशोचति निपतति वर्षिष्यति वा
 इति तेज एव तत्पूर्वं दर्शयित्वा-
 ऽथापः सृजते छांदो. ७।११।१
 निश्चयज्ञानमासनं (ब्रह्मीभूतस्य)
 निश्चयं च परित्यज्य अहं ब्रह्मेति मं. ब्रा. २।५
 निश्चयम् । आनन्दभरितस्वान्तो
 वैदेही मुक्त एव सः ते. वि. ४।३८
 निश्चयं शृणु मे तत्र म. गी. १८।४
 निश्चयेन सर्वाद्वैतं कर्तव्यम् स्वसंवे. ४
 निश्चलज्ञानमासनम् (आत्मनः) आत्मपू. १
 निश्चलत्वं प्रदक्षिणत्वम् [आत्मपू. १ +मं. ब्रा. २।५
 निश्चलं निश्चरचित्तमेकीकुर्यात्... अद्वैत. ४५
 निश्चलं निर्विकल्पं च निराकारं
 निराश्रयम् ते. वि. १।६
 निश्चलं (चित्तं) मोक्ष उच्यते यो.शि. ६।५८
 निश्चितं चात्मभूतानामरिष्टं
 योगसेवया २ योगत. १५
 निश्चितं मतमुत्तमम् म. गी. १८।६
 निश्चितं युक्तियुक्तं च यत्तद्भवति
 नेतरत्.. मायया जायते तु सः अद्वैत. २३
 निश्चितायां यथा रज्ज्वां विकल्पो
 विनिवर्तते । रज्जुरेवेति चाद्वैतं
 तद्ब्रह्मात्मविनिश्चयः वैतथ्य. १८
 निश्चिता विगताभीष्टा हेयोपादेय-
 वर्जिता ।...परिपूर्णा मनोगतिः अ. पू. १।५०
 निश्चेष्टाः स्युः शाद्वलस्था हरिण्यो
 गानानन्दे लीयते विश्वमेतत् गान्धर्वो. ९
 निश्चेष्टो निर्गतारम्भो ह्यानन्दं याति
 तत्त्ववित् अमन. २।२१
 निश्चेष्टो निर्विकारश्च लयो जीवति
 योगिनाम् वराहो. २।८१

निश्चयेयसकरावुभौ म. गी. ५।२
 निश्चयेयसाययुञ्जीतजपध्यानपरायणः त्रि. ब्रा. २।१२८
 निश्चासभूता मे (रमस्य) विष्णो-
 वेदा जाताः सुवर्स्तराः । तिलेषु
 तिलवद्वेदे वेदान्तः सुप्रतिष्ठितः मुक्तिको. १।९
 निश्चासोच्छ्वासकासाश्च प्राणकर्म.. जा. द. ४।३१
 निश्चासोच्छ्वासनं सर्वं मासानां
 संक्रमो भवेत् जा. द. ४।४५
 निश्शब्दं तत्परं ब्रह्म परमात्मा समीयते ना. वि. ४८
 निश्शब्दं देशमास्थाय तत्रासनमवस्थितः क्षुरिको. २
 निश्शब्दं परमं पदं [ना. वि. ४९+ ध्या. वि. २
 निश्शब्दः शून्यभूतस्तु मूर्ध्नि स्थाने
 ततोऽभ्यसेत् मैत्रा. ६।२३
 निश्शेषितजगत्कार्यः प्राप्ताखिल-
 मनोरथः महो. २।२९
 निश्चितैर्नवभिर्द्वारैर्निर्जने निरुपद्रवे ।
 निश्चितं त्वात्ममात्रेणावशिष्टं
 योगसेवया श्यो.त. १४२
 निषेधनं प्रपञ्चस्य रेचकाख्यः
 समीरितः । ब्रह्मैवास्मीति
 या वृत्तिः पूरको वायुरुच्यते ते. वि. १।३२
 निष्कलं निर्मलं शान्तं सर्वातीतं
 निरामयम् । तदेव जीवरूपेण
 पुण्यपापफलैर्धृतम् [श्यो.त. ८+ यो. शि. १।९
 निष्कलङ्का समा शुद्धा.. सा ब्रह्म-
 परमात्मेति नामभिः परिगीयते म. वा. र. १३
 निष्कलङ्को निरञ्जनो निर्विकल्पो
 निराख्यातः शुद्धो देव एको
 नारायणो न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् नारा. २
 निष्कलात्मा निर्मलात्मा.. म. ब्रा. र. १५
 निष्कलङ्को निर्विकल्पो निरञ्जनो
 निराख्यातः शुद्धो देव एको नारा-
 यणो न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् त्रि. म. ना. १।९
 निष्कलं निष्क्रियं शान्तं निरवयं
 निरञ्जनम् श्वेता. ६।१९
 निष्कलं निर्गुणं शान्तं निर्विकारं
 निराश्रयम् । निर्लेपकं निरापायं
 कूटस्थमचलं ध्रुवम् [त्र. वि. २१+ यो. शि. ३।२१

निष्कलं निर्मलं साक्षात् सकलं
 गगनोपमम् । एतद्वृषं समायातः
 स कथं मोहसागरे यो. शि. १।२०
 निष्कलं निश्चलं शान्तं ब्रह्माहमिति
 संसरेत् त्रि. ता. ५।२०
 निष्कलं निष्क्रियं शान्तं निरवयं
 निरञ्जनम् । अमृतस्य परं सेतुं.. श्वेताश्व. ६।१९
 निष्कलं निष्प्रपञ्चं च परं तत्त्वं
 तदुच्यते । यस्मादुत्पद्यते सर्वं
 यस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम् अमन. १।९
 निष्कलः सकलोभावः सर्वत्रैव व्यवस्थितः प्र. वि. ३८
 निष्कलात्मा निर्मलात्मा बुद्धात्मा
 पुरुषात्मकः ते. वि. ४।६८
 निष्कलाय विमोहाय शुद्धाया शुद्ध-
 वैरिणे । अद्वितीयाय महते श्री-
 कृष्णाय नमो नमः गो. पू. ४।१२
 निष्कलां निष्क्रियां शान्तां...
 ब्रह्माननकरादेवी गुह्यामेकां समाश्रये गुह्यका. ७३
 निष्कले निष्क्रिये शान्ते निरवये
 निरञ्जने । अद्वितीये परे तत्त्वे
 व्योमवत्कल्पना कुतः २ आत्मो. ३०
 निष्कलो निरञ्जनो निरभिमानः १ आत्मो. ६
 निष्कलोऽस्मि निराकृतिः कुण्डिको. २५
 निष्कल्मषो भवेद्भक्तो... राजन्
 शुद्धाभ्रभोजनात् । प्रसीदन्ती-
 न्द्रियाण्याद्यु सत्त्वं च परिवर्धते भवसं. ४।१५
 निष्कामानामेव श्रीविद्यासिद्धिः सौभाग्य. ४
 निष्कुलप्रवृत्तिः, निष्केवलज्ञानम् निर्वाणो. १
 निष्कर्म्य वनमास्थाय ज्ञानयज्ञो
 जितेन्द्रियः । कालकाङ्क्षी चरन्नेव
 ब्रह्मभूयाय कल्पते ना. प. ५।२६
 निष्क्रियोऽस्म्यविकारोऽस्मि
 निर्गुणोऽस्मि निराकृतिः म. वा. र. ९
 निष्ठा ज्ञानस्य या परा भ. गी. १८।५०
 निष्ठा त्वेव विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।२०।१
 निष्ठा वेदान्तवाक्यानामथ वाचा-
 मगोचरः । अहं सत्त्वित्परानन्द-
 ब्रह्मैवास्मि न चेतारः महो. २।११

निष्ठां भगवो जिज्ञास इति छांदो. ७।२०।१
 निष्पत्तौ वैष्णवः शब्दः कणतीति सौभाग्य. १४
 कणो भवेत्
 निष्पन्ना खिलभावशून्यनिभृति-
 स्वात्मस्थितिस्तत्क्षणात्.. निर्वात-
 स्थितदीपवत्सहजवान् पार्थ-
 स्थितिर्दृश्यते अमन. २।७५
 निष्पन्नं ब्रह्म तत्तदा । स्वस्थं शान्तं
 सनिर्वाणमकथं सुखमुत्तमम् अद्वैत. ४६, ४७
 निस्तिष्ठन्नेव श्रद्धधाति निष्ठा त्वेव
 विजिज्ञासितव्या छांदो. ७।२०।१
 निस्स्तुतिर्निर्ममस्कारो निःस्वधाकार
 एव च । चलाचलनिकेतश्च
 यतिर्यादृच्छिको भवेत् [वैतथ्य. ३८+ ना. प. ६।४४
 निस्स्तोत्रो निर्विकारश्च पूज्यपूजा-
 विवर्जितः अ. पू. ५।१००
 निस्स्त्रीकस्य क भोगभूः [याज्ञव. १७+ महो. ३।४८
 निस्त्रैगुण्यपदोऽहं कुक्षिस्थानेकलोक-
 कलनोऽहम् । कूटस्थचेतनोऽहं.. आ. प्र. ६
 निस्त्रैगुण्यस्वरूपानुसन्धानं समयम् निर्वाणो. ६
 निस्त्रैगुण्यो भवार्जुन भ. गी. २।४५
 निस्स्पृहः सर्वकामेभ्यः भ. गी. ६।१८
 निस्सङ्गतत्त्वयोगज्ञो निरपेक्षः शनैः
 शनैः । पाशं छित्वा यथा हंसो.. क्षुरिको. २१
 निस्सङ्गव्यवहारत्वाद्भवभावनवर्जनात् ।
 शरीरनाशदक्षित्वाद्वासना न प्रवर्तते अ. पू. ४।८८
 निस्सङ्गः प्रज्ञया भवेत् । निश्चलं
 निश्चरच्चित्तमेकीकुर्यात्प्रयत्नतः अद्वैत. ४५
 निस्संशय ऋषिः, निर्वाणो देवता निर्वाणो. १
 निस्सृतः सर्वभावेभ्यश्चिह्नं यस्य
 न विद्यते आयुर्वे. २७
 निहत्य धातराष्ट्रानः भ. गी. १।३६
 निहव एकारो विश्वेदेवा औहो
 इकारः प्रजापतिर्हिकारः प्राणः
 स्वरोऽन्नं या वाग्विराट् छांदो. १।१३।२
 निहितमस्मामिरेतद्यथावदुक्तं मनसि मैत्रा. ४।५
 निहितं गुहायाममृतं विभ्राजमान-
 मानन्दं तं पश्यन्ति विद्वांसः.. सुबालो. ८।१

निहितं ब्रह्म यो वेद परमे व्योम्नि
 संज्ञिते । सोऽभुते सकलान्कामान्.. कठरु. १४
 नीतिरस्मि जिगीषताम् भ.गी.१०।३८
 नीरदामं स्वरं सान्द्रं दक्षिणाभिरु-
 दाहृतम् पं. ब्र. ३
 नीरागं निरुपासङ्गं निर्द्वन्द्वं निरुपा-
 श्रयम् । विनिर्याति मनोमोहात्.. महो. ५।६७
 नीरुजश्च युवा चैव भिक्षुर्नावसथे
 वसेत् । परार्थं न प्रतिग्राहं.. १सं.सो.२।९३
 नीलजीमूतसङ्काशं.. वनमालिनं..
 सुधीः संस्मरेत्प्रजपेत् ना.पू.ता.४।१२
 नीलः पतङ्गो हरितो लोहिताक्षस्तडि-
 द्गर्भं ऋतवः समुद्राः । अनादिमत्त्वं
 विभुत्वेन वर्तते यतो जातादि
 भुवनानि विश्वा श्वेताश्व. ४।४
 नीलाख्या सरस्वती तारोप. ३
 नीला च मुखविद्युन्मालिनी सर्वो-
 षधीनां सर्वप्राणिनां पोषणार्थं
 सर्वरूपा भवति सीतो. १०
 नीलतोयदमध्यस्था विद्युल्लेखेव
 भास्वरा । नीवारशूकवत्तन्वी पीता
 भास्वत्यणूपमा । तस्याः शिखाया
 मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः महाना.९।१२
 [+कालिको.५+ ना.उ.ता.१।६
 नीहारधूमाकानलानिलानां खद्योत-
 विद्युत्स्फटिकाशनीनाम् । एतानि
 रूपाणि पुरःसराणि ब्रह्मण्यभि-
 व्यक्तिकराणि योगे श्वेताश्व.२।११
 नूनं चैत्यांशरहिता चिद्यदात्मनि
 लीयते ।.. सत्तासामान्यता तदा अ. पू. १।२४
 नृकेसरिविग्रहं योगिष्येयं परं पदं
 साम जानीयाद्यो जानीते नृ. पू. १।९
 सोऽमृतत्वं च गच्छति तै.आ.३।१५।१
 नृचक्षुः त्वा हविषा विधेम चित्त्यु. १५।१
 [महाना. १३।१३+
 नृषद्वरस दृतसञ्चोमसद्वजा गोजा
 ऋतजा अद्रिजा ऋतं बृहत् नृ. पू. ३।१
 [कठो.५।२+महाना.८।६+१२।३+ मं. ४।४०।५
 [ऋ. अ. ३।७।१४=

नृसिंह इत्याह-यथा यजुरेवैतत् अव्यक्तो.३
 नृसिंह एवैकल एव तुरीय एव एवोमः नृसिंहो.४।२
 नृसिंह एव एव भीषण एव एव नृसिंहो.४।२
 नृसिंहत्वाद्भीषणत्वात्...एतद्ब्रह्म नृसिंहो.७।५
 नृसिंह देवेश तव प्रसादतः ।..
 वेदात्मकं ब्रह्म निजं विजानते स्कन्दो. १३
 नृसिंहमनृसिंहं भीषणमभीषणं
 भद्रमभद्रं मृत्युमृत्युममृत्युमृत्युं
 नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसि-
 हानुष्टुभैव वुवुधिरं नृसिंहो. ६।१
 नृसिंहश्चिद्रूप एव नृसिंहो. ९।१
 नृसिंहं लोकसंहारं सञ्जघान महाबलः शरभो. ५
 नृसिंहं षष्ठं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
 नृसिंहः स्वयमुद्रभौ नृसिंहो. ४।३
 नृसिंहानुष्टुभैव जानीयात् नृसिंहो. ६।१
 (ॐ) नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय
 धीमहि । तन्नः सिंहः प्रचोदयात् नृ. प. ४।३
 नृसिंहोऽसौ परमेश्वरोऽसौ हि सर्वत्र
 सर्वदा सर्वात्मा सन्सर्वमस्ति नृसिंहो. ४।२
 नेति नेति नहोतस्मादिति नेत्यन्यत्परं बृह. २।३।६
 नेङ्गते न विवर्तते न च वीत इति छाग. ६।१
 नेङ्गते सोपमा स्मृता भ.गी. ६।१९
 नेति नेतीति रूपत्वादशरीरो भवत्ययम् वराहो. २।६८
 नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते
 सदद्वयं ब्रह्म तत्सिद्धयैलक्ष्यत्रयानु-
 सन्धानः कर्तव्यः अद्वयता. २
 नेतिनेतीत्यात्मा[बृह.३।९।२६+४।२।४ +४।४।२२
 (अथ) नेति नेत्येतदित्येतेति आर्वे. ९।२
 नेति हैवोवाच वेत्थो यथाऽसौ लोक
 एवं बहुभिः पुनः पुनः प्रयद्भिर्न
 सम्पूर्यता ३ इति बृह. ६।२।२
 नेति होवाच याज्ञवल्क्यो यथैवोएक-
 रणवतां जीवितं तथैव ते जीवितं
 स्यादमृतत्वस्य तु नाशाऽस्ति
 वित्तेनेति [बृ.उ.२।४।२+ बृह. ४।५।३
 नेतोऽन्ये विद्यन्ते यच्च ये म इम
 उपनिहिता इति छांदो.१।१०।२
 नेत्पाप्मानं मृत्युमन्त्रवायानीति बृह. १।३।१०

नेत्यन्यत् परमस्त्यथ नामधेयम्
 सत्यस्य सत्यमिति प्राणा वै
 सत्यं तेषामेव सत्यम् बृह. २।३।६
 नेत्यमृतम्, तदेतत्पुष्पफलं वाचो
 यत्सत्यम् १ ऐत. ३।६।४
 नेत्यां विजिज्ञासीतैतारं विद्यान्
 मनोविजिज्ञासीतमंतारं विद्यात् कौ. त. ३।८
 नेत्रस्थं जागरितं विधात्कण्ठे स्वप्ने
 समाविशेत् [ब्रह्मो. २१+ ना. प. ५।१३
 नेत्रादिरहितोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१४
 नेदममूलं भविष्यति छां. ६।८।३, ५
 नेदं ब्रह्मेति निश्चयः, एष एव
 क्षयस्तस्या ब्रह्मेदमिति निश्चयः अ. पृ. ५।१९
 नेदीयसितमो इव दवीयसि तमा एव आप्तं. ७।१
 नेन्द्रियं न शरीरं न नाम न रूपम् ग. शो. ३।२
 नेन्द्रियाणि न चैवार्थाः सुखदुःखस्य हेतवः आयुर्वे. २
 नेन्मा पाप्मा मृत्युराप्नुवदिति यद्यु चरे-
 त्समापि पथिषेत्तेनो एतस्यै देवतायै
 सायुज्यम् सलोकतां जयति बृह. १।५।२३
 नेमामस्यक्षद्विदुदस्यमानः वा. मं. ३
 नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्निः कठो. ५।१५+
 [मुण्ड. २।२।१०+येता. ६।१४+ गुह्यका. ४५
 नेमे धावा पृथिवी न नक्षत्राणि
 न सूर्यो न चन्द्रमाः (आसन्) महो. १।१
 नेशे मे कश्च महिमानमन्यः वा. मं. १२
 नेष्टं देहगृहं मम ।.. नाशैकधर्मिणो
 ब्रूहि कैव कायस्य रम्यता महो. ३।३०
 नेह नानास्ति किञ्चन [कठो. ४।११+ बृ. च. ४।४।१९
 [त्रि. म. ना. ३।३+अध्यात्मो. ६३+ निरालं. ११
 नेह नानेति चाम्नायादिन्द्रो माया-
 मिरित्यपि । अजायमानो बहुधा
 मायया जायते तु सः अद्वैतो. २४
 नेहन्ते प्रकृतादन्यद्रमन्ते शिष्टवर्त्मनि
 (सत्त्वस्थाः) महो. ४।१८
 नेहामिक्रमनाशोऽस्ति अ. गी. २।४०
 नेर्ऋतदले लीलवर्णे यदा विश्रान्यते
 मनः । तदा क्रोधश्च कामश्च
 मनोभिन्नमतिर्भवेत् विश्रामो. ४

नेकत्राशी न बाह्यदेवार्चनं कुर्यात् (यतिः) ना. प. ७।१
 नैकाकिता युक्तेति गुणान्निर्मे ग. शो. ३।४
 नैकान्नाशी भवेत्कचित् । चित्तशुद्धि-
 र्भवेद्यावत्तावन्नित्यं चरेत्सुधीः ना. प. ५।५०
 नैतज्जाग्रन्न च स्वप्नः सङ्कल्पानाम-
 सम्भवात् । सुषुप्तभावो नाप्येत-
 दभावाज्जडतास्थितेः अ. पृ. ५।१०९
 नैतत्त्वय्युपपद्यते भ. गी. २।३
 नैतद्वर्णीयततोऽधीते-नमः परम-
 ऋषिभ्यः मुण्ड. ३।२।११
 नैतद्ब्राह्मणो विवक्तुमर्हति समिधम्
 सोम्याहरोप त्वा नेष्ये छां. च. ४।४।५
 नैतदशकं विज्ञातुं, यदेतद्यक्षमिति केनो. ३।६, १०
 नैतदेवा आप्नुवन्पूर्वमर्शत् ईशा. ४
 नैतम् सेतुमहोरात्रे तरतो न जरा न
 मृत्युर्न शोको न सुकृतं न दुष्कृतम्
 ..अपहतपाप्मा ह्येष ब्रह्मलोकः छान्दो. ८।४।१
 नैतावता विदितं भवतीति बृह. २।१।१४
 नैसां सुद्धां वित्तमयीमवाप्तो यस्यां
 मज्जन्ति बहवो मनुष्याः कठो. २।३
 नैति मामेति सोऽर्जुन अ. गी. ४।९
 नैते सृती पार्थ जानन् भ. गी. ८।२७
 नैनमूर्ध्वं न तिर्यश्चं न मध्ये परि-
 जग्रभत् । न तस्येशे कश्चन.. महाना. १।१०
 नैनमेते रश्मयः प्रत्यायन्ति बृह. ५।५।२
 नैनमेते रश्मयः प्रत्याययन्ति (मा. पा.) बृ. च. ५।४।२
 नैनं कृताकृते तपतः बृह. ४।४।२२
 नैनं चक्षुर्जहाति सर्वाण्येनं भूतान्य-
 मिरक्षन्ति बृह. ४।१।४
 नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहति
 पावकः [भ. गी. २।२३+ भवसं. २।३८
 नैनं छिन्दन्ति शस्त्राणि नैनं दहत्यग्निः... सामर. १००
 नैनं पश्यन्त्यचेतसः भ. गी. १५।११
 नैनं पाप्मा तपति सर्वं पाप्मानं तपति बृह. ४।४।२३
 नैनं पाप्मा तरति सर्वं पाप्मानं तरति बृह. ४।४।२३
 नैनं पुरा कालात्प्राणो जहाति बृह. २।१।१०
 नैनं पुरा कालान्मृत्युरागच्छति बृह. २।१।१२

नैनं प्राणो जहाति सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति	बृह. ४।१।३
नैनं मनो जहाति सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति	बृह. ४।१।६
नैनं मृत्युराप्नोति मृत्युरस्यात्मा भवत्येतासां देवतानामेको भवति	बृह. १।२।७
नैनं वागजहाति सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति	बृह. ४।१।२
नैनं वाचा स्त्रियं ब्रुवन्नैनमस्त्री पुमान्ब्रुवन्	१ ऐत. ३।८।५
नैनं विद्वांसमनृतं ५ हिनस्ति	बृह. ५।५।१
नैनं श्रोत्रं जहाति सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति	बृह. ४।१।५
नैनं हृदयं जहाति सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति	बृह. ४।१।७
नैनामूर्ध्वं न तिर्यक्च न मध्यं परिजगमत्	गुह्यका. ६२
नैनां प्राप्य विमुह्यति	भ.गी. २।७२
नैनेन किञ्चनानावृतं नैनेन किञ्चनानासंवृतम्	बृह. २।५।१८
नैरात्म्यवादकुहकैर्मिथ्या दृष्टान्त- हेतुभिः । आत्म्यलोको न जानाति वेदविद्यान्तरं तु यत्	मैत्रा. ७।८
नैव किञ्चित् करोति सः	भ.गी. २।२०
नैव किञ्चित् करोमीति	भ.गी. ५।८
नैव कुर्वन्न कारयन्	भ.गी. ५।१३
नैव केनच नाप्यं, कुत उ एतावत् प्रतिगृहीयात्	बृह. ५।१४।६
नैव चिन्त्यं न (चाचिन्त्यमचिन्त्यं) चाचिन्त्यं नाचिन्त्यं चिन्त्यमव च । पक्षपातविनिर्मुक्तं ब्रह्म सम्पद्यते (तदा) ध्रुवम् [त्रि.ता. ५।६+	अ. वि. ६
नैव तत्र काचन भिदाऽस्त्यत्र हि भिदामिव मन्यमानः शतधा सहस्रधा भिन्नो मृत्योः स मृत्यु- माप्नोति तदेतदद्वयं स्वप्रकाशं महानन्दमात्मैवैतत्	नृसिंहो. ८।७

नैव तत्र काचन भिदाऽस्त्यत्र तस्यायमादेशोऽमात्रश्रुत्योऽव्यव- हार्यः प्रपञ्चोपशमः शिवोऽद्वैत ॐकार आत्मैव संविज्ञास्यात्म- नाऽऽत्मानम्	नृसिंहो. २।७
नैव तस्य कृतेनार्थो नाकृतेनेह कश्चन	भ.गी. ३।१८
नैव त्यागफलं लभेत्	भ.गी. १८।८
नैव देहादिसङ्घातो घटवदृष्टिगोचरः	बराहो. २।२४
नैवमात्मा प्रवचनशतेनापि लभ्यते, न बहुश्रुतेन, न बुद्धिज्ञानाश्रितेन, न मेधया, न वेदैर्नयज्ञैर्नतपोभिरग्नैः	मुवालो. १।१४
नैव सव्यापसव्येन भिक्षाकाले विशेद्वहान्	१ सं. सो. २।६३
नैव स्त्री न पुमानेष न चैवायं नपुंसकः । यद्यच्छरीरमादत्ते तेन तेन स युज्यते [श्वेताश्र. ५।१०+	भवसं. २।२५
नैव स्त्री न पुमानेषा नैव चेयं नपुंसका । यद्यच्छरीरमादत्ते तेन तेनैव युज्यते	गुह्यका. ६५
नैवं पापमवाप्त्यसि	भ.गी. २।३८
नैवं शोचितुमर्हसि	भ.गी. २।२६
नैव वाचा न मनसा प्राप्तुं शक्यो न चक्षुषा । अस्तीति ब्रुवतोऽन्यत्र कथं तदुपलभ्यते	कठो. ६।१२
नैवारोऽद्वयो ह्ययमात्मैकल एव	नृसिंहो. ८।१
नैवात्मनःसदाजीवेविकारावयवौ तथा नैवाद्दीत पाथेयं यतिः किञ्चिद-	अद्वैत. ७
नापदि । पक्वमापत्सु गृहीयात्	१ सं. सो. २।९२
नैरास्या अन्तं गच्छत्यनन्ता हि दिशो दिशो वै सम्राट्	बृह. ४।१।५
नैवेह किञ्चनाप्र आसीत् [बृह. १।२।१ + मुवालो. ६।१	
नैवैतेन सुरभि न दुर्गन्धि विजानाति	छान्दो. १।२।९
नैवैनं ब्रूयुः पितृहासीति, मातृ- हासीति, न भ्रातृहासीति..	छांदो. ७।१५।३
नैवैपोऽस्य दोषेण दुष्यति	छांदो. ८।१०।१, २
नैषा तर्केण मतिरापनेया प्रोक्ताऽन्ये- नैव सुविज्ञानाय प्रेष्ठ	कठो. २।९
नैषा योगसिद्धिः (पूर्वोक्ता)	महावा. २
नैषा (पूर्वोक्ता) मनोऽलयः	महावा. २

नैषा समाधिः (पूर्वोक्ता)	महावा. २	नोत्तिष्ठति न तिष्ठति । न च याति न	
नैषोऽन्धकारोऽयमात्मा	महावा. २	चायाति न च नेह न चेह चित्	महो. ५।१०२
नैष्कर्म्येऽसिद्धिं परमां	म. गी. १८।४९	नोत्थापयेत्सुखासीनं शयानं न	
नैष्कर्म्यं पुरुषोऽभुते	म. गी. ३।४	प्रबोधयेत् । आसीनो गुरुमासीनं	
नैष्कर्म्येण न तस्यार्थस्तस्यार्थोऽस्ति		शयानं न प्रबोधयेत्	शिवो. ७।३१
न कर्मभिः।...यस्यनिर्वासनं मनः	मुक्तिको. २।२०	नोदेति नास्तमायाति सुखदुःखे	
नो एतन्नाना तद्यथा रथस्यारेषु नेमि-		मनःप्रभा । यथाप्राप्तस्थितिर्यस्य	
रपिता नाभावरा अपिता एवमेवैता		स जीवन्मुक्त उच्यते	वराहो. ४।२२
भूतमात्राः प्रज्ञामात्रास्वर्पिताः		नोद्विजेत् प्राप्य चाप्रियम्	म. गी. ५।२०
प्रज्ञामात्राः प्राणे अपिताः	कौ. त. ३।९	नोद्वेगी न च तुष्टात्मा संसारे	
नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा		नावसीदति	महो. ६।६३
कालात्प्रवर्तते	कौ. न. ४।६	नो न वेदेति वेद च	केनो. २।२
ना एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा-		नोपजन* स्मरन्निद* शरीर* स यथा	
कालात् सम्मोहमेति	कौ. त. ४।१२	प्रयोज्य आचरणे युक्त एवमेवाय-	
ना एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा		मस्मिच्छरीरे प्राणो युक्तः	छांदो. ८।१२।३
कालात्प्रमीयते	कौ. त. ४।१३	नोभयतः प्रज्ञो न प्रज्ञानघनो न	
नो एवान्यत्रैतस्माद्दृष्टाऽपराणि		प्रज्ञो नाप्रज्ञोऽपि नो विदितं वेद्यं	
पञ्च वर्षाणि	छांदो. ८।११।३	नास्तीत्येतन्निर्वाणानुशासनमिति	सुवालो. ५।१५
नो एवासाधुना कनीयानेष सर्वेश्वर		नोभयतः प्रज्ञां प्रज्ञानघनां...चतुर्थ-	
एष भूताधिपतिरेष सेतुर्विधरणः	बृह. ४।४।२२	खण्डात्मिकां मन्यन्ते	श्रीवि. ता. ४।१
नो एवासाधुना कर्मणा कनीयानेष		नौषधानि न मन्त्राश्च न होमा न	
होवैनं साधु कर्म कारयति तं		जपस्तथा । त्रायते मृत्युनोपेतं	
यमन्वानुनेषत्येष एवैनमसाधु कर्म		जरया चापि मानवम्	भवसं. १।१६
कारयति	कौ. त. ३।९	न्यग्रोधफलमत आहरेतीदं भगव	
नो एवेमानि भूतानि विनाशमेवा-		इति भिन्धीति	छांदो. ६।१२।१
पीतो भवति नाहमत्र भोग्यं		न्यमीमिषदा ३ इत्यधिदैवतम्	केनो. ४।४
पश्यामि [छांदो. ८।११।१, २		न्यायार्जितधनं श्रान्ते श्रद्धया वैदिके	
नो चेन्मौनं समास्थाय निर्मानो		जने । अन्यद्वा यत्प्रदीयन्ते	
गतमत्सरः । भावयन्मनसा विष्णुं		तद्दानं प्रोच्यत मया	जा. द. २।७
लिपिकर्मोपितोपमः	महो. ३।५७	न्याय्यं वा प्राप्य चाप्रियम्	म. गी. १८।१५
नोचारयेच्च तद्वाक्यमुच्चार्य नरकं		न्यास इति ब्रह्मा, ब्रह्मा हि परः,	
ब्रजेत् । (न गुरोरप्रियं कुर्यात्		परो हि ब्रह्मा	महाना. १६।१२
पीडितस्ताडितोऽपि वा)	शिवो. ७।३७	न्यास इत्याहुर्मनीषिणो ब्रह्माणं	महाना. १७।१२
नोच्छ्वसेन्न निश्चस्वेन्नैव गात्राणि		न्यासोपयोगस्तथैवाचर्यदाने च...	
चालयेत् । एवं भावं नियुञ्जीयात्		वीजन्यासो हंसन्यास इति..वर्णयन्ति	सूर्यता. ३।१
कुम्भकरयेति लक्षणम्	अ. ना. १४		

उपनिषद्वाक्यमहाकोशः [उत्तरार्धः]

प

पकमापत्सु गृहीयाद्यावदन्नं न लभ्यते	१ सं.सो. २।९२	पञ्चकोशविवर्जितः । निर्विकल्प- स्वरूपात्मा	ते.धि. ४।७५
पकविज्ञानाज्जीवन्मुक्तो भवति	त्रि.म.ना. ५।५	पञ्च चेन्द्रियगोचराः	म. गी. १३।६
पकंवायदिवापकंयाचमानोत्रजेदधः	१ सं.सो. २।९४	पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्च कर्मेन्द्रियाणि	सामर. १०१
पक्षपातविनिर्मुक्तं ब्रह्म सम्पद्यते	ब्र. बिं. ६	पञ्चज्ञानेन्द्रियैर्युक्ता ज्ञानशक्तिबलो- द्यताः (नागादिवायवः)	ब्र. वि. ६८
पक्षं कञ्चन नाशयेत्	ना. प. ५।३२	पञ्च तन्मात्राणि भूतशब्देनोच्यन्ते	
पक्षावैमासोऽस्ति द्वौमासौवा वसेत्	१ सं. सो. १।२	पञ्चमहाभूतानि भूतशब्देनोच्यन्ते- ऽथ तेषांयः समुदायः शरीरमित्युक्तम् मैत्रा. ३।२	
पक्षैस्तु कुक्कुटो हन्ति निकर्षेण तु सूकरः । आगतं गतया श्वानं चक्षुषा वृषलीपतिः	इतिहा. ६३	पञ्चतन्मात्राः पञ्च सूक्ष्मभूतान्युपा- दाय पञ्चीकरणे कृते पञ्चमहा- भूतान्यजायन्त	ग.शो. ४।५
पङ्क्तिबद्धेन्द्रियपशुं वल्गातृणागृहाङ्गणम् । चित्तभृत्यजनाकीर्णं नेष्टं देहगृहं मम	महो. ३।२९	पञ्चतन्मात्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि पञ्चमहाभूतेभ्योऽखिलं जगत्	त्रि. ब्रा. १।१
पचास्यन्नं चतुर्विधम्	म.गी. १५।१४	पञ्चतन्मात्रेभ्यः पञ्चमहाभूतानि । पञ्चमहाभूतेभ्यो ब्रह्मैकपादव्याप्त- मेकमविद्याण्डं जायते	त्रि.म.ना. २।५
पञ्चकृत्यनियन्तारं पञ्चब्रह्मात्मकं ब्रूहत् । पञ्चब्रह्मोपसंहारं कृत्वा स्वात्मनि संस्थितः	पञ्चब्र. १६	पञ्चत्वं न स पश्यति (गोपीचन्दन- धारकः)	गोपीचं. ८
पञ्चकृत्यरूपा परमेश्वरी भवति	ना.पू.ता. २।१		
पञ्चकृत्वः प्रस्तौति... उद्गायति... प्रतिहरति... उपद्रवति... निध- नमुपयन्ति तत्स्तोमसहस्रं भवति	१ ऐत. ३।४।२		

पञ्चदशकृत्वः प्रयुक्ता पञ्चदशेन वज्रेण सम्मिता (गायत्री) ब्रह्मलोकमभिजयति	सन्ध्यो. २	पञ्चब्रह्मात्मिकीं विद्यां योऽधीते भक्तिभावितः । स पञ्चात्मकता- मेत्य भासते पञ्चधा स्वयम्	पञ्चब्र. २६
पञ्चदशतिथिरूपेण कालस्य परिणा- मावलोकनस्थितिः पञ्चदशानित्याः	भावनो. ७	पञ्चभिर्गन्धैरमृतैः पञ्चभिर्गन्धैस्तनुभिः शोधयित्वा पञ्चभिर्गन्धैर्गन्धोदकेन संस्त्राप्य...प्रत्यक्षमादिक्षान्तै- र्वर्णैर्भावेत्	अ. मा. ३
पञ्चदशदिनानि पक्षो भवति, पक्षद्वयं मासो भवति, मासद्वयमृतुर्भवति, ऋतुत्रयमयनं भवति, अयनद्वयं वत्सरो भवति, वत्सरशतं ब्रह्म- मानेन ब्रह्मणः परमायुःप्रमाणम्	त्रि. म. ना. ३।४ छान्दो. ६।७।१	पञ्चभिर्नामभिर्मृशमैश्वर्यकारणाद्भूतिः पञ्चभूतकारणं तद्विकटाभं तद्वच्चतुः- पीठम्, तन्मध्ये तत्त्वप्रकाशो भवति	बृ. जा. १।६ मं. ब्रा. २।१
पञ्चदशाहानि माशीः काममपः पित्र पञ्च द्वाराणि मनसा चक्षुरादीन्यभू- न्यलम् । युद्धीन्द्रियाभिधानानि तान्येवालोकाभ्यहम्	अ. पू. ३।७	पञ्चभूतमयी तनुः पञ्चभूतात्मकं शङ्खं करे रजसि संस्थितम् । बालस्वरूपमित्यन्तं मनश्चक्रं निगद्यते	अमन. १।१७ गोपालो. २।३०
पञ्चधा वर्तमानं तं ब्रह्मकार्यमिति स्मृतम् । ब्रह्मकार्यमिति ज्ञात्वा ईशानं प्रतिपद्यते	पञ्चब्र. २२	पञ्चभूतात्मको देहः पञ्चमण्डलपूरितः वराहो. ५।१ पञ्चभूतानां पतयः पञ्च सदा- शिवेश्वररुद्रविष्णुब्रह्माणश्चेति	यो. चू. ७२ अद्वै. भा. ३
पञ्चपादं पितरं द्वादशाकृतिं दिव आहुः परे अर्धे पुरीषिणम् [अ. अ. २।३।१६=मं.	प्रश्नो. १।११ १।१६।१२	पञ्चभूतान्यहं पञ्चमहाभूतान्यहं पञ्चभूतेषु गन्धवती पृथिव्यासीत्	गोपीचं. ८
पञ्चपाद्रहणो न किञ्चन पञ्चवन्धस्वरूपेण पञ्चवन्धा ज्ञान- स्वरूपाः	परब्र. ३ लिङ्गोप. १	पञ्चभूमिं समारुह्य सुपुतिपदनामिकाम् । शान्ताशेषविशेषांशस्तिसृष्ट्यद्वैतमात्रके	वराहो. ४।१४ मैत्रा. ६।३१
*पञ्चब्रह्म परं विद्यात्सद्यो जातादि- पूर्वकम्	पञ्चब्र. २१	(अथ) पञ्चमी रश्मिर्विषयानन्ति पञ्चम आकाशो भवति	मैत्रा. ६।३१ ना. पू. ता. १।१.
पञ्च ब्रह्मभिरङ्गैश्च त्रिमाला पञ्च सप्त च । ग्रथित्वा मूलमन्त्रेण सर्वाण्यक्षाणि धारयेत्	रु. जा. २३	पञ्चमभूम्यां विहरन् ब्रह्मविद्धो भवति पञ्च महाभूतानि पञ्च तन्मात्राणि	वराहो. ४।१ सामर. १०१
पञ्चब्रह्ममयं रूपं स्थूलं वैराजमुच्यते । हिरण्यगर्भं सूक्ष्मं तु नादं बीज- त्रयात्मकम् । परं ब्रह्म परं सत्यं सच्चिदानन्दलक्षणम् । (ब्रह्मवपुः)	यो. शि. २।१५	(अथ) पञ्च तन्मात्राणि भूतशब्दे- नोच्यन्ते, पञ्च महाभूतानि भूतशब्देनोच्यन्तेऽथ तेषां यः समुदायः शरीरमित्युक्तम्	मैत्रा. ३।२ त्रि. ब्रा. १।१
पञ्चब्रह्मात्मकं सर्वं स्वात्मनि प्रवि- लाप्य च । सोऽहस्मीति जानीया- द्विद्वान्ब्रह्मामृतो भवेत्	पं. ब्र. २३	पञ्चमहाभूतेभ्यो ब्रह्मैकपादव्याप्तमेक- मविद्याण्डं जायते	त्रि. म. ना. २।५
पञ्चब्रह्मात्मकातीतो भासते स्वस्वतेजसा	पञ्चब्र. १७	पञ्चमहायज्ञक्रियां निर्वर्तन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते	आश्रमो. ३

पञ्चमं कण्ठचक्रं स्यात्... तत्र ध्यात्वा
 शुचि ज्योतिः सिद्धीनां भाजनं भवेत् योगरा. १२, १३
 पञ्च मा प्रभानाजान्यवन्धुरप्राक्षीत् बृह. ६।२।३
 पञ्चमीभूमिकामेत्यसुषुप्तपदनामिकाम् ।
 शान्ताशेषविशेषांशस्तिष्ठत्यैद्वतमात्रकः अक्षुप. ३७
 पञ्चमुखं पञ्चस्वरूपं पञ्चाक्षरं
 पञ्चसूत्रं ज्ञानम् लिङ्गोप. १
 (ॐ) पञ्चमे ऊर्ध्वान्नायः सुमेरुमठः मठान्ना. ७
 पञ्चमे कल्पतरोर्मूले वषा, षष्ठे देवाः राधोप. २।१
 पञ्चमे धामनि ध्येयेयं चान्द्री कामाधः
 शिवाद्यकामा त्रि.ता. १।१६
 पञ्चमे मासे नखरोमव्यादेशः निरुक्तो. १।४
 पञ्चमे मासे पृष्ठवंशो भवति गर्भो. ३
 पञ्चमे स्रवते तालु षष्ठेऽमृतनिषेवणम् ।
 सप्तमे गृहविज्ञानं परा वाचा तथाष्टमे हंसो. ९
 पञ्चमो (आश्रमः) लिङ्गधारणं लिङ्गो. १
 पञ्चम्यामथ मात्रायां यदि प्राणै-
 र्वियुज्यते । उषितः सह देवत्वं
 सोमलोके महीयते ना. वि. १४
 (इति तु) पञ्चम्यामाहुतावापः पुरुष-
 वचसो भवन्तीति छांदो. ९।१।१
 पञ्चयज्ञा वेदशिरःप्रविष्टाः क्रिया-
 वन्तोऽमी सङ्गता ब्रह्मविद्याम् ।...
 विष्णवात्मका विष्णुमेवापियन्ति शाठ्याय. ११
 पञ्चयोजनविस्तीर्णं सूर्योश्च
 मुखमण्डलम् वनदु. १६८
 पञ्चरात्रलयेनापि... दूरश्रवणविज्ञानं अमन. १।५४
 पञ्चरात्राद्बुद्धः, सप्तरात्रापेशी निरुक्तो. १।४
 पञ्चरूपपरित्यागादस्वरूपप्रहाणतः ।
 अधिष्ठानं परं तत्त्वमेकं सच्छिष्यते महत् बह्वचो. ३
 पञ्चवर्षं तु रुद्राक्षं... पञ्च ब्रह्म-
 स्वरूपकम् । पञ्चवक्त्रः स्वयं ब्रह्म
 पुंस्तथा च व्यपोहति रु.जा. २८
 पञ्च वा पते महायज्ञाः सतति प्रता-
 यन्ते सतति सन्तिष्ठन्ते देवयज्ञः
 पितृयज्ञो भूतयज्ञो मनुष्ययज्ञो
 ब्रह्मयज्ञ इति सहवै. १४
 पञ्च विषयाः प्रपञ्चः, तेषां
 ज्ञानस्वरूपाः कौलो. १

पञ्चविंशकमज्ञानं शिवो. १।१२
 पञ्चविंशतिक इत्येके पञ्चिंश इति
 चापरे । एकत्रिंशक इत्याहुरनन्त
 इति चापरे वैतथ्य. २६
 पञ्चविंशतितत्त्वात्मकः पुरुषत्वं
 परब्रह्म भवेत् ना.पू.ता. ५।४
 पञ्चविंशतिवत्सरं गार्हस्थ्यं ना.प. १।१
 पञ्चविंशतिवत्सरं वानप्रस्थाश्रमं ना. प. १।१
 पञ्चविंशतिश्चातुष्टुभः १ ऐत. ३।६।१
 पञ्चविंशत्तमो जीवः सामर. १०१
 पञ्चविंशत्यक्षराणि । पञ्चदशाक्षरं
 पूर्वम् । दशाक्षरं परम् द्वयोप. १
 पञ्च शब्दादयस्तथा वराहो. १।३
 पञ्च शाखा अथर्वणः सीतो. १६
 पञ्चसप्तगृहाणां तु भिक्षामिच्छेत्क्रिया-
 वताम् । गोदोहमात्रमाकाङ्क्षे-
 त्रिष्कान्तो न पुनर्त्रजेत् १ सं.सो. २।६१
 पञ्चसंस्कारयुक्तानां वैष्णवानां
 विशेषतः । गृहार्चनविधाने न
 शङ्खघण्टारवं त्यजेत् सुदर्श. १५
 पञ्चस्रोतोऽयं पञ्चयोन्युप (वक्त्रां)-
 रूपां पञ्चप्राणोर्मिं पञ्चबुद्ध्यादि-
 मूलाम् । पञ्चावर्ता पञ्चदुःखौघविगां-
 वक्त्रां पञ्चप्राणोर्मिं (पञ्चशब्देदां)
 पञ्चपर्वामधीमः [श्वेतो. १।५+ ना.प. ९।४
 पञ्चाक्षरमयं शम्भुं परब्रह्मस्वरूपिणम् पञ्चत्र. २४
 पञ्चाग्निना समायुक्तं मन्त्रशक्ति-
 नियामकम् पं. ग्र. १०
 पञ्चात्मकमभूत् पिण्डं धातुवद्धं
 गुणात्मकम् [यो.त. १०+ यो.शि. १।८
 पञ्चात्मकस्य गणा ईशतोऽस्य सि. शि. ९
 (ॐ) पञ्चात्मकं पञ्चसु वर्तमानं षडा-
 श्रयं षड्गुणयोगयुक्तम् । तं सप्तधातुं
 त्रिमलं द्वियोनिं चतुर्विधाहारमयं
 शरीरम् गर्भो. १
 पञ्चात्मकः समर्थः पञ्चात्मिका
 चेतसा बुद्धिर्गन्धरसादिज्ञाना-
 क्षराक्षरमोक्षारं चितयतीति गर्भो. ३
 पञ्चारं चक्रं परिवर्तते पृथु [चित्यु. १।१८ तै.त्रा. ३।११।८

पञ्चाङ्गत्वविदुषां पञ्चसंस्कार-
संस्कृतम् । पञ्चावस्थास्वरूपं ते

विज्ञेयं सततं विभो

सुदर्श. १४

पञ्चावर्ता पञ्चदुःखौघवेगां पञ्चा-

शङ्केषां पञ्चपर्वामधीमः

श्वेताश्व. १।५

पञ्चावर्ता मध्यशक्तिं चिन्तये-

द्विद्युदाकृति । तां ध्यात्वा सर्व-

सिद्धीनां भाजनं जायते बुधः

योगरा. ९।१०

पञ्चावस्थाः-जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिपुरीय-

तुरीयातीताः

मं. ब्रा. २।७

(एवं) पञ्चाशत्कोटियोजनं बहुलं

स्वर्णाण्डं ब्रह्माण्डमिति

राधोप. १।२

पञ्चाशत्स्वरवर्णाख्यमथर्ववेदस्वरूप-

कम् । कोटिकोटिगणाध्यक्षं

ब्रह्माण्डाखण्डविग्रहम्

पञ्चम. ११

पञ्चाशद्वर्णसंयुक्तं स्थितिरिच्छा-

क्रियान्वितम् ।

पं. ब्र. ४

पञ्चाशन्मातृकामन्त्रवर्णप्रत्येकपूर्वकम् ।

लक्ष्मीवाङ्मन्मथादिश्च तारादिः

स्यादनेकधा

रा.र. २।१७

पञ्चीकृतमहामृतसम्भवकर्म संचित-

स्थूलदेहः कर्मक्षयात्... कूटस्थे

प्रत्यगात्मनि विलीयते

पैङ्गलो. ३।४

पञ्चेन्द्रियस्य देहस्य बुद्धेश्च

मनसस्तथा । द्रव्यदेशक्रियाणां च

शुद्धिराचार इष्यते

भवसं. ४।४

पञ्चेन्द्रियस्य पुरुषस्य तदेव

स्यादनाद्यतम् (मा. पा.)

छां. ५।७।७

पञ्चेमानि (पञ्चेतानि) महाबाहो

भ.गी. १८।१३

पञ्चेष्टको वा एषोऽग्निः संवत्सरः

मैत्रा. ६।३३

पञ्चैते तस्य हेतवः

भ.गी. १८।१५

पटनाम्ना हि तन्तवः

यो. शि. ४।१७

पटमध्यं तु यत्स्थानं नाभिचक्रं तदुच्यते

बराहो. ५।२९

पटवत्संस्थिता नाड्यो नानावर्णाः

बराहो. ५।२८

पटाद्धटमुपायाति घटाच्छकटमुत्कटम् ।

चित्तमर्थेषु चरति पादपेष्विव मर्कटः अ. पू. ३।६

पठनाच्छ्रवणाद्वैपि सर्वाङ्कामान-

वाप्नुयात् । नारायणप्रसादेन

वैकुण्ठपद्मभुते

ना. उ. ता. ३.२

पणवानकगोमुखाः

भ.गी. १।१३

पण्डिताः समदर्शिनः

भ.गी. ५।१८

पतङ्गभक्तमसुरस्य मायया

चित्सु. ११।१०

पतङ्गो वाचं मनसा विभर्ति

चित्सु. ११।११

पतन्ति पितरो ह्येषां

भ. गी. १।४२

पतन्ति नरकेऽशुचौ

भ.गी. १६।१६

पतिताः शास्त्रजालेषु प्रज्ञया तेन

मोहिताः [१ यो. त. ६+

यो. शि. १।४

पतिं पत्नीनां परमं परस्ताद्विदाम देवं

श्वेता. ६।७

पतिं पत्नीनां परमां पुरस्ताद्विद्यावतां

गुह्यकालीं परेषाम्

गुह्यका. ६६

पतिं विश्वस्यात्मेश्वरं च शाश्वतं

शिवमच्युतम्

महाना. ९।३

पतिं विश्वेश्वरं देवं समुद्रे विश्वरूपिणम्

महो. १।६

पत्रं पुष्पं फलं तोयं

भ.गी. ९।२६

पत्रं पुष्पं फलं दद्यात्स्त्रियो वा

पुरुषस्य वा । अथर्वणं वशमित्याहु-

रात्मना च परेण च

वनदु. ९५

पत्रैर्वा पतत्सर्वतः परिक्रामति

छन्दांसि वै पत्राणि

नृ. पू. ५।६

पत्रैः फलैर्वा जलैर्वाऽन्यैर्वाऽभिपूज्य

विश्वेश्वरं मां ततोऽश्रीयात्

भस्मजा. २।१०

पथि प्रयान्तं यान्तं च यत्नाद्वि-

श्रामयेद्गुरुम् । क्षुत्पिपासातुरं

ज्ञातं ज्ञात्वा शक्तं च भोजयेत्

शिवो. ७।३२

पथ्यं मितं च शुद्धं च रस्यं हृदय-

नन्दनम् । स्निग्धं दृष्टिप्रियं

कोष्णमन्नं भोज्यं मनीषिभिः

भवसं. ४।१६

पद एवं नियुयुजे परस्मिन्

वा. मं. १

पदमाद्यमनाद्यन्तं तस्य बीजं न विद्यते

अ. पू. ४।६८

पदं करोत्यलङ्घयेऽपि तृप्ता विफल-

मीहते । चिरं तिष्ठति नैकत्र

तृष्णा च पलमर्कटी

महो. ३।२३

पदं गच्छन्त्यनामयम्

भ.गी. २।५१

पदं तदनु यातोऽस्मि केवलोऽस्मि

जयाम्यहम्

१ सं. सो. २।५५

पदान्तराण्यसङ्ख्यानि प्रभवन्त्यन्य-

थैतयोः (अज्ञानभूतमुवोः)

महो. ५।२

पदार्थप्रविभागः कार्याकार्यवि-
निर्णयम् । जानात्यधिगतश्चान्यो
गृहं गृहपतिर्यथा अक्षुप. १५
पदार्थभावनादाढ्यं बन्ध इत्यभिधीयते महो. २।४१
पदार्थभावना षष्ठी (भूमिका)
[महो. ५।२५+ वराहो. ४।१
पदार्थवृन्दे देहादिधिया सन्त्यज्य
दूरतः । आशीतलान्तःकरणो
नित्यमात्मपरो भव अ.पू. ५।६९
पदेभ्यो वाक्यसम्भवः यो.शि. ३।६
पद्म्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् [क्र.अ. ८।४।९
[=मं.१०।९०।१४+वा.सं.३१।१३ +पु. सू. १३
पद्म्यां शूद्रोऽजजायत पु. सू. ११
[क्र.अ. ८।४।१९=मं.१०।९०।१२+ वा.सं.३१।११
पद्मकरं पद्मासनं पद्मनयनं पद्मबान्धवं सूर्यता. १।८
पद्मकं स्वस्तिकं वापि भद्रासन-
मथापि वा । बद्धा योगासनं
सम्यगुत्तराभिमुखः स्थितः ।
नासिकापुटमङ्गुल्या पिधायैकेन
मारुतम् । आकृष्य धारयेदग्निं
शब्दमेव विचिन्तयेत् अ.ना. १९,२०
पद्मकोशप्रतीकाशः हृदयं महाना. ९।६
पद्मकोशप्रतीकाशः...हृदयेचाप्यधो-
मुखं...तस्य मध्ये महानग्निः...
तस्य मध्ये वह्निशिखा... तस्याः
शिखाया मध्ये परमात्मा व्यवस्थितः चतुर्वे. ४।६
पद्मपत्रमिव च्छिन्नमूर्ध्ववायुविमोक्षणे ।
ध्रुवोर्मध्ये ललाटस्थं तज्ज्ञेयं
च निरञ्जनम् २ योगत. १४
पद्मपत्रमिवान्भसा अ.गी. ५।१०
पद्मसूत्रनिभा सूक्ष्मा शिखाभादृश्यते
परा ।... वरदं सर्वभूतानां सर्वं
व्याप्यैव तिष्ठति १ प्रणवो. १०,११
पद्मसूत्रनिभा सूक्ष्मा शिखा सा
दृश्यते परा । सा नाडी सूर्यसंकाशा ब्र. वि. १०
पद्मस्योद्घाटनं कृत्वा बोधचन्द्राम्नि-
सूर्यकम् । तस्य हृद्बीजमाहृत्य
आत्मानं चरते ध्रुवम् ध्या.वि. ३५

पद्माक्षे स्थापितो मेरुर्निगीर्णो भृङ्ग-
सूनुना । निदाघ विद्धि तादृक्त्वं
जगदेतज्जमात्मकम् महो. ४।६५
पद्मासनगतः स्वस्थो गुदमाकुञ्च्य
साधकः।...ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्त्वा
विष्णुग्रन्थि भिनत्यतः।...सहस्र-
कमले शक्तिः शिवेन सह मोदते योगकुं. १।८३
पद्मासनस्थ एवासौ भूमिमुत्सृज्य
वर्तते । अतिमानुषचेष्टादि तथा
सामर्थ्यमुद्भवेत् १ यो. त. ५५
पद्मासनस्थितो योगी नाडीद्वारेषु
पूरयन् । मारुतं कुम्भयन्त्यस्तु स
मुक्तो नात्र संशयः ध्या.वि. ७०
पद्मासनं समारुह्य समकायशिरोधरः ।
नासाग्रदृष्टिरेकान्ते जपेदोङ्कार-
मव्ययम् यो. चू. ७१
पद्मासनं सुसंस्थाप्य जानूर्वोरन्तरे
करो । निवेश्य भूमावातिष्ठे-
द्व्योमस्थः कुक्कुटासनः त्रि.ब्रा. २।४१
पद्मासनं सुसंस्थाप्य तदंगुष्ठद्वयं पुनः ।
व्युत्क्रमेणैव हस्ताभ्यां बद्धपद्मासनं.. त्रि.ब्रा. २।४०
पद्मासनासीनः कृष्णध्यानपरायणः
शेषदेवोऽस्ति राधोप. १।३
पद्मास्य वक्षाः परमः सुपुण्यः पद्मा
जनित्री परमस्य वासः पारमा. ७।७
पद्मिन्य इव हेमन्ते क्षीयन्ते भोग-
वासनाः [महो. ५।७८+ मुक्तिको. २।४१
पद्मे स्थितां पद्मवर्णां तामिहोपह्वये
श्रियम् [क्र. खि. ५।८७।४+ श्रीसू. ४
पद्मो दक्षिणकर्णे तु महापद्मस्तु वामके ।
शङ्खः शिरःप्रदेशे तु गुलिकस्तु
भुजान्तरे गारुडो. ३
पद्म्यां भूमिर्दिशः श्रोत्रात् [क्र. अ. ८।४।१९
[=मं.१०।९०।१४वा.सं.३१।१३+ चिन्त्यु. १२।६
पद्म्यां शूद्रो अजायत [सुवा. १।४+ चिन्त्यु. १२।६
[+क्र. मं. १०।९०।१२+ वा.सं.३१।११
पयसा यं प्राश्नीयात्सोऽस्य सायं
होमः । यत्प्रातः सोऽयं प्रातः ।
यद्दशं तद्दर्शनम् । यत्पौर्णमास्ये

तत्पौर्णमास्यम् । यद्वसन्ते केश- श्मश्रुलोमनखानि वापयेत् सो- ऽस्याभिष्टोमः	कठक. ३	(तस्मात्) परब्रह्मणः परमार्थतः साकारनिराकारौ स्वभावविद्धौ	त्रि.म.ना.२।४
पयसि हीद२ सर्वं प्रतिष्ठितं यच्च प्राणिति यच्च न	बृह. १।५।२	परब्रह्मणि लीयेत न तस्योत्क्रान्तिः (तस्मात्) परब्रह्मणोऽधस्तनपादे सर्वकारणे मूलकारणान्यक्ता- विर्भावो भवति	१यो. त.१०८ त्रि.म.ना.२।४
पयस्त्रावानन्तरं धेनुस्तनक्षीरमिव सर्वेन्द्रियवर्गो परिनष्टे मनो- नाशो भवति तदेवामनस्कम्	मं.ब्रा. ३।२	परब्रह्मपुरे विरजं निष्कलं शुभमक्षरं विरजं विभाति	परब्र. १
पयस्विनी च यान्यस्य कर्णान्तिं प्रोच्यते वृधैः	जा.द. ४।२०	परब्रह्म सच्चिदानन्दानन्दराधाकृष्णयोः परस्परसुखामिलापरसात्वादन इव तत्सच्चिदानन्दामृतं कथ्यते	राधो. २।२
पयस्विन्याः प्रजापतिः (देवता) पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्तु इहैव सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः	जा.द. ४।३८ मुण्ड. ३।२।२	परब्रह्मस्वयं चात्मा साक्षात्पारायणः स्मृतः परब्रह्मस्वरूपोऽहं	ना.च.ता.१।८ ते. बिं. ३।१
पयो ब्राह्मणस्य व्रतं, यवागू राजन्यस्य, आमिक्षा वैश्यस्य	सहस्रै. १२	परमकैवल्यः स एव कैलासः	सि.सा. १।१
पयोर्ध्वं च सृजेच्च गाम्	बृ.जा. ३।५	परमगुरुपदेशेन सहस्रारे जलज्योतिर्वा ...षोडशान्तस्थतुरीयचैतन्यं वाऽन्तर्लक्ष्यं भवति	अद्वयता. ७
(तत्पयः) पयो ह्येवाग्ने मनुष्याश्च पशवश्चोपजीवन्ति तस्मात्कुमारं जातं धृतं वैवाग्ने प्रतिलेहयन्ति स्तनं वाऽनुधापयन्ति	बृह. १।५।२	परमचिद्विलाससमष्ट्याकारं निर्मलं निरवद्यं...परमानन्दलक्षणपरि- च्छिन्नानन्तज्योतिः शाश्वतं शश्वद्विभाति	सि. सा. ६।१
पर ईशो वा शिवएकोध्येयः शिवङ्करः परकायमनोयोगः परकायप्रवेशकृत् परचित्ते चित्तसंयमात्परचित्तज्ञानम्	अ. शिखो. ३ यो. शि. ५।४८ शां. १।७।५२	परमतत्त्वरहस्यवक्ता त्वमेव नान्यः कश्चिदस्ति	त्रि.म.ना.१।१
परजीवोपाधिमायाविधे विहाय तत्त्वं पदलक्ष्यं प्रत्यगभिन्नं ब्रह्म परतत्त्वंसमाख्यातं जन्मबन्धविनाशकम्	पैङ्गलो. ३।१ अमन. १।१४	(तस्मात्) परमपरं परायणं च बृह- द्वहत्या बृहद्वयति तस्मादुच्यते परं ब्रह्म	बटुको. २०
परतन्त्राभिसंबन्धुत्वा स्यान्नास्ति परमार्थतः परद्रव्याणि लोच्यवत् । स्वभावादेव न भयाद्यः पश्यति स पश्यति	अ. शां. ७३ अ.पू. १।३८	परमपुरुषं चिद्रूपं परमात्मा परमपुरुषोऽहम्	त्रि. ता. ५।१ अद्वैतभा. १
परद्रव्येष्वभिधयानं मनसाऽनिष्ट- चिन्तनम् । वितथाभिनिवेशश्च त्रिविधं कर्म मानसम्	अ. शां. ७३ अ.पू. १।३८	परमप्रकृतिरिहम्	अद्वैतभा. १
परधर्मास्त्वनुष्ठितात् [भ.गी. ३।३५+ परधर्मो भयावहः	भ.गी. ३।३५	परममङ्गलाकारमनन्तासनं विराजते परममङ्गलानन्तदिव्यतेजोभिर्ज्वलन्त- मनिशं...निरतिशयाद्वैतपरमा- नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना.७।१२ त्रि.म.ना.८।२
परप्रेमास्पदतया मा न भूवमहं सदा । भूयासमिति यो द्रष्टा सोऽहं विष्णुर्मुनीश्वर	वराहो. २।८	परमन्त्र-परयन्त्र-परतन्त्र-शतसहस्र- कोटितेजःपुच्छं मेदय मेदय... सर्वायुधवराय स्वाहा	लांगूलो. ७
(तद्वत्) परब्रह्मणः सर्वात्मकस्य साकारनिराकारमेदविरोधोनास्त्येव	त्रि.म.ना.२।३	परमन्त्रपरयन्त्रपरतन्त्रांश्चिन्धिच्छिन्धि ...ॐ नमः शिवाय	दत्तात्रे. २।२

परमयोगिभिर्विमुक्तयम्...शाश्वतं परमं	
पदं...स्वर्यप्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना.७।७
परमहंसस्य सत्यलोकः	१ सं.सो.२।५९
परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानेन	
(चिरजीवनमानंदानुभवश्च)	द. मू. १
परमहंसपरिव्राजकानामासनशयना-	
दिकं...परित्यजेत्	आरुणि. ४
परमहंसस्य पञ्चगृहेषु करपात्रं	
फलाहारो गोमुखं तुरीयाती-	
तस्यावधूतस्याजगरवृत्तिः	ना. प. ५।७
परमहंसः शिखायज्ञोपवीतरहितः	
[ना.प.५।५+	१ सं.सो.२।१३
परमहंसः सोऽहम्	निर्वाणो. १
परमहंसादित्रयाणां न कटिसूत्रं न	
कौपीनं न वस्त्रं न कमण्डलुर्नदण्डः	ना. प. ५।६
परमहंसा न दण्डधरा मुण्डाः	
कन्याकौपीनवाससः	आश्रमो. ४
(तत्र) परमहंसा नाम संवर्तकारुणि-	
श्वेतकेतुदुर्वासकमुनिदाचक्षत्रेय-	
शुकवामदेवहारीतकप्रभृतयः	याज्ञव. २
(अथ) परमहंसा नाम संवर्तका-	
रुणि-श्वेतकेतु-जडभरत-क्षत्रेय-	
शुकवामदेवहारीतकप्रभृतयोऽष्टौ	
भ्रासांश्चरन्तो योगमार्गं	
मोक्षमेव प्रार्थयन्ते	भिक्षुको. ४
परमहंसाश्रमणात्खलितस्वस्वरूपध्यानेन	
देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति	ना. प. १।१
परमहंसो ललाटे प्रणवेनैकमूर्ध्व-	
पुंङ्ग वा धारयेत् [गोपीचं. ४+	वासुदे. ४
परमहंसो वासुदेवोऽहमेव	वराहो. २।३७
परमहंसस्य सत्यलोकः	ना.प.५।९
परमं पुरुषं दिव्यं	भ.गी.८।८
परमं पौरुषं यत्तन्मास्थायादाय सूक्ष्मम् ।	
यथाशास्त्रमनुद्वेगमाचरन्को न	
सिद्धिमाक्	महो. ५।८८
परमं ब्रह्म विज्ञाय उत्क्रावत्तान्यथो-	
त्सृजेत् । (शास्त्राण्यधीत्य	
मेधावी अभ्यस्य च पुनः पुनः)	अ. ना. १
परमं मंगलं वदेत्	शिवो. ७।८१

परमं रूपमैश्वरम्	भ.गी.१।१९
परमं वै शेषधेरिव परस्परोद्धरणं	
यन्निष्कामत्वम्	मैत्रा. ६।३०
परमं व्योमैक आत्मानमेके	आर्षे. ३।३
परमं ह वै लोकं जयति य एवं वेदै-	
तद्वै परमं तपो यं प्रेतमरण्यम्	
हरन्ति	बृह. ५।११।१
परमा तारा सा देवतानां च देवता	तारोप. १३
परमात्मनि यो रक्तो विरक्तोऽपरमा-	
त्मनि । सर्वैषणाविनिर्मुक्तः	
स मैक्षं भोक्तुमर्हति	ना.प. ३।१८
परमात्मनि लीनं तत्परं ब्रह्मैव जायते	योगकुं. ३।२४
परमात्मनोरेकत्वज्ञानेन तयोर्भेद	
एव विभक्तः सा सन्धा	प. हं. ४
परमात्मपदं नित्यं तत्कथं जीवतां	
गतम् । सर्वभावपदातीतं	
ज्ञानरूपं निरञ्जनम्	१ यो.त. ९
परमात्मभूः पुरुषसुवः पुरुषसुवः	
पुरुषभूर्भुवः सुवः	सूर्यता. ४।१
परमात्मस्वरूपो हंसः	पा. ब्र. ३
परमात्मा गुणातीतः सर्वात्मा	
भूतभावनः	ते.वि.४।४१
परमात्मानं बाह्यान्ते लब्धांशे	ग. शो. ५।६
(अथ) परमात्मा नाम यथाक्षर	
उपासनीयः	१ आत्मो. ३
परमात्मा परं ज्योतिः परं धाम	
परा गतिः	ते. वि. ६।६७
परमात्मा ब्रह्मगुणप्रकाशेनान्यत्र विदितः	पा. ब्र. ४
परमात्मा महेश्वरः	रुद्रह. १३
परमात्मा मे शुद्ध्यन्तां ज्योतिरहं	
विरजा विपाप्मा भूयासः स्वाहा	महाना. १।४।१८
परमात्माऽयमन्ययः	भ.गी.१३।३२
परमात्मा सदाशिव आदिभूतः परः	त्रि. ता. १।९
परमात्मा समाहितः	भ.गी. ६।७
परमात्मास्म्यहं शिवः	मैत्रे. ३।१२
परमात्माहमच्युतः	महो. ५।८९
परमात्मेति चाप्युक्तः	भ.गी.१३।२२
परमात्मेत्युदाहृतः	भ.गी.१५।१७

परमात्मैव शिष्यते	अ.पू. १।४४	परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति स दह्यतेऽथ हन्यते	छांदो. ६।१६।१
परमात्मैव स्वप्रकाशः	नृसिंहो. १।१	परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति स न दह्यते-	
परमाद्वैतसाम्राज्यं तद्राम ब्रह्म मे गतिम्	महो. शीर्षकं	ऽथ मुच्यते	छां. ६।१६।२
परमानन्दघनोऽहं परमानन्दैक-		परस्तस्मात्तु भावोऽन्यः	अ.गी. ८।२०
भूयरूपोऽहम्	आ. प्र. ९	परस्तादोङ्कारप्रयुक्त्येतथैव तद्वाचाप्या-	
परमानन्दपूर्णो यः सजीवन्मुक्त उच्यते	ते. बि. ४।३	ययदेष यज्ञस्य पुरस्ताद्युज्यत एषा	
परमानन्दपूर्णोऽहं संसरागिकमिच्छया	अवधू. ११	पश्चात्सर्वत एतया यज्ञस्तपते	२ प्रणवो. ४
परमानन्दलक्षणापरिच्छिन्नानन्तपरं		परस्ताद्यशो गुहासु मम	महाना. ६।१०
ज्योतिः शाश्वतं शश्वद्विभाति	त्रि. म. ना. ७।७	परस्तान्नसन्नासन्नसदसदित्येतन्निर्वाणा-	
परमानन्दसन्दोहो वासुदेवोऽहमिति	अष्टयुप. ४९	नुशासनमिति वेदानुशासनमिति	
परमाप्रोति पुरुषः	अ.गी. ३।१९	[सुबालो. २।१+१।१३+१।३।५+२+ १।४।२+१।५.३	
परमार्थतत्त्वबाधितब्रह्मसुखविषये		परस्परं भावयन्तः	अ.गी. ३।११
प्रवृत्तिरेव न जायते...	त्रि. म. ना. ५।३	परस्परं विरुद्धयन्ते तैरयं न विरुद्धयते	अद्वैत. १७
परमार्थतो न किञ्चिदस्ति क्षण-		परस्परं सौम्यगुणत्वात् षड्विधो रसः	गर्भो. २
शून्यानादिमूलाविद्याविलासत्वात्	त्रि. म. ना. ३।३	परस्योत्सादनार्थं वा	अ.गी. १।७।१९
परमार्थदृष्ट्या तत्प्रत्ययलक्ष्याणि		परहंसाश्रमस्थो हि ज्ञानादेरविधानतः।	
दृष्ट्वा... परं ब्रह्म प्राप्नोति	मं. ब्रा. ३।१	अशेषचित्तवृत्तीनां त्यागं	
परमार्थेन विप्रेन्द्र मिथ्या सर्वं तु दृश्यते	महो. ५।१६५	केवलमाचरेत्	ना. प. ४।२५
परमार्थैकविज्ञानं सुखात्मानं स्वय-		परं गुह्यतमं विद्धि ह्यस्ततन्द्रो निरा-	
म्प्रभम्। स्वस्वरूपतया सर्वं वेद		श्रयः। सोमरूपकला सूक्ष्मा	
स्वानुभवेन यः। स धीरः सतु विज्ञेयः	वराहो. २।२९	विष्णोस्तत्परमं पदम्	ते. बि. १।५
परमा वा एषा छन्दसां यदनुष्टुप्		परं जन्म विवस्वतः	अ.गी. ४।४
[च. पू. १।१++	ग. पू. १।६	परं ज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन रूपेणाभि-	
परमां वत काष्ठां प्रापच्छ्रिया यशसा		निष्पद्यत आत्मेति होवाचै-	
ब्रह्मवर्चसेन य एवं विदो ब्राह्मणस्य		तदमृतमभयमेतद्ब्रह्मेति [मैत्रा. २।२+ छां. उ. ८।३।४	
पुत्रो जायते	बृह. ६।४।२८	परं ज्योतिरुपसम्पद्यते सर्वमायुरेति	
परमेवाक्षरं प्रतिपद्यते स यो ह वै		वसीयान्भवति	आर्षे. ६।३
तदच्छायमशरीरमलोहितं शुभ्र-		परं ज्योतिः स्वप्रकाशमथो ब्रह्मानन्द-	
मक्षरं वेदयते	प्रभो. ४।१०	मथो नित्यो निर्विकल्पो निरञ्जनो	
परमे व्योमन्प्रतिष्ठिता (वारुणीविद्या)	तैत्ति. ३।६	निराख्यातः शुद्धो देव एको	
परमेश्वरस्तुतिर्मौनम्	आत्मपू. १	नारायणः न द्वितीयोऽस्ति कश्चित्	त्रि. म. ना. २।८
परमेश्वरोऽसौ हि सर्वत्र सर्वदा		परं ज्ञानमहं वच्मि येन तत्त्वं	
सर्वात्मा सन् सर्वमस्ति	नृसिंहो. ४।२	प्रकाशते। येन सञ्छिद्यते सर्व-	
परमेष्ठपि निष्ठावान् ह्रीयते हरि-		माशापाशादिवन्धनम्	अमन. १।२
रप्यजः। भावोऽप्यभावमायाति		परं तत्त्वं तदुच्यते	अमन. १।१०
जीर्यन्ते वै दिगीश्वराः	महो. ३।५१	परं दृष्ट्वा निवर्तते	अ.गी. २।५९
परमोदारं पदमेति महामनाः	महो. ६।५२	परं पौरुषमाश्रित्य नीत्वा चित्तम-	
परमोऽस्मि परात्परः	मैत्रे. ३।१०	चित्तताम्। ध्यानतो हृदयाकाशे	
परशिवशक्तिर्जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	चित्तिचिक्कधारया। मनो मारय	
		निःशङ्कं त्वां निबध्नन्ति नारयः	महो. ४।९३

परं ब्रह्म कृष्णात्मको नित्यानन्दैक्य- स्वरूपः ओऽइम्	गोपालो. २।३	पराङ्मेत्यज्यामयी, पराङ्मेत्यनाशकी [तै. आ.	अरुणो. ४ १।२७।४
परं ब्रह्म चतुर्थैके	मृत्युलां. ३	पराचः कामाननुयन्ति बालास्ते मृत्योर्यन्ति विततस्य पाशम्	कठो. ४।२
परं ब्रह्म तत्प्रतिसरयोग्यत्वाद्वहु- मार्गप्रवृत्तिं कल्पयन्ति	परब्र. ५	पराञ्चि खानि व्यतृणत् स्वयम्भू- स्तस्मात्पराङ्मययति नान्तरात्मन्	कठो. ४।१ ते. बि. ३।३९
परं ब्रह्म परं व्योतिः सर्वेषां त्वं पालनाय हुतममृतं वहिष्यसे स्वाहा	पारमा. २।३	परामृतरसोऽस्म्यहम्	गुह्यबोढा. २
परं ब्रह्म परं धाम	भ. गी. १०।१२	परातीतारूपो भवेदिति द्वितीयः	
परं ब्रह्म परं सत्यं सच्चिदानन्दलक्षणम्	यो. शि. २।१६	परात्परतरं चैव यत्पराञ्चैव यत्परम् । यत्परात्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः	२ शिवसं. १७ शरभो. ३० २ शिवसं. १८
परं ब्रह्म सनातनम् । सच्चिदानन्द- रूपं तदवाङ्मनसगोचरम्	रुद्रह. २६	शिवसङ्कल्पमस्तु	
परं ब्रह्मानुसन्दध्याद्विश्वादीनां क्रमः क्रमात्	ना. प. ८।९	परात्परतरं ब्रह्म परात्परतरो हरिः	
परं ब्रह्माहमस्मीतिस्मरणस्य मनो न हि	तै. बि. ५।३०	परात्परतो ब्रह्मा... तन्मे मनः	
परं ब्रह्माहमस्मीति भावयन्योगी मत्सायुज्यमवाप्नोति	गोपीचं. ४	परात्परतरो ब्रह्मा तत्परात्परतो हरिः । तत्परात्परतोऽधीशस्तस्मात्स्या-	
परं ब्रह्माहमेव तत्	वराहो. ३।२	दुत्तरः शिवः	सदानं. ४
परं भावमजानन्तः [भ. गी. ७।२४+	९।११	परात्परतरो भवेत् । शिवो भवेदित्येकः	गुह्यबोढा. १
परं भूयः प्रवक्ष्यामि	भ. गी. १४।१	परात्परतरो हरिः	शरभो. ३०
परं मृत्योः अमुं परेहि पन्थाम्		परात्परतरोऽधीशस्तस्मात्तुल्योऽधिको न हि	शरभो. ३०
[क्र. अ. ७।६।२६=	मं. १०।१८।१+	परात्परं परमं वेदितव्यं सर्वावसाने	
[वा. सं. ३५. ७+अथर्व. १२।२।२४	तै. आ. ३।५।२	सकृद्वेदितव्यम्	ना. प. ९।१६
[पु. सू. ७+चिच्यु. १५।२+	महाना. १३।८	परात्परं पुरुषमुपैति दिव्यम्	मुण्ड. ३।२।८
परं वा एतदात्मनो रूपं यदन्नमन्न- मयो ह्ययं प्राणः	मैत्रा. ६।११	परात्परं पुरुषं याति विद्वान्	कैव. १
परं विदग्धोदरपूरणाय भ्रमन्ति काका इव सुरयोऽपि	मैत्रे. २।२५	परात्परं पुरुषं विश्वधाम	पञ्चत्र. १९
पवं सत्यमबाधितं सोऽहमित्यात्मान- मादाय मनसैक्यं कुर्यात्	गोपालो. २।४	परात्परं यन्महतो महान्तं स्वरूप- तेजोमयशान्तं शिवम्	महो. ४।७१ महाना. १।९
परः पूर्वं प्रतिष्ठाप्य निगृहीतानलं ततः । तीर्त्वा पारमपारेण		[ना. प. ९।१८+	
पश्चाद्भुञ्जीत मूर्धनि	मैत्रा. ६।२१	परात्परोऽहं घनचित्प्रकाशः । मेघा यथा व्योम न च स्पृशन्ति संसार-	
परः स्मियानो अविवरस्य शूकं किं सीमिच्छरणं मन्यमानः । न ह त्वाहमप्रणीय स्थविष्ठामित्या जहामि शपमानमिभु	बा. मं. ७	दुःखानि न मां स्पृशन्ति	वराहो. ३।३
परादृष्टिरुन्मेषः । प्रत्यग्दृष्टिर्निमेषः	त्रि. म. ना. ४।६	परादुष्कृष्टजिन्यस्व [त्रि. सु. १, २, ३+	महाना. १२।२
परादृष्टया स्वस्वरूपचिन्तनमेवोन्मेषः	त्रि. म. ना. ४।६	[क्र. अ. ४।४।२५=	मं. ९।८२।४
पराग्ना एतद्विष्कम्भं यदेतदोमिति	१ ऐत. ३।६।५	[सा. वे. १।१४१+	तै. आ. १०।१०।२
४६		परान्तकाले परामृतात्परिमुच्यन्ति सर्वे	महाना. ८।१५
		परार्थं न प्रतिग्राह्यं न दद्याच्च कथञ्चन । (नीरुजश्च युवा चैव भिक्षुर्नावसये वसेत्)	१ सं. सो. २।९३

परानन्दरसाक्षुब्धो रमते स्वात्मना-
 ऽऽत्मनि म.वा.र. ८
 परापरमथापरे वैतथ्य. २७
 परापवादमुक्तो जीवन्मुक्तः निर्वाणो. २
 परापश्यन्तीमध्यमावैखरीरूपा सर-
 स्वतीति चतुर्विधा वाचो वदन्ति ना.पू.ता.५।८
 परामृतोऽस्म्यहं पूर्णः प्रसुरस्मि पुरातनः ब्र.वि. १००
 परामृष्टोऽस्मि लब्धोऽस्मि प्रोदितो-
 ऽस्म्यचिरादहम् १सं.सो.२।३१
 परायणं ज्योतिरेकं तपन्तम् प्रश्नो. १।८
 पराया निर्धृतेः स्थानं यत्तज्जीवितमुच्यते महो. ३।१२
 परायामङ्करीभूय पश्यन्त्यां द्विदलीकृता योगकुं. ३।१८
 परारूपो ह्येवोद्गीथः गान्धर्वो. २
 परावरसंयोगः । तारकोपदेशः निर्वाणो. ५
 परावरैक्यरसास्वादनम् निर्वाणो. ५
 परावरोऽस्म्यहं प्राज्ञः प्रपञ्चोपशमो-
 ऽस्म्यहम् ब्र.वि. ९९
 परास्य द्विषन् पाप्मा भ्रातृव्यो बृह. १।३।७
 भवति [+१५८.१।४।४+ १।८।२.३
 परास्य भारं पुनरस्तमेति चित्त्यु. १।४।४
 परास्य शक्तिर्विविधैव श्रूयते स्वाभाविकी
 ज्ञानबलक्रिया च [येता. ६।८+ भवसं. २।४४
 परास्याः शक्तिर्विविधैव श्रूयते गुह्यका. ६७
 परां विवशतामेति शृङ्खलाबद्धसिंह-
 वत् (मनः) । (स्वयं कल्पित-
 तन्मात्राजालाभ्यन्तरवर्ति च) महो. ५।१२९
 परां सिद्धिमितो गताः भ.गी. १।४।१
 परिगलितसमस्तजन्मपाशः सकल-
 विलीनतमोमयाभिमानः । परम-
 रसमयी परात्मसत्तां जलगतसैन्धव-
 खण्डवन्महात्मा अ.पू. २।१६
 परिचरन्नुपसत्ता भवति छान्दो. ७।८।१
 परिचर्यात्मकं कर्म भ.गी. १।८।४४
 परिचीयमानयोगस्यवशत्वंयातिमारुतः योगो. १०
 परिचीयमानस्य तथा वायुर्वै
 विश्वतोमुखः योगो. १२
 परिज्ञातस्वभावं तं शुक्रं स जनको
 नृपः । आनीय मुदितात्मानमव-
 लोक्य ननाम ह महो. २।२८

परिज्ञायोपमुक्तो हि भोगो भवति तुष्टये महो. ५।७१
 परिणामेऽमृतोपमम् भ.गी. १।८।३७
 परिणामे विषमिव भ.गी. १।८।३८
 परित्यक्तोऽयमात्मा नस्तद्ब्रह्मो
 विरोचते छाग. ६।४
 परित्राणाय साधूनां भ.गी. ४।८
 परिधावापृथिवी यन्ति सद्यः परिलोका-
 न्परिदिशः परिसुवः [क्र.मं. १।११५।३ महाना. २।६
 परिपूर्णचन्द्रामृतस्वैक्यकरणं
 नैवेद्यम् [मं.ब्रा. २।९+ आत्मपू. १
 परिपूर्णपराकाशमग्नमनाः प्राप्नोन्मन्यवस्थः
 ..ब्रह्माहमस्मीतिकृतकृत्योभवति सं. ब्रा. ३।३
 परिपूर्णमनाद्यन्तमप्रमेयमविक्रियम् अद्यात्मो. ६०
 परिपूर्णस्वरूपं तत्सत्यं कमलसम्भव ।
 सकलं निष्कलं चैव पूर्णत्वाच्च
 तदेव हि यो.शि. १।१९
 परिपूर्णः परात्माऽस्मिन्देहे विद्याधि-
 कारिणि । बुद्धेः साक्षितया
 स्थित्वा स्फुरन्नहमितीर्यते शु.र. ३।३
 परिप्रतिष्ठितं देभुर्यच्छतु दधातना-
 द्रयोऽर्णवः सुवो राजैकं च महाना. ६।११
 परिप्रभेन सेवया भ.गी. ४।३४
 परि ये प्रिया भ्रातृव्याः तैत्ति. ३।१०।४
 परिव्राट् त्रिशिखी सीता चूडा
 निर्वाणमण्डलम् मुक्तिको. १।३४
 परिवा ब्रजेद्युर्वै प्रेयाद्यदेवैर्न समा-
 पयति तथा समापयितव्यो भवति कौ.त. २।१५
 परिव्राजका अपि चतुर्विधा भवन्ति
 कुटीचराबहूदकाहंसापरमहंसाश्चेति आश्रमो. ४,२
 परिव्राजकाः पश्चिमलिङ्गाः निर्वाणो. १
 (अथ) परिव्राद्धिर्वाणवासा मुण्डो-
 ऽपरिग्रहः शुचिरद्रोही भैक्षणो
 ब्रह्मभूयाय भवति आवा. ५
 परिव्राडेकशटी मुण्डोऽपरिग्रहः...
 जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत् ना.प. ३।८७
 परिव्राडेकाकी चरति भयत्रस्त-
 सारङ्गवत्तिष्ठति ना.प. ९।२१
 परिव्राणिर्ममो भवेत् ना.प. ३।३३

परिश्रिते त्वेव दद्याद्दल्लीका हि
पितरः स्मृताः इतिहा. ५४
परिसमुल्ल परिस्त्रियाभिमुपसमाधाय
परिस्त्रीयावृताज्यः सः स्त्रुत्य
पुः सा नक्षत्रेण मन्थः सनीय
जुहोति बृह. ६।३।१
परि सर्वमिदं जगत् चित्त्यु. ११।१०
परिस्त्रिकालादपरोऽपि दृष्टः श्वेताश्व. ६।५
परिस्त्रुतं क्षपमाद्यं पलं च... स्वात्मी-
कृत्य सुकृती सिद्धिमिति त्रि. महो. १२
परिस्त्रुतं क्षपमाजं फलं (पलं) च भक्तानि
योनीः सुपरिष्कृताश्च । निवेदयन्
देवतायै महत्यै स्वात्मीकृते
सुकृते सिद्धिमिति त्रिपुरो. १२
परिस्त्रुताहविषा भावितेन प्रसङ्गोचे
गलिते वै मनस्तः त्रि. म. १५
परिस्त्रुता हविषा भावितेन.. वैमनस्कः त्रिपुरो. १५
परीक्षकैः स्वर्णकारैर्हेम सम्प्रोच्यते
यथा । सिद्धिर्भिल्लेश्वयेत्सिद्धं
जीवन्मुक्तं तथैव च यो. क्षि. १।१५५
परीक्ष्य दद्याद्द्वैषादीमात्मनिष्ठाम् शाटपाय. ३४
परीक्ष्य लोकान् कर्मचितान् ब्राह्मणो
निर्वेदमायाज्ञास्त्यकृतः कृतेन मुण्ड. १।२।१२
परीत्य लोकान् परीत्य भूतानि परीत्य
सर्वाः प्रदिशो दिशश्च । प्रजापतिः
प्रथमजा ऋतस्यात्मनात्मान-
मभिसम्बभूव महाना. २।७
परीधृतो वरीधृतो ब्रह्मणा सहवै. २३
परेच्छया च दिग्वासाः स्नानं
कुर्यात्परेच्छया ना. प. ५।१६
परेच्छाचरणम् निर्वाणो. २
परेण तन्तुं परिधिच्यमानम् । अन्तरा-
दित्ये मनसा चरन्तम् । देवानां
हृदयं ब्रह्मान्वविन्दत् चित्त्यु. ११।६
परेण नाकं निहितं गुहायां विभ्राज-
(ते यद्यतयो)-देतयतयो कैव. ३
विशन्ति [महाना. ८।१४+
परेणैवात्मनश्चापि परस्यैवात्मना तथा ।
अभयं समवाप्नोति स परित्राद्... ना. प. ३।२

परेद्युः प्रातरुत्थाय शुचिर्भूत्वा समा-
हितः । कृतज्ञानो धौतवस्त्रः
पयोर्व च सृजेच्च गाम् बृ. जा. ३।५
परे लयं गतो योगी चतुर्विंशति-
वासरान् । तस्य प्राकाम्यसिद्धिः
स्यादीप्सितं लभते ध्रुवम् अमन. १।६९
परोऽन्यये सर्वे एकीभवन्ति मुण्ड. ३।२।७
परैरदृष्टवाद्यात्मा सर्ववेदान्तगोचरः
परैरबद्धो नाक्रान्तो (राजा) न राष्ट्रं
बहु मन्यते महो. ५।७४
परोक्षा प्रत्यक्षा ऋक्संहिता भवति
परोक्षेण परोक्षप्रिया इव हि देवाः संहितो. १।१
परोक्षेणैव परोक्षप्रिया इव हि देवाः २ ऐत. ३।१४
परोक्षप्रिया इव हि देवाः बृह. ४।२।२
[२ ऐत. ३।१४+ बृह. ४।२।२
परो भगवान्निर्लक्षणो निरञ्जनो
निरुपाधिराधिरहितो देवः त्रि. ता. १।५
(७) परोरजसे सावदोम् त्रि. म. ना. ७।११
परोरजसेऽसावदोम् [त्रि. ता. १।१, ९+ पारायणो. १।१
परोरजसेऽसावदोमा प्रापदिति बृह. ५।१४।७
परोरजा य एष तपति बृह. ५।१४।३
परो लोकानामजितो जितात्मन् भवते-
भवाय पारमा. १।१
परोवरीय एव हास्मिँल्लोके जीवनं
भवति छांदो. १।९।४
परोवरीयसो ह लोकाञ्जयति छांदो. २।७।२
परोवरीयो हास्य भवति परोवरीयसो
ह लोकाञ्जयति, य एतदेवं विद्वान्
परोवरीयाः समुद्रीयमुपास्ते छांदो. १।९।२
परोवरीयांसमभिप्रणुत्यमन्तर्जुषाणं
मुवनानि विश्वा आर्षे. १०।१
परोवरीयो हास्य भवति परोवरीयसो
ह लोकाञ्जयति य एतदेवं विद्वान्
प्राणेषु पंचविधं परोवरीयः
सामोपास्ते छांदो. २।७।२
परोवरीयो हैभ्यस्तावदस्मिँल्लोके
जीवनं भविष्यति छांदो. १।९।३
परो हास्यादित्यजयाज्यो भवति छांदो. २।१०।६
पर्जन्य एको भुवनस्य गोप्ता एकाक्षरो. १

पर्जन्यस्य विद्युत्	चिन्त्यु. ९।१	पलाष्टकलयेनापि कामस्तस्य निवर्तते	अमन. १।४२
पर्जन्यादन्नसम्भवः	भ. गी. ३।१४	पलैः षष्टिभिरेव स्याद्वटिका	
पर्जन्ये तृप्यति विद्युत्तृप्यति	छांदो. ५।२२।२	कालसम्मिता	अमन. १।३३
पर्जन्येनौषधिवनस्पतयः प्रजायन्ते	महाना. १७।१३	पत्ययते कर्म कुरुते विपत्येति [बृह.	४।३।३, ४, ५
पर्जन्यो वाऽग्निर्गौतम तस्य संवत्सर		पवनः पवतामस्मि	भ. गी. १०।३१
एव समिदभ्राणि धूमो विद्युदर्चि-		पवनः स्थैर्यमायाति लययोगोदये	
रशनिरङ्गाराह्वाडुनयो विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१०	सति (मनोलये)	यो. शि. १।१३५
पर्जन्यो वाव गौतमाग्निस्तस्य वायुरेव		पवनात्पावमानः	मैत्रा. ६।७
समिदभ्रं धूमो विद्युदर्चिरशनि-		पवनावच्छिन्नोर्ध्वज्वलनसच्चिदुल्का-	
रङ्गाराह्वाडुनयो विस्फुलिङ्गाः	छान्दो. ५।५।१	काशदेहो दीपः	भावनो. ९
पर्णं वनस्पतेरिवाभि नः शयिताः		पवित्रमिदमुत्तमम्	भ. गी. ९।२
रयिः सचतां नः शचीपतिः	महाना. १३।७	पवित्रमिह विद्यते	भ. गी. ४।३८
पर्णाग्निदेशे त्वणिमादिसिद्धयो वेदाश्च		पवित्रं च एतत्तस्य न्यसनम्	नृ. षट्च. ७
साङ्गाः सपुराणमन्त्राः । तस्मा-		पवित्रं ज्ञानमुच्यते [ना. प. ३।८२+	ब्रह्मो. १२
दयं बिल्ववनस्पतिर्महान्..	१ बिल्वो. ६	पवित्रं ते वित्ततं ब्रह्मणस्पते	सुदर्श. ५
पर्यटेत सदा योगी वीक्ष्यन्वमुधातलं	ना. प. ४।१९	[क्र. अ. ५।७; ३।८=मं. ९।८३।१+	सा. वे. १।५६५
पर्यटेत्कीटवद्भूमौ वर्षात्वेकत्र संवसेत् ।		[तै. आ. १।११।१+	लिङ्गोप. १
एकवासा अवासा वा एकदृष्टि-		पवित्रं धारयेज्जनतुरक्षणार्थम्	कुंडिको. ९
रलोलुपः (भिक्षुः)	ना. प. ४।१७	पवित्रं परमं भवान्	भ. गी. १०।१२
पर्याप्तकामस्य कृतात्मनस्तु इद्वैव		पवित्रं ज्ञानशाटीं च उत्तरासङ्गमेव	
सर्वे प्रविलीयन्ति कामाः	मुण्ड. ३।२।२	च । यज्ञोपवीतं वेदांश्च (अतोऽति	
पर्याप्तकामस्य कृतात्मनश्च.. (मा. पा.)	मुंडको. ३।२।२	रिक्तं यत्किञ्चित्) सर्वं तद्वर्जये-	
पर्याप्तं त्विदमेतेषां	भ. गी. १।१०	द्यतिः [ऋक. ५+	कुंडिको. १०
पर्यायेण पश्यन्तीवेमं मोषं संविदाना इति	आर्वे. ६।१	पवित्रे निर्जने देशे... नात्युच्चनीचे	
पर्यारणः परमेष्ठी नृचक्षाः	बा. मं. २५	ह्यासने... बद्धपद्मासनं कृत्वा	
पर्येणं भ्रियन्ते द्विषन्तः सपत्नाः	तैत्ति. ३।१०।४	सरस्वत्यास्तु चालनम् । दक्ष-	
पर्वणि न विचिन्वेत् (तुलसी) यदि		नाड्या समाकृत्य बहिष्ठं पवनं	
विचिन्वति स विष्णुहा भवति	तुलस्यु. २	शनैः । यथेष्टं पूरयेद्वायुं..	योगकुं. १।२२
पर्वताग्रे नदीतीरे बिल्वमूले वनेऽथवा ।		पशवश्चामानवान्तं मध्यवर्तिनश्च	
मनोरमे शुचौ देशे मठं कृत्वा		युक्तात्मानो यतन्तेमामेकंप्राप्तुम्	अस्मजा. २।७
समाहितः	जा. द. ५।४	पशवोऽपशवस्तापसो न तापसः	त्रि. ता. ५।१
पर्वोत्सवेषु सर्वेषु दद्याद्बन्धपवित्रकम्	शिवो. ७।९	पशव्यासुरसंहिता भवति	संहितो. १।१
पलद्वयलयेनापि हृन्नाभ्योश्चलनं भवेत् ।		पशुकुक्कुटकीटाद्या मूर्तिं संप्राप्नुवन्ति	
अनाहतः स विज्ञेयो न तत्रैवं		वै (अजरामरपिण्डो यो जीव-	
न्यसेत्युनः	अमन. १।४०	न्मुक्तः स एव हि)	यो. शि. १।१६१
पलालमिव धान्यार्थी त्यजेद्बन्धमशेषतः ।		पशुपतिरहङ्काराविष्टः संसारी जीवः	
ग्रन्थमभ्यस्य मेधावी ज्ञानविज्ञान-		स एव पशुः	जावाल्या. २
(तत्परः) तत्त्वतः [प्र. त्रि. १८+	त्रि. ता. ५।१८	पशुपतिं च स्थूलहृदयेन	चिन्त्यु. २।११

पशुपाशपरः शान्तः परमज्ञान-
 देशिकः । शिवः शिवाय भूतानां
 तं विज्ञाय विमुच्यते शिवो. १।१६
 पशुभ्य एकं प्रायच्छत् बृह. १।५।१, २
 पशुमान् भवति यस्तथाऽवीते संहितो. १।१
 पशुषु पञ्चविधं सामोपासीत छांदो. २।६।१
 पशूनां रूपमज्ञस्य.. [श्रीसू. ११क. सि. ५।८७।११
 पशून् देवताभ्यः प्रत्यौहत् बृह. १।२।७
 पशून् निन्देत्तद्रतम् छां. २।१८।२
 पशून् महामावहं जीवनं च
 दिशो दश महाना. २।९
 पशून् स्ताश्चक्रे वायव्यान् [पु.सू. ६+ चित्यु. १२।४
 [+क. अ. ८।४।१८=मं. १०।९०।८ वा.सं. ३।१६
 पश्चाज्जन्मान्तरशतैर्योगादेव विमुच्यते यो.शि. १।५५
 पश्चात्प्रतीच्यस्ताः समुद्रात्समुद्रः मेवा-
 पियन्ति छांदो. ६।१०।१
 पश्चादग्नेः संविशति चर्मणि वा
 स्थण्डिले वा छांदो. ५।२।८
 पश्चादुभयं पुरस्तादित्युपतिष्ठते सन्ध्यो. २
 पश्चादुधायीत पूर्वोक्तमग्नः मन्त्रवित्.. अ.ना. २२
 पश्चाद्भूमिमथो पुरः [चित्यु. १२।२+ पु.सू. ५
 [क. अ. ८।४।१७=मं. १०।९०।५+ वा.सं. ३।१५
 पश्चान्मायादासी प्रकटिता सामर. २
 पश्चिमदलेकपिलवर्णे यदा विश्राम्यते मनः विश्रामो. ५
 पश्चिमा गरुडवाहिनी वैष्णवी गायत्रीर. ५
 पश्चिमा तृतीया कुक्षिर्भवति गायत्रीर. ३
 पश्चिमाभिमुखं लिङ्गं...तं ध्यात्वा-
 ऽऽकर्षयेज्जगत् योगरा. ८
 पश्चिमाभिमुखो भूत्वा भुवरिति
 व्याहृतिस्त्रैष्टुभं... महो. १।४
 पश्चिमाभिमुखो भूत्वा भूरिति व्याहृति-
 र्यजुर्वेदः चतुर्वे. १
 पश्चिमायां भवतु सरस्वती गायत्रीर. ३
 पश्चिमायां वैराग्यस्थानं भस्मजा. २।९
 पश्चिमे वरुणाय वायव्ये मित्राय सूर्यता. ४।१
 पश्चिमे सम्मुखे ललिताः... नैर्ऋत्यां भद्राः राधोप. १।५
 पश्यन् ब्रह्मणं स्पृशन् चिघ्नन् भ. गी. ५।८
 पश्यत्यकृतजुष्टित्वात् भ. गी. १८।१६
 पश्यत्यक्षुः स शृणोत्यकर्णः श्वेता. ३।१९+
 [ना. पू. ९।१४+ भवसं. २।४५

पश्यत्यक्षुः सा शृणोत्यकर्णां गुह्यका. ५१
 पश्यत्यां तुरीयप्राज्ञः, परायां तुरीय-
 तुरीयः प. हं. प. १०
 पश्यन्तश्चक्षुषा [बृह. ६।१।८, १० ११, १२,
 पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः श्रोत्रेण
 ध्यायन्तो मनसैवमिति प्रविवेश
 ह वाक् छांदो. ५।१।८
 पश्यन्तश्चक्षुषा ध्यायन्तो मनसै-
 वमिति प्रविवेश ह श्रोत्रम् छांदो. ५।१।१०
 पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः श्रोत्रेणैवमिति
 प्रविवेश ह मनः छांदो. ५।१।११
 पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः भ. गी. १५।१०
 (यं) पश्यन्ति यतयः क्षीणदोषाः मुण्ड. ३।१।५
 पश्यन्ति देहिक्मूढाः शरीराभास-
 दर्शनात् । अहिनिर्व्वयनीवायं
 मुक्तदेहस्तु तिष्ठति २आत्मो. १७
 पश्यन्ति यत्सुपुतिस्थान एकीभूत-
 प्रज्ञानघन एवानन्देऽभूत् श्रीवि.ता. ३।१
 पश्यन्ति व्यक्ततां भूयो जायन्ते
 बुद्धिश्च इव मंत्रिको. १८
 पश्यन्ती पञ्चदश परा षोडश इति
 षोडशमात्रात्मकः प्रणवः तुरीयो. २
 पश्यन्नपि सदा नैव पश्यति स्वात्मनः
 पृथक् बराहो. २।२७
 पश्यन्त्यस्यां महात्मानः सुवर्णं
 पिप्पलाशनम् मंत्रिको. ७
 पश्यन्त्यात्मन्यवस्थितम् भ. गी. १५।११
 पश्यन्त्यां द्विदलीकृता योगकुं. ३।१८
 पश्यन्नात्मनि तुष्यति भ. गी. ६।२०
 पश्यन्वेदान्तमानेन सद्य एव विमुच्यते बराहो. २।१४
 पश्यन्वै तन्न पश्यति, नहि द्रष्टृष्टेर्वि-
 परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२३
 पश्य मे पार्थ रूपाणि भ. गी. ११।५
 पश्य मे योगमैश्वरम् [भ. गी. ९।५+ ११।८
 पश्यादित्यान् वसून् रुद्रान् भ. गी. ११।६
 पश्याद्य सचराचरम् भ. गी. ११।७
 पश्याम एव भगवो न च वयं पश्यामो
 नैव वयं वक्तुं शक्नुमो नमस्तेऽस्तु
 भगवन्प्रसीद नृसिंहो. ९।१०

पश्याम्यच्छुः स शृणोम्यकर्णः । अहं विजानामि विविकरूपो न चास्ति वेत्ता मम चित्सदाहम् पश्याम्यर्थाणि भारत पश्यामि त्वा सर्वतोऽनन्तरूपम् पश्यामि त्वां दीप्तहुताश्वक्मम् पश्यामि त्वां दुर्निरीक्ष्यं समन्तात् पश्यामि देवांस्तव देव देहे पश्यामि विश्वेश्वर विश्वरूप पश्येत्स्निहैतन्निहितं गुहायाम् पश्येम त्वा वयं रा ३, ३, ३, ३, ३हुं ३, आ ३, ३ जा ३, यो ३, आ ३, २, १, १, १ इति पश्येम त्वा वयं वैरा ३, ३, ३, ३, ३ हुं ३ आ ३, ३ ज्या ३ यो ३ आ ३, २, १, १, १ इति पश्येम त्वा वयं साम्रा ३, ३, ३, ३, ३ हुं ३ आ ३, ३, ३ यो ३ आ ३, २, १, १, १ इति पश्येम त्वा वयं स्वारा ३, ३, ३, ३, ३हुं ३ आ ३, ३ ज्या ३ यो ३ आ ३, २, १, १, १ इति पश्येम शरदः शतमिन्द्र जीवेत्याशिषः पश्येतां पाण्डुपुत्राणां पाखण्डाः पण्डितं मन्या न ते किमपि जानते पाङ्कमिदं सर्वं यदिदं किञ्च पाङ्कं वा इदं सर्वम् । पाङ्केनैव पाङ्कं स्पृणोतीति पाञ्चजन्यं हृषीकेशः पाणिनाऽन्तर्धा वस्रनान्तेन वा प्रच्छाद्यस्वर्गांलोकान्कामानवाप्नुहीति पाणिपादादिमात्रोऽयमहमित्येष निश्चयः । अहङ्कारस्तृतीयोऽसौ लौकिकस्तुच्छ एव सः पाणिपात्रश्चरन्योगी नासकृद्भैक्षमाचरेत् । तिष्ठन्मुञ्ज्याश्चरन्मुञ्ज्यान्मध्यैनाच- मनं तथा पाणिपात्रेणाशनं कुर्यात् [१ सं. सो. १।२ +	कैव. २१ भ.गी. १।१।६ भ.गी. १।१।१६ भ.गी. १।१।१९ भ.गी. १।१।२७ भ.गी. १।१।२५ भ.गी. १।१।२६ गुह्यका. ३६ छांदो. २।२४।४ छां. २।२४।८ छां. २।२४।१३ छां. २।२४।१२ सन्ध्यो. ३ भ.गी. १।३ अमन. २।१०२ बृह. १।४।१७ तैत्ति. १।७।१ भ.गी. १।१५ कौ. त. २।१५ महो. ५।९२ ना. प. ५।२१ कठश्रु. ६	पाण्डवानां धनञ्जयः पाण्डरगगनम् (परमहंसस्य) पाण्डरं शुक्रमित्याहुर्लौहितारुणं महारजः । विद्रुमद्रुमसङ्काशं योनिस्थाने स्थितं रजः पातालजङ्घकं मुनिचरणं कालाङ्गुष्ठकं तारकाजालाङ्गुलं दृष्ट्वास्तुवन्निस्म पातालानामधोभागे कालाग्निः प्रतिष्ठितः । स मूलाग्निः शरीरेऽग्निर्यस्मान्नादः प्रजायते पात्रमस्य भवेत्पाणिस्तेन नित्यं स्थितिं नयेत् । पाणिपात्रश्चरन्योगी नासकृद्भैक्षमाचरेत् पात्रं विसृजेत्, पवित्रं विसृजेत् पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म पादचतुष्टयात्मकं ब्रह्म, तत्रैकमविद्या- पादं । पादत्रयममृतं भवति पादत्रयं परमकैवल्यम् पादत्रयं परमवैकुण्ठः पादत्रयात्मकं ब्रह्म कैवल्यं शान्त्यं परम् पादत्रयेऽपि किं वक्तव्यं निरतिशया- नन्दाविर्भावो मोक्ष इति मोक्षलक्षणं पादत्रये वर्तते पादभेदादिकं तु ब्रह्मस्वरूपकथनस्यैव पादयोः सञ्चारः पादसन्धौ संयमान्नितल्लोकज्ञानम् पादस्थानानि पत्राद्यैः कृत्वा देवगृहं विशेत् । पात्रास्तरितपादश्च नित्यं भुञ्जीत वाग्यतः पादस्योपरि यन्मन्ये तद्रूपं नाम कृन्तयेत् । मनो हारेण तीक्ष्णेन योगमाश्रित्य नित्यशः पादहस्तयोरपि सर्वगात्रेषु सर्वव्यापी समानः पादं पद्मे तुर्न किला विविस्ते पादा अकार उकार मकार इति पादा इति पादविदो विषया इति तद्विदः पादाङ्गुष्ठ-गुल्फ-जंघा-जानूरुपायुमेद्र- नाभिहृदयकण्ठकृपतालुनासाक्षि-	भ.गी. १।०।३७ निर्वाणो. ४ ध्या. वि. ८७ ग. शो. ४।७ यो. शि. ५।२९ १ सं. सो. २।७७ आरुणि. २ त्रि. म. ना. १।३ त्रि. म. ना. ४।२ त्रि. म. ना. ८।३ त्रि. म. ना. ८।३ त्रि. म. ना. ४।२ त्रि. म. ना. ८।२ त्रि. म. ना. ४।२ ना. प. ६।३ शां. डि. १।७।५२ शिवो. ७।४८ क्षुरिको. १२ शां. डि. १।४।७ चिन्त्यु. १।१।५ माण्डू. ८ वैतथ्य. २१
---	--	--	--

भ्रूमध्यललाटमूर्ध्नी स्थानानि तेषु
 क्रमादरोहावरोहक्रमेण प्रत्याहरेत् शाण्डि.१।८।१
 पादाङ्गुष्ठधारणाच्छरीरलघुता भवति शांडि.१।७।४५
 पादाङ्गुष्ठावधिः कन्दादधो याता च
 कौशिकी (नाडी) त्रि.ब्रा.२।७४
 पादाङ्गुष्ठे कराङ्गुष्ठे स्फुरणं यस्य न
 श्रुतिः । तस्य संवत्सरादूर्ध्वं
 जीवितस्य क्षयो भवेत् त्रि.ब्रा.२।१२२
 पादाङ्गुष्ठौ तु पाणिभ्यां गृहीत्वा
 श्रवणावधि । धनुराकपेकाकृष्टं
 धनुरासनमीरितम् त्रि.ब्रा.२।४३
 पादादिकं गुणास्तस्य शरीरे तत्त्व-
 मुच्यते । धर्मोऽस्य दक्षिणं
 चक्षुरधर्मोऽधो परः स्मृतः ना. वि. २
 पादादि ज्ञानुपर्यन्तं पृथिवीस्थानमुच्यते १ यो.त. ८४
 पादाद्यैरर्धैर्वैर्ऋग्भिस्तृचेन द्वादश-
 भिर्नाभिभिः...षड्विजैः सम्पुटिताः.. सूर्यता. १।९
 पादाधोभागे संयमादतललोकज्ञानं शांडि.१।७।५२
 पादा मात्रा मात्राश्च पादाः
 (ओङ्कारस्य) माण्डू. ८
 पादाभावाद्गतिर्नास्ति हस्ताभावात्
 क्रिया न च ते. वि. ५।१९
 पादावेवास्या एकमङ्गमुद्वं तयोरित्या-
 परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. त. ३।५
 पादे संयमाद्वितललोकज्ञानम् शांडि.१।७।५२
 पादो रथः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२
 पादोऽस्य विश्वा भूतानि
 [त्रि. म. ना. ४।४+पू. सू. ३ चित्यु. १२।२
 [क्र.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।३+ वा.सं. ३१।३
 पादोऽस्य सर्वा भूतानि छां. ३।१२।६
 पादोऽस्येहाभवत् पुनः पु. सू. ४
 [त्रि. म. ना. ४।४+ चित्यु. १२।२
 [क्र.अ.८।४।१७=मं.१०।९०।४+ वा.सं. ३१।४
 पादौ च गन्तव्यं च मनश्च मन्तव्यं च प्रभो. ५।८
 पादौ च गन्तव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 पादौ ते व्यम्बास्येतां यन्मां
 नागमिष्य इति छांदो. ५।१७।२
 पादौ त्वेतावात्मन इति होवाच छांदो. ५।१७।२
 पानीयं तद्गवाकृति वराहो. ५।१

पापकर्षणो गोभूमिवेदवेदितो गोपीजन-
 विद्याकलाप्रेरकः गो. पू. १।३
 पापकारी पापो भवति, पुण्यः पुण्येन
 कर्मणा भवति, पापः पापेन बृह. ४।४।५
 पापपूर्णस्य मर्त्यस्य त्रिपुण्ड्रोद्धूले
 शिवे । रुद्राक्षधारणे द्वेषः स्वत
 एव प्रजायते सि. शि. ६
 पापफलनरकादिमांस्तु शुभकर्मफल-
 स्वर्गमस्त्विति काङ्क्षते मं. ब्रा. २।७
 पापभाजो हि श्रोतृणामसूयावतां
 पापैश्चापक्रामन्ति इतिहा. २
 पापमेवाश्रयेदस्मान् भ. गी. १।३६
 पापहर वीर हनुमन् ईश्वरावतार
 वायुनन्दनमञ्जनासुतबन्धयबन्धय लांगूलो. ८
 पापं कर्म न श्लिष्यत इति छांदो. ४।१४।३
 पापं चन्द्र इव राहोर्मुखात्प्रमुच्य
 धूत्वा शरीरमकृतं कृतात्मा
 ब्रह्मलोकमभिसम्भवामि छांदो. ८।१३।१
 पापं चरति पूरुषः भ. गी. ३।३६
 पापः कर्मणा (पापेन भवति) बृह. ३।२।१३
 पापादस्मान्निवर्तितुम् भ. गी. १।३९
 पापाद्विमेति सततं न च भोगमपेक्षते अक्षयुष. ९
 पापेभ्यो रक्षन्ताम् म. ना. १।१३.४
 पाप्मना गृहीत इव भ्राम्यमाणं मैत्रा. ४।२
 पाप्मना ह्येतद्विद्धम् ज्ञां. १।२।४.५,
 पाप्मना ह्येष विद्धः छांदो. १।२।२.३
 पाप्मानं प्रजहि ह्येनं भ. गी. ३।४१
 पाप्मानं मृत्युमन्वावायानीति बृह. १।३।१०
 पायुरध्यात्मं, विसर्जयितव्यमधिभूतं,
 मृत्युस्तत्राधिदैवतं.. सुबालो. ५।१३
 पायुमूलादधोर्ध्वगाऽलम्बुता भवति शांडि. १।४।६
 पायुश्च विसर्जयितव्यं च प्रभो. ४।८
 पायुश्च विसर्जयितव्यं च नारायणः सुबालो. ६।१
 पायुमेवाप्येति यः पायुमेवास्तमेति सुबालो. ५।८
 पायूपस्थेऽपानं चक्षुः श्रोत्रे मुख-
 नासिकाभ्यां प्राणः स्वयं प्रतिष्ठते
 मध्ये तु समानः प्रभो. ३।५

पायोराकुञ्चनं कुर्यात् कुण्डलीं
 चालयेत्तदा । सृष्ट्युचक्रगतस्थापि
 तस्य सृष्ट्युभयं कुतः यो.शि.१।८३
 पायोर्कृत्सर्गः ना.प. ६।३
 पारं गच्छति तन्निधनमेतद्वामदेव्यं
 मिथुने प्रोतम् छांदो.२।१३।१
 पाराय तमसः परस्तात् मुण्ड. २।२।६
 पारिव्राज्यं गृहीत्वा तु यः स्वधर्मे न
 तिष्ठति । तमारूढच्युतं विद्यादिति
 वेदानुशासनम् शाट्याय. २९
 पारुष्यममृतं चैव पैशुन्यंचापि सर्वशः ।
 असम्बद्धप्रलापश्च वाङ्मयं स्या-
 चतुर्विधम् भवसं. ५।४
 पार्थ नैवेह नामुत्र भ.गी.६।४०
 पार्थ सम्पदमासुरीम् भ.गी.१६।४
 पार्थस्य च महात्मनः भ.गी.१८।७४
 पार्थिवः पञ्चमात्रस्तु चतुर्मात्रस्तु
 वारुणः ।...एकमात्रस्तथाऽऽकाशो
 ह्यमात्रं तु विचिंतयेत् अ.ना. ३१
 पार्थिवे वायुमारोप्य लकारेण
 समन्वितम् । ध्यायेत्तुर्भुजाकारं
 चतुर्वक्त्रं हिरण्यमयम् । धारयेत्पञ्च
 घटिकाः पृथिवीजयमाप्नुयात् १ यो. त. ८५
 पार्थस्यबोधिताः सन्तः पूर्वाचार-
 क्रमागतम् । आचारमाचन्त्येव
 सुप्रबुद्धवदुत्थिताः महो.५।३८
 पार्थे राधिका चेति । तस्या अंशो
 लक्ष्मीदुर्गाविजयादिशक्तिरिति राधोप. १।५
 पार्णिघातेन संपीड्य योनिमाकुञ्च-
 येद्दृढम् । अपानमूर्ध्वमाकुण्ठ्य
 मूलबन्धो विधीयते यो.चू. ४६
 पार्णिभागेन सम्पीड्य योनिमा-
 कुञ्चयेद्दृढम् (उड्डानाख्यो हि
 बन्धोऽयं योगिभिः समुदाहृतः) १यो.त. १२०
 पार्णि वामस्य पादस्य योनिस्थाने
 नियोजयेत् १यो.त. ११२
 पालाशमासनं शय्यां पादुके दन्त-
 धावनम् । वज्रैश्चापि निर्यासं
 रक्तं न तु समुद्भवम् शिवो.७।९१

पालाशं वैज्रमाश्रित्यमौदुम्बरं दण्डं
 मौञ्जीं मेखलां यज्ञोपवीतं च
 त्यक्त्वा शूरो य एवं वेद आरुणि. ५
 पाल्लवैकं धारयेज्जन्तुसंरक्षणार्थं
 वर्षावर्षावर्जनमिति कठश्रु. २२
 पावकः शक्तिमध्ये तु नाभिचक्रे
 रविः स्थितः ब्र.वि. ६८
 (श्री) पावकानःसरस्वतीवाजेभिः सरस्व.१०
 [ऋ.मं.१।३।१०+वा.सं.२०।८४+ सा.वे.१।१८९
 पावनानि मनीषिणाम् भ.गी. १८।५
 पावनी परमोदारा शुद्धसत्त्वानुपातिनी ।
 आत्मध्यानमयी नित्या सुषुप्ति-
 स्थेव तिष्ठति १सं.सो.२।४४
 पाशवद्धस्तथा जीवः पाशमुक्तः
 सदाशिवः स्कन्दो. ७
 पाशवद्धः स्मृतो जीवः पाशमुक्तः
 सनातनः । तुषेण बद्धो ब्रीहिः
 स्यात्तुषाभावेन तण्डुलः ना.उ.ता.१।७
 पाशुपतब्रह्मविद्यासंवेद्यं परमाक्षरम् ।
 परमानन्दसम्पूर्णं रामचन्द्रपदं भजे पा.ब्र.शीर्षकं
 पाशं छित्त्वा यथा हंसो निर्विशङ्कं
 खमुक्तमेत् । छिन्नपाशस्तथा जीवः
 संसारं तरते सदा क्षुरिको. २२
 पाशैः पशुरिव बद्धं बन्धनस्थस्ये-
 वास्वातंत्र्यम् मैत्रा. ४।२
 पाषाण इव निश्चलः योगो. २२
 पाषाणलोहमणिमृण्मयविग्रहेषु
 पूजा पुनर्जननभोगकरी मुमुक्षोः मैत्रे. २।२६
 पाहि गीर्भिश्चतसृभिर्वसो स्वाहा महाना. ७।५
 पाहि नो अम एकया महाना.७।५
 पांसुना च प्रतिच्छन्नशून्यागारप्रति-
 भ्रयः । वृक्षमूलनिकेतो वा.. (यतिः) ना.प. ५।२५
 पिङ्गला चोत्थिता तस्मादक्षनासा-
 पुटावधि त्रि.ब्रा. २।७१
 पिङ्गला चोर्ध्वगा याम्यनासान्तं भवति शांडि.१।४।६
 पिङ्गलायामिडायां तु वायोः सङ्क्रमणं
 तु यत् । तदुत्तरायणं प्रोक्तं.. जा.व. ४।४०
 पिङ्गलाया विरिञ्चिः स्यात् (देवता) जा.व.४।३५

पिङ्गलायां रविः (चरति) [शां. १।४।६ जा. द. ४।४०
 पिङ्गलायाः पृष्ठतो याम्यनेत्रान्तं पूषा
 भवति शां. १।४।६
 पिण्डवर्जितः पिण्डस्थोऽपि प्रत्यगात्मा
 सर्वव्यापी भवति पैङ्गलो. ४।९
 पिण्डपातेन या मुक्तिः सा मुक्तिर्न
 तु हन्यते यो. शि. १।१६३
 पिण्डब्रह्माण्डयोरैक्यं लिङ्गसूत्रात्मनोरिव योगकुं. १।८१
 पिण्डांश्च निक्षिपेत्तत्र आद्यन्तं
 प्रणवेन तु ।... स्वाहान्ते जुहुयात्तत्र.. वृ. जा. ३।१३
 पिण्डे पिण्डे शरीरस्य पिण्डदानेन
 सम्भवः पिण्डो. ९
 पितरं पुत्रमग्निमुपवीतं कर्म कलत्रं
 चान्यदपि (त्यजेत्) आरुणि. ५
 पितरं मातरं कलत्रपुत्रमाप्तवन्धुवर्गं...
 वाऽनुमोदयित्वा... आग्नेय्यामेव
 कुर्यात् प. हं. प. २
 पितरौ चास्य दासत्वं कुरुतस्त-
 त्प्रचोदितौ (येन यत्र कृतं कर्म
 स तत्रैव प्रजायते) शिवो. ७।११०
 पिता त्वं मातरिश्चनः प्रभो. २।११
 पिता पुत्रं प्रेष्याह्वयति कौ. त. २।१५
 पितामहस्तथेत्यङ्गीकृत्य (आह-) ना. प. ४।३८
 पितामहं पुनः पप्रच्छ नारदः कथं
 यज्ञोपवीती ब्राह्मण इति ना. प. ३।७७
 पिता माता प्रजैत एव मन एव पिता
 बाङ्गात्वा प्राणः प्रजा बृह. १।५।७
 पिता मेऽमन्यत नाननुशिष्य-
 हरेतेति [बृह. ४।१।२, ३, ४, ५, ६, ७
 पिताऽसि लोकस्य चराचरस्य भ. गी. १।१४३
 पिताऽहमस्य जगतः भ. गी. ९।१७
 पिताऽहं, माताऽहं, पुत्रोऽहम् अद्वैत. भा. २
 पितृ रेतो धिकात्पुरुषो, मातृ रेतो ति-
 रेकात्स्नी, उभयोर्बीजतुल्यत्वा-
 न्नापुंसको भवति गर्भो. ३
 पितृकृतस्यैनसोऽवयजनमसि स्वाहा महाना. १४।१
 पितृगेहेषु या कन्या रजः पश्यत्य-
 संस्कृता । सा कन्या वृषली नाम इतिहा. ६७
 तत्पतिर्वृषलीपतिः ४७

पितृभ्यो मातृभ्यो ब्रह्मभ्यो गुरुभ्यः
 कोटियतिभ्योऽनेककृतपापो यो मम
 पणवतिकोटिनामानि जपति स
 तेभ्यः पापेभ्यः प्रमुच्यते राम. १।९
 पितृदेवो भव । आचार्यदेवो भव नैत्ति. १।११२
 पितृमातृगुरुश्रूपाध्यानवान् स्वर्गायः
 कांचनदाता... भवति संहितो. ४।१
 पितृमातृवधोत्पन्नं बुद्धिपूर्वमग्रं च यत् ।
 तदनुष्ठानमात्रेण सर्वमेतद्विलीयते रामो. ५।१८
 पितृमातृसहोदरदारापत्यगृहारामक्षेत्र-
 ममतासंसारवरणसङ्कल्पो बन्धः निरा. २१
 पितृयागोक्तविधानेन ब्राह्मणानभ्यर्च्य... ना. प. ४।३१९
 पितृलोकाच्चन्द्रं, ते चन्द्रं प्राप्स्यान्
 भवन्ति बृह. ६।२।१६
 पितृलोकादाकाशं छांदो. ५।१०।४
 पितृश्राद्धे पितृ-पितामह-प्रपिता-
 महान्... युग्मकृत्या ब्राह्मणा-
 नर्चयेत् ना. प. ४।३९
 पितृहा वै त्वमसि मातृहा वै त्वमसि छांदो. ७।१५।२
 पितृणामर्थमा चास्मि भ. गी. १०।२९
 पितृनथ पितामहान् भ. गी. १।२६
 पितृन् यान्ति पितृव्रताः भ. गी. ९।२५
 पितृणामेव महिमानं गत्वा चन्द्रमसः
 सायुज्यं सलोकतामाप्नोति महाना. १८।१
 पितृणां प्रथमा स्वधा प्रभो. २।८
 पितेव पुत्रस्य सखेव सख्युः भ. गी. १।१४४
 पितोत्तररूपम् । प्रजा सन्धिः तैत्ति. १।३।६
 पित्रादिशरीरदहने पुत्रादीनां ब्रह्म-
 हत्यादिदोषसम्भवाच्च, नस्मान्न
 देहो ब्राह्मणः व. सू. ४
 पित्र्यं वा गान्धर्वं वा दैवं वा प्राजा-
 पत्यं वा ब्राह्मं वाऽन्येषां वा
 भूतानाम् बृह. ४।४।४
 पित्राय बुद्ध्या द्वाराणि मनो ध्याने
 निवेशयेत् ना. प. ६।७
 पिपीलिका यथा लम्बा देहे ध्याना-
 द्विमुच्यते । असौ हि ब्रह्मिर्देवो
 देहान्ते वा कथं सुखी यो. शि. १।३३
 पिपीलिकायां लम्बायां कण्डून्मत्रप्रवर्तते यो. शि. १।११३

पिवन्त्येनामविषयामविज्ञातां कुमा-		पुण्यवतां पुण्येषु सज्जमानः	पारमा. २।७
रकाः । एकस्तु पिवते देवः		(एवं) पुण्यस्य कर्मणो दूराद्गन्धो वाति	महाना. ७।९
स्वच्छन्दोऽत्र वशानुगः	मंत्रिको. ६	पुण्यः पुण्यानां पुण्याय स्वाहा	पारमा. ४।६
पिहितः सहस्राक्षेण हिरण्यमेतानन्द-		पुण्यः पुण्येन कर्मणा भवति, पापः पापेन	बृह. ४।४।५
नैष वाव विजिज्ञासितन्यः	मैत्रा. ६।८	पुण्यः शरण्यः सकलस्य जन्तोः	हेरम्बो. ११
पीठकल्पमूलकन्दनालपद्मपत्रकेसर-		पुण्यायतनचारी च भूतानामविहिंसकः	ना.प. ५।३०
कर्णिकासुर्यमण्डलसोमवह्नि-		पुण्यां च पुण्यः पुरुषे पुरमे तां	
ब्रह्मविष्णुरुद्रसत्त्वरजस्तम आत्मा-		राजिमन्तां निशि चोदितानां	
न्तरात्मा परमात्मभूः	सूर्यता. ४।१	निदधाति पुष्ट्यै हरन्पराय स्वाहा	पारमा. ९।८
पीठं जालंबरं नाम तिष्ठत्यत्र चतुर्मुख	यो.शि. ५।११	पुण्येन पुण्यं लोकं नयति, पापेन	
पीडया क्रियते तपः	भ.गी. १७।१९	पापमुभाभ्यामेव मनुष्यलोकम्	प्रश्नो. ३।७
पीतवर्णोत्तरदले यदा विश्राम्यते		पुण्यो गन्धः पृथिव्यां च	भ.गी. ७।९
मनः । तदा शृङ्गारभोगौ च		पुण्यो वा दैविकं सत्त्वं सत्त्वमार्थं	
कल्पनायां मतिर्भवेत्	विश्रामो. ७	सत्त्वं सत्त्वं सत्त्वथाय स्वाहा	पारमा. ५।१
पीतवाससं पीतालङ्कारसम्पन्नां...		पुण्यो वै पुण्येन कर्मणा भवति,	
धिया सञ्चिन्त्य...भूविन्ध्यत्रयमनु-		पापः पापेनेति	बृह. ३।२।१३
सन्धाय...देवीमाहूय ध्यायेत्	पीताम्बरो. १	पुत्र उपरिष्ठादभिनिपद्यते	कौ.च. २।१५
पीतास्तु वैद्या विज्ञेया कृष्णाः शूद्रा		पुत्रदारगृहादिषु	भ.गी. १३।९
उदाहृताः (रुद्राक्षाः)	रु. जा. ९	पुत्रदुःखस्य नास्त्यन्तो धनी चेन्मित्रयेत	
पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा		तदा	याज्ञव. २०
निरिन्द्रियाः । अनन्दानाम ते		पुत्रपौत्रादिभिः समृद्धो भवति	मुद्रलो. ५।१
लोकास्तान्स गच्छति ता ददत्	कठो. १।३	पुत्रं दृष्ट्वा त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं	
पुङ्गवानुपुङ्गवपयेक्षणतत्परोऽपि ब्रह्मा-		सर्वमित्यनुमन्त्रयेत्	कठश्रु. ४
वलोकनधियं न जहाति योगी	वराहो. २।८२	पुत्रं दृष्ट्वा त्वं यज्ञस्त्वं सर्वमित्यनु-	
पुण्डरीकं तु तन्मध्ये आकाशो दहरो-		मन्त्रयेत्	सं.सो. १।२
ऽस्ति तत् । स शिवः सच्चिदानन्दः		पुत्राज्जन्म पितुर्यथा	अ. शां. १५
सोऽन्वेष्टव्यो मुमुक्षुभिः	पं. ब्र. ३५	पुत्रादिदेहेष्वभिमानशून्यं भूत्वा	
पुण्ड्राख्य ऊर्ध्वा अकार उकारो मकारः	वासुदे. ४	वसेत्सौख्यतमे ह्यनन्ते	मैत्रे. १।१९
पुण्यपापकर्मानुसारी भूत्वा प्राप्तशरीर-		पुत्रान् प्रौत्रान् सखींस्तथा	भ.गी. १।२६
संयोगमप्राप्तशरीरसंयोगमिव		पुत्राप्तबन्धुभवस्थलं विहाय दूरतो वसेत्	ना.प. ७।१
कुर्वाणो यदा दृश्यते तदोपहित-		पुत्राश्च पशूश्चेत्येत्येच्छते	छांदो. ७।३।१
जीव इत्युच्यते	सर्वसारो. ५	पुत्रे मित्रे कलत्रे च रिपो स्वात्मनि	
पुण्यपापे समूलोन्मूलिते प्राक्परोक्ष-		सन्ततम् । एकरूपं मुनेयत्तदार्जवं..	जा.द. १।१६
मपि करतलामलकवद्वाक्यमप्रति-		पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणायाश्च	
वद्वापरोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते	पैङ्गलो. ३।३	लोकैषणायाश्च व्युत्थायाश्च	
पुण्यमेतत्समासाद्य	यो. शि. ९	भिक्षाचर्यं चरन्ति	बृ. ३।५।१
पुण्यमेवायं गच्छति न ह वै देवान्		पुत्रो गायत्रं छन्दः शुक्रो वर्णः	२प्रणवो. १४
पापं गच्छति	बृह. १।५।२०	पुत्रो देयः शिरो देयं न देया षोडशाक्षरी	ना.पू.ता. ३।२

पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिर्ब्रह्मपूता पुनातु माम्

[महाना. १११२+

प्राणामि. ८

पुनन्तु वसवः पुनातु वरुणः

पुनात्वचमर्षणः

महाभा. ६।९

(अथ) पुन-(ब्रतीवाऽब्रती-)-रत्रती

वा ब्रती वा क्वातको वाऽक्वातको

(वोत्सन्नामिरनमिको) वा यदहरेव

विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेत् [जाबालो.४ याज्ञ. १

पुनराचम्य कर्म स्वं कर्तुमर्हति

सत्तमः । (आचम्य वसनं धौतं

ततश्चैतत्प्रधारयेत्)

वृ.जा. ३।३३

पुनरावर्तिनोऽर्जुन

भ.गी. ८।१६

पुनरुच्चावचं व्यभुवानः

धा.मं. १८

पुनरेतस्यां (मालायां) सर्वात्म-

कत्वं भावयित्वा...आदिक्षान्तै-

रक्षरैरक्षमालामष्टोत्तरशतं स्पृशेत्

अ. मा. ५

(अथ) पुनरेव नारायणः सोऽन्य-

त्कामो मनसाध्यायत

महो. १।३,४

पुनर्गुहा सकला मायया च पुरुच्येषा

विश्वमाताऽऽदिविद्या

त्रिपु. म. ८

पुनर्जन्मनिवृत्त्यर्थं मोक्षस्याहर्निशं

स्मरेत्

परब्र. ८

पुनर्जन्मकरी प्रोक्ता मलिना वासना

बुधैः । पुनर्जन्माङ्कुरं त्यक्त्वा

स्थितिः संभृष्टबीजवत्

मुक्तिको. २।६२

पुनर्जन्म न विद्यते

भ.गी. ८।१६

पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते

निरा. उ. ३३

पुनर्मवमिन्द्रियैर्मनसि सम्पद्यमानैः

प्रश्नो. ३।९

पुनर्भोजनमध्वानं भाराध्ययनसङ्गमम् ।

दानं प्रतिग्रहं होमं आद्यमुक् चष्ट

वर्जयेत्

इतिहा. ३८

पुनर्मनः पुनरायुर्म आगात्

सहवै. ८

पुनर्योगं च शंससि

भ. गी. ५।१

पुनर्वत्सरशतं तस्य प्रलयो भवति ।

तदा जीवाः सर्वे प्रकृतौ लीयन्ते

त्रि.म.ना. ३।४

पुनश्चक्षुः पुनः श्रोत्रं न आगात्

सहवै. ८

पुनश्च जन्मान्तरकर्मयोगात्स एव

जीवः स्वपति प्रबुद्धः

कैव. १४

पुनश्च भूयोऽपि नमो नमस्ते

भ.गी. ११।३९

पुनश्चतुष्पष्टिमात्राः प्रकृतिपुरुषद्वैविध्य-

मापाद्य ... सगुणनिर्गुणत्वमेव

एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः

तुरीयो. २

पुनश्चित्तं पुनराधीतं न आगात्

सहवै. ८

पुनश्चैकादशः स्मृतः

शान्दो. ७।२६।२

पुनस्ते प्राण आयाति परो यक्ष्मां

सुवामि ते

सहवै. ६

पुनस्ते सिंश्रुतो मे प्रादुरभूवन्

गो. प. ३।८

पुनस्त्यजेत्पिङ्गलयाशनैरेव न वेगतः ।

पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्य पूरयेदुदरं शनैः १ यो.न. ३८

पुनः पञ्चधा ज्ञेयं निहितं गुहायां

मैत्रा. ६।४

पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यतन्मात्रैः षोडशभि-

स्तथा । अकारमूर्तिमत्रापि स्मरेत्

जा.द. ६।७

पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यकुम्भित्वा रेचये-

दिडया

शांदि. १।५।२

पुनः पिङ्गलयाऽऽपूर्यवह्निवीजमनुस्मरेत् ।

पुनर्विरेचयेद्धीमान्

जा. द. ५।९

पुनः पुनः सर्वावस्थासु ज्ञानज्ञेयौ

ध्यानध्येयौ लक्ष्यालक्ष्ये दृश्या-

दृश्ये चोहापोहादि परित्यज्य

मुक्तो भवति

मं. त्रा. २।६

पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या द्रवति

प्राणायैव

बृह. ४।३।३६

पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या

द्रवति स्वप्रायैव

बृह. ४।३।१५

पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या द्रवति

स्वप्रान्तायैव

बृह. ४।३।१७

पुनः स्वाश्रमाचारपरो भवेदित्युच्यते

पुनात्यशुद्धान्यपूतानि

ना. प. ५।१

पुनः प्रतिन्यायं प्रतियोन्या

द्रवति बुद्धान्तायैव [बृह.

४।३।१६,३४

पुनः प्राणः पुनराकूतं न आगात्

पुमानपुमान् स्त्रियश्चाहं

सहवै. ८

पुमानेतः सिञ्चति योपितायां

पुमांश्चरति निःस्पृहः

अ.शि. १

पुरतोऽस्मात्सर्वस्मात्सुविभातमन्विष्या-

प्रतममुत्कृष्टतमं...पुरमेव ब्रह्म

मुण्ड. २।१।५

मकारेण जानीयात्

भ.गी. २।७१

नृसिंहो. ५।७

पुरत्रये क्रीडति यश्च जीवस्ततः सुजातं सकलं विचित्रम् पुरमेकादशद्वारमजस्यावक्रचेतसः । अनुष्ठाय न शोचति विमुक्तश्च विमुच्यत एतद्वैतत् पुरश्चक्रे द्विपदः पुरश्चक्रे चतुष्पदः । पुरः स पक्षी भूत्वा पुरः पुरुष आविशदिति पुरस्तात्सुविभातमव्यवहार्यमेवाद्वयं पुरस्ताद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मणः । रहस्यं ब्रह्मविद्याया धृतान्नि सम्प्रचक्षते पुरं जनपदं ग्राममरण्यमिव पश्यति पुरं हन्त्रीमुखं विश्वमातू रवे रेखा ...स षोडशीकं पुरमध्यं विभक्तिं पुरं (पुरीं) हिरण्मयीं ब्रह्मा विवेशापराजिता पुरः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः पुरा किलेदं न किंचनासीन्न द्यौर्नान्तरिक्षं न पृथिवी पुरा जगन्मातृतपःप्रभावादासीन्महा- विल्ववनस्परतिर्महान् पुराणपठिताममृतोद्भवाममृतरसमञ्जरीं ...दर्शनात्पापनाशिनीं...य एवं वेदं स वैष्णवो भवति पुराणपुरपाय शुद्धबुद्ध्याय...वृणिः सूर्य आदित्य ॐ नमो नारायणाय पुरातनोऽहं पुरुषोऽहमीशो हिरण्मयो- ऽहं शिवरूपमस्मि [कैव.२+ पुरा तत्स्वरूपज्ञानेन महान्तः सर्व ब्रह्मभावं गताः पुरा देवाः पशुपत्ताद्विमुक्ताः शिवं पूज्यैव हरिपद्मादयोऽपि । ऐन्द्र- नीलं पूजितं विष्णुनाऽऽसीद्विहङ्गं वेद्यैर्विभिन्ना पद्मरागम् पुरा तृतीयसवनस्योपाकरणज्जवनेना- हवनीयस्योदङ्मुख उपविश्य स आदित्यः स वैश्वदेवः सामा- भिगायति	कैवल्य. १४ कटो. ५१ बृह. २।५।१८ नृसिंहो. ९।८ १प्रणवो. १ अ.पू. १।३४ त्रिपुरो. १० अरुणो. ३ चाक्षुषो. ४ अव्यक्तो. १ १ विल्वो. २ तुलस्यु. २ ना.उ.ता.२।३ १विल्वो. १३ त्रि.म.ना.१।२ सि.शि. २१ छां.२।२४।११	पुरान्तकोऽहं पुरुषोऽहमीशः पुरा प्रातरनुवाकस्योपाकरणाज्जवनेन गार्हपत्यो प्राङ्मुख उपविश्य स वासवः सामाभिगायति पुरा प्रोक्ता मयाऽनघ पुरा मत्पुत्र पुरुषसूक्तोपनिषद्ग्रहस्य- प्रकारं...विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते विविच्योच्यते पुरा माध्यन्दिनस्य सवनस्योपाकरणा- ज्जवनेनाग्नीध्रो यस्योदङ्मुख उपविश्य स रौद्रः सामाभिगायति पुरा रुद्रेण गदिताः पुरा व्यासो महातेजाः सर्ववेद- तपोनिधिः । प्रणिपत्य शिवं साम्बं कृताञ्जलिरुवाच ह पुरुजित्कुन्तिभोजश्च पुरुष एव सविता स्त्री सावित्री स यत्र पुरुषस्तस्त्री यत्र वा स्त्री स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ९ पुरुष एवेदं विश्वं-कर्म तपो ब्रह्मपरासृतम् [मुण्ड. २।१।१०+ ग. पू. १।४ पुरुष एवेदं सर्वम् [सि. वि.३+ नृ. पू. ५।५ पुरुष एवेदं सर्वं यद्वृतं यच्च भव्यम् (भाव्यम्) [ऋ.अ.८।४।१७= मं. १०।९०।२ [+धेताश्च.३।१५+वा.सं.३।१२+ पु. सू. २ पुरुष एवोक्थम् १ ऐत.१।२।४ पुरुषप्रयत्नसाध्यवेदान्तश्रवणादि- जनितसमाधिना जीवन्मुक्त्यादि- लामो भवति पुरुषेविदस्तदिदमन्तरिक्षं प्रजापते- द्वितीया चितिः पुरुषविदः सेयं प्रजापतेः प्रथमा चितिः पुरुषविदः सैषा द्यौः प्रजापतेस्तृतीया चितिः पुरुषविधः सोऽनुवीक्ष्य नान्यदात्मनो- ऽपश्यत्	कुण्डिको. १७ छांदो.२।२४।३ अ.गी. ३।३ ना. प. २।१ छां. २।२४।७ शिवो. १।५ शुक्र. १।१ अ. गी. १।५ सावित्र्यु. ९ ग. पू. १।४ नृ. पू. ५।५ मं. १०।९०।२ पु. सू. २ १ ऐत.१।२।४ मुक्तिको. २।१ मैत्रा. ६।३३ मैत्रा. ६।३३ मैत्रा. ६।३३ बृह. १।४।१
--	--	--	--

पुरुषश्चाक्षुषो योऽयं दक्षिणेऽक्षिण्यव-
स्थितः। इन्द्रोऽयमस्य जायेयं सव्ये
चाक्षिण्यवस्थिता मैत्रा. ७।११
पुरुषश्चाधिदैवतम् भ.गी. ८।४
पुरुषश्चेता प्रधानान्तस्थः स एव
भोक्ता प्राकृतमन्नं भुङ्क्ते इति मैत्रा. ६।१०
पुरुषसंज्ञको (संज्ञो-) ऽबुद्धिपूर्वमिहै-
वावर्ततेऽशेनेति मैत्रा. २।५
पुरुषस्य कर्तृत्वभोक्तृत्वसुखदुःखादि-
लक्षणश्चित्तधर्मः क्लेशरूपत्वाद्बन्धो
भवति, तन्निरोधनं जीवन्मुक्तिः मुक्तिको. २।१
पुरुषस्य वाग्रसः छांदो. १।१।२
पुरुषस्य रेतः (रसः) बृह. ६।४।१
पुरुषस्य विपश्चितः भ.गी. २।६०
पुरुषं जातमप्रतः [चित्त्यु. १।२।३+
[क्र.अ. ८।४।१८=मं. १०।९०।६ वा. सं. ३।१९
पुरुषं कृष्णपिङ्गलमूर्ध्वैरेतसं विश्वरूपं भस्मजा. २।४
पुरुषं कृष्णं कृष्णदन्तं पश्यति
(स्वप्ने) स एनं हन्ति ३ऐत. २।४।७
पुरुषं निर्गुणं साङ्गथमथर्वशिरसो विदुः मंत्रिको. १४
पुरुषं पुरुषर्षभ भ.गी. २।१५
पुरुषं शाश्वतं दिव्यं भ.गी. १०।१२
पुरुषश्च सोम्योऽहं हस्तगृहीतमानय-
न्यपहार्षीत् छांदो. ६।१६।१
पुरुषं सोम्योतोपतापिनं ज्ञातयः
पर्युपासते छांदो. ६।१५।४
पुरुषः परमात्माऽहं पुराणः परमोऽस्म्यहं ब्र.वि. ९९
पुरुषः प्रकृतिस्थो हि भुङ्क्ते प्रकृति-
जान्गुणान् [भ.गी. १।३।२२+ भवसं. २।९
पुरुषः स परः पार्थ भ.गी. ८।२२
पुरुषः साङ्गथदृष्टीनामीश्वरो योग-
वादिनाम् अ.पू. ३।२०
पुरुषः सुखदुःखानां भ.गी. १।३।२१
पुरुषः स्थापको ज्ञेयः सत्यं सम्मार्जनं
स्मृतम्। अहिंसा गोमयं प्रोक्तं
शान्तिश्च सलिलं परम् शिवो- १।२५
पुरुषात्केशलोमानि जायन्ते च
क्षरन्त्यपि गुह्यका. २७
पुरुषाज्जु परा देवी सा काष्ठा सा परा गतिः गुह्यका. ४२

पुरुषाद्यैर्जिन्तैस्तृचेन सर्वोपचारोपयोगः सूर्यता. ४।१
पुरुषान्नपरं किञ्चित्सा काष्ठासापरा गतिः कठो. ३।११
पुरुषार्थाः सागराः भावनो. २
पुरुषेण सम्मितं भवति मायया परि-
वेष्टितं भवति (षोडशारं चक्रं) तृ.पू. ५।५
पुरुषे त्वेवाविस्तरामात्मा १ऐत. ३।२।३
पुरुषे सर्वशास्तारं बोधानन्दाभयं
शिवम्। धारयेद्बुद्धिमाश्रित्यं
सर्वपापविशुद्धये जा.द. ८।७
पुरुषे ह वा अयमादितो गर्भो भवति २ ऐत. ४।१
पुरुषोत्तमात्सकलानि तीर्थानि जायन्ते सि. वि. ३
पुरुषो नारायणो भूतं भव्यं भविष्य-
वासीत् मुद्रलो. २।३
पुरुषो निधनम् छांदो. २।१८।१
पुरुषो वा अक्षितिः स हीदमन्नं धिया
धिया जनयते बृ.उ. १।५।२
पुरुषो वा अक्षितिः स हीदमन्नं पुनः
पुनर्जनयते बृह. १।५।२
पुरुषो वाऽग्निर्गौतम तस्य व्यात्तमेव
समित्प्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः बृह. ६।२।१२
पुरुषो वाव गौतमाग्निस्तस्य वागेव
समिधुपमन्त्रयते स धूमो योनि-
रर्चिर्यदन्तः करोति तेऽङ्गारा
अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः छांदो. ५।७।१
पुरुषो वाव यज्ञस्तस्य यानि चतु-
र्विंशतानि वर्षाणि तत्प्रातःसवनम् छांदो. ३।१६।१
पुरुषो वाव सुकृतम् २ऐत. २।३
पुरुषो वै रुद्रस्तन्महो नमोनमः महाना. १०।११
पुरुषो ह वा अयं सर्व आं दं द्वे विदले ३ऐत. १।२।२
(अथ) पुरुषो ह वै नारायणो-
ऽकामयत प्रजाः सृजेयेति नारा. १
पुरुहूतमृगिमणं विश्ववेदसम् आपे. १०।२
पुरुष्येषा विश्वमातादिविद्या त्रिपुरो. ८
पुरो देवाः प्रपद्यन्ते पश्चादेवं विसर्जयेत् इतिहा. ६२
पुरोधसां च मुख्यं मां भ.गी. १०।२४
पुरोनुवाक्या च याज्या च शस्यैव
तृतीया बृह. ३।१।१०
पुरोवाच प्रजापतिः भ.गी. ३।१०
रो वातो हिङ्गारो मेघो जायते छांदो. २।३।१

पुलिङ्गं सर्वमीशानं स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा रुद्रह. ९
 पुष्करमहं पवित्रमहमुग्रं च मध्यं च
 बहिश्च पुरस्ताज्योतिरित्यहमेव अ.शिरः. १
 पुष्णामि चोषधीः सर्वाः भ.गी.१५।१३
 पुष्पमध्ये यथा गन्धः पयोमध्ये
 (ऽस्ति सर्पिवत्) यथा घृतम् ।
 तिलमध्ये यथा तैलं पाषाणेष्विव
 काञ्चनम् [ध्या.वि.५+१यो.त.१३६+ २यो.त.८
 पुष्पवत्सकलं विद्याद्रन्धस्तस्य तु
 निष्कलः ब्र. वि. ३७
 पुष्पाणां फलानि (रसः) बृह. ६।४।१
 पुष्पाण्यादायावयतौ वै च जगान्य-
 म्वाश्वात्वावयवाश्चाप्सरसः कौ. त. १।३
 पुष्पात्प्रकाशते यद्वत्फलं पुष्पविनाशकं अमन. २।१७
 पुष्पितवचनेन मोहितास्ते भवन्ति स्वसंवे. ३
 पुंसः प्रव्रजनं प्रोक्तं नेतराय कदाचन पैङ्गलो. ४।५
 पुंसां कर्त्रा मातरि मासिषिकः कौ. त. १।२
 पुंसांदुर्वासनारञ्जुर्नारीवडिशपिण्डका
 [महो. ३।४६+ याज्ञव. १५
 पुंसो वत्सो रुद्रो देवता २ प्रणवो. १४
 पूजनाद्दोर्भाग्यनाशो भवेत् कामराज. १
 पूजयित्वा विवस्वन्तमर्घ्यदानं
 समाचरेत् सूर्यता. २।५
 पूजयेच्च शिवज्ञानं वाचयीत च पर्वसु शिवो. ७।७८
 पूजयेद्ध्यानयोगेन सन्तोषैः
 कुसुमैः सितैः शिवो. १।२६
 पूजार्हावरिसूदन भ. गी. २।४
 पूजितो वन्दितश्चैव सुप्रसन्नो यथा
 भवेत् । तथा चेत्ताड्यमानस्तु
 तदा भवति मैक्षमुक् ना.प. ३।१९
 पूर्णमद्वयमखण्डचेतनं विश्वमेदकलना-
 दिवर्जितम् । ...तत्सदाऽहमिति
 मौनमाश्रय म. वा. १. ५
 पूतं पावनं नमामि सद्यः समस्ताय-
 शासकं भस्मजा. १।४
 पूतं प्रातरुदयाद्गोमयं ब्रह्मपणं निधाय
 त्र्यम्बकमिति मन्त्रेण शोषयेत् भस्मजा. १।२
 पूता मद्भावंमागताः भ.गी. ४।१०
 पूति पर्युषितं च यत् भ.गी.१७।१०

पूते वामहस्ते वामदेवायेति निधाय...
 तेनैवापादशीर्षमुद्धूलनमाचरेत् भस्मजा. १।४
 पूतो देवलोकान् समभूते सहवै. ११
 पूरककुम्भकरेत्तकैः षोडशचतुःषष्टि-
 द्वात्रिंशत्संख्यया यथाक्रमं
 प्राणायामः सं. ब्रा. १।१३
 पूरकं द्वादशं कुर्यात् कुम्भकं षोडशं
 भवेत् । रेचकं दश चोद्धारः
 प्राणायामः स उच्यते यो.चू. १०८
 पूरकं शास्त्रविज्ञानं कुम्भकं स्वगतं स्मृतम् वराहो. ५।५
 पूरकः कुम्भकस्तद्वेचकः पूरकः पुनः वराहो. ९।१८
 पूरकाद्यनिलायामादृढाभ्यासादखेद-
 जात् । एकान्तध्यानयोगाच्च मनः-
 स्पंदो निरुद्धयते शांदि.१।७।२७
 पूरकान्ते तु कर्तव्यो बन्धो जाल-
 न्धराभिधः [शाण्डि.१।७।११+
 [यो. शि. १।१०९+ यो. कुं. १।५१
 पूरयेत्सर्वमात्मानं सर्वद्वारं निरुध्य च... क्षुरिको. ४
 पूरितं कुम्भयेत्पश्चाच्चतुःषष्ट्या तु मात्रया त्रि.ब्रा.२।९७
 पूरितं धारयेत्पश्चाच्चतुःषष्ट्या तु
 मात्रया । उकारमूर्तिमत्रापि
 संस्मरन्प्रणवं जपेत् जा.द. ६।४
 पूरितं पिङ्गलया द्वात्रिंशन्मात्रया
 मकारमूर्तिध्यानेन.. शांदि.१।६।२
 पूरितं रेचयेत्पश्चान्मकारेणानिलं बुधः जा. द. ६।५
 पूर्णत्वमस्ति चेत्किञ्चिदपूर्णत्वं
 प्रसज्यते । तस्मादेतत्कचिन्नास्ति.. ते.वि.५।२९
 पूर्णबोधकरं स्वयम् पं. ब्र. ८
 पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात्पूर्णमुदच्यते
 पूर्णमद्वयमखण्डचेतनं शान्तिपाठः
 पूर्णरूपो महानात्मा प्रीतात्मा... वराहो. ३।८
 पूर्णस्य पूर्णमादाय पूर्णमेवावशिष्यते ते.वि.४।६३
 पूर्णानन्दैकविज्ञानं शान्तिपाठः
 पूर्णानन्दो हरिर्मायारहितः पुरुषोत्तमः रामो.४।१
 पूर्णापूर्णमसद्विद्धि सि. वि. १
 पूर्णोऽहं शिवोऽहमद्वैतरूपोऽहम् ते.वि.३।५६
 पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्माहमस्मि कामराज. २
 पूर्णानन्दैकबोधोऽहं प्रत्यगोकरसो ना. प. ३।८७
 ऽस्म्यहम् ब्र.वि.१००

पूर्णात्पूर्णं सुखात्मकम्	महो. ५।४६	पूर्वस्मिन्विशीला, आग्नेय्यां श्रद्धा	
पूर्यते प्रजया पशुभिर्नास्यात्मा लोका-		(तत्र) पूर्वस्यां दिशि ब्रह्मा	
त्प्रजोद्धर्तते	वृ. उ. २।१।५	कृताञ्जलिर्हर्निशं मामुपास्ते	भस्मजा. २।१३
पूर्वजन्मकृताभ्यासात्सत्त्वरं फल-		पूर्वं तु तारकं विद्यादमनस्कं तदुत्तरम्	
मभ्रुते । एतदेव हि विज्ञेयं तत्काक-		[मं. ब्रा. १।४+	अद्वयता. ५
मतमुच्यते	यो.शि. १।१४३	पूर्वं देवेभ्योऽमृतस्य ना३भाई (भा.पा.)	तैत्ति. ३।१०।६
पूर्वजातीः स्मरति (गर्भस्थो जीवः)	गर्भो. ३	पूर्वं देवेभ्यो अमृतस्य नामिः	नृ.पू. २।१४
(ॐ) पूर्वदले श्वेतवर्णे यदा		पूर्वं देवेभ्योऽमृतस्य ना ३ भायि	तैत्ति. ३।१०।६
विश्राम्यते मनः । तदा धैर्यमुदारं		पूर्वं बीजयुता विद्या ह्याख्याता	
च धर्मकीर्तिमतिर्भवेत्	विश्रामो. १	याऽतिदुर्लभा	योगकुं. २।३७
पूर्वदृष्टमदृष्टं वा यदस्याः प्रतिभासते ।		पूर्वं मनः समुदितं परमात्मतत्त्वात्	महो. ५।५२
संविदस्तत्प्रयत्नेन मार्जनीयं		पूर्वं यथोदिता या बाग्विलोमेनास्तगा	
विजानता	अ. पू. ४।५५	भवेत्	योगकुं. ३।१९
पूर्वपत्रे सूर्याग्रेयपत्रे रवये दक्षिणे		पूर्वं यः कथितोऽभ्यासश्चतुर्यां परि-	
विवस्वते नैर्ऋतौ खगाय पश्चिमे		महेत् । दिवा वा यदि वा सायं	
वरुणाय वायव्ये मित्राय सौम्ये		याममात्रं समभ्यसेत्	१यो.त. ६७
आदित्याय ईशान्ये नमो महसे	सूर्यता. ४।१	पूर्वाभ्यासेन तेनैव	भ.गी. ६।४४
पूर्वपूर्वं प्रकुर्वीत यावदुत्थानसम्भवः ।		पूर्वा सन्ध्या हंसवाहिनी ब्राह्मी मध्यमा	
सम्भवत्युत्तमे प्राज्ञः प्राणायामे		वृषभवाहिनी माध्वरी । पश्चिमा	
सुखी भवेत्	जा.द. ६।१५	गरुडवाहिनी वैष्णवी	गायत्रीर. ५
पूर्वब्रह्मणः प्रभुविमतः ५ हिरण्यम्	छांदो. ८।५।३	पूर्वादिदिशि गणेशबदुकक्षेत्रपाल-	
पूर्वभागे सुषुम्नाया राकाया संस्थिता कुहूः	जा.द. ४।१८	योगिन्यः	तारोप. ११
पूर्वभागे ह्यधोलिङ्गं शिखिन्यां चैव		पूर्वा दिक्प्रथमा कुक्षिर्भवति	गायत्रीर. ३
पश्चिमम् । ज्योतिर्लिङ्गं भुवोर्मध्ये		पूर्वापरापरिज्ञानमजातेः परिदीपकं	अ. शां. २१
नित्यं ध्यायेत्सदा यतिः	त्र. वि. ८०	पूर्वाभिमुखो भूत्वा भूरिति व्याहृति-	
पूर्वमक्षरं पूर्वरूपं, उत्तरमुत्तररूपं,		गायत्रं छंदः ऋग्वेदोऽग्निर्वेदता	महो. १।४
योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे,	३ऐत. १।५।१	पूर्वायां भवतु गायत्री	गायत्रीर. ५
अन्तरेण सा संहितेति	गोपालो. २।१३	पूर्वावस्थात्रयं यत्र जाग्रदित्येव संस्थितं	अ.पू. ५।८७
पूर्वमेकमेवाद्वितीयं ब्रह्मासीत्		पूर्वाऽस्य मात्रा जागरति जागरितं	
पूर्वमेवाक्षरं पूर्वरूपं, उत्तरमुत्तररूपं,		द्वितीया स्वप्नं तृतीया सुषुप्तिश्चतुर्यां	अ.शिखो. ३
योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे		पूर्वाऽस्य मात्रा पृथिव्यकारः स	
अन्तरेण येन सन्धि विवर्तयति येन		ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो गायत्री	
स्वराः स्वरं विजानाति येन मात्रा	३ऐत. १।५।२	गार्हपत्यः	अ.शिखो. १
मात्रा विभजते सा संहिता		पूर्वाद्वा कालिका सन्ध्या गायत्री कुमारी	गायत्रीर. ६
पूर्वयोनिषहस्राणि दृष्ट्वा चैव ततो		पूर्वा दृष्टिमवष्टभ्य ज्येयत्यागविष्ठा-	
मया । आहारा विविधा भुक्ताः	गर्भो. ४	सिनीम् । जीवन्मुक्ततया स्वस्थो	
पीता नानाविधाः स्तनाः		लोके विहर विज्वरः	महो. ६।६६
पूर्ववासनया युक्तः शरीरं			
चान्यदाप्नुयात्	यो.शि. १।१४१		

पूर्वे महाशाला महाश्रोत्रियाः, न नोऽद्य कश्चनाश्रुतममतमविज्ञातमुदा- हरिष्यतीति ह्येभ्यो विदांचक्रुः	छांदो. ६।४।५ भ.गी. ४।१५ भ.गी. ४।१५	पृतनाजितः सहमानमुग्रमग्निः हुवेमपरमात्सधस्थ्यात् [महाना ६।१७+ वनहु. ११८ पृच्छामि त्वा धर्मसम्मूढचेताः पृथक्केशिनिषूदन पृथक्त्वेन तु यज्ज्ञानं पृथक्त्वेन धनञ्जय पृथगात्मानं प्रेरितारं च मत्वा जुष्टस्तस्तेनाश्रुतत्वमेति पृथग्भावेन तत्त्वानां पृथग्भूते षोडशकलाः...पृथिव्यादिषु संस्थिताः पृथां प्रस्खलन्तीं प्रमृज्यामृजाङ्गीय ऊर्वोरुपादधात् तस्मै मुख्याय वरदाय पित्रे स्वाहा पृथग्रथभ्रेणयोऽनुयन्ति पृथिवी कलाऽन्तरिक्षं कला द्यौः कला समुद्रः कलैष वै स्वभ्य चतुष्कलः पादो ब्रह्मणोऽनन्तवानाम पृथिवी गार्हपत्योऽन्तरिक्षं दक्षिणामि- द्यौराहवनीयः पृथिवीच पृथिवीमात्रा चापश्चोपमात्राच पृथिवीचतुरक्षं च पीतवर्णं लवर्णकं पृथिवी ते पात्रं द्यौरपिधानं ब्राह्मण- त्वा मुखे जुहोमि स्वाहा पृथिवीतो हीदं सर्वमुत्तिष्ठति यदिदं किञ्च पृथिवी त्रिहोता पृथिवी त्वमथाच्युतः पृथिवी देवतामारः पृथिवी त्वा देवता रिष्यतीत्येनं ब्रूयात् (तत्र) पृथिवी धारणे आपः पिण्डीकरणे तेजः प्रकाशने वायुर्व्यूहने आकाशमवकाशप्रदाने पृथिवी पाद उच्यते पृथिवी पुच्छं प्रतिष्ठा पृथिवी पूता पुनातु माम् पृथिवी पूर्वरूपम् पृथिवी पूर्वरूपम्, द्यौरुत्तररूपं, वायुः संहितेति माण्डूकेयः	भ.गी. २।७ भ.गी. १८।१ भ.गी. १८।२१ भ.गी. १८।२९ श्वेताश्व. १।६ दुर्वासो. २।१७ त्रि.ब्रा. २।१२ पारमा. ६।६ छांदो. ५।१४।१ छांदो. ४।६।३ मैत्रा. ६।३४ प्रश्नो. ४।८ १यो. त. ८५ राधोप. ४।२ ३पेत्. १।२।७ चित्त्यु. ७।१ मैत्रा. ५।२ ३पेत्. १।३।३ गर्भो. १ गुह्यका. १८ तैत्ति. २।२ महाना. १।१।२ तै. उ. १।३।१ ३पेत्. १।१।१
पूर्वो नारायणः प्रोक्तोऽनादिसिद्धो मन्त्ररत्नः सदाचार्यमूलः पूर्वो यो देवेभ्यो जातः पूर्वो विवृतकरणस्थितश्च । द्वितीयः स्पष्टकरणस्थितश्च पूर्वो हि (द्वि)जातः स उ गर्भे अन्तः [अ. शी. २।६+तै. ब्रा. १०।१।३ [वा. सं. ३।२।४+सूर्यता. १।३+ पृथ्वी पृथ्वी बहुला न उर्वी पूर्वो हि भोक्ता भवति [गोपालो. पूषणमियं वै पूषे यः हीदः सर्वं पुष्यति यदिदं किञ्च पूषत्रेकर्षे यमसूर्यप्राजापत्यव्यूहरश्मीन्, समूह तेजो यत्ते रूपं कस्याणत्तमं तत्ते पश्यामि [ईशा. १६+ पूषा चालम्बुसा चैव श्रोत्रद्वयसुपागते (नाड्यौ) पूषा यशस्विनी चैव पिङ्गला पृष्ठपूर्वयोः पूषाधिदेवता प्रोक्ता वरुणा वायुदेवता पूषा यशस्विनी नाड्यौ तस्मादेव समुत्थिते पूषायाश्च सरस्वत्या मध्ये प्रोक्ता यशस्विनी पूषा वामाक्षिपर्यन्ता पिङ्गलायास्तु पृष्ठतः पूषा सरस्वतीमध्ये पयस्विनी भवति पूषा स्वर्गाकारेण पूषो हस्ताभ्यां प्रतिगृह्णामि	द्वयोप. १ चित्त्यु. १३।२ रं प्रणवो. १६ श्वेता. २।१६ महाना. २।१ महाना. ६।१५ १।१।११ बृह. १।४।१३ बृह. ५।१५।१ यो. शि. ५।२२ जा. द. ४।१५ जा. द. ४।३६ त्रि. ब्रा. २।७२ जा. द. ४।१६ जा. द. ४।२० शांदि. १।४।६ चित्त्यु. ८।२ चित्त्यु. १०।१		

पृथिवी पूर्वरूपं, द्यौरुत्तररूपं, वृष्टिः
सन्धिः, पर्जन्यः सन्धाता ३ ऐत. १।२।१
पृथिवीमय आपोमयः (आत्मा) बृह. ४।४।५
पृथिवी मरो या अस्तात्ता आपः २ ऐत. १।२
पृथिवीमेवाप्येति यः पृथिवीमेवास्तमेति सुबालो. ९।३
पृथिवीमेव भगवो राजन्निति होवाच छांदो. ५।१७।१
पृथिवीयोगतो मृत्युर्न भवेदस्य योगिनः १ यो. त. ८७
पृथिवीलोकमेव पुरोनुवाक्यया जयत्य-
न्तरिक्षलोकं याज्यया तुलोकं २ सस्यया बृह. ३।१।१०
पृथिवी वा अन्नम् तैत्ति. ३।९
पृथिवी वाक्पाणि-पाद-पायूपस्थाः त्रि. ब्रा. १।३
पृथिवी वाव गौतमाग्निस्तस्याः
संवत्सर एव समिदाकाशो धूमो
रात्रिर्विदिशोऽङ्गारा अवान्तर-
दिशो विष्फुलिङ्गाः छां. उ. ५।६।१
(०*) पृथिवी वाऽन्नमापोऽन्नादाः सुबालो. १।४।१
पृथिवी वायुराकाश आपो ज्योतींषी-
त्येतानीमानि च क्षुद्रमिश्राणीव २ ऐत. ५।३
पृथिवी वायुराकाश आपो ज्योतींषीति १ ऐत. ३।१।१
पृथिवी विश्वस्य धारिणी [सुण्ड. २।१।३+ ग. पू. ता. १।४
पृथिवी श्रोणी (गायत्र्याः) सन्ध्यो. २३
पृथिवी सुवर्चा युवतिः सजोषाः ग. शो. ३।२
पृथिवी हिंकारोऽग्निः प्रस्तावो अंतरिक्ष-
मुद्रीथ आदित्यः प्रतिहारो
द्यौर्निधनमित्यूर्ध्वेषु छांदो. २।२।१
पृथिवी हिंकारोऽन्तरिक्षं प्रस्तावो
द्यौरुद्रीथो दिशः प्रतिहारः समुद्रो
निधनमेताः शक्यो लोकेषु प्रोताः छांदो. २।१७।१
पृथिवी होता चित्यु. २।१
पृथिवीं प्रपद्येऽन्तरिक्षं प्रपद्ये दिवं
प्रपद्ये इत्येव तद्वोचम् छांदो. ३।१५।५
पृथिवीं भित्वाऽऽपो भिनन्ति सुबालो. १।१।२
पृथिवी ५ शरीरं (अप्येति) बृह. ३।२।१३
पृथिवी शरीरैः चित्यु. ४।१
पृथिव्यभिरन्नमादित्यः छांदो. ४।११।१
पृथिव्यन्तरिक्षं द्यौर्विशोऽवान्तरदिशा
अभिर्वायुरादित्यश्चन्द्रमानक्षत्राणि ।
आप ओषधयो वनस्पतय आकाश
आत्मा । इत्यधिभूतम् तैत्ति. १।७।१
४८

पृथिव्यप्तेजोवाग्वाकाशोऽत्रत्वक्च-
क्षुर्जिह्वाघ्राणवाक्पाणिपादपायूप-
स्थमनोविकाराः षोडश शक्तयः भावनो. ३
पृथिव्यप्तेजोवाग्वाकाशगन्धरसरूप-
स्पर्शशब्दवाक्यानि पादपायूप-
स्थत्वक्चक्षुःश्रोत्रजिह्वाघ्राणमनो-
बुद्धयहङ्कारचित्तज्ञानानि गायत्रीर. ९
पृथिव्यप्सु प्रलीयते सुबालो. २।२
पृथिव्यंशे तु देहस्य चतुर्बाहुं किरीटिनं त्रि. ब्रा. २।१४२
पृथिव्या आपः (रसः) बृह. ६।४।१
पृथिव्या आपो रसः छांदो. १।१।२
पृथिव्या इत्येषां भूतानां ब्रह्म सन्पद्यते रसज्यासो. १६
पृथिव्या ओषधयः, ओषधीभ्योऽन्नम् ।
अन्नात्पुरुषः [ना. उ. ता. १।५+ तै. उ. २।१।१
पृथिव्या ओषधयः । ओषधीभ्योऽन्नम्,
अन्नाद्रेतः । ततः पुरुषः ग. शो. २।५
(अथातः) पृथिव्यादिमहाभूतानां
सप्तत्रयं शरीरम् शारीरको. १
पृथिव्यादि-शिवान्तं तु अकारागाश्च
वर्णकाः । कूटान्तां हंस एव स्यात्... ब्र. त्रि. ६२
पृथिव्यापश्च तेजश्च वायुराकाश-
पञ्चमः दुर्वासो. २।१४
पृथिव्यापस्तथा तेजो वायुराकाश-
मेव च [वराहो. १।५+ भवसं. २।१५
पृथिव्यापस्तेजो वायुराकाश-
मित्यस्मिन्पञ्चात्मके शरीरे.. गर्भो. १
पृथिव्यापस्तेजोवायुराकाश इति
पञ्चस्वरूपं लिङ्गम् लिङ्गोप. १
पृथिव्यापस्तेजो वाग्वाकाशं दहति सुबालो. १।५।२
पृथिव्यापस्तेजोवायुराकाशा मे
शुद्धयंतां महाना. १।४।१२
पृथिव्यामाकाश एकादशैकादश तैत्ति. ३।११।१
पृथिव्यामाकाशः प्रतिष्ठितः । आकाशे
पृथिवी प्रतिष्ठिता तैत्ति. ३।९
पृथिव्यायतनं निर्मुजं, दिव्यायतनं
प्रतुर्णं... ३ ऐत. १।३।१
पृथिव्या रूपं स्पर्शाः, अन्तरिक्षस्यो-
ष्माणः, दिवः स्वराः ३ ऐत. २।५।१

पृथिव्याश्च वैभवाणवभेदा पीतवर्णा
मृदो जायन्ते गोपीचं. ८
पृथिव्यां तृप्यन्त्यां यत्किञ्च पृथिवी
चाग्निश्चाधितिष्ठतस्तत्पृथ्वि... छांदो. ५।२।१२
पृथिव्यां धारयेच्चित्तं पातालगमनं भवेत् यो.शि. ५।४९
पृथिव्यां नाशु पातयेत् कुंडिको. ४
पृथिव्यां यत्किञ्चिद्वस्तुमात्रं तस्याधि-
दैविकं रूपं तत्रैवास्ति सामर. १०
पृथिव्यां या देवता सैषा पुरुषस्या-
पानमवष्टभ्यान्तरा यदाकाशः स
समानो वायुर्व्यानः प्रभो. ३।८
(तस्य) पृथिव्येव समिदमिधूमो
रात्रिरर्धिश्वन्द्रमा अङ्गारा
नक्षत्राणि विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।११
पृथिव्येव यस्यायतनममिर्लोको
मनो व्योतिः बृह. ३।९।१०
पृथिव्यै चैनमग्नेश्च देवी वागाविशति बृह. १।५।१८
पृथुः समस्तान्प्रचचार लोका-
नव्याद्रतो वैरिविदारिचक्रः । स
कालवाताभिहतो विनष्टः क्षिप्तं
यथा शाल्मलितूलममौ भवसं. १।२४
पृथ्वी देवी महतीत्यनेन व्याचक्षते त्रि. ता. १।८
पृथ्वी विश्वस्य धारिणी [कैव. १५+ नारा. १
पृथ्व्येतेजोनिलखाति चिन्त्यं श्वेता. ६।२
पृथ्व्येतेजोऽनिलखे समुत्थिते
पञ्चात्मके योगगुणे प्रवृत्ते ।
न तस्य रोगो न जरा न मृत्युः
प्राप्तस्य योगाग्निमयं शरीरम् श्वेताश्व. २।१२
पृषदाज्यं सन्नीय पृषदाज्यस्यो-
पघातं जुहोति बृ. उ. ६।४।२४
पृष्ठभागेऽमृतं न्यस्तं देवैर्ब्रह्मादिभिः पुरा १ बिल्वो. १४
पृष्ठभागेऽमृतं यस्मादूर्ध्वेनमम तुष्टये १ बिल्वो. १०
पृष्ठभागे संघमाद्वरुणलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
पृष्ठमध्यस्थितेनास्त्रा... सुषुम्ना
सुप्रतिष्ठिता जा. द. ४।१०
पेरुनिन्द्राय पिबते चित्त्यु. ११।७
पेलवो नितयाकारो गन्धोनाहमचेतनः १ सं. सो. २।१९

पैप्पलादं महाशालं न देयं यस्य
कस्यचित् । नास्तिकाय कृतकनाय
दुर्वृत्तस्य दुरात्मने शरभो. ३३
पोष्यन्त्यद्भिर्भिषीवयन्ति (यदिर्) आर्क. १।२
पोषणादि शरीरस्य समानः कुरुते सदा त्रि. प्रा. २।८६
पौण्ड्रकालिकनागाभ्यां चामराभ्यां
सुवीजितम् ।... विष्णुवाह नम-
स्तुभ्यं क्षेमं कुरु सदा मम ' एवं
ध्यायेन्निःसन्ध्यासु गरुडं नाम भूषणम् गारुडो. ४
पौण्ड्रं दध्मौ महाशङ्खं भ. गी. १।१५
पौरुषेण प्रयत्नेन यस्मिन्नेव पदे मनः
योज्यते तत्पदं प्राप्य निर्विकल्पो
भवानघ महो. ४।१०३
पौरुषेण प्रयत्नेन लालयेच्चित्तबालकम् मुक्तिको. २।७
पौर्णमासी चामावास्या च स्तनौ सन्ध्यो. २३
(अथ) पौर्णमास्यां पुरस्ताच्चन्द्रमसं
दृश्यमानमुपतिष्ठेत् कौ. त. २।९
पौर्णमास्यां वाऽमावास्यायां वा शुद्ध-
पक्षे वा पुण्ये नक्षत्रेऽग्निमुपसमा-
धाय... अग्न्याहुती जुहोति कौ. त. २।३
पौलकसोऽपौलकसः (भवति) बृह. ४।३।२२
पौलकसो न पौलकसो विप्रा न विप्रः त्रि. ता. ५।१
पौलकरेऽथ पलाशो वा पात्रे गोशृङ्ग
एव वा । आदधीत हि गोमूर्त्रं
गन्धद्वारेति गोमयम् कृ. जा. ३।७
प्रकाश उपजायते न. गी. १।४।११
प्रकाश एव सततं तस्माद्द्वैत एव हि ।
अद्वैतमिति चोक्तिश्च प्रकाशाव्य-
भिचारतः पा. ब्र. २५
प्रकाश एव सततं तस्मान्मौनं हि युज्यते पा. ब्र. २६
प्रकाशकमनामयम् भ. गी. १।४।६
प्रकाशते स्वयं भेदः कल्पितो
मायया तयोः अ. पू. ४।३३
प्रकाशभूता वै तस्करा अस्वर्गाः मैत्रा. ७।८
प्रकाशमध्ये माया करोति अद्वैतो. ४
प्रकाशयति तत्परम् भ. गी. ९।१६
प्रकाशयति भारत भ. गी. १३।३४
प्रकाशयन्तमन्तस्थं ध्यायेत्कूटस्थ-
मव्ययम् पैङ्गलो. ३।६

प्रकाशवानस्मिँल्लोके भवति अकाशवतो

इ लोकाजयति

छांदो. ४।५।३

प्रकाशः परमेश्वरः

त्र. वि. १०१

अकाशं च अश्रुतिं च

भ.गी. १४।२२

प्रकाशात्मकं लिङ्गं विद्यालिङ्गम्

लिङ्गोप. २

प्रकाशेभ्यः सदोमित्यन्तश्शरीरे

विद्युद्वद्योतयति सुहृद्युदुरिति

विद्युत्प्रतीयात्

अ. शिखो. २

प्रकृतिस्त्वतःस्पृष्टं तत्त्वविगुणसाम्यतः

सरस्व. ३६

प्रकृतिभिरभिपरीत्य तैजसं शरीरं

कृत्वा... पुनस्मिँल्लोकं प्रतिपद्यते

निरुक्तो. २।२

प्रकृतिमहदहमाद्या महामायाः

गोपीचं. ७

प्रकृतिर्माया पुरुषः शिवः

ग. पू. २।८

प्रकृतिस्त्वां नियोक्ष्यति

भ.गी. १८।५९

प्रकृतिस्थानि कर्षति

भ.गी. १५।७

प्रकृतिं च गुणैः सह

भ.गी. १३।३४

प्रकृतिं पुरुषं चैव [भ.गी. १३।२

+१३।२०

प्रकृतिं मोहिनीं श्रिताः

भ.गी. ९।१२

प्रकृतिं यान्ति भूतानि

भ.गी. १३।३४

प्रकृतिं यान्ति मामिकाम्

भ.गी. ९।७

प्रकृतिं विद्धि मे पराम्

भ.गी. ७।५

प्रकृतिं स्वामिषाय

भ.गी. ४।६

प्रकृतिं स्वामवष्टभ्य

भ.गी. ९।८

प्रकृतिः पुरुषश्चोभौ समाया-

द्ब्रह्मणः स्मृतौ

रामर. ५।९

प्रकृतिः स्वैति विज्ञेया, स्वभावं न

जहाति वा

अ. शां. ९

प्रकृतेरन्वयभावो न कथञ्चिद्विध्यति

[अ. शां. २९+

अद्वैत. २१

प्रकृतेर्गुणसम्भूदाः

भ.गी. ३।२९

प्रकृतेर्गुणानपि

भ.गी. ३।३३

प्रकृतेस्तु जगत्सर्वं विकारं प्रीच्यते

कुपैः । तस्मादेतद्विकारोऽपि सर्वं

तु त्रिगुणात्मकम्

भवसं. ४।६

प्रकृतेः क्रियमाणानि

भ.गी. ३।२७

प्रकृत्यष्टकरूपं च स्थानं गच्छति कुण्डली

योगकुं. १।७४

प्रकृत्याकाशवज्ज्ञेयाः सर्वे धर्मा

अनादयः

अ. शां. ११

प्रकृत्यापरमेश्वर्या जगद्योन्याङ्किनाङ्कमृत

रा. पू. ४।८

प्रकृत्या नियताः स्वया

भ.गी. ७।२०

प्रकृत्या सहितः इयामः पीतवासा

जटाधरः

रा. पू. ता. ४।७

प्रकृत्यैव च कर्माणि

भ.गी. १३।३०

प्र क्षत्रमत्रमाप्नोति क्षणस्य सायुज्यम्

सलोकतां जयति

बृह. ५।१३।४

प्रक्षाल्य पाणी उदपात्रं पूरयित्वा

तेनैनां त्रिरभ्युक्षति ' उत्तिष्ठातो

विश्वावसोऽन्यामिच्छ ' इति

बृह. ६।४।१९

प्रक्षिप्तं लवणं तोये कषाद्यद्वद्विलीयते ।

मनोऽप्यभ्यासयोगेन तद्वद्वह्मणि

लीयते

अमन. १।२८

प्रक्षीणचित्तवृत्तस्य निगृहीतेन्द्रियद्विषः ।

यश्चिन्त्य इव हेमन्ते क्षीयन्ते भोग-

वासनाः [महो. ५।७७+

मुक्तिको. २।४१

प्रक्षयन्ति मामिमे महाशाला

महाश्रोत्रियाः

छांदो. ५।११।३

प्रगलितनिजमायोऽहं निस्तुल-

दृशिस्वरूपमात्रोऽहम्

आ. प्र. २

प्र च लुह्यथो आहुर्वैश्वर्णमासाविति

बृह. १।५।२

प्रचारण-विलेखन-स्थूलाशुष्मेष्-

निमेपादि वायोः

शारीरको. ३

प्रचारणोच्चारणश्चासादिका वाय्वंशाः

प्रचारो वायुलक्षणम्

पैङ्गलो. २।२

प्रचोदयादिति प्रचोदितकाम इमाः

लोकान् प्रत्याश्रयते

गायत्रीर. २

प्रचोदयिता चैवोऽस्य

प्रचोदयिताऽस्य को भगवन्नेतदस्माकं

मैत्रा. २।४, ९, ९

ब्रूहीति तान्होवाच

प्रजन इति भूयांसस्तस्माद्भूयिष्ठाः

मैत्रा. २।३

प्रजायन्ते

प्रजनश्च स्वाध्यायप्रवचने च

महाना. १६।१२

प्रजनश्चास्मि अन्दर्पः

प्रजहति यदा कामान्

तैत्ति. १।९।१

प्रजनन्तं वै प्रतिष्ठा लोके साधु...

प्रजनन् सन्धानम्

भ.गी. १०।२८

प्रजया पशुभिरन्नाद्येन तैजसा

ब्रह्मवर्चसेति

भ.गी. २।५५

महाना. १७।७

तैत्ति. १।३।३

छां. उ. ५।२१।२

प्रजहाति यदा कामान्सर्वीश्रित्तगता-
 न्युने । मयि सर्वात्मके तुष्टः स
 जीवनमुक्त उच्यते वराहो. ४।२८
 प्रजाकामो वै प्रजापतिः स तपोऽतप्यत प्रश्नो. १।४
 प्रजाकामो ह वै प्रजापतिः (मा.पा.) प्रश्नो. १।४
 प्रजा च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 प्रजातिश्च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 प्रजानां रेतो हृदयम् श्वेत. १।३।१
 प्रजापतये पुरुषं चित्त्यु. १०।२
 प्रजापतये स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्थे
 सः स्रवमवयति बृह. ६।३।३
 प्रजापतिमेवाप्येति यः प्रजापति-
 मेवास्तमेति सुबालो. ९।९
 प्रजापतिरमृतमानन्द इत्युपस्थे तैत्ति. ३।१०।३
 प्रजापतिरुद्गीथेन चित्त्यु. ८।२
 प्रजापतिर्जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 प्रजापतिर्दश होता चित्त्यु. ७।४
 प्रजापतिर्देवान् (अस्त्यज्) बृह. ५।५।१
 प्रजापतिर्मनवे मनुः प्रजाभ्यः छांदो. ८।१५।१
 प्रजापतिर्लोकानभ्यतपत् [छां. २।२३।२
 (अथ) प्रजापतिर्लोकान्सिद्धमाण- +४।१७।१
 स्तस्या एव विद्याया यानि त्रिंश-
 दक्षराणि तेभ्यस्त्रीं लोकान्... अव्यक्तो. ६
 प्रजापतिर्वा एषोऽप्रेतिष्ठत्स नारमतैकः मैत्रा. २।६
 प्रजापतिर्विराट् चैव पुरुषः सलिल-
 मेव च । स्तूयते.. विंमु.. मंत्रिको. १३
 प्रजापतिर्ह कर्माणि ससृजे । तानि
 सृष्टान्यथोन्येनास्पृधन्त बृह. १।५।२१
 प्रजापतिर्दिकारः प्राणः स्वरोऽन्नं
 या वाग्विराट् छांदो. १।१३।२
 प्रजापतिर्लोकेषु गार्गीति बृह. ३।६।१
 प्रजापतिश्चरति गर्भे अंतः वा. सं. ३।१।९
 [महाना. १।१+ चित्त्यु. १३।१
 प्रजापतिश्चरति गर्भे त्वमेव प्रतिजायसे प्रश्नो. २।७
 प्रजापतिश्छन्दमयो विगर्भः एका. ७.९
 (सत्यं) प्रजापतिस्तपस्तत्त्वाऽनुव्याहर-
 ऋषुस्वरित्येषा हाथ प्रजापतेः
 स्थविष्ठा तनूवां लोकवतीति मैत्रा. ६।६

प्रजापतिस्तं यज्ञाय वसीयांसमात्मानं
 मन्यमानो मनो यज्ञेनेजे अव्यक्तो. ५
 प्रजापतिस्त्वं प्रपितामहश्च भ. गी. १।१।३९
 प्रजापतिश्च शरणं प्रपन्नोऽभूव, सत्वा... छांदो. २।२२।४
 प्रजापतिं यो भुवनस्य गोपाः महाना. १।३।९
 प्रजापतिः कथं न्विमाः प्रजाः सृजेय-
 मिति चिन्तयन्.. अव्यक्तो. ७
 प्रजापतिः प्रजा अस्त्यजत ग. पू. १।३
 प्रजापतिः प्रजायते, तस्मान्नारायणः
 प्रजायते ना. पू. ता. ५।३
 प्रजापतिः प्रजायते ह प्रज्ञया पशुभिः बृह. ६।१।६
 प्रजापतिः प्रज्ञया संविदानः
 [नृ. पू. २।६+ चित्त्यु. ११, १२, १३
 प्रजापतिः प्रजाः सृष्ट्वा व्यसंसत... श्वेत. २।६।१
 प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्यात्मना-
 ऽऽत्मानमभिसम्बभूव महाना. २।७
 प्रजापतिः प्रथमजा ऋतस्य । अस्माभि-
 र्दत्तं जरसः परस्तादच्छिन्नं
 तंतुमनुसञ्चरेम [अथर्व. १२।१।६१ संहवै. ९
 प्रजापते न त्वदेतान्यन्यो विश्वा
 जातानि परिता बभूव [पारमा. ६।८+ म. जा. १।३।१६
 [क्र. मं. १०।२१।१०+ वा. सं. १०।२०+ २३।६५
 प्रजापतेरनुमतिः चित्त्यु. ९।२
 प्रजापतेः सभां देवम प्रपद्य यशोऽई
 भवामि छांदो. ८।१४।१
 प्रजा प्रतिष्ठा तन्तूनामिष्टापूर्तेः परायणम् इतिहा. ६
 प्रजायते ह प्रज्ञया पशुभिः, य एवं वेद बृह. ६।१।६
 प्रजा सन्धिः । प्रजननं सन्धानम् तै. व. १।३।६
 प्रजा ह तिस्रो अत्यायमीयुः श्वेत. १।१।२
 प्रजां पशून्वनानि अस्माकं ददातु चित्त्यु. ११।१०
 प्रजां मा मे रीरिष आयुरुम नृचक्षसं
 त्वा... [महाना. १।३।१३+ चित्त्यु. १५।१
 प्रजल्लङ्घिणं हविर्यथा न यजमान-
 मासादयति भस्मजा. २।७
 प्रज्ञतेः सनिमित्तत्वमिष्यते युक्तिदर्शनात् अ. शां. २५
 प्रज्ञतेः सनिमित्तत्वमन्यथाद्वयनाशतः अ. शां. २४
 प्रज्ञया चक्षुः समारुह्य चक्षुषा सर्वाणि
 रूपाण्याप्नोति कौ. त. ३।६

प्रज्ञया जिह्वां समारुह्य जिह्वया सर्वा- नश्वरसानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानमेव तद्ब्रह्म सत्यप्रज्ञानलक्षणम् । एवं त्रयपरिज्ञानादेव मर्त्योऽमृतो भवेत्	वराहो. २।१९
प्रज्ञया पादौ समारुह्य पादाभ्यां सर्वा इत्या आप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा	कौ. त. २।४
प्रज्ञया प्राणं समारुह्य प्राणेन सर्वा- न्नानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ब्रह्म [२ ऐत. ५।३+शु. र. २।१+	आ. प्र. १
प्रज्ञया यो विजानाति (प्रत्यगात्मब्रह्म- णोर्मेदं) स जीवन्मुक्त उच्यते	म.वा.र. ८	प्रज्ञानं ब्रह्म मन्यपि	शु. र. ३।२
प्रज्ञया वाचं समारुह्य वाचा सर्वाणि नामान्याप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानं ब्रह्मेति वा अहं ब्रह्मास्मीति वा भाष्यते	बह्वचो. ४
प्रज्ञया शरीरं समारुह्य शरीरेण सुख- दुःखे आप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानादिमहावाक्यरहस्यादिकलेवरम् । विकलेवरकैवल्यं त्रिपात्रामहं भजे	शुक्र. शीर्षकं
प्रज्ञया श्रोत्रं समारुह्य श्रोत्रेण सर्वान् शब्दानाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञा नाम देवतावरोधिनीसामेऽमुष्मा- दिदमवरुन्धां तस्यै स्वाहा	कौ. त. १।३
प्रज्ञया सत्यसङ्कल्पं (आप्नोति)	कौ. त. ३।६	प्रज्ञानेनो लोकः, प्रज्ञा प्रतिष्ठा, प्रज्ञानं ब्रह्म [२ ऐत. ५।३+	आ. प्र. १
प्रज्ञया हस्तौ समारुह्य हस्ताभ्यां सर्वाणि कर्माण्याप्नोति	कौ. त. ३।२	प्रज्ञानेनैनमाप्नुयात्	ना. प. १।१९
प्रज्ञया हि विपश्यति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञा प्रतिष्ठा तन्तूनामिष्टाभूतैः परायणम् इतिहा. ६	
प्रज्ञयैव धियं समारुह्य प्रज्ञयैव धियो विज्ञातव्यं कामानाप्नोति	कौ. त. १।५	प्रज्ञामयोदेवतामयोब्रह्ममयोऽमृतमयः सम्भूय देवता अप्येति	१ ऐत. २।४।३
प्रज्ञयोपस्थं समारुह्योपस्थेनानन्दं रतिं प्रजाप्तिमाप्नोति	कौ. त. ३।६	प्रज्ञामात्रा न स्युर्न भूतमात्राः स्युः	कौ. त. ३।८
प्रज्ञा च यस्मात्प्रसूता पुराणी [शाण्डिल्यो. २।२।३+	श्वेताश्र. ४।१८	प्रज्ञामात्राः प्राणे वर्णिताः	कौ. त. ३।९
प्रज्ञा च तस्याः प्रसूता परा सा	गुह्यका. ६१	प्रज्ञारूपा हि पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता	गान्धर्वो. १
प्रज्ञातोऽहं प्रशान्तोऽहं प्रकाशः परमेश्वरः । एकधा चिन्त्यमानोऽहं द्वैताद्वैतविलक्षणः	ब्र. वि. १०१	प्रज्ञावादांश्च भाषसे	भ. गी. २।११
प्रज्ञानघन एवानन्दमयो ह्यात्मा- ऽऽनन्दमुक् चेतोमुखः प्राज्ञस्तृतीयः		प्रज्ञेत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।२
पादः [ग. शो. १।३+५।६+	रामो. ता. २।३	प्रज्ञेनैषा विद्या जगत्सर्वमात्मा	नृसिंहो. १।१
प्रज्ञानघन एवायं	नृसिंहो. ८।५	प्रज्ञेवास्या एकमङ्गमुदूढम्	कौ. त. ३।५१
(न) प्रज्ञानघनमदृश्यमव्यवहार्यमप्राह्यम- लक्षणमचिन्त्यमव्यपदेश्यमेकात्म-		प्रणतः सर्वदा तिष्ठेत् सर्वजीविषु भोगतः	यो. चू. ७३
प्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं शान्तं शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते	रामो. २।४	प्रणम्य शिरसा देवं	भ. गी. ११।१४
प्रज्ञानघनमानन्दं ब्रह्मास्मीति विभावयेत्	अष्ट्युप. ९१	प्रणय उपवीतम्	परब्र. ६
प्रज्ञानघनमानन्दं यः पश्यति स पश्यति	जा. द. ४।६०	प्रणव इत्येवं ह्याहोद्गीथः	मैत्रा. ६।४
'प्रज्ञानमानन्दं ब्रह्म' इत्यादि- वाक्यविचारः	मठाग्ना. ४	प्रणवत्वात्प्रकृतिरिति वदन्ति ब्रह्मवादिनः	सीतो. ५
		प्रणवप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता प्रकृतिरुच्यते	सीतो. १
		प्रणवमेव परं ब्रह्मात्मप्रकाशं शून्यं जानन्तस्तत्रैव परिसमाप्तास्तस्मा-	
		देवानां व्रतमाचरन्नोद्धारे परे ब्रह्मणि पर्यवसितो भवेत्	नृसिंहो. ६।३
		प्रणवरूपस्यास्य परमात्मनोऽज्ञानि जानीते	ग. शो. ५।१

प्रणवस्य ध्वनिस्तद्वत्तद्वत्तं ब्रह्म चोच्यते यो. चू. ८०
 प्रणवस्वरूपं लिङ्गं ब्रह्मलिङ्गम् लिङ्गो. २
 प्रणवहंसशिखोपवीतित्वमवलम्ब्य
 मोक्षसाधनं कुर्वीत परब्र. २२
 प्रणवहंसः परं ब्रह्म । न प्राणहंसः परब्र. २
 प्रणवहंसान्तर्धानप्रकृतिं विना
 न मुक्तिः पां. ब्र. ४
 प्रणवहंसोनादविष्टमुद्रं स्वहृदि
 चैतन्ये सिद्ध्यति त्रिविधं ब्रह्म परब्र. ७
 प्रणवं ब्रह्मविष्णुशिवात्मकं... स्वस्व-
 रजस्तमःस्वरूपं सत्यत्रेता-
 द्वापरानुगीतम् राधो. २१२
 प्रणवं ब्रह्ममुद्रं ब्रह्मध्यात्मधम् पां. अ. ३
 प्रणवं साधित्रिं यजुर्लक्ष्मीं वृषिह-
 रायत्रीमित्यङ्गानि जानीयाद्यौ
 जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. ४१९
 प्रणवं हीश्वरं विद्यात्सर्वस्य हृदि
 संस्थितम् अगम. २८
 प्रणवः स्वर्गभूतेषु भ. गी. ७८
 प्रणवाख्यं प्रणेतारं नामरूपं विवर्तयितुं
 विवर्तयितुं पुनः पञ्चधा ज्ञेयं
 निहितं गुहायाम् मैत्रा. ६१४
 प्रणवप्रभवो ब्रह्मा प्रणवात्मभवो हरिः श्री. चू. ७७६
 प्रणवप्रभवो रुद्रः प्रणवो हि
 यरो अवेत् यो. चू. ७७७
 प्रणवात्मकं ब्रह्म, प्रणवात्मकेभ्योक्तं ब्रह्म त्रि. म. ना. ११३
 प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः
 सोऽवधूतः स कृतकृत्यः सूर्या. ३
 प्रणवात्मिकाभूमिका अकारोकारमका-
 रार्धमात्रात्मिका अरुहो. ४१९
 प्रणवाद्यलिखितमन्त्रात्मकं ब्रह्म त्रि. म. ना. ११३
 प्रणवानामयुतजन्तुभवति [अ. शि. १६+
 [महो. ६८३+ तारसा. ३१९+ वैकुण्ठो. ४१२४
 प्रणवान्तर्बर्त्ता हंसो ब्रह्मसूत्रम् अतुर्वे. ७
 प्रणवेन नियुक्तेन बिन्दुयुक्तेन बुद्धि-
 मान् । मूलाधारस्य विप्रेन्द्र मध्ये
 सं तु निरीक्षयेत् जा. द. ३४४१
 प्रणवेण विमृज्याय सप्तप्रणवेनाभिमन्त्रि-
 तमाग्निमेव तु तेनैव दिग्बन्धनं कारयेत् बृ. जा. ४१९

प्रणवेन शिखामुत्कृष्य यज्ञोपवीतं
 छित्त्वा... तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-
 स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्नुदीचीं
 दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
 प्रणवेनाहरेद्विद्वान् बृहतो वटकानथ ।
 अणोरणीयानिति हि मन्त्रेण च
 विचक्षणः बृ. जा. ३१२९
 प्रणवे नित्ययुक्तस्य न भयं त्रिधत्ते आगम. २५
 प्रणवेनैव तस्मिन्नवस्थिताः नृसिंहो. ६१२
 प्रणवो जायते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
 प्रणवो जीवः परब्र. २
 प्रणवोद्गीथवपुषे महाश्वशिरसे नमः त्रि. म. ना. ७१०
 प्रणवो धनुः श्वरो ह्यात्मा ब्रह्म
 तल्लक्ष्यमुच्यते [मुं. उ. २।२।४+ अ. वि. १४
 प्रणवो ब्रह्म निर्भयम् आगम. २९
 प्रणवो हि प्रकाशते यो. चू. ७८
 प्रणवो ह्यपरं ब्रह्म प्रणवश्च परः स्मृतः आगम. २६
 प्रणवयति चित्तं तथाऽऽत्मनो ह्यहं मैत्रा. ६१२७
 प्रणोदेवी श्वरस्वती वाजेभिर्वाजिष्वती
 [क्र. मं. ६।६९४४+ स. स. २१।८।२२
 प्रणोदेवी श्वरस्वती वीर्याय (वीर्येण) सुगो
 न भीमः कुचरो गिरिष्ठाः [चू. पू. २।९+ ना. पू. ना. ४१७
 [क्र. मं. १।१५४१२+ वा. सं. ५।२०
 प्रतद्वीचे अमृतं तु विद्वान् महाना. २।४
 प्रतदेन वरं ते दद्यानि कौ. त. ३१९
 प्रतदेनो ह वै देवीदासिंरिन्द्रस्य प्रियं
 धामोपजगाम कौ. त. ३१९
 प्रतिग्रहेषु दारिद्र्यं दानं विष्णुलभेव
 च ।... स्वाध्यायैर्दत्तुमशुभात् इतिहा. ४३
 प्रतिजाने प्रिवोऽसि मे भ. गी. १८।६५
 (स होवाच) प्रतिज्ञातौ म. एष वरः
 यां तु कुमारस्याति वाचमवाक्या-
 स्तां मे ब्रूहीति बृह. ६।१।५
 प्रतितिष्ठति स मे प्रतितिष्ठति दुर्गे,
 य एवं वेद बृह. ६।१।३, ४
 प्रतिपदिनयेत्काष्ठे अथवास्या अथैव
 च । पौर्णमास्यां स्थिरि कुर्वास्त च
 दन्था हि मान्यथा योगकुं. ३।२

प्रतिपद्यते स्वर्गं लोकं य एतन्नेवं पन्थ
ब्रह्मपुरुषान्स्वर्गस्य लोकस्य
द्वारपान्थेऽहं छांदो. २।१३।६
प्रतिविम्बन्ति सरसीव तटकुमलं अ. पू. ४।७१
प्रतिविम्बा एव जीवा इति कथ्यन्ते त्रि. म. न. ४।९
प्रतिबुद्धः सर्वविदिति ब्रह्मो १
प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं हि विन्दते केनो. २।४
प्रतिबोधविदितं मतममृतत्वं
विदन्ते (मा. पा.) केनो. २।४
प्रतिभासत एवेदं न जगत्परमार्थतः।
ज्ञानदृष्टौ प्रसज्यायां प्रबोधवित्तोदये महो. ५।१०८
प्रतिमुञ्चस्व स्वां पुरम् अरण्यो. १
प्रतियोगिविनिर्मुक्तं तुर्यतुर्यमहं महः नृ. पू. शीर्षकं
प्रतियोगिविनिर्मुक्तं श्रीसमपदमाश्रये रामर. शीर्षकं
प्रतिरूप इति वा अहमेतमुपास इति
स य एतमेवमुपास्ते प्रतिरूपः
हैवैनमुपगच्छति, ना प्रतिरूपमथो
प्रतिरूपोऽस्माज्जायते बृह. २।१।८
प्रतिरूप इति वा अहमेतमुपास इति स
यो हैवमेवमुपास्ते प्रतिरूपो हैवास्य
प्रजायामाजायतेनातिप्रतिरूपः को. त. ४।१०
प्रतिलोमरूपमेव स्याद्यश्चत्रियो
ब्राह्मणमुपनयीत को. त. ४।१८
प्रतिलोमं चैतद्यद्ब्राह्मणः क्षत्रियमुपेया-
द्रक्ष मे वक्ष्यतीति बृह. २।१।१५
प्रतिलोमः शरबर्हिस्तीर्त्वा तस्मिन्नेताः
शरभृष्टीः प्रतिलोमाः सर्षिषाक्ता
जुहुयात् बृह. ६।४।१२
प्रतिवातेऽनुवाते वा न तिष्ठेदुरुणा सह शिवो. ७।१५
प्रतिवेशोऽसि प्रमा पाहि प्रमा पयस्व तै. उ. १।४।७
प्रतिविद्धानि चैतानि सेवमानो ब्रजे-
दधः (सञ्ज्यासी) १ सं. सो. २।८९
प्रतिष्ठा च मे भूयान् चित्त्यु. ७।१
प्रतिष्ठायै स्वादेत्यग्नावाज्यस्य हुत्वा
मन्थे सम्पत्तमवनयेत् छांदो. ५।२।५
प्रतिष्ठवान् भवति तैत्ति. १।१०।३
प्रतिष्ठा वेदाः सर्वाङ्गाणि,
सत्यमायतनम् केनो. ४।८

प्रतिष्ठा सर्वभूतानां प्रज्ञानघनलक्षणः।
तद्विद्याविषयं ब्रह्म सत्यज्ञान-
सुखाद्वयम् अ. पू. ४।२७
प्रतिष्ठा सर्वभूतानां प्रज्ञानघनलक्षणः कठर. ११
प्रतिष्ठा सूकरीविष्टासमा गीता मह-
र्षिभिः... तस्मादेनां परित्यज्य
कीदवत्पर्येदेयतिः ना. प. ५।१५
प्रतिष्ठा ह वा एषा, यन् प्रणवः शौनको. ४।५
प्रतिष्ठा वयं लोकः सामाभिसः
स्थापयामः प्रतिष्ठासः स्तावः
हि सामेति छांदो. १।८।७
प्रतिष्ठा वेद प्रति ह तिष्ठति, अस्मिन्
लोकेऽमुष्मिन् च शुर्वाव प्रतिष्ठा छांदो. ५।१।३
प्रतिष्ठित इव हवे लोकः संहितो. ४।२
प्रतिष्ठितोऽने हृदयं सन्निधाय मुण्ड. २।२।७
प्रतिष्ठितोऽव्ययमानान- (नव्यथ)
मानो... (मा. पा.) [छां. उ. ७।४।३+ ७।५।३
(अथ) प्रतिसृप्याजलौ मन्थमावाय
अपत्यमो नामस्यमा हि ते सर्व-
मिदं स हि ज्येष्ठः श्रेष्ठो
राजाधिपतिः छांदो. ५।२।६
प्रतिहर्तव्यं देवता प्रतिहारमन्वायन्ता..
तां चेद्विद्वान्प्रहरिष्यसि मूर्धा ते
विपत्तिष्यति छां. १।१०।११
प्रतिहास्यौ मरुतः प्राणान्दधति सहवे २२
प्रतीची दिक् प्रत्यञ्चः प्राणाः बृह. ४।२।४
प्रतीच्यामिन्द्रः सन्नताङ्ग उपास्ते भस्मजा. २।१३
प्रतीच्योऽन्याः [नद्यः] यां यां च
दिशमनु.. [स्यन्दन्ते] बृह. ३।८।९
प्रतीच्यो यां यां च.. वा अक्षस्य (मा. पा.) बृ. उ. ३।८।९
प्रतीतिमंत्रयोगाच्च जायते पश्चिमेपथि यो. शि. १।१३२
प्र ते श्रीमि तदु मे निबोध कठो. १।१४
प्रतोपि कमीड्यो अश्वरेपु सनाच्च
होता नव्यश्च सत्सि [महाना. ६।१८+ वनदु. ११९
प्रत्यक्षदैवतं भानुः परोक्षं सर्वदैवताः सूर्यवा. १।१०
प्रत्यक्षमादिक्षान्तैर्वर्णैर्भावेयत् (मालां) अ. मा. ३
प्रत्यक्षजनं देहे सङ्क्षेपाच्छृणु गौतम ब्र. वि. ५३
प्रत्यक्षरमुभयतो माया लक्ष्मीश्च भवति ग. पू. २।२
प्रत्यक्षान्नमं धर्म्य भ. गी. ५।२

प्रत्यगभिन्नपरोऽहं विष्वस्ताशेषविधि-
निषेधोऽहम्

आ. प्र. ३

प्रत्यगभिन्नं ब्रह्मैवावशिष्यत इति

पैङ्गलो. २।१०

प्रत्यगात्मानमज्ञानमायाशक्तेश्च

साक्षिणम् । एकं ब्रह्माहमस्मीति

ब्रह्मैव भवति स्वयम्

कठरु. १५

प्रत्यगात्मा परं ज्योतिर्माया सा तु महत्तमः

पा. ब्र. २।१

प्रत्यगात्मा परात्मा माया चेति कथं..

सर्वसारो. १

प्रत्यगानन्दरूपात्मा मूर्ध्नि स्थाने परे
पदे । अनन्तशक्तिसंयुक्तो जग-

द्रूपेण भासते

त्रि. ब्रा. २।९

प्रत्यगानन्दं ब्रह्मपुरुषं प्रणवस्वरूपम् ।

अकार उकारो मकार इति

नारा. ४

प्रत्यगोकरसं पूर्णमनन्तं सर्वतोमुखम्

अध्यात्मो. ६१

प्रत्यग्दृष्टिर्निमेषः

त्रि. म. ना. ४।६

प्रत्यग्दृष्ट्यास्वस्वरूपचिन्तनमेवोन्मेषः

त्रि. म. ना. ४।६

प्रत्यग्धातुर्नात्र संशीतिरस्ति

मैत्रे. १।१६

प्रत्यङ्मुखां प्राङ्गिरौ च नेह..

बा. मं. ६

प्रत्यङ् जनास्तिष्ठति सञ्चुकोचान्तकाले

[श्वेताश्व. ३।२+

वटुको. २२

प्रत्यङ् जनास्तिष्ठति सर्वतोमुखः

श्वेता. २।१६

प्रत्यङ्मुखस्तिष्ठति विश्वतोमुखः

महाना. २।१

प्रत्यवायो न विद्यते

भ. गी. ९।२

प्रत्याहारद्विषट्केन जायते धारणा शुभा

यो. चू. १।११

प्रत्याहारस्तथा ध्यानं प्राणायामोऽथ

धारणा । तर्कश्चैव समाधिश्च

षडङ्गो योग उच्यते

अ. ना. ६

(अथ) प्रत्याहारः, स पञ्चविधः

शां. डि. १।८।१

प्रत्येकं सप्तविंशतिधा भिन्नत्वेनेच्छा-

ज्ञानक्रियात्मकब्रह्मग्रन्थिमद्रस-

तन्तुब्रह्मनाडी ब्रह्मसूत्रम्

भावनो. ८

प्रत्येवास्याहुतयस्तिष्ठन्त्यथो प्रतिष्ठित्यै

महाना. १०।१३

प्रत्यौहतामश्विना स्युमस्मद्देवानामग्ने

मिषजा शचीभिः

महाना. १३।१०

(ततः) प्रथमपादादुग्ररूपो देवः

प्रादुरभूत्

अव्यक्तो. ७

प्रथममाग्नेयं... चतुर्विंशं ब्राह्ममिति

प्रत्यक्षं देवतानि

गायत्रीर. ७

प्रथममाग्नेयं... दिव्यं विंशम् । दिग्दे-

वतानि चत्वार्यक्षराणि

सन्ध्यो. २१

प्रथमरूपः पृथिवीरूपो भवति

ना. पू. ता. १।१

प्रथमस्तप एव (धर्मस्कन्धः)

छां. २।२३।१

प्रथमं कामस्ततः शक्तिस्तदनु तुरीयं

द्वावेतौ परैतानि पञ्चाक्षराणि भवन्ति

कामराज. १

प्रथमं चेतनं यत्स्यादनाख्यं चेतनं...

चितः... वीजजाग्रत्तदुच्यते

महो. ५।१०

प्रथमं तु ललाटे... द्वादशं कण्ठपृष्ठे

मोक्षं देहि शिरसि

ऊर्ध्वपुं. ६

प्रथमं निस्सृता दृष्टिः संलम्बा यत्र

कुत्रचित् । स्थिरीभूता च तत्रैव

विनश्यति शनैः शनैः

अमन. २।६५

प्रथमं प्रथमेन द्वितीयं द्वितीयेन तृतीयं

तृतीयेन चतुर्थं चतुर्थेन पञ्चमं

पञ्चमेन षष्ठं षष्ठेन प्रत्यक्षर-

मुभयतो माया लक्ष्मीश्च भवति

ग. पू. २।२

प्रथमं प्रथमेन संयुज्यते, द्वितीयं

द्वितीयेन तृतीयं तृतीयेन चतुर्थं

चतुर्थेन पञ्चमं पञ्चमेन

च. पू. २।२

प्रथमं ब्रह्मचक्रं स्यान्निराधृतं भगाकृति

प्रथमं यः पिबेदग्नेदः प्रीणातु

योगरा. ५

प्रथमं पृथिवीतत्त्वं जलतत्त्वं द्वितीयकम् ।

तेजस्तत्त्वं तृतीयं स्याद्वायुतत्त्वं

चतुर्थकम् । आकाशं पञ्चमं तत्त्वं

मनः षष्ठमुदीरितम् । सप्तमं परमं

तत्त्वं यो जानाति स मोक्षभाक्

अमन. १।१२

प्रथमं वासिष्ठं..... चतुर्विंशमाङ्गिरसं

वैश्वामित्रमिति प्रत्यक्षराणा-

सृषयो भवन्ति

गायत्रीर. ७

प्रथमं सत्यवसुसंज्ञकान् विश्वान्देवान्

... सर्वत्र युग्मकूल्या ब्राह्मणानर्चयेत्

ना. प. ४।३९

प्रथमा भक्तिसुन्दरी प्रकटिता । पञ्चा-

न्मायादासी प्रकटिता

सामर. २

प्रथमभूमिकैवोक्ता सुसुष्ठुत्वप्रदायिनी

प्रथमाभ्यासकाले तु विज्ञाः स्युः

अ. पू. ५।८१

प्रथमायां तु मात्रायां यदि प्राणैर्वि-

युज्यते । भरते वर्षराजाऽसौ सार्व-

भौमः प्रजायते

१ यो. त. ३०

ना. त्रि. १२

प्रथमारक्तपीतामहद्रव्यदैवत्या (मात्रा) अ.शिखो. १
 प्रथमावरणे मित्रादयो द्वादशमन्त्राद्याः सूर्यता. ५११
 प्रथमा शब्दब्रह्ममयी स्वाध्यायकाले
 प्रसन्ना उद्भावनकरी सात्मिका सीतो. ३
 प्रथमे चिच्छिणीगात्रं द्वितीये गात्रभंजनम्।
 तृतीये खेदनं याति चतुर्थे कम्पते
 शिरः॥ पञ्चमे स्रवते तालु षष्ठेऽमृतनि-
 वेक्षणम्। सप्तमे गूढविज्ञानं परावाचा
 तथाऽष्टमे॥ अद्वयं न त्रमे देहं दिव्यं
 चक्षुस्तथामलम्। दशमे परमं ब्रह्म
 भवेद्ब्रह्मात्मसन्निधौ (१०नादफलानि) हंसो. ८-१०
 प्रथमेन तु पिण्डेन कलानां तस्य सम्भवः पिण्डो. ४
 प्रथमे दिवसे कार्यं कुम्भकानां चतुष्टयं योगकुं. १५४
 (ॐ) प्रथमे पञ्चिमान्नायाः
 शारदामठः कीटवारीसंप्रदायः मठान्ना. ३
 प्रथमोत्तमे अक्षरे सत्यं मध्यतोऽनृतं
 तदेतदमृतमुभयतः सत्येन परि-
 गृहीतम् सत्यभूयमेव भवति बृह. ५५५१
 प्रथमो मूलबन्धस्तु द्वितीयोऽङ्गीयनाभिधः
 (कुम्भकः) [योगकुं. १४१+ यो.शि.११०३
 प्रथमौ द्वावहङ्कारावङ्गीकृत्वा त्वलौ-
 किकौ। तृतीयाऽङ्कृतिस्त्याज्या
 लौकिकी दुःखदायिनी महो. ५५५५
 प्रथितः पुरुषोत्तमः भ.गी.१५५१८
 प्रदक्षिणमावृत्त्येतच्चैतच्चानवेक्षमाणाः
 प्रत्यायन्ति कठरु. २
 प्रदक्षिणात्रयं कृत्वा शिवरूपमिति स्फुटम् १ विल्वो. ८
 प्रदद्याच्च गवां हिसम् शिवो. ७५१२
 प्रदुष्यन्ति कुलस्त्रियः भ.गी. १४१
 प्रपुत्रममौ वायवंशे सङ्कर्षणमतः परम्।
 व्योमांशे परमात्मानं वासुदेवं सदा
 स्मरेत् त्रि.प्रा.२१४४
 प्रद्विषन्तोऽभ्यसूयकाः भ.गी.१६१८
 प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेशः संसारमोक्ष-
 स्थितिवन्धहेतुः [श्रेता. ६१६+ भवसं. २४६
 प्रधानं प्रकृतिः शक्तिर्निस्त्या चाविकृति-
 स्तथा। एतानि तस्या नामानि
 विष्णुमाश्रित्य या स्थिता भवसं. २१४४
 ४९

प्रधानाः प्राणवाहिन्यो भूयस्तासु
 दश स्मृताः यो. चू. १६
 प्रनष्टस्ते धनञ्जय (मोहः) १८७२
 प्र नूनं ब्रह्मणस्पतिर्मन्त्रं वदत्युक्तं नृ.पू. २११३
 प्रध्यायितव्यं सर्वमिदं अ.शिखो. ३
 प्रपञ्चमखिलं यस्तु ज्ञानाग्नौ जुहुया-
 द्यतिः। आत्मन्यग्नीन्समारोप्य
 सोऽग्निहोत्री महायतिः १सं.सो.२११००
 प्रपञ्चमुक्तचित्तोऽस्मि प्रपञ्चरहितो-
 ऽस्त्यहम् मैत्र. ३२०
 प्रपञ्चलयः सम्पद्यते प्रपञ्चस्य मनः-
 कल्पितत्वात् मं.प्रा.२१६
 प्रपञ्चवृत्तिपरित्यज्यजीवन्मुक्तो भवेत् सं.सो.२१७९
 प्रपञ्चावाङ्मुखः स्वरूपानुसन्धानेन ना.प.५५५४
 प्रपञ्चे यदि विद्येत (द्वैतं) निवर्तत
 न संशयः म.वार. ४
 प्रपञ्चोऽपि द्विविधः, विद्याप्रपञ्च-
 आविद्याप्रपञ्चेति त्रि.म.ना.३१२
 प्रपञ्चोपशमं शिवम् ना.प.८१२३
 प्रपञ्चो यदि वक्तव्यः सोऽपि शब्द-
 विवर्जितः ते.वि.उ.११२१
 प्रपञ्चो यदि विद्येत निवर्तत न संशयः आगम. १७
 (अहो) प्रपञ्चोऽयमनादिसिद्धो भवति सामर.५७
 प्रपदाश्च स्फिचश्चैव सर्वाङ्गानि प्रचक्षते गुह्यका.२२
 प्रपद्यन्ते नराधमाः भ.गी.७१५
 प्रपद्यन्तेऽन्यदेवताः भ.गी.७१२०
 प्रपद्ये शरणं देवीं दुन्दुभे दुरितं हर देव्यु.२३
 प्रपश्यद्भिर्जनार्दन भ.गी.११३९
 प्र पूर्णं मनसा वन्दमानः चित्त्यु.१५१३
 प्र प्र यज्ञपतिं तिर चित्त्यु.१११२
 प्रबुद्धबुद्धेः प्रश्नीणभोगेच्छस्य निरा-
 शिषः। नास्त्यविद्यामलमिति
 प्राज्ञस्तूपदिशेदुरुः महो. ५१०६
 प्रबुद्धा यत्र ते, विद्वान्सुषुप्तिं याति
 योगिराट् याज्ञव. २५
 प्रबुद्धा बह्मियोगेन मनसा मरुता सह।
 सूचीवद्गात्रमावाय ब्रजस्यूर्ध्व
 सुषुप्नया यो. चू. ३८

प्रबुद्धोऽपि सुषुप्तिस्थः सुषुप्तिस्थः	
प्रबुद्धवान्	अ.पू.३।१२
प्रबुद्धोऽस्मि प्रबुद्धोऽस्मि दुष्टश्चोरोऽय-	
मात्मनः । मनोनाम निहन्त्येनं	
मनसाऽस्मि चिरं हृतः	महो. ६।२७
प्रब्रूहि त्वं श्रद्धधानाय मह्यं-(मा.पा.)	कठो. १।१३
प्रभञ्जनमेवाप्येतियः प्रभञ्जनमेवास्तमेति	सुबालो. ९।८
प्रभवत्यहरागमं	भ. गी. ८।१९
प्रभवन्त्यहरागमे	भ.गी.१८।१८
प्रभवन्त्युग्रकर्माणः	भ.गी. १६।९
प्रभवं न महर्षयः	भ.गी.१०।२
प्रभवः प्रलयस्तथा	भ.गी. ७।६
प्रभवः प्रलयं स्थानं	भ.गी.९।१८
प्रभवः सर्वभावानां सतामिति विनिश्चयः	आगम. ६
प्रभवाप्ययौ हि भूतानां [च.पू.४।२+ +रामो. २।४+]	नृसिंहो. १।४
प्रभामध्यगतं पीतं नानारत्नप्रवेष्टितम्	ग.शो. १।४
प्रभाशून्यं मनश्शून्यं बुद्धिशून्यं	ध्या. त्रि. २७
चिदात्मकम् । अतद्व्यावृत्तिरूपो-	
ऽसौ समाधिर्मुनिभावितः	मुक्तिको. २।५५
प्रभाशून्यं मनश्शून्यं बुद्धिशून्यं	
निरामयम् । सर्वशून्यं	
निराभासं समाधिरभिधीयते	सौभाग्य. २१
प्रभाऽस्मि शशिसूर्ययोः	भ. गी. ७।८
प्रभीमकर्मा तपसोयन्निद्धात्	ब्रा. सं. ४
प्रभुरस्मि पुरातनः	ब्र.वि. १००
प्रभुविमितः हिरण्यमयं	छांदो. ८।५।३
प्रभुं वरेण्यं पितरं महेशं यो ब्रह्माणं	
विदधाति तस्मै	शरभो. ३
प्रभुः प्रभूणामपि विभ्रराजः सिन्दूरवर्णः	
पुरुषः पुराणः	हेरम्बो. ५
प्रभुः हमाणो बहुलाः श्रियम्	चिन्त्यु. ११।७
प्रमाणप्रमेयादस्मान्मार्गादतिरिक्तोऽयं	
मार्गो रसात्मकः	सामर. ३
प्रमाथि नलवद्बुद्धम्	भ.गी. ६।३४
प्रमादमोहौ तमसः	भ.गी.१४।१७
प्रमादात्पतितो भवति	भस्मजा. १।६

प्रमादात्तयक्त्वा भस्मधारणं न गायत्री	
जपेत्	भस्मजा. १।६
प्रमादालस्यनिद्राभिः	भ.गी. १४।८
प्रमादिनो बहिश्चित्ताः पिशुनाः कलहो-	
त्सुकाः । सन्न्यासिनोऽपि दृश्यन्ते	
देवसन्दूषिताशयाः	याज्ञव. ५
प्रमादेनापि नान्तर्देवसदनेपुरीषंकुर्यात्	भस्मजा. २।८
प्रमादे सञ्जयत्युत	भ.गी. १४।९
प्रमादो ब्रह्मनिष्ठायां न कर्तव्यः	
कदाचन । प्रमादो मृत्युरित्याहु-	
र्विद्यायां ब्रह्मवादिनः	अध्मात्मो. १४
प्रमादो मोह एव च	भ.गी.१४।१३
प्रमेयोऽपि प्रमाणतां पृथक्त्वादुपैत्या-	
त्मसम्बोधनार्थं	मैत्रा. ६।१४
प्रमोद उत्तरः पक्षः	तैत्ति. २।५
प्रयतः प्रणवोक्कारं प्रणवं पुरुषोत्तमम् ।	
ॐक्कारं प्रणवात्मानं तन्मे मनः	
शिवसङ्कल्पमस्तु	२शिवसं. २१
प्रयताञ्जलिः कवातियङ्कुभिर्मभिमन्त्रयेत	सहवै. २२
प्रयत्नाद्यतमानस्तु	भ.गी. ६।४५
प्रयागं हृत्सरोरुहे	जा.द. ४।४९
प्रयाणकाले च कथं	भ. गी. ८।२
प्रयाणकालेऽपि च मां	भ.गी. ७।३०
प्रयाणकाले मनसाऽचलेन	भ.गी. ८।१०
प्रयाता यान्ति तं कालं	भ.गी. ८।२३
प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम्	कैव. २४
प्रयासाय स्वाहा	चिन्त्यु. २०।१
प्रयोजनार्थं रुद्रेण मूर्तिरेका त्रिधा कृता	रुद्रहं. १५
प्रलपन्विसृजन्मृदुलुन्मिषन्मिषन्नापि	
[१ सं. सो. २।४७+]	भ. गी. ५।९
प्रलयं याति देहभृत्	भ.गी.१४।१४
प्रलयादिकं श्रूयमाणत्वादन्त्यत्वं	
वदन्त्यन्ये (प्रपञ्चस्य)	त्रि.म.ना.३।२
प्रलयान्तामुपाश्रिताः	भ.गी.१६।११
प्रलयावस्थायां विश्रमणार्थं भगवतो	
दक्षिणवक्षःस्थले श्रीवत्साकृति-	
भूत्वा विश्राम्यतीति सा योगशक्तिः सीतो. २६	
प्रलये न व्यथन्ति च	भ.गी. १४।२
प्रलये सर्वशून्यं भवति	त्रि.म.ना.३।४

प्रवक्ष्याम्यनसुंयेवे	भ. गी. ९।१
प्रवक्ष्णुणा अभिदं पर्वतानां यस्सीमिन्द्रो	
अकरोदनीकैः	बा. सं. १०
प्रवचनं सन्धानम्	तै.उ. १।३।५
प्रवचनेन प्रशंसया व्युत्थानेन, तमेतं	
ब्राह्मणाः शुश्रुवांसोऽनूचाना	
उपलभन्ते	सुबालो. ९।१४
प्रवदन्ति न पण्डिताः	भ. गी. ५।४
प्रवदन्त्यविपश्चितः	भ. गी. २।४२
प्रवर्तन्ते विधानोक्ताः	भ. गी. १७।२४
प्रवर्तन्तेऽशुचित्रताः	भ. गी. १६।१०
प्रवालमौक्तिकस्फटिकशङ्करजताष्टापद-	
चन्दनपुत्रजीविकाञ्जे रुद्राक्षाः	अ. मा. २
प्रवाहो नित्यत्वं वदन्ति केचन	त्रि.म.ना. ३।२
(प्रपञ्चस्य)	
प्रविचार्य चिरं ज्ञानं मुक्तोऽहमिति	
मन्यते	यो.शि. १।५४
प्रविचार्य चिरं साधुं स्वात्मनिश्चय-	
माप्तवान्	महो. २।२
प्रविभक्तमनेकधा	भ. गी. ११।१३
प्रविविक्तमुक्तैजसः [ग.शो. ५।६+	रामो.ता. १।२
प्रविविक्तं तु तैजसम्	आगम. ४
प्रविवेश ह चक्षुः	बृह. ६।१।९
प्रविवेश ह मनः	बृह. ६।१।११
प्रविवेश ह रेतः	बृह. ६।१।१२
प्रविवेश ह वाक्	बृह. ६।१।१८
प्रविवेश ह श्रोत्रम्	बृह. ६।१।१०
प्रविष्णुरस्तु तवसस्तवीयान् [ऋक्सं.	ना.पू.ता. ४।५
प्रवृत्तोऽभ्यन्तरीरथो दासीनिष्को-	
ऽस्त्यन्नं पश्यसि	छांदो. ५।१३।२
प्रवृत्तिर्द्विविधा प्रोक्ता मार्जारी चैव	
वानरी	१ सं.सो. २।१०२
प्रवृत्तिलक्षणं कर्म ज्ञानं सत्यास-	
लक्षणम्	ना.प. ३।१६१
प्रवृत्तिं च निवृत्तिं च [भ. गी. १६।७+	१८।३०
प्रवृत्ते शब्दसम्पाते	भ. गी. १।२०
प्रवृद्धधर्ममणुमेतमाप्य—(मा. पा.)	कठो. २।१३
प्रवृद्धोऽस्मि प्रवृद्धोऽस्मि प्रसन्नोऽस्मि	
परोऽस्त्यहम्	मैत्रे.उ. ३।१४

प्रवृद्ध धर्ममणुमेतमाप्य	कठो. २।१३
प्रवेपनाय सृत्यवे	चित्त्यु. १।५।१
प्रवेष्टुं च परंतप	भ. गी. ११।५४
प्रव्रजिष्यन्वा अरेऽयमस्मात्स्थानादस्मि	बृह. ४।५।२
प्रव्रजेद्ब्रह्मचर्येण प्रव्रजेच्च गृहादपि ।	
वनाद्वा प्रव्रजेद्विद्वानातुरे वाऽथ	
दुःखितः	भवसं. १।२
प्रशस्तगोमयमाहरेत्	बृ. जा. ३।१
प्रशस्ते कर्मणि तथा	भ. गी. १७।२६
प्रशान्तचापलं वीतशोकमस्तसमी-	
हितम् । मनो मम मुने शान्तं	
तेन जीवाम्यनामयः	अ.पू. ५।६।२
प्रशान्तचित्ताय शमान्विताय	मुण्ड. १।२।१३
प्रशान्तमनसं ह्येनं	भ. गी. ६।१४
प्रशान्तवृत्तिकं चित्तं परमानन्ददाय-	
कम् । असंप्रज्ञातनामाऽयं समाधि-	
योगिनां प्रियः	मुक्तिको. २।५४
प्रशान्तसर्वसङ्कल्पं विगताखिल-	
कौतुकम् । विमताशेषसंरम्भं	
चिदात्मानं समाश्रय	अ.पू. ५।२३
प्रशान्तात्मा विगतभीः	भ. गी. ६।१४
प्रशान्तेन्द्रियसद्भातः शुद्धबुद्धि-	
समन्वितः । प्राणापानौ ततो	
जित्वा मनःशत्रून् सुखी भवेत्	अमन. २।८६
प्रशान्तोऽहमनन्तोऽहं परिपूर्णश्चिरन्तनः	अध्यात्मो. ६८
प्रशासितारं सर्वेषामणीयांसमणोरपि ।	
रुक्मामं स्वप्रधीगम्यं विद्यात्तं	
पुरुषं परम्	भवसं. २।४२
प्रश्न-मुण्डक-माण्डूक्यार्थवैशिरो-ऽथर्व-	
शिखाबृहज्जाबालवृसिंहतापनीनारद-	
परिव्राजक-सीतां-शरभ-महानारा-	
यण-रामरहस्यरामतापनीशांडिल्य-	
परमहंस-परिव्राजकान्नपूर्णा-सूर्यात्म-	
पाशुपत-परब्रह्म-त्रिपुरातपन-देवी-	
भावना-ब्रह्म-जाबाल-गणपतिमहा-	
वाक्य-गोपालतपन-कृष्ण-हयग्रीव-	
दत्तात्रेयगारुडानामथर्ववेदगताना-	
मेकत्रिंशत्सङ्ख्याकानामुपनिषदां	
अष्टं कर्णेभिरिति ज्ञान्तिः	मुक्तिको. १।५७

प्रसक्ताः कामभोगेषु	भ.गी.१६।१६	प्र ह षोडशं वर्षं जीवति	छांदो.३।१६।७
प्रसङ्गेन फलाकाङ्क्षी	भ.गी.१८।३४	प्रहसन्निव भारत	भ.गी. २।१०
प्रसन्नचेतसो ह्याशु	भ.गी. ५।६५	प्रहितां वा ब्रह्मध्यातुं सयोगं	
प्रसन्नवदनो जेता धृष्टशत्रुकविभूषितः	रा.पू.ता.४।८	निविष्टं वेद	१ ऐत. १।५।३
प्रसन्नं सामवेदाख्यं नानाष्टकसमन्वितम्	पं. प्र. ६	प्रह्लादश्चास्मि दैत्यानां	भ.गी.१०।३०
प्रसन्नात्मात्मनि स्थित्वा सुखमक्षयमश्नुते मैत्रे. १।११		प्रह्लादिनी प्रह्ला विश्वभद्रा विद्यासिनी	गायत्रीर. ९
प्रसन्नात्माऽऽत्मनि स्थित्वा सुखम-		प्राकृतमन्नं त्रिगुणभेदपरिणामत्वान्मह-	
व्ययमश्नुते [मैत्रा. ६।२०+	६।३४।४	दायं विशेषान्तं लिङ्गम्	मैत्रा.६।१०
प्रसन्नोऽस्मि परोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१४	प्राक्कर्मनिर्मितं सर्वमीश्वराधीनमेव वा	अक्षयुप. २५
प्रसन्नोऽहं प्रसन्नोऽहं वरान्वरयेति	ग.शो. ३।८	प्राक्कर्मफलपाकेनावर्तान्तरकीटव-	
प्रसह्य सङ्कल्पपरम्पराणां सच्छेदने		द्विश्रान्ति नैव गच्छति	पैङ्गलो. २।९
सन्ततसावधानः । आलम्बनाशाद-		प्राक्तनानि प्रयातानि गताः सर्ग-	
पचीयमानं शनैः शनैः शान्ति-		परम्पराः । कोटयो ब्रह्मणां यासा	
मुपैति चेतः	अमन. २।६६	भूपा नष्टाः परागवत्	बराहो. ३।२२
प्रसादमधिगच्छति	भ.गी. २।६४	प्राक्प्रत्यगात्मनो रूपं स्वाम्यं	
प्रसादये त्वामहमीशमीड्यं	भ.गी.११।४४	दास्यमिति स्थितिः	भवसं.२।५७
प्रसादाद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मणः	प्र. वि. २	प्राक्शरीरविमोक्षणात्	भ.गी. ५।२३
प्रसादे सर्वदुःखानां	भ.गी. २।६५	प्रागुत्पत्तेरजं सर्वं तेनासौ कृपणःस्मृतः	अद्वैत. १
प्रसार्य भुवि पादौ तु दोर्भ्यामङ्गुष्ठ-		प्रागुदयाभिर्वर्त्यशौचादिकंसतः स्नायात्	भस्मजा.२।२
मादरात् । जानूपरि ललाटे तु		प्राग्दले पुण्यावृत्तिराग्नेय्यां निद्रालस्यौ	ना.प. ६।५
पश्चिमं तानमुच्यते	त्रि.ब्रा.२।५०	प्राग्वोदरवा ग्रामान्निष्कम्य	सन्ध्यो. १
प्रसासहिस्तपसा मा विचक्षे	बा. मं. ४	प्राज्ञासीनः स्वाध्यायमधीयीत	सहस्रै. १५
प्रसीद देवेश जगन्निवास	भ.गी.११।२५	प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा बद्धशिखो	
प्रसीद परमानन्द प्रसीद परमेश्वर ।		यज्ञोपवीती...त्रिराचामेत्	आचम. १
आधिभ्याधिभुजङ्गेन दष्टं मा-		प्राङ्मुखाश्च सुरा हव्यं पितरश्चाप्युद-	
मुद्धर प्रभो	गो. पू. ४।१३	ब्रुवाः । प्रतिगृह्णन्ति सम्बाध-	
प्रस्तुतेन वै यज्ञेन देवाः स्वर्गं लोकमायन्	सहस्रै. १	मग्निना ब्राह्मणेन च	इतिहा. ५१
प्रस्तुतो ह वै यज्ञोपवीतिनो यज्ञः	सहस्रै. १	प्राङ्मुखोऽध्यापयेद्गुरुः	शिवो. ७।६३
प्रस्तोतर्या देवना प्रस्तावमन्वायत्ता तां		प्राचीदिक्कला प्रतीची दिक्कला दक्षिणा	
चेदविद्वान् प्रस्तोष्यसि मूर्धा ते		दिक्कलोदीची दिक्कलैष वै सोम्य	
विपतिष्यतीति [छांदो.१।१०।१५+	११।४	चतुष्कलः पादो ब्रह्मणः प्रकाश-	
प्रस्थानं वृद्धाश्रमं वा गच्छेत्	कठश्रु. २०	वाज्राम	छांदो. ४।९।२
प्रस्वेदजनको यस्तु प्राणायामेषु		प्राचीनयोग्य कं त्वमात्मानमुपास्स इति	छां. ५।१३।१
सोऽधमः । प्रस्वेदजननं यस्य प्राणा-		प्राचीनशाल औगमन्यवः सत्ययज्ञः	छां. ५।११।१
यामस्तु सोऽधमः [जा.द.६।१४+	त्रि.ब्रा.२।१०४	प्राचीमुदीची वा निवर्तयंश्चरेत् पात्री	
प्रस्वेदः प्रथमः पश्चात्कम्पनं मुनि-		दण्डी युगमात्रावलोकी	शाट्याय.१८
पुङ्गव । उत्थानं च शरीरस्य चिह्न-		प्राज्ञापस्य आप्रयाणाद्गुरोरपरित्यागी	आश्रमो १
मेतज्जितोऽनिले	जा.द. ६।४३	प्राज्ञापस्यमासहस्रसंवत्सरान्तक्रतुनेति	
प्रस्वेदो जायत पूर्वं मर्दनं तेन कारयेत्	१यो.त. ५१	(यजति)	मैत्रा. ६।३६

प्राजापत्यं गृहस्थानां (ततः) प्राजापत्यं रायस्पोषं गौपत्यं यच्च एतद्रहस्यं सायम्प्रातर्ध्याये- द्द्वोरान्नकृतं पापं नाशयति प्राजापत्यो हारुणिः सुपर्णेयः प्रजापतिं पितरमुपससार प्राज्ञरूपा हि पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता प्राज्ञस्त्वस्वप्रनिद्रया प्राज्ञः कारणवद्धस्तु द्वौ तौ तुर्ये न सिद्धयतः प्राज्ञः किञ्चन संवेत्ति तुर्यं तत्सर्व- दृक् सदा प्राज्ञः प्रसन्नमधुरो दैन्यादपगताशयः प्राज्ञात्मकस्तु भरतो मकाराक्षर- सम्भवः । अर्धमात्रात्मको रामो ब्रह्मानन्दैकविग्रहः प्राज्ञात्मकोऽनिरुद्धोऽसौ मकाराक्षर- सम्भवः । अर्धमात्रात्मकः कृष्णो यस्मिन्निश्चं प्रतिष्ठितम् प्राज्ञास्तु पुरुषार्थेन पदमुत्तममागताः प्राज्ञेनात्मनापोज्झितो..न चैत्यपि न स्वस(सि)त्यपि...शिवा जिघत्सन्निति प्राज्ञो मकार इत्येवं परिपश्येत्क्रमेण तु प्राज्ञो मकारसम्भूता तार्तीया च तृतीयका प्राज्ञोऽविच्छिन्नः पारमार्थिकः सुषुप्त्य- भिमानीति प्राज्ञस्य नाम भवति प्राज्ञः प्रत्यञ्चोऽहम् प्राण आकाशो द्यौर्विद्युदिति प्राण आचार्यः प्राणो ब्राह्मणः प्राण आद्यो हृदि स्थाने अपानस्तु पुनर्गुदे । समानो नाभिदेशे तु उदानः कण्ठमाश्रितः । व्यानः सर्वेषु चाङ्गेषु व्याप्य तिष्ठति सर्वदा प्राण इति होवाच । सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि प्राणमेवाभिसंविशन्ति प्राण इति प्राणविदो भूतानीति च तद्विदः	वि. पु. गोपीचं. ८ महाना. १७१ गान्धर्वो. १ आगम. १४ आगम. ११ मां. आगम. १२ अ. पू. २।३१ रामो. ता. १।४ गोपालो. १।६ भवसं. १।४४ छाग. ६।३ अक्षयुप. ४७ श्रीवि. ता. १।४ पैङ्गलो. २।६ अशिर. १ छां. ४।१३।१ छां. ७।१५।१ अ. ना. ३५ छां. १।११।५ वैतथ्यप्र. २०
--	---

प्राण उक्थमित्येव विद्यात् (अथ ह) प्राण उत्क्रमिष्यन् यथा महासुहृदः सैन्धवः पद्भीशमकून् संवृहेदेव* हैवेमान्प्राणान्संववर्ह प्राण उदक्रामत्तत्प्राण उत्क्रान्तेऽपद्यत प्राण उद्गाता (यज्ञस्य) प्राण ऋच इत्येव विद्यात् प्राण एवं तद्भूत्वाऽवति (अथ खलु) प्राण एव प्रज्ञात्मेदं शरीरं परिगृह्योत्थापयति प्राण एव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः प्राण एव सन्नादिति होवाच प्राण एवामृतम् प्राण एवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा प्राणकर्माणि चापरे प्राणश्चयसमीपस्थमपानोदय- कोटिगम् । अपानप्राणयोरैक्यं चिदात्मानं समाश्रय प्राणदेवताश्चत्वारः प्राणदेवतास्ताः सर्वा नाड्यः प्राणन्तः प्राणेन [छांदो. ५।१।८, [+चु. उ. ६।१।८, ९, १०, ११, १२ प्राणबन्धन* हि सोम्य मनः प्राणभृत्सु त्वेवाविस्तरमात्मा, तेषु हि रसो दृश्यते प्राणमनूत्क्रामन्तः सर्वे प्राणा अनूत्क्रामन्ति प्राणमन्नेनाप्यायस्व । अद्यायामपाने निविश्यामृत* हुतम् प्राणमभ्युज्जिहते सैषा देवता प्रस्ताव- मन्वायत्ता प्राणमय इन्द्रियात्मा मनोमयः सङ्कल्पात्मा प्राणमयश्चक्षुर्मयः (आत्मा) प्राणमुख्यत्वेन पञ्चविधोऽस्ति प्राणमेवाप्येति यः प्राणमेवास्तमेति प्राणमेवैतया करोति	१ ऐत. १।४।६ बृह. ६।१।१३ १ ऐत. १।४।४ महाना. १८।१ १ ऐत. २।२।११ बृह. १।५।१० कौ. त. ३।३ छां. ३।१८।४ बृह. ४।१।३४ ... बृह. ४।१।३ भ. गी. ४।२७ अ. पू. ५।३० परब्र. १ ब्रह्मो. १ ९, १०, ११ छांदो. ६।८।२ १ ऐत. ३।२।२ बृह. ४।४।२ महाना. १६।४ छांदो. १।११।५ सुबालो. ५।१९ बृह. ४।४।५ भावनो. ६ सुबालो. ९।२ याज्ञव. १
---	--

प्राणयान्नानिमित्तं च व्यङ्गारे भुक्त- वज्जने । काले प्रशस्ते वर्णानां मिश्रार्थं पर्यट्टेदृद्धान्	ना.प.५।२०	प्राणस्पन्दजये यत्नः कर्तव्यो धीमतोवकैः	अ.पू.४।८९
प्राणयात्रिकमात्रः स्यान्मात्रासङ्गा- द्विनिर्गतः	ना.प.५।१८	प्राणस्य प्राणमुत चक्षुषश्चक्षुरुत ओत्रस्य ओत्रं मनसो ये मनो विदुः	बृह.४।४।१८
प्राणलिङ्गिनां शुद्धसिद्धिर्न भवति	रुद्रोप. २	प्राणस्य कां गतिरित्यन्नमिति होवाच	छांदो.१।८।४
प्राणलिङ्गी शिवरूपः	रुद्रोप. २	प्राणस्य च मे प्राणो भूयात्	चिन्त्यु.७।३
प्राणवत्त्वान्महेश्वरत्वाच्च शिवस्तदैव गुरुः	रुद्रोप. ३	प्राणस्य रूपं स्वर्शाः, अपानस्योष्माणः, व्यानस्य स्वराः	३ऐत.२।५।१
प्राणवायोस्तु संरोधात्प्राणायामस्तु पठ्यते	योगो.३०	प्राणस्य वै सम्राट्, कामाय याज्यं याजयति	बृह.४।१।३,३
प्राणश्च देहगो वायुरायामः कुम्भकःस्थितः	योगकुं.१।१९	प्राणस्य शोधयेन्मार्गं रेचपूरककुम्भकैः	यो.शि.५।३७
प्राणश्च निवारयितव्यं च	प्रभो.४।८	प्राणस्य ह्यन्वपानमेता अपियन्ति	१ऐत. ३।३।३
प्राणश्च मे भूयात्	चिन्त्यु.७।२	प्राणस्येदं वशे सर्वं त्रिदिवे यत्प्रतिष्ठितम्	प्रभो.२।१३
प्राणश्चित्तेन संयुक्तः परमात्मनि तिष्ठति	जा.द.६।१७	प्राणस्यैतद्वशे सर्वं-(मा. पा.)	प्रभो. २।१३
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले विमुक्तो भैक्षमाचरन्नुदरमात्रसंग्रहः	याज्ञव. ३	प्राणस्यैव सम्राट् कामाय	बृह.४।१।३
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले विमुक्तो भैक्षमाचरन् ... सन्न्यासेन		प्राणस्योक्तमणासन्नकालस्त्वातुरसंज्ञकः	ना.प.३।५
देहत्यागं करोति स परमहंसः	जावा. ६	प्राणं गच्छ स्वाहेत्येवमेवैतदाह	जावा. ४
प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले करपात्रे- णान्येन याचिताहारमाहरन्...		प्राणं च हास्मै तदाकाशं चोचुः	छां.४।१०।५
देहत्यागं करोति स कृतकृत्यः	ना. प.३।८७	प्राणं चेदिडया पिबेन्नियमितं भूयो- ऽन्यथा रेचयेत् ।... शुद्धा नाडिगणा भवन्ति यमिनो मासत्रयादूर्ध्वतः	यो.चू. ९८
प्राणसंज्ञस्तथाऽपानः पूज्यः प्राण- स्तयोर्मुने	जा.द.४।२५	प्राणं तदा वाचि जुहोति यावद्वै	
प्राणसंज्ञो मुनिश्चेष्ट मूर्धानं प्राविशद्यदा । तदन्त्यं विषुवं प्रोक्तं	जा.द.४।४४	पुरुषः प्राणिनि	कौ. त. २।५
प्राणसंयमनं चैव प्रत्याहारश्च धारणा । आत्मध्यानं समाधिश्च प्रोक्तान्य- ङ्गानि वै क्रमात्	ते.वि. १।१६	प्राणं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा	कौ.त. २।४
प्राणसंयमनेनैव ज्ञानान्मुक्तो भविष्यति	जा.द.६।१२	प्राणं ते मयि दध इति पुत्रः	कौ.त.२।१५
प्राणसंशितमसीति तत्रैते द्वे ऋचौ भवतः	छांदो.३।१७।६	प्राणं देवा अनुप्राणन्ति । मनुष्याः पशवश्च ये	तैत्ति. २।३
प्राणस्त उदक्रमिष्यद्यन्मां नागमिष्य इति	छांदो.५।१४।२	प्राणं प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना	छांदो.३।१५।३
प्राणस्तेजसा युक्त सहात्मना यथा- संकल्पितं लोकं नयति	प्रभो. ३।१०	प्राणं प्रयन्त्यभिर्धविशन्ति	तैत्ति. ३।३
प्राणस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	बृह.२।५।४	प्राणं प्रागिडया पिबेन्नियमितं भूयोन्य- था रेचयेत्पीत्वा पिङ्गल्या समीरण- मथो बद्धा त्यजेद्दामया । सूर्या- चन्द्रमसोरनेन विधिनाऽभ्यासं सदा तन्वतां शुद्धा नाडिगणा भवन्ति यमिनां मासत्रयादूर्ध्वतः	शांडि.१।७।१
प्राणस्त्वं प्राप्य सर्वाणि भूतानि	१ऐत.२।३।४	प्राणं प्राणान्तं सर्वे प्राणा अनुप्राणन्ति	कौ. त. ३।२
प्राणस्त्वा वंशो हास्यतीत्येनं ब्रूयात्	३ऐत. १।४।१	प्राणं प्राणः (गच्छति)	कौ. त.२।१३
प्राणस्त्वेष आत्मन इति होवाच	छां. ५।१४।२	प्राणं मे त्वयि दधानीक्षि पिता	कौ.त.२।१५

प्राणं वा एते प्रस्कन्दन्ति ये दिवा रत्या संयुज्यन्ते	प्रश्नो. १।१३
प्राणः सितमसीति तत्रैते ऋचौ भवतः—(मा. पा.)	छां. ३।१७।६
प्राणः क्षणितोः प्रश्नमत्रमाप्नोति	बृ.उ. ५।१३।४
प्राणः पवमानेन, पवमानो विश्वेदेवैः, विश्वेदेवाः स्वर्गेण लोकेन, स्वर्गो लोको ब्रह्मणा, सैषावरपरा संहिता	२ऐत. १।६।३
प्राणः प्रजा	बृह. १।५।७
प्राणः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः	प्रश्नो. १।८
प्राणः प्रसूतिर्भुवनस्य योनिर्व्याप्तिं त्वया एकपदेन विश्वम्	एका. उ. ३
प्राणः प्राणेन याति प्राणः प्राणं ददाति प्राणाय ददाति प्राणोऽहं पिता प्राणो माता प्राणो भ्राता प्राणः स्वसा प्राण आचार्यः प्राणो ब्राह्मणः	छां. ७।१५।१
प्राणः प्राविशत्प्राणे प्रपन्न उदतिष्ठत्	१ऐत. १।४।६
प्राणः शरीरमन्नं न परिचक्षीत्	तै.उ. ३।११।१
प्राणः शरीरं परिरक्षति	सुबालो. ४।३
प्राणः शरीरादधिको द्वादशाङ्गुलमानतः	त्रि.ब्रा. २।५।१
प्राणः सर्वाणि भूतानि	१ऐत. २।३।४
प्राणः साम	छांदो. १।७।१
प्राणः सामवेदः	बृह. १।५।५
प्राणः सूर्योऽभिरथ वा पचत्यन्तरिदं वपुः	अ.पू. २।५।५
प्राणः स्वरोऽन्नं वा वाग्विराट्	छां. १।१३।२
प्राणा अहः श्रेयसि व्यूहिरेऽहः श्रेयानस्यहः श्रेयानस्मीति	छांदो. ५।१।६
प्राणा आदित्या इदं म. तृतीयसवनं	छां. ३।१६।६
प्राणा इत्येवाचक्षते	छां. ५।११।५
प्राणा गुहाश्यान्निहिताः सप्त सप्त	महाना. ८।२
प्राणामय एवैतस्मिन् पुरे जायते	प्रश्नो. ४।३
प्राणाङ्गनामा संस्पशो यः स पूरक उच्यते	अ. पू. ५।२८
प्राणाच्छ्रद्धां खं वायुर्व्योतिरापः पृथिवीन्द्रियम्	प्रश्नो. ६।४
प्राणात्प्राणो ब्रह्मेत्येव आहुः	बृ.उ. ५।१२।१
प्राणादयस्तु पञ्चैव पञ्च शब्दादयस्तथा	वराहो. १।३
प्राणादयो वै पुनरेव तस्मादभ्युच्चरन्ती- ह यथाक्रमेण [मैत्र्यु. ६।२६+	६।३१

प्राणादि चतुर्दशवायुभेदा अन्नमय- कोशे यदा वर्तन्ते तदा प्राणमयः कोश इत्युच्यते	सर्वसारो. ४ त्रि.ब्रा. २।७।८
प्राणादिपञ्चर्कं तेषु प्रधानं तत्र च द्वयम्	ध्या. विं. ९५
प्राणादिपञ्चवायुश्च बीजं वर्णं च स्थानकम्	वैतथ्य. १९
प्राणादिभिरनन्तैस्तु भावैरैतैर्विकल्पितः	लिङ्गोप. २
प्राणादिलिङ्गस्वरूपं गुरोर्लिङ्गम्	अ. पू. ४।४३
प्राणादिस्पन्दनं वरम्	अ. पू. ५।५०
प्राणाद्यनिलसंशान्तौ युक्त्या ये पद- मागताः । अनामयमनाद्यन्तं ते स्मृता योगयोगिनः	अ. पू. ५।५०
प्राणाद्याः पञ्च विख्याता नागाद्याः पञ्च वायवः	ध्या. विं. ५७
प्राणाद्वा एष उदेति प्राणेऽस्तमेति तं देवाश्चक्रिरे धर्मः...	बृह. १।५।२३
प्राणाद्वयेव खल्विमानि भूतानि जायन्ते	तैत्ति. ३।३
प्राणाद्वायुः, अक्षिणी निरभिद्येताम्	२ऐत. १।४
प्राणाद्वायुरजायत	चित्त्यु. १२।६
[अ. अ. ८।४।१९=	मं. १०।९०।१३
प्राणाद्वायुः (अजायत)	ग.शो. ३।११
प्राणाधिपः सञ्चरति स्वकर्मभिः	श्वेताश्व. ५।७
प्राणानवकीर्ये याति कैवल्यम्	पैङ्गलो. ४।५
प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य	सूर्यता. १।८
प्राणानां ग्रन्थिरसि रुद्रो मा विशान्तकः । तेनाग्नेनाप्यायस्व	महाना. १६।८
प्राणानां सङ्कल्पे मन्त्राः सङ्कल्पन्ते	छांदो. ७।४।२
प्राणानेतदाह तस्यासत् ऋषयः सप्त तीर इति प्राणा वा ऋषयः	बृह. २।२।३
प्राणानेतदाह वागष्टमी ब्रह्मणा संविद्वानेति	बृह. २।२।३
प्राणान् प्रपीड्येह स युक्तचेष्टः क्षीणे प्राणे नासिकयोच्छ्वसीत । दुष्टाश्च-	
युक्तमिव बाहमेनं विद्वान्मनो धार-	
येताप्रमत्तः [श्वेताश्व. २।९+	अवसं. ३।२६
प्राणान् प्राणेषु जुहति	अ.गी. ४।३०
प्राणान्सर्वान्परमात्मनि प्रणाययती-	
त्येतस्मात्प्राणवः	अ.शिखो. १
प्राणान्सर्वान्प्रलीयत इति प्रलयः	अ.शिखो. १

प्राणान्सन्धारयेत्तस्मिन्नासाभ्यन्तर-
 चारिणः । भूत्वा तत्रायतप्राणः
 शनैरेव समभ्यसेत् यो.शि.६।७
 प्राणान् सन्धारयेत्तस्मिन्नासाभ्यन्तर-
 चारिणः । भूत्वा तत्र गतप्राणः
 शनैरथ समुत्सृजेत् क्षुरिको. ५
 प्राणापानगती रूढ्वा भ.गी.४।२९
 प्राणापानयोरैक्यं कृत्वा धृतकुम्भको
 नासाग्रदर्शनदृढभावनया द्विकरा-
 ङ्गुलिभिः षण्मुखीकरणेन प्रणव-
 ध्वनिं निश्म्य मनस्तत्र लीनं भवति मं. ब्रा.२।४
 प्राणायामव्यानोदानसमाननाग-
 कूर्मकृकरदेवदत्तधनञ्जया इति
 दश वायवः भावनो. ४
 प्राणापानसमानोदानव्यानानाग-
 कूर्मकृकरदेवदत्तधनञ्जया एते
 दश वायवः सर्वासु नाडीषु चरन्ति शां. १।४।७
 प्राणापानवशो जीवो ह्यधश्चोर्ध्वं च
 (प्र-) धावति [ध्या.वि. ५८+ यो. चू. २८
 प्राणापानव्यानोदानसमाना मे
 शुद्धयन्तां ज्योतिरहं विरजा
 विपाप्मा भूयास* स्वाहा महाना.१४।७
 प्राणापानव्यानोदानसमानाः
 प्राणवृत्तयः पैङ्गलो.२।३
 प्राणापानसमाक्षिप्तस्तथा जीवो न
 विश्रमेत् यो.शि.६।५२
 प्राणापानसमाक्षिप्तस्तद्वज्जीवो न विश्रमेत् ध्या. वि.६०
 प्राणापानसमाक्षिप्तस्तथा जीवो न तिष्ठति यो.चू.२७
 प्राणापानसमानाख्या व्यानोदानौ
 च वायवः यो.चू. २२
 प्राणापानसमायुक्तः भ.गी.१५।१४
 प्राणापानसमायोगो ज्ञेयं योगचतुष्टयं यो.शि.१।१३८
 प्राणापानसमायोगः प्राणायामो भवति शां. १।६।१
 प्राणापानसमायोगाच्चन्द्रसूर्यैकता भवेत् यो.शि.१।५६
 प्राणापानादिचेष्टादि क्रियते व्यान-
 वायुना त्रि.ब्रा.२।८५
 प्राणापानाभ्यां प्रतिलोमानुलोमाभ्यां...
 सच्चिदानन्दः परमात्माऽऽविर्भवति महावा. २
 प्राणापानावजिर* सञ्चरन्तौ चित्सु.१४।३

प्राणापानौ नादविन्दु मूलबन्धेन
 चैकताम् । गत्वा योगस्य संसिद्धिं
 यच्छतो नात्र संशयः यो.त. १३१
 प्राणापानौ ब्रीहियवौ तपश्च मुंड.२।१।७
 प्राणापानौ समानश्च उदानो व्यान
 एव च । नागः कूर्मश्च कृकरो
 देवदत्तो धनञ्जयः (१० प्राणाः) त्रि.ब्रा.२।७७
 प्राणापानौ समौ कृत्वा भ.गी.५।२७
 प्राणापानौ संविदानौ जहि तम् चित्सु. १४।३
 प्राणा भूत्वा एकैकमेतानि सर्वाण्ये-
 वैतानि प्रज्ञापयन्ति कौ.त. ३।२
 प्राणाय स्वाहा, अपानाय स्वाहाव्यानाय
 स्वाहाउदानाय स्वाहा प्रा.हो. १।१९
 प्राणाय स्वाहाऽपानाय स्वाहा व्यानाय
 स्वाहा समानाय स्वाहोदानाय
 स्वाहेति पञ्चभिरभिजुहोति मैत्रा. ६।९
 प्राणाय स्वाहा वसिष्ठायै स्वाहेत्यमौ
 हुत्वा मन्थे स* स्रवमवनयति बृह.६।३।२
 प्राणायाम इति प्रोक्तो रेचपूरककुम्भकैः जा.द. ६।१
 प्राणायामदृढाभ्यासैर्युक्त्या च गुरु-
 दत्तया । आसनाशनयोगेन
 प्राणस्पन्दो निरुध्यते अ.पू.४।८७
 प्राणायामद्विषट्केन प्रत्याहारः प्रकीर्तितः यो.चू.१११
 प्राणायामनिरोधैश्च मन्त्रैर्द्वादशभि-
 रू*था । न तद्वादशमात्रास्तु
 ह्युदातः प्रथमः स्मृतः योगो. ५
 प्राणायामपरस्यास्य पुरुषस्य महात्मनः ।
 देहश्चोत्तिष्ठते तेन किञ्चिज्ज्ञाना-
 द्विमुक्तता जा.द.६।१७
 प्राणायामसुतीक्ष्णेन मात्राधारेण योग-
 वित् । वैराग्योपलघ्पेन छित्वा तं
 तु न बध्यते क्षुरिको.२४
 प्राणायामस्ततः कार्यो नित्यं सत्त्व-
 स्थया धिया योगकुं.१।६२
 प्राणायामस्तथाप्राणःप्राणस्यायामवध्यते योगो. ४
 प्राणायामस्तथा ब्रह्मन्प्रत्याहारस्ततः परम् जा.द.१।५
 प्राणायामं ततः कुर्यात्पचासनगतैः
 स्वयम् श्यो.त.३.२
 प्राणायामेन चित्तं तु शुद्धं भवति सुप्रत जा.द. ६।१६

प्राणायामेन युक्तस्य विप्रस्य नियता-
त्मनः । ...सत्यस्थं चैव जायते योगो. १३
प्राणायामेन युक्तेन सर्वरोगक्षयो भवेत् ।
प्राणायामवियुक्तेभ्यः सर्वरोग-
समुद्भवः यो.चू.११६
प्राणायामैकनिष्ठस्य न किञ्चिदपि
दुर्लभम् जा.द. ६।२०
प्राणायामैर्देहोषान् धारणाभिश्च
क्लिष्वषम् । प्रत्याहारेण विषया-
न्ध्यानेनानीश्वरान्गुणान् [अ.ना.८+ योगो. १५
प्राणायामैर्वशीकृत्वा सर्वमिन्द्रिय-
वाहिनीम् । ततो युञ्जीत मेधावी
प्राणं च मनसा मुनिः दुर्वासो २।१५
प्राणायामो भवेदेवंपातकेन्धनपावकः यो. चू. १०८
प्राणा रुद्रा इदं मे माध्यन्दिनं सवनं छांदो.३।१६।४
प्राणा वसव इदं मे प्रातस्सवनं छांदो.३।१६।२
प्राणा वा ऋषयः बृह. २.२।३
प्राणा वाव रुद्रा एते हीदं सर्वं
रोदयन्ति छांदो.३।१६।३
प्राणा वाव वसव एते हीदं सर्वं
वासयन्ति छांदो.३।१६।१
प्राणा वावादित्या एते हीदंसर्वमाददते छांदो.३।१६।५
प्राणाविरूढश्चरति जीवत्तेन विना नहि त्रि.ब्रा.२।६२
प्राणा वै गयास्तत्प्राणास्तत्रे तद्य-
द्रयास्तत्रे बृह.५।१४।४
प्राणा वै यशो विश्वरूपं बृह.२।२।३
प्राणा वै यशो वीर्यं तत्प्राणेपूष्कान्तेषु
शरीरं श्रयितुमधियत तस्य शरीर
एव मन आसीत् बृह.१।२।६
प्राणा वै सत्यं तेषामेव सत्यम् बृह.२।१।२०
प्राणाश्चलन्तु तद्धर्मैः कामैर्वा हन्यतां
मनः । आनन्दबुद्धिपूर्णस्य मम
दुःखं कथं भवेत् आ.प्र. २१
प्राणास्तु रुद्रा विज्ञेया ह्यविमुक्तं
परं स्मृतम् दुर्वासो.२।११
प्राणाश्चैवं भूमानमभिगायताद्ब्रह्मो
मे भविष्यन्तीति छांदो.१।५।४
प्राणांस्त्यक्त्वा धनानि च भ.गी. १।३३

प्राणिकर्मवशादेव पटो यद्वत्प्रसारितः
प्राणिकर्मक्षयात् पुनस्तिरोभावयति ।
तस्मिन्नेवाखिलं विश्वं सङ्कोचित-
पटवद्वर्तते पैङ्गलो.१।२
प्राणिनां देहमध्ये तु स्थितो हंसः
सदाच्युतः प्र. वि. ६९
प्राणिनां देहमाश्रितः भ.गी.१।५।१४
प्राणी भवति सर्वमायुरेति, ज्यो-
रजीवति, महान्प्रजया पशुभिर्भवति छांदो.२।११।२
प्राणेगते यथादेहः सुखं दुःखं न विन्दति ।
तथा चेत्प्राणयुक्तोऽपि स कैवल्या-
श्रमे वसेत् ना. प. ३।२७
प्राणे गलितसंविन्नौ ताल्ध्वं
द्वादशान्तगे । अभ्यासादूर्ध्व-
रन्ध्रेण प्राणस्पन्दो निरुध्यते शांडि.१।७।३१
प्राणे नृप्यति चक्षुस्तृप्यति छांदो.५।१९।२
प्राणे त्वमसि सन्धाता ब्रह्मन् महाना.१।७।१५
प्राणेन च स्वरांस्वयेन प्रथिता
वैखरी पुनः यो.शि. ३।५
प्राणेन जातानि जीवन्ति तैत्ति. ३।३
प्राणेन रक्षभवरं कुलायं बहिष्कुलाया-
दस्मत्परित्वा । स ईयतेऽमृतो
यच्च कामं हिरण्यमयः पुरुष
एक इक्षुः बृह. ४।३।१२
प्राणेन सर्वान्गन्धानामोति कौ. त. ३।४
प्राणेन ह्येवामुष्मिंल्लोकेऽमृतत्वमाप्नोति कौ. त. ३।२
(परमं पदमिति च) प्राणेन्द्रियाद्यन्तः-
करणगुणादेः परतरं सच्चिदानन्द-
मयं नित्यमुक्तप्रज्ञस्थानं परमं पदम् निरा.उ. २९
प्राणेऽपानं तथाऽपरे भ.गी. ४।२९
प्राणेभ्यो देवा देवेभ्यो लोकाः
(विप्रतिष्ठन्ते) [कौ.त.३।३, ३+४।१९
प्राणे शरीरं प्रतिष्ठितम् तैत्ति. ३।७
प्राणेषु पञ्चविधं परोवरीयः सामोपासीत छांदो.२।७।१
प्राणे सर्वं समर्पितं प्राणः प्राणेन
याति प्राणः प्राणं ददाति प्राणो
ह पिता प्राणो माता प्राणो
भ्राता प्राणः स्वसा प्राण आचार्यः
प्राणो ब्राह्मणः छांदो.७।१५।१

प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि युज्यन्ते बृह. ५।१३।२
 प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि रमन्ते बृह. ५।१२।१
 प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि सम्यञ्चि बृह. ५।१३।३
 प्राणैरयममुष्मिन् स यदोत्क्रमिष्यन्
 भवति बृह. ५।५।२
 प्राणैर्वैलं बलेन तपस्तपसा भद्रा...
 स्मारेण विज्ञानं विज्ञानेनात्मानं
 वेदयति म.ना. १७।१३
 प्राणैर्मनः, मनसश्च विज्ञानं, विज्ञाना-
 दानन्दो ब्रह्मयोनिः म.ना. १७।१३
 प्राणैश्चित्तं सर्वमोत्तं प्रजानां यस्मिन्वि-
 शुद्धा विभवत्येष आत्मा मुण्ड. ३।१।९
 प्राणो अग्निः परमात्मा पञ्चवायु-
 भिरावृतः प्रा.हो. १।१२
 प्राणोऽमिस्तस्येमा इष्टकाः मैत्रा. ६।३३
 प्राणोऽग्निः परमात्मा वै पञ्चवायुः
 समाश्रितः। स प्रीतः प्रीणातु मैत्रा. ६।९
 विश्वं विश्वमुक् मैत्रा. ६।९
 प्राणोऽग्निः सूर्य इति प्रतापवत्येषा(तनूः) मैत्रा. ६।९
 प्राणो देहस्थितो यावदपानं तु
 निरोधयेत् यो. चू. १००
 (तस्य) प्राणो धूमो वागर्चिश्चक्षुरङ्गाराः
 ओत्रं विस्फुलिगास्तस्मिन्नेतरि^म.
 अग्नौ देवा अन्नं जुहति तस्या
 आहुत्यै रेतः सम्भवति बृह. ६।२।१२
 प्राणो नाम देवताऽवरोधिनी सा...
 तस्यै स्वाहा कौ. त. २।३
 प्राणोन्मेषनिमेषाभ्यां संसृतेः प्रलयोदयो अ.पू. ५।४।१
 प्राणोऽपानस्तथा व्यानः समानोदान एव
 च। नागः कूर्मश्च कृकरो देवदत्तो
 धनञ्जयः। एते नाडीषु सर्वासु
 चरन्ति दश वायवः जा.द. ४।२३
 प्राणोऽपानो व्यान इत्यष्टावक्षराणि बृह. ५।१४।३
 प्राणोऽपानो व्यान इति प्राणवत्येषा(तनूः) मैत्रा. ६।५
 प्राणोऽपानः समानश्चोदानो व्यानस्तथैव
 च। नागः कूर्मः कृकरो देवदत्तो
 धनञ्जयः। प्राणाद्याः पञ्चविख्याता
 नागाद्याः पञ्च वायवः ध्या. वि. ९६

प्राणोऽपानः समानश्चोदानव्यानौ च
 वायवः। पञ्चकर्मैन्द्रियैर्युक्ताज्ञान-
 शक्तिबलोद्यताः अ. वि. ६६
 प्राणो ब्रह्म, कं ब्रह्म, खं ब्रह्म छांदो. ४।१०।५
 प्राणो ब्रह्मेति व्यजानात् तैत्ति. ३।३
 प्राणो ब्रह्मेति हस्मा ह कौषीतकिस्तस्य
 ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो मनो कौ. त. २।१
 दूतं चक्षुर्गात्रं ओत्रं संभावयितु
 प्राणो ब्रह्मेति ह स्माह पैङ्गयस्तस्य हवा
 एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो वाक्परस्ता-
 चक्षुरारुन्धे चक्षुः परस्ताच्छ्रोत्र-
 मारुन्धे ओत्रं परस्तान्मन आरुन्धे
 मनः परस्तात्प्राण आरुन्धे कौ. त. २।२
 प्राणो ब्रह्मेत्येक आहु स्तन्न, तथा
 शुष्यति वै प्राण ऋतेऽज्ञात् बृह. ५।१२।१
 प्राणो भ्राताप्राणः स्वसा प्राण आचार्यः छां. ७।१५।१
 प्राणो मनुष्याः बृह. १।५।६
 प्राणोऽयंमनिशं ब्रह्मन्स्पन्दशक्तिः
 सदागतिः अ. पू. ५।२५
 प्राणो वंश इति विद्यात् त्रैपेत. १।४।१
 प्राणो वंश इति स्थविरः शाकल्यः श्रैत. २।१।१
 प्राणो वा अन्नम् तैत्ति. ३।७
 प्राणो वा अन्नस्य रसः, मनःप्राणस्य,
 विज्ञानं मनसः मैत्रा. ६।१३
 प्राणो वा अमृतं नामरूपे सत्यं
 ताभ्यामयं प्राणश्छन्नः बृह. १।६।३
 प्राणो वा आयुः कौ. त. ३।२
 प्राणो वा अहमस्म्युपे, प्राणः सर्वाणि
 भूतानि प्राणो ह्येष य एष तपति श्रैत. २।३।४
 प्राणो वा इदं सर्वं भूतं यद्विदं किञ्च
 (उक्तं) प्राणो वा उक्तं प्राणो हीदं छां. ३।१५।४
 सर्वमुत्थापयत्युद्धास्मादुक्त्यविद्वीर-
 स्तिष्ठत्युक्तस्य सायुज्यं सलोकतां
 जयति बृह. ५।१३।१
 प्राणो वा आशाया भूयान् यथा वा
 अरा नाभौ समर्पिता एवमस्मि-
 न्प्राणे सर्वं समर्पितम् छांदो. ७।१५।१
 प्राणो वा उत्प्राणेन हीदं सर्वमुत्तब्धम्
 वृ. उ. १।१।२३
 प्राणो वाव ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च छांदो. ५।१।१

प्राणो वाव तदभ्यार्चत्	१ऐत. २।१।१	प्राणो ह्येवैतान्सर्वान्संवृद्ध इति	छांदो. ४।३।३
प्राणो वाव संवर्गः, स यदा स्वपिति,		प्राणो ह्येष आत्मा	ब्रह्मो. १
प्राणमेव वागप्येति, प्राणं चक्षुः,		प्राणो ह्येष यएषतपति [१ऐत. २।१।१+ ३।४	
प्राणं चोत्रं, प्राणं मनः, प्राणो		प्राणो ह्येष यः सर्वभूतैर्विभाति विजा-	
ह्येवैतान्सर्वान्संवृद्धे	छांदो. ४।३।३	नन्विद्वान्भवतेनातिवादी । आत्म-	
(क्षत्रं-)प्राणो वै क्षत्रं, प्राणो हि त्रायते..	बृह. ५।१३।४	क्रीड आत्मरतिः क्रियावानेष	
प्राणो वै गृत्सोऽपानो मदः	१ऐत. २।१।३	ब्रह्मविदां वरिष्ठः	मुण्डो. ३।१।४
प्राणो वै ब्रह्मः, सोऽपानेन नातिप्रदेष्ट		प्राणो ह्येष सर्वभूतैर्विभाति (मा.पा.)	मुण्डो. ३।१।४
गृहीतोऽपानेन हि गन्धाजिघ्रति	बृह. ३।२।२	प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति	
प्राणो वै ज्येष्ठश्च अष्टश्च, ज्येष्ठश्च श्रेष्ठश्च		[अ. मा. ७+नारा. ५+ देव्यु. २६	
स्वानां भवति	बृह. ६।१।१	प्रातरादित्यमुपतिष्ठते-दिशामेक-	
प्राणो वै बलं, तत्प्राणे प्रतिष्ठितम्	बृह. ५।१४।४	पुण्डरीकमस्यहं मनुष्याणामेक-	
प्राणो वै ब्रह्मेत्यप्राणतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।३	पुण्डरीकं भूयासमिति	बृह. ६।३।६
प्राणो वै यज्ञस्योद्गाता	बृह. ३।१।५	प्रातर्मन्थन्दिने सायमर्धरात्रे च (तु)	
प्राणो वै रं प्राणे हीमानि सर्वाणि		कुभकान् । शनैरशीतिपर्यन्तं चतु-	
भूतानि रमन्ते	बृह. ५।१२।१	वारं समभ्यसेत् [त्रि. प्रा. २।१०।१+ यो. त. ४३	
प्राणो वै वायुः	मैत्रां. ६।३।३	[शाण्डिल्यो. १।७।२	
प्राणो वै सम्राट् परमं ब्रह्म, नैनं		प्रातर्मध्याह्नयोः षण्मासकृतानि	
प्राणो जहाति	बृह. ४।१।३	पापानि नाशयति	गायत्रीर. ११
प्राणो व्यानोऽपान उदानः समानः	तैत्ति. १।७।१	प्रातश्चित्रादिवर्णाखण्डसूर्यचक्रवर्द्धि-	
प्राणोऽसौ लोकः	बृ. उ. १।५।४	ज्वालाबलीवत्तद्विहीनान्तरिक्ष-	
प्राणो हीदं सर्वमुत्थापयति	बृह. ५।१३।१	वत्पश्यति	अद्वयता. ४
प्राणो (प्राणो)ऽस्मात्सर्वान् गन्धानभि-		प्रातःकाले च पूर्वैश्वर्यद्रक्तैः प्रार्थितं	
विस्तृजते	कौ. त. ३।४	मुहुः तद्रैक्षं प्राक्प्रणीतं स्यात्स्थितिं	
प्राणोऽस्मि प्रज्ञात्मा तं मामायुरमृत-		कुर्यात्तथापि वा	१सं. सो. २।६७
मित्युपास्व	कौ. त. ३।२	प्रातः प्रसाधनं दत्त्वा कार्यं	
प्राणो ह पिता, प्राणो माता, प्राणो		सम्भार्जनाञ्जनम् ।	शिवो. ७।२४
भ्राता, प्राणःस्वसा, प्राणआचार्यः,		प्रातः स्नात्वा विधानेन सन्ध्याकर्म	
प्राणो ब्राह्मणः	छांदो. ७।१५।१	समाप्य च । भूतिरुद्राक्षभरण	
प्राणो हविः	चित्यु. १।१	उदीचीं दिशमाश्रयेत्	२ बिल्बो. ७
प्राणो हिङ्कारो वाक्प्रस्तावश्चक्षुरुद्गीथः		प्रातःस्नानोपवासादिकायुक्तेशांश्च	
ओत्रं प्रतिहारो मनो निधनं परो-		वर्जयेत्	१यो. त. ४८
वरीयांसि वैतानि	छांदो. २।७।१	प्रादक्षिण्यादारिद्र्यनाशिनीं प्राणतर्पणा-	
प्राणो हि भूतानामायुः	तैत्ति. २।३	दन्तर्मलनाशिनीं य एनं वेद स	
प्राणो हि वा अङ्गानां रसः	बृह. १।३।१९	वैष्णवो भवति	तुलस्यु. २
प्राणो हि वै क्षत्रं त्रायते हैनं प्राणः	बृह. ५।१३।४	प्रादुर्भावश्च भूतानां देहत्यागस्तथैव च ।	
प्राणो ह्यविज्ञातः प्राणपनं तद्रूपाऽवति	बृह. १।५।१०	प्राप्तिव्यायामयोगश्च विधानमनुवर्तते	भवसं. १।११
प्राणो ह्येवैतानि सर्वाणि भवति	छां. ७।१५।१४	प्रादुर्भूतोऽसुराष्ट्रेऽस्मिन् [श्रीसू. ७+क्र.	खि. ५।८।७७
प्राणो ह्येवैतानि सर्वाणि भवन्ति	छां. ५।१।१५	प्राधान्यतः कुरुभ्रेष्ठ	भ.गी. १०।१९

प्राधान्येनात्र मेद एव, स मेदः वस्तुतस्त्वमेद एव	त्रि.मं.ना.२।२
प्राप्तकर्मकरो नित्यं शत्रुमित्रसमान- दृक् । ईहितानीहितैर्मुक्तो न शोचति न काङ्क्षति	महो. ६।६४
प्राप्तं प्राप्तव्यमखिलं भवता पूर्णचेतसा । स्वरूपे तपसि ब्रह्मन्मुक्तस्त्वं भ्रान्तिमुत्सृज	महो. २।७२
(एवं) प्राप्तानन्दः परमयोगी भवति प्राप्तानुत्तमविभ्रान्तिर्न किञ्चिदिह वाञ्छति	मं. ब्रा. २।९ महो. २।४७
प्राप्तुं तत्सहजस्वभावमनिशं सेवन्- मेकं गुरुम्	अमन. २।४१
प्राप्ते ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेयेच परमात्मनि ...हृदि संस्थिते	...
प्राप्त्यात् पुण्यकर्मणाम्	म.गी. १८।७१
प्राप्य चान्ते ततश्चैव ज्ञानयोगमनुत्त- मम् । अविरोधेन धर्मस्य सञ्चरेत् पृथिवीमिमाम्	नां.प. ६।३३
प्राप्य ज्ञानदशामेतां पशुम्लेच्छादयो- ऽपि ये । सदेहा वाऽप्यदेहा वा ते मुक्ता नात्र संशयः	महो. ५।३९
प्राप्यन्ते मां न पुनरावर्तन्ते प्राप्य पुण्यकृताः लोकान्	भस्मजा. २।७ म.गी. ६।४१
प्राप्य सर्वज्ञतां कृत्वा ब्राह्मण्यं पद- मद्वयम् । अनापन्नादिमध्यान्तं किमतः परमीहते	अ.शां. ८५
प्राप्यं सम्प्राप्यते येन भूयो येन न शोच्यते । पराया निर्द्वैतः स्थानं यत्तज्जीवितमुच्यते	महो. ३।१२
प्राप्यान्तं कर्मणस्तस्य यत्किञ्चेह करोत्ययम् । तस्माल्लोकात्पुनरैति..	बृह. ४।४६
प्रायश्चित्तीयस्त्वधस्तात्तिर्यक्तिस्रो दिमांशुप्रभाभिः प्रजननकर्मा(अग्निः)	प्रा.हो. २।४
प्रायेण श्रीमतां लोके भोक्तुं शक्तिर्न विद्यते	भवसं. १।१३
प्राग्बध्यकर्मपर्यन्तमहिनिर्मोक्त्व- व्यवहरति	पैङ्गलो. ४।४

प्राग्बध्यकल्पनाप्यस्य देहस्य भ्रान्तिरेव हि	अध्यात्मो. ५७
प्राग्बधनाशात्प्रतिभाननाशः..	वराहो. २।६९
प्राग्बध्यप्रतिभासनाशपर्यन्तं चतुर्विधं स्वरूपं ज्ञात्वा देहपतनपर्यन्तं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत्	ना. प. ७।३ अध्यात्मो. ५८
प्राग्बध्यमसतः कुतः प्राग्बधं सिद्ध्यति तदा यदा देहात्मना स्थितिः । देहात्मभावो नैवेष्टः प्राग्बधं त्यजतामतः	अध्यात्मो. ५६ वराहो. १।१२
प्राग्बधागाम्यर्जिज्ञानिकर्मत्रयमितीरितम् प्राग्बधान्ते देहहानिर्मायेति क्षीयतेऽखिला	वराहो. १।७१
प्राग्बद्धालप्रारम्भे यथा मण्डूकादीनां प्रादुर्भावस्तद्वत्सर्वात्मना नष्टाया अविद्याया उन्मेषकाले पुनरुदयो भवति	त्रि.म.ना. ५।१
प्राज्ञयाचम्यायं निभिरथवा परिभ्राष्टि- वर्णवासासुण्डोपरिग्रहः शुचिरद्रोही भैक्षमाणो ब्रह्मभूषाय भवति	याज्ञव. २ चित्त्यु. १५।२ म.गी. १८।२ बृह. ४।१।३०
प्रास्मा आशा अशृण्वन् प्राहुस्त्यागं विचक्षणाः प्रियमित्येनदुपासीत प्रियं भवत्यस्य ब्रह्मवर्चसं कुले य एतमेवमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते	छां. ५।१२।२ ५।१३।२+१४।२+१५।२+१६।२+ १७।२
प्रियं भुवाणं ब्रूयात्प्रियः श्रोतस्यतीतीश्वरो ह तथैव स्यात्	बृह. १।४।८
प्रियः प्रियायार्हसि देव सोढुम्	म.गी. १।१४४
प्रिया च मानसी, प्रतिरूपा च चाक्षुषी प्रियात्मजनन-वर्धन-परिणाम-क्षय- नाशाः षड्भावाः	कौ.त. १।३ मुद्रलो. ४।२
प्रियाप्रिये न स्पृशतस्तथैव च शुभा- शुमे । तमसा मस्तवद्भानादप्रतो- ऽपि रविर्जनैः	२आत्मो. १५ बृह. २।४।४
प्रिया वतारे नः सती प्रियं भाषसे प्रिया वै खलु नो भवति सती प्रियमवृषत्	बृह. ४।५।५

प्रियां वाचमभिवदन्त्योऽर्चयन्त्य एष
वः पुण्यः सुकृतो ब्रह्मलोकः
प्रियेषु स्वेषु सुकृतमप्रियेषु च
दुष्कृतम् । विदुष्य ध्यानयोगेन
ब्रह्माप्नोति सनातनम्
प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थं
प्रियो ह वै भवति स्मरन्ति ह वै वास्य-
प्रीतिः प्रीत्या भवति
प्रेतान् भूतगणांश्चान्ये
प्रेत्यास्माल्लोकादमृता भवन्ति
प्रेत्येन्द्रो भूत्वेषु लोकेषु राजति
प्रेमानन्द एव सृष्टिस्त्वाधिदेविकी
प्रेमानन्दमनुभवन्तो भक्तास्तल्लीलोप-
योग्या भवन्ति
प्रेयो मन्दो योगक्षेमौ वृणीते
प्रेरयेद्वा तथा मिथुः स्वप्नेऽपि न
कदाचन
प्रेहामृतस्य यच्छतामेतद्ब्रह्मकमोचनम्
प्रेहि तु तत्र प्रतीत्य ब्रह्मचर्यं वत्स्याव
इति भवानेव गच्छति
प्रेहि तु तत्र प्रतीत्य ब्रह्मचर्यं वत्स्यावः
(मा. पा.)

मुण्ड. १।२।६

ना.प.१।५।१

भ.गी.७।१७

कौ.त.२।४

सामर.९९

भ.गी.१७।४

केनो. २।५

१ऐत. ३।७।२

सामर. ३९

सामर. ९२

कठो. २।२

ना.प.४।९

सहस्र. ९

बृह. ६।२।४

बृ.व.६।२।४

प्रोक्तमादित्यमाहात्म्यं यन्मां त्वमनु-

पृच्छसि

प्रोक्तवानहमव्ययम्

प्रोक्तं कचिद्विद्येति कचिद्विच्छेति

सम्मतम्

प्रोक्ता च सात्त्विकी कृते भक्ते ब्रह्मणि

राजसी

प्रोच्यते गुणसङ्ख्याने

प्रोच्यमानमक्षेपेण

प्रोता त्वमेता विचितिः क्रमाणां

प्रजापतिश्छन्दमयो विगर्भः

प्रोवाच तां तत्त्वतो ब्रह्मविद्याम्

(अथ) प्रोष्याऽऽयन पुत्रस्य मूर्धान-

मभिमृशति

प्लवदाचरणम्

प्लवा ह्येते अष्टदा यज्ञरूपा अष्टादशो-

क्तमवरं येषु कर्म

प्लावयेद्योगमार्गेण सोऽमृतत्वाय कल्पते

प्लुतप्रणवप्रयोगेण समस्तमोमिति

प्रयुक्त आत्मज्योतिः सकृदावर्तते

प्लुतप्लुत्युपसंहारः

सूर्यता.१।१०

भ.गी.४।१

महो.५।१३२

कृष्णो. ४

भ.गी.१८।१९

भ.गी.१८।२९

एका. च. ९

मुंड.१।२।१३

कौ.त. २।११

निर्वाणो. ८

मुण्ड. १।२।७

बृ.जा. २।१७

अ.शिखो. १

तुरीयो. १

फ

फट्फट्जहि महाकृत्ये विधूमाभिसम-
प्रमे । हन शत्रूंश्चिगूलेन क्रुद्धास्ये
पिब शोणितम्
फलपत्रोदकाहारः पर्वतवनवनदेवता-
लयेषु सञ्चरेत्
फलमुद्विष्य वा पुनः
(पुरुषः) फलमूलोदकान्वितं तपोवनं
प्राप्य... फलमूलपुष्पवारिभिः...
वेदान्तश्रवणं कुर्वन्योगं समारमेत्
फलविशुद्धाङ्गी सङ्ग्यासं सङ्गतेऽर्चिमान्
फलं कतकवृक्षस्य यथप्यम्बुप्रसाद-
कृत् । न नामग्रहणादेव तस्य
वारि प्रसीदति
फलं त्यक्त्वा मनीषिणः
फलं यज्ञतपःक्रियाः
फलादुत्पद्यमानः सङ्गतेऽर्चिमान्

वनदु. ९४

ना.प. ४।४८

भ.गी.१७।२१

शांडि. १।५।१

२सङ्ग्यासो. ६

भवसं. १।५०

भ.गी. २।५१

भ.गी.१७।२५

अ. शां. १७

फलानां पुरुषः, पुरुषस्य रेतः

फले सक्तो निबध्यते

फलोदयः क्रियापूर्वो निष्क्रियो नहि

कुत्रचित्

फलो वा एष लोकानामजरो महात्मा

विश्वं यः पाति

फालोर्द्ध्वगललाटविशेषमण्डले निरन्तरं

तेजस्कारकयोगविस्फुरणेन

पश्यति चेत् सिद्धो भवति

फेनपा चन्मादकाः शीर्षपर्णफल्-

भोजिनो यत्र तत्र वसन्तोऽपरि-

चरणं कृत्वा...आत्मानं प्रार्थयन्ते

फेनादण्डं भवत्यण्डाद्ब्रह्मा भवति

[अ. शिरः. ३।१५+

फेनाद्वुदमभवत् । अण्डाद्ब्रह्माऽभवत्

बृह. ६।४।१

भ.गी. ५।१२

अध्यात्मो.४९

पारमा. ८।२

अद्वयता. २

आश्रमो. ३

वदुको. २७

गायत्रीर. १

व

वटरकाणि सम्पत्तन्तीव दृश्यन्ते तानि
तदा न पश्येत्तदप्येवमेव विद्यात् ३१८. २।४।६
बटुको हि शाश्वतेन पुराणेन वेषमूर्जेण
तपसा नियन्ता बटुको. २३
बदरीफलमात्रं तु (रुद्राक्षस्य)
मध्यमं प्रोच्यते बुधैः । अथमं
चणमात्रं स्यात् ... रु.जा. ७
बद्धपद्मासनस्तिस्रन्मूर्त्तिलोचनः।
..स्पर्शान् परिहरञ्छनैः अ. पू. ३।४
बद्धपद्मासनं कृत्वा सरस्वत्यास्तु
चालनम् । दक्षनाड्या समाकृष्य
बहिष्ठं पवनं शनैः । यथेष्टं पूरयेद्वायुं.. योगकुं. १।२३
बद्धपद्मासनो योगी प्राणं चन्द्रेण
पूरयेत् ..भूयः सूर्येण रेचयेत् यो. चू. ९५
बद्धपद्मासनो योगी नमस्कृत्य गुहं
शिवम् । नासाग्रदृष्टिरेकाकी
प्राणायामं समभ्यसेत् यो. चू. १०६
बद्धमुक्तो महीपालो प्रासमात्रेण
तुष्यति । परैरबद्धो नाक्रान्तो
न राष्ट्रं बहु मन्यते महो. ५।७४
बद्धः खेचरतां (रसः) धत्ते ब्रह्मत्वं
रसचेतसि वराहो. २।७९
बद्धः सुनादगन्धेन सद्यः सन्त्यक्तचा-
पलः । नादमहणतश्चित्तमन्तरङ्ग-
भुजङ्गमः ना. बि. ४३
बद्धो मुच्येत बन्धनात् सूर्यता. १।१३
बद्धो मुक्तोऽहमङ्गतात्माऽहम् अ. प्र. १०
बद्धो हि वासनाबद्धो मोक्षः स्याद्वा-
सनाक्षयः मुक्ति. २।६८
बध्नन्कराभ्यां श्रोत्रादि करणानि
यथातथम् । युञ्जानस्य यथोक्तेन
वर्त्मना स्ववशं मनः त्रि. ब्रा. २।११६
बध्नाति हि शिरोजातमधोगामि
नभोजलम् । ततो जालन्धरो
बन्धः कष्टदुःखोपनाशनः यो. चू. ९०
बध्ना प्रागासनं विप्रो ऋजुकायः समा-
हितः । नासाग्रन्धस्तनयनः त्रि. ब्रा. २।९२

बध्ना योगासनं पूर्वं हृद्देशे हृदयाञ्जलिः त्रि. ब्रा. २।१४५
बन्धत्वमपि चेन्मोक्षो बन्धाभावे क
मोक्षता ते. बि. ५।२४
बन्धनस्थस्येवास्वातन्त्र्यं, यमविषयस्थ-
स्यैव बहुभयावस्थम् मैत्रा. ४।२
बन्धमुक्तिविहीनोऽहंशाश्वतानन्दविग्रहः ते. बि. ३।३७
बन्धमुद्रा कृता येन नासाग्रे तु
स्वलोचने ब्र. बि. ६९
बन्धमोक्षस्वरूपात्मा बन्धमोक्षविवर्जितः ते. बि. ४।६६
बन्धमोक्षादिकं नास्ति सद्वाऽसद्वा
सुखादि वा ते. बि. ५।३८
बन्धमोक्षादिहीनोऽस्मि शुद्धशब्दास्मि
सोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।९
बन्धमोक्षौ न चात्मनि २आत्मो. २९
बन्धं कुर्वन्ति धातवः अमन. १।३७
बन्धं मोक्षं च या वेत्ति भ. गी. १।८।३०
बन्धाय विषयासक्तं मुक्तं (मुक्त्यै,
मुक्ता) निर्विषयं स्थितम् (मनः)
[ब्र. बि. २+ मैत्रा. ४।१७+ अमन. २।७५
बन्धास्थामथ मोक्षास्थां सुखदुःख-
दशामपि । त्यक्त्वा सदसदास्थां
त्वं तिष्ठाद्बन्धमहाबन्धवत् महो. ६।५३
बन्धुपुत्रमनुमोदयित्वाऽनवेक्ष्यमाणो
द्वन्द्वसहः प्रशान्तः । प्राचीमुदीचीं
वा निवर्तयन्श्चरेत् शाट्याय. १८
बन्धुरात्माऽऽत्मनस्तस्य भ. गी. ६।६
बन्धो जालन्धराख्योऽयममृता-
प्यायकारकः यो. त. १।१११
बन्धो जालन्धराख्योऽयममृत्युमातङ्गकेसरी १यो. त. ११९
बन्धो मोक्षः सुखं दुःखं ध्यानं चित्तं
सुरासुराः । गौणं मुख्यं परं
चान्यत् सर्वं मिथ्या न संशयः ते. बि. ५।४४
बन्धुश्च बन्धुर्णश्च नीलग्रीवश्च यः शिवः नीलरु. ३।२
वम्भ्रस्यमाणमिव चाकश्यमानमिव
जाज्वल्यमानमिव देदीप्यमानमिव
लेलिहानं तदेव मे ब्रह्म आर्षे. ५।२

बर्हापीडाभिरामाय रामायकुण्ठमेधसे ।
 रमामानसहंसाय गोविन्दाय
 नमो नमः गो. पू. ४।७
 बलमिति त्रिशुति तैत्ति. ३।१०।२
 बलवीवदनाम्भोजमालिने नृत्तशालिने ।
 नमः प्रणतपालाय श्रीकृष्णाय
 नमोनमः गो. पू. ४।१०
 बलं ज्ञानं सुराणां वै तेषां
 ज्ञानं हृतं क्षणात् कृष्णो. १२
 बलं देवानाममृतस्य विष्णोः
 सुदर्श. ६
 बलं बलवतां चाहं भ.गी. ७।११
 बलं वाव विज्ञानाद्भूयोऽपि ह
 शतं विज्ञानवतामेको बलवा-
 नाकम्पयते छांदो. ७।८।१
 बलं भीमाभिरक्षितम् भ.गी. १।१०
 बलं भीष्माभिरक्षितम् भ.गी. १।१०
 बलं वाव विज्ञानाद्भूयोऽपीह शतं (मा. पा.) छां. उ. ७।८।१
 बलात्कामपिशाचेन विवशः परिभूयते महो. ३।३४
 बलादिव नियोजितः भ.गी. ३।३६
 बलाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्
 ब्रवीतु छांदो. ७।८।२
 बलेचित्तसंयमाद्धनुमदादिवलम् शांदि. १।७।५२
 बलेन तपः, तपसा अद्भ्य (भवति) महाना. १।७।१३
 बलेन पर्वताः (तिष्ठन्ति) छांदो. ७।८।१
 बलेन लोकस्तिष्ठति, बलमुपास्व छांदो. ७।८।१
 बलेनापःपर्वताबलेन देवमनुष्याः (मा. पा.) छां. उ. ७।८।१
 बलेन वै पृथिवी तिष्ठति, बलेनान्तरिक्षं
 बलेन द्यौर्बलेन पर्वता बलेन देव-
 मनुष्या बलेन पशवश्च वयाः सित्च
 तृणवनस्पतयः श्वापदान्याकीटपिपी-
 लकंबलेन लोकस्तिष्ठति बलमुपास्वेति छांदो. ७।८।१
 बलेन वै लोकास्तिष्ठन्ति (मा. पा.) छां. उ. ७।८।१
 बस्तिस्ते व्यभत्स्यद्यन्मां नागमिष्य इति छांदो. ५।१६।२
 बस्तिस्त्वेष आत्मन इति होवाच छांदो. ५।१६।२
 बहव इमेऽस्मिन्पुरुषे कामा नाना-
 त्रया व्याधिभिः परिपूर्णोऽस्मि
 नाशिष्यामीति छांदो. ४।१०।३
 बहवो ज्ञानतपसा भ.गी. ४।१०

बहवो नैकमार्गेण प्राप्ता नित्यस्वमागताः भ. वि. २५
 बहवो मर्या ब्राह्मणायना निरिन्द्रिया
 विमुक्तोऽस्माद्लोकात्प्रयन्ति बृह. ६।४।४
 बहिरङ्गा जगत्कारणभूता सेवाविद्या-
 रूपेण जीवबन्धभूता क्रिया शक्तिश्च
 लीलाशक्तिश्चरति राधिको. ९
 बहिरन्तश्च भूतानां भ.गी. १।३।१६
 बहिरन्तश्चोपवीती विप्रः सञ्च्यस्तुमर्हति ।
 एक्यज्ञोपवीती तु नैव सञ्च्यस्तुमर्हति परब्र. २०
 बहिरस्तङ्गते प्राणे यावन्नापान उद्गतः ।
 तावत्पूर्णां समावस्थां बहिष्ठं
 कुम्भकं विदुः मुक्तिको. २।५२
 बहिरुपशमिते चराचरात्मा स्वयमनु-
 भूयत एव देवदेवः अ. पू. १।५५
 बहिर्मायया वेष्टितं भवति चक्रं नृ. पू. ५।३
 बहिर्लक्ष्यं तु नासाग्रे चतुष्पदं दश-
 द्वादशाङ्गुलीभिः... व्योमत्सवं
 पश्यति स तु योगी मं. ब्रा. १।३
 बहिर्विरेचनं वायोरुदराग्रेचकः स्मृतः जा. द. ६।१३
 बहिश्चेतो गृहीतं सङ्गृह्य वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. ८
 बहिश्चेतो गृहीतं सङ्गृह्य वैतथ्यमेतयोः वैतथ्य. १०
 बहिस्तीर्थात्परं तीर्थमन्तस्तीर्थं
 महामुने । आत्मतीर्थं महा-
 तीर्थमन्यतीर्थं निरर्थकम् जा. द. ४।५६
 बहिः कुर्वन्नकुर्वन्वा कर्ता भोक्ता
 नहि कश्चित् अ. पू. १।५७
 (अथ) बहिःकृतेन्द्रियार्थान्स्वशरीरा-
 दुपलभते मैत्रा. ६।८
 बहिः कृत्रिमसंरम्भो हृदि संरम्भ-
 वर्जितः । कर्ता बहिरकर्तान्तर्लोके
 विहर शुद्धधीः महो. ६।६८
 बहिः प्रज्ञो विमुर्विद्यो ह्यन्तः-
 प्रज्ञस्तु तैजसः आगम. १
 बहिः प्रपञ्चशिखोपवीतित्वमनाहृत्य
 प्रणवहंसशिखोपवीतित्वमवलम्ब्य
 मोक्षसाधनं कुर्यात् परब्र. २२
 बहिःसर्वसमाचारो लोकेविहर विज्वरः महो. ६।६७

बहिःसूत्रं त्यजेद्विद्वान्योगमुत्तम-

मास्थितः । ब्रह्मभावमिदं सूत्रं

धारयेद्यः स चेतनः [ब्रह्मो. ९+ ना. प. ३।८०

बहिःसूत्रं त्यजेद्विप्रो योगविज्ञान-

ततरः । ब्रह्मभावमिदं सूत्रं

धारयेद्यः स मुक्तिभाक्

परब्र. ११

बहुधा विश्वतोमुखम्

भ.गी. ९।१९

बहुनाऽत्र किमुक्तेन गोपीचन्दन-

मण्डनम् । न तत्तुल्यं भवेत्लोक-

नात्र कार्या विचारणा

गोपीचं. २१

बहु वा इदं सुप्तस्य वा आप्रतो

वा रेतः स्कन्दति

बृह. ६।४।४

बहुशाखा ह्यनन्ताश्च

भ.गी. २।४१

बहुशाखकथाकन्धारोमन्थेन वृथैव

किम् । अन्वेष्टव्यं प्रयत्नेन मारुते

ज्योतिरान्तरम्

मुक्ति. २।६३

बहुशोभमानामुमाहैमवतीताः होवाच

किमेतद्यज्ञमिति

केनो. ३।१२

बहुस्यां प्रजायेय [छां. उ. ६।२।३+

[तैत्ति. २।६+

शांडि. ३।१।३

बहुदकस्य स्वर्गलोकः [ना. प. ५।९+

१ सं. सो. २।५५

बहुदकस्यासंकृतं माधुकरम्

ना. प. ५।७

बहुदकः शिखादिक्न्धाभरस्त्रिपुण्ड्र-

धारी कुटीचकवत्सर्वसमो मधुकर-

वृत्त्याष्टकवलाशी [ना. प. ५।५+

१ सं. सो. २।१४

(अथ) बहुदका नाम त्रिदण्ड-कम-

ण्डलु-शिखा-यज्ञोपवीत-काषाय-

वस्त्रधारिणो ब्रह्मर्षिगृहे मधुमांसं

वर्जयित्वाऽष्टौ प्रासान्मैष्ठाचरणं

कृत्वा योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते

भिक्षुको. २

बहुदकाश्चिदण्डकमण्डलुशिष्यपक्ष-

जलपवित्रप्रात्रपादुकासनशिखा-

यज्ञोपवीत-कौपीन-काषायवेष-

धारिणः साधुवृत्तेषु ब्राह्मणकुलेषु

मैष्ठाचर्यं चरन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते

आभमो. ४

बहुदको हंसस्वमवलम्ब्य...तुरीयाती-

तावधूसवेष्टेणाद्वैतनिष्ठापरः प्रण-

वात्मकत्वेन वेदस्यांगं करोति यः

सोऽवधूतः

तुरीया. ३

बहुदरं बहुदंष्ट्राकरालं

भ.गी. ११।२३

बहूनामेमि प्रथमो बहूनामेमि मध्यमः ।

किं स्वियमस्य कर्तव्यं यन्मयाऽद्य

करिष्यति

कठो. १।५

बहूनि पुण्यानि कृतानि येन तेनैव

लभ्यः परमेश्वरोऽसौ

शरमो. २

बहूनि मे व्यतीतानि

भ.गी. ४।५

बहून्यदृष्टपूर्वाणि

भ.गी. ११।६

बह्वधामिन्द्रगोमतीम्

चित्त्यु. ११।६,

बह्वहं चरन्ती परिचरन्ती परिचारिणी

यौवने त्वामलमे साऽहमेतन्न वेद

यद्गोत्रस्त्वमसि जवाला तु नामाऽह-

मस्मि सत्यकामो नाम त्वमसि

छांदो. ४।४।२

बह्वीं प्रजां जनयन्तीः सरूपाम् ।

अजो ह्येको जुषमाणोऽनुशेते

महाना. ८।४५

बह्वीः प्रजा असृजत्

मैत्रा. २।६

बह्वीः प्रजा पुरुषात्सम्प्रसृताः

मुण्ड. २।१।५

बह्वीः सन्धा अतिक्रम्य दिवि प्रह्लादीन-

तृणवहमन्तरिक्षे पौलोमानृथिव्यां

कालकाश्यांस्तस्य मे तत्र न लोम

च नामीयते

कौ. त. ३।१

बहुचाख्यब्रह्मविद्यामहाखण्डार्थ-

वैभवम् । अखण्डानन्दसाम्राज्यं

रामचन्द्रपदं भजे

बृहच्च. शोषकं

बह्वथः स्याम प्रजायेमहि

छांदो. ६।२।४

बाधिर्यं महानुपचय इवेदं नाबहेलनया

अवितव्यमेवं बृहवैराग्याद्गोघो भवति

महो. ४।२६

बालस्वभावोऽसङ्गो निरवधो मौनेन

पाण्डित्येन निरवधिकारतयो-

पलभ्येत कैवल्यमुक्तं निगमनं

सुबालो. १३।१

बालं प्रमाथन्तं वित्तमोहेन मूढं

कठो. २।६

बालाग्रमात्रं हृदयस्य मध्ये विश्वं देवं

जातरूपं वरेण्यम् । तमात्मस्थं येऽनु-

पश्यन्ति धीरास्तेषां शान्तिर्मेविता

नेतरेषाम्

बटुको. १

बालाश्च कुलवृद्धाश्च निर्दहन्त्यवमानिताः इतिहा. २१

बालैर्बद्धस्तु लोकोऽयं मुसलेनाभिहन्यते शिवो. ७।१०४

बालोन्मत्तपिशाचवदनुन्मत्तोन्मत्त-
वदाचरंस्त्रिदण्डं शिक्ष्यं पात्रं
कमण्डलुं कटिसूत्रं कौपीनं च
परित्यज्य...जातरूपधरश्चरंदा-
त्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
बालोन्मत्तपिशाचवन्मरणं जीवितं वा
न काङ्क्षेत् कालमेव प्रतीक्षेत निर्देश-
मृतकन्यायेन परिव्राडिति ना.प. ५।१५
बालो बालेषु वृद्धेषु वृद्धो धीरेषु धैर्य-
वान् । युवा यौवनवृत्तेषु दुःस्वितेषु
सुदुःखधीः अ.पू. २।३०
बाल्यमल्पदिनैरेव यौवनश्रीस्ततो
जरा । देहेऽपि नैकरूपत्वं काऽऽस्था
बालेषु वस्तुषु भवसं. १।२१
बाल्यं च पाण्डित्यं च निर्विद्याथ-
मुनिरमौनं मौनं च निर्विद्य... बृह. ३।५।१
बाल्येन तिष्ठासेत् सुबालो. १।३।१
बाल्येनैवहि तिष्ठासेन्निर्विद्यब्रह्मवेदनम् ।
ब्रह्मविद्यां च बाल्यं च निर्विद्य...
मुनिरात्मवान् [अ. पू. ४।३८+ शाट्याय. २४
बाहू राजन्यः कृतः [ऋक्सं. मं. १०।९०।१२
[वा.सं. ३।१।११+सुबा. १।४+ चित्त्यु. १२।५
बाह्यचिन्ता न कर्तव्या तथैवान्तर-
चिन्तिका । सर्वचिन्तां परित्यज्य
चिन्मात्रपरमोभव । (सर्वचिन्तां समु-
त्सृज्य स्वस्थो भव सदा ऋभो)
[शांडि. १।७।२०+ वराहो. २।४४
बाह्यज्ञाने विनष्टे च ततः सर्वसमो भवेत् अमन. १।२१
बाह्यप्रणव आर्षप्रणवः, उभयात्मको
विराट्प्रणवः ना. प. ८।१
बाह्यवदन्तरेऽप्यात्मनश्चक्षुःसंयोगेनैव
रूपग्रहणकार्योदयात् अद्वयता. ६
बाह्यस्थविषयं सर्वं रेचकः समुदाहृतः ।
प्रकं शास्त्रविज्ञानं कुम्भकं
स्वगतं स्मृतम् वराहो. ५।५८
बाह्यस्पर्शेष्वसक्तात्मा भ. गी. ५।२१
बाह्यस्याभ्यन्तरे कालानलसदृशं
पराकाशम् मं. ब्रा. ४।१
५१

बाह्यं प्राणं समाकृत्य पूरयित्वोदरेण
च । नासाग्रे नाभिमध्ये च पादा-
ङ्गुष्ठे च धारयेत् जा. द. ६।२२
बाह्यात्प्राणं समाकृत्य पूरयित्वोदरे
स्थितम् । नाभिमध्ये च नासाग्रे
पादाङ्गुष्ठे च यत्नतः । धारये-
न्मनसा प्राणं सन्ध्याकालेषु वा
सदा । सर्वरोगविनिर्मुक्तो भवेद्योगी.. शां. १।७।४३
बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा च १ आत्मो. १
बाह्यादापूरणं वायोरुदरे पूरको हि सः जा. द. ६।१२
बाह्यान्ततारकाकारं व्योमपञ्चक-
विग्रहम् । राजयोगैकसंसिद्धं
रामचन्द्रमुपास्महे मं. ब्रा. शीर्षकं
बाह्याभ्यन्तरमन्धकारमयमाकाशम् मं. ब्रा. ४।१
बाह्याभ्यन्तरवीक्षणद्विस्फुटतमः स
परस्ताद्भूतैष दृष्टोऽदृष्टोऽप्यवहार्यो-
ऽप्यल्पोनाल्पः साक्ष्यविशेषोऽनन्यो
सुखदुःखोऽद्वयः परमात्मा नृसिंहो. ९।७
(पत्रं) बाह्याभ्यन्तरस्थव्योमपञ्चकं
तारकलक्ष्यम् अद्वयता. ४
बाह्याभ्यन्तःकरणानां रूपग्रहण-
योग्यतास्त्वित्यावाहनम् भावनो. ८
बाह्यार्चनं परिहरेदपुनर्भावाय मैत्रे. २।२६
बाह्यार्थवासनोद्भूता तृष्णा बद्धति
कथ्यते । सर्वार्थवासनोन्मुक्ता
तृष्णा मुक्तेति भण्यते महो. ६।५०
बाह्योः क्षत्रं (अजायत) ग. शो. ३।११
विन्दुनादकलाज्योतीरवीन्दुधुः-
तारकम् । शान्तं च तदतीतं
च परं ब्रह्म तदुच्यते यो. शि. ६।८६
विन्दुनादसमायुक्तमग्निवीजं त्रिचिन्त-
येत् । पश्चाद्विरेचयेत्सम्यक्प्राणं.. जा. द. ५।८
विन्दुनादमहालिङ्गविष्णुलक्ष्मीनि-
केतनम् । देहं विष्णुबाल्यं प्रोक्तं
सिद्धिदं सर्वदेहिनाम् यो. शि. ९।४
विन्दुनादात्मकं बीजं ब्रह्मसोम-
कलात्मकम् रामर. ५।९
विन्दुमूलशरीराणि शिरास्तत्रप्रतिष्ठिताः यो. चू. ५६
विन्दुरीशानः ना. पू. ता. १।३

विन्दुरीश्वरसंज्ञस्तु शत्रुघ्नश्चक्राट्स्वयं	तारसा. २।३	बीजजाग्रत्तथा जाग्रन्महाजाग्रत्तथैव	
विन्दुरुत्तररूपम्	गणप. ७	च। जाग्रत्स्वप्नस्तथास्वप्नः स्वप्नजाग्र-	
विन्दुर्ब्रह्मा रजः शक्तिर्विन्दुरिन्दू रजो		त्सुप्तिकम्। इति सप्तविधो मोहः	महो. ५८
रविः। उभयोः सङ्गमादेव प्राप्यते		बीजनिद्रायुतः प्राज्ञः	आगम. १३
परमं पदम्	यो.चू. ६२	बीजं तदहमर्जुन	भ.गी.१०।३९
विन्दुस्तुरीयाक्षरो भवति	ता.सा. २।१	बीजं प्राणं च शक्तिं च दृष्टिं वदया-	
विन्दुस्वरूपः शत्रुघ्नो भूर्भुवस्तस्मै वै		दिकं तथा। मन्त्रयन्त्राख्यगाय-	
नमोनमः	तारसा. ३।४	त्रीप्राणस्थापनमेव च। भूतदिकपाल-	
विन्दुः क्षरतिनो यस्य कामिन्यालिङ्गि-		बीजानि यन्त्रस्याङ्गानि वै दश	त्रि.म.ना.७।१२
तस्य च। यावद्विन्दुः स्थितो देहे		बीजं मायाविनिर्मुक्तं परं ब्रह्मेति	
तावन्मृत्युभयं कुतः	ध्या.वि. ८४	कीर्त्यते	रामर. ५।१२
विन्दुः पञ्चमकूटाक्षरो भवति	श्रीवि.ता. १।२	बीजं मां सर्वभूतानां	भ.गी. ७।१०
विन्दुः पञ्चमाक्षरो भवति	रामो. १।२	बीजाक्षरं परं विन्दुं नादं तस्योपरि	
विन्दुः शिवो रजः शक्तिर्विन्दुरिन्दू		स्थितम्। सशब्दं चाक्षरे क्षीणे	
रजो रविः	ध्या.वि. ८८	निशब्दं परमं पदम्	ध्या. वि. २
विन्दोरोद्धारः	सीतो. ११	बीजाक्षरेण ल्हौ (हसौ) रूपेण	
विन्दौ स्वप्नविश्वो नादे स्वप्नतैजसः	प. हं. १०	तज्जापकानां सम्पत्सारस्वतौ भवतः	हयग्री. ६
विमर्त्यव्यय ईश्वरः	भ.गी. १५।१०	बीजाङ्कुराख्यो दृष्टान्तः सदा साध्य-	
विमर्षि धर्ममवसे जनानाम्	वा. मं. १२	समो हि सः	अ. शां. २०
विमेमि वा एतदेतेभ्यो यथैतप्परावृत्तम्	शौनको. १।३	बीजाज्ञानमहामोहापहवाद्यद्विशिष्यते।	
विभ्रच्छ्रूयं यशः सत्यं ब्रह्मचर्यं तपो		निर्वीजं त्रैपदं तत्त्वं तदस्मीति	
वैराग्यं मन ऐश्वर्यसंप्रणवाद्याहृतय		विचिन्तये	सुबा. शीर्षक
ऋग्यजुःसामाथर्वाङ्गिरसः सर्वाणि		बीजानीतराणि चेताराणि चाण्डज्ञानि...	...
छन्दांसि तान्यङ्गे समाश्रितानि	महो. १।३	बीजोक्तमुभयार्थत्वं रामनामनि दृश्यते	रामर. ५।११
विभ्रत्याकाशाधारम्	निर्वाणो. ५	बुद्धयो वै धियस्ता योऽस्माकं प्रचोदया-	
बिलप्रवेशतो यत्र ब्रह्मनाड्यन्तरं		दित्याहुर्मनीषिणः	मैत्रा. ६।७
व्रजेत्। तस्मान्नित्यं मूलबन्धः		बुद्धयोऽन्यवसायिनाम्	भ.गी. २।४१
कर्तव्यो योगिभिः सदा	योगकुं. १।४६	बुद्धिकर्मेन्द्रियप्राणपञ्चकैर्मनसा धिया।	
विस्वद्रुमस्यान्तिकमेवपूजकः प्रदक्षिणी-		शरीरं सप्तदशभिः सुसूक्ष्मं	
कृत्य ततो मनुं स्वयम्। जप-		लिङ्गमुच्यते	शारीरको. ११
निवृत्तिप्रतिष्ठाश्च शास्त्राश्छित्ता...		बुद्धिगुहायां सर्वाङ्गसुन्दरं पुरुषरूप-	
दलानि भक्त्या चितुयात्	१ बिल्वो. १२	मन्तलैक्ष्यमित्यपरे	मं. वा. १।५
बिल्वपत्रं विनापूजा व्यर्था भवति सर्वदा	२ बिल्वो. ६	बुद्धिब्राह्ममतीन्द्रियम्	भ.गी. ६।२१
बिल्वपत्रं विना वस्तु नास्ति किञ्चि-		बुद्धिनाशात् प्रणश्यति	भ.गी. २।६३
त्तवानध	२ बिल्वो. १५	बुद्धिप्रतिबिम्बितचैतन्यं जीवा	
बिल्वपूजनतोलोकेमत्पूजायाः परा नहि	२ बिल्वो. १९	इत्यपरे मन्यन्ते	त्रि.म.ना. ४।९
विसानि भक्षयति (दुःस्वप्ने)	३ ऐत. २।४।७	बुद्धिमतामनायासेनाचिरादेव तत्त्व-	
		ज्ञानं भवति	त्रि.म.ना. ८।४
		बुद्धिमेवाप्येति यो बुद्धिमेवास्ममेति	सुबालो. १।११

बुद्धियुक्तो जहातीह	भ.गी.२।५०
बुद्धियोगमुप्राभित्य	भ.गी.१८।९७
बुद्धियोगाद्धनञ्जय	भ.गी.२।४९
बुद्धिरध्यात्मं, बोद्धव्यमधिभूतं, ब्रह्मा तन्नाधिदैवतम्...	सुबालो. ५।७
बुद्धिरव्यक्तमेव च	भ.गी.१३।६
बुद्धिरुदानयोगेन चक्षुर्द्वारा रूपगुणः पादाधिष्ठितोऽमी तिष्ठति..	त्रि. ब्रा.१।६
बुद्धिर्ज्ञानमसम्भोदः	भ.गी.१०।४
बुद्धिर्धृतिः स्मृतिः प्रज्ञानमित्येके	मैत्रा.६।३१
बुद्धिर्बुद्धिमत्तामस्मि	भ.गी.७।१०
बुद्धिर्मनोऽहङ्कार इति चेतनवत्येषा	मैत्रा. ६।५
बुद्धिर्यस्य न लिप्यते	भ.गी.१८।१७
बुद्धिर्योगे त्विमां कृणु	भ.गी.२।३९
बुद्धिर्बाऽन्नमव्यक्तमन्नादं	सुबालो.१४।१
बुद्धिर्येतिरिष्यति	भ.गी.२।५२
बुद्धिश्च बोद्धव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१
बुद्धिं तु सारथिं विद्धि मनः प्रग्रहमेव च [कठो. ३।३+	पैङ्गलो. ४।१
बुद्धिं मोहयसीव मे	भ.गी.३।२
बुद्धिः पत्नी (शारीरयज्ञस्य)	प्रा.हो.४।१
बुद्धिः पर्यवतिष्ठते	भ.गी.२।६५
बुद्धिः सा पार्थ तामसी	भ.गी.१८।३२
बुद्धिः सा पार्थ राजसी	भ.गी.१८।३१
बुद्धिः सा पार्थ सात्त्विकी	भ.गी.१८।३०
बुद्धीन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि [गर्भो.११+ प्रा. हो.४।३	
बुद्धीन्द्रियाणि यानीमान्येतान्यस्य रश्मयः	मैत्रा. २।९
बुद्धेरात्मा महान्परः	कठो. ३।१०
बुद्धेर्गुणेनात्मगुणेन चैव आराप्रमात्रो- ऽप्यपरोऽपि दृष्टः	श्वेताश्व. ५।८
बुद्धेर्मेवं धृतेश्चैव	भ.गी.१८।२९
बुद्धेः पूर्णविकासोऽयं जागरः परिकीर्त्यते	वराहो. २।६०
बुद्धौ शरणमन्विच्छ	भ.गी. २।४९
बुद्ध्या धृतिगृहीतया	भ.गी. ६।२५
बुद्ध्या बुद्धयति, मनसा सङ्कल्पयति, वाचा वदति	गर्भो. १
बुद्ध्या युक्तो यथा पार्थ	भ.गी. २।३९

बुद्ध्या बुध्यति, चित्तेन चेतयत्य-	
हङ्कारेणाहङ्करोति	ना. प. ६।४
बुद्ध्या विशुद्ध्या युक्तः	भ.गी.१८।५१
बुद्ध्या सञ्चितं स्थापयित्वा तु रुद्रे	अ.शिरः. ३।९
बुद्ध्याऽनिमित्ततां सत्यां हेतुं पृथगना- प्नुवन् । वीतशोकं तथा काम- मभयं पदमभ्युते	अ. शां. ७८
बुद्ध्या पदमनानात्वं नमस्कुर्मोयथावलम्	अ.शां. १००
बुद्ध्यादिविकारान्तस्तरङ्गः सागरेयथा	आ. प्र. १५
बुद्ध्यादण्डमभवत्	गायत्रीर. १
बुद्ध्या भावसमन्विताः	भ.गी.१०।८
बुधो बालकवत्कीडेत्कुशलो जडव- चरेत् । वदेदुन्मत्तवद्विद्वान्गोचर्यी नैगमश्चरेत्	ना.प.५।३८
बृहच्च तद्विव्यमचिन्त्यरूपं सूक्ष्माच्च तत्सूक्ष्मतरं विभाति [मुण्ड.३।१।७+ गुह्यका. ३७	
बृहज्जाबालाभिधां मुक्तिश्रुतिं ममोपदेशं कुरुष्व	बृ. जा. १।४
बृहज्ज्योतिः करिष्यतः सविता प्रसुवातितान् श्वेताश्व.२।३	
बृहज्ज्योतिषं त्वासादयामि	चत्तु.१९।१
बृहतीमभिसम्पादयेदेष वै कृत्स्न आत्मा बृहती	१पेत्.३।५।३
(एवमेव) बृहती सवतः छन्दोभिः शरीरैः परिवृता	१पेत्. ३।५।४
बृहत्तिथिर्देश पञ्चच नित्यासषोडशीकं पुरमथ्यं विभर्ति	त्रिपुरो. १०
बृहत्पाण्डरवासः सोमराजज्ञिति बृहत्पाण्डरवासा अतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धेति	कौ. त. ४।१८
बृहत्पाण्डरवासाः सोमो राजेति वा बृहत्पाण्डरवासाः सोमो राजेति (मा. पा.)	कौ. त. ४।२
बृहत्ताम तथा साक्षां	बृह. २।१।३
बृहद्बृहद्भवं मधोर्मधुवनं तालस्तालवनं काम्यं काम्यवनं बहुला बहुलवनं कुमुदः कुमुदवनं खदिरः खदिरवनं भद्रो भद्रवनं भाण्डीर इति भाण्डी- रवनं श्रीवनं लोहवनं वृन्धवनमेतै- रावृता पुरी भवति (मथुरा)	बृ. उ. २।१।३ भ.गी.१०।३५
	गोपालो. १।१६

बृहद्रथन्तरयो रूपेण संहिता सन्धीयते		यदेव ब्रह्मविद्यापादवैकुण्ठं सह-	
इति तार्क्यः	३प्रेत. १।६।१	ज्ञानन्दप्राकारैः समुज्ज्वलति	त्रि.म.ना.६।८
बृहद्रथन्तरे अनृत्ये भद्रयज्ञायज्ञीये	कौ.त. १।५	बोधानन्दमयैरनन्तनित्यमुक्तैः परिसेवितं	सि. सा. ६
बृहद्रथन्तरे सामनी पूर्वं पादौ ध्येत	कौ. त. १।५	बोधानन्दमहोज्ज्वलम्	सि.सा. ६
(ॐ) बृहद्रथो (ह) वै नाम राजा		ब्रह्मकर्मसमाधिना	भ.गी. ४।२४
राज्ये ज्येष्ठं पुत्रं निशापयित्वेदम-		ब्रह्मकर्म स्वभावजम्	भ.गी. १८।४२
शाश्वतं सन्धमानः शरीरं वैराग्य-		ब्रह्मकल्पवनामृतपुष्पवृष्टिभिः सन्तत-	
मुपेतोऽरण्यं निर्जगाम [मैत्रा. १।१	+मैत्रे. १।१	मानन्दं ब्रह्मानन्दरसनिर्भरैरसंख्ये-	
बृहन् पाण्डुरवासः सोमराजमिति	बृह. २।१।१५	रतिमङ्गलं... निरतिशयाद्वैतपरमा-	
बृहस्पतिरुपवक्ता	चित्त्युप. २।१	नन्दलक्षणमादिनारायणं...	त्रि.म.ना. ७।१२
बृहस्पतिर्यै शुक्रो भूत्वेन्द्रस्थाभयाया-		ब्रह्मकार्यमिति ज्ञात्वा ईशानं	
सुरेभ्यः क्षयायेमामविद्यामसृजन	मैत्रा. ७।९	प्रतिपद्यते	पञ्चम. २२
बृहस्पतिः पुरोधया	चित्त्यु. ८।२	ब्रह्म-कैवल्य-जावाल-श्वेताश्वो हंस	
बृहस्पते अति यदर्थो अर्हानुमद्विभाति		आरुणिः	मुक्ति. १।३१
क्रतुमज्जनेषु । यद्दीदृशच्छास क्रतु		ब्रह्मक्षत्रादिकं सर्वं यस्य स्यादोदनंसदा	पा. ब्र. ४४
प्रजात तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रम्	वनदु. ३१	ब्रह्मक्षत्रियवैश्यशूद्रा इति चत्वारो	
[क्र.मं. २।२३।१५+वा.सं. २६।३		वर्णास्तेषां वर्णानां ब्राह्मण एव	
[+तै. सं. १।८।२२।२		प्रधान इति वेदवचनानुरूपं	
बृहस्पते न परः सास्तो विदुः	३प्रेत. १।५।४	स्मृतिभिरप्युक्तम्	व. सू. ८. २
बोद्धव्यमेवाप्येति यो बोद्धव्यमेवास्त्रमेति	सुबालो. ९।१	ब्रह्म खल्विदं वाव सर्वम्	मैत्रा. ४।६
बोद्धव्यं च विकर्मणा	भ.गी. ४।४७	ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्त्वा विष्णुग्रन्थि	
बोद्धा भवति कर्ता भवति विज्ञाता		भिनत्त्यसौ । विष्णुग्रन्थि ततो	
भवत्यन्नमुपास्वेति	छांदो. ७।९।१	भित्त्वा रुद्रग्रन्थि भिनत्त्यसौ	वराहो. ५।६९
बोधचन्द्रमसि पूर्णविभहे मोहराहुमु-		ब्रह्मग्रन्थि ततो भित्त्वा विष्णुग्रन्थि	
पिनात्मतेजसि । ज्ञानदानधजना-		भिनत्त्यतः । रुद्रग्रन्थि च भित्त्वैव	
दिकाः क्रिया मोचनावधि वृथैव		कमलानि भिनत्ति पद्	यो.कुं. १।८५
तिष्ठते	वराहो. २।७४	ब्रह्मग्रन्थ कृतग्रन्थ गोब्रह्मगुरुतत्पगः ।	
बोधयन्तः परस्परम्	भ.गी. १०।९	तेषां पापानि नश्यन्ति गोपी-	
बोधयन्ती त्वासादयामि	चित्त्यु. १९।१	चन्दनधारणात्	गोपीचं. ११
बोधस्योपरतिः फलम्	अध्यात्मो. २८	ब्रह्मचर्यमहिंसा च शारीरं तपउच्यते	भ.गी. १७।११
बोधानन्दमयानन्तधूपदीपावलिभिरति-		ब्रह्मचर्यमहिंसांचसत्यास्तेयापरिग्रहान् ।	
शोभितं... निरतिशयाद्वैतपरमा-		सेवेत योगी निष्कामो योग्यतां	
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्	त्रि.म.ना. ७।१२	स्वमनो नयन्	भवसं. ३।१६
बोधानन्दमयानन्तपरमविलासविभूति-		ब्रह्मचर्यमहिंसां चापरिग्रहं च सत्यं च	
विशेषसमष्टिमण्डल. चिद्रूपादित्य-		यत्नेन हे रक्षत हे रक्षतं...	आरुणि. ३
मण्डलं द्वात्रिंशद्भूतभेदैरभिष्ठितम्	त्रि.म.ना. ७।८	ब्रह्मचर्यमेव तद्यद्रात्रौ रत्या संयुज्यन्ते	प्रश्नो. १।१३
बोधानन्दमयैरनन्तनित्यपरिजनैः		ब्रह्मचर्यशान्तिसंग्रहणम्	निर्वाणो. ८
परिसेवितं श्रीसखीमेवं लक्ष्मीं		(यदि वेतरथा) ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेत्	
ध्यात्वा... बोधानन्दवनं प्राप्य...		गृहाद्वा वनाद्वा	प. हं. प. १

ब्रह्मचर्यं नाम सर्वाविस्थासु मनो-
वाक्कायकर्मभिः सर्वत्र मैथुनत्यागः शां. १.११३
ब्रह्मचर्यं परिसमाप्य गृही भवेत् जा. १. ४
ब्रह्मचर्यं भवति...। किं गोत्रोन्वह-
मस्मीति... [मा. पा.] छां. ३. ४. ४. ११
ब्रह्मचर्यं भवति विवत्स्यामि किं गोत्रो-
ऽहमस्मीति छां. ३. ४. ४. ११
ब्रह्मचर्यमृत्पात्रं वाऽलानुपात्रं दारुपात्रं वा आरुणि. ४
ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भवेत् । गृहाद्वनी
भूत्वा प्रव्रजेत् [ना. प. ३. ७. ७+ याज्ञव. १
ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भूत्वा वानप्रस्था-
श्रममेत्य वैराग्यभावेऽप्याश्रमक्रमा-
नुसारेण यः सन्न्यस्यति स कर्म-
सन्न्यासीति [१ सं. सो. २. १. ३+ ना. प. ५. १३
ब्रह्मचर्यापरिमहाहिंसासत्यं यत्नेन रक्षन्
... मैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय भवति प. हं. प. ६
ब्रह्मचर्याश्रमे क्षीणे (खिन्नो) गुरुशुश्रूषणे
रतः । वेदानधीत्यानुज्ञात उच्यते
गुरुणाऽऽश्रमी [कुण्डिको. १. ६+ २ सन्न्यासो. २
ब्रह्मचर्याश्रमेऽधीत्यवानप्रस्थाश्रमेऽधीत्य
ससर्वसंविद्यासंसन्न्याससंसन्न्यासम् निर्वाणो. ८
ब्रह्मचर्येण सन्तिष्ठेदप्रमादेन मस्करी कठरु. ८
ब्रह्मचर्येण सन्न्यस्य सन्न्यासाज्जातरूप-
धरो वैराग्यसन्न्यासी ना. प. ५. १३
ब्रह्मचर्येण हरन्ति देवाः पा. ब्र. ३
ब्रह्मचर्येण होव यो ज्ञाता तं विन्दतेऽथ
यदिष्टमित्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव
तद्ब्रह्मचर्येण होवेष्टात्मानमनुविन्दते छां. ३. ८. ५. ११
ब्रह्मचर्येण होव सत आत्मनस्त्वाणं विन्दते-
ऽथ यन्मौनमित्याचक्षते ब्रह्मचर्यमेव
तद्ब्रह्मचर्येण होवात्मानमनुविद्य मनुते छां. ३. ८. ५. १२
ब्रह्मचर्यं भगवति वत्स्याभ्युपयां
भगवन्त्वमिति छां. ४. ४. १३
ब्रह्मचर्येण होवात्मानमनुविन्दते छां. ३. ८. ५. ११
ब्रह्मचर्येण होवात्मानमनु विद्य मनुते छां. ८. ५. २
ब्रह्मचात्मानमोमित्येकीकृत्य तदैक-
मजरममृतमभय-मोमित्यनुभूय
तस्मिन्निदं सर्वं त्रिशरीरमारोप्य
तन्मयं हि तदेवेति संहरेत् नृसिंहो ११२

ब्रह्मचारिव्रते स्थितः भ. गी. ६. १४
ब्रह्मचारी गृहस्थश्च २ तत्त्वो. ३
ब्रह्मचारी गृहस्थो वा ललाटहृदयकण्ठ-
बाहुमूलेषु वैष्णवायात्रया कृष्णा-
दिनामभिर्वा धारयेत् वासुदेवो. ४
ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो वा मुख्य-
वृत्तिकेन्द्रब्रह्मचर्यसमाप्यगृहीभवेत् ना. प. ३. ७. ७
ब्रह्मचारी ज्ञानवानभवति ना. उ. ता. ३. ११
ब्रह्मचारी धनदायी मेधावी श्रोत्रियः
प्रियो विद्याया वा विद्यां यः प्राह
तानि तीर्थाणि षण्मम संहितो. ३. ५
ब्रह्मचारी मित्साहारी योगी योग-
परायणः । अब्दादूर्ध्वं भवेत्सिद्धो
नात्रकार्या विचारणा [यो. चू. ४. २+ व्या. वि. ७. २
ब्रह्मचारी वानप्रस्थो (वा) ललाट-
कण्ठ-हृदय-बाहुमूलेषु वैष्णव-
गायत्र्या कृष्णादिपञ्चनामभिर्वा
धारयेत् [वासुदेवो. ३+ गोपीचं. ४
ब्रह्मचारी वेदमधीत्य वेदोक्ताचरित-
ब्रह्मचर्येण दारानाहृत्य पुत्रानुत्पाद्य
ताननुपाधिभिर्वितत्येष्ट्वा च
शक्तितो यज्ञैः कठरु. २
ब्रह्मचारी वेदमधीत्य वेदो वेदान्वा
चरेद्ब्रह्मचर्यम् कठश्रु. १७
ब्रह्म चिद्ब्रह्म भुवनं ब्रह्मभूतपरम्परा ।
ब्रह्माहं ब्रह्मचिच्छत्रुब्रह्मचिन्मित्र-
वान्धवाः अ. पू. ५. १२०
ब्रह्मचैतन्यं तेषु प्रतिबिम्बितं भवति त्रि. म. ना. ४. १९
ब्रह्मजज्ञं देवमीड्यं विदित्वा निचा-
य्येमां ५ शान्तिमत्यन्तमेति कठो. १. १७
ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्तात् [महाना. ५. ५+ २ शिवसं. ३२
[वा. सं. १. ३. ३+ अथर्व. ४. १. ११+
[तै. सं. ४. १. २. ८. १२+ साम. १. ३. २. १
ब्रह्मच्येष्टमुपासते तैत्ति. २. ५
ब्रह्मज्ञानप्रभासं न्याकालो गच्छति
धीमताम् पा. ब्र. ७
ब्रह्मज्ञानोत्पत्तेः प्रकृतिं व्याख्यास्यामः ।
को नाम स्वयम्भूः पुरुष इति गायत्रीर. १
ब्रह्मज्ञानोपायतया यद्विभूतिः प्रकीर्तिता का. रु. शीर्षकं

ब्रह्मज्ञेयमजं नित्यमजेनाजं विबुद्धयते	अद्वैत. ३३	ब्रह्मणोऽन्यतरन्नास्तिब्रह्मणोऽन्यज्जगन्नच ते.वि. ६।४९	
ब्रह्मणः पादचतुष्टयं निविशेषं भवति	त्रि.म.ना.४।१	ब्रह्मणोऽन्यत्पदं नहि	ते.वि. ६।५०
ब्रह्मणःसोम्यतेपादं ब्रवाणीति[छां.४।६।३	+७।३+८।३	ब्रह्मणोऽन्यत्फलं नहि	ते.वि. ६।५०
ब्रह्मणश्च ते पादं ब्रवाणीति	छांदो. ४।५।२	ब्रह्मणोऽन्यन्न किञ्चन	ते.वि. ३।३२
ब्रह्मणस्त्वा शपथेन शपामि	वनदु. १६०	ब्रह्मणोऽपि मायोपाधिःशतसगुण-	
ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः	भ.गी.१७।२३	परिच्छिन्नादिप्रतीतिरुपाधिवि-	
ब्रह्मणस्पतिमेकाक्षरं	ग.शो. ५।६	लयाभिर्गुणनिरवयवादिप्रतीति-	
ब्रह्मण्यं बहुपुत्रताम् । अद्भ्यमेधे प्रज्ञा तु		रित्युपनिषत्	त्रि.म.ना.३।७
जातवेदः संवदातु	महाना.१४।५	ब्रह्मणोवापतद्विजयेदेवामहीयध्वम् (मा.पा.)केनो. ४।१	
ब्रह्मणः कुत उद्भवः	१आत्मो. २६	ब्रह्मणो वा एतद्विजये महीयध्वम्	केनो. ४।१
ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः		ब्रह्मणो वायुरभवत्	गायत्रीर. १
[तैत्ति. १।४।१	ना.प. ४।४५	ब्रह्मणो वायुर्वायोरोङ्कार ओङ्कारात्सा-	
ब्रह्मणः सकाशात्पञ्चमहाभूतानि		वित्री सावित्र्या गायत्री गायत्र्या	
सन्मात्राणि जायन्ते	ना.पू.ता.५।३	लोकाः भवन्ति [अ.शिरः.३।१५+	बटुको. २७
(प्रकृतिरिति च-) ब्रह्मणः सका-		ब्रह्मणो वावैतत्तेजः परस्यामृतस्य..	मैत्रा. ६।२७
शास्त्रानाविचित्रजगन्निर्माणसामर्थ्य-		ब्रह्मणो वावैता अम्यास्तनयः परस्या-	
बुद्धिरूपा ब्रह्मशक्तिरेव प्रकृतिः	निरा. ८	मृतस्याशरीरस्य	मैत्रा. ४।६
ब्रह्मणः सर्वभूतानि जायन्ते परमात्मनः	यो.शि. ४।५	ब्रह्मणो विवरं यावद्विद्युदाभासनाल-	
ब्रह्मणः सलोकतां सार्ष्टितांसायुज्यं यान्ति	नृ. प. १।७	कम् । वैष्णवी ब्रह्मनाडी च निर्वाण-	
ब्रह्मणः सायुज्यमृषयोऽगच्छन्	सहवै. १३	प्राप्तिपद्धतिः	त्रि.ब्रा. २।६
ब्रह्मणा कल्पिताकारा लक्षशोऽप्यथ		ब्रह्मणोऽन्यत्कम्	त्रि.ब्रा. १।१
कोटिशः । संख्यातीताः पुरा जाता		ब्रह्मणो हि प्रतिष्ठाऽई	भ.गी.१४।२७
जायन्तेऽद्यापि चाभितः (जीवाः)	महो.५।१३६	ब्रह्मणो हृदयस्थानं कण्ठे विष्णुः	
ब्रह्मणा तन्यते विश्वं मनसैव स्वयम्भुवा ।		समाश्रितः । तालुमध्ये स्थितो	
मनोमयमतो विश्वं यन्नाम परिदृश्यते	महो. ४।५०	रुद्रो ललाटस्थो महेश्वरः	अ. वि.४१
ब्रह्मणा त्वा शपामि	वनदु. १६०	ब्रह्मण्यमृते तेजोमये परञ्जोतिर्मये...	
ब्रह्मणा पिहिता गुहा	इतिहा. १७	रमते... (गणेशः)	ग. शो.५।७
ब्रह्मणा मुखेन न वै देवा अभ्रन्ति न		ब्रह्मण्यः पुण्डरीकाक्षो ब्रह्मण्यो विष्णु-	
पिबन्त्येतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो.३।१०।१	रच्युतः [नारा. ४+	आ. प्र. १
ब्रह्मणा वाव सर्वे वेदा महीयन्ते	तैत्ति. १।५।३	ब्रह्मण्याधाय कर्माणि	भ.गी. ५।१०
ब्रह्मणि म आत्माऽमृतत्वाय	म.ना.१६।२,३	ब्रह्मण्येव विलीनात्मा निर्विकारो	
ब्रह्मणे त्वामहसाँ मित्यात्मानंयुञ्जीत	म.ना.१७।१५	विनिष्क्रियः	अध्यात्मो.४३
ब्रह्मणेदक्षिणां दत्त्वाशान्त्यैपुलकमाहरेत्	बृ.जा. ३।१९	ब्रह्मण्यो देवकीपुत्रो ब्रह्मण्यो मधुसूदनः।	
ब्रह्मणे स्वाहेत्यमो हुत्वा मन्ये सःस्त्व-		ब्रह्मण्यः पुण्डरीकाक्षो ब्रह्मण्यो	
मवेनयति	बृह. ६।३।३	विष्णुरच्युतः [नारा. ४	आ. प्र. १
ब्रह्मणैव मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो.३।१०।३	ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृच्छ्रधृद्ब्रह्मलोके महीयते	इतिहा. १३
ब्रह्मणो जायमानस्य ब्रह्मत्वं च तथा		ब्रह्म तल्लक्ष्यमुच्यते	मुण्ड. २।२।४
भवेत् (सुवर्णाज्जायमानस्य सुव-		ब्रह्म तं परावाद्योऽन्यत्रात्मनो ब्रह्म वेद	बृह.४।५।७
र्णत्वं च शाश्वतम्)	यो. शि. ४।७		

ब्रह्मतेजोमयानन्दरसप्रवाहैरतिशोभितं
 ब्रह्मविद्या-तरङ्गिण्याः प्रवाहैः
 सुमङ्गलं निरतिशयानन्दविद्यानन्द-
 तेजोच्चालाराशिमण्डलं ज्वलति सि.सा. ३११
 ब्रह्मतेजोराश्यभ्यन्तरसमासीनं...
 त्रिष्वक्सेनं ध्यात्वा...विद्याविभूतिं
 व्याप्य...परमानन्दं प्राप त्रि.म.ना.६१६
 ब्रह्मत्वं रसचैतसि वराहो.२।७९
 ब्रह्मत्वे योजिते स्वामिजीवभावो
 न गच्छति वराहो.२।७०
 ब्रह्म देहत्वमापन्नं वारिबुद्बुद्धतामिव ।
 दशद्वारपुरं देहं दशनाडीमहापथम् यो.शि.१।१६५
 ब्रह्मद्वारमिदमित्येवैतदाह यस्तपसा-
 हृतपाप्मा मैत्रा. ४।४
 ब्रह्मद्वारे प्रविष्टे तु सम्यङ्मनमाचरेत् योगकुं.२।४२
 ब्रह्मनिर्वाणमुच्छति भ.गी. २।७२
 ब्रह्मनिष्ठस्तथा योगी पृथग्भावं
 न विन्दति अमन. १।३१
 ब्रह्मभूतिधिर्नमस्यः कठो. १।९
 ब्रह्मत्रिधि मनसा वेदयन्तः पश्यन्तो
 गुह्यमपरं परं च । अनध्वगा
 अध्वसु पारयिष्णवः ब्राह्मणास्तु
 सट्टशाः सूर्येण इतिहा. १८
 ब्रह्मस्त्वमसि विश्वधृत्तेजोदास्त्वमसि म.ना.१७।५
 ब्रह्मन् देवदर्शीत्याख्यायवर्णशाखायां
 परमतस्वरहस्याख्यायवर्णमहा-
 नारायणोपनिषदि त्रि.म.ना.१।२
 (३६) ब्रह्मन् ॐ ब्रह्मन् ग. शो. २।१
 ॐ ब्रह्मन् वराहो. २।१९
 (पवं) ब्रह्मपरिज्ञानादेव मर्त्योऽमृतो
 भवेत् मुण्ड.२।२।११
 ब्रह्म पश्चात् ब्रह्म दक्षिणतश्चोत्तरेण
 ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठा तैत्ति. २।५
 ब्रह्मपुत्रस्तपस्तेपे सिद्धक्षेत्रे महायशाः
 स सर्वस्य वक्ता ग. पू. १।६
 ब्रह्मपूता पुनातु माम् महाना.१।१२
 ब्रह्म प्रजापति (असृजत्) बृह. ५।५।१
 ब्रह्मप्रणवध्यानानुसन्धानपरो भूत्वा
 सर्वकर्मनिर्मुक्तः...सत्यवाक्छुचि-

रद्रोही ग्राम एकरात्रं पत्तने पञ्चरात्रं
 क्षेत्रे पञ्चरात्रतीर्थे पञ्चरात्रमनिकेतः
 स्थिरमतिर्नानृतवादी गिरिकन्दरेषु
 वसेदेक एव ना.प. ७।२
 ब्रह्मप्रणवमनुस्मरन् भ्रमरकीटन्यायेन
 शरीरत्रयमुत्सृज्य सक्रयासेनैव
 देहत्यागं करोति, स कृतकृत्यो
 भवति ना.प. ३।८७
 ब्रह्मप्रणवसन्धानं नादोज्योतिर्मयःशिवः ना. त्रि. ३०
 ब्रह्मप्रणवसैल्लभनादो ज्योतिर्मयात्मकः ना. वि. ४६
 ब्रह्मप्रणवः षोडशमात्रात्मकः सोऽवस्था-
 चतुष्टयचतुष्टयगोचरः प. हं. पं. ९
 ब्रह्म प्रपद्ये ब्रह्मकोशं प्रपद्ये सहवै. २३
 ब्रह्मप्रवृत्तौ तत्प्रणवहंससूत्रेणैव ध्याना-
 माचरन्ति पा. ब्र. ३
 ब्रह्म ब्रह्मविदां च यत् अ.पू. ३।१९
 ब्रह्म ब्रह्मविदो जनाः भ.गी. ८।२४
 ब्रह्म ब्रह्मेत्यथायान्ति ये विदुर्ब्राह्मणा-
 स्तथा । अत्रैव ते लयं यान्ति
 लीनाश्चाव्यक्तशालिनः मंत्रिको. २०
 ब्रह्म ब्राह्मणैश्च गौ, गोभिर्ब्राह्मणान्
 ब्राह्मण्येन हविर्द्विषा आयुरायुषा
 सत्येन सत्यं धर्मेण धर्मं तर्पयामि... अ.शिरः.१।१
 ब्रह्म ब्राह्मी व्याहृति ब्रह्मदैवतं...भूतानि
 स्थावरजङ्गमान्यभवत् २ प्रणवो. २
 ब्रह्मभावमिदं सूत्रं धारयेद्यः स चेतनः
 [ब्रह्मो. ९+ ना. प.३।८०
 ब्रह्मभावमिदं सूत्रं धारयेद्यः स मुक्तिमाप्नुयिष्यति परब्र. ११
 ब्रह्मभावं प्रपद्येयं यतिर्नावर्तते पुनः २आत्मो.२५
 ब्रह्मभावे मनश्चारं ब्रह्मचर्यं जा.द. १।१४
 ब्रह्मभूतमकल्मषम् भ.गी.६।२७
 ब्रह्मभूतः प्रशान्तात्मा ब्रह्मानन्दमयः
 सुखी । स्वच्छरूपो महामौनी
 वैदेही मुक्त एव सः ते.वि. ४।३३
 ब्रह्मभूतः प्रसन्नात्मा भ.गी.१८।५४
 ब्रह्मभूतोऽधिगच्छति भ.गी. ५।२४
 ब्रह्मभूयाय कल्पते [भ.गी.१४।२६+ १८।५३
 ब्रह्मभेदो न कथितो ब्रह्मव्यतिरिक्तं
 न किञ्चिदस्ति त्रि.म.ना.४।२

ब्रह्ममात्रमिदं सर्वं ब्रह्मणोऽन्यत्र किञ्चन	ते.वि.३।३२	ब्रह्मवर्चसेन मे सन्तिष्ठस्व	महाना.१६।११
ब्रह्ममात्रं जगदिदं	ते.वि.५।३०	ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति [मा. पा.]	छां.उ.२।१२।२
ब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः...ब्रह्मभूयाय भवति	प.हं. प. ६	ब्रह्मवर्चस्यर्षिसंहिता भवति	संहितो. १।१
ब्रह्ममूर्धानं दिक्श्रवणं ब्रह्माण्डगण्डं...		ब्रह्मवर्चस्वी भवति यस्तथाऽधीते	संहितो. १।१
दृष्ट्वा स्तुवन्तिस्म	ग.शो. ४।५	ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति सर्वमायुरेति	
ब्रह्मेतु माम् । मधु मेतुमाम् । ब्रह्म-	त्रिसु. १+	ज्योग्जीवति महान्प्रजयां पशु-	
मेव मधुमेतु माम् । [तै.आ.१०।४८+ म.ना.१२।१		भिभवति महान्कीर्त्या न प्रत्यङ्कु-	
ब्रह्मेमेधया । मधु मेधया ब्रह्मेमेव मधु-		मिमाचामेन्न निष्ठीवेत्तद्वत्तम्	छांदो.२।१२।३
मेधया । अद्या नो देवसेवितः		ब्रह्म वा इदमग्र आसीत्	बृह. १।४।१
प्रजावत्सावीः सौभागम् [त्रिसु.२+ म.ना.१२।५		ब्रह्म वा इदं सर्वम्	नृसिंहो. ७।५
ब्रह्म मेधवा । मधु मेधवा ब्रह्मेमेव		ब्रह्मवाक्यं तत्	महावा. २
मधु मेधवा [म. ना. १२।३	त्रिसु. ३	(ॐ) ब्रह्मवादिनो वदन्ति । किं कारणं	
ब्रह्मेमेव मधु मेधवा [त्रिसु. ३+महाना	१२।३+	किंब्रह्म कुतः स्म जाताजीवाम केन	
[तै. आ.+	१०।५०	क च सम्प्रतिष्ठाः	श्वेताश्व. १।१
ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्यमाणः प्राच्यां दिशि		ब्रह्मवादिनो वदन्ति यद्रसूनां प्रातः स-	
ग्रामादच्छदिर्दर्शदीच्यांप्रागुदीच्यां		वनं रुद्राणां माघ्यन्दिनं सवन-	
वोदित आदित्ये दक्षिणत उपवी-		मादित्यानां च विश्वेषां च देवानां	
योपविश्यहस्ताववनिज्यत्रिचाचामेत्	सहनै. १५	तृतीयसवनम्	छांदो.२।२४।१
ब्रह्मयज्ञो वा एष यत्पूर्वेषां वचनं	मैत्रा. १।१	ब्रह्मवादिनो वदन्त्यस्तमित आदित्ये	
ब्रह्मरन्ध्रं गते वायौ नादश्चोत्पद्यतेऽनघ	जा.द. ६।३६	कथं वास्योपस्पर्शनमिति	१सं.सो. १।३
ब्रह्मरन्ध्रं सुषुम्णाया वदनेन पिधाय		ब्रह्मवान् भवति (ब्रह्मोपासकः)	तैति.३।१०।४
सा । अलम्बुसा सुषुम्णायाः		ब्रह्मविज्ञानी किं गृह्णाति जहाति किम्	पा. ब्र.३२
कुह्नाडी वसत्यसौ	वराहो. ५।२३	ब्रह्मविज्ञानलाभाय...शान्तिदान्त्या-	
ब्रह्मरन्ध्रे भ्रुवोर्मध्ये हृदये चिद्रश्मिं		दिभिः सर्वैः साधनैः सहितो भवेत्	ना.प. ६।२८
हरिम् । गोप्रीचन्दनमालिष्य		ब्रह्मविज्ञानं सम्पन्नः प्रतीतमखिलं जगत् ।	
तत्र ध्यात्वाऽनुयात्परम्	वासुदेवो.११	पश्यजपि सदा नैव पश्यति	
ब्रह्मरन्ध्रे महास्थानेवर्ततेसततं शिवा ।		स्वात्मनः पृथक् [पा. ब्र. ५।१+ वराहो.२।२७	
चिच्छक्तिः परमा देवी मध्यमे		ब्रह्मविद् इव सोम्य ते मुखं भाति	
सुप्रतिष्ठिता	यो.शि.६।४७	को नु त्वाऽनुशशासेति	छांदो.४।१४।२
ब्रह्मरूपतया पश्यन्ब्रह्मैव भवति स्वयम्	वराहो.२।१३	ब्रह्मविदाप्रोति परम् [तैत्ति.२।१।१+ मम्मजा. २।७	
ब्रह्मरूपतया ब्रह्म केवलं प्रतिभासते	२ आत्मो. १	ब्रह्मविदित्येवमेवैव भगवन्निति वै	
ब्रह्मरूपं च विज्ञेयं सर्वरूपं विभावयेत्	२ बिल्वो. ९	याज्ञवल्क्य	जावा. ५
ब्रह्मलोकपदान्वेषी रुद्राराधनतत्परः	अ. ना. २	ब्रह्मविदिदमयमिदमेकविंशतिरन्नादन्न-	
(अत एव) ब्रह्मलोकस्था अपि ब्रह्म-		रसमयात्प्राणो व्यानोऽपान	
मुखाद्वेदान्तश्रवणादि कृत्वा तेन		आकाशः पृथिवी पुच्छश्चक्षुःशक्तिः	तैत्ति. २।१०
सह कैवल्यं लभन्ते	मुक्ति.१।५८	ब्रह्मविदिवसोम्यभासि, कोनुत्वानुशशास	छांदो.४।१।५
ब्रह्मलोको गलः प्रोक्तो वायवः प्राणरूपिणः।		ब्रह्मविद्वसति ज्ञानात्सर्वं ब्रह्मात्मनैव	
वनस्पतय ओषधयो लोमानि परिचक्षते	गुह्यका.१७	तु । ब्रह्मश्चन्द्रादिकं सर्वं यस्य	
		स्यादोदनं सदा	पा. ब्र. ४४

ब्रह्मविद्ब्रह्मणि स्थितः	भ.गी.५।२०	[जीव इति च-] ब्रह्मविष्ण्वीशाने-	
ब्रह्मविद्य एवं वेदेत्युपनिषत्	तैत्ति. २।१०	न्द्रादीनां नामरूपद्वारा स्थूलोऽह-	
ब्रह्मविद्यापरिज्ञानं ब्रह्मप्राप्तिकरं स्थितम्	शु.र.उ. ३।१	मिति मिथ्याध्यासवशाज्जीवः	निरालं. ७
ब्रह्मविद्यासाकारश्चानन्दसाकार उभया-		ब्रह्मवृत्त्या हि पूर्णत्वं तथा पूर्णत्वम-	
त्मकसाकारश्चेति	त्रि.म.ना.२।१	भ्यसेत्	ते. त्रि. १।४२
ब्रह्मविद्यासेविनो ज्ञानिन आत्मवेदनेन		ब्रह्मवेदनमात्रेण ब्रह्माप्तयेव मानवः	कठरु. १२
तां लीलां न प्राप्नुवन्ति	सामर. ५२	ब्रह्मवेदस्याथर्वणं शुक्रमत एव मन्त्राः	
ब्रह्मविद्यां च बाल्यं च निर्विद्य मुनि-		प्रादुर्बभूवुः	२ प्रणवो. ४
रात्मवान् [अ. पू. ४।३८	शाट्या. २४	ब्रह्मव्यतिरिक्तं न किञ्चिदस्ति	त्रि.म.ना.४।२
ब्रह्मविन्मात्रेणाकुलमेकोत्तरशतं तारयति	पैङ्गलो. ४।१	(तस्मात्) ब्रह्मव्यतिरिक्तं सर्वं	
ब्रह्मविष्णुमयो रुद्रः, अग्नीषोमात्मकं		वाधितमेव	त्रि.म.ना.३।३
जगत् । पुल्लिङ्गं सर्वमीशानं		ब्रह्मव्यतिरिक्तं सर्वं नश्वरमिति निश्चि-	
स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा	रुद्रह. ९	त्याथो क्रमेण यः सञ्जयसति स	
ब्रह्मविष्णुमहेशानां त्रयमग्नीनांच धारणं	वृ.जा.४।३७	सञ्जयासोऽनिमित्तसञ्जयासः	ना. प. ५।४
ब्रह्मविष्णुमहेश्वरत्वमनुसन्धाय...मूल-		ब्रह्मशब्देन तद्ब्रह्म स्वप्रकाशात्मरूपकम्	शु.र.उ. ३।८
मेकं सत्यं सृष्टमयं विज्ञातं स्यात्	परब्र. ४	ब्रह्म शाश्वतम्	त्रि. ता. १।५
ब्रह्मविष्णुमहेश्वरात्मकमभिप्रयकलोपेतं		[तप इति च-] ब्रह्म सत्यं जगन्मि-	
चिद्बन्धन्यन्धनम्	पा. ब्र. ३	ध्येत्यपरोक्षज्ञानाग्निना ब्रह्माद्यैश्व-	
ब्रह्मविष्णुरुद्रादयो यस्मादुत्पद्यन्ते		र्यांशासिद्धसङ्कल्पबीजसन्तापं तपः	निरालं. २८
लीयन्ते	सामर. २२	ब्रह्मसदनं चरतो मे ध्यातः स्तुतः पर-	
ब्रह्म-विष्णु-रुद्रादीनामेकलक्ष्यं सर्व-		मेश्वरः... परार्थान्ते सोऽबुध्यत	गो. पू. ३।८
कारणं परं ब्रह्मात्मन्येव पश्यमानो		ब्रह्मसन्ध्याक्रिया मनोयागः	पा. ब्र. ३
गुहाविहरणमेव निश्चयेन ज्ञात्वा...		ब्रह्म स ब्रह्मविस्वयम्	मुक्तिको. २।६४
परं ब्रह्म प्राप्नोति	मं.ब्रा. ३।१	ब्रह्म सम्पद्यते तदा	भ.गी.१३।३१
ब्रह्मविष्णुरुद्रेन्द्रास्ते सप्तसुयन्ते		ब्रह्म सम्पद्यते योगी न भूयः संसृतिं	
सर्वाणि चेन्द्रियाणि सह भूतैः	अ.शिखो. ३	प्रजेत्	त्रि.ब्रा.२।१६२
ब्रह्मविष्णुशिवरूपिणी चैतन्यदीप्ता		ब्रह्म स रूपमनुमेनमायायनं मा	
(माया)	नृसिंहो. ९।३	विवशीर्विक्रमस्व[महाना.१३।११+	चिन्त्यु. १५।१
ब्रह्मविष्णुशिवादीनां मन्त्रं जाप्यं		(तथा) ब्रह्म सन्नितरात्मा मध्ये	
विशारदैः	योगरा. ३	प्रकाशितम्	अद्वैतो. ३
ब्रह्मविष्ण्वादिगणानामीशभूतमित्याह		ब्रह्मसंस्थोऽमृतत्वमेति	छां.२।२३।१
तद्गणेश इति	ग. शो. ३।१	ब्रह्मसाक्षात्कारानुभवविशेषबोधसार-	
ब्रह्मविष्ण्वादिभिः सेव्यं सर्वेषां जनकं		तरानन्तप्राकारैः समुज्ज्वलितम्	सि. सा. ६।१
परम् (ब्रह्म)	पञ्चत्र. १३	ब्रह्मसूत्रपदं ज्ञेयं ब्राह्मं विध्युक्तलक्षणम्	पा. ब्र. ११
[आसुरमिति च-] ब्रह्मविष्ण्वीशानेंद्रा-		ब्रह्मसूत्रपदैश्चैव	भ.गी. १३।५
दीनामैश्वर्यकामनया निरशनजपाभि-		ब्रह्मसूत्रमहमेव, विद्वान्निवृत्सूत्रं	
होत्रादिष्वन्तरात्मानं सन्तापयति		त्यजेद्विद्वान्य एवं वेद	आहणि. ३
चात्युग्ररागद्वेषविहिंसादम्भा-		ब्रह्म सोमोऽहं पवनः सोमोऽहं पवते	
द्यपेक्षितं तप आसुरम्	निरा. २७	सोमोऽहं...	भस्मजा. १।५

ब्रह्मस्थाने तु नादः स्याच्छाकिन्यसुत-
वर्षिणी । षट्चक्रमण्डलोद्धारं ज्ञान-
दीपं प्रकाशयेत् ब्र.वि. ७६
ब्रह्म स्वयम्सु ब्रह्मणे स्वयम्सुवे स्वाहा चित्यु. ६१
ब्रह्मस्वरूपविज्ञानाज्जगद्भोज्यं भवेत्खलु पा. ब्र. ४५
ब्रह्मस्वरूपं निरञ्जनं परमं व्योमकं
तत्साम्रश्चतुर्थं पादं जानीयाद्यो
जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. ११२
ब्रह्मस्वरूपं निरञ्जनं परमव्योम्निकं
तत्साम्रः षष्ठं पादं जानीयात्तेन
वक्रणुण्डाय हुमिति यो जानी-
यात्सोऽमृतत्वं च गच्छति ग.पू. ११२
ब्रह्मस्वात्मतया नित्यं भक्षितंसकलं तदा पा. ब्र. ४६
ब्रह्म स्वानुभूतिः, गुरुः शिवो देवः रुद्रोप. ३
ब्रह्महत्या-सुरापान-स्वर्णस्तेय-गुरुतल्प-
गमन-तत्संयोगिपातकेभ्यः पूतो
भवति पैङ्गलो. ४।२४
ब्रह्महत्यां वा एते घ्नन्ति [त्रिसु. १+ महाना. १२।१
ब्रह्म ह देवेभ्यो विजिग्ये तस्य ह ब्रह्मणो
विजिग्ये देवा अमर्हीयन्त त ऐक्षन्ता-
स्माकमेवायं विजयोऽस्माकमेवायं
महिमेति केनो. ३।१
ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीत् मैत्रा. ६।१७
ब्रह्म (ह) वै ब्रह्माणं पुष्करे पुष्करे
ससृजे २ प्रणवो. १
ब्रह्म ह श्वेताश्वतरोऽथ विद्वान् श्वेताश्व. ६।२१
ब्रह्मस्तपस्व तपस्वेत्युक्त्वाऽन्तर्दिते
तस्मिन्ब्रह्मा तपश्चचार ग. शो. ३।८
ब्रह्मस्तवेन्द्रियाणि याजकानि ध्यात्वा
...शरद्वत् रसं ध्यात्वैवममो
हुत्वाऽङ्गस्पर्शात्कलेवरोवर्जंहीयते मुद्रलो. २।५
ब्रह्माकारमनोवृत्तिप्रवाहोऽहङ्कृतिं विना ...
ब्रह्माक्षरसमुद्भवम् भ.गी. ३।१५
ब्रह्माभावपरे यज्ञं भ.गी. ४।२५
ब्रह्मामो ब्रह्मणा हुतम् भ.गी. ४।२४
ब्रह्माक्षलक्षणयुक्तो यज्ञसूत्रम् ,
तद्ब्रह्मसूत्रम् । पा. ब्र. ३
ब्रह्मा च नारायणः नारा. २
ब्रह्माणमीशं कमलासनस्थं भ.गी. ११।१५

ब्रह्माणमुपदिशति स्म ब्रह्मन् कुरु सृष्टि ग. शो. ३।४
ब्रह्माणमेवाप्येति यो ब्रह्माणमेवास्तमेति सुबालो. ९।११
ब्रह्माणं पृथिवीभागे विष्णुं
तोयांशके तथा जा.द. ८।५
ब्रह्माण्डतद्गतलोकान्कार्यरूपांश्च कार-
णत्वं प्रापयित्वा...सर्वाणि भौति-
कानि कारणे भूतपञ्चके संयोज्य
भूमि जले जलं वह्नौ वह्निं वायौ
वायुमाकाशे चाकाशमहङ्कारे चाह-
ङ्कारं महति महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषै
क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३।४
ब्रह्माण्डमपि पिण्डाण्डं त्यजतां मल-
भाण्डवत् । चिदात्मनि सदानन्दे
देहरूढामहं धियम् । निवेश्य
लिङ्गमुत्सृज्य केवलो भव सर्वदा अध्यात्मो. ८।९
ब्रह्माण्डस्योदरे देवा दानवा यक्षकि-
न्नराः । मनुष्याः पशुपक्षयाद्यास्त-
त्तर्कमनुसारतः कठरु. १९
ब्रह्माण्डं चैव पिण्डाण्डं लोका भूरा-
दयः क्रमात्...स्वस्वोपाधिलयादेव
लीयन्ते प्रत्यगात्मनि योगकुं. ३।२२
ब्रह्माण्डं पञ्चभूतस्थं पञ्चभूतमयी
तनुः । सर्वं भूतमयं चेति त्यक्त्वा
नास्तीति भावयेत् अमन. १।१७
ब्रह्माण्डं सकलं पश्येत् पाणिस्थमिव
मौक्तिकम् अमन. १।८०
ब्रह्माण्डाखण्डविग्रहम् (महेशं) पं. ब्र. ११
ब्रह्माण्डाद्वहिरूर्ध्वं हि महत्तत्त्वमहङ्कृतिः गुह्यका. ७
ब्रह्माण्डार्धं कपालं हि शिरस्तस्या
विभावयेत् गुह्यका. ८
ब्रह्माण्डावरणं विनश्यति तद्धि विष्णोः
स्वरूपम् त्रि.म.ना. ३।५
ब्रह्मात्मसच्चिदानन्दात्मकमंत्रमित्युपा-
सितव्यम् श्रीवि.ता. १।१
ब्रह्मात्मैकत्वविज्ञानं हेयं मिथ्यात्व-
कारणात् परब्र. ३
ब्रह्मात्मैवात्र होव न विचिकित्स्यमित्यो
सत्यं तदेतत्पिण्डता एव पश्यन्ति नृसिंहो. ९।८

ब्रह्मादयश्च (इंद्रादयश्च) यक्षान्ता
 वृन्तभागे व्यवस्थिताः (विल्ववृक्षस्य) २ विल्वो. १०
 ब्रह्मादयस्त्रयो मूर्तयः... अकारोकारम-
 कारा एते सर्वे प्रणवमयोर्ध्वपुण्ड्र-
 त्रयात्मकारस्तदेतदोमित्येकधा
 समभवन् गोपीचं. ४
 ब्रह्मादयस्त्रयो मूर्तयस्त्रिस्तो व्याहृतय-
 स्त्रीणि छन्दांसि त्रयोऽग्नय इति वासुदे. ४
 ब्रह्मादिकार्यरूपाणि स्वे स्वे संहृत्य
 कारणे। सर्वकारणमव्यक्तमनिरूप्य-
 मचेतनम्। साक्षादात्मनि सम्पूर्णं
 धारयेत्प्रणवेन तु। इन्द्रियाणि
 समाहृत्य मनसाऽऽत्मनि योजयेत् जा.द. ८।८-९
 ब्रह्मादिकीटपर्यन्ता प्राणिनो मयि
 कल्पिताः। बुद्बुदादिविकारान्त-
 स्तरङ्गः सागरे यथा आ. प्र. १५
 ब्रह्मादिपञ्चब्रह्माणोयत्र विश्रान्तिमाययुः।
 तदखण्डं सुखाकारं रामचन्द्रपदं भजे पं. ब्र. शीर्षकं
 ब्रह्मादिपिपीलिकापर्यन्तं सर्वप्राणि-
 बुद्धिष्ववशिष्टतयोपलभ्यमानः सर्व-
 प्राणिबुद्धिस्थो यदा तदा कूटस्थः
 इत्युच्यते सर्वसारो. ५
 ब्रह्मादिलोकपर्यन्ताद्विरक्त्या यल्लभेत्
 प्रियम्। सर्वत्र विगतस्नेहः
 सन्तोषं परमं विदुः जा.द. २।६
 ब्रह्मादिस्तम्बपर्यन्तं मृषामात्रा उपाधयः।
 ततः पूर्णं स्वभात्मानं पश्येदेका-
 त्मना स्थितम् अध्यात्मो. १९
 ब्रह्मादीनामगोचरा (अनन्तमहामाया) त्रि.म.ना. ४।९
 ब्रह्मादीनां वाचकानां मन्त्रोऽन्वर्था-
 विसंज्ञकः। जप्तव्यो मन्त्रिणा नैवं
 विना देवः प्रसीदति रा. पू. १।११
 ब्रह्मा देवानां पदवीः कवीनामृषि-
 विप्राणां महिषो मृगाणाम्
 [महाना. ८।४+१२।३+ वनदु. ४७, ६०
 ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव यो.चू. ७२
 ब्रह्मा देवानां प्रथमः सम्बभूव विश्वस्य
 कर्ता भुवनस्य गोप्ता मुंडको. १।१

ब्रह्मा देवानां सवितुः कवीनामृषि-
 विप्राणां महिषो मृगाणाम् ग.पू. १।१
 ब्रह्माद्यं स्थावरान्तं च पश्यन्ति
 ज्ञानचक्षुषः मंत्रिको. १६
 ब्रह्माद्वितीयमेव सत्यम् त्रि.म.ना. ४।२
 ब्रह्माघोराङ्गिरसे ददौ (ब्रह्माविद्यां) सुबालो. ७।३
 ब्रह्मानन्दकारणम् (गोपीचंदनम्) गोपीचं. ६
 ब्रह्मानन्दमयविमानकोटिभिरतिमङ्गल-
 मनन्तोपनिषदर्थारामजालसङ्कुलं...
 प्रणवाख्यं विमानं विराजते त्रि.म.ना. ७।९
 ब्रह्मानन्दमयानन्त-प्राकार-प्रासाद-
 तोरणविमानोपवनावलिभिर्ज्वल-
 च्छिखरैरुपलक्षितो निरुपमनित्य-
 निरवद्यनिरतिशयनिरवधिकब्रह्मा-
 नन्दाचलो विराजते [त्रि.म.ना. ५।५+ सि.सा. १।१
 ब्रह्मानन्दपरं ज्योतिः ते.वि. ४।५९
 ब्रह्मानन्दमयी विद्यायापरा सा परा गतिः गान्धर्वो. ५
 ब्रह्मानन्दरसनिर्भरैरसङ्गैरतिमङ्गलं...
 निरतिशयाद्वैतपरमानन्दलक्षण-
 मादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना. ७।१२
 ब्रह्मानन्दरसारुढो ब्रह्मानन्दैकचिद्धतः ते. वि. ४।६०
 ब्रह्माभूतरसे तृप्तो ब्रह्मानन्दाभुभावर्कः ते.वि. ४।५८
 ब्रह्मानन्दसमष्टिकन्द... ब्रह्मानन्द-
 मयानन्तनिरतिशयानन्दसागरा-
 कारम्। आत्मसमानानन्दविभूति-
 पुरुषानन्तानन्दमण्डितं नित्य-
 मङ्गलमनन्तविभवम् सि.सा. १।१
 ब्रह्मानन्दं परमं दक्षिणे च ब्रह्मानन्दं
 परमं चोत्तरे च पा. ब्र. ३५
 ब्रह्मानन्दं सदा पश्यन्कथं वध्येत कर्मणा वराहो. २।१६
 ब्रह्मानन्दानुसन्धाने नास्मादन्यत्तु
 किञ्चन। सुलभं त्रिपु लोकेषु
 यज्ज्ञात्वाऽमृतमश्नुते गान्धर्वो. ११
 ब्रह्मानन्दाभूतरसाम्भोनिधितरङ्गिण्याः
 प्रवाहैरतिमङ्गलम् सि. सा. ६।१
 ब्रह्मानन्दाश्रुसंजाते वृन्दावननिवासिनि।
 सर्वावयवसम्पूर्णं अमृतोपनिषद्वत्।
 त्वं मामुद्धर कल्याणि महापापादि-
 दुस्तरात् तुलस्यु. ११

ब्रह्मानन्दे निमग्नस्यविषयाशानतद्भवेत् आ.प्र. १७
 (यद्वा) ब्रह्मानन्दे विलीयताम् (धीः) १अवधू. २५
 ब्रह्मा नारायणः, शिवश्च नारायणः त्रि.म.ना. २।८
 ब्रह्मान्वविन्दद्दश होतारमर्णे चित्त्यु. १११
 ब्रह्मा पूरक इत्युक्तो विष्णुः कुम्भक
 उच्यते । रेचो रुद्र इति प्रोक्तः
 प्राणायामस्य देवताः ध्या. त्रि. २१
 ब्रह्मा ब्रह्मणी वेदितव्ये देव्यु. १
 ब्रह्माब्रह्माऽहं प्राञ्चः प्रत्यञ्चोऽहम् अ. शिरः. २
 ब्रह्माभयं वै ब्रह्माभयं हि वै ब्रह्म
 भवति य एवं वेद बृह. ४।४।२६
 ब्रह्ममृतरसासक्तो ब्रह्मामृतरसः स्वयम् ते.वि. ४।५७
 ब्रह्मामृतरसास्वादो ब्रह्मामृतरसायनः ते.वि. ४।५६
 ब्रह्मामृतरसे भग्नो ब्रह्मानन्दशिवार्चनः ते.वि. ४।५७
 ब्रह्मामृतं पिबेन्नैक्षमाचरेद्देहरक्षणे ।
 वसेदेकान्तिको भूत्वा चैकान्ते
 [स्कन्दो. १२+ मैत्रे. २।३
 (अथ) ब्रह्मा रुद्रो विष्णुरित्यधि-
 पतिवत्त्वेष्टा मैत्रा. ६।५
 ब्रह्मा रुद्रो विष्णुरित्येकेऽन्यमभि-
 ध्यायन्त्येकेऽन्यम् मैत्रा. ४।५
 ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा
 हुतम् । ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्म-
 कर्मसमाधिना [शरभो. २७+ भ.गी. ४।२४
 ब्रह्मावर्ते महाभाण्डीरवटमूले महासत्राय
 समेता महर्षयः शौनकादय-
 स्ते ह समित्प्राणयस्तत्त्वजिज्ञा-
 सवो मार्कण्डेयं चिरजीविनमुपस-
 मेत्य पप्रच्छुः केन त्वं चिरं जीवसि
 केन वाऽऽनन्दमनुभवसीति द. मू. १
 ब्रह्मार्होऽसि गौतम यो मामुपागा
 पहि त्वा ज्ञपयिष्यामीति कौ. ल. १।१
 ब्रह्मविलोकनधियं न जहाति योगी वराहो. २।८२
 ब्रह्मावलोकयंस्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
 ब्रह्मावलोकयोगपट्टः निर्वाणो. २
 ब्रह्मा विष्णुश्च रुद्रश्च सर्वा वा भूत-
 जातयः । नाशमेवानुभावन्ति महो. ३।५२
 सलिलानीव बाडवम्

ब्रह्मा विश्वः कतमः स्वयम्भूः प्रजा-
 पतिः संवत्सरः म.ना. १७।१२
 ब्रह्मा शक्तिर्महादेवोजन्यते पुरुषोत्तमात् सि. वि. ३
 ब्रह्मा शिवो मे अस्तु सदाशिवाम् भस्मजा. २।७
 ब्रह्मासाध्यं च यो गच्छेद्ब्रह्महा स
 प्रकीर्तितः शिवो. ७।६२
 ब्रह्माऽसि पूर्णोऽसि परात्परोऽसि ते.वि. ५।६१
 ब्रह्मा सृजति लोकान्वै ते.वि. ५।८८
 ब्रह्मास्त्रां महाविद्यां शाम्भवी...देवी-
 माहूय ध्यायेत् पीताम्बरो. १
 ब्रह्मास्मि नेतरकलाकलनं हि किञ्चित् अ.पू. १।१९
 ब्रह्मास्मि प्रभवोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१
 ब्रह्माहमस्मि अहमस्मि त्रि.म.ना. ८।३
 ब्रह्माहमस्मि, योऽहमस्मि, ब्रह्माहमस्मि महाना. ६।७
 ब्रह्माहमस्मीति कृतकृत्यो भवति सं.त्रां. ३।३
 ब्रह्माहमस्मीति चिन्तयन्निदं सर्वं यदय-
 मात्मेति भावयन्कृतकृत्यो भवति सं.त्रा. २।८
 ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-
 स्वरूपानुसंधानं कुर्वन्नुदीचीं दिशं
 गच्छेत् प. हं. प. ५
 ब्रह्माहमस्मीति भावयन्गुर्वर्थं ग्राममुपेत्य
 ध्रुवशीलोऽष्टौ मास्येकाकी चरे-
 द्वावेवाचरेत् प. हं. प. ७
 ब्रह्माहमिति यस्यान्तः स जीवन्मुक्त
 उच्यते ते.वि. ४।२
 ब्रह्माहं ब्रह्म चिच्छन्नुरहं चिन्मित्र-
 वान्धवाः अ.पू. ५।२०
 ब्रह्माहं, विष्णुरहं, सौरोऽहं, ब्राह्मोऽहम् अद्वै. भा. १
 ब्रह्मा हि परः परो हि ब्रह्मा म.ना. १६।१२
 ब्रह्मा हैव ता ३ इ ऊर्ध्वं त्वेवोदसर्पत् १ऐत. १।४।२
 ब्रह्मोदं वृंहिताकारं बृहद्बृहदवस्थितम् अ. पू. २।३७
 ब्रह्मेन्द्रमग्निं जगतः प्रेतिष्ठाम् । दिव
 आत्मानं सवितारं बृहस्पतिम् ।
 चतुर्होतारं प्रदिशो नु क्लृप्तम् । वाचो
 वीर्यं तपसाऽन्वविन्दत् चित्त्यु. ११।२
 ब्रह्मैकमेव, ब्राह्मणत्वमेकमेव परब्र. ६
 ब्रह्मैकस्त्वं द्विधा त्रिधा शांतिस्त्वं चतुर्वे. ८
 ब्रह्मैतद्ब्रह्मण उज्जहार चित्त्यु. ११।६
 ब्रह्मैव केवलमहं परिपूर्णमस्मि वराहो. २।७३

ब्रह्मैव केवलं शुद्धं विद्यते तत्त्वदर्शने	२ आत्मो. ३	ब्रह्मैवाहमिति संमरन्...मुक्तो भवति	ना.प. ५।५०
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं	भ.गी. ४।२४	ब्रह्मैवाहमिति ज्ञात्वावीतशोकोभवेन्मुनिः	महो. ४।२९
ब्रह्मैव पुष्पं ता अमृता आपेः	छांदो. ३।५।१	ब्रह्मैवाहं न जीवोऽहं ब्रह्मैवाहं न	
ब्रह्मैव ब्रह्मवित् स्वयम्	२ आत्मो. २३	भेदभूः	ते.वि. ६।३३
ब्रह्मैव भवति, इत्याह भगवान्ब्रह्मा	शरभो. ३७	ब्रह्मैवाहं न देहोऽहं ब्रह्मैवाहं न गोचरः	ते.वि. ६।३३
ब्रह्मैव भवति स्वयम्	कठरु. १५	ब्रह्मैवाहं न संसारी ब्रह्मैवाहं न मे मनः	ते. वि. ६।३२
ब्रह्मैव वित्तं पुरुषस्य केवलम्	इतिहा. ४४	ब्रह्मैवाहं परात्परः	ते.वि. ६।३४
ब्रह्मैवविद्यते साक्षाद्स्तुतोऽवस्तुतोऽपि च	पा. ब्र. ३२	ब्रह्मैवाहं न संशयः	ते.वि. ३।३९
ब्रह्मैव सकलं स्वयम्	ते.वि. ६।४३	ब्रह्मैवाहं सच्चिदानन्दरूपं	सर्वसारो. ११
ब्रह्मैव सन्ब्रह्माप्येति [बृह. ४।४।६+	सुवा. ३।३+	ब्रह्मैवाहं सनातनम् [ते.वि. ३।३२+	६।३१
[नृसिंहो. ५।२, ५।९, ५।८+	सहवै. २	ब्रह्मैवाहं सर्ववेदान्तवेद्यं नाहं वेद्यं	
ब्रह्मैव सर्वमित्येव भाविते ब्रह्म वै पुमान् ।		व्योमवातादिरूपम्	सर्वधारो. ११
सर्वत्रावस्थितं शान्तं चिद्ब्रह्मेत्य-		ब्रह्मैवेदममृतं तत्पुरस्ताद्ब्रह्मानन्दं परमं	
नुभूयते	अ. पू. ५।२१	चैव पश्चात्	पा. ब्र. ३५
ब्रह्मैव सर्वनामानि रूपाणि विविधानि		ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्ताद्ब्रह्म पश्चाद्ब्रह्म	
च । कर्माण्यपि समग्राणि		दक्षिणतश्चोत्तरेण	मुंड. २।२।११
विभर्तीति विभावय	यो.शि. ४।६	ब्रह्मैवेदं विजृम्भते	अ. पू. २।३६
ब्रह्मैव सर्वं चिन्मात्रं ब्रह्ममात्रं जगन्नयम्	ते. वि. ६।४२	ब्रह्मैवेदं विश्वमिदं वरिष्ठम्	मुण्ड. २।२।११
ब्रह्मैव सर्वं नान्योऽस्ति	ते.वि. ६।३१	ब्रह्मैवेदं सर्वं सच्चिदानन्दरूपं	नृसिंहो. ७।३
[ईश्वर इति च -] ब्रह्मैव स्वशक्तिं		ब्रह्मैवैकमनाद्यन्तमग्नित्वप्रविजृम्भते	अ. पू. ५।१०
प्रकृत्यभिधेयामाश्रित्य लोकान्		ब्रह्मैवोपाप्नोति	तैत्ति. १।८।१
सृष्ट्वा प्रविश्यांतर्यामित्वेन ब्रह्मा-		ब्रह्मोऽप्येन प्रतरेत विद्वान् स्रोतानि	
दीनां बुद्धीन्द्रियनियन्तृत्वादीश्वरः	निरालं. ६	सर्वाणि भयावहानि	श्वेता. २।८
ब्रह्मैवान्तत उपनिश्रयति स्वां योनिं		ब्रह्मोपनिषदो ब्रह्म	पा. ब्र. ५
उ य एनं - हिनस्ति	बृह. १४।११	ब्रह्मोवाच नाहं वेद्यि	ग. शो. ३।९
ब्रह्मैवास्मि न चेतः	महो. २।११	ब्राह्मण एकहोता । ब्रह्मणे	
ब्रह्मैवावाप्नोति	ग.शो. ३।१	स्वयम्भुवे स्वाहा	चित्त्यु. ७।१
ब्रह्मैवास्मि निरामयम्	अ.पू. ५।६८	ब्राह्मणक्षत्रियविशां	भ.गी. १।८।४१
ब्रह्मैवाहमस्मीति निश्चित्य निर्विकल्प-		ब्राह्मणत्वं ब्रह्म धानार्हत्वं यतित्वम्-	
समाधिना स्वतन्त्रो यश्चरति स		लक्षितान्तःशिखोपवीतत्वम्	परब्र. ५
सन्न्यासी	निरालं. ३२	ब्राह्मणस्त एकं मुखं, तेन मुखेन राज्ञो-	
ब्रह्मैवास्मीति यावृत्तिः पूरकोवायुरुच्यते	ते.वि. १।३२	ऽस्ति, तेन मुखेन मामन्नादं कुरु	कौ. त. २।९
ब्रह्मैवास्मीति सद्गत्या निरालम्भतया		ब्राह्मणस्य दक्षिणे हस्ते पञ्च तीर्थानि	
स्थितिः	ते.वि. १।३६	भवन्ति	आचम. २
ब्रह्मैवाहमस्मीति..या भाष्यते सैषा		ब्राह्मणस्य विज्ञानतः	भ.गी. २।४६
षोडशी श्रीविद्या पञ्चदशाक्षरी...	बृहचो. ४	ब्राह्मणस्य शरीरं जायते	यज्ञोप. १
ब्रह्मैवाहमस्मीत्यनवरतं ब्रह्मप्रणवानु-		ब्राह्मणं क्षत्रियं वैश्यं शूद्रं हत्वा च	
सन्धानेन यः कृतकृत्यो भवति स		किल्बिषम् । सच्चिनोति नगो	
ह परमहंसपरिव्राट्	प.हं. प. ११	मोहाद्यत्तपि नाशयेत्	रामो. ५।१५

ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यस्त्रयो		ब्राह्मणास्तु सदृशाः सूर्येण	इतिहा. १८
वर्णा द्विजातयः	भवसं. २।६२	ब्राह्मणास्तेन वेदाश्च	भ.गी.१७।२३
ब्राह्मणः पञ्चाक्षरमनुभवति	रुद्रोप. १	ब्राह्मणाः क्षत्रिया वैश्याः (रुद्राक्षजातयः)	रु. जा. ८
ब्राह्मणः शिवपूजारतः	रुद्रोप. १	ब्राह्मणाः पुत्रैषणायाश्च वित्तैषणायाश्च	
ब्राह्मणः श्वेतवर्णः क्षत्रियोरक्तवर्णो वैश्यः		लोकैषणायाश्च व्युत्थायाथ भिक्षा-	
पीतवर्णः शूद्रः कृष्णवर्ण इति		चर्यं चरन्ति	बृह. ३।५।१
नियमाभावात् (न देहो ब्राह्मणः)	व. सू. उ. ४	ब्राह्मणे गवि हस्तिनि	भ.गी.५।१८
अथ ब्राह्मणः, स ब्राह्मणः केन स्या-		ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां हि रूपाभ्यां	
येन स्यात्तेनेदृश एवातोऽन्यदार्ताम्	बृह. ३।५।१	ब्रह्माऽभवत्	बृह. ३।४।१५
(ततो) ब्राह्मणः समाहितो भूत्वा		ब्राह्मणे मनुष्येष्वेताभ्यां रूपाभ्यां.. (मापा.)	बृ. उ. १।४।१५
तत्स्वरूपदैक्यमेव सदा कुर्यात्	पैङ्गलो. ३।४	ब्राह्मणेष्वावृत्तमिति तज्जलं शिरसि क्षिपेत्	वृ. जा. ३।१८
ब्राह्मणातिक्रमो नास्ति मूर्खो मन्त्रं		ब्राह्मणो द्विपदां वरः	इतिहा. ४९
विवर्जयेत् । ज्वलन्तमग्निमुत्सृज्य		ब्राह्मणो निर्वेदमायात्	मुं. १।२।१२
नहि भस्मनि हूयते	इतिहा. ४५	ब्राह्मणो विभृयाच्छ्रेताऽनक्तानां जा	
ब्राह्मणानामयमेव धर्मोऽयमेव धर्मः	भस्मजा १।६	तु धारयेत् । पीवान्वैश्यस्तु विभृया-	
ब्राह्मणानां तु सर्वेषां वैदिकानामनु-		त्कृष्णाऽऽद्रस्तु धारयेत् (रुद्राक्षान्)	रु. जा. १०
त्तमम् । गोपीचन्दनवारिभ्यामूर्ध्व-		ब्राह्मणो मनुष्येषु, क्षत्रियो क्षत्रियेण..	बृह. ३।४।१५
पुण्ड्रं विधीयते	वासुदे. १४	ब्राह्मणो यजेत; न सुरां पिबेत्	
ब्राह्मणानां यशो राज्ञां यशो विशां		ब्राह्मणो दै मुखान्जज्ञे बाह्योः क्षत्रं	
यशोऽहमनुप्रापत्ति	छां. ८।१४।१	ऊर्वो वैश्यः पद्भ्यां शूद्रः	ग. शो. ३।११
ब्राह्मणानां सहस्रेषु मुक्त्वा तु नव		ब्राह्मणोऽष्टाचत्वारिंशद्वर्षासी च	आश्रमो. १
सप्त च । भवन्ति ज्ञायिके भूत्वा		ब्राह्मणोऽस्य मुखमासीत् [चित्यु. १२।५ + सुबालो. १।४	
ध्यायिके च न संशयेत्	इतिहा. ४७	[क्र. अ. ८।४।१९ = मं. १०।९०।१२	वा. सं. ३।१११
ब्राह्मणानीतिहासान् पुराणानिकल्पान्		ब्राह्मण्यं कुलगोत्रे च नामसौन्दर्य-	
गाथाभाराशंसीः प्रीणाति	सहवै. १५	जातयः । स्थूलदेहगता एते स्थूला-	
ब्राह्मणान् निन्देत्तद्व्रतम्	छां. २।२०।२	द्विजस्य मे नहि	आ. प्र. २३
ब्राह्मणा भगवन्तस्तदेव बहु मन्येष्वम्	बृह. ३।८।१२	ब्राह्मण्यं सकलं तस्य इति ब्रह्मविदो त्रिदुः ब्रह्मो. १५	
ब्राह्मणा भगवन्तो यो वो ब्रह्मिष्ठः स		ब्राह्मी नारायणी माहेश्वरी कौमारी	
एता गा उदजताम्	बृह. ३।१।२	अपराजिता वाराही नारसिंहिका	
ब्राह्मणा भगवन्तो यो वः कामयते		चेत्यष्टपत्रगाः	कालिको. १
स मा पृच्छतु	बृह. ३।९।२७	ब्राह्मीमिष्टि यजेत्तासामहोरात्रेण निर्वपेत्	कुण्डिको. २
ब्राह्मणा भगवन्तो हन्ताहमिमं द्वौ		ब्राह्मी वाव स उपनिषदमश्रूमेति	केनो. ४।७
प्रभौ प्रक्ष्यामि	बृह. ३।८।१	ब्राह्मयादयः सप्त मातरो नवमे	सूर्यता. ५।१
ब्राह्मणा ये भक्तिमार्गं न विदन्ति		श्रूयाद्भद्रमभद्रकम्	शिवो. ७।८१
तेषां सम्भाषणं स्पर्शं न कुर्यात्	सामर. २२	बृहं चोदयित्री सूरुतानां चेतन्ती	
ब्राह्मणा वाव भस्तेषामैवमिति	छाग. १।२	सुमतीनाम् [क्र. सं. १।३।११ +	
		[वा. सं. १२।१२ +	तै. सं. १।५।११

भ

भक्तवत्सलः स्वयमेव सर्वेभ्योमोक्ष-
विन्नेभ्यो भक्तिनिष्ठान्सर्वान्
परिपालयति

भक्तानां धारणात्पापं (रुद्राक्षस्य)

दिवारान्निष्ठं हरेत् । लभं तु

दर्शनात्पुण्यं कोटिस्तद्वारणाद्भवेत्

भक्तानां भक्त एव ज्ञातिः

भक्तानां भक्तैः सह कार्यं, नान्यैः

भक्तानुकम्पिनं देवं जगत्कारण-

मच्युतम्

भक्ता राजर्षयस्तथा

भक्तास्तेऽतीव मे प्रियाः

भक्तास्त्वां पर्युपासते

भक्तिमान् मे प्रियो नरः

भक्तिमान्यः स मे प्रियः

भक्तियोगान्मुक्तिः

भक्तियोगेन सेवते

भक्तियोगो निरुपद्रवः

भक्तिरव्यभिचारिणी

भक्तिरस्य (कृष्णस्य) भजनम्

भक्तिर्भक्त्या भवति

भक्तिं मयि परां कृत्वा

भक्तोऽसि मे सखा चेति

भक्त्या त्वनन्यया शक्यः

भक्त्या मामभिजानाति

भक्त्या युक्तो योगबलेन चैव

भक्त्या लभ्यस्त्वनन्यया

भक्त्या नम्रतनोर्विष्णोः प्रसादम-

करोद्विभुः

भक्त्या विना ब्रह्मज्ञानं कदापि न

जायते

भक्त्या सर्वसिद्धयः सिद्धयन्ति

भक्त्याऽऽसाध्यं न किञ्चिदस्ति

भक्षणादयुनप्रशंसादक्षिण्याहारिभ्य-

नाशिनी...य एवं वेद स वैष्णवो

भवति (तुलसी)

भगव इति तं प्रतिशुभ्राव

त्रि.म.ना.८१४

रु. जा. उ. ४

सामर. २२

सामर. २२

गणपत्यु. १२

भ.गी. ९१३३

भ.गी. १२१२०

भ.गी. १२११

भ.गी. १२११९

भ.गी. १२१२७

त्रि.म.ना.८१४

भ.गी. १४१२६

त्रि.म.ना.८१४

भ.गी. १३१११

गो.पू. २१२

सामर. ९५

भ.गी. १८१६८

भ.गी. ४१३

भ.गी. १११५४

भ.गी. १८१५५

भ.गी. ८११०

भ.गी. ८१२२

शरभो. १८

त्रि.म.ना.८१४

त्रि.म.ना.८१४

त्रि.म.ना.८१४

तुलस्यु. २

छांदो. ४१८१२

भगव इति ह प्रतिशुभ्राव

[छांदो. ४१५११+६१२+७१२

+८१२+९१२

भगवच्छरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं

संविदपेतं...निरयएवमूत्रद्वारेण

मैत्रे. ११४

भगवत आदिपुरुषस्य नारायणस्य

नामोच्चारणमात्रेणनिर्धूतकलिर्भवति

कलिसं. १

भगवतो वा अहमवित्याऽन्यान्वृषि

छां. ११११२

भगवन् देवाः प्रजां विधारयन्ते

प्रभो. २११

भगवन्कत्येव प्रजा विधारयन्ते(मा.पा.)

प्रभो. २११

भगवन् किमादौ प्रयुक्तं ध्यानं

ध्यायितव्यं किं तद्ध्यानं को

वा ध्याता कश्च ध्येयः

अ.शिखो. १

भगवन् कुत एष प्राणो जायते

प्रभो. ३११

भगवन् कुतो ह वा इमाः प्रजाः

प्रजायन्ते

प्रभो. ११३

भगवन्कोऽवधूतः, तस्य का स्थितिः किं

लक्ष्म किं संसरणमिति

१ अवधू. १

भगवन् तदभ्यासवशाद्भरकीट-

न्यायात्तदभ्यासः कथमिति

ना. प. ६११

भगवन्तावग्रे वदतां ब्राह्मणयो-

र्विवदतोर्वाचं श्रोष्यामीति

छांदो. ११८१२

भगवन् भक्तिनिष्ठां मे प्रयच्छ

त्रि.म.ना.८१७

भगवन्मयेवमस्यात्मनो महिमानं

सूचयसीत्यन्यो वा परःकोऽयमात्मा

मैत्रा. ३११

भगवंस्त्वं नो गतिः

मैत्रे. ११४

भगवन् सर्वविजय सहस्रारापराजित ।

शरणं त्वां प्रपन्नोऽस्मि श्रीकरं

श्रीमुदर्शनम्

वनदु. ९२

भगवानाभिरस्पृष्टो येन वृष्टः स सर्वदृक्

अ. शां. ८४

भगः शक्तिर्भगवान्काम ईश उभा

दाताराविह सौभगानाम् । सम-

प्रधानौ समसत्त्वौ समोजौ तयोः

शक्तिरजरा विषयोनिः

त्रिपुरो. १४

भजतां प्रीतिपूर्वकम्

भ.गी. १०११०

भजते मामनन्यभाक्

भ.गी. ९१३०

भजत्येकत्वमास्थितः

भ.गी. ६१३१

भजनानन्दोपासकानां न वर्णो न देशो न कालोऽस्ति	सामर. २२	भगौ देवस्य धीमहि मधुनक्तमुतोषसो मधुमत्पार्थिवः रजः मधु घोरस्तु नः पिता भुवः स्वाहा	बृह. ६।३।६
भजन्ते मां दृढव्रताः	भ.गी. ७।२८	भर्ता भोक्ता महेश्वरः	भ.गी. १३।२३
भजन्यनन्यमनसः	भ.गी. १।१३	भर्ता च मे भूयात्	चित्त्यु. ७।१
भजेद्भ्रमरकीटवत् सैव सायुज्यमुक्तिः	मुक्ति. १।२४	भर्ता सम्भ्रयमाणो विभर्ति	चित्त्यु. १४।१
भद्रमित्याह भद्रः खलत्रयं श्रिया जुष्टः अव्यक्तो. ३	चित्त्यु. ११।९	भर्ता स्वानाः श्रेष्ठः पुर एताः	बृह. १।३।१८
भद्रं पश्यन्त उपसेदुरग्रे	तै.आ. ३।११९	भवताऽप्येष एवार्थः कथितो वाग्विदांवर	महो. २।३३
[तै.सं. ५।७।४।३+		भवति च सर्वेषु पादेषु चतुरात्मा	नृसिंहो. ३।२
भयप्रदमकल्याणं वैर्यसर्वस्वहारिणम्।		भवति हास्य सुवर्णं य एवमेतत्साम्नः सुवर्णं वेद	बृह. १।३।२६
मनःपिशाचमुत्सार्य योऽसि सोऽसि स्थिरो भव	अ.पू. ५।३५	भवति हास्य स्वं य एवमेतत्साम्नः स्वं वेद	बृह. १।३।२५
भयमोहशोकक्रोधत्यागस्त्यागः	निर्वाणो. ५	भवतीत्यनुशुश्रुम	भ.गां. १।४
भयं क्रोधमथाऽलस्यमतिस्त्वप्राति- जागरम्। अत्याहारमनाहारं नित्यं योगी विवर्जयेत्	अ.ना. २८	भवतोऽज्ञानमेव च	भ.गी. १४।१७
भयं चाभयमेव च	भ.गी. १०।४	भवत्यत्यागिनां प्रेत्य	भ.गी. १८।१२
भयाज्ञानाभ्यामिन्द्रियसङ्घातैः कम्पन्निव मृततुल्या मूर्च्छा भवति	पैङ्गलो. २।९	भवन्तः सर्व एव हि	भ.गी. १।११
भयात्तस्यामिस्त्वपति भयात्तपति सूर्यः।		भवत्यखिलजन्तूनां यदन्तस्तद्बहिः स्थितम्	अ. पू. १।३६
भयादिद्रव्यवायुश्च मृत्युर्धावति पंचमः कठो. ६।३		भवत्यन्नादोऽधिपेतिर्य एवं वेद	बृह. १।३।१८
भयात्सारङ्गवदेकत्र न तिष्ठेत्	ना.प. ७।१	भवत्यस्यान्नमापश्च पृथिवीचान्नमेत- न्मयानि ह्यन्नानि भवन्ति	१ ऐत. ३।१।२
भयाद्राणादुपरतं	भ.गी. २।३५	भवत्यस्यान्नमोषधिवनस्पतयोऽन्नम्	१ ऐत. ३।१।३
भयेन च प्रव्यथितं मनो मे	भ.गी. ११।४५	भवन्ति भावा भूतानां	भ.गी. १०।५
भरद्वाजोऽङ्गिरसे परावरां (ब्रह्मविद्यां प्रोवाच)	मुण्डो. १।२	भवन्ति विविधा रोगाः पवनव्यत्यय- क्रमात्	यो. चू. ११७
भरद्वाजो बृहदाचक्रे अग्नेः	३ ऐत. १।६।२	भवन्ति सम्पदं देवी	भ.गी. १६।३
भरे भरेषु समुपह्वयाम प्रसासहि	आर्षे. १०।२	भवन्ति हास्य पशवः, पशुमान्भवति भवन्तो (देवाः) वै न मद्भिन्नाः	छांदो. २।६।२
(अथ) भर्ग इति भासयतीमाँल्लोका- निति रञ्जयतीमानि भूतानि गच्छत इति गच्छत्यस्मिन्ना- गच्छत्यस्मा इमाः प्रजास्तस्मा- द्भारकत्वाद्भर्गः	मैत्रा. ६।७	भव भावनया युक्तो मुक्तः परमया धिया । धारयात्मानमव्यग्रो प्रस्तचितं चितः पदम्	गणेशो. ४।१०
(अथ) भर्ग इति योह वा अस्मिन्नादित्ये निहितस्तारकेऽक्षिणि चैष भर्गाख्यो भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गो भर्जति वैष भर्ग इति	मैत्रा. ६।७	भव वर्जितचिन्मात्रं सर्वं चिन्मात्रमेव हि	महो. ४।९२
भर्ग इत्यापो ह वै भर्गः	गायत्रीर. २	भवं यत्कारुद्रतन्निन्ना भवानः सप्रथस्तमः भवानिदं जगत्सर्वं व्याप्यैव परितिष्ठति भवानेव गच्छत्विति	ते. विं. २।२५

भवान् भीष्मश्च कर्णश्च	भ. गी. १।८	भस्मोद्धूलितसर्वाङ्गं जटाजूटधरं	
भवाप्ययौ हि भूतानां	भ. गी. १।१२	विभुम्... एवं यः सततं ध्याये-	
भवामि न चिरात्पार्थ	भ. गी. १।२।७	देवदेवं सनातनम् । स मुक्तः सर्व-	शांङि. ३।२।३
भविता न च मे तस्मात्	भ. गी. १।८।६९	पापेभ्यो निःश्रेयसमवाप्नुयात्	
भविष्यति पुनर्धनम्	भ. गी. १।६।१३	भागमेकं न्यसेद्भूमौ द्वितीयं वेदिमध्यतः।	
भविष्यते स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये		तृतीयभागे पूजा स्यादिति लिङ्गं	
संस्तवमवनयति	बृह. ६।३।३	त्रिधा स्थितम्	शिवो. २।३
भविष्याणि च भूतानि	भ. गी. ७।२६	भागार्थं सृष्टिरित्यन्ये क्रीडार्थमिति	
भवेदनर्थाय विना प्रमाणं (परमार्थः)	त्र. वि. ३२	चापरे । देवस्यैव स्वभावोऽय-	
भवेद्युगपदुन्विता	भ. गी. १।१।१२	माप्तकामस्य का सृष्टा	आगम. ९
भस्मदिग्बाह्नौ रुद्राक्षभूषणो मामेव		भातीत्युक्ते जगत्सर्वं भानं ब्रह्मैव केवलम्	वराहो. २।७२
सर्वभावेन प्रपन्नो मदेकपूजानिरतः		भानाभानविहीनात्मावेदेहीमुक्तपवसः	ते. वि. ४।७९
सम्पूजयेत्	भस्मजा. २।१०	भानुकोटिसमप्रभम् । प्रसन्नं सामवेदाख्यं	पञ्चत्र. ६
भस्मधारणमकृत्वा नाभ्रीयादापोऽन्न-		भानुनेव जगत्सर्वं भास्यते यस्य तेजसा	२ आत्मो. ८
मन्यद्वा	भस्मजा. १।६	भानुमध्यगतः शशी	ध्या. वि. २६
भस्मनिष्ठस्य दहन्ते दोषा भस्माग्नि-		भाभिर्गतिरस्य हीति भर्गः	मैत्रा. ६।७
सङ्गमात् । भस्मस्नानविशुद्धात्मा		भारो विवेकिनः शास्त्रं भारो ज्ञानं	
भस्मनिष्ठ इति स्मृतः	बृ. जा. ५।१९	च रागिणः । अशान्तस्य मनो	
भस्मनो यद्यभावस्तदानर्थे भस्मदाहन-		भारो भारोऽनात्मविदो वपुः	महो. ३।१५
जन्यमन्यद्वावश्यं मन्त्रपूतं धार्यम्	भस्मजा. १।७	भार्या पुत्रो गृहं धनं सर्वं तेभ्यो देयम्	स्वसंवे. ४
भस्ममुष्टिं समादाय संहितामन्त्र-		भार्याये रेतः संवत्सरस्य तेजोभूतस्य	
मन्त्रिताम् । मस्तकात्पादपर्यन्तं		भूतस्यात्मभूतस्य त्वमात्माऽसि	कौ. त. १।६
मलस्नानं पुरोदितम्	बृ. जा. ४।२	भावग्राह्यमनीडारुख्यं भावाभावकरं	
भस्म व्यापांडुरांगः शशिशकलधरो		शिवम् । कलासर्गकरं देवं ये	
ज्ञानमुद्राक्षमालावीणापुस्तैर्विराज-		विदुस्ते जडुस्तनुम्	श्वेता. ५।१४
त्करकमलधरो योगपट्टाभिरामः ।		भावतीर्थं परं तीर्थं प्रमाणं सर्वकर्मसु	जा. द. ४।५१
...सव्यालः कृत्तिवासाः सततमवतु		भावनाभावमात्रेण सङ्कल्पः क्षीयते स्वयम्	महो. ५।१८३
नोदक्षिणामूर्तिरीशः	द. सू. ९	भावनामखिलांत्यक्त्वा यच्छिष्टं तन्मयो	
भस्मसन्दिग्धसर्वाङ्गो भस्मदीप्तत्रि-		भव [मैत्रे. २।२८ + अ. पू. ५।१०४	वराहो. ४।१९
पुण्ड्रकः । भस्मशायी च पुरुषो		भावनामात्रमेवात्र कारणम्	यो. शि. ३।२३
भस्मनिष्ठ इति स्मृतः	बृ. जा. ५।२०	भावना सर्वभावेभ्यः समुत्सृज्य समु-	
भस्म सर्वावभक्षणात्	बृ. जा. १।६	त्थितः । अवशिष्टं परं ब्रह्म केवलो-	
भस्मसात्कुरुते तथा	भ. गी. ४।३७	ऽस्मीति भावय	अ. पू. ५।९५
भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन	भ. गी. ४।३७	भावमव्ययमीक्षते	भ. गी. १।८।२०
भस्माधिक्यमभीप्सुस्तु अचिकं गोमयं		भावमात्सर्यतृष्णाशामोहादिरहितः	
दरेत्	बृ. जा. ३।२२	(वर्तते स ब्राह्मणः)	व. सू. ९
भस्मायुधाय विद्वाहे तीक्ष्णदंष्ट्राय		भावयन्ति चितिश्रैत्यं व्यतिरिक्तमि-	
धीमहि । तन्नो ज्वरः प्रचोदयात्	वनदु. २।५।९८	वात्मनः । सङ्कल्पतामिवायाति	
५३		बीजमङ्कुरतामिव	महो. ५।१८०

भावयन्मनसा विष्णुं परमात्मान-
मीश्वरम् (यतिः) ना.प. ५।४९
भाववृत्त्या हि भावत्वं शून्यवृत्त्या हि
शून्यता ते.बि. १।४२
भावशुद्धिर्हरेर्भक्तिस्तितिक्षा करुणा
तथा ।...आनुशंस्यं सतां सङ्गः
पारमैकान्त्यहेतवः भवसं. ५।२०
भावसंवित्प्रकटितामनुरूपा च
मारुते । चित्तस्योत्पत्त्युपरमा
वासनां मुनयो विदुः मुक्तिको. २।२४
भावसंशुद्धिरित्येतत् भ.गी. १७।१६
भावं भावेन सौम्यं सौम्येन...मसति
स्वेन तेजसा अ.शिरः. ३।३
भावा अप्यद्वयेनैव तस्माद्वयता शिवा वैतथ्य. ३३
भावातीतं त्रिगुणरहितं सद्गुरुं तं नमामि शु. र. १।१९
भावाभावदशाकोशं दुःखरत्नसमु-
द्रकम् । बीजमस्य शरीरस्य चित्त-
माशावशानुगम् अ.पू. ४।४०
भावाभावदहनं निर्वाणो. ७५
भावाभावद्वयातीतं स्वप्रजागरणा-
दिगम् । मृत्युजीवननिर्मुक्तं तत्त्वं
तत्त्वविदो विदुः अमन. २।६१
भावाभावमजं सर्वमिति मत्वा सुखी भव
अ.पू. ५।६७
भावाभावविनिर्मुक्तं जरामरणवर्जितम् ।
प्रशान्तकलनारम्यं नीरागं पद-
माश्रय महो. ६।७२
भावाभावविनिर्मुक्तं भावनामात्रगोचरं
यो.शि. ३।२२
भावाभावविहीनोऽस्मि भासा हीनो-
ऽस्मि भास्यहम् मैत्रे. ३।५
भावाभावादिद्वन्द्वातीतः...परं ब्रह्म
प्राप्नोति सं. ब्रा. ३।१
भावाभावेपदार्थानां हर्षामर्षविकारदा ।
मलिना वासना येषा सा सङ्ग
इति कथ्यते अ. पू. ५।५
भावाभावौ ततस्त्यक्त्वा निर्विकल्पः
सुखी भव महो. ४।१०९
भावा विभवभूमयः । अयदशलाका-
सदृशाः परस्परमसङ्गिनः महो. ३।४

भवांश्च सर्वान् विनियोजयेद्यः ।
तेषामभावे कृतकर्मनाशः श्वेता. ६।४
भावितं तीव्रवेगेन यद्वस्तु निश्चया-
त्मकम् । दृश्यं ह्यदृश्यतां नीत्वा
ब्रह्माकारेण चिन्तयेत् ते.बि. १।२०
भावितं तीव्रसंवेगादात्मना यत्तदेव
सः । भवत्याशु कपिश्रेष्ठ विगते-
तरवासनः मुक्ति. २।५८
भावेनगलितेभावे स्वस्थस्तिष्ठामिकेवलः १ सं.सो. २।३६
भावेष्वरतिरायाता पथिकस्य मरुत्विव महो. ३।६
भावैरसद्भिरेवायमद्वयेन च कल्पितः
भावोऽप्यभावमायाति जीर्यन्ते वै वैतथ्य. ३३
दिगीश्वराः महो. ३।५१
भासनाद्भसितम् बृ.जा. १।६
भासमानमिदं सर्वं मानरूपं परं पदम् ।
पश्यन्वेदान्तमानेन सद्यएवविमुच्यते वराहो. २।१४
भासस्तवोप्राः प्रतपन्ति त्रिष्णो भ.गी. ११।३०
भासस्तस्य महात्मनः भ.गी. ११।१२
भासा त्वया व्योम्नि कृतः सुतादर्थस्त्वं
वै कुमारस्त्वमरिष्टनेमिः एका.उ. ४
भासा हीनोऽस्मि भाऽस्म्यहं मैत्रे. ३।५
भास्कराय विद्महे महाद्युतिकराय
धीमहि । तन्नो आदित्यः प्रचोदयात् वनदु. १२१
भास्कराय विद्महे महद्द्युतिधराय
धीमहि । तन्नो आदित्यः प्रचोदयात् महाना. ३।१०
भास्याम्यहमिति चन्द्रमाः बृह. १।५।२२
भास्वतीमेवाप्येति यो भास्वती-
मेवास्तमेति सुबालो. ९।१३
भास्वती स्मृता चतुर्थः पादो भवति
भवति च सर्वेषु पादेषु चतुरात्मा नृसिंहो. ३।३
भास्वती त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
भाः सत्यस्तस्मिन्नन्तर्हृदये यथा
ब्रीहिर्वा यत्र वा स एष सर्वस्ये-
शानः सर्वस्याधिपतिः सर्वमिदं
प्रशस्तिं बृह. ५।६।१
मिश्राटनसमुद्योगाद्येन केन नि-
मन्त्रितम् । अयाचितं तु तद्भैक्षं
भोक्तव्यं च मुमुक्षुभिः सं.सो. २।६८

मिक्षादि वैदलं पात्रं स्नानद्रव्यम-
वारितम् । एतां वृत्तिमुपासीना
घातयन्तीन्द्रियाणि च २सत्र्यासो. १५
मिक्षादि वैदलं पात्रं स्नानद्रव्यम-
वारितम् । एवं वृत्तिमुपासीनो
यतेन्द्रियो जपेत्सदा कुण्डिको. १३
मिक्षामात्रेण जीवी स्यात्स यति-
यैतिवृत्तिहा ना.प. ५।१२
मिक्षामात्रेण यो जीवेत्स पापी
यतिवृत्तिहा प. हं. ७
मिक्षार्थमटनं यस्य विष्मूत्रकरणाय
च । योजनाच्च परं याति सर्वथा
पङ्कुरेव सः ना.प. ३।६५
मिक्षाशी यत्किञ्चिन्नाद्यात् कठरु. ४
मिक्षा सर्वत्र लभ्यते १सं.सो. २।९९
मिक्षुर्नैदिकमुष्मिकापेक्षः ना. प. ५।११
मिक्षाशनं दद्यात्पवित्रं धारयेज्जनु-
संरक्षणार्थम् २सत्र्यासो. १०
मिक्षुस्तुर्दशकरणानां न तत्रावकाशं
दद्यात् ना. प. ७।३
मिक्षूणां पटलं यत्र विश्रांतिमगम-
त्सदा । तत्रैपदं ब्रह्म तत्त्वं ब्रह्ममात्रं
करोतु माम् मिश्रुको. शीर्षकं
(अथ) मिक्षूणां मोक्षार्थिनां
कुटीचक-बहुदक-हंस-परम-
हंसाश्चेति चत्वारः (भेदाः) मिश्रु हो. १
मिद्यते चेज्जडो मदश्चिदेका सर्वदाखलु रुद्र. ४५
मिद्यते हृदयप्रन्थिश्छिद्यन्ते सर्व-
संशयाः । क्षीयन्ते चास्य कर्माणि
तस्मिन्मृष्टे परावरे [मुण्ड. २।२।८+ यो.शि. ५।४५
[महो. ४।८२+ अ. पू. ४।३१+ सरस्व. ५६
मिद्यते हृदयप्रन्थिः...क्षीयन्ते परमा-
काशे ते यान्ति परमां गतिम् यो.शि. ६।४०
मिद्यते तासां नामरूपे समुद्र इत्येवं
प्रोच्यते एवमेवास्य..षोडशकलाः
...अस्तं गच्छन्ति प्रश्नो. ६।५
मिद्यते तासां नामरूपे पुरुष इत्येवं
प्रोच्यते । एषोऽकरोऽमृतो भवति प्रश्नो. ६।५

मिन्दन्ति योगिनः सूर्य योगाम्बासेन
वै पुनः यो.शि. १।७५
मिन्नं भगव इति (शिष्य आह) छां. ६।१२।१
मिन्ना प्रकृतिरष्टधा म. गी. ७।४
मिन्नाभिन्नं न पश्यन्ति ...
मिन्ने तमसि चैकत्वमेक (मे) एवानु-
पश्यति [ब्र. विं. १५+ त्रि.ता. ५।१५
मिन्ने पञ्चात्मके देहे गते पञ्चसु
पञ्चधा । हंसस्त्यक्त्वा गतो देहं
कस्मिन्स्थाने व्यवस्थितः पिंडो. २
मिया देयम् तैत्ति. १।११।३
मीमकर्मा वृकोदरः म. गी. १।१५
मीमार्जुनसमा युधि म. गी. १।४
मीषणमभीषणं नृसिंहो. ६।१
मीषणमित्याह-मीषावा अस्मादादित्य
उदेति भीतश्चन्द्रमा भीतोवायुर्वाति
भीतोऽग्निर्देहतिभीतः पर्जन्यो वर्षति अव्यक्तो. ३
मीषणं सप्तमं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
मीपाऽस्मादग्निश्चेन्द्रश्च भस्मजा. २।६
मीपाऽस्मादग्निश्चेन्द्रश्च मृत्युर्धावति
पञ्चमः [तैत्ति. २।७+ नृ. प. २।१०
मीपाऽस्माद्वातः पवते तैत्ति. २।८
[नृ. पू. २।१०+ भस्मजा. २।६
मीपोदेति सूर्यः तैत्ति. २।८
[नृ. पू. २।१०+ भस्मजा. २।६
मीष्मद्रोणप्रमुखतः म. गी. १।२५
मीष्ममेवाभिरक्षन्तु म. गी. १।११
मीष्मो द्रोणः सूतपुत्रस्तथाऽसौ म. गी. १।१२६
मुक्ते प्रकृतिज्ञान गुणान् म. गी. १।३।२३
मुखते ते त्वयं पापाः म. गी. ३।१३
मुखानं वा गुणान्वितम् म. गी. ५।१३
मुखीय भोगान् रुधिरप्रदिग्धान् म. गी. २।५
भुव इति बाहू, द्वौ बाहु द्वे एते अक्षरे बृह. ५।५।३, ४
भुव इति वायुः तैत्ति. १।५।२
भुव इति वायौ तैत्ति. १।६।१
भुव इति सामानि तैत्ति. १।५।२
भुव इत्यन्तरिक्षं तैत्ति. १।५।१
भुव इत्यन्तरिक्षलोकः गायत्री. २
भुव इत्यपानः तैत्ति. १।५।३

भुक्ताक्षरसादिकं गात्रेऽग्निना सह...

साङ्गोपाङ्गकलेवरं व्याप्नोति

शांङ्गि. १।४।७

भुक्त्वाजन्मसहस्राणि भूयः संसार-

सङ्कटे । पतन्ति केचिद्बुधाः...

महो. ५।१४३

भुजः करिष्यमाणः

चित्त्यु. १४।४

भुज्यते शिवसम्प्रीत्यै मिताहारः

स उच्यते

योगकुं. १।४

भुञ्जन्मूत्राद्युत्सृजन्वा कदाचिन्न तत्रो-

च्छिष्टं भजते शुद्धदेही

सि. शि. ११

भुवनाधिपतिविशंपतिपशुपति-

स्थाणुभवाः

सूर्यता. ५।१

भुवनानीति तद्विदः

वैतथ्य. २४

भुवः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना

छांदो. ३।१५।३

भुवः स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्ये...

संस्तवमवनयति

बृह. ६।३।३

भुवोऽन्नं वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा

महाना. ७।१

भुवो वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा

महाना. ७।२

भुसुण्डः कालामिरुद्रं अग्नीषोमात्मानं

अस्मन्नानविधिं पप्रच्छ

बृ. जा. २।१

भूतग्राममचेतसः

भ.गी. १७।६

भूतग्राममिमं कृत्स्नं

भ.गी. ९।८

भूतग्रामः स एवायं

भ.गी. ८।१९

भूततोऽभूततो वाऽपि सृज्यमाने

समा श्रुतिः

अद्वैत. २३

भूतदिक्पालवीजानि यन्नस्थाङ्गानि

वै दश

त्रि.म.ना.७।१२

भूतपिशाचशकिवीप्रेतवन्ताक-

नाशको भवति

नृ.षट्च. ८

भूतप्रकृतिमोक्षं च

भ.गी. १३।३५

भूतप्रेतपिशाचप्रहाराक्षसापहर-

भवभीतिभ्योऽभिरक्षणाद्रक्षेति

बृ. जा. १।६

भूतभर्तृ च तज्ज्ञेयं

भ.गी. १३।१७

भूतभावन भूतेश

भ.गी. १०।१५

भूतभावोद्भवकरः

भ. गी. ८।३

भूतभृश च भूतस्थः

भ. गी. ९।५

भूतश्राद्धे पृथिव्यादिपञ्चमहाभूतानि

चक्षुरादिकरणानि चतुर्विधभूत-

प्रामाण्यं

ना.प. ४।३९

भूतसत्त्वतुरीयभागेन ज्ञानेन्द्रियमसृजत्

पैङ्गलो. २।४

भूतसम्मोहने काले भिन्ने तमसि वैखरे ।

अन्तः पश्यन्ति सत्त्वस्था निर्गुणं

गुणगह्वरे

मंत्रिको. २

भूतस्य जातिमिच्छन्ति वादिनः

केचिदेव हि । अभूतस्यापरे

धीरा विवदन्तः परस्परम्

अ. शां. ३

भूतस्यात्मभूतस्य त्वमात्माऽसि

कौ. त. १।६

भूतं न जायते किञ्चिद्भूतं नैव जायते

अ. शां. ४

भूतं भवद्भविष्यदिति सर्वमोङ्कार एव

नृ. पू. ४।२

भूतं भविष्यत्प्रभवः क्रियाश्च कालः

क्रमस्त्वं परमाक्षरं च

एका. उ. ६

भूतं भव्यं भविष्यच्च सर्वं चिन्मात्रमेव हि

ते.वि. २।२८

(अथ) भूतं भव्यं भविष्यदिति

कालवत्येषा

मैत्रा. ६।५

भूतं भव्यं भविष्यदिति सर्वमोङ्कार

एव [गणेशो. १।१+]

गमो.ता.२।१

भूतं भव्यं भविष्यद्यधिकालोदितम-

व्ययम् । तदप्योङ्कारमेवायं विद्धि

मोक्षप्रदायकम्

ना. प. ८।६

भूतं भव्यं यच्च वेदा वदन्ति

श्वेताश्व. ४।९

भूतादिर्महति विलीयते

सुबालो. २।२

भूतादिं भित्त्वा महान्तं भिनत्ति

सुबा. १।१२

भूतादेराकाशं (जायते)

सुबालो. १।१

भूतानामन्न एव च

भ.गी. १०।२०

भूतानामस्मि चेतना

भ.गी. १०।२२

भूतानामीश्वरोऽपि सन्

भ. गी. ४।६

भूतानां त्रयमप्येत्सर्वोपरमबाधकम् ।

तत्सुषुप्तं हि यत्स्वप्नं मायामात्रं

प्रकीर्तितम्

ना.प. ८।१८

भूतानि गुणा अनुयाजाः, जिह्वेडा

प्रा. हो. ४।३

भूतानि तत्त्वसंज्ञानि कूटस्थोऽक्षर-

संज्ञितः

ना.उ.ता.३।६

भूतानि तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो

भूतानि वेद [बृ. उ. २।४।६+]

४।५।७

भूतानि पञ्च तन्मात्राणि

महो. १।२

भूतानि यान्ति भूतेभ्यः

भ.गी. ९।२५

भूतानीति च तद्विदः

वैतथ्य. २०

भूताय स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्ये

संस्तवमवनयति

बृह. ६।३।३

भूतावासमिमं (शरीरं) त्यजेत्
भूतिभूतिमतां सुकृतं कृताय स्वाहा
भूतेन पञ्चमः प्रोक्तः षष्ठः षोडशतः

स्वराः
भूतेन्द्रियार्थानतिक्रम्य ततः प्रव्रज्याज्यं

धृतिदण्डं धनुर्गृहीत्वाऽनभिमान-
मयेन चैवेपुणा तं...निहत्याद्यम्

भूतेभिर्देवेभिरभिष्टुतोऽहमेव
भूतेषु भूतेषु विचित्र्य धीराः प्रेत्यास्मा-

लोकादमुता भवन्ति

भूतेष्वहमवस्थितः

भूतैर्न प्रमदितव्यम्

भूत्वा तत्र गतप्राणः शनैरथ
समुत्सृजेत्

भूत्वा पुनः सौम्यवपुर्महात्मा

भूत्वा भूत्वा प्रलीयते

भूत्वा भूत्वा स्थिरं योगी

भूत्वा यास्यसि लाघवम्

भूदेवी ससागराम्भस्सप्तद्वीपा वसुन्धरा
भूरादिचतुर्दशवनानामाधाराधेया

प्रणवांसिक्का भवति

भूः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना

भूभारमखिलं निचखान

भूमा त्वेव विजिज्ञासितव्यः

भूमानन्दस्वरूपोऽस्मि

भूमानंप्रकृतिध्यात्वाकृतकृत्योऽमृतोभवेत्

भूमानं भगवो विजिज्ञासे

भूमाव्यस्तिपण्डं निहितं यथाऽचिरेणैति

भूमित्वम्...प्रणश्यति चित्तं तथा

भूमिकात्रितयं जाम्रचतुर्थी स्वप्न उच्यते

भूमिकात्रितयाभ्यासात् (सत्त्वापत्ति-
ज्ञानभूः)

भूमिकात्रितयाभ्यासादज्ञाने क्षय-
मागते । समं सर्वत्र पश्यन्ति

चतुर्थी भूमिकां गताः

भूमिकापञ्चकाभ्यासाच्चित्ते (ऽर्थ-)तु
विरतेर्वशात् । सत्त्वात्मनिस्थितेशुद्धे
सत्त्वापत्तिरुदाहृता [महो.५।३०+ वराहो. ४।६

ना.प. ३।४८

पारमा. ३।६

सूर्यता. २।३

मैत्रा. ६।२८

भस्मजा. २।५

केनो. २।५

वासुदे. ९

तैत्ति. १।११११

क्षुरिको. ५

भ.गी. १।१५०

भ.गी. ८।१९

योगो. २३

भ.गी. २।३५

सीतो. १०

छां. ३।१५।३

सङ्कर्षणो. २

छां. ७।२३।१

ते.वि. ३।१३

सौ. ल. १५

छां. ७।२३।१

मैत्रा. ६।२७

अक्षुप. ३५

महो. ५।३०

अक्षुप. ३३

वराहो. ४।६

भूमिकापञ्चकाभ्यासात्स्वात्मारामतया

भृशम् । पदार्थभावना नाम षष्ठी

भवति भूमिका

भूमिकासप्तकं चैतद्धीमतामेव गोचरम्

भूमित्रयेषु विहरन्सुसुखमभवति

भूमिप्राऽस्य कीर्तिर्भवति

(ॐ) भूमिरन्तरिक्षं द्यौरित्यष्टाक्ष-

राणि [वृ.च. ५।१४।१+ गायत्र्यु. १

भूमिरापोऽनलो वायुराकाशश्चेतिपञ्चकः १यो.त. ८३.

भूमिरापोऽनलो वायुः खं मनो बुद्धि-

रेव च [ते.वि. ५।७६+ भ.गी. ७।४

भूमिरापस्तथा तेजो वायुर्व्योमं च

चन्द्रमाः । सूर्यः पुमांस्तथा चेति

मूर्तयश्चाष्ट कीर्तिताः ना.पू.ता. १।२

भूमिर्धनुर्धरणी लोकधारिणी

[महाना. ४।५+सुदर्श. ३+ यज्ञोप. ३

भूमिर्माता दितिनो जनित्रं भ्राताऽन्त-

रिक्षमभिशास्त एनः सहवै. १०

[अथर्व. ६।१२०।२+ तै.आ. २।६।२

भूमिशायी ब्रह्मचारी निष्कामो गुरु-

भक्तिमान् (राममंत्रं जपेत्) रामर. ४।३

भूमिषट्चिराभ्यासाद्देहस्यानुपलं-

भनात् । यत्स्वभावैकनिष्ठत्वं महो. ५।३४

सा ज्ञेया तुर्यगा गतिः

भूमिं जले जलं बहौ वह्निं वायौ वायु-

माकाशे चाकाशमहङ्कारे चाहङ्कारं

महति महदव्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे

क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३।३

भूमिः शर्याऽस्ति विस्तीर्णा यतयः

केन दुःखिताः १सं.सो. २।९९

भूमेर्व्रितन्वन् प्रतरन्प्रकामः पोष्यमानः

पञ्चभिः स्वगुणैः प्रसन्नैः सर्वाणि

मां धारयिष्यसि स्वाहा पारमा. २।५

भूमैव सुखं भूमात्स्वेवविजिज्ञासितव्यः छां. ७।२३।१

भूमौ तिष्ठति भूमिस्तं न वेद स ह्यात्मा गोपालो. १।९

भूमौ दर्भासने रम्ये..कृत्वामनोमयी.. अ.ना. १८-२१

भूमौ वा पतितं व्योम व्योमपुष्पं

सुगन्धकम् ते.वि. ६।९७

भूम्यादित्यान्तरे यस्तु छादयेच्चतुर-
 ङ्गुलम् । तां तु सन्ध्यां परां
 विद्याच्छायासम्भेदेने परे सन्ध्या. ११
 भूय एव तपसा ब्रह्मचर्येण श्रद्धया
 संवत्सरं संवत्स्यथ यथाकामं
 प्रभान्पृच्छथ प्रभो. ११२
 भूय एव नो भगवन्विज्ञापयत्विति
 नृसिंहो. ७१
 भूय एव महाबाहो भ.गी. १०११
 भूय एव मा भगवान् विज्ञापयतु
 +१०१३+ १११३+१२१३
 [छांदो. ६।८।७+१।४+१०।३+
 भूयश्च सृष्ट्वा त्रिदशानथेशीसर्वाधिपत्यं
 कुरुते भवानी गृह्यका. ६४
 भूयश्चान्ते विश्वमायानिवृत्तिः
 [श्वेता. १।१०+ ना. प. १।९
 भूयस्तेनैव मार्गेण जामाय धावति
 सम्राट् सुवालो. ४।४
 भूयस्तेनैव मार्गेण स्वप्नस्थानं नियच्छति परब्र. २
 भूयस्तेनैव स्वप्नाय गच्छति जलौकावत् ब्रह्मो. १
 भूयः कथय तृप्तिर्हि भ.गी. १०११८
 भूयः सृष्ट्वा यतयस्तथेशः सर्वाधिपत्यं
 कुरुते महात्मा श्वेता. ५।३
 भूयाद्भूयो द्विपद्माभयवरदकरातप्त-
 कार्तस्वराशुभ्राभ्राभेभयुर्महद्वय-
 करधृतकुम्भाद्विरासिच्यमाना सौभाग्य. ३
 भूयासमिति यो द्रष्टा सोऽहं विष्णु-
 मुनीश्वर वराहो. २।८
 भूयासं चाक्षयं चापपुनश्च्युतं जयति,
 ब्रह्मणः सायुज्यं गच्छति सहवै. १८
 भूयोजन्मविनिर्मुक्तं जीवन्मुक्तस्य
 तन्मनः । सरूपोऽसौ मनोनाशो
 जीवन्मुक्तस्य विद्यते मुक्ति. २।३४
 भूयो येन (जीवितेन) न शोच्यते महो. ३।१२
 भूरग्नये च पृथिव्यै च महते च स्वाहा महाना. ७।३
 भूरग्नये पृथिव्यै स्वाहा महाना. ७।२५
 भूरजोऽन्धो समुत्पन्ने जगद्भवतु सर्वदा ते.त्रि. ६।८१
 भूरन्नमग्नये पृथिव्यै स्वाहा, भुवोऽन्नं
 वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा महाना. ७।१
 भूरसि भुवोऽसि सुवरसि भूर्भूत्येस्वाहा पारमा. ५.६

भूरिति भुवो लोकः । भुव इत्यन्तरिक्ष-
 लोकः । स्वरिति स्वर्गलोकः ।
 महरिति महर्लोकः । जन इति
 जनो लोकः । तप इति तपो-
 लोकः । सत्यमिति सत्यलोकः गायत्रीर. २
 भूरिति वा अग्निः तैत्ति. १।५।२
 भूरिति वा अयं लोकः तैत्ति. १।५।१
 भूरिति वा ऋचः तैत्ति. १।५।२
 भूरिति वै प्राणः तैत्ति. १।५।३
 भूरितिव्याहृतिर्गायत्रं छन्दस्त्रिवृतं
 स्तोमं प्राचीं दिशं वसन्तमृतं वाच-
 मध्यात्मं जिह्वां रसमितीन्द्रिया-
 ण्यन्वभवन् २प्रणवो. ३
 भूरित्यग्नौ प्रतितिष्ठति तैत्ति. १।६।१
 भूरित्यृग्भ्यो भुवरिति यजुर्भ्यः स्वरिति
 सामभ्यः छां. ४।१७।३
 भूर्भुवं वा भुवो वा भुवो वा किञ्चि-
 त्स्वनन्तं सुषुवे सर्वस्य दातारम-
 जरं जरित्रे स्वाहा पारमा. ८।६
 (अथ) भूर्भुवः स्वरिति लोकवत्येषा मैत्रा. ६।५
 भूर्भुवः स्वरित्येषैवास्य प्रजापतेः
 स्थविष्ठा तनूर्या लोकवतीति ।
 स्वरित्यस्याः शिरो नाभिर्भुवो
 भूः पादा आदित्यश्चक्षुः मैत्रा. ६।६
 भूर्भुवः स्वर्लोकिः स्वर्गभूपातालानि
 त्रिपुराणि त्रि.ता. १।१
 भूर्भुवः सुवरम ओम् महाना. ७।२
 भूर्भुवः सुवरन्नमोम् महाना. ७।१
 भूर्भुवः सुवरन्नं चन्द्रमसे दिग्भ्यः स्वाहा महाना. ७।१
 भूर्भुवः सुवः ब्रह्म स्वयम्भु चित्त्यु. ६।१
 भूर्भुवः सुवरिति वा एतास्त्रिस्तो
 व्याहृतयः तैत्ति. १।५।१
 भूर्भुवः सुवर्ब्रह्मतदुपास्यैतत्तपः म. ना. ७।८
 भूर्भुवः सुवर्भहरोम् महाना. ७।३
 भूर्भुवः सुवश्चन्द्रमसे दिग्भ्यः स्वाहा महाना. ७।२
 भूर्भुवः सुवश्चन्द्रमसे च नक्षत्रेभ्यश्च
 दिग्भ्यश्च महते च स्वाहा महाना. ७।३
 भूर्भुवः सुवश्छन्द ओम् महाना. ७।६
 (अथ) भूर्भुवः सुवरिति व्याहृतयः २प्रणवो. १८

भूर्भुवः स्वरिमे लोकाश्चन्द्रसूयामि-
 देवताः । यासुमात्रासु तिष्ठन्ति
 तत्परं ज्योतिरोमिति यो.शि.६।५६

भूर्भुवः स्वरिमे लोकाः सोमसूर्यामि-
 देवताः । यस्य मात्रासु तिष्ठन्ति
 तत्परं ज्योतिरोमिति यो. चू. ८५

भूर्भुवः स्वर्महर्जनस्तपः सत्यं तलं
 वितलं सुतलं रसातलं तलातलं
 महातलं पातालं..एवं..ब्रह्मांडं.. राधोप. १।२

भूर्भुवः स्वः, तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो
 देवस्य धीमहि [प्रचर्या. ३+ वा.सं. ३६।३

भूर्भुवः स्वः तते रायस्पते वाजिपते
 गोपते ऋग्यजुस्सामाथर्वाङ्गिरः-
 पते नमो ब्रह्मपुत्राय ग. पू. १।५

भूर्भुवः स्वः स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये
 स५ सवमवनयति बृह. ६।३।३

भूर्भुवः पादयोस्तस्य भुवर्लोकस्तु
 जानुनि । सुवर्लोकः कटीदेशे
 नाभिदेशे महर्जगत् ना. बि. ३

भूश्च नारायणः, भुवश्च नारायणः
 भूषणं नक्षत्राणि ना.उ.ता.१।५

भूस्ते आदिर्मध्यं भुवः स्वस्ते शीर्षं
 [अ. शिरः. ३।१+ सन्ध्यो. २३

भूस्ते दधामि, भुवस्ते दधामि, स्वस्ते
 दधामि सर्वं त्वयि दधामीति वटुको. १७

भूर्भुवादिर्मध्यं भुवस्ते स्वस्ते शीर्षं
 विश्वरूपोऽसि बृह. ६।४।२५

भूः प्रपद्ये भुवः प्रपद्ये स्वः प्रपद्ये
 भूर्भुवः स्वः प्रपद्ये चतुर्वे. ८

भूः स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये
 स५ सवमवनयति सहवै. २२

भृगुपुत्रः प्रकृतिपुरुषमयो हि स धनद
 इति प्रकृतिर्माया पुरुषः शिव इति ग. पू. २।८

भृगुर्वै वारुणिवरुणं पितरमुपससार
 अथीहि भगवन्ब्रह्मेति तैत्ति. ३।१

भृगुस्तस्मै यतो विशन्ति तद्विजिज्ञासस्व
 तैत्ति. ३।११

भृत्योऽभिमतकर्तृत्वान्मन्त्री सर्वार्थ-
 कारणात् । सामन्तश्चन्द्रियाक्रान्ते-
 र्मेनो मन्ये विवेकिनः महो. ५।७९

भृष्टबीजसमुत्पन्नेवृद्धिश्चेज्जगदस्तु सत् ते. बि. ६।९४

भेददृष्टिरविद्येयं सर्वथा तां विसर्जयेत् महो. ५।११३

भेदनिम्नाः (भिन्नाः) पृथग्वादा-
 स्तस्मात्ते कृपणाः स्मृताः अ.शां. ९४

भेदस्तयोर्विकारः स्यात्सर्गं न ब्रह्मणि
 कश्चित् (विभाति ब्रह्मसर्गयोः) सरस्व. ४७

भेदः सर्वत्र मिथ्यैव धर्मादेरनिरूपणात् ।
 अतश्च कारणं नित्यमेकमेवाद्वयं खलु पञ्चत्र. ३३

(ततः) भेदाभावात् कदाचिद्विद्वि-
 र्गतेऽपि मिथ्यात्वमानात् मं.ब्रा. २।६

भेदाभेदस्तथा भेदाभेदः साक्षात्परात्मनः।
 नास्ति स्वात्मातिरेकेण स्वयमेवास्ति
 सर्वदा पा. ब्र. ३१

भेषजकृतो ह वा एष यज्ञो
 यत्रैवंविद्ब्रह्मा भवति छांदो.४।१७।८

भैक्षाशनं च मौनित्वं तपो ध्यानं
 विशेषतः । सम्यग्ज्ञानं च वैराग्यं
 धर्मोऽयं भिक्षुके मतः ना. प.५।४४

भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं नैकान्नाशी भवेत्
 कश्चित् । निरीक्षन्ते त्वनुद्धिमास्त-
 द्ब्रह्मं यत्नतो ब्रजेत् १सं.सो.२।६०

भैक्षेण वर्तयेन्नित्यं नैकान्नाशी भवेत्
 कश्चित् । चित्तशुद्धिर्भवेद्यावत्ताव-
 न्नित्यं चरेत्सुधीः ना.प.५।४६

भेषज्याहारपात्राणि वस्त्रशय्यासनं
 गुरोः । आनयेत्सर्वयत्नेन प्रार्थ-
 यित्वा धनेश्वरान् शिवो. ७।२७

भो किमादौ किं जातमिति सद्योजातं
 पं. ब्र. १

भोक्ता च प्रभुरेव च
 भोक्ता भोग्यश्च यद्वेत् अ.गी.९।२४

भोक्ता भोग्यं प्रेरितारं च मत्वा सर्वं
 प्रोक्तं त्रिविधं ब्रह्ममेतत् कैव. १८

भोक्तारं यज्ञतपसां
 भोक्तृत्वे हेतुरुच्यते श्वेताश्व.१।१२

भोक्तेति वै (च) भोक्तृविदो भोग्य-
 मिति च तद्विदः अ.गी.५।२९

भोगशक्तिर्भोगरूपा... सर्वं क्रियते
 भोगान्ददाति विपुलान् लिङ्गे अ.गी.१३।२१

सम्पूजितः शिवः
 शिवो. ७।७३

भोगान्मुक्त्वा च मुच्यन्ते प्रलये कर्मयोगिनः	शिवो. १।३१	भ्रमः पञ्चविधो भाति तदेवेह समु- च्यते । जीवेश्वरौ भिन्नरूपाविति प्राथमिको भ्रमः । आत्मनिष्ठं कर्तृगुणं वास्तवं वा द्वितीयकः । शरीरत्रयसंयुक्तजीवः सङ्गी तृतीयकः । जगत्कारणरूपस्य विकारित्वं चतुर्थकः । कारणाद्विन्नजगतः सत्यत्वं पञ्चमो भ्रमः	अ. पू. १।१३
भोगाभोगा महारोगाः सम्पदः परमा- पदः । वियोगायैव संयोगा व्याधयो व्याधयोऽधियामु	अ. पू. ४।८२	अष्टबीजोपमा येषां पुनर्जननवर्जिता । वासनारसनाहीना जीवन्मुक्ताहिते..	अ. पू. ४।५२
भोगेच्छामात्रको बन्धस्तत्त्यागो मोक्ष उच्यते	महो. ५।९७	अष्टबीजोपमा भूयो जन्माङ्कुर- विवर्जिता । हृदि जीवद्विमुक्तानां शुद्धा भवति वासना	१ सं. सो. २।४३ सूर्यो. ६
भोगेच्छां दूरतस्त्यक्त्वात्रयमेतत्समाचर भोगेभ्यो ह्यरतिर्जाता दृश्याद्वा सकलादिह	महो. २।७१	आजिष्णवे विश्वहेतवे नमः आतरं वा स्वसारं वा	छां. ७।१५।२ सहस्रै. १०
भोगैकवासनां त्यक्त्वा त्यज त्वं भेदवासनाम्	महो. ४।१०९	आताऽन्तरिक्षमभिश्चस्त एतः आतृहा त्वमसि	छां. ७।१५।२
भोगैश्वर्यगतिं प्रति भोगैश्वर्यप्रसक्तानां	भ. गी. २।४३ भ. गी. २।४४	गुणान्वितम् । आत्मा च वापि मुञ्जीत न विप्रं वेदवर्जितम्	इतिहा. ७७ मुक्ति. २।६०
भोग्यमजीजनत् भोजनं तामसप्रियम्	बह्वचो. १ भ. गी. १।७।१०	भ्रान्तं पश्यति दुर्दृष्टिः सर्वं मदवशादिव भ्रान्ता एवाखिलास्तेषां क मुक्तिः	वराहो. २।५५ निर्वाणो. ७
भोजयेत्तद्दशांशतः भोजयेद्भूतिनश्चात्र स्वगुरुं च विशेषतः	रामर. ४।८ शिवो. ७।७७	केह वा मुखः भ्रान्तिहरणम्	
भोज्यमिति च तद्विदः भो पवित्रं सुलभं सुकरम्	वैतथ्य. २२ कात्याय. १	भुवोरन्तर्गता दृष्टिर्मुद्रा भवति खेचरी ! न रोगो मरणं तस्य न निद्रा न क्षुधा तृषा	ध्या. वि. ८० भ. गी. १।८।६१
भो प्रजापते त्वमव्यक्तादुत्पन्नोऽसि व्यक्तं ते कृत्यमिति	अव्यक्तो. २	आमयन् सर्वभूतानि भ्रुवोर्घ्राणस्य च यः सन्धिः स एव द्योलोकस्य परस्य च सन्धिर्भवति [जावा. ३।४	भ. गी. १।८।१० ४-रामो. ३।४
भो भगवन् ब्रह्मपुत्र कथं मुक्त्युपायोऽ.. भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्राणां मध्ये को वाऽधिकतरो ध्येयः...	ना. प. १।१ शरभो. १	भ्रुवोर्मध्ये प्राणमावेश्य सम्यक् भ्रुवोर्मध्ये ललाटस्थं तज्ज्ञेयं च निरञ्जनम्	२योगत. १४
भौमाग्निन्यां महादेवीसन्निधौ जप्त्वा महामृत्युं तरति	देव्यु. २६	भ्रुवोर्मध्ये ललाटे तु नासिकायास्तु मूलतः । जानीयादमृतं स्थानं तद्ब्रह्मायतनं महत्	ध्या. वि. ४०
भ्रमतीव च मे मनः भ्रमदसि... प्रस्तब्धमस्यैकशफमसि (मा. पा.) बृ. उ. ६।३।४	भ. गी. १।३०		
भ्रमरकीटकार्येण दीक्षिताः शिव- योगिनः शिवपूजापथे गुरुपूजा- विधौ च महेश्वरपूजनान्मुक्ताः	रुद्रोप. ३		
भ्रमरकीटन्यायेन शरीरत्रयमुत्सृज्य सन्न्यासेनैव देहत्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति	ना. प. ३।८७		
भ्रमविश्रान्तशकुनिः पक्षौ संहृत्य तथा जीवोऽपि जाग्रत्स्वप्नप्रपञ्चे व्यवहृत्य आन्तोऽज्ञानं प्रविश्य स्वानन्दं भुङ्के	पेङ्गलो. २।८		

भूचक्रं सप्तमं विद्याद्विन्दुस्थानं च
तद्विदुः । भ्रुवोर्मध्ये वर्तुलं च
ध्यात्वा ज्योतिः प्रमुच्यते योगरा. १५
भ्रूणहत्यां वा एते व्रन्ति [त्रिसुप. २+ महाना. १२१२
भ्रूणहाऽभ्रूणहा (भवति) बृह. ४।३।२२
भ्रूदहरादुपरि सच्चिदानन्दतेजःकूटरूपं
परं ब्रह्मावलोकयन्तद्रूपो भवति अद्वयता. १
भ्रूमध्यदृष्टिरप्येषा मुद्रा भवति खेचरी १यो. त. ११८
भ्रूमध्यनिलयो विन्दुः शुद्धस्फटिक-
सन्निभः । महाविष्णोश्च देवस्य
तत्त्वक्षमं रूपमुच्यते यो. शि. ५।३४

(तत्र) भ्रूमध्यं गतो जीव आपाद-
मस्तकं व्याप्य कृषिभ्रवणाश्लिङ्ग-
क्रियाकर्ता भवति पैङ्गलो. २।७
भ्रूमध्ये चित्तसंयमात्तपोलोकज्ञानं शांदि. १।७।५२
भ्रूमध्ये तारकालोकशान्तावंतमुपा-
गते । चेतनैकतने बद्धे प्राणस्पंदो
निरुद्धयते शांदि. १।७।३३
भ्रूमध्ये सच्चिदानन्दतेजःकूटरूपं
तारकं ब्रह्म सं. प्रा. १।२
भ्रूयुगमध्यविले दृष्टिं तद्द्वारोर्ध्वस्थित-
तेज आविर्भूतं तारकयोगो भवति अद्वयता. ६
भ्रूयुगमध्यविले तेजस आविर्भावः सं. प्रा. १।४

म

मकारन्वं पिबन्मृज्जो गन्धान्नापेक्षते
यथा । नादासक्तं सदा चित्तं
विषयं न हि काङ्क्षति ना. वि. ४२
मकारतुरीयांशा पञ्चमी वराहो. ४।१
मकारभावे प्राज्ञस्य मानसामान्य-
मुत्कटम् । मात्रासम्प्रतिपत्तो तु
लयसामान्यमेव च आगम. २१
मकारमूर्तिः कृष्णाङ्गी वृषवाहिनी
वृद्धा त्रिशूलधारिणी सरस्वती
भवति शांदि. १।६।१
मकारवाच्यः शिवस्वरूपो हनुमान् तारसा. ३।८
मकारश्चतुर्थी किंस्थानमित्युमा-
वोष्ठौ स्थानम्. २ प्रणवो. १६
मकारश्च पुनः प्राज्ञं आगम. २३
मकारश्चाग्नि- (स्वप्नि-) सङ्काशो
विधूमो विद्युतोपमः [ब्र. वि. ८+ १ प्रणवो. ८
मकारश्चाप्यकारश्च ह्युकारश्चेति
कीलकम् गुह्यका. ८२
मकारस्तामसः कृष्णो रुद्रश्चेति
तथोच्यते यो. चू. ७६
मकारस्तृतीयकूटाक्षरो भवति श्रीवि. ता. १।२
मकारस्तृतीयाक्षरो भवति रामो. १।२
मकारस्त्वम्पदार्थवान् रामर. ५।१३
मकारस्थूलांशे सुषुप्तविश्वः वराहो. ४।१
मकारं तु स्मरन् पञ्चाद्रेचयेदिदया-
ऽनिलम् जा. द. ६।९

मकारः शतावयवोपेतः ना. प. ८।२
मकारः सहस्रावयवान्वितः तुरीयो. १
मकाराक्षरसम्भूतः शिवस्तु हनुमान्
स्मृतः । विन्दुरीत्यरसंज्ञस्तु
शत्रुघ्नश्चक्राद् स्वयम् तारसा. २।२
मकारे च भ्रुवोर्मध्ये प्राणशक्त्या
प्रबोधयेत् ब्र. वि. ७०
मकारे जाग्रत्प्राज्ञः प. हं. प. १०
मकारेण ब्रह्मणाऽनुसन्दध्यात् नृसिंहो. ७।४
मकारेण मनआद्यवितारं मन-
आदिसाक्षिणमन्विच्छेत् नृसिंहो. ७।५
मकारे तु लयं प्राप्ते तृतीये प्रणवांशके व्या. वि. १२
मकारे लभते नादमर्धमात्रा तु
निश्चला १ यो. त. १३९
मकारे लीयते रुद्रः प्रणवो द्वि
प्रकाशते यो. चू. ७८
मकारे व्यञ्जनमित्याहुः २ प्रणवो. १२
मकारोऽभ्युदयार्थत्वात् स मायेति
च कीर्त्यते... रामर. ९।७
मकारो रुद्रो भवति तारसा. १।४
मकारोऽस्मि सनातनः मैत्रे. ३।११
मकारो हृदि सुप्तिवः यो. चू. ७४
मघवन्यच्छांतहृदयः प्राप्ताजीः सार्धं
विरोचनेन किमिच्छन्पुनरागमः
[छान्दो. ८।१।२+१०।३+ +११।२
मघवस्तेतद्विजानीहि किमेतद्यश्मि वि केनो. ३।११

मधवन्मर्त्यं वा इदं शरीरमात्तं		(यद्वा) मण्डलाद्वा स्तनविम्बमेकं	
मृत्युना	छांदो. ८।१२।१	मुखं चाधस्त्रीणि गुहासदनानि	त्रिपुरो. ११
मघाद्यं अविष्टार्धमाग्नेयं क्रमेणोत्क-		मत एव केषाश्चित्कैश्चिद्वेदः	स्वसंवे. ३
मेणसार्पाद्यं अविष्टार्धान्तं सौम्यम् मैत्रा. ६।१४		मत एव तन्निष्ठाः मत एव न	
मधित्तः सततं भव	भ. गी. १।८।९७	निर्वाणं नो निरय इति	स्वसंवे. २
मधित्तः सर्वदुर्गाणि.	भ. गी. १।८।५८	मत एव न श्वानगर्दभौ	स्वसंवे. ३
मधित्ता मद्रूतप्राणाः	भ. गी. १०।९	मत एव यत्र विरिश्चिविष्णुरुद्रा	
मधिन्तनं मत्कथनमन्योन्यं मत्प्र-		ईश्वरश्च गच्छन्ति	स्वसंवे. ३
भाषणम् । मदेकपरमो भूत्वा		मतङ्ग भगवन्गुरो राजश्यामला-	
कालं नय महामते	बराहो. २। ४६	रहस्योपनिषदं मेऽनुब्रूहि	राजश्या. १
मज्जातः शुक्रं, शुक्रशोणितसंयोगा-		मतं यस्य न वेद सः	केनो. २।३
दाधर्तते गर्भः	गर्भो. २	मतश्च मन्तयितव्यं च नारायणः	सुबालो. १
मज्जा निघनम्	छांदो. २।१९।१	मता बुद्धिर्जनार्दन	भ. गी. ३।१
मज्जामेदोभ्यां सम्पूर्णं शिवाजाल-		मतिर्नाम वेदविहितकर्ममार्गेषुअद्वा	शांडि. १।२१
समावृते । नवद्वारे पुरे देहे		मतिविज्ञानसम्पत्तिशुद्धये (रुद्राक्षं)	
ममत्वं च शरीरके	दुर्वासो. २।७	धारयेत्सुधीः	रु. जा. ३०
ममकं शुक्रवस्त्रं च स्त्रीकथालौल्य-		मतिस्त्वेव विजिज्ञासितव्या	छांदो. ७।१८।१
मेव च । दिवा स्वापं च यानं		मत्कर्मकृन्मत्परमः	भ. गी. ११।९५.
च यतीनां पतनानि षट्	ना. प. ३।७।१	मत्कर्मपरमो भव	भ. गी. १२।१०
मटचोद्वेतेषु कुरुष्वाटिक्या सह		मत्त एव पृथग्विधाः	भ. गी. १०।५
जाययोषस्तिर्ह चाक्रायण		मत्त एवेति तान् विद्धि	भ. गी. ७।१२
इभ्यग्रामे प्रद्राणक उवास	छांदो. १।१०।१	मत्तपेरावतोबद्धःसर्वपीकोणकोटरे	महो. ४।६४
मटचोद्वेतेषुकुरुष्वाटिक्यासह[मा.पा.]छां. १।१०।१		मत्तः कश्चिन्नान्यो व्यतिरिक्त इति	
मणिकर्ण्यी मम क्षेत्रे गङ्गायांवातटे		फलपत्रोदकाहारः पर्वतवनदेव-	
पुनः । त्रियेत देही तज्जन्तोर्मु-		तालयेषु सञ्चरेत्	ना. प. ४।४८
किर्नातो वरान्तरम्	रामो. ता. ३।३	मत्तः परतरं नान्यत्	भ. गी. ७।७
मणिपूरकचक्रं हृदयचक्रं, अष्टदल-		मत्तः प्रकृतिपुरुषात्मकं जगच्छून्यं	
मघोमुखम् । तन्मध्ये ज्योतिर्म-		चाशून्यं च अहमानन्दानानन्दाः	
यलिङ्गाकारं ध्यायेत्	सौभाग्य. २७	विज्ञानाविज्ञाने अहम्	देव्यु. १
मणिपूरं नाभिदेशं हृदयस्थमना-		मत्तः सर्वं प्रवर्तते	भ. गी. १०।८
हतम् । विशुद्धिः कण्ठमूले च		मत्तः सर्वाणि भूतानि मत्तः सर्वं	
आज्ञाचक्रं च मस्तकम्	योगकुं. ३।११	चराचरम्, भवन्तो वै न मज्जिन्नाः	गणेशो. ४।९
मणिबन्धे तथा गुल्फे स्फुरणं यस्य		मत्तः स्मृतिज्ञानमपोहनं च	भ. गी. १५।१५
नश्यति । षण्मासावधिरेतस्य		मत्तो न कश्चिन्नान्यो व्यतिरिक्त	
जीवितस्य स्थितिर्भवेत्	त्रि. प्रा. १२३	इत्यात्मन्यालोच्य...देहपतन-	
मणिबन्धे द्वादशैव स्कन्धे पञ्चशतं		पर्यन्तं स्वरूपानुसन्धानेन वसेत्	ना. प. ७।३
वहेत् । अष्टोत्तरशतैर्मालामुप-		मत्तोऽन्यदस्ति चेन्मिथ्या यथा	
वीतं प्रकल्पयेत्	रु. जा. १६	मरुमरीचिका	ते. वि. ६।७३
		मत्तो व्यतिरिक्तः कश्चिन्नास्तीति	तुरीयाती. ३

मत्पादाकृतयश्च ऊर्ध्वपुण्ड्रानासादयः

सृताः रेखा द्वादशकस्थाने

मत्प्रसादात्तरिष्यसि

मत्प्रसादादवाप्नोति

मत्वा भीरो न शोचति

मत्सरो मुष्टिकोऽजयः

मत्संस्थामधिगच्छति

मत्सामिष्यात्प्रवर्तन्ते देहाद्या

अजडा इव

मत्सारभूतं यद्यत्स्यान्मथुरा सा

निगद्यते

मत्स्थानि सर्वभूतानि

मत्स्थानीत्युपधारय

मत्स्यकूर्मवराहनारसिंहवामनराम-

रामकृष्णबुद्धकल्कि सद्योजात-

वामदेवा अधोरतत्पुरुषेशानपर-

मेश्वराः षोडशदलाः

मत्स्वरूपपरिज्ञानात्कर्मभिर्नसबध्यते

मत्स्वरूपमेव सर्वं मद्यतिरिक्तमणु-

मात्रं न विद्यते

मत्स्वरूपस्त्वयं ज्ञेयो विल्ववृक्षो

विधानतः

मथुरावन-मधुवनमहावन-खादिरवन-

भाण्डीरवननन्दीश्वरवननन्दवनानन्द-

वनखाण्डवनपलाशवनशोकवन

केतकवन-द्रुमवन-गन्धमादनवन-

शेषशायिवन-श्यामायुवन-भुज्यु-

वन-दधिवन-वृषभानुवनसङ्केत-

वनदीपवन-रासवन-क्रीडावनो-

त्सुकवनान्येतानि चतुर्विंशति-

वनानि

मथुरायां विशेषेण मां ध्यायन्मोक्ष-

मश्नुते

मथुरायां स्थितिर्ब्रह्मन्सर्वदा मे

भविष्यति

मदङ्गलेपनं पुण्यं चक्रतीर्थान्तः-

स्थितं चक्रसमायुक्तं पीतवर्णं

मुक्तिसावनं भवति

ऊर्ध्वपुं. ६

म. गी. १८।६८

म. गी. १८।५६

कठो. ६।६

कृष्णो. १४

म. गी. ६।१५

सर्वसारो. ९

गोपालो. २।२५

म. गी. ९।४

म. गी. ९।६

ना. पू. ता. ६।१

वराहो. २।२८

त्रि. म. ना. ८।१

१ विल्वो. २

राधोप. ३।१

गोपालो. २।२०

गोपालो. २।४

गोपीचं. १

मदनाथः शिवं वाग्भवम्, तदूर्ध्वं

कामकलामयं

मदनुग्रहाय परमं

मदन्तिका मानिनी मङ्गला च

सुभा(भ)गा च सा [त्रि.म.६+ त्रिपुरो. ६

मदमोहेन यः शूत्राणां पुत्रमुत्पादये-

द्विजः । याः त्तिष्ठस वै भूमौ

तावत्तिष्ठेत् सुदारुणे

मदर्थमपि कर्माणि

मदर्थं त्यक्तजीविताः

मदाभिमानमात्सर्गलोभमोहाति-

शायिताम् । बहिरप्यास्थिता-

मीषस्यजत्यहिरिव त्वचम्

मदीयं च त्वदीयं च ममेति च तवेति

च । मह्यं तुभ्यं मयेत्यादि तत्सर्वं

वितथं भवेत्

मदीयोपासकस्यासाध्यं न किञ्चिदस्ति

मदीयोपासनां कुरु, भामेव प्राप्त्यसि

मदुपासकस्तस्माभिरतिशयादैनपर-

मानन्दलक्षणं परब्रह्म भवति

मदुपासकः सर्वोत्कृष्टः स भवति

मदुपासनकः सर्ववन्द्यो भवति

मदुपासनया सर्वमङ्गलानि भवन्ति

मदुपासनया सर्वं जयति

मदेकपूजानिरतः सम्पूजयेत्,

तदहमश्रामि

मद्वेदानन्तरात्मना

मदुष्टे पादं वक्ता

मद्वक्त एतद्विज्ञाय

मद्वक्तः सङ्गवर्जितः

मद्वक्ता यान्ति मामपि

मद्वक्तिनिष्ठो भव

मद्वक्तिं लभते पराम्

मद्वक्तेष्वभिधान्यति

मद्भावं सोऽधिगच्छति

मद्भावा मानसा जाताः

मद्भावायोपपद्यते

मयं मांसं च लशुनं पलाण्डुं शिमु-

मेव च । श्लेष्मातकं विद्वराह-

मभक्ष्यं वर्जयेन्नरः

त्रि. ता. १।१६

म. गी. ११।१

त्रिपुरो. ६

इतिहा. ७९

म. गी. १२।१०

म. गी. १।९

अव्युप. १६

ते. वि. ९।५०

त्रि. म. ना. ८।७

त्रि. म. ना. ८।६

त्रि. म. ना. ८।७

त्रि. म. ना. ८।७

त्रि. म. ना. ८।७

त्रि. म. ना. ८।७

त्रि. म. ना. ८।७

भस्मजा. २।१०

म. गी. ६।४७

छांदो. ४।८।१

म. गी. १३।१९

म. गी. ११।५५

म. गी. ७।२३

त्रि. म. ना. ८।६

म. गी. १८।५४

म. गी. १८।६८

म. गी. १४।१९

म. गी. १०।६

म. गी. १३।१९

र. जा. ४०

मद्याजी मां नमस्कुरु [म.गी.९।३४+ १८।६५
 मद्रूपमव्ययं ब्रह्म आदिमध्यान्त-
 वर्जितम् । स्वप्नं सच्चिदानन्दं
 भक्त्या जानाति चाव्ययम् वासुदे. ८
 मद्रेषु चरकाः पर्यव्रजाम बृह. ३।३।१
 मद्रेष्ववसाम पतञ्जलस्य काप्यस्य
 गृहेषु यक्षमधीयानाः बृह. ३।७।१
 मद्र्यतिरिक्तमणुमात्रं न विद्यते त्रि. म. ना. ८।६
 मद्र्यतिरिक्तमबाधितं न त्रि. म. ना. ८।६
 किञ्चिदस्ति त्रि. म. ना. ८।६
 मद्र्यतिरिक्तं सर्वं बाधितम् त्रि. म. ना. ८।६
 मधुकरराजानं माक्षिकवत् ब्रह्मो. १
 मधुकरवृत्त्याऽऽहारमाहरन् कुशो
 भूत्वा... कारागृहविनिर्मुक्त-
 चोरवत् पुत्राप्तबन्धुभवस्थलं
 विहाय दूरतो वसेत् ना. प. ७।१
 मधु क्षरति तद्रसम् महाना. ११।१०
 मधुनक्तमुतोषसि मधुमत्
 पार्थिव- रजः बृह. ६।३।६
 [महाना. १२।२+क्र.सं. १।९०।७ +त्रिसुप. ३+
 [बा. सं. १३।२८+ तै. सं. ४।२।९।३
 मधुनाऽभिषिच्य गुरुदारगमनात्
 पूतो भवति भस्मजा. २।११
 मधुमात्रो वनस्पतिर्मधुमा-
 अस्तु सूर्यः [त्रिसुप. ३ महाना. १२।२
 मधुमेतु माम् । ब्रह्ममेव मधुमेतुमाम्
 [त्रिसुप. १+ महाना. १२।१
 मधुमेधया । ब्रह्ममेव मधुमेधया
 [त्रिसुप. २+ महाना. १२।२
 मधुमेधवा । ब्रह्ममेव मधुमेधवा
 [त्रिसुप. ३+ महाना. १२।३
 मधुराम्भु-लक्षण-तिक-कटु-कषाय-
 रसान्विन्दति गभो. १
 मधुरादिमयो रसः बृ. जा. २।४
 मधुवाता ऋतायते मधु क्षरति
 सिन्धवः [बृ. ६।३।६+महाना. १२।२+ ऋक्सं.
 [मं. १।९०।६+वा. सं. १३. २७
 [तै. सं. ४।२।९।३+ त्रिसुप. ३

मध्यतोऽन्नतं तदेतदमृतमुभयतः
 सत्येन पारगृहीतं सत्यमू-
 मेव भवति नैनं विद्वांसम-
 नृतं दिनस्ति बृह. ५।५।१
 मध्यतोऽस्मा अन्नं राध्यते तैत्ति. ३।१०।१
 मध्यन्दिनमादित्याभिमुखो-
 ऽधीयानः पञ्चमहापात-
 कोपपातकात्प्रमुच्यते नारा. ५
 मध्यन्दिने प्रबलमधीयीत सहवै. १७
 मध्यन्दिने माध्यन्दिनं (कर्म)
 कृत्वोपस्थानान्तं ध्यायमान
 आदित्याभिमुखोऽधीयानः
 सुरापानात्पूतो भवति भस्मजा. १।७
 मध्यमश्च द्वाविंशत्कनिष्ठो-
 विंशतिमात्रकः योगो. ६
 मध्यमं शास्त्रचिन्तनम् मैत्रे. २।२१
 मध्यमा (मात्रा) चतुर्दशी,
 पश्यन्ती पञ्चदशी परा ना. प. ८।४
 मध्यमा तैजसात्मनः गान्धर्वो. १
 मध्यमामेवाप्येति यो मध्यमामेवा-
 स्तमेति सुवालो. १।८
 मध्यमायां भवतु सावित्री गायत्रीर. ५
 मध्यमायां सुकुलिता वैखर्यां विकसी-
 कृता । पूर्वं यथोदिता या वा-
 ग्विलोमेनास्तगा भवेत् योगकुं. ३।१९
 मध्यमा वृषभवाहिनी माहेश्वरी गायत्रीर. ५
 मध्यलक्ष्यं तु प्रायश्चित्तादिवर्ण-
 सूर्यचन्द्रवह्निज्वालावलीव-
 त्द्विहीनान्तरिक्षवत्पश्यति मं. ब्रा. १।२
 मध्यस्थकुण्डलिनीमाश्रित्य
 मुख्यया नाड्यश्चतुर्दश भवन्ति शार्ङ्गि. १।४।५
 मध्यं वैवाहमर्जुन म. गी. १०।३२
 मध्यं छन्दसां बृहती श्रैत. ३।५।४
 मध्यं ह्येषामङ्गानामात्मा श्रैत. ३।५।४
 मध्यादाचामेति, कथमिति, लक्षणमिति छांदो. ६।१३।२
 मध्याह्नकालिका सन्ध्या सावित्री
 युवती.. भुवोलोके व्यवस्थिता गायत्रीर. ६
 (अथ) मध्याह्ने तीक्ष्णं रुद्रस्तपति सन्धयो. २३
 मध्याह्ने सूर्याभिमुखः पठेत् सूर्यो. ९

मध्ये कैवल्यात्मा	अद्वैतो. १
मध्ये तिष्ठन्ति राजसाः	म. गी. १४।१८
मध्ये नाभिर्भवति	च. पू. ५।२
मध्ये बिन्दुं त्रिकोणं तदनु ऋतुगणं..	ग. पू. २।१०
मध्ये बीजात्मकं देवं यजेत्	ग. पू. २।१०
मध्ये भास्करं ध्यायेदुपचारान्	
समर्प्यार्घ्याणि दद्यात्	सूर्यता. ५।१
मध्ये लक्ष्मीनारायणं विक्षेप-	
शक्त्यावरणं	ना. पू. ता. ६।१
मध्ये वामनमासीनं विधेदेवा उपासते	कठो. ५।३
मध्वभाति, बिसानि भक्षयति	
(दुःस्वप्ने)	३ ऐत. २।४।७
मनआदिचतुर्दशकरणैः पुष्कलै-	
रादित्याद्यनुगृहीतैः शब्दादी-	
न्विषयान्स्थूलान्यदोषलभते	
तदात्मनो जागरणम्	सर्वसारो. ३
मनआदिश्च प्राणादिश्चेच्छादिश्च	
सत्त्वादिश्च पुण्यादिश्चैते पञ्चवर्गाः सर्वसारो. ५	
मन इति मनोविदो बुद्धिरिति च	
तद्विदः । चित्तमिति चित्तविदो	
धर्माधर्मौ च तद्विदः	वैतथ्य. २५
मन उदक्रामन्मीलित इवाभन्	
पिबन्नास्त्वैव	१ ऐत. १।४।४
(अथ ह) मन उद्गीथमुपासाञ्च-	
क्रिरेतद्वासुराः पाप्मनाविबुधः	छांदो. १।२।६
मन उपवक्ता	चित्त्यु. १।१
(अथ ह) मन ऊचुस्त्वं न उद्गायेति	
तथेति तेभ्यो मन उद्गायत्	बृह. १।३।६
मन एतानि चक्षूंषि यस्माद्भवति	
पाशुपतं यद्भस्मनाऽङ्गानि संस्पृशे-	
त्तस्माद्ब्रह्म तदेतत्पाशुपतं पशु-	
पाशविमोक्षणाय	अ. शिरः. ३।११
मन एतानि चक्षूंषि... तदेतद्बुद्धं	
पशुपाशविमोक्षणाय	बुद्धो. २४
मन एनं तद्भूत्वाऽवति	बृह. १।५।९
मन एव जगत्सर्वं मन एव	
महारिपुः	ते. बि. ५।९८
मन एव पिता बाह्मता प्राणः प्रजा	बृह. १।५।७

मन एव मनुष्याणां कारणं बन्ध-	
मोक्षयोः । बन्धनं (बन्धाय-	
बन्धस्य) विषयासक्तं (विषया-	
सङ्गि) मुक्तस्य [मुक्तं-मोक्षे-	
मुक्तो-मुक्तेः) निर्विषयं स्मृतम्	
(मनः-तथा) [ब्र. बि. २+	शाट्याय. १
[मैत्रा. ६।३४, ११+	अमन. १।७७
[भवसं. ३।१४+	त्रि. ता. ५।३
मन एव महद्बुद्धं मन एव	
जरादिकम्	ते. बि. ५।९९
मन एव महद्बुद्धं मनोऽन्तःकरणं	
च तत्	ते. बि. ५।१०१
मन एव महारिपुः	ते. बि. ५।९८
मन एव समर्थं हि मनसो दृढनिग्रहे	महो. ४।१०९
मन एव सम्राडिति होवाच	बृह. ४।१।६
मन एव सविता वाक्सावित्री	सावित्र्यु. ८
मन एव हि कालश्च मन एव मलं तथा	ते. धि. ५।९९
मन एव हि तेजश्च मन एव	
मरुन्महान्	ते. बि. ५।१०२
मन एव हि बिन्दुश्च उत्पत्तिस्थिति-	
कारणम् । मनसोऽप्यथेते बिन्दुर्यथा	
क्षीरं गता- (घृता-) त्मकम्	
[यो. शि. ६।७३+	योगकुं. ३।५
मन एव हि भूमिश्च मन एव हि	
तोयकम्	ते. बि. ५।१०१
मन एव हि सङ्कल्पो मन एव हि	
जीवकः	ते. बि. ५।१००
मन एव हि संसारो मन एव	
जगज्जयम्	ते. बि. ५।९८
मन एवाप्येति यो मन एवास्तमेति	सुबालो. ९।१०
मन एवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा-	
ऽऽनन्द इत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।६
मन एवास्यात्मा बागजाया प्राणः प्रजा	बृह. १।४।१७
मननात् प्राणनान्मंत्रः सर्ववाक्यस्य	
वाचकः	रा. पू. १।१२
(तस्मात्) मननादौ सङ्ख्यासि-	
नामधिकारः	रा. पू. ५।८
म (मा) ननान्मन उच्यते	नहो. ४।१२३
मननोऽथे मनस्येव बन्धः सांसारिकोदृढः	अ. पू. २।२४

मनश्चञ्चलमस्थिरम्	भ. गी. ६।२४	मनसा मन आलोक्य तत्त्यजेत्परमं	
मनश्च मन्तव्यं च	प्रश्नो. ४।८	पदम्	योगकुं. ३।५
मनश्चन्द्रं (अप्येति)	बृह. ३।२।१३	मनसा मन आलोक्य दृश्यन्ते	
मनश्चन्द्रो रविर्वायुर्दृष्टिरग्निरुदाहृतः।		प्रत्यया दश	यो. शि. ६।६४
विन्दुनादकला ब्रह्मन्विष्णु-		मनसा मन आलोक्य मुक्तो	
प्रबोधदेवताः	यो. शि. ६।७०	भवति योगवित्	यो. शि. ६।६३
मनश्चेदुन्मनीभूयाञ्च पुण्यं न च		मनसा मन आलोक्य योगनिष्ठः	
पातकम्	यो. शि. ६।६१	सदा भवेत्	यो. शि. ६।६४
मनश्चुद्धिरान्तरं (शौचं)	शांडि. १।१।३	मनसा मन आलोक्य वृत्तिशून्यं	
मनसश्चन्द्रमा [२ ऐत. १।४+	ग. शो. ३।११	यदा भवेत् । ततः परं परब्रह्म	
मनसश्च विज्ञानं विज्ञानादानन्दो		दृश्यते च सुदुर्लभम्	
ब्रह्मयोनिः	महाना. १७।१३	[शाण्डि. १।७।१८+	यो. शि. ६।६२
मनसश्चेन्द्रियग्रामं	भ. गी. ६।२४	मनसा मनसि च्छिन्ने निरहङ्कारतां	
मनसस्तु क्षुरं गृह्य सुतीक्ष्णं बुद्धि-		गते । भावेन गलिते भावे	
निर्मलम् । पादस्योपरि यन्मध्ये		स्वस्थस्तिष्ठामि केवलः	१ सं.सो. २।३६
तद्रूपं नाम कृन्तयेत्	क्षुरिको. ११	मनसा परमात्मानं ध्यात्वा तद्रूप-	
मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेरात्मामहान्परः		तामियात्	त्रि. ब्रा. २।२९
[कठो. ३।१०+४।४+गुह्यका. ४।१ भ. गी. ३।४२		मनसा प्राप्यते त्वात्मा ह्यात्मा-	
मनसः काममाकृतिं वाचः सत्य...	श्रीसू. १०	पत्न्या निवर्तते [मैत्रा. ४।३+	मैत्रे. १।७
मनसः सत्त्वमुत्तमम् । सत्त्वाद्धि-		मनसा भाव्यमानो हि देहतां	
महानात्मा महतोऽव्यक्तमुत्तमम् कठो. ६।७		याति देहकः । देहवासनया	
मनसः साक्षी बुद्धेः साक्षी		मुक्तो देहधर्मेन लिप्यते	महो. ४।६७
प्राणस्य साक्षी तमसः साक्षी		मनसा वा अग्रे सङ्कल्पयति । अथ	
सर्वस्य साक्षी	नृसिंहो. २।२	वाचा व्याहरति । तस्मान्मन	
मनसा कर्मणा वाचा सज्जनानुप-		एव पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम्	३ ऐत. १।१।२
सेवते । यतः कुतश्चिदानीय		मनसा वाचं नयति चक्षुषा मीयते	
नित्यं शास्त्राप्यवेक्षते ॥ तदासौ		जगत् । भूतस्य कर्णो श्रोतारा-	
प्रथमामेकां प्राप्तो भवति		ब्रह्मं प्राणेन सम्मितम्	इतिहा. ४
भूमिकाम्	अक्षयुप. ११	मनसा वाऽथ विध्युक्तमंत्रा-	
मनसाऽऽकाशश्चाकाशाद्वायुर्वायो-		वृत्त्याथवा जले	ना. प. ३।११
ज्योतिर्ज्योतिष आपोऽद्भ्यः		मनसा वै संप्राद स्त्रियमभिहार्यते	
पृथिवी पृथिव्या इत्येषां भूतानां		तस्यां प्रतिरूपः पुत्रो जायते	
ब्रह्म सम्पद्यते	२ सञ्ज्ञासो. १६	स आनन्दः	बृह. ४।१।६
मनसा धारयेद्यपि धारणं नाति-		मनसा शान्तिः, शान्त्या चित्तं,	
विन्दति । निवृत्तिर्विषयाणां च		चित्तेन स्मृतिः, स्मृत्या स्मारः	
प्रत्याहारो न संशयः	योगो. ३१	स्मारेण विज्ञानं, विज्ञानेनात्मानं	
मनसा मन आलोक्य उन्मन्यस्तं		वेदयति	महाना. १७।१३
सदा स्मरेत्	यो. शि. ६।६३	मनसा शृणोति	मैत्रा. ६।३०
		मनसा सङ्कल्पयति, वाचा वदति	गर्भो. १

मनसा सर्वाणि ध्यातान्याप्नोति	कौ. त. ३।४	मनसोत्पद्यते विन्दुर्यथा क्षीरं घृता-	
मनसा हि कामान्कामयते	बृह. ३।२।७	त्मकम् । न च बन्धनमध्यस्थं	
मनसा सृष्टा आपश्च वरुणश्च	१ ऐत. १।७।६	तद्वै कारणमानसम्	योगकुं. ३।६
मनसा ह्येव खल्विमानि भूतानि		मनसो धारणं यत्तद्युक्तस्य च	
जायन्ते, मनसा जातानि जीवन्ति,		यमादिभिः । धारणा सा च	
मनः प्रयन्त्यभिसंविशन्तीति	तैत्ति. ३।४	संसारसागरोच्चारकारणम्	त्रि. ब्रा. २।१३४
मनसा ह्येव पश्यति मनसा शृणोति		मनसो धारणादेव पवनो धारितो	
[बृ. उ. १।५।३+	भैत्रा. ६।३०	भवेत् । मनसः स्थापनेहेतुरुच्यते..	त्रि. ब्रा. २।११४
मनसिजा नारदादयः सर्वे ऋषयः	ना. पू. ता. ५।६	मनसो निगृहीतस्य लीलाभोगो-	
मनसि तृप्यति पर्जन्यस्तृप्यति	छांदो. ५।२२।२	ऽल्पकोऽपि यः । तमेवालम्ब-	
मनसि निषण्णः श्रीप्राणाय प्रज्ञा-		विस्तारं छिष्टद्वाद्बहु मन्यते	महो. ५।७३
नाय स्वराद् पुरुषोत्तमः	सि. वि. ३	मनसो निग्रहायत्तमभयं सर्व-	
मनसि सङ्कल्पविकल्पे दग्धे पुण्य-		योगिनाम्	अद्वैत. ४०
पापे खदाशिवः शक्त्यात्मा सर्व-		मनसोऽभ्युन्मनीभावाद्द्वैताभावं	
प्रावस्थितः स्वयञ्जोतिः शुद्धो		प्रचक्षते	अमन. २।७८
बुद्धो नित्यो निरञ्जनः शान्तः		मनसोऽभ्युदयो नाशो मनोनाशो	
प्रकाशत इति	हंसो. ११	महोदयः [महो. ५।९७+	मुक्तिको. २।३९
मनसे स्वाहा प्रजात्यै स्वाहेत्यग्नौ		मनसो मनः यत्	केनो. १२
हुत्वा मन्ये सत्सत्त्वमवनयति	बृह. ६।३।२	मनसो ये मनो विदुः । ते निधिक्षु-	
मनसैतान्कामान्पश्यन्नमते	छांदो. ८।१२।५	ब्रह्म पुराणमभ्यस्य	बृह. ४।४।१८
मनसैव मनश्छित्त्वा सा स्वयं लभ्यते		मनसो रेतः प्रथमं यदासीत्	
गतिः	अ. पू. १।५३	[बृ. जा. १।२+	च. पू. १।१
मनसैव मनश्छित्त्वा कुठारेणेव		मनसो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे	
पादपम् । पदं पावनमासाद्य		भगवान्ब्रवीतु	छांदो. ७।३।२.
सद्य एव स्थिरो भव	महो. ६।३३	मनसो विजयान्नान्या गतिरस्ति	
मनसैव मनश्छित्त्वा पाशं परम-		भवार्णवे	महो. ५।७६
बन्धनम् । भवादुत्तारयात्मानं		मनसो ह्युन्मनीभावे द्वैतं नैवोप-	
नासावन्त्येन तार्यते	महो. ४।१०७	लभ्यते	पैङ्गलो. ४।२०
मनसैवानुद्रष्टव्यं नेह नानास्ति		मनस्तत्र लयं याति तद्विष्णोः	
किञ्चन । मृत्योः स मृत्यु-		परमं पदम्	ना. वि. ४७
माप्नोति य इह नानेव पश्यति	बृह. ४।४।१९	मनस्तादृशगुणगतं रसतन्मात्रवेदनम्	महो. ५।१५०
मनसैवेदमाप्तव्यं नेह नानास्ति		मनस्तां मूढतां विद्धि यदा नश्यति	
किञ्चन । मृत्योः स मृत्युं		साऽनघ । चित्तनाशाभिधानं	
गच्छति य इह नानेव पश्यति	कठो. ४।११	हि तत्स्वरूपमितीरितम्	अ. पू. ४।१६
मनसैवेन्द्रजालश्रीर्जगति प्रवि-		मनस्ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा	कौ. त. २।४
तन्यते । यावदेतत्सम्भवति		मनस्ते मयि दध इति पुत्रोऽन्न-	
तावन्मोक्षो न विद्यते	महो. ४।४९	रसान्मे त्वयि दधानीति पिबा	कौ. त. २।१५

मनस्त्वं भूत्वा मनः प्रदोषेत्वत्तो
भूतं सम्भावयिष्यसि सर्वेषां
कायानामर्हमर्हते स्वाहा पारमा. २।६
मनस्स्थानं गलान्तं बुद्धेर्वदनमह-
कारस्य हृदयं चित्तस्य नाभिरिति शारीरको. २
मनस्त्यन्तस्तु तेजसः आगम. २
मनस्सङ्कल्परहितांस्त्रीन्गृहान् पञ्च
सप्त वा । मधुमक्षिकवत्कृत्वा
माधूकरमिति स्मृतम् १सं. सो. २।६६
मनस्सर्वेन्द्रियाणि जायन्ते
पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
मनः कर्माणि जायन्ते मनो
लप्यति पातकैः । मन-
श्चेदुन्मतीभूयान्न पुण्यं
न च पातकम् यो. शि. ६।६१
मनः कायामिमाहन्ति स प्रेरयति
मारुतम् । मारुतस्तूरसि
चरन्मन्द्रं जनयति स्वरम् मैत्रा. ७।११
मनः परस्तात्प्राण आरुन्धे कौ. त. २।२
मनःपवनयोर्नाशादिन्द्रियार्थान्
विमुञ्चति अमन. १।२०
मनः पितरः प्राणो मनुष्याः बृ. उ. १।५।६
मनःपूतिमुच्छिष्टोपहतमित्यनेन
तत्पावयेत् मैत्रा. ६।९
मनः पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम् ३ ऐत. १।१।२
मनः पूर्वं मनः सर्वे मनस्तस्मान्न
लभ्येत् दुर्वासो. २।१६
मनः प्रचारशून्यं परमात्मनि
लीनं भवति सं. ब्रा. ३।२
मनःप्रशमनोपायोयोगइत्यभिधीयते महो. ५।४२
मनःप्रसादः सौम्यत्वं भ. गी. १७।१६
मनः प्राणे प्राणस्तेजसि तेजः
परस्यां देवतायां [छांदो. ६।८।६ +१५।१,२
मनःप्राणेन्द्रियक्रियाः भ. गी. १८।३३
मनः प्राविशदशयदेव १ ऐत. १।४।६
मनःषष्ठानीन्द्रियाणि भ. गी. १५।७
मनः षष्ठेन्द्रियातीतं तन्मयो
भव वै सुमे अ. पू. १।२१

मनःसङ्कल्पकं ध्यात्वा संक्षिप्या-
त्मनि बुद्धिमान् । धारयित्वा
तथात्मानं धारणा परिकीर्तिता अ. ता. १६
मनः सत्येन शुद्ध्यति भवसं. ३।१८
मनः सर्वत्र संयम्य च्छ्कारं तत्र
चिन्तयेत् यो. शि. ३
मनः सर्वेन्द्रियाणि च । खं वायु-
ज्योतिरापः पृथिवी विश्वस्य
धारिणी । नारायणाद्ब्रह्मा
जायते । नारायणाद्बुद्धो जायते नारा. १
मनः संयम्य मच्चित्तः भ. गी. ६।१४
मनः सर्वेर्ध्यातैः सहाप्येति कौ. त. ३।३
मनस्स्पन्दोपशान्त्याऽयं संसारः
प्रविलीयते शांडि. १।७।२५
मनः स्वात्मनि चाध्यस्तं प्रविश्य
परमेश्वरः । मनस्स्थं तस्य सत्त्व-
स्थो ब्रूयति नियमेन तु पा. ब्र. १७
मनागपि मनो व्योम्नि वासना-
रजनीक्षये । कलिका तनुतामेति
चिदादित्यप्रकाशनात् महो. ४।११७
मनागपि विचारेण चेतसः स्वस्य
निग्रहः । पुरुषेण कृतो येन तेनाप्तं
जन्मनः फलम् अ. पू. ४।९२
मनागृह्णसिनो भूत्वा सङ्कल्प चरणा-
नुभौ । संवृतास्योन्मीलनाभ
उपविष्टश्च वाग्यतः योगो. २०
मनीषया मनः महाना. १७।१३
मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् भ. गी. ४।१
मनुष्यकृतस्यैनसोऽवयजनमसिस्वाहा महाना. १४।१
मनुष्यश्चाद्धे सनक-सनन्दन-सन-
त्कुमार-सनत्सुजातान्...
ब्राह्मणानर्चयेत् ना. प. ४।३९
मनुष्या एत एव छांदो. १।५।६
मनुष्याणां जनार्दन भ. गी. १।४४
मनुष्याणां सहस्रेषु भ. गी. ७।३
मनुष्याः पशवश्च ये तैत्ति. २।३
मनुष्याः पार्थ सर्वशः [भ.गी. ३।२३+ ४।११

मनुष्यो वाऽपि यक्षो वा स्वेच्छया-
ऽपीक्षणाद्भवेत् । सिंहो व्याघ्रो
गजो वाऽथः स्वेच्छया बहुता-
मियात्

१ यो. त. ११०

मनो घनविकल्पं तु यच्छती-

न्द्रियतां शनैः

महो. ५।१२६

मनोऽज्ञस्य हि शृङ्खला [महो. ५।१८८+

मुक्तिको. २।३९

मनो दुर्निग्रहं चलम्

भ. गी. ६।३५

मनो दूतं वेद दूतवान्भवति

कौ. त. २।१

मनोदूरतरं याति ग्रामे कालेयको यथा

महो. ३।१८

मनो हृद्यमिदं द्वैतं यत्किञ्चित्स-

चराचरम् । मनसो ह्यमनीभावे

द्वैतं नैवोपलभ्यते

अद्वैत. ३१

मनोदृश्यमिदं सर्वं यत्किञ्चित्स-

चराचरम् । मनसोऽप्युन्मनी-

भावाद्द्वैताभावं प्रचक्षते

अमन. २।७८

मनोऽस्य दैवं चक्षुः स वा एष एतेन

दैवेन चक्षुषा मनसैतान्कामान्

पश्यन्नमते

छांदो. ८।१२।५

मनोद्वारेण तीक्ष्णेन योगमाश्रित्य

नित्यशः

क्षुरिको. १२

मनोऽध्यात्मं, मंतव्यमधिभूतं, चन्द्र-

स्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां

निबन्धनम्

सुबालो. ५।६

मनोऽध्यात्मं ज्ञानं ज्ञेयमिती-

न्द्रियाण्यन्वभक्त

२ प्रणवो. ३

मनोऽध्यानयोगेन त्वद्द्वारा स्पर्श-

गुणः पाण्यधिष्ठितो वायौ

तिष्ठति वायुस्तिष्ठति

त्रि. ब्रा. १।६

मनोऽध्यायत्सर्वे प्राणाऽबनुष्यायन्ति

कौ. त. ३।२

मनोनाथस्तु मारुतः

वराहो. २।८०

मनो नाम देवतावरोधिनी सा मे

ऽमुष्मादिदमवरुन्द्वातस्यैश्चाहा

कौ. त. २।३

मनोनाशोमहोदयः [महो. ५।१७०+

मुक्तिको. २।३९

मनो नियन्ता प्रकृतिमयोऽस्य

प्रतोदनेन खल्वीरितं परि-

भ्रमतीदं शरीरं चक्रमिव

मैत्रा. २।९

मनोनिरोधिनी कन्या

निर्वाणो. ३

मनोनिर्मथनादेव विकल्पा बहवस्तथा

त्रि. ब्रा. २।१४

मनोनुकृते न तु चक्षुषीडने

गुहानिवाताश्रयणे पयोजयेत्

श्वेताश्व. २।१०

मनोऽन्तरिक्षलोकाः प्राणोऽसौलोकः

बृह. १।५।४

मनोऽप्यन्यत्र निक्षिप्तं चक्षुर्गन्धत्र

पातितम् । तथापि योगिनां

योगो ह्यविच्छिन्नः प्रवर्तते

प्र. वि. ४४

मनो बुद्धिरहङ्कारश्चित्तमित्यन्तः-

करणचतुष्टयम्

शारीरको. २

मनोबुद्धिरहङ्कारश्चित्तसङ्गतका

अमी । न त्वं नाहं न चान्यद्वा

सर्वं ब्रह्मैव केवलम्

ते. वि. ६।३४

मनोबुद्धिरहङ्कारश्चित्तं चेति चतुष्टयम् दराहो.

मनो बुद्धिरहङ्कारः खानिळाग्नि-

जलानि भूः । एताः प्रकृतय-

स्त्वष्टौ विकाराः षोडशापरे

शारीरको. १२

मनोबुद्धिसमाधानमर्थतत्त्वपरी-

क्षणम् । तत्त्वस्मृतेरुपस्थाना-

त्सर्वमेतत्प्रवर्तते

आयुर्वे. १८

मनोबुद्धिस्तथैवात्मा ह्यव्यक्तं नृप-

सत्तम । इन्द्रियेभ्यः पराणीह

चत्वारि कथितानि च

भवसं. २।२०

मनोबुद्धयोश्चित्ताहङ्कारौ चांतमूर्तौ

त्रि. ब्रा. १।४

मनोब्रह्मा (यज्ञस्य) [महाना. १।८।१+

गर्भो. ११

मनो ब्रह्मेति व्यजानात्

तैत्ति. ३।४

मनो ब्रह्मेत्युपासीतेत्यध्यात्मम्

३।१८।१

मनो भित्त्वा भूतादिं भिनत्ति

सुबालो. १।१२

मनोमयज्ञानमयान् सम्यग्दग्ध्वा

क्रमेण तु । घटस्थदीपवच्छश्व-

दन्तरेव प्रकांशते

योगकुं. ३।३२

मनोमयः प्राणशरीरेनेता प्रतिष्ठितो-

ऽन्ने हृदयं सन्निभाय

मुण्ड. २।२।७

मनोमयः प्राणमयः (आत्मा)

मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः

बृह. ४।४।५

सत्यसङ्कल्प आत्मेति

मैत्रा. २।९

मनोमयः प्राणशरीरो भारूपः

सत्यसङ्कल्प आकाशात्मा

सर्वकर्मा सर्वकामः सर्वगान्धः

सर्वरसः सर्वमिदमभ्यात्तो-

ऽवाक्यनादरः

छान्दो. ३।१४।९

मनोमयः सङ्कल्पात्मा विज्ञान-
 मयः कालात्माऽऽनन्दमयो
 लयात्मैकत्वं नास्ति द्वैतं कुतः सुबालो. ५।१५
 मनोमयेन प्राणोऽपि तथा पूर्णः
 स्वभावतः । तथा मनोमयो
 ह्यात्मा पूर्णो ज्ञानमयेन तु कठरु. २३
 मनोमयोऽयं पुरुषो भाः सत्यं बृह. ५।६।१
 मनो मारय निश्शङ्कं त्वां
 प्रवध्नन्ति नारयः महो. ४।९४
 मनो मे त्वयि दधानीति पिता
 मनस्ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २।१५
 मनो मे दिशतु वैष्णवी लक्ष्म्यु. ३
 मनो मे वाचि प्रतिष्ठितं [२ ऐश. शान्तिपा.
 मनो यजुर्वेदः प्राणः सामवेदः बृह. १।५।५
 मनो यजुः प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+ वा. सं. ३६।१
 मनो यज्ञस्य हंसो यज्ञसूत्रम् पा. ब्र. ३
 मनोयुक्तान्तरदृष्टिस्तारक-
 प्रकाशाय भवति मं. ब्रा. १।४
 मनो रथः (शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।३
 मनोऽल्यकारणमहमेव मं. ब्रा. ५।१
 मनोवचोभिरग्राह्यं पूर्णात्पूर्णं
 सुखात्सुखम् महो. ५।४६
 मनोवशात् प्राणवायुः स्ववशे
 स्थाप्यते सदा । नासिकापुटयोः
 प्राणः पर्यायेण प्रवर्तते त्रि. ब्रा. २।११६
 मनो वा आयतनम् बृह. ६।१।५
 मनोवाक्कायकर्माणि मे शुध्यन्तां
 ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा
 भूयासः स्वाहा महाना. १४।१४
 मनोवागगोचरम् निर्वाणो. ३
 मनोवाचामगोचरं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 मनोवाचामगोचरम् त्रि. म. ना. ७।७
 [+अध्यात्मो. ६३ +सि. सा. ६।१
 मनो वाच वाचो भूयो यथा वै द्वे
 वाऽऽमलके द्वे वा कोले द्वौ
 वाक्षौ मुष्टिरनुभवत्येवं वाचं च
 नाम मनोऽनुभवति छान्दो. ७।३।१
 ताऽमं बुद्धिरभादा सुबालो. १४।१

मनो विकल्पसञ्जातं तद्विकल्प-
 परिक्षयात् । क्षीयते दग्ध-
 संसारो निःसार इति निश्चितः महो. २।३४
 मनोविनाशस्तु गुरुप्रसादान्निमेष-
 मात्रेण तु साध्य एव अमन. २।२९
 मनोविरचितं त्यक्त्वाऽमनस्कं भज अमन. १।७
 मनोविलाससंसार इति मे
 निश्चिता मतिः महो. ४।६८
 मनो वै ग्रहः, स कामेनातिग्रहेण
 गृहीतः बृह. ३।२।७
 मनो वै ब्रह्मेति बृह. ४।१।६
 मनो वै यज्ञस्य ब्रह्मा, तद्यदिवं
 मनः सोऽसौ चन्द्रः स ब्रह्मा
 स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः... बृह. ३।१।६
 मनो वै सम्राट् परमं ब्रह्म बृह. ४।१।६
 मनोव्याघ्रेऽधिक्रित्सार्थमुपायं
 कथयामि ते । यद्यत्स्वाभिमतं
 वस्तु तत्त्यजन्मोक्षमश्नुते महो. ४।८८
 मनोव्यानयोगेन त्वद्द्वारा स्पर्श-
 गुणः पाण्यधिष्ठितो वायौ
 तिष्ठति वायुस्तिष्ठति त्रि. ब्रा. १।६
 मनोऽस्मात्सर्वाणि ध्यातान्य-
 भिविस्तृजते कौ. त. ३।४
 मनोऽस्य दैवं चक्षुः स वा एष
 एतेन दैवेन चक्षुषा मनसै-
 तान्कामान्पश्यन्नमते छान्दो. ८।१२।५
 मनोऽहङ्कार एव च ते. वि. ५।१००
 मनो ह वा आयतनम् छान्दो. ५।१।५
 मनो ह वाच यजमान इष्टफलमेवो-
 दानः स एनं यजमानमहरह-
 ब्रह्म गमयति प्रश्नो. ४।४
 मनो हविः चित्त्यु. ६।१
 मनोऽहं गगनाकारं मनोऽहं सर्वतो-
 मुखम् । मनोऽहं सर्वमात्मा च
 न मनः केवलः परः यो. शि. ६।६०
 मनो हिङ्कारो वाक्प्रस्तावश्चक्षु-
 रुद्गीथः श्रोत्रं प्रतिहारः प्राणो
 निधनमेतद्वायुश्च प्राणेषु प्रोक्तं छान्दो. २।११।१

मनो हि द्विविधं प्रोक्तं-शुद्धं चा-
 शुद्धमेव च । अशुद्धं काम-
 सङ्कल्पं (स्पात्) शुद्धं
 कामविवर्जितम्
 [+ त्रि. ता. ५।२+
 मनो हि ब्रह्म मन उपास्व
 मनो हि विजिज्ञास्यं
 मनो होषकाम तत्संवत्सरं प्रोष्या-
 गत्योवाच कथमशक्यं मृते
 जीवितुमिति
 मनो हृदि निरुध्य च
 मनो ह्यात्मा, मनो हि लोको
 मनो ब्रह्म, मन उपास्वेति
 मन्तव्यमेवाप्येति मन्तव्य-
 मेवास्तमेति
 मन्त्रकल्पो ब्राह्मणमृत्युस्सामाथ-
 र्वाण्येषा व्याहृतिश्चतुर्णां वेदा-
 नामानुपूर्व्येण
 मन्त्रपूर्तं तु यच्छ्राद्धममन्त्राय
 प्रयच्छति (छिन्दन्ति दातृहस्तं
 च जिह्वाग्रमितरस्य च)
 मन्त्रमित्युच्यते ब्रह्मन् मदधिष्ठान-
 तोऽपि वा । मूलत्वात् सर्व-
 मन्त्राणां मूलाधारसमुद्भवात्
 ...मूलमन्त्र इति स्मृतः
 मन्त्रयोगो लयश्चैव राजयोगो
 दृढस्तथा । योगश्चतुर्विधो
 प्रोक्तो योगिभिस्तत्त्वदर्शिभिः
 मन्त्रराजाय विद्महे महामन्त्राय
 धीमहि । तन्नो मन्त्रः
 प्रचोदयात्
 मन्त्रहीनमदक्षिणम्
 मन्त्रं विना कर्म कुर्याद्भस्मन्या-
 हुविष्यद्भवेत्
 मन्त्राणां परमोऽपन्त्रस्तारेतिपरमा
 तारा सा देवतानां च देवता
 मन्त्राणां मातृका देवी
 मन्त्राणां सङ्कल्पे कर्माणि सङ्कल्पन्ते
 कर्मणां सङ्कल्पे लोकः सङ्कल्पते

ब्र. वि. १
 मैत्रा. ६।३४
 छान्दो. ७।३।१
 बृह. १।५।९
 बृह. ६।१।११
 भ. गी. ८।१२
 छान्दो. ७।३।१
 सुबालो. ९।१०
 २ प्रणवो. १८
 इतिहा. २७, २८
 यो. शि. २।८-५
 योगराजो. १, २
 वनदु. १५२
 भ. गी. १७।१३
 ना. पं. ३।८
 तारोप. १३
 देव्यु. २१
 छान्दो. ७।४।२

मन्त्रानधीयीतेत्यथाऽधीते कर्माणि
 कुर्वीतेत्यथ कुरुते पुत्रांश्च पशून्
 श्रेच्छेयेत्यथेच्छत इमं च लोक-
 ममुं चेच्छेयेत्यथेच्छते
 मन्त्राश्च मामभिमुखीभवेयुः
 मन्त्रोपनिषदं ब्रह्म पदक्रमसम-
 न्वितम् । पठन्ति भार्गवा
 ह्येते ह्यथर्वाणो मृगूत्तमाः
 मन्त्रो लयो हठो राजयोगोऽन्त-
 र्भूमिकाः क्रमात् । एक एव
 चतुर्धाऽयं महायोगोऽभिधीयते
 मन्त्रोऽहमहेवाज्यं
 मन्ये सस्त्रवमवनयति
 मन्दं परिहरन्कर्म स्वदेहमनुपाल-
 येत् । वर्षासुजीर्णकटवत्तिष्ठन्न-
 प्यवसीदति
 मन्मथक्षेत्रपालाः
 मन्मना भव मद्रक्तः [म.गी. ९।३४+.
 मन्मना मर्याहितासुर्मर्येवार्पि-
 ताखिलकर्मा भस्मदिग्धाङ्गो
 रुद्राक्षभूषणो मामेव सर्वभावेन
 प्रपन्नो मदेक-पूजा-निरतः
 सम्पूजयेत्
 मन्मथा मामुपाश्रिताः
 मन्यन्तां संशयापन्ना न मन्येऽह-
 मसंशयः
 मन्यते तमसाऽऽवृता
 मन्यते नाधिकं ततः
 मन्यन्ते मामबुद्धयः
 मन्यसे यदि तच्छक्यं
 मन्युरकार्षीन्मन्युः करोति, नाहं
 करोमि
 मन्युरिन्द्रो मन्युरेवास देवो
 मन्युरहोता वरुणो जातवेदाः
 [+ ऋ. सं. १०।८३।२+
 मन्युः कारयिता नाहं कारयिता
 मन्युः कर्ता, नाहं कर्ता
 मन्युः पशुः (यज्ञस्य)

छान्दो. ७।३।१
 २ प्रणवो. ४
 मन्त्रिको. १०
 यो. शि. १।१२९
 भ. गी. ९।१६
 बृह. ६।३।२
 शिवो. ७।१२४
 निर्वाणो. १
 १८।६५
 मस्मन्ना. २।१०
 भ. गी. ४।१०
 १ अवधू. १६
 भ. गी. १८।३२
 भ. गी. ६।२२
 भ. गी. ७।२४
 भ. गी. ११।४
 महाना. १४।४
 वनदु. १०१
 अथर्व. ३२।२
 महाना. १४।४
 महाना. १४।४
 महाना. १८।१

मन्येऽहं मां तद्विद्वांस माहं पौत्र-
 मघं रुद्रमिति न हास्मात्पूर्वाः
 प्रजाः प्रैति कौ. उ. २।१०
 मन्वानो वै तन्न मनुते बृह. ४।३।२८
 मम चरणस्मरणेन पूजया च
 स्वकृतमसः परिमुच्यते हि जन्तुः वराहो. ३।१२
 मम जातरूपं तेजो दर्शय दर्शय चाक्षुषो. २
 मम तेजोऽशसम्भवम् भ. गी. १०।४१
 ममत्वेन भवेज्जीवो निर्ममत्वेन केवलः यो. चू. ८४
 मम देहे गुडाकेश भ. गी. ११।७
 मम पुत्रो मम धनमहं सोऽयमिदं
 मम । इतीयमिन्द्रजालेन
 वासनैव विवल्गति महो. ४।१२९
 मम प्रतिष्ठा भुव आण्डकोश
 विचैमि सं च हि नु यो विरश्पी बा. मं. ९
 मम प्रसादं कुरु कुरु लाङ्गलो. ६
 मम त्रियेण विल्वेन त्वं कुरुष्व
 मदर्चनम् १ विल्वो. ४
 मम भूतमहेश्वरम् भ. गी. ९।११
 मम माया दुरत्यया भ. गी. ७।१४
 मम यशसा विरजां वा अयं नदीं
 प्रापन्न वायं जिगीष्यतीति कौ. उ. १।३
 मम योनिरप्स्वन्तः समुद्रे । य
 एवं वेद स देवीपदमाप्नोति देव्यु. ४
 मम योनिर्महद्ब्रह्म भ. गी. १४।३
 मम यो वेत्ति तत्त्वतः भ. गी. १०।७
 मम रूपमिति ज्ञेयं सर्वरूपं तदेव हि १ विल्वो. ६
 मम रूपा रवेस्तेजश्चन्द्रनक्षत्र-
 ग्रहतेजांसि च पा. ब्र. २
 मम वचममुवेनावभावै कात्यायनाय महान्त. ६।१२
 मम वर्त्मानुवर्तन्ते [भ. गी. ३।२३+ ४।११
 मम वशानि सर्वाणि युगान्यपि पा. ब्र. २
 मम समिद्धेऽहौषीः प्राणापानौ त
 आददेऽसाविति (जुहुयात्) बृह. ६।४।१२
 मम समिद्धेऽहौषीः पुत्रपशून् त
 आददेऽसाविति (जुहुयात्) बृह. ६।४।१२
 मम सामिद्धेऽहौषीरिष्टाऽनुकृते त
 आददेऽसाविति बृह. ६।४।१२

मम समिद्धेऽहौषीराशापराकाशौ
 त आददेऽसाविति (जुहुयात्) बृह. ६।४।१२
 मम सर्वकार्याणि साधय साधय लाङ्गलो. ६
 मम साधर्म्यमागताः भ. गी. १४।२
 ममाकर्तुरलेपस्य यथारब्धं प्रवर्ततां १ अवधू. २२
 (ॐ) ममाग्रतः सदा विष्णुः
 पृष्ठतश्चापि केशवः । गोविन्दो
 दक्षिणे पार्श्वे वामे च मधुसूदनः विष्णुह. १।१
 ममाऽत्मा भूतभावनः भ. गी. ९।५
 ममाव्ययमनुत्तमम् भ. गी. ७।२४
 ममेति व्यक्षरं सृत्युरुयक्षरं न
 ममेति च शिवो. ७।११५
 ममेति बध्यते जन्तुर्निर्ममेति विमुच्यते पैङ्गलो. ४।२०
 [महो. ४।७२+वराहो. २।४४+ शिवो. ७।११४
 ममैवांशो जीवलोके भ. गी. १५।७
 ममूला भवन्ती त्वासादयामि चित्त्यु. १९।१
 मया ततमितीदमभ्रुते तद्यथा-
 सद्यदि मे असद्विदुः बा. मं. १९
 मया ततमिदं सर्वं भ. गी. ९।४
 मयाऽतिरिक्तं यत्तद्वा तत्तन्नास्तीति
 निश्चिनु । अहं ब्रह्मास्मि सिद्धो-
 ऽस्मि नित्यशुद्धोऽस्म्यहं सदा ते. विं. ३।२०
 मया द्रष्टुमिति प्रभो भ. गी. ११।४
 मयाऽव्यक्षेण प्रकृतिः भ. गी. ९।१०
 मया प्रमादात्प्रणयेन वाऽपि भ. गी. ११।४१
 मया प्रसन्नेन तवार्जुनेदं भ. गी. ११।४७
 मया भूतं चराचरम् भ. गा. १०।३९
 मया हतांस्त्वं जहि मा व्यथिष्ठाः भ. गी. ११।३४
 मयि चानन्ययोगेन भ. गी. १३।११
 मयि जीवत्वमीशत्वं कल्पितं
 वस्तुतो नहि । इति यस्तु वि-
 जानाति स मुक्तो नात्र संशयः सरस्व. ९७
 मयि तेज इन्द्रियं यशो द्रविणं सुकृतं बृह. ६।४।६
 मयि ते तेऽपि चाप्यहम् भ. गी. ९।२९
 मयि प्राणाश्स्त्वयि मनसा जुहोमि
 स्वाहा वृ. उ. ६।४।२४
 मयि बुद्धि निवेक्षय भ. गी. १२।८

मयि मेधां मयि प्रजां मयि सूर्यो
 भ्राजो दधातु महाना. १३६
 [तै. सं. ३।३।१।२+ तै.आ.४।४।२।२
 मयि मेधां मयि प्रजां मयीन्द्र
 इन्द्रियं दधातु महाना. १३६
 मयि मेधां मयि प्रजां मन्यमिस्तेजो
 दधातु महाना. १३६
 मयि सन्नयस्य मत्परः भ. गी. १८।५७
 मयि सन्नयस्य मत्पराः भ. गी. १२।६
 मयि सर्वमिदं प्रोतं भ. गी. ७।७
 मयि सर्वं लयं याति तद्ब्रह्माद्वय-
 मस्त्यहम् कैव. १९
 मयि सर्वं प्रतिष्ठितम् कैव. १९
 [+भस्मजा. २।६+ २।१३
 मयि सर्वाणि कर्माणि भ. गी. ३।३०
 मयैव चेतनेनेमे सर्वे घटपटादयः ।
 सूर्यान्ता अवभासन्ते दीपेने-
 बात्मतेजसा १ सं. सो. २।२२
 मयैव विहितान्दि तान् भ. गी. ७।२२
 मयैवैताः स्फुरन्तीह विचित्रेन्द्रिय-
 वृत्तयः । तेजसाऽन्तःप्रकाशेन
 यथाऽभिक्लपञ्चयः १ सं. सो. २।२३
 मयैवैते निहताः पूर्वमेव भ. गी. ११।३३
 मयोपदिष्टे कैवल्ये साक्षाद्ब्रह्मणि
 शाश्वते । विहाय पुत्रो निर्वेदा-
 त्प्रकाशं यास्यति स्वयम् शु. र. १।४
 मयो मह्यमस्तु प्रतिगृहीत्रे चित्त्यु. १०।१,४
 मय्यखण्डसुखान्मोघौ बहुधा
 विश्ववीचयः । उत्पद्यन्ते
 विलीयन्ते मायामारुतविभ्रमात् कुं. उ. १४
 मय्यमौ स्वात्मानं हविष्यायेत्
 तयैवानुष्टुभर्चा । ध्यान-
 योगोऽयमेव अव्यक्तो. ४
 मय्ययमभिर्दधातु चित्त्यु. ११।८
 मय्यपितमनोबुद्धिः [भ.गी. ८।७ +१२।१४
 मय्यावेशितचेतसाम् भ. गी. १२।७
 मय्यावेद्य मनो ये मां भ. गी. १२।२
 मय्यासक्तमनाः पार्थ भ. गी. ७।१
 मय्येव मन आधत्स्व भ. गी. १२।८

मय्येव सकलं जातं मयि सर्वं
 प्रतिष्ठितम् कैव. १९
 मरणं न तु वायोश्च भयं भवति
 योगिनः १ यो. त. ९७
 मरणं यत्र सर्वेषां तत्रासौ परि-
 जीवति । यत्र जीवन्ति
 मूढास्तु तत्रासौ मृत एव वै यो. शि. १।४६
 मरणं यदि चेज्जन्म जन्माभावे
 मृतिर्न च ते. वि. ५।२४
 मरणादतिरिच्यते भ. गी. २।३४
 मरणे सम्भवे चैव गत्यागमन-
 योरपि । स्थितौ सर्वशरीरेषु
 ह्याकाशेनाविलक्षणः अद्वैत. ९
 मरीचयः स्वाप्नभुवः अरुणो. १
 मरीचयोऽर्कस्यास्तं गच्छतः सर्वा
 एतस्मिन्तेजोमण्डल एकी-
 भवन्ति । ताः पुनः पुनरुदयतः
 प्रचरन्त्येवं ह वै तत्सर्वं परे देवे
 मनस्येकीभवन्ति प्रश्नो. ४।२
 मरीचिर्मरुतामसि भ. गी. १०।२१
 मरीचीनां पदमिच्छन्ति वेधसः
 [चित्त्यु. ११।११+ १३।२
 मरुज्यो यस्य सिद्धः सेवयेत्तं
 गुरुं सदा यो. शि. १।८०
 मरुतः प्राणैरिन्द्रं बलेन बृहस्पतिं
 ब्रह्मवर्चसेन... सहवै. २२
 मरुतः सरो हविर्धानाभ्यां चित्त्यु. ८।१
 मरुतामेव तावदाधिपत्यम्
 स्वाराज्यं पर्येता छान्दो. ३।९।४
 मरुतामेवैको भूत्वा सोमेनैव
 मुखेनैव देवामृतं दृष्ट्वा नृप्यति छान्दो. ३।९।३
 मरुतो जगती सप्तदशो वै रूपं
 वर्षा अपानः शुक्र आदित्याः
 पश्चादुद्यन्ति मैत्रा. ७।३
 मरुत्तन्तं वृषभं वावृथान- [क्र.मं. ३।४७।५+
 [६।१९।११+ शौनको. ४
 [वा.सं.७।३६+तै.सं.१।४।१७।१

मरुदभ्यसनं सर्वमनोयुक्तं समभ्यसेत् ।
 इतरत्र न कर्तव्या मनोवृत्ति-
 र्मनीषिणा शांडि. १।७।३७
 मरुभूमौ जलं सर्वं मरुभूमात्रमेव
 तत् [महो. ४।८४+ वराहो. २।७२
 मर्कट एनमास्कन्दयति (दुःस्वप्ने) ३ ऐत. २।४।७
 मर्त्यं चासृतं च स्थितं च यच्च
 सच्च त्यच्च बृह. २।३।१
 मर्त्यं नास्त्यमृतं कुतः सुबालो. ५।१०
 मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्कणः कस्मा-
 न्मूलात्परोहति । जात एव न
 जायते को न्वेवं जनयेत्पुनः बृह. ३।९।३१
 मर्त्यं वा इदं शरीरमातं मृत्युना छांदो. ८।१२।१
 मर्त्यानि हीमानि शरीराणी ३
 अमृतैषा देवता... १ ऐत. १।८।४
 मर्त्येनामृतमीप्सत्येवं सम्पन्नः १ ऐत. ३।२।३
 मलं त्यजेत्कुहूनाडी मूत्रं मुञ्चति
 वारुणी यो. शि. ५।२६
 मलं संवेद्यमुत्सृज्य मनो निर्मूलयन्
 परम् । आशापाशानलं छित्त्वा
 संविन्मात्रपरोऽस्म्यहम् १ सं. सो. २.४८
 मलिना (वासना) जन्महेतुः स्या-
 च्छुद्धा जन्मविनाशिनी युक्तिको. २।६१
 मलिना वासना यैषा साऽसङ्ग-
 इति कथ्यते अ. पू. १।५
 मशकेन कृतं युद्धं सिंहौघैरेणुकोटरे महो. ४.६४
 मशकेन हतेसिंहेजगत्सत्यं तदास्तु ते ते. वि. ६।८६
 मस्तकस्थामृतास्वादं पीत्वा ध्यानेन
 सादरम् । दीपाकारं महादेवं
 ज्वलन्तं नाभिमध्यमे । अमि-
 षिच्यामृतेनैव हंस हंसंति
 यो जपेत् । जरामरणरोगादि
 न तस्य भुवि विद्यते ब्र. वि. २.२
 मस्तिष्कादूर्ध्वं प्रेरयत्यवमानोऽधि-
 शीर्षतः । तद्वा अथर्वणः शिरो
 देवकोशः समुज्जितः अ. शिरः. ३।१४
 मह इति चन्द्रमाः तैत्ति. १।५।२
 मह इति ब्रह्म तैत्ति. १।५।३
 मह इति ब्रह्मणि तैत्ति. १।६।२

मह इति महर्लोकः गायत्रीर. २
 मह इत्यन्नम् । अन्नेन वाच सर्वे
 प्राणा महीयन्ते तैत्ति. १।५।३
 मह इत्यादित्यः । आदित्येन वाच
 सर्वे लोका महीयन्ते तैत्ति. १।५।२
 महच्छैलेन्द्रनीलं वा सम्भवेष्वेदिदं
 जगत् । मेरुरागत्य पद्माक्षे
 स्थितश्चेदस्त्विदं जगत् ते. वि. ६।८५
 महच्छोकभयं प्राप्ताः स्मो न
 चैतत्सर्वैः समभिहितं ते वयं
 भगवन्तमेवोपधावाम २ प्रणवो. १९
 महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः
 परः । पुरुषास्तु परा देवी
 सा काष्ठा सा परा गतिः गुह्यका. ४२
 महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः
 परः । पुरुषान्न परं किञ्चित्सा
 काष्ठा सा परा गतिः कठो. ३।२१
 महता दुःखेन जातमात्रस्तु वैष्ण-
 वेन वायुना संस्पृष्टस्तदा न
 स्मरति जन्ममरणानि न च
 कर्म शुभाशुभं विन्दति गर्भो. १०
 महतां च लोकं परं च लोकं दहति सुबालो. १५।२
 महतां वा अयं महान्नोदसी
 व्याप्य स्थितः अव्यक्तो. ३
 महति स्यन्दने स्थितौ भ. गी. १।१४
 महति श्रूयमाणे तु महाभेर्यादिक-
 ध्वनौ । तत्र सूक्ष्मं सूक्ष्मतरं
 नादमेव परामृशेत् ना. वि. ३६
 महतीं श्रियमश्रते नृ. पू. ३।२
 महती ज्ञानसंपत्तिः शुचिर्धा-
 रणतः सदा (रुद्राक्षाणां) रु. जा. ९
 महतो महत्तरं (ब्रह्म) त्रि. म. ना. ७।७
 महतोऽव्यक्तमुत्तमम् कठो. ६।७
 महतोऽहङ्कारः [+त्रि. म. ना. २।५+
 [त्रि. ब्रा. १।१+ गोपालो. २।१३
 महत्तरा महिमा देवतानाम् त्रि. महो. १
 महत्पदमत्रैतत्समर्पितम् मुण्ड. २।२।१
 महत्पदमत्रैतत्सर्वमर्पितम् (भा. पा.) मुण्ड. २।२।१
 महत्पदं ज्ञात्वा वृक्षमूले वसेत् सुबालो. १३।२

महत्त्यज्ञानतमसि मग्नो जरामरण..

द्वंद्वैरभिभूयमानः... निर्युच्यते निरुक्तो. २।२

महत्त्वं जडत्वं काठिन्यं विद्यते

यस्मिन्नक्षतेरेतन्महि लकारः

परं धाम त्रि. ता. १।८

महत्त्वान्महत्त्वान्मानःवान्मुक्त-

त्वान्महादेवत्वात्... सच्चिदान-

न्दमात्रः स स्वराद् भवति नृसिंहो. ७।१

महद्व्यक्तेऽव्यक्तं पुरुषे

क्रमेण विलीयते पैङ्गलो. ३।४

महदहङ्कार-पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाश-

त्वेन बृहद्रूपेणाण्डकोशेन कर्म-

ज्ञानार्थरूपतया भासमानमद्वि-

तीयमखिलोपाधिनिर्मुक्तं...

चैतन्यं ब्रह्म निरा. ५

महदहङ्कृतितमोभिश्च मूलप्रकृत्या

परिवेष्टितं (ब्रह्माण्डं) त्रि. म. ना. ६।२

महदादि जगन्मायामयं मय्येव

केवलम् वराहो. ३।१५

महद्वयं वज्रमुद्यतं य पतद्विदु-

रमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।२

महदेहा जिह्वया भुवं लिहानाः

दंष्ट्राव्याप्ताकाशा महच्छब्दाः ग. शो. ३।६

(प्राणिनः) ब्रह्माणं हंतुमुद्युक्ताः भ. गी. १०।६

महर्षयः सप्त पूर्वं

महर्षिवेद्यं अन्तर्बहिर्निद्रियैरदृश्यम् मं. ब्रा. १।४

महर्षीणां च सर्वशः

महर्षीणां धृगुरहं भ. गी. १०।२

महः पुच्छं प्रतिष्ठा

महाः इन्द्रो वज्रबाहुः षोडशी तैत्ति. २।४

महाकर्ता महाभोक्ता महात्यागी

भवानव अ. पू. १।१८

महाकालाय विद्महे स्मशानवासिने

धीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् पारायणो. १

महाखरो वा विहेन युद्धयते चे-

ज्जागत्स्थितिः ते. बि. ६।९२

महाखरो गजगतिं गतश्चे-

ज्जागदस्तु तत् ते. बि. ६।९३

महाचमस्यः प्रवेदयते

तैत्ति. १।५।१

महाचिदेकैवेहास्ति महासत्तेति

योच्यते अ. पू. ५।५५

महात्मनश्चतुरो देव एकः

छांदो. ४।३।६

महात्मानस्तु मां पार्थ

भ. गी. ९।१०

महात्रिपुरसुन्दरी वै प्रत्यक् चितिः

बह्वचो. २

महात्रिपुरसुन्दरी बहिरन्तरनुप्रविश्य

स्वयमेकैव विभाति बह्वचो. २

महादेवमन्तःपार्श्वेनौषिष्ठहनः

शिङ्गीनिकोशम्याम् चित्त्यु. २१।१

महादेवे त्रिपुण्ड्रस्य धारणे भस्म-

कुण्ठने । पुण्यलेशविहीनस्य

अद्वा नैव प्रजायते सि. शि. ५

महादेवो भगवान्निन्दकेशः षडा-

ननस्तुम्बुरुनारदश्च । सरस्वती

पर्वत-श्चित्रकेतु-र्हाहाहूश्चेति

गाने रसज्ञाः गान्धर्वो. १०

महादेव्ये च विद्महे विष्णुपत्न्यै

(त्नीं) च धीमहि । तन्नो लक्ष्मीः

प्रचोदयात् [ना. पू. ता. ४।३+ वनदु. १२५

महाधियः शान्तधियो ये याता

विमनस्कतां... महो. ५।६१

महानग्निः काष्ठमार्द्रं च शुष्कं

कृत्वा दहेदीश्वरोत्कृष्टबुद्धिः ।

दहेत्पापान्याशु विज्ञानदात्री

न संसारे मज्जते वा कदाचित् सि. शि. ४

महानन्दमुदकमुपस्पृश्यापोऽवगाह्य... सूर्यता. १।८

महानदीर्घमय इवानिवर्तकमस्य

यत्पुराकृतम् मैत्रा. ४।२

महानरकसाम्राज्ये मत्तदुच्छ्रित-

वारणाः । आशाशरशला-

कादया दुर्जया हीन्द्रियारयः महो. ५।७६

महानवोऽयं पुरुषो योऽङ्गुष्ठप्रे

प्रतिष्ठितः । तमग्निः परिपि-

ञ्चामि सोऽस्यान्ते अमृताय च प्रा. हो. २।२

महानव्यक्ते विलीयतेऽव्यक्तमक्षरे

विलीयते, अक्षरं तमसि विली-

यते, तमः परे देव एकीभवति सुबालो. २।३

महानहं विश्वमहं विचित्रम्

कैव. २।१

महानुकम्पासिन्धुर्वन्धुर्बनस्य गोप्ता

हेरम्बो. २

महान्कीर्त्यर्तु न निन्देत्तद्वत् छांदो. २।१६।२
 महान्कीर्त्या तपन्तं न निन्देत्तद्वत् छांदो. २।१४।२
 महान्कीर्त्या न काश्चन परिहरे-
 च्छद्वत् छांदो. २।१३।२
 महान्कीर्त्या न प्रत्यङ्मुष्मिमाचामेन
 निष्ठीवेत्तद्वत् छांदो. २।१२।२
 महान्कीर्त्या पशून् निन्देत्तद्वत् छांदो. २।१८।२
 महान्कीर्त्या ब्राह्मणान् निन्दे-
 च्छद्वत् छांदो. २।२०।२
 महान्कीर्त्या महामनाः स्यात्तद्वत् छांदो. २।११।२
 महान्कीर्त्यालोकान् निन्देत्तद्वत् छांदो. २।१७।२
 महान्कीर्त्या वर्षन्तं न निन्देत्तद्वत् छांदो. २।१५।२
 महान्कीर्त्या संवत्सरं मज्झोनाग्नी-
 यात्तद्वत् छांदो. २।१९।२
 महान्प्रजया पशुभिर्भवति [छांदो. २।११।२-२।२०।२
 महान्तमस्य महिमानमाहुः, अन-
 यमानो यदनन्नमत्तीति वै वयं
 ब्रह्मचारिभेदमुपास्महे छांदो. ४।३।७
 महान्तं दहत्यव्यक्तं दहत्यक्षरं
 दहति मृत्युं दहति मृत्युर्वै
 परे देव एकीभवति सुबालो. १५।२
 महान्तं भिनत्ति, महान्तं भित्त्वा-
 ऽव्यक्तं भिनत्त्यव्यक्तं भित्त्वा-
 ऽक्षरं भिनत्त्यक्षरं भित्त्वा मृत्युं
 भिनत्ति, मृत्युर्वै परे देव एकी-
 भवति सुबालो. ११
 महान्तममहान्तं विष्णुमविष्णुं...
 नमान्यनमान्यहमनहं नृसिंहा-
 नुष्टुभैव बुबुधौ नृसिंहो. ६।१
 महान्तं विमुमात्मानं मत्वा धीरो
 न शोचति [कठो. २।२१+४।४+ ना. प. ९।१५
 महान्बकार इव रागान्धमिन्द्र-
 जालमिव मायामयं मैत्रा. ४।२
 महान् प्रभुर्वै पुरुषः सत्त्वस्येष प्रवर्तकः श्वेताश्व. ३।१२
 महान् भवति तैत्ति. ३।१०।३
 महान्भवति प्रजया पशुभिर्ब्रह्म-
 वर्षसेन महान्कीर्त्या तैत्ति. ३।६
 महान् भोगः प्रजापतेः चित्त्यु. १४।४
 महान् वा अस्य महिमा गौनको. १।४

महापातकपापिष्ठसङ्गत्या सञ्चितं
 च यत् । नाशयेत्तत्कथालाप-
 शयनासनभोजनैः रामो. ५।१७
 महापातकयुक्तानां पूर्वजन्मार्जि-
 तागसाम् । त्रिपुण्ड्रोद्भूलनद्वेषो
 जायते सुदृढं बुधाः बृ. जा. ५।११
 महापातकात्पूतो भवति मुद्गलो. ५।१
 महापातालपादान्तलम्बा तस्या
 जयं स्मरेत् । ब्रह्माण्डार्धं कपालं
 हि शिरस्तस्या विभावयेत् गुह्यका. ८
 (अथ) महापीठे सपरिवारं समेतं
 चतुस्सप्तात्मानं चतुरात्मानं मूला-
 भावभिरूपं प्रणवं संदध्यात् नृसिंहो. ३।४
 महापुरुष आत्मानं चतुर्धा कृत्वा
 त्रिपादेन परमे व्योम्नि चासीत् मुद्गलो. २।४
 महापुरुषइतियमनोचाम संवत्सरएव ३ ऐत. २।३।१
 महापुरुषोपेतं यो वेद स एव
 नित्यपूतस्थः लिङ्गोप. २
 महापुरुषो यच्चित्तं तत्सदा मय्ये-
 वावतिष्ठते प. हं. २
 महापुरुषो यस्तच्चित्तं मय्येव तिष्ठते तुरीया. ३
 महाप्रथमान्तार्थस्याद्यन्तवन्तो
 द्वितीयान्तार्थस्याद्यं षणं तृतीया-
 न्तार्थस्याद्यं नाम चतुर्थान्तार्थ-
 स्याद्यं साम जानीते सोऽमृतत्वं
 च गच्छति नृ. पू. १।६
 महाप्रलयसम्पत्तौ ह्यसत्तां समुपा-
 गते । अशेषदृश्ये सर्गादौ शान्त-
 मेवावशिष्यते मुण्डो. ४।५५
 महाबाहो बहुबाहूरुपादं म. गी. ११।२३
 महाभारतमारुयानं कुरुक्षेत्रं
 सरस्वतीम् । केशवं गां च
 गङ्गां च कीर्तयन्नावसीदति विष्णुह. १।८
 महाभूतानि प्रयाजाः प्रा. हो. ४।३
 महाभूतान्यहङ्कारः म. गी. १३।६
 महामृतैः पंचभिरावृतं महदहङ्कृति-
 तमोभिश्च मूलप्रकृत्या परिवे-
 ष्टितम् (ब्रह्माण्डं) त्रि. म. ना. ६।२

महाभूतोत्थसूक्ष्माङ्गोपाधिकाः सर्वे
जीवा इत्येके वदन्ति त्रि. म. ना. ४।९
महामनुसमुद्भवं तदिति ब्रह्म
शान्ततम् त्रि. ता. १।५
महामायं महाविभूति सच्चिदानन्द-
मात्रमेकरसं पुरमेव ब्रह्म मका-
रेण जानीयात् नृसिंहो. ५।७
महामाया महालक्ष्मीर्महादेवी
सरस्वती । आधारशक्ति-
रव्यक्ता यया विश्वं प्रवर्तते यो. शि. २।११
महामुद्रा नमोमुद्रा ओड्याणं च
जलन्धरम् । मूलबन्धं च
यो वेत्ति स योगी मुक्तिभाजनम् यो. चू. ४५
महामुद्रा महाबन्धो महावेधश्च
खेचरी १ यो. त. २६
महामेघे वा मरीचिरिव पश्येत् ,
तदप्येतमेव विद्यात् ३ ऐत. २।४।६
महायोगेश्वरो हरिः भ. गी. ११।९
महाराज बृहद्रथेक्ष्वाकुवंशध्वज-
शीर्षात्मजः कृतकृत्यस्त्वं मरु-
ज्जानोविश्रुतोऽसीत्ययं खत्वा-
त्मातेकतमो भगवान् वर्ण्य इति मैत्रे. १।५
महारात्र उषस्युदिते व्रज ५-
स्तिष्ठन्नासीनः शयानोऽरण्ये
ग्रामे वा यावत्तरस ५ स्वा-
ध्यायमधीते सर्वाङ्गो जायति सहवै. १९
महालक्ष्मीर्महादेवी सर्वलोकैक-
मोहिनी ना. पू. ता. २।२
महालक्ष्मीर्मूलप्रकृतिर्भवति ना. पू. ता. २।४
महालक्ष्मीश्च विद्महे सर्वसिद्धिश्च
धीमहि । तन्नो देवी
प्रचोदयात् देव्यु. ९
महालीलास्थानं क्षराक्षराभ्यामधिकं
पुरुषोत्तमाधिष्ठानम् सामर. ५
महावाक्यत्रयं भवेत् गुह्यका. ८०
महावाक्यान्पुपदिशेत्सषडङ्गानि
देशिकः शु. र. ३।१५
महावाक्यार्थतो दूरो ब्रह्मास्मी-
त्यतिदूरतः ते. वि. ५।९
५६

महावाक्यार्थमनुस्मरन् ब्रह्माहमस्मि
अहमस्मि ब्रह्माहमस्मियोऽहमस्मि
ब्रह्माहमस्मि अहमेवाहं मां
जुहोमि स्वाहा त्रि. म. ना. ८।३
महाविज्ञानमिव प्रतिपदेनाध्यव-
सायमिव यत्रैतदित्येत्थेत्यभि-
पश्यति आवै. ९।१
महाविद्या जगन्माता मुनीनां
मोक्षदायिनी ना. पू. ता. २।३
महाविद्यावतां पुंसां मनःक्षोभं
करोति यः । सप्तरात्रौ
व्यतीतायां सचशत्रुर्विनश्यति वनदु. ९६
महाविभूति सच्चिदानन्दमात्रमेक-
रसं पुरमेव ब्रह्म मकारेण
जानीयात् नृसिंहो. ५।७
महाविष्णुमद्देशानां प्रलयेष्वपि
योगिनाम् । नास्ति पातो लय-
स्थानां महातत्त्वेऽपि वर्तिनाम् अमन. १।८३
महाविष्णुमित्याह-महतां वा अयं
महान्नोदसी व्याप्य स्थितः अव्यक्तो. ३
महाविष्णुं तृतीयं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २।३
महाविष्णोरेकैकरोमकूपान्तरेष्वनन्त-
कोटिब्रह्माण्डानि सावरणानि
भवन्ति त्रि. म. ना. ६।३
महाविष्णोश्च देवस्य तत्सूक्ष्मं
रूपमुच्यते यो. शि. ९।३४
महाविष्णोः करतले विलसंत्यनन्त-
कोटिब्रह्माण्डानि त्रि. म. ना. ६।३
महाविष्णोः क्रीडाशरीररूपिणी
ब्रह्मादीनामगोचरा (महामाया) त्रि. म. ना. ४।९
महाव्याहृतिभिः सन्धाय
गायत्री जपेत् सन्ध्यो. २
महाशनो महापाप्मा भ. गी. ३।३७
महाशून्यं ततो याति सर्वसिद्धि-
समाश्रयम् सौभाग्य. १३
महाश्मशानेऽप्यानन्दवने वासः निर्वाणो. ४
महाश्रेयांसि सेवन्ते त्रि. म. ना. ८।७
महासिद्धान्तः निर्वाणो. ४

महास्थूलं महासूक्ष्मं महासूक्ष्मं
 महाकारणे च संहृत्य मात्रा-
 भिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं
 चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 महाद्विहोवा चित्त्यु. ५।१
 महिमान एवैषामेते त्रयः खिशस्वेव
 देवा इति बृह. ३।९।२
 महिमानमस्या वक्तुं स्वायुर्मनैना-
 पि वक्तुं न चोत्सहे राधिको. ५
 महिमानं त्वमुच्येह पश्यामीति
 यदिदमस्मिन्नन्वायत्तमिति आर्षे. २।२
 महिमानं त्वेवात्योपासे, य एत-
 दस्मिन्नन्तर्हिरण्यः पुरुषो
 हिरण्यवर्णो हिरण्यश्मश्रुरा-
 त्खाग्रेभ्यो दीप्यमान इव.. आर्षे. ६।२
 महिमानं त्वेवात्योपासे यदिद-
 मन्त्रान्वायत्तमिति आर्षे. ४।२
 महिम्न एवाभ्योति सर्वमायुरेति
 वसीयान् भवति आर्षे. ८।२
 महिम्नः पश्येमायिज्ञान इति आर्षे. ८।१
 महिषीत्युच्यते भार्या भगोनोपा-
 र्जितं धनम् । तद्व्यसुपजीव-
 न्यः स वै माहिषिकः स्मृतः इतिहा. ६९
 महीत्यनेनाशेषं काम्यं रमणीयं
 दृश्यं शक्तिकृतं स्पष्टीकृतमिति त्रि. ता. १।१५
 महेश्वरत्वान्महासत्त्वान्महाचित्वा-
 न्महानन्दत्वान्महाप्रसुत्वाच्च
 मकारार्धेनानेनात्मनैकीकृत्वात् नृसिंहो. ७।१
 (सौः) महो अर्णः सरस्वती
 प्रचेतयति केतुना । धियो
 विश्वा विराजति सरस्व. १४
 [क्र. मं. १।३।१२+ वा. सं. २०।६
 महोरादष्ट इव विपदष्टं (भूतात्मानं) मैत्रा. ४।२
 महोल्काय. वीरोल्काय बृहोल्काय
 पृथुल्काय विद्युदुल्काय ज्वलदु-
 ल्काय च षडङ्गकल्पिता नमः
 स्वाहा षड्ब्रह्मोषदपदान्ता
 अङ्गन्यासा भवन्ति ना. पू. ता. ४।११
 महामिन्द्रो नियच्छतु चित्त्यु. ११।७

मंस्यन्ते त्वां महारथाः भ. गी. २।३५
 मा कर्मफलहेतुर्भूः भ. गी. २।४७
 मा खेदं भज हेयेषु नोपादेयपरो
 भव । हेयादेयदृशौ त्यक्त्वा महो. ६।२८
 शेषस्थः सुस्थिरो भव ईशो. १
 मा गृधः कस्यस्विच्छनम् अरुणो. १
 मा च तेरुयास्म तीरिषत्
 मा छिदो मृत्यो मावधीर्मा मे बलं महाना. १३।१३
 विवृहो मा प्रमोषीः चित्त्यु. १५।१
 मा छिदो मृत्यो मावधीः..
 माण्डूक्यमेकमेवालं सुमुक्षुणां मुक्तिको. १।२६
 विमुक्तये
 मातरं पितरं भार्या पुत्रान्... कठश्रु. ३
 अनुमोदयित्वा... केनो. ३।८
 मातरिश्वा वा अहमस्मीति
 मातरीव परं यान्ति विषमाणि
 मृदूनि च । विश्वासमिह महो. ४।३०
 भूतानि सर्वाणि शमशालिनि
 मातरो विविधा दृष्टाः पितरः निरुक्तो. १।६
 सुहृदस्तथा
 मातर्मे मधुकैटभग्नि महिषप्राणा-
 पहारोद्यमे... शुम्भध्वंसिनि वनदु. १६६
 कालि सर्वद्वरितदुर्गेनमस्तेहर भ. गी. ९।१७
 माता धाता पितामहः
 माता पिता भ्राता निवासः शरणं सुबालो. ६।१
 सुहृदतिर्नारायणो विराजा
 मातापित्रोर्मलोद्भूतं मलमांसमयं वपुः व्यघ्रात्मो. ६
 माता पूर्वरूपम् तैत्ति. १।३।६
 मातामही सावित्री गायत्री जग-
 त्युर्वी पृथ्वी बहुला विश्वा भूता
 कतमा का या सा सत्येत्य-
 मृतेति वसिष्ठः महाना. १०।१४
 माताऽमाता (भवति) बृह. ४।३।२२
 मातुलाः श्वशुराः पौत्राः भ. गी. १।३४
 मातू रेतोधिकारिणी भवति गर्भो. ३
 मातृकादियुतं मंत्रं द्वादशाक्षं तु
 यो जपेत् । क्रमेण लभते ज्ञान-
 मणिमादिगुणान्वितम् १ यो. त. २१

मातृकामालया मंत्री मनसैव
 मनुं जपेत् । अभ्यर्च्य
 वैष्णवे पीठे जपेदक्षरलक्षकम् रामर. ४।७
 मातृकारद्वितं मंत्रमादिशन्ते न
 क्षुत्रचित् म. वि. ६३
 मातृदेवो अथ तैत्ति. १।११
 मातृमानविहीनोऽस्मि मेयहीनो
 क्षिवोऽस्म्यहम् भैत्रे. ३।१३
 मातृभास्त्रे मातृ-पितामही-
 प्रपितामहीः ना. प. ४।३९
 मातृसूतकसम्बन्धसूतकेसह जायते ।
 सूतसूतकजं देहं स्पृष्ट्वा ज्ञानं
 विधीयते भैत्रे. २।७
 मातृहा वै त्वमसि छांदो. ७।१५।२
 मा ते मूर्धा व्यतप्तदन्तिप्रभ्यां वै
 देवतामतिपृच्छसि, गार्गि
 मातिप्राक्षीः बृह. ३।६।१
 मातेव पुत्रान्..विधेहि नः (मा.पा.) प्रश्नो. २।१३
 मातेवास्मा अदिते शर्म यच्छ सहवै. ६
 मातेव पुत्रानक्षस्व श्रीश्च प्रज्ञां
 च विधेहि प्रश्नो. २।१३
 मा ते व्यथा मा च विमूढभावः म. गी. १।१३९
 मा ते सङ्गोऽस्त्वकर्षणि म. गी. २।४७
 मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन शनैः
 शनैः । पूरयेत्सर्वमात्मानं सर्व-
 द्वारं निरुध्य च क्षुरिको. ३
 मात्राद्वादशसंयुक्तौ दिवाकरनि-
 शाकरो । दोषजालमवघ्नन्तौ
 ज्ञातव्यौ योगिभिः सदा यो. चू. १०२
 मात्रा बलम् तैत्ति. १।२।१
 मात्राभिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्प-
 रूपं चिन्तयन् प्रसेत् नृसिंहो. ३।४
 मात्रामात्राः प्रतिमात्राः कुर्यात् नृसिंहो. २।७
 मात्रामात्राः प्रतिमात्रागताः
 सस्यक्समस्तानपिपादाजतीति
 स्वयम्प्रकाशः स्वयं ब्रह्म भवति अ. शिखो. ३
 मात्रालिङ्गपदं त्यक्त्वा शब्दव्य-
 जनवर्जितम् । अस्वरेण मका-
 रेण पदं सूक्ष्मं च गच्छति अ. ना. ४

(अथ) मात्राऽशितपीतनाडी-
 सूत्रगतेन प्राण आप्यायते गर्भो. ३
 मात्राश्च पादाः, अकार उकारो
 मकार इति माण्डू. ८
 मात्रासङ्गाद्विनिर्गतः ना. प. ५।६
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ तु लयसा-
 मान्यमेव च आगम. २१
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्यादाप्तिसा-
 मान्यमेव च आगम. १९
 मात्रासम्प्रतिपत्तौ स्यादुभयत्वं
 तथाविषम् आगम. २०
 मात्रास्पर्शास्तु कौन्तेय म. गी. २।१४
 मा त्वं मामपहाय परागाः, नाहं
 त्वामपहाय परागामिति कठ. २
 मादकं दुर्जरं चैव दग्धानं विष-
 मिश्रितम् ।...प्राप्तं यत्पीड-
 नाज्जन्तोरमदयं तत्प्रचक्षते भवसं. ४।१३, १४
 मा देव्यस्तंतुछेदि मा मनुष्यः चित्त्यु. ५।२
 माद्यति प्रमदां दृष्ट्वा सुरां पीत्वा
 च माद्यति । तस्मादृष्टिविष ना. प. ६।३७
 नारीं दूरतः परिवर्जयेत् म. गी. १।१४
 माधवः पाण्डवश्चैव
 माधुकरेण करपात्रेणास्यपात्रेण
 कालं नयेत् (यतिः) १ सं. सो. २।९९
 माधुकरमसंकुपं प्राक्प्रणीतमयाचि-
 तम् । मधुमक्षिकवत्कृत्वा
 भैक्षं पञ्चविधं स्मृतम् १ सं. सो. २।६५
 माध्यन्दिनं सवनमनुसन्तनुतेति छांदो. ३।१६।२
 मानवान् भवति तैत्ति. ३।१०।३
 मानवो ब्रह्मैवैक कृतिष्कुरुनश्वाभि-
 रक्षत्येवंविद्ध वै ब्रह्मा यज्ञं
 यजमानं सर्वाश्चर्त्विजो-
 ऽभिरक्षति छांदो. ४।१७।१०
 मानसपूजया जपेन ध्यानेन
 कीर्तनेन स्तुत्या मानसेन
 सर्वेण नित्यस्थलं प्राप्नोति राधोप. १।६-४१४
 मानसमिति विद्वांसस्तस्मा-
 द्विद्वां स एव मानसे रमन्ते महाना. १६।१२

मानसञ्च तयोपांशोः सहस्रगुण
 उच्यते (जपः) जा. द. २।१५
 मानसस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।७
 मानसं कोटिगुणं (जपकर्म) शांडिल्यो. १।२।१
 मानसं तु मनसाध्यानयुक्तं (जपकर्म) शांडि. १।२।१
 मानसं ब्रह्म माहेश्वरं ब्रह्म मानसं
 इंसः सोऽहं इंसः पा. ब्र. ३
 मानसं मननं विदुः (शौचं) जा. द. १।२०
 मानसं वै प्राजापत्यं पवित्रं
 मानसेन मनसा साधु पश्यति महाना. १७।११
 मानसा ऋषयः प्रजा अस्तृजन्त महाना. १७।११
 मानसीर्वाचनाः पूर्वं त्यक्त्वा
 विषयवासनाः । मैत्र्यादि-
 वासनानाग्रीर्गृहाणामलवासनाः मुक्तिको. २।६९
 मानसे च विलीने तु यत्सुखं...
 तद्ब्रह्म चासृतं शुक्रं. सागतिः मैत्रा. ६।२४
 मानसे तु कृते दण्डे प्राणायामो
 विधीयते १सं. सो. २।९७
 मानसेन मनसा साधु पश्यति महाना. १७।११
 मानसे विलयं याते कैवल्य-
 मवशिष्यते शांडि. १।७।२३
 मानसे सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मान्मानसं
 परमं वदन्ति महाना. १७।११
 मानसो मननध्यानभेदाद्वैविध्य-
 भागितः जा. द. २।१४
 मानस्तोक इति सद्योजातमित्या-
 दिपञ्चमसमभैर्ममसङ्गद्वामि-
 रिति अस्म बायुरिति..जलमिति
 अस्म स्थलमिति अस्म व्योमेति
 अस्म देवा अस्म ऋषयो अस्म
 सर्वं ह वा एतदिव अस्म पूर्णं
 पावनं नमामि अस्मजा. १।४
 मानस्तोक इति समुद्रृत्य मानो
 महान्तमिति जलेन त्रियायुष-
 मिति शिरोललाटवक्षःस्कन्धेषु
 ...विज्ञो रेखाः प्रकुर्वीत का. रुद्रो. २
 मानस्तोक इति समुद्रृत्य जलेन
 संसृज्य त्रियायुषमिति शिरो-
 ललाटवक्षःस्कन्धेष्विति... जावाल्यु. ६

मा नस्तोके तनये मान आयुषि
 मानो गोषु मानो अश्वेषु
 रीरिषः ।...तन्मे मनः शिव-
 सङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. २९
 मा नस्तोके तनये मा न आयुषि
 ...हविष्मन्तः सदमित्त्वा
 हवामहे (नमसा विधेम ते) महाना. १३।१९
 [श्वेता. ४।२२+क्र.नं. १।११४।८+
 [वा. सं. २०।१६ तै.सं. ३।४।११२
 मानस्तोकेतिमंत्रेण मन्त्रितं अस्म
 धारयेत् बृ. जा. ५।१
 मा नः प्रजाः रीरिषो मोत वीरान्
 [महाना. १३।८+ चित्त्यु. १५।२
 मानापमानयोस्तुल्यः म. गी. १४।२५
 मानावमानहीनोऽस्मि मैत्रे. ३।४
 मानुषस्य भगवन्गौतम वित्तस्य
 वरं वृणीथाः... छान्दो. ५।३।६
 मानुषं च स्वाध्यायप्रवचने च तैत्ति. १।९।१
 मानुषी तनुमाश्रितम् म. गी. ९।११
 मानुषे तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषः बृह. २।५।१३
 मा नो महान्तमिति जलेन सम्मृज्य का. रुद्रो. २
 मा नो महान्तमुत मानो अर्भकं
 मा न उक्षन्तमुत मा न उक्षितम् महाना. १३।१४
 [क्र.मं. १।११४।७+वा.सं. १६।१७ अथर्व. १।१२।२९
 मा नो महान्तमुत मानो अर्भकं...
 तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. २८
 मा नो हिः सीञ्जातवेदो
 गामश्वं पुरुषं जगत् महाना. २।१०
 मा नो भवान् बहोरनन्तस्या-
 पर्यन्तस्याभ्यवदान्योऽभूदिति बृह. ६।२।७
 मा पुत्र रोदः रुदम् छान्दो. ३।१५।२
 मा फलेषु कदाचन म. गी. २।४७
 (ते होचुः) मा भगव उत्कमीर्न
 वै शक्ष्यामस्त्वहते जीवितुं बृह. ६।१।१३
 मा भगवानबोचत्कतमासादेवतेति
 छांदो. १।११.४६
 मा भव प्राज्ञभावात्मा प्राहकात्मा
 च मा भव । भावनामखिलां
 त्यक्त्वा यच्छिष्टं तन्मयो भव मैत्रे. २।२८
 [अ. पू. ५।१०४+ वराहो. ४।१९

मा भवाङ्गो भवद्भस्त्वं जहि संसार-

भावनाम् । अनात्मन्यात्म-

भावेन किमन्य इव रोदिवि महो. ४।१३०

मा मैवीगौतम जितोवैते लोक इति सूर्यता. ३।१

मामकाः पाण्डवाश्चैव भ. गी. १।१

मामनुस्मरतश्चित्तंमामेवात्र विलीयते यो. शि. ३।२५

मामनुस्मर युद्धं च भ. गी. ८।७

मामन्तेवासिनमनुशासयामोक्षमिति भस्मजा. १।१

मामप्राप्यैव कौन्तेय भ. गी. १६।२०

मामात्मगुप्तां वहते स्वभूत्यै तां

राजिमन्तां धूर्धूरयन्तीं धूरसि

ध्रुवाय स्वाहा

पारमा. ९।६

मामात्मपरदेहेषु भ. गी. १६।१८

मा मा ब्रह्म निराकरोदनिराकरणं

मेऽस्त्वनिराकरणं मेऽस्तु.

केनो. शां. पा.

मामायुरमृतमित्युपास्व कौ. च. ३।२

मामाश्रित्य यतन्ति ये भ. गी. ७।२९

मामिकामेवव्याहृतिमादितः कृणुष्व-

मित्येवं मामका अधीयन्ते

२ प्रणवो. २०

मामिच्छामुं धनञ्जय भ. गी. १२।९

मामुपेत्य तु कौन्तेय भ. गी. ८।१६

मामुपेत्य पुनर्जन्म भ. गी. ८।१५

मामेकं शरणं ब्रज [त्रि.म.ना.८।६+ भ. गी. १८।६६

मा मे बलं विवृहो मा प्रमोषीः चित्त्यु. १५।१

[महान्तः १३।१३+ तै. आ. ३।१५।१

मामेभ्यः परमव्ययम् भ. गी. ७।१३

मामेव ये प्रपद्यन्ते भ. गी. ७।१४

मामेव विजानीहि, एतदेवाहं

मनुष्याय हिततमं मन्ये

कौ. त. ३।१

मामेव विदित्वाऽमृतत्वमेति

वरति शोकम्

भस्मजा. २।५

मामेव विदित्वा सांस्तुतिकीं रुजं

द्रावयति

भस्मजा. २।५

मामेव वेदाश्चतुर्मूर्तिधराः

भस्मजा. २।१३

मामेव स्तुवन्ति वेदाः साङ्गाः

भस्मजा. २।११

सोपनिषदः

मामेवं विदित्वा संस्तुति-

भस्मजा. २।७

पाशात्प्रमुच्यते

मामेवानुत्तमां गतिम्

भ. गी. ७।१८

मामेवैष्यसि युक्त्यैवं

भ. गी. ९।३४

मामेवैष्यसि सत्यं ते

भ. गी. १८।६५

मामेवैष्यत्यसंशयः

भ. गी. १८।६८

मामेवैष्यत्यसंशयः

भ. गी. ८।७

मामैतस्मिन् संवदिष्टा अतिष्टाः

सर्वेषां भूतानां राजेति बृह. २।१।२, ३, ६

मामैतस्मिन् संवादयिष्टा असुरिति वा

कौ. त. ४।१२

मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः असुरिति

वा अहमेतमुपासे बृह. २।१।१०

मामैतस्मिन्संवदिष्टा आत्मन्वीति

वा अहमेतमुपासे बृह. २।१।१३

मामैतस्मिन् संवादयिष्टाः इन्द्रो

वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति वा कौ. त. ४।७

मा मैतस्मिन्संवदिष्टा इन्द्रो

वैकुण्ठोऽपराजिता सेनेति बृह. २।१।६

मा मैतस्मिन्संवदिष्टास्तेजस्वीति

वा अहमेतमुपास इति स य बृह. २।१।४

एतमेवमुपास्ते तेजस्वी इ भवति

मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, (समवाद-

यिष्टाः) द्वितीयोऽनपगा इति बृह. २।१।११+ कौ. त. ४।११

वा अहमेतमुपासे [बृह. २।१।११+ कौ. त. ४।११

मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा नाम्न

आत्माऽग्निरात्मा ज्योतिष्ट

आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१६

मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा नाम्न्य-

स्यात्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।९

मा मैतस्मिन्संवादयिष्टाः पूर्णम-

प्रवर्तीति वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।५

मा मैतस्मिन्संवादयिष्टाः पूर्ण-

मप्रवर्ति ब्रह्मेति वा... कौ. त. ४।६

मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः प्रजा-

पतिरिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१४

मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः प्रतिरूप

इति वा अहमेतमुपास इति

[बृह. २।१।८+ कौ. त. ४।१०

मा मैतस्मिन्संवदिष्टा अतिष्टाः

सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजेति वा बृह. २।१२

मा मैतस्मिन्संवदिष्टा बृहत्पाण्डर-
 वासाः सोमो राजेति बृह. २।१।३
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, सृत्थुरिति
 वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।१२
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा सृत्थु-
 रिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१३
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टा यमो
 राजेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१५
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टा रोचिष्णुरिति
 वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।९
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः, विषासहि-
 रिति वा अहमेतमुपास इति बृह. २।१।७
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टा विषास-
 हिरिति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।८
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः शब्द-
 स्यात्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।५
 मा मैतस्मिन् संवादयिष्टाः सत्य-
 स्यात्मा विद्युत् आत्मा तज्जस
 आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।१७
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टाः सोमो
 राजजस्यात्मेति वा कौ. त. ४।३
 मा मैतस्मिन्संवदिष्टास्तेजस
 आत्मेति वा अहमेतमुपास इति कौ. त. ४।४
 मा मोपरोत्सीरिति मा सृज्जेनं
 कठो. १।२१
 मायया पतत्सर्वं वेष्टितं भवति
 नृ. पू. ५।२
 माययाऽपहृतज्ञानाः
 भ. गी. ७।१५
 माययाभिधत्तेत्येतन्नान्यथाजंकथञ्चन अद्वैत. १९
 मायया मोहिताः शम्भोर्महादेवं
 जगद्गुरुम् । न जानन्ति सुराः
 सर्वे सर्वकारणकारणम् पञ्चम. १८, १९
 मायया ह्यन्यदिव नृसिंहो. ९।१
 मायाकार्यमिदं भेदमस्ति चेद्ब्रह्म-
 भावनम् ते. विं. ६।१००
 मायाकार्यादिकंनास्तिमायानास्ति
 ते. विं. ५।३३
 मायाकुण्डलिनी क्रियामधुमती
 कालीकलामाळिनी...द्वीकरी
 त्रिपुरा परा परमयी माता
 कुमारीत्यसि वनदु. ५

मायाकृमौ बन्धमोक्षौ न स्तः
 स्वात्मनि वस्तुतः आत्मो. २६
 माया च तमोरूपानुभूतिः नृसिंहो. ९।२
 माया चाविद्या च स्वयमेव भवति नृसिंहो. ९।३
 मायातत्कार्यविलये नेश्वरत्वं
 न जीवता वराहो. २।५३
 मायावीतं गुणावीतं ब्रह्म त्रि. म. ना. १।३
 मायादेवो बलगहनो ब्रह्मारातीस्तं
 देवमीडे दक्षिणास्यम् ग. पू. १।६
 मायानाम अनादिरन्तवती प्रमाणा-
 प्रमाणसाधारणा न सती
 नासती न सदसती स्वय-
 मधिका विकाररहितानिरूप्य-
 भाणा सतीतरलक्षणशून्या
 सा मायेत्युच्यते सर्वसारो. ६
 मायाऽन्तरा याश्च बाह्या अलक्ष्मीः
 [श्रीसू. ६+ क्र. खि. ५।८७।६
 मायाभिरैको अभिचाकशानः वा. मं. ११
 मायाममताद्विह्वारदहनम् निर्वाणो. ६
 मायामात्र एष एवोमः नृसिंहो. ५।१
 मायामात्रमिदं द्वैतमद्वैतं परमार्थतः आगम. १७
 मायामात्रविकासत्त्वान्मायातीतो-
 ऽहमद्वयः जा. प्र. २०
 मायामात्रं जगत्कृत्स्नं तदा भवति
 निर्वृतिः जा. द. १०।१२
 मायामात्रं विदित्वैवं सच्चिदेक-
 रसो ह्ययम् ना. प. ८।२१
 मायामेतां तरन्ति ते भ. गी. ७।१४
 मायायाः समुत्पन्ना आसुराः कर्म-
 जडा अन्यधर्मरता एव भवन्ति सामर. २
 मायावशादेव देवा मोहिता
 ममतादिभिः शरभो. २८
 माया वा एषा नारसिंही सर्वमिदं
 सृजति नृ. पू. ३।२
 माया वा एषा वैनायकी सर्वमिदं
 सृजति, सर्वमिदं रक्षति, सर्व-
 मिदं संहरति ग. पू. ता. २।३

मायावाद्मदान्धकारमुषितप्रज्ञोऽसि
यस्मादहं ब्रह्मास्मीति मुहुर्मुहुर्वद-

सि रे जीव त्वमुन्मत्तवत् भवसः २।३३

मायाविद्ये विद्वायैव उपाधी परजी-
वयोः । अखण्डं सखिदानंदं परं

ब्रह्म विलक्ष्यते अध्यात्मो. ३२

मायावी मायया क्रीडति स ब्रह्मा
मायाशक्तिर्ललाटाप्रभागे व्योमा-

न्वुजे तथा । नादरूपा परा शाण्डि. ३।१।३

शक्तिर्ललाटस्य तु मध्यमे
(अथ) मायाशवलितब्रह्मासीत्

मायाशरीरो मधुरस्वभावस्तस्य यो. शि. ६।४८

व्यानात्पूजनात्तत्स्वरूपाः गोपीचं. ८

माया सत्त्वरजस्तमोमयी
मायासत्त्वन्वत्तत्त्वेशो..अन्तःकरण-

सम्बन्धात् प्रमातेत्यभिधीयते कठरु. ४२

माया सा त्रिविधा प्रोक्ता सत्त्व-
राजससामसी कृष्णोप. ४

मायां तु प्रकृतिं विद्यान्मायिनं तु
महेश्वरम् । तस्यावयवभूतैस्तु

व्याप्तं सर्वमिदं जगत् श्वेता. ४।१०

मायां तु प्रकृतिं विद्यात्प्रभुं
तस्या महेश्वरीम् । अस्या अव-

यैः सूक्ष्मैर्व्याप्तं सर्वमिदंजगत् गुह्यका. ५५

मायेत्यसुराः (उपासते) मुद्रलो. ३।२

मायैषा तस्य देवस्य ययाऽयं

मोहितः स्वयम् वैतथ्य. १९

मायोपाधिर्जगद्योनिः सर्वज्ञत्वा-
दिलक्षणः अध्यात्मो. ३०

मायोपाधिविनिर्मुक्तं शुद्धमित्य-
भिधीयते कठरु. ४१

मायोपाधिः सखिदानन्दलक्षणो

जगद्योनिस्तत्पदवाच्यो भवति पैङ्गलो. ३।१

मारणमोहनवशीकरणस्तम्भन-

जृम्भणाकर्षणोच्चाटनमिलन- लांगूलो. ७

विद्वेषणयुद्धतर्कमर्माणि बन्धय..

मारय मारय नमः सम्पन्नायनमः

सम्पन्नाय स्वाहा दत्तात्रे. २।२

मरयेद्विषवृक्षजैः (हुनेत्) ग. पू. २।१३

मारुतक्षये वेपथुः सम्मवेभ्रित्यं

नाम्भसेनैव जीवति वराहो. ५।५

मारुतस्तूरसिचरन्मन्दंजनयति स्वरम् मेत्रा. ७।११

मारुतस्य लयो नाथस्तन्नाथं

लयमाश्रय वराहो. २।८०

मारुते मध्यसञ्चारे मनस्सैर्यं

प्रजायते । यो मनःसुखिरो

भावः सैवावस्था मनोन्मनी शांडि. १।७।१०

मारुतो नैनं शोषयति

सारूपत्वादतो रामो मुक्तिमुक्ति- सामर. १००

फलप्रदः । आद्यो रा तत्पदार्थः

स्यान्मकारस्त्वम्पदार्थवान् रामर. ५।१२

मार्गे विन्दुं समावध्य वह्निं

प्रज्वाल्य जीवने । शोषयित्वा तु

सलिलं तेन कायं दृढं भवेत् वराहो. ५।३७

मार्दवं ह्रीरचापलम्

माला निगद्यते ब्रह्मन् म. गी. १६।२

मा शुचः सम्पदं दैवीं

मा शोचीरात्मविज्ञानी शोक- गोपालो. २।३३

स्यान्तं गमिष्यति शांडिल्यो. २।४

माषमात्रां तथा दृष्टिं श्रोत्रे स्थाप्य

तथा भुवि । श्रवणे नासिके कुण्डिको. १९

गन्धा यतः स्वं न च संश्रयेत्

मापैरेतावद्भिरभिधियवरुणलोक-

कामो वरुणलोकमवाप्नोति भस्मजा. २।१२

मासचतुष्केण त्वग्व्यादेशः

मासत्रयेण ग्रीवाव्यादेशः निरुक्तो. १।४

मासत्रयेण पादप्रदेशो भवति

मासद्वयमृतुर्भवति निर्मुक्तो. १।४

मासद्वयेन शिरः सम्पद्यते

मासमात्रं त्रिसन्ध्यायां जिह्वया- गर्भो. ३

ऽऽरोप्य मारुतम् । अमृतं

च पिबेन्नाभौ मन्दं मन्दं

निरोधयेत् जा. द. ६।२९

मासमात्रात्कठिनो भवति

मासमेकं त्रिसन्ध्यं तु जिह्वया- निरुक्तो. १।४

रोप्य मारुतम् ।... ज्वराः

सर्वेऽपि नश्यन्ति... शांडि. १।७।५०

मासमेकं लयो यस्य लग्नस्तिष्ठेद-
 खण्डितः । प्रजागतिं स
 योगीन्द्रो यावन्मोक्षं स गच्छति अमन. १।७३
 मा सङ्कल्पय सङ्कल्पं मा भावं
 भावय स्थितौ । सङ्कल्पनाशने
 यत्तो न भूयोऽननुगच्छति महो. ५।१८२
 मा सर्वं सन्नयमितोऽमुनजदिति बृह. १।५।१७
 मासं दीक्षितो भवति, यो मासः
 स संवत्सरः, संवत्सरादेवात्मानं
 पुनीते सहवै. १२
 मासात्पूर्वं मृतो मर्त्यो ह्यागतश्चे-
 ज्जगद्भवेत् ते. वि. ६।८०
 मासानां मार्गशीर्षोऽहं अ. गी. १०।३५
 मासाभ्यन्तरे कठिनो भवति गर्भो. ३
 मासाभ्यन्तरे पिण्डो भवति गर्भो. ३
 मासि मासि कुशाग्रेण जलबिन्दुं योगो. १७
 च यः पिबेत्
 (अथ) मासि मास्यमावास्यायां
 पश्चाच्चन्द्रमसं दृश्यमानमुप-
 तिष्ठेत् कौ. त. २।८
 मासेभ्यः पितृलोकं पितृलोका-
 चन्द्रं प्राप्यान्नं भवन्ति बृह. ६।२।१६
 मासेभ्यः संवत्सरं छांदो. ४।१५।५
 मासेभ्यो देवलोकं, देवलोक-
 दादित्यमादित्याद्वैद्युतं तान्
 वैद्युतान्पुरुषो मानस एत्य
 ब्रह्मलोकान् गमयति बृह. ६।२।१५
 मासो वै प्रजापतिस्तस्य कृष्णपक्ष
 एव रयिः शुद्धः प्राणः प्रभो. १।१२
 माऽस्माकं प्राणेन प्रजयां पशुभि-
 रवक्षेष्टाः कौ. त. २।९
 माहात्म्यमपि चान्यथम् अ. गी. ११।२
 माऽहं पौत्रमसं रुदं [कौ. त. २।८+ आ. श्र. गृ. १।१३।७
 माहं प्राणानामादित्यानां मध्ये
 यज्ञो विलोप्तीय छांदो. ३।१६।६
 माहं प्राणानां मध्ये वसुनां यज्ञो
 विलोप्तीय छांदो. ३।१६।२
 माहं प्राणानां रुद्राणां मध्ये यज्ञो
 विलोप्तीय छांदो. ३।१६।४

माहं ब्रह्म निराकुर्यां मा मा.. केनो. शां. पा.
 मां च योऽव्यभिचारेण अ. गी. १४।२६
 मां चवान्तःशरीरस्थं अ. गी. १७।६
 मां तु वेद न कश्चन अ. गी. ७।२६
 मां ध्यायन्त उपासते अ. गी. २।६
 मां प्रति मां प्रतीति सर्वेण
 समस्तेन साम छांदो. २।९।१
 मांसपाञ्चालिकायास्तु यंत्रलोले-
 ज्जपञ्चरे ।... स्त्रियः किमिव
 शोभनम् याज्ञव. ८
 मांसमुद्रीयः छांदो. २।१९।१
 मांसान्मेदः गर्भो. १
 मांसान्यस्य शकाराणि किनाटं
 स्त्राव तत्स्थिरम् बृह. ३।९।३०
 मांसास्तृक्पूयविष्मूत्रस्त्रायुमज्जास्थि-
 संहतौ । देहे चेत्प्रीतिमान्मूढो
 भविता नरकेऽपि सः [ना. प. ३।४८ + ४।२८
 मां हि पार्थ व्यपाश्रित्य अ. गी. ४।३०
 मिताहारो नाम चतुर्थांशवशेषक-
 सुस्निग्धमधुराहारः शांडिल्यो. १।१।३
 मितेरपीतेर्वा मिनोति ह वा इदं
 सर्वमपीतिश्च भवति माण्डू. ११
 मितेरपीतेर्वा स्थूलत्वात्सूक्ष्मत्वा-
 द्वीजत्वात्साक्षित्वाच्च मिनोति
 ह वा इदं सर्वमपीतिश्च भवति नृसिंहो. २।६
 मित्रद्रोहे च पातकम् अ. गी. १।३८
 मित्र उपवक्ता चित्त्यु. ३।१
 मित्ररविसूर्यमानुखगपूषहिरण्य-
 गर्भमरीच्यादित्यसवित्रर्क-
 भास्कराख्यैः षड्वीजैः संपुटिताः सूर्यता. १।९
 मित्रस्य श्रद्धा चित्त्यु. ९।१
 मित्रस्य चक्षुषा समीक्षे [प्रवर्या. १८ + वा. सं. ३६।१८
 मित्रस्याहं चक्षुषा सर्वाणि भूतानि
 समीक्षे [प्रवर्या. १८+ वा. सं. ३६।१८
 मित्रस्वजनबन्धूनां कुर्यान्नाम
 शिवात्मकम् शिवो. १।२२
 मित्रादिषु समो मैत्रः समस्तेष्वेव
 जन्तुषु । एकोज्ञानी प्रशान्तात्मा
 स संसरति नेतरः ना. प. ६।३१

मित्राद्यैः सह सम्मन्त्र्य सम्बद्धो न प्रपद्यते	अ. शां. ३५
मित्रावरुणावपरपादौ	सहवै. २३
मित्रावरुणावाशिषा	चित्त्यु. ८११
मित्रावरुणौ पङ्क्तिखिण्वत्रयस्त्रिंशौ शाकरैरैवते	मैत्रा. ७५
मित्राहादकं मूत्रमिव (त्यजेत्)	ना. प. ७१
मित्रः सुपर्णश्चन्द्र इन्द्रो वरुणो रुद्रस्त्वष्टा विष्णुः सविता गोपतिस्त्वम्	एका. १२
मिथुनान्मिथुनात्प्रजायते सर्वमायु- रेति ज्योग्जीवति महान्प्रजया पशुभिर्भवति	छान्दो. २।१३।२ म. गी. ३।६
मिथ्याचारः स उच्यते	
मिथ्याभूतान् स्वप्नतुल्यान् विषय- भोगाननुभूय...अतृप्तः सदा परिधावति	त्रि. म. ना. ५।३ म. गी. १८।५९
मिथ्यैव व्यवसायस्ते	
मिनोति ह वा इदं सर्वमपीतिश्च भवति [माण्डू. ११+	नृसिंहो. २।६
मिश्रं ह्येतद्वै देवानभाजयदिति हुतं च प्रहुतं च	बृह. १।५।२
मीमांसते ब्रह्मवादिनो हस्वा दीर्घा प्लुता चेति	नृ. पू. ३।३
मीमांसते ब्रह्मवादिनो हस्वा वा दीर्घा वा प्लुता वेति	ग. पू. २।३ म. गी. ३।९
मुक्तसङ्गः समाचर	म. गी. १८।२६
मुक्तसङ्गोऽनहंवादी	त्रि. म. ना. २।१
मुक्तसाकारस्त्वैच्छिकः	मुण्डको. ३।२।५
मुक्तात्मानः सर्वमेवापियन्ति (मा.)	महो. ६।१६
मुक्ता वेणुमिवोत्तमम्	
मुक्ता हर्षविषादाभ्यां शुद्धा भवति वासना	अ. पू. ५।६
मुक्तिस्तु ज्ञेयमित्युक्ता भूमिका- सप्तकात्परम्	महो. ५।२३
मुक्तिहीनोऽस्मि मुक्तोऽस्मि	मैत्रे. ३।२२
मुक्तोऽखण्डानन्दबोधो ब्रह्मभूयाय कल्पते	१ बिल्वो. २३
मुक्तो यः स च मे प्रियः	म. गी. १२।१५

मुक्तोऽहं मोक्षरूपोऽहं निर्वाण- मुखरूपवान्	ते. बि. ३।४०
मुखतोऽस्मा अन्नं राध्यते	तैत्ति. ३।१०।१
मुखमग्नितृप्तं सर्वं प्रोक्षति	आचम. ५
मुखं किमस्य कौ बाहू	चित्त्यु. १२।५
[ऋ. सं. १०।९०।११+	वा. सं. ३।१।१०
मुखं च परिशुष्यति	म. गी. १।२८
मुखं च रोदसी ज्ञेयं यौर्लोक- श्चिबुकं तथा (देव्याः)	गुह्यका. १६
मुखं प्रतीकं, मुखेनेत्येतत्स देवा- नपि गच्छति	बृह. १।५।२
मुखं ह्यस्याः सम्राणन् विदाश्च- कारेति होवाच	बृह. ५।१४।८
मुखं ह्यस्याः ससम्भ्रमं विदांच- कारेति होवाच	गायत्र्यु. ५
मुखात् सत्त्वं स वै विष्णुः	गणेशो. ३।४
मुखादग्निरजायत [पु. सु. १२+	वा. सं. ३।१।१२
मुखादिद्रव्यामिश्र प्राणाद्वायुर- जायत [ऋ. सं. १०।९०।१३+	चित्त्यु. १२।६
मुखाद्वाग्वाचोऽग्निर्नासिके निर- भिद्येतां नासिकाभ्यां प्राणः	२ ऐत. १।४
मुखे आहवनीय उदरे गार्हपत्यो हृदि दक्षिणाग्निः	गर्मो. ११
मुखेन मुखं सन्धाय [बृह. ६।४।९,	१०, ११, २१
मुखेन वायुं संगृह्य प्राणरंघ्रेण रेचयेत्	यो. शि. १।९५
मुख्यमेवाप्येति यो मुख्यमेवा- स्तमेति	सुबालो. ९।६
मुख्यात्पूर्वोत्तरैर्भागीर्भूते भूते चतुश्चतुः । पूर्वमाकाशमाश्रित्य	
पृथिव्यादिषु संशिताः	त्रि. ब्रा. २।२
मुख्यादूर्ध्वं परा ज्ञेया न परानु- त्तरान्विदुः	त्रि. ब्रा. २।३
मुच्यन्ते तेऽपि कर्मभिः	म. गी. ३।३१
मुच्यन्ते सर्वकिल्बिषैः	म. गी. ३।१३
मुण्डोऽपरिग्रहः शुचिरद्रोही भैक्ष- माणो ब्रह्मभूयाय भवति	याज्ञव. २
मुदिता करुणा मैत्री उपेक्षा च चतुष्टयम्	बराहो. १।१३

मुदितामुदिताख्योऽस्मि भैत्रेय्यु. ३।१६
 मुद्रा-पुस्तक-बहि-नागविलसद्बाहुं
 प्रसन्नाननं मुक्ताहारविभूषणं
 शशिकला-भास्वत्किरीटो-
 ज्ज्वलम् ।...न्यग्रोधान्तनिवासिनं
 परगुरुं ध्यायाम्यभीष्टाप्तये द. मू. १५.
 मुद्रा भवति खेचरी यो. शि. ५।४०
 मुद्रां भद्रार्थदात्रीं सपरशुहरिणं
 बाहुभिर्बाहुमेकं जान्वासक्तं
 दधानो भुजगविलसमाबद्ध-
 कक्ष्यो वटाधः...दद्यादाधः
 शुकाद्यैर्मुनिभिरभिसृतो भाव-
 शुद्धिं भवो नः द. मू. ६
 मुद्रेयं खलु खेचरी भवति सा
 लक्ष्यैकताना शिवा शून्या-
 शून्यविवर्जितं स्फुरति सा
 तत्त्वं पदं वैष्णवी शां. १।७।१५
 मुनयो वाग्वदन्ति न तस्य ग्रहणं अ. शिरः. ३।१०
 (अथ) मुनिरमौनं च मौनं च
 निर्विद्य बृह. ३।५।१
 मुनिरुन्मत्तवालवत् । कविर्मूक-
 वदात्मानं तद्दृष्ट्यादर्शयेन्नृणाम् ना. प. ५।३४
 मुनिर्मोक्षपरायणः भ. गी. ५।२८
 मुनिः कौपीनवासाः स्यान्नग्नो वा
 ध्यानतत्परः । एवं ज्ञानपरो ना. प. ४।३२
 योगी ब्रह्मभूयाय कल्पते ना. प. ३।३४
 मुनिः स्यात्सर्वनिस्स्पृहः भ. गी. १०।३७
 मुनीनामप्यहं व्यासः ना. पू. ता. २।१
 मुनीनां विवेकबुद्धिर्भवति
 मुनीनां सम्प्रयुक्तं च न देवा
 न परं विदुः ते. वि. १।१२
 मुने तत्त्वावाप्तिर्निजगुरुमुखादेव
 हि भवेत् अमन. १।५
 मुने नासाद्यतेतद्विपदमक्षयमुच्यते महो. ५।११४
 मुमुक्षुः काश्यामेवासीना वीर्यवन्तो
 विद्यावन्तः भस्मजा. २।१६
 मुमुक्षुः पुरुषाः... सुकुलभवं
 ओन्नियं... सद्गुरुं विधिवदुप-

सङ्गम्योपहारपाणयोऽष्टोत्तर-
 शतोपनिषदं विधिवदधीत्य...
 विदेहमुक्तिः सैव कैवल्य-
 मुक्तिरिति मुक्तिको. १।५८
 मुमुक्षवो ब्रह्मवादिनश्च (यन्मन्ति) नृ. पू. २।१३
 मुमुक्षुर्भवति जपात् नृ. पू. १।९
 मुमुक्षुभिः प्राणजयः कर्तव्यो
 मोक्षहेतवे यो. शि. १।६६
 मुमुक्षुः परहंसाख्यः साक्षान्मोक्षैक-
 साधनम् ना. प. ६।२७
 मुमुक्षुः सर्वदा संसारतारकं तारक-
 मनुस्मरन् जीवन्मुक्तो वसेत् ना. प. ७।१२
 मुमुक्षूणां विरक्तानां तथा चाश्रम-
 वासिनाम् । प्रणवत्त्वात्सदाध्येयो.. रामर. ५।१६
 मुमुक्षूणां मोक्षलक्ष्मीर्भवति ना. पू. ता. २।१
 मुमुक्षोरन्तःशिखोपधीतधारणम् परब्र. २
 मुहुर्मुहुः शिरः श्मश्रु न स्पृशेत्कर-
 जैर्बुधः । न लिङ्गाकर्षणं कुर्या-
 दात्मनो वा परस्य वा शिवो. ७।५५
 (एवं) * मुहूर्तत्रयं भावनापरो
 जीवन्मुक्तो भवति भावनो. १०
 मुहूर्तमपि यो नित्यं नासाग्नेमनसा
 सह । सर्वं तरति पाप्मानं तस्य
 जन्म शतार्जितम् शां. १।७।५१
 मुहूर्तं चिन्तयेन्मां यः सर्वबन्धैः
 प्रमुच्यते वराहो. २।३२
 मुमूर्षोर्दक्षिणे कर्णे यस्य कस्यापि
 वा स्वयम् । उपदेक्ष्यसि
 मन्मन्त्रं स मुक्तो भविता शिव रामो. ३।८
 मूकीकरणमाननमुद्रेव बाधिर्यं
 महाउपचय इवेदं नावहेलनया
 भवितव्यमेवं दृढवैराग्याद्बोधो
 भवति महो. ४।२६
 मूढाद्वादेणात्मनो यत् भ. गी. १७।१९
 मूढयोनिषु जायते भ. गी. १४।१५
 मूढा जन्मनि जन्मनि भ. गी. १६।२०

* (एवं) मुहूर्तत्रितयं मुहूर्तद्वितयं मुहूर्तमात्रं वा भावनापरो
 जीवन्मुक्तो भवति इति पाठान्तरम् ।

मूढैः प्रकल्पितं दैवं तत्परास्ते क्षयं
गताः । प्राज्ञास्तु पुरुषार्थेन
पदमुत्तममागताः भवसं. १४४
मूढोऽयं नाभिजानाति म. गी. ७।२५
मूत्रश्लेष्मरक्तशुक्रवेदा अवंशाः शारीरको. ३
मूत्रं मुञ्चति वारुणी यो. शि. ५।२६
मूत्रं (धेनोः) चोपनिषत्प्रोक्तं
कुर्याद्भस्म ततः परम् बृ. जा. ३।२
मूर्च्छितो हरति व्याधिं मृतो
जीवयति स्वयम् । बद्धः
खेचरतांघ्रत्तेब्रह्मत्त्वं सचेतसि वराहो. २।७९
मूर्ते इति मूर्तविदोऽमूर्ते इति
च तद्विदः वैतथ्य. २३
मूर्त्यः सम्भवन्ति याः म. गी. १४।४
मूर्ते भगवतो रूपं सर्वापाश्रय-
निस्स्पृहम् । एषा वै धारणा
ज्ञेया यच्चित्तं तत्र धारयेत् भवसं. ३।२८
मूर्तामूर्तं च नारायणः त्रि. म. ना. २।८
मूर्तामूर्तादि चिन्मयम् ते. वि. २।३३
मूर्तित्रयमसद्विद्धि सर्वभूतमसत्
सदा । सर्वतत्त्वमसद्विद्धि
ह्यहं भूमा सदाशिवः ते. वि. ३।५१
मूर्तिमद्भिरनन्तमहामायाजाल-
विशेषैः परिषेविता (योगमाया) त्रि. म. ना. ६।५
(अथ) मूत्रद्वारेण निष्क्रान्त-
मस्थिमिश्रितं शरीरं.. मैत्रा. ३।४
मूर्धा ते न्यपतिष्यद्यन्मां नागमिष्यः छांदो. ५।१२।२
मूर्धा त्वेष आत्मन इति होवाच छांदो. ५।१२।२
मूर्धा द्रोणकलशः प्रा. हो. ४।२
मूर्धानमस्य संसेव्याप्यथर्वा
हृदयं च यत् अ. शिरः. ३।१४
मूर्धानमिति मूर्धन्यग्रे न्यसेत् भस्मजा. १।५
मूर्धा ब्रह्मा शिखान्तः गायत्रीर. १०
मूर्ध्नि चित्तसंयमात्सत्यलोकज्ञानं शांडि. १।७।५२
मूर्ध्नि द्वारमथापरम् अ. ना. २७
मूर्ध्नि शतकुबेरः आचम. ५
मूर्ध्नि संयमाद्ब्रह्मलोकज्ञानं (मनसः) शांडि. १।७।५२
मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणं म. गी. ८।१२

मूर्ध्न्याधायात्मनः प्राणान् योगा-
भ्यासं स्थितश्चरन् त्रि. ब्रा. २।१९
मूलच्छेदादिव द्रुमः अ. पू. ४।५४
मूलप्रकृतिजननीमविद्यालक्ष्मीमेवं
ध्यात्वा विविधोपचारैराराध्य
.. महाविराट्पदं प्राप त्रि. म. ना. ६।२
मूलप्रकृतिरूपत्वात् सा सीता
प्रकृतिः स्मृता सीतो. १
मूलमन्त्रद्वयं च ' विष्णोर्नुक्तम् '
' गन्धद्वाराम् ' इत्येताभिरभि-
मन्त्रयेत् नारदो.
मूलमूलेपनान्महापापभञ्जिनीं
तर्पणादन्तर्मलनाशिनीं य
एवं वेद स वैष्णवो भवति तुलस्यु. २
मूलमेकं सत्यं मृण्मयं विज्ञातं स्यात् परब्र. ४
मूलशृङ्गाटमध्यस्था विन्दुनाद-
कलाश्रया अ. पू. १।४
मूलाधारगता शक्तिः स्वाधारा..
तस्यामुत्पद्यते नादः यो. शि. ३।३
मूलाधारत्रिकोणस्था सुषुम्ना
द्वादशाङ्गुला । मूलार्धच्छिन्न-
वंशाभा ब्रह्मनाडीति सा स्मृता यो. शि. ५।१७
मूलाधारं यदा प्राणः प्रविष्टः
पण्डितोत्तम । तदाद्यं विषुवं
प्रोक्तं तापसैस्तापसोत्तम जा. द. ४।४३
मूलाधारं स्वाधिष्ठानं मणिपूरं
तृतीयकम् । अनाहतं विशुद्धं
च आज्ञाचक्रं च षष्ठकम् योगकुं. ३।९
मूलाधारादाब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं...ब्रह्म-
रन्ध्रादामूलाधारपर्यन्तं गता-
गतरूपेण प्रादक्षिण्यं भावतो. १०
मूलाधारादारभ्य ब्रह्मरन्ध्रपर्यन्तं
सुषुम्ना सूर्याभा मं. ब्रा. १।२
मूलाधारादिषट्पङ्कं सहस्रारोपरि
स्थितम् । योगज्ञानैरुपलब्धं
रामचन्द्रपदं भजे यो. च. शीर्षकं
मूलाधारादिषट्पङ्कं शक्तिस्थानमुदी-
रितम् । कण्ठादुपरि मूर्ध्नि
शास्त्रभवं स्थानमुच्यते वराहो. ५।५३

मूलाधारे स्मरेद्विष्यं त्रिकोणं
 तेजसां तिथिम् कालिको. ४
 मूलाविद्या प्रथमपादे, नान्यत्र.. त्रि. म. ना. ११४
 मूले शून्यं विजानीयात् । ग.पू. ३११
 शून्यं वै परं ब्रह्म आत्मो. १
 मूलेन म्रियते होता ध्रुवस्थानं
 कथं भवेत्
 मूलास्थद्रुतहेमार्भं स्फुरितं विमला-
 म्बरे । सन्निवेशमयादत्ते महो. ५११५५
 तत्तेजः स्वरवभावतः
 मृगतृष्णाजलं पीत्वा तृप्तश्चेद-
 स्त्विदं जगत् ते. बि. ६७४
 मृगाणां च मृगेन्द्रोऽहं भ. गी. १०३०
 मृगतृष्णास्युबुद्ध्यादिशान्तिमात्रा-
 त्मकत्वसौ महो. ५१४१
 (तत्र) मृज्जलाभ्यां बाह्यं मनः
 शुद्धिरान्तरम् शांडिल्यो. १११३
 मृडाजरित्रे रुद्रस्तवानो अन्यत्ते
 अस्मन्निवपन्तु सेनाः नृ. पू. २१४
 [क्र. मं. २३३१११+ तै.सं. ४१५१०१४
 [अथर्व. १८११४०+
 मृणालतन्तुसूक्ष्मा कुण्डलिनी मं. ब्रा. ११२
 मृण्मयान्यप्सु(पात्राणि) जुहुयात् कठरु. २
 मृतगात्रस्यशोभादेर्धनं जय उदाहृतः त्रि. ब्रा. २१८७
 मृतश्चाहं पुनर्जातो जातश्चाहं
 पुनर्मृतः । नानायोनिसहस्राणि
 मया यान्युषितानि वै निरुक्तो. ११५
 मृतसूतकजं देहं शृष्ट्वा स्नानं
 विधीयते मैत्रे. २१७
 मृतस्य मरणं कुतः यो. शि. ११४५
 मृता मोहमयी माता जातो
 योधमयः सुतः । सुतकद्वयसम्प्राप्तौ
 कथं सन्ध्यामुपास्महे मैत्रे. २११३
 मृते च नेदं शरीरं चेतनवत्प्रतिष्ठा-
 पितं प्रचोदयिता चैवोऽस्येति मैत्रे. २१९
 मृतो मोक्षमश्नुत इति गोपीचं. ८
 मृत्तिकानां सहस्रेण चोदकुम्भशतेन
 च । न शुद्ध्यन्ति दुरात्मानो
 येषां नायो न निर्मलः भ.सं. ३१९९

मृत्तिके देहि मे पुष्टिं त्वयि सर्वं
 प्रतिष्ठितम् महाना. ४१५
 मृत्तिके प्रतिष्ठितं सर्वं तन्मे
 निर्णुद मृत्तिके महाना. ४१७
 मृत्तिके ब्रह्मदत्ताऽसि काश्यपेना-
 भिमन्त्रिता महाना. ४१६
 मृत्तिके हन मे पापं त्वयि सर्वं
 प्रतिष्ठितम् यज्ञोप. ३
 मृत्तिके हन मे पापं यन्मया
 दुष्कृतं कृतम् महाना. ४१५
 मृत्यवे त्वा ददानीति [मा.पा.] कठो. ११४
 मृत्यवे त्वां ददामीति कठो. ११४
 मृत्यवे स्वाहा मृत्यवे स्वाहा महाना. १४११
 मृत्युचक्रगतस्यापि तस्य
 मृत्युभयं कुतः यो. शि. ११८३
 मृत्युनैवेदमावृतमासीत् बृह. ११२११
 मृत्युमृत्युत्वाभ्रमामित्वात् नृसिंहो. ७५
 मृत्युमृत्युमृत्युमृत्युं (नारसिंहं) नृसिंहो. ६११
 मृत्युमृत्युं नवमं स्थानं (जानीयात्) नृ. पू. २१३
 मृत्युमेवाप्येति यो मृत्युमेवास्तमेति सुबालो. ९१८
 मृत्युरपानो भूत्वानभिप्राविशत् २ ऐत. २१४
 मृत्युरस्यात्मा भवति बृह. ११२१७
 मृत्युरेवाप पुनर्मृत्युं जयति बृह. ११२१७
 मृत्युर्धावति पञ्चमः [कठो. ६१३+ तैत्ति. २१८
 मृत्युप्रोक्तां नचिकेतोऽथ लब्ध्वा
 विद्यामेतां योगविधिं च कृत्स्नम् ।
 ब्रह्मप्राप्तो विरजोऽभूद्विमृत्युः कठो. ६११८
 मृत्युर्न जननाभावात् ते. बि. ५१२०
 मृत्युर्यस्योपसेचनं क इत्था
 वेद यत्र सः कठो. २१२४
 मृत्युर्वा असत्सदमृतम् बृह. ११३१२८
 मृत्युर्वै तमो ज्योतिरमृतं बृह. ११३१२८
 मृत्युर्वै परे देव एकीभवति
 [सुबालो. १११२+१११४+ १४११+१५१२
 मृत्युसंसारवर्त्मनि भ. गी. ९१३
 मृत्युसंसारसागरात् भ. गी. १२१७
 मृत्युं चतुर्थस्याद्यार्थान्त्यं साम तु
 जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं
 च गच्छति नृ. पू. ११५

मृत्युं च नाभिनन्देत जीवितं

वा कथञ्चन

ना. प. ३।६०

मृत्युं यजे प्रथमजामृतस्य

चित्त्यु. १५।३

मृत्युं श्रुतिपरायणाः

म. गी. १३।२७

मृत्युः सर्वहरश्चाहं

म. गी. १०।३०

मृत्योर्मांमृतं गमय [अक्ष्यु. २+

चाक्षुषो. २

मृत्योर्मांमृतं गमयामृतं मा

कुर्वित्येतदाह

वृ. उ. १।३।२८

मृत्योर्मांमृतं गमयेति... (मा. प्रा.) वृ. उ. १।३।२८

मृत्योर्मृत्युमित्याह मृत्योर्वा अयं

मृत्युरमृतत्वं प्रजानामन्नादानाम् अव्यक्तो. ३

मृत्योस्तुल्यं त्रिलोकीं प्रसितुमति-

रसान्निसृता किं नु जिह्वा...

देवैर्देव्यास्त्रिशूलक्षतमहिषजुषो

रक्तधारा जयन्ति

वज्रपं. ४

मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह नानेव

पश्यति [कठो. ४।१०+

आ. प्र. १

[वृ. उ. ४।४।१९+

मृत्योः स मृत्युमाप्नोति

नृसिंहो. ८।७

मृत्योः स मृत्युं गच्छति य इह

नानेव पश्यति

कठो. १।१

मृदभिन्नं हि कार्यकम्

पञ्चम. २९

मृदा तोयेन शुद्धिः स्यान्न क्लेशो

न धनव्ययः

भवसं. ३।२०

मृदु श्लणं वायोः

छांदो. २।२२।१

मृदुस्मगोमयजलं पत्रपुष्पेन्धनं

समिध् । पर्याप्तमष्टकं होत-

द्वैर्वै तु समाहरेत्

शिवो. ७।२६

मृद्वत्संस्थमयस्पिण्डं यथाग्रय-

स्कारादयो नाभिभवन्ति

मैत्रा. ६।२७

मृलोहवैस्फुल्लिगैस्तु (लिङ्गाद्यैः)

अद्वैता. १५

मृषा वै किल मासं वदिष्टा ब्रह्म

ते ब्रवाणीति

कौ. त. ४।१८

मृषैवोदेति सकलं मृषैव प्रविलीयते ।

योगकुं. १।८०

(ततः) मेधापायंशुमानिवा-

त्माविर्भवति [पैङ्गलो. ३।४+

कलिसं. ४

मेधा यथा व्योम न च स्पृशन्ति

संसारदुःखानि न मां स्पृशन्ति

वराहो. ३।३

मेघे अमेघे वा विद्युतं पश्येत्,

मेघे वा विद्युतं न पश्येत्

३ ऐत. २।४।६

मेघो जायते स प्रस्तावो वर्षति

[छांदो. २।३।१+

२।१५।१

मेघो भूत्वा प्रवर्षति त इह ब्रीहि-

यवा ओषधिवनस्पतयस्तिल-

माषा इति जायन्ते

छांदो. ५।१०।६

मेघो यत्सम्प्लवते स हिङ्कारो य-

द्वर्षति स प्रस्तावो याः प्राच्यः

स्यन्दन्तेसउद्गीथो याःप्रतीच्यः

सं प्रतिहारः समुद्रो निधनम्

छांदो. २।४।१

मेद्वादुपरि निक्षिप्य सव्यं गुल्फं

ततोपरि । गुल्फान्तरं च

संक्षिप्य मुक्तासनमिदं मुने

जा. द. ३।९

मेदसः स्नायवः

गर्भो. २

मेदसः स्नावा, स्नावोऽस्थीनि

निरुक्तो. १।२

मेधया मनीषा

महाना. १७।१३

मेधया हि तपसाऽजनयत्पिता

वृह. १।५।२

मेधातिथिं काण्वमिन्द्रो जहार

वा. मं. १

मेधा इष्टिर्धृतिर्मतिर्मनीषा

२ ऐत. ५।२

मेधा देवी जुषमाणा न आगा-

द्विश्वाची भद्रा सुमनस्यमाना

महाना. १३।१

मेधावी छिन्नसंशयः

म. गी. १८।१०

मेधावी राजा सर्वेभ्यो मान्तेभ्य-

उदरौत्सीत्

वृह. ४।३।३३

मेधां म इन्द्रो दधातु

महाना. १३।३

मे बहुधा प्रजाः करिष्य इति

प्रश्नो. १।४

मेयहीनः शिवोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।१३

मेरुमध्यगता देवाश्चलन्ते मेरु-

चालनात्

वराहो. ५।६४

मेरुशृङ्गतटोलासिगङ्गाचलरयो-

पमा । दृष्टायस्मिन्मुने मुक्ता

हारस्योलासशालिता [याज्ञ. १०+ महो. ३।४१

मेरुः शिखरिणामहम्

म. गी. १०।२३

मेरुः सीमन्तदण्डोऽस्या महरत्न-

समाकुलः

गुह्यका. ९

मेहन्ति बहुलाः अयम्

चित्त्यु. १।१६

मैत्रः करुण एव च

म. गी. १२।१३

मैत्रायणी कौषीतकी बृह-	
ज्वाबालतापनी	मुक्ति. ११२२
मैत्रेय्यात्मनि खल्वरे हृष्टे श्रुते मते	
विज्ञात इह * सर्वं विदितं..	बृह. ४।५।६
मैत्रेय्यात्मनो वा अरे दर्शनेन	
अवणेन मत्या विज्ञानेनेद *	
सर्वं विदितम्	बृह. २।४।५
मैत्र्यादिभिर्गुणैर्युक्तं भवत्युत्तम-	
वासनम्। भूयो जन्मविनिर्मुक्तं	
जीवन्मुक्तस्य तन्मनः	अ. पू. ४।१७
मैत्र्यादिवासना नाग्नौ गृहाणामल-	
वासनाः	मुक्तिको. २।६९
मोक्ष इत्युच्यते सद्भिः स एव	
विमलक्रमः	महो. २।३९
मोक्षदस्तु परं तत्त्वं (दर्शयेत्)	त्र. बि. ५३
मोक्षद्वारं बिलं चैव सुषिरं मण्डलं	
विदुः	अ. ना. २७
मोक्षद्वारे द्वारपालाश्चत्वारः परि-	
क्रीतिताः । शमो विचारः	
सन्तोषश्चतुर्थः साधुसङ्गमः	महो. ४।२
मोक्षमार्गे प्रतिष्ठानात्सुषुम्ना	
विश्वरूपिणी	यो. शि. १।११९
मोक्षमार्गैकसाधनो ब्रह्मचर्यं	
समाप्य गृही भवेत्	प. हं. प. १
मोक्षयिष्यामि मा शुचः	अ. गी. १८।६६
मोक्षलक्षणमित्येतत्परं रहस्य-	
मित्येवं ह्याह	मैत्रा. ६।२०
मोक्षहीनोऽस्यहं सदा	मैत्रे. ३।२२
मोक्षः सर्वात्मतासिद्धिः	कौलो. १
मोक्षः स्याद्वासनाक्षयः	मुक्तिको. २।६८
मोक्षानन्दैकसिन्धुरेवाहम्	आ. प्र. ५
मोक्षार्थं पूजयेत्तस्माद्गुरुमूर्ति-	
स्थमीश्वरम्	शिवो. ७।७४
मोक्षायैषा (अहङ्कृतिः) न बन्धाय	
जीवन्मुक्तस्य विद्यते	महो. ५।९१
मोक्षाभमात्परिभ्रष्टो न गति-	
स्तस्य विद्यते	शब्दार्थ. २८
मोक्षे निवृत्तिर्निःशेषा योगो	
मोक्षप्रवर्तकः	आयुर्वे. ९

मोक्षो भवेदसङ्कल्पत्वात्तदभ्यासं	
धिया कुरु	अ. पू. ५।१०२
मोक्षो मेऽस्त्विति चिन्ताऽन्तर्जाता	
चेदुत्थितं मनः	अ. पू. २।२४
मोक्षो रजस्तमोऽभावाद्बलवत्कर्म	
सञ्चयात्	आयुर्वे. १४
मोक्षयसे कर्मबन्धनैः	अ. गी. ९।२८
मोघज्ञाना विचेतसः	अ. गी. ९।१२
मोघं पार्थ स जीवति	अ. गी. ३।१६
मोघाशा मोघकर्माणः	अ. गी. ९।१२
मोघामेवाप्येतियोमोघामेवास्तमेति	सुबालो. ९।५
मोदन्ते स्वे स्वे पदे पुण्यलब्धे सर्वै-	
देवैः पूजनीयो गणेशः	हेरम्बो. ९
मोदप्रमोदरूपात्मा मोदादिविनि-	
वर्जितः	ते. वि. ४।६७
मोदो दक्षिणः पक्षः	तैत्ति. २।५
मोघुणः परापरा निर्ऋतिर्दुर्हणा	
वधीत् [वनदु. ४२, ९५, ६७, ७८	ऋ. मं. १।३८।६
मोहजालकनिर्धूतो विश्वं पश्यति	
स्वप्नवत्	२ अथर्व. ७
मोहजालकसङ्घातो विश्वं पश्यति	
स्वप्नवत्	त्रि. ब्रा. २।१६५
मोहजालसमावृताः	अ. गी. १६।१६
(राजन्) मोहजालस्यैष वै	
योनिर्यदस्वर्गैः सहस्वर्गस्यैषः	मैत्रा. ७।८
मोहनं सर्वदेहिनाम्	अ. गी. १४।८
मोहभानुजसंक्रांतं विवेकारूपं	
मृकण्डुजम् ।... उज्जीवयन्	
निजानन्दे स्वस्वरूपेण संस्थितः	द. मू. १९
मोहमेव च पाण्डव	अ. गी. १४।२२
मोहात्तस्य परित्यागः	अ. गी. १८।७
मोहादारभ्यते कर्म	अ. गी. १८।२५
मोहाद्गृहीत्वाऽसद्वाहान्	अ. गी. १६।१०
मोहान्धकारे निस्तारे उदेति	
स्वयमेव हि	द. मू. १८
मोहान्न जानन्ति सुरेन्द्रमुख्याः	शरमो. २
मोहितं नाभिजानाति	अ. गी. ७।१३

मोहिनीं सर्वलोकानां तां विद्यां
शाम्बरीत्रयाम् । अभीष्टफलदां
देवीं वन्दे तां जगदीश्वरीम् वनदु. २२
मोहोऽयं विगतो मम अ. गी. ११।१
मौनमात्मविनिमहः अ. गी. १७।१६
मौनवान्निरहम्भावो निर्मानोमुक्त-
मत्सरः । यः करोति गतोद्वेगः
स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५०

मौनं चेवास्मि गुह्यानां अ. गी. १०।३८
मौनं योगासनं योगस्तिति-
क्षैकान्तशीलता । निस्पृहत्वं
समत्वं च सप्तैतान्येकदंदिनाम् ना. प. ४।२४
मौनं स्तुतिः सं. ब्रा. २।५
मौख्योन्मेषनिमेषाभ्यां कर्मणां
प्रलयोदयो । तद्विलीनं कुरु
बलादुरुशास्त्रार्थसङ्गमैः अ. पृ. ५।४२

य

य अणुर्यः श्रेष्ठः स वै वेगवान्भवति ग. शो. २।३
य आकाशमन्तरे सञ्चरन्
यमाकाशो न वेद अध्यात्मो. १
य आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१२।२
य आकाशे तिष्ठन्नाकाशादन्तरो
यमाकाशो न वेद बृह. ३।७।१२
य आण्डकोशे भुवनं विभति चित्त्यु. १।१।४
य आत्मदा बलदा यस्य विश्व
उपासते प्रशिषं यस्य देवाः ।..
यस्य छायामृतं यो मृत्युमृत्युः.. नृ. पू. २।१२
[क्र.सं. १०।१२१।२+ अथर्व. ४।२।१+
[वा. सं. २५।१३+ तै. सं. ४।१।८।४
य आत्मदा बलदा यस्य विश्वे
उपासते.. यस्य छायामृतं यस्य
मृत्युः...स्तन्मे मनः शिव.. २ शिवसं. ३४
य आत्मनि तिष्ठन्नात्मानमन्तरा
यमयति श. प. १४।५।३०
य आत्मन्येवावस्थीयते प. हं. ९
य आत्मानं क्रियाभिः (भिःसुगुप्तं)
गुप्तं करोति मातरं पितरं भार्यां
पुत्रान्बन्धून्नुमोदयित्वा...
वैश्वानरेष्टीर्निर्वपेत् [१सं.सो. १।२ + कठश्रु. १
य आत्माऽपहतपाप्मा... अवि-
जिघत्सः (मा.पा.) छांदो. ८।७।१३
य आत्माऽपहतपाप्मा सोऽन्वेष्टव्यः छांदो. ८।७।१,३
य आत्माऽपः प्राश्नाचम्यायं
विधिः परिब्राजकानाम् जाबालो. ५

य आत्मा सर्वान्तरस्तं मे व्याचक्ष्व
[बृह. ३।४।१,२ ५।१
(अथ) य आत्मा स सेतु-
विधृतिरेषां लोकानां... छांदो. ८।४।१
य आदित्यमन्तरो यमयत्येष त
आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।९
(अथ) य आदित्याद्यः स
कालः सकलः भैत्रा. ६।१५
य आदित्ये तिष्ठन्नादित्यादन्तरो
यमादित्यो न वेद बृह. ३।७।९
य आनन्दे यो हृद्याकाशे य
एतस्मिन्सर्वस्मिन्नन्तरे सञ्चरति
सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१
य आरण्याः पशवो विश्वरूपाः चित्त्यु. १।१।१२
य आविवेश भुवनानि विश्वा प्रजा-
पतिः प्रजया संविदानः । त्रीणि
ज्योतीषि स च ते सषोडशी.. नृ. पू. २।६
[+वा.सं. ८।३६ तै. ब्रा. १०।१०।२
य आवृणोत्यवितथेन कर्णावृतं
कुर्वन्नमृतं सम्प्रयच्छन् ।
तं मन्येत पितरं मातरं च
तस्मै न दुष्टेत् संहितो. ३।६
य आशां ब्रह्मेत्युपास्त आशयाऽस्य
सर्वे कामाः समुद्धन्त्यमोघा
हास्याशिषो भवन्ति छांदो. ७।१४।२
य आस्ते मनसा स्मरन् अ. गी. ३।६
(अथ) य इच्छेत् पुत्रो मे
कपिलः पिङ्गलो जायेत द्वौ

वेदावनुब्रवीत सर्वमायुरिया-
दिति दृष्टोदनं पाचयित्वा
सर्पिष्मन्तमश्रीयातां बृह. ६।४।१५
(अथ) य इच्छेद्दुहिता मे पण्डिता
जायेत सर्वमायुरियादिति
तिलोदनं पाचयित्वा सर्पि-
ष्मन्तमश्रीयाताम् बृह. ६।४।१७
(अथ) य इच्छेत् पुत्रो मे
पण्डितोऽविगीतः समितिङ्गमः
शुश्रूषितां वाचं भाषिता जायेत
सर्वान्वेदाननुब्रवीत सर्वमायुरि-
यादिति मा० सौदनं पाचयित्वा
सर्पिष्मन्तमश्रीयाताम् बृह. ६।४।१८
(अथ) य इच्छेत्पुत्रो मे इयामो
लोहिताक्षो जायेत त्रीन्वेदाननु-
ब्रवीत सर्वमायुरियादित्यौदनं
पाचयित्वा सर्पिष्मन्तमश्रीयातां बृह. ६।४।१६
य इति सदाशिवपुरुषः गायत्रीर. २
य इत्तद्विदुस्तं इमे समासते ऋ.मं. १।१६४।३९
[नृ.पू. ४।३] श्वेताश्व. ४।८+ सहैव. १५
य इदमयर्वशिरो ब्राह्मणोऽधीते अ. शिरः. ३।१६
य इदमधीते सोऽपि कृतकृत्यो भवति १ अवधू. ३३
(अथ) य इदमविद्वानधोपहासं बृह. ६।४।३
चरत्वासा० क्षीणा० सुकृतं वृद्धं बृह. ६।४।४
य इदमविद्वान्सोऽधोपहासं चरन्ति
य इदं गायत्रीरहस्यमधीते तेन गायत्रीर. ११
ऋतुसहस्रमिष्टं भवति
य इदं गायत्रीरहस्यमधीते दिवस- गायत्रीर. ११
कृतं पापं नाशयति
य इदं गायत्रीरहस्यं ब्राह्मणः पठेत्
तत्र गायत्र्याः षष्टिसहस्र-
लक्षाणि जप्ताणि भवन्ति गायत्रीर. ११
य इदं त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय
दद्यात् । श्रूणहत्यां वा एते
घ्नन्ति, ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्ण
पठन्ति [महाना. १२।३+ त्रिसुप. ३
य इदं परमं गुह्यं (मा.पा.) कठो. ३।१७

य इदं विष्णुहृदयमधीते स ब्रह्म-
हत्यायाः पूतो भवति विष्णुह. ३।१
य इदं शिवसङ्कल्पं सदा ध्यायन्ति
ब्राह्मणाः । ते परं मोक्षं
गमिष्यन्ति तन्मे मनः शिव-
सङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. ३७
य इमं च लोकं परं च लोकं
सर्वाणि भूतानि योऽन्तरो
यमयति बृह. ३।७।१
य इमं त्रिसुपर्णमयाचितं ब्राह्मणाय
दद्यात् । श्रूणहत्यां वा एते
घ्नन्ति । ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्ण
पठन्ति [महाना. १२।२+ त्रिसुप. २
य इमं परमं गुह्यं म. गी. १८।६८
य इमं परमं गुह्यं श्रावयेद्ब्रह्मसंसदि ।
प्रयतः आद्धकाले वा तदान-
न्त्याय कल्पते कठो. ३।१७
य इमं मध्वदं वेद आत्मानं जीव-
मंतिकात् । ईशानं भूतभव्यस्य
न ततो विजुगुप्सत एतद्वै तत् कठो. ४।५
य इमं सृष्टियज्ञं जानाति मोक्ष-
प्रकारं च सर्वमायुरेति मुद्गलो. २।५
य इमान् लोकानीशत ईशनीभिः बटुको. २२
य इमा विन्धा भुवनानि चकूपे
तस्मै रुद्राय नमोऽस्तवमये
[अ. शिरः. ३।१३+ अथर्व. ७।८७।१
य इमा वेद स सर्वान्कामानवाप्य
सर्वा० लोकांश्चित्वा मामेवा-
भ्युपैति अव्यक्तो. ४
य इमा० लोकानीशत ईशनीभिः
[श्वेता. ३।२+ अ. शिरः. ३।७
य इमां चक्षुष्मन्नीविद्यां ब्राह्मणो
नित्यमधीते न तस्याक्षिरोगो
भवति चाक्षुषो. ३
य इमां न विन्दते नाधीयते
सन्ध्याकाले नोपासते ते
अश्रोत्रिया भवन्ति सन्धयो. ३

य इमां परमरहस्यशिवतत्त्वविद्या-
मधीते स सर्वपापेभ्यो
मुक्तो भवति द. मू. २३

य इमां बटुकोपनिषदं ब्राह्मणो-
ऽधीतेऽश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति बटुको. २८

य इमां ब्रह्मविद्याममावास्यायां
पठेच्छृणुयाद्वा यावज्जीवं न
हिंसन्ति सर्पाः गारुडो. २८

य इमां महोपनिषदं ब्राह्मणोऽधीते-
ऽश्रोत्रियः श्रोत्रियो भवति चतुर्वे. ७

य इमां वैखरीं शक्तिं योगी
स्वात्मनि पश्यति । स वा-
क्सिद्धिमवाप्नोति सरस्वत्याः
प्रसादतः यो. शि. ३।१०

य इमां विद्यामधीते स सर्वान्
वेदानधीते अव्यक्तो. ६

य इमां वैष्णवीं निष्ठां परित्यजति
स स्तेनो भवति शाठ्याय. २६

य इमां सर्वाणि छदांसि वेद
(अथ) य इमे ग्राम इष्टापूर्ते
दत्तमित्युपासते ते धूममभि-
सम्भवन्ति छांदो. ५।१०।३

य इमे पुंद्गाः सुह्वा ऊलुम्भा दरदा
बर्बरा इति न ह वा असंविदा
एव द्रागिवाभि तत् पयंत इति आर्षे. ६।१

य इह कपूयचरणा अभ्याशो ह
यत्ते कपूयां योनिमापद्येरन् छांदो. ५।१०।७

य इह नानेव पश्यति कठो. ४।१०

[बृ. उ. ४।४।१९+ आ. प्र. १

(अथ) य इहात्मानमनुविद्य
ब्रजन्त्येतां*अ सत्यान्कामा*
स्तेषां*सर्वेषुलोकेष्वकामचारो
भवति छांदो. ८।१।६

य ईशानः स भगवान् महेश्वरः
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य ई*शृणोत्यलक* शृणोति नहि
प्रवेद सुकृतस्य पन्थाम् ना. पू. ता. ४।८

य ईशेऽस्य जगतो नित्यमेव
नान्यो हेतुर्विद्यत ईशनाय श्वेताश्व. ६।१७

य ईशेऽस्य द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै
देवाय हविषा विधेम श्वेताश्व. ४।१३

[अ. मं. +१०।१२।१३ तै. सं. ४।१८।४

य उ एन* हिनस्ति स्वा* स
योनिमृच्छति बृह. १।४।११

य उत्तरण्ये बलउत्तर वाचोत
तिष्ठन्नुत ब्रजन्नुतासीन उत्त
शयानोऽधीयीतैव स्वाध्यायं
तपस्वी पुण्यो भवति सहवे. १६

य उत्तरतः स अङ्गारः
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य उदानेनोदानिति स त आत्मा
सर्वान्तरः बृह. ३।४।१

(अथखलु) य उद्रीथः स प्रणवो
यः प्रणवः स उद्रीथः छांदो. १।५।१,५

य उपनयनादूर्ध्वं त्रिरात्रमक्षार-
लवणाशीगायत्रीमन्त्रीसगायत्रः आश्रमो. १

य उपनिषत्सु धर्मास्ते मयि सन्तु केनो. शां. पा.

य उपनिषद्ब्राह्मीं वाव त उपनिषद्-
मब्रूमेति केनो. ४।७

य उपस्थे, य आनन्दयितव्ये, यः
प्रजापतौ, यो नाड्यां... सुबालो. ५।१४

य उ हैवं विद* स्वेषु प्रतिपत्ति-
र्बुभूषतिनहैवालंभार्येभ्यो भवति बृह. १।३।१८

य उ हैवविदास्पधतेऽनुशुष्यत्यनु-
शुष्य हैवान्ततो म्रियत
इत्यध्यात्मम् बृह. १।५।२१

य उष्माणः स प्राणः १ ऐत. २।४।१

य एकः स रुद्रो यो रुद्रः स ईशानो
य ईशानः स भगवान्महेश्वरः
[अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९

य एको जालवानीशत ईशनीभिः श्वेता. २।१

य एको देव आत्मशक्तिप्रधानः
सर्वज्ञःसर्वेश्वरःसर्वभूतान्तरात्मा शाण्डि. २।१।४

य एकोऽवर्णो बहुधा शक्तियोगा-
द्वर्णाननेकानिदितायै दधाति ।
विचैति चान्ते विश्वमादौ स
देवः सनोबुद्ध्याशुभयासंयुतस्तु श्वेताश्व. ४।१

य एतच्च धारयेद्गोपीचन्दनमृत्तिका-
निरुक्त्यानि...धारणमात्रेण च
ब्रह्मलोके महीयते गोपीचं. ६
य एतत्तारकं ब्रह्म ब्रह्मणो नित्य-
मधीते, स पाप्मानं तरति रामो. ११२
य एतदक्षरं गार्गि विदित्वाऽस्मा-
होकात्प्रैति स ब्राह्मणः बृह. ३।८।१०
य एतदर्थवशिरोऽधीते । प्रातर-
धीयानो रात्रिकृतं पापं नाश-
यति । सायमधीयानो दिवस-
कृतं पापं नाशयति महावा. ६
य एतदभिपद्येव गृहीयादथो
विस्फुरन्तीव धावन्तीवोप-
प्लवन्तीवोपस्फुरन्तीव ते
हेवाभिपद्यन्ते आप्त. ५।४
य एतदस्मिन्नन्तरे हिरण्यमयः
पुरुषो...हिरण्यवर्णो.. आप्त. ६।२
य एतदुपनिषदं नित्यमधीते
सोऽस्मिन्पूतोभवति [पैङ्गलो. ४।२३ + मुद्गलो. ५।१
य एतदेवं विद्वानक्षरमुद्गीथमुपास्ते छां. १।१।७
य एतदेवं विद्वानक्षरं प्रणौति छांदो. १।४।५
(अथ) य एतदेवं विद्वानग्निहोत्रं
जुहोति छांदो. ५।२४।२
य एतदेवं विद्वानात्मसम्मितमति-
सूयु सप्तविधं सामोपास्ते छांदो. २।१०।६
य एतदेवं विद्वानृतुषु पञ्चविधं
सामोपास्ते छांदो. २।५।२
य एतदेवं विद्वान्परोवरीयां स-
मुद्गीथमुपास्ते छांदो. १।९।२
य एतदेवं विद्वान्प्राणेषु पञ्चविधं
सामोपास्ते छांदो. २।६।२
य एतदेवं विद्वान्वाचे सप्तविधं
सामोपास्ते छांदो. २।७।२
य एतदेवं विद्वान्वाचे सप्तविधं
सामोपास्ते छांदो. २।८।३
य एतदेवं विद्वान्वृष्टौ पञ्चविधं
सामोपास्ते छांदो. २।११।२
य एतदेवं विद्वान्लोकेषु पञ्चविधं
सामोपास्ते छांदो. २।२।३

य एतदेवं विद्वान् सर्वास्वप्सु
पञ्चविधं सामोपास्ते छांदो. २।४।२
य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।९
[+श्वेता. ३।१, १०, १३+४।१७
य एतन्मार्गे आसक्तास्ते रसरूपिणीं
सृष्टिमन्तरूपधमाना भवन्ति सामर. ३
य एतमेवमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते छांदो. ५।१२।२
[१३।२+१४।२+१५।२+
य एतस्मिन्सर्वस्मिन्नन्तरे सञ्चरति
सोऽयमात्मा तमात्मानमुपासी-
तामृतमभयमशोकमनन्तम् सुबालो. ५।१, १४
य एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं
नित्यमधीते स मृत्युं तरति नृ. पू. ९।१०
य एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं
नित्यमधीते सोऽस्मिन्स्तम्भयति नृ. पू. ५।११
य एतानि नारसिंहानि चक्राण्ये-
तेष्वङ्गेषु विभृयात् तस्यानुष्टुभं
सिद्धयति नृ. षट्च. ७
य एतानेवं पञ्च ब्रह्मपुरुषान्
स्वर्गस्यलोकस्य द्वारपान्वेद छांदो. ३।१३।६
(अथ ह) य एतानेवं पञ्चाग्नीन्
वेद न स ह तैरप्याचरन्पाप्मना
लिप्यते छांदो. ५।१०।१०
य एतान्येवं विद्वानुद्गीथाक्षराण्यु-
पास्त उद्गीथ इति छांदो. १।३।७
य एतामुपनिषदमधीते सोऽब्रती
ब्रती भवति राधिको. ९
य एतामेव ब्रह्मोपनिषदं वेद छांदो. ३।११।३
य एतामेव साम्नामुपनिषदं वेद छांदो. १।१३।४
य एतां महोपनिषदं वेद स कृत-
पुरश्चरणो महाविष्णुर्भवति नृ. पू. १।७
य एतां मायां शक्तिं वेद स
पाप्मानं तरति नृ. पू. ३।२
य एतां विद्यां तुरीयां ब्रह्मयोनि-
स्वरूपां तामिहायुषे शरणं प्रपद्ये त्रि. ता. ५।२१
य एतेऽत्र समागताः भ. गी. १।२३
य एतेन चतुर्थीषु पक्षयोऽभयो-
रपि । लक्षं जपेदपूपानां तत्क्षणा-
द्भनदो भवेत् ग. पू. २।११

य एते ब्रह्मलोके तं वा एतं देवा
आत्मानमुपासते तस्मात्तेषां
सर्वे च लोका आत्ताः छांदो. ८।१२।६
(अथ) य एतौ पन्थानौ न
विदुस्ते कीटाः पतङ्गा यदिदं
दन्दशूकम् बृह. ६।२।१६
य एनमजमव्ययम् भ. गी. २।२।१
य एनमेवं विदुरमृतास्ते भवन्ति श्वेता. ४।२०
य एनमेवं वेद तमनवरुद्धयैवामन्यत बृह. १।२७
(अथ) य एनं द्विषन्ति यांश्च स्वयं
द्वेष्टि त एनं सर्वे परितो भ्रियन्ते कौ. त. २।१३
(अथ) य एनं प्रत्याह तमिह
वृष्टिर्भूत्वा वर्षति कौ. त. १।२
य एनं मंत्रराजं गणपतेः सर्वदं
नित्यं जपति सोऽग्निः
स्तम्भयति, स्रज्दकं स्तम्भयति गणेशो. ५।१
य एनं मंत्रराजं गणेशं वेद सर्ववेद गणेशो. ५।४
य एनं मंत्रराजं नित्यमधीते स
विघ्नानाकर्षयति गणेशो. ५।२
य एन मंत्रराजं वैश्वराजं नित्य-
मधीते स ऋचोऽधीते ग. शो. ५।४
य एन विदुरमृतास्ते भवन्ति (मा. पा.) कठो. ६।९
य एनं वेत्ति हन्तारं भ. गी. २।१९
य एनं वेद सत्येन भर्तु चित्त्यु. १।४।१
य एनां विदुरमृतास्ते भवन्ति गुह्यका. ६३
य एवमेतच्छन्दसां छन्दस्त्वं वेद १ ऐत. १।६।१
य एवमेतच्छिरसः शिरस्त्वं वेद १ ऐत. १।४।३
य एवमेतददितेरदितित्वं वेद बृह. १।२।५
य एवमेतदर्कस्यार्कत्वं वेद बृह. १।२।१
य एवमेतत्सत्यस्य सत्यत्वं वेद १ ऐत. १।५।३
य एवमेतत्साम वेद बृह. १।३।२३, २८
य एवमेतत्साम्नः सुवर्णं वेद बृह. १।३।२६
य एवमेतत्साम्नः स्वं वेद बृह. १।३।२५
य एवमेतदनस्यान्नं वेदतद्विद्वां सः
श्रोत्रिया अशिष्यन्त बृह. ६।१।१४
य एवमेतमात्मानं वैश्वानरमुपास्ते
(मा. पा.) छां. उ. ५।१३।२
य एवमेतं महद्यक्षं प्रथमजं वेद
सत्यं ब्रह्मेति बृह. ५।४।१

य एवमेता महासंहिता व्याख्याता
वेद सन्धीयते प्रजया पशुभिः तै. उ. १।३
य एवमेतां चक्षुषो विभूर्ति वेद १ ऐत. १।७।४
य एवमेतां प्राणस्य विभूर्ति वेद १ ऐत. १।७।३
य एवमेतां मनसो विभूर्ति वेद १ ऐत. १।७।६
य एवमेतां वाचो विभूर्ति वेद
प्राणेन सृष्टौ.. अनुचरन्ति १ ऐत. १।७।२
य एवमेतां ओत्रस्य विभूर्ति वेद १ ऐत. १।७।५
य एवमेवं विद्वानुपास्ते
[छांदो. ४।११।२+ १२।२+१३।
य एवं गणेशतापिन्युपनिषदं
वेद संसारं तरति... गणेशो. ५।८
य एवं नित्यं वेदयते गुहाशयं
प्रभुं पुराणं सर्वभूतं हिरण्यमयम् एका. उ. १३
य एवं निर्बीज एव भवति निर्बीजं वेद सुबालो. ९।१४
य एवं ब्रूयादहमदर्शमिति
तस्मा एव अद्दधाम बृह. ५।१४।४
य एवं विदित्वा सदा तमुपास्ते
पुरुषः स नारायणो भवति त्रि. म. ना. २।९.
य एवं विदि पापं कामयते यश्चैन-
मभिदासति स एषोऽश्माखण्डः छांदो. १।२।८
य एवं विदुरमृतास्ते भवन्ति महाना. १।११
य एवं विदो ब्राह्मणस्य पुत्रो
जायत इति बृह. ६।४।२८
य एवं विद्वानेषोपहासं चरति,
आसां स्त्रीणां सुकृतं वृद्धे बृह. ६।४।३
य एवं विद्वानिमं ध्यानयज्ञमनु-
तिष्ठेत्स सर्वज्ञोऽनन्तशक्तिः
सर्वकर्ता भवति अव्यक्तो. ५
य एवं विद्वानुदगयने प्रमीयते महाना. १८।१
य एवं विद्वानेतदाख्यापयेत् गोपीचं. ६
य एवं विद्वानेतदुपास्ते [बृह. ४।१।२, ३.४, ५, ६, ७.
य एवं विद्वान्यतिहस्ते दद्यादनु-
ग्रहार्थं मायापल्लवः सर्वमायुरेति गोपीचं. ८
य एवं विद्वान्गोपीचन्दनं धारये-
दक्षयं पदमाप्नोति गोपीचं. ८
य एवं विद्वान्प्राणं वेद न हास्य
प्रजा हीयतेऽमृतो भवति प्रश्नो. ३।११

य एवं विद्वान्महारात्र उपत्युदिते...

स्वाध्यायमधीति...सर्वल्लोका-

ननृणोऽनुसञ्चरति

सहवै. १९

य एवं विद्वान् मेघे वर्षति

विद्योतमाने स्तनयत्यवस्फूर्ज-

यति पवमाने वायावमावास्यां

स्वाध्यायमधीति तप एव तत्तप्यते

सहवै. १८

य एवं विद्वान्श्चिनुते नाचिकेतम् ।

स मृत्युपाशान्पुरतः प्रणोद्य

शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके

कठो. १।१८

य एवं वेत्ति पुरुषं

भ. गी. १३।२३

य एवं वेद तस्योपनिषन्नयाचेदिति

कौ. त. २।१,२

य एवं वेद निदानवान् भवति

नृ. पू. ४।३

य एवं वेद प्रजापतेः सोऽपि

त्र्यंबक इमामृचमुद्रायनुद्धथित-

जटाकलापः प्रत्यस्म्योति-

प्यात्मन्येव रन्तारमिति

अव्यक्तो. ७

य एवं वेद ब्रह्मणो महिमानमाप्नोति

महाना. १७।१

य एवं वेद विद्युद्ब्रह्मेति

बृह. ५।७।१

य एवं वेद, श्रिया हैवाभिषिच्यते

नृ. पू. ४।३

य एवं वेद स कैवल्यमनुभवति

द. मू. २३

य एवं वेद स गणेशो भवति

गणेशो. ४।९

य एवं वेद स तपोऽतप्यत

बृ. जा. १।३

य एवं वेद स देवीपदमवाप्नोति

देव्युप. ४

य एवं वेद स परंब्रह्मधामक्षेत्रज्ञमुपैति

ब्रह्मो. १

य एवं वेद स पुरुषस्तदीयोपास-

नया तस्य सायुज्यमेति

त्रि. म. ना. १।६

य एवं वेद स महान्भवति

अक्षु. ३

य वेद एवं समानानामधिको भवेत्

अव्यक्तो. ६

य एवं वेद स मुक्तिभागभवति

मं. ब्रा. १।१

य एवं वेद स मुक्तो भवति

ना. प. ९।२०

य एवं वेद स मुख्यो भवति

गणेशो. २।५

य एवं वेद स विष्णुरेव भवति

नारा. २

य एवं वेद स वैष्णवो भवति

तुलस्यु. २

य एवं वेद स शोकं तरति

देव्युप. १२

य एवं वेद स स्त्रीहत्यायाः प्रमुच्यते

तुलस्यु. १८

य एवं वेद सोऽप्युतो भवति

तारसा. १।३

य एवं वेदाहं ब्रह्मास्मीति स इदं

सर्वं भवति

म. वा. र. १९

य एवं वेदेति महोपनिषत्

नृ. पू. १।८

य एवं वेदेति रहस्यं

नृसिंहो. ८।२,४,६

य एवायमग्नौ पुरुष एतमेवाहं

ब्रह्मोपास इति

बृह. २।१।७

य एवायमप्सु पुरुष एतमेवाहं..

बृह. २।१।८

य एवायमप्सु पुरुषः स एष

वदैव शाकल्य तस्य का

देवतेति वरुण इति

बृह. ३।९।१६

य एवायमाकाशे पुरुषः, एतमेवाहं

ब्रह्मोपास इति

बृह. २।१।५

य एवायमात्मनिपुरुषः, एतमेवाहं..

बृह. २।१।१३

य एवायमादर्शे पुरुषः, एतमेवाहं..

बृह. २।१।९

य एवायमादर्शे पुरुषः स एष

वदैव शाकल्य तस्य का

देवतेत्यसुरिति

बृह. ३।९।१५

य एवायं काममयः पुरुषः स एष

वदैव शाकल्य तस्य का

देवतेति स्त्रिय इति

बृह. ३।९।११

य एवायं छायामयः पुरुषः स एष

वदैव शाकल्य तस्य का

देवतेति मृत्युरिति

बृह. ३।९।१४

य एवायं छायामयः पुरुष एतमेवाहं

ब्रह्मोपास इति

बृह. २।१।१२

य एवायं दिक्षुपुरुषः, एतमेवाहं..

बृह. २।१।११

य एवायं पुत्रमयः पुरुषः स एष

वदैव शाकल्यतस्यकादेवतेति

प्रजापतिरिति

बृह. ३।९।१७

य एवायं मुख्यप्राणः (मा.पा.)

छां. च. १।५।३

य एवायं मुख्यः प्राणस्तमुद्गीथ-

मुपासाञ्चक्रिरे

छान्दो. १।२।७

य एवायं मुख्यः प्राणस्तमुद्गीथ-

मुपासीव

छान्दो. १।५।३

य एवायं यन्तं पश्चाच्छब्दोऽनूदेति,

एतमेवाहं ब्रह्मोपासे

बृह. २।१।१०,१२

य एवायं वायौ पुरुषएतमेवाहं..

बृह. २।१।६

य एवायं शारीरः पुरुषः स एष

वदैव शाकल्य तस्य का

देवतेत्यमृतमिति

बृह. ३।९।१०

य एवाय* औत्रः प्रातिश्रुत्कः	
पुरुषः स एव बदैव शाकल्य	
तस्य का देवतेति दिश इति	बृह. ३।९।१३
य एवासावादित्ये पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपासे	बृह. २।१।२
य एवासावादित्ये पुरुषः स एव	
बदैव शाकल्य तस्य का	
देवतेति सत्यमिति	बृह. ३।९।१२
य एवासौ चन्द्रे पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	बृह. २।१।३
य एवासौतपति तमुद्गीथमुपासीत	छान्दो. १।३।१
य एवासौ विद्युति पुरुष एतमेवाहं..	बृह. २।१।४
य एवेतो यतः सम्भूतो भवति (मा. पा.)	छां. उ. ५।९।२
य एवेदमप्रतिरूपं संकल्पयति	
स एव पाप्मा	बृह. १।३।६
य एवैक उद्भवे सम्भवे च य	
एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति	श्वेता. ३।१
(अथ) य एवैतमनुभवति.. स	
हैवालं भार्येभ्यो भवति	बृह. १।३।१८
य एवैनं पुरस्तात्प्रत्याचक्षीरंस्त	
एवैनमुपमन्त्रयन्ते ददामस्त इति	कौ. त. २।१.२
य एवैष आकाशे पुरुषस्तमेवा-	
हमुपास इति	कौ. त. ४।६
य एवैष आदर्शे पुरुषस्तमेवाहं..	कौ. त. ४।१०
य एवैष आदित्ये पुरुषस्तमेवाह-	
मुपासे	कौ. त. ४।२
य एवैष चन्द्रमसि पुरुषस्तमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।३
य एवैष च्छायायां पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।३
य एवैष दक्षिणेक्षन् पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१६
य एवैष प्रतिश्रुत्कायां पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।११
य एवैष प्राज्ञ आत्मा येनैतत्सुप्तः	
स्वप्नाचरति तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१५
य एवैष वायौ पुरुषस्तमेवाहमुपासइति	कौ. त. ४।७
य एवैष विद्युति पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।४

य एवैष शब्दः पुरुषमन्वेति तमे-	
वाहमुपास इति	कौ. त. ४।१२
य एवैष शारीरः पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१४
य एवैष सव्येऽक्षन् पुरुषस्तमेवाह-	
मुपास इति	कौ. त. ४।१७
य एवैष स्तनयित्नी पुरुष एतमेवाहं	
ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।५
य एवैषोऽग्नौ पुरुषस्तमेवाहमुपासे	कौ. त. ४।८
य एवैषोऽप्सु पुरुषः तमेवाहमुपासे	कौ. त. ४।९
य एष आदित्ये पुरुषः स परमेष्ठी	
ब्रह्मात्मा	महाना. १७।१२
य एष आदित्ये पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि	छांदो. ४।११।१
य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुषस्तस्य	
भूरिति शिरः	बृह. ५।५।३
य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुष-	
स्तस्य हेष रसः	बृ. उ. २।३।३
(अथ) य एष एतस्मिन्मण्डले-	
ऽर्चिर्दीप्यते तानि सामानि	महाना. १०।१
(अथ) य एष एतस्मिन्मण्डले-	
ऽर्चिषि पुरुषस्तानि यजुषि	महाना. १०।१
य एष चन्द्रमसि पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि	छांदो. ४।१२।१
य एष तपति तस्य संवत्सर	
आत्माऽयमग्निरर्कस्तस्येमे	
लोका आत्मानः	बृह. १।२।७
य एष तपति सतो हेष रसः	बृह. २।३।२
य एष तपत्यग्निना पिहितः	
सहस्राक्षेण हिरण्मयेनाण्डेन..	मैत्रा. ६।८
य एष देवोऽन्यदेवास्य सम्प्रसादो-	
ऽन्तर्याम्यसङ्गचिद्रूपः पुरुषः	परब्र. २
य एष विज्ञानमयः पुरुषः कैष	
तदाऽभूत्कुत एतदागात्	बृह. २।१।१६
य एष विज्ञानमयः... य एषोऽन्त-	
र्हदय आकाशस्तस्मिन्छेते	बृह. २।१।१७
य एष विद्युति पुरुषो दृश्यते	
सोऽहमस्मि स एवाहमस्मि	छांदो. ४।११।१

(अथ) य एष सम्प्रसादोऽस्मा-
च्छरीरात् समुत्थाय स्वेन
रूपेणाभिनिष्पद्यते एष आत्मा
... एतद्वत् [मैत्रा. २।२+ छां. उ. ८।३।४
य एष स्तन इवावलम्बते
सेन्द्रयोनिः [तैत्ति. १।६।१+ परब्र. २
य एष स्वप्ने महीयमानश्चरत्येष
आत्मेति होवाच छान्दो. ८।१०।१
य एषोऽक्षिणि पुरुषो दृश्यत
एष आत्मा [छान्दो. ४।१५।१ + ८।७।४
य एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा तं
कथमहं विजानामि जाबालो. २
य एषोऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा
सोऽविमुक्ते प्रतिष्ठितः जाबालो. २
य एषोऽनन्तोऽव्यक्तपरिपूर्ण-
नन्दैकचिदात्मा रामो. ३।१
य एषोऽन्तरक्षिणि पुरुषो दृश्यत
एष आत्मा (मा. पा.) छां. उ. ४।१५।१
(अथ) य एषोऽन्तरादित्ये
हिरण्यमयः पुरुषः... महाना. १०।१
(अथ) य एषोऽन्तरादित्ये...
पुरुषो यः पश्यति मां हिरण्य-
वत्स एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर
एवाश्रितोऽन्नमत्ति मैत्रा. ६।१
(अथ) य एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर
एवाश्रितोऽन्नमत्ति स एषोऽग्नि-
र्दिवि श्रितः सौरः कालारूयो-
ऽदृश्यः सर्वभूतान्नमत्ति मैत्रा. ६।२
य एषोऽन्तर्हृदय आकाशस्त-
स्मिच्छेते... [बृ. उ. २।१।१७+ बृह. ४।४।२२
य एषोऽन्तर्हृदय आकाशेऽथैनयो-
रेतदन्नम् बृह. ४।२।३
य एषोऽन्तर्हृदये लोहितपिण्डो-
ऽथैनयोरेतत्प्रावरणम् बृह. ४।२।३
य एषो बाह्यावष्टम्भनेनोर्ध्व-
मुत्क्रान्तः... तमप्रणुदत्येष आत्मा... मैत्रा. २।२
य ओषधीनां प्रभुर्भवति ताराधि-
पतिः सोमस्तत्सान्नस्तृतीयं
पादं जानीयात् नृ. पू. १।४

य ओषधीषु यो वनस्पतिषु
तस्मै नमः श्वेता. २।१७
यकारं प्राणबीजं च नीलजीमूत-
सन्निभम् ध्या. विं. ५
यकारः परमात्मा भवति तारसा. १।४
यकारः पुरुषो भवति तारसा. १।४
यक्षगन्धर्वाप्सरोगणसेवितमन्तरिक्षं
तत्साम्नो द्वितीयं पादं जानीयात् नृ. पू. १।२
यक्षगन्धर्वाप्सरोगणसेवितमन्तरिक्षं
द्वितीयं पादं जानीयान्निधिदातेति न. पू. १।१२
यक्षरक्षांस राजसाः भ. गी. १७।४
यक्षा नु जीवन्ति सर्व जीवति गणेशो. २।५
यक्षोपासकाः सदा त्याज्याः सामर. २७
यक्ष्ये दास्यामि मोक्षिष्ये भ. गी. १६।१५
यच्चक्षुषा न पश्यति येन चक्षुषि
पश्यति केनो. १।७
यच्च कालमकालं वा निश्चयः
संशयो नहि ते. विं. ५।१४
यच्च किञ्चिज्जगत्सर्वे दृश्यते
श्रूयतेऽपि वा महाना. ९।५
(अथ) यच्चतुर्थममृत तन्मरुत
उपजीवन्ति छांदो. ३।९।१
यच्चतुष्पदा तेन जगती अव्यक्तो. ६
यच्चन्द्रमसि यच्चाग्नौ भ. गी. १५।१२
यच्चन्द्रमसोरोहितं रूपं तेजसस्तद्रूपं छांदो. ६।४।३
यच्च प्राणिति यच्च कस्मात्तानि
न क्षीयन्तेऽद्यमानानि सर्वदा बृह. १।५।१
यच्चप्राणितियच्चनेतिपश्यसि हृदयं बृह. १।५।२
यच्च भव्यं सनातनम् (स विष्णुः) कैव. ९
यच्च माण्डूकेयीयमध्यायं प्रब्रूम-
स्तेन नोणकारपकारावुपाप्ताविति ३ ऐत. २।६।२
यच्च यावच्च चिन्मात्रं यच्च यावच्च
दृश्यते ।... सर्वं चिन्मात्रम् ते. विं. २।३८
यच्च सच्च त्यच्च बृह. २।३।
यच्चयावच्चदूरस्थं सर्वचिन्मात्रमेवहि ते. विं. २।३९
यच्च यावच्च लक्ष्यते ते. त्रि. २।३९
यच्च यावच्च वेदान्ताः सर्वचिन्मात्रं ते. विं. २।४०
यच्च स्थावरं सर्वं तत्प्रज्ञानेनं
प्रज्ञाने प्रतिष्ठितम् २ ऐत. ५।३

यथ स्वभावं पचति विश्वयोनिः
 पाच्यांश्च सर्वान्परिणामयेद्यः श्वेताश्व. ५।५
 यच्चान्यत्रिकालातीतं तदप्योङ्कार एव मांङ्. १
 [नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।२+ रामो. २।१
 यच्चान्यदतिरिक्तं कालातीतं
 तदप्योङ्कार एव राधोप. २।२
 यच्चान्यद्द्रुमिच्छसि भ. गी. ११।७
 यच्चपि सर्वभूतानां भ. गी. १०।३९
 यच्चाप्युत्क्रामतीश्वरः भ. गी. १५।८
 यच्चावहासार्थमसत्कृतोऽसि भ. गी. ११।४२
 यच्चास्येहास्ति यथ नास्ति सर्वं
 तदस्मिन्समाहितम् छांदो. ८।१।३
 यच्चित्तत्त्वमनारुयेयं स आत्मा
 परमेश्वरः महो. ४।११८
 यच्चित्तस्तन्मयो भवति गुह्यमेतत्
 सनातनम् मैत्रा. ६।३४
 [मैत्रे. १।१०+ शाट्या. ३
 यच्चित्तस्तैष प्राणमायाति प्रश्नो. ३।१०
 यथेदं दृश्यते किञ्चिज्जगत्स्थावर-
 जङ्गमम् । तत्सर्वमस्थिरं... भवसं. १।१९
 यच्छन्दोभिरात्मानं समधात्तस्मात्
 संहिता ३ ऐत. २।६।१.
 यच्छरीरं सा पृथिवी १ ऐत. ३।३।२
 (अथ) यच्छान्तं तस्याऽऽधारं
 खमथ यत्समुद्रमिदं तस्यान्नं मैत्रा. ६।३६
 यच्छिरस्तेन रुद्रः, मूर्ध्नि शतकुबेरः,
 सर्वदेवत्यास्ते प्रीणन्तु आचम. ५
 यच्छिरोऽभयत तच्छिरोऽभवत् १ ऐत. १।४।२
 यच्छुद्धं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागाश्चन्द्राश्चन्द्रत्वं वाचारम्भणं
 विकारोनामधेयं त्रीणि रूपा-
 नीत्येव सत्यम् छांदो. ६।४।३
 यच्छुद्धं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागादादित्यादादित्यत्वम् छांदो. ६।४।२
 यच्छुद्धं तदपां, यत्कृष्णं तदन्नस्या-
 पागाद्विशुतो विशुत्वम् छांदो. ६।४।४
 यच्छुद्धं तद्वैद्युतं यद्वैद्युतं तत्परं
 ब्रह्म [अ. शिरः. ३।४+ यदुको. १९

(अथ) यच्छुद्धे अक्षरे अभि-
 व्याहरति तत्प्रतृणस्यात्र च
 एवोभयं, अन्तरेणोभयं व्याप्तं भवति ३ ऐत. १।३।२
 यच्छेद्वाङ्मनसी प्राज्ञस्तद्यच्छेद्ज्ञान
 आत्मनि । ज्ञानमात्मनि महति
 नियच्छेत्तद्यच्छेच्छान्तआत्मनि कठो. ३।१३
 यच्छोकमुच्छोषणमिन्द्रियाणाम् भ. गी. २।८
 यच्छुतं यदृष्टं तत्तत्सर्वमयिज्ञातमिव
 यो वसेत्तस्य स्वप्नावस्थायामपि
 तादृगवस्था भवति ना. प. ५।११
 यच्छ्रेय एतयोरेकं भ. गी. ५।१
 यच्छ्रेयसो देवानस्तज्जताथ यन्मर्त्यः
 सन्नमृतानस्तज्जत तस्मादतिसृष्टिः बृह. १।४।६
 यच्छ्रेयः स्यान्निश्चितं ब्रूहि तन्मे भ. गी. २।७
 यच्छ्रोत्रेण न शृणोति येन श्रोत्र-
 मिदं श्रुतम् । तदेव ब्रह्म त्वं
 विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।८
 यजन्त इह देवताः भ. गी. ४।१२
 यजन्ते तामसा जनाः भ. गी. १७।४
 यजन्ते नामयज्ञैस्ते भ. गी. १६।१७
 यजन्ते अद्ययाऽन्विताः [भ. गी. १।२३+१७।१
 यजन्ते सात्त्विका देवान् भ. गी. १७।४
 यजन्तो मासुपासते भ. गी. ९।१५
 यजन्त्यविधिपूर्वकम् भ. गी. ९।२३
 यजमानश्चित्तैतानमीनभिध्यायेत्
 यजमानाय वार्यम् मैत्रा. १।१
 यजमानो रजसापध्वस्यति श्रुति-
 श्चापध्वस्तापतिष्ठति चित्त्यु. २।१
 यजमानो हविर्गृहीत्वा देवताभि-
 ध्यानमिच्छति २ प्रणवो. २०
 यजुरात्मक उकारः मैत्रा. ६।३४
 यजुरित्येष हीदं सर्वं युनक्ति राधो. २।२
 यजुर्द्वितीयात् (पादादकल्पयत्) मुद्रलो. ३।१
 यजुर्निगदो वृथावाक्कदमितम् अव्यक्तो. ६
 यजुर्मयं ऋक्ष्यं होता, ऋक्ष्यं
 साममयमुद्राता १ ऐत. ३।६।४
 यजुर्लक्ष्मीं नृसिंहगायत्रीमित्यङ्गानि
 जानीयात् कौ. त. २।६
 यजुर्लक्ष्मीं स्त्रीशूद्राय नेच्छन्ति नृ. पू. ४।१
 यजुर्लक्ष्मीं स्त्रीशूद्राय नेच्छन्ति नृ. पू. १।३

यजुर्वेद एव पुष्पं ता अमृता आपः छान्दो. ३।२।१
 यजुर्वेदे तिष्ठति मध्ये अहः सूर्यता. १।५
 यजुर्वेदे दीर्घप्लुतोदात्त एकाक्षर
 ओङ्कारः २ प्रणवो. १२
 यजुर्वेदोऽन्तरिक्षं च दक्षिणाग्नि-
 स्तथैव च । विष्णुश्च भग-
 वान्देव उकारः परिकीर्तितः
 [ब्रह्मवि. ५+ १ प्रणवो. ५
 यजुर्वेदोद्वितीयःपादः (गायत्र्याः) गायत्रीर. ३
 यजुर्वेद द्वितीयः पादः ग. पू. १।१३
 यजुर्वेदं भुवः स शिवो भवति ग. पू. ३।१
 यजुषः सायुज्यं सलोकतां
 जयति, य एवं वेद बृह. ५।१३।२
 यजुषामेव तद्रसेन यजुषां वीर्येण
 यजुषां यज्ञस्य विरिष्टं
 सन्दधाति छांदो. ४।१७।५
 यजुषां वायुर्वैवतं तदेव ज्योतिः २ प्रणवो. २९
 यजुषि यजुः, सान्निषाम्, सूत्रे
 सूत्रं, ब्राह्मणे ब्राह्मणं, श्लोके
 श्लोकः, प्रणवे प्रणवः २ प्रणवो. ९
 यजुस्तस्मादजायत [चिन्त्यु. १२।४+ वा. सं. ३।१७
 [क्र. अ. ८।४।१८=मं. १०।९०।९+
 यजुः-प्राणो वै यजुः, प्राणे हीमाने
 सर्वाणि भूतानि युज्यन्ते बृह. ५।१३।२
 यजुर्दरःसामशिरा असावृद्धतिरव्ययः कौ. त. १।७
 यजुंष्येव मधुकृतो यजुर्वेद एव पुष्पं
 ता अमृता आपः छांदो. ३।२।१
 यजुंषि यो वेद स वेद यज्ञम् इतिहा. ९
 यजेत वाऽश्वमेधं वा लीलं वा
 वृषमुत्सृजेत् इतिहा. ९५
 यजेत्सन्ध्यासु प्रतिपत्तिभिरुपचारैः गो. पू. ३।१
 यज्ञगन्नासकं भानं नित्यं भाति
 स्वतः स्फुरत् । स एव जगतः
 साक्षी सर्वात्मा विमलाकृतिः
 [अ. पू. ४।२६+ कठरु. १०४
 यज्ञरायु ते पर्वताः छांदो. ३।१९।२
 यज्ञाप्रतोद्वरमुदेति...तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु वा. सं. ३।४।१
 [१शि. सं. १+ २ शिवसं. ८

यज्ञाप्रतो मनोराज्यं यज्ञाप्रस्त्वप्र
 उच्यते महो. ५।१४
 यजुहोपि ददासि यत् म. गी. ९२७
 यज्ञात्वा न पुनर्मोऽहं म. गी. ४।३९
 यज्ञात्वा नेह भूयोऽन्यत् म. गी. ७।२
 यज्ञात्वा मुनयः सर्वे म. गी. १४।१
 यज्ञात्वाऽमृतमश्नुते म. गी. १३।१३
 यज्ञात्वा मोक्षयसेऽशुभात् [म. गी. ४।१६+९।१
 यज्ञ इति-यज्ञो हि देवाः, यज्ञेन हि
 देवा दिवं गताः । देवास्तस्मा-
 यज्ञे रमन्ते महाना. १६।१२
 यज्ञ एव सविता छन्दांसि सावित्री
 स यत्र वेदस्तत्र छन्दांसि सावित्र्यु. ४
 यज्ञक्षपितकल्मषाः म. गी. ४।३०
 यज्ञदानतपःकर्म [म. गी. १८।३+ १८।५
 यज्ञदानतपःक्रियाः म. गी. १७।२४
 यज्ञशिष्टाशिनः सन्तः म. गी. ३।१३
 यज्ञशिष्टासृतभुजः म. गी. ४।३१
 यज्ञश्च मे भूयात् चिन्त्यु. ७।१
 यज्ञसूत्रप्रणवब्रह्मयज्ञक्रियायुक्तो
 ब्राह्मणः पा. ब्र. ३
 यज्ञसूत्रसम्बन्धी ब्रह्मयज्ञः पा. ब्र. ३
 यज्ञस्तपस्तथा दानं म. गी. १७।७
 यज्ञस्तपांसि नियमात्तानि वै
 विविधानि च । गुरुवाक्ये तु
 सर्वाणि सम्पद्यन्ते न संशयः शिवो. ७।४०
 यज्ञस्त्वमेवैकविभुः पुराणः एका. उ. २
 यज्ञस्य पंक्तिः चिन्त्यु. ९।१
 यज्ञस्य प्रसूत्या अजिनं वासो वा
 दक्षिणत उपवीय दक्षिणं
 बाहुमुद्धरते सहवै. १
 यज्ञस्यर्द्धिमनु संतिष्ठस्व महाना. १६।११
 यज्ञं च नस्तन्वं च प्रजां च अरुणो. १
 यज्ञं दानं जपं तीर्थं श्राद्धं वै
 देवतार्चनम् । तर्पणं मार्जनं
 चान्यन्न कुर्यात्तुलसीं विना तुलस्यु. १६
 यज्ञं पोहि विभावसो स्वाहा महाना. ७।४
 यज्ञं प्रतितिष्ठन्तं यजमानोऽनु
 प्रतितिष्ठतिसङ्घा अयान्भवति छान्दो. ४।१६।५.

यज्ञ- रिष्यन्तं यजमानोऽनुरिष्यति

स दृष्ट्वा पापीयान्भवति	छान्दो. ४।१६।३
यज्ञः कर्मसमुद्भवः	भ. गी. ३।१४
यज्ञा इति च तद्विदः	वैतथ्य. २२
यज्ञाङ्गं ब्रह्मसम्पत्तिः	पा. ब्र. ३
यज्ञाद्भवति पर्जन्यः	भ. गी. ३।१४
यज्ञायाचरतः कर्म	भ. गी. ४।२३
यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र	भ. गी. ३।९
यज्ञाश्च विहिताः पुरा	भ. गी. १७।२३
यज्ञे तपसि दाने च	भ. गी. १७।२७
यज्ञानां जपयज्ञोऽस्मि	भ. गी. १०।२५
यज्ञेन दानेन तपसाऽनाशकेनैतमेव	
विदित्वा मुनिर्भवति	बृह. ४।४।२२
यज्ञेन द्विषन्तो मित्रा भवन्ति	म. ना. १७।१
यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः [क्र. अ.	८।४।१९=
[मं. १०।९०।१६+	वा. सं. ३।११६
[म. ना. २।४+पु.सू.१६+	चिन्त्यु. १२।७
(यज्ञ इति) यज्ञेन हि देवा दिवं गताः	म. ना. १७।१०
यज्ञेनासुरा नापानुदन्त	म. ना. १७।१०
यज्ञेनेत्युपसंहारः सृष्टेमोक्षस्य	
चेरितः । य एवमेतज्ज्ञानाति	
स हि मुक्तो भवेदिति	मुद्रलो. १।९
यज्ञेनैवोपजुह्वति	भ. गी. ४।२५
यज्ञे सर्वे प्रतिष्ठितं तस्माद्यज्ञं	
परमं वदन्ति	म. ना. १७।१०
यज्ञैरिष्ट्वा स्वर्गंति प्रार्थयन्ते	भ. गी. ९।२०
यज्ञो दानं तपः कर्म	भ. गी. १८।५
यज्ञो दानं तपश्चैव	भ. गी. १८।५
यज्ञोपवीतं बर्हिर्न निवसेः त्वमन्तः	
प्रविश्य...मेघां प्रयच्छ	ना. प. ४।४७
यज्ञोपवीतमेतदेव, विपरीतं	
प्राचीनावीतम्	सहस्रै. १
यज्ञोपवीतं कृत्वाऽप आचम्य	
त्रिरुदपात्रं प्रसिच्योद्यन्त-	
मादित्यमुपतिष्ठेत्	कौ. त. २।७
यज्ञोपवीतं निष्कृष्य पुत्रं दृष्ट्वा त्वं	
ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं वषट्कारस्त्व-	
मोङ्कारस्त्वं स्वाहा...त्वं प्रति-	
ष्ठाऽसीति वदेन्	कठरु. १

यज्ञोपवीतं परमं पवित्रं प्रजापतेर्य-

त्सहजं पुरस्तात् [ब्रह्मो. ५+	ना. प. ४।४६
[+पा. गृ. सू.	२।२।१०
यज्ञोपवीतं यागं सत्रं स्वाध्यायं च	
सर्वकर्माणि सज्यस्यायं ...	
कौपीनं...परिग्रहेत्	प. हं. २
यज्ञोपवीतं वेदांश्च सर्वतद्वर्जयेद्यतिः	कठरु. ५
यज्ञोपवीतो धृतचक्रधारी यो	
ब्रह्मवित्...बहिसंयुक्तं स्त्रीशूद्रै-	
र्वाहुभ्यां धारयेत् [यज्ञोप. १+	सुदर्श. १
यज्ञो भूत्वा यज्ञमासीद् स्वां योनिं	
जातवेदो भुव आजायमानः	ना. प. ४।४३
यज्ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुरमृतत्वं	
च गच्छति	कठो. ६।८
यज्ज्ञात्वाऽमृतमश्नुते	गान्धर्वो. ४।११
यज्ज्ञानाग्निः स्वातिरिक्तभ्रमं भस्म	
करोति तत् । बृहज्जाबाल-	
निगमशिरोवेद्यमहं महः	बृ. जा. शीर्षकं
यज्ज्ञानाद्यान्ति मुनयो ब्राह्मण्यं	
परमाद्भुतम् । तत्रैपदब्रह्मतत्त्व-	
महमस्मीति चिन्तये	व.सू. शीर्षकं
यज्ज्ञानेन कृतार्थो भवति तन्नित्यं	
शाम्भवीमुद्रान्वितम्	मं. ब्रा. ३।१
यज्योतिर्यदमृतं यदज्यं तदवरमिति	शौनको. २।३
यज्योतिः स आदित्यः	मैत्रा. ६।३
यत इन्द्र भयामहे ततो नो अभयं	
कृधि [महाना. ५।१+	वनयु. १५३
[क्र. मं. ८।६१।१३+	अथर्व. १९।२५।१
[साम. १।२७४+	तै.आ. १०।१।९
यत एतस्य तस्यैव रसो य एष	
एतस्मिन्मण्डले पुरुषस्तस्य	
ह्येष रस इत्यधिदैवतम्	बृह. २।३
यत एतस्य तस्यैव रसो योऽयं	
दक्षिणेक्षन्पुरुषस्तस्य ह्येष रसः	बृह. २।३।५
यत एवेतो यतः सम्भूतो भवति	छान्दो. ५।९।२
यत एषा यथा चैषा यथा नष्टेत्य-	
खण्डितम् । तदस्या रोग-	
शालाया यत्नं कुरु चिकित्सने	महो. ५।११६

यतचित्तेन्द्रियक्रियः	भ. गी. ६।१२
यत्तामपि सिद्धानां	भ. गी. ७।३
यतते च ततो भूयः	भ. गी. ६।४३
यततो ह्यपि कौन्तेय	भ. गी. २।६०
यतन्तोऽप्यकृतात्मानः	भ. गी. १।५।११
यतन्तो योगिनश्चैनं	भ. गी. १।५।११
यतन्तश्च दृढव्रताः	भ. गी. ९।१४
यतयः केन दुःखिताः	१ सं. सो. २।९९
यतयः संशितव्रताः	भ. गी. ४।२८
यतयो भिक्षार्थं ग्रामं प्रविशन्ति	
पाणिपात्रमुदरपात्रं वा	आरुणि. ९
यतवाक्तायमानसः सूर्यभक्तो	
ब्रह्मचारी व्रतधरः	सूर्यता. २।१
यतवाक्तायमानसः	भ. गी. १८।५२
यतश्चोदेति सूर्योऽस्तं यत्र च	
गच्छति । तं देवाः सर्वेऽर्पिता-	
स्तदुनात्येति कश्चन । एतद्वै तत्	कठो. ४।९
यतः कुतश्च नैतमेकादश नव	तैत्ति. २।१०
यतः कुतश्चिदानीय नित्यं	
शास्त्राण्यवेक्षते	अक्षुप. ११
यतः पवमानपावकशुचिसङ्घातो	
दि जाठरस्तस्मादग्निर्यष्टव्य-	
श्चेतव्यः स्तोतव्योऽभिध्यातव्यः	मैत्रा. ६।३४
यतः प्रवृत्तिर्भूतानां	भ. गी. ६।१८।४
यतः प्रवृत्तिः प्रसृता पुराणी	भ. गी. १।५।४
यतः प्रसृता जगतः प्रसृतिः	महाना. १।४
यतः सर्वैः परित्यक्तं नरं	
धर्मोऽनुगच्छति	शिवो. ६।१६७
यतात्मा दृढनिश्चयः	भ. गी. १२।१४
यताहारो जितक्रोधो जितसङ्गो	
जितेन्द्रियः	ते. विं. १।३
यतिर्नैकपात्रं वसेन्नकस्यापिनमेत्	ना. प. ५।८
यतिर्मस्मभारणं त्यक्त्वैकदोषोऽय	
द्वादशसहस्रप्रणवं जप्त्वा	
शुद्धो भवति	भस्मजा. १।६
यतिर्यादच्छिको भवेत् [ना.प. ६।४४]	वेतथ्य. ३७
यतिस्तर्जन्या शिरोललाटद्वयेषु	
प्रणवेन धारयेत् .	गोपीचं. ४

यतीनां ज्ञानदं प्रोक्तं वनस्थानां	
विरक्तिदम् (भस्म)	बृ. जा. ५।६
यतीनां तु शतं पूर्णमेकमेकेन रुद्र-	
जापकेन तत्समम्	नृ. पू. ५।१६
यतीनां यतचेतसाम्	भ. गी. ५।२६
यतेन्द्रियमनोबुद्धिः	भ. गी. ५।२८
यतेः संव्यवहाराय पात्रलोपः	
स उच्यते	१ सं. सो. २।८१
यतोऽजरोऽमृतः स भवतीति	गायत्र्यु. ५
यतो जातानि भुवनानि विश्वा	श्वेताश्व. ४।४
यतो न क्रमते ज्ञानमसङ्गं तेन	
कीर्तितम्	अ. शां. ९६
यतो (निर्विषयो नाम) निर्विषय-	
स्यास्य मनसो मुक्तिरिष्यते ।	
अतो (तस्मात्) निर्विषयं	
नित्यं मनः कार्यं मुमुक्षुणा	त्रि. ता. ५।१
यतो यतः समीहसे ततो नो	
अभयं कुरु [प्रवर्गा. २२+]	वा. सं. ३६।२२
यतो बभूव भुवनस्य गोपाः	नृ. पू. २।८
यतो यत आवर्तते तत्तद्रच्छति	छान्दो. ४।१७।९
यतो यतस्त्वाददीत लवणमेव	बृह. २।४।१२
यतो यतो निश्चरति	भ. गी. ६।२६
यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते ।	
यतो वा यन्ति यत्रैव यन्ति च ।	
तदेतदक्षरं परं ब्रह्म	ग. पू. १।३
यतो वा इमानि... यतोऽग्निः	
पृथिव्यग्नेजोवायुः । यत्कराग्रा-	
द्ब्रह्मविष्णुरुद्रा अजायन्त	गणेशो. ४।८
यतो वा इमानि..येन जातानि	
जीवन्ति, यत्प्रयन्त्यभिसं-	
विशन्ति, तद्विजिज्ञासंस्व ।	
तद्रह्येति	तैत्ति. ३।१
यतो वा इमानि भूतानि जायन्ते...	
यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति तं	
मामेवं विदित्वोपासीत	भ. जा. २।५
यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य	
मनसा सह	शांडि. २।३
[तैत्ति. २।४, ५+शरभो. १८+]	ब्रह्मो. २२

यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य...
 आनन्दं ब्रह्मणो विद्वाञ्
 विभेति कदाचन (कुतश्चन)
 [तैत्ति. २।४,५+ शरभो. १८
 यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य...
 आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा
 मुच्यते बुधः ब्रह्मो. २२
 यतो वाचो निवर्तन्ते यो मुक्तैरव-
 गम्यते । यस्य..संज्ञाः कल्पिताः.. महो. ४।५७
 यतो वाचो निवर्तन्ते विकल्पकल-
 नान्विताः । विकल्पसंक्षया-
 ज्जन्तोः पदं तदवशिष्यते अ. पू. २।३३
 यतो वाचो निवर्तन्ते निमित्ता-
 नामभावतः (निमित्तं
 किञ्चिदाश्रित्य खलु शब्दः
 प्रवर्तते) कठश. ३४
 यतो विशन्ति तद्विजिज्ञासस्व तैत्ति. ३।११
 यतो वीरः कर्मण्यः सुहृदो युक्त-
 प्रावा जायते देवकामः नृ. पू. २।५
 यतो वै समुद्राः सरितः पर्वताश्च,
 यतो वै चराचरम् ग. शो. ४।८
 यतो हरिं द्रावयति तच्छ्रीचूर्णं
 श्रियावधृतं आदित्यवर्णं
 श्रीफले धारयेत् कात्याय. १
 यत्कठिनं सा पृथिवी, यद्द्वयं ता
 आपः, (तदापो) यदुष्णं
 तत्तेजः, यत्सञ्चरति स वायुः,
 यत्सुषिरं तदाकाशमित्युच्यते
 [गर्भो. १+ शारीरको. १
 यत्करोषि यदश्नासि भ. गी. ९।२७
 यत्कर्म कुरुते तदभिसम्पद्यते बृह. ४।४।५
 यत्कर्मणाऽत्यरीरिचं यद्वा
 न्यूनमिहाकरम् बृ. उ. ६।४।२४
 यत्कर्मिणो न प्रवेदयन्ति रागाग्ने-
 नातुराः क्षीणलोकाश्चयदन्ते मुण्ड. १।२।९
 यत्कल्याणं जिघ्रति तदात्मने
 ते विदुः बृह. १।३।३
 यत्कल्याणं पश्यति तदात्मने
 ते विदुः बृह. १।३।४

यत्कल्याणं वदति तदात्मने ते विदुः बृह. १।३।२
 यत् कल्याणं शृणोति तदात्मने ,, बृह. १।३।५
 यत्कल्याणं सङ्कल्पयति तदात्मने ,, बृह. १।३।६
 यत्कामो भवति य एवं वेद नृ. जा. १।३
 यत्किञ्च दुरितं मयि । इदमहं
 माममृतयोनौ सूर्ये (सत्ये)
 ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा महाना. १।३।४
 यत्किञ्च प्रजाः साधु कुर्वन्ति,
 यस्तद्वेद, यस्स वेद स मयैत-
 दुक्त इति छांदो. ४।१।४,६
 यत्किञ्च वाचो हुमिति स हिङ्कारो
 यत्प्रेतिसप्रस्तावोयदेतिसमादिः छांदो. २।८।१
 यत्किञ्च विजिज्ञास्यं मनसस्तद्रूपं बृह. १।५।९
 यत्किञ्च विज्ञातं वाचस्तद्रूपम् बृह. १।५।८
 यत्किञ्चाविज्ञातं प्राणस्य तद्रूपम् बृह. १।५।१०
 यत्किञ्चिदपि सङ्कल्पस्तापत्रय-
 मित्तीरितम् ते. वि. ५।९७
 यत्किञ्चिदपि हीनोऽस्मि मैत्रे. ३।१७
 यत्किञ्चिदिदमा श्रम्य
 आ शकुनिभ्य इति... छांदो. ५।२।१
 यत्किञ्चिद्दृश्यते लोके... तत्सर्व-
 मसदेव हि ते. वि. ६।५२
 यत्किञ्चिद्यन्न किञ्चिच्च सर्वं
 चिन्मयमेव हि ते. वि. २।२७
 (अथ) यत्किञ्चेदमार्द्रं तद्वेतसो-
 ऽसृजत तदु सोमः बृह. १।४।६
 यत्किञ्चेदं प्राणिजङ्गमंचपतत्रिच २ ऐत. ५।३
 यत्कुमारी मन्द्रयते यद्योषिद्यत्
 पतिव्रता । अरिष्टं यत्किञ्च
 क्रियते अग्निस्तदनुवेधति अरुणो. ५
 यत्कुसीदमप्रतीतं मयेह येन
 यमस्य निधिनाचरामि हि सहवे. ४
 यत्कृत्वा देवयानं वा पन्थानं
 प्रतिपद्यन्ते । पितृयाणं वापि
 न ऋषेर्वचः श्रुतम् बृह. ६।२।२
 यत्केवलं ज्ञानगम्यम् (ब्रह्म) शांडिल्यो. २।१।३
 यत्कुरुर्भवति तत्कर्म कुरुते यत्कर्म
 कुरुते तदभिसम्पद्यते बृह. ४।४।५
 यत्खलु साधु तत्सामेत्थाचक्षते छांदो २।१।१

यत्तच्छान्तमजरममृतमभयं परम् प्रश्नो. ५।७
 यत्तज्ज्ञानं मतं मम भ. गी. १३।३
 यत्तत्तत्पुरुषं प्रोक्तं वायुमण्डल-
 संवृतम् । पञ्चाग्निना संमायुक्तं.. पञ्चब्र. १०
 यत्तत्तामसमुच्यते भ. गी. १८।२५
 यत्तत्त्वं तदसौ स्थितः (आत्मा ब्रह्म) अ. पू. ३।२२, २३
 यत्तन्निगुणमव्यक्तं नित्यं सदसदा-
 त्मकम् । प्रधानं प्रकृतिं प्राहु-
 रविशेषं विशेषवत् भवसं. २।१३
 यत्तत्पदं पञ्चपदं तदेव स वासु-
 देवो न यतोऽन्यदस्ति गो. पू. ४।३
 यत्तत्सत्यं विज्ञानमानन्दं (ब्रह्म) म. र. १४।११
 यत्तत्सात्त्विकमुच्यते भ. गी. १८।२३
 (अथ) यत्तदजायत सोऽसा-
 वादित्यः छांदो. ३।१९।३
 यत्तद्वेदमृतोपमम् भ. गी. १८।३८
 यत्तद्वेदमिव विषमिव भ. गी. १८।३७
 यत्तद्वेदमिदमप्राज्ञमगोत्ररूपवर्जितम् रुद्रह. ३१
 यत्तद्वेदमिदमप्राज्ञमगोत्रमवर्णमचक्षुः-
 ओत्रं तदपाणिपादं...तद्भूतयोनिं
 परिपश्यन्ति क्षीराः मुण्ड. १।६
 यत्तदव्यक्तमजरमचिन्त्यमज-
 मव्ययम् भवसं. ३।३
 यत्तन्नस्तत्पञ्चमस्य, यत्तिसहः प्रचो-
 द्यादिति तत् षष्ठस्य नृ. षट्च. ५
 यत्तत्पस्यसि कौन्तेय भ. गी. ९।२७
 (अथ) यत्तत्पोदानमार्जवमहिंसा
 सत्यवचनमिति वा अस्य
 दक्षिणाः छांदो. ३।१७।४
 यत्तत्पथा बहुधा मे पुराचित्तमुभवे-
 ऽहमुरणोबोमुवे । अतस्त्य पन्था-
 मसि हि प्रयज्ञोऽयसे स मे
 सत्यमिदमेहि वा. मं. २२
 यत्तत्सात्त्विकमुच्यते भ. गी. १८।२३
 यत्तस्य ज्योतिरिव सम्पद्यती-
 त्यतस्तत्रावमचिरेणैति मैत्रा. ६२७
 यत्तस्य पीठं हैरण्याष्टपलाशमम्बुजं गो. पू. ३।१
 यत्तानि तु सुगन्धतरमुनिशब्दवाच्यैः
 जीवबुद्धेः रचितानीतिभवन्ति स्वसंवे. १

यत्तारं तत्सुखं यत्सुखं तच्छुद्धं
 यच्छुद्धं तद्वैद्युतं यद्वैद्युतं
 तत्परं ब्रह्म [अ. शिरः. ३।४+ बटुको. १९
 यत्तासां दिशामन्तस्तद्गमयांचकार
 (मा. पा.) बृ. उ. १।३।१०
 यत्तु कामेप्सुना कर्म भ. गी. १८।२४
 यत्तु कृत्स्नवंदेकस्मिन् भ. गी. १८।२२
 यत्तु चञ्चलनाहीनं तन्मनो-
 ऽमृतमुच्यते महो. ४।१०१
 यत्तु नो दृश्यते किञ्चिद्यत्तु किञ्चि-
 दिव स्थितम् । मनः षष्ठेन्द्रिया-
 तीतं तन्मयो भव वै मुने अ. पू. १।२१
 यत्तु पौरुषयत्नेन कृतं तन्मध्यमं
 भवेत् (रुद्राक्षछिद्रं) रु. जा. १३
 यत्तु प्रत्युपकारार्थं भ. गी. १७।२१
 यत्तुयौङ्गाराग्रपरास्थिरभूमिवरा-
 सनम् । प्रतियोगिविनिर्मुक्तं
 तुर्यतुर्यमहं महः नृ. पू. शीर्षकं
 यत्तु होतर्गायत्री कथं हलीभूतो
 वहसीति गायत्र्यु. ५
 (अथ) यत्तृतीयममृतं तदादित्या
 उपजीवन्ति वरुणेन मुखेन न
 वै देवा अभ्रन्ति छांदो. ३।८।१
 यत्तृतीयं तच्छिखायां, यत्तुर्थं
 तत्सर्वेष्वङ्गेषु नृ. षट्च. ७
 यत्तृतीयं तद्वाह्यं वलयं भवति नृ. षट्च. ३
 यत्ते कश्चिदन्नवीतच्छृणवामेति वृह. ४।१।२
 यत्ते रूपं कल्याणतमं तत्ते पश्यामि वृह. ५।१५।१
 यत्तेसुसीमहृदयमधिचंद्रमसिभ्रितम् कौ. त. २।८
 यत्ते सुसीमे हृदये हितमन्तः
 प्रजापतौ । मन्येऽहंमांतद्विद्वांसं
 माहं पौत्रमघं रुद्रम् कौ. त. २।१०
 यत्तेऽहं प्रीयमाणाय भ. गी. १०।१
 यत्त्वयोक्तं वचस्तेन भ. गी. ११।१
 यत्पञ्चमं तत्सर्वेषु... यत् षष्ठं
 तत्सर्वेषु देशेषु नृ. षट्च. ७
 (अथ) यत्तत्पञ्चममृतं तत्साध्या
 उपजीवन्ति ब्रह्मणा मुखेन न
 वै देवा अभ्रन्ति छांदो. ३।१०।१

यत्पदं विमलमद्वयं शिवं तत्सदा-

हमिति मौनमाश्रय

वराहो. ३६

यत्परं तेजस्तपेधाऽभिहितमग्रा

आदित्ये प्राण एतद्वाव त-

त्स्वरूपं नभसः खेऽन्तर्भूतस्य

यदोमित्येवदक्षरम्

मेत्रा. ७।११

यत्परं नापरं त्यजति स

जामदग्निवीयते

ब्रह्मो. १

यत्परं ब्रह्म स एकः, य एकः स

रुद्रः, यो रुद्रः स ईशानः...स

भगवान्महेश्वरः [अ.शिरः. ३।४+ बदुको. १९

यत्परं ब्रह्म सर्वात्मा विश्वस्यायतनं

महत् । सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं नित्यं

स त्वमेव त्वमेव तत्

कैव. १६

यत्परात्परतो ज्ञेयं तन्मे मनः शिव-

सङ्कल्पमस्तु

२ शिवसं. १७

(अथ) यत्पशुभ्यस्तृणोदकं

विन्दति तेन पशूनां (लोकः)

बृह. १।४।१६

यत्पश्यति तु तत्सर्वं ब्रह्म पश्यन्स-

माहितः । प्रत्याहारो भवेदेष

ब्रह्मविद्धिः पुरोदितः

जा. द. ७।३

यत्पश्यमानमात्माभिजुषाणमन्तः...

सुषुप्त्यान्भिगम्यमानाय स्वाहा पारमा. १।८

यत्पादाम्बुरुहद्वंद्वं मृग्यते विष्णुना

सह । स्तुत्वा स्तुत्यं महेशान-

मवाङ्मनसगोचरम्

शरभो. १७

यत्पितृभ्यो निपृणाति यत्प्रजा-

मिच्छते तेन पितॄणां (लोकः)

बृह. १।४।१६

यत्पितृभ्यः स्वधा करोत्यप्यपस्त-

त्पितृयज्ञः सन्तिष्ठते

सहवै. १४

यत्पिबति तदस्य सोमपानम्

(शारीरयज्ञस्य)

महाना. १।८।१

यत्पुण्डरीकं पुरमध्यसंस्थम् ।

तत्रापि दहं गगनं विशोकस्त-

स्मिन्यदन्तस्तदुपासितव्यम्

महाना. ८।१६

यत्पुरुषं व्यदधुः कतिधा व्यक-

ल्पयन् [ऋ.अ. ८।४।१९

=मं. १०।९०।११+

[वा. सं. ३।१।१०+पु.सू. ११

चित्यु. १२।५

यत्पुरुषेण हविषा देवा यज्ञमतन्वत

[ऋ. अ. ८।४।१८।६=

मं. १०।९०।६+

[वा. सं. ३।१।१४+पु.सू. १६

चित्यु. १२।३

यत्पुरुषेणेत्यनया सृष्टियज्ञः समी-

रितः । अनेनैव च मन्त्रेण

मोक्षश्च समुदाहृतः

मुद्रलो. १।६

यत्पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्मैवाहम्-

स्मीति कृतकृत्यो भवति

प. हं. ९

यत्पृथिन्या रजस्वमान्तरिक्षे

विरोदसी । इमा रस्तदापो

वरुणः पुनात्त्वधमर्षणः

महाना. ६।४

यत्पौर्णमास्ये तत्पौर्णमास्यम्

कठरु. ३

यत्प्रज्ञानमुत चेतो धृतिश्च यज्ञयो-

तिरन्तरमृतं प्रजासु । यस्मान्न

ऋते किञ्चन कर्म क्रियते तन्मे

मनः... [१ शिवसं. ३+

२ शि. सं. ४

यत्प्रत्यक्षं तद्दे इति

शौनको. ४।७

यत्प्रथमं तच्चतुररं यद्वितीयं तच्चतु-

ररं यत्तृतीयं तदष्टारं यच्चतुर्थं

तत्पञ्चारं यत्पञ्चमं तत्पञ्चारं

यच्छष्टतदष्टारं तदेतानि षडेव

नारसिंहानि चक्राणि भवन्ति

नृ. षट्च. १

यत्प्रथमं तदाचक्रं यद्वितीयं तत्सु-

चक्रं यत्तृतीयं तन्महाचक्रं

...तदेतानि षडेव नार-

सिंहानि चक्राणि भवन्ति

नृ. षट्च. २

यत्प्रथमं तदान्तरवलयं भवति ।

यद्वितीयं तन्मध्यमं वलयं

...तदेतानि त्रीण्येव वलयाणि

भवन्ति

नृ. षट्च. ३

यत्प्रथमं तद्धृदये, यद्वितीयं

तच्छिरसि, यत्तृतीयं तच्छि-

खायां, यच्चतुर्थं तत्सर्वेष्वङ्गेषु

यत्पञ्चमं तत्सर्वेषु यत् षष्ठं

तत्सर्वेषु देशेषु

नृ. षट्च. ७

(सहोवाच-) यत्प्रथमं नाम्यकीर्तियो

नाम्नग्राहमथ नानुवत्स्य इति

शौनको. १।५

(अथ) यत्प्रथमास्तमिते

तन्निधनम्

छांदो. २।१।८

(अथ) यत्प्रथमोदिते स प्रस्तावः छान्दो. २।९।३
 यत्प्रदक्षिणं प्रक्रमन्ति तेन पाप्मान-
 मवधुन्वन्ति सहवै. २
 यत्प्रपदाभ्यां प्रापद्यत ब्रह्मेन पुरुषं
 तस्मात्प्रपदे... १ ऐत. १।४।१
 यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति, तद्विजि-
 ज्ञासस्व, तद्ब्रह्मेति तैत्ति. ३।१
 यत्प्रयन्त्यभिसंविशन्ति, तं मामेव
 विदित्वोपासीत भस्मजा. २।५
 (अथ) यत्प्रशशस्सतुः कर्म हैव
 तत्प्रशशस्सतुः पुण्यो वै पुण्येन
 कर्मणा भवति पापः पापेन बृह. ३।२।१३
 यत्प्राक्सवनेभ्यः सैकाविधा
 त्रीणि सवनानि यदुर्ध्वं
 सा पञ्चमी १ ऐत. ३।३।४
 यत्प्राक्तुचाशीतिभ्यः सैकाविधा १ ऐत. ३।४।३
 यत्प्राणेन न प्राणिनि येन प्राणः
 प्रणीयते । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
 नेदं यदिदमुपासते केनो. १।९
 यत्प्राणैः प्रतितिष्ठसि (मा.पा.) प्रश्नो. २।७
 यत्प्रातरनुवाको यत्प्रउगं यदाज्यं
 यन्मरुत्वतीयमिति छाग. २।२
 यत्प्रातर्मध्यन्दिनं सायं च तानि
 सवनानि महाना. १।८।१
 यत्प्रातः सोऽयं प्रातः (होमः) कठरु. ३
 यत्प्रियमानन्दं तदेतत्सर्वाकारा
 महात्रिपुरसुन्दरी बह्वचो. ३
 यत्र कालमकालं वा निश्चयः
 संशयो नहि ते. बि. ५।१४
 यत्र काले त्वनावृत्तिः भ. गी. ८।२३
 यत्र कुण्डलिनी नाम पराशक्तिः
 प्रतिष्ठिता [यो. शि. ९।६+ वराहो. ५।५१
 यत्र कुत्र स्थितस्य शिरसि व्योम-
 ज्योतिर्दृष्टं चेत्स तु योगी भवति अद्वयता. ३
 यत्र कुत्रापि त्रियते देहान्ते देवः
 परमं ब्रह्म तारकं व्याचष्टे नृ. पू. १।७
 यत्र कुत्रापि वा काश्यां मरणे स
 महेश्वरः । जन्तोर्दक्षिणकर्णे तु
 मत्तारं समुपादिशेत् मुक्तिको. १।२०

यत्र कुत्रापि वा नादे लगति प्रथमं
 मनः । तत्रतत्र स्थिरीभूत्वा
 तेन सार्धं विलीयते ना. बि. ३८
 यत्र क चार्या वाचो भाषन्ते
 विदुरेनं तत्र ३ ऐत. २।५।३
 यत्र क चैति तदेव प्रतितिष्ठत्येवं
 विद्वान् बृह. १।२।३
 यत्र कापि स्थितं च यत्तन्नहि धार्यं
 संस्कारसहितं धार्यम् (भस्म) बृ. जा. ३।१
 यत्र गत्वा धाम्नि लयं यान्ति
 योगीन्द्राः सामर. ५५
 यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः
 (तत्परमं पदं) [नृ. पू. ५।१६+ ना. प. ९।२२
 यत्र गुरुस्तत्र शिवः । शिवगुरुस्व-
 रूपो महेश्वरः रुद्रोप. ३
 यत्र चतुर्धा मुक्तयः सेव्यमाना
 आसते सामर. ९२
 यत्र चन्द्रस्तन्मक्षत्राणि यत्र वा
 नक्षत्राणि स चन्द्रमास्ते द्वे
 योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ७
 यत्र च मथुरा गोकुलं द्वारका
 वैकुण्ठपुरी श्वेतपुरी रामपुरी
 यमपुरी नरसिंहपुरी नरनारा-
 यणपुरी कुबेरपुरी गणेशपुरी
 शक्रपुरी एता देवतास्तिष्ठन्ति राधोप. ४।१
 यत्र चिन्मात्रकलना यात्यपह्नव-
 मञ्जसा । तच्चिन्मात्रमखण्डैक-
 रसं ब्रह्म भवाम्यहम् ते. बि. शीर्षकं
 यत्र चैवात्मनाऽऽमानं [यो. शि. ३।१४+ भ. गी. ६।२०
 यत्र जाग्रति शुभाशुभं निरुक्त-
 मस्य देवस्य... परापरं ब्रह्म ब्रह्मो. १
 यत्र जीवन्ति मूढास्तु तत्रासौ
 मृत एव वै (योगी) यो. शि. १।४६
 यत्र ज्योतिरजस्रं यस्मिँल्लोके-
 ऽभ्यर्हितं आ. प्र. १
 यत्र तु व्यञ्जनवन्तः प्रयुज्येरन्
 क्षोभुक्तावध्या इनावप्रजसा-
 बुद्धानृत्यजमानौ स्याताम् संहितो. २।४

(अथ) यज्ञिगुणं चतुरशीति-
लक्षयोनिपरिणतं भूतत्रिगुण-
मेतद्वै नानात्वस्य रूपम् मैत्रे. ३।३
यत्र त्वस्य सर्वमात्मैवाभूत्तत्केन
कं पश्येत... बृह. ४।५।१५
(अथ) यत्र देव इव राजेवाह-
मेवेदं सर्वोऽस्मीति मन्येत
सोऽस्य परमो लोकः बृह. ४।३।२०
यत्र देवा अमृतमानशानास्तृतीये
धामान्यभ्यैरयन्त महाना. २।५
(अथ) यत्र द्वैतीभूतं विज्ञानं
तत्र हि गृणोति पश्यति
जिघ्रति रसयते चैव स्पर्शयति
सर्वमात्मा जानीतेति मैत्रा. ६।७
यत्र धर्ममधर्मं वा शुद्धं वाऽशुद्ध-
मण्वपि ते. वि. ५।१३
यत्र धर्मा न वर्तन्ते विवेकस्तत्र
नोच्यते अ. शां. ६०
यत्र न चन्द्रमा भाति, यत्र न
नक्षत्राणि भान्ति, यत्र नाग्नि-
र्बहति, यत्र न मृत्युः प्रविशति,
यत्र न दुःखं...परमं पदं.. नृ. पू. ५।१६
यत्र न जरा न मृत्युर्न कालो न
भङ्गो न जयो न विवादो न
हिंसा न शान्तिर्न स्वप्न एवं
लीलाकामक्षरीरी स्वविनो-
दार्थं भक्तैः सहोत्कण्ठितैस्तत्र
क्रीडति कृष्णः राधोप. ४।२
यत्र न मोहो न दुःखं ग. शो. ५।६
यत्र न सूर्यस्तपति, यत्र न वायुर्वाति नृ. पू. ५।१६
यत्र नान्यत्पश्यति नान्यच्छृणोति
नान्यद्विजानाति स भूमा छांदो. ७।२४।१
यत्र नाभ्युदितं चित्तं तद्वै सुख-
मकृत्रिमम् अ. पू. ५।४५
यत्र नासन्न सद्रूपो नाहं नाप्यन-
हङ्कृतिः । केवलं क्षीणमनन
आस्तेऽद्वैतेऽतिनिर्भयः
[अक्षुप. ४१-४] बराहो. ४।१७

यत्र निशितासिशतपातनमुत्पल-
ताडनवत्सोढव्यं... नावहेल-
नया भवितव्यमेवं दृढवैराग्या-
द्वोधो भवति महो. ४।२६
(अथापि) यत्र नील इवाम्रिर्दृश्यते
यथा मयूरग्रीवा ३ ऐत. २।४।६
यत्र नृसिंहादयो देवताआवरणानि राधोप. ४।२
यत्र पुरुषस्तत्क्षी यत्र वा ली
स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं
मिथुनम् सावित्र्यु. ९
यत्र पार्थो धनुर्धरः म. गी. १।८।७८
यत्र पूर्वं सांध्याः सन्ति देवाः चित्त्यु. १२।७
[+महावा. ४+पु. सू. १६+
[मं. १०।१०।१६+
यत्र विन्दुश्च नादश्च सोमसूर्याग्नि-
वायवः । इन्द्रियाणि च सर्वाणि
लयं गच्छन्ति सुव्रत यो. शि. ३।११
यत्र (विद्यायां) ब्रह्म प्रतिष्ठितम्,
विश्वेदेवाः प्रतिष्ठिताः, यस्तां
न वेद किमन्यैर्वेदैः करिष्यति अव्यक्तो. ३
यत्र ब्रह्माण्डानि कोटिशो विराज-
मानानि राजन्ते सामर. ५५
यत्र ब्रह्माण्डान्युत्पद्यन्ते लीयन्ते सामर. ५
यत्र ब्रह्मा पत्रमानेति पट् ३ ऐत. २।४।४
यत्र भार्गवी यमुना समुद्रममृत-
मयं वृन्दावनानि नीलपर्वत-
गोवर्धनसिंहासनं प्रासादो
मणिमण्डपो विमलादिषोडश-
चण्डिकागोप्यः राधोप. ४।२
(अथापि) यत्र भूमिं ज्वलन्तीमिव
पश्येत तदप्येवमेव विद्यादिति
प्रत्यक्षदर्शनानि ३ ऐत. २।४।६
यत्र मनस्तद्वागयत्र वा वाक् तन्म-
नस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ८
यत्र मन्त्रममन्त्रं वा विद्याऽविद्या न.. ते. वि. ५।१४
यत्र यज्ञस्तत्र छन्दांसि यत्र वा
छन्दांसि स यज्ञस्ते द्वे योनि-
स्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ४

यत्र यत्र धृतो वायुरङ्गे रोगादि- दूषिते । धारणादेव मरुतस्त- त्तदारोग्यमश्रुते	त्रि. ब्रा. १२०
यत्र यत्र मनो याति तत्र तत्र परं पदम् [पैङ्गलो. ४।२१+	सौभाग्य. २३
यत्र यत्र मनो याति ब्राह्मणस्तत्र दर्शनात् । मनसा धारणं चैव धारणा सा परा मता	ते. बि. १।३५
यत्र यत्र मनो याति न निवार्यं मनस्तदा । अवारितं क्षयं याति वार्यमाणं तु वर्तते (वर्धते)	अमन. २।७०
यत्र यत्र मृतो ज्ञानी येन वा केन मृत्युना । यथा सर्वगतं व्योम तत्र तत्र लयं गतः	पैङ्गलो. ४।१३
यत्र योगेश्वरः कृष्णः	भ. गी. १८।७८
यत्र रविसोमौ न तपतः	ग. शो. ५।६
यत्र रसावात्मानमुपसंहृत्याजूगुपत्	शौनको. ४।५
यत्र लक्ष्मीर्जम्बवती राधिका विमला चन्द्रावली सरस्वती ललितादिरिति	राधोप. ४।१
यत्र लोका न लोका देवा न देवा वेदा न वेदा यज्ञा न यज्ञा माता न माता... एकमेव तत्परं ब्रह्म विभाति निर्वाणम्	ब्रह्मो. ३
यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा आप- स्तद्वरुणस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. २
यत्र वर्णा न वर्तन्ते विवेकस्तत्र नोच्यते	अ. शां. ६०
यत्र वा अस्य सर्वमात्मैवाभूत्.. (अथ) यत्र वागुच्चारयत्युपैत्र तत्र न्येतीत्येवमेवैतत्	बृह. २।४।१४ बृह. ४।३।५
यत्र वाऽन्यदिव स्यात्तत्रान्योऽन्यत् पश्येत्	बृह. ४।३।३१
यत्र वा पितुस्तत्पुत्रस्यैतत्तदुक्तं भवति	१ ऐत. १।८।१
यत्र वागुर्नष्टाग्निनवाति(न)भान्ति	ग. शो. ५।६
यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा आ- काशस्तद्वायुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ३
यत्र विशाविद्ये न विदामः	गोपालो. १।१२
यत्र विराण्णृसिंहोऽवभासते तत्र खलूपासते	अन्यक्तो. ९
यत्र विश्वं भवत्येकनीडम् । यस्मि- न्निदं संचविचैति सर्वं स ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजासु	महाना. २।३
यत्र वृक्षा आधिदैविका देवा एव भवन्ति	सामर. ६
यत्र वैकुण्ठेऽनेकशो भक्ता जयन्त- कुमुदजयविजयगरुडाद्याः शतशः पार्षदाः राजमाना भवन्ति	सामर. ९२
यत्र सङ्कल्पनं तत्र मतोऽस्तीत्यव- गम्यताम्	महो. ४।५२
यत्र सप्तावरणानि तेजोमयानि	सामर. ५
यत्र समुद्रतीरे च निरन्तरं काम- धेनुवृन्दम्	राधोप. ४।२
यत्र सर्वमात्मैवाभूत्तत्र कुत्र वा मनुते । कथं वा गच्छतीति	गोपालो. १।१०
यत्र सुप्ता जना नित्यं प्रबुद्धस्तत्र संयमी । प्रबुद्धा यत्र ते विद्वान्सु- ष्टिं याति योगिराट्	याज्ञव. २९
यत्र सुप्तो न कश्चन कामयते तत्सुपुप्तम्	श्री. वि. ता. ३।१
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते न कश्चन स्वप्नं पश्यति	बृह. ४।३।१९
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते ... स्वप्नं (स्वप्ने) पश्यति तत्सुपुप्तम् माण्डू. ५ [गणेशो. १।३+नृ. पृ. ४।२	रामो. २।३
यत्र सुप्तो न कश्चन कामं कामयते न कश्चन स्वप्नं पश्यति	सुबालो. ४।४
यत्र सुहार्दः सुकृतो मदन्ते विहाय यत्र रोगं तन्वाँ स्वायाम्	सहवै. १०
यत्र स्तनयित्नुस्तद्विद्युद्यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयित्नुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ५

यत्र ह कच पुत्रस्य तत्पितुः, यत्र
 वा पितुस्तत्पुत्रस्य १ ऐत. १।८।१
 यत्र हि द्वैतमिव भवति तदितर
 इतरं जिघ्रति बृह. २।४।१४
 यत्रामिर्मृत्युर्न दहति (न) प्रविशति ग. शो. १।६
 यत्रामिस्तत्र पृथिवी यत्र नै पृथिवी
 तत्रामिस्ते द्वे योनिस्तदेकं
 मिथुनम् सावित्र्यु. १
 यत्रात्मना सृष्टिलयौ जीवन्मुक्ति-
 दशागतः । सङ्गजः कुरुते योगं
 सेयं निष्पत्तिभूमिका.. ब्राह्म. ५।७५
 यत्रादित्यस्तद्वयौ यत्र वा द्यौस्तदा-
 दित्यस्तेद्वेयोनिस्तदेकमिथुनम् सावित्र्यु. ६
 यत्राद्वैतीभूतं विज्ञानं कार्यकारण-
 कर्मनिर्मुक्तं निर्वचनमनौपम्यं
 निरुपाख्यं किं तदङ्गवाच्यम् मैत्रा. ६।७
 यत्रान्तर्याम्यादिभेदस्तत्स्वतो नहि
 युज्यते । निर्भेदं परमाद्वैतं स्व-
 मात्रमवशिष्यते अथ्यात्मो. शीर्षकं
 यत्रान्यत्पश्यत्यन्यच्छृणोत्यन्य-
 द्विजानाति तदल्पम् छांदो. ७।२४।१
 यत्रापहवतां याति स्वाविद्यापद-
 विभ्रमः । तत्रिपात्रारायणाख्यं
 स्वमात्रमवशिष्यते त्रि.म.ना. शीर्षकं
 यत्रामृतः स पुरुषो ह्यव्ययात्मा मुण्ड. १।२।११
 यत्रायं पुरुषो त्रियते उदस्मात्
 प्राणाः क्रामन्त्याहो ३ नेति.. बृह. ३।२।११
 यत्रायं पुरुषो त्रियते किमेनं न
 जहातीति नामेत्यनन्तं वै
 नामानन्ता विश्वेदेवा अनन्त-
 मेव स तेन लोकं जयति बृह. ३।२।१२
 यत्रायं पुरुषो रमते तत्रायं रसो
 ब्रजति सामर. ५
 यत्रायं मणिमानं न्येति
 यत्रारे ब्राह्मणस्यान्वेषणा
 तदेनमच्छेति बृ. उ. ४।३।३६
 यत्रालम्बालम्बिभावो विद्यते न
 कदाचन । इविज्ञसम्यग्ज्ञालम्बं
 निरालम्बं हरिं भजे निरा. शीर्षकं

यत्रासंभिन्नतां याति स्वातिरिक्त-
 भिदातातः । संविन्मात्रं परं
 ब्रह्म तत्स्वमात्रं विजृम्भते स्कन्दो. शीर्षकं
 यत्रासां दिशामन्तस्तद्रमयाश्चकार बृह. १।३।१०
 यत्रासौ केशान्तो विवर्तते तैत्ति. १।६।१
 यत्रासौ संस्थितः कृष्णः स्त्रीभिः
 शक्त्या समाहितः गोषालो. २।२
 यत्रारतमितशायी स्यान्निरमि-
 रनिकेतनः । यथालम्बोपजीवी
 स्यान्मुनिर्दान्तो जितेन्द्रियः ना. १. ५।२६
 यत्रास्ति वासना लीना तत्सुषुप्तं
 न सिद्ध्ये अ. पू. ५।१६
 यत्रास्ते च गुरुर्ब्रह्मन्दिव्ययोग-
 प्रदायकः ।... तेनोक्तः
 सम्यग्भ्यासंक्रियादादावतन्द्रितः योगकुं. २।१४
 यत्रास्य पुरुषस्य मृतस्याग्निं
 वागप्येति बृह. ३।२।१३
 यत्रिष्टुत् पञ्चदशः सप्तदश
 एकत्रिंश इति कास्य तद्गात छाग. २।२+४।२
 यत्रैतत्कर्णावपिगृह्य निनदमिव
 नदधुरवारिरेव ज्वलत उपका-
 गोति तदेतद्दृष्टं च श्रुतं वेत्यु-
 पासीत, चक्षुष्यः श्रुतो भवति छांदो. ३।१३।८
 यत्रैतत्पुरुष आर्तो मरिच्यन्नावल्यं
 न्येत्यसंमोहं नैति तदाहु-
 रुदक्रमीषितम् कौ. त. ३।३
 (अथ) यत्रैतत्पुरुषः पिपासति
 तेज एव तत्पीतं नयते छांदो. ६।८।५
 यत्रैतत्पुरुषः सुप्तः स्वप्नं न कश्चन
 पश्यत्यथास्मिन्प्राण एवैकधा
 भवति कौ. त. ३।३
 यत्रैतत्पुरुषः स्वपिति नाम सता
 सोम्य नाम तदा सम्पन्नो भवति छांदो. ६।८।१
 यत्रैतत्पुरुषोऽशिशिष्यति तामाप
 एव तदशितं नयन्ते छांदो. ६।८।३
 (अथ) यत्रैतद्वलिमानं नीतो
 भवति तममितआसीनाआहु-
 र्जानासि मां जानासि मामिति छांदो. ८।६।४
 यत्रैतदभूद्यत एतदागात् कौ. त. ४।१८

(अथ) यत्रैतदस्माच्छरीरादु-
क्तामत्यथैतैरेव रश्मिभिरुर्ध्व-
माक्रमते छांदो. ८।६।५
यत्रैतदस्मिच्छरीरे सत्स्पर्शेनोष्णि-
मानं विजानाति तस्यैषाश्रुतिः छांदो. ३।१३।८
यत्रैतदित्येत्येत्यभिपश्यति आप्त. ९।१
यत्रैतदूर्ध्वोच्छ्वासी भवति बृह. ४।३।३५, ३८
यत्रैतदेवास्तत्प्राप्य तदमृतो
भवति, यदमृता देवाः कौ. त. २।१४
(अथ) यत्रैतदाकाशमनु विषण्णं
चक्षुः स चाक्षुषः पुरुषः छांदो. ८।१२।४
(अथ) यत्रैनं षन्तीव जिन्तीव
हस्तीव विच्छाययति बृह. ४।३।२०
यत्रैव जातं सकलेवरं मनस्तत्रैव
लीनं कुरुते स योगात् । स
एव मुक्तोहिनिरहङ्कृतिः सुखी.. यो. शि. १।१२३
यत्रैवंविदः हवा एषा ब्रह्माणा (मा.) छां. उ. ४।१७।९
यत्रैवंविद्ब्रह्मा भवति छांदो. ४।१७।८, ९
यत्रैष एतद्बालाके पुरुषोऽश्रियिष्ठ
यत्रैतदभूद्यत एतदगाद्धिता
नाम हृदयस्य नाड्यः कौ. त. ४।१९
यत्रैष जगदाभासो दर्पणान्तः पुरं
यथा । तद्ब्रह्माहमिति ज्ञात्वा
कृतकृत्यो भवानघ अध्यात्मो. १०
यत्रोपरमतेचित्तं निरुद्धं योगसेवया ।
यत्रचैवात्मनात्मानं पश्यन्नात्मनि
तुष्यति [यो. शि. ३।१४+ भ. गी. ६।२०
यत्रोपाकृते प्रातरनुवाकेन पुरा छां. उ. ४।१६।४
यत्सकललोकरक्षणचक्रं यन्माया-
त्मा तच्चतुर्थस्य नृ. षट्च. ६
यत्सकृदुपस्पृशति तेन सामानि...
प्रोणाति सद्ब्रह्म. १५
(अथ) यत्सङ्गवेलायां स आदि-
स्तदस्यवयाः स्यन्वायत्तानि छांदो. २।९।४
यत्सञ्चरति स वायुः [गर्भो. १+ शारीरको. १
यत्सञ्चरत्युपविशत्युत्तिष्ठते
च स प्रवर्ग्यः महाना. १८।१
यत्सत्यं ब्रह्म तद्विस्मृतं नृणाम् महो. ४।१३२
यत्सत्यं तदुपास्यताम् पैङ्गलो. ४।१७

यत्सत्यं वा विष्णुरुद्योगः सूर्यो
गौरा विष्णुर्विशत् विश्वं, विश्वं
सन्दधानः तद्विश्वं विष्णवे विश्व-
रूपाय स्वाहा पारमा. ५।५
यत्सत्यं विज्ञानमानन्दं निष्क्रियं
निरञ्जनं सर्वगतं सुसुद्धं
सर्वतोमुखमनिर्देश्यममृतमस्ति
तदिदं निष्कलं रूपम् शांडिल्यो. ३।२
यत्सत्त्वगुमयोरनुगोप्ता तत्सत्यं
सत्यपदाय सत्याय स्वाहा पारमा. ४।९
(अथ) यत्सत्रायणमित्याचक्षते
ब्रह्मचर्यमेव तद्ब्रह्मचर्येण ह्येव
सत आत्मनस्त्राणं विन्दते छांदो. ८।५।२
यत्सप्तभूमिकाविद्यावेद्यानन्दकले-
वरम् । विकलेवरकैवल्यं राम-
चन्द्रपदं भजे अक्षु. शीर्षकं
यत्सप्तान्नानि मेधया तपसाऽजन-
यत्पितेति मेधया हि तपसा
जनयत्पितैकमस्य साधारणमि-
तीदमेवास्य तत्साधारणमन्नं
यदिदमद्येत बृह. १।५।२
यत्सप्तान्नानि मेधया तपसाऽजन-
यत्पिता । एकमस्य साधारणं द्व
देवानभाजयत् । त्रीण्यात्मने-
ऽकुरुत पशुभ्य एकं प्रायच्छत् बृह. १।५।१
यत्समत्वं तयोरत्र जीवात्मपरमा-
त्मनोः...समाधिरभिधीयते सौभाग्य. २०
यत्समाधौ परं ज्योतिरनन्तं
विश्वतोमुखम् । तस्मिन्ष्टे
क्रियाकर्म यातायातो नविद्यते यो. चू. ११३
यत्समूलमावृद्देयुर्वृक्षं न पुनराभवत् बृह. ३।९।३३
(अथ) यत्समृद्धमिदं तस्यान्नं मैत्रा. ६।३६
(अथ) यत्सम्प्रति मध्यन्दिने स
उद्गीथस्तदस्य देवा अन्वायत्ताः छांदो. २।९।५
यत्सम्मितमनु संयन्ति प्राणिन-
स्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. २
यत्सर्वनिष्ठमजरं समस्तं पारमा. १।८
यत्सर्वस्य सोमोऽहमेव जनिता
विश्वाधिको रुद्रो महर्षिः भस्मजा. २।५

यत्सर्वहृदयागारं यत्र सर्वं प्रतिष्ठि-
 तम् । वस्तुनो यन्निराधारं वासु-
 देवपदं भजे वासुदे. शीर्षकं
 यत्सर्वशास्त्राधिष्ठान्तं यत्सर्व-
 हृदयानुगम् अ. पू. ३।२१
 यत्सर्वं चाप्यसर्वं च यत्तत्त्वं
 तदसौ स्थितः अ. पू. ३।२३
 यत्सर्वं तदुह्यम् पं. ब्र. १
 यत्सर्वं परिपश्यतीति सौक्ष्म्यात् सूर्यता. १।२
 यत्सर्वं सर्वां वस्तु यत्तत्त्वं
 तदसौ स्थितः अ. पू. ३।२२
 यत्सङ्गरमभिधानाम्याशाम् सहवै. ९
 यत्संवत्सरं वत्स्यथ अथ वेदिव्य-
 थेति । ते ह संवत्सरमूपुः छाग. ४।३
 यत्साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म य आत्मा
 सर्वान्तररत्नं मे व्याचक्ष्व बृह. ३।४।१
 यत्साङ्गैः प्राप्यते स्थानं म. गी. ५।५
 यत्साधुभवतिसाधुवतेत्येवतदाहुः छान्दो. २।१।३
 यत्साम्पराये महति ब्रूहि नस्तत्... कठो. १।२९
 यत्सामानि सोम पश्यः पवते...
 तदेवांस्तर्पयति सहवै. १४
 यत्सामानि सोमाहुतिभिः...
 तदेवांस्तर्पयति सहवै. १४
 यत्साम्यज्ञानकालाभिस्वातिरिक्ता-
 स्तिताभ्रमम् । करोति भस्म
 निश्शेषं तद्ब्रह्मैवास्मि केवलम् भस्मजा. शीर्षकं
 यत्सायं प्रातरत्ति तत्समिधम् महाना. १।८।१
 यत्सारभूतं सकलं धरित्री मोद-
 प्रायेणानुभूतमनुविधं सूक्ष्मः पारमा. ८।१
 यत्सारस्वतं तत्तृतीयस्य, यस्य
 यत्कामं देवं तच्चतुर्थस्य नृ. षट्च. ४
 यत्सीमिन्द्रो अकरोदनीकैः बा. मं. १०
 यत्सुचक्रं यत्प्रियात्मा तद्वितीयस्य नृ. षट्च. ६
 यत्सुवर्णं सा द्यौः छान्दो. ३।१९।२
 (शरीरे) यत्सुषिरं तदाकाशम्
 [गभो. १+ शरीरको. १
 यत्सुषुप्तश्च जाग्रतश्चैनश्चक्रम तस्याव-
 यजनमसि स्वाहा महाना. १।४।२
 यत्सूक्ष्मं तच्छुद्धं [वटुको. १९+ अ. शिरः. ३।४

यत्स्वपन्तश्च जाग्रतश्चैनश्चक्रम
 तस्यावयजनमसि स्वाहा महाना. १।४।२
 यत्स्वयं प्राक्तनं कर्म पितामातेति
 तत्स्मृतम् शिवो. ७।१०९
 यत्स्वरूपज्ञानिनः सर्वमविदितं
 विदितं भवति । तत्सर्वं
 परमरहस्यं कथितम् त्रि. म. ना. ८।६
 यत्स्वाध्यायमधीयीतैकामप्यृचं
 यजुः साम वा तद्ब्रह्मयज्ञः
 सन्तिष्ठते सहवै. १४
 यथा कटकशब्दार्थः पृथग्भावो न
 काञ्चनात् । न हेमकटकात्तद्व-
 द्रच्छच्छब्दार्थता परा महो. ४।४६
 यथा करी करेणैव पानीयं प्रपिबेत्
 सदा । सुषुम्ना वज्रजालेन
 पवमानं प्रसेत्तथा यो. शि. १।११७
 (ते होचतुः) यथाऽकला अव-
 दन्तो वाचा प्राणन्तः प्राणेन
 पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः
 श्रोत्रेण विद्वांसः बृह. ६।१।८
 यथाकर्म यथाविधं (स...प्रत्या-
 जायते) कौ. त. १।२
 यथा कला अवदन्तः प्राणन्तः
 प्राणेन पश्यन्तश्चक्षुषा शृण्वन्तः
 श्रोत्रेण ध्यायन्तो मनसैवमिति
 प्रविवेश ह वाक् छां. ५।१।८
 यथाकामं प्रश्नान्पृच्छथ यदि
 विज्ञास्यामः सर्वं ह वो
 वक्ष्याम इति प्रश्नो. १।२
 (अतः) यथाकामं जपित्वा पश्येम
 शरदः शतमिन्द्र जीवेत्याशिपः
 प्रार्थयते सन्ध्यो. ३
 यथा कायस्तथा सर्वं चित्तदृश्य-
 मवस्तुकम् अ. शां. ३६
 यथाकारी यथाचारी तथा भवति,
 साधुकारी साधुर्भवति, पाप-
 कारी पापो भवति बृह. ४।४।५
 यथाऽऽकाशस्तथा देह आकाशा-
 दपि निर्मलः यो. शि. १।४।२

यथाऽऽकाशस्थितो नित्यं भ. गी. ९।६
 यथाकाशं समुद्दिष्य गच्छन्निः
 पथिकैः पथि । नानातीर्थानि
 दृश्यन्ते नानामार्गास्तु सिद्धयः यो. शि. १।१५७
 यथाऽऽकाशे द्विचन्द्रत्वं तद्वत्सत्ये
 जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१६
 यथाऽऽकाशो घटाकाशो महाकाश
 इतीरितः । तथा भ्रान्ते- (स्तै-)
 द्विधा प्रोक्तो ह्यात्माजीवैश्वरा-
 त्मना [अ. पू. ५।७७+ जा. द. १०।३
 यथा काश्यो वा वेदेहो वोमपुत्रं
 उक्त्यं धनुरधिष्ठ्यं कृत्वा द्वौ
 बाणवन्तौ सपत्नाविष्याधितौ
 इस्ते कृत्वोपोत्तिष्ठेद्वेदेवमेवाहं
 त्वाद्वाभ्यां प्रभाभ्यामुपोदस्थां बृह. ३।८।२
 यथा कुमारको निष्काम कामन्द-
 मभियाति । तथैव देवः स्वप्न
 आनन्दमभियाति परब्र. २
 यथा कुमारे निष्काम आनन्द-
 मुपयाति.. ब्रह्मो. १
 यथा कुर्वति भारत भ. गी. ३।२५
 यथा कूपः शतधारः सहस्रधारो बध्नितः महाना. १५।५
 यथा कृताय विजितायाश्चरेयाः
 संयन्त्येवमेनं सर्वं
 तदभिसमेति छां. ४।१।४, ६
 यथा केशः सहस्रधाभिन्न एव-
 मस्यैताहिता नामनाड्योऽन्त-
 र्द्वये प्रतिष्ठिता भवन्ति बृह. ४।२।३
 यथा केशः सहस्रधा भिन्नस्तथा
 हिता नाम नाड्यो भवन्ति सुबालो. ४।४
 यथा केशः सहस्रधा भिन्नस्तावता-
 ऽङ्गिणा तिष्ठन्ति
 (हिता-नाम नाड्यः) बृह. ४।३।२०
 यथा कोशस्तथा जीवो यथा
 जीवस्तथा शिवः त्रि. ब्रा. १९
 यथा ऋतुरस्मिँल्लोके पुरुषो भवति
 तथेतः प्रेत्य भवति स क्रतुं
 कुर्वति छान्दो. ३।१४।१

यथाक्रमोऽयं परलोकस्थाने भवति
 तमाक्रममाक्रम्योभयान्पाप्मन
 आनन्दाश्च पश्यति बृह. ४।३।५
 (ते होचतुः) यथा क्लीबा
 अप्रजायमाना रेतसा.. बृह. ६।१।१२
 यथाक्षणं यथाशास्त्रं यथादेशं
 यथासुखम् । यथासम्भवस-
 त्सङ्गमिमं मोक्षपथक्रमम् ॥
 तावद्विचारयेत् प्राज्ञो-
 यावद्विभ्रान्तिमात्मनि महो. ४।३९
 यथा क्षारमयत्नेन प्राप्यते लवणं
 स्वयम् । ब्रह्मज्ञानप्ययत्नेन
 निर्वाणं मनसस्तथा अमन. १।३०
 यथा क्षुरः क्षुरधानेऽवहितः
 स्याद्विश्वम्भरो वा विश्वम्भर-
 कुलाये तं न पश्यन्ति बृ. उ. १।४।७
 यथा खलु सोम्येमास्तिष्ठो
 देवताः... (मा. पा.) छां. उ. ६।८।६
 यथा खं ज्येनमाश्रित्य याति
 स्वमाख्यमेवं सुषुप्तो भूते ब्रह्मो. १
 यथा गङ्गा शिवसङ्गात्तथैव न सतकं
 वा नाप्यशुचित्वमेषाम् सि. शि. १०
 यथागन्धर्वनगरं यथावारिमरुस्थले
 अ. पू. १।२०
 यथा गुरुस्तथैवेशो यथैवेशस्तथा
 गुरुः । पूजनीयो महाभक्त्या
 न मेदो विद्यतेऽनयोः यो. शि. ५।५८
 यथाऽग्निगर्भा पृथिवी यथा द्यौ-
 रिन्द्रेण गर्भिणी । वायुर्दिशां
 यथा गर्भे एतं गर्भं दधामि ते बृह. ६।४.२२
 यथाऽग्निनाऽयः पिण्डो वाऽग्निभूतः
 कर्तृभिर्हन्यमानो नानात्व-
 मुपैत्येवं वाव खल्वसौ भूतात्मा-
 न्तःपुरुषणाग्निभूतो गुणै-
 र्हन्यमानो नानात्वमुपैति मैत्रा. ३।३
 यथाऽग्निर्दारुमध्यस्थो नोत्तिष्ठेन्मथनं
 विना । विना चाभ्यासयोगेन
 ज्ञानदीपस्तथा नहि
 [यो. शि. ६।७६+ योगकुं. ३।१४

यथाऽभिर्देवानां ब्राह्मणो मनुष्याणां

कसन्त कृतूनामेवं गायत्री

छन्दसाम्

सन्ध्यो. १८

यथाऽभिर्देवानामन्नादः सोमो-

ऽन्नमभिर्नैवान्नमित्येवंवित्...

मैत्रा. ६११०

यथाऽग्नेः क्षुद्रा विस्फुलिङ्गा व्युक्षर-

न्त्येवमेवास्मादात्मनः सर्वे

प्राणा... व्युक्षरंति

बृह. २।१।२०

यथाऽग्नेर्ज्वलतो सर्वादिशो विस्फु-

लिङ्गादिप्रतिष्ठेरत्रेवमेवैतस्मा-

दात्मनः प्राणा यथायतनं

विप्रतिष्ठन्ते [कौ. त. ३।३+

४।१९

यथा घटघटमध्ये बहुचन्द्रो-

ऽपि दृश्यते

अद्वैतो. ९

यथाङ्गारानपोह्य भस्मनि जुहुया-

त्तादृक्कस्यात्

छांदो. ५।२४।१

यथा च मरणंप्राप्य आत्माभवति.

कठो. ५।६

यथाऽचिरात् सर्वपापं व्यपोह्य

परात्परं पुरुषं याति विद्वान्

कैव. १

यथा वायुः पुष्करिणीं समिङ्ग-

यंति सर्वतः

वृ. उ. ६।४।२३

यथा जपाकुसुमसान्निध्याद्रक्-

स्फटिकप्रतीतिस्तदभावे शुद्ध-

स्फटिकप्रतीतिः

त्रि. म. ना. ३।७

यथा जले जलं क्षितं क्षीरे क्षीरं

घृते घृतम् । अविशेषो भवेत्तद्व-

ज्जीवात्मपरमात्मनोः

पैङ्गलो. ४।१०

यथा जलौकाऽप्रमथं नयत्यात्मानं

नयति परं सन्धय

ब्रह्मो. १

यथा जातरूपधरो निर्धन्योनिष्प-

रिग्रहः... सञ्ज्यासेन देहत्यागं

करोति स परमहंसो नाम

जाबालो. ६

यथा जातरूपधरो निर्धन्यो निष्प-

रिग्रहस्तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक्संपन्नः

...सञ्ज्यासेनैव देहत्यागं करोति

स कृतकृत्यो भवति

ना. प. ३।८७

यथा जात्यन्धस्य रूपज्ञानं न विद्यते

तथा गुरूपदेशेन विना कल्पको-

टिभिस्तत्त्वज्ञानं न विद्यते

त्रि. म. ना. ५।४

यथा ज्ञास्यसि तच्छृणु

म. गी. ७।१

यथा तथा वा भवतु ह्युपनायन-

कर्मणि । उपदिष्टे मम सुते

ब्रह्मणि त्वत्प्रसादतः

शु. र. १।५

(अथ) यथा तप्तोर्विस्त्रपिस्तृण-

काष्ठसंस्पर्शेनोज्ज्वलतीत्येवं

वाव खल्वसावप्राणाख्यः प्राण-

संस्पर्शेनोज्ज्वलति

मैत्रा. ६।२६

यथा तमः सवितानुज्ञकरसो

ह्ययमात्मा त्रिद्रूप एव

नृसिंहो. २।७

यथा तरङ्गकलोलैर्जलमेव स्फुर-

त्यलम् । घटनाम्ना यथा

पृथ्वी पटनाम्ना हि तन्तवः

यो. शि. ४।१७

यथा तु कथा च ध्रुवश्च वा

ध्रुवन्तं वा ध्रुवादभ्यासमेव

यत्तथा स्यात् [३ ऐत. १।३।४+

१।४।२

यथा तु खलु सौम्येमास्तिस्रो

देवताः पुरुषं प्राप्य त्रिवृषि-

वृदैकैका भवति

छांदो. ६।८।६

यथा तु खलु सौम्येमास्तिस्रो

देवताः...(मा. पा.)

छां. उ. ६।४।७

यथा तूली तुलाधारां... मनो-

वृत्तिस्तथाऽऽत्मनि

अमन. २।७४

यथा तृणाशिनो विवेकहीनाः

परप्रेष्याः... तथा तत्त्वामिन

इव सर्वज्ञ ईशः पशुपतिः

जाबाल्यु. ४

यथा तृतीयकाले तु रविः प्रत्याहरे-

त्प्रभाम् । तृतीयाङ्कस्थितो

योगी विकारं मानसं हरेत्

यो. चू. १२१

यथाऽऽदर्शे तथाऽऽत्मनि यथा

स्वप्ने तथा पितृलोके

कठो. ६।५

यथाऽऽदर्शो मलेन च

म. गी. ३।३८

यथा दाहं दग्धोऽग्निरविकल्पो

ह्ययमात्मा

नृसिंहो. २।७

यथाऽसौ दिव्यादित्य एवमिदं

शिरसि चक्षुः

३ ऐत. १।२।२

यथा दीपो निवातस्थः

म. गी. ६।१९

यथा दुन्दुभेः खं, तेन स ऊर्ध्वं

आक्रमते स आदित्यमागच्छति बृह. ५।१०।१

यथा देहान्तरप्राप्तेः कारणं भावना
नृणाम् । विषयं ध्यायतः पुंसो
विषये रमते मनः यो. शि. ३।२४
यथा द्यौरिन्द्रेण गर्भिणी, वायुर्दिशां
यथा गर्भं एवं गर्भं दधामि ते बृह. ६।४।२२
यथाधिकारवाच्यसेत्पूर्णदीक्षांलभेत् गुह्यषोढा. १
यथाऽधीमहे स्वर्गा देवसः हिता
भवति संहितो. १।१
यथा ध्यानेन वैराग्यमैश्वर्यं
स्वस्य पूजनात् रा. पू. १।५
यथा न जायते किञ्चिज्ज्ञायमानं
समन्ततः अद्वैत. २
यथा नदी जायते सागर एकोऽपि
सागरप्रतिभासितः । तथा ब्रह्म
सर्वान्तरात्मा मध्ये प्रकाशितम् अद्वैतो. ३
यथा नदीनां बहवोऽन्ववेगाः भ. गी. १।१।२८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रा-
यणाः समुद्रं प्राप्यास्तं... (भा.) मुण्डको. ३।२।८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रे
गच्छन्त्यस्तं नामरूपे विहाय ।
तथा विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः
परात्परं जगदस्वामुपैति गुह्यका. ३८
यथा नद्यः स्यन्दमानाः समुद्रेऽस्तं
गच्छन्ति नामरूपे विहाय । तथा
विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः परात्परं
पुरुषमुपैति दिव्यम् मुण्ड. ३।२।८
यथा नद्यः किङ्किणी कांस्यचक्रक-
मेकविः कृन्धिका वृष्टिनिवाते.. मैत्रा. ६।२२
(सहोवाच) यथा नस्त्वं गौतम
मापराधास्तव च पितामहाः बृह. ६।२।८
यथाऽनादिसर्वप्रपञ्चो दृश्यते,
नित्योऽनित्यो वेति संशय्येते त्रि. म. ना. ३।२
यथाऽनादिससिद्धोऽयं जीवसङ्घः,
तथा मायाऽप्यनादिसिद्धा
भवति, सा त्रिविधा... सामर. ९८
यथा नामी वाचकेन नाम्ना
योऽभिमुखो भवेत् । तथा
वीजात्मको मन्त्रो मन्त्रिणो-
ऽभिमुखो भवेत् रा. पू. ४।३

यथा नास्ति नभोवृक्षस्तथा नास्ति
जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१९
यथा निरंकुशो हस्ती कामान्प्राप्य
निवर्तते । अवारितं मनस्तद्वत्
स्वयमेव विलीयते अमन. २।७१
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयमेव
प्रशाम्यति । ग्राह्याभावे मनः-
प्राणो निश्चलज्ञानसंयुतः... २ अवधू. ६
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयमेव
प्रशाम्यति । ग्राह्याभावे... त्रि. ब्रा. २।१६३
यथा निरिन्धनो वह्निः स्वयोनो-
नुपशाम्यति । तथा वृत्तिक्षयाच्चित्तं
स्वयोनानुपशाम्यति
[मैत्रा. ६।३४+ मैत्रे. १।७
यथा निर्मितको जीवो जायते
त्रियतेऽपि वा । तथा जीवा
अमी सर्वे भवन्ति न भवन्ति च अ. शां. ७०
यथा निर्वाणकाले तु दीपो दग्ध्वा
ल्यं ब्रजेत् । तथा सर्वाणि
कर्माणि योगी दग्ध्वा ल्यं ब्रजेत् क्षुरिको. २३
यथा नु खलु सोम्येमास्तिस्रो
देवताः पुरुषं प्राप्य त्रिवृषिवृदे-
कैका भवति तन्मे विजानीहीति छांदो. ६।४।७
यथा नु खलु सोम्येमास्तिस्रो
देवतास्त्रिवृषिवृदेकैका भवति
तन्मे विजानीहि छांदो. ६।३।४
यथाऽनुशासनं यं यमन्तमभिकामा
भवन्ति यं जनपदं यं क्षेत्रभागं
तं तमेवोपजीवन्ति छांदो. ८।१।५
यथान्तरं न भेदाः स्युः शिवकेशवयो-
स्तथा । देहो देवालयः प्रोक्तः
स जीवः केवलः शिवः स्कन्दो. १०
(ते होचुः) यथा अन्धा अपश्यन्त-
अक्षुषा प्राणन्तः प्राणेन.. विद्वान्-
सो मनसा प्रजायमाना रेतसै-
वमजीविष्मेति प्रविवेश ह चक्षुः बृह. ६।१।९
यथाऽन्धा अपश्यन्तः प्राणन्तः
प्राणेन वदन्तो वाचा शृण्वन्तः

श्रोत्रेण ध्यायन्तो मनसैवमिति
 प्रविवेश ह चक्षुः छांदो. ५।१।९
 यथाज्ञमन्नादश्चेत्यस्योपव्याख्यानम् भैत्रा. ६।१०
 यथाऽपकृष्टं शैवालं क्षणमात्रं न
 तिष्ठति । आवृणोति तथा माया
 प्राज्ञं वापि पराङ्मुखम् अध्यात्मो. १५
 यथा पक्षिगणो रात्रौ तरुमाश्रित्य
 तिष्ठति । विश्रम्य च पुनर्गच्छे-
 तद्ब्रूतसमागमः भवसं. १।२२
 यथा परमतेजःपारावारतरङ्गाः
 परमतेजःपारावारे प्रविशन्ति
 सथैव सच्चिदानन्दात्मोपासकः
 ...परब्रह्मणि...प्रविवेश त्रि. म. ना. ८।३
 यथा परमतेजोमहानदीप्रवाहः
 परमतेजःपारावारे प्रविशति.. त्रि. म. ना. ८।३
 यथा पर्वतधातूनां दहन्ते धमना-
 न्मलाः अ. ना. ७
 यथा पर्वतमादीप्तं नाश्रयन्ति
 मृगद्विजाः । तद्वद्ब्रह्मविदो
 दोषाज्ञाश्रयन्ति कदाचन भैत्रा. ६।१८
 यथाऽपः प्रवता यन्ति, यथा मास
 ब्रह्मर्जरम् । एवं मां ब्रह्मचा-
 रिणः । धातरायान्तु सर्वतः स्वाहा तैत्ति. १।४।७
 यथा पाण्ड्याविकं यथेन्द्रगोपो
 यथाऽभ्यर्चयेथा पुण्डरीकं
 यथा सकृद्विद्युत्तं स कृद्वि-
 द्युत्तेव या वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 यथा पादोदरस्त्वद्धा विनिर्मुच्यत
 एवं ह वै स पाप्मना विनिर्मुक्तः प्रभो. ५।५
 यथा पुत्रकामेष्टिना पुत्रं वाणिज्या-
 दिना वित्तं ज्योतिष्टोमेन स्वर्गं
 तथा...जीवन्मुक्त्यादिलाभः मुक्तिको. २।१
 यथा पुरस्ताद्भविता प्रतीत
 औशलकिरारुणिर्मेत्प्रसृष्टः ।
 सुखं रात्रीः शयिता वीत-
 मन्युस्त्वां ददृशिवान्मृत्यु-
 मुखात्प्रमुक्तम् कठो. १।११

यथा पुष्करपलाश आपो न
 श्लिष्यन्त एवमेवंविदि पापं
 कर्म न श्लिष्यते छांदो. ४।१४।३
 यथापूर्वमविद्याकार्याणि जायन्ते ।
 कार्यकारणोपाधिभेदाज्जीवे-
 श्वरभेदोऽपि दृश्यते त्रि. म. ना. ४।७
 यथा पृथिव्यादीनां व्यापक-
 शरीराणां देवविशेषाणां...
 निजमूर्त्युकारदेवताः श्रयन्ते
 सर्वत्र तद्वत्परब्रह्मणः सर्वा-
 त्मकस्य साकारनिराकारभेद-
 विरोधो नास्त्येव त्रि. म. ना. २।३
 यथा पृथिव्यामोषधयः सम्भवन्ति..
 तथाऽक्षरात्सम्भवतीह विश्वम् मुण्ड. १।१।७
 यथा पृथिव्यामोषधयः सम्भवन्ति
 गिलन्त्यपि..तथा तस्यां जगत् गुह्यका. २६
 यथा प्रकाशयत्येकः भ. गी. १।३।४
 (अथ खलु) यथा प्रज्ञायां
 सर्वाणि भूतान्येकीभवन्ति
 तद्वयाख्यास्यामः को. त्र. ३।४
 यथा प्रदीप्तं ज्वलनं पतङ्गाः भ. गी. १।१।२९
 यथाप्राप्तानुभवतः सर्वत्रानभिवा-
 ञ्छनात्..विज्वरो भव.. महो. ६।१४
 यथाप्लुतो विरादप्लुतः ना. प. ८।४
 यथाऽप्सु परीव दृश्ये तथा गन्धर्व-
 लोके छायातपयोरिव ब्रह्मलोके कठो. ६।५
 यथाऽप्सु परीव दृश्यते (मा.पा.) कठो. ६।५
 यथा फेनतरङ्गादि समुद्रादुत्थितं
 पुनः । समुद्रे लीयते तद्वज्जगन्म-
 यनुलीयते जा. द. १०।६।७
 यथा वधिरा अशृण्वन्तः प्राणन्तः
 प्राणेन वदन्तो वाचा पश्यन्त-
 श्रक्षुषा ध्यायन्तो मनसैवमिति
 प्रविवेश ह श्रोत्रम् छांदो. ५।१।१०
 (ते होचुः) यथा वधिरा
 अशृण्वन्तः श्रोत्रेण...
 पश्यन्तश्चक्षुषा विद्वांसो
 मनसा प्रजायमानारेतसैवम-
 जीविष्मेति प्रविवेश ह श्रोत्रम् बृह. ६।१।१०

यथा बाला अमनसः प्राणन्तः

प्राणेन... प्रविवेश ह मनः छांदो. ५।१।११

यथा ब्रह्म त्रिविधात्मकं सच्चिदा-

नन्दात्मकम् सामर. ९७

यथा ब्रह्मानन्दोऽयं लोकः सच्चिदा-

नन्दो भवति तथा जीवसङ्घ-
स्त्रिविधो भवति सामर. ९७

यथा भवति बालानां गगनं मलिनं

मलैः । तथा भवत्यबुद्धाना-
मात्मापि मलिनो मलैः अद्वैत. ८

यथा भवेदृढासनस्तत्त्वं यावत्

प्रकाशते । स्वयं प्रकाशिते
तत्त्वे स्वानन्दस्तत्क्षणान्द्वेत् अमन. २।५१

यथा भागमवस्थिताः

भ. गी. १।११

यथा भूतार्थदर्शित्वमेतावद्भुवनत्रये ।

यदात्मैव जगत्सर्वमिति
निश्चित्य पूर्णता अ. पू. २।३५

यथा भूमेः पर्वतवृक्षतृणगुल्मलता-

द्यनन्तवस्तुमेव तथैव... मम
सर्वाद्वैतमुपपन्नं भवत्येव त्रि. म. ना. ८।१

यथा मखिष्ठाव्यस्तः पायुः काक-

कुलायगन्धिकमस्यशिरो वायति ३ ऐत. २।४।४

यथा महान्सुहृदः सैन्धवः (मा.पा.) बृ. उ. ६।१।१३

यथा महाफले सर्वे रसाः सर्व-

प्रवर्तकाः । तथैवात्मन्ये कोशे
कोशास्तिष्ठन्ति चान्तरे त्रि. ब्रा. ११

यथा महारजनं वासः...या वा

अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६

यथा महासुहृदः सैन्धवः पङ्क्तिश-

शङ्कन् संवृहेदेव* हैवेमान्
प्राणान्संववर्ह बृह. ६।१।१३

यथा माक्षीकैकेन तन्तुना जालं

विक्षिपति तेनापकर्षति तथै-
वैष प्राणः ब्रह्मो. १

यथा मातृमान्पितृमानाचार्यवान्

त्रूयात्तच्छैलिनिरव्रवीत् बृह. ४।१।२,३

यथा मा त्वं गौतमाऽवदो यथेयं न

प्राक् त्वत्तः पुरा विद्या ब्राह्म-

णान् गच्छति तस्मादु सर्वेषु

लोकेषु क्षत्रस्यैव प्रशासनमभूत् छांदो. ५।३।७

यथा मायामयाद्वीजाज्जायते

तन्मयोऽङ्कुरः । नासौ नित्यो

न चोच्छेदी तद्बद्धमेषु योजना अ. शां. ५९

यथा मायामयो जीवो जायते

स्त्रियतेऽपि च । तथा जीवा
अमी सर्वे भवन्ति नभवन्ति च अ. शां. ६९

यथा मासअहर्जरम् , एवं मां

ब्रह्मचारिणः । धातरायन्तु
सर्वतः स्वाहा तैत्ति. १।४।७

यथा मां त्वं तदैतानवदोयथाऽह-

मेषां नैकश्चन वेद.. छांदो. ५।३।५

यथा मां त्वं तातैतानवदः... (मा.पा.)

छां. उ. ५।२।५

यथा मुग्धा अविद्वान्सो मनसा

प्राणन्तः प्राणेन...प्रविवेश
ह मनः बृह. ६।१।११

यथाऽमुष्मिन्नाकाशे वायुरायन्तः

यथा मूढो यथा ह्यन्धो यथा
बधिर एव वा । तथा वर्तेत ३ ऐत. १।२।२

लोकस्य स्वसामर्थ्यस्य गुप्तये

यथाऽमृनि त्रीणि ज्योतीषि, एव-
मिमानि पुरुषे त्रीणि ज्योतीषि १ यो. त. ७७

यथाऽमृतं विषाद्विन्नं विषदोषैर्न

लिप्यते । न स्पृशामि जडा-
द्विन्नो जडदोषाप्रकाशतः ३ ऐत. १।२।२

यथा सृदि घटो नाम कनके कुण्ड-

लाभिधा । शुक्लौ हि रजत-
रुयातेर्जीवशब्दस्तथा परे आ. प्र. २८

यथा यथा सदाभ्यासात्सङ्कल्प-

विलयो भवेत् । योगिनो
भवति श्रेयान्कर्मत्यागस्तदातदा अमन. २।१०४

यथा यथा सदाभ्यासान्मनसः

स्थिरता भवेत् । वायुवाक्काय-
दृष्टीनां स्थिरता च तथा तथा अमन. २।६७

यथाऽयमग्निः पृथिव्यां, एवमिद-

मुपस्थे रेतः ३ ऐत. १।२।२

यथाऽयस्त्रिपण्डे हन्यमाने नाग्निरभि-

भूयत्येवं नाभिभूयत्यसौ पुरुषः मैत्रा. ३।३

यथा योगी वायुनिरोधनं उक्ता-
 चरणगुरुराच्छिनोति किलिबषम् अद्वैतो. ४
 यथा रज्जुं परित्यज्य सर्पं गृह्णाति
 वै भ्रमात् । तद्वत्सत्यमविज्ञाय
 जगत्पश्यति मूढधीः ना. त्रि. २६
 यथा रज्जौ निष्क्रियायां सर्पा-
 भासविनिर्गमौ । अवृतेः सद-
 सत्त्वाभ्यां वक्तव्ये बन्धमोक्षणे २ आत्मो. २७
 यथा रथचक्रस्य खं, तेन स ऊर्ध्व
 आक्रमते स आदित्यमागच्छति बृह. ५।१०।१
 यथा रविः सर्वरसान्प्रमुञ्चे...तथैव
 योगी विषयान् मुञ्चे १ अवधू. ६
 यथा रसाशये फेनं मथनादेव
 जायते । मनोनिर्मथनादेव
 विकल्पा बहवस्तथा त्रि. ब्रा. २।१४
 यथा राज्ञे कुर्वन्ममात्यबुद्धिं देही
 विन्देद्वाधमस्माद्विनष्टम् । सत्या-
 दिरूपं शिवमेवंविदानो विष्णवादि-
 बुद्ध्या हीयतेऽज्ञानसङ्गात् सि. शि. ३
 यथाद्रैन्धानामेरभ्याहितस्य
 पृथग्धूमा...(मा. पा.) बृ. उ. ४।५।११
 (अथ) यथाऽऽर्द्रैर्वापेरभ्याहितस्य
 पृथग्धूमा निश्चरन्त्येवं वा एतस्य
 महतो भूतस्य निःश्वसित-
 .मेतद्यद्गवेदो..[मैत्रा. ६।३२+ बृह. ४।६।११
 यथार्थकथनोमित्युच्चार्याभिमानो-
 त्पत्तिप्रणवः तुरीयो. १
 यथा लगति कंठात्तु हृदयावधि
 सस्वनम् । पूर्ववत्कुम्भयेत्प्राणं
 रेचयेदिडया ततः योगकुं. १।२७
 यथालब्धोपजीवी स्यान्मुनिर्दीनतो
 जितेन्द्रियः (यतिः) ना. प. ५।२६
 यथा लम्बरस्य खं, तेन स ऊर्ध्व
 आक्रमते स चन्द्रमसमागच्छति बृह. ५।१०।१
 यथा लातव्यो गोत्रो ब्राह्मणः २ प्राणवो. १४
 यथालाभमभीयात् (यतिः) आरुणि. ३
 यथालाभमभीयात्प्राणसन्धारणार्थं
 यथा मेदोवृद्धिर्न जायते
 [१ सं. तो. १।२+ कठश्रु. ६
 ६१

यथावच्छास्त्रवाक्यार्थे मतिमाधाय
 निश्चलाम् ।...शिलाशय्या-
 समासीनो जरयत्यायुराततम् अक्षुप. १९
 यथावच्छृणु तान्यपि भ. गी. १।८।१९
 यथावदखिलं प्रोक्तं जनकेन
 महात्मना । तदेव तत्पुरा
 प्रोक्तं तस्य पित्रा महाधिया महो. २।३१
 यथावदुपचारी कृतकृत्यो
 मरुदुत्तरायणं गतः मैत्रा. ६।३०
 यथा बन्ध्यासुतो नास्ति यथा
 नास्ति मरौ जलम् यो. शि. ४।१८
 यथावस्थितज्ञानेन किञ्चिन्नेति
 यदस्ति तदस्ति यन्नास्ति
 नास्ति तत् स्वसंवे. २
 यथा वा बरा नाभौ समर्पिता
 एवमस्मिन्प्राणेष्वसमर्पितम् छांदो. ७।१५।१
 यथा वा चित्तसामर्थ्यं जायते...
 दूरश्रुतिर्दूरदृष्टिः क्षणादूरागमः...
 वाक्सिद्धिः कामरूपत्वमद्वय-
 करणी तथा । मलमूत्रप्रलेपेन
 लोहादेः स्वर्णता भवेत् १ यो. त. ७३-७४
 यथा वातैर्विनिर्मुक्तो निश्चलो
 निर्मलः परः । शब्दाद्यैर्विषयै-
 स्त्यक्तो लयस्थो दृश्यते तथा अमन. १।२७
 यथा वाऽऽमुचारिणः शाकुनिकः
 सूत्रयन्त्रेणोद्धृत्योदरेऽग्नौ
 जुहोत्येवं वाव खस्विमान्
 प्राणानोमित्यनेनोद्धृत्याना-
 मयेऽग्नौ जुहोति मैत्रा. ६।२६
 यथा वायुः पुष्करिणीं समिद्भयति
 सर्वतः । एषा ते गर्भं एजतु.. बृह. ६।४।२३
 यथावायुःपुष्करिणीं समिद्भयति(मा.) बृह. ६।४।२३
 यथा वा अष्टिर्न स्वा भुञ्जन्त एवमेवैष
 प्राज्ञ आत्मैतैरात्मभिर्भुङ्के कौ. त. ४।२०
 यथाविधानं गुरोः कर्मातिशेपेणा-
 भिसमावृत्य कुटुम्बे शुचौ
 देशे स्वाध्यायमधीयानो...
 ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते छांदो. ८।१५।१
 यथा विन्दति तच्छृणु भ. गी. १।८।४५

यथा विपणगा लोका विहरन्तो-
 ऽप्यसत्समाः । असम्बन्धात्तथा
 इत्य ग्रामोऽपि विपिनोपमः अ. पू. १।२३
 यथा विब्रूयादसौ गौरसावश्रः बृह. ३।४।२
 यथा विलीनमेवाङ्गास्थान्तादाचा-
 मेति । कथमिति लवणमिति छां. उ. ६।१३।२
 यथा वृक्षस्य संपुष्पितस्य दूराद्गन्धो
 वात्येवं पुण्यस्य कर्मणो
 दूराद्गन्धो वाति महाना. ७।५
 यथा वृक्षो वनस्पतिस्तथैव पुरुषो-
 ऽमृषा । तस्य लोमानि पर्णानि
 त्वगस्योत्पाटिका बहिः बृह. ३।५।२८
 यथा वेदो वाऽननूक्तोऽन्यद्वा
 कर्माकृतं यदिह वा अप्यनेवं-
 विन्महत्पुण्यं करोति बृह. १।४।१५
 यथा वेदो वानूक्तोऽन्यद्वा..(मा.पा.) बृह. १।४।१५
 यथा वै द्वे वाऽऽमलके द्वे वा कोले
 द्वौ वाक्षौ मुष्टिरनुभवत्येवं वाचं
 च नाम च मनोऽनुभवति छान्दो. ७।३।१
 यथा वै सम्राजमहान्तमश्वानमेष्यन्
 रथं वानां वसमादतीतैर्वैभैताभि-
 रुपनिषद्भिः समाहितात्मा बृह. ४।२।१
 यथा त्रीहिर्वा यवो वा स एष
 सर्वस्येशानः सर्वस्याधिपतिः
 सर्वमिदं प्रशास्ति बृह. ५।६।१
 यथा शास्त्रमनुद्वेगमाचरन्को न
 सिद्धिमाक् महो. ५।८८
 यथा शिवमयो विष्णुरेवं
 विष्णुमयः शिवः स्कन्दो. ९
 यथा शुद्धसुवर्णस्य कनकमुकुटाङ्ग-
 दादिभेदः त्रि. म. ना. ८।१
 यथाऽऽमानमाखणमृत्वाविश्वं-
 सत एव* हैव स विश्वं सते छान्दो. १।२।८
 (सः) यथाऽऽमानमृत्वा लोष्टो
 विश्वं* सैतैव* हैव विश्वं*-
 समाना विश्वञ्चो विनेशुः बृह. १।३।७
 यथा इत्येनः स्वमाश्रित्य याति
 स्वमालयं कुलायम् , एवं
 सुषुप्तं भूत परत्र. १

यथा श्रमो भवेद्दहे तथा सूर्येण
 पूरयेन् योगकुं. १।३५
 यथा श्रियाभियुक्तोऽहं तथा
 भक्तो मम प्रियः गोपालो. २।११
 यथा श्रेष्ठैः स्वैर्भुङ्क्ते यथा वा श्रेष्ठिनं
 स्वा भुञ्जन्त एवमेवैष प्राज्ञ
 आत्मैतैरात्मभिर्भुङ्क्ते कौ. त. ४।२०
 यथाऽश्वत्थदलेसूक्ष्मास्थूलाश्च(नाड्यः)त्रि. ब्रा. २।७६
 यथाऽश्वत्थादिपत्रं शिराभिर्व्याप्त-
 मेवं शरीरं नाडीभिर्व्याप्तम् शांडि. १।४।६
 यथाऽश्वलायनो भगवन्तं परमे-
 ष्ठिनमुपसमेत्योवाच कैव. १
 यथा सकृद्विद्युत्त* सकृद्विद्युत्सेव
 या वा अस्य श्रीर्भवति.. बृह. २।३।६
 यथा सङ्कल्पितं लोकं नयति
 यथा सङ्कल्पयेद्योगी...तथा
 तत्तद्वाप्नोति यो. शि. ५।५५
 यथा सतः पुरुषात्केशलोमानि
 तथाऽक्षरात्सम्भवतीह विश्वम् मुण्ड. १।१।७
 यथा समुद्रसलिलस्य स्थूलसूक्ष्म-
 तरङ्गफेनबुद्बुदकरकलवण-
 पाषाणाद्यनन्तवस्तुभेदः त्रि. म. ना. ८।१
 यथा सम्पन्ना मधुत्वं नाना रसा
 इत्येवं ह्याह मैत्रा. ६।२२
 यथा सम्राडेवाधिकृतान्विनियुङ्क्ते
 एतान्मामानधितिष्ठस्वेत्येवमेवैष
 प्राण इतरान्प्राणान्पृथक्पृथगेव
 सन्निधत्ते प्रश्नो. ३।४
 यथा सर्वगतस्य निराकारस्य महा-
 बायोश्च तदात्मकस्य...चामेद
 एव श्रूयते सर्वत्र त्रि. म. ना. २।३
 यथा सर्वगतं व्योम तत्र तत्र
 लयं गतः (ज्ञानी) पैङ्गलो. ४।१३
 यथा सर्वगतं सौक्ष्म्यात् म. गी. १३।३३
 यथा संहियते सर्वमस्तं गच्छति
 भास्करे । कर्मजालं तथा
 सर्वममनस्के विलीयते अमन. २।८८
 यथाऽसावन्तरिक्षे विशुदेवमिद-
 मात्मनि हृदयम् २ प्रेत. १।२।२

यथा सिद्धरसस्पर्शात्ताम्रं भवति
काञ्चनम् । गुरुपदेशश्रवणा-
च्छिष्यस्तत्त्वमयो भवेत् अमन. २।४६
यथाऽसिधारां कर्तेव हितामवकामे-
द्यद्युवेद्युवेद् वा विह्वयिष्यामि
... एवमनृतात्मानं जुगुप्सेत् महाना. ७।९
यथा सिंहो गजो व्याघ्रो भवेद्दृश्यः
शनैः शनैः । तथैव सेवितो
वायुरन्यथा हन्ति साधकम्
[यो. चू. ११८+ शाण्डि. १।७।६
यथा सिंहो मृगो बाऽपि नीयमानो
व्यवस्थितः... परिचीयमानस्य
तथा वायुर्वै विश्वतोमुखः योगो. ११
यथा सुदीप्तात्पावकाद्विस्फुल्लिङ्गाः
सहस्रशः प्रभवन्ते सरूपाः ।
तथाऽश्वराद्विविधाः सोम्य
भावाः प्रजायन्ते मुण्ड. २।१।१
यथा सुनिपुणः सम्यक्परदोषेक्षणे
रतः । तथा चेन्निपुणः स्वेधु
को न मुच्येत बन्धनात् वराहो. ३।२५
यथा सुप्तोऽस्थितः कश्चिद्विषयान्
प्रतिपद्यते । जागत्यैव ततो
योगी योगनिद्राक्षये तथा अमन. २।६२
यथा सुहयः पद्मीशशंकून्सङ्घिदे-
देवमितरान्प्राणान्समस्विदत् छां. ७. ५।१।१२
यथा सोमः राजानमाप्यायस्वा-
पक्षीयस्वेत्येवमेनाः स्तत्र
भक्षयन्ति बृह. ६।२।१६
यथा सोम्य पुरुषं गान्धारम्भ्योऽभि-
नद्धाक्षमानीय तं ततोऽतिजने
विस्तृजेत् छांदो. ६।१४।१
यथा सोम्य मधु मधुकृतो
निस्तिष्ठन्ति नानात्वयानां
वृक्षाणां रसान्समवहारमे-
कताः रसं गमयन्ति छांदो. ६।९।१
यथा सोम्य महतोऽभ्याहतस्यैक-
मङ्गारं खद्योतमात्रं परिशिष्टं
तं तृणैरुपसमाधाय प्रज्वाल-
येत्तेन ततोऽपि बहु दहेत् छांदो. ६।७।५

यथा सोम्यैकेन नखनिकृंतनेन
सर्वं काष्णायसं विज्ञातः
स्याद्वाचारम्भणं... छांदो. ६।१।६
यथा सोम्यैकेन लोहमणिना सर्वं
लोहमयं विज्ञातः स्याद्वाचा-
रम्भणं... लोहमित्येव सत्यम् छांदो. ६।१।५
यथा सोम्यैकेन मृत्पिण्डेन सर्वं
मृन्मयं विज्ञातः स्याद्वाचा-
रम्भणं विकारो नामधेयं
मृत्तिकेत्येव सत्यम् छांदो. ६।१।४
यथा सौक्ष्म्याच्चिदाभास्य आका-
शो नोपलक्ष्यते । तथा निरंश-
श्चिद्भावः सर्वगोऽपि न लक्ष्यते महो. ५।९९
यथाऽसौ दिव्यादिव्यादित्य एव-
मिदं शिरसि चक्षुः ३ ऐतरे. १।२।२
यथाऽसौ द्यावापृथिव्यावन्तरेणा-
काशः, तस्मिन्हास्मिन्नाकाशे
प्राण आयत्तः ३ ऐत. १।२।२
यथा सौम्य महतोऽभ्याहितस्यैको-
ऽङ्गारखद्योतमात्रः परिशिष्टः
स्यात्तेन ततोऽपि न बहु दहेत् छांदो. ६।७।३
यथा स्तेनो यथा भ्रूणहैवमेव भवति सहवै. १२
यथा स्त्रीपुमांसौ सम्परिष्वक्तौ स
इममेवात्मानं द्वेधाऽपातयत्ततः
पतिश्च पत्नी चाभवतां बृह. १।४।३
यथा स्थितमिदं यस्य व्यवहारवतो-
ऽपि च । अस्तं गतं स्थितं व्योम
स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२।१
यथाऽस्या उदरमेवमुष्या अम्भणं ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्यास्तत्रय एवमुष्या अङ्गुलयः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः शिर एवमुष्याः शिरः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः स्पर्शा एवमुष्याः स्पर्शाः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्याः स्वरा एवमुष्याः स्वराः ३ ऐत. २।५।२
यथाऽस्यै जिह्वैवमुष्यै वादनं ३ ऐत. २।५।२
यथा स्त्रच्छन्दतः प्राणो निपत-
त्याशु गच्छतः ।... परिचीय-
मानस्य तथा वायुर्वै विश्वतोमुखः योगो. ११

यथा स्वप्नमयो जीवः...तथा जीवा
 अमी सर्वे अ. शां. ६८
 यथा स्वप्ने तथा पितृलोके कठो. ६।५
 यथा स्वप्ने द्वयाभासं चित्तं चलति
 मायया । तथा जाग्रद्व्याभासं
 चित्तं चलति मायया अ. शां. ६१
 यथा स्वप्ने द्वयाभासं स्पन्दते
 मायया मनः । तथा जाग्र-
 द्व्याभासं स्पन्दते मायया मनः अद्वैत. २९
 यथाऽहनि तथा रात्रौ । नास्य नक्तं
 न (वा) दिवा [१सं.सो.१।३+ कठ . १०
 यथाऽहमन्धो न स्यां तथा कल्पय
 कल्पय, कल्याणं कुरु कुरु चाक्षुषो. २
 यथाऽहमेवां नैकश्चन वेद छांदो. ५।३।५
 यथा ह वै बहवः पशवो मनुष्यं
 भुव्युरेवमेवैकः पुरुषो देवान्
 मुनक्ति बृह. १।४।१०
 यथा ह वै पदेनानुविन्देदेवं कीर्तिं
 श्लोकं विन्दते बृह. १।४।७
 यथा हि वै सरसि पद्मं तिष्ठति
 तथा भूस्यां तिष्ठति गोपालो. १६
 यथा ह्यग्निः काष्ठेषु, तिलेषु तैल-
 मिव तं विदित्वा मृत्युमत्येति हंसो. ४
 यथा ह्येवेयं शब्दवती तर्ज्यत्येव-
 मसौ शब्दवती तर्ज्यवती ३ ऐत. २।५।२
 यथा ह्येवेयं लोमशेन चर्मणा
 पिहिता भवत्येवमसौ लोमशेन
 चर्मणा पिहिता ३ ऐत. २।५।२
 यथा ह्येवेह प्रजा अन्वाविशन्ति...
 तं तमेवोपजीवन्ति छांदो. ८।१।५
 यथेष्टुरससंव्याप्ता शर्करा वर्तते
 तथा । अद्वयब्रह्मरूपेण व्याप्तो-
 ऽहं वै जगन्नयम् आ. प्र. १४
 यथेच्छया वसेद्विद्वानात्मारामः
 सदा मुनिः कुण्डिको. २८
 यथेच्छसि तथा कुरु अ. गी. १८.६३
 यथैतमाकाशमाकाशाद्वायुं वायु-
 भूत्वा धूमो भवति छांदो. ५।१०।५

यथैतमेत्य जघनेनाग्निमासीनो
 वःशं जपति बृह. ६।३।६
 यथेन्द्रगोपो य ।ऽऽयचिर्विथा पुण्ड-
 रीकं...वा अस्य श्रीर्भवति बृह. २।३।६
 यथेमे दंशमशकादयस्तृणवन्नश्य-
 तयोद्भूतप्रध्वंसिनः मैत्रा. १।५
 यथेयंनप्राक्त्वत्तःपुराविद्या ब्राह्मणा-
 न्नाच्छति तस्माद्दु सर्वेषु लोकेषु
 क्षत्रियस्यैव प्रशासनमभूत् छांदो. ५।३।७
 यथेयं न प्राक् त्वत्तु पुरा विद्या
 ब्राह्मणान्...(मा. पा.) छां. उ. ५।३।७
 यथेयं विद्येतः पूर्वं न कस्मिंश्चन
 ब्राह्मण उवास त्वां त्वहं तुभ्यं
 वक्ष्यामि बृह. ६।२।८
 यथेरिणे बीजमुप्तं नरेन्द्र नास्य
 वप्ता लभते बीजभागम् । एवं
 आद्धमप्रतिष्ठितं विनश्यति इतिहा. २९
 यथेष्टधारणा-(णं वा) द्वायो रनलस्य
 प्रदीपनम् । नादाभिग्यक्तिरा-
 रोग्यं जायते नादिशेषानात्
 [यो. चू. ९९+ शाण्डि. १।५।८
 यथेष्टधारणाद्वायोः सिद्धयेत्केवल-
 कुम्भकः । केवले कुम्भके सिद्धे
 रेचपूरविवर्जिते । न तस्य दुर्लभं
 किञ्चिदपि लोकेषु विद्यते १ यो. त. ५०
 यथेष्टमेव वर्तते यद्वा योगी महेश्वरः।
 अभ्यासमेदतो मेदः फलं तु
 सममेव हि १ यो. त. १११
 यथेह क्षुधिता बाला मातरं पर्यु-
 पासते । एवम् सर्वाणि भूता-
 न्यग्निहोत्रमुपासते छांदो. ५।२।५।५
 यथैकस्मिन्घटाकाशेरजोधूमादिभि-
 र्युते । न सर्वे संप्रयुज्यन्ते
 तद्वज्जीवाः सुखादिभिः अद्वैतो. ५
 यथैतत्कृत्रस्तक्षणापोज्झितो
 नेङ्गंते मनाक् । परित्यक्तो-
 पमात्मानस्तद्वहेहो विरोचते छाग. ६।४
 यथैतं काष्ठभागमानद्धमनुपश्या-
 मस्तथैवावशो भूस्थः स्पन्दते छाग. ६।१

यथैतावेदस्याष्टावुपनिषदोभवन्ति ...
 यथैषांसि समिद्धोऽग्निः भ. गी. ४।३७
 यथैवमवमन्यन्ते जनाः...तथा
 युक्तश्चरेद्योगी ना. प. ६।१०
 यथैव खल्वयं भगवोऽस्मिच्छरीरे
 साध्वलङ्कृते साध्वलङ्कृतो
 भवति...एवमेवायमस्मिन्नन्धे-
 ऽन्धो भवति छांदो. ८।१।१
 यथैव तु महासिंहः कुञ्जरो
 वाऽथदुर्मदः...परिचीयमानः
 कालेन वशत्वं चैव गच्छति ।
 परिचीयमानयोगस्य वशत्वं
 याति मारुतः योगो. ८
 यथैव तु स्मोपसन्ना व्यथानसूयवो
 यथोपश्रद्धिन इति छाग. ३।५
 यथैव तेन न गुरुभौजनीयस्तथैव
 चान्नं न भुनक्ति श्रुतं तत् शाट्याय. ३५
 यथैव द्विविधा रज्जुर्ज्ञानिनोऽज्ञा-
 निनोऽनिश्चम । यथैव मृन्मयः
 कुम्भस्तद्वद्देहोऽपि चिन्मयः यो. शि. ४।२१
 यथैव निश्चितः कालः सूर्यचन्द्र-
 निधन्धनात् । व्यापूर्य कुम्भितो
 वायुर्वहिर्नो याति साधके यो. शि. १।१२०
 यथैव बिम्बं मृदयोपलिप्तं तेजोमयं
 भ्राजते तत्सुधातम् । तद्वात्म-
 तत्त्वं प्रसमीक्ष्य देही एकः
 कृतार्थो भवते वीतशोकः श्वेता. २।१४
 यथैव लोहकाराणां भस्मा वेगेन
 चाल्यते । तथैव स्वशरीरस्थं
 चालयेत्पवनं शनैः योगकुं. १।३४
 यथैव वटवीजस्थः प्राकृतश्च महा-
 द्रुमः । तथैव रामवीजस्थं जगदे-
 तच्चराचरम् [रामर. ५।१०+ रा.पू.ता.२।२
 यथैव व्योम्नि नीलत्वं यथा नीरं
 मरुस्थले । पुरुषत्वं यथा स्थाणौ
 तद्वद्विश्वं चिदात्मनि यां. शि. ४।१५
 यथैव शूयो वेतालो गन्धर्वाणां
 पुरं यथा । यथाऽऽकाशे द्वि-
 चन्द्रत्वं तद्वत्तस्ये जगत्स्थितिः यो. शि. ४।१६

यथैवेदं नभः शून्यं जगच्छून्यं
 तथैव हि वा. र. ४।२०
 यथैवापाङ्गतः सेतुः प्रवाहस्य
 निरोधकः । तथा शरीरगा
 छाया ज्ञातव्या योगिभिः सदा वराहो. ५।४१
 यथैवासावितश्चेतोऽमुतश्चामुतश्च
 सम्प्रवृत्त इवोपशुष्यत इवो-
 पस्कन्दमभिगृहीताभियातयेदेव छाग. ५।३
 यथैवासौ प्रतिसृत्त्वरेण समः समेन
 क्रीडेदेवं हैष संक्रीडतीति छाग. ५।३
 यथैवासौ राजानं वा राजपुरुषं
 वा निलयनं प्रापयेदेवं हैवैष
 यन्ता (रं) निलयनं प्रापयतीति छाग. ५।३
 यथैवेदमावां भगवः साध्वलङ्कृतौ
 सुवसनौ परिष्कृतौ च एव-
 मेवमौ भगवः साध्वलङ्कृतौ
 सुवसनौ परिष्कृतौ च छांदो. ८।८।३
 यथैवेदं नभः शून्यं जगच्छून्यं
 तथैव हि महो. ५।१८४
 यथैवेशस्तथा गुरुः । पूजनीयो
 महाभक्त्या यो. शि. ५।९८
 यथैवेह बीजस्याङ्कुरा वाऽथ धूमा-
 र्चिर्विस्फुलिङ्गा इवाग्नेश्चेत्यत्रो-
 दाहरन्ति मैत्रा. ६।३१
 यथैवैव कपालाष्टकं सन्नयति
 तमेव स्तन इव लम्बते वेद-
 देवयोनिः ब्रह्मो. १
 यथैवैव देवदत्तो यष्ट्याऽपि ताडय-
 मानो नयतीत्येवमिष्टापूर्तैः
 शुभाशुभैर्न लिप्यते ब्रह्मो. १
 यथैवैषा वन्ध्यैवैषा रतिमात्रं फल-
 मस्या वृत्तच्युतस्येव मैत्रा. ७।९
 यथैवोत्पलनालेन तोयमाकर्षयेन्नरः।
 तथैवोत्कर्षयेद्वायुं योगी योग-
 पथे स्थितः ध्या. वि. ३८
 यथैवोपकरणवतां जीविनं तथैव
 ते जीविनस्यात् [बृह. २।४।२ + ४।५।३
 यथैवोपसृत्वरो वार्धित्यगुल्लन्ती-
 भिरिव वीचीभिः शफरीभि-

रेवोपस्कन्दशुक्लवेदेवं हैवैषोऽभि-
 सूत्रराणामेव धुर्याणां चक्रम-
 तामरीणामुत्प्लवतीति छांग. ९।३
 यथैवैष देवदत्तो यष्ट्या च ताडय-
 मानो नयति, एवमिष्ट्यापूर्तकर्मा
 शुभाशुभैर्न लिप्यते परब्र. १
 यथैषा जन्मदुःखेषु न भूयस्त्वां
 नियोक्ष्यति । स्वात्मनि स्व-
 परिस्पन्दैः स्फुरत्यच्छैश्चिदर्णवः महो. ५।११७
 यथैषा देवतैव* स यथैतां देवता*
 सर्वाणि भूतान्यवन्त्येव* हैवं-
 विद* सर्वाणि भूतान्यवन्ति बृ. उ. १।५।२०
 यथैषा पुरुषे छायैतस्मिन्नेतदाततं
 मनोधिक्कृते नायात्यस्मिच्छरीरे प्रश्नो. ३।३
 यथैषा वन्द्यैवैषा रतिमात्रं फल-
 मस्या वृत्तच्युतस्येव नारम्भ-
 णीया मैत्रा. ७।९
 यथोक्तं पर्युपासते म. गी. १२।२०
 यथोदकं गिरौ सृष्टं समुद्रेषु विधा-
 वति । एवं धर्मान्पृथक्पश्यंस्ता-
 मेवानुविधावति गुह्यका. ४३
 यथोदकं दुर्गे वृष्टं पर्वतेषु विधा-
 वति । एवं धर्मान्पृथक्पश्यं-
 स्तानेवानुविधावति कठो. ४।१४
 यथोदकं शुद्धे शुद्धमासिकं तादृगेव
 भवति । एवं मुनेर्विजानत
 आत्मा भवति गौतम कठो. ४।१५
 यथोदके तोयमनुप्रविष्टं तथा-
 त्मरूपो निरुपाधिसंस्थितः पैङ्गलो. ४।११
 यथोन्मेषो जायते तथा चिरंतना-
 तिसूक्ष्मवासनाबलात् पुनर-
 विधाया लदयो भवति त्रि. म. ना. ४।६
 यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यभैक्षाचर्य
 चरन्त आत्मानं मोक्षयन्त इति आश्रमो. ४
 यथोपयातमात्मैवाभिचक्षत इति आपर्षे. ५।३
 (अथ) यथोर्णनाभिस्तन्तुनोर्ध्व-
 मुत्क्रान्तोऽवकाशं लभतीत्येवं

वाव खल्वसावभिध्यातोमित्यने-
 नोर्ध्वमुत्क्रान्तः स्वातंत्र्यं लभते मैत्रा. ६।२२
 यथोर्णनाभिः सूत्राणि सृजत्यपि
 गिलत्यपि... उन्तपयन्ते विलीयन्ते
 तथा तस्यां जगत्यपि गुह्यका. २६
 यथोर्णनाभिः सृजते गृह्यते च
 यथा पृथिव्यामोषधयः सम्भ-
 वन्ति । यथा सतः पुरुषात्केश-
 लोमानि तथाऽश्वरात्सम्भवतीह
 विश्वम् मुंड. १।१।७
 यथोत्वेनाऽऽवृत्तो गर्भः म. गी. ३।३८
 यदक्षरं नारसिंहमेकाक्षरं तद्भवति नृ. पू. ५।७
 यदक्षरं पञ्चविधं समेति युजो
 युक्ता अभियत्संवहन्ति १ ऐत. ३।८।१
 यदक्षरं परं ब्रह्म तत्सूत्रमितिधारयेत् ब्रह्मो. ६
 [परब्र. ७+ ना. प. ३।७७
 यदक्षरं प्राजापत्यं सौम्यं सूक्ष्मं
 ग्राहं ग्राहेण भावं भावेन सौम्यं
 सौम्येन सूक्ष्मं सूक्ष्मेण ग्रसति
 तस्मै महाप्रासाय नमः चतुर्वे. ८
 यदक्षरं वेदविदो वदन्ति म. गी. ८।११
 यदक्षरादक्षरमेति युक्तं युजो युक्ता
 अभियत्संवहन्ति १ ऐत. ३।८।२
 यदग्निर्ज्वलत्यथैतन्निग्रयते यत्र
 ज्वलति तस्यादित्यमेव तेजो
 गच्छति कौ. त. २।१२
 यदग्निर्वायुरिन्द्रस्ते ह्येनन्नेदिष्टं
 पस्पृष्टस्ते ह्यनत्प्रथमो विदां-
 चकार ब्रह्मेति केनो. ४।२
 यदग्निं न विन्देदप्सु जुहुयादापो
 वै सर्वा देवताः सर्वाभ्यो
 देवताभ्यो जुहोमि स्वाहा ना. प. ३।७७
 यदग्रेरभिवर्तनानि [छांग. २।२+ ४।२
 यदग्रे जुहोत्यपि समिधं तद्देव-
 यज्ञः सन्तिष्ठते सद्देवै. १४
 यदग्रे चानुबन्धे च म. गी. १८।१९
 यदग्रे वेदशास्त्राणि तुलसीं तां
 नमाम्यहम् तुलस्यु. ९

यदज्ञानाद्भवेद्वैतमितरत्तत्प्रणश्यति यो. शि. ४।९
 (अथ) यदतः परो दिवा ज्योति- छां. ३।१३।७
 दीप्यते विश्वतः पृष्ठेषु..
 यदत्र षष्ठं त्रिशतं सुवीरं यज्ञस्य
 गुह्यं नवनावमायम् । दश-
 पञ्च त्रिशतं यत्परं च तन्मे
 मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २ शिवसं. ७
 यद्वैत्रेनो अवतत्सुवामि सहवै. ९
 यदथर्वाङ्गिरसो मधोः कृत्या य-
 द्वाद्वाणानितिहासानपुराणानि
 कल्पान्गाथानाराशंसीर्भेदसः
 कृत्यामस्यपितृन्तृन्स्वभाभिवर्हन्ति सहवै. १४
 यदथर्वाङ्गिरसो मध्वाहुतिभिः...
 तद्देवांस्तर्पयति, त एनं तृप्ता
 आयुषा...ब्रह्मवर्चसान्नाद्येन
 च तर्पयन्ति सहवै. १४
 यददीव्यं नृणामहं बभूवादित्सन्वा-
 संजगरजनेभ्यः । अग्निर्मा तस्मा-
 दिन्द्रश्च संविदानौ प्रमुञ्चताम् सहवै. ५
 (अथ) यदनाकाशायनमित्या-
 चक्षते ब्रह्मचर्यमेव तत् छां. ८।५।३
 यदनादि निरामयम् (ब्रह्म) महो. २।६८
 यदनादिभूतं यदनन्तरूपं यद्वि-
 ज्ञानरूपं यद्देवाः सर्वे ब्रह्म
 ज्येष्ठमुपासते गणेशो. ४।१
 यदनु कुरुक्षेत्रं देवानां देवयजनं
 सर्वेषां भूतानां ब्रह्मसदनम्
 [रामो. १।१+तारसा. १।१+ जानालो. १
 यदनुक्तमर्निष्यन्द्दीपकं तेजसामपि अ. पू. ३।२२
 यदनुज्ञा समर्थयिता ह वै कामानां
 भवति य एतदेवं विद्वानक्षर-
 मुद्वीथमुपास्ते छां. १।१।८
 (अथ) यदनुब्रूते तेन ऋषीणां
 (लोकप्राप्तिः) बृह. १।४।१६
 यदनुष्टुभैत्र वा एष उपब्रसन्नप हि
 सर्वत्र सर्वदा सर्वाः मासन्सर्वमस्ति नृत्तिहो. ४।२
 यदनेकमेकं नानावर्णं नानारूपं
 नानाशब्दं.. शौनका. १।५

यदन्तरा पितरं मातरं चेति नाहमत
 एकं च न वेद बृह. ६।२।२
 यदन्तरिक्षं पृथिवीमुत यां यन्मातरं
 पितरंवाजिहिंसिम [सहवै. १० अथर्व. ६।१२०।१
 [तै. सं. १।८।५।३+ तै. आ. २।६।२
 यदन्तरिक्षं यदाशसाऽतिक्रामामि सहवै. ४
 यदन्तर्नोऽस्माविह प्रह्वयान् छाग. ३।५
 यदन्तः पूर्णमिवगत्य पूर्णः गुह्यका. ४६
 यदन्ति यच्च द्रुके [ऐत. २।४।४+ वनद. १२९
 [ऋ. म. १।६।७।१
 यदन्नमभिर्वहुधा विराद्धि रूद्रः ०
 प्रजगन् यदि वा पिशाचैः ।
 सर्वं तदीशानो अभयं कृणोतु प्रा. हो. १।६
 यदन्नमग्निं बहुधा विरूपं वासो
 हिरण्यमुत गामजामविभू सहवै. १०
 यदन्नमव्ययं देवा दास्यन्न दा-
 स्यन्तु वा करिष्यन् सहवै. १०
 यदन्नेनातिरोहति [चित्त्यु. १२।१+ पु. सू. २
 [+क्र. मं. १०।९०।२+ वा. सं. ३।१।२
 यदन्यद्देवेभ्यश्च प्राणेभ्यश्च तत्सन् क्रौ. त. १।६
 यदपां कूरं यदमेध्यं यदशान्तं
 तदपगच्छतात् महाना. ५।१८
 यदपि बहुधाक्षीरञ्च किञ्च प्रति-
 पद्यत इति तन्मे ब्रह्मेति आपं. ७।१
 यदपूर्वं यक्षमन्तः प्रजानां तन्म
 मनः शिव.. [१ शिवसं. २+ २ शिव. सं. ३
 यदभावनमास्थाय यदभावस्य
 भावनम् । तद्यथा वस्तुर्दृशित्वं
 तदचित्तस्त्वमुच्यते अ. पू. ४।५०
 यदमीषामद्ऋषियस्त्वद्वैतूपमामभि.. चित्त्यु. १५।२
 यदमुत्र तदन्विह कठो. ४।१०
 यदमुष्मिन्नादित्ये तपस्यशौ चा-
 धूमके.. यः पचत्यन्नमित्येवं ब्रह्माह मैत्रा. ६।१७
 यदमुष्मिन्नादित्येऽथ सोमेऽग्नौ
 विश्रुति निभात्यथ स्वत्वेन मैत्रा. ६।२४
 दृष्ट्वाऽमृतत्वं गच्छति मैत्रा. ६।३
 यदमृतं तत्सत्यं तद्ब्रह्म
 यदयमात्माऽनेन ह्येतत्सर्वं वेद बृह. १।४।७

यदयमात्मा माया मात्र एष एवोऽग्रः.. नृसिंहो. ५।१
 यदयमेक इवैव पवते बृह. ३।९।९
 यदयं श्वशयितमशयिष्ठेति छाग. ४।२
 (अथ) यदरण्यायनमित्याचक्षते छांदो. ८।५।३
 ब्रह्मचर्यमेव तत्
 यदचिमद्यदणुभ्योऽणु च यस्मिन्- मुण्ड. २।२।२
 लोका निहिता लोकिनश्च महो. ४।५।१
 यदर्थप्रतिभानंतन्मनइत्यभिधीयते
 यदर्पयेद्गुरुः किञ्चित्तन्नघ्नः पुरतः
 स्थितः । पाणिद्वयेन गृह्णीयात् शिवो. ७।११
 स्थापयेत्तच्च सुस्थिरम्
 यदर्वाचीनमेनो भ्रूणइत्यायास्त- सहधै. ११
 स्मान्मोक्षयच्च इति त एतैरजुह्वुः
 यदल्पं तन्मर्त्यं स भगवः
 कस्मिन्प्रतिष्ठित इति छांदो. ७।२४।१
 यदवश्यं पराधीनैस्त्यजनीयं शरी-
 रकम् । कस्मात्तेन विमूढात्मा शिवो. ७।१२।१
 न साधयति शाश्वतम्
 यदवस्फूर्जति सोऽनु वषट्कारो सहधै. १८
 वायुरात्मा
 (अथ) यदवोचं भुवः प्रपद्य इत्याग्निं प्रपद्ये वायुं प्रपद्य
 आदित्यं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।६
 (अथ) यदवोचं भूः प्रपद्य इति पृथिवीं प्रपद्येऽन्तरिक्षं प्रपद्ये
 दिवं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।९
 (अथ) यदवोचं स्वः प्रपद्य इत्यग्रेवेंदं प्रपद्ये यजुर्वेंदं प्रपद्ये
 सामवेदं प्रपद्य इति छांदो. ३।१५।७
 यदभाति तद्विषः [त्रि. प. ४+ महाना. १८।१०
 (अथ) यदभाति यत्पिबति य-
 द्रमते तदुपसदैवेति छांदो. ३।१७।२
 यदभीयाद्रेतोभक्षी भवेत् भस्मजा. २।१०
 यदश्रुमापातयेत्प्रजां विच्छिन्ध्यात् कठरु. २
 यदश्ववत्तन्मेध्यमभूदिति तदेवाश्व-
 मेधस्याश्वमेधत्वम् बृह. १।२।७
 यदष्टाक्षरपदा तेन गायत्री अव्यक्तो. ६
 यदसक्तं समं स्वच्छं स्थितं तत्तुर्य-
 मुच्यते अ. पू. ५।१०७

यदसाधु तदसामेति छांदो. २।१।१
 यदसाधु भवत्यसाधु ब्रतेत्येव तदाहुः छांदो. २।१।३
 यदसुरान्तकचक्रं यत्सत्यात्मा
 तत् षष्ठस्य नृ. षट्च. ६
 यदस्ति तदस्ति यन्नास्ति नास्ति तत् स्वसंवे. २
 यदस्ति सन्मात्रं यद्विभाति
 चिन्मात्रं... तदेतत्सर्वाकारा
 महात्रिपुरसुन्दरी बह्वचो. २
 यदस्तीह तदेवास्ति विज्वरो भव
 सर्वदा । यथाप्राप्तानुभवतः
 सर्वत्रानभिवाञ्छनात् महो. ६।१४
 यदस्मान्नमस्कारेण मुच्येध्वं न वै
 ज्ञातु शुष्माकमिमं कश्चिद्ब्रह्मो-
 दं जेतेति बृह. ३।८।१२
 यदस्मिन्निदं सर्वमध्यधनोत्तेनाध्यर्थ
 इति कतम एको देव इति बृह. ३।९।९
 यदस्य गृहेषु श्वापदा वयस्य-
 पिपीलिकाभ्य उपजीवन्ति
 तेन तेषां लोकः बृह. १।४।१६
 यदस्य त्वं यदस्य च देवेष्वथ नु
 मीमांस्यमेव ते मन्ये विदितम् केनो. २।१
 यदस्य प्रधयश्चक्रा युगमक्षोका
 (रु) त्रिका छाग. ७।१
 यदयः ज्ञानंतज्जुहोति [त्रि. सू. ४+ म. ना. १८।१०
 यदस्याग्रं तच्छान्तमशब्दमभय-
 मशोकमानन्दं.. उपासीत.. मैत्रा. ६।२३
 यदस्यान्तरं सूत्रं तद्ब्रह्म अ. मा. २
 यदस्यान्यद्रश्मिशतमूर्ध्वमेव व्यव-
 स्थितम् । तेन देवतिकायानां
 स्वधामानि प्रपद्यते मैत्रा. ६।३०
 यदहङ्कारमाश्रित्य अ. गी. १८।५९
 यदहमायतनमस्मि त्वं तदायतन-
 मसीति छांदो. ५।१।१४
 यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रज्जेत् जाबालो. ४+
 [ना. प. ३।७७+प. हं. प. २+ याज्ञव. १
 यदहरेव जुहोति तदहः पुनर्मृत्यु-
 मपजयति बृह. १।५।२
 यदहं वसिष्ठोऽस्मि त्वं वसिष्ठोऽसि छांदो. ५।१।१३

यदहं स त्वं ममैव रूपेण
न्युद्भूयिष्यन्ति त्वामिति शौनको. ३।३
यदहं सर्वं भवानि यद्गायत्री वै शौनको. २।२
पुरोगास्तत्किं मे स्यादिति
यदहोरात्राभ्यां पापं करोति
स तद्भुङ्क्ते कौ. त. २।७
यदह्ना कुरुते पापं तदह्नात्
प्रतिमुच्यते महाना. ११।६
यदह्ना पापमकार्षं मनसा वाचा
हस्ताभ्यां पद्भ्यामुदरेण
शिभा । अहस्तदवलुम्पतु महाना. ११।३,४
यदा कर्ममार्गे रतिरसतां ते आसुरा
भवन्ति सामर. २
यदा कर्मसु काम्येषु क्षियन् स्वप्नेषु
पश्यति । समृद्धिं तत्र जानी-
यात्तस्मिन्स्वप्ननिदर्शने छांदो. ५।२।९
यदाक्रन्दितमिव निष्क्रन्दितमिव
सा मित्रहूः संहितो. १।२
यदा चक्रं यदात्मा तत्प्रथमस्य यत्सु-
चक्रं यत्प्रियात्मा तद्वितीयस्य
...यदसुरान्तकचक्रं यत्सत्यात्मा
तत् षष्ठस्य नृ. षट्च. ६
यदा चन्द्रोऽस्तमेति वायुमेवाप्येति छांदो. ४।३।१
यदा च बाह्यमार्गेण जिह्वा ब्रह्मविलं
ब्रजेत् । तदा ब्रह्मार्गलं
ब्रह्मन्दुर्मेघं त्रिदशैरपि योगकुं. २।४०
यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति
मानवाः । तदा देवमविह्वाय
दुःखस्यान्तो भविष्यति श्वेता. ६।२०
यदाज्यं यन्मरुत्वतीयं [छाग. २।२+ ४।२
येदा तदैतद्दीजं यन्मध्यमं तां नार-
सिंहगायत्री.. नृ. षट्च. ३
यदा तमस्तत्र दिवा न रात्रिर्न
सन्न चासच्छिव एव केवलः श्वेता. ४।१८
यदा तमस्तत्र दिवा न रात्रिर्न सन्न
चासन्नगवत्येव गुह्या गुह्यका. ६।१
यदा तालुमूले गाढतमो दृश्यते,
तद्भ्यासादखण्डमण्डला-
कारव्योतिर्दृश्यते मं. ब्रा. २।२
६२

यदा तु ध्यायते मन्त्रं गात्रकम्पो-
ऽभिजायते यो. शि. १
यदा तु नाडीशुद्धिः स्यात्तदा
चिह्नानि बाह्यतः । जायन्ते
योगिनो देहे १ यो. त. ४४
यदा तु राजयोगेन निष्पन्ना
योगिभिः क्रिया । तदा विवेक-
वैराग्यं जायते योगिनो ध्रुवम् १ यो. त. २९
यदा तु विदितं तत्त्वं परं ब्रह्म
सनातनम् । तदैकदण्डं संगृह्य
सोपवीतां शिखां त्यजेत् ना. प. ३।१८
यदा ते मोहकलिलं भ. गी. २।५२
यदात्मतत्त्वेन तु ब्रह्मतत्त्वं दीपोप-
मेनेह युक्तः प्रपश्येत् । अजं
ध्रुवं सर्वतत्त्वैर्विशुद्धं ज्ञात्वा देवं
मुच्यते सर्वपापैः श्वेता. २।१९
यदाऽऽत्मनाऽऽत्मानमणोरणीयांसं
द्योतमानं मनश्क्षयात्पश्यति
तदात्मनाऽऽत्मानं दृष्ट्वा निरात्मा
भवति मैत्रा. ६।२०
यदात्मनो न विजानीथस्तन्मे प्रब्रूतं छांदो. ८।८।१
यदात्माशुचिर्यदेशः समृद्धिर्देवतानि,
य एतं विद्वान्...स्वाध्यायमधीते
सर्वाल्लोकाञ्जयति सहवै. १९
यदात्मैव जगत्सर्वमिति निश्चित्य
पूर्णता अ. पू. २।३५.
यदा त्वमभिवर्षस्यथेमाः प्राण ते
प्रजाः । आनन्दरूपास्तिष्ठन्ति
कामायाजं भविष्यति प्रश्नो. १०
यदादानं पदार्थस्य वासना सा
प्रकीर्तिता [अ. पू. ४।४६+ मुक्तिको. २।५७
यदादानेन सह संयुज्यते तदा
पश्यति देवलोकान्देवान्स्कन्दं
जयन्तं चेति सुबालो. ४।१
यदादित्यगतं तेजः भ. गी. १५।१२
यदादित्यस्य मध्ये उदित्वा मयूखे
भवतः मैत्रा. ६।३५
यदादित्यस्य मध्येऽमृतं...एतद्ब्रह्म
यदादित्यस्य मध्ये यजुर्दीप्यति मैत्रा. ६।३५
मैत्रा. ६।३५

यदादित्यस्य रोहितः रूपं तेजस-
 स्तद्रूपं, यच्छुद्धं तदपां, यत्कृष्णं
 तदन्नस्यापागादभेरभित्वं वाचा-
 रम्भणं विकारो नामधेयं ब्रीणि
 रूपाणीत्येव सत्यम् छांदो. ६।४।२
 यदादिशेदुरुः किञ्चित्तत्कुर्याद-
 विचारतः शिवो. ७।३०
 यदादेवदत्तस्य द्रव्यादिविषयाजायते गर्भो. २
 यदा द्रष्टाऽनुपश्यति भ. गी. १४।१९
 यदा न कस्यचन वेद, हिता नाम
 नाड्यो द्वाप्तप्रतिग्रहस्त्राणि
 हृदयात्पुरीततमभिप्रतिष्ठन्ते बृह. २।१।१९
 यदा न कुरुते भावं सर्वभूतेषु
 पापकम् । कर्मणा मनसा
 वाचा तदा भवति भैक्षमुक् ना. प. ३।२३
 यदा न भाव्यते किञ्चिन्निर्वासन-
 तयाऽऽत्मनि । बालमृकादिवि-
 ज्ञानमिव च स्थीयते स्थिरम् ॥
 तदा जाड्यविनिर्मुक्तमसंवेदन-
 माततम् । आश्रितं भवति
 प्राज्ञो यस्माद्भूयो न लिप्यते अ. पू. ४।६१
 यदा न भाव्यते किञ्चिद्देयोपादेय-
 रूपि यत् । स्थीयते सकलं
 त्यक्त्वा तदा चित्तं न जायते अ. पू. ४।४७
 यदा न भाव्यते भावः कञ्चिज्जाति
 वस्तुनि । तदा हृदम्बरे शून्ये
 कथं चित्तं प्रजायते अ. पू. ४।४९
 यदा न मनुते मनः, अमनस्ता
 तदोदेति अ. पू. ४।४८
 यदा न लभते हेतूनुत्तमाधम-
 मध्यमान् । तदा न जायते
 चित्तं हेत्वभावे फलं कुतः क. शां. ७६
 यदा न लीयते चित्तं न च वि-
 क्षिप्यते पुनः । अनिङ्गनम-
 नाभासं निष्पन्नं ब्रह्म तत्तदा अद्वैतो. ४६
 यदानुध्यायते मंत्रं गात्रकम्पोऽय
 जायते यो. शि. १।७०

यदाप सच्छुष्यन्ति वायुमेवापि-
 यन्ति । वायुर्देवान्सर्वान्संवृक्त
 इत्यधिदैवतम् छांदो. ४।३।२
 यदा पञ्चावतिष्ठन्ते ज्ञानानि मनसा
 सह । बुद्धिश्च न विचेष्टते तामाहुः
 परमां गतिम् [कठो. ६।१०+ मैत्रा. ६।३०
 यदा पश्यति चात्मानं केवलं
 परमार्थतः । मायामात्रं
 जगत्कल्मसं तदा भवति निर्वृतिः जा. द. १०।१२
 यदा पश्यः पश्यते रुक्मवर्णं
 कर्तारमीशं पुरुषं ब्रह्मयोनिम् ।
 तदा विद्वान्पुण्यपापे विधूय
 निरञ्जनः परमं साम्यमुपैति मुण्ड. ३।१।३
 यदापस्त्रोतस्सरण्योरिवाग्निः ।
 एवंमात्मात्मनि जायते इतिहा. ४९
 (सः) यदाऽपानेन सह संयुज्यते
 तदापश्यतियक्षराक्षसगन्धर्वान् सुबालो. ४।२
 यदा पिङ्गलया प्राणः कुण्डली-
 स्थानमागतः । तदा तदा
 भवेत्सूर्यग्रहणं मुनिपुङ्गव जा. द. ४।४७
 (अथ) यदा प्रजाः सृष्टा न
 जायन्ते प्रजापतिः कथं त्विमाः
 प्रजाः सृजेयमिति चिन्तयन्नुग्र-
 मितीमामृचं गातुमुपाकामत् अव्यक्तो. ७
 यदा प्रस्पन्दते प्राणो नाडी संस्पर्श-
 नोद्यतः । तदा संवेदनमयं
 चित्तमाशु प्रजायते अ. पू. ४।४२
 यदा भारं तन्द्रयते स भर्तुम् ।
 निधाय भारं पुनरस्तमेति ।
 तमेव मृत्युममृतं उमाहुः चिन्त्यु. १४।४
 यदाभासेन रूपेण जगद्भोज्यं
 भवेत तत् । मानतः स्वात्मना
 भातं भक्षितं भवति ध्रुवम् पा. ब्र. ४७
 यदा भूतपृथग्भावं
 भ. गी. १३।३१
 यदा मनसि चैतन्यं भाति सर्वत्रगं
 सदा । योगिनोऽव्यवधानेन
 तदा सम्पद्यते स्वयम्
 [अ. पू. ५।७८+ जा. द. १०।९

यदा मनसि वैराग्यं जातं सर्वेषु
वस्तुषु । तदैव सन्न्यसेद्विद्वा-
नन्यथा पतितो भवेत् मैत्रे. २।१९
यदा मनसि सञ्जातं वैतृण्यं सर्व-
वस्तुषु । तदा सन्न्यासमिच्छेत
पतितः स्याद्विपर्यये ना. प. ३।१२
यदा मन्मथकलादिर्भवति तदा
निष्क्रीलिता भवेत् कामराज. १
यदा यत्र यथा यस्मात्स्थिरं भवति
मानसम् । तदा तत्र तथा तस्मा-
अ तु चाल्यं कदाचन अमन. २।६९
यदा यदा परिक्षीणा पुष्टा चाहंकृति
भवेत् ।...प्रवर्तन्ते रुगादयः यो. शि. १।३६
यदा यदा हि धर्मस्य म. गी. ४।७
यदा यात्यमनीभावं तदा तत्परमं
पदम् मैत्रा. ६।३४
यदा यात्युन्मनीभावस्तदा तत्परमं
पदम् । यत्र यत्र मनो याति
तत्र तत्र परं पदम् पैङ्गलो. ४।२१
यदाऽलम्बुद्धिर्भवेत्तदा कुटीचको
वा बहूदको वा...सर्वमप्सु
विस्तृत्याय जातरूपधरश्चेत् प. हं. प. ८.
यदा लेलायते ह्यर्चिः समिद्धे हव्य-
वाहने । तदाज्यभागावन्तरेणा-
हुवीः प्रतिपादयेच्छ्रद्धया हुतम् मुंड. १।२।२
यदा वाव ते स्मरेयुरथ शृणुयु-
रथमन्वीरन्नथ विजानीरन्
स्मरेण वै पुत्रान्विजानाति
स्मरेण पशून्स्मरमुपास्वेति छांदो. ७।१३।१
यदा विनियतं चित्तं म. गी. ६।१८
यदा वै करोत्यथ निस्तिष्ठति
नाकृत्वा निस्तिष्ठति छांदो. ७।२१।१
यदा वै चेतयतेऽथ सङ्कल्पतेऽथ
मनस्यथ वाचमीरयति छांदो. ७।५।१
यदा वै निस्तिष्ठत्यथ अहधाति
नानिस्तिष्ठच्छ्रद्धाति
निस्तिष्ठन्नेव अहधाति छांदो. ७।२०।१
यदा वै पुरुषोऽस्माल्लोकात्प्रेति,
स वायुमागच्छति बृह. ५।१०।१

यदा वै वह्निर्विद्वान्मनो नियन्ते-
न्द्रियार्थाश्च प्राणोनिवेशयित्वा
निस्सङ्कल्पस्ततस्तिष्ठेत् मैत्रा. ६।१९
यदा वै मनुतेऽथ विजानाति
नामत्वा विजानाति छांदो. ७।१८।१
यदा वै मिथुनौ समागच्छत
आपयतो वै तावन्यो-
न्यस्य कामम् छांदो. १।१।६
(सः) यदा वैरन्मेण सह संयुज्यते
तदा पश्यति दृष्टं च श्रुतं च
भुक्तं चाभुक्तं च सवासच
सर्वं पश्यति सुबालो. ४।२
यदा वै विजानाति, अथ सत्यं
वदति नाविजानन्सत्यं वदति छांदो. ७।१७।१
यदा वै अहधात्यथ मनुते ना-
अहवन्मनुते छांदो. ७।१९।१
यदा वै सङ्कल्पयतेऽथ मनस्यथ
वाचमीरयति छांदो. ७।४।१
यदा वै सुखं लभतेऽथ करोति
नासुखं लब्ध्वाकरोति सुखमेव
लब्ध्वा करोति छांदो. ७।९।१
[सः] यदा व्यानेनसहसंयुज्यते
तदा पश्यति देवांश्च ऋषींश्च सुबालो. ४।२
यदा शेते रुद्रस्तदा संहरते प्रजाः
यदाऽस्य षोडशीकस्य सार्धत्रि-
कोटीर्जपतितदाम्रहत्यांतरति कलिसं. ५
यदा सङ्कीयते चित्तमभावात्यन्त-
भावेनात् । चित्तामान्यस्व-
रूपस्य सत्तासामान्यता तदा अ. पू. १।२३
यदा सङ्कीयते प्राणो मानसं च
प्रलीयते । तदा समरसत्वं
यत्समाधिरभिधीयते सौभाग्य. १९
यदा सत्त्वे प्रवृद्धे तु म. गी. १४।१४
यदा सदुरुकटाक्षो भवति तदा
भगवत्कथाश्रवणध्यानादौ
श्रद्धा जायते त्रि. म. ना. ५।४
(सः) यदा समानेन सा संयुज्यते
तदा पश्यति देवलोकान्धनानि.. सुबालो. ४।२

यदा सर्वसमो जातो भवेद्वा-

पार्वर्जितः । परे ब्रह्मणि

सम्योद्यो योगी प्राप्तयस्तदा

अमन. १।२२

यदा सर्वाणि भूतानि समाभिस्थो

न पश्यति । एकीभूतः परेणासौ

तदा भवति केवलः

[अ. पू. ५।८०+

जा. द. १०।११

यदा सर्वाणि भूतानि स्वात्मन्येव

हि पश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानं

ब्रह्म सम्पद्यते तदा.

[अ. पू. ५।७९+

जा. द. १०।१०

यदा सर्वे प्रमुच्यन्ते कामा येऽस्य

हृदि श्रिताः (स्थिताः) । अथ

मर्त्योऽमृतो भवत्यत्र ब्रह्म समश्नुते

कठो. ६।१४

[+ वृ. उ. ४।४।७+

शाटपाय. २५

यदा सर्वे प्रभिद्यन्ते हृदयस्येह

मन्थयः । अथ मर्त्योऽमृतो

भवत्येतावदनुशासनम्

कठो. ६।१५

यदा संहरते चायं

म. गी. २।५८

यदा सँह्रम्यते शाखं तदा सिद्धिः

करे स्थिता । न शाखेण विना

सिद्धिर्दृष्टा चैव जगत्रये

योगकुं. २।११

यदा सुवृष्टिर्भवित्यानन्दिनः

प्राणा भवन्ति

छांदो. ७।१०।१

(अथ) यदा सुषुप्तो भवति यदा

न कस्यचन वेद हिता नाम

नाड्यो द्वासप्ततिसहस्राणि

हृदयात्पुरीततमभिप्रतिष्ठन्ते

बृह. २।१।१९

यदा सूर्योऽस्तमेति वायुमेवाप्येति

बृह. ४।३।१

यदा स्थास्यति निश्चला

म. गी. २।५३

यदाऽस्माच्छरीरान्मर्त्योऽदुक्काम-

न्त्यथ रोदयन्ति

बृह. ३।१।४

(अथ) यदाऽस्य बाहुनसि सम्प-

द्यते मनः प्राणे प्राणस्तेजसि

तेजः परस्यां देवतायामथ न

जानाति

छांदो. ६।१५।२

यदा हवनीये गार्हपत्येऽन्वाहार्य-

पचने सम्भ्यावसथगोश्च

कठश्रु. ४

यदा हंसो नादे लीनो भवति, तदा

न तुर्यातीतमुन्मत्तमजपोप-

संहारमित्यभिधीयते

हंसो. ६

यदा हि नेन्द्रियार्थेषु

म. गी. ६।४

यदा ह्येव अद्भुत्तेऽथ दक्षिणांददाति

बृह. ३।१।२१

यदा ह्येवैष एतस्मिन्नल्पमप्यन्तरं

नरः । विजानाति तदा तस्य

भयं स्यान्नात्र संशयः

कठरु. ३१

यदा ह्येवैष एतस्मिन्नदृश्येऽनात्म्ये-

ऽनिरुक्तेऽनिलयनेऽभयं प्रतिष्ठां

विन्दते । अथ सोऽभयं गतो

भवति

तैत्ति. २।७

यदा ह्येवैष एतस्मिन्नल्पमप्यन्तरं

नरः । विजानाति तदा तस्य

भयं स्यान्नात्र संशयः [महो. ४।७९ कठरु. ३१

यदा ह्येवैष एतस्मिन्नदृश्यत्वादि-

लक्षणे । निर्भेदं परमाद्वैतं विंदते

च महायतिः

कठरु. २९

यदा ह्येवैष एतस्मिन्नुदरमन्तरं

कुरुते, अथ तस्य भयं भवति

तैत्ति. २।७

यदि कर्कोटकदूतोऽसि यदि वा

कर्कोटकः स्वयं

गारुडो. १९

यदि काममनुरुद्धयते सञ्चरतां

इमां योनिं सन्दध्यादिदमत्र

मनः श्लेष्मरेतसः सम्भवति

निरुक्तो. १।१

यदि खल्वश्राति प्राणसमृद्धो

भूत्वा मन्ता भवति

मैत्रा. ६।११

(अथ) यदि गन्धमात्यलोक-

कामो भवति सङ्कल्पादेवास्य

गन्धमाल्ये समुत्तिष्ठतः

छान्दो. ८।२।६

(अथ) यदि गीतवादित्रकामो

भवति सङ्कल्पादेवास्य गीत-

वादिते समुत्तिष्ठतः

छान्दो. ८।२।८

यदि गुलिकदूतोऽसि

यदि वा गुलिकः स्वयम्

गारुडो. २३

यदि चनाचिषमेवाभि सम्भवन्त्यर्चि-

षोऽहरह आपूर्यमाणपक्षमापूर्य-

माणपक्षाद्यान्षडुद्वेति

छान्दो. ४।१५।५

यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति

म. गी. ८।११

यदिच्छन्तो ब्रह्मचर्यं चरन्ति तत्ते
 पदं सङ्ग्रहेण ब्रवीम्योमित्येतत्
 [कठो. २।१५+ गुह्यका. ३९
 यदि ज्ञानमनुरुद्धयते तदमृतो
 भवति निरुक्तो. १
 (अथ) यदि तस्याः कर्ता भवति
 तत एव सत्यमात्मानं कुरुते छां. ६।१६।२
 यदि ते कर्मविचिकित्सा वा कृत-
 विचिकित्सा वा स्यात् तैत्ति. १।११।३
 यदि ते नेन्द्रियार्थग्रीः स्पन्दते
 हृदि वै द्विज । तदा विज्ञात-
 विज्ञेया समुत्तीर्णो भवार्णवात् महो. ५।१७४
 यदितोऽयास्य अङ्गिरसोऽन्येनो-
 द्रायदिति वाचां च ह्येव स
 प्राणेन चोदगायदिति बृह. १।३।२४
 यदि त्वचा रूपं यदि मनसा
 ध्यातं यद्यपानेनाभ्यपानितं २ ऐत. ३।११
 यदिदमग्निभिर्ज्वलन्ति पोषूलय-
 न्त्यद्भिरभिषीवयन्ति आर्षे. १।२
 यदिदमद्वैव पराः परावतोऽभि-
 पद्यन्ते सम्पन्नमेवैतत् आर्षे. ५।३.
 यदिदमद्यते (अन्नं) तस्यैष घोषो
 भवति [बृ. उ. ५।१।१+ मैत्रा. २।८
 यदिदमन्तरिक्षमनारम्भमाणमिव
 केनाक्रमेण यजमानः स्वर्ग
 लोकमाक्रमत इति बृह. ३।१।६
 यदिदमन्तरेणेनदुपयन्ति पर्यास
 इवैष दिवस्पृथिव्योरिति आर्षे. २।१
 यदिदमस्मिन्नन्तःपुरुषे हृदय-
 मस्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः छांदो. ३।१२।३४
 (अथ) यदिदमस्मिन्नब्रह्मपुरे दहरं
 पुण्डरीकं वेश्म दहरोऽस्मिन्न-
 न्तराकाशस्तस्मिन्त्यदन्तस्तद-
 न्वेष्टव्यम् छांदो. ८।१।१,२
 यदिदमाकाशमिवेतश्चेतश्च स्तन-
 यन्ति विद्योतमाना इव आर्षे. १।१
 यदिदमितश्चेतश्चाण्डकोशादुदयन्ति
 नापद्यन्त इव आर्षे. ३।२

यदिदमिति द्यावापृथिव्योरनारम्भ-
 मिव नोपयन्ति नाभिचक्षते
 नाभुवन्ति आर्षे. ३।१
 यदिदमित्यामाच्छिद्य चिद्दीक्षध्वे
 छाग. १।३
 यदिदमृग्यजुषैरेवोपवत्त्वं होजु-
 (चतो) पात्रासीत् छाग. २।१
 यदिदमृग्यजुषैरेवोपवत्त्वं नो जुहुवु-
 र्यदैनमुपाप्रासिषुः छाग. १।३
 यदिदमेक इदं एवाहुस्तम एके
 ज्योतिरेकेऽवकाशमेके परमं
 व्योमैक आत्मानमेक इति आर्षे. ३।३
 यदिदं किञ्च जगत्सर्वं प्राण एजति
 निःसृतम् । महद्भयं वअमुद्यत्तं
 य एतद्विदुरमृतास्ते भवन्ति कठो. ६।२
 यदिदं किञ्च तत्सत्यमित्याचक्षते तैत्ति. २।६
 यदिदं किञ्च तत्सृष्ट्वा तदेवानु-
 प्राविशत् तैत्ति. २।६
 (एवमेव) यदिदं किञ्च मिथुन-
 मापिपीलिकाभ्यस्तत्सर्वमसृजत बृह. १।४।४
 यदिदं किञ्चर्चो यजूं वि सामानि
 छंदांसि यज्ञान् प्रजाः पशून् बृह. १।२।५
 यदिदं किञ्च सर्वमसृजत ग. पू. १।६
 यदिदं किञ्चाश्वभ्य आकृमिभ्य
 आकीटपतङ्गेभ्यस्तत्तेऽजमापो
 वास इति बृह. ६।१।१४
 यदिदंकुरुपञ्चालानां ब्राह्मणानत्य-
 वादीः किं ब्रह्म विद्वानिति बृह. ३।१।१९
 यदिदं दृश्यते किञ्चित्तत्तन्नास्तीति
 भावय । यथा गन्धर्वनगरं यथा
 वारि मरुस्थले अ. पू. १।२०
 यदिदं दृश्यते सर्वं जगत्स्थावर-
 जङ्गमम् । तत्सुषुप्ताविव स्वप्नः
 कल्पान्ते प्रविनश्यति महो. ४।४४
 यदिदं ब्रह्मपुच्छाख्यं सत्यज्ञाना-
 द्रयात्मकम् । सारमेव रसं
 लब्ध्वा सुखी भवति सर्वत्र क. क. २५
 (अथ) यदिदं ब्रह्मपुरं पुण्डरीकं
 तस्मात्तडिदाममात्रं दीपवत्
 प्रकाशम् आ. प्र. १

यदिदं लिङ्गं सकलं सकलनिष्कलं
 च स्थूलं सूक्ष्मं च तत्परं
 स्थूले स्थूलं सूक्ष्मे सूक्ष्मं कारणे
 तत्परं च सदानं. १४
 यदिदं सर्वमप्सवोतं च प्रोतं च बृह. ३।६।१
 यदिदं सर्वमहोरात्राभ्यामाप्तं
 सर्वमहोरात्राभ्यामभिपन्नम् बृह. ३।१।४
 यदिदं सर्वमाहवाना यन्ति
 तस्मादादित्या इति बृह. ३।९।५
 यदिदं सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षाभ्या-
 माप्तं सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षा-
 भ्यामभिपन्नम् बृह. ३।१।५
 यदिदं सर्वं मृत्युनाऽऽप्तं सर्वं
 मृत्युनाऽभिपन्नम् बृह. ३।१।३
 यदिदं सर्वं मृत्योरन्नं, का स्वित्सा
 देवता यस्या मृत्युरन्नम् बृह. ३।२।१८
 यदि दातुमपेक्षते पुत्राय शुश्रूषवे
 दास्यत्यन्यस्मै शिष्याय वा
 [नृ. पू. १।४+ ग. पू. २।१
 यदि दीर्घा भवति महती भ्रिय-
 माप्नुयादमृतत्वं च गच्छति ग. पू. २।३
 यदि दीर्घा भवति महती भ्रिय-
 माप्नोत्यमृतत्वं च गच्छति नृ. पू. ३।३
 (अथ) यदि द्विमात्रेण मनसि
 सम्पद्यते सोऽन्तरिक्षं यजुर्भि-
 रुज्जीयते प्रश्नो. ५।४
 यदि भर्गोऽनुरुद्धयते तदेवोद्भवति निरुक्तो. १
 यदि नागकद्रुतोऽसि यदि वा
 नागकः स्वयम् गारुडो. २५
 यदिन्द्र एवोद्गीयस्तद्वषभ इति शौनको. ४।७
 यदिन्द्रियान्तं तन्मूर्तिवारकम् मं. ब्रा. १।४
 यदिन्द्रियान्तं तन्मूर्तिमत् अद्वयता. ६
 यदि पद्मकद्रुतोऽसि यदि वा पद्मकः
 स्वयं सचरति सचरति... गारुडो. २०
 यदि पौण्ड्रकालिकद्रुतोऽसि यदि
 वा पौण्ड्रकालिकः स्वयं गारुडो. २४

यदि पुत्रा भवति ज्ञानवान्भव-
 त्यमृतत्वं च गच्छति [ग. पू. २।३+ नृ. पू. ३।३
 यदि भाः सदृशी सा स्यात् भ. गी. १।१।१२
 (अथ) यदि भ्रातृलोककामो
 भवति सङ्कल्पादेवास्य भ्रातरः
 समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।३
 यदि मन्यसे सु वेदेति केनो. २।१
 यदि मन्येतोपपदस्यामीत्योदनं
 धानाः सक्तून्... सहवे. १२
 यदि महापद्मकद्रुतोऽसि यदि वा
 महापद्मकः स्वयं गारुडो. २१
 (अथ) यदि मातृलोककामो
 भवति सङ्कल्पादेवास्य मातरः
 समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।२
 यदि मामप्रतीकारं भ. गी. १।४।६
 यदिमास्तिस्रोऽथासाविति चत्वारोति शौनको. ४।७
 यदिमा विस्फूर्जयत एवाभिपद्यन्ते
 यदिमांस्त्रीनभिषत्ते तन्निषेति आर्षे. ८।१
 यदिमे द्वे एवाक्षरे त्रिभिरुपन्वन्ति
 तत्रय इति शौनको. ४।७
 (अथ) यदि यजुष्टो रिष्येद्भुवः
 स्वाहेति दक्षिणामौ जुहुयात् छांदो. ४।१।७।५
 यदि योन्याः प्रमुच्येऽहं गर्भो. ८, ९
 यदि लूतानां प्रलूतानां यदि वृश्चि-
 कानां यदि घोटकानां यदि
 स्थावरजङ्गमानां.. गारुडो. २६
 यदि वा इममभिमन्ये कनीयो-
 ऽन्नं करिष्ये इति बृह. १।२।५
 यदि वा कुरुते रागादधिकस्य
 परिग्रहम्। रौरवं नरकं
 गत्वा तिर्यग्योनिषु जायते ना. प. ३।३०
 यदि वाचाऽभिग्याहृतं यदि
 प्राणेनाभिप्राणितं २ ऐत. ३।११
 यदि वा तक्षकः स्वयं, स चरति... गारुडो. १८
 यदि वा न महिम्नीति छांदो. ७।२।४।१
 यदि वासुकिद्रुतोऽसि यदि वा
 वासुकिः स्वयम् गारुडो. १७
 यदि विचिन्वति स विष्णुर्वा भवति तुलस्यु. २

यदि विज्ञास्यामः सर्वं ह वो
वक्ष्याम इति प्रश्नो. १।२
यदि वेतरथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजे-
द्रुहाद्वा वनाद्वा [ना.प. ३।७७ +प. हं. प. १
[याज्ञव. १+ जाबालो. ४
यदि शङ्खकदूतोऽसि यदि
वा शङ्खकः स्वयम् गारुडो. २२
यदि शैलसमं पापं विस्तीर्णं बहु-
योजनम्। भिद्यते ध्यानयोगेन
नान्यो भेदः कदाचन ध्या. वि. १
(अथ) यदिष्टमित्याचक्षते ब्रह्म-
चर्यमेव तत्। ब्रह्मचर्येण होवे-
ष्टात्मानमनुविन्दते छांदो. ८।५।१
(अथ) यदि सखिलोककामो
भवति सङ्कल्पादेवास्य सखायः
समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।५
(अथ) यदि सामतो रिष्येत्स्वः
स्वादेत्याहवनीये जुहुयात् छांदो. ४।१७।६
(अथ) यदि स्त्रीलोककामो
भवति सङ्कल्पादेवास्य
स्त्रियः समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।९
यदि साममस्त्रामो नैवैषोऽस्य
दोषेण दुष्यति छान्दो. ८।१०।२
यदि स्वदेहमुत्सृष्टुमिच्छा चेदु-
त्सृजेत्स्वयम् १ यो. त. १०७
(अथ) यदि स्वसृलोककामो
भवति सङ्कल्पादेवास्य स्वसारः
समुत्तिष्ठन्ति छांदो. ८।२।४
यदिह वा अपि बह्विवाप्तवभ्या-
दधति सर्वमेव तत्संवहृत्येव
हैवैवंविद्यद्यपि बह्वि पापं कुरुते बृह. ५।१४।८
यदि ह वा अप्यनेवंविन्महत्पुण्यं
कर्म करोति तद्वास्यान्ततः
क्षीयते बृह. १।४।१५
यदिह वा अप्येवंविद्बह्वि प्रति-
गृह्णाति न हैव तद्वायन्या
एकं चन पदं प्रति बृह. ५।१४।५
यदिह सर्वे वेत्येत्येति समुदिरे,
नास्य तद्रूपं पर्याप्तमिति भाषं. ४।१

यदि हेतोः फलात्सिद्धिः फलसिद्धि-
श्च हेतुतः। कतरत्पूर्वनिष्पन्नं
यस्य सिद्धिरपेक्षया अ. शां. १८
यदि ह्यह न वर्तेय भ. गी. ३।२३
यदि ह्रस्वा भवति सर्वं पाप्मानं
तर-(दह-) त्यमृतत्वं च गच्छति
[नृ. पू. ३।३+ ग. पू. २।३
यदी- शृणोत्यलकं शृणोति नहि
प्रवेदं मुकृतस्य पन्थास् सहैव. १९+
[क्र.मं. १०।७।१६+तै.आ. १।३।१ ऐ. आ. ३।२।४।३
यदु किञ्चेमाः प्रजाः शोचन्त्य-
मैवासां तद्भवति पुण्यमेवासुं
गच्छति बृह. १।५।२०
यदु कृष्णमिवाभूदित्यन्नस्य रूप-
मिति तद्विदांचक्रुः छांदो. ६।४।६
यदु च नार्चिषमेवाभिसम्भवन्ति
(मा. पा.) छां. उ. ४।१५।५
(अथ) यदुचैस्तच्छरीरं, तस्मा-
दाविरावीर्हि शरीरम् १ ऐत. ३।६।७
(अथ) यदुचैस्तच्छरीरं, तस्मा-
त्तत्तिर इव तिर इव ह्यशरीरम् १ ऐत. ३।६।७
यदुच्छिष्टमभोज्यं यद्यद्वा दुश्चरितं
मम। सर्वं पुनन्तु मामापोऽस-
तांच प्रतिग्रहं स्वाहा [महाना. १।१२+
[प्रा. हो. १।९ तै.आ. १०।२३ १
यदुध्वासनिश्वासावेतावाहुती
समं नयतीति स समानः प्रश्नो. ४।४
(अथ) यदुज्ज्वलयेत्तद्ब्रह्मणो रूपं
चैतद्विष्णोः परमं पदम् मैत्रा. ६।२६
(अथ) यदुदक आत्मानं पश्येत्-
दभिमंत्रयेत् मयि तेज इन्द्रियं
यशो द्रविणं सुकृतमिति बृह. ६।४।६
यदुदितं भगवति तत्सर्वं शमय
शमय स्वाहा वनदु. १३१
यदुदिति स उद्गीथो यत्प्रतीति स
प्रतिहारो यदुपेति स उपद्रवो
यन्नीति तन्निघनम् छांदो. २।८।२
यदुद्गीथं सप्तभिरभिप्रपद्यन्ते
तत्सप्तेति शौनको. ४।७

यदुपमघ्रयते स धूमः छांदो. ५।८।१
 यदुपानेपतैतद्वाहणा इति छाग. १।३
 यदु रोहितमिवाभूदिति तेजस-
 स्तद्रूपमिति छांदो. ६।४।६
 यदुल्व० स मेघो नीहारो या
 धनसनयस्ता नद्यो यद्वास्तेय-
 मुदक० स समुद्रः छांदो. ३।१९।२
 यदु शुक्लमिवाभूदित्यपा० रूपमिति
 तद्विदांचक्रुः छांदो. ६।४।६
 यदुष्णं तत्तेजो यत्सञ्चरति स
 वायुः [गर्भो. १+ शारीरको. १
 (अथ) यदूर्ध्वमपराह्वात्प्रागस्त-
 मयात्स उपद्रवस्तदस्यारण्या
 अन्वायत्ताः छांदो. २।९।७
 यदूर्ध्वं गार्गि दिवो यदवाक्
 ...इत्याचक्षत आकाशे तदोतं
 च प्रोतं चेति बृह. ३।८।४
 (अथ) यदूर्ध्वं मध्यन्दिनात्प्रा-
 गपराह्वात्सप्रतिहारस्तदस्य गर्भा
 अन्वायत्ताः छांदो. २।९।६
 यदूर्ध्वं याज्ञवल्क्य दिवो यदवाक्
 पृथिव्या यदन्तराद्यावा पृथिवी
 इमे यदूतं च भवच्च भविष्य-
 चेत्याचक्षते कस्मि०स्तदोतं च.. बृह. ३।८।३, ६
 यदृक्षवृत्तमनुदत्तमेतत् सहवै. ५
 यदृचोऽधीते पय आहुतिभिरेव
 तद्रेवांस्तर्पयति सहवै. १४
 यदृचोऽधीते पयसः कूल्या अस्य
 पितृन्स्वधा अभिवहन्ति सहवै. १४
 यदृच्छया चोपपन्नं भ. गी. २।३२
 यदृच्छालाभतो नित्यं प्रीतिर्या
 जायते नृणाम्। तत्सन्तोषं विदुः
 प्राज्ञाः परिज्ञानैकतत्पराः जा. द. २।५
 यदृच्छालाभसन्तुष्टः ४।२२
 यदृच्छालाभसन्तुष्टः सुवर्णादीन्
 परिग्रहेत् [ना. प. ३।८७+ भ. गी. ४।२२
 यदेकमक्षरं निष्क्रियं शिवं सन्मात्रं
 परं ब्रह्म म. र. १७।३१
 यदेकमद्वितीयम् शांडि. २।३

यदेकमव्यक्तमनन्तरूपं विश्वं
 पुराणंतमसःपरस्तात् [म. ना. १।५ त्रि. म. ना. ४।३
 यदेकं चाप्यनेकं च साञ्जनं च
 निरञ्जनम्। यत्सर्वं चाप्य-
 सर्वच्च यत्तत्त्वं तदसौ स्थितः अ. पू. ३।२३
 यदेकादशपदा तेन त्रिष्टुप्।
 यच्चतुष्पदा तेन जगती अव्यक्तो. ६
 यदेतत्कर्णावपिषाय शृणोति
 स यदोत्क्रमिष्यन्भवति नैनं
 घोषं शृणोति मैत्रा. २।८
 (अथ) यदेतत्पुरुषो रेतो भवत्या-
 दित्यस्य तद्रूपम् १ ऐत. ३।७।३
 यदेतदनुपश्यत्यात्मानं (मा. पा.) बृह. ४।४।१५
 यदेतदन्तर्हृदये चालकमिवायैन-
 योरेषा सृतिः बृह. ४।२।३
 यदेतदन्तरेद्यावापृथिवीअनश्रुवदिव... आर्षे. १।१
 यदेतद्गच्छतीव च मनोऽनेन चैत-
 दुपसरत्यमीक्षणं सङ्कल्पः केनो. ४।५
 यदेतद्धृदयं मनश्चैतत् २ ऐत. ६।२
 यदेतद्रेतस्तदेतत्सर्वेभ्योऽङ्गेभ्यस्तेजः
 संभूतं २ ऐत. ४।१
 यदेतद्विद्युतो न्यद्युतदा ३ इति
 न्यमीमिषदा ३ इत्यधिदैवतम् केनो. ४।४
 यदेतन्महदुक्तं तदेतत्पञ्चविधं
 त्रिवृत्पञ्चदशं सप्तदशमेकविंशं
 पञ्चविंशमिति १ ऐत. ३।४।२
 यदेतस्मिच्छरीरे सुखं भवति (मा.) प्रश्नो. ४।६
 यदेतस्मिन्मण्डलेऽर्चिर्दीप्यते वज्र-
 म्यमाणमिव...तदेव मे ब्रह्म आर्षे. ५।२
 यदेन० साधवो धर्मा आ च
 गच्छेयुरूप च नमेयुः छांदो. २।१।४
 यदेभिरच्छादयंस्तच्छन्दसांछन्दस्त्वं
 यदेभिः स्याभिभिर्गुणैः छांदो. १।४।२
 यदेव किंच प्रतिजग्राहमग्निर्मा
 तस्मादनुषां कृणोतु भ. गी. १८।४०
 यदेव जाग्रद्वयं पश्यति तदत्रा-
 विद्यया मन्यते सहवै. १०
 बृह. ४।३।२०

यदेव तीव्रसंवेगाद्बृहं कर्म कृतं
पुरा । तदेव वासनाव्यूहो
"दैवशब्देन कथ्यते भवसं. ११४६
यदेव ते कश्चिदन्नवीत्...मे वट्कु-
वाष्णः (मा. पा.) बृ. उ. ४।१।४
यदेव ते कश्चिदन्नवीत्तच्छृणवामे-
त्यन्नवीन्म उदङ्कः शौल्यायनः
प्राणो वै ब्रह्मेति [बृह. ४।१।३, ४, ५, ६, ७
यदेव भगवान् वेद तदेव मे ब्रूहि बृह. २।३।३
यदेव भगवान् वेद तदेव मे विब्रूहि बृह. ४।५।४
यदेवमेतदन्वायत्तमुपास्ते सर्व-
मायुरेति वसीयान्भवति स
य एतदेनमुपास्ते आवे. ४।३
यदेव विद्यया करोति अद्भ्योप-
निषदा तदेव वीर्यवत्तरं भवति छांदो. १।१।१०
यदेव साक्षादपरोक्षाद्ब्रह्म य आत्मा
सर्वान्तरस्तं मे व्याचक्ष्व बृह. ३।४।२+५।१
यदेवेदमप्रतिरूपं जिघ्रति स
एव स पाप्मा बृह. १।३।३
यदेवेदमप्रतिरूपं शृणोति स ..
एव स पाप्मा बृह. १।३।५
यदेवेदमप्रतिरूपं पश्यति स एव
स पाप्मा बृह. १।३।४
यदेवेदमप्रतिरूपं वदति स एव
स पाप्मा बृह. १।३।२
यदेवेह तदमुत्र यदमुत्र तदन्विह ।
मृत्योः स मृत्युमाप्नोति य इह
नानेव पश्यति कठो. ४।१०
यदेव आकाश आनन्दो न स्यात् तैत्ति. २।७
यदेव पुरोगा उदेव मे भागधेयी
स्यादिति शौनको. १।३
यदेवयन्निदं सर्वपुनाति तस्मादेव
एव यज्ञस्तस्यमनश्चाकचवर्तनी छांदो. ४।१६।१
यदेव सर्वाणि भूतान्यनुप्रविष्ट-
स्तन्मर्त्या आविवेशेति शौनको. ४।८
यदेवमनुपश्यत्यात्मानं देवमन्त्रसा ।
ईशानं भूतमन्यस्य न ततो
विजुगुप्सते बृह. ४।४।१५
६३

यदेनज्जरामाप्नोति प्रध्वंसते वा
किं ततोऽतिशिष्यते छांदो. ८।१।४
यदेवैनं समापयति तथा समाप-
यितव्यो भवति कौ. त. २।१५
यदोङ्कारस्तस्माद्विद्वानेतेनैवाय-
तनेनैकतरमन्वेति प्रभो. ५।२
यदोमित्येतदक्षरम् मैत्रा. ६।५
यदोषधीभिः पुरुषान् पशून्श्च
विवेश भूतानि चराचराणि महाना. १।४
यदौपयामानि [छाग. २।२+ ४।२
यदौष्ण्यं स पुरुषोऽथ यः पुरुषः
सोऽग्निर्वैधानरः मैत्रा. २।८
यदृत्वा न निवर्तन्ते भ. गी. १५।६
यद्वायत्री तद्वायत्रं, यद्वसवस्तद्वसव्यं शौनको. २।१
यद्वायत्री वै पुरोगास्तत्किमेस्यादिति शौनको. २।२
यद्गार्हपत्यात् प्रणीयते प्रणयना-
दाहवनीयः प्राणः प्रभो. ४।३
यदक्षिणां यत्प्रतीचीं यदुदीचीं
यदूर्ध्वं यदन्तरा दिशो यत्सर्वं
प्रकाशयति तन सर्वान्प्राणा-
न्नमिषु सन्निधत्ते प्रभो. १।५
यदृशं तदृशम्, यत्पौर्णमास्यं
तत्पौर्णमास्यं, यद्वसन्ते केश-
श्मश्रुलोमनखानि वापयेत्सो-
ऽस्याग्निष्टोमः कठश्रु. २१
यदृक्षावपि कक्ष्यं वामिति बृह. २।५।१७
यदिवा च नक्तं चैनश्चक्रम तस्या-
वयजनमसि स्वाहा महाना. १।४।१
यदिशो वेत्थ सदेवाः सप्रतिष्ठाः बृह. ३।९।१९
यदृश्यं तदसद्विद्धि वेदं सर्वमस-
त्सदा । शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि न
मां विद्धि तथाविधम् ते. वि. ३।५२
यदृष्टं दृष्टमनुपश्यति...सच्चासन्न
सर्वं पश्यति प्रभो. ४।५
यदेवादेवहेळनं देवासश्चक्रमा वयं
यदेवा देवहेळनं यददीव्यं नृणामहं
वभूवाभुः विधतो इधदित्येनै-
राज्यं जुहुव सदैव. ११

यदेवानां चक्षुष्या गो अस्ति यदेव किंच प्रतिजग्राह- मग्निर्मा तस्मादनृणं कृणोतु यदेवाश्च प्राणाश्च तद्यं तदेतया वाचाऽभिव्याह्रियते यहोषा लवणमुदकेऽवाधा अङ्ग तदाहरेति तद्धावमृश्य नविषेद यद्ववं तदापः यद्वात्रिशदक्षरा तेनानुष्टुप् (अथ) यद्वितीयममृतं तद्गुद्रा उपजीवन्तीन्द्रेण मुखेन न वै देवा अश्नन्ति न पिबन्त्ये- तदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति यद्वितीयं तन्मध्यमं वलयं भवति यद्विः परिमृजति तेन यजुंषि... प्रीणाति (अथ) यद्वितीये स कोशे स्वपिति तदेमं च लोकं परं च लोकं पश्यति सर्वाच्छब्दान्विजा- नाति स सम्प्रसाद इत्याचक्षते यद्व किञ्चाश्रुतेत्येनं मन्यते यद्य- न्तरिक्षलोकमश्रुतेत्येनं मन्यते यद्व किञ्चिदं प्रेता ३ इ तदसौ सर्वमस्ति यद्वर्मस्तस्माद्धर्मात् परं नास्त्यतो अवलीयान् वलीयांस- माशंसते यद्वविरमौ हूयते तदादित्यं गमयति तत्सूर्यो रश्मिभिर्वर्षति तेनान्नं भवत्यन्नाद्भूतानामुत्पत्तिः (अथ) यद्वसति यज्रक्षति य- न्मैथुनं चरति स्तुतशस्त्रैव तदेति यद्वस्ताभ्यां चकर किल्बिषा- ण्यक्षाणां वानुमुपजिघ्रमानः यद्वि किञ्चान्नमद्यतेऽनेनैव तदद्यत इह प्रतितिष्ठति यद्वि किञ्चानुजानात्योमित्येव तदा हैषा एव समृद्धिर्यदनुज्ञा	सहवै. १० कौ. त. ११६ छांदो. ६।१३।१ शारीरको. १ अव्यक्तो. ६ छांदो. ३।७।१ नृ. षट्च. ३ सहवै. १५ सुबालो. ४।३ १ ऐत. ३।३।१ १ ऐत. १।२।७ बृह. १।४।१४ मैत्रा. ६।३७ छांदो. ३।१७।३ सहवै. ५ बृह. १।३।१७ छांदो. १।१।८	यद्वितं तदसद्विद्वि न मां विद्वि तथाविधम् यद्वि परं तपस्तदुर्ध्वं तदुराध्वं यद्वि भूतमात्रा न स्युर्न प्रज्ञा- मात्राः स्युः यद्वीरामयस्तस्माद्विषमयः यद्वयेतदन्यत्रास्मत्स्याच्छानो वैनदद्युवेयांसि वैनद्वि- मधनीरजिति यद्वयेतदवेदिष्यन् कथं मे नावक्ष्य- जिति भगवांस्त्वेव मे तद्ववीत्ति यद्वतामस्य लभेमहि लभेमहि धनमात्राम् यद्व्राह्मं तन्मन्त्रः यद्विभर्ति तस्माद्भरद्वाजः यद्वह तज्ज्योतिः यद्वह रुद्रहृदयमहाविद्याप्रका- शितम् । तद्वहमात्रावस्थान- पदवीमधुना भजे यद्वह्यिदो वदन्ति परा चैवापराश्च (यो ह वै) यद्वह्वाण्डस्यवहिर्य्यामि यद्व्राह्मणस्तस्मात्तर्हि तेक्षिणष्ठं तपति तदेवाऽभ्युक्ता यद्व्राह्मणानीतिहासान् पुराणानि कल्पान् गाथानाराशंसी- मैदसः कूर्या अस्य पितृन् स्वधा अभिवहति यद्व्राह्मणानीतिहासान् पुराणानि कल्पान् गाथानाराशंसीमैदा- हुतयो देवानामभवन् ताभिः क्षुवं पाप्मानमपाप्मन् यद्व्राह्मणानीतिहासान् पुराणानि कल्पान्गाथानाराशंसीमैदाहु- तिभिरेव तदेवांस्तर्पयति यद्व्राह्मणेभ्योऽन्नं वदाति तन्मनु- ष्ययज्ञः सन्तिष्ठते यद्वद्रं तन्म आसुव [म.नां. १।२।२+ यजुर्वेद इति स यजुर्वेदः	ते. वि. ३।५३ महाना. १६।१२ कौ. त. ३।८ १ ऐत. १।३।१ बृह. ३।१।२५ छांदो. ६।१।७ छांदो. १।१०।६ नृ. षट्च. ३ १ ऐत. २।२।१ मैत्रा. ६।३ रुद्रह. शीर्षकं मुण्ड. १।४ रामो. ४।२ सहवै. १७ सहवै. १४ सहवै. १३ सहवै. १४ सहवै. १४ त्रिसुप. २ सन्ध्यो. २०
---	--	--	---

यङ्गुतजालं निखिलं वै विस्तृष्ट-
मेतादृशं त्वां न विदन्ति केचि-

दृष्टयान्तरेण परिपश्यन्ति मूढाः २ रुद्रो. ७३

यङ्गुतयोनिं परिपश्यन्ति धीराः (मा.) मुण्डको. १।२।६

यङ्गुतं यच्च भव्यम् [चित्त्यु. १२।१ ऋ.मं. १०।९०।२

यङ्गुतेभ्यो बलिं हरति तङ्गुतयज्ञः

सन्तिष्ठते

सहवै. १४

यङ्गुयुगातीतं तदमूर्तिं क्षारकमिति

मं. ब्रा. १।४

यङ्गुयुगातीतं तदमूर्तिमत्

अद्वयता. ५

यङ्गुविक्षेपमापन्नो ह्यञ्जयोनिस्त-

दितरे चामरमुख्याः सृष्टिचक्र-

प्रणेतारः सन्ध्वभुवः

लक्ष्म्यु. ५

यद्यग्निं न विन्देदप्सु जुहुयात्

जाबालो. ४

यद्यच्छरीरमादत्ते तेन तेन स युज्यते

श्वेताश्व. ५।१०

यद्यच्छुद्धमशुद्धं वा करोत्यामरणा-

न्तिकम् । तत्सर्वं ब्रह्मणे कुर्यात्

प्रत्याहारः स उच्यते

जा. द. ७।३

यद्यच्छृणोति कर्णाभ्यां तत्तदात्मेति

भावयेत् । लभते नासथा

यद्यत्तदात्मेति भावयेत्

१ यो. त. ७०

यद्यजुंषि घृतस्य कूल्या...

अस्य पितृन्स्त्रधा अभिवहति

सहवै. १४

यद्यजुंषि घृताहुतयो यत्सामानि

सोमाहुतयो यदथर्वाङ्गिरसो

मध्वाहुतयो... ताभिः क्षुधं

पाप्मानमपाञ्चन

सहवै. १३

यद्यजुंषि घृताहुतिभिर्यत्सामानि

सोमाहुतिभिर्यदथर्वाङ्गिरसो

मध्वाहुतिभिर्यद्वाहणानीति-

हान्पुराणानि कल्पान्नाथा-

नाराशः सीमेदाहुतिभिरेव

तदेवांस्तर्पयति

सहवै. १४

(अथ) यद्यज्ञ इत्याचक्षते ब्रह्म-

चर्यमेव तत्

छांदो. ८।५।१

यद्यत्पश्यति चक्षुभ्यां तत्तदात्मेति

भावयेत्

१ यो. त. ६९

यद्यत्पश्यति तत्सर्वमात्मेतिप्रत्याहारः

शांडि. १।८।१

यद्यत्प्रीतिकरं पुंसां वस्तु राजेन्द्र
जायते । तदेव दुःखवृक्षस्य

बीजत्वमुपाचक्षति

भवसं. १।२९

यद्यत्सम्भाव्यते लोके सर्वसङ्कल्प-

सम्भ्रमः

ते. विं. ५।४९

यद्यत्संवेद्यते किञ्चित्तत्रास्थापरि-

वर्जनम्

महो. ४।११०

यद्यत्सावयवं तत्तदनित्यमित्यनु-

मानाक्षेति प्रत्यक्षेण दृष्टत्वाच्च

त्रि. म. ना. २।१

यद्यत्स्वाभिमतं वस्तु तत्त्यजन्

मोक्षमश्नते

महो. ४।८८

यद्यदाचरति श्रेष्ठः

म. गी. ३।२१

यद्यद्धृषायति चित्तेन यद्यत्सङ्कल्पते

क्वचित्... सर्वं शशविषाणवत्

ते. विं. ५।८५-८९

यद्यद्विभूतिमत् सत्त्वं

यद्यनन्तकद्रुतोऽसि यदि वाऽनन्तकः

म. गी. १०।४१

स्वयम्... इन्द्रस्यवज्रेण स्वाहा

गारुडो. १६

(अथ) यद्यन्नपानलोककामो

भवति सङ्कल्पादेवास्यान्नपाने

समुत्तिष्ठतस्तेनान्नपानलोकेन

सम्पन्नो महीयते

छां. उ. ८।२।७

यद्यपानेनाभ्यपानितम्

२ ऐत. ३।११

यद्यपि दशरात्रीर्नाभीयाद्यद्युद्ध

जीवेदथवाऽद्रष्टाऽश्रोताऽमन्ता

ऽबोद्धाऽकर्ताऽविज्ञाता भवति

छां. उ. ७।९।१

यद्यपुत्रो भवत्यात्मानमेवेदं

ध्यात्वाऽनवेक्षमाणः प्राची-

मुदीचीं वा दिशं प्रव्रजेत्

१ सं. सो. १।३

यद्यपुत्रो भवत्यात्मानं ध्यात्वा-

ऽनवेक्षमाणः प्राचीमुदीचीं वा..

कठश्रु. ५

यद्यपेक्षाऽस्ति तदनु रूपो भवति

ना. प. ५।१४

यद्यप्येतच्छुष्काय स्थाणवे (मा.)

यद्यप्येते न पश्यन्ति

छां. उ. ५।२।३

यद्यप्येतच्छुष्काय स्थाणवे ब्रूया-

ज्जायेरन्नेवास्मिच्छाखाः प्ररोहेयुः

पलाशानीति

छान्दो. ५।२।३

(अथ) यद्यप्येतानुत्क्रान्तप्राणा-

च्छूलेन समासं व्यतिषं दहेन्नै-

वैनं ब्रूयुः पितृहाऽसीति

छां. उ. ७।१५।३

यद्यद्भवन्ति तत्तदा भवन्ति (मा.) छांदो. ६।९।३	यद्येवं ब्रह्मणि स्यात्तत्को न मुच्येत बन्धनात् मैत्रा. ६।३४
(अथ) यद्यल्पविश्वित्वान्भवति तस्मा एवोत शुभ्रवन्ते चित्तं ह्येवैषामेकायनं चित्तमात्मा	यद्यवहार्यमचिन्त्यमव्यपदेश्य- मेकात्मप्रत्ययसारं प्रपञ्चोपशमं शिवं शान्तमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः ना. प. ८।२४
चित्तं प्रतिष्ठा चित्तमुपास्वेति छांदो. ७।५।२	यद्याचष्टे स आचार्यस्तेनैव स मृतोऽथो गच्छति नृ. पू. १।३
यद्यशक्तो भवति योऽङ्गेशः स तपस्यते स तप इति कठश्रु. ८	(तत्र) यद्रक्तं तत्पुंसोरुपमभूत् । यद्धरितं तन्मायायाः अव्यक्तो. १
यद्यहमिममवेदिषं कथं ते नावक्ष्यमिति प्रश्नो. ६।१	यद्रमते तदुपसदः महाना. १८।१
यद्यहमिममवेदिष्यं (मा. पा.) प्रश्नो. ६।१	(शरीरे) यद्द्वं ता आपः गर्भो. १
यद्यहमिमां न वेदिष्यं कथं ते नावक्ष्यमिति छांदो. ९।३।५	यद्राजाभिक्रयणानि [छाग. २।२+ ४।२
यद्याप्या यदनुवाक्या यत्प्रात- रनुवाको यत्प्रउगं यदाज्यं यन्मरुत्वतीयमिति छाग. २।२	यद्राज्याल्लुप्तते पापं तद्राज्यात्प्रति- मुच्यते महाना. ११।६
यद्यातुरः स्यान्मनसा वाचा (वा) सङ्गसेदेषपन्थाः [जाबालो. ५ प. हं. प. ५	यद्राज्या पापमकार्षे, मनसा वाचा हस्ताभ्याम्, पञ्चामुदरेण शिभा, रात्रिस्तदवलुम्पतु महाना. ११।४
यद्यातुरो वाऽग्निं न विन्देदप्सु जुहुयात् प. हं. प. ४	यद्रूपं सद्रूपं तन्मायासंवलितोऽयं जीवसङ्गः कर्मकाण्डरतो भवति सामर. ९९
यद्युचरेत्समापिपयिषेत्तेनो एतस्यै देवतायैसायुज्यं सलोकतां जयति बृ. उ. १।५।२३	(अथ) यद्वन्न कश्चिच्छून्यागारे कामिन्यः प्रविष्टाः स्पृशती- न्द्रियार्थीस्तद्रद्यो न स्पृशति प्रविष्टान्सङ्ग्यासी योगी चात्मयाजी चेति मैत्रा. ६।१०
यद्युत्तरोत्तराभावे पूर्वरूपं तु निष्फलम् । निवृत्तिः परमा तृप्तिरानन्दोऽनुपमः स्वतः अध्यात्मो. २९	यद्वन्मृदि घटभ्रान्तिः शुक्तौ हि रजतस्थितिः । तद्वद्ब्रह्मणि जीवत्वं वीक्षमाणे विनश्यति यो. शि. ४।१३
यद्युवेयुवेह वा विह्वयिष्यामि कर्तुं पतिष्यामीत्येवमनृतादात्मानं जुगुप्सेत् महाना. ७।९	यद्वर्षति स प्रस्तावः छांदो. २।४।१
(अथ) यद्येनमुभयमन्तरे ब्रुवन्तं पर उपवदेत् ३ ऐत. १।३।३	यद्वसन्ते केशश्मश्रुलोमनखानि वापयेत्सोऽस्याग्निष्टोमः कठरु. ३
(अथ) यद्येनमूष्मसुपालमेत प्रजापतिं शरणं प्रपन्नोऽभूवं छांदो. २।२२।४	यद्वा अयं विद्वान्नेत्यमचित्तः स्यात् यद्वा अहमायतनमस्मि, त्वं तदा- यतनमसीति मनः (उवाच) बृह. ६।१।१४
(अथ) यद्येनं निर्मुजं ब्रुवन्त- मुपवदेत् ३ ऐत. १।३।१, १	यद्वा अहं प्रजातिरस्मि, त्वं तत्प्र- जातिरसीति रेतः (उवाच) बृह. ६।१।१४
(अथ) यद्येनं प्रतृणं ब्रुवन्तं पर उपवदेत् ३ ऐत. १।३।३	यद्वा अहं प्रतिष्ठाऽस्मि, त्वं तत्प्र- तिष्ठोऽसीति चक्षुः (उवाच) बृह. ६।१।१४
(अथ) यद्येनं स्पशेत्सुपालमेत मृत्युं शरणं प्रपन्नोऽभूवम् छांदो. २।२२।४	

यद्वा अहं वसिष्ठाऽस्मि, त्वं तद्व-
सिष्ठोऽसि (इति वागुवाच) बृह. ६।१।१४
यद्वा अहं सम्पदस्मि, त्वं तत्सम्प-
दसीति श्रोत्रं (उवाच) बृह. ६।१।१४
यद्वा ऋते प्राणाद्रेतः सिच्येत
पूयेन्न सम्भवेत् ३ ऐत. २।२।२
(तदाहुः) यद्वा एतस्य वीर्यं
यच्छुक्रं यज्योतिर्यदमृतं यदजयं
तदवरमिति शौनको. २।३
यद्वा एतेऽमुर्ह्यधियन्त तदेवाप्यथ
कुर्वन्ति बृह. १।५।२३
यद्वा कृतममृत्श्चराणां यत्सर्वनि-
ष्ठमजरं समस्तम् पारमा. १।८
(छी) यद्वाग्वदन्त्यविचेतनानि
राष्ट्री देवानां निषसाद मन्द्रा ।
चतस्र ऊर्ध्व(ऊर्ज) दुदुहे पयांसि
कस्विदस्याः परमंजगाम हयग्री. ६
[सरस्व. ७] ऋ.मं. ८।१००।१
यद्वाच ओमिति यच्च नेति
यच्चास्याः कूरं यदि चोत्त्वणिष्णु १ ऐत. ३।८।३
यद्वाचाऽनभ्युदितं येन वागभ्यु-
द्यते । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
नेदं यदिदमुपासते केनो. १।४
यद्वाचा यन्मनसा बाहुभ्या-
मूरुभ्यामष्टीवद्गथाः शिशै-
र्यदनृतं चक्रुर्म वयम् सङ्घै. ४
यद्वा जयेम यदि वा नो जयेयुः भ. गी. २।६
यद्वा प्रज्ञामात्रा न स्युर्न भूतमात्राः स्युः कौ. त. ३।८
यद्वायुरन्नमायुर्वा एष यद्वायुः २ ऐत. ३।१०
यद्वाव विजिज्ञासितव्यम् छांदो. ८।१।२
यद्वां पूर्तं परिविष्टं यदग्नौ तस्मै
गोत्रायेह जायापती सःरमेथाम् सङ्घै. १०
यद्विकारि यतश्च यत् भ. गी. १।३।४
यद्विजृम्भते तद्विद्योतिते..(मा.पा.) बृ. उ. १।१।१
यद्विज्ञातमिवाभूदियेतासामेव
देवतानाः समासः छांदो. ६।४।७
यद्विज्ञानरूपं यदेवाः सर्वे ब्रह्म
ज्येष्ठमुपासते ग. शो. ४।१

यद्विज्ञानात् पुमान् सद्यो जीव-
न्युक्तत्वमाप्नुयात् महो. २।३७
यद्विद्वाः सश्चाविद्वाः सश्चैनश्चक्रम
तस्यावयंजनमसि स्वाहा महाना. १।४।२
यद्विद्युतोरोहितं रूपं तेजसस्तद्रूपं
यद्विद्युद्विद्योततेऽयैतन्निग्रयते यन्न
विद्योतते तस्य वायुमेव तेजो
गच्छति कौ. त. २।१२
यद्विभाति चिन्मात्रम् बह्वचो. ३
यद्विधमसृजन्त तस्माद्विधमसृजः
यद्वृक्षो वृक्णो रोहति मूलाभवतरः
पुनः । मर्त्यः स्विन्मृत्युना वृक्णः
कस्मान्मूलात्प्ररोहति बृह. ३।१।३१
यद्वेत्य तेन मोपसीद तत ऊर्ध्वं
वक्ष्यामीति छांदो. ७।१।१
यद्वेदविद्याधिगमः स्वधर्म-
स्यानुचरणं... मैत्रा. ४।३
यद्वेदेपूर्कं तद्विद्वांस उपजीवन्ति
यद्वेव समः पुषिणा समो मशकैन
समो नागेन सम एभिस्त्रिभि-
र्लोकैः समोऽनेन सर्वेण
तस्माद्वेव सामाश्रुते बृह. १।३।२२
यद्वै किञ्चानूक्तं तस्य सर्वस्य
ब्रह्मेत्येकता बृह. १।५।१७
यद्वै किञ्चैतदध्यगीष्टा नामैवैतत्
छांदो. ७।१।३
यद्वै चतुर्थं तत्तुरीयं दर्शतं पदं
यद्वै चतुर्थं तत्तुरीयं दर्शतं पदं
परोरजाय एष तपतीति गायत्र्यु. २
यद्वै तत्पुरुषे शरीरविदं वाव तद्य-
दिदमस्मिन्नन्तःपुरुषे हृदयम-
स्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिता एत-
देव नातिशीयन्ते छांदो. ३।१२।४
यद्वै तत्सुकृतम् तैत्ति. २।७
यद्वै तन्न जिघ्रति जिघ्रन्वै तन्न
जिघ्रति नहि घ्रातुर्घ्रातेर्विपरि-
लोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२४
यद्वै तन्न मनुते मन्वानो वै तन्न
मनुते नहि मन्तुर्मेतेर्विपरिलोपो
विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२८

यद्वै तन्न रसयते रसयन्वै तन्न
 रसयते नहि रसयितु रस-
 यतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-
 नाशित्वात् बृह. ४।३।२५

यद्वै तन्न वदति वदन्वै तन्न वदति
 नहि वक्तुर्वक्तेर्विपरिलोपो
 विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२६

यद्वै तन्न विजानाति विजानन्वै
 तन्न विजानाति नहि विज्ञातु-
 विज्ञातेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-
 नाशित्वात् बृह. ४।३।३०

यद्वै तन्न शृणोति शृण्वन्वै तन्न
 शृणोति नहि श्रोतुः श्रुतेर्वि-
 परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२७

यद्वै तन्न स्पृशति स्पृशन्वै तन्न
 स्पृशति नहि स्पृष्टुः स्पृष्टेर्वि-
 परिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।२९

यद्वै तद्वद्वेदीदं वाव तयोऽयं बहिर्धा
 पुरुषादाकाशो यो वै स बहिर्धा
 पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।७

यद्वैद्युतं तत्परं ब्रह्म [अ.शिरः. ३।४+ वटुको. १९
 यद्वैनमुपाग्रासिपुः छाग. १।३

यद्वै प्राणिति स प्राणो यदपानिति
 सोऽपानोऽथ यः प्राणापानयोः
 सन्धिः स व्यानो यो व्यानः
 सा वाक् छांदो. १।३।३

यद्वै भूः स ऋग्वेदः, यजुर्व इति
 स यजुर्वेदः, स्वरिति स्वर्गो
 लोकः स सामवेदः, तदिति
 सोऽथर्ववेद इति सन्ध्यो. २०

यद्वै बाङ्गाक्रामति मनसा सह गणेशो. ३।२

यद्वै देवाश्चक्रम जिह्वया गुरु मनसो
 वा प्रयुती देवदेडनम । (हेळनं)
 [महाना. १।४।२+ क्र.मं.१०।३।७।१२

यद्य्यज्यते तद्व्यक्तस्य व्यक्तत्वम् अव्यक्तो. ४

यन्तेव गजं स्वयुद्धया वशीकृत्य
 स्वव्यतिरिक्तं सर्वं कृतकं नश्वर-
 मिति मत्वा विरक्तः पुरुषः
 सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत् ना. प. ६।२

यन्नराजाय विद्यादे महायन्त्राय
 धीमहि । तन्नो यन्त्रः प्रचोदयात् वनदु. १५०

यन्त्रस्यपूर्वद्वारे द्वारश्रियैक्षेत्रपालाय
 मायायै नमः सूर्यता. ४।१

यन्त्रं विना देवता च न प्रसीदति
 सर्वदा सूर्यता. ५।१

यन्त्रारूढानि मायया
 यन्न ज्वलति तस्यादित्यमेव तेजो
 गच्छति भ. गी. १८।६१

यन्नत्यादेवपरंश्रुत्कोपरशिवः
 यन्नमस्यं चिदाख्यातं यत्सिद्धीनां
 च कारणम् । येन विज्ञातमात्रेण
 जन्मबन्धात्प्रमुच्यते यो. शि. ३।१

यन्न सन्तं न चासन्तं नाश्रुतं न
 बहुश्रुतम् । न सुवृत्तं न दुर्वृत्तं
 वेद कश्चित्स ब्राह्मणः ना. प. ४।३४

यन्नीलं परः कृष्णं तत्साम तदे-
 तस्यामृच्यध्वृद्धं साम छां. उ. १।६।५,६

यन्नु इयं... कथं तेनामृता
 स्यामिति- (मा. पा.) बृ. उ. २।४।२

यन्नु म इयं भगोः सर्वा पृथिवी
 वित्तेन पूर्णा स्यात् [बृह. २।४।२+४।५।३

यन्न हो तद्गायत्रीविद्वत्थाः, अथ
 अथ हस्तीभूतो वहसीति बृह. ५।१४।८

यन्नारसिंहं तत्प्रथमस्य, यन्महा-
 लक्ष्म्यं तद्वितीयस्य... यत्क्रोध-
 दैवतं तच्छष्ठस्य । तदेतानि
 पण्णां नारसिंहचक्राणां पडान्त-
 राणि बलयानि भवन्ति नृ. पट्च. ४

यन्नारसिंहाय तत्प्रथमस्य यद्विद्यादे
 तद्वितीयस्य नृ. पट्च. ५

यन्नैष एतत्सुप्तोऽभूद्य एष
 विज्ञानमयः पुरुषः बृ. उ. २।१।१७

यन्नयान्यं तदसत्सदा । यद्विनां
 तदसद्विद्धि ते. वि. ३।५३

यन्मदिमे विभ्यति तन्म एकं ते
 मे अन्नन्नहमु ताननृक्षम् वा. पं. २१

यन्मनसा न मनुते, येनाहुर्मनो-
 मतम् । तदेव ब्रह्म त्वं विद्धि
 नेदं यदिदमुपासते केनो. १।६
 यन्मनस्त्रिजगत्सृष्टिस्थितिव्यसन-
 कर्मकृत् । तन्मनो विलयं याति
 तद्विष्णोः परमंपदम् [ध्या. त्रि. २५+ मं. ब्रा. ५।१
 यन्मनुष्यान् वासयते यदेभ्योऽशनं
 ददाति, तेन मनुष्याणां (आत्मा) बृह. १।४।१६
 यन्मनोऽनुविधीयते भ. गी. २।६७
 यन्मन्त्रेक्षितलाञ्छिताभमनघं
 गृत्युश्च वज्राशिवो... वन्दे-
 ऽभीष्टगणाधिपं भयहरं विप्रौघ-
 नाशं परम् वनदु. ८६
 यन्मन्युर्जायामावहदित्यध्यात्म-
 मंत्राजपेत् कठश्रु. २२
 यन्मया परिजनस्यार्थं कृतं कर्म
 शुभाशुभम् । एकाकी तेन दह्ये-
 ऽहं गतास्ते फलभोगिनः गर्भो. ५
 यन्मया पूरितं विश्वं महाकल्पा-
 म्बुना यथा वराहो. २।३६
 यन्मया भुक्तमसाधूनां पापेभ्यश्च
 प्रतिग्रहः महाना. ५।१५
 यन्मयामनसावाचाकृतमेतः कदाचन
 सहवै. १०
 यन्मयि माता यदा पिपेष सहवै. ४
 यन्मरणं तदवभृथः (आत्मयज्ञस्य) महाना. १८।१
 (अथ) यन्मर्त्यः सन्नपृतानमुज्जत बृह. १।४।६
 यन्महाचक्रं यज्योतिरात्मा तृतीयस्य नृ. षट्च. ६
 यन्महावाक्यसिद्धान्तमहाविद्या-
 फलेवरम् । विकलेवरकैवल्यं
 रामचन्द्रपदं भजे महावा. शीर्षकं
 यन्महावीरसम्भरणानि [छाग. २।२+ ४।२
 यन्महोपनिषद्व्यं चिदाकाशतया
 स्थितम् । परमाद्वैतसाम्राज्यं
 तद्गामब्रह्म मे गतिः महो. शीर्षकं
 यन्मातरं पितरं वाजिर्हिंसिम सहवै. १०
 यन्मायया मोहितचेतसो मामा-
 दमानमापूर्णमलम्भवन्तः । परं
 विदग्धोदरपूरणाय भ्रमन्ति
 काका इव सूरयोऽपि मैत्रे. २।२५

यन्मां वदसि केशव भ. गी. १०।१४
 यन्मुखं तदाहवनीयः महाना. १८।१
 (अथ) यन्मूर्तं तदसत्यं, यदमूर्तं
 तत्सत्यं तद्ब्रह्म मैत्रा. ६।३
 यन्मूलं सर्वलोकानां यन्मूलं
 चित्तबन्धनम् । मूलबन्धः सदा
 सेव्यो योग्योऽसौ ब्रह्मवादिनाम् ते. त्रि. १।२७
 यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये ब्रह्मदेवताः तुलस्यु. ५
 यन्मृत्युर्जयमावहमित्यध्यात्म-
 मंत्रान्पठेत् कठरु. ४
 यन्मृत्युर्नावपश्यति, यन्ब्रह्मनावपश्यति भस्मजा. २।१६
 यन्मो छिद्रं चक्षुषो हृदयस्य मनसो
 वातितृणं बृहस्पतिर्मे तद्घातु
 [प्रवर्ग्या. २+ वा. सं. ३६।२
 यन्मे त्वदन्येन न दृष्टपूर्वम् भ. गी. १।१४७
 यन्मेऽद्य रेतः पृथिवीमस्कान्त्सीद्य-
 दोषधीरप्यसरत् यदप इदमहं
 तत्रेत आददे... बृह. ६।४।५
 यन्मे मनसा वाचा कर्मणा वा.. महाना. ५।१६
 यन्मौनमासनं शान्तं तच्छ्रेष्ठासङ्ग
 उच्यते अक्षुप. २९
 (अथ) यन्मौनमित्याचक्षते
 ब्रह्मचर्यमेव तत्, ब्रह्मचर्येण
 होवात्मानमनुविद्य मनुते छांदो. ८।५।२
 यन्मौनं योगिभिर्गम्यं तद्भजे-
 त्सर्वदा बुधः ते. त्रि. १।२०
 यमधो निनीषति तमसाधु (कर्म)
 कारयति ...
 यमध्वरं ब्रह्मविदः स्तुवन्ति सामै-
 र्यजुर्मिः क्रतुभिस्त्वमेव एका. उ. १०
 यमध्वर्युरभि लोकं पृणैधीत्
 यमनियमयुतः पुरुषः सर्वसङ्ग-
 विप्रजितः शांडि. १।५।१
 यमनियमासनप्राणायामप्रत्या-
 हारधारणाभ्यानसमाधयो-
 ऽष्टाङ्गानि शाण्डि. १।१।२
 यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहार-
 धारणाभ्यानसमाधयोऽष्टाङ्ग-
 योग उच्यते २ अथधू. १

यमन्तस्समुद्रे कवयोऽवयन्ति महाना. १।३
 यमन्वाह नभसो न पक्षी काष्ठा-
 भिन्दन्नोभिरितोऽसुतश्च बा. मं. १५
 यमप्येति भुवनं साम्पराये नृ. पू. २।८
 यमराज्यमग्निष्टोमेनाभियजति मैत्रा. ६।३६
 यमविषयस्थस्यैव बहुभयावस्थं मैत्रा. ४।२
 यमव्यक्तं न वेद [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यमश्च नियमश्चैव आसनं प्राण-
 संयमः ॥ प्रत्याहारो धारणा
 च ध्यानं भ्रूमध्यमे हरिम् ।
 समाधिः समतावस्था साष्टांगो
 योग उच्यते १ यो. त. २४
 यमश्च नियमश्चैव तथैवासनमेव
 च ॥ प्राणायामस्तथा ब्रह्मन्
 प्रत्याहारस्ततः परम् । धारणा
 च तथा ध्यानं समाधिश्चाष्टमं
 मुने [जा. द. १।४, ५+ वराहो. ५।११
 यमभवनं कुशिकासो अग्निं
 वैश्वानरमृतजातं गमध्ययी आर्षे. १०।१
 यमः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति, यज्ञ इति बृह. ३।९।२१
 यमाद्यष्टाङ्गयोगसङ्कल्पो बन्धः म. ना. र. २०
 यमः संयमिनामहम् भ. गी. १०।२९
 यमादित्या अंशुमाप्याययन्ति कौ. त. २।८
 यमाद्यष्टांगसंयुक्तः शान्तं सत्य-
 परायणः जा. द. ५।३
 यमाद्यासनजायासहठाभ्यासात्पुनः
 पुनः ।..सोऽपि मुक्तिं समाप्नोति
 तद्विष्णोः परमं पदम् वराहो. ४।३९
 यमात्वा न निवर्तते मैत्रा. ४।३
 यमाय सोमं सुनुत यमाय जुहुतां हविः
 [वनदु. ४१, ५४+ ऋ. मं. १०।१४।३
 यमित्येकमक्षरमेति स्वर्गं लोकं
 य एवं वेद बृह. ५।३।१
 यमुक्त्वा मुच्यते योगी [नारा. ४+ आ. प्र. १
 यमेतत्कर्णावधिधाय शृणोति स यदो-
 त्कमिष्यन्भवति नैनं घोषः शृणोति बृह. ५।९।१
 यमेष न प्रतिपद्यतेऽयोखत्वाहु-
 र्जागरितदेशं एवास्थैष इति बृह. ४।३।१४

यमेव विद्याश्रुतमप्रमत्तं मेधाविनं
 ब्रह्मचर्योपपन्नम् । (अस्मा) तस्मा
 इमामुपसन्नाय सम्यक् परीक्ष्य
 दद्याद्वैष्णवीमात्मनिष्ठाम्
 [शाट्याय. ३४+ मुक्तिको. १।५२
 यमेष वृणुते तेन लभ्यस्तस्यैष
 आत्मा विवृणुते तनूः स्वाम्
 [कठो. २।२२+ मुण्ड. ३।२।३
 यमैश्च नियमैश्चैव आसनेश्च
 सुसंयुतः । नाडीशुद्धिं च
 कृत्वादौ प्राणायामं समाचरेत् त्रि. ब्रा. २।५३
 यमो हि नियमस्त्यागः ते. वि. १।१५
 यया तु धर्मकामार्थान् भ. गी. १८।३४
 यया त्यजेत्तयाऽऽपूर्य धारयेदविरोधतः १ यो. त. ३९
 यया धर्ममभ्रमं च भ. गी. १८।३१
 यया स्वप्नं भयं शोकं भ. गी. १८।३९
 ययेदं धार्यते जगत् भ. गी. ७।५
 यवैरेतावद्विरमिषिच्य सूर्यलोककामः
 सूर्यलोकमवाप्नोति भस्मजा. २।१२
 यशस्विनावेव (उभौ) भवतः बृह. ६।४।८
 यशस्विनीकुहूमध्ये वारुणी प्रति-
 ष्ठिता भवति शांडि. १।४।६
 यशस्विनी च वामस्य पादाङ्गु-
 ष्ठान्तदिग्यतं जा. द. ४।१९
 यशस्विनी सौम्या च पादाङ्गुष्ठान्त-
 दिग्यते शांडि. १।४।६
 यशस्विन्या मुनिभेष्ट भगवान्
 भास्करस्तथा जा. द. ४।३७
 यशस्विन्याः कुहोर्मध्ये वरुणा
 सुप्रतिष्ठिता जा. द. ४।१६
 यशोजनेऽसानि स्वाहा तैत्ति. १।४।५
 यशोदा इव बिन्दुः राधिको. २।२
 यशो बलं ज्ञानं वैराग्यं मेधां प्रयच्छेति
 यज्ञोपवीतं छित्त्वा ॐ भूः स्वाहे-
 त्यप्सु वस्त्रं कटिसूत्रं च विसृज्य
 सन्न्यस्तमयेति त्रिवारमभिमन्त्रयेत् १ सं. सो. २।६
 यशोब्रह्मवर्चसमन्नाद्यं कीर्तिस्त्वा जुषतां कौ. त. २।१५
 यशोदा मुक्तिर्गोहिनी कृष्णो. ३

यशो राज्ञां यशो विशां यशोऽहमनु-

प्रापत्सि स हाहं यशसां यशः

छांदो. ८।१४।१

यशोऽरिष्टंचिन्मात्रंचिदानंदंविचितय

मुक्तिको. २।५

यशोऽहं ब्रवानि ब्राह्मणानां (मा.)

छांदो. ८।१४।१

यशोऽहं भवामि ब्राह्मणानां

छांदो. ८।१४।१

यश्चक्षुरन्तरो यमयत्येष त आत्मा-

ऽन्तर्याम्यमृतः

बृह. ३।७।१८

यश्चक्षुर्गोमू (वेद) गोप्तृमान् भवति

कौ. त. २।१

यश्चक्षुषि तिष्ठश्चक्षुषोऽन्तरो यं

चक्षुर्न वेद यस्य चक्षुः शरीरम्

बृह. ३।७।१८

यश्चक्षुषि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्

बृह. १।३।४

यश्चक्षुषि यो द्रष्टव्ये य आदित्ये

(सोऽयमात्मा)

सुबालो. ५।१

यश्च नः शपतः शपात्

सूर्यता. २।१

यश्चन्द्रतारकमन्तरो यमयत्येष त

आत्माऽन्तर्याम्यमृतः

बृह. ३।७।११

यश्चन्द्रतारके तिष्ठश्चन्द्रतारकादन्तरो

यं चन्द्रतारकं न वेद

बृह. ३।७।११

यश्चन्द्रमास्तं यत्प्रत्याह तमतिसृजते

कौ. त. १।२

यश्च विश्वं सृजति विश्वं विभर्ति...

स आत्मा

शांडि. २।१।४

यश्च ओत्रियोऽवृजिन्मेऽकामहतः

बृह. ४।३।३३

यश्च सर्वगतः साक्षी लोकरयात्मेति

कथ्यते । भूतग्रामशरीरेषु

नश्यत्सु न विनश्यति

ना. महो. १।१

यश्चाचारविहीनोऽपि यो वा पूजा

न कुर्वते । यदि ज्येष्ठं न मन्येत

नन्दते नन्दने वने

कौलो. ९

यश्चाप्सु वरुणः स पुनात्वधमर्षणः

महाना. ५।२०

यश्चायमध्यात्ममात्मा तेजोमयो-

ऽमृतमयः (मा. पा.)

बृह. २।५।१४

यश्चायमन्तरात्मन्नाकाशः

बृह. २।३।४, ५

यश्चायमस्मिन् धर्मे तेजोमयोऽमृत-

मयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मम्

बृह. २।५।११

यश्चायमस्मिन्मौ तेजोमयोऽमृत-

मयः पुरुषो यश्चायमध्यात्मं

बृह. २।५।३

यश्चायमस्मिन्नाकाशे...पुरुषः

बृह. २।५।१०

यश्चायमस्मिन्नात्मनि...पुरुषः

बृह. २।५।१४

यश्चायमस्मिन्नादित्ये...पुरुषः

बृह. २।५।५

यश्चायमस्मिन्मानुषे...पुरुषः

बृह. २।५।१३

यश्चायमस्मिन्वायौ...पुरुषः

बृह. २।५।४

यश्चायमस्मिन्सत्ये...पुरुषः

बृह. २।५।१२

यश्चायमस्मिन् स्तनयित्तौ...पुरुषः

बृह. २।५।९

यश्चायमस्मिन्श्चन्द्रे...पुरुषः

बृह. २।५।७

यश्चायमस्यां पृथिव्यां...पुरुषः

बृह. २।५।१

यश्चायमस्यां विद्युति...पुरुषः

बृह. २।५।८

यश्चायमात्मा तेजोमयोऽमृतमयः

पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मे-

दममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम्

बृह. २।५।१४

यश्चायमासु दिक्षु...पुरुषः

बृह. २।५।६

यश्चायमास्वप्सु...पुरुषः

बृह. २।५।२

यश्चासावादित्य एकमेतदित्यवोचाम

३ ऐत. २।४।३

यश्चासावादित्ये, स एकः

तैत्ति. २।८

यश्चित्तमन्तरे सच्चरन्यं चित्तं न वेद

अध्यात्मो. १

यश्चित्तं ब्रह्मेत्युपास्ते

छांदो. ७।५।३

यश्चित्ते यश्चेतयितव्ये यः क्षेत्रज्ञे...

(सोऽयमात्मा)

सुबालो. ५।९

यश्चेतनमात्रःप्रतिपुरुषःक्षेत्रज्ञः [मैत्रा.

२।५+४।५

यश्चेतनमभिदासति स एषोऽहमा खणः

छांदो. १।२।८

यश्चेनं मन्यते हतम्

म. गी. २।१९

यश्चैवं विद्वान् प्रयुज्यते यथा चाग्नि-

चन्द्रसूर्याभास्वन्तोऽपहततमस्काः

संहितो. २।३

यश्चैवं वेद यस्यैते स्वरवन्तः प्रयुज्यते

संहितो. २।३

यश्चैषोऽमौ, यश्चायं हृदये, यश्चा-

सावादित्ये स एष एकः [मैत्रा. ६।१७ + ७।७

यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपश्छन्दो-

भ्यश्छन्दास्याविवेश

महाना. ७।६

यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः । छन्दो-

भ्योऽध्यमृतात्सम्बभूव

तैत्ति. १।४।१

[ना. प. ४।३८ तै.आ. ७।४।१ +

१०।६।१

यष्टव्यमेवेति मनः

म. गी. १।७।११

यष्टिका कमलासनः

कृष्णो. ८

यष्टा वा पाणिना वोपहत्यातिक्रामेत्

बृह. ६।४।७

यस्तद्वेद यत आबभूव

चित्त्यु. १।४।२

यस्तद्वेद यत्स वेद स मयैतदुक्त इति

छांदो. ४।१।४

यस्तद्वेद स पितुः पितासत्

महाना. २।४

यस्तद्वेद स वेद सर्वं सर्वा दिशो

बलिमस्यै हरन्ति

छांदो. २।२।१

यस्तन्तुनाम इव तन्तुभिः प्रधानजैः
 स्वभावतो देव एकः स्वमावृणोत् भवसं. २।४७
 यस्तपसाऽपहतपाप्मा मैत्रा. ४।४
 यस्तमसि तिष्ठंस्तमसोऽन्तरो यं
 तमो न वेद यस्य तमः शरीरं. बृह. ३।७।१३
 यस्तमात्मानमनुविद्य विजानाति
 [छां. उ. ८।७।१+ ८।१२।६
 यस्तमोऽन्तरो यमयत्येष त आत्मा-
 ऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१३
 यस्तं वेद स वेदवित् [ध्या.वि.३७+ भ. गी. १।५।१
 यस्तां (ब्रह्मविद्यां) न वेद
 किमन्यैवेदैः करिष्यति अव्यक्तो. ३
 यस्तां न वेद किमृचा करिष्यति गुह्यका. ५३
 यस्तित्याज सचिविदं सखायं न तस्य
 वाच्यपि भागो अस्ति [सहवे. १९+ ३ऐत. २।४।१
 [+क्र. मं. १०।७।१६+ तै.आ. १।३।१
 यस्तु कर्मफलत्यागी स त्यागी-
 त्यभिधीयते [भ.गी. १८।११ भवसं. १।५।३
 यस्तु द्वादशसाहस्रं प्रणवं जपते-
 ऽन्वहम् । तस्य द्वादशभिर्मसैः १सं.सो. २।१०४
 परं ब्रह्म प्रकाशते
 यस्तु मूढोल्पबुद्धिर्वा सिद्धिजालानि
 वाञ्छति । स सिद्धिसाधनैर्योगै-
 स्तानि साधयति क्रमात् अ. पू. ४।५
 यस्तु विज्ञानवान् भवति युक्तेन
 मनसा सदा । तस्येन्द्रियाणि
 वश्यानि सदश्वा इव सारथः कठो. ३।६
 यस्तु विज्ञानवान्भवति समनस्कः
 सदा शुचिः । स तु तत्पद-
 माप्नोति यस्मान्नृयो न जायते कठो. ३।८
 यस्तु वेदोदितं धर्मं त्यक्त्वा ज्ञानं
 समाश्रयेत् ! स पाश्चात्सीति
 विज्ञेयो नरकं चाधिगच्छति भवसं. १।३४
 यस्तु सर्वाणि भूतान्यात्मन्येवानु-
 पश्यति । सर्वभूतेषु चात्मानं
 ततो न विजुगुप्सते [ईशा. ६+ वा. सं. ४०।६
 यस्तूर्णनाम इव तन्तुभिः प्रधानजैः
 स्वभावतः । देव एकः स्वमा-
 वृणोति स नो दधातु ब्रह्माव्ययम् श्वेता. ६।१०

यस्तेजसि तिष्ठंस्तेजसोऽन्तरो यं
 तेजो न वेद..स त आत्मा.. बृह. ३।७।१४
 यस्तेजोऽन्तरे सञ्चरन्त्यं तेजो न वेद अध्यात्मो. १
 यस्तेजो ब्रह्मेत्युपास्ते तेजस्वी वै स
 तेजस्वतो लोकान्भास्वतोऽप-
 हततमस्कानभिसिद्ध्यति छांदो. ७।११।२
 यस्ते मन्योऽविधद्वज्र सायक सह
 ओजः पुष्यति विश्वमानुषक् वनहु. १००
 [क्र. मं. १०।८।३।१+ अथ. ४।३।१
 यस्ते स्तनः शशयो यो मयो भूयेंन
 विश्वा पुष्यसि वीर्याणि । यो
 रत्नधा वसुविद्यः सुदत्रः सर-
 स्वति तमिह धातवे करिति बृह. ६।४।२७
 [क्र. मं. १।१६।४।९+ अथर्व. ७।१०।१
 [+वा. सं. ३।८।५+ तै. आ. ४।८।२
 यस्ते स्व इतरो देवयानात् चित्त्यु. १।५।२
 यस्त्वचमन्तरो यमयत्येष त
 आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।२१
 यस्त्वचि तिष्ठंस्त्वचोन्तरो यं
 त्वङ्मन वेद यस्य त्वक् शरीरं. बृह. ३।७।२१
 यस्त्वचि यः स्पर्शयितव्ये यो वायौ
 यो नाड्यां सोऽद्यमात्मा सुवालो. ५।५
 यस्त्वधीति वा स सर्वपातकेभ्यः
 पूतो भवति वासुदे. १७
 यस्त्वमसि सोऽहमस्मि कौ. त. १।६
 यस्त्वविज्ञानवान्भवत्यमनस्कः सदा-
 ऽशुचिः । न स तत्पदमाप्नोति कठो. ३।७
 सञ्सारं चाधिगच्छति
 यस्त्वविज्ञानवान् भवत्ययुक्तेन
 मनसा सदा । तस्येन्द्रियाण्य-
 वश्यानि दुष्टाश्वा इव सारथेः कठो. ३।५
 यस्त्वं भूत्वा पर्जन्यो विमेति पारमा. ३।१
 यस्त्वात्मारतिरेव स्यात् भ. गी. ३।१७
 यस्त्विन्द्रियाणि मनसा भ. गी. ३।७
 यस्त्विमा अवयतीरेवोपास्तं न परा.. व्यापे. ८।३
 यस्त्वेतद्वाऽधीते सोऽप्यवमेव भवति का.रुद्रो. ५
 यस्त्वेतमेवं प्रादेशमात्रमभिविमान-
 मात्मानं वैश्वानरमुपास्ते स सर्वेषु

लोकेषु सर्वेषु भूतेषु सर्वेष्व्वात्म-
स्वप्नमस्ति छांदो. ५।१८।१
यस्त्वेतर्हि ब्रूयान्मूर्धतिविपतिष्यतीति छांदो. १।८।६
यस्त्वेनं परमतीवोद्यन्तं पश्य-
नुपास्ते पापीयान्भवति आपं. ६।३
यस्त्वेनं परमनूद्यन्तं वेदाथ तथोपास्ते
परं ज्योतिरुपसम्पद्यते सर्वमायु-
रेति वसीयान्भवति आपं. ६।३
यस्त्वेवं विजानीयात्स नारायण-
सायुज्यमवाप्नोति ऊर्ध्वपुं. ६
यस्त्वेवं ब्राह्मणो विद्यात् चित्त्यु. १३।२
यस्त्वेवोभयमंतरेणाहृतस्य नास्त्युपवादः ३ ऐत. १।३।१
यस्मा एवमुपतिष्ठतेऽहमदःप्रापमिति गायत्र्यु. ५
[बृ. उ. ५।१४।७+
यस्मात्क्षरमतीतोऽहं भ.गी. १५।१८
यस्माच्च बृहति बृंहयति च सर्वं
तस्मादुच्यते परं ब्रह्म शांदि. ३।२।१
यस्माच्छन्दोभिश्छन्नस्तस्माच्छंदांसी-
त्याचक्षते १ ऐत. १।६।१
यस्माच्छिवः सुसम्पूर्णः सर्वज्ञः
सर्वगः प्रभुः । तस्मात्स पाश-
रहितः स विशुद्धः स्वभावतः शिवो. १।१५.
यस्माच्छ्रोत्रत्वगक्षयादि स्वादिकर्म-
न्द्रियाणि च । व्यावृत्तानि परं
प्राप्तुं न समर्थानि तानि तु कठरु. ३३
यस्माज्जातमिदं विश्वं यस्मिन्नेव
विलीयते । स एव भगवान्
विष्णुः शास्ता सर्वेश्वरेश्वरः भवसं. ५।१५
यस्माज्जातो भगात्पूर्वं तस्मिन्नेव
भगे रमन्.. यो. त. १३२
यस्माज्ज्ञानोपदेशार्थं गुरुरास्ते
सदाशिवः शिवो. ७।४५
यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरुरो
गुरुः [द्वयो. ७+ अद्वयता. १२
यस्मात्तेज आत्मीयं कृत्वा सर्वा-
नस्मान् पालयिष्यसि स्वाहा गारमा. २।९
यस्मात्परमपरं परायणं च बृहद्बृहत्या
बृंहयति तस्मादुच्यते परं ब्रह्म अ. शिवः. ३।५

यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित्
यस्मान्नाणीयो न ज्यायोऽस्ति
कश्चित् । वृक्ष इव स्तब्धो दिवि
तिष्ठत्येकस्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण
सर्वम् [श्रेता. ३।९+ महाना. ८।१३
यस्मात्प्रपञ्चः परिवर्ततेऽयम् श्रेता. ६।६
यस्मात्सर्वमाप्नोति सर्वमादत्ते सर्व-
मस्ति च तस्मादुच्यते आत्मा शांदि. ३।२।१
यस्मात्सर्वस्मात्पुरतः सुविभातो-
ऽतश्चिद्धन एव नृसिंहो. ८।५
यस्मात् सर्वेषां भूतानां वा वीर्यतमः
श्रेष्ठतमश्च सिंहो वीर्यतमः
श्रेष्ठतमश्च तस्मान्नृसिंहः... नृ. पू. २।९
यस्मात्सुदुश्चरं तपस्तप्यमानायात्रये
पुत्रकामायातितरां तुष्टेन
भगवता ज्योतिर्मयेनात्मैव दत्तो
यस्माच्चानसूयायामत्रेस्तानयो-
ऽभवत्तस्मादुच्यते दत्तात्रेय इति शांदि. ३।२।१
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वाँल्लोकान्सर्वा-
न्देवान्सर्वानात्मनः सर्वाणि
(भूतानि) स्वतेजसा ज्वलति
ज्वालयति ज्वाल्यते ज्वालयते...
तस्मादुच्यते ज्वलन्तम् नृ. पू. २।७
यस्मात्स्वमहिम्ना..सर्वानात्मनः
सर्वाणि भूतान्युद्बृहत्यात्यजस्रं
सृजति तस्मादुच्यते उग्रम् नृ. पू. २।४
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वाँल्लोकान्स-
र्वान्...विरमति विरामयत्यजस्रं
सृजति विसृजति वासयति
यतो वीरः कर्मण्यः सुदृक्षो
युक्तग्रावा जायते नृ. पू. २।९
यस्मात्स्वमहिम्ना सर्वाँल्लोकान्..
व्याप्नोति व्यापयति..तस्मादुच्यते
महाविष्णुम् नृ. पू. २।६
यस्मात्स्वमहिम्ना स्वभक्तानां स्मृतं
एव मृत्युमपमृत्युं च मारयति.. नृ. पू. २।१२
यस्मात्स्वमहिम्ना...स्वयमनिन्द्रि-
योऽपि सर्वतः पश्यति..तस्मा-
दुच्यते सर्वतोमुखम् नृ. पू. २।८

यस्मात्स्वयं भद्रोभूत्वा सर्वदा भद्रं
ददाति..तस्मादुच्यते भद्रम् नृ. पू. २।११
यस्मादर्वाक्सर्वस्सरोऽहोभिः परि-
वर्तते । तदेवा ज्योतिषां ज्योति-
रायुर्होपासतेऽमृतम् बृह. ४।४।१६
यस्मादुक्तो दर्शनाग्निर्नाम चतुरा-
कृतिराहवनीयोभूत्वामुखे तिष्ठति प्रा. हो. २।४
यस्मादुच्चारितमात्र एव सर्वं शरीरं
विद्योतयति तस्मादोमित्यनेनै-
तदुपासीतापरिमितं तेजः मैत्रा. ७।११
यस्मादुच्चार्यमाण एव ऋग्यजुस्सामा-
थर्वाङ्गिरसं ब्रह्म ब्राह्मणेभ्यः
प्रणामयति नामयति च तस्मा-
दुच्यते प्रणवः अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव कृन्दते
क्लामयति च तस्मादुच्यते शुक्लम् अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव गर्भजन्म-
व्याधिजरामरणसंसारमहाभया-
त्तारयति त्रायते च तस्मा-
दुच्यते तारम् अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव तिर्यगूर्ध्वमध-
स्ताच्चास्यान्तो नोपलभ्यते तस्मा-
दुच्यतेऽनन्तः अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव प्राणानूर्ध्वमु-
त्क्रामयति तस्मादुच्यते ॐकारः अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव व्यक्ते महति
तमसि द्योतयति तस्मादुच्यते
वैद्युतम् अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव सर्वलोक-
न्याप्नोति स्नेहो यथा पलल-
पिण्डमिवशान्तरूपमोतप्रोत-
मनुप्राप्तो व्यतिषक्तश्च तस्मा-
दुच्यते सर्वव्यापी अ. शिरः. ३।५
यस्मादुच्चार्यमाण एव सूक्ष्मो भूत्वा
शरीराण्यधितिष्ठति सर्वाणि चाङ्गा-
न्यभिमृशति तस्मादुच्यते सूक्ष्मं अ. शिरः. ३।५
यस्मादुत्पद्यते वायुर्यस्माद्ब्रह्मिः
प्रवर्तते । यस्मादुत्पद्यते विन्दुर्य-
स्मान्नादः प्रवर्तते । यस्मादुत्प-

द्यते हंसो यस्मादुत्पद्यते मनः ॥
तदेतत्कामरूपाख्यं पीठं काम-
फलप्रदम् [यो. शि. १।१७०+ ९।६
यस्मादुत्पद्यते वायुर्यस्माद्ब्रह्मिः प्रवर्तते ।
यस्मादुत्पद्यते विन्दुर्यस्मान्नादः
प्रवर्तते ...मूलाधारादिषट्चक्रं
शक्तिस्थानमुदीरितम् वराहो. ५।५१।५३
यस्मादुत्पद्यते सर्वयस्मिन्सर्वं प्रति-
ष्ठितम् । यस्मिन्विलीयते सर्वं
परं तत्त्वं तदुच्यते अमन. १।१०
यस्मादृषिभिर्नान्यैर्भक्तैर्दुतमस्य
रूपमुपलभ्यते तस्मादुच्यते रुद्रः अ. शिरः. ३।५
यस्माद्वीजसम्भवोहिपशवस्तस्मा-
द्वीजं भोज्यमनेनैव प्रधानस्य
भोज्यत्वं व्याख्यातम् मैत्रा. ६।१०
यस्माद्भक्ता ज्ञानेन भजन्त्यनुगृह्णाति
च वाचं संसृजति विसृजति च
सर्वान्मावान्परित्यज्यात्मज्ञानेन
योगैश्वर्येण महति महीयते
तस्मादुच्यते भगवान्महेश्वरः अ. शिरः. ३।७
यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन प्राह्यं
चेत्स आत्महा भवेत् प. हं. ९
यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन दृष्टं
चेत्स ब्रह्महा भवेत् प. हं. ९
यस्माद्भिक्षुर्हिरण्यं रसेन स्पृष्टं
चेत्स पौलकसो भवेत् प. हं. ९
यस्माद्वीषणं यस्य रूपं दृष्ट्वा सर्वे
लोकाः सर्वे देवाः सर्वाणि
भूतानि भीत्या पलायन्ते.. नृ. पू. २।१०
यस्माद्यं सर्वे देवा नमन्ति मुमुक्षवो
ब्रह्मवादिनश्च.. नृ. पू. २।१३
यस्माद्वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा
सह । यन्मौनं योगिभिर्गम्यं
तद्भजेत्सर्वदा बुधः ते. वि. १।२०
यस्माद्गतमिदं पाशुपतं यद्भस्म-
नाऽङ्गानि संस्पृशेत्तस्माद्ब्रह्म
[अ. शिरः. ३।१२+ वदुको. २४
यस्मान्न ऋते किञ्चन कर्म क्रियते
तन्मे मनः...[१शिवसं. ३+ २शि. सं. ४

यस्मान्न जातः परो अन्योऽस्ति नृ. पू. २।६
 यस्मान्नोद्विजते लोकः भ.गी. १२।१५
 यस्मान्नोद्विजते...हर्षामर्षभयोन्मुक्तः
 स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२६
 यस्मिञ्छान्तिः शमः शौचं सत्यं
 सन्तोष आर्जवम् । अकिञ्चन-
 मदम्भश्च स कैवल्याभ्रमे वसेत् ना. प. ३।२१
 यस्मिन्काले स्वमात्मानं योगी जानाति
 केवलम् । तस्मात्कालात्समारभ्य
 जीवन्मुक्तो भवेदसौ वराहो. २।४२
 यस्मिन्क्रोधं यां च तृष्णां क्षमां च
 [अ. शिरः. ३।११+ वटुको. २३
 यस्मिन् गता न निवर्तन्ति भूयः भ.गी. १४।१५
 यस्मिन्गृहे विशेषेण लभेद्विद्वां च
 वासनात् । तत्र नो याति यो भूयः
 स यतिर्नेतरः स्मृतः ना. प. ६।१४
 यस्मिन्देवा अधिविश्वे निषेदुः
 [श्वेता. ४।८+महाना. १।२+ बृह. ४
 [क्र. मं. १।१६४।३९
 यस्मिन्धौः पृथिवी चान्तरिक्षमोतं
 मनः सह प्राणैश्च सर्वैः । तमेवैकं
 जानथ आत्मानमन्या वाचो
 विमुञ्चथा मृतस्यैष सेतुः मुण्ड. २।२।५
 यस्मिन्नयमात्माऽधिक्षियन्ति भुवनानि
 विश्वा सुबालो. २।१
 यस्मिन्नयमात्मा स्वपिति शब्दानां
 च करोति सुबालो. ४।३
 यस्मिन्नहमुत्क्रान्ते उत्क्रान्तो भवि-
 ष्यामि कस्मिन्वा प्रतिष्ठिते प्रति-
 ष्ठास्यामीति प्रश्नो. ६।३
 यस्मिन्नात्मा समतृप्यञ्छृतेषि...
 सर्वयुजो भवन्ति १ ऐत. ३।८।४
 यस्मिन्नास्तेऽन्वेव मा भगवः शाधीति छांदो. ४।२।४
 यस्मिन्निदमोतं प्रोतं च शांडि. २।१।२
 यस्मिन्निदं विचिकित्सन्ति मृत्यो
 यत्साम्पराये महति ब्रूहि नस्तत् कठो. १।२९
 यस्मिन्निदं सर्वमध्याप्नोतेनाध्यर्षइति वृ. उ. ३।९।९
 यस्मिन्निदं सर्वमध्यध्नोत् (मा.पा.) वृ. उ. ३।९।९

यस्मिन्निदं सर्वमोतप्रोतं तस्माद-
 न्यन्नपरकिञ्चनास्ति [बटुको. २९+ अ. शिरः. ३।१४
 यस्मिन्निदं स च विचैति सर्वं यस्मिन्
 विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवति शांडि. २।१।२
 यस्मिन्निदं स च विचैति सर्वम् ।
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं
 निचारयेनां शान्तिमत्यन्तमेति श्वेता. ४।११
 यस्मिन्निदं स च विचैति सर्वं
 यस्मिन्देवा अधिविश्वे निषेदुः ।
 तदेव भूतं तदु भव्यमा इदं महाना. १।१
 यस्मिन्निदं स च विचैति सर्वं
 ओतः प्रोतश्च विभुः प्रजासु महाना. २।३
 यस्मिन्निद्रो वरुणो मित्रो अर्यमा
 देवा ओकांसि चक्रिरे नृ. पू. २।१३
 यस्मिन्नुचः साम यजुषि यस्मिन्प्र-
 तिष्ठिता रथनाभाविबाराः ।
 यस्मिन्श्चित्तं सर्वमोतं प्रजानां
 तन्मे मनः.. [१ शिवसं. ५+ २ शि. सं. ६
 यस्मिन्नेव पुरुषशरीरे विनाऽप्य-
 ग्रिहोत्रेण विनापि साङ्ग्य-
 योगेन संसारविमुक्तिर्भवतीति प्रा. हो. १।१
 यस्मिन् पञ्च पञ्चजना आकाशश्च
 प्रतिष्ठितः । तमेव मन्य आत्मानं बृह. ४।४।१७
 यस्मिन् प्राणः पञ्चधा संविवेश ।
 प्राणैश्चित्तं सर्वमोतं प्रजानाम् मुण्ड. ३।१।९
 यस्मिन् भावाः प्रलीयन्ते लीना-
 श्चाव्यक्तां ययुः मंत्रिको. १८
 यस्मिन्मुक्ता ब्रह्मर्षयो देवताश्च
 तमेवं ज्ञात्वा मृत्युपाशांश्छिनन्ति श्वेताश्व. ४।१५
 यस्मिँल्लयं याति पुरत्रयं च कैव. १४
 यस्मिँल्लोका ओताश्च प्रोताश्च तस्य
 हृत्पद्माज्जातोऽन्नयोनिः गोपालो. १।१४
 यस्मिँल्लोका निहिता लोकिनश्च ।
 तदंतदक्षरं ब्रह्म स प्राणस्तदु वाङ्मनः मुण्ड. २।२।२
 यस्मिन्व उत्क्रान्त इदं शरीरं
 पापीयो मन्यते, स वसिष्ठ इति बृह. ६।१।७
 यस्मिन्व उत्क्रान्ते शरीरं पापिष्ठ-
 तरमिव दृश्येत स वः श्रेष्ठः छांदो. ५।१।७
 यस्मिन्विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञातं भवति शांडि. २।२

यस्मिन्विलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्म
गीयते । धियं हि लीयते ब्रह्म
सोऽमृतत्वाय कल्पते ब्र. वि. १३
यस्मिन् विशुद्धे विभवत्येष आत्मा मुण्ड. ३।१।९
यस्मिन् सर्वभूतानि प्रलयं यान्ति
सङ्ख्यम् । स मनः सर्वभूतानां
प्रद्युम्नः परिपठ्यते ना. महो. २६
यस्मिन् चित्तं सर्वमोतं प्रजानां तन्मे
मनः ... [१ शिवसं. ५ २शि. सं. ६
यस्मिन् सर्वमिदं प्रोतं ब्रह्म स्थावर-
जङ्गमम् । तस्मिन्नेव लयं यान्ति
सबन्त्यः सागरे यथा मंत्रिको. १७
यस्मिन् सर्वाणि भूतान्यात्मैवाभू-
द्विजानतः । तत्र को मोहः कः
शोक एकत्वमनुपश्यतः ईशा. ७
यस्मिन् सलीयते शब्दस्तत्परं ब्रह्मगीयते १ प्रणवो. १३
यस्मिन् स्थितो न दुःखेन गुरुणाऽपि
विचात्यते [यो. शि. ३।१३+ भ. गी. ६।२२
यस्मिन् स्तद्वहं पुण्डरीकं कुमुदमिवा-
नेकधा विकसितं [सुवालो. ४।१+ ११।१
यस्मिन्स्तु पच्यते कालो यस्तं वेद
स वेदवित् मैत्रा. ६।१५
यस्मै वा एतदन्नं तस्मा एतन्न दत्तम् छांदो. ४।३।६
यस्मै वासि तस्मै वासीत यद्वाः
स जातं यत्सर्वमीशमाशिषे स्वाहा पारमा. १०।८
यस्य कटाक्षात्समुत्पन्नाः (ब्रह्मादयः)
लोकानां ब्रह्माण्डानामुत्पत्ति-
स्थितिलयान् कुर्वन्ति सामर. ५५
यस्य कस्य च धर्मस्य ग्रहेण भगवानलौ अ. शां. ८२
यस्य किञ्चिद्वहं नास्ति... सर्वत्र परि-
पूर्णात्मा... आनंदरतिरव्यक्तः
... शुद्धचैतन्यरूपात्मा स जीव-
न्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।४-७
यस्य किञ्चिद्बहिर्नास्ति किञ्चिदन्तः
क्रियन्न च । ब्रह्मैवात्मा न संशयः ते. वि. ५।९
यस्य चक्षुः शरीरं यश्चक्षुरन्तरो
यमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्यतः बृह. ३।७।१८

यस्य चन्द्रतारकः शरीरं यश्चन्द्र-
तारकमन्तरो यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।११
यस्य चात्मादिकाः संज्ञाः कल्पिता
न स्वभावतः (परमात्मनः) महो. ४।५७
यस्य चाद्यपदाद्भूमिर्द्वितीयात्सलि-
लोद्भवः ।... पञ्चमादम्बरोत्पत्तिस्त-
मेवैकं समभ्यसेत् गो. पू. ४।१
यस्य चित्तं न चित्ताख्यं चित्तं
चित्तत्वमेव हि । तदेव तुर्या-
वस्थायां तुर्यातीतं भवत्यतः अ. पू. ५।४६
यस्य चित्तं शरीरं, यश्चित्तमन्तरे
सञ्चरन्त्यं चित्तं न वेद
[सुवालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
यस्य चित्तं स्वपवनं सुपुष्पां प्रविशेदिह १ यो. त. ८३
यस्य चेच्छा तथाऽनिच्छा ज्ञस्य
कर्मणि तिष्ठतः । न तस्य लिप्यते
प्रज्ञा पद्मपत्रमिवान्धुभिः महो. ५।१७३
यस्य छायामृतं यो मृत्युमृत्युः नृ. पू. २।१२
(अथ) यस्य जायायै जारः स्यात्तं
चेद्द्विष्यात्... शरभृष्टीः प्रतिलोमाः
सर्पिषाक्ता जुहुयात् बृह. ६।४।१२
यस्य ज्ञानमयीं शिक्षा । स
शिखीत्युच्यते विद्वान्नेतरे
केशधारिणः [ब्रह्मो. १२+ ना. प. ३।८३
यस्य ज्ञानेन सर्वरहस्यं विदितं
भवति त्रि. म. ना. १।३
यस्य तमः शरीरं यस्तमोन्तरो
यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।१३
यस्य तेजः शरीरं, यस्तेजोऽन्तरे
सञ्चरन्त्यं तेजो न वेद [सुवालो. ७।१ + अध्यात्मो. १
यस्य तेजः शरीरं यस्तेजोन्तरो
यमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्य-
मृत इत्यभिदैवतम् बृह. ३।७।१४
यस्य त्वक् शरीरं यः... एष त आत्मा बृह. ३।७।२१
यस्य दिशः शरीरं यो... एष त आत्मा बृह. ३।७।१०
यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे
तथा गुरौ । तस्यैते कथिता
ह्यर्थाः प्रकाशन्ते महात्मनः श्वेता. ६।२३
[सुवालो. १६।२+ यो. शि. २।२२

यस्य देवे परा... स ब्रह्मवित्परं
 प्रेयादिति वेदानुशासनम् शाब्दया. ३७
 यस्य देव्यां परा भक्तिर्यथादेव्यां गुह्यका. ७६
 तथा गुरौ । तस्यैतेकथिताह्वार्थाः
 यस्य देशं न जानाति नामगोत्रे इतिहा. ६४
 त्रिपूरुषम् । कन्यादानं पितृ-
 श्राद्धं नमस्कारं च वर्जयेत्
 यस्य देहादिकं नास्ति यस्य ब्रह्मेति
 निश्चयः । परमानन्दपूर्णो यः
 स जीन्मुक्त उच्यते ते. वि. ४।३
 यस्य यौः शरीरं, यो... एष
 त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।८
 यस्य नाहंकृतो भावः भ. गी. १८।१७
 यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य
 न लिप्यते । कुर्वतोऽकुर्वतो
 चापि स जीवन्मुक्त उच्यते वराहो. ४।२५
 यस्य नाहंकृतो भावो बुद्धिर्यस्य न
 लिप्यते । यः समः सर्वभूतेषु
 जीवितं तस्य शोभते १ सं. सो. २।३९
 यस्य पृथिवी शरीरं, यः पृथिवी-
 मन्तरे सञ्चरन् पृथिवीनवेद.. सुबालो. ७।१
 यस्य पृथिवी शरीरं यः पृथिवी-
 मन्तरो यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।३
 यस्य प्रतापकल्पा उत्पन्ना ब्रह्म-
 विष्णुरुद्रादयो देवाश्च
 दिक्पालाः कोटिश उत्पद्य-
 माना लीयमानाश्च भवन्ति सामर. ५
 यस्य प्रथमपदाद्भूमिर्द्वितीयपदाज्जलं
 तृतीयपदात्तेजश्चतुर्थपदाद्वायु-
 श्ररमपदाद्वयोमेति गो. पू. ३।१२
 यस्य प्रपञ्चभानं न ब्रह्माचारमपीह
 न । अतीतातीतभावो यो
 वैदेही मुक्त एव सः म. र. २०
 यस्य प्राणः शरीरं यः प्राणमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मान्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१६
 यस्य प्राणो विलीनोऽन्तःसाधके
 जीविते सति । पिण्डो न पातत-
 त्तस्य चित्तं दोषैः प्रबाधते यो. शि. १।६४

यस्य बुद्धिः शरीरं, यो बुद्धिमन्तरे
 सञ्चरन् बुद्धिर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य ब्रह्म च क्षत्रं चोमे भवत
 ओदनः । मृत्युर्यस्योपसेचनं
 क इत्या वेद यत्र सः कठो. २।२५
 यस्य मनः शरीरं यो मनोऽन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२०
 यस्य मनः शरीरं यो मनोऽन्तरे
 सञ्चरन् यं मनो न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य मृत्युः शरीरं, यो मृत्युमन्तरे
 सञ्चरन् मृत्युर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्योनिपरिपश्यन्तिधीरास्तन्मे.. २ शिवसं. १५
 यस्य रेतः शरीरं यो रेतोऽन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२३
 यस्य लिङ्गं प्रपञ्चं वा ब्रह्मैवात्मा
 न संशयः ते. वि. ५।१०
 यस्य वर्णाश्रमाचारो गलितः
 स्वात्मदर्शनात् । स वर्णाना-
 श्रमान्सर्वानतीत्यस्वात्मनिस्थितः ना. प. ६।१८
 यस्य वाक् शरीरं, यो वाचमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।१७
 यस्य वाङ्मनसी शुद्धे सम्यग्गुप्ते च
 सर्वदा । स वै सर्वमवाप्नोति
 वेदान्तोपगतं फलम् ना. प. ३।४०
 यस्य वायुः शरीरं यो वायुमन्तरो
 यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।७
 यस्य वायुः शरीरं, यो वायुमन्तरे
 सञ्चरन् यं वायुर्न वेद
 [सुबालो. ७।१+ अध्यात्मो. १
 यस्य वाऽस्तं गतं चित्तं षड्विंशति
 दिनानि वै । लभते जगदीशत्वं
 येन विश्वगुरुर्भवेत् अमन. १।७०
 यस्य विज्ञानं शरीरं यो विज्ञान-
 मन्तरो यमयत्येष त आत्मा बृह. ३।७।२२

यस्य वेदश्च वेदी च विच्छिद्येते त्रि-

पूरुषम् । स वै दुर्ब्राह्मणो नाम

सर्वकर्मवहिष्कृतः

इतिहा. ६५

यस्य वैकङ्कत्यग्निहोत्रहवणी भवति

महाना. १०।१३

यस्य वैतत्कर्म, स वेदितव्य इति

कौ. त. ४।१८

यस्य श्रवणेन सर्वबन्धाः

प्रविनश्यन्ति

त्रि. म. ना. १।२

यस्य श्रोत्रं शरीरं यः श्रोत्रमन्तरो

यमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।१९

यस्य सङ्कल्पनाशः स्यात्तस्यमुक्तिः

करे स्थिता

मं. ब्रा. २।६

यस्य सर्वाणि भूतानि शरीरं,

यः सर्वाणि भूतान्यन्तरो

यमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।१५

यस्य सर्वे समारम्भाः

म. गी. ४।१९

यस्य स्त्री तस्य भोगेच्छा निः-

स्त्रीकस्य क भोगभूः । स्त्रियं

त्यक्त्वा जगत्त्यक्तं जगत्त्यक्त्वा

सुखी भवेत् [महो. ३।४८+ याज्ञव. १७

यस्य स्मरणमात्रेण सर्वपापैः प्रमुच्यते

विश्रामो. ११

यस्य स्यादद्वा न विचिकित्सा-

उत्तीति ह स्माह श्मण्डिल्यः

छांदो. ३।१४।४

यस्य स्वं भवति, भवति हास्य स्वं

बृह. १।३।२५

यस्य हि सोमः प्राणा वाप्ययङ्कुरा

एतद्ब्रह्म...

मैत्रा. ६।३५

यस्या अन्तो न विद्यते तस्मा-

दुच्यतेऽनन्ता

देव्यु. २०

यस्याकाशः शरीरं, य आकाश-

मन्तरे सञ्चरन् यमाकाशो

न वेद [सुबालो. ७।१+

अध्यात्मो. १

यस्याकाशः शरीरं, य आकाश-

मन्तरो यमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।१२

यस्याक्षरं शरीरं, योऽक्षरमन्तरे

सञ्चरन्त्यमक्षरं न वेद

[सुबालो. ७।१+

अध्यात्मो. १

यस्या गाथा ब्रह्मभागं वदन्ति

राधिको. ५

यस्या प्रदणं नोपलभ्यते तस्मा-

दुच्यतेऽलक्ष्या

देव्यु. २०

यस्याग्निहोत्रमदर्शमपौर्णमासम-

चातुर्मास्यमनाग्रयणमतिथि-

वर्जितं च

मुण्ड. १।२।३

यस्याग्निहोत्रमदर्शमनाग्रयणम्(मा.पा.)

मुण्डको. १।२।३

यस्याग्निः शरीरं योऽग्निमन्तरो

यमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।५

यस्या जननं नोपलभ्यते तस्मा-

दुच्यतेऽजा

देव्यु. २०

यस्याण्डकोशः शुष्ममाहुः प्राणमुल्बम्

चित्त्यु. १।१।४

यस्यात्तरतिरेवान्तः कुर्वन् कर्मेन्द्रियैः

क्रियाः । न वशो हर्षशोकाभ्यां

स समाहित उच्यते

अ. पू. १।३७

यस्यादित्यः शरीरं य आदित्यमन्तरो

यमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।९

यस्यादौ भयाद्गवानुत्तले स्वयं...

पारमा. २।९

यस्यानाणीयोऽनज्यायोऽस्ति किञ्चित्

गुह्यका. ४६

यस्यानुभवपर्यन्ता बुद्धिस्तत्त्वे

प्रवर्तते । तद्वृष्टिगोचराः सर्वे

मुच्यन्ते सर्वपातकैः

वराहो. ४।४३

यस्यानुवित्तः...ऽस्मिन्सन्दोषे गहने(मा.)

बृह. ४।४।१३

यस्यानुवित्तः प्रति बुद्ध्यात्माऽस्मि-

न्सन्देहे गहने प्रविष्टः । स

विश्वकृत्स हि सर्वस्य कर्ता

बृह. ४।४।१३

यस्यानृचस्तु मुङ्गे तस्य विद्धि

ब्रह्मैव वित्तं पुरुषस्य केवलम्

इतिहा. ४४

यस्यान्तरिक्षं शरीरं योऽन्तरि-

क्षमन्तरोयमयत्येष त आत्मा

बृह. ३।७।६

यस्यान्तस्थानि भूतानि

म. गी. ८।२२

यस्यान्नमिदं सर्वं न च योऽन्नं भवति

सुबालो. ५।१५

यस्यापः शरीरं योऽपोऽन्तरे स च-

रन्यमापो न विदुः [सुबालो. ७।१+

अध्यात्मो. १

यस्यापः शरीरं, योऽपोऽन्तरो यम-

यति, एष त आत्मा

बृह. ३।७।४

यस्यामतं तस्य मतं मतं यस्य न

वेद सः । अविज्ञातं विजानतां...

केनो. २।३

यस्याव्यक्तं शरीरं, योऽव्यक्तमन्तरो

सञ्चरन्त्यमव्यक्तं न वेद

[सुबालो. ७।१+

अध्यात्मो. १

यस्यास्त्यद्वैतमात्मज्ञानं तदेव

यज्ञोपवीतम्

प. हं. प. ११

यस्याहङ्कारः शरीरं, योऽहङ्कार-

मन्तरे सञ्चरन्त्यमहङ्कारो

न वेद [सुबालो. ७।१+

अध्यात्मो. १

यस्यां जाग्रति भूतानि

भ. गी. २।६९

यस्यां देवा अधिरुद्रा निपेदुः ।

यस्तां न वेद किमुचा करिष्यति गुह्यका. ५३

यस्यां मज्जन्ति बहवो मनुष्याः

कठो. २।३

यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामध्वं

पुरुषानहम् [श्री. सू. २+

ऋ. खि. ५।८७।२

यस्यां हिरण्यं प्रभूति गावो

दास्योऽश्वात्... [श्री. सू. १५+

ऋ. खि. ५।८७।१५

यस्याः परतरं नास्ति सैवा दुर्गा

प्रकीर्तिता । दुर्गास्त्रायते

यस्माद्देवी दुर्गेति कथ्यते

देव्यु. २२

यस्याः परं नापरमस्ति किञ्चित्

गुह्यका. ४६

यस्याः स्वरूपं ब्रह्मादयो न

जानन्ति तस्मादुच्यतेऽज्ञेया

देव्यु. २०

यस्येच्छा लोके वा प्रजायति लोके

यस्मै वासितस्मैवासीत् यद्वाः

संजातं यत्सर्वमीशमाशिषेस्वाहा

पारमा. १०।८

यस्येच्छा विद्यते काचित् सा सिद्धि

साधयत्यहो । निरिच्छोः परि-

पूर्णस्यनेच्छा सम्भवति कचित्

अ. पू. ४।७

यस्येदं जन्म पाश्चात्यं तमाश्वेव

महामते । विशन्ति विद्या

विमला मुक्ता वेणुमिवोत्तमम्

महो. ६।१५

यस्येदं धीराः पुनन्ति कवयो

ब्रह्माणमेतं त्वा वृणुत इन्दुम्..

तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु

२ शिवसं. १६

यस्येदं मण्डलं भित्वा मारुतो

याति सूर्यनि । यत्र यत्र त्रिये-

द्वाऽपि न स भूयोऽभिजायते

अ. ना. ३९

यस्यैता ब्रह्ममूर्त्यो बृहद्ब्रह्माणं

ब्रह्म आदधान... स्वाहा

पारमा. ३।१०

यस्यैतानि सुगुप्तानि जिह्वोपस्थोदरं

करः । सन्नयसेऽकृतोद्वाहो

ब्राह्मणो ब्रह्मचर्यवान्

ना. प. २।१५

६५

यस्यैव निश्चितो भास्तरस्य

मुक्तिर्न दूरतः

शिवो. ७।३८

यस्यैवं परमात्माऽयं प्रत्यग्भूतः

प्रकाशितः । स तु याति च

पुरुषान् स्वयं साक्षात्तरामृतम्

जा. द. १०।८

यस्यैवं भवति क्षान्तिः सोऽमृत-

त्वाय कल्पते

अ. शां. ९२

यस्यैवा एषां वै तेषामेवैतस्मिन्

पर्वण्यभिमुपसमाधायैतयैवा-

वृता आज्याहुतीर्जुहोति

कौ. त. २।४

यस्यैव आत्मा वृणुते तन् स्वां तस्य

प्रसादेन हि तस्य लाभः

२ देव्यु. २०

यस्योदावोऽयनुथमुच्चैरुगाय

स्वाहा

पारमा. १०।७

यस्योपरि त्वं मुनयो न पश्यन्ति

तस्मै मुख्याय विष्णवे स्वाहा

पारमा. २।१

यस्योपरिष्ठादधितिष्ठदात्मा सर्वोप-

रिष्ठात्परमात्मा मुक्तं तं विरजं

नित्यमनु सम्पराय स्वाहा

पारमा. १०।३

यस्योरुषु त्रिषु विक्रमणेष्वभिक्षि-

यन्ति भुवनानि विश्वा

ऋ. पू. २।९+

[ऋ. मं. १।१५।१२

ना. पू. ता. ४।७

यस्त्वेवोभयमन्तरेणाहृतस्यनास्त्युपवादः

इत्येतरे. १।३।१

यं कामं कामयेत सोऽस्य सङ्कल्पा-

देवसमुत्तिष्ठतितेनसंपन्नो महीयते

छांदो. ८।२।१०

यं कामं कामयेत तं स एष एवं-

विदुद्रातात्मने वा यजमानाय वा..

बृह. १।३।२८

यं कामं कामयेत तमागायति

तद्वैतल्लोकजिदेव न हैवालो-

क्यताया आशाऽस्ति य एवमेत-

त्साम वेद

बृह. १।३।२८

यं गत्वा चतुर्धा मुक्तयो द्वारे तिष्ठन्ति

यं चिन्तयन्तो निगमान्तरूपं...तं

सामर. ५४

दैवमुख्यं सुरतं भवाय स्वाहा

पारमा. ९।७

यं जनपदं यं क्षेत्रभागं तं तमेवो-

पजीवन्ति

छांदो. ८।१।५

यं ज्ञात्वा मुच्यते जन्तुरमृतत्वं वगच्छति

यं तदेतयावाचा व्याह्रियते सत्यमिति

कठो. ६।८

कौ. त. १।६

यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मात्त्वं बहु-		यं यं क्रतुमधीति तेन तेनास्येष्टं भवति,	
लोऽसि प्रजया च धनेन च	छांदो. ५।१५।१	अग्नेर्वायोरादित्यस्य सायुज्यं	
यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मात्त्वं बहु		गच्छति	सहवे. १९
विश्वरूपं कुले दृश्यते	छांदो. ५।१३।१	यं यं जजान स उ गोपो अस्य	चित्त्यु. १४।४
यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मात्त्वं सुतं		यं यं वापि स्मरन् भावं [ना.प. ५।१० + भ.गी. ८।६	
प्रसुतमासुतं कुले दृश्यते	छांदो. ५।१२।१	यं लब्ध्वा चापरं लाभं मन्यते	
यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मात्त्वं		नाधिकं ततः [यो.शि. ३।१३ +	भ. गी. ६।२२
रयिमान्पुष्टिमानसि	छांदो. ५।१६।१	यं लोकं मनसा संविभाति विशुद्ध-	
यं त्वमात्मानमुपास्से तस्मात्त्वां		सत्त्वं कामयते यांश्च कामान् ।	
पृथक्बल्य आयन्ति पृथग्मथ-		तं तं लोकं जयते तांश्च कामां-	
श्रेणयोऽनुयन्ति	छांदो. ५।१४।१	स्तस्मादात्मज्ञं ह्यर्चयेद्भूतिकामः	मुण्ड. ३।१।१०
यं त्वं पालनयाभिभूतं देवाः सर्वे		यं(यत्) लोहितं श्लेष्मा रेतस्ता आपः	१ ऐत. ३।३।२
विचरन्ति ते देवास्त्वमेव सर्वे माया		यं वाव सा यदिदमस्मिन्पुरुषे शरीर-	
मायैशते स्वाहा	पारमा. २।१०	मस्मिन्हीमे प्राणाः प्रतिष्ठिताः	छांदो. ३।१२।३
यं त्वं मनुष्याय हिततमं मन्यस इति	कौ. त. ३।१	यं वाव सा येयं पृथिव्यस्याः हीदं	
यं देवाः परमं पवित्रं भविष्यन्त्या-		सर्वं भूतं प्रतिष्ठितम्	छांदो. ३।१२।२
तिषु प्रणताः प्रबानाः	पारमा. १।१०	यं विश्वरूपं परमात्मपुण्यं	पारमा. ९।७
यं द्विष्यात्, असावस्मै कामो मा		यं विष्णुर्नावपश्यति	भस्मजा. २।१६
समुद्धीति वा	बृह. ५।१४।७	यं वै सोम्यैतमणिमानं न निभा-	
यं नत्वा मुनयः सर्वे निर्विभ्रं यान्ति		लयस एतस्य वै सोम्यैषोऽणिग्न	
तत्पदम् । गणेशोपनिषद्देवं		एवं महान्यग्रोद्यस्तिष्ठति	छांदो. ६।१२।२
तद्ब्रह्मैवास्मि सर्वगम्	मणप.शीर्षकं	यं सन्न्यासमिति प्राहुः	भ. गी. ६।२
यं प्रविश्य भवन्तीह मुक्ता वै द्विज-		यं सुरयो जपन्तो योगिनः सूक्ष्मैः	
सत्तमाः । स वासुदेवो विज्ञेयः		सुप्रदर्शनैः पश्यन्तीश्वराय स्वाहा	पारमा. १।१०
परमात्मा सनातनः	ना. महो. १४	यं स्मृत्वा मुक्ता अस्मात्संसारान्निर्वर्ति	गोपालो. १।१४
यं प्राप्य न निवर्तन्ते	भ. गी. ८।२१	यं हि न व्यथयन्त्येते	भ. गी. २।१५
यं भावं दर्शयेद्यस्य तं भावं स तु		यः कर्ता सोऽयं वै भूतात्मा करणैः	
पश्यति	वैतथ्य. २९	कारयिताऽन्तःपुरुषः	मैत्रा. ३।३
यं मां स्मृत्वाऽगाधतः स्पर्शरहितापि		यः कवित्वं निरातङ्कं मुक्तिमुक्ती च	
सर्वा सरिद्राधा भवति	गोपालो. १।२	वाञ्छति । सोऽभ्यर्थ्यैनां दश-	
यं मां स्मृत्वाऽगाधा गाधा भवति...		श्लोक्या नित्यं स्तोति सरस्वतीम्	सरस्व. ३१
अपूतः पूतो भवति.. अव्रती		यः कश्च शब्दो वागेव सा	बृह. १।५।३
व्रती भवति.. अश्रोत्रियः		यः कश्चिदात्मानमद्वितीयं जातिगुण-	
श्रोत्रियो भवति.. सकामो		क्रियाहीनं... करतलमलकवत्सा-	
निष्कामो भवति	गोपालो. १।२	क्षादपरोक्षीकृत्य... दम्भाहङ्का-	
यं यज्ञैर्मुनयो जुषन्ति	पारमा. १।१०	रादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तत एव-	
यं यमन्तमभिकामो भवति यं कामं		मुक्तलक्षणः स एव ब्राह्मण इति	च. सू. ४. ९
कामयते सोऽस्य सङ्कल्पोदेव		(अथ) यः कश्चिद्विद्वानपहतपाप्मा-	
समुत्तिष्ठति	छांदो. ८।२।१०	व्यक्षोऽवज्ञातमनास्त्वग्निष्ठ आबृत्त-	

चक्षुः सोऽन्तरात्मा गत्या बहि-
रात्मनोऽनुमीयते मैत्रा. ६।१
यः काममोहितः शृङ्गां पुत्रमुत्पा-
दयेद्भिजः । यावदुत्पाद्यते
भूमौ तावत्तिष्ठेत्सुदारुणे इतिहा. २४
यः कारणानि निखिलानि तानि
कालात्मयुक्तान्यधितिष्ठत्येकः ना. प. ९।२
[श्वेताश्व. १।३+
यः कालं ब्रह्मेत्युपासीत कालस्त-
स्यातिदूरमपसरति मैत्रा. ६।१४
यः कुं धरमाणः कुं धरतां कुं धरता-
मित्यबोचत् तां सानुमन्तो
विदधत्स्वतेजसा तस्मै..स्वाहा पारमा. ६।५
यः क्रौद्धव्येन कुद्धस्तिष्ठति सोऽति-
वाचं च दीक्षयति इतिहा. १०
यः परः स महेश्वरः [महाना. ८।१७
[ना. च. ता. १।२+ शु. र. उ. ३।१८
यः पश्यति तथाऽऽत्मानं भ. गी. १३।३०
यः पश्यति स पश्यति [भ. गी. ५।५+ १३।२८
यः पश्यतीन्द्रियविलेऽविवशः
प्रणवाख्यं प्रणेतारं...सोऽपि
प्रणवाख्यः प्रणेतार मैत्रा. ६।२५
यः पश्यतीमां हिरण्यवस्थात् मैत्रा. ६।१
यः पाति सोमममृतस्य नाभिं
कालातिगः पाति विश्वं सदैव २ देव्यु. २९
यः पादे, यो गन्तव्ये, यो त्रिष्णौ,
यो नाड्यां...सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१०
यः पादौ प्रोक्षति, यश्चक्षुषी, यश्च-
न्द्रमादित्यौ, यन्नाभिं तेन पृथिवी आचम. १।५
यः पायौ, यो विसर्जयितव्ये, यो
मृत्यौ, यो नाड्यां...सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१३
यः पार्थिवानि विममे रजांसि ना. पू. ता. ४।४
[ऋ. मं. १।१५४।१+त्रा. सं. ५।१८+
[तै. सं. १।२।१३।३+ अथर्व. ७।२६।१
यः पिता स पुनः पुत्रो यः पुत्रः
स पुनः पिता यो. त. १३३
यः पिबेदमृतं विद्वान् सकलं
भद्रमभुते शांदि. १।७।४७

यः पुण्डरीकः परमान्तरात्मा
कर्माङ्गुरूपं कमलं दधार ।
सासिष्वसन्तं सरसे रसाय स्वाहा पारमा. ७।८
यः पुनरेतत् त्रिमात्रेणोमित्येतेनैवा-
क्षरेण परं पुरुषमभिधायीत प्रश्नो. ९।५
यः पुनरेतं त्रिमात्रेण [मा. पा.] प्रश्नो. ५।५
(अथ) यः पुरुषः सोऽग्निः मैत्रा. २।८
यः पूजयति मां भक्त्या सोऽहमेव
न संशयः १ विल्वो. ३०
यः पूर्वं तपसो जातमद्भ्यः पूर्व-
मजायत । गुहां प्रविश्य तिष्ठन्तं
यो भूतेभिर्व्यतिष्ठत्, एतद्वैतत् कठो. ४।६
यः पृथिवीमन्तरेसञ्चरन्त्यपृथिवी नवेद अभ्यात्मो. १
यः पृथिव्यां तिष्ठन् पृथिव्या अन्तरो
यं पृथिवी नवेद..एष त आत्मा बृह. ३।७।३
यः प्रजानामेकराप्मानुषीणां मृत्युं
यजे प्रथमजामृतस्य [चित्यु. १।५।३+ तै. ब्रा. ३।१५।२
यः प्रणवमधीते स सर्वमधीते नृ. पू. ५।१९
यः प्रणवः स सर्वव्यापी [अ. शिरः. ३. ४+ बटुको. १९
यः प्रणवः स उद्गीथः [छांदो. १।५।१+ मैत्रा. ६।४
यः प्रदद्याद्भवां सम्यक् फलानि च
विशेषतः..यावत्तत्पत्रकुसुमकन्द-
मूलफलानि च । तावद्वर्षसहस्राणि
शिवलोके महीयते शिवो. ७।९३
यः प्रयाति त्यजन् देहं भ. गी. ८।१३
यः प्रयाति स मद्भावं भ. गी. ८।५
यः प्रागादित्यात्सोऽकालोऽकालो-
ऽथ य आदित्याद्यः सकालःसकलः मैत्रा. ६।१५
यः प्राज्ञो विधरणः सर्वान्तरोऽक्षरः शुद्धः मैत्रा. ७।६
यः प्राणतो निमिषतो महित्वैक
इद्राजा जगतो बभूव । य ईशे
अस्यद्विपदश्चतुष्पदः...तन्मे मनः.. २ शिवसं. ३३
यः प्राणपवनस्पन्दश्चित्तस्पन्दः स
एव हि । प्राणस्पन्दजये यतनः
कर्तव्यो धीमतोऽर्कैः अ. पू. ४।८९
यः प्राणभोगस्तं देवेभ्य आगायत् बृह. १।३।३
यः प्राणः स वायुः १ ऐत. ३।३।२
(अथ) यः प्राणापानयोः सन्धिः
स न्यानः छांदो. १।३।३

यः प्राणे तिष्ठन् प्राणादन्तरो यं प्राणो न वेद..	बृह. ३।७।१६	यः ओत्रे भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृ. उ. १।३।५
यः प्राणेन प्राणिति स त आत्मा सर्वान्तरः	बृह. ३।४।१	यः ओत्रे यः ओतव्ये यो दिक्षु ...सोऽयमात्मा	सुबालो. ५।२
यः प्राणैः प्रतितिष्ठसि	प्रश्नो. २।७	यः स ईश्वर इत्युक्तः सर्वज्ञत्वादि-भिर्गुणैः	सरस्व. ४१
यः प्राणो व्यानोऽपानः समान उदानः स शिरःपक्षसी पृष्ठ-पुच्छवानेषोऽग्निः	मैत्रा. ६।३३	यः सकृदुच्चारयति तस्य संसार-मोचनं भवति	अद्वयता. १३
यः शङ्खः स स्वयं विष्णुर्लक्ष्मीरूपो व्यवस्थितः	कृष्णोप. १६	यः सकृदुच्चारणः संसारविमोचनो भवति	द्वयोप. ८
यः शतकद्रियमधीते सोऽग्निपूतो भवति	कैव. २।५	यः सङ्कल्पं ब्रह्मेत्युपास्ते	छांदो. ७।४।३
यः शतं च सहस्राणां सहस्रं आम्ह आचरेत् । एकस्मान्मन्त्रवित्पूतः सर्वमर्हति ब्राह्मणः	इतिहा. ४६	यः सच्चिदानन्दद्वैतैकचिदात्मा भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमोनमः	रामो. ता. ५।४८
यः शब्दस्तदोमित्येतदक्षरं	मैत्रा. ६।२३	यः सच्चरश्चासच्चरश्च न व्यथतेऽथो न रिष्यति	बृह. १।५।२०
यः शरीरेन्द्रियादिभ्यो विहीनं सर्व-साक्षिणम् । पारमार्थिक-(परमार्थिक-)विज्ञानं सुखात्मानं स्वयम्प्रभम् । [ना. प. ६।१६+	वराहो. २।२९	यः सत्येनातिवदति	छांदो. ७।१६।१
यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य	भ.गी. १६।२३	यः सदा मुक्त एव सः	भ. गी. ५।२
यः शिवं शिवमित्येवं व्यक्षरं मन्त्र-मभ्यसेत् । एकाक्षरं वा सततं स याति परमं पदम्	शिवो. १।२१	यः सदाऽहरहर्जपति स वै ब्राह्मणो भवति (सूर्यमन्त्रं)	सूर्यो. ९
यः शिवः स परं ब्रह्म तत्साम्रो-ऽन्त्यं पादं जानीयात् यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति परं ब्रह्मैव भवति	ग. पू. २।१	यः समः सर्वभूतेषु जीवितं तस्य शोभते	१ सं. सो. २।३९
यः शुचिः प्रयतो भूत्वा [श्रीमू. १६+ ऋ. खि. ५।८७।१६	क्र. खि. ५।८७।१६	यः समस्तार्थजालेषु व्यवहार्यपि निःस्पृहः (शीतलः) । परार्थेष्विव पूर्णात्मा स जीवन्मुक्त उच्यते [महो. २।६२+	वराहो. ४।२७
यः शृणोति सकृद्वाऽपि ब्रह्मैव भवति स्वयम् (ध्रुवम्)	मैत्रे. ३।२५	यः स मामेति पाण्डव	भ.गी. ११।५५
यः श्राद्धानि कुरुतेऽसङ्गतानि न देवयानेन पथा स याति	इतिहा. १९	यः सर्वज्ञः सर्वविद्यस्य ज्ञाममयं तपः । तस्मादेतद्ब्रह्म नाम रूपमन्त्रं च जायते	मुंढ. १।१।९
यः श्रीकामः शान्तिकामः...भास्करं भगवन्तमुपासीत	सूर्यता. १।८	यः सर्वज्ञः सर्वविद्यस्यैव महिमा भुवि । दिव्ये ब्रह्मपुरे ह्येव व्योमन्यात्मा प्रतिष्ठितः	मुण्ड. २।२।७
यः ओन्नं संभावयितुं (वेद) संभावयितुमान्भवति	कौ. त. २।१	यः सर्वज्ञः सर्वविद्यो यस्य..तस्माद-त्रात्ररूपेण जायते जगदावलिः	रुद्रह. ३३
यः ओत्रे तिष्ठन्ब्रह्मादन्तरो यश्च ओन्नं न वेद	बृह. ३।७।१९	यः स सर्वेषु भूतेषु	भ. गी. ८।२०
		यः सर्वव्यापी सोऽनन्तः [अ. शिरः. ३।४ बटुको. १९	
		यः सर्वाणि भूतान्यन्तरोयमयत्येष त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।१५
		यः सर्वान्देवानीशते ईशानीभिः	अ. शिरः. ३।५
		यः सर्वान्देवानीशते...तस्मादुच्यते ईशानः	बटुको. २०

यः सर्वान् प्राणान्सम्भक्ष्य सम्भक्ष-
णेनाजः संसृजति । विसृजति
तीर्थमेके व्रजन्ति अ. शिरः. ३।५
यः सर्वेषु भूतेषु तिष्ठन् सर्वेभ्यो
भूतेभ्योऽन्तरो यः सर्वाणि
भूतानि न विदुः बृह. ३।७।१५
यः सर्वोपरमे काले सर्वानात्मन्यु-
पसंहृत्य स्वात्मानन्दमुले
मोदते प्रकाशते वा स देवः द.मृ. २
यः सव्यं पाणि पादौ प्रोक्षति...
तेनाथर्वाङ्गिरसो...प्रीणाति सहवै. १५
यः सा ज्यसमिद्धिर्यजति स सर्वलभते गणप. १३
यः सावित्रं वेद, अहोनाहाश्वभ्यः सूर्यता. ३।१
यः सुयुक्तोऽजस्रं चिन्तयति
तस्माद्विद्यया...चोपलभ्यते ब्रह्म मैत्रा. ४।४
यः सूक्ष्मान् सञ्चरमाणान्भावामा-
वान्भव्यामव्यान्कुर्वन्नात्मीय-
ममिती धुनोति धुरं वहिष्यसे स्वाहा पारमा. २।८
यः सूर्यः सोऽहमेव च सूर्यो. ६
यः सेतुरीजानानामक्षरं ब्रह्म यत्परम् कठो. ३।२
यः स्तनः पूर्वेपीतस्तं निपीड्य
मुदमभुते १ यो. त. १३१
यः स्तन्यं पूर्वं पीत्वाऽपि निषीड्य
च पयोधरान् २ योगत. ३
यः स्मरं ब्रह्मेत्युपास्ते यावत्स्मरस्य
गतं तत्रास्य यथा कामचारो
भवति छांदो. ७।१३।२
यः स्वजनानीलभीवो यः स्वजनान्हरिः नीलरु. ३।१
यः स्वयं लोकमवधारमवधारयन्स्वाहा पारमा. ६।१
यः स्वयं स्मृत्मात्मना गुप्तमनुसन्दि-
तानमचरं चरन्तं स्वयं क्रीडं क्रीड-
यन्क्रीडान्तरमनुप्राविशत्स्वाहा पारमा. ६।२
यः स्वरूपपरिभ्रंशश्चेत्यार्थे चिति-
मज्जन्तम् । एतस्मादपरो मोहो
न भूतो न भविष्यति महो. ५।४
(अथ) या अक्षन्नापस्ताभिः पर्जन्यः बृह. २।२।२
(अथ) या अन्या आहुतयोऽन्त-
वत्यस्ताः कर्ममयो भवन्ति कौ. उ. २।५

या इषवो यातुधानानां ये वा
वनस्पतीनाम् । ये वाऽवेदेयु
शेरते तेभ्यः सर्वेभ्यो नमः नीलरु. २।११
[+वा. सं. १३।७+ तै.सं. ४।२।६।४
या इष्टका यावतीर्वा यथा वा कठो. १।१५
या उमा सा स्वयं विष्णुर्वो विष्णुः
स हि चन्द्रमाः रु. ह. ५
या ओषधयः सोमराज्ञीर्वह्नीः
शतविचक्षणाः । बृहस्पतिप्रसू-
तास्ता नो मुञ्चन्त्वं हसः प्रा. हो. १।२
या ओषधीः सोमराज्ञीरितितिसृभि-
रन्नपत इति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते प्रा. हो. १।१
या कनीनका तयाऽऽदित्यः... बृह. २।२।२
यक्ष्यमाणो वै भगवन्तोऽहमस्मि
यावदेकैकस्मा ऋत्विजे धनं
दास्यामि तावद्भगवद्भ्यो दास्यामि
वसन्तु भगवन्त इति छांदो. ५।११।९
याग-व्रत-तपो-दान-विधिविधान-
ज्ञानसम्भवो बन्धः । निरा. उ. २।१
या गौर्वरिष्ठा सह सोर्बरित्री...
एजते स्वाहा पारमा. १०।१
या च प्रागात्मनो माया तथाऽन्ते
च तिरस्कृता । ब्रह्मवादिभिरु-
द्रीता सा मायेति विवेकतः वराहो. २।५।१
याचितायाचिताभ्यां च मिश्राभ्यां
कल्पयेत्स्थितम् (तिं) १सं.सो. २।७।१
या जाग्रति महीयते, तां वैखरी-
माचक्षते गान्धर्वो. २
या ज्या व्यानः शास्या बृह. ३।१।१०
याज्ञवल्क्य अयज्ञोपवीती कथं
ब्राह्मण इति जाबालो. ९
(अथ ह) याज्ञवल्क्य आदित्यमण्डल-
पुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. २।१
याज्ञवल्क्य किञ्च योतिरयं पुरुष इति बृह. ४।३।२
याज्ञवल्क्यस्त्वां..अक्रता इति (मा.) बृह. ३।९।१८
(अथ ह) याज्ञवल्क्योऽन्यद्वृत्त-
मुपाकरिष्यन् बृह. ४।५।१
याज्ञवल्क्यो मण्डलपुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. ४।१
याज्ञवल्क्यो महामण्डलपुरुषं प्रपच्छ मं. ब्रा. ३।१

याज्ञवल्क्यो ह वै महामुनिरादि- त्यलोकं जगाम	मं. ब्रा. ११९	यानि दुःखानि या तृष्णा दुस्सहा ये दुराधयः । शान्तचेतस्सु तत्सर्वं तमोऽर्केष्विव नश्यति	महो. ४।२९
या त इषुः शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरण्या या तव तया नो मृड जीवसे [नीलरु. १।७	+तै.सं. ४।५।१११	या नित्यं संवर्ते महीयते, तां पश्यन्तीमां चक्षते	गान्धर्वो. ३
या तदभिमानं कारयति साऽविद्या यातयामं गतरसं	सर्वसारो. २ भ. गी. १७।१०	यानि पञ्चधा त्रीणि त्रीणि तेभ्यो न ज्यायः परमन्यदस्ति	छांदो. २।२१।३
याति नास्त्यत्र संशयः याति पार्थानुचिन्तयन्	भ. गी. ८।५ भ. गी. ८।८	यानि मम पूर्वजन्मोपार्जितानि चक्षुःप्रतिरोधकदुष्कृतानि	चक्षुषो. २
या तिरश्ची निपद्यतेऽहं विधरणी इति तां त्वा घृतस्य धारया यजे	बृह. ६।३।१	सर्वाणि निर्मूल्य..	भ. गी. २।६९
यातुधानाश्च रक्षांसि पिशाचा असुरास्तथा । एते हरन्ति व आर्द्धं दैवं यत्र निवर्तयेत्	इतिहा. ६१	या निशा सर्वभूतानां	बृह. ४।३।१४
या ते अग्ने यज्ञिया तनूस्तयेह्यारो- हात्मात्मानम् । अच्छा वसूनि कृण्वन्नस्मेनर्या पूरुणि	ना. प. ४।४२+	यानि ह्येव जाग्रत्पश्यति तानि सुप्त इत्यत्रायंपुरुषः स्वयज्योतिर्भवति	बृह. १।३।२८
[तै. सं. ३।४।१०।५		(अथ) यानीतराणि स्तोत्राणि तेष्वात्मनेऽन्नाद्यमागायेत्	३ ऐत. २।२।२
या ते तनूर्वाचि प्रतिष्ठिता या ओत्रे या च चक्षुषि । या च मनसि सन्तता शिवां तां कुरु मोल्कमीः	प्रश्नो. २।१२	यानूष्मणोऽधिदैवतमवोचाम मज्जा- नस्तेऽध्यात्मम्	३ ऐत. २।२।१
या ते रुद्र शिवातनूरघोरा पाप- काशिनी [खेता. ३।५+	नीलरु. १।८+	यानूष्मणोऽवोचाम रात्रयस्ताः	भ. गी. २।६
[लिङ्गोप. १+वा.सं. १६।२+	तै.सं. ४।५।१११	यानेव हत्वा न जिजीविषामः	भ. गी. ९।२५
यादृच्छिको भवेत्स भिक्षुः	प. हं. ८	यान्ति देवव्रता देवान्	भ. गी. ४।३१
यादृच्छिको भवेद्यदृच्छालाभसन्तुष्टः सुवर्णादीन् परिग्रहेत् (यतिः)	ना. प. ३।८७	यान्ति ब्रह्म सनातनम्	भ. गी. ९।२५
यादृशं द्रव्यमभ्राति सात्त्विकं राजसं तु वा । तादृशं गुणमाप्नोति		यान्ति मद्याजिनोऽपि माम्	
गुणैः कर्मगतिं तथा	भवसं. ४।८	(अतो) यान्यन्यानि वीयवन्ति कर्माणि यथाऽग्नेर्मन्थनमाजेः	छांदो. १।३।५
यादृशा भक्तास्तादृशं सुखं तादृशो लीलाभावश्च भवेत्	सामर. ३०	सरणं..तानि करोति	तैत्ति. १।११।२
या देवानां प्रभवा चोद्भवा च विश्वधिपा सर्वभूतेषु गूढा ।		यान्यनवधानि कर्माणि, तानि	३ ऐत. २।२।१
हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं सा नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु	गुह्यका. ५६	सेवितव्यानि, नो इतराणि	३ ऐत. २।२।२
या धनस्रनयस्ता नद्यः	छांदो. ३।१९।२	यान्यक्षराण्यवोचामाहानितानि	३ ऐत. २।२।२
यानि खानि स आकाशः	१ ऐत. ३।३।२	यान्यक्षराण्यधिदैवतमवोचामा- स्थीनि तान्यध्यात्मम्	३ ऐत. २।२।२
		(अथ) यान्यष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि तृतीयस्रवनम्	छांदो. ३।१६।५
		यान्यस्माकं सुचरितानि, तानि	तैत्ति. १।११।२
		त्वयोपास्यानि नो इतराणि	
		यान्येतानि देवजातानि गणश आख्यायन्ते वसवो रुद्रा आदित्या विश्वेदेवा मरुतइति	बृह. १।४।१२

यान्येतानि देवत्रा क्षत्राणीन्द्रो
वरुणः सोमो रुद्रः पर्जन्यो
यमो मृत्युरीशान इति बृह. १।४।११
यान्सन्धीनधिदेवतमवोचाम
पर्वाणि तान्यध्यात्मम् ३ ऐत. २।२।२
यान् सन्धीनवोचामाहोरात्राणां
ते सन्धयः ३ ऐत. २।२।१
या परा सा परा गतिः गान्धर्वो. ५
या पुरस्ताद्युञ्जत ऋचोऽक्षरे
परमे व्योमज्जिति २ प्रणवो. ५
या प्रतीतिरनागस्का तच्चि-
द्वास्मि सर्वगम् अ. पू. ५।२२
या प्रत्यग्दृष्टिभिर्जीवैर्व्ययमानानु-
भूयते । ज्ञापिनी ज्ञप्तिरूपैका
सा मां यातु सरस्वती सरस्व. १५
या प्राणेन सम्भवत्यदितिर्देवता-
मयी । गुहां प्रविश्य तिष्ठन्ती
या भूतेभिर्यजायत कठो. ४।७
या प्राणेन संविशति (मा. पा.) कठो. ४।७
या बुद्धिर्गर्भमण्ये सा बुद्धिर्बाल्या-
वस्था न भवति अद्वैतो. २
या बुद्धिर्बाल्यावस्था भवति सा
बुद्धिर्यौवनावस्था न भवति अद्वैतो. २
या बुद्धिर्यौवनावस्था सा बुद्धि-
र्युनावस्था न भवति अद्वैतो. २
या भार्या (जननी हि सा) मातरेव हि १ योगत. १३२
याभिरादित्यस्तपति रश्मिभिस्ताभिः
पर्जन्यो वर्षति महाना. १।७।१३
याभिरिदं धिनुयुर्वाशुषः प्रजाः वा. सं. १७
याभिर्विभूतिभिर्लोकान् भ. गी. १०।१६
या (अदितिः) भूतेभिर्यजायत,
यतद्वैतत् कठो. ४।७
या मनसि सन्तता (मा. पा.) प्रभो. २।१२
या मन्द्रा स्वरवती सा देवहूः संहितो. १।२
याममात्रं तु यो नित्यमभ्यसेत्स तु
कालजित् १ यो.त. १२६
याममात्रं प्रतिदिनं योगी यत्नाद-
तन्निवृतः १ यो. त. ७२

याममात्रं वासुदेवं चिन्तयेत् कुम्भकेन
यः । सप्तजन्मार्जितं पापं तस्य
नश्यति योगिनः त्रि. ब्रा. १४८
या माता सा पुनर्भार्या या भार्या
मातरेव हि (जननी हि सा) २ योगत. ४
[१ यो. त. १३२+
(अथ) यामिच्छेद्दधीतेति तस्या-
मर्थं निष्ठाय मुखेन मुखम्
सन्ध्यायापान्याभिप्राण्यात् बृह. ६।४।११
(अथ) यामिच्छेन्न गर्भं दधीतेति
तस्यामर्थं निष्ठाय...इत्यरेता
एव भवति बृह. ६।४।१०
यामिन्द्रसेनेत्याहुस्तां विद्यां ब्रह्म-
योनिं सरूपामिहायुषे शरणं प्रपद्ये नृ. पू. ३।४
यामिमां पुष्पितां वाचं भ. गी. २।४२
यामिषुं गिरिशन्त हस्ते विभर्ग्य-
स्तवे । शिवां गिरित्र तां कुरु
माहि ५सीः पुरुषं जगत् [अथेता. ३।६ + नीलक. १।५
[+ वा.सं. १६।३+ तै.सं. ४।५।११
यामेव कुमारस्यान्ते वाचमभाष-
थास्तामेव मे ब्रूहि छांदो. ५।३।६
याम्यकर्णान्तं यशस्विनी भवति शांडि. १।४।६
यायावरा यजन्तो...ददतः प्रति-
गृह्णन्तः शतसंवत्सराभिः क्रिया-
भिर्यजन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते आश्रमो. २
या योदेति मनोनाम्नी वासना
वासितान्तरा । तांतां परिहरे-
त्प्राज्ञस्ततोऽविद्याश्च यो भवेत् महो. ४।१०८
यावच्चित्तस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति छांदो. ७।५।३
यावच्चोपाधिपर्यन्तं तावच्छुभ्रुष्ये-
दुरुम् । गुरुवद्गुरुभार्यायां तत्पुत्रेषु
च वर्तनम् पैङ्गलो. ४।८
यावज्जीवति तावच्च दुःखैर्नानाविधैः
प्लुतः । तन्तुकारणपद्मौघैरास्ते
कार्पासवीजवत् भवसं. १।८
यावतः खलु पिण्डान् स प्राप्नोति
हविषो नृचः । तावतः शूलान्
प्रसति प्राप्य वैवस्वतं यमम् इतिहा. २६

यावती दृश्यकलना सकलेयं विलो-
क्यते । सा येन सुष्ठु सन्त्यक्ता
स जीवन्मुक्त उच्यते महो. २।५३
(अथ) यावतीयं त्रयी विद्या
यस्तावत्प्रतिगृहीयात्सोऽस्या
एतद्वितीयं पदमाप्नुयात् बृह. ५।१४।६
यावतीर्वै देवतास्ताः सर्वा वेदविदि
ब्राह्मणे वसन्ति तस्माद्ब्राह्मणे-
भ्यो वेदविद्भ्यो विवे दिवे
नमस्कुर्याम्.. सहवै. १९
यावत्केवलसिद्धिः स्यात्तावत्सहित-
मभ्यसेत् योगकुं. १।२०
यावत्त एनं प्रजायामुद्गीथं वेदिष्यते
परोवरीयो हैभ्यस्तावदस्मिँल्लोके
जीवनं भविष्यति छांदो. १।९।३
यावत्तेजसो गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति छांदो. ७।११।२
यावत्प्रयत्नलेशोऽस्ति यावत्सङ्कल्प-
कल्पना । श्रेयस्त्वं मनसा प्राप्तं
तावत्तत्त्वस्य का कथा अमन. २।९६
यावत्यो वै कालस्य कलास्तावतीष्टु
चरत्यसौ यः कालं ब्रह्मे-
त्युपासीत मैत्रा. ६।१४
यावत्सङ्कल्पस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यः सङ्कल्पं... छांदो. ७।४।३
यावत् सञ्जायते किञ्चित् मं. गी. १३।२७
यावत्सर्वं न सन्त्यक्तं तावदात्मा
न लभ्यते । सर्वसङ्गपरित्यागे
शेष आत्मेति कथ्यते अ. पू. १।४५
यावत्स्मरस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यः स्मरं
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१३।२
यावदनुविशो यावदनुचन्द्रमा-
स्तावानस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।५
यावदनुद्यौर्यावदन्वादित्यस्तावानस्य
लोको भवति १ ऐत. १।७।६
यावदनु पृथिवी यावदग्निस्तावा-
नस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।२

यावदन्तरिक्षं यावदनुवायुस्तावानस्य
लोको भवति १ ऐत. १।७।३
यावदन्नस्य गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।९।२
यावदन्वापो यावदनुवरुणस्तावा-
नस्य लोको भवति १ ऐत. १।७।६
यावदपां गतं तत्रास्य यथाकाम-
चारो भवति, योऽपो ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१०।२
यावदाकाशस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति य आकाशं.. छांदो. ७।१२।२
यावदाशया गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति य आशां
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१४।२
यावदादहनश्चोर्ध्वमधस्तात्पावनं
भवेत् बृ. जा. २।८
यावदायुषं ब्रह्मलोकमभिसम्पद्यते
न च पुनरावर्तते छांदो. ८।१५।१
यावदितः पुरस्तादुदयति सूर्यः,
तावदितोऽमुं नाशय वनपु. १६०
(अथ) यावदिदं प्राणि, यस्तावत्
प्रतिगृहीयात्, सोऽस्या एत-
त्तृतीयं पदमाप्नुयात् बृह. ५।१४।६
यावदुन्मेषकालस्तावन्मेषकालो
ऽर्वात् त्रि.म. ना. ४।६
यावदुष्णं भवत्यन्नं तावद्भुञ्जीतवाग्यतः इतिहा. ८१
यावदेकैकस्मा ऋत्विजे धनं दास्यामि
तावद्भगवद्भ्यो दास्यामि छांदो. ५।११।५
यावदेतान्निरीक्षेऽहं म. गी. १।२२
यावदेनो दीक्षामुपैति दीक्षित एतैः
सततं जुहोति सहवै. १२
यावदृष्टिर्भुवोर्मध्ये तावत्काल-
मयं कुतः यो. चू. ९१
यावद्वयानस्य गतं तत्रास्य यथा-
कामचारो भवति यो ध्यानं
ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।६।२
यावदेतुफलावेशस्तावदेतुफलोद्भवः ।
क्षीणे हेतुफलावेशे नास्ति
हेतुफलोद्भवः अ. शां. ५५

यावदेतुफलादेशः संसारस्ताव-
 दायतः । क्षीणे हेतुफलावेशे
 संसारं न प्रपद्यते अ. शां. ५६
 यावद्व्यस्मिच्छरीरे प्राणो वसति
 तावदायुः कौ. त. ३१२
 यावद्विद्यते सा दीक्षा [महाना. १८।१ + त्रिमुप. ४
 यावद्ब्रह्मस्य गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।८।२
 यावद्विन्दुः स्थितो देहे तावन्मृत्यु-
 भयं कुतः । यावद्ब्रह्मानभोमुद्रा
 तावद्विन्दुर्न गच्छति [ध्या. वि. ८४ + यो. चू. ५८
 यावद्वा मक्षिकायाः पत्रं
 तानन्तरेणाकाशः बृह. ३।३।२
 यावद्यावन्मुनिश्रेष्ठ स्वयं सन्त्यज्य-
 तेऽखिलम् । तावत्तावत्परालोकः
 परमात्मैव शिष्यते अ. पू. १।४४
 यावद्वाचो गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति, यो वाचं
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।२।२
 यावद्वायुः स्थितो देहे तावज्जीवो
 न मुञ्चति यो. चू. ९०।९१
 यावद्वा शक्यते तावद्धारयेज्जप-
 तत्परः । पूरितं रेचयेत्पश्चा-
 न्मकारेणानिलं बुधः जा. द. ६।५
 यावद्विलीनं मनो न तावद्वासनाक्षयः अ. पू. ४।७८
 यावद्विज्ञानस्य गतं तत्रास्य यथा-
 कामचारो भवति, यो विज्ञानं
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।७।२
 यावद्वै पुरुषः प्राणिनि न ताव-
 द्भाषितुं शक्नोति कौ. त. २।५
 यावद्वै पुरुषो भासते न ताव-
 द्प्राणिनुं शक्नोति कौ. त. २।५
 यावन्तस्तु कराद्गृष्टाः पतन्ति
 जलबिन्दवः । भूत्वा वज्राणि
 ते सर्वे पतन्ति ह्यसुरेषु वै । ततो
 विभावसुस्तेषां प्रीतात्मा-
 ऽऽप्यायते वरम् सन्ध्यो. १२, १३
 ६६

यावन्तीह वै भूतान्यन्नमदन्ति
 तावत् स्वन्तस्थोऽन्नमन्ति यो
 हेवं वेद मैत्रा. ६।१३
 यावन्तो देवास्त्वयि जातवेदस्ति-
 र्यश्चो भ्रन्ति पुरुषस्य कामान् बृह. ६।३।१
 यावन्तो वैश्वदेवस्य निविशुच्यन्ते बृह. ३।९।१
 यावन्न चित्तोपशमो न तावत्तत्त्व-
 वेदनम् । यावन्न वासनानाश-
 स्तावत्तत्त्वागमः कुतः अ. पू. ४।८०
 यावन्न तत्त्वविज्ञानं ताव-
 द्चित्तशमः कुतः अ. पू. ४।७९
 यावन्न तत्त्वसम्प्राप्तिर्न ताव-
 द्वासनाक्षयः अ. पू. ४।८०
 यावन्न लभ्यते शास्त्रं तावद्गं
 पर्यटेद्यतिः । यदा सँलभ्यते
 शास्त्रं तदा सिद्धिः करे स्थिता योगकुं. २।११
 यावन्नाम्नो गतं तत्रास्य यथाकाम-
 चारो भवति यो नाम
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।१।५
 यावन्निश्चयसितो जीवस्ताव-
 द्भिष्कलतां गतः ब्र. वि. १९
 यावन्नोत्पद्यते सत्या बुद्धिर्नैतदहं
 यथा । नैतन्मम च विज्ञाय ज्ञः
 सर्वमतिवर्तते आयुर्वे. २५
 यावन्मनसो गतं तत्रास्य यथा-
 कामचारो भवति यो मनो
 ब्रह्मेत्युपास्ते छांदो. ७।३।२
 यावन्मनस्तत्र मरुत्प्रवृत्तिर्याव-
 न्मरुद्यापि मनोनिवृत्तिः अमन. २।२७
 यावन्ममेदमित्यास्था तावद्विज्ञा-
 दिविभ्रमः अ. पू. ५।११
 यावमुष्य गेष्णौ तौ गेष्णौ
 यन्नाम तन्नाम छांदो. १।७।५
 यावर्णपदवाक्यार्थस्वरूपेणैव वर्तते ।
 अनादिनिधनानन्ता सा मां
 पातु सरस्वती सरस्व. ९
 यावद्विज्ञस्य दैर्घ्यं स्यात्तावदेवाश्च
 विस्तरः । लिङ्गनृतीयभागेन
 भवेदेवाः समुच्छ्रयः शिवो. २।२

याऽवसानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा सा
सौमलोक ओङ्कारः नृ. पू. २।१
याऽवसानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा सा
विद्युमतीसर्ववर्णापुरुषदेवत्या अ. शिखो. १
यावन्त ह वा इमा वित्तस्य पूर्णा
ददत्स्वर्गं लोकं जयति
तावन्तं लोकं जयति सहवै. १८
या वाक् सर्क तस्मादप्राणन्ननपान-
नृचमभिव्याहरति छांदो. १।३।४
यावानर्थ उदपाने भ. गी. २।४६
यावानु वै रसस्तावानात्मा संहितो. ४।१
यावान् यश्चास्मि तत्स्वतः भ. गी. १८।५५
यावान्वा अयमाकाशस्तावानेपो-
ऽन्तर्हृदय आकाशः छांदो. ८।१।३
यावान् संवत्सरस्तमेतावतः कालस्य
परस्तादसृजत बृह. १।२।४
या वा प्रजा स प्राणः कौ. त. ३।३
या वाऽस्या अग्न्यास्तनवस्ता अभि-
ध्यायेदूर्ध्वेन्निहुयात् मैत्रा. ४।६
या वित्तैषणा सा लोकैषणा बृह. ३।५।१
या वेदादिषु गायत्री सर्वव्यापि-
मद्देशरी । ऋग्यजुःसामाथर्वैश्च
तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु २शिवसं. १९
या वेदान्तार्थतत्त्वैकस्वरूपा
परमार्थतः । नामरूपात्मना सरस्व. ५
या वै वरदा स्वोपाया सुप्रसन्ना
सुखयति सहस्रपुरुषान् लक्ष्म्यु. ५
या वै शिवा भगवती अणिमा-
सिद्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. २
या वै शिवा भगवती अणिमा-
सिद्ध्यादिदशकंतस्यैवै नमोनमः आथ. द्वि. १
या वै शिवा भगवती ईशित्वसि-
द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ५
या वै शिवा भगवती प्राकाम्यसि-
द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ७
या वै शिवा भगवती भुक्तिसिद्धि-
स्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ८

या वै शिवा भगवती महिमासि-
द्धिस्तस्यै वै नमो नमः आथ. द्वि. ४
या वै शिवा भगवती लघिमासि-
द्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. ३
या वै शिवा भगवती वशित्व-
सिद्धिस्तस्यै वै नमोनमः आथ. द्वि. ६
या वै ता इमाः प्रजास्तिस्रो अत्या-
यमायन् १ ऐत. १।१।३
या वै विष्णुं पालने सन्नियुक्ते रुद्रं
देवं संहतौ चापि गुह्या । तां वै
देवीमात्मबुद्धिप्रकाशां सुमुख्यै
शरणमहं प्रपद्ये गुह्यका. ७२
या वै सा गायत्रीयं पृथिव्यसा-
हीद५... (मा.) छांदो. ३।११।२
या वै सा गायत्रीयं वाव सा येयं
पृथिव्यस्यां५ हीद५ सर्वं भूतं
प्रतिष्ठितमेतामेव नातिशीयते छांदो. ३।११।२
या वै सा पृथिवीयं वाव सा यदि-
दमस्मिन्पुरुषे शरीरमस्मिन्हीमे
प्राणाः प्रतिष्ठिता एतदेव नाति-
शीयन्ति छांदो. ३।११।३
या वै सा सूर्तिरजायताऽन्नं वै तत् २ ऐत. ३।२
या व्याहृतिराहुतिर्यदस्य विज्ञानं
तज्जुहोति [महाना. १८।१+ त्रिसुप. ४
या शक्तिस्तद्वशाद्ब्रह्म विकृतत्वेन
भासते । अत्राप्यावृत्तिनाशेन
विभाति ब्रह्मसर्गयोः सरस्व. ४६
या शतेन प्रतनोषि सहस्रेण विरोहसि ।
तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा
वयम् [महाना. ४।३+ वनदु. १५७
[+ वा. सं. १३।२१+ तै.मं. ४।३।९।२
याश्च ते हस्त इषवः परा ता भगवो
वप । अवतत्य धनुस्त्व सह-
साश्च शतेषुधे [नीलरु. २।५+ वा.सं. १६।९
[+तै. सं. ४।५।१।३
याश्च देवता एतस्यां प्रतिवसन्त्ये-
ताभ्यश्च नमो नमः सहवै. २४
याश्च मृत्योः प्राणवत्यस्ताभ्यो
नमो नमस्तेनैतं मृडयत २. अ. मा. ५

या श्रद्धा धारणा मेधा वाग्देवी
विधिवल्लभा । भक्तजिह्वाप्रसदना
शमादिगुणदायिनी

सरस्व. २९

या साङ्गोपाङ्गवेदेषु चतुर्वेकैव
गीयते । अद्वैता ब्रह्मणः शक्तिः
सा मां पातु सरस्वती

सरस्व. ७

या सा तृतीया मात्रा ईशान-
देवत्या कपिला वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छेद्देशानपदं

[अ. शिरः. ३।१०+

२ प्रणवो. १३

या सा द्वितीया मात्रा विष्णु-
दैवत्या कृष्णा वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छे-

द्वैष्णवं पदं [२ प्रणवो. १३+

अ. शिरः. ३।१०

या सा प्रथमा मात्रा ब्रह्मदैवत्या
रक्ता वर्णेन यस्तां ध्यायते
नित्यं स गच्छेद्ब्राह्मं पदम्.

२ प्रणवो. १३

या सार्धचतुर्थी मात्रा सर्वदैवत्या
व्यक्तीभूता खं विचरति शुद्ध-
स्फटिकसन्निभा वर्णेन यस्तां
ध्यायते नित्यं स गच्छेत्पद-

मनामकम्

२ प्रणवो. १३

या साऽर्धचतुर्थी मात्रा सर्वदैवत्या-
ऽव्यक्तीभूता खं विचरति...
यस्तां ध्यायते नित्यं स गच्छेत्
पदमनामयम्

अ. शिरः. ३।१०

यास्तिस्रो रेखाः सदनानि भूखी-
ल्लिविष्टपास्त्रिगुणास्त्रिपकाराः ।

एतच्चयं पूरकं पूरकाणां मन्त्री
प्रथमे मदनो मदन्या

त्रिपुरो. १+

यास्ते सोम प्रजावत्सोभिसो अहं
[महाना. १२।१+

त्रिमुप. १

यास्ते सोम प्राणाः स्ताञ्जुहोमि
[+महाना. १२।१

त्रिमुप. १

याऽस्य तृतीया रेखा साऽऽहवनीयो
मकारस्तमो द्यौर्लोकः परमात्मा
ज्ञानशक्तिः सामवेदस्तृतीयसवनं
महादेवो देवतेति [का. रुद्रो. ४+

जाबाल्यु. ८

याऽस्य (भस्मनः) द्वितीया रेखा

सा दक्षिणाभिरुकारः सत्त्व-
मन्तरिक्षमन्तरात्मा चेच्छाशक्ति-
र्यजुर्वेदो माध्यन्दिनं सवनं
सदाशिवो देवतेति

का. रुद्रो. ४

याऽस्य द्वितीया रेखा सा दक्षिणा-
भिः... माध्यन्दिनसवनं विष्णु-
देवो देवतेति

जाबाल्यु. ८

याऽस्य प्रथमा रेखा सा गार्हपत्य-
श्वाकारो रजो भूर्लोकः स्वात्मा
क्रियाशक्तिर्ऋग्वेदः प्रातस्सवनं
महेश्वरो देवतेति

का. रुद्रो. ४

याऽस्य प्रथमा रेखा सा गार्हपत्यः
... प्रजापतिर्देवो देवतेति

जाबाल्यु. ८

या स्वप्ने महीयते, तां मध्यमा-
माचक्षते

गान्धर्वो. २

या स्वच्छा समता शान्ता जीव-
न्मुक्तव्यवस्थितिः । साक्ष्यवस्था
व्यवहृतौ सा तुर्या कलनोच्यते

अ. पू. ९।१०८

या हुता अतिनेदन्ते पितृलोकमेव
ताभिर्जयत्यतीव हि पितृलोकः

बृह. ३।१।८

या हुता अधिशेते मनुष्यलोकमेव
ताभिर्जयत्यध इव हि मनुष्यलोकः

बृह. ३।१।८

या हुता उज्ज्वलन्ति या हुता अति-
नेदन्ते या हुता अधिशेते किं
ताभिर्जयतीति

बृह. ३।१।८

या हुता उज्ज्वलन्ति देवलोकमेव
ताभिर्जयति दीप्यत इव हि
देवलोकः

बृह. ३।१।८

या होता हृदयस्य नाड्यस्ताः पिङ्ग-
लस्याणि मन्तस्त्रिष्वन्ति

छांदो. ८।६।१

या ह्येव पुत्रैषणा सा वित्तैषणा
यात्रित्तैषणा सालोक्यैषणा उमे
होते एषणे एव भवतः [बृह. ३।५।१+ ४।४।२२

यां कल्पयन्ति नोऽरयः क्रूरां कृत्यां
वधूमिव । तां ब्रह्मणे च निर्णुमः

वनदु. १२८

प्रत्यक्तर्तारमुच्छतु

यां गामुशन्तीमुशन्नभिपूर्णा...

वरदाय पित्रे स्वाहा

पारमा. ६।७

(अथ) यां चतुर्थी जुहुयात्तां
जुहुयात्समानाय स्वाहेति
समानस्तृप्यति छांदो. ५।२२।१

यां तु कुमारस्यान्ते वाचमभाषथा-
स्तां मे ब्रूहीति बृह. ६।२।५

(अथ) यां तृतीयां जुहुयात्तां
जुहुयादपानाय स्वाहेत्य-
पानस्तृप्यति छांदो. ५।२१।१

यां त्वमापः सत्यभृतिर्बतासित्वाद्भुजो
भूयान्नचिकेतः प्रष्टा कठो. २।९

(अथ) यां द्वितीयां जुहुयात्तां
जुहुयाद्व्यानाय स्वाहेति व्यान-
स्तृप्यति छांदो. ५।२०।१

(अथ) यां पञ्चमीं जुहुयात्तां
जुहुयादुदानाय स्वाहेत्युदान-
स्तृप्यति छांदो. ५।२३।१

यां यामहं मुनिश्रेष्ठ संश्रयामि
गुणाश्रयम् । तांतांकृततिमे
तृष्णा तन्त्रीमिव कुमूषिका महो. ३।२२

यां यां बासनां प्राप्नोति तं तं -
लिङ्गशरीरं प्राप्नुवन्नास्ते सामर. १००

यां यां वासनामात्मा विलापयमानो
भवति तत्तद्भावेन तत्तलिङ्गं
विलीयमानं भवति सामर. १०२

यां विदित्वाऽखिलं बन्धं निर्मथ्यां खिल-
वर्त्मना । योगी याति परं स्थानं
सा मां पातु सरस्वती सरस्व. २१

याः प्राच्यः स्यन्दन्ते स उद्गीथो
याः प्रतीच्यः स प्रतिहारः
समुद्रो निधनम् छांदो. २।४।१

याः फलिनीर्या अफला अपुष्पा
याश्च पुष्पिणीः [प्रा. हो. १।३ क्र. सं. १०।९७।१९
[वा. सं. १२।८९

युक्त आसीत् मत्परः [भ. गी. २।६१+ ६।१४

युक्त इत्युच्यते तदा भ. गी. ६।१८

युक्त इत्युच्यते योगी भ. गी. ६।८

युक्तचेष्टस्य कर्मसु भ. गी. ६।१७

युक्तस्वप्नावबोधस्य भ. गी. ६।१७

युक्तः कर्मफलं त्यक्त्वा भ. गी. ५।१२

युक्तं युक्तं त्यजेद्वायुं युक्तं युक्तं च
(प्र) पूरयेत् । युक्तं युक्तं प्रव-
घ्नीयाद्देवं सिद्धिमवाप्नुयात् शांडि. १।७।७

[यो. चू. ११९+

युक्तात्मानः सर्वमेवाविशन्ति मुण्ड. ३।२।५

युक्ताहारविहारस्य भ. गी. ६।१७

युक्तेन मनसा वयं देवस्य सवितुः
सवे । सुवर्गेयाय शक्त्या.. श्वेता. २।२

युक्तो मन्येत तत्त्ववित् भ. गी. ५।८

युक्त्या वै चरतो ज्ञस्य संसारो
गोष्पदाकृतिः महो. ६।९

युक्त्या श्रुत्या स्वानुभूत्या ज्ञात्वा
सार्वात्म्यमात्मना । (स्वात्म-
न्येव सदा स्थित्या मनो नश्यति
योगिनः ।) अध्यात्मो. ४

युक्त्वाय मनसा देवान् सुवर्यतो
धियां दिवम् । बृहज्ज्योतिः करि-
ष्यतः सविता प्रसुवाति तान् श्वेता. २।३

युगपत्सम्भवे यस्मादसम्बन्धो
विषाणवत् अ. शां. १६

युजे वां ब्रह्म पूर्य नमोभिर्विश्लो-
कायन्ति पथ्येव सुराः श्वेता. २।५

युज्यते नात्र संशयः भ. गी. १०।७

युज्यते वेष्टनं वायोराकाशस्य च
खण्डनम् । ग्रन्थनं च तरङ्गा-
णामास्था नायुषि युज्यते महो. ३।११

युज्यन्ते हास्मै सर्वाणि भूतानि श्रैष्ठ्याय बृह. ५।१३।२

युज्यते मन उत युज्यते धियो विप्रा
विप्रस्य बृहतो विपश्चितः श्वेता. २।४

युज्यतो योगमात्मनः भ. गी. ६।१९

युज्यन्ते सदाऽऽत्मानं [भ. गी. ६।१५+६।२८

युज्यानः प्रथमं मनस्तत्त्वाय
सन्निता धियः श्वेता. २।१

युज्यत प्रणवे चेतः प्रणवो ब्रह्म
निर्मयम् । प्रणवे नित्ययुक्तस्य
न भयं विद्यते क्वचित् बागम. २५

युद्धाय कृतनिश्चयः भ. गी. २।३७

युद्धे चाप्यपलायनम् भ. गी. १८।४३

युद्धेन पौरुषेण च तं हेन्द्र उवाच
 प्रतर्दन वरं ते ददानीति कौ. त. ३।१
 युद्धे प्रियचिकीर्षवः भ. गी. १।२३
 युद्धयस्व जेताऽसि रणे सपत्नान् भ. गी. १।१३४
 युद्धयस्व विगतज्वरः भ. गी. ३।३०
 युधामन्युश्च विक्रान्तः भ. गी. १।६
 युनक्ति युञ्जते वाऽपि तस्माद्योग
 इति स्मृतः मैत्रा. ६।२५
 युयुत्सुं समुपस्थितम् भ. गी. १।२८
 युयुधानो विराटश्च भ. गी. १।४
 युवतिभगगतं विन्दुमूर्ध्वं नयन्ति...
 नैतेषां देहसिद्धिः अमन. २।३१
 युवमस्मासु नियच्छतम् ।
 प्र प्र यज्ञपतिं तिर चित्त्यु. ११।१२
 युवा भवति वृद्धोऽपि सततं मूल-
 वन्धनात् ध्या. वि. ७४
 युवा यौवनवृत्तेषु दुःखितेषु
 सुदुःखीः अ. पू. २।३०
 युवा सुवासाः [अरुणो. १+ क्र. मं. ३।८।४
 युवा स्यात्साधु-युवाध्यायकः तैत्ति. २।८
 युवैव धर्मशीलः स्यादनिमित्तं
 हि जीवितम् भवसं. १।४१
 यून्श्च परदारादि दारिद्र्यं च कुटु-
 म्बिनः । पुत्रदुःखस्य नास्त्यन्तो
 धनी चेन्निग्रयते तदा याज्ञव. २०
 ये अन्यधर्मरहिता अन्यासक्तिरहि-
 तास्ते तन्मण्डलं न प्राप्नुवन्ति सामर. ७५
 ये अन्योपासका भक्ता आनन्दे-
 नाश्रिताः कर्मजडाः कर्मकाण्डो-
 पासका एव ते सामर. ७५
 ये अर्वागुत वा पुराणे वेदं विद्वां-
 समभितो वदन्ति । ते परि-
 वदन्ति सर्वे अग्निं द्वितीयं तृतीयं
 च हस्समिति [सहस्रै. १९+ अथर्व. १०।८।१७
 [+तै. आ. २।१५।१
 ये अहोरात्रे ते दर्शपूर्णमासौ त्रिसुप. ४
 [महाना. १।८।१+
 ये ऋतवस्ते पशुबन्धाः [महाना. १।८।१+त्रिसुप. ४

ये कण्ठलप्रतुलसीनलिनाक्षमालाः..
 श्रीवैष्णवा मुवनमाशु पवित्रयन्ति सुदर्श. १३
 ये कर्मणा देवानपियन्ति तैत्ति. २।८।१
 ये केचन जगद्भावास्तानविद्यामया-
 न्विदुः । कथं तेषु किलात्मज्ञस्त्य-
 क्ताविद्यो निमज्जति वराहो. ३।२८
 ये केचनैते ते सर्वेऽप्यज्ञानिनः स्वसंवे. ३
 ये केचास्मच्छ्रेयांसो ब्राह्मणाः, तेषां
 त्वयाऽऽसने न प्रश्रसितव्यम् तैत्ति. १।११।३
 ये के चोभयादतः चित्त्यु. १२।९
 ये ग्राम्याः पशवो विश्वरूपाः चित्त्यु. ११।११
 [+अथर्व. २।३४।४ तै. आ. ३।११।१२
 ये च सन्तानजा दोषा ये दोषा देह-
 सम्भवाः । प्रेयाग्निर्निर्देहेत्सर्वास्तु-
 पाग्निरिव काञ्चनम् १ सं. सो. २।८
 (अथ) ये चान्ये ह नित्यप्रमुदिताः...
 तैः सह न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह पुरयाजका
 अयाज्ययाजकाः... तैः सह न
 संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह यक्षगक्षस-
 भूतगणपिशाचोरगमहादी-
 नामर्थं पुरस्कृत्य ज्ञप्तयाम
 इत्येवं ब्रुवाणाः...तैः सह
 न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह वृथाकपाय-
 कुण्डलिनः...तैः सह न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 (अथ) ये चान्ये ह वृथातर्क-
 दृष्टान्तकुहकेन्द्रजालैर्बुद्धिकेषु
 परिस्थानुमिच्छन्ति तैः सह
 न संवसेत् मैत्रा. ७।८
 ये चाप्यक्षरमव्यक्तं भ. गी. १२।१
 ये चास्य ऋद्विजः पूर्ववद्वृणीत्वा
 सर्वास्तांश्च वैधानरेष्टीर्निर्वपेत्
 सर्वस्वं दद्यात् कठश्रु. ३
 ये चास्य विपमा केचिद्विवि
 सूर्यादयो ग्रहाः । तेचास्य सौम्या
 जायन्ते शिवाः सुखकराः सदा सन्ध्यो. ८

(अथ) ये चास्येह जीवा ये च
 प्रेता यच्चान्यदिच्छन् लभते
 सर्वं तदत्र गत्वा विन्दते छांदो. ८।३।२
 ये चैव सात्त्विका भावाः भ. गी. ७।१२
 ये जनाः पर्युपासते भ. गी. ९।२२
 ये तत्र ब्राह्मणाः समदर्शिनः,
 युक्ता आयुक्ता अलक्ष्णा
 धर्मकामाः स्युः, यथा ते तत्र
 वर्तेरन्, तथा तत्र वर्तेथाः तैत्ति. १।११।४
 ये तद्विदुरमृतास्ते भवन्त्यथेतरे
 दुःखमेवापियन्ति बृह. ४।४।१४
 ये तपःक्षीणदोषास्ते नैव पश्यन्ति
 भाविताम् गुह्यका. ३५
 ये तां विदुस्त इमे समासते गुह्यका. ५३
 येऽतिरम्याण्यरण्यानि.. विद्याया-
 तिरता कामे..ते दैवमोहिताः शिवो. ७।१२९
 ये तु ज्ञानिनो भवन्ति ये तत्त्वज्ञानि-
 नश्च तैस्तेषां को विशेषः स्वसंवे. ३
 ये तु धर्म्यामृतमिदं भ. गी. १२।२०
 ये तु मोहार्णवात्तीर्णास्तैः प्राप्तं
 परमं पदम् महो. ५।४१
 ये तु विद्यार्थविज्ञाने विद्वांस इति
 कीर्तिताः । आत्मतत्त्वं न
 जानन्ति दर्वी पाकरसं यथा अमन. २।१००
 ये तु वृत्ति विजानन्ति ज्ञात्वा वै
 वर्धयन्ति ये । ते वै सत्पुरुषा
 धन्या वन्द्यास्ते भुवनत्रये ते. त्रि. १।४४
 ये तु सर्वाणि कर्माणि भ. गी. १२।६
 ये तु सूत्रविदो लोके ते च
 यज्ञोपवीतिनः परब्र. १३
 ये तेऽष्टौ ग्रहा अष्टावतिग्रहाः
 कतमे त इति बृह. ३।२।१
 ये ते सहस्रमयुतं पाशा मृत्यो
 मर्त्याय हन्तवे । तान्यज्ञस्य
 मायया सर्वानवयजामहे
 [महाना. १३।१९९+ तै. ब्रा. ३।१०।८।२
 येऽस्यायंस्ते पराबधुः १ ऐत. १।१।१
 ये त्वक्षरमनिर्देश्यं भ. गी. १२।३
 ये त्वेतद्भ्यस्यन्तः भ. गी. ३।३२

ये दर्भ हस्ते गृह्णन्ति, ते तं रसं
 न प्राप्नुवन्ति सामर. ७५
 ये देवा अन्तरिक्षदस्तेभ्यो नमो.. अ. मा. ५
 ये देवा दिविषदस्तेभ्यो नमो भगव-
 न्तोऽनुमदन्तु शोभायै... अ. मा. ५
 ये देवाः पृथिवीषदस्तेभ्यो नमो
 भगवन्तोऽनुमदन्तु शोभायै... अ. मा. ५
 ये द्विषन्ति विरुपाक्षं ते द्विषन्ति
 जनार्दनम् । ये रुद्रं नाभिजा-
 नन्ति ते न जानन्ति केशवम् रुद्रह. ७
 येन कर्माणि प्रचरन्ति धीरा यतो
 वाचा मनसा चारु यन्ति
 ...तन्मे मनः शिवसकृत्पमस्तु २ शिवसं. २
 येन कर्माण्यपसो मनीषिणो यज्ञे
 कृण्वन्ति विदथेषु धीराः... २ शि. सं. ३
 तन्मे मनः [१ शिवसं. २+ २ शि. सं. ३
 येन केन प्रकारेण सुखं धैर्यं च
 जायते । तत्सुखासनमित्युक्त-
 मशक्तस्तत्समाश्रयेत् जा. द. ३।१२
 येन केनाक्षरेणोक्तं येन केन वि-
 निश्चितम् । येन केनापि गदितं
 येन केनापि मोदितम् ॥...सर्वं
 मिथ्येति निश्चिनु । [ते. वि. ५।५६-५८
 येन केनापि तेजसा तत्स्वगृह्योक्तं
 मार्गेण प्रतिष्ठाप्य...वह्निं सोमाय
 स्वाहेति मन्त्रेण ततस्ति लब्रीहिभिः
 साज्यैर्जुहुयात् भस्मजा. १।२
 येन केनासनेन सुखधारणं भवत्य-
 शक्तस्तत्समाचरेत् शांडि. १।३।१२
 येन चक्षुःषि पश्यति । तदेव ब्रह्म
 त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।७
 येन जातानि जीवन्ति यत्प्रयन्त्य-
 भिसंविशन्ति । तं मामेव विदि-
 त्वोपासीत भस्मजा. २।५
 येन जातानि जीवन्ति । यत्प्रयन्त्य-
 भिसंविशन्ति । तद्विजिज्ञासस्व तैत्ति. ३।१
 येन तपसा शिवः शिवोऽभूत् तत्र
 रुद्रशिवपुष्करिण्यां ये मज्जनं
 कुर्वन्ति ते तां लीलां प्राप्नुवन्ति सामर. ५०

येन ते संसारिण आत्मना विरागाएव श्रीवि.ता.४।१
 येन त्रितो अणवाज्जिर्बभूव...
 तेनाहं ज्योतिषा ज्योतिरान-
 शान आक्षि सङ्ख्यै. ४
 येन दक्षिणाभिमुखः शिवोऽपरो-
 क्षीकृतो भवति तत्परमरहस्य-
 शिवतत्त्वज्ञानम् द. मू. १
 येन देवा यान्ति येन पितरो येन
 ऋषयः परमपरं परायणं च अ.शिरः. ३।११
 येन द्यौः पृथिवी चान्तरिक्षं...
 येनेदं जगद्व्याप्तं प्रजानां तन्मे मनः २ शिवसं. ९
 यन द्वारेण गन्तव्यं ब्रह्मद्वारमना-
 मयम् । मुखेनाच्छाद्य तद्द्वारं
 प्रसुप्ता परमेश्वरी यो. चू. ३७
 येन धर्ममधर्मं च मनोमननमीहितम् ।
 सत्त्वंमन्तः परित्यक्तं स जीव-
 न्मुक्त उच्यते महो. २।५२
 येन प्रकाशते विश्वं यत्रैव प्रविलीयते ।
 तद्ब्रह्म परमं शान्तं तद्ब्रह्मास्मि.. पञ्चम. २०
 येन प्रजापतिः प्रजाः पर्यगृह्णीता-
 रिष्ट्यै तेन त्वा परिगृह्णामि कौ. त. २।११
 येन प्राणः प्रणीयते, तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।९
 येन भूचरसिद्धिः स्याद्भूचराणां
 जये क्षमः १ यो.त. ५९
 येन भूतान्यशेषेण भ.गी. ४।५५
 ये नमस्यन्ति गोविन्दं ते नमस्यन्ति
 शङ्करम् । येऽर्चयन्ति हरिं
 भक्त्या तेऽर्चयन्ति वृषध्वजम् रुद्रह. ६
 येन मात्रामात्रां विभजते सा संहिता ३ ऐत. १।५।२
 येन मासुपयान्ति ते भ.गी. १०।१०
 येन मार्गेण गन्तव्यं ब्रह्मस्थानं
 निरामयम् । मुखेनाच्छाद्य
 तद्द्वारं प्रसुप्ता परमेश्वरी ध्या. वि. ६५
 येन मार्गेण गन्तव्यं तद्द्वारं मुखेना-
 च्छाद्य प्रसुप्ताकुण्डलिनी कुटिला-
 कारा सर्पवद्वेष्टिता भवति शांडि. १।७।३७
 येन यज्ञस्तायते सप्तहोता
 तन्मे मनः.. [१ शिवसं. ४+ २ शि. सं. १
 येन यत्र कृतं कर्म स तत्रैव प्रजायते शिवो. ७।११०

येन यमस्य निधिनाचरामि सङ्ख्यै. ४
 येन रुद्रेण जगदूर्ध्वं धारितं, पृथिवी
 द्विधा त्रिधा घर्ता धारिता नागा
 येऽन्तरिक्षे तस्मै रुद्राय नमोनमः अ. शिरः. ३।१३
 येन रूपं रसं गन्धं... एतेनैव
 विजानाति किमत्र परिशिष्यते कठो. ४।३
 येनर्तवः पञ्चद्योत कूपाः चित्त्यु. १।१।५
 येन लोकास्तुष्टा भवन्ति गोपालो. १।१४
 येन वागभ्युद्यते । तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।५
 येन वा पश्यति येन वा शृणोति
 येन वा गन्धानाजिघ्रति येन
 वा वाचं व्याकरोति येन वा
 स्वादु चास्वादु च विजानाति २ ऐत. ५।१
 येन वैताः शिरा अनुव्याप्ता एव स व्यानः मैत्रा. २।७
 येन श्रेयोऽहमाप्नुयाम् भ.गी. ३।२
 येन श्रोत्रमिदं श्रुतम् । तदेव
 ब्रह्म त्वं विद्धि नेदं यदिदमुपासते केनो. १।८
 येन सम्यक्परिज्ञाय हेयोपादेय-
 मुज्झता । चित्तस्थान्तेऽर्पितं
 चित्तं जीविनं तेन शोभते १ सं.सो. २।४१
 येन सर्वमिदं ततम् [भ.गी. २।१७+ १।८।४६
 येन सर्वमिदं प्रकाशितम् । कोऽन्य-
 स्तस्मात्परः स्वसंवे. ४
 येन सर्वमिदं प्रोतं पृथिवी चान्त-
 रिक्षं च द्यौश्च दिशश्चावान्तर-
 दिशश्च स वै सर्वमिदं जगत् महाना. १७।१४
 येन सर्वमिदं प्रोतं सूत्रे मणिगणा
 इव । तत्सूत्रं धारयेद्योगी
 योगवि-(ब्राह्मणोयतिः) तत्त्व-
 (दर्शनः) दर्शिवान् ब्रह्मो. ८
 [ना. प. ३।७९+ परब्र. १०
 येन सूर्यं तमसो निर्मुक्तोच सङ्ख्यै. ४
 येन स्यात्तेनेदं एवातोऽन्यदार्तं बृह. ३।५।१
 येन स्वराः स्वरं विजानाति येन
 मात्रा मात्रां विभजते सा संहितेति ३ ऐत. १।५।२
 येनाक्रमन्त्युषयो ह्याप्तकामा यत्र
 तत्सत्यस्य परमं निधानम् मुण्ड. ३।१।६
 येनाक्षरं पुरुषं वेद सत्यं प्रोवाच
 तां तत्त्वतो ब्रह्मविद्याम् मुण्ड. १।२।१३

येनाचिरात्सर्वपापं व्यपोह्य
 परात्परं पुरुषमुपैति विद्वान् सदानं. ८
 येनात्मैवात्मना जितः भ. गी. ६।६
 येनायं च लोकः परञ्च लोकः
 सर्वाणि च भूतानि सन्दृश्यानि
 भवन्ति बृह. ३।७।१
 येनावृतं खं च दिवं महीं च येना-
 दित्यस्तपति तेजसा भ्राजसा च महाना. १।३
 येनावृतं नित्यमिदं हि सर्वं ज्ञः
 कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
 तेनेशिवं कर्म विवर्तते ह श्वेता. ६।२
 येनाश्रुतं श्रुतं भवत्यमतं मतम-
 विज्ञातं विज्ञातमिति कथं नु
 भगवः स आदेशो भवतीति छांदो. ६।१।३
 येनासनं विजितं जगद्यं तेन
 विजितं भवति शांडि. १।३।१३
 येनासावमृतीभूत्वा मोक्षी भवति ।
 तस्मादविमुक्तमेव निषेधेत् ।
 अविमुक्तं न विमुञ्चेत्
 [रामो. १।१+ तारसा. १।१
 येनासावमृतीभूत्वा सोऽमृतत्वं
 च गच्छति नृ. पू. १।७
 येनासौ गच्छते मार्गं प्राणस्तेन हि
 गच्छति । अतः समभ्यसेन्नित्यं
 सन्मार्गगमनाय वै अ. ना. २६
 येनाहं नामृता स्यां किमहं तेन कुर्यां बृह. २।४।३
 येनाहुर्मनो मतम् । तदेव ब्रह्मत्वं विद्धि केनो. १।५
 येनेक्षते शृणोतीदं जिघ्रति व्याक-
 रोति च । स्वाद्वस्वादु विजानाति
 तत्प्रज्ञानमुदीरितम् शु. र. ३।१
 येनेदमन्नं पच्यते यदिदमद्यते तस्यैष
 घोषो भवति [बृह. ५।१।१+ मैत्रा. २।८
 येनेदं भूतं भुवनं भविष्यत्परिगृही-
 तममृतेन सर्वम् ।...तन्मे मनः
 शिवसङ्कल्पमस्तु [१ शिवसं. ४+ २ शिव. सं. १
 येनेदं भ्राम्यते ब्रह्मचक्रम् श्वेता. ६।१
 येनेदं विश्वं जगतो बभूव ये देवा
 अपि महतो जातवेदाः...तन्मे मनः. २ शिवसं. १०

येनेदं सर्वं विजानानि तं केन
 विजानीयात् [बृह. २।४।१४+ ४।५।१५
 येनेदं सर्वं संश्ररति विचरति सर्वम् ।
 तमीशानं पुरुषं देवमीड्यं
 निचाय्येमां शान्तिमत्यन्तमेति अ. शिरः. ३।८
 येनेदं हित्वाऽऽत्मन्येव सायुज्यमुपैति मैत्रा. ४।१
 येनेन्द्रो विश्वा अजहादरातीस्तेनाहं
 ज्योतिषा ज्योतिरानशान आक्षि सहवै. ४
 येनेमा विश्वा भुवनानि तस्थुः
 [चिच्छु. ११।९+ तै.आ. ३।११।९
 ये नैकरूपाश्चाधस्ताद्रश्मयोऽस्य
 सुदुप्रभाः । इह कर्मोपभोगाय
 तैः संसरति सोऽवशः मैत्रा. ६।३०
 येनैतद्विषमिदं चेतनवत्प्रतिष्ठापितं मैत्रा. २.३
 येनैष भूतस्तिष्ठत्यन्तरात्मा महाना. ८।३
 येनैष भूतस्तिष्ठते ह्यन्तरात्मा मुण्ड. २।१।९
 येऽन्नं ब्रह्मोपासते तैत्ति. २।२
 (अथ) येऽन्यथाऽतो विदुरन्य-
 राजानस्ते क्षय्यलोका भवन्ति छांदो. ७।२५।२
 ये पचन्त्यात्मकारणात् अ. गी. ३।३३
 ये पञ्च पञ्चदश शतं सहस्रमयुतं
 न्यर्बुदं च...तन्मे मनः.. २ शिवसं. १४
 ये पितृन्यजन्ति तेपितृलोकं प्राप्नुवन्ति सामर. २७
 येऽपि स्युः पापयोनयः अ. गी. १।३२
 ये पूर्वं देवा ऋषयश्च तद्विदुस्ते
 तन्मया अमृता वै बभूवुः श्वेताश्व. ५।६
 (अथ) ये प्रभवो ध्यानापादांशा
 इवैव ते भवन्ति ध्यानमुपास्व छांदो. ७।६।१
 येऽप्यन्यदेवताभक्ताः अ. गी. १।२३
 ये प्रत्ययापन्ना भक्तास्ते तं रसमनु-
 भवन्ति ब्रजलीलायाम् सामर. ३४
 ये प्राणं ब्रह्मोपासते तैत्ति. २।३
 ये प्राप्य परमां गतिं भूयस्ते न
 निवर्तन्ते रसज्ञासो. २१.
 ये प्रेमभजने निमग्नास्ते तां
 लीलामापद्यन्त सामर. ४९
 ये बाहुमूलपरिचिह्नितशङ्खचक्राः...
 श्रीवैष्णवा भुवनमाशुपवित्रयन्ति सुदर्श. १३
 ये विन्दव इवाभ्युषरन्त्यजसं मैत्रा. ६।३५

ये ब्रह्मविष्णुरुद्रास्तेभ्यः सगुणेभ्यः ॐ नमस्तद्दीर्घमस्याः प्रतिष्ठापयति	अ. मा. ५	येयं पृथिवी यदन्तरिक्षं ये ये कामा दुर्लभा मर्त्यलोके सर्वान्कामांश्छन्दतः प्रार्थयस्व मरणं माऽनुप्राक्षीः	छांदो. ७।१०।१ कठो. १।२५
ये ब्राह्मणा अन्यविद्योपासकाः कर्मजडाः कर्मकाण्डोपासकाः कालोपासकाः कर्मधर्मदेवपितृ- पासका एव भवन्ति ते	सामर. ७५	ये ये भावाः स्थिता लोके तान- विद्यामयान्विदुः । त्यक्त्वाविद्यो महायोगी कथं तेषु निमज्जति	अ. पू. ४।४
ये ब्राह्मणा ब्रह्मचर्यं चरन्त्यथो ख- ल्वाहुर्वेदसम्मितोऽयमितिहासः	इतिहा. ८	ये रसिकानन्दीमात्रां प्राप्तास्ते तां प्राप्नुवन्ति (लीलां)	सामर. ४३
ये ब्राह्मणा ब्रह्मवर्चसमुपासमानास्ते.. ये ब्राह्मणास्त्रिसुपर्णं पठन्ति ते सोमं प्राप्नुवन्ति [महाना. १२+	सामर. २७ त्रिसुप. १, २, ३ भ. गी. ९।२९	ये रसिकानन्दोपासकास्ते सर्वा- त्मभावेन भजनं कुर्वते	सामर. २२
ये भजन्ति तु मां भक्त्या ये भस्मधारणं त्यक्त्वा कर्म कुर्वन्ति मानवाः । तेषां नास्ति विनिर्माणः संसारजन्मकोटिभिः	बृ. जा. ५।१०	ये राजर्षयो ब्रह्मर्षयस्तेपि चासत्कृत्वा प्रागसन्त एव सुखमामनन्ति	लक्ष्म्यु. ७
ये भस्मधारणं दृष्ट्वा नराः कुर्वन्ति ताडनम् । तेषां चाण्डालतो जन्म ब्रह्मचूडं विपश्चितां	बृ. जा. ५।१४	येऽर्धमासाश्च मासाश्च ते चातुर्मास्यानि महाना. १८।१ ये लोकाः सन्ततमामनन्ति शिरसा हृदयेन तामेकां लोकपूज्यां न ते दुर्गतिं यान्ति	लक्ष्म्यु. ९
ये भूताः प्रचरन्ति दिवा नक्तं वलिमिच्छन्तो वितुदस्य प्रेक्षाः.. [महाना. १५।६+	तै.आ. १०।६७।२	(अथ) येऽल्पाः कलहिनः पिशुना उपवादिनस्तेऽथ ये प्रभवो ध्याना- पादाः सा इवैव ते भवन्ति	छांदो. ७।६।१ भ. गी. ४।११ भ. गी. १।१।३२
ये भ्रान्ता भजनमार्गमविदुषः पण्डितमानिनस्तेषां सम्भाषणं स्पर्शनं च न कुर्यात्	सामर. २७	ये यथा मां प्रपद्यन्ते येऽवस्थिताः प्रत्यनीकेषु योधाः ये वाभिरोचने दिवि ये च सूर्यस्य रश्मिषु । येषामप्सु सदस्कृतं तेभ्यः सर्वेभ्यो नमः	नीलरु. २।१०
ये मनो हृदयं ये च देवा ये दिव्या आपो ये सूर्यरश्मिः.. तन्मेमनः..	२ शिवसं. ११	ये वा ललाटफलके लसद्ध्वजपुष्पाः श्रीवैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति	सुदर्श. १३
ये मन्त्रा या विद्यास्तेभ्यो नम- स्ताभ्यश्चोन्नमस्तच्छक्तिरस्याः प्रतिष्ठापयति	अ. मा. ५	ये विदुर्यान्ति ते परम् येवृन्दावनेवृक्षास्तेआधिभौतिकाःसिद्धाः	सामर. ५५
ये मा नयन्ति मिथु चाकशानाः येमिथुनमुत्पादयन्तेतेषामेवैषब्रह्मलोकः	बा. मं. ६ प्रश्नो. १।१५	ये वृन्दावनोद्भवास्तुलसीकाष्ठाङ्कित- मालाः कण्ठे धारयन्ति, ते कृतार्थतां प्राप्नुवन्ति	सामर. ५५
ये मे मतमिदं नित्यं (अथ) ये यज्ञेन दानेन तपसा लोकाञ्जयन्ति ते धूममभि- सम्भवन्ति	भ. गी. ३।३१ बृह. ६।२।१६	ये वै के च यज्ञास्तेषां सर्वेषां यज्ञ इत्येकता	बृह. १।५।१७
ये यथा मां प्रपद्यन्ते येयं प्रेते विचिकित्सा मनुष्येऽस्ती- त्येके नायमस्तीति वैके	भ. गी. ४।११ कठो. १।२०	ये वै के च लोकास्तेषां सर्वेषां लोक इत्येकता	बृह. १।५।१७
६७		ये वैके चास्माल्लोकां प्रयन्ति, चन्द्रमसमेव ते सर्वे गच्छन्ति	को. व. १।२

(अथ) ये शतमाजानदेवानामानन्दाः स एकः प्रजापतिलोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां तपो ब्रह्मचर्यं येषु सत्यं प्रविष्टितम् (तेषां ब्रह्म..प्राप्तिः) प्रश्नो. १।१५
(अथ) ये शतं कर्मदेवानामानन्दाः स एक आजानदेवानामानन्दः बृह. ४।३।३३	येषां त्वन्तगतं पापं भ. गी. ७।२८
(अथ) ये शतं गन्धर्वलोक आनन्दाः स एकः कर्मदेवानामानन्दः ये कर्मणा देवत्वमभिसम्पद्यन्ते बृ. उ. ४।३।३३	येषां नाशितमात्मनः भ. गी. ५।१६
(अथ) ये शतं पितृणां जितलो- कानामानन्दाः स एको गन्धर्व- लोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां नास्ति मुने अद्धा औते भस्मनि सर्वदा । गर्भाधानादि- संस्कारस्तेषां नास्तीति निश्चयः बृ. जा. ५।१३
ये शतं प्रजापतिलोक आनन्दाः स एको ब्रह्मलोक आनन्दः बृह. ४।३।३३	येषां निमेषणोन्मेषौ जगतः प्रलयो- दयौ । तादृशाः पुरुषा यान्ति.. महो. ६।२५
ये शतं मनुष्याणामानन्दाः स एकः पितृणां जितलोकानामानन्दः बृह. ४।३।३३	येषां निर्वाणमार्गे रुचिर्भवति ते सन्न्यासिनो भवन्ति सामर. १०१
ये शरीराण्यकल्पयन्, ते ते देहं कल्पयन्तु अरुणो. १	येषां मनसि निश्चयस्तेषां प्रीति- रुत्पद्यते सामर. २२
ये शास्त्रविधिसुत्सृज्य भ. गी. १७।१	येषां लोक इमाः प्रजाः भ. गी. १०।६
ये शुद्धवासना भूयो न जन्मानर्थ- भागिनः । ज्ञातज्ञेयास्त उच्यन्ते.. महो. २।४०	येषां वृत्तिः समा वृद्धा परिपक्वा... ते वै सद्ब्रह्मतां प्राप्ताः, नेतरे ते. वि. १।४५
ये शैवा वैष्णवाः शाक्ताः...तेभ्यो नमोनमो भगवन्तोऽनुमदन्तु... अ. मा. ५	येषां साम्ये स्थितं मनः भ. गी. ५।१९
ये शैवाः शाक्ताः..कौला जैनाः.. अन्यधर्मदृढासक्ता भवन्ति सामर. ७५	येषां हृदयादूर्ध्वा नाड्युच्चरति यथा केशः सहस्रधा..एवमस्यैता नाम नाड्योऽन्तर्हृदये प्रतिष्ठिताः.. बृह. ४।२।३
ये आब्रवीन्ति सततं शिवधर्म... ते नमस्याः स्वभक्तिः शिवो. ७।१३८	येषु प्राणाः प्रतिष्ठिताः स यदा प्राणेन सह संयुज्यते तदा पश्यति नद्यो नगराणि.. सुबालो. ४।१
ये षण्णवतितत्त्वज्ञाः...जटी मुण्डी शिखी वाऽपि मुच्यते वराहो. १।१७	ये समुत्थाय शृण्वन्ति शिवधर्मं दिनेदिने । न ते प्रकृतिमानुषाः शिवो. ७।१३९
येषामनुग्रहात्सम्भवो भवति तेषां क्षेममार्गे रुचिरास्ते सामर. १०१	ये संवत्सराश्चपरिवत्सराश्च तेऽहर्गणाः महाना. १८।१
येषामर्थे काङ्क्षितं नो भ. गी. १।३३	ये साङ्ख्यादितत्त्वभेदास्तेभ्यो नमो.. अ. मा. ५
येषामहोरात्रं सेवाकथायां नित्य- मासक्तिस्तेषां भजनानन्दो भवति सामर. २२	(अथ) येऽस्य दक्षिणा रश्मयस्ता एवास्य दक्षिणा मधुनाड्यो... छांदो. ३।२।१
येषामेव षडक्षराधिकारो वर्तते तेषां प्रणवाधिकारः... रामर. १।६	(अथ) येऽस्य प्रत्यङ्चो रश्मयस्ता एवास्य प्रतीच्यो मधुनाड्यः.. छांदो. ३।३।१
येषां कोपो भवेद्ब्रह्मललाटे भस्म- दर्शनात् । तेषामुत्पत्तिसाङ्कर्यं.. बृ. जा. ५।१२	(अथ) येऽस्योदङ्चो रश्मयस्ता एवास्योदीच्यो मधुनाड्यः.. छांदो. ३।४।१
येषां क्रोधो भवेद्भस्मधारणे । तत्प्रमाणके ते महापातकैर्युक्ताः .. बृ. जा. ५।१५	(अथ) येऽस्योर्ध्वा रश्मयस्ता एवास्योर्ध्वा मधुनाड्यो..ता अमृता आपः छांदो. ३।५।१
येषां च त्वं बहुमतः भ. गी. २।३५	ये हि पारं गता बुद्धेः संसारादम्ब- रस्य च । तेषां तदास्पदं स्फारं.. अ. पू. ४।२३

ये हि विज्ञातविज्ञेयाः...विच्छिन्नग्रन्थयः

सर्वे ते स्वतन्त्रास्तनौ स्थिताः अ. पू. ४।११

ये हि वृत्तिं विहायैनां ब्रह्माख्यां पावनीं

पराम् । वृथैव ते तु जीवन्ति.. ते. वि. १।४३

ये हि संस्पर्शजा भोगाः भ. गी. ५।२२

यैरेव जायते रागो मूर्खस्याधिकृतां

गतैः । तैरेव भोगैः प्राज्ञस्य विरागः.. महो. ५।१६९

यैरेवाश्रितस्यासकृदिहा (दुपा) वर्तनं

दृश्यते इत्युद्धर्तुमर्हसि..

[मैत्रा. १।७+

मैत्रे. १।३

(अथो) यैः सन्निगच्छति सर्वो-

स्तानतिरोचते

बृह. २।१।९

यो अपोन्तरे सञ्चरन्त्यमापो न विदुः

अध्यात्मो. १

यो अस्कभायदुत्तरं सधत्थं

ना.पू.ता. ४।४

[+क्र. मं. १।१५४।१+

वा. सं. ५।१८

[तै.सं.१।२।१३+

अथव. ७।२६।१

यो अस्याध्यक्षः परमेव्योमन्

क्र.मं. १०।१२९।७

योऽकामो निष्काम...आत्मकामो

न तस्य प्राणा उत्क्रामन्ति

बृह. ४।४।६

योग आत्मा, महः पुच्छं प्रतिष्ठा

तैत्ति. २।४

योग आत्मा, चरणमस्य बन्धुर्दमः

प्रतिष्ठा विदुषो न भूमिम्

इतिहा. ११

योगक्षेम इति प्राणापानयोः...

तैत्ति. ३।१०।२

योगक्षेमं ब्रह्मस्यहम्

भ. गी. ९।२२

योगज्ञानपरो नित्यं स योगी न

प्रणश्यति

त्रि. ब्रा. २।२०

योगज्ञाने यत्पदाप्तिसाधनत्वेन

विश्रुते । तत् त्रैपदं ब्रह्मतत्त्वं

स्वमात्रमवशिष्यते

यो.शि. शीर्षकं

योगज्ञाने न विद्येते तस्य भावो

न सिद्ध्यति

त्रि. ब्रा. २।२१

योगज्ञानैकसंनिद्धशिवतत्त्वतयो-

ज्वलम् । प्रतियोगिविनिर्मुक्तं

परं ब्रह्म भवाम्यहम्

त्रि. ब्रा. शीर्षकं

योगज्ञो योगनिष्ठश्च सदा

योगात्मकः शुचिः । गुरुभक्ति-

समायुक्तः पुरुषज्ञो विशेषतः

अद्वयता. ८

योगध्यानं सदा कृत्वा ज्ञानं

तन्मयतां व्रजेत्

त्रि. वि. ५९

योगनिर्मलबारेण क्षुरेणानल-

वर्चसा । छिन्देन्नाडीशतं धीरः..

क्षुरिको. १८

योगप्रकाशकं योगैर्ध्यायेन्नानन्य-

भावतः

त्रि. ब्रा. २।२१

योगप्रवृत्तिं प्रथमां वदन्ति

श्वेता. २।१३

योगभ्रष्टोऽभिजायते

भ. गी. ६।४१

योगमात्मविशुद्धये

भ. गी. ६।१२

योगमायासमावृतः

भ. गी. ७।२५

योगयज्ञः सदैकाग्र्यमकृत्या सेवा

हरेर्गुरोः । अहिंसा तु तपोयज्ञो

वाङ्मनःकायकर्मभिः

शास्त्राय. १४

योगयज्ञास्तथाऽपरे

भ. गी. ४।२८

योगयुक्तो भवार्जुन

भ. गी. ८।२७

योगयुक्तो विशुद्धात्मा

भ. गी. ५।७

योगयुक्तो मुनिर्ब्रह्म

भ. गी. ५।६

योगयुक्त्या तु तद्गुणं प्राप्यमानं

समन्ततः । शाक्तेनामृतवर्षेण

ह्यधिकारान्निवर्तते

बृ. जा. २।१३

योगविघ्नकराहारं वर्जयेद्योगवित्तमः

महामतिः । न तस्य किञ्चिद-

ज्ञातं त्रिषु लोकेषु विद्यते

यो.शि. ५।६०

योगश्चतुर्विधः प्रोक्तो योगिभि-

स्तत्त्वदर्शिभिः

योगरा. २

योगश्चाष्टाङ्गसंयुतः

भवसं. ३।१३

योगसङ्ग्यस्तकर्माणं

भ. गी. ४।४१

योगसिद्धिं विना देहः प्रमादाद्यदि

नश्यति । पूर्ववासनया युक्तः

शरीरं चान्यदाप्नुयात्

यो.शि. १।१४१

योगस्थः कुरु कर्माणि

भ. गी. २।४८

योगस्थेनैव मार्गेण ह्येकाग्र-

मानसो भवेत्

दुर्वासो. २।६

योगहीनं कथं ज्ञानं मोक्षदं भवति

ध्रुवम् (तीहभोः)। योगो हि (ऽपि)

ज्ञानहीनस्तु न क्षमो मोक्षकर्मणि

[१ यो. त. १५।४+

यो.शि. १।१३

योगं तं विद्धि पाण्डव

भ. गी. ६।२

योगं निषेच्यमाणस्तु न दोषं		यो गिनां योगलक्ष्मीर्भवति	ना. पू. ता. २।१
प्राप्नुयात्कचित्	योगो. ८	योगिनोऽङ्गे सुगन्धश्च जायते	
योगं युञ्जन् मदाश्रयः	भ. गी. ७।१	विन्दुधारणात्	१ यो. त. ६।२
योगं योगेश्वरात् कृष्णात्	भ. गी. १८।७५	योगिनो विभ्यति ह्यस्मादभये	
योगः कर्मसु कौशलम्	भ. गी. २।५०	भयदर्शिनः	अद्वैता. ३९
योगः प्रोक्तः पुरातनः	भ. गी. ४।३	योगिनो यतचित्तस्य	भ. गी. ६।२९
योगाच्चलितमानसः	भ. गी. ६।३७	योगी निमेषमात्रेण लयेन लभते	
योगात्परतरं पुण्यं योगात्परतरं		ध्रुवम् । स्पर्शनं परतत्त्वस्याप्यु-	
शिवम् । योगात्परतरं सूक्ष्मं		त्थानं च पुनः पुनः	अमन. १।३४
योगात्परतरं नहि	यो. शि. १।६७	योगी नियतमानसः	भ. गी. ६।१५
योगात्संसारनिहुतिः	जा. द. ६।३८	योगी परं स्थानमुपैति चाद्यम्	भ. गी. ८।२८
योगादेव विमुच्यते	यो. शि. १।५५	योगी प्राप्य निवर्तते	भ. गी. ८।२५
योगानन्दस्वरूपोऽहं मुख्या-		योगी ब्रह्मभूयाय कल्पते	ना. प. ४।३२
नन्दमहोदयः	ते. बि. ६।६८	योगी भवति कश्चन	भ. गी. ६।२
योगाभ्यासमनास्ति क्यं त्यागः		योगी मुह्यति कश्चन	भ. गी. ८।२७
कर्मफलस्य च	भवसं. ५।२०	योगी युञ्जीत सततं	भ. गी. ६।१०
योगाभ्यासरतो नित्यं स्वधर्मनि-		योगी विगतकलमषः	भ. गी. ६।२८
रतश्च यः । प्राणसंयमनेनैव		योगीश्वरः सर्वज्ञो मयोऽप्रमे-	
ज्ञानान्मुक्तो भविष्यति	जा. द. ६।१२	योऽनाद्यन्तः	मैत्रा. ७।१
योगाभ्यासेन मे रोग उत्पन्न इति		योगी संशुद्धकिस्त्रिषः	भ. गी. ६।४५
कथ्यते । ततोऽभ्यासं त्यजेदेवं		योगेन ऊर्ध्वमन्थिनः सूर्य	
प्रथमं विघ्नमुच्यते	योगकुं. १।५८	भगवन्तमुपासते	सूर्यता. १।७
योगारूढस्तदोच्यते	भ. गी. ६।४	योगेन योगं संरोध्य भावं भावेन	
योगारूढस्य तस्यैव	भ. गी. ६।३	चाञ्जसा	सौ. ल. १६
योगिष्येयं परमं पदं चिन्मात्रं	ग. शो. ता. ५।६	योगेन योगो ज्ञातव्यो योगो	
योगिनश्चित्तशान्त्यर्थं कुर्वन्ति		योगात्प्रवर्धते । योऽप्रमत्तस्तु	
प्राणरोधनम्	अ. पू. ४।४४	योगेन स योगी रमते चिरम्	सौ. ल. ५
योगिनस्तत्त्वसम्पन्ना न जाग्रति		योगेन रहितं ज्ञानं न मोक्षाय	
न शरते	अमन. २।५९	अवेद्विधे	यो. शि. १।५१
योगिनं सुखमुत्तमम्	भ. गी. ६।२७	योगेन सदानन्दस्वरूपदर्शनम्	निर्वाणो. ३
योगिनः कर्म कुर्वन्ति	भ. गी. ५।११	योगेन हि वै शब्दब्रह्म विजिज्ञासत्	गान्धर्वो. ५
योगिनः पर्युपासते	भ. गी. ४।२५	योगेनाव्यभिचारिण्या	भ. गी. १८।३३
योगिनः सद्भावस्था स्वयमेव प्रकाशते	वराहो. २।७७	योगेश्वर ततो मे त्वं	भ. गी. ११।४
योगिनः सद्भावस्था स्वयमेवोप-		योगैश्वर्यं च कैवल्यं जायते	
जायते	महो. ४।७८	यत्प्रसादतः । तद्वैष्णवं	
योगिनामपि सर्वेषां	भ. गी. ६।४७	योगतत्त्वं रामचन्द्रपदं भजे	१ यो. त. शीर्षकं
योगिनामात्मनिष्ठानां माया		योगो नष्टः परन्तप	भ. गी. ४।२
स्वात्मनि कल्पिता । साक्षिरूप-		योगोऽनिर्विण्णचेतसा	भ. गी. ६।२३
तया भाति ब्रह्मज्ञानेन बाधिता	पा. ब्र. ५०		

योगोऽपि ज्ञानहीनस्तु न क्षमो
 मोक्षकर्मणि यो.शि. १।१३
 यो गोपीचन्दनाभावे तुलसीधूल-
 सृत्तिकाम् । मुमुक्षुर्धारेन्नित्य-
 मपरोक्षात्मसिद्धये वासुदे. १५
 योगो भवति दुःखहा भ. गी. ६।१७
 योगो मोक्षे च सर्वासां वेदनाना-
 मवर्तनम् । मोक्षे निवृत्ति-
 निश्चये यो गो मोक्षप्रवर्तकः आयुर्वे. ९
 योगो हि प्रभवाप्ययौ कठो. ६।११
 योगो हि बहुधा ब्रह्मन् भिद्यते
 व्यवहारतः १ यो. त. १९
 योगो ह्यष्टाङ्गसंयुतः वराहो. ५।१०
 योऽग्निमन्तरो यमयत्येष त आत्मा-
 ऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।५
 योऽग्नौ तिष्ठन्नग्नेरन्तरो यमग्निर्न वेद
 यस्याग्निः शरीरम्.. एष त आत्मा.. बृह. ३।७।५
 योऽग्नौ रुद्रो योऽस्त्वन्तर्यं ओषधी-
 र्वाक्य आचिवेश अ.शिरः. ३।१३
 योऽग्नेऽभ्याह्न्याज्जीवन् स्रवेत्स एष
 जीवेनात्मनाऽनुग्रभूतः छांदो. ६।११।१
 यो घोषः स आत्मा १ ऐत. २।४।१
 यो जङ्गमानां सकलं विभर्षि सर्वं
 विद्यद्विचरते शक्ष्यन्, तन्नौकूले
 बान्तिकेऽजस्रं स्वाहा पारमा. ८।९
 (इति) यो जपति स भूतिमानभवति
 यो जागर्ति सुषुप्तिस्थो यस्य जाग्रन्न
 विद्यते । यस्य निर्वासनो बोधः
 स जीवन्मुक्त उच्यते ग. पू. ता. १।१०
 यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति
 [+ नृ. पू. १।३-७ + २।३ + ४।१
 यो जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति,
 परं ब्रह्मैव भवति ग. पू. ता. २।१
 यो जित्वा पवनं मोहाद्योगमिच्छति
 योगिनाम् । सोऽपकं कुम्भमा-
 दाय सागरं तर्तुमिच्छति यो. शि. १।६३
 यो जिह्वायां, यो रसयितव्ये, यो
 वरुणे यो नाड्यां... सञ्चरति,
 सोऽयमात्मा सुबालो. ५।४

योऽज्ञानाद्वा शिवशब्दं गृणानः

पापैर्बोरेर्मुच्यते

योऽणिष्ठस्तन्मनः (अन्नस्य)

योऽणिष्ठः स प्राणः (अपां)

योऽणिष्ठः सा वाक् (तेजसः)

योऽतिवाचं नयति स वै सर्वं

द्विजः खलु मानसं वेदेति

योऽतीत्य स्वाश्रमान् वर्णानात्मन्येव

स्थितः पुमान् । सोतिवर्णाश्रमी

प्रोक्तः सर्ववेदार्थवेदिभिः

(अथ) योऽसृष्टा गुल्मीभूता

सम्पूर्णा सः सृष्टा संयता

वाक् सा पुत्र्यपशव्या

योऽत्यमानानवेक्षेऽहं

यो दक्षयज्ञे सुरसङ्घान् विजित्य

विष्णुं ववन्धोरगपाशेन वीरः ।

तस्मै रुद्राय नमो अस्तु

यो ददाति महाविद्यां हंसाख्यां

पारमेश्वरीम् । तस्य दाम्भ्यं

सदा कुर्यात्प्रज्ञया परया सह

यो दिक्षु तत्तन् दिग्भ्योऽन्तरो यं

दिशो न विदुः

यो दिवि तिष्ठन्दिवोऽन्तरो यं

द्यौर्न वेद.. एष त आत्मा..

यो दिशोऽन्तरां यमयत्येष त

आत्माऽन्तर्याम्यमृतः

यो दूर्वाङ्कुरैर्यजति स वैश्रवणोऽपमो

भवति गणप. १३

यो देवानामधिपो यस्मिँल्लोका

अधिष्ठिताः । य ईशोऽस्य

द्विपदश्चतुष्पदः कस्मै देवाय

हविषा विधेम श्वेताश्व. ४।१३

यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्रावियो

रुद्रो महर्षिः । हिरण्यगर्भं

पश्यति जायमानं स नो देवः

शुभया स्मृत्या संयुक्तु

[तै. आ. १०।१०।३

यो देवानां प्रभवश्चोद्भवश्च विश्वा-

धिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-

सि. शि. ८

छांदो. ६।५।१

छांदो. ६।५।२

छांदो. ६।५।३

इतिहा. १०

ना. प. ६।१९

संहितो. १।४

भ. गी. १।२३

शरभो. १२

त्र. वि. २७

बृह. ३।७।१०

बृह. ३।७।८

बृह. ३।७।१०

गणप. १३

श्वेताश्व. ४।१३

महाना. ८।१२

गर्भं जनयामास पूर्वं स नो
 बुद्ध्या शुभया संयुक्तनु श्वेताश्व. ३।४+४।१२
 यो देवेभ्य आतपति यो देवानां
 पुरोहितः । पूर्वो यो देवेभ्यो
 जातः । नमो ऋचाय ब्राह्मणे चित्त्यु. १३।२
 [वा.सं.३।१२०+ तै.आ.३।१२।२
 यो देवोऽग्रो योऽप्सु यो विश्वं भुवन-
 माविवेश । य ओषधीषु यो
 वनस्पतिषु तस्मै देवाय नमोनमः श्वेता. २।१७
 यो दोषश्चतुरश्रतुर्यश्चतुरः पदार्थान्सर्वं
 लोकस्य सन्दधानस्ते सन्ते
 सत्त्वमादधानाय स्वाहा पारमा. ३।९
 योद्धुकामानवस्थितान् भ. गी. १।२२
 योऽधीते नित्यं सर्वान्कामानवाप्नोति ना. उ.ता. ३।१
 योऽधीते स सर्वं तरति ग.शो. ५।१
 यो धूर्धुरं धूर्धुरं धूर्धुराणां सुधूर्धुरति
 धूर्धुराणां धूरसि धर्वङ्ग मे स्वाहा पारमा. ६।९
 यो ध्यानं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्ध्यानस्य
 गतं तत्रास्ययथाकामचारोभवति छांदो. ७।६।२
 यो ध्यायति रसति भजति सोऽमृतो
 भवति गो.पू. १।३
 यो न इत्थमसक्तेऽत्ययमास्येन्तरति
 सोऽयास्य आङ्गिरसोऽङ्गानां हि रसाः बृह. १।३।८
 यो न द्वेष्टि न काङ्क्षति भ. गी. ५।२३
 योऽनन्तस्तत्तारम् बटुको. १९
 यो नन्दः परमानन्दो यशोदा
 मुक्तिगोहिनी कृष्णो. ३
 यो न वेद न हृतं हरन्तम् वा. मं. ९
 यो नस्तद्वेद तद्वेद नो न वेदेति वेदच केनो. २।२
 यो न स्वरूपज्ञः सज्येष्टोऽपि कनिष्ठो
 हस्ताभ्यां ननुत्तरणं न कुर्यात् ना. प. ५।८
 यो न हृष्यति न द्वेष्टि भ.गी.१२।१७
 यो नः सपत्नो यो रणो मर्तो भिदा
 सति देवाः सहवै. ८
 यो नाड्यां यः प्राणे यो विज्ञाने य
 आनन्दे..सञ्चरतिसोऽयमात्मा सुशालो. ५।१
 यो नाम ब्रह्मेत्युपास्तेऽस्ति भगवो
 नास्तो भूयः छांदो. ७।१।५

यो नासायां, यो घ्रातव्ये, यः
 पृथिव्यां यो नाड्यां...सञ्चरति
 सोऽयमात्मा सुशालो. ५।३
 यो नित्यमधीते वाय्वग्निसोमादित्य-
 ब्रह्मविष्णुरुद्रैः पूतो भवति दत्तात्रे. ३।१
 (अथ) योनिद्वारं सम्प्राप्तो यश्च-
 णापीड्यमानो महता दुःखेन
 जातमात्रस्तु वैष्णवेन वायुना
 संस्पृष्टस्तदानस्मरति जन्ममरणानि गर्भो. १०
 योनिमध्ये महाक्षेत्रे जपावन्धूक-
 सन्निभम् । रजो वसति जन्तूनां
 देवीतत्त्वं समावृतम् यो.शि.१।१३६
 योनिमध्ये स्थितं लिङ्गं पश्चिमाभि-
 मुखं तथा । मस्तके मणिवज्रिन्नं
 यो जानाति स योगवित् । तप्त-
 चामीकराकारंतडिल्लेखेवविस्फुरत् ध्या. वि. ४५
 योनिमन्ये प्रपद्यन्ते शरीरत्वाय
 देहिनः । स्थाणुमन्येऽनुसंयति
 यथाकर्म यथाश्रुतम् कठो. ५।७
 (तस्याः) योनिरर्चयेदन्तः करोति
 तेऽङ्गारा अभिनन्दा विस्फुलिङ्गाः
 [छां. उ. ५।८।१+ बृह. ६।२।१३
 योनिस्थानंद्वयोर्मध्येकामरूपनिगद्यते
 योनिं वामेन सम्पीड्य मेढ्रादुपरि
 दक्षिणम् । भ्रूमध्ये च मनोलक्ष्यं
 सिद्धासनमिदं भवेत् शां. १।३।७
 यो नु कथं सयुग्वारैक इति छांदो. ४।१।३,५
 योऽनुक्रमेण सञ्चयस्यति स सञ्चयस्तो
 भवति [१सं. सो. १।१+ कठश्रु. १
 यो नूनं वासनात्यागी ध्येयो ब्रह्मन्
 प्रकीर्तितः महो. ६।४३
 योऽनृतमभिवदति तस्मान्नाहर्हा-
 म्यनृतं वक्तुम् प्रभो. ६।१
 यो नृसिंहः समाख्यातो ब्रह्मारण-
 कर्मणि राम. पू. ४।५६
 योनेरिव प्रच्युतो गर्भः स वान्यथो
 अनुष्व सहवै. ९
 यो नो भगवन्नभयं वेदयसे बृह. ४।२।४
 योऽन्तकाले सर्वलोकान् सञ्जहार
 शरभो. ४

योऽन्तरिक्षमन्तरो यमयत्येष त		यां ब्रह्माणं विदधाति पूर्वं	
आत्माऽन्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।६	[श्वेताश्व. ६।१८+	गो. पू. ४।५
योऽन्तरिक्षे तिष्ठन्नन्तरिक्षादन्तरो		यो ब्रह्मा तत्साम्रश्चतुर्थपादं जानीयात्	ग. पू. २।१
यमन्तरिक्षं न वेद	बृह. ३।७।६	यो ब्रह्मा ब्रह्मविदामात्मास्यादात्म-	
योऽन्तर्दशीतलया बुद्ध्या रागद्वेषवि-		चक्षुषां भूतिर्भूतिमतां सुकृतं	
मुक्त्या । साक्षिवत्पश्यतीदं हि		कृताय स्वाहा	पारमा. ३।६
जीवितं तस्य गोमते	१सं.सो. २।४०	यो ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्ब्रह्मस्य गतं	
योऽन्तस्तत्तारम्	अ. शिरः. ३।४	तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छांदो. ७।८।२
योऽन्तस्सुखोऽन्तरारामः	भ. गी. ५।२४	यो ब्राह्म(णोऽ)णःपापकृन्मन्त्रकृष	
योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्तेऽस्ति भगवो-		स जीवति । ब्रह्मण्यो ब्रह्मकृच्छ-	
ऽज्ञाद्भूय इति	छांदो. ७।९।२	श्वद्ब्रह्मलोके महीयते	इतिहा. १३
(अथ) योऽन्यां देवतामुपास्ते-		यो ब्राह्मणो ब्रह्मविद्ब्रह्मविदां मनीषी	सुदर्श. १
ऽन्योऽसावन्योऽस्मीति	बृह. १।४।१०	यो भगवान्महेश्वरः स भगवान्	
योऽपानप्राणयोरैक्यं स्वरजोरेत-		बटुकेश्वरः	बटुको. १९
सस्तथा । ... एवं तु द्वन्द्व-		यो भवेत्पूर्वसङ्गयासी तुल्यो वै	
जालस्य संयोगो योग उच्यते	यो.शि. १।६८	धर्मतो यदि । तस्मै प्रणामः	
योऽपानेनापानिति स त आत्मा		कर्तव्यो नेतराय कदाचन	याज्ञव.४
स्वान्तरः	बृह. ३।४।१	यो भाण्डीरवटः स एव देवेन्द्रमासीत्	सामर. ५०
योऽपोन्तरो यमयत्येष त आत्माऽन्त-		यो मुञ्जे स्तेन एव सः	भ. गी. ३।१२
र्याम्यमृतः	बृह. ३।४।७	यो भूतेभिर्व्यपश्यति (मा.पा.)	कठो. ४।६
योऽपो ब्रह्मेत्युपास्त आप्नोति सर्वा-		यो मत्स्यकूर्मादिवराहसिंहान् विष्णुं	
न्कामां स्तृप्तिमान्भवति	छांदो. ७।१०।२	क्रमन्तं वामनमादिविष्णुम् ।	
योऽप्सु तिष्ठन्नरथोऽन्तरो यमापो न		विविक्तवं पीडयमानं सुरेशं भस्मी-	
विदुर्यस्यापः शरीरं योऽपोऽन्तरो		चकार मन्मथं यमं च । तस्मै	
यमयत्येष त आत्मान्तर्याम्यमृतः	बृह. ३।७।४	रुद्राय नमो अस्तु	शरभो. १४
यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्ब्रह्मस्य		यो मद्रक्तः समेप्रियः [भगी.१२।१४	+१२।१६
गतं तत्रास्ययथाकामचारोभवति	छांदो. ७।८।२	यो मध्यमस्तन्मां सं, योऽणिष्ठस्त-	
यो बुद्धेः परतस्तु सः	भ. गी. ३।४२	न्मनः (अन्नस्य)	छांदो. ६।५।१
यो बुद्धौ यो बोद्धव्ये यो ब्रह्मणि		यो मध्यमस्तल्लोहितं, योऽणिष्ठः स	
यो नाड्यां...सञ्चरतिसोऽयमात्मा	सुबालो. ५।७	प्राणः (अपां)	छांदो. ६।५।२
यो बुद्धयन्तरस्थो ध्यायीह मनः-		यो मध्यमः स मज्जा योऽणिष्ठः सा	
शान्तिपदमनुसरत्यात्मन्येव धत्ते	मैत्रा. ६।३४	वाक् (तेजसः)	छांदो. ६।५।३
यो ब्रह्मचार्यवकिरेदमावास्यायां		यो मध्येऽभ्याह्न्याज्जीवन्सवेत्	छांदो. ६।११।१
रात्र्यामग्निं प्रणीयोरपसमावाय		यो मनसि तिष्ठन्नमनसोऽन्तरो यं	
द्विराव्यस्योपघातं जुहोति	सहवै. २२	मनो न वेद, एष त आत्मा..	बृह. ३।७।२०
यो ब्रह्मशब्दः प्रणवः प्रधानः शब्दः		यो मनसि भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृह. १।३।६
....चराय स्वाहा	पारमा. १।६	यो मनसि यो मन्तव्ये यश्चन्त्रे यो	
यो ब्रह्माणं विदधाति तस्मै	शरभो. ३	नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा	सुबालो. ५।६

यो मनस्सुस्थिरीभावः सैवावस्था
 मनोन्मनी म. र. १०।११
 यो मनो ब्रह्मेत्युपास्ते यावन्मनसो
 गतं तत्रास्य यथाकामचारीभवति छांदो. ७।२।२
 यो मम महोपनिषदं मम गीतां
 मन्नामसहस्रं मद्भिश्चरूपं...नित्यं
 स्तौति तत्सदृशो भवेत् रामर. १।९
 यो मा ददाति स इदेवमा इवा नृ. पू. २।१४
 [+ तैत्ति. ३।१०।६
 यो मानसं वेद स वेद ब्रह्म इतिहा. ९
 यो मामजमनादिं च म. गी. १०।३
 यो मामेवमसम्भूतः भ. गी. १।५।१९
 यो मा वेद निहितं गुहाचित् स
 इदित्थाबोभवीदाशयध्वै वा. मं. १८
 यो मां द्वेष्टि जातवेदो यं चाहं द्वेष्टिम
 येच माम् । सर्वास्तानमे सन्दह सहवै. ८
 यो मां द्वेष्टि तं जहि चित्त्यु. १४।३
 यो मां नित्यं स्तौति समत्सदृशो भवेत् रामर. १।९
 यो मां वेद स सर्वान्देवान्वेद अ. शिरः. १।१
 यो मां पश्यति सर्वत्र भ. गी. ६।३०
 यो मां स्मरति नित्यशः भ. गी. ८।१४
 यो मुद्रां वेत्ति खेचरीम्... (पीडयते
 न च रोगेण) यो. चू. ५३
 यो मूलेऽग्राह्याज्जीवन् सवेत् छांदो. ६।११।१
 यो मे भक्त्या प्रयच्छति भ. गी. ९।२६
 यो मोदकसहस्रेण यजति स
 वाच्छित्तफलमवाप्नोति गणप. १३
 यो मोहयन् भूतानां सर्गादिरक्षणाय
 यः सङ्कोचः सङ्कोचनाय स्वाहा पारमा. ३।४
 यो यच्छ्रद्धः स एव सः भ. गी. १७।३
 यो यज्ञस्य प्रसाधनस्तन्तुर्देवेष्वा-
 हुतः, तमाहुतमशीमहि इतिहा. २०
 यो यज्ञस्योलवणं पश्येत् ३ ऐत. २।३।१
 (अथ) यो यत्पूर्वी सन्ध्यामुपास्ते
 तद्वायव्याः शिरः सन्ध्यो. २३
 यो यदिच्छति तस्य तत् कठो. २।१६
 (अयं वाव सः) योऽयमन्तः-
 पुरुष आकाशः छां. ३।१२।८, ९
 योऽयमन्तःपुरुषः, येनेदमन्नं पच्यते मैत्रा. २।८

योऽयमन्नमयः सोऽयंपूर्णः प्राणमयेनतु कठरु. २०
 योऽयमन्नमयो ह्यात्मा भाति
 सर्वशरीरिणः । ततः प्राणमयो
 ह्यात्मा विभिन्नश्चान्तरः स्थितः कठरु. २०
 यो यमर्थं प्रार्थयते तदर्थं चेहते
 क्रमात् । अवश्यं स तनाप्नोति
 न चेदर्थान्निवर्तते भवसं. १।४२
 योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्ल-
 भतरो न तु बाहुल्यो यद्येको
 भवति स एव नित्यपूतः तुरीया. २
 (अथ) योऽयमवाञ्छं सङ्क्रामत्येष
 वाव सोऽपानः मैत्रा. २।७
 योऽयमुक्तः स पुरुषो नामरूप-
 ज्ञानागोचरं संसारिणमतिदुर्ज्ञेयं
 विषयं विहाय...दृष्टमात्रेण
 मोक्षदं वेषमाददे मुद्रलो. २।२
 (अथ) योऽयमूर्ध्वमुत्क्रामतीत्येष
 वाव स प्राणः मैत्रा. २।७
 योऽयमेवंवित्पुरुषस्तस्य वित्तमेव
 पञ्चदश कला आत्मैवास्य
 षोडशी कला बृह. १।५।१५
 यो यस्यानुषक्त इत्येवं ह्याह मैत्रा. ४।६
 योऽयं दक्षिणेऽक्षन् पुरुषस्तस्य
 भूरिति शिर एकः शिर एक-
 मेतदक्षरम् बृह. ५।५।४
 योऽयं दक्षिणेऽक्षन्पुरुषस्तस्यद्वेष रसः बृह. २।३।५
 योऽयं नकारः सोऽयमकारः स
 सद्योजातो भूर्भुवःवेदः सम्पुटमुच्यते सि. शि. २०
 योऽयं परमहंसमार्गो लोके दुर्लभतरः,
 न तु बाहुल्यो यद्येको भवति स
 एव नित्यकूटस्थः स एव वेद-
 पुरुष इति विदुषो मन्यन्ते प. हं. २
 (अथ) योऽयं पीताशितमुद्गरिति
 निगिरति चैष वाव स उदानः मैत्रा. २।७
 योऽयं बहिर्धा पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।५
 योऽयं भगवोऽप्सु परिख्यायते,
 यश्चायमादर्शं कतम एषः छांदो. ८।७।४
 योऽयं मकारः सोऽयमुकारः स
 वामदेव आपो यजुर्वेदोवक्त्रमुच्यते सि. शि. २०

योऽयं मध्यमः प्राणस्तानि ज्ञातुं दग्निरे बृह. १।५।२१
 योऽयं यकारस्तदिदं समस्तमोमिति
 निर्विशेषप्रणवः स सर्वोत्तम ईशान
 आकाश आगमो लिङ्गमुच्यते सि. शि. २०
 योऽयं योगस्त्वया प्रोक्तः भ. गी. ६।३३
 योऽयं वकारः सोऽयं नादः स तत्पु-
 रूपः स तेजोऽथर्ववेदोऽघोरमुच्यते सि. शि. २०
 योऽयं विज्ञानघन उत्क्रामन् प्राणं
 दहत्यपानं व्यानमुदानं समानं
 ...सृष्ट्युर्वै परे देह एकीभवतीति
 परस्तान्न सन्नासन्न सदसदित्येत-
 न्निर्वाणम् सुबालो. १५।२
 योऽयं विज्ञानमयः प्राणेपु य एपो-
 ऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिञ्छेते बृह. ४।४।२२
 योऽयं विज्ञानमयः प्राणेपु हृद्यन्त-
 र्योतिः पुरुषः स समानः बृह. ४।३।७
 योऽयं शिफारः सोऽयं मकारः स
 घोरः स वायुः सामवेदो गुण
 उच्यते सि. शि. २०
 योऽयं शुद्धः पूतः शून्यः शान्तादि-
 लक्षणोक्तः स्वकैर्लिङ्गैरुपगृह्यः मैत्रा. ६।३१
 योऽयं सितासितैः कर्मफलैरभिमूय-
 मानः सदसद्योनिमापद्यते (भूतात्मा) मैत्रा. ३।२
 योऽयं स्थविष्ठमज्जघातुमपाने
 स्थापयत्यणिष्ठं चाङ्गेऽङ्गे समं
 नयत्येष वाव स समानः मैत्रा. २।७
 यो याजयति प्रति वा गृह्णाति सहवै. २०
 यो योनिं योनिमधितिष्ठत्येको येनेदं
 सर्वं विचरति सर्वम् । तमीशानं
 पुरुषं देवमीड्यं निचाप्येमां
 शान्तिमत्यन्तमेति अ. शिरः. ३।८
 यो योनिं योनिमधितिष्ठत्येको
 यस्मिन्निदं सं च विचैति सर्वम् ।
 तमीशानं वरदं देवमीड्यं निचा-
 प्येनां शान्तिमत्यन्तमेति [श्वेता. ४।११+५।१
 यो यो यां यां तनुं भक्तः भ. गी. ७।२१
 यो यो ह्यस्येतः प्रैति न तमिह
 दर्शनाय लभते छांदो. ८।३।१
 ६८

यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात्
 सर्वपापविनिर्मुक्तः साक्षात्कैवल्य-
 मश्नुते शु. र. २३
 यो रत्नधा वसुविद्यः सुदन्तः...
 सरस्वति तमिह धातेवऽकः बृह. ६।४।२७
 [क्र.मं१।१६४।४९+वा.सं.३८।५+ तै.आ.४।८।२
 यो रामं संस्मरेन्नित्यं भक्त्या मनु-
 परायणः । तस्याहमिष्टसंसिद्धयै
 दीक्षितोऽस्मि मुनीश्वराः रामर. ४।१२
 यो रुद्रः स ईशानो य ईशानः स
 भगवान्महेश्वरः [अ.शिरः.३।४+ बटुको. १९
 यो रुद्रः स स्वयं ब्रह्मा यो ब्रह्मा
 स हुताशनः रुद्रह. ८
 यो रुद्रो अमौ यो अप्सु य ओषधीषु
 योरुद्रो विश्वा भुवनविवेशैवमेव.. भस्मजा. २।५
 यो रुद्रो अमौ यो अप्सु य ओषधीषु
 यो रुद्रो विश्वा भुवनाऽऽविवेश ।
 तस्मै रुद्राय नमो अस्तु वनदु. ३८
 [२ शिवसं. ३५+
 यो रुद्रोऽमौ यो रुद्रोऽप्स्वन्तयो रुद्र
 ओषधीर्वीरुष आविवेश । यो रुद्र
 इमा विश्वा भुवनानि चकूपे तस्मै
 रुद्राय नमो नमः अ.शिरः. ३।१३
 यो रुद्रोऽप्सु यो रुद्र ओषधीषु यो
 रुद्रो वनस्पतिषु...तस्मै.. अ. शिः. ३।१३
 यो रेतसि तिष्ठन् रेतसोऽन्तरो यः
 रेतो न वेद.. एष त आत्मा.. बृह. ३।७।२३
 यो रेतः सिञ्चति तद्रूप एव भवति
 छांदो. ५।१०।६
 योऽर्चयेत्प्रतिमां मां च स मे
 प्रियतरो भुवि गोपालो. २।६
 यो लाजैर्यजति स यशोवान् भवति गजप. १३
 यो लीलयेव त्रिपुरं ददाह विष्णुं
 कविं सोमसूर्याग्निनेत्रः । सर्वे
 देवाः पशुतामवापुः स्वयं तस्मात्
 पशुपतिर्वभूव शरभो. १३
 यो लोकत्रयमाविश्य भ. गी. १५।१७
 योऽवकाशः पूर्वरूपोत्तररूपे अन्तरेण
 सा संहितेति ३ ऐत. १।५।२
 योऽवतिष्ठति नेङ्गते भ. गी. १४।२

यो वंशीवटोऽयं साक्षाच्छिवोऽयम् सामर. ५०
 यो वः कामयते तं वः पृच्छामि
 सर्वान्वा वः पृच्छामि बृह. ३।९।२७
 यो वः शिवतमो रसस्तस्य भाजयते
 ह नः । उशतीरिव मातरः महाना. ५।१३
 [क्र.मं.१०।९।२+प्रवर्गा.१५+ वा. सं.३६।१५
 यो वा आयुः परमात्मा न मीढुषः..
 परम्पराय स्वाहा पारमा. ४।३
 यो वा इदं कश्चिद्भूयाद्वेदेति यथा
 वेत्थ तथा ब्रूहीति बृह. ३।७।१
 यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वा-
 ऽस्माल्लोकात्प्रैति स कृपणः बृह. ३।८।१०
 यो वा एतदक्षरं गार्ग्यविदित्वा-
 ऽस्मिंल्लोकेजुहोति यजते तप-
 स्तप्यते बहूनि वर्षसहस्राण्य-
 न्तवदेवास्य तद्भवति बृह. ३।८।१०
 यो वा एवं नारसिंहं चक्रमधीते
 स सर्वेषु वेदेष्वधीतो भवति षट्च. ८
 यो वा एतामुपनिषदमेव वेद (मा.पा.) केनो. ४।९
 यो वा एतामेवं वेद, अपहृत्य पाप्मान-
 मन्तः स्वर्गलोकेऽज्येयेप्रतितिष्ठति केनो. ४।९
 यो वा एतां सावित्रीमेवं वेद स
 पुनर्मृत्युं जयति सावित्र्यु. १०
 यो वा एवं क्रमेण सञ्जयस्यति, यो
 वा एवं पश्यति, किमस्य यज्ञो-
 पवीतं, काऽस्य शिखा, कथं
 वास्योपस्पर्शनमिति १ सं. सो. १।३
 यो वा एवं क्रमेण सञ्जयसति, यो
 वोत्तिष्ठति, किमस्य यज्ञोपवीतं,
 का वाऽस्य शिखा, कथं वास्यो-
 पस्पर्शनमिति कठश्रु. ८
 यो वा गविष्ठः परमः प्रधानः पदं
 वा यस्य सत्त्वमासीत्...तस्मै
 मुख्याय विष्णवे स्वाहा पारमा. २।१
 या वाचं परिवेष्ट्रीं वेद परिवेष्ट्री-
 मान्भवति कौ. त. २।१
 यो वाचं ब्रह्मेत्युपांस्ते यावद्वाचो गतं
 तत्रास्य यथाकामचारो भवति छांदो. ७।२।२

यो वाचि तिष्ठन् वाचोऽन्तरो यं
 वाङ्म वेद..एष त आत्मा.. बृह. ३।७।१७
 यो वाचि भोगस्तं देवभ्य आगायत् बृह. १।३।२
 यो वाचि यो वक्तव्ये योऽमौ यो
 नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा सुबालो. ५।१०
 यो वा त्रिमूर्तिः परमः परश्च त्रिगुणं
 जुषाणः सकलं विधत्ते ।...त्रिधा
 त्रिरूपं सकलं धराय स्वाहा पारमा. १।७
 यो वा दशात्मा उपरिस्पृशन्वा
 देवानां जेनातिषामुत्तरः जेनाति-
 ज्योतिषे स्वाहा पारमा. ३।५
 यो वा दशानां प्रसूताः समस्तास्तां तां
 दधानाः समयात्सुबीजाः शब्दादि-
 रीत्यै स्वबलं बलाय स्वाहा पारमा. ८।१०
 यो वा नृसिंहो विजयं विभर्षि
 साराजिमन्तं रयिदं कवीनां...
 तस्मै सुयन्त्रे सुशेवधये स्वाहा पारमा. ७।२
 यो वा परं ज्योतिः परं सन्दधानः
 परमात्मा पुरुषं सञ्जनयिष्यसे
 स्वाहा पारमा. ३।८
 या वाप्यर्हिंसीज्जरया जरन्तं...
 तस्मै नृसिंहाय सुरेशपित्रे स्वाहा पारमा. ६।१०
 यो वामपादाचितविष्णुनेत्रस्तस्मै
 द्वादौ चक्रमतीव हृष्टः । तस्मै
 रुद्राय नमो अस्तु शरभो. ११
 यो वामपादेन जघान कालं घोरं
 पपेऽथो ह्यलालं दृहन्तम् ।
 तस्मै रुद्राय नमो अस्तु शरभो. १०
 यो वा वायुर्द्विगुणोऽन्तरात्मा सर्वे-
 षामन्तश्चरतीह विष्णोः । स त्वं
 देवान्मनुष्यान्मृतान्परि सञ्जी-
 वसे स्वाहा पारमा. २।२
 यो वायौ तिष्ठन्वायोरन्तरो यं वायुर्न
 वेद..एष त आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।१७
 यो वासुदेवो भगवान् क्षेत्रज्ञो निर्गु-
 णात्मकः । ज्ञेयः स एव राजेन्द्र
 जीवः सङ्कर्षणः प्रभुः ना. मही. २९
 यो विज्ञानमन्तरो यमयत्येष त
 आत्माऽन्तर्याम्यमृतः बृह. ३।७।२२

(अ) यो विज्ञानं ब्रह्मेत्युपास्ते विज्ञानवतो वै स लोकाञ्ज्ञान- वतोऽभिसिद्धयति	छांदो. ७।७।२
यो विज्ञाने तिष्ठन्विज्ञानादन्तरो यं विज्ञानं न वेद.. एष त आत्मा..	बृह. ३।७।२२
यो विज्ञानं ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो यतिर्वा स महापातकोपपातकेभ्यः पूतो भवति	जावास्त्यु. ९
योऽविमुक्तं पश्यति स जन्मान्त- रितान्दोषान्वारयति	रामो. ता. ४।९
यो विलङ्घ्याश्रमान्वर्णानात्मन्येव स्थितः सदा । अतिवर्णाश्रमी योगी अवधूतः स कथ्यते	१ अवधू. २
यो विश्वर्षीन् ध्यायन्नकुर्वन्विश्वं ह्रीषद्विष्णवे याः प्रभविष्णवे ता अभितम्भरित्रे स्वाहा	पारमा. ९।४
यो विस्फुलिङ्गेन ललाटजेन सर्वं जगद्भस्मसात्सङ्करोति । पुनश्च सृष्ट्वा पुनरप्यरक्षदेवं स्वतन्त्रं प्रकटीकरोति, तस्मै रुद्राय नमो अस्तु	शरमो. ९
यो वेद गहनं गुह्यं पावनं च तथो- दितम् । अग्नीषोमपुटं कृत्वा न स भूयोऽभिजायते	बृ. जा. २।१६
यो वेद निहितं गुहायां परमे व्योमन् [तैत्ति. २।१।१+]	ना.उ.ता. १।५
यो वेदादौ स्वरः प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठितः । तस्य प्रकृतिलीनस्य यः परः स महेश्वरः [शु. र. ३।१८+]	महाना. ८।१७ ना. उ.ता. १।२
(अथ) यो वेदेदमभिव्याहराणीति स आत्मा, अभिव्याहाराय वाक्	छांदो. ८।१२।४
(अथ) यो वेदेदं जिघ्राणीति स आत्मा, गन्धाय घ्राणम्	छांदो. ८।१२।४
(अथ) यो वेदेदं मन्वानीति स आत्मा, मनोऽस्य दैवं चक्षुः	छांदो. ८।१२।५
(अथ) यो वेदेदं ऋणवानीति स आत्मा, अवणाय श्रोत्रम्	छांदो. ८।१२।४

यो वेदो वेदानामाधारः वेदान्तरात्मा सरसो रससङ्गधातो रसं रसमासीद्वसाय स्वाहा	पारमा. ५।७
यो वै गान्धर्वविद्यामुपास्ते, सोऽग्नि- पूतो भवति	गान्धर्वो. १२
यो वै तत्काप्य सूत्रं विद्यान्तं चान्त- र्यामिणमिति स ब्रह्मवित्स लोक- वित्स वेदवित्स सर्वविदिति	बृह. ३।७।१
यो वै तमनु भार्यान् ब्रुमूर्धति स दैवालं भार्येभ्यो भवति	बृह. १।३।१८
यो वै तं पुरुषं विद्यात् सर्वस्यात्मनः परायणं स वै वेदिता स्यात् [बृह. ३।९।१०-१७]	
यो वैतामक्षितिं वेद सोऽन्नमत्ति प्रतीकेन स देवानपि यच्छति	बृह. १।९।१
यो वै तामक्षितिं वेदेति, पुरुषो वा अक्षितिः	बृह. १।५।२
यो वै तां ब्रह्मणो वेदव्यमृतेनावृतां पुरीम् (रं) । तस्मै ब्रह्म च ब्रह्मा च आयुः कीर्ति (ब्राह्माश्च चक्षुः प्राणं) प्रजाददुः	अरुणो. २ तै.आ. १।२७।३
[अथर्व. १०।२।२९+] यो वैतां वाचं वेद यस्या एष विकारः स सम्प्रतिवित् । अकारो वै सर्वा वाक्	१ ऐत. ३।६।७
यो वै देवं महादेवं प्रणवं पुरुषोत्तमम् । यः सर्वे सवेवेदैश्च तन्मे मनः..	२ शिवसं. २०
(अथ) यो वै नारायणः स भग- वान्परब्रह्मण आनन्दो भवति	ना.पू.ता. १।१
यो वै प्राणः सा प्रज्ञा, या वा प्रज्ञा स प्राणः	कौ.त. ३।३,४
या वै बटुकः स भगवान्यश्च काल- स्तस्मै वै नमो नमः (एवं सर्वत्र)	बटुको. १०
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च कृष्णः..	बटुको. १५
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च प्रहाः..	बटुको. ६
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च तेजः..	बटुको. १०
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च दम्भः..	बटुको. १३
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च द्यौः..	बटुको. ९
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च ब्रह्मा..	बटुको. २
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सुवः..	बटुको. ७

यो वै बटुकः स भगवान्यश्च मूः..	बटुको. ७
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च मृत्युः..	बटुको. ११
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च रुद्रः..	बटुको. ३
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च वायुः..	बटुको. ४
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च विश्वं..	बटुको. १२
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च विष्णुः..	बटुको. २
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च शुक्लं..	बटुको. १३
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सत्यं..	बटुको. १६
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सर्वः..	बटुको. १६
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सूक्ष्मं..	बटुको. १४
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सूर्यः..	बटुको. ५
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च सोमः..	बटुको. ५
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च स्थूलं..	बटुको. १५
यो वै बटुकः स भगवान्यश्च स्वः..	बटुको. ८
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चाकाशः..	बटुको. १२
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चाकृष्णः..	बटुको. १६
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चाग्निः..	बटुको. ४
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चाद्भ्यः..	बटुको. १४
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चान्तरिक्षं..	बटुको. ८
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चापमृत्युः..	बटुको. ११
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चापः..	बटुको. ९
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चेन्द्रः..	बटुको. ३
यो वै बटुकः स भगवान्यश्चोपग्रहाः..	बटुको. ६
यो वै बालाक एतेषां पुरुषाणां	

कर्ता, यस्य वैतर्क्यं स वेदि-
तव्य इति

कौ. त. ४।१८

यो वै भूमा तत्सुखम्, नाल्पे सुख-

मस्ति, भूमैव सुखं, भूमा त्वेव
विजिज्ञासितव्य इति

छांदो. ७।२३।१

यो वै भूमा तदमृतम्

छांदो. ७।२४।१

यो वै यजुर्वेदवाच्यस्तं साम जानी-

याद्यो जानीते सोऽमृतत्वं च
गच्छति

नृ. पू. १।६

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कृष्णं

तस्मै वै नमोनमः*

अ. शिरः. २९

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च कृत्स्नं..

अ. शिरः. ३०

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च तेजः..

[अ. शिरः. २।१९+

२ रुद्रो. २४

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च महः..

अ. शिरः. २।१४

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च विश्वं..

अ. शिरः. २।२५

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च शुक्लं

अ. शिरः. २।२८

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सत्यं

२ रुद्रो. ३३

[अ. शिरः. २।३०+

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सर्वं

अ. शिरः. २।३१

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च सूक्ष्मं

अ. शिरः. २।२७

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च स्थूलं

अ. शिरः. २।२५

यो वै रुद्रः स भगवान्यश्च भविष्यत्

२ रुद्रो. ४०

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च भूतं

२ रुद्रो. २।३९

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्च स्वः

अ. शिरः. २।१३

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चाकाशं

अ. शिरः. २।२४

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चान्तरिक्षं

अ. शिरः. २।१६

यो वै रुद्रः स भगवान् यच्चासृतं

अ. शिरः. २।२३

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च ईशानः

२ रुद्रो. १४

यो वै रुद्रः स... यश्चैकादशरुद्राः..

२ रुद्रो. २१

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च कालः

२ रुद्रो. ३७

[अ. शिरः. २।२०

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च कुवेरः

२ रुद्रो. १५

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च जनः

२ रुद्रो. ३१

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च तपः

२ रुद्रो. ३२

यो वै रुद्रः स... यश्च द्वादशादित्याः

२ रुद्रो. २०

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च नक्षत्राणि

२ रुद्रो. १६

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च निर्ऋति-

स्तस्मै वै नमोनमः

२ रुद्रो. १३

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च प्राणाः

२ रुद्रो. ३४

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च पृथिवी

२ रुद्रो. २२

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च ब्रह्मा

२ रुद्रो. १

[अ. शिरः. २।१

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च महः

२ रुद्रो. ३०

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च मृत्युः

[अ. शिरः. २।२२+

२ रुद्रो. ३८

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च मनः

२ रुद्रो. ३५

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च यमः

२ रुद्रो. १२

[अ. शिरः. २।२१+

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च रुद्रः

२ रुद्रो. ३

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च वरुणः

२ रुद्रो. ११

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च वर्तमानं

२ रुद्रो. ४१

* यथाऽयं मन्त्रस्तथैव सर्वे मन्त्रास्तत्तदेवतासहिता नमोनमोन्त्याः पठनीयाः । एवमग्रेऽपि नृसिंहादिमन्त्रेषु ज्ञातव्यम् ।

यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च वायुः [अ. शिरः. २।६+ २ रुद्रो. ९, २५	यो न्यायः सा वाक् तस्मादप्राण- भनयानन्वाचममिव्याहरति छांदो. १।३।३
यो वै रुद्रः स भगवान्यश्च विनायकः २ रुद्रो. ५	यो व्यानेन व्यानिति स त आत्मा सर्वान्तरः बृह. ३।४।१
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च विष्णुः [अ. शिरः. २।२+ २ रुद्रो. २	योऽशनायापिपासे शोकं मोहं जरां मृत्युमत्येति बृह. ३।५।१
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सर्व २ रुद्रो. ३६	योषा वा अभिर्गौतम तस्याः उपस्थ एव समिलोमानि धूमो योनिरर्चि- र्यदन्तः करोति तेऽङ्गारा अभि- नन्दा विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।१३
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सुवः २ रुद्रो. २९	योषा वाव गौतमाभिस्तस्या उपस्थ एव समिद्यदुपमन्त्रयते स धूमः छांदो. ५।८।१
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सूर्यः २ रुद्रो. १०	योऽष्टाचत्वारिंशद्वर्षाणि ब्रह्मचर्यं चरेत्, प्रतिवेदं द्वादश वा याव- द्ब्रह्मणान्तं वा वेदस्य, स ब्राह्मणः आश्रमो. १
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सोमः अ. शिरः. २।८	योऽसा आदित्ये पुरुषः सोऽसा- बहमिति मैत्रा. ६।३५
यो वै रुद्रः स भगवान्यश्च स्कन्दः २ रुद्रो. ६	योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमस्मि बृह. ५।१५।१
[अ. शिरः. २।३+ २ रुद्रो. २६	योऽसावसौ पुरुषः सोऽहमस्मि ईशा. १६
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाकाशः २ रुद्रो. ८	(ॐ) योऽसाविन्द्रियात्मा गोपालः.. गोपालो. ३।१३
[अ. शिरः. २।५+ २ रुद्रो. १७	(ॐ) योऽसावुत्तमपुरुषो गोपालः ॐ तत्सत् गोपालो. ३।१५
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाष्टौ प्रहाः २ रुद्रो. ७	योऽसि सोऽसि जगत्यस्मिंलीलया विहरानघ महो. ६।१
[अ. शिरः. २।४+ २ रुद्रो. ४	योऽसौ सोऽहमस्मीति वा या भाष्यते सैषा षोडशी बहुचो. ५
यो वै रुद्रः स भगवान् या च द्यौः अ. शिरः. २।१७	योऽसौ तपन्नुदेति सूर्यता. १।२
यो वै रुद्रः स भगवान्या च पृथिवी अ. शिरः. २।१५	योऽसौ देवो भगवान् सर्वैश्वर्यसम्पन्नः ...मायया क्रीडति स ब्रह्मा स विष्णुः स रुद्रः स इन्द्रः स सर्वे देवाः शांडि. ३।१।३
यो वै रुद्रः स भगवान् या च भूः २ रुद्रो. २७	योऽसौ परापरो देव ॐकारो नाम नामतः । निश्शब्दः शून्यभूतस्तु मूर्ध्नि स्थाने ततोऽभ्यसेत् मैत्रा. ६।२३
[अ. शिरः. २।११+ २ रुद्रो. ४	(ॐ) योऽसौ प्रधानात्मा गोपालः ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वैनमोनमः गोपालो. ३।१२
यो वै रुद्रः स भगवान् या चोमा २ रुद्रो. ४	(ॐ) योऽसौ ब्रह्म, परं वै ब्रह्म ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः.. गोपालो. ३।१६
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्च सुवः २ रुद्रो. २८	
[अ. शिरः. २।१२+ २ रुद्रो. २३	
यो वै रुद्रः स भगवान् याश्चापस्त्वस्मै वैनमोनमः [अ. शिरः. २।१८+ २ रुद्रो. २३	
यो वै रुद्रः स भगवान्ये च ऋषयः २ रुद्रो. १८	
यो वै रुद्रः स भगवान्ये चाष्टौ प्रतिप्रहाः अ. शिरः. २।१०	
यो वै रुद्रः स भगवान्ये चाष्टौ वसवः २ रुद्रो. १९	
यो वै रुद्रः स भगवान् यश्चाष्टौ प्रहाः अ. शिरः. २।९	
यो वै वेद स वेद ब्रह्म, ब्रह्मैवावाप्नोति ग. शो. ३।१	
यो वै वेदांश्च प्रहिणोति तस्मै तद्देवमात्मबुद्धिप्रकाशं सुमुक्षुर्वै शरणमहं प्रपद्ये श्वेताश्व. ६।१८	
यो वै स बहिर्धा पुरुषादाकाशः छांदो. ३।१२।७	
यो वै स संवत्सरः प्रजापतिः षोडशकलोऽयमेव सः बृह. १।५।१५	
यो वै सोऽन्तःपुरुष आकाशः छांदो. ३।१२।८	

(ॐ) योऽसौ भूतात्मा गोपालः

ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवः..

गोपालो. ३।१४

योऽसौ वेद यदिदं किञ्चात्मनि
ब्रह्मण्येवानुष्ठुभं जानीयाद्यो

जानीते सोऽमृतत्वं च गच्छति

नृ. पू. १।७

(ॐ) योऽसौ सर्वभूतात्मा गोपाल

ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै

नमोनमः

गोपालो. ३।१७

योऽसौ सर्वेषु भूतेष्वविद्य तिष्ठति

भूतानि विदधाति स वो हि

स्वामी भवति

गोपालो. १।१२

योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यज

ईश्वरः । तस्मात्तद्धारणादेतल्लिङ्ग-

देहमलौकिकम्

सदानं. १०

योऽसौ सर्वेषु वेदेषु पठ्यते ह्यज

ईश्वरः । अकायो निर्गुणो ह्यात्मा

तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु

२ शिवसं. २२

योऽसौ सर्वैर्गीयते...स वो हि

स्वामी भवति

गोपालो. १।१२

योऽसौ सूर्यं तिष्ठति, योऽसौ गोषु

तिष्ठति, योऽसौ गोपान्पाल-

यति, योऽसौ सर्वेषु देवेषु

तिष्ठति ।...सबोहिस्वामीभवति

गोपालो. १।१२

योऽस्ति कल्पितसंवृत्त्या परमार्थेन

नास्त्यसौ

अ. शां. ७३

योऽस्माकमविद्यायाः परं पारं तार-

यतीति नमः परमऋषिभ्यः

प्रश्नो. ६।८

योऽस्मात्पूर्वो बुभूषति य एवं वेद

बृह. १।४।१

योऽस्मान् द्वेष्टि, यं च वयं द्विषमः

कौ.उ. २।९

[वनदु.१६०+म.ना. ५।११+

[प्रवर्ग्या. २३+

वा. सं. ३६।२३

योऽस्मि सोऽस्मि नमोऽस्तु ते

१सं.सो.२।३१

(अथ) योऽस्य दक्षिणः सुषिः

स व्यानस्तच्छ्रोत्रं स चन्द्रमा-

स्तदेतच्छ्रीश्च यश्चेत्युपासीत

श्रीमान्यशस्वी भवति

छांदो. ३।१३।२

(अथ) योऽस्य निरुक्तानि वेद

स सर्व वेद

शांडि. ३।२।२

(अथ) योऽस्य प्रत्यङ्मुखिः सोऽपानः

सा वाक् सोऽभिस्तदेतद्ब्रह्मवर्चस-

मन्नाद्यमित्युपासीत ब्रह्मवर्च-

स्यन्नादो भवति

छांदो. ३।१३।३

योऽस्य भर्गः कं सञ्चिन्तयामी-

त्यांद्ब्रह्मवादिनः

मैत्रा. ६।७.

योऽस्या एतदेवं पदं वेद

गायत्र्यु. १,२

[बृ.उ. ५।१४।१,२+

(अथ) योऽस्योदङ्मुखिः स समान-

स्तन्मनः स पर्जन्यस्तदेतत्कीर्ति-

श्च व्युष्टिश्चेत्युपासीत कीर्ति-

मान्युष्टिमान्भवति

छांदो. ३।१३।४

(अथ) योऽस्योर्ध्वः सुषिः स

उदानः स वायुः स आकाशस्त-

देतदोजश्च महश्चेत्युपासीतौजस्वी

महस्वान्भवति

छांदो. ३।१३।५

यो ह खलु वाचोपरिस्थः श्रूयते स

एव वा एष शुद्धः पूतः शून्यः...

स्वे महिम्नि तिष्ठति

मैत्रा. २।४

(अथ) यो ह खलु वावशरीरं...भूतात्मा

मैत्रा. ३।२

(अथ) यो ह खलु वावास्य ताम-

सोऽशोऽसौ स योऽयं रुद्रः

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावास्य राज-

सोऽशोऽसौ स योऽयं ब्रह्मा

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावाऽस्य सात्वि-

कोऽशोऽसौ स एव विष्णुः

मैत्रा. ५।५

(अथ) यो ह खलु वावैतस्यांशोऽयं

यश्चेतनमात्रः प्रतिपूरुषं क्षेत्रज्ञः

योऽहङ्कारे, योऽहङ्कर्तव्ये, यो रुद्रे

यो नाड्यां..सञ्चरतिसोऽयमात्मा

सुबालो. ५।८

योऽहमनेन न प्रेक्षामीति स ह

षोडशं वर्षशतमजीवत्

छांदो. ३।१६।७

योऽहमस्मि ब्रह्माहमस्मि [म.ना. ६।७+

योऽहमस्मीतिवा सोऽहमस्मीति वा

यो हरिस्तत्साम्नः पञ्चमं पादं

जानीयात्

ग. पू.ता. २।१

(अथ) यो ह वा अस्मालोकात्स्वं

लोकमदृष्ट्वा प्रैति, स एनमवि-

दितो न मुनक्ति

बृह. १।४।१५

यो ह वा अस्मिन्नादित्ये निहित-
स्तारकेऽक्षिणि चैष भर्गव्यः मैत्रा. ६।७
यो ह वा आत्मानं पञ्चविधमुक्तं
वेद, यस्मादिदं सर्वमुत्तिष्ठति, स
सम्प्रतिवित् १ ऐत. ३।१११
यो ह वा आयतनं वेदायतनमह
स्वानां भवति, मनो ह वा आयतनं छांदो. ५।१।५
यो ह वा एतमोङ्कारं वेदायतनः स्यात् २ प्रणवो. ९
यो ह वा एतस्य प्राणस्य ब्रह्मणो
मनो दूतं वेद, दूतवान्भवति कौ. त. २।१
यो ह वै प्रतिष्ठां वेद प्रति ह तिष्ठ-
त्यस्मिन् च लोकेऽमुष्मिन् च, चक्षु-
र्वाव प्रतिष्ठा छांदो. ५।१।३
यो ह वै ज्येष्ठं च भ्रेष्ठं च वेद
ज्येष्ठश्च भ्रेष्ठश्च स्वानां भवति छांदो. ५।१।१
यो ह वै त्वकामेन कामान्कामयते
सोऽकामी भवति गोपालो. १।१२
(ॐ) यो ह वै...नादस्वरूपो भरतो.. तारसा. ३।५
(ॐ) यो ह वै...स भगवांस्तत्परः
...नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसत्यपर-
मनन्ताद्वयपरिपूर्णः परमात्मा
ब्रह्मैवाहं रामोऽस्मि तारसा. ३।८
(ॐ) यो ह वै...स भगवान्बिन्दु-
स्वरूपः शत्रुघ्नो...तस्मै वै नमोनमः तारसा. ३।४
यो ह वै नारायणस्याष्टाक्षरं पद-
मज्येति । अतपञ्चवन्सर्वमायुरेति नारा. ३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
पुरुषो भूर्भुवःस्वस्तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।८
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्या
च सरस्वती...तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।१०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च विष्णुः नृ. पू. ४।६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च ब्रह्मा नृ. पू. ४।५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
महेश्वरो भूर्भुवःस्वस्तस्मै वै नमोनमः नृ. पू. ४।७
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चेश्वरः नृ. पू. ४।९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च कालः नृ. पू. ४।२६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च जीवः नृ. पू. ४।३५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च प्राणः नृ. पू. ४।३१
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च मनुः नृ. पू. ४।२७

यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च मृत्युः नृ. पू. ४।२८
यो ह वै नृसिंहो भगवान्यश्च यमः नृ. पू. ४।२९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च
विराट् पुरुषः ... नृ. पू. ४।३४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च सर्वं नृ. पू. ४।३६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्च सूर्यः नृ. पू. ४।३२
यो ह वै नृसिंहो भगवान्यश्च सोमः नृ. पू. ४।३३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चान्तकः नृ. पू. ४।३०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यश्चोङ्कारः नृ. पू. ४।१२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच गौरी नृ. पू. ४।१२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्यानि च
पञ्च महाभूतानि... नृ. पू. ४।२५
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच प्रकृतिः नृ. पू. ४।१३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच विद्या नृ. पू. ४।१४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याच श्रीः नृ. पू. ४।११
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याश्च
चतस्रो मात्राः नृ. पू. ४।१६
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्याश्च
सप्त व्याहृतयः... नृ. पू. ४।१९
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये च
द्वादशादित्याः... नृ. पू. ४।२३
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये चाष्टौ महाः नृ. पू. ४।२४
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये चाष्टौ
लोकपालाः... नृ. पू. ४।२०
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये चाष्टौ
वसवः भूर्भुवः स्वस्तस्मै नमोनमः नृ. पू. ४।२१
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्
ये वैकादश रुद्राः... नृ. पू. ४।२२
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्
ये च पञ्चाग्रयः... नृ. पू. ४।१८
यो ह वै नृसिंहो देवो भगवान्ये च वेदाः
साङ्गाः सशाखाः सेतिहासाः.. नृ. पू. ४।१७
(ॐ) यो ह वै परमात्मा नारायणः.. ता. सा. ३।३
यो ह वै प्रजापतिं वेद प्रजायते ह
प्रजया पशुभिः बृह. ६।१।६
यो ह वै प्रतिष्ठां वेद प्रतितिष्ठति बृह. ६।१।३
यो ह वै यज्ञो यज्ञं वेदाहन्यहर्द्वेषु
देवमभ्युहं स सम्प्रतिवित् १ ऐत. ३।४।१
यो ह वै योऽन्तःकरणचतुष्टयात्मा रामो. ५।११

यो ह वै यो ब्रह्मा विष्णुर्महेश्वरो यः
 सर्वदेवात्मा.. रामो. ५१५
 यो ह वै वसिष्ठं वेद, वसिष्ठो ह
 स्वानां भवति, वाग्वाव वसिष्ठः छांदो. ५११२
 यो ह वै वसिष्ठां वेद वसिष्ठः स्वानां
 भवति बृ. उ. ६।१।२
 (अथ) यो ह वै विद्ययै न परमु-
 पास्ते सोऽहमिति स ब्रह्मविद्भवति शांडि. ३।२।२
 यो ह वै शिशुः साधनः सप्रत्या-
 धानः सस्थूलः स दामं वेद.. बृह. २।२।१
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा...
 उकार उपेन्द्रस्वरूपो हरिनायकः तारसा. ३।२
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा...
 कलातीता भगवती सीता
 चित्स्वरूपा तारसा. ३।७
 (ॐ) यो ह वै श्रीपरमात्मा नारा-
 यणः स भगवान् कलास्वरूपो
 लक्ष्मणो भूर्भुवः सुवस्तस्मै नमो नमः तारसा. ३।६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स भगवान् द्वैत-
 परमानन्द आत्मा य ॐ नमो
 भगवते वासुदेवाय भूर्भुवः सुव-
 स्तस्मै नमो नमः रामो. ५।४४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स... यच्च
 त्रैलोक्यं भूर्भुवः सुवस्तस्मै.. रामो. ५।२६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स... यच्च
 ब्रह्मानन्दामृतं.. रामो. ५।३
 यो ह वै... यच्च भूतं भव्यं भविष्यत् रामो. ५।३५
 यो ह वै... यच्चासृतं भूर्भुवः रामो. ५।१६
 यो ह वै... यत्तारकं ब्रह्म रामो. ५।४
 यो ह वै... यद्ब्रह्माण्डस्य बहिर्व्यापिं रामो. ५।३६
 यो ह वै... यश्च प्राणो... रामो. ५।१२
 यो ह वै... यश्च महादेवः... रामो. ५।४३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्च महेश्वर.. रामो. ५।४२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्च मृत्युः.. रामो. ५।१५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्च यमः.. रामो. ५।१३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्चाखंडैकरसात्मा रामो. ५।२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्चान्तकः रामो. ५।१४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यश्चोद्धारः.. रामो. ५।३९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः परमात्मा रामो. ५।४६

यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः परमपुरुषः.. रामो. ५।४१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः सर्वभूतात्मा.. रामो. ५।८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः सूर्यः रामो. ५।२७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः सोमः रामो. ५।२८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यः स्थावर-
 जङ्गमात्मा.. भूर्भुवः सुवस्तस्मै.. रामो. ५।१८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः स भगवान्-
 द्वैतपरमानन्द आत्मा यत्परं ब्रह्म रामो. ५।१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या गौरी रामो. ५।२४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या जानकी.. रामो. ५।२५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यानि च
 नक्षत्राणि.. तस्मै नमो नमः रामो. ५।२९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यानि च
 पञ्चमहाभूतानि.. रामो. ५।१७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या प्रकृतिः.. रामो. ५।३८
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यो ब्रह्मा
 विष्णुर्महेश्वरो यः सर्वदेवात्मा.. रामो. ५।५
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या लक्ष्मी भूर्भुवः.. रामो. ५।२३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या विद्या.. रामो. ५।२१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... याश्चतस्रोर्धमात्राः रामो. ५।४०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... या सरस्वती.. रामो. ५।२२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... याः सप्त
 महाव्याहृतयः.. रामो. ५।२०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... येच द्वादशादित्याः रामो. ५।३४
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... येच नव ग्रहाः.. रामो. ५।३०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये चाष्टौ वज्रवः रामो. ५।३२
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये चाष्टौ
 लोकपालाः... रामो. ५।३१
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये चैकादशरुद्राः रामो. ५।३३
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये देवासुर-
 मनुष्यादिभावाः... रामो. ५।९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये पञ्चामयः.. रामो. ५।१९
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये मत्स्य-
 कूर्माद्यवताराः... रामो. ५।१०
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... ये सर्वे वेदाः..
 साङ्गाः सशाखाः सेविहासपुराणाः.. रामो. ५।६
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... यो जीवान्तरात्मा.. रामो. ५।७
 यो ह वै श्रीरामचन्द्रः... योऽन्तः-
 करणचतुष्टयात्मा.. रामो. ५।११

योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो महाविष्णुः.. रामो. ५।४५
 योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो विज्ञानात्मा.. रामो. ५।४७
 योहवै श्रीरामचन्द्रः...यो हिरण्यगर्भः.. रामो. ५।३७
 यो ह वै सम्पदं वेद, स५ हास्मै
 कामाः पद्यन्ते दैवाश्च मानुषाश्च,
 ओत्रं वाव सम्पत् छांदो. ५।११४
 यो ह वै सम्पदं वेद सर्वं हास्मै
 पद्यते (मा. पा.) बृ. उ. ६।१।४
 यो ह वै सम्पदं वेद स५ हास्मै पद्यते बृह. ६।१।४
 यो ह वै सुश्लोकमौले धर्माननु-
 तिष्ठमानोऽग्निना चक्रं योभिर्वै...
 तप्ततनूः सायुज्यं सलोकता-
 माप्नोति सुदर्श. ५
 यो ह संयोगो ध्यानं जुषमाणः सिन्धुः
 सन्धुक्षणां संयोगः सन्दधानः

पुण्यः पुण्यानां पुण्याय स्वाहा पारमा. ४।६
 यो हस्ते य आदातव्ये य इन्द्रे यो
 नाड्यां...सञ्चरति सोऽयमात्मा मुशालो. ५।१२
 यो हीमानि न विद्यात्कथं सोऽनु-
 शिष्टो ब्रुवीत छांदो. ५।३।४
 यो ह वै वित्स सवित्स द्वैतवित्सैक-
 धामेतः स्यात्तदात्मकश्च मैत्रा. ६।३५
 यो ह्येव प्रभवः स एवाप्ययः ३ऐन. २।६।४
 यो ह वै वेद सञ्ज्यासी योगी
 चात्मयाजी चेति मैत्रा. ६।१०
 यो ह्येष महिमा बभूव क एष. ब्रह्मो. १
 यौवनस्था गृहस्थाश्च प्रासादस्थाश्च ये
 नृपाः । सर्व एव विशीर्यन्ते शुष्क-
 स्तिग्धान्नभोजनाः शिवो. ७।१२२

र

र इति-रञ्जयतीमानि भूतानि मैत्रा. ६।७
 रकारमग्निबीजं च अपानादित्य-
 सन्निभम् ध्या. विं. ९५
 रकारोऽण्डं विराड् भवति तारसा. १।४
 रकारोवह्निवचनः प्रकाशः पर्यवस्यति रामर. ५।४
 रक्तमांसमयस्यास्य सबाह्याभ्यन्तरे
 मुने । नाशैकधर्मिणो ब्रूहि कैव
 कायस्य रम्यता महो. ३।३१
 रक्तमृन्मलालास्वेवादिकमवंशाः पैङ्गलो. २।२
 रक्तवर्णो मणिप्रख्यः प्राणवायुः
 प्रकीर्तितः अ. ना. ३७
 रक्तशुक्लपदैकीकरणं पाद्यम् भावनो. ८
 रक्तं लम्बोदरं शूर्पकर्णकं रक्तवास-
 सम...एवं ध्यायति यो नित्यं
 स योगी योगिनां वरः गणप. ९
 रक्ता गायत्री । श्वेता सावित्री ।
 कृष्णा सरस्वती गायत्रीर. ५
 रक्षांसि भीतानि दिशो ब्रवंति भ.गी. १।१३६
 रक्षांसि ह वा पुरोनुवाके तपोप्रमति-
 घ्नन्ततान्प्रजापतिर्वरेणोपामन्त्रयत सहवै. २
 ६२

रक्षोहणो वो बलगाहन इति तृतीयः
 पादः । साम वै तृतीयः पादः ।
 वक्रतुण्डाय हुमिति चतुर्थः पादो-
 ऽथर्वश्चतुर्थः पाद इति ग. पू. १।१३
 रघुवंश्याय विद्महे सीतावल्लभाय
 धीमहि । तन्नो रामः प्रचोदयात् वनदु. १४३
 रजसस्तु फलं दुःखं भ.गी. १।४।१६
 रजसि प्रलयं गत्वा भ.गी. १।४।१५
 रजसो लोभ एव च भ.गी. १।४।१७
 रजस्तमश्चाभिमूय भ.गी. १।४।१०
 रजस्तमस्वरूपेण भावा यज्ञबहिष्कृताः भवसं. ४।७
 रजस्तमोभ्यां विद्धस्य सुसमिद्धस्य
 देहिनः । पुत्रदारकुटुम्बेषु सक्तस्य
 न कदाचन मैत्रा. ६।२८
 रजस्येतानि जायन्ते भ.गी. १।४।१२
 रजः कर्मणि भारत भ.गी. १।४।९
 रजः सत्त्वं तमश्चैव भ.गी. १।४।१०
 रजोगुणसमुद्भवः भ.गी. ३।३७
 रजो भूमिस्त्वमा रोदयस्व प्रवदन्ति
 धीराः । आक्रान्तसमुद्रः प्रथमे
 विषमज्ञजनयन्प्रजा भुवनस्य राजा महाना. ६।५

रजो रागात्मकं विद्धि भ.गी. १४।७
 रजो वसति जन्तूनां देवीतत्त्वं
 समावृतम् । रजसो रेतसो
 योगाद्राजयोग इति स्मृतः यो.शि.१।१३७
 रज्जुखण्डे परिहृते सर्परूपं न तिष्ठति ना. बि. २७
 रज्जुबद्धा विमुच्यन्ते तृष्णाबद्धा न
 केनचित् महो. ६।३९
 रज्जुबद्धो यथा इयेनो गतोऽप्या-
 कृष्यते पुनः । गुणबद्धस्तथा जीवः
 प्राणापानेन कषति यो. चू. २९
 रज्जुरेवेति चाद्वैतं तद्वदात्मविनिश्चयः वैतथ्य. १८
 रज्जुर्माताऽदितिस्तथा कृष्णोप. २१
 रज्जुसर्पेण दष्टश्चेन्नरो भवतु संसृतिः ते. बि. ६।७७
 [अज्ञानमिति च-] रज्जौ सर्पश्चान्ति-
 रिवाद्वितीये सर्वानुस्यूते सर्वमये
 ब्रह्मणि देवतिर्यङ्गुरस्थावरस्त्री-
 पुरुषवर्णाश्रमबन्धमोक्षोपाधि-
 नानात्मभेदकल्पितं ज्ञानमज्ञानं निरा. उ. १६
 रज्ज्वज्ञानात्क्षणेनैव यद्वद्रज्जुर्हि
 सर्पिणी । भाति तद्वच्चितिः
 साक्षाद्विश्वाकारेण केवला यो. शि. ४।२
 रथनाभिरिवाभिरुंयाथेत छिद्रां वा
 छायां वा पश्येत् ३ ऐत. २।४।५
 रथन्तरमिति थकारणामेव दीप्तं दर्शयति संहितो. २।४
 रथन्तरं बृहत्साम सप्तवैधैस्तु गीयते मंत्रिको. ९
 रथन्तरे अन्वक्षरं (भ-) थकारान्
 स्वरवन्ति यथाक्षरं दर्शयेत् संहितो. २।२
 रथं स्थापय मेऽच्युत भ. गी. १।२१
 (अथ) स्थानत्रययोगान्पथः सृजते
 न तत्रानन्दा मुदः प्रमुदो भवन्ति बृह. ४।३।१०
 (तद्यथा) रथेन धात्रयत्रयचक्रे
 पर्यवेक्षत एवमहोरात्रे पर्यवेक्षत
 रथोपस्थ उपाविशत् कौ. त. १।४
 रथो मे सर्वान् समुद्रान् संयाति भ. गी. १।४७
 रथ्यायां बहुवस्त्राणि भिक्षा सर्वत्र
 लभ्यते । भूमिः शय्याऽस्ति इतिहा. ८५
 विस्तीर्णा यतयः केन दुःखिताः १ सं. सो. २।९९
 रमते तस्मिन्नुत जीर्णे शयाने नैनं
 जहात्यहः सुपुण्येषु चित्त्यु. १४।२

रमते धीर्यथाप्राप्ते साध्वीवान्तः-
 पुराजिरे । सा जीवनमुक्ततो-
 देति स्वरूपानन्ददायिनी महो. ४।३८
 रमन्ते योगिनोऽनन्ते नित्यानन्दे
 चिदात्मनि । इति रामपदेनासौ
 परं ब्रह्माभिधीयते रा. पू. १।६
 रममाणः स्त्रीभिर्वायानैर्वाज्ञातिभिर्वा
 नोपजनस्मरन्निदस् शरीरस्
 स यथा प्रयोग्य आचरणे
 युक्त एवमेवायमस्मिच्छरीरे
 प्राणो युक्तः छां. उ. ८।१२।३
 रमारमणो वैकुण्ठे नारायणः
 स्वयं ध्यानापन्नोऽभवत् सामर. ३
 रमिति-प्राणो वै रं, प्राणे हीमानि
 सर्वाणि भूतानि रमन्ते बृ. उ. ५।१२।१
 रम्भास्तस्मेन काष्ठेन पाकसिद्धौ
 जगद्भवेत् ते. बि. ६।७८
 रम्यदेशे ब्रह्मघोषसमन्विते.. देवाय-
 तने...सुशोभनमठं...सर्वरक्षास-
 मन्वितं कृत्वा तत्र वेदान्तश्रवणं
 कुर्वन्योगं समारभेत् शां. डि. १।५।१
 रयिरिति मनुष्याः (देवमुपासते)
 रयिः ककुब्धान् दधद्विनष्टं रयिम-
 द्विधानं तस्मै ककुब्जे विकटाय
 पित्रे स्वाहा पारमा. ७।३
 रयीणां पतिं यजतं बृहन्तं रा राग-
 मुक्तं गुरुं सश्रीकं तं रायि-
 रूपं रयिभूतभूतं रयिमत्सुरत्रः
 स्वाहा पारमा. ७।९
 रमाऽरमेच्छाऽपुनर्भवति तत्र रमा
 पुण्येन पुण्यलोकं नयत्यरमा
 पापेन पापं सुबालो. ११।१
 रविमध्ये स्थितः सोमः सोममध्ये
 हुताशनः । तेजोमध्ये स्थितं
 सत्त्वं सत्त्वमध्ये स्थितोऽच्युतः मैत्रा. ६।३८
 रवेरुदयास्तमययोः किलकर्म कर्तव्यम्
 (लौकिकाग्नेः) रश्मयो धूमोऽह-
 रचिश्चन्द्रमा अङ्गारा नक्षत्राणि
 विस्फुलिङ्गाः मं. ब्रा. २।४
 बृह. ६।२।९

रश्मिभिरेषोऽस्मिन्प्रतिष्ठितः प्राणै-

रयममुष्मिन्स यदोत्क्रमिष्यन्

भवंति शुद्धमेवैतन्मण्डलं पश्यति

बृह. ५।५।२

रश्मिरिद्रः सविता मे नियच्छतु

चित्त्यु. ११।७

रश्मिः रश्मीनां मध्ये तपन्तं

चित्त्यु. ११।४

रश्मीस्त्वं पर्यावर्तयाद्ब्रह्मो वै ते

अविष्यन्ति

छांदो. १।५।२

रश्मीस्त्वं पर्यावर्तयतात् (मा.पा.)

छां. उ. १।५।२

रसनया भाव्यमाना मधुराभुक्ति-

कटुकषायलवणभेदाः षड्रसाः,

षडृतवः क्रियाशक्तिः पीठम्

भावनो. २

रसनं च रसयितव्यं च (मा.पा.)

प्रश्नो. ४।८

रसनं घ्राणमेव च

भ.गी. १५।९

रसनाद्वायुमाकृष्य यः पिबेत्सततं

नरः । श्रमदाहौ तु न स्यातां

नश्यन्ति व्याधयस्तथा

शांदि. १।७।४५

रसना पीड्यमानेयं षोडशी वोर्ध्व-

गामिनी

त्र. वि. ७३

रसनां तालुनि न्यस्य स्वस्थचित्तो

निरामयः । आकुञ्चितशिर-

स्तस्मिन्निवध्नन्योगमुद्रया । हस्तौ

यथोक्तविधिनाप्राणायामं समाचरेत्

त्रि. ब्रा. २।९३

रसभाण्डमिवात्मानं सुस्थिरं

धारयेत्सदा

अमन. २।५५

रसयन्वै तन्न रसयते, नहि रसयितु

रसयतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽविना-

शित्वात्

बृह. ४।३।२५

रसयितव्यमेवाप्येति यो रसयित-

व्यमेवास्तमेति

सुबालो. ९।४

रसक्य आपो रसाद्भ्यां भिन्नाः

गोपालो. १।८

रसवर्जं रसोऽयस्य

भ.गी. २।५९

रसस्य मनसश्चैव चञ्चलत्वं स्वभा-

वतः । रसो बद्धो मनो बद्धं किं

न सिद्धयति भूतले

वराहो. २।७८

रसं रसानां परमास्वादनीयमनास्वादं

रसवर्जं सुगुप्तम्

२ देव्यु. २३

रसं सर्वमसन्मयम्

ते. वि. ३।५७

रसः हेवायं लब्ध्वाऽऽनन्दी भवति

तैत्ति. २।७

रसाच्छोणितं, शोणितान्मांसं,

मांसान्मेदो मेदसः स्नायवः,

क्वायुभ्योऽस्थीनि, अस्थिभ्यो

मज्जा, मज्जातः शुक्रं

गर्भो. २

रसादयो हि ये कोशा व्याव्याता-

स्तैत्तिरीयके । तेषामात्मा परो

जीवः खं यथा सम्प्रकाशितः

अद्वैत. ११

रसानां शोषणं सम्यक्कृद्दामुद्राभिधीयते

ध्या. वि. ९२

रसे वृद्धिगते नित्यं वर्धन्तेधातवस्तथा

वराहो. ५।४८

रसो वै सः, रसः हेवायं लब्ध्वा-

ऽऽनन्दी भवति

तैत्ति. २।७

रसोऽहमप्सु कौन्तेय

भ. गी. ७।८

रसौषधिक्रियाजालमन्त्राभ्यासादि-

साधनात् । सिद्धयन्ति सिद्धयो

यास्तु कल्पितास्ताः प्रकीर्तिताः

यो.शि. १।१५२

रस्याः क्षिग्धाः स्थिरा हृद्याः

भ.गी. १।७।८

रहस्यं रामतपनं वासुदेवं च मुद्रलम्

मुक्ति. १।३५

रहस्यं हेतुदुत्तमम्

भ. गी. ४।३

रहस्योपनिषन्नाम्ना सषडङ्गमिहो-

च्यते । यस्य विज्ञानमात्रेण मोक्षः

साक्षात् संशयः

शु. र. १।१३

रहस्योपनिषद्ब्रह्म ध्यातं येन विप-

श्चिता । तीर्थैर्मन्त्रैः श्रुतैर्जन्यैस्तस्य

किं पुण्यहेतुभिः

शु. र. १।१६

राकामहः सुहवाः सुष्टुती हुवे...

वीरः शतदायमुक्थ्यं स्वाहा

पारमा. ७।४

राकाह्या तु या नाडी पीत्वा च

सलिलं क्षणात् । क्षुतमुत्पादये-

द्घ्राणे श्लेष्माणं सञ्चिनोति च

यो.शि. ५।२४

राक्षसं भवति आर्द्धं देवं यत्र निवर्तयेत्

इतिहा. ६२

राक्षसान्मर्त्यरूपेण राहुर्मनसिजं

यथा । प्रभाहीनांस्तथा कृत्वा..

रा. पू. १।३

राक्षसीमासुरी चैव

भ. गी. ९।१२

रागद्वेषभयादीनामनुरूपं चरन्नपि ।

योऽन्तर्व्योमवदच्छन्नः स जीव-

न्मुक्त उच्यते

वराहो. ४।२४

रागद्वेषवियुक्तात्मा समलोष्टाश्म-

काश्चनः । प्राणिर्दिसानिवृत्तश्च

मुनिः स्यात्सर्वनिःस्पृहः

ना. प. ३।३५

रागद्वेषवियुक्तैस्तु	भ. गी. २।६४	राजन्तं दीप्यमानं तं परमात्मान-	
रागद्वेषं मदं मायां द्रोहं मोहं परा-		मव्ययम् । देहिनां प्रापयेद्यस्तु	
त्मसु । षडेतानि यतिर्नित्यं मन-		राजयोगः स उच्यते	अमन. २।४
साऽपि न चिन्तयेत्	ना. प. ३।७०	राजन् संस्मृत्य संस्मृत्य	भ. गी. १८।७६
रागद्वेषौ व्यवस्थितौ	भ. गी. ३।२८	राजयोगस्य माहात्म्यं कोवा जानाति	
रागद्वेषौ व्युदस्य च	भ. गी. १८।५१	तत्त्वतः । ज्ञानात्सिद्धिमुक्तिरिति	
रागद्वेषौ सुखं दुःखं धर्माधर्मौ		गुरोर्ज्ञानं च लभ्यते	अमन. २।५
फलाफले । यः करोत्यनपेक्ष्यैव		राजवार्तादि तेषां स्याद्विक्षावार्ता	
स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।४९	परस्परम्	ना. प. ३।५८
रागं नीरागतां नीत्वा निर्लेपो भव		राजविद्या राजगुह्यं	भ. गी. ९।२
सर्वदा	वराहो. २।४८	राजसमायात्मको ब्रह्मा	पा. ब्र. २
रागादयः कामक्रोधलोभमोहजरा-		राजसं चलमधुवम्	भ. गी. १७।१८
मरणसुखदुःखान्यनुभवन्त		राजसः परिकीर्तितः	भ. गी. १८।२७
आपद्यन्ते	सामर. १०१	राजसा तामसाश्च ये	भ. गी. ७।१२
रागादयः कामक्रोधादयो गुणाः		राजसी क्रियाशक्तिः	गणेशो. ४।३
साधनरूपा भवन्ति	सामर. १०२	राजस्ये क्षत्र एव तद्यंशो दधाति	
रागादयः प्रसज्येरंस्तेनासौ		सैषा क्षत्रस्य योनिर्यद्ब्रह्म	बृह. १।४।११
नारकी भवेत्	ना. प. ४।१६	राजसो ब्रह्मा सात्त्विको विष्णु-	यो. चू. ७२
रागाद्यपेतं हृदयं, वागदुष्टाऽनृता-		स्तामसोरुद्रइतिप्लेत्रयोगुणयुक्ताः	
दिना । हिंसादिरहितं कर्म		राजसो ब्रह्मा सात्त्विको विष्णु-	
यत्तदीश्वरपूजनम्	जा. द. २।८	स्तामसो वै हरः	गणेशो. ४।६
रागाद्यसम्भवे प्राज्ञ पुण्यपाप-		राजस्याः पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि पञ्च	
विमर्दनम् । तयोर्नाशि शरीरेण		कर्मेन्द्रियाणि, पञ्चवायवश्चाजायन्त	गणेशो. ४।४
न पुनः सम्प्रयुज्यते	जा. द. ६।५१	राजा त एकं मुखं, तेन मुखेन विशो-	
रागी कर्मफलप्रेप्सुः	भ. गी. १८।२७	ऽस्ति, तेनैव मुखेन मामन्नादं कुरु	कौ. त. २।४
राजत्वात्सर्वयोगानां राजयोग		राजा त्वा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे	
इति स्मृतः	अमन. २।३	वैश्वानराय रथम्	चित्सु. १०।४
राजधानीं कुम्भीपाकमिव शवपिण्ड-		राजा वचनमब्रवीत्	भ. गी. १।२
वदेकत्रात्रं न देवतार्चनम् ।		राजा वरुणो नयतु देवि दक्षिणे-	
प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य जीव-		ऽग्रये हिरण्यम्	चित्सु. १०।१
न्मुक्तो भवेत्	१सं. सो. २।७५	राजाऽसौ यक्ष्यते स मा सर्वे-	
राजधानीं कुम्भीपाकमिव शव-		रात्विजैर्वृणीतेति	छांदो. १।१०।६
पिण्डवदेकत्रात्रं न देहान्तर-		राजोवाच-पञ्चेमानि रत्नानि	
दर्शनं प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य		गौर्मेऽजस्रं दुहति, रविर्मेऽजस्रं	
स्वदेशमुत्सृज्य... ज्ञातचरदेशं		विलहति, त्विषिर्मेऽजस्रं पिनष्टि	इतिहा. ८५
विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१	राज्यं भोगाः सुखानि च	भ. गी. १।३३
		राज्यं सुराणामपि चाधिपत्यं	भ. गी. २।८
		राज्ञः सोमस्य तृप्तासः	वरुणो. १
		राज्ञां राज्यलक्ष्मीर्भवति	ना. प. ता. २।९

राज्ञीनाम प्रतीची, सुभूतानामोदीची	छांदो. ३।१५।२	रामाभिरामां सौन्दर्यसीमां	
रातिर्दातुः परायणं तिष्ठमानस्य तद्विदः	बृह. ३।९।२८	सोमावतंसिकाम् । पाशाङ्कुश-	
रात्रिं युगसहस्रान्तां	म. गी. ८।१७	धनुर्वाणधरां ध्यायेषिलोचनाम्	रामर. २।३३
रात्रेरपक्षीयमाणपक्षमपक्षीयमाण-		रामोऽहमनिरुद्धोऽहमात्मानं	
पक्षाद्यान्वणमासान्दक्षिणादित्य		चार्वयेद्बुधः	गोपालो. २।९
एति मासेभ्यः पितृलोके पितृलोका-		रायस्पोषस्य दाता चेति प्रथमः	
चन्द्रं ते चन्द्रं प्राप्यान्नं भवन्ति	बृह. ६।२।१६	पादो भवति, ऋग्वै प्रथमः	
रात्रेरपरपक्षमपरपक्षाद्यान्वदक्षिणैति		पादः, निषिदातान्नदो मत	
मासाः ष्स्तात्रैते संवत्सरमभि-		इति द्वितीयः पादः, यजुर्वै	
प्राप्नुवन्ति	छांदो. ५।१०।३	द्वितीयः पादः	ग.पू.ता. १।१३
रात्र्यागमे प्रलीयन्ते	म. गी. ८।१८	रायस्पोषाय सुप्रजास्त्वाय	
रात्र्यागमेऽवशः पार्थ	म. गी. ८।१९	सुवीर्यायारण्याः पशवो विश्व-	
राधाकृष्णप्रियो भवति (भक्तः)	राधिको. ९	रूपाः । विरूपाः सन्तु बहु-	
राधाकृष्णयोरेकमासनम्.. एकं मनः,		धैकरूपाः [चित्यु.	११।१२, १३
एकं ज्ञानम्, एक आत्मा..	राधो. २।१	रायामीशो रहितो भरन्त्यै रां रां	
राधा कृष्णेनाराधिता, राधा कृष्ण-		बहन्त्याहितः रायां पति रां रां	
माराधयत्	राधिको. ४	धरते धरिभ्यै रां बहतोद्वहाय	
राधा रासेश्वरी रम्या कृष्णमन्त्रा-		स्वाहा	पारमा. १।५
धिदेवता	राधिको. ६	रायां पतत्रे रयिमादधात्रे रायो	
राम एव परं ब्रह्म राम एव परं		बृहन्तं रयिमतुसुपुण्यं, रारा-	
तपः । राम एव परं तत्त्वं		जिमन्तं रतये रमन्तं तं	
श्रीरामो ब्रह्म तारकम्	रामर. १।६	बिम्बवन्तं ककुदाय भद्रे स्वाहा	पारमा. ७।१०
रामचन्द्रश्चिदात्मकः	रामो. २।४	रिच्यंत इव वा एष प्रेवरिच्यते	
रामत्वंपरमात्माऽसिसच्चिदानन्दविग्रहः	मुक्तिको. १।४	यो याजयति प्रति वा गृह्णाति	सहवै. २०
रामनाम भुवि ख्यातमभिरामेण		रिपुणा हन्यते रिपुः	महो. ५।१११
वा पुनः । राक्षसान्मर्त्यरूपेण		रिपौ बद्धे स्वदेहे च समैकात्म्यं	
राहुर्मनसिजं यथा	रा. पू.ता. १।३	प्रपश्यतः । विवेकिनः कुतः	
रामभद्र मद्देष्वास रघुवीर नृपोत्तम ।		कोपः स्वदेहावयवेष्विव	याज्ञव. २२
भो दशस्यान्तकास्माकं		रुक्माम्बरनिभाकाशं रक्तवर्णं	
(श्रियं दापयदेहि मे) रक्षां		चतुर्भुजम् (गणेशं)	ग. पू. २।५
(कुरु) देहि श्रियं च मे	रामर. २।८१	रुचिरं रैचकं चैव वायोराकर्षणं	
[रा. पू. ४।१५+	त्रि.म.ता. ७।१०	तथा । प्राण्यायामात्मनः प्रोक्ता	
राममन्त्रं यो जपेत् स रामो भवति	रामर. १।७	रैचपूरककुम्भकाः	अ. ना. १०
रामं त्रिनेत्रं सोमार्धधारिणं		रुजां हरस्त्वं मिषक् पापहीनो	
शूलिनं परम् । भस्मोद्धूलित-		ह्यपाणिपादो निर्विकारस्त्वमात्मा	२ रुद्रो. ६२
सर्वाङ्गं कपर्दिनमुपास्महे	रामर. २।३२	रुद्र एवाग्निरिति संघट्टनाधीशो भवेत्	पारायणो. १
रामः शङ्खभृतामहम्	म.गी. १०।३१	रुद्रग्रन्थि ततो भित्त्वा ततो याति	
		शिवात्मकम्	यो.शि. १।११५

रुद्रजापकशतमेकमेकेनाथर्वशिर-

शिशखाध्यापकेन तत्समं ताप-

नीयोपनिषदध्यापकशतं

रुद्रपीठं च वर्धे च वज्रदण्डोज्जतं तथा ।

इत्येतदासनं प्रोक्तं नानारूपगुणा-

न्वितम्

रुद्रमेकत्वमाहुः शाश्वतं वै पुराणं

रुद्रमेवाप्येति यो रुद्रमेवास्तमेति..

रुद्र यत्ते दक्षिणं मुखं तेन मां पाहि

नित्यम्

रुद्ररूपे महायोगी संहरत्येव तेजसा ।

नारायणे मनो युञ्जन्नारायण-

मयो भवेत्

रुद्रस्य दक्षिणे पार्श्वे रतिर्ब्रह्मा

त्रयोऽग्रयः

रुद्रस्य नयनादुत्पन्ना रुद्राक्षा इति

लोके ख्यायन्ते

रुद्रं लोहितेन

रुद्रः पशूनां गुह्या निमग्नः

रुद्रः प्रणीती तमनः प्रजापतिः

रुद्रः सूर्य उमा छाया तस्मै तस्यै

नमो नमः

रुद्रः सोम उमा तारा तस्मै तस्यै

नमो नमः

रुद्राक्षमूलं तद्ब्रह्मा तन्नालं विष्णुरेव

च । तन्मुखं रुद्र इत्याहुस्त-

द्विन्दुः सर्वदेवताः

रुद्राक्षं द्वादशमुखं महाविष्णु-

स्वरूपकम्

रुद्राग्नेर्यत्परं वीर्यं तद्ब्रह्म परि-

कीर्तितम्

रुद्राणामेतावदाधिपत्यं स्वाराज्यं

पर्येता

रुद्राणामेवैको भूत्वेद्रेणैव मुखेनैत-

देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति

रुद्राणां माध्यन्दिनं सवनमा-

दित्यानां च विधेषां च

देवानां तृतीयसवनम्

रुद्राणां शङ्करश्चास्मि

नृ. पू. ५।१६

दुर्वासो. २।३

अ. शिरः. ३।९

सुवालो. ९।१२

श्वेताश्व. ४।२१

यो.शि. ५।५४

रुद्रह. ४

रु. जा. ४४

चित्यु. २१।१

एका. उ. ९

बा. सं. २४

रुद्रह. १९

रुद्रह. १९

रु. जा. ४२

रु. जा. ३७

बृ. जा. ५।१८

छांदो. ३।७।४

छांदो. ३।७।३

छांदो. २।२४।१

भ. गी. १०।२३

रुद्रात्प्रवर्तते बीजं बीजयोनि-

र्जनार्दनः

रुद्रह. ८

रुद्रादयो यं ध्यायन्ति...तद्धाम

सर्वेषां देवादीनामपि दुर्लभतरम्

सामर. ९४

रुद्रादित्या वसवो ये च साध्याः

भ.गी. ११।२२

रुद्रानुवाकेन दिने दिने द्विजो-

ऽभिषिच्य मामर्चयत्यूर्ध्वरेणविल्लैः १ विल्लवो

रुद्रेषु रौद्री, ब्रह्माणीषु ब्राह्मी,

देवेषु दैवी, मनुष्येषु मानवी

(मूर्तयः)...स्वपदे तिष्ठन्ति

गोपालो. ३।२

रुद्रो गन्ध उमा पुष्पं तस्मै

तस्यै नमो नमः

रुद्रह. २२

रुद्रोऽग्नीत्, बृहस्पतिरुपवक्त्रा

चित्यु. २।१

रुद्रोऽजीजनत्, सर्वे मरुद्गणा

अजीजनन्

बह्वचो. १

रुद्रो दिवा उमा रात्रिस्तस्मै.

तस्यै नमो नमः

रुद्रह. २०

रुद्रो नर उमा नारी तस्मै तस्यै

नमो नमः

रुद्रह. १७

रुद्रो ब्रह्मा उमा वाणी तस्मै

तस्यै नमो नमः

रुद्रह. १८

रुद्रो ब्रह्मोपनिषदो हंसज्योतिः

पशुपतिः प्रणवस्तारकः

स एवं वेद

पा. ब्र. ६

रुद्रो यज्ञ उमा वेदिस्तस्मै तस्यै

नमो नमः

रुद्रह. २०

रुद्रो यागदेवो विष्णुरध्वर्युर्होतेन्द्रो

देवता यज्ञमुक्

पा. ब्र. ३

रुद्रो येन कृतो वंशस्तस्य माया

जगत्कथम्

कृष्णो. ११

रुद्रो रुद्रश्च दन्तिश्च नन्दिः षण्मुख

एव च । गरुडो ब्रह्म विष्णुश्च...

म. ना. ६।१२

रुद्रोऽर्थ अक्षरः सोमा तस्मै तस्यै

नमो नमः

रुद्रह. २३

रुद्रोल्लिङ्गमुमागीठं तस्मै तस्यै नमो नमः

रुद्रह. २३

रुद्रो वह्निरुमा स्वाहा तस्मै तस्यै...

रुद्रह. २१

रुद्रो विष्णुरुमा लक्ष्मीस्तस्मै तस्यै...

रुद्रह. १८

रुद्रो बृक्ष उमा वल्ली तस्मै तस्यै...

रुद्रह. २२

रुद्रो वेद उमा शास्त्रं तस्मै तस्यै...

रुद्रह. २१

रुद्रोहि शाश्वतेन वै पुराणेनेपमूर्जेण		रेचक-पूरक-कुम्भक-मेदेन स	
तपसा नियन्ता	अ. शिरः. ३।११	त्रिविधः (प्राणायामः)	शांडि. १।६।१
रूपकार्यसमाख्याश्च भिद्यन्ते तत्र		रेचकपूरकयुक्तः सहितः (कुम्भकः),	
तत्र वै	अद्वैत. ६	तद्वर्जितः केवलः । केवलमिद्धि-	
रूपग्रहणप्रयोजनस्य मनश्चक्षुरधीनत्वात्	अद्वयता. ६	पर्यन्तं सहितमभ्यसेत्	शांडि. १।७।१४
रूपमत्यद्भुतं हरेः	भ.गी. १८।७७	रेचकं पूरकं चैव कुम्भमध्ये निरो-	
रूपमिति गान्धर्वाः (उपासते)	मुद्रलो. ३।२	धयेत् । दृश्यमाने परे लक्ष्ये	
रूपवद्विज्ञेयं ज्ञानरूपमानन्दमयमासीत्	अव्यक्तो. १	ब्रह्मणि स्वयमाश्रितः	वराहो. २।५७
रूपवदिदं तेजो रूपाग्निभ्यां भिन्नं	गोपालो. १।७	रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भकं नित्य-	
रूपवान् अवति । अतिरूपवानभवति	गणेशो. २।२	मभ्यसेत्	जा. द. ६।१८
रूपस्थानां देवतानां पुंरुयङ्गास्त्रादि-		रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भकेन	
कल्पना	रा. पू. ता. १।८	स्थितः सुधीः	ब्र. वि. २१
रूपं नाहं नामे नाहं न कर्म ब्रह्मै-		रेचकं पूरकं मुक्त्वा कुम्भीकरणमेव	
वाहं सच्चिदानन्दरूपम्	सर्वसारो. ११	यः । करोति त्रिषु कालेषु नैव	
रूपं परं दर्शितमात्मयोगात्	भ.गी. ११।४७	तस्यास्ति दुर्लभम्	त्रि. ब्रा. २।१०८
रूपं महत्ते बहुवक्त्रनेत्रम्	भ.गी. ११।२३	रेचकं पूरकं मुक्त्वा वायुना स्थीयते	
रूपं रूपं जनुषा बोधवीमि माया-		स्थिरम् । नाना नादा प्रवर्तन्ते	
भिरेको अभिचाकशानः	वा. मं. ११	संस्ववेचन्द्रमण्डलम्	यो. शि. १।१२७
रूपं रूपं प्रतिरूपो बभूव [कठो. ५।९+ बृह. २।५।१९		रेचकः पूरकश्चैव कुम्भकः प्रणवात्मकः।	
रूपं रूपं प्रतिरूपो बहिश्च	कठो. ५।९, १०	प्राणायामो भवेदेवं मात्रा	
रूपं शब्दस्तथा स्पर्शो रंसो गन्ध-		द्वादशसंयुतः	यो. चू. १०१
स्तथैव च । इन्द्रियार्थान्विज्ञा-		रेचकेन तु विद्यात्मा ललाटस्थं	
नीयात्पञ्चैव नृपसत्तम	भवसं. २।१७	त्रिलोचनम् ।...तत्राकचन्द्र-	
रूपं सर्वमसद्विद्धि रसं सर्वमसन्मयम्	ते. विं. ३।५७	वह्नीनामुपगुं परि चिन्तयेत्	व्या. विं. ३२-३४
(अथ) रूपाणां चक्षुरित्येतदेषा-		रेचनं पूरणं वायोः शोधनं रेचनं	
मुख्यमतो हि सर्वाणि रूपा-		तथा । चतुर्भिः क्लेशनं वायोः	
प्युत्तिष्ठन्ति	बृह. १।६।२	प्राणायाम उदीर्यते	त्रि. ब्रा. २।९४
रूपाणि देवः कुरुते बहूनि	बृह. ४।३।१३	रेचयेत्पिङ्गलानाड्या द्वात्रिंशन्मात्रया	
रूपाणि पञ्चतन्मात्राः पुरुषः प्रकृतिर्नव	गुह्यका. ७	पुनः ।...शनैरशीतिपर्यन्तं	
रूपाण्येव यस्यायतनं चक्षुर्लोको		चतुर्वारं समभ्यसेत्	१ यो. त. ४२
मनो ज्योतिः	बृह. ३।९।१२	रेत एव यस्यायतनं हृदयं लोको	
रूपाण्येव यस्यायतनं चक्षुर्लोको		मनो ज्योतिर्यो वै तं पुरुषः	
मनो ज्योतिर्यो वै तं पुरुषं		विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः	
विद्यात्सर्वस्यात्मनः परायणः		स वै वेदिता स्यात्	बृह. ३।९।१७
स वै वेदिता स्यात्	बृह. ३।९।१५	रेतस आपः (निरभिद्यन्त)	२ ऐत. १।४
रेखोपरेखा बलिता यथैका पीवरी		रेतस इति मावोचत जीवतस्तत्प्राजायते	बृह. ३।९।३२
शिला । तथा त्रैलोक्यवलितं		रेतसस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव	बृह. २।५।२
ब्रह्मैकमिह दृश्यताम्	महो. ५।५७	रेतसे स्वाहेत्यमौ हुत्वा मन्ये	
		सः सवमवनयति	बृह. ६।३।२

रेतो देवाः, देवानां रेतो वर्ष, वर्षस्य	रोचमानां त्वाऽऽदयामि	चित्त्यु. १९।१
रेत ओषधयः, ओषधीनां रेतो-	रोचिष्णुरिति वा अहमेतमुपास	
ऽन्नं, अन्नस्य रेतो रेतः, रेतसो	इति, स य एवमेतमुपास्ते	
रेतः प्रजाः, प्रजानां रेतो हृदयं,	रोचिष्णुर्भवति, रोचिष्णु-	
हृदयस्य रेतो मनः, मनसो रेतो	र्हास्य प्रजा भवति	बृह. २।१।९
वाक्, वाचो रेतः कर्म	रोदनाद्ब्रह्मसंज्ञः (अभवत्)	गणेशो. ३।१३
रेतोबुद्ध्यापमनस्स्वरूपमिति लिङ्गम्	रोदस्योरन्तर्देशेषु अपैतं मृत्युं जयति	सूर्यता. १।२
रेतो वै प्रजापतिः	रोमहर्षश्च जायते	भ. गी. १।२९
रेतो होचक्राम, तत्संवत्सरं प्रोष्याग-	रोहिणीतनयो विश्व अकाराक्षर-	
त्योवाच कथमशक्त मद्गते	सम्भवः	गोपालो. २।१९
जीवितुमिति	रोहिणीः पिङ्गला एकरूपाः	चित्त्यु. ११।१०
रेफारूढा मूर्तयः स्युः शक्तयस्तिष्ठ	रौक्मे फलके सूर्यवर्चसि मन्त्र-	
एव च	मानुष्टुभं विन्यस्य तदस्य कण्ठे	
रेफो ज्योतिर्मये तस्मात्कृतमाकार-	प्रत्यमुच्चत्	अव्यक्तो. ८
योजनम्	रौद्री चोरा या तैजसी तनूः	बृ. जा. २।२
रैकमानि पटशतानि गवामयं निष्को-	रौद्रेण त्वाऽङ्गिरसां मनसा	
ऽयमश्वत्थरीरथो नु म एतां भगवो	ध्यायामि	वनदु. १६०
देवताऽशाधियां देवतामुपास्स इति	रौप्यबुद्धिः शुक्तिकायां स्त्रीपुंसो-	
रोगार्तां गां विहाय प्रशस्तगोमय-	भ्रैमतो यथा (मृषैवोदेति	
माहरेत् (भस्मार्थं)	सकलं मृषैव प्रविलीयते)	योगकुं. १।८०
रोचनालभनं कुर्याद्भूययेदस्मन-	रौहिणीं लङ्घयेद्यस्तु ज्ञानाद-	
स्तनुम् । अङ्गुलीयाक्षसूत्रं च	ज्ञानतोऽपि वा । आसुरं	
कर्णमात्रे च धारयेत्	तद्भवेच्छ्राद्धं पितॄणां नोपतिष्ठते	इतिहा. ६०
रोचनो रोचमानः शोभनो शोभ-		
मानः कल्याणः		

ल

लकारं पृथिवीरूपं व्याप्तं बन्धूक-	लक्ष्मीमूलप्रकृतिरिति विज्ञायते	ना.पू.ता. ५।६
सभिभम्	लक्ष्मीसहायोऽद्वयकुञ्जराकृति-	
लक्ष्मात्रं तु प्रजपेत्स्वस्वरूपं भवेन्मनुः	अतुर्भुजश्चन्द्रकलाकलापः । माया-	
लक्ष्मणप्राणप्रतिष्ठानन्दकर स्थलजला-	शरीरो मधुरस्वभावस्तस्य ध्याना-	
मिमर्मेमेदिनसर्वशत्रून्छिन्धि छिन्धि लाङ्गूलो. ३	त्पूजनात्तत्त्वभावाः	हेरम्बो. ६
लक्ष्मणेन प्रगुणितमक्षणः कोणेन	लक्ष्मीं क्षीरसमुद्रराजतनयां	
सायकम् ।... लक्ष्मणेन धृत-	श्रीरङ्गधामेश्वरी...तां त्रैलोक्य-	
च्छत्रमथवा पुष्पकोपेरि ।...	कुटुम्बिनीं सरसिजां वन्दे	
एवं लब्ध्वा जयार्थी तु वर्ण-	मुकुन्दप्रियाम्	वनदु. ८४
लक्षं जपेन्मनुम्	लक्ष्यं तदेवाक्षरं सोम्य विद्धि	मुण्ड. २।२।३

लक्ष्यं सर्वगतं चैव शरः सर्वगतो-
मुखः । वेद्धा सर्वगतश्चैव शिव-
लक्ष्यं न संशयः रुद्रह. ३९
लक्ष्यालक्ष्यमिति त्यक्त्वा यस्तिष्ठे-
त्केवलात्मना । शिव एव स्वयं
साक्षादयं ब्रह्मविदुत्तमः आत्मो. १९
[महो. ४।८५+
लक्ष्यालक्ष्यविहीनोऽस्मि लयहीन-
रसोऽस्म्यहम् मैत्रे. ३।१३
लक्ष्येऽन्तर्बाह्यायां दृष्टौ निमेषोन्मेष-
वर्जितायां च इयं शाम्भवी मं. ब्रा. १।४
मुद्रा भवति
लघुत्वमारोग्यमलोलुपत्वं वर्णप्रसादं
स्वरसौष्टवं च । गन्धः शुभो मूत्र-
पुरीषमत्स्यं योगप्रवृत्तिं प्रथमां वदन्ति श्वेताश्व. २।१३
लघ्वाशिना धृतिमता परिभावितव्यं
संसाररोगहरमौषधमद्वितीयम् यो. शि. १।९०
लघ्वाहारो यमेष्वेको मुख्यो भवति
नेतरः १ यो. त. २८
लङ्कापुरीदाहन उदबिलङ्घन...सर्व-
शत्रून्छिन्धि छिन्धि लाङ्गूलो. ३
लज्जा मतिश्चुष्टिरिष्टा च पुष्टा लक्ष्मी-
रुमा ललिता लालपन्ती त्रि. महो. ६
लब्धयोगनिद्रस्य योगिनः कालो नास्ति शांडि. १।७।१८
लब्धयोगोऽथ बुद्धयेत (लब्धयोगेन
बोद्धव्यं) प्रसन्नं परमेश्वरम्
(परमेश्विनम्) यो. शि. १।७८
लब्धं गोभस्म नो चेदन्यगोक्षारं (वार्थं) वृ. जा. ३।९
लभते च ततः कामान् भ. गी. ७।२२
लभते धारणाद्योगं येन शुद्धयति
वै मतिः । लब्ध्वा सर्वप्रयत्नेन
संयतिस्तत्परो भवेत् दुर्वासो. १।१३
लभते नासया यद्यत्तत्तदात्मेति
भावयेत् १ यो. त. ७०
लभते पौर्वदेहिकम् भ. गी. ६।४३
लभन्ते ब्रह्मनिर्वाणमृषयः क्षीणकल्मषाः भ. गी. ५।२५
लभन्ते ब्रह्म निर्वाणं शुद्धा
ध्यानेन योगिनः दुर्वासो. १।१०
लभन्ते युद्धमीदृशम् भ. गी. २।३२

लम्बोदरोऽहं पुरुषोत्तमोऽहं विन्ना-
न्तकोऽहं विजयात्मकोऽहम् हेरम्बो. १२
लम्बुको ह वासो भवत्यनमो ह
वासो भवति छांदो. ५।२।२
लयमन्त्रहठा योगा योगो ह्यष्टाङ्ग-
संयुतः वराहो. ५।१०
लययोगश्चित्तलयः कोटिशः
परिकीर्तितः १ यो. त. २३
लयविक्षेपरहितं मनः कृत्वा
सुनिश्चलम् । यदा यात्यमनी-
भावं तदा तत्परमं पदम् मैत्रा. ६।३४
लयस्तमश्च विक्षेपस्तेजः स्वेदश्च
शून्यता । एवं हि विन्नवाहुल्यं
त्याज्यं ब्रह्मविशारदैः ते. वि. १।४१
लयात् (मनसः) सम्प्राप्यते
सौख्यं स्वात्मानन्दं परं पदम् यो. शि. १।१३६
लयेन पलमात्रेण आसनस्थो न
खिद्यते । स्त्रल्पश्वासो भवे-
द्योगी स्त्रल्पोन्मेषयुतस्तथा अमन. १।३९
लये सम्बोधयेच्चित्तं, विक्षिप्तं शम-
येत्पुनः । सकषायं विजानीयात्
समप्राप्तं न चालयेत् अद्वैत. ४
ललाटेऽथैवोक्तं, यथा द्यौस्तथा
ललाटाच्चैव मे रुद्रो देवः क्रोधा-
द्विनिस्मृतः ना. महो. ४०
ललाटात्क्रोधजो रुद्रो जायते
ललाटे ऊर्ध्वपुण्ड्रं मध्यच्छिद्रं
लवणमेतदुदकेऽवधायाय मा
सुवाल्लो. २।१
सि. वि. ३
प्रातरुपसीदथाः छांदो. ६।१३।१
लवणं तोयसम्पर्काद्यथा तोय-
मयं भवेत् । मनोऽपि ब्रह्म-
सम्पर्कात्तथा ब्रह्ममयं भवेत् अमन. १।२९
लवणेन सुवर्णं सन्दध्यात्सुवर्णेन
रजतं रजतेन त्रपु त्रपुणा
सीसं सीसेन लोहं लोहेन
दारु दारुणा चर्म
छांदो. ४।१७।७
लवैकं न धावयेज्जन्तुसंरक्षणार्थं
वर्षवर्जमिति कठरु. ४

लाङ्गलानामैवैते बहुलमनुदात्तानु-	लिङ्गाभावात्तु कैवल्यमिति ब्रह्मानु-	
दात्तं चानुदात्तमवृद्धं वृद्धं..भवति संहितो. ३।२	शासनम्	ना. प. ४।३७
लाभालाभयोः समो भूत्वा...	लिङ्गाभिषेकं निर्मात्यं गुरोरभिषेक-	
सञ्ज्यासेन देहत्यागं करोति	तीर्थं मद्देशरपादोदकं जन्म-	
स परमहंसः	मालिन्यं प्रक्षालयति	१ रुद्रोप. ३
लाभालाभावसद्विद्धि जयाजय-	लिङ्गे सत्यपि खल्वस्मिञ्ज्ञानमेव	
मसन्मयम्	हि कारणम्	ना. प. ४।३३
लाभालाभौ जयाजयौ	लिप्यते न स पापेन	भ. गी. ९।१०
लाभालामे समो भूत्वा...शरीर-	लीयते हि सुषुप्तौ तन्निगृहीतं	
त्रयमुत्सृज्य सञ्ज्यासेनैव देह-	न लीयते । तदेव निर्भयं ब्रह्म	
त्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति ना. प. ३।८७	ज्ञानालोकं समन्ततः	अद्वैत. ३५
लाभालाभौ समौ कृत्वा गोवृत्त्या	लीलया कल्पयामास चित्राः	
प्राणसन्धारणं कुर्वन्...प्रणवा-	सङ्कल्पतः प्रजाः । नानाचार-	
त्मकत्वेन देहत्यागं करोति	समारम्भा गन्धर्वनगरं यथा	महो. ५।१६२
यः सोऽवधूतः	लीलयैव यदादत्ते दिक्कालकलितं	
लाभालाभौ समौ कृत्वा गोवृत्त्या	वपुः । तदेव जीवपर्यायवासना-	
भैक्षमाचरन्...सञ्ज्यासेन देह-	वेशतः परम् । मनः सम्पद्यते	
त्यागं करोति स परमहंस-	लोलं कलनाकलनोन्मुखम्	महो. ५।१४५
परित्राजकः	(एवं) लीलाकामशरीरी स्व-	
लामे चैव न हर्षयेत् , प्राण-	विनोदार्थं भक्तैः सहोत्कण्ठितै-	
यात्रिकमात्रः स्यात्	स्तत्र क्रीडति कृष्णः	राघोप. ४।२
लालनात्स्निग्धललना पालनात्	लुप्तपिण्डोदकक्रियाः	भ. गी. १।४२
पालकः पिता । सुहृदुत्तमवि-	लुब्धो हिंसात्मकोऽशुचिः	भ. गी. १।८।३७
न्यासान्मनो मन्ये मनीषिणः	लेलायन्तीरिव सञ्जिहाना इव	आर्वे. ७।१
लिङ्गवृत्तीयभागेन भवेद्देहाः	लेलिह्यसे असमानः समन्तात्	भ. गी. १।१३०
समुच्छ्रयः	लेशतः प्राप्तसत्ताकः स एव घनतां	
लिङ्गनालात्समाकृष्य वायुमप्य-	शनैः । याति चित्तत्वमापूर्य	
प्रतो मुने ।...मूलाधारस्य	दृढं जाड्याय मेघवत्	महो. ९।१७९
विप्रेन्द्र मध्ये तं तु निरोधयेत्	लोकत्रयं प्रव्यथितं महात्मन्	भ. गी. १।१२०
लिङ्गमोक्षारमिष्यते	लोकत्रयेऽपि कर्तव्यं किञ्चिन्ना-	
लिङ्गरूपिणं मां सम्पूज्य चिन्त-	स्त्यात्मवेदिनाम्	जा. द. १।२४
यन्ति सिद्धाः सिद्धिङ्गताः	लोकत्रयेऽप्यप्रतिमप्रभाव	भ. गी. १।१४३
लिङ्गं प्रचरेच्छास्त्रात्	लोकवासनया जन्तोः शास्त्र-	
लिङ्गं च कारणं चैव चिन्मात्रा-	वासनयाऽपि च । देहवासनया	
न्नहि विद्यते	ज्ञानं यथावन्नैव जायते	मुक्तिको. २।२
(अथ) लिङ्गात्संहृत्य तेजसा	लोकसंग्रहमेवापि	भ. गी. ३।२०
शरीरत्रयं संन्याप्य...मात्रा-	लोकसङ्ग्रहयुक्तानि नैव कुर्यान्नकारयेत्	ना. प. ९।३३
भिरोतानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं	लोकस्तदनुवर्तते	भ. गी. ३।२१
चिन्तयन्मसेत्	लोकस्य द्वारमर्चिर्मत्पवित्रम्	सुदर्श. ९

लोकस्य नरकान्मृत्योर्महाभयाच्च		लोकास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो	
संरक्षणी (गोपी)	गोपीचं. ६	लोकान्वेद [बृह. २।४।६+	४।५।७
लोकस्य संकृत्यै सर्वं सङ्कल्पते	छांदो. ७।४।२	लोकोल्लोकविदः प्राहुराश्रमा इति	
लोकस्य सृजति प्रभुः	भ. गी. ५।१४	तद्विदः । स्त्रीपुत्रपुंसकं लैङ्गाः	
लोकं मे यजमानाय विन्दैष वै		परापरमथापरे	वैतथ्य. २७
यजमानस्य लोक एतास्मि	छांदो. २।२४।५	लोकाः सङ्कल्पन्ते लोकानां सं ह्यै	
लोका अलोका देवा अदेवा वेदा		(मा. पा.)	छांदो. ७।४।२
अवेदा अत्र स्तेनोऽस्तेनो भवति	बृह. ४।३।२२	लोकीभवति सर्वमायुरेति ज्योत्जी-	
लोका इति लोकविदो देवा इति		वति महान्प्रजया पशुभिर्भवति	
च तद्विदः	वैतथ्य. २१	महान्कीर्त्या लोकान् निन्देत्तद्व्रतम्	छांदो. २।१७।२
लोकातिहारपरोक्षसमापाद्याः	संहितो. २।१	लोके जन्म यदीदृशम्	भ. गी. ६।४२
लोकादिमग्निं तमुवाच तस्मै या		लोके दातारं सर्वभूतान्युपजीवन्ति	महाना. १७।५
इष्टका यावतीर्वा यथा वा । स		लोके धर्मिष्ठं प्रजा उपसपन्ति	महाना. १०।६
चापि तत्प्रत्यवदद्यथोक्तमथास्य		लोके परमहंसपरिव्राजको दुर्लभ-	
सृत्युः पुनरेवाह तुष्टः	कठो. १।१५	तरो यद्येकोऽस्ति	प. हं प. ११
लोकानुग्रहार्थं मायासहितं ब्रह्म		लोकेषु पञ्चविधं सामोपासीत	छांदो. २।२।१
सम्भोगवशादस्य चन्दनस्य		लोके साधु प्रजायास्तन्तुं तन्वानः	
वैभवम्	गोपीचं. ८	पितृणामनृणो भवति	महाना. १७।७
लोकानुवर्तनं त्यक्त्वा त्यक्त्वा देहानु-		लोकेऽस्मिन् द्विविधा निष्ठा	भ. गी. ३।३
वर्तनम् । शास्त्रानुवर्तनं त्यक्त्वा		लोको ब्रह्म गुरुर्ब्रह्म शिष्यो ब्रह्म	
स्वाध्यासापनयं कुरु [अक्षुप. ४५+अध्यात्मो. ३		सदाशिवः । पूर्वं ब्रह्म परं	
लोकान्तरगतः कर्माजितफलं स		ब्रह्म शुद्धं ब्रह्म शुभाशुभम्	ते. वि. ६।३७
एव मुक्ते	पैङ्गलो. २।७	लोको मामजमव्ययम्	भ. गी. ७।२५
लोकान्नोद्विजते च यः	भ. गी. १२।१५	लोको म्रियते जननाय च	भवसं. १।२५
लोकान्प्रत्युत्थायिनस्त एवमे-		लोकोऽयं कर्मबन्धनः	भ. गी. ३।९
वानुपरिवर्तन्ते	बृह. ६।२।१६	लोपामुद्रायाः शक्तिकूटराजं पठित्वा	
लोकान् समग्रान् वदन्तैर्ब्रह्मिभिः	भ. गी. ११।३०	दैष्णवी विद्या द्वादशे धामनि	
लोकान् समाहर्तुमिह प्रवृत्तः	भ. गी. ११।३२	व्याचक्षते	त्रि. ता. १।१६
लोकान्...सर्वाणि च भूतानि		लोभक्रोधादयो दैत्याः	कृष्णो. ९
स्थावरजङ्गमान्यनुभवेयम्	२ प्रणवो. १	लोभं मोहं भयं दर्पं कामं क्रोधं	
लोकायतादिसाङ्ख्यानता जीवविश्वा-		च किल्बिषम्	ते. वि. १।१२
न्तिमाश्रिताः । तस्मान्मुमुक्षुभि-		लोभः प्रवृत्तिरारम्भः	भ. गी. १४।१२
नैव मतिर्जीवेशवादयोः । कार्या		लोभादयः पशवः (शा. यज्ञस्य)	गर्भो. ११
किन्तु ब्रह्मतत्त्वं निश्चलेन विचार्य-		लोभोपहतचेतसः	भ. गी. १।३८
ताम् [महो. ४।७४+	वराहो. २।५५	लोमभ्य ओषधिवनस्पतयो हृदयं	
लोकालोकं दहति धर्माधर्मं दहत्य-		निरभिद्यत	२ ऐत. १।४
भास्करममर्यादं निरालोकमतः		लोमभ्य ओषधिवनस्पतयो	
परं दहति	सुबालो. १५।१-२	ललाटात्क्रोचजो रुद्रो जायते	सुबालो. २।१
		लोमशां पशुभिः सह स्वाहा	वैत्ति. १।४।१

लोमशेन ह स्म वै चर्मणा पुरा
वीणा अपिदधति ३ ऐत. २।५।२
लोम हिङ्गारस्त्वस्प्रस्तावो मा५ स-
मुद्रीयोऽस्थि प्रतिहारो मज्जा
निघनमेतद्यज्ञायज्ञीयमङ्गेषु प्रोतम् छां. २।१९।१
लोमाधरोष्ठमथर्ववेदः प्रीणातु आचम. ४
लोमानि धूमो योनिरर्विच्यदन्तः
करोति तेऽङ्गारा अभिनन्दा
विस्फुलिङ्गाः बृह. ६।२।१३
लोमानि बर्हिः (यज्ञस्य) महाना. १८।१
लोहानां काञ्चनं वरम् इतिहा. ४९
लोहितशुक्लकृष्णगुणमयीगुणसाम्या-
निर्वाच्यामूलप्रकृतिरासीत् पैङ्गलो. १।२

लोहितं तिलकं ध्यायेत् गुह्यका. ११
लोहिनी द्यौर्भवति ३ ऐत. २।४।४
लौकिकवैदिकमप्युपसंहृत्य सर्वत्र
पुण्यापुण्यवर्जितो ज्ञानाज्ञान-
मपि विहाय... देहत्यागं
करोति यः सोऽवधूतः तुरीया. ३
लौकिकवैदिकसामर्थ्यं स्वचतुर्दश-
करणप्रवृत्तिं च पुत्रे समारोप्य
तदभावे शिष्ये तदभावे स्वा-
त्मन्येव... तत्त्वमस्यादिवाक्यार्थ-
स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्नुदीचीं
दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
लौकिकाम्रीनुदरामौ समारोपयेत् आरुणि. २

व

वकारं जीवबीजं च उदानं
शङ्खवर्णकम् ध्या. वि. ९६
वक्तव्यमेवाप्येति यो वक्तव्य-
मेवास्तमेति सुबालो. ९।६
वक्ता चास्य त्वाहगन्यो न लभ्यो... कठो. १।२२
वक्ताणि ते त्वरमाणा विशन्ति भ.गी. १।१२।७
वक्त्रेण सीत्कारपूर्वकं वायुं गृहीत्वा
यथाशक्ति कुंभयित्वा नासाभ्यां
रेचयेत्, तेन क्षुत्तृष्णालस्य-
निद्रा न जायते शांडि. १।७।१४
वक्त्रेणापूर्य वायुं हुतवह्निलये-
ऽपानमाकृष्य धृत्वा स्वाङ्गुष्ठा-
द्यङ्गुलीभिर्वरकरतलयोः षड्भि-
रेवं निरुष्य । ... पश्यन्ति
प्रत्ययांशं प्रणवबहुविधध्यान-
संलीनचित्ताः सौभाग्य. ७
वक्त्रेणोत्पलनालेन तोयमाकर्षये-
न्नरः । एवं वायुर्गृहीतव्यः
पूरकस्येति लक्षणम् अ. ना. १३
वक्तुमर्हस्यशेषेण भ.गी. १०।१६
वक्तुण्डाय हुमिति चतुर्थः पादः ग. पू. ता. १।१३
वक्षोन्यस्तवपुः प्रपीड्य सुचिरं
योनिं च वामाङ्गिणा... सेयं

व्याधिविनाशिनी सुमहती
मुद्रा नृणां कथ्यते यो. चू. ६६
वक्षोन्यस्तहनुर्निपीड्य सुचिरं योनेश्च
वामाङ्गिणा हस्ताभ्यामनु-
धारयन्प्रवित्तं पादं तथा
दक्षिणम् । आपूर्य श्वसनेन
कुक्षियुगलं वक्षः शनै रेचये-
देषा पातकनाशिनी ननु महा-
मुद्रा नृणां प्रोच्यते ध्या. वि. ९३
वक्षो वसत्यस्य वरां वरिष्ठं वाकं
वधाना वक्षधे समस्तं तस्मै
वरिष्ठाय वरप्रवृद्धये स्वाहा पारमा. ९।२
वक्ष्यन्ते कारणान्यष्टौ स्मृतिर्यै-
रुपचर्यते आयुर्वे. २०
वक्ष्यामि भरतर्षभ भ. गी. ८।२३
वक्ष्यामि हितकाम्यया भ. गी. १०।१
वचनात्पुरुषो ह्यव्यक्तमुखेन
त्रिगुणं मुञ्जे मैत्रा. ६।१०
वचनादानगमनविसर्गानन्द-
पञ्चकम् वराहो. १।१२
वचनादानगमनविसर्गानन्दहानो-
पेक्षाबुद्धयोऽनङ्गकुसुमादिशक्त-
योऽष्टौ भावनो. ३

वचनादानगमनविसर्गानन्दास्त-

द्विषयाः (कर्मेन्द्रियाणां)

पैङ्गलो. २।३

वचनादानगमनविसर्गानन्दाः

पृथिवीकार्यकर्मेन्द्रियविषयाः

त्रि. ब्रा. १।४

वचसा तज्जपेन्नित्यं वपुषा तत्सम-

भ्यसेत् । मनसा तज्जपेन्नित्यं

तत्परं ज्योतिरोमिति

यो. चू. ८७

वचसो वाग्व्यापारः

ना. प. ६।३

वज्रदण्डसमुद्भूता मणयश्चैक-

विंशतिः । सुषुम्नायां स्थिताः

सर्वे सूत्रे मणिगणा इव

यो.शि. १।११८

वज्रदेह वज्रपुच्छ वज्रकाय...

लांगूलो. ३

वज्रनखाय विद्महे तीक्ष्णदंष्ट्राय

धीमहि । तन्नो नारसिंहः

(नृसिंहः) प्रचोदयात्

महाना. ३।९

[त्रि. म. ना. ७।१०+

वनदु. १३७

वज्रपञ्जरनाम्नैव यः कुर्याद्भस्म-

धारणम् । स सर्वभयनिर्मुक्तः

साक्षाच्छिवमयो भवेत्

वज्रपं. ६

वज्रपञ्जरेण भस्मधारणं कुर्यात्

वज्रपं. १

वज्रशक्तिपाशाङ्कुशगदात्रिशूल-

चन्द्रमुसलपद्मानि द्वादशे..

सूर्यता. ५।१

वज्रस्तम्भवदात्मानमवलम्ब्य

स्थिरोऽस्म्यहम्

१ सं. सो. २।५०

वज्राङ्गं पिङ्गनेत्रं कनकमयलंस-

त्कुण्डलाकान्तगण्ड...

ध्यायन्तं रामचन्द्रं प्लवगपरिवृढं

सत्त्वसारं प्रसन्नम्

लांगूलो. २

वज्रोली चामरोली च सहजोली

त्रिधा मता

१ यो. त. २७

वज्रोलीमभ्यसेद्यस्तु स योगी

सिद्धिभाजनम्

१ यो. त. १२६

वज्रोऽसि वार्ध्नः शर्म मे भव

यत्पापं तन्निवारय

आरुणि. ३

(तद्यथा) वटबीजसामान्यमेक-

मनेकान्स्वाव्यतिरिक्तान्वटान्

सबीजानुत्पाद्य तत्र तत्र पूर्णं

सत्तिष्ठत्येवमेवैषा माया स्वा-

व्यतिरिक्तानि पूर्णानि क्षेत्राणि

दर्शयित्वा जीवेशावभासेन

करोति माया चाविद्या च

स्वयमेव भवति

नृसिंहो. ९।३

वटबीजस्थमिव दत्तबीजस्थं

सर्वं जगत्

दत्तात्रे. १।१

वडवाग्निः शरीरस्थो ह्यस्थिमध्ये

प्रवर्तते

यो. शि. ५।३०

वडवेतराभवदश्चवृष इतरः

बृह. १।४।४

वत्सरशतं ब्रह्ममानेन ब्रह्मणः

परमायुःप्रमाणम्

त्रि. म. ना. ३।४

वत्सस्तु स्मृतयश्चास्यं तत्सम्भूतं तु

गोमयम् । आगाव इति मन्त्रेण

धेनुं तत्राभिमन्त्रयेत्

बृ. जा. ३।३

(अथ) वत्सं जातमाहुरतृणाद इति

वत्सं पयसा पुनानाः

बृह. १।५।२

वदन्ति बहुभेदेन वादिनो योगभूमिकाः

वदन्ते चात्मनो भावं वेदान्तोप-

चित्यु. १।४।२

निषद्भिदः

महो. ५।२२

वदन्त्येव परं ब्रह्म बुद्धिमन्तस्तु सूरयः

वदन् वाक् पश्यंश्चक्षुः शृण्वन् श्रोत्रं

अमन. २।२४

मन्वानो मनस्तान्यस्यैतानि

कर्मनामान्येव

अमन. २।२३

वदन्वै तन्न वदति न हि वक्तुर्वक्त्रे-

र्विपरिलोपो विद्यतेऽविनाशित्वात्

बृह. १।४।७

वदिष्यन्ति तवाहिताः

वदिष्याम्येवाहमिति वाग्दधे

बृह. ४।३।२६

वदेदुन्मत्तवद्विद्वान् गोचर्यान्गमश्चरेत्

वधाय दत्तं तमहं हनामि

म. गी. २।३६

वनभाराभष्टादशजायन्ते पुरुषोत्तमात्

वनस्पतयः शान्तिर्विश्वेदेवाः

बृह. १।५।२१

वदन्ति...

शान्तिर्विश्वेदेवाः

ना. प. ५।३७

वनावनिविहारेण चित्तोपशम-

शोभिना । असङ्गसुखसौख्येन

कालं नयति नीतिमान्

वनित्वादिषु वाक्कर्ममनोभि-

निस्स्पृहः शुचिः

सि. वि. २

गुह्यका. १७

प्रवर्या. १७

अक्षुप. २०

रामर. ४।२

जाबालो. ४

वनी भूत्वा प्रव्रजेत्

वने शुष्कं शकृत् सङ्ग्रह कल्पोक्त-

विधिना कल्पितमुपकल्पं

स्यात् (भस्म)

वृ. जा. ३।३४

वन्दे रुद्रप्रियां नित्यमुत्पन्नां

कामरूपिणीम् । उत्कामुखीं

रुद्रजटीं नागपुष्पशिरोरुहाम्

वनदु. ८५

वन्ध्याकुमारवचने भीतिश्चेदस्ति

किञ्चन

ते. वि. ६।७३

वन्ध्यापुत्रो न तत्त्वेन मायया

वाऽपि जायते

अद्वैत. २८

वपुर्वह्निक्काकारं स्फुरितं व्योम्नि

पश्यति

महो. ५।१५२

वमनाजमिव प्रवृत्तिं सर्वं हेय मत्वा

साधनचतुष्टयसम्पन्नो यः सन्नय-

स्यति स एव ज्ञानसन्न्यासी

१सं.सो. २।१३

वमनाहारवधस्य भाति सर्वेषणा-

दिषु । तस्याधिकारः सन्न्यासे

त्यक्तदेहाभिमानिनः

मैत्रे. २।१८

वयमाद्यस्य दातारः पिता त्वं

मातरिश्च नः

प्रश्नो. २।११

वयमेतद्वाणमवष्टभ्य विधारयामः

वयं कृतार्था इत्यभिमान्यन्ति बालाः

प्रश्नो. २।२

वयं देवस्य भोजनमित्याचामति

वयं नाम प्रव्रवामा घृतेना- (घृतस्या)

मुण्ड. २।९

स्मिन्यज्ञे धारयामा नमोभिः

[+तै. आ. १०।१०।२+क्र.मं.

छांदो. ५।२।७

[+वा. सं. १७।९०

वयं ब्रह्मचारिन्निदमुपास्महे (मा.पा.)

महाना. ८।९

वयं ब्रह्मचारिन्निदमुपास्महे दत्तास्मै

मिक्षामिति

४।५८।२

वयं सोम व्रते तव मनस्तनुषु विभ्रतः

[+क्र.मं. १०।५७।६+वा.सं. ३।५६

छांदो. ४।३।७

वयं स्वर्गलोकेष्यामो वयमेष्यामः

(७५) वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं

प्रियमेधा ऋषयो नाथमानाः

[चाक्षुषो. ५+क्र.मं. १०।७३।११

महाना. १६।७

[+साम. १।३१९

तै.आ. ४।४२।३

वयांसि वै नद्विमशीरजिति

बृह. ३।९।२५

वयो दात्रे मयो मह्यमस्तु

प्रतिग्रहीत्रे

चित्यु. १०।१,४

वरणायां ना-(-स्यां) इयां च

मध्ये प्रतिष्ठितः [जाबालो. २+ रामो. ३।२

वरदं सर्वभूतानां सर्वं व्याप्यैव

तिष्ठति

१ प्रणवो. ११

वराकृतप्राप्तिः स्नानम्

आत्मपू. १

वराह एनं हन्ति, मर्कट एनमास्क-

न्दति (दुःस्वप्ने)

३ ऐत. २।४।७

वराहरूपिणं मां ये भजन्ति मयि

भक्तिः । विमुक्ताज्ञानतत्कार्या

जीवन्मुक्ता भवन्ति ते

वराहो. १।१६

वरुण एव सविताऽऽपः सावित्री स

यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा व्याप-

स्तद्वरुणस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. २

वरुणमेवाप्येति यो वरुणमेवास्तमेति

वरुणस्य विराट्

सुबालो. ९।४

वरुणेन मुखेन न वै देवा अश्नन्ति

न पिबन्ति

चित्यु. ९।१

वरुणेनैव मुखेनैतदेवास्मृतं दृष्ट्वा तृप्यति

वरुणोऽपामघमर्षणस्तस्मात् प्रमुच्यते

वरुणो यादसामहम्

छांदो. ३।८।१

वरुणोऽर्यमाः चन्द्रमा कला कलि-

र्धाता...सर्वं नारायणः

वरेण्यं श्रेष्ठं भजनीयमक्षरं

नमस्कार्यम्

छांदो. ३।८।३

वरो दक्षिणा, वरेणैव वरं स्पृणो-

त्यात्मा हि वरः

महाना. ६।८

वर्गोऽसि पाप्मानं मे वृद्धीत्ये-

तयैवाऽऽवृता मध्ये सन्तमुद्वर्गो-

ऽसि पाप्मानं म वृद्धि

वर्चोदास्त्वमसि सूर्यस्य

वर्जयित्वा स्त्रियाः सङ्गं कुर्यादभ्यास-

मादरात् । योगिनोऽङ्गे सुगन्धश्च

जायते बिन्दुधारणात्

वर्णत्रयात्मकाः प्रोक्ता रेचपूरक-

कुम्भकाः । स एष प्रणवः प्रोक्तः

प्राणायामस्तु तन्मयः

सहवै. २०,२२

कौ. त. २।७

महाना. १७।१५

१ यो. त. ६२

जा. द. ६।२

वर्ण रक्तं कामदं च सर्वाधिव्याधि- भेषजम् । सृष्टिस्थितिलयादीनां कारणं सर्वशक्तिधृक्	पञ्चत्र. १२	वर्तमानानि चार्जुन वर्तेनात्मैव शत्रुहन् वर्त्याधारस्नेहयोगाद्यथा दीपस्य संस्थितिः । अन्तर्याण्डोपयोगा- दिमौ स्थितावात्मशुची तथा	भ. गी. ७।२६ भ. गी. ६।६ मैत्रा. ६।३६
वर्ण शुद्धं तमोमिश्रं पूर्णबोधकरं स्वयम् । धामत्रयनियन्तारं धामत्रयसमन्वितम्	पञ्चत्र. ८	वर्पति स उद्गीथः [छां. उ. २।३।१+ वर्पत्येप यथा धर्मासृतधाराः सहस्रशः वर्षन्तं न निन्देत्तद्गतम् वर्षन्तु ते विभावरी दिवो अभ्रस्य विद्युतः । रोहन्तु सर्ववीजान्यव ब्रह्म द्विषो जहि [वनदु. ३८, ४०+ क. खि. ५।८४।१ वर्षस्य रेत ओषधयः वर्षस्य संकृष्टा अन्नं सङ्कल्पयते वर्षा उद्गीथः वर्षाभ्योऽन्यत्र यत्स्थानमासनं तदु- दाहृतम् । उक्तालान्वादिपात्रा- णामेकस्यापीह सङ्ग्रहः वर्षाभ्योऽन्यत्र वर्षासु मासांश्च चतुरो वसेत् । द्विरात्रं वा वसेद्भामे भिक्षुर्यदि वसेत्तदा वर्षासु ध्रुवशीलोऽष्टौ मासानेकाकी यतिश्चरेत् वर्षास्वेकत्र तिष्ठेत् स्थाने पुण्य- जलावृते (यतिः) वल्मीकताडनादेव मृतः किन्तु महोरागः वराहो. २।४० वशः कौलेयकेनेव ब्रह्मन्मुक्तोऽस्मि चेतसा वशिन्येका निष्क्रियाणां बहूनामेकं वीजं बहुधा या करोति वशी सर्वस्य लोकस्य स्थावरस्य चरस्य च वशे सततनम्रः स्यात्संहृत्याङ्गानि कूर्मवत् । तत्संमुखं च निर्गच्छे- न्नमस्कारपुरःसरः वक्ष्याय पङ्कजैर्विद्वान् धनार्थी मोदकैर्हुनेत् वक्ष्यां स्फुरन्तीमसतीं निपीड्य सम्भक्ष्य सिंहेन स एष वीरः	मैत्रा. २।१५१ अध्यात्मो. ३८ छांदो. २।१५।२ मैत्रे. १।१८ १ ऐत. १।३।१ छांदो. ७।४।२ छांदो. २।१६।१ १ सं. सो. २।८० ना. प. ४।१५ आरुणि. ४ ना. प. ४।२१ वराहो. २।४० महो. ३।१९ गुह्यका. ७० श्वेताश्व. ३।१८ शिवो. ७।६७ सरस्व. ३९ ग. पू. २।१३ नृसिंहो. ४।३
वर्णाक्षरपदाङ्कशो विभक्त्यामृषि- निषेवितामिति वाचं स्तुवन्ति वर्णादिधर्म हि परित्यजन्तः स्वानन्दतृप्ताः पुरुषा भवन्ति वर्णानां ब्राह्मण एव प्रधान इति वेदयचनानुरूपं सृष्टिभिरप्युक्तम् वर्णाश्रमधर्मकर्मसङ्कल्पो बन्धः वर्णाश्रमं सावयवं स्वरूपमाद्यन्त- युक्तं ह्यतिकृच्छ्रमात्रम् । पुत्रा- दिदेहेष्वभिमानशून्यं भूत्वावसे- त्सौख्यतमे ह्यनन्ते	२ प्रणवो. १७ मैत्रे. १।१८ व. सू. २ निरा. उ. २१ मैत्रे. १।१९		
वर्णाश्रमाचारयुता विमूढाः कर्मानुसारेण फलं लभन्ते वर्णाश्रमाचारविशेषाः पृथक्पृथक् शिखावर्णाश्रमिणामेककैव वर्णाश्रमादयो देहे मायया परि- कल्पिताः नात्मनो बोधरूपस्य मम ते सन्ति सर्वदा । इति यो वेद वेदान्तैः सोऽतिवर्णाश्रमीभवेत् वर्णाश्रमेषु ये धर्माः शास्त्रोक्ता नृप- सत्तम । तेषु तिष्ठन्नरो विष्णु- माराधयति नान्यथा वर्णो ह वै पुरुषः स लोकाधि- ष्ठितो भवत्यनुष्टुब्धै पुरुषः वर्ण्यन्ते स्वस्तिकं पादतलयो- रुभयोरपि । पूर्वोत्तरे जानुनी द्वे कृत्वाऽऽसनमुदीरितम् वर्त एव च कर्मणि वर्तते कामकारतः वर्तते विदित्तात्मनाम् वर्तन्त इति धारयन्	मैत्रे. १।१८ परब्र. ६ ना. प. ६।१६ भवसं. २।६१ ग. पू. ३।१ त्रि. ब्रा. २।३५ भ. गी. ३।२२ भ. गी. १६।२३ भ. गी. ५।२६ भ. गी. ५।९		

वश्यो बाणो रागः पाशः द्वेषोऽङ्कुशः	भावनो. ६	वसोद्वाराणामिन्द्रनगरं तदसुराः	
वसन्तो अस्यासीदाज्यम्	चित्त्यु. १२।३	पर्यवारयन्त	२ प्रणवो. ७
[+क्र.मं.१०।९०।६+	पु. सू.६,१४	वसोः पवित्रमग्निः सवितुश्च रश्मयः	
वसन्तो हिङ्कारो ग्रीष्मः प्रस्तावो वर्षा		पुनन्त्वन्नं ममदुष्कृतं च यदन्यत्	मैत्रा. ६।९
उद्गीथः शस्त्रप्रतिहारो हेमन्तो		वस्तुतो नोपादानमत एव नोपादेयम्	स्वसंवे. १
निधनमेतद्वैराजमृत्युं प्रोतम्		वस्त्रमपि भूमौ वाऽप्सु वा विसृज्य	
[छांदो. २।५।१+	२।१६।१	....ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादि-	
वसापराणि द्वात्रिंशत् वर्षाणीति		वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं कुर्व-	
सहापराणि द्वात्रिंशत् वर्षाण्युवास	छांदो. ८।९।३	शुदीचीं दिशं गच्छेत्	प. हं. प. ५
वसिष्ठवालखिल्यविश्वामित्रकश्यपा-		वस्त्रमुच्छिष्टप्रात्रमिव (त्यजेद्यतिः)	ना. प. ७।१
त्रिभरद्वाजाङ्गीरसजामदग्नि-		वस्त्रभावं सुबुधैव निःसङ्गं विनिवर्तते	अ. शां. ७९
गौतमागस्त्यजाबालिकपिला		वस्त्रेकं परब्रह्म नारायणः सनातनः	ना.पू.ता. ५।६
द्वादशदलाः	ना.पू. ता.६।१	वस्त्रे तमेवं प्रादेशमात्रमभिविमान-	
वसिष्ठवैयासकिवामदेवविरिश्चि-		मात्मानं वैश्वानरमुपास्ते, स	
मुख्यैर्हृदि भाष्यमानः ।		सर्वेषु लोकेषु सर्वेषु भूतेषु सर्वे-	
सनत्सुजातादिसनातनाद्यै-		ष्वात्मस्वन्नमन्ति	छांदो. ५।१८।१
रीड्यो महेशो भगवानादिदेवः	शरभो. २०	वहन्ति ह वा एनं तन्तिसम्बद्धाः,	
वसिष्ठाय स्वाहेत्यभावाज्यस्य		य एवं वेद	१ ऐत. १।६।१
हुत्वा मन्ये सम्पातमवनेत्	छांदो. ५।२।५	वह्नित्रयं तच्च जगन्नयं यदुणत्रयं	
(यो ह वै) वसिष्ठां वेद, वसिष्ठः		तच्च शक्तित्रयं स्यात्	सि. शि. १५
स्नानां भवति, वाग्वै वसिष्ठा	बृह. ६।१।२	वह्निर्वक्त्रं चन्द्रसूर्यौ च नेत्रे दिशः	
वसीयान् भवति स य एतदेनमुपास्ते	आर्षे. ४।३	श्रोत्रे घ्राणमाहुश्च वायुः	विष्णुह. १।४
वसुरण्वो विमुरसि प्राणे त्वमसि		वह्निस्त्रिकोणं रक्तं च रेफाक्षर-	
सन्धाता ब्रह्मस्त्वमसि..	महाना. १७।१५	समुद्भवम्	यो. त. ९१
वसुरुद्रादित्यैः सर्वैर्देवैः सेवितं		वह्निःश्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणानि	त्रि. ब्रा. १।३
दिवं तत् साम्रस्तृतीयं पादं		वह्नेर्यथा योनिगतस्य मूर्तिर्न दृश्यते	
जानीयात् [नृ. पू. १।२	ग.पू.ता. १।१२	नैव च लिङ्गनाशः	श्वेताश्व. १।१३
वसूनामेव तावदाधिपेत्य स्वाराज्यं		वह्नेश्च यद्वत्खलु विस्फुलिङ्गाः	
पर्येता	छांदो. ३।६।४	सूर्यान्मयूखाश्च तथैव तस्य ।	
वसूनामेवैको भूत्वाऽग्निनैव मुखे-		प्राणादयो वै पुनरेव तस्माद-	
नैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।६।३	भ्युच्चरन्तीहयथाक्रमेण [मैत्रा.६।२६ +६।३१	
वसूनां पावकश्चास्मि	अ. गी. १०।२३	वह्नौ चानिलमारोप्य रेफाक्षर-	
वसूनां प्रातस्सवनं रुद्राणां माध्यं-		समुज्ज्वलम्	१ यो. त. ९२
दिनं सवनमादित्यानां च		वह्नौ विवर्धमाने तु सुखमन्नादि जीर्यते	वराहो. ५।४७
विश्वेषां च देवानां तृतीयसवनम्	छांदो. २।२४।१	वंशस्तु भगवान् रुद्रः शृङ्गमिन्द्रः	
वसेदेकान्तिको भूत्वा चैकान्ते		सगोसुरः	कृष्णो. ८
द्वैतवर्जिते । इत्येवमाचरे-		वाको वा अनुवाको वाकं वाकं	
द्वीमान्स एवं मुक्तिमाप्नुयात्		सञ्जुषमाणो देवस्य स्वं स्वगुप्तये	
[स्कन्दो. १२+	मैत्रे. २।३	स्वयं जेनातिषे ज्योतिषे स्वाहा	पारमा. ४।१

वाक् च वक्तव्यं च नारायणः
 वाक्त्वा प्राणं रेह्यथ यत्र
 तूष्णीं वा भवति स्वपिति वा
 तदा वाग्भवति
 वाक्पतिर्होता
 वाक्पतिश्चक्षुःपतिः, श्रोत्रपतिर्वि-
 ज्ञानपतिः, एतत्ततो भवति
 वाक्परस्ताच्चक्षुरारुन्धे
 वाक्पाणिपादपायूपस्थाख्यानि
 कर्मेन्द्रियाणि
 वाक्पाणिपादपायूपस्थास्तद्वृत्तयः
 (कर्मेन्द्रियाणां)
 वाक् पूर्वरूपं, मन उत्तररूपं, प्राणः
 संहितेति शूरवीरो माण्डूकेयः
 वाक्प्राविशदशयदेव
 वाक्यमप्रतिबद्धं सत्प्राक्परोक्षाव-
 भासिते । करामलकवद्बोध-
 मपरोक्षं प्रसूयते
 वाक्यार्थस्य विचारेण यदाप्नोति
 शरच्छतम् । एकवारजपेनैव
 ऋग्यादिध्यानतश्च यत्
 (अथ) वाक्श्रोत्रं चक्षुर्भनः
 प्राण इत्येकेऽथ बुद्धिर्धृतिः
 स्मृतिः प्रज्ञानमित्येके
 वाक् सन्धिः, जिह्वा सन्धानम्
 वाक्संहितेति पञ्चालचण्डः,
 वाचा वै वेदाः सन्धीयन्ते
 वागध्यात्मं, वक्तव्यमधिभूतं, अग्नि-
 रुग्रन्नाधिदैवतं, नाडी तेषां
 निबन्धनम्
 वागष्टमी ब्रह्मणा संविदाना
 वाग्यष्टमी ब्रह्मणा संवित्ते
 वागनुष्टुभेतद्वाचमनुब्रूमः
 (तस्य) वागर्विश्चक्षुरङ्गाराः
 श्रोत्रं विस्फुलिङ्गास्तस्मिन्ने-
 तस्मिन्नमो देवा अन्नं जुह्वति
 वागस्मात्सर्वाणि नामान्यभि-
 विस्तृजते, वाचा सर्वाणि
 नामान्याप्नोति

सुबालो. ६।१

३ ऐत. १।६।६

चित्यु. १।१

तैत्ति. १।६।२

कौ. त. २।२

शारीरको. १

पैङ्गलो. २।३

३ ऐत. १।१।२

१ ऐत. १।४।६

अध्यात्मो. ४

शु. र. १।१७

मैत्रा. ६।३।१

तै. च. १।३।७

३ ऐत. १।६।५

सुबालो. ५।१०

बृह. २।२।३

बृह. ५।१४।५

बृह. ६।२।१२

कौ. त. ३।४

वागुदकामदवदन्नभन्पित्रास्तेव
 वागेव गीथोच्चगीथा चेति स च्छ्रीथः
 वागेवदेवाः, मनःपितरः, प्राणोमनुष्याः
 वागेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः,
 सोऽग्निना ज्योतिषा भाति च
 तपति च कीर्त्या यशसा
 ब्रह्मवर्चसेन
 वागेवर्क् प्राणः सामोभित्येतदक्षर-
 मुद्गीथस्तद्वा एतन्मिथुनं यद्वार्क
 च प्राणश्चर्क् च साम च
 वागेवर्क्, प्राणः साम, तदेत-
 दस्यामृच्यध्यूढं साम तस्मा-
 दृच्यध्यूढं साम गीयते
 वागेवर्गेदो मनो यजुर्वेदः प्राणः
 सामवेदः
 वागेव सम्राडिति होवाच-वाचा वै
 सम्राड् बन्धुः प्रज्ञायते
 वागेव ह्यनुजानाति चिन्मयो
 ह्यमोङ्कारश्चिदेव ह्यनुज्ञाता
 वागेवात्रिर्वाचा ह्यन्नमद्यतेऽस्ति ह वै
 नामैतद्यदभिरिति
 वागेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा
 प्रज्ञेत्येनदुपासीत
 वागेवायं लोकः, मनोऽन्तरिक्षं,
 लोकः प्राणोऽसौ लोकः
 वागेवास्मा एकमङ्गमुद्वं तस्येनाम
 परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा
 वागेवास्य ज्योतिर्भवतीति, वाचै-
 वायं ज्योतिषास्ते पत्ययते...
 वागेवेदं सर्वमनुजानाति चिन्मयो
 ह्यमोङ्कारश्चिद्विदं सर्वं
 निरात्मकमात्मसात्करोति
 वागेवेदं सर्वं, न ह्यशब्दमिवेहास्ति,
 चिन्मयो ह्यमोङ्कारश्चिन्मय-
 मिदं सर्वम्
 वागेवैतत्सर्वं विज्ञापयति
 वाचमुपास्वेति
 वागोजः सहोजो मयि प्राणापानौ
 [प्रवर्या. १+
 १ ऐत. १।४।४
 बृ. ह. १।३।२३
 बृह. १।५।६
 छांदो. ३।१।८।३
 छांदो. १।१।५
 छांदो. १।७।१
 बृह. १।५।५
 बृह. ४।१।२
 नृसिंहो. ८।६
 बृह. २।२।४
 बृह. ४।१।२
 बृह. १।५।४
 कौ. त. ३।५
 बृह. ४।३।५
 नृसिंहो. ८।४
 नृसिंहो. ८।२
 छांदो. ७।२।१
 वा. सं. ३।६।१

वाग्गीर्वाचो ह गिर इत्याचक्षते	छांदो. १।३।६	वाग्वै ब्रह्म, तस्या एष पति-	
वाग्धि बृहती, तस्या एष पतिः		स्तस्माद् ब्रह्मणस्पतिः	बृह. १।३।२१
(उद्गीथः)	छांदो. १।२।११	वाग्वै ब्रह्मेत्यवदतो हि किं स्यात्	बृह. ४।१।२
वाग्धि विज्ञाता वागेन तद्भूत्वाऽवति	बृह. १।५।८	वाग्वै माता, प्राणः पुत्रः	३ ऐत. १।६।६
वाग्धोश्चक्राम, सां संवत्सरं प्रोष्या-		वाग्वै यज्ञस्य होता तद्येयं वाक्	
गत्योवाच कथमशकत महते		सोऽयमग्निः स होता स मुक्तिः	
जीवितुमिति	बृह. ६।१।८	साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।३
वाग्धोता, दीक्षा पत्नी, वातोऽध्वर्युः	चित्यु. ६।१	वाग्वै रथन्तरस्थ रूपं, प्राणो	
वाग्दण्डः कर्मदण्डश्च मनोदण्डश्च		बृहत्, उभाभ्यामु खलु संहिता	
ते त्रयः । यस्यैते नियता दण्डाः		सन्धीयते वाचा च प्राणेन च	३ ऐत. १।६।१
स त्रिदण्डी महायतिः	ना. प. ६।११	वाग्वै वसिष्ठा, वसिष्ठः स्वानां भवति	बृह. ६।१।२
वाग्दण्डे मौनमातिष्ठेत्कायदण्डे		वाग्वै सम्राट् परमं ब्रह्म, नैनं	
त्वभोजनम् । मानसे तु कृते		वाग्जहाति	बृह. ४।१।२
दण्डं प्राणायामो विधीयते.	१ सं.सो.२।९७	वाग्वै सामैष सा चामश्नेति	
वाग्देवी गायत्री शरणमहं प्रपद्ये	गायत्रीर. १०	तत्साम्नः सामत्वम्	बृह. १।३।२२
वाग्ध्यष्टमी ब्रह्मणा संविता... (मा.पा.)	बृह. २।२।३	वाङ्मामदेवतावरोधिनी सा	
वाग्वा अनुष्टुप् वाचैव प्रयन्ति वा-		मेऽमुष्मादिदमवरुन्धाम्	कौ. त. २।३
चो- (चैवो-) अन्ति, परमा वा		वाङ्मनश्चक्षुश्चोत्रजिह्वाप्राणरेतो-	
एषा छन्दसां यदनुष्टुबिति		बुद्ध्याकृतिसङ्कल्पा मे शुध्यन्तां	
[च. पू. १।१+]	ग. पू. १।६	ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा	
वाग्वा इदं सर्वं भूतं गायति च		भूयासः स्वाहा	महाना. १।४।८
त्रायते च	छांदो. ३।१२।१	वाङ्मनःकायसङ्क्षोभं प्रयत्नेन	
वाग्वा ऋग्वेदं विज्ञापयति यजुर्वेदं		विवर्जयेत् । रसभाण्डमिवा-	
सामवेदमाथर्वणं चतुर्थमिति-		त्मानं सुस्थिरं धारयेत्सदा	अमन. २।५५
हासपुराणं पञ्चमं वेदानां वेदं..	छांदो. ७।२।१	वाङ्मनोगोचरश्चाहं सर्वत्र	
वाग्वा ओङ्कारो वागेव ह्यनुजानाति		सुखवानहम्	ते. वि. ३।३४
चिन्मयो ह्यमोङ्कारश्चिदेव		वाङ्मनस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-	
ह्यनुज्ञाता	नृसिंहो. ८।६	ऽयमेव स योऽयमात्मा	बृह. २।५।३
वाग्वा ओङ्कारोवागेवेदं सर्वमनुजानाति	नृसिंहो. ८।४	वाङ्मनं तप उच्यते	अ. गी. १।७।१५
वाग्वा ओङ्कारो वागेवेदं सर्वं,		वाङ्मन्या ब्रह्मभूस्तस्मात्पञ्च वक्त्र-	
न हाशब्दमिवेहास्ति	नृसिंहो. ८।२	समन्वितम् । सूर्यो वामओत्र-	
वाग्वा साम्नो भूयसी	छांदो. ७।२।१	बिन्दुः संयुताष्टतृतीयकः	१ देव्यु. १५
वाग्वेदिः, अधीतं बर्हिः, केतो अग्निः	चित्यु. १।१	वाङ्मे मनसि प्रतिष्ठिता मनो मे	
वाग्वै ग्रहः, स नाम्नाऽतिग्राहेण		वाचि प्रतिष्ठितमाविरावीर्मपधि	२ ऐत. ६।१
गृहीतो वाचा हि नामान्य-		वाच ऋग्रस ऋचः साम रसः	
मिवदति	बृह. ३।२।३	साम्न उद्गीथो रसः	छांदो. १।१।२
वाग्वै बृहती तस्या एष पतिस्त-		वाचमष्टापदीमहमित्यष्टौ हि	
स्माद् बृहस्पतिः	बृह. १।३।२०	चतुरशराणि भवन्ति	१ ऐत. ३।६।१

वाचमुद्रीयमुपासाञ्चक्रिरे ता५

हासुराः पाप्मना विविधुः छांदो. १।२।३
वाचमेवाप्येति यो वाचमेवास्तमेति सुवालो. ९।६
वाचस्पतिः सोममपात् चित्त्यु. ५।१
वाचस्पतिः सोमं पिबति चित्त्यु. २।१
वाचस्पतिः सोमं पिबतु चित्त्यु. १।२
वाचस्पते च्छिद्रया वाचा चित्त्यु. ४।१
वाचस्पते वाचो वीर्येण चित्त्यु. २।१
वाचस्पते विधे नामन् चित्त्यु. १।२
वाचस्पते हृद्विधे नामन् चित्त्यु. ५।१
(एवं) वाचं च नाम च मनोऽनु-

भवति स यदा मनसा मनस्यति
मन्त्रानवीथीयेत्यथाधीते छांदो. ७।३।१
वाचं तदा प्राणे जुहोति कौ. त. २।५
वाचं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा कौ. त. २।४
वाचं ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २।१५
वाचं धेनुमुपासीत तस्याश्चत्वारः
स्तनाः स्वाहाकारो वषट्कारो
हन्तकारः स्वधाकारः बृह. ९।८।१
वाचं मे त्वयि दधानीति पिता कौ. त. २।१५
वाचं मे दिशतु ग्रीर्देवी मनो मे
दिशतु वैष्णवी लक्ष्म्यु. ३
वाचंयमोऽप्रसाहः स यदि स्त्रियं
पश्येत्समृद्धं कर्मेति विद्यात् छांदो. ५।२।८
वाचंयमोऽभिप्रव्रज्य संस्पर्श
जिगमिषेत् कौ. त. २।४
वाचंयमोऽभिप्रवृज्यार्थं जुवीत कौ. त. २।३
वाचं वदन्तीं सर्वे प्राणा
अनुवदन्ति कौ. त. ३।२
वाचं वेदा हृदयं वै नभश्च रसा
पादौ तारका रोमकूपाः ।
साङ्गोपाङ्गान्यधिदैवानि ता
विद्यादुपस्थं च तथा समुद्रम् विष्णुह. १।५
वाचा च ह्येव स प्राणेन
चोदगायदिति बृह. १।३।२४
वाचा छन्दांसि, वाचा मित्राणि
सन्वधति वाचा सर्वाणि
भूतानि । अथो वागेवेदं
सर्वमिति ३ऐत. १।६।५

वाचामगोचरनिराकारपरब्रह्म-

स्वरूपोऽहमेव त्रि.म.ना. ८।६
वाचामगोचरानन्तदिव्यतेजो-
राश्याकारो भवति त्रि.म.ना. २।६
वाचामगोचरानन्तशुद्धबोधविशेष-
विग्रहं... चिद्रूपादत्यमण्डलं
द्वात्रिंशद्ब्रह्मभेदैरभिष्ठितम् त्रि.म.ना. ७।८
वाचामगोचरानन्दब्रह्मतेजोराशि-
मंडलमखण्डतेजोमंडलविशेषं
...शिवाद्वैतोपासका भजन्ते सि. सा. ६।१
वाचामतीतविषयो विषयाशा-
दशोज्झितः। परानन्दरसाङ्गुब्धो
रमते स्वात्मनाऽऽत्मनि अ. पू. ५।९६
वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
त्रीणि रूपाणीत्येव सत्यं [छांदो. ६।४।१२, ३, ४
वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
सृक्तिकेत्येव सत्यम् [छांदो. ६।१।४ + परब्र. ५
वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
लोहमित्येव सत्यम् छांदो. ६।१।५
वाचारम्भणं विकारो नामधेयं
कृष्णायसमेव सत्यम् छांदो. ६।१।६
वाचा वदति यत्किञ्चित्सङ्कल्पैः
कल्प्यते च यत् । मनसा
चिन्त्यते यद्यत्सर्वं मिथ्या
न संशयः ते. बि. ५।४५
वाचा वै वेदाः सन्धीयन्ते ३ ऐत. १।६।५
वाचा वै सम्राट् बन्धुः प्रज्ञायते
(अथ) वाचा व्याहरति, तस्मा-
न्मन एव पूर्वरूपं, वागुत्तररूपम् बृह. ४।१।२
वाचा सर्वाणि नामान्याप्नोति ३ ऐत. १।१।२
वाचा ह स्मैव पूर्वं उपयन्ति स कौ. त. ३।४
होपायनकीर्त्योवास बृह. ६।२।७
वाचा हि नामान्यभिवदति बृह. ३।२।३
वाचा होताऽध्वर्युकृद्वातान्यतरा५ स
यत्रोपाकृते प्रातरनुवाके पुरा
परिधानीयाया ब्रह्माज्यवदति छांदो. ४।१६।२
वाचा ह्यजमद्यतेऽत्रिहं वै नामैत-
द्यदत्रि.. (मा. पा.) अ. च. २।२।४

वाचा ह्यन्नमद्यतेऽस्ति ह वै नामैत-
 द्यदन्निरिति सर्वस्यात्ता भवति
 सर्वमस्यान्नं भवति बृह. २।२।४
 वाचिकोपांशुरुचैश्च (जपः) द्विविधः
 परिकीर्तितः । मानसो मनन-
 ध्यानभेदाद्वैविध्यमाश्रितः जा. द. २।१४
 वाचि तृप्यन्त्याममिस्तृप्यति छांदो. ५।२।१२
 वाचि वै तदैन्द्रं प्राणं न्यचायन्नित्ये-
 तत्तदुक्तं भवति १ ऐत. ३।५।२
 वाचि हि खल्वेष एतत्प्राणः
 प्रतिष्ठितो गीयते बृह. १।३।२७
 वाचि हि प्राणं जुहुमः, प्राणे वा वाचं ३ ऐत. २।६।३
 वाचे स्वाहा प्रतिष्ठायै स्वाहेत्यग्नौ
 हुत्वा मन्ये सः स्रज्जवमवनयति बृह. ६।३।२
 वाचैव प्रयन्ति वाचो-(चैवो)द्यन्ति
 [नृ. पू. १।१+ ग. पू. १।६
 वाचोऽग्निः (निरभिद्यत) २ ऐत. १।४
 वाचो यस्मान्निवर्तन्ते तद्वक्तुं केन
 शक्यते तै. बि. १।२।१
 वाचो वाव भूयोऽस्तीति तन्मे
 भगवान् ब्रवीतु छांदो. ७।२।२
 वाचो वीर्यं तपसाऽन्वविन्दन् चित्त्यु. १।१।२
 वाचो ह गिर इत्याचक्षते छां. उ. १।३।६
 वाचो ह वाचः स उ प्राणस्य
 प्राणश्चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः
 प्रेत्यास्माहोकादमृता भवन्ति केनो. १।२
 वाच्यं लक्ष्यमिति द्विधाऽर्थसरणी-
 वाच्यस्य हि त्वम्पदे वाच्यं
 भौतिकमिन्द्रियादिरपि यल्लक्ष्यं
 त्वमर्थश्च सः । वाच्यं तत्पद-
 मीशताकृतमतिर्लक्ष्यं तु सच्चि-
 त्सुखानन्दब्रह्म तदर्थं एष च
 तयोरैक्यं त्वसीदं पदम् शु. र. ३।१०
 वाजपेयः पशुहर्ता, अश्वयुर्विद्वो
 देवता अहिंसा धर्मयागः परम-
 हंसोऽश्वयुः परमात्मा देवता
 पशुपतिर्ब्रह्मोपनिषदो ब्रह्म पा. ब्र. ५
 वाञ्छाक्षणे तु या तुष्टिस्तत्र
 वाञ्छैव कारणम् । तुष्टिस्त्व-

तुष्टिपर्यन्ता तस्माद्वाञ्छां
 परित्यज अ. पू. ५।३७
 वातरशना ह वा ऋषयः श्रमणा
 ऊर्ध्वमन्थिनो बभूवुः सहैवै. ११
 वातं प्राणं मनसाऽन्वारभामहे
 प्रजापतिं यो भुवनस्य गोपाः महाना. १३।९
 वातं प्राणः, द्यौः पृष्ठम् चित्त्यु. ४।१
 वातं प्राणः (अप्येति) चक्षुरादित्यं,
 मनश्चन्द्रम् बृह. ३।२।१३
 वातापेर्हवनः श्रुतः स्वाहा चित्त्यु. ३।१
 वातोऽश्वर्युः चित्त्यु. ६।१
 (तद्यथा-) वातोऽप्सु शनैर्वाति
 सुखीभवेति, एवं... संहितो. १।४
 वातो वाति, प्रजा निर्मुच्यते संहितो. १।३
 (तद्यथा-) वातो वाति शीघ्रं... बहू
 विभ्रमं प्रभ्रमंश्येतैव ते मे वैतया संहितो. १।४
 वातोऽस्माद्भीतः पवते ग. शो. ता. ४।२
 वादः प्रवदतामहम् अ. गी. १०।३२
 वादा इति वादविदो भुवनानीति तद्विदः वैतथ्य. २४
 वानप्रस्थगृहस्थाभ्यां न संसृज्येत
 कर्हिचित् । अज्ञातचर्या ना. प. ५।३०
 लिप्सेत न चैतं हर्ष आविशेत्
 वानप्रस्थशतमेकमेकेन यतिना
 तत्समं यतीनां तु शतं पूर्णमेक-
 मेकेन रुद्रजापकेन नृ. पू. उ. ९।१६
 वानप्रस्था अपि चतुर्धा भवन्ति
 वैखानसा औदुम्बरा वाल-
 खिल्या यायावराः... आश्रमो. २
 वामकर्णे संयमाद्वायुलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
 वामचक्षुषि संयमाच्छिबलोकज्ञानम् शां. डि. १।७।५२
 वामदक्षिणे सिद्धिर्बुद्धिः (गणेशस्य) ग. पू. ता. २।१०
 वामदेवं महाबोधदायकं पावकात्मकम् पञ्चत्र. ५
 वामदेवं येऽनुसरन्ति नित्यं मृत्वा
 जनित्वा च पुनः पुनस्तत् । ते वै
 लोके क्रममुक्ता भवन्ति योगैः
 साङ्ख्यैः कर्मभिः सत्त्वयुक्तैः वराहो. ४।३५
 (उक्तं) वामदेवः परमेश्वरं सृष्टि-
 स्थितिलयकारणमुमासहितं
 स्वशिरसा प्रणम्येति होवाच
 बिल्वो. १

वामदेवात् क्षत्रिया वै विशश्च सि. शि. ९
 वामदेवाय नमो ज्येष्ठाय नमः
 ज्येष्ठाय नमो रुद्राय नमः... महाना. १०।५
 वामनं त्वां महादेवं सर्वे देवा
 उपासते । त्वत्तो जातं
 जगच्छम्भोस्थितं त्वय्येवलीयते २रुद्रो. ४६
 वामपादपार्ष्णिं योनिस्थाने
 नियोज्य..स्वात्मानं भावयेत् ।
 तेनापरोक्षसिद्धिः शांदि. १।७।४३
 वामपादमूलेन योनिं सम्पीड्य
 दक्षिणपादं प्रसार्य...वायुं
 धारयेत् । तेन सर्वलेशहानिः शांदि. १।७।४३
 वामबाहुर्दक्षिणकटयोरन्तश्चरति
 हंसः परमात्मा ब्रह्मगुह्यप्रकारो
 नान्यत्र विदितः पा. ब्र. ४
 वामाङ्गेन समभ्यस्य दक्षाङ्गेन
 ततोऽभ्यसेत् । प्रसारितस्तु यः
 पादस्तमूरूपरि नामयेत् । अय-
 मेव महाबन्धः... १ यो.त. ११४
 वामाभ्यां शत्रुजिह्वावज्रे दधानां...
 देवीमाहूय ध्यायेत् पीताम्बरो. १
 वामांसदक्षकट्यंतं ब्रह्मसूत्रं तु सव्यतः परब्र. १६
 वामांसादिदक्षिणकट्यन्तं विभा-
 व्यायन्तब्रह्मस्मेलनमेकं ज्ञात्वा
 मूलमेकसत्यंसृणमयं विज्ञातं स्यात् परब्र. ४
 वामोरुमूले दक्षाङ्गिं जान्वोर्वेष्टित-
 पाणिना । वामेन वामाङ्गुष्ठं तु
 गृहीतं मत्स्यपीठकम् । योनिं
 वामेन सम्पीड्य मेढ्रादुपरि
 दक्षिणम् ॥ ऋजुकायः समा-
 सीनः सिद्धासनमुदीरितम् त्रि. ब्रा. २।४९
 वायवो यत्र लीयन्ते, मनो
 यत्र विलीयते यो. शि. ३।१२
 वायव्यस्तु द्विमात्रकः अ. ना. ३१
 वायावभ्यसिते बहिः प्रत्यहं वर्धते
 तनौ । बहौ विवर्धमाने तु सुख-
 मज्ञादि जीर्यते वराहो. ५।४७
 वायुतो हृदयं प्राजापत्यात्मकमात् गमो. २

वायुना गतिमावृत्य निभृतं कर्ण-
 मुद्रया । पुटद्वयं समाक्रम्य
 वायुः स्फुरति सत्वरम् १ यो.त. ११६
 वायुना ज्वलितो बहिः कुण्डली-
 मनिशं दहेत् यो. शि. १।८५
 वायुना पालितो बहिरपानेन .
 शनैर्देहमध्ये ज्वलति शांदि. १।४।८
 वायुना वै गौतम सूत्रेणायं च लोकः
 परश्च लोकः सर्वाणि च भूतानि
 सन्दृब्धानि भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुना शक्तिचालेन प्रेरितं स्वे यथा
 रजः । रविणैकत्वमायाति (याति
 विन्दुः सदैकत्वं) भवेद्विषयपुस्तदा
 [ध्या. बि. ९०+ यो. चू. ६३
 वायुना सह चित्तं च प्रविशेच्च महापथम् १ यो.त. ८२
 वायुना सह जीवोर्ध्वज्ञानान्मोक्ष-
 मवाप्नुयात् यो. शि. ६।१६
 वायुना हि गौतम सूत्रेण सन्दृब्धानि
 भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुपुत्र महाबाहो किं तत्त्वं ब्रह्म-
 वादिनाम् रा. र. १।२
 वायुपुत्रं विनेशं वाणीं दुर्गां क्षेत्र-
 पालकं सूर्यं चंद्रं नारायणं
 नारसिंहं...सीतां लक्ष्मणं...
 प्रणवमेतानि रामस्यांगानि रा. र. १।७
 वायुभक्षोऽम्बुभक्षो वा विहितो
 नोत्तरेः फलेः । स्वशरीरे
 समारोपः पृथिव्यां नाश्रुपातकाः २ सत्रयासो. ५
 वायुभक्षोऽम्बुभक्षो वा विहितैः
 कन्दमूलकैः । स्वशरीरे समा-
 प्याथपृथिव्यां नाश्रु पातयेत् कुंडिको. ४
 (अथ) वायुमब्रुवन् वाय-
 वेतद्विजानीहीति केनो. ३।७
 वायुमय आकाशमयः (आत्मा)
 वायुमाकाशे चाकाशमहङ्कारे
 वायुमेव भगवो राजन्निति होवा-
 चैष वै पृथग्वत्सर्मा वैश्वानरो
 यंत्वमात्मानमुपास्ते तस्मात्त्वां
 पृथग्वलय आयन्ति छांदो. ५।१४।१

वायुमेवाप्येति यो वायुमेवास्तमेति सुबालो. ९।५
 वायुरभिरापः पृथिवी वाङ्मनश्चक्षुः
 श्रोत्रं च ते प्रकाश्याभिवदन्ति.. प्रभो. २।२
 वायुरनिलममृतमथेदं भस्मान्तम्
 शरीरम् [ईशा. १७+ बृह. ५।१५।१
 वायुरस्मै पुण्यं गन्धमावहति १ ऐत. १।७।३
 वायुराकाशे विलीयते सुबालो. २।२
 वायुरात्माऽमावास्याः स्विष्टकृत् सहवै. १८
 वायुरिति भस्म, जलमिति भस्म.. १ रुद्रोप. २
 वायुरेव पवमानो दिशोहरितं प्रविष्टः १ ऐत. १।१।३
 वायुरेव सविताऽऽकाशः सावित्री
 स यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा
 आकाशस्तद्वायुस्ते द्वे योनि-
 स्तदेकं मिथुनम् सावित्र्यु. ३
 वायुरीन्धानिवाश्यान् भ. गी. १।५।८
 वायुर्दिशां यथा गर्भे एवं गर्भं
 दधामि ते बृ. उ. ६।४।२२
 वायुर्नावमिवाम्भसि भ. गी. २।६७
 वायुर्भूत्वा धूमो भवति धूमो
 भूत्वाऽग्निं भवति छांदो. ५।१०।५
 वायुर्यत्राभियुज्यते, सोमो यत्रा-
 तिरिच्यते, तत्र सञ्जायते मनः श्वेताश्व. २।६
 वायुर्यथैको भुवनं प्रविष्टो जन्ये-
 जन्ये पञ्चरूपो बभूव गो. पू. २।३
 वायुर्यथैको भुवनं प्रविष्टो रूपं रूपं
 प्रतिरूपो बभूव । एकस्तथा
 सर्वभूतान्तरात्मा रूपं रूपं
 प्रतिरूपो बहिश्च कठो. ५।१०
 वायुर्यमोऽग्निर्वरुणः भ. गी. १।१।३९
 वायुर्वा अहमस्मीत्यब्रवीन्मातरिश्वा
 वा अहमस्मीति केनो. ३।८
 वायुर्वाऽन्नमाकाशोऽन्नादः सुबालो. १।४।१
 वायुर्वाव संवर्गो यदा वा
 महाप्रलये... (मा.पा.) छांदो. ४।३।१
 वायुर्वाव संवर्गो यदा वा अग्नि-
 रुद्रायति वायुमेवाप्येति छांदो. ४।३।१
 वायुर्वै गौतम तत्सूत्रं, वायुर्ना वै
 गौतम सूत्रेणायं च लोकः

परश्च लोकः सर्वाणि च
 भूतानि सन्दृब्धानि भवन्ति बृह. ३।७।२
 वायुर्व्यूहने आकाशमवकाश-
 प्रदाने (शरीरस्य) गर्भो. १
 वायुर्हा इकारः, चन्द्रमा अथकारः छां. उ. १।१३।१
 वायुर्हायिकारः (मा. पा.) छां. उ. १।१३।१
 वायुर्होवैतान्सर्वान्संवृङ्क्त इत्यधिदैवतम् छां. उ. ४।३।२
 वायुवत्स्फुरितं स्वस्मिस्तत्रा-
 हङ्कृतिरुत्थिता । पञ्चात्मक-
 मभ्युत्पिण्डं धातुबद्धं गुणात्मकम् यो. शि. १।८
 वायुवज्रोमगो भवेत् १ यो. त. ९६
 वायुवेग मनोवेग श्रीराम तारक
 परब्रह्म विश्वरूपरूपदर्शन
 लक्ष्मणप्राणप्रतिष्ठानन्दकर
 स्थलजलादिर्मर्ममेदिन् सर्व-
 शत्रून् छिन्धि छिन्धि लांगूलो. ३
 वायुश्च वायुमात्रा च प्रभो. ४।८
 वायुश्चाकाशश्चेत्यधिदैवतम् ३ ऐत. १।१।१
 वायुस्ता९ अग्ने प्रमुमोक्तु देवः चित्स्यु. १।१।३
 वायुं जित्वा विविधकरणैः क्लेश-
 मूलैः कथञ्चित्कृत्वा यत्नं
 निजतनुगतान् शोष्य नाडि-
 प्रवाहान् । अश्रद्धेयां परपुर-
 गतिं साधयित्वाऽति नूनं
 विज्ञानैकव्यसनमुखिनो
 नास्ति मोक्षस्य सिद्धिः अमन. २।३०
 वायुं निरुद्धय मेधावी जीवनमुक्तो
 भवत्ययम् १ यो. त. १०६
 वायुं बिन्दुं तथा चक्रं चित्तं चैव
 समभ्यसेत् । समाधिमेकेन
 समममृतं यान्ति योगिनः योगकुं. ३।११
 वायुं भित्त्वाऽऽकाशं भिनत्ति सुबालो. १।१।२
 वायुः पञ्चहोता चित्स्यु. ७।२
 वायुः परिचितो यत्नादग्निना
 सह कुण्डलीम् । भावयित्वा
 सुषुम्नायां प्रविशेदनिरोधतः १ यो. त. ८१
 वायुः पश्चिमतो वेधं कुर्वन्नापूर्य
 सुस्थिरम् । यत्र तिष्ठति सा
 प्रोक्ता घटाख्या भूमिका बुधैः वराहो. ५।७।३, ७३

वायुः प्राणस्तथाऽऽकाशस्त्रिविधो

जीवसंज्ञकः

प्र. वि. १४

वायुः प्राणो भूत्वा नासिके प्राविशत्

२ ऐत. २।४

वायुः प्राणो हृदयं विश्वमस्य पद्भ्यां

पृथिवी ह्येष सर्वभूतान्तरात्मा

मुंड. २।१।४

वायुः षट्कोणकं कृष्णं यकारा-

क्षरभासुरम् । मारुतं मरुतां

स्थाने...धारयेत्तत्र सर्वज्ञमीश्वरं

विश्वतोमुखम्

१ यो. त. ९५

वायुः-समानोदानव्यानापानप्राणाः

त्रि. ब्रा. १।३

वायुः सर्वत्रगो महान्

भ. गी. ९।६

वायूनां गतिमावृत्त्य धृत्वा पूरक-

कुम्भकौ ।...पुटद्वयं समाकृष्य

वायुः स्फुरति सत्वरम् ।

सौमसूर्याभिसम्बधात्...

वराहो. ५।६१

वायोरग्निः (सम्भूतः)

तैत्ति. २।१।१

[+यो. चू. ७२+सुबालो. १।१

पैङ्गलो. १।३

वायोरग्निरभवत्

गायत्रीर. १

वायोरग्निस्तथा चाग्नेराप अद्भयो

वसुधरा

कठरु. १७

वायोरन्तरात्मा वहति समस्तः

सपुण्यदेवेति स सूरिसुक्तः

पारमा. १०।२

वायोरात्मानं कवेयो निचिक्वुः

चित्यु. ११।४

वायोरायतनं चात्र नाभिदेशे

समाश्रयेत्

क्षुरिको. ७

वायोरिव सुदुष्करम्

भ. गी. ६।२४

वायोरोङ्कारः [अ.शिरः. ३।१५+

बटुको. २७

वायोर्योतिः, ज्योतिष आपः

२सङ्ख्यासो. १६

वायोर्विम्बं तु षट्कोणं सङ्कर्षो-

ऽन्नाधिदेवता

यो. शि. ५।१४

वायौ तृप्यत्याकाशस्तृप्यति

छांदो. ५।२३।२

वायौ मनोलयं कुर्यादाकाश-

गमनं भवेत्

यो. शि. ५।५१

वाराणसीमहाप्राज्ञध्रुवोर्ग्राणस्यमध्यमे

जा. द. ४।४८

वाराणस्यां सृतो वाऽपि इदं वा

ब्रह्म यः पठेत् । एकेन जन्मना

जन्तुमोक्षं च प्राप्नुयादिति

प्रा. हो. ४।४

वाराही पितरूपा कुरुकुला बलि-

देवता माता

भावनो. २

वारिजलोचनसहाये वारिगतिं

वारयासुकरनिकरैः । पीडित-

मत्र भ्रान्तं मामनिशं

पालय त्वमनवद्ये

वनदु. १६९

वारिवत्स्फुरितं तस्मिन्तत्राहङ्कृति-

रुत्थिता । पञ्चात्मकमभूत्स्निग्धं

धातुबद्धं गुणात्मकम्

१ यो. त. १०

वारुणं त्वेव वर्जयेत्

छांदो. २।२२।१

वारुणे वायुमारोप्य वकारेण सम-

न्वितम् । स्मरन्नारायणं देवं

चतुर्बाहुं किरीटिनम् ।...धारये-

त्पञ्चघटिकाः सर्वपापैः प्रमुच्यते

१ यो. त. ८८

(तत्र) वार्ताकवृत्तयः कृषिगोरक्ष-

वाणिज्यमगोर्हितमुपयुञ्जानाः

शतसंवत्सराभिर्यजन्त आत्मानं

प्रार्थयन्ते

आश्रमो. २

वालाग्रमात्रं हृदयस्य मध्ये विश्वं देवं

जातरूपं वरेण्यम् । तमात्मस्थं

ये नु पश्यन्ति धीरास्तेषां

शान्तिर्भवति नेतरेषाम्

अ.शिरः. ३।११

वालाग्रमात्रं हृदये प्रतिष्ठं जीवा-

भासं मन्यमानैश्च मूढैः । न

त्वेष जीवो न शिवश्चादिकर्ता

यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चित्

२ देव्यु. ३४

वालाग्रशतभागस्य शतधाकल्पितस्य

च । भागो जीवः स विज्ञेयः स

चानन्त्याय कल्पते [श्वेता. ४।९+

भवसं. २।३५

वालाग्रशतसहस्रकल्पनादिभिः स

लभ्यते (परमात्मा)

१ आत्मो. ३

वालाग्रशतसाहस्रं तस्य भागस्य

भागिनः । तस्य भागस्य भागार्धं

तत्क्षये तु निरञ्जनम्

ध्या. वि. ४

वाल्मीको वल्मीकात्, व्यासः कैव-

र्तकन्यायां, शशपृष्ठाद्वैतमः,

वसिष्ठ उर्वश्यां, अगस्त्यः कलशेजातः व. सु. ५

वाव किल नो भवान् पुराऽनु-

शिष्टानवोचत्

बृह. ६।२।३

वासनाक्षयविज्ञानमनोनाशो

महामते । समकालं चिराभ्यस्ता

भवन्ति फलदा मताः [+मुक्तिको. २।१०	अ. पू. ४।८३	वासनावशतः प्राणस्पन्दस्तेन च वासना । क्रियते चित्तबीजस्य तेन चित्ताङ्कुरक्रमः	मुक्तिको. २।२६
वासनाजाले निःशेषममुना प्रवि- लापिते कर्मसञ्चये पुण्यपापे समूलोन्मूलिते प्राक्परोक्षमपि करतलामलकवद्वाक्यमप्रतिबद्धा- परोक्षसाक्षात्कारं प्रसूयते	पैङ्गलो. ३।३	वासनावेगवैचित्र्यात् स्वरूपं न जहाति तत् । भ्रान्तं पश्यति दुर्दृष्टिः सर्वं मदवशादिषु	मुक्तिको. २।१७
वासनातन्तुबद्धोऽयं लोको विपरिवर्तते महो. ५।८६		वासनासम्परित्यागसमं प्राण- निरोधनम्	मुक्तिको. २।६०
वासनातानवं ब्रह्मन्मोक्ष इत्यभिधीयते महो. २।४१		वासनासम्परित्यागः प्राणस्पन्द- निरोधनम् । एतास्ता युक्तयः पुष्टाः सन्ति चित्तजये किल	अ. पू. ४।८५
वासनात्रयपूर्वकं निन्दानिन्दागर्व- मत्सरदम्भदर्पद्वेषकामक्रोधलोभ- मोहद्वर्षामर्षासूयात्मसंरक्षणादिकं दग्ध्वा...देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	वासनासम्परित्यागाच्चित्तं गच्छ- त्यचित्तताम् [अ. पू. ४।८६+ वासनासम्परित्यागे यदि यत्नं करोषि भोः । यावद्विलीनं न मनो न तावद्वासनाक्षयः	मुक्तिको. २।४५
वासनाद्वासुदेवस्य वासितं हि जग- प्रथम् । सर्वभूतनिवासोऽसि वासुदेव नमोऽस्तु ते	ना. उ. ता. १।४	वासनाहीनमप्येतच्चक्षुरादीन्द्रियं स्वतः । प्रवर्तते बहिः स्वार्थे	अ. पू. ४।७८
वासना द्विविधा प्रोक्ता शुद्धा च मलिना तथा । मलिना जन्म- हेतुः स्याच्छुद्धा जन्मविनाशिनी	मुक्तिको. २।६१	वासनामात्रकारणम् वासनां वासितारं च...समूलम- खिलं त्यक्त्वा...	मुक्तिको. २।२२
वासनानुदयो भोग्ये वैराग्यस्य तदावधिः । अहम्भावोदयामावो बोधस्य परमावधिः	अध्यात्मो. ४१	वासनां सम्परित्यज्य मोक्षा- र्थित्वमपि त्यज	महो. ६।७
वासनाप्रक्षयो मोक्षः सा जीव- न्मुक्तिरिष्यते	अध्यात्मो. १२	वासनां सम्परित्यज्य मयि चिन्मात्रविग्रहे । यस्तिष्ठति गतव्यग्रः सोऽहं सच्चित्सुखात्मकः	मुक्तिको. २।६८
वासनामात्रसन्त्यागाज्जराभरण- वर्जितम् । सवासनं मनो ज्ञानं ज्ञेयं निर्वासनं मनः	अ. पू. ५।६२	वासनाः कल्पयन्सोऽपि यात्य- हङ्कारतां पुनः	मुक्तिको. २।१८
वासनामुक्तो महालीलायामासक्तः संसारे न निर्विण्णो नाति- सक्तो भवति	सामर. १००	वासनार्थलयेनापि स्वात्मज्योतिः प्रकाशते । सूर्योभाभिरिवादीप्तो योगी विश्वं प्रकाशते	महो. ५।१२४
वासनायास्तथा बह्वैर्गुणव्याधि- द्विषामपि । स्नेहवैरविषाणां च शेषः स्वल्पोऽपि बाधते	अ. पू. ५।१७	वासनार्थलयेनापि स्वात्मज्योतिः प्रकाशते । सूर्योभाभिरिवादीप्तो योगी विश्वं प्रकाशते	अमन. १।४८
वासनारहितैरन्तरिन्द्रियैराहरन् क्रियाः । न विकारमवाप्नोषि स्ववत्त्वोभयतैरपि	अ. पू. ५।३९	वासनां सम्परित्यज्य मयि चिन्मात्रविग्रहे । यस्तिष्ठति गतव्यग्रः सोऽहं सच्चित्सुखात्मकः	अ. गी. २।२२
		वासुदेवमयोऽस्म्यहम् वासुदेवः सर्वमिति	विष्णुह. १।३ अ. गी. ७।१९

वासुदेवादिचतुर्व्यूहसेवितं विष्णुलोकं
तत्साम्नः पञ्चमं पादं जानीयात् ग. पू. १।१२
वासुदेवे मनो युञ्जन्सर्वसिद्धि-
मवाप्नुयात् यो. शि. ५।५४
वासुदेवोऽजरोऽमरः ते. वि. ६।६९
वास्तुवेदो धनुर्वेदो गान्धर्वश्च
तथा मुने । आयुर्वेदश्च पञ्चैते
उपवेदाः प्रकीर्तिताः सीतो. २१
विक्रोत्यपरान् भावानन्तश्चित्ते
व्यवस्थितान् । नियताश्च बहि-
श्चित्त एवं कल्पयते प्रभुः वैतथ्य. १३
विकलेवरकैवल्यं त्रिपाद्राममहं भजे शु.र.शीर्षकं
विकलेवरकैवल्यं श्रीरामब्रह्म मे गतिः रा.पू.शीर्षकं
विकटाङ्गामुन्मत्तां महाखलां...
पुनर्धेनुं...अशान्तामदुग्धदोहिनीं
वत्सहीनां...नवप्रसूतां रोगार्तां
गां विहाय प्रशस्तगोमयमाहरेत् बृ. जा. ३।१
विकल्पसङ्ख्याज्जन्तोः पदं तदवशिष्यते अ. पू. २।३३
विकल्पासहिष्णु, तत्सशक्तिकं
गजवक्त्रं गजाकारं जगदेवावरुन्धे गणेशो. ३।३
विकल्पो विनिवर्तेत कल्पितो यदि
केनचित् आगम. १८
विकारजननीमज्ञामष्टरूपामजां ध्रुवाम् ।
ध्यायतेऽध्यासितातेन तन्यते प्रेर्यते
पुनः । सूयते पुरुषार्थं च
तेनैवाधिष्ठितं जगत् मंत्रिको. ३,४
विकारादिविहीनत्वाज्जागरो मे
न विद्यते वराहो. २।६०
विकाराश्च गुणाश्चैव भ.गी. १३।२०
विकाराः षोडशापरे शारीरको. १२
विकिरं प्रकिरं दद्याद्विकिरं ह वै
प्रकिरंभुञ्जीततृप्तिरूपाणिदर्शयन् इतिहा. ५३
विक्षिप्तं च गतायातं सुक्षिप्तं च
सुलीनकं (मनः) अमन. २।९२
विक्षेपशक्तिर्लिङ्गादि ब्रह्माण्डान्तं
जगत्सृजेत् सरस्व. ४२
विक्षेपो नास्ति यस्मान्मे न समाधि-
स्ततो मम । विक्षेपो वा
समाधिर्वा मनसः स्याद्विकारिणः १ अवधू. २१

विगतेच्छामयक्रोधः भ. गी. ५।१८
विग्रहमनुग्रहलिङ्गेषु शक्तिकपालेषु
सर्ववशङ्करं विद्यात् लिङ्गोप. २
विग्रहवानेष कालः सिन्धुराजः
प्रजानाम् मैत्रा. ६।१६
विग्रराजो ब्रह्मण्यमृते तेजोमये
परंज्योतिर्मये सदानन्दमये रमते गणेशो. ५।७
विग्रराजश्चिदात्मकः सोऽहमोम् गणेशो. १।४
विग्रान्यायान्ति वै बलात् ते. वि. १।४०
विग्रान्तरति महोपसर्गं तरति गणेशो. ९।८
विचक्षणः पञ्चमुखोऽसि प्रजापति-
ब्राह्मणस्त एकं मुखं तेन मुखेन
राज्ञोऽसि कौ. त. २।९
विचक्षणादृतवो रेत आभूतं... कौ. त. १।२
विचारणा द्वितीया तु तृतीया
तनुमानसी (ज्ञानभूमिः) महो. ५।२४
विचारणा द्वितीया स्यात्तृतीया
साङ्गभावना (मोक्षभूमिका) अ. पू. ५।८२
विचारणाशुमेच्छान्यामिन्द्रियार्थेषु
रक्ता । यत्र सा तनुतामेति
प्रोच्यते तनुमानसी [महो. ५।२९ + वराहो. ४।५
विचारेण परिज्ञातस्वभावस्य
सतस्तव । मनः स्वरूपमुत्सृज्य
शममेष्यति विज्वरम् अ. पू. १।४१
विचिकित्सीर्मे ऋज्वा वा. सं. २३
विचित्रघोषसंयुक्तानाहते श्रूयते ध्वनिः सौभाग्यल. ९
विचित्रं विविचेष्टितम् भवसं. १।१२
विचित्राः शक्तयः स्वच्छाः समा या
निर्विकारया । चित्ताः क्रियन्ते
समया कलाकलनमुक्तया १ सं.सो. २।२६
विचिन्वति हेवेमानि शरीराणीऽ १ ऐत. १।८।४
विचैति चान्ते विश्वमादौ स देवः
स नो बुद्ध्या शुभया संयुतस्तु श्वेता. ४।१
वि चैमि सं च हि नु यो
विरूपी (प्शी) वा. सं. ९
विजरो विमृत्युर्विशोको विजिघित्सो-
ऽपिपासः सत्यकामः सत्य-
सङ्कल्पः [छांदो. ८।१।५ + ८।७।१

विज्ञानमेव सत्यं वदति विज्ञानं
 त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति छांदो. ७।१७।१
 विज्ञानं विद्वान् भवते नातिवादी मुण्ड. ३।१।४
 विज्ञानं तन्न विजानाति नहि
 विज्ञातुर्विपरिलोपो विद्यते-
 ऽविनाशित्वात् बृह. ४।३।३०
 विज्ञानाम्यहं यत्प्राणो ब्रह्म, कं च
 तु खं च न विजानामि छांदो. ४।१०।५
 विजातीयविशेषवर्जितं... शाश्वतं
 परमं पदं... स्वयम्प्रकाशमनिशं
 ज्वलति त्रि.न.ना. ७।७
 विजितात्मा जितेन्द्रियः भ. गी. ५।७
 विजिहीर्षं लोकान् कृधि वंधा-
 न्युंचासिबद्धकम् सहै. ९
 विज्ञेयकृदिन्द्र इवानवब्रवोऽस्माकं
 मन्यो अभिपो भवेह वनदु. १११
 विज्ञेयध्वे वावैतानन्विति शौनको. १।२
 विज्वरत्वं गतं चेतस्त्व संसार-
 वृत्तिषु । न निमज्जति तद्ब्रह्मन्
 गोष्पदेष्विव वारणः अ. पू. १।४२
 विज्ञातब्रह्मतत्त्वस्य यथा पूर्वं न
 संसृतिः । अस्ति चेन्न स-
 विज्ञातब्रह्मभावो बहिर्मुखः अध्यात्मो. ४८
 विज्ञातमविज्ञानताम् (ब्रह्म) केनो. २।३
 विज्ञातं विजिज्ञास्यमविज्ञातमेत
 एव यत्किञ्च विज्ञातं वाचस्त-
 द्रूपं, वाग्धि विज्ञाता, वागेनं
 तद्भूत्वाऽवति बृह. १।५।८
 विज्ञातात्मा पुरुषः स परेऽक्षरे
 आत्मनि सम्प्रतिष्ठते प्रश्नो. ४।९
 विज्ञातारमरे केन विजानीयात्
 [बृ. उ. २।४।१४+ ४।५।५
 विज्ञाते स्पन्दमाने वै नाभासा
 अन्यतो भुवः अ. शां. ९१
 विज्ञानघन एवास्मि शिवोऽस्मि
 किमतः परम् स्कन्दो. १
 विज्ञानघन एवैतेभ्यो भूतेभ्यः
 समुत्थाय तान्येवानुविनश्यति बृ. उ. २।४।१२

विज्ञानघनस्वरूपमनन्तचिदादित्य-
 समष्टयाकारं शिवाद्वैतोपासका
 भजन्ते सि. सा. ६।१
 विज्ञानमयं ब्रह्मकोशम् । चतुर्जालं
 ब्रह्मकोशम् । यन्मृत्युर्नावपश्यति भस्मजा. २।१६
 विज्ञानमयः कालात्माऽऽनन्दमयो
 लयात्मैकत्वं नास्ति, द्वैतं कुतः सुबालो. ५।१५
 विज्ञानमयो मनोमयः प्राण-
 मयश्चक्षुर्मयः बृह. ४।४।५
 विज्ञानमात्ररूपोऽहं सच्चि-
 दानन्दलक्षणः ते. वि. ३।३१
 विज्ञानमात्रं विज्ञानविदां यदमला-
 त्मकम् । पुरुषः साङ्ख्यदृष्टीना-
 मीश्वरो योगवादिनाम् अ. पू. ३।२०
 विज्ञानमानन्दं ब्रह्म रातिर्दातुः
 परायणं, तिष्ठमानस्य तद्विद इति बृ. उ. ३।९।३४
 विज्ञानमानन्दं ब्रह्मरातेर्दातुः
 परायणम् । सर्वसङ्कल्पसङ्ख्या-
 सञ्चेतसा यत्परिग्रहः महो. २।९
 विज्ञानमुपास्व छांदो. ७।७।१
 विज्ञानमेवाप्येति, तदमृतमभय-
 मशोकमनन्तनिर्वीजं.. सुबा. ९।३-१२
 विज्ञानमेवाप्येति यो विज्ञान-
 मेवास्तमेति [सुबालो. ९।२, ७, १०, १३
 विज्ञानवतो वै स लोकाञ्ज्ज्ञान-
 वतोऽभिसिद्धयति छांदो. ७।७।२
 विज्ञानसारथिर्यस्तु मनःप्रग्रह-
 वान्नरः । सोऽध्वनः पारमा-
 प्रोति तद्विष्णोः परमं पदम्
 [कठो. ३।९+ भवसं. २।१२
 विज्ञानं चाविज्ञानं च तैत्ति. २।६
 विज्ञानं त्वेव विजिज्ञासितव्यम् छांदो. ७।१७।१
 विज्ञानं देवाः सर्वे ब्रह्मज्येष्ठमुपासते तैत्ति. २।५
 विज्ञानं प्रयन्त्यभिसंविशन्ति तैत्ति. ३।५
 विज्ञानं ब्रह्म चेद्रेद तस्माच्चेन्न
 प्रमाद्यति । शरीरे पाप्मनो
 हित्वा सर्वान्कामान्समभ्युत इति तैत्ति. २।५

विज्ञानं ब्रह्मेति व्यजानात् । विज्ञाना-
द्ध्येव खल्विमानि भूतानि
जायन्ते । विज्ञानेन जातानि
जीवन्ति । विज्ञानं प्रयन्त्यभि-
संविशन्तीति

तैत्ति. ३।९

विज्ञानं भगवो विजिज्ञासे

छांदो. ७।१७।१

विज्ञानं यज्ञं तनुते । कर्माणि तनुते-
ऽपि च । विज्ञानं देवाः सर्वे

तैत्ति. २।५

ब्रह्म ज्येष्ठमुपोसते

छांदो. ७।७।१

विज्ञानं वाव ध्यानाद्भूयः

विज्ञानात्मा चिदाभासो विश्वो
व्यावहारिको जाग्रत्स्थूलदेहा-
भिमानी कर्मभूरिति च विश्वस्य
नाम भवति

पैङ्गलो. २।६

विज्ञानात्मा यथा देहे जाग्रत्स्वप्न-
सुषुप्तिवः । मायया मोहितः

पश्चाद्बहुजन्मान्तरे पुनः

योगकुं. ३।२७

विज्ञानात्मा सह देवैश्च सर्वैः प्राणा
भूतानि सम्प्रतिष्ठन्ति यत्र ।

तदक्षरं वेदयते यस्तु सोम्य स

सर्वज्ञः सर्वमेवाविवेश

प्रश्नो. ४।११

विज्ञानादानन्दो ब्रह्मयोनिः

महाना. १७।१२

विज्ञानाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे

भगवान्ब्रवीतु

छांदो. ७।७।२

विज्ञानाद्ध्येव खल्विमानि भूतानि
जायन्ते

तैत्ति. ३।५

विज्ञानाविज्ञानेऽहम्

१ देव्यु. १

विज्ञानेन वा ऋग्वेदं विजानाति

यजुर्वेदं च सामवेदमाथर्वणम्

छांदो. ७।७।१

विज्ञानेनात्मानं वेदयति

महाना. १७।१३

विज्ञानेनेदं सर्वं विदितम्

बृह. २।४।५

विज्ञाने स्पन्दमाने वै नामासा

अन्यतो भुवः

अ. शां. ५१

विज्ञानेऽपि तथैव स्युराभासस्या-

विशेषतः

अ. शां. ५०

विज्ञानोऽस्मि विशेषोऽस्मि सोमो-

ऽस्मि सकलोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।३

विज्ञायते हास्ति हिरण्यस्योपात्तं

गोअभ्यानां दासीनां प्रवराणां..

बृह. ६।२।७

विज्ञायते हान्ति...प्रवराणां

परिवानस्य...[मा. पा.]

बृह. ६।२।७

विज्ञाय सेवितश्चोरो मैत्रीमेति न

चोरताम्

महो. ५।७१

विज्ञेयः स शिवः शान्तो नरस्त-

न्नावभावितः । आस्ते सदा

निरुद्विग्नः स देहान्ते विमुच्यते

शिवो. १।२३

विज्ञेयोऽक्षरतन्मात्रो जीवितं वापि

चञ्चलम् । विहाय शास्त्र-

जालानि यत्सत्यं तदुपास्यताम्

पैङ्गलो. ४।१७

विष्णुमूत्रपित्तकफमज्जामेदोवसाभि-

रन्यैश्च मलैर्वहुभिः परिपूर्णं

कोश इवावसन्नेति

मैत्रा. ३।४

विष्णुमूत्रवातपित्तकफमज्जामेदो-

वसाभिरन्यैश्चमलैर्वहुभिः परि-

पूर्णमेतादृशे शरीरे वर्तमानस्य

भगवंस्त्वं नो गतिः

मैत्रे. १।३

विष्णुमूत्रादिविसर्जनमपानवायुकर्म

वितता ब्रह्मणो मुखे

शांडि. १।४।९

विततां भुवमासाद्य विहरामि

यथासुखम्

म. गी. ४।३२

वितत्य बाणं तरुणार्कवर्णं व्योमान्तरे

भासि हिरण्यगर्भः

१ सं.सो.२।९५

वितथैः सदृशाः सन्तोऽवितथा इव

लक्षिताः

एका. उ. ४

वितन्वमाना शमायान्तु ब्रह्म-

चारिणः स्वाहा

अ. शां. ३१

वितस्तिप्रमितं दैर्घ्यं चतुरङ्गुल-

विस्तृतम् । मृदुलं धवलं प्रोक्तं

तै. उ. १।४।४

वेष्टनाम्बरलक्षणम्

विशीर्णवस्त्रं वल्कलं वा प्रतिगृही-

यो. शि. १।८१

यान्नान्यत्प्रतिगृहीयात्

वित्तं बन्धुः प्रजातन्तुः कर्मरूपं

१ सं. सो. १।२

बृहत्सखा । प्रज्ञाप्रतिष्ठा तन्तु-

नामिष्टापूर्तैः परायणम्

इतिहा. ६

वित्तिश्चोपस्तपश्च दमश्चाभ्रद्धा च

सपृथग् (?) चानाकाशी कर्णं च

योगश्चाचार्यगुरुशुश्रूषा चेति

(अथ) वित्तं मे स्यादथ कर्म कुर्वीय

संहितो. ३।९

बृह. १।४।१७

वित्तेशो यक्षरक्षसाम्	भ. गी. १०।२३	विद्यादानं च कुर्वीत भोगमोक्ष-	
विदानाद्विद्युत्	बृह. ५।७।१	जिगीषया	शिवो. १।३५
विदाम देवं भुवनेशमीड्यम्	श्वेता. ६।७	विद्या दिवा प्रकाशत्वादविद्या	
विदित्ताविदितात्परः	नृसिंहो. ९।८	रात्रिरुच्यते	१सं.सो. २।८३
विदिते तु परे तत्त्वे मनो नौ-		विद्याधरस्तृतीयायां गान्धर्वस्तु	
स्तम्भकाकवत्	अमन. २।७३	चतुर्थिका	ना. बि. १३
विदित्वा स्वात्मनो रूपं सम्प्रज्ञात-		विद्याधीशः स्वर एको महेशस्त्वमेव	
समाधितः। शुक्रमार्गेण विरजाः		त्वं वेद योऽसीश एव	२ रुद्रो. ६८
प्रयान्ति परमं पदम्	वराहो. ४।३८	(शिष्य इति च) विद्याध्वस्तप्रपञ्चा-	
विदित्वा स्वात्मनो रूपं न बिभेति		वगाहितज्ञानावशिष्टं ब्रह्मैव शिष्यः	निरा. २५
कुतश्चन(कदाचन)[वराहो. २।२०+	महो. ४।७०	विद्यानन्दतुरीयाख्यपादत्रयममृतं	
विदिशश्च नारायणः [नारा. २+	त्रि.म.ना. २।८	भवति	त्रि.म.ना. ४।४
विदुर्देवा न दानवाः	भ.गी. १०।१४	(अथ च) विद्यानन्दतुरीयाणा-	
विदेहमुक्त एवासौ विद्यते		ममेद एव श्रूयते	त्रि.म.ना. २।१
निष्कलात्मकः	अ. पू. ४।१९	विद्यानन्दतुरीयांशाः (ब्रह्मणः)	
विदेहमुक्ताऽत्रोक्ता सप्तमी योग-		सर्वेषु पादेषु व्याप्य तिष्ठन्ति	त्रि.म.ना. १।४
भूमिका। अगम्या वचसां		विद्यापादो द्वितीयः (ब्रह्मणः)	त्रि.म.ना. १।४
शान्ता सा सीमा सर्वभूमिषु	अक्षयुप. ४४	विद्याप्रपञ्चस्य नित्यत्वं सिद्धमेव,	
विदेहमुक्तो नोदेति नास्तमेति न		नित्यानन्दचिद्विलासकत्वात्	त्रि.म.ना. ३।२
शाम्यति	महो. २।६४	विद्या भवच्छेदकरी मदीयसायुज्य-	
विदेहमुक्तौ विमले पदे परमपावने।		सम्पादनहेतुभूता	१ विल्वो. १५
...चित्तनाशे विरूपाख्ये न		विद्याभीप्सितं नचिकेतसं मन्ये न	
किञ्चिदिह विद्यते	अ. पू. ४।२०	त्वा कामा बहवो लोलुपन्ते(न्तः)	
विद्धि त्वमेतन्निहितं गुहायाम्	कठो. १।१४	[कठो. २।४+	मैत्रा. ७।५
विद्धि नष्टानचेतसः	भ. गी. ३।३२	विद्याऽभूदोमयं शुभम्	वृ. जा. ३।२
विद्धि पार्थ बृहस्पतिम्	भ.गी. १०।२४	विद्याभ्यासे प्रसादो यः स दिवा	
विद्धि पार्थ सनातनम्	भ. गी. ७।१०	स्वाप उच्यते	१सं.सो. २।८४
विद्धि प्रकृतिसम्भवान्	भ.गी. १३।२०	विद्यामन्त्रैकसंश्रयो विद्यारूपो	
विद्धि माममृतोद्भवम्	भ.गी. १०।२७	विद्यामयो विश्वेश्वरोऽहमजरोऽहम्	भस्मजा. २।७
विद्धयकर्तारमव्ययम्	भ. गी. ४।१३	विद्यामिमां प्राप्य गौरी महेशा-	
विद्धयनादी उभावपि	भ.गी. १३।२०	दभीष्टसिद्धिं समवाप सद्यः	हेरम्बो. १४
विद्धयेनमिह वैरिणम्	भ. गी. ३।३७	विद्याया मनसि संयोगः, मनसा-	
विद्ययाऽमृतमश्नुते	ईशा. ११	ऽऽकाशश्चाकाशाद्वायुः, वायो-	
विद्यया वा विद्यां यः प्राह तानि		ज्योतिः, ज्योतिष आपः,	
तीर्थानि षण्ममेति	संहितो. ३।५	अद्भ्यः पृथिवी, पृथिव्या इत्येषां	
विद्यया विन्दतेऽमृतम्	केनो. २।४	भूतानां ब्रह्म सम्पद्यते	२सक्यासो. १६
विद्यया साधयेत्	संहितो. ३।४	विद्यालिङ्गं ज्ञानस्वरूपम्	लिङ्गोप. २.
विद्यातपोभ्यां जीवात्मा बुद्धि-			
ज्ञानेन शुद्ध्यति	भवसं. ३।१८		

विद्याविद्याभ्यां भिन्नो विद्यामयो		विद्युद्धसितं (गायत्र्याः)	सन्ध्यो. २३
हि यः स कथं विषयी भवति	गोपालो. १।१२	विद्युद्भोक्त्याहुर्विज्ञानाद्विद्युद्विद्यत्येनं	
विद्याविद्ये ईशते यस्तु सोऽन्यः	श्वेता. ५।१	पाप्मनो य एवं वेद विद्युद्भोक्ति	
विद्याविनयसम्पन्ने	भ. गी. ५।१८	विद्युद्धमेव ब्रह्म	बृह. ५।७।१
विद्याशक्तिः समस्तानां शक्तिरित्य-		विद्योतते स्तनयति स प्रतिहारः	छांदो. २।३५।१
भिधीयते । गुणत्रयाश्रया विद्या		विदुमहुमसङ्काशं योनिस्थाने स्थितं रजः	ध्या. विं. ८७
सा विद्या च तदाश्रया	वृ. जा. ३।१	विद्वत्सङ्ग्यासी चेद्गुरोः सकाशात्	
विद्या सङ्कीर्तनीया हि येषां कर्म न		प्रणवमहावाक्योपदेशं प्राप्य...	
विद्यते । ते चावर्त्य विमुच्यन्ते		पर्वतवनदेवतालयेषु सञ्चरेत्	ना. प. ४।४८
यावत्कर्म न विद्यते	शिवो. १।३४	विद्वत्सङ्ग्यासी ज्ञानसङ्ग्यासी	
विद्या सन्धिः । प्रवचनं सन्धानम्	तैत्ति. १।३।५	विविदिषासङ्ग्यासी कर्मसङ्ग्यासी	ना. प. ५।३
विद्या सम्प्राप्यते ब्रह्मन् सर्वदोषा-		विद्वानप्यासुरश्चेत्स्यान्निष्फलं	
पहारिणी	महो. ५।११०	तत्त्वदर्शनम्	वराहो. ३।२३
विद्यासहायवन्तं च आदित्यस्थं		विद्वानेतेनैवायतनेनैकतरमन्वेति	प्रश्नो. ५।२
समाहितम् । कपिलं प्राहुराचार्याः...	...	विद्वान् त्रिवृत्सूत्रं त्यजेत्	आरुणि. ३
विद्याऽहमविद्याऽहम्	१ देव्यु. १	(तथा) विद्वान्नामरूपाद्विमुक्तः	मुण्ड. ३।२।८
विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम, तवा-		विद्वान्नित्यं सुखे तिष्ठेद्विद्या	
हमस्मि, त्वं मा पालयानर्हते		चिद्रसपूर्णया	ते. विं. १।५१
मानिने नैव माऽडाः । गोपाय		(तदा) विद्वान् ब्रह्मज्ञानाग्निना	
मा श्रेयसे तेऽहमस्मीति	संहितो. ३।४	कर्मबन्धं निर्दहेत्	पैङ्गलो. ४।११
विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम गोपाय		विद्वान् ब्रह्ममृतोऽमृतम्	वृ. ह. ४।४।१७
मां शेषधिष्ठेऽहमस्मि । अस्यका-		विद्वान्मनो धारयेताप्रमत्तः	श्वेताश्व. २।९
यानृजवे शठाय मा मा ब्रूया		विद्वान्युक्तः समाचरन्	भ. गी. ३।२६
वीर्यवती तथा स्याम् [शात्र्या. ३३	मुक्तिको. १।५१	विद्वान्सर्वमैहिकामुष्मिन्सुखश्रमं	
विद्याऽहम् । वेदाश्चाहम्	अद्वै. भा. १	ज्ञात्वा.. ब्रह्मचर्यसमाप्य गृहीभवेत्	प. हं. प. १
विद्या हि काण्डान्तरादित्यो		विद्वान्सस्तेनलयेनपश्यन्ति	सुबालो. ८।१
ज्योतिर्मण्डलं प्राह्यं नापरं	महावा. २	विद्वान्स्वदेशमुत्सृज्य सङ्ग्यासानन्वरं	
विद्यां चाविद्यां च यस्तद्वेदोभयं		स्वतः । कारागारविनिर्मुक्तचोर-	
सह । अविद्यया मृत्युं तीर्त्वा		बहुरतो वसेत्	मैत्रे. २।११
(मृत्युमेति) विद्ययाऽमृतमश्नुते		विद्वान्सो मनसा प्रजायमाना	
[ईशा. ११+ मैत्रा. ७।९+	भवसं. ३।१	रेतसैवमजीविष्येति [बृह. ६।१।८	+६।१।९-१२
विद्युति तृप्यन्त्यां यत्किञ्च यद्युश्च		विधिदृष्टो य इज्यते	भ. गी. १७।११
पर्जन्यश्चाधितिष्ठन्स्तत्तृप्यति		विधिवदादावनुपनीतोपनयनानन्तरं	
तस्यानुतृप्तिं तृप्यति प्रजया पशु-		तत्सत्कुलप्रसूतः... साधनचतु-	
भिरन्नाद्येन तेजसा ब्रह्मवर्चसेनेति	छांदो. ५।२२।२	ष्टयसम्पन्नः सङ्ग्यस्तुमर्हति	ना. प. २।१
विद्युतोऽभिव्यद्युतदा ३ इति (मा. पा.)	केनो. ४।४	विधिवत्प्राणसंयामैर्नाडीचक्रे	
विद्युतो व्यद्युतदा ३ इति	केनो. ४।४	विशोधिते । सुपुम्नावदनं	
विद्युदिवाभ्राचिषः परमे व्योमन्	मैत्रा. ६।३५	भित्त्वा सुखाद्विशति मारुतः	शांडि. १।७।९
विद्युद्दृष्टिरद्वोरात्रं निमेषोन्मेषसंज्ञकम्	गुह्यका. १८	विधिहीनसमृष्टाजम्	भ. गी. १७।१३

विधूमे च प्रशान्ताग्नौ यस्तु माधु- करी चरेत् । गृहे च विप्रमुख्यानां यतिः सर्वोत्तमः स्मृतः	ना. प. ६।१२	विनाशाय च दुष्कृताम् विनाशेन मृत्युं तीर्त्वा सम्भूत्या- मृतमश्नुते	अ. गी. ४।८ ईशा. १४
विधूमे सन्नमुसले व्यङ्गारे मुक्त- वज्जने । कालेऽपराहे भूयिष्ठे भिक्षाचरणमाचरेत्	१सं.सो. २।७३ छांदो. ८।४।१	विना श्रीतुलसीं विप्रा येऽपि आर्द्रं प्रकुर्वते । वृथा भवति तच्छ्राद्धं पितृणां नोपगच्छति	तुलस्यु. १४ अ. गी. ६।२४
विधृतिरेषां लोकानामसम्भवाय विधेम ते नाम । विधेस्त्वमस्माकं नाम विध्युक्तकर्मसङ्केपात् सन्न्यास-	चिन्त्यु. १।२	विनियम्य समन्ततः विनोदतः कामिनीमध्ये कामिनी- र्दृष्ट्वा च सदानन्दरूपो भवेत्	कामराज. २
स्त्वातुरः स्मृतः	ना. प. ३।९	विन्दते प्राजापत्यं रायस्पोषं गौपत्यम् [भस्मजा. १।७+	नारा. ३ अ. गी. ५।२३
विध्युक्तकर्मसंयुक्तः कामसङ्कल्प- वर्जितः । यमाद्यष्टाङ्गसंयुक्तः...	जा. द. ५।२	विन्दन्त्यात्मनि यत्सुखम् विन्ध्यस्योत्तरे तीरे मारीचो नाम राक्षसः । तत्र मूत्रपुरीषाभ्यां हुताशनं शमय..	वनदु. १६०
विनिर्विसान्नो वृणे पशव्यमित्यग्ने- रुद्रीयोऽनिरुक्तः प्रजापतेर्निरुक्तः विनष्टदिग्भ्रमस्यापि यथापूर्वं विभाति दिक् । तथा विज्ञानविष्वस्तं जगन्नास्तीति भावय (जगन्मे भाति तन्नाहि) [महो. ४।२०+	छांदो. २।२२।१ वराहो. ३।१७ अ. गी. १३।२८	विन्ध्याटव्यां पायसान्नमस्ति चेज्जागदुद्भवः	ते. विं. ६।७८ कठरु. १० अ. गी. १।३०
विनश्यत्स्वविनश्यन्तं विना कार्यं सदा गुप्तं योगसिद्धस्य लक्षणम्	यो. शि. १।१५६	विपरीतं ब्रह्मचर्यमनुष्ठेयं मुमुक्षुभिः विपरीतानि केशव विपर्यस्ते वा कन्थके जिह्वेन वा दृश्येयातां तदप्येवमेव विद्यात्	३ऐत. २।४।५
विना तर्कप्रमाणाभ्यां ब्रह्म यो वेद वेद सः	पा. ब्र. २।१	विपर्यस्तो निदिध्यासे किं ध्यान- मविपर्यये । देहात्मत्वविपर्यासं न कदाचिद्भ्रजाम्यहम्	अवधू. १७
विना देहेन योगेन न मोक्षं लभते विधे । अपकाः परिपकाश्च देहिनो द्विविधाः स्मृताः	यो. शि. १।२५	विपर्यासाद्यथा जाग्रदचिन्त्यात् भूतवत्स्पृशेत् । तथा स्वप्ने विपर्यासाद्धर्मास्तत्रैव पश्यति	अ. शां. ४।१ आगम. १५
विना प्रमाणसुष्ठुत्वं यस्मिन्सति पदार्थधीः । अयमात्मा नित्य- सिद्धः प्रमाणे सति भासते	२ आत्मो. ६ गणेशो. १।५	विपापो विरजो विचिकित्सो ब्राह्मणो भवति	बृह. ४।४।२३
विनायकस्य यद्ध्यानं पूजनं भवमोचनं विनायकोऽहमित्येतत्तत्त्वतः प्रवदन्त्ये। न ते संसारिणो नूनं...	गणेशो. १।५ अ. गी. २।१७ अ. गी. ६।४०	विप्रयोगं प्रियैश्चैव संयोगं च तथा- प्रियैः । जरया चाभिभवनं व्याधिभिश्चोपपीडनम् ॥...	अ. शां. ८ ६ अ. गी. १३।१७
विनाशमव्ययस्यास्य विनाशस्तस्य विद्यते	अ. गी. २।१७ अ. गी. ६।४०	प्राप्यन्ते नारकै राजन् विप्राणां विनयो ह्येष शमः प्राकृत उच्यते । दमः प्रकृति- दान्तत्वादेवं विद्वान्छमं ब्रजेत्	अ. शां. ८ ६ अ. गी. १३।१७
विना शक्तिं न मोक्षो न ज्ञानं न कृत्यं न धर्मो न तपो न हरिर्न हरो न विरिञ्चिः	श्रीचक्रो. २	विभक्तमिव च स्थितम्	
विनाशं कालतो याति ततो- ऽन्यत्सकलं सृषा (ब्रह्मात्मनः)	शरभो. २४		

विभागकलनां त्यक्त्वा सन्मानै- कपरो भव	अ. पू. ४।६६
विमुरहमनवद्योऽहं निरवधिनिः- सीमतत्त्वमात्रोऽहम्	आ. प्र. ८
विमुनित्यो निष्कलङ्को निर्विकल्पो निरञ्जनो निराख्यातः शुद्धो देव एको नारायणो न द्वितीयः	त्रि. म. ना. १।५
विमुर्विभूनां विभवोद्भवाय विभुं चिदानन्दमरूपमद्भुतम्	पारमा. १।२
विभुं प्रमितं विचक्षणोऽसन्दी विभुं सर्वगतं नित्यं विश्वयोनिम-	कैव. ७
कारणम् । व्याप्यव्याप्यं यतः सर्वं तं वै पश्यन्ति सुरयः	कौ. त. १।३
विभुः साक्षी न संशयः विभूतिर्भसितं भस्म क्षारं रक्षेति	भवसं. ३।४
भवन्ति पञ्चनामानि	सर्वसारो. १०
विभूतिं च जनार्दन विभूतीनां परंतप	बृ. जा. १।६
विभूतेर्विस्तरौ मया	भ.गी. १०।१८
विभूतिं प्रसवं त्वन्ये मन्यन्ते सृष्टि- चिन्तकाः । स्वप्रमायासरूपेति	भ.गी. १०।४०
सृष्टिरन्यैर्विकल्पिता	भ.गी. १०।४०
विभेदजनके ज्ञाने नष्टे ज्ञानबला- न्युने । आत्मनो ब्रह्मणो भेदम-	आगम. ७
सन्तं किं करिष्यति	जा. द. ४।६३
विभ्राजदेतद्यतयो विशन्ति	महाना. ८।१४
विभ्राजमानं भूतवर्गेष्वसृजं बिलातिगं स्वप्रभाभासमानम्	२ देव्यु. ३३
विभ्राजमानां हरिणीं यशसा सम्परीवृताम् । पुरीं हिरण्मयीं	अरुणो. ३
ब्रह्मा विवेशापराजिता	२ रुद्रो. ६२
विभ्राद् सभ्राद् भूमधामा त्वमेव पिताऽसि माता भ्रातृकश्चादिवेद्यः	त्रि. म. ना. ७।१२
विमलोत्कर्षिणी ज्ञाना क्रिया योगा..	कठो. ५।१
विमुक्तश्च विमुच्यते	अमन. २।४५
विमुक्तं मन्येतात्मानं मुच्यते नात्र संशयः	

विमुक्तः सर्वपापेभ्यः कैवल्योपाय- कल्पते । सर्वाभिः सिद्धिभि- स्तस्य किं कार्यं कमलानने	गुह्यका. ८४
विमुक्तिपादपच्छायाभृते कुत्र सुखं नृणाम्	भवसं. १।३०
विमुक्तिरिति पाथौ	तैत्ति. ३।१०।२
विमुक्तो मामुपैष्यसि	भ. गी. ९।२८
विमुक्तोऽमृतमभुते	भ. गी. १४।२०
विमुच्य निर्ममः शान्तः	भ. गी. १८।५३
विमूढाः कर्तुमुद्युक्ता ये हठाचेतसो जयम् । ते निबध्नन्ति नागेन्द्र-	मुक्तिको. २।४७
मुन्मत्तं विसतन्तुभिः	भ. गी. १५।१०
विमूढा नानुपश्यन्ति	भ. गी. ६।३८
विमूढो ब्रह्मणः पथि	भ. गी. १८।६३
विमूढैतदशेषेण	
वियदाकारसंयुक्तं वीतिहोत्रसम- न्वितम् । अर्धेन्दुलसितं देव्या	१ देव्यु. १४
बीजं सर्वार्थसाधकम्	चित्त्यु. २०।१
वियासाय स्वाहा	
वियोगाथैव संयोगा आधयो	अक्षुप. २६
व्याधयोऽधियाम्	निर्वाणो. १
वियोगोपदेशः	
विरक्तस्य तु संसाराज्ज्ञानं कैवल्यसाधनम्	जा. द. ५।४७
विरक्तः पुरुषः सर्वदा ब्रह्माहमिति व्यवहरेत्	ना. प. ६।१
विरक्तः प्रव्रजेद्धीमान्सरक्तस्तु गृहे वसेत् । सरागो नरकं याति	
प्रव्रजन् हि द्विजाधमः	ना. प. ३।१४
विरक्तः सन् यो वर्षासु भुवशीलोऽष्टौ मास्येकाकी चरजेकत्र निवसेत्	ना. प. १७।१
विरक्ता ज्ञानिनश्चान्ये देहेन विजिताः सदा । ते कथं	
योगिभिस्तुल्या मांसपिण्डाः कुदेहिनः	यो. शि. १।४८
विरजं निष्कलं शुभ्रमक्षरं यद्ब्रह्म विभाति स नियच्छति	ब्रह्मो. १
विरजः पर आकाशादज आत्मा महान्भुवः	बृह. ४।४।२०

विरजानलजं चैव धार्यं प्रोक्तं

महर्षिभिः (भस्म)

विरजा ब्रह्मरूपिणी

विरज्य सर्वभूतेभ्य आविरिञ्चि-
पदादपि । घृणां विपाद्य सर्व-
स्मिन्पुत्रमित्रादिकेष्वपि ॥

अद्भालुमुक्तिमार्गेषु वेदान्त-

ज्ञानलिप्सया । उपायनकरो

भूत्वां गुरुं ब्रह्मविदं व्रजेत्

विरलत्वंव्यवहृतेरिष्टंवेद्विधानमस्तु ते

विरा आ आ आ आ हुं

आ आ आञ्या (मा. पा.)

विरागमुपयात्यन्तर्वासनास्वनु-

वासरम् । क्रियासूदाररूपासु

क्रमते मोदतेऽन्वहम्

विराजति प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसेन

सर्वमायुरेति, ज्योर्जीवति,

महान्प्रजया पशुभिर्भवति

विराजमेवाप्येति यो विराज-

मेवास्तमेति

विराजा सुदर्शना जिता सोम्या

मोघा कुमाराऽमृता सत्या

मध्यमा नासीराशिगुरासूरा-

सूर्यास्वराविज्ञेयानि नाडी-

नामानि दिव्यानि

विराजो अविपूरुषः [पु. सु. ५+

[क्र. सं. १०।९०।५+

विराद्व्यानं हि तज्ज्ञेयं महा-

पातकनाशनम्

विराट्पुरुषेणोपदिष्टं रहस्यं ते

विविच्योच्यते

विराट्प्रणवः षोडशमात्रात्मकः

षट्त्रिंशत्तत्त्वातीतः

विराट्प्रणवः षोडशमात्रान्वितः

विराट्स्थितिप्रलयौ मूलाविद्याण्ड-

परिपालकस्यादिनारायणस्या-

होरात्रिसंज्ञकौ

विराडेकर्षिर्मास्वती स्मृता चतुर्थः

पादो भवति

वृ. जा. ५।४

छुरिको. १६

ना. प. ६।२२

१ अवधू. २०

छां.उ. २।२४।८

अक्षयुष. ७

छांदो. २।१६।२

सुबालो. ९।१

सुबालो. ६।१

चित्त्यु. १२।२

वा. सं. ३१।९

गुह्यका. ६

ना. प. २।१

ना. प. ८।३

तुरीयो. १

त्रि.म.ना. ३।६

नृसिंहो. ३।३

विराड्विरण्यगर्भश्च ईश्वरश्चेति ते

त्रयः । ब्रह्माण्डं चैव पिण्डाण्डं

लोका भूरादयः क्रमात् ॥ स्व-

स्वोपाधिलयादेव लीयन्ते

प्रत्यगात्मनि

योगकुं. ३।२२

विराड्विरण्यगर्भेश्वरा आधिविलया-

त्परमात्मनि लीयन्ते

पैङ्गलो. ३।४

विराड्रूपे मनो युञ्जन्महिमानमवा-

भूयात् । चतुर्मुखे मनो युञ्ज-

ज्जगत्सृष्टिकरो भवेत्

यो. शि. ५।५२

विराड्विश्वः स्थूलश्चाकारः

यो. चू. ७५

विरिञ्चिनारायणशङ्करात्मकं नृसिंह-

देवेश तव प्रसादतः । अचिन्त्य-

मव्यक्तमनन्तमव्ययं वेदात्मकं

ब्रह्म निजं विजानते

स्कन्दो. १३

विरूपाक्षेण वभ्रुणा वाचं वदिष्यतोहृतः नीलकं.

विरूपाश्च सरूपाश्च पशूनव-

रुन्धे सर्वमायुरेति

छांदो. २।१६।२

विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः

अभिस्ताः अग्रे प्रमुमोक्तु देवः

चित्त्यु. ११।११

विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः ।

तेषां सप्तानामिह

रन्तिरस्तु [चित्त्यु.

११।१२, १३

विरूपाः सन्तो बहुधैकरूपाः ।

वायुस्ताः अग्रे प्रमुमोक्तु देवः

चित्त्यु. ११।१३

विरोधो न विद्यते ब्रह्मा-

द्वितीयमेव सत्यम्

त्रि.म.ना. ४।२

विलम्बिनीति या नाडी व्यक्ता

नाभौ प्रतिष्ठिता । तत्र नाड्यः

समुत्पन्नास्तिर्यग्धूर्ध्वमधोमुखाः

यो.शि. ५।२०

विलापिनी (भूमिका) चतुर्थी

स्याद्वासना विलयात्मिका

अ. पृ. ५।८२

विलीना ज्ञानतत्कार्ये मयि निद्रा

कथं भवेत्

वराहो. २।५९

विवर्णं चतुर्मात्रं सर्वव्यापि...

सर्वाणि च भूतानि स्थावर-

जङ्गमान्यन्वभवत्

२ प्रणवो. ३

विवर्धयति ह्यमृतं तस्मादेव जिता
मही । प्राणवायोस्तु संरोधा-
त्प्राणायामस्तु पठ्यते

योगो. ३०

विवस्वान् मनवे प्राह

भ. गी. ४।१

विविक्तदेशमासाद्य सर्वसम्बन्धवर्जितः

त्रि. ब्रा. २।८९

विविक्तदेशसेवित्वं

भ. गी. १३।११

विविक्तदेशे च सुखासनस्थः शुचिः

कैव. ५

विविक्तदेशे शुचि सन्निविष्टः

समासनं किञ्चिदुपैति पश्चात्

अमन. १।१५

विविक्तसेवी लघ्वाशी

भ. गी. १८।९२

विविक्तेति वेदाः स्तुवन्ति

राधिको. ५

विविक्ते विजने देशे पवित्रेऽति-

मनोहरे । समासीनः सुखासीनः

पश्चात्किञ्चित्समाश्रितः ॥ सुख-

स्थापितसर्वाङ्गः सुस्थिरात्मा

सुनिश्चलः । बाहुदण्डप्रमाणेन

कृतदृष्टिः समभ्यसेत्

अमन. २।४८

विविक्ते विजने रम्ये पुष्पाश्रम-

विभूषिते । स्थानं कृत्वा शिव-

स्थाने ध्यायेच्छान्तं परं शिवम्

शिवो. ७।१२८

विविदिषासन्नयासी चेच्छतपथं

गत्वा...दण्डं परिग्रहेत्

ना. प. ४।४९

विविधविचित्रस्थूलसूक्ष्मोत्कृष्ट-

निकृष्टानन्तदेहान्परिगृह्य...

पुनः पुनस्तत्तत्कर्मफलविषय-

प्रवृत्तिरेव जायते

त्रि. म. ना. ५।३

विविधविचित्रानन्तजगदाकारो

भवति

त्रि. म. ना. २।६

विविधविचित्रानन्तशक्तेः परब्रह्मणः

स्वरूपज्ञानेन विरोधो न विद्यते

त्रि. म. ना. २।३

विविधं चास्ति वै प्रोक्तं

प्राणायामस्य लक्षणम्

योगो. ६

विविधाश्च पृथक्चेष्टाः

भ. गी. १८।१४

विविधोपायैरपि अविद्याकार्याण्यन्तः-

करणान्यतीत्य कालाननु

तानि जायन्ते

त्रि. म. ना. ४।९

विवृद्धं सत्त्वमित्युत

भ. गी. १४।११

विवृद्धे कुरुनन्दन

भ. गी. १४।१३

विवृद्धे भरतर्षभ

भ. गी. १४।२

७३

विवेकयुक्तिबुद्ध्याऽहं जानाम्या-
त्मानमद्वयम् । तथापि बन्ध-

मोक्षादिव्यवहारः प्रतीयते

आ. प्र. १२

विवेकरक्षा । विवेकलभ्यम्

निर्वाणो. १, ३

विवेकं परमाश्रित्य बुद्ध्या सत्य-

मवेक्ष्य च । इन्द्रियारीनलं

छित्वा तीर्णो भव भवार्णवात्

महो. ५।८४

विवेकिनः प्रशान्तस्य यत्सुखं

ध्यायतः शिवम् । न तत्सुखं

महेन्द्रस्य ब्रह्मणः केशवस्य वा

शिवो. ७।१३०

विवेकी सर्वदा मुक्तः संसार-

भ्रमवर्जितः

यो. शि. १।१८

विवेश भूतानि चराचराणि

महानां. १।१

विशते तदनन्तरम्

भ. गी. १८।५५

विशन्ति नाशाय समुद्रवेगाः

भ. गी. ११।२९

विशन्ति वस्त्राण्यभिविज्रलन्ति

भ. गी. ११।२८

विशन्ति यद्यतयो वीतरागाः

[सुदर्श. ६+

भ. गी. ८।११

विशन्ति विद्या विमला मुक्ता

वेणुमिवोत्तमम् । विरक्तमनसां

सम्यक्स्वप्नसङ्गादुदाहृतम्

महो. ६।१६

विशीर्णं वस्त्रं वल्कलं वा प्रतिगृह्य

नान्यत्प्रतिगृहीयात्

कठश्रु. ७

विशीर्णान्यमलान्येव चेलानि

प्रथितानि तु । कृत्वा कन्यां

बहिर्वासो धारयेद्वातुराजितम्

ना. प. ३।३१

विशुद्धिः कण्ठमूले च आज्ञाचक्रं

च मस्तकम्

योगकुं. ३।११

विशेषहीनश्च कविः पुराण एष

स्वतन्त्रः पुरुषः पुराणः

२ देव्यु. १५

विशेषं सम्परित्यज्य सन्मात्रं यद-

लेपकम् । एकरूपं महारूपं

सत्तायास्तत्पदं विदुः

अ. पृ. ४।६५

विशेषेण न शूद्रस्त्रीपतितोदक्या

सम्भाषणम्

ना. प. ९।६

विशेषेणैव कर्तव्यं भस्माख्यं

कुम्भकं त्विदम् [यो. शि. १।१००

योगकुं. १।३९

विशोको विघृत्युरजिघृतसोऽपिपासः

शरीरहीनोऽप्यजरः पुराणः

२ उद्गी. ६६

विश्विष्टं च गतायासं विकल्प-
विषयग्रहम् । सुश्रुष्टं च
सुलीनं च विकल्पविषयापहम् अमन. २।९४
विश्विष्टं नाम सम्प्रोक्तं राजसं तु
गतागतम् । सुश्रुष्टं सात्त्विकं
प्रोक्तं सुलीनं गुणवर्जितम् अमन. २।९३
विश्वकर्मणः समवर्तताधि चित्त्यु. १३।१
विश्वजितप्रथमः पादः स्वप्रस्थान-
गतः प्रभुः ना. प. ८।१२
विश्वतश्चक्षुरुतविश्वतोमुखो विश्वतो-
(इस्त उत)बाहुरुत विश्वतस्पात् श्वेताश्व. ३।३
[महाना. २।२+२शिवसं. २६+ त्रि.म.ना. ६।४
[वा. सं. १७।१९+ १ रुद्रो. २
विश्वतः परमं नित्यं (परमाज्ञित्यं)
विश्वं नारायणं हरिम्
[महो. १।५+चतुर्वे. २+ महाना. ९।१
विश्वतः पादोऽपाणिर्विश्वतः
पाणिरहमशिराः भस्मजा. २।७
विश्वतः पृष्ठेषु सर्वतः पृष्ठेष्वनुत्तमे-
षूत्तमेषु लोकेष्विदं वाव
तद्यदिदमस्मिन्नन्तः पुरुषे
ज्योतिस्तस्यैषा दृष्टिः छांदो. ३।१३
विश्वतैजसप्राज्ञतदस्यमेदैरेक एव
एको देवः साक्षी निर्गुणश्च
तद्ब्रह्माहमिति व्याहरेत् ना. प. ६।६
विश्वतैजसप्राज्ञाः स्वस्वोपाधिलयात्
प्रत्यगात्मनि लीयन्ते पैङ्गलो. ३।४
विश्वतोबाहुं विश्वात्मा तमेकमद्वैतं
निष्कलं निष्क्रियं शान्तं भस्मजा. २।४
विश्वतोइस्त उत विश्वतस्पात्
[महाना. २।२+२शिवसं. २६+ १ रुद्रो. २
विश्वश्चैव नामैषा तनूर्भगवतो
विष्णोर्यदिदमज्ञम् मैत्रा. ६।१३
विश्वमयो ब्राह्मणः शिवं भजति १ रुद्रोप. १
विश्वमविश्वं कृतमकृतं परमपरं
परायणं च त्वम् चतुर्वे. ८
विश्वमसि विश्वायुः सर्वमसि सर्वा-
युरभिभूरो गायत्रीमावाहयामि

सावित्रीमावाहयामि सरस्वती-
मावाहयामि महाना. ११।७
विश्वमामासि रोचनम् चित्त्यु. १६।१
विश्वमिदं वृणाति चित्त्यु. ११।३
विश्वमिन्नु समन्वालमध्वमिति शौनको. १।४
विश्वमेनाननु प्रजायते नृ. पू. १।७
विश्वमेवेदं पुरुषस्तद्विश्वमुपजीवति
[महाना. ९।२+ महो. १।६
विश्वमेवेदं पुरुषः (तैत्तिरीयसंहिता) तै.ना.उ. ११।१
विश्वमेवेदं पुरुषं तं विश्वमुपजीवति चतुर्वे. ३
विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाये
तं पश्यन्ति बृह. १।४।७
विश्वम्भरो वा विश्वम्भरकुलाय
एवमेवैष प्राज्ञात्मेदं शरीरमनु-
प्रविष्ट आलोमभ्य आनखेभ्यः कौ. त. ४।१९
विश्वयोनिं महाशक्तिमायुःप्राज्ञावि-
वर्धनीम् । मातङ्गी मदिरामोदां
वन्दे तां जगदीश्वरीम् वनदु. २१
विश्वरूपधरं विष्णुं नारायणमना-
मयम् ।...मनसा संस्मरन्ब्रह्म
तुष्टाव परमेश्वरम् रामो.जा. ५।१
विश्वरूपस्य देवस्य रूपं यत्किञ्चि-
देव हि ।... ध्यायतो योगिनो
यस्तु साक्षादेव प्रकाशते त्रि.जा. २।१५९
विश्वरूपं करिणं जातवेदसं (मा.पा.) प्रभो. १।८
(७५) विश्वरूपं घृणिनं जातवेदसं
हिरण्यं पुरुषं ज्योतीरूपं
तपन्तम् । [अक्ष्यु. २+ चाक्षुषो. ४
विश्वरूपं तृतीयेऽह्नि सद्यश्चैव नमोनमः सृत्युला. ४
विश्वरूपं परं ज्योतिस्त्वरूपं
रूपवर्जितम् गोपालो. २।५
विश्वरूपं हरिणं जातवेदसं परायणं
ज्योतिरेकं तपन्तम् [प्रभो. १।८+ मैत्रा. ६।८
विश्वरूपोऽसि, ब्रह्मैकस्त्वं अ. शिर. ३।१
विश्वव्यापी राघवो यस्तदानीमंत-
र्दधे शङ्खचक्रे गदावज्जे रा. पू. ता. ९।९
विश्वशास्ता विधरणो विश्वरूपो
रुद्रः प्रणीतीतमनः प्रजापतिः वा. सं. २४

विश्वश्च तैजसश्चैव प्राज्ञश्चेति
 च ते त्रयः योगकुं. ३।२१
 विश्वश्च तैजसः प्राज्ञ एव च,
 जीवत्रयं सत्त्वरजस्तमांसि
 च गुणत्रयम् बराहो. १।११
 विश्वसृज एतेन वै विश्वमिदमसृजन्त
 विश्वस्य चक्षुर्विश्ववक्तोरुवाहुर्विश्व-
 स्पतिर्भुवनस्यास्य गोप्ता
 विश्वस्य चैकां परिवेष्टयित्री ज्ञात्वा
 गुह्यां शान्तिमत्यन्तमेति
 विश्वस्य नेता विश्वभर्ता त्वमीशस्तव
 ज्ञानात् सर्वमेव ह विन्देत्... २ रुद्रो. ६५
 विश्वस्य योनिं प्रतपन्तमुग्रं पुरः
 प्रजानामुदयत्येष सूर्यः चाक्षुषो. ४
 विश्वस्य वैखरी ज्ञेया मध्यमा
 तैजसात्मनः । प्राज्ञरूपा हि
 पश्यन्ती तुरीयस्य परा मता
 विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपं विश्वस्यैकं
 परिवेष्टितारम् गान्धर्वो. १
 [श्वेता. ४।१४, १६+५।१३+
 विश्वस्यात्वाविवक्षायामादिसामान्य-
 मुत्कटम् आगम. १९
 विश्वस्यादिरहं हरः गणेशो. ३।१३
 विश्वस्यायतनं महत् [कैव. १६+
 विश्वस्यैशानं ब्रुवमं मतीनाम्
 [महाना. १३।११+ चित्त्यु. १५।१
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारमीशं तं
 ज्ञात्वाऽमृता भवन्ति श्वेताश्व. ३।७
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा देवं
 मुच्यते सर्वपाशैः [श्वेताश्व. ४।१४+५।१३
 विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा
 शिवं शान्तिमत्यन्तमेति श्वेताश्व. ४।१४
 विश्वं च विश्वातीतस्त्वं. (शिवः) २ रुद्रो. ४२
 विश्वं तु हृदयं प्रोक्तं पृथिवी
 पाद उच्यते गुह्यका. १८
 विश्वं त्वाहुतयः सर्वा यत्र
 ब्रह्मायुतोऽसि प्रा. हो. २।१
 विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदम् महाना. ९।१
 विश्वं न्यस्तं विष्णुरेको विजज्ञे ग. पू. २।८
 विश्वं पुराणं तमसः परस्तात् महाना. १।५

विश्वं विभर्ति प्रसुरोऽभूदन्तं
 संराजयन्तं सकलं प्ररुढं स नो
 वितस्य प्रहिणोतु पथे स्वाहा पारमा. ८।४
 विश्वं विभर्ति भुवनस्य नाभिः महाना. १।६
 विश्वं भूतं भुवनं चित्रं बहुधा जातं
 जायमानं च यत् । सर्वो ह्येष
 रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो नमः महाना. १०।११
 विश्वं भूतं भुवनं...सर्वस्य
 सोमोऽहमेव जनिता विश्वाधिको
 रुद्रो महर्षिः भस्मजा. २।५
 विश्वं यः पाति विमलोऽमलाख्य-
 स्तस्मै ककुभे वरदस्य पुष्ट्यै स्वाहा पारमा. ८।२
 विश्वं विचक्षे यमयज्ञमीके नेशे मे
 कश्च महिमानमन्यः वा. मं. १२
 विश्वं हीषद्विष्णवे याः प्रभविष्णवे
 ता अभितं भरत्रे स्वाहा पारमा. ९।४
 विश्वाय स्वादेत्यमौ हुत्वा मन्ये
 सः स्रवमवनयति बृह. ६।३।३
 विश्वाधारस्त्वमनाधारोऽनाधेयो-
 ऽनिर्देश्योऽप्रतर्क्यः व्याप्येदं
 सर्वं तिष्ठसीति गणेशो. ३।१३
 विश्वाधिकं शङ्करं ये प्रमूढा हीन
 विष्णोर्ब्रह्मणो वा वदन्ति । न
 संसारात्प्रमुच्यन्ते कदाचिच्छतैः
 कल्पैः कोटिभिर्वाथ दोषैः सि. शि. २
 विश्वाधिपः सर्वभूतेषु गूढः श्वेताश्व. ४।१५
 विश्वाधिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-
 गर्भं जनयामास पूर्वं स नो
 बुद्ध्या शुभया संयुतक्तु श्वेताश्व. ३।४
 विश्वाधिपो रुद्रो महर्षिः । हिरण्य-
 गर्भं पश्यति जायमानं श्वेताश्व. ४।१२
 विश्वानि देव सवितर्दुरितानि
 परासुव । यद्भद्रं तन्न आसुव
 [ऋक्सं. ४।४।२५।५+ महाना. १२।२
 विश्वानि नो दुर्गहा जातवेदः
 सिन्धुं न नावा दुरितात्पिपि
 [महाना. ६।१६+वनदु. ११७+ ऋक्सं. ३।८।१९।९ त्रिसुप. २
 विश्वाभिन्नं होतदहः संशिष्यन्त-
 मिन्द्र उपनिषससाद १ ऐत. २।३।१
 विश्वार्चिर्विश्वतोमुखः महाना. ९।९

विषासहिर्ह भवति विषासहिर्हास्य

प्रजा भवति

बृह. २।१।७

विषीदन्तमिदं वचः

भ. गी. २।१०

विषीदन्तमिदं वाक्यं

भ. गी. २।१

विषीदन्निदमब्रवीत्

भ. गी. १।२

विष्णुवायनकालेषु ग्रहणेचान्तरे सदा।

वाराणस्यादिके स्थाने स्नात्वा

शुद्धो भवेन्नरः

जा. द. ४।५५

विषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा

अभयङ्करः

महाना. १३।१७

विष्टभ्याहमिदं कृत्स्नं

भ. गी. १०।४२

विष्टाश्च मे भूयात्

चित्यु. ७।२

विष्टितो मूत्रितो वाऽज्ञैर्वहुषैवं

प्रकल्पितः। श्रेयस्कामः कृच्छ्र-

गत आत्मनाऽऽत्मानमुद्धरेत्

ना. प. ५।३९

विष्णुकान्तं वासुदेवं विजानन्विप्रो

विप्रत्वं गच्छते तत्त्वदर्शी

शाट्याय. ४

विष्णुकीडा विष्णुरतयो विमुक्ता

विष्णवात्मका विष्णुमेवापियन्ति

शाट्याय. ११

विष्णुप्रपन्थेस्ततो मेदात्परमानन्द-

सम्भवः

सौभाग्य. ११

विष्णुचन्दनं वैकुण्ठस्थानादाहृत्य

द्वारकायां मया प्रतिष्ठितम्।

चन्दनकुङ्कुमादिसहितं विष्णु-

चन्दनं ममाङ्गे प्रतिदिनमाखिलं

गोपीभिः प्रक्षालनाद्गोपीचन्दन-

माख्यातम्

वासुदे. २

विष्णुविध्यादिशताभिधानलक्ष्यम्

निर्वाणो. ३

विष्णुपत्नीं महौ देवीं

ऊर्ध्वपुं. १

विष्णुप्रपञ्चबीजं च माया

ईकार उच्यते

सीतो. २

विष्णुभक्ता ज्ञानवैराग्ययुक्ता

अनन्याश्रययुक्तास्तेऽपि तं

मार्गं न जानन्ति

सामर. २७

विष्णुमविष्णुं ज्वलन्तमज्वलन्तं...

नमाम्यनमाम्यहमनहं नृसिंहा-

नुष्टुमेव बुबुधिरै

नृसिंहो. ६।१

विष्णुभजनरता नारायणोपासकाः

अवणकीर्तनस्मरणवन्दनरता

मत्स्यकच्छपवराहर्तृसिंहवामन-

परशुरामोपासका वैष्णवास्ते-

ऽपि तं लोकं न जानन्ति

सामर. २७

विष्णुमुखा वै देवाश्छन्दोभिरिमां-

लोकाननपजय्यमभ्यजयन्

महाना. ५।८

विष्णुमुरुक्रमं ब्रह्माणमुत प्रजापतिं

दधामि

देव्यु. ३

विष्णुमेवाप्येति यो विष्णुमेवास्तमेति

सुबालो. ९।७

विष्णुरजीजनत्

बृहचो. १

विष्णुरुवाच-न मे शक्तिः

गणेशो. ३।१२

विष्णुरूपमिदं पुण्यं पावनं

पीतवर्णकम्

गोपीन्. ५

विष्णुरूपे महायोगी पालयेद-

खिलं जगत्

यो. शि. ५।५३

विष्णुर्नाम महायोगी महाकायो

महातपाः

२ यो. त. २

विष्णुर्नाम महायोगी महाभूतो

महातपाः

१ यो. त. १३०

विष्णुर्यज्ञेन

चित्यु. ८।२

विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वंष्टा रूपाणि

पिंशतु । आसिञ्चतु प्रजा-

पतिर्धाता गर्भं दधातु ते

[ऋक्सं. ८।८।४२।१+

बृह. ६।४।२१

विष्णुर्ललाटं रुद्रश्चक्षुषी चन्द्रा-

दित्यौ कर्णौ... निमेषोऽहो-

रात्रमिति वारदेवीं गायत्रीं

शरणमहं प्रपद्ये

गायत्री. १०

विष्णुर्वराहो रजनी रहश्च

एका. उ. ६

विष्णुलोकान्तरं गत्वा विष्णु-

लोकात्परा गतिः

दुर्वासो. १।१५

विष्णुर्वरिष्ठो वरदानमुख्यः

पारमा. ९।४

विष्णुर्विश्वजगद्योनिः स्वांशभूतैः

स्वकैः सह । ममांशसम्भवो

भूत्वा पालयत्यखिलं जगत्

शरभो. २३

विष्णुर्हृदयम्

सहवै. २३

विष्णुलिङ्गं द्विधा प्रोक्तं व्यक्तम-

व्यक्तमेव च । तयोरेकमपि

त्यक्त्वा पतत्येव न संशयः

शाट्याय. ९

विष्णुश्चभगवान्देवकारः परीकीर्तितः ब्र. वि. ६		विस्फुरत्तारकाकारगाढतमोपमं	
विष्णुं ध्यायतु धीर्यद्वा ब्रह्मानन्दे		पराकाशं भवति	मं. ब्रा. १।३
विलीयताम् । साक्ष्यहं किञ्चि-		विस्मयो मे महान् राजन्	भ. गी. १८।७७
दप्यत्र न कुर्वे नापि कारये	अत्रधू. २५	विस्मृतजाम्ब्रासनानुक्लेन	
विष्णुं प्रथमान्त्यं मुखं द्वितीयान्तं		तैजस्तेऽस्मीति	मं. ब्रा. २।७
भद्रं तृतीयान्तं म्यहं चतुर्थान्तं		विस्त्रसाहैवास्मालोकात् प्रेतीति ह	
साम जानीयाद्यो जानीते सो-		स्माह महिदास ऐतरेयः	१ ऐत. ३।७।१
ऽमृतत्वं च गच्छति	नृ. पू. उ. १।७	विस्मृतपदार्थं पुनः प्राप्तहर्ष इव...	
विष्णुः पाति जगत्त्रयम्	ते. वि. ५।८७	स्वशरीरं शवमिव हेयमुपगम्य	
विष्णुः सर्वेषामधिपतिः परमः पुराणः	पारमा. १।१	... दूरतो वसेत्	ना. प. ७.१
विष्णोर्नुकमिति मर्दयेत् [गोपीचं. ३]	+ ऊर्ध्वपुं. २	विस्फुरत्तारकाकारसन्दीप्यमाना-	
विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रबोचं	ना. पू. ता. ४।४	गाढतमोपमं परमाकाशं भवति	अद्वयता. ४
[+ ऋक्सं. २।२।२४।१]	वा. सं. ५।१८	विस्मृतात्मपितामहम् (मनः)	महो. ५।१३४
विष्वक्पुनानः पर्येमि लोकम्	बा. म. १७	विस्मृत्य विश्वमेकाग्रः कुत्रचिन्नहि	
विष्णोर्दास्यपरा भक्तिर्येषां तु न		धावति । मनो मत्तगजेन्द्रस्य	
भवेत्कचित् । तेषामेव हि		विषयोद्यानचारिणः	ना. वि. ४४
संसृष्टं निरयं ब्रह्मणा नृप	भवसं. २।५८	विस्मृत्य सकलं बाह्यं नादे दुग्धा-	
विष्णोर्मौक्षप्रदत्वं च कथितं तु		म्बुवन्मनः । एकीभूयाथसहसा	
तृतीयया । एतावानिति मन्त्रेण		चिदाकाशे विलीयते	ना. वि. ३९
वैभवं कथितं हरेः	मुद्रलो. १।३	विहङ्गानां तुन्दमध्यम् । देहमध्यं	
विष्णोर्यत्परमं पदं [नृ. पू. ९।१६+	सुबालो. ६।२	नवाङ्गुलं चतुरङ्गुलमुत्सेधा-	
[ऋक्सं. १।२।७।६+	पैङ्गलो. ४।२४	यतमण्डलाकृति	शांडि. १।४।४
[वराहो. ५।७८+स्कन्दो. १।५+	आरुणि. ५	विहङ्गानां वृत्ताकारम् (अभिस्थानं)	
विष्वक्कुल्या उत्क्रमणे भवन्ति	कठो. ६।१६	तन्मध्ये शुभा तन्वी पावकी	
विष्वक्प्रपञ्चेषु पुरीशयं स्थितं		शिखा तिष्ठति	शांडि. १।४।३
वेदान्तसङ्क्षेपिष्टुड्यमाणः		विहरन्जनतावृन्दे देवपूजन-	
(अभिस्तूयमानः)	२ देव्यु. २२	कीर्तनैः । खेदाह्लादौ न जानाति	
विसर्गः कर्मसंज्ञितः	भ. गी. ८।३	प्रतिबिम्बगतैरिव	अ. पू. ५।९९
विसर्जयितव्यमेवाप्येति यो		विहाय कामान् यः सर्वान्	भ. गी. २।७१
विसर्जयितव्यमेवास्तमेति	सुबालो. ९।८	विहाय योगशास्त्राणि नानागुरु-	
विस्तृजामि पुनः पुनः	भ. गी. ९।८	मतानि च । निबोध स्वावबोधो-	
विस्तृज्य जीव एतान् देहाभिमानेन		ऽयं सद्यः प्रत्ययकारकः	अमन. २।२५
जीवो भवति	ना. प. ६।४	विहाय शास्त्रजालानि यत्सत्यं	
विस्तृज्य यज्ञोपवीतं भूस्त्वाहेत्यप्सु		तदुपास्यताम्	पैङ्गलो. ४।१७
जुहुयात्	क. रु. ३	विहायस्युच्चैः केचिन्निप-	
विस्तृज्य सशरं चापं	भ. गी. १।४७	तन्त्युत्पतन्ति च	महो. ५।१४२
विस्तृज्येमानि सर्गादौ त्वं		विहारशय्यासनभोजनेषु	भ. गी. १।१४२
प्रकाशयसे ततः	गुह्यका. ३१	विहोत्रा दधे वयुना विदेक इन्मही	
विस्तरेणात्मनो योगं	भ. गी. १०।१८	देवस्य सवितुः परिष्ठुतिः	श्वेताश्व. २।४

वीक्षन्ते त्वा विस्मिताश्चैव सर्वे वीक्ष्यमाणे प्रपञ्चे तु ब्रह्मेवा- भाति भासुरम् वीक्ष्यमाणैव नश्यति (माया) वीणायास्तु ग्रहणेन वीणावादस्य वा शब्दो गृहीतः वीणां करैः पुस्तकमक्षमालां विभ्राणमभ्राभगलं वराह्यम् । फणीन्द्रकक्ष्यं मुनिभिः शुक्राद्यैः सेव्यं वटाधः कृतनीडमीडे वीतमन्युर्गौतमो मामिमृत्यो वीतरागभयक्रोधः वीतरागभयक्रोधाः वीतरागभयक्रोधैर्मुनिभिर्वेदपारगैः । निर्विकल्पो ह्ययं दृष्टः प्रपञ्चोपशमोऽद्वयः वीत-स्तुके स्तुके । युवमस्मासु नियच्छतम् वीरभद्रगिरिशङ्करैकपाददि- बुध्न्यादीना भुवनाधिपतिविशां- पतिपशुपतिस्थाणुभवाः पञ्चमे वीरमवीरं महान्तममहान्तं... तृप्तिहातुष्टुभैव बुबुधिरै वीरमित्याह वीरो वा एष वीर्यवत्त्वात् (अथातो) वीरशक्तिश्चतुर्मुजा- ऽभयवरदपद्मधरा वीरहृत्वां वा पते प्रन्ति । ये ब्राह्मणास्त्रिमुपर्णं पठन्ति [महाना. १२।३+ वीरं द्वितीयं स्थानं (जानीयात्) वीरं प्रथमस्याद्यार्धान्त्यं तं स द्वितीयस्याद्यार्धान्त्यं हंभी तृतीयस्याद्यार्धान्त्यं मृत्युं चतुर्थस्याद्यार्धान्त्यं साम तु जानीयात् वीराश्वने वा अनाशके वा अपां प्रवेशे वा अग्निप्रवेशे वा महाप्रस्थाने वा	भ. गी. ११।२२ यो. शि. ४।२० महो. ५।११२ बृह. ४।५।१० द. मू. ११ कठो. १।१० भ. गी. २।५६ भ. गी. ४।१० वैतथ्य. ३६ चित्र्यु. ११।१२ सूर्यता. ५।१ तृप्तिहो. ६।१ अव्यक्तो. ३ सीतो. २८ त्रिमु. ३ नृ. पू. २।३ नृ. पू. १।५ जाबालो. ५	वीरान्मा नो रुद्र भामिनोऽवधीर्ह- विष्मन्तः (नमसा विधेम ते) सदमित्त्वा हवामहे [श्वेताश्व. ४।२२+ वीरो वा एष वीर्यवत्त्वात् वीव पद्यत आर्तिमृच्छति वीव पद्यते प्रमीयते वीवयन्ति मिथुचेति विचक्षते वृक्ष आविर्मूलः शुष्यति स उद्धतत । एवमेवानृतं वज्राविर्मूल- मात्मानं करोति वृक्ष इव तिष्ठासेत् । छिद्यमानो न ब्रूयात् वृक्ष इव स्तब्धो दिवि तिष्ठत्येक- स्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम् [महाना. ८।१३+ वृक्ष इव स्तब्धा दिवि तिष्ठत्येका यदन्तः पूर्णामवगत्य पूर्णः वृक्षधर्मं तौ तिष्ठतः, अतो भोक्ता- भोक्तारौ । पूर्वां हि भोक्ता भवति । तथेतरोऽभोक्ता कृष्णो भवतीति वृक्षमिव तिष्ठासेत् छिद्यमानोऽपि न कुप्येत वृक्षमूलनिकेतो वा त्यक्तसर्व- प्रियाप्रियः (यतिः) वृक्षमूले शून्यगृहेऽस्मशानवासिनो वा साम्बरा वा दिगम्बरा वा । न तेषां धर्माधर्मौ... द्वैतवर्जिता समलोष्टाश्मकाश्चनाः... सर्वत्रात्मैवेति पश्यन्ति वृक्षं तु सकलं विद्याच्छाया तस्यैव निष्कला । सकले निष्कले भावे सर्वत्रात्मा व्यवस्थितः वृजिनं संतरिष्यसि वृत्तमष्टदलं तृतीयं, चतुर्थं द्वादश- दलम् ।... एवं यंत्रं समाखिलेत्	महाना. १३।१५ अव्यक्तो. ३ आर्षे. ६।३ आर्षे. ८।३ आर्षे. ८।१ १ ऐत. ३।६।५ शाट्याय. १८ श्वेताश्व. ३।९ गुणका. ४६ गोपालो. १।११ सुबालो. १।३।२ ना. प. ९।२४ मिश्रको. ५ ध्या. वि. ८ भ. गी. ४।३६ ना. पू. ६।१
--	--	---	---

वृत्तमादौ विलिख्य साष्टपत्रं तत-
 स्त्रिकोणं वृत्तं षडक्षं वृत्तयुगलं
 साधुकोणं समालिखेदिति सूर्यता. ५।१
 वृत्तयश्चत्वारः—मनो बुद्धिरहङ्कार-
 श्चित्तं चेति ना. प. ५।११
 वृत्तयस्तु तदानीमप्यज्ञाता आत्म-
 गोचराः । स्मरणादनुमीयन्ते
 व्युत्थितस्य समुत्थिताः अध्यात्मो. ३६
 वृत्तं विहंगमानां तु षडक्षं सर्प-
 जन्मनाम् । अष्टाक्षं स्वेदजानां
 तु तस्मिन्दीपवदुज्ज्वलम् त्रि. ब्रा. २।५७
 वृथा न छिन्द्यात् । दृष्ट्वा प्रदक्षिणं
 कुर्यात् (तुलसी) तुलस्यु. २
 वृद्धायां मोहमायायां कः समा-
 श्वासवानिह महो. ५।१६८
 वृद्धावृद्धयोरवृद्धं, कृष्टाकृष्टयोर-
 कृष्टमित्येवं स्तोत्र्यतमं भवति संहितो. ३।३
 वृद्धो वसुनि पुरोवाच पुत्रेभ्यः
 परमं निधिम् इतिहा. ९९
 वृन्दा भक्तिः क्रिया बुद्धिः सर्व-
 जन्तुप्रकाशिनी कृष्णोप. २५
 वृश्चिका दर्शनं यान्ति निराशाः
 पितरो गताः इतिहा. ९२
 वृषणापानयोर्मध्ये पाणी आस्थाय
 संश्रयेत् कुण्डिको. १८
 वृषणो हृष्टसुषणौ निरुक्तो. २।१
 वृषलीपतिमुक्तानि श्राद्धानि च
 हवींषि च । पितरौ न प्रति-
 गृह्णन्ति दाता स्वर्गं न गच्छति
 (ॐ) वृषादर्विकुलं ह वै इतिहा. ६८
 शिबिकुलं बभूव इतिहा. १
 वृषा पवित्रे अधि सा नो अग्न्ये
 बृहत्सोमो वावृधे सुवान इन्दुः महाना. ६।१०
 वृषेन्द्रः पुर एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः महाना. ५।२
 वृष्टिः सन्धिः, पर्जन्यः सन्धाता
 वृष्टेरन्नं ततः प्रजाः ३ ऐत. १।२।१
 वृष्टो पञ्चविधं सामोपासीव मैत्रा. ६।३७
 वृष्णीनां वासुदेवोऽस्मि छांदो. २।३।१
 वेणुनादविनोदाय गोपालायाहि-
 मर्दिने । कालिन्दीकुललोकाय भ. गी. १०।३७

लोलकुण्डलधारिणे ॥ बल्लवी-
 वदनाम्भोजमालिने नृत्तशालिने ।
 नमः प्रणतपालाय श्रीकृष्णाय... गो. पु. ४।९
 वेत्ताऽसि वेद्यं च परं च धाम भ. गी. १।१।३८
 वेत्ति यत्र न चैवायं भ. गी. ६।२१
 वेत्ति लोकमहेश्वरम् भ. गी. १०।३
 वेत्ति सर्वेषु भूतेषु भ. गी. १।८।२१
 वेत्थ त्वं पुरुषोत्तम भ. गी. १०।१५
 वेत्थ नु त्वं काप्य तत्सूत्रं, येनायं
 च लोकः परश्च लोकः सर्वाणि
 च भूतानि सन्दृश्यानि भवन्ति बृह. ३।७।१
 वेत्थ नु त्वं काप्य तमन्तर्यामिणं य
 इमं च लोकं परं च लोकम्
 सर्वाणि च भूतानि योऽन्तरो
 यमयतीति बृह. ३।७।१
 वेत्थ पथोर्देवयानस्य पितृयाणस्य
 च व्यावर्तना ३ इति छांदो. ५।३।२
 वेत्थ यदितोऽधि प्रजाः प्रयन्तीति... छांदो. ५।३।२
 वेत्थ यथा पञ्चम्यामाहुतावापः
 पुरुषवचसो भवन्तीति... छांदो. ५।३।३
 वेत्थ यथा पुनरावर्तन्ता ३ इति छांदो. ५।३।२
 वेत्थ यथाऽसौ लोको न
 सम्पूर्यत ३ इति छांदो. ५।३।३
 वेत्थ यथेमाः प्रजाः प्रयत्यो
 विप्रतिपद्यन्ता ३ इति बृह. ६।२।२
 वेत्थ यथेमाः प्रश्नाः प्रयन्त्यः
 विप्रतिपद्यन्ता ३...(मा. पा.) बृह. उ. ६।२।१
 वेत्थो यतिध्यामाहुत्याः हुताया-
 मापः पुरुषवाचो भूत्वा
 समुत्थाय वदन्ती ३ इति बृह. ६।२।२
 वेत्थो यथाऽसौ लोकं एवं बहुभिः
 पुनः पुनः प्रयज्जिर्नसम्पूर्यता ३ इति बृह. ६।२।२
 वेत्थो यथेमं लोकं पुनरापद्यन्ता
 ३ इति ...(मा. पा.) बृह. उ. ६।२।२
 वेत्थो देवयानस्य वा पथः प्रतिपदं
 पितृयाणस्य वा यत्कृत्वा
 देवयानं वा पन्थानं प्रतिपद्यन्ते
 पितृयाणं वापि बृह. ६।२।२

वेद एव परं ज्योतिः वेदतत्त्वार्थविहितं यथोक्तं हि स्वय- म्भुवा । निःशब्दं देशमास्थाय तत्रासनमवस्थितः ॥...	ब्रह्मो. १	वेदाक्षराणि यावन्ति पठितानि द्विजोत्तमैः । तावन्ति हरि- नामानि कीर्तितानि न संशयः	ना. उ. ता. ३।४
मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन शनैः शनैः ॥ पूरयेत्सर्वमात्मानं..	क्षुरिको. २	वेदात्मनाय विद्महे हिरण्यगर्भाय धीमहि । तन्नो ब्रह्म प्रचोदयात्	वनदु. १.३५
वेदनानामधिष्ठानं मनो देहश्च सेन्द्रियः	आयुर्वे. ८	[महाना. ३।७+ वेदादिशास्त्रहिंसकधर्माभिध्यान- मस्त्विति वदन्ति	मैत्रा. ७।९
वेदपुरुष इति यमवोचाम येन वेदान्वेद	३ ऐत. २।३।१ सामर. ३२	वेदादेव विनिर्मोक्षः संसारस्य न चान्यथा । इति विज्ञान- निष्पत्तिर्धृतिः प्रोक्ता हि वैदिकैः	जा. द. १।१८
वेदपुरुषा इमे गोपाः वेदमनुब्रवीत सर्वमायुरिरयादिति	बृह. ६।४।१४	वेदाध्यायीति यो विप्रः सततं ब्राह्मणः स्थितः । साचारः सामिहोत्री च सोऽग्निर्वै	इतिहा. ५२
वेदमनूच्याचार्योऽन्तेवासिन- मनुशास्ति	तैत्ति. १।११।१	कव्येवाह्नः	कुण्डिको. १
वेदलौकिकमार्गेषु कुत्सितं कर्म यद्भवेत् । तस्मिन्भवति या लज्जा हीः सैवेति प्रकीर्तिता	जा. द. २।१०	वेदानधीत्यानुज्ञात उच्यते गुरुणाऽऽश्रमी	शान्दो. ७।१।२ भ. गी. १०।२२
वेद वा अहं गौतम तत्सूत्रं तं चान्तर्यामिणम्	बृह. ३।७।१	वेदानां वेदं पित्र्यं राशि... सर्पदेवजनविद्यामेतद्भगवोऽध्येमि	म. गी. १५।१५
वेद वा अहं तं पुरुषं सर्व- स्यात्मनः परायणं यमात्थ..	१२-१७ भ. गी. २।४२	वेदानां सामवेदोऽस्मि वेदान्तकृद्वेदविदेव चाहम् [कैव. २२+ वेदान्तविज्ञानमुनिश्चितार्थाः	भवसं. ३।३३ १ बिल्बो. १०
[बृह. ३।९।१०, ११, वेदवावरताः पार्थ	गुह्यका. ७५	संज्ञासयोगाद्यतयः शुद्धसत्त्वाः [मुण्ड. ३।२।६+महाना. ८।१५+ वेदान्तवेद्यं शिवमप्रमेयम्	प. हं. प. ६ लि. सा. ६
वेदवेदान्तयोगुह्यं पुराकल्पे प्रचोदितम्	२ आत्मो. ९	वेदान्तश्रवणपूर्वकं प्रणवानुष्ठानं कुर्वन् ब्रह्ममार्गे सम्यक्सम्पन्नः ...भैक्षमाणो ब्रह्मभूयाय भवति	ना. प. ६।२९
वेदशास्त्रपुराणानि भूतानि सकला- न्यपि । येनार्थवन्ति तं किंतु विज्ञातारं प्रकाशयेत्	अमन. २।९	वेदान्तसारभूतसिद्धान्तान्त- स्कन्धैर्विराजितं महावाक्यार्थ- स्वरूपानन्तशास्त्रासमन्वितम्	ना. प. ६।२९
वेदशास्त्रपुराणानि सामान्य- गणिका इव	सुबालो. ५।१५ २ ऐत. शां. पा.	वेदान्ताभ्यासनिरतः शान्तो दान्तो जितेन्द्रियः	अ. पू. ५।११९
वेदशास्त्रैरुपास्यमानो न च वेद- शास्त्राण्युपास्यति	१ बिल्बो. ७ महाना. १८।१	वेदान्ते परमं गुह्यं पुराकल्पप्रचो- दितम् । नाप्रशान्ताय दातव्यं (नापुत्रायाशिष्याय वा पुनः) न चाशिष्याय वै पुनः	
वेदस्य मन्त्राणीत्यः, श्रुतं मे.. वेदस्वरूपोऽनुदितः सपर्यास्विष्टानि तच्चन्दनतद्दलानि	बृह. ४।३।२२	[श्वेता. ६।२२+ च तद्विदुः	
वेदः शिक्षा (यज्ञस्य) वेदा अवेदाः (भवन्ति) वेदा इति वेदविदो यज्ञा इति च तद्विदुः	वैतथ्य. २२		

वेदाभ्यासस्तपो ज्ञानमिन्द्रियाणां च संयमः । अहिंसा गुरुसेवा च निःश्रेयसकरं परम्	भवसं. ५।८ प्रा. हो. ४।१ नृ. पू. ५।६	वेदाः सर्वाङ्गानि सत्यमायतनम् वेदाः स्वप्नचामिस्तस्मिन्स्थाने तस्या निकुञ्जदेव्यायशोगायन्ति	केनो. ४।८ सामर. १०
वेदा महर्त्विजः (शारीरयज्ञस्य) वेदा वा एते अराः वेदा वाचः स्यन्दमाना नदा नद्यो- ऽमिता मताः । कलाः काष्ठा मुहूर्ताश्च ऋतवोऽयनमेव च	गुह्यका. २० भ. गी. २।२१	वेदिकाकारवद्धूत्रो बलवान्भूत- मारुतः । स्मर्तव्यः कुम्भकेनैव प्राणमारोप्य मारुतम्	त्रि.ब्रा. २।१४० भ. गी. ८।२८
वेदाविनाशिनं नित्यं वेदास्तं परादुर्योऽन्यत्रात्मनो वेदान्वेद वेदाहमिति मन्त्राभ्यावैभवं कथितं हरेः वेदाहमेतमजरं पुराणं सर्वात्मानं सर्वगतं विमुक्त्वात् । जन्म- निरोधं प्रवदन्ति यस्य ब्रह्म- वादिनो हि प्रवदन्ति नित्यम्	बृह. ४।५।७ मुद्गलो. १।८ श्वेताश्व. ३।२१	वेदैरज्ञेयैश्चिभिरेति सूर्यः वेदैर्न तर्कोक्तिभिरागमैश्च नाना- विधैः शास्त्रकदम्बकैश्च । ध्याना- दिभिः सत्करणैर्न गम्यं चिन्ता- मणिं स्वैकगुरुं विहाय	कैव. २२ सूर्यता. १.५ अमन. २।३९ भ.गी. १।५।१५
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य- वर्णं तमसः परस्तात् । तमेव विदित्वाऽतिमृस्युमेति नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदि- त्यवर्णं तमसः परस्तात् । तमेवं विद्वानमृत इह भवति	श्वेता. ३।७ त्रि.म.ना. ४।३	वेदोक्तेन प्रकारेण कृच्छ्रचान्द्राय- णादिभिः । शरीरशोषणं यत्त- त्तप इत्युच्यते बुधैः वेदोक्तेन प्रकारेण विना सत्यं तपोधन । कायेन मनसा वाचा हिंसाऽहिंसा न चान्यथा	जा. द. २।३ जा. द. १।७
वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य- वर्णं तमसः परस्तात् । यस्य योनिं परिपश्यन्ति धीरा- स्तन्मे मनः शिवसङ्कल्पमस्तु वेदाहमेतं पुरुषं महान्तमादित्य- वर्णं तमसस्तु पारे । सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः नामानि कृत्वाभिवदन्यदास्ते [पारमा.७।५	२ शिवसं. १५ +चिन्त्यु. १२।७ भ. गी. ७।२६ छांदो. ३।५।४ छांदो. ३।५।४	वेदोऽहमेवेदोऽहम् वेद्यं पवित्रमोङ्कारः वेद्योऽहमागमान्तैराप्यः सकल- भुवनहृद्योऽहम् वेनस्तत्पश्यन् विश्वा भुवनानि विद्वान् यत्र विश्वं भवत्येकनीडम् वेपथुश्च शरीरे मे (अथ) वेशान्तान् पुष्करिणीः स्रवन्तीः सृजते...	बृह. ५।१।१ देव्यु. १ भ. गी. ९।१७ आ. प्र. ९ महाना. २।३ भ. गी. १।२९
वेदाहं समतीतानि वेदा हि रसाः वेदा ह्यमृतास्तेषामेतान्यमृतानि वेदाश्च सर्वान् प्रहिणोति चाग्र्यं तं वै प्रभुं पितरं देवतानाम् वेदाः प्राणा भगवतो वासुदेवस्य वै हरेः । तदुक्तकर्माकुर्वाणो प्राणहर्ता भवेद्धरेः	शरभो. ३ भवसं. १।३९	वैकुण्ठस्थानोद्भवं मम प्रीतिकरं मद्भक्तैर्ब्रह्मादिभिर्धारितं विष्णु- चन्दनं...गोपीभिः प्रक्षालना- द्गोपीचन्दनमाख्यातं...मुक्ति- साधनं भवति [वासुदे. २+ वैकुण्ठः साकारो नारायणः साकारश्च	बृह. ४।३।१० बराहो. ५।५६ गोपीचं. १ त्रि.म.ना. २।१

वैखरी सर्वविद्यासु प्रशस्ता	ना.पू.वा. ५।८	वैराग्यं समुपाश्रितः	भ.गी. १८।५२
वैखर्यां विकसीकृताः	योगकुं. ३।१९	वैराग्यात्पूर्णतामेति मनो नाश-	
वैखानसक्रपेः पूर्वं विष्णोर्वाणी		वशानुगम् । आशया रक्तता-	
समुद्भवेत् । त्रयीरूपेण		मेति शरदीव सरोऽमलम्	महो. ६।७५
सङ्कल्प्य इत्थं देही विजृम्भते	सीतो. २३	वैराग्याद्बुद्धिविज्ञानाविर्भावो भवति	त्रि.म.ना. ५।४
वैखानसमतस्तस्मिन्नादौ प्रत्यक्ष-		वैराग्येण च गृह्यते	भ. गी. ६।३५
दर्शनम् । स्मर्यते मुनिभि-		वैराग्येणाथ शास्त्रेण महत्त्वादि-	
नित्यं वैखानसमतः परम्	सीतो. १७	गुणैरपि । यत्सङ्कल्पहरार्थं	
वैखानसाञ्चोदुम्बरावालखिल्यः फेनपाः आश्रमो. ३		तत्स्वयमेवोन्नयन्मनः	महो. ६।७४
वैणवं दण्डं कौपीनं परिग्रहेत्	आरुणि. ३	वैराजः शरत्समानो वरुणः साध्या	
वैतथ्यं सर्वभावानां स्वप्न		उत्तरत उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति	मैत्रा. ७।४
आहुर्मनीषिणः	वैतथ्य. १	वैराजात्मोपासनया सञ्जातज्ञान-	
वैदिकेषु च सर्वेषु अद्या या		बह्विना । दग्ध्वा कर्मत्रयं योगी	
सा मतिर्भवेत्	जा. द. २।१०	यत्पदं याति तद्गजे	ना. वि. शीर्षकं
वैद्युतः सन्धानम्	तै. उ. १।३।४	वैरूपवैराजे शाक्तरैवते	कौ. त. १।५
वैद्युदादिमयं तेजो मधुरादिमयो		वैवस्वतो नो अभयं कृणोतु	महाना. १३।७
रसः । तेजोरसविमेदैस्तु वृत्त-		वैश्यकर्म स्वभावजम्	भ.गी. १८।४४
मेतच्चराचरम्	बृ. जा. २।४	वैशारद्यं तु वै नास्ति मेदे	
वैनतेयश्च पक्षिणाम्	भ. गी. १०।३०	विचरतां सदा	अलातशां. ९४
वैयाघ्रपद्य कं त्वमात्मानमुपास्ते	छांदो. ५।१४।१	वैश्वानराय प्रतिवेदयाम इत्युप-	
वैरम्भमेवाप्येति यो वैरम्भमेवास्तमेति	सुबालो. ९।६	तिष्ठेत्, यदर्वाचीनमेनो ध्रूण-	
वैराग्यजनकं अद्वाकंलत्रं ज्ञान-		हत्यायास्तस्मान्मोक्ष्यज्वै	सहवै. ११
नन्दनम् (न त्यजेत्)	मैत्रे. २।२३	वैश्वानराय प्रतिवेदयामो यदी-	
वैराग्यतैलसम्पूर्णं भक्तिवर्तिसम-		नृणः सङ्गरो देवतासु	सहवै. ९
न्विते । प्रबोधपूर्णपात्रे तु		वैश्वानराय रथम्	चिन्त्यु. १०।४
ज्ञप्तिदीपं विलोकयेत्	द. मू. १७	वैश्वानराय विष्णवे लालीलाय	
वैराग्यमरणं कृत्वा ज्ञानं कृत्वा तु		धीमहि । तन्नो अग्निः प्रचोदयान्	
चित्रगुम् । गाढतामिससंशान्त्यै		[महाना. ३।११+	वनदु. १३९
गूढमर्थं निवेदयेत्	द. मू. १८	वैश्वानरः कालमृत्युजिह्वात्रयमिदंस्मृतम्	गुह्यका. २२
वैराग्यसञ्ज्ञासी ज्ञानसञ्ज्ञासी		वैश्वानरः पवयान्नः पवित्रैः	सहवै. ९
ज्ञानवैराग्यसञ्ज्ञासी कर्म-		वैश्वानरः प्रलथा नाकमारुहत्	चिन्त्यु. १०।४
सञ्ज्ञासीति चातुर्विध्यमुपागतः	१ सं.सो. २।१३	वैश्वानरः प्रविशत्यतिथिर्ब्राह्मणो	
वैराग्यसञ्ज्ञासो ज्ञानसञ्ज्ञासो		गृहान् । तस्यैताः शान्ति	
ज्ञानवैराग्यसञ्ज्ञासः कर्म-		कुर्वन्ति हर वैवस्वतोदकम्	कठो. १।७
सञ्ज्ञासश्चेतिचातुर्विध्यमुपागतः	ना. प. ९।२	वैश्वानरी निर्वपेत्	कठश्रु. ३
वैराग्यस्य फलं बोधो बोधस्योपरतिः		वैश्वानरोष्टि निर्वपेत्सर्वस्वं दद्यात्	१ सं.सो. १।२
फलम् । स्वानन्दानुभवाच्छान्ति-		वैश्वानरोऽप्यन्यत्राप्युक्तं, अयमग्नि-	
रेवैवोपरतेः फलम्	अध्यात्मो. २८	वैश्वानरः...	मैत्रा. २।८
वैराग्यं चन्दनं स्मृतम्	शिवो. १।२६		

वैश्वानरो मे दब्धस्तनूपा अव-		व्यपगतकलनाकलङ्कशुद्धः स्वयम-	
बाधतां दुरितानि विश्वा सहवे. ८		मलात्मनि पावने पदेऽसौ ।	
वैश्वानरोवासुदेवोविश्वतश्चक्षुरस्म्यहम् प्र. वि. १०३		सलिलकण इवाम्बुधौ महात्मा	
वैष्णवकलायुक्तां मातृकायुक्तां		विगलितवासनमेकतां जगाम	महो. २।७७
वैष्णवीं न्यसेत्	बोढोप. २	व्यपेतभीः सुमनाः पुनस्त्वं	भ.गी. ११।४९
वैष्णवं धाम दिव्यगणोपेतं विद्रुम-		व्यवधानवशादेव 'हंसः सोऽहं'	
वेदिकामणिमुक्तागणाधितं	लक्ष्म्यु. १	इति मन्त्रेणोच्छ्वासनिश्वासा-	
वैष्णवं पञ्चव्याहृतिमयं मन्त्रं		व्यपदेशेनानुसन्धानं करोति	ना. प. ६।७
कृष्णावभासकं कैवल्यस्य		व्यवसायात्मिका बुद्धिः [भ.गी.	२।४१+२।४४
सृष्ट्यै सततमावर्तयेत्	गो. पू. ३।१२	व्यवहारमिदं सर्वं मा करोतु	
वैष्णवी ब्रह्मनाडी च निर्वाण-		करोतु वा	अ. पू. २।१०
प्राप्तिपद्धतिः	त्रि. ब्रा. २।६९	व्याकरणोऽस्याः प्रथमः शीर्षो भवति	गायत्री. ३
वैष्णवीं विष्णुबलमां मृत्युजन्म-		व्याकुलितमनसोऽन्धाः स्वप्नाः	
निर्वहणी...प्राणतर्पणादन्तर्मल-		कुञ्जा वामना भवन्ति	गर्भो. ३
नाशिनीं (तुलसी) य एवं वेद		व्याख्याने तत्समाप्तौ च सम्प्रभे	
स वैष्णवो भवति	तुलस्यु. २	स्नानभोजने । भुक्त्वा च	
वैष्णवो धर्महीनोऽपि याति विष्णोः		शयनेस्वप्नेनमस्कुर्यात्सदा गुरुम्	शिवो. ७।७
परं पदम्	भवसं. ५।२३	व्याघ्रबुद्ध्या विनिर्मुक्तो बाणः	
व्यक्तमध्यानि भारत	भ. गी. २।२८	पश्चात्तु गोमतौ । न तिष्ठति	
व्यक्तमन्यक्तं वा विधृतं विष्णुलिङ्गं		भिनत्येव लक्ष्यं वेगेन निर्भरम्	अध्यात्मो. ५४
त्यजन्न शुद्धपेदखिलैरात्मभासा	शाट्याय. २६	व्याघ्रचर्मासने स्थित्वा स्वस्तिका-	
व्यक्तं वै विश्वं चराचरात्मकम्	अव्यक्तो. ४	द्यासनक्रमात् ॥...मातृका-	
व्यक्तं सर्वभूमारूपमव्यक्तं तु महेश्वरम्	रुद्रह. १०	मालया मन्त्री मनसैव मनुं जपेत्	रामर. ४।५
व्यक्ताव्यक्तगिरः सर्वे वेदाद्या		व्याघ्रमुखसर्ववृश्चिकामिज्वालाविषं	
व्याहरन्ति याम् । सर्वकामदुघा		निर्गमय निर्गमय...	लाङ्गूलो. ८
धेनुः सा मां पातु सरस्वती	सरस्व. १९	व्याघ्रो वा शरभो वाऽपि गजो	
व्यक्ताव्यक्तं भरते विश्वमीशा	श्वेताश्व. १।८	गवय एव वा । सिंहो वा	
व्यक्ताव्यक्तो ब्रह्माब्रह्माऽहं	अ. शिरः. १	योगिना तेन म्रियन्ते	
व्यञ्जनं तिष्फलं ब्रह्म प्राणो		हस्तताडिताः	१यो.त.५९।६०
मायेति च स्वरः	रामर. ५।५	व्याचक्षतां ते शास्त्राणि वेदान-	
व्यञ्जनैरेव रात्रीराशुवन्ति,		ध्यापयन्तु वा । येऽत्राधिका-	
स्वरैरहानि	१ ऐत. २।४।३	रिणो मे तु नाधिकारो-	
व्यञ्जनैः स्वरसंयोगं विद्धि		ऽक्रियत्वतः	१ अवधू. १३
तत्प्राणयोजनम्	रामर. ५।६	व्याधिरभिर्जलं शस्त्रं बुभुक्षाश्चा-	
व्यतिरिक्तजडं सर्वस्वप्रवचनित्यति	स्कन्दो. ३	पदो विषम् । ज्वरश्च मरणं	
व्यतिषिक्ता वा इमे लोकास्तस्मा-		जन्तोरुद्याच्च पतनं तथा ॥	
व्यतिषिक्तान्यङ्गानि भवन्ति	च. पू. २।२	निर्माणे यस्य यदृष्टं तेन	
		गच्छन्ति हेतुना	भवसं. १।१३

व्याचक्षाणस्य तु मे निदिध्यासस्व

[छ. उ. २।४।४+

व्याप्ताननं दीप्तदुताशनेत्रं

व्याधिशोकगणे घोरे समत्वं हि

शरीरके

व्याधीयन्ते प्राणा अन्नं कनीयो

भविष्यति

व्यानमेवाप्येति यो व्यानमेवास्तमेति

(अथ खलु) व्यानमेवोद्गीथ-

मुपासीत

व्यानः प्रस्तोवा (शारीरयज्ञस्य)

व्यानः ओत्राक्षिमध्ये च ककुद्भवां

गुल्फयोरपि । प्राणस्थाने गले

चैव वर्तते मुनिपुङ्गव

व्यानः ओत्रोरुक्तथां च गुल्फ-

स्कन्धगलेषु च । नागादिवायवः

पञ्च त्वगस्थ्यादिषु संश्रिताः

व्यानः सर्वेषु चाङ्गेषु व्याप्य

तिष्ठति सर्वदा

(ई०) व्यानात्मने ॐ तत्सद्गुरुभ्यः

सुवस्तस्मैवैव्यानात्मनेनमोनमः

व्याने तृप्यति ओत्रं तृप्यति

व्यानो दक्षिणः पक्षः

व्यानो विवादकृत्प्रोक्तो मुने

वेदान्तवेदिभिः

व्यानो ह्यविस्मयप्रभः

व्यापकतया जगद्व्याप्य तिष्ठति

यत्तद्ब्रह्म वदन्तितराम्

व्यापको हि भगवान् बटुको

भोगायमानो यदा शेते रुद्रस्तदा

संहरते प्रजाः

व्यापको हि भगवान् रुद्रो भोगाय-

मानो यदा शेते रुद्रस्तदा

संहार्यते प्रजाः

व्यापनाद्व्यापी महादेवः

व्याप्तं त्वयैकेन दिशश्च सर्वाः

व्याप्यव्यापकता मिथ्या सर्व-

मास्मेति शासनात् । इति ज्ञाते

परे तत्त्वे मेदस्यावसरः कुतः

४।९।५

भ. गी. १।१२४

दुर्वालो. २।९

छांदो. ७।१०।१

सुबालो. ९।३

छांदो. १।३।३

प्रा. हो. ४।१

जा. द. ४।२८

त्रि. ब्रा. २।८२

अ. ना. ३६

गोपालो. ३।६

छांदो. ५।२०।२

तैत्ति. २।२

जा. द. ४।३२

अ. ना. ३८

सामर. १

बटुको. २७

अ. शिरः. ३।१५

अ. शिखो. २

भ. गी. १।१२०

यो. शि. ४।४

व्याप्यव्याप्यं यतः सर्वं तं वै

पश्यन्ति सुरयः

व्याप्येदं सर्वं तिष्ठसीति

व्यामिश्रेणैव वाक्येन

व्यावहारिकदृष्टिस्तु प्रकाशान्य-

मिचारतः

व्यावहारिकदृष्टयेयं विद्याविद्या

न चान्यथा

व्यासप्रसादाच्छ्रुतवान्

व्याहृतित्रयमकारोकारमकारेषु

प्रविलाप्य...तत्त्वमस्यादि-

वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं

कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्

व्याहृति जागतं छन्दः...दर्शन-

मितीन्द्रियाण्यन्वभवन्

व्याहृत्या गायत्र्यभवत्

व्युत्थितस्य भवत्येषा समाधित्यस्य

चानघ । ज्ञस्य केवलमज्ञस्य

न भवत्येव बोधजा

व्यूहं दुर्योधनस्तदा

व्याहरन् मामनुस्मरन्

व्यूढां द्रुपदपुत्रेण

व्येव त्वा ज्ञापयिष्यामीति

व्येव त्वा ज्ञापयिष्यामि(भा.पा.)

व्योमज्जलनेन्द्रिराकलाविन्दु-

मेलनरूपा

व्योमपञ्चकलक्षणं विस्तरेणानुब्रूहि

व्योमपुष्पं सुगन्धकम्

व्योमरन्ध्रगतो नादो

व्योमवृत्तं च धूम्रं च हकाराक्षर-

भासुरम्

(अथ) व्योमानिलानलजलान्नानां

पञ्चीकरणम्

व्योमि मारुतमारोप्य कुम्भकेनैव

यस्तवान्

व्योमि व्योम न लक्षयेत्

व्योमन्यात्मा सम्प्रतिष्ठितः(पा.भा.)

ब्रजमण्डले गोवर्धनो गिरिरास्ते

भवंसं. ३।४

गणेशो. ३।१३

भ. गी. ३।२

पा. ब्र. २४

पा. ब्र. २३

भ. गी. १८।७५

प. हं. प. ५

२ प्रणवो. ३

गायत्रीर. १

अ. पू. १।२६

भ. गी. १।२

भ. गी. ८।१३

भ. गी. १।३

बृह. २।१।१५

बृह. २।१।१५

तारोप. २

मं. ब्रा. ४।१

ते. बि. ६।९७

व्या. बि. १०३

१ यो. त. ९८

त्रि. ब्रा. १।६

त्रि. ब्रा. २।१४२

मैत्रा. ४।१६

मुण्डको. २।२।७

सामर. ५५

व्रजलीकृष्णसम्भूतः श्रुतिभ्यो
ज्ञानसङ्गतः
व्रतमेतच्छास्त्रं सर्वेषु (देवेषु)
वेदेषु वेदवादिभिरुक्तं भवति
[का. रुद्रो. ३+
व्रतयज्ञतपोदानहोमस्वाध्याय-
वर्जितम् । सत्यशौचपरिभ्रष्टं
सञ्ज्यासं नैव कारयेत्
व्रतं नाम वेदोक्तविधिनिषेधा-
नुष्ठाननैयत्यम्
व्रतान्न प्रमदितव्यम्
व्रात्यस्त्वं प्राणैककृषिरत्ता
विश्वस्य सत्पतिः

गोपालो. २।१८

जाबाल्यु. ७

१ सं. सो. २।५

शांदि. २।१

भस्मजा. २।८

प्रश्नो. २।११

व्रात्यस्यापि गृहे भिक्षेच्छद्वाभक्ति-
पुरस्कृते

१ सं. सो. २।६४

व्रीहियवास्त्रिलमाषा अणुप्रियङ्गवो

गोधूमाश्च मसूराश्च खल्वाश्च

खलकुलाश्च तान्पिष्टान्दधनि

मधुनिघृततपविश्वत्यास्य जुहोति

बृह. ६।३।१३

व्रीहेर्वा यवाद्वा सर्पपाद्वा श्यामाका-

द्वा श्यामाकतण्डुलाद्वा एष म

आत्मान्तर्हृदये ज्यायान् पृथिव्या

ज्यायानन्तरिक्षाज्यायान्दिवो

ज्यायानेभ्यो लोकेभ्यः

छांदो. ३।१४।३

श

(भगवन्) शकटमिवाचेतनमिदं
शरीरं कस्यैष खल्वीदृशोमहि-
मातीन्द्रियभूतस्य येनैतद्विषमिदं
चेतनवत्प्रतिष्ठापितम्

मैत्रा. २।३

शकाः सुरा इत्यन्येषां पशूनां
तदूर्ध्वमुदसर्पन्त । ता ऊरू
अभवताम्

१ ऐत. १।४।१

शकुनवन्तं चेन्मन्येत प्राणवंशं
समधां ३...

३ ऐत. १।४।१

शक्तिद्वयं हि मायाया विक्षेपा-
वृत्तिरूपकम्

सरस्व. ४१

शक्तिः कुण्डलिनी नाम विसतन्तु-
निभा शुभा

योगकुं. १।८२

शक्तिमध्ये मनः कृत्वा शक्तिं

मानसमध्यगाम् । मनसा

मन आलोक्य शाण्डिल्य

त्वं सुखी भव

शांदि. १।७।१८

शक्तियुक्तो भवेत्

गुह्यषोढा. १

शक्तिसेना कल्पना च ब्रह्मण्येवं
हि पञ्चधा

रा. पू. १।१०

शक्त्यूर्ध्वं शक्तिमिति मानवी विद्या

त्रि. ता. १।१६

शक्य एवंविधो ब्रह्म

भ. गी. १।१५३

शक्तोतीहैव यः सोढुं

भ. गी. ५।२३

शक्योऽवामुमुपायतः

भ. गी. ६।३६

शक्रश्च नारायणः [त्रि.म.ना.२।८+]

नारा. २

शक्रः प्रविद्वान् प्रदिशश्चतस्रः

[महाना. ३+]

चिन्त्यु. १२।७

शक्रेण हैमं यक्षराजेन विभेदेवै रौप्यं

वसुभिः कांस्यकं च । यहार-

कूटं वायुना पार्थिवं तदश्वि-

भ्यामासीत्स्फाटिकं पाशिनाथ

सि. क्षि. २२

शङ्करो भगवानाद्यो ररक्ष

सकलाः प्रजाः

शरभो. १६

शङ्कुना सर्वाणिपर्णानि संतृण्णा-

न्येवमोङ्कारेण सर्वावाकसन्तृ-

ण्णोङ्कार एवेदं सर्वम्

छांदो. २।२३।३

शङ्खचक्रगदाखड्गधारिणं वन-

मालिनम् ।...कर्मणा मनसा

वाचा संस्मरेत्प्रजपेत्सुधीः

ना.पू.ता. ४।१३

शङ्खचक्रगदापाणे द्वारकानिल्या-

च्युत । गोविन्द पुण्डरीकाक्ष

रक्ष मां शरणागतम् [वासुदे.३]

गोपीचं. ३

शङ्खचक्रमहामुद्रापुस्तकाख्यं

चतुर्भुजम् । सम्पूर्णचन्द्रसङ्काशं

हयग्रीवमुपास्महे

हयग्री. ४

शङ्खचक्रोर्ध्वपुण्ड्रादिधारणं कंभरणं

हरेः । तदीयाराधनं चैव भक्ति-

र्बहुविधा स्मृता

सुदर्श. ८

शङ्खतोयेन मूलेन भस्मना मिश्रणं
भवेत् । योजितं चन्दनेनैव
वारिणा भस्मसंयुतम् । चन्दनेन
समालिम्पेज्ज्ञानदं चूर्णमेव तत् बृ. जा. ४।९
शङ्खदुन्दुभिनादं च न शृणोति
कदाचन (मृतवत्तिष्ठते योगी
स मुक्तो नात्र संशयः) ना. नि. ५२
शङ्खस्य तु ग्रहणेन शङ्खध्मस्य वा
शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।८+ ४।५।५
शङ्खं चक्रं च संसिद्धिं बिन्दुं च
सर्वमूर्धनि कृष्णो. २१
शङ्खं दध्मौ प्रतापवान् भ. गी. १।१२
शङ्खान्दध्मुः पृथक्पृथक् भ. गी. १।१८
शङ्खिनी चैव गान्धारी तदन-
न्तरयोः स्थिते । उत्तरे तु
सुषुम्नाया इडाख्या निवसत्यसौ वराहो. ५।२६
शङ्खिनी नाम या नाडी सव्य-
कर्णान्तमिष्यते । गान्धारा
सव्यनेत्रान्ता प्रोक्ता
वेदान्तवेदिभिः जा. द. ४।२२
शङ्खिन्याश्चन्द्रमास्तद्वत्पथस्त्विन्याः
प्रजापतिः जा. द. ४।३८
शठे शठ इव स्थितः अ. पू. २।२९
शठो नैष्कृतिकोऽलसः भ. गी. १।८।२८
शतकृत्वः प्रयुक्ताशतपर्वणावज्रेण
सम्मिता सर्वाः लोकानभिजयति सन्ध्यो. २
शतं रात्रियेणेत्येतान्येव ह वा
अमृतस्य नामानि जाबालो. ३
शतरुद्रेण मन्त्रेण भस्मोद्धूलित-
विग्रहाः । निर्धूतरजसः सर्वे
तत्क्षणञ्च वयं मुने बृ. जा. ६।६
शतशो गोपभार्या वेदऋचः सामर. ३२
शतशोऽथ सहस्रशः भ. गी. १।१।५
शतशोऽपि जलेर्षीतं सुराभाण्ड-
मिवाशुचि (चित्तमन्तर्गतं
दुष्टं तीर्थस्नानैर्न शुद्ध्यति) जा. द. ४।५४
शतं कुलानां प्रथमं बभूव तथा
पराणां त्रिशतं समग्रम् । पते

भवन्ति सुकृतस्य लोके येषां
कुले सन्नयसतीह विद्वान् शात्र्याय. ३०
शतं च दशचैकश्च सहस्राणि च विंशतिः छांदो. ७।२६।२
शतं च नव शाखासु यजुषामेव
जन्मनाम् । साम्नः सहस्र-
शाखाः स्युः पञ्चशाखा अथर्वणः सीतो. १६
शतं च दश चैकं च
सहस्राणि च... (मा. पा.) छां. उ. ७।२६।२
शतं चैका च हृदयस्य नाड्यस्तासां
मूर्धानमभिनिःसृतैका । तयो-
ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्व-
ङ्कन्या उत्क्रमणे भवन्ति कठो. ६।१६
[छां. उ. ८।६।६+ यो. शि. ६।४
शतं नियुतः परिवेद विश्वा
विश्ववारः चित्त्यु. ११।३
शतं मा पुर आयसीररक्षन्नधः
इयेनो जवसा निरदीयमिति
गर्भे एवैतच्छयानो वामदेव
एवमुवाच २ ऐत. ५।५
शतं मालाहस्ताः शतमाञ्जनहस्ताः
शतं चूर्णहस्ताः शतं वासो-
हस्ताः शतं कणाहस्तास्तं ब्रह्मा-
लङ्कारेणालङ्कुर्वन्ति कौ. त. १।४
शतं विज्ञानवतामेको बलवाना-
कम्पयते स यदा बलीभवत्यथो-
त्थाता भवति छांदो. ७।८।१
शतं शरद आयुषो जीव पुत्र कौ. त. २।११
शतं शता अस्य युक्ता हरीणाम् चित्त्यु. ११।७
शतं शुक्राणि यत्रैकं भवन्ति,
सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति,
सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति,
स मानसीन आत्मा जनानाम् चित्त्यु. ११।१
शतं सहस्राणि प्रयुतानि नान्यानाम् चित्त्यु. ११।१०
शताक्षरी परमा विद्या त्रयीमयी त्रि. ता. १।४
शतायुषः पुत्रपौत्रान्वृणीष्व बहून्
पशून् हस्तिहिरण्यमश्वान् । भूमे-
र्भेहदायतनं वृणीष्व स्वयं च
जीव शरदो यावदिच्छसि कठो. १।२३

शतारं शतपत्राढ्यं विकीर्णाम्बुज- कर्णिकम् । तत्रार्कचन्द्रवह्नी- नामुपर्युपरि चिन्तयेत्	ध्या. बिं. ३४	शब्दब्रह्मातिवर्तते शब्दब्रह्माहम् । क्रियायोगोऽहम् । ब्रह्माहम् । विष्णुरहम् । सौरो- ऽहम् । ब्राह्मोऽहम्	भ. गी. ६।४४
शताहावशतशरः शतशक्रज- षिणाम् । शतं ब्रह्म तपस्विनां कूपोऽरण्यस्य तिष्ठति	इतिहा. १५	शब्दवानाकाशः शब्दशकाशाभ्यां भिन्नः	अद्वै. भा. १
शतैर्महाप्रस्थैरखण्डैस्तण्डुलैरभिषिच्य चन्द्रलोककामश्चन्द्रलोकमवाप्नोति	भस्मजा. २।१२	शब्दस्पर्शमया येऽर्था अनर्था इव ते स्थिताः । तेषां सक्तस्तु भूतात्मा न स्मरेच्च परं पदम्	गोपालो. १।४
शत्रून्निहत्य गुरुषट्कगणान्निपाता- द्बन्धद्विपो भवति केवलमद्वितीयः	वराहो. २।६५	शब्दस्पर्शरूपगन्धवर्जितो निर्विकल्पो निराकाङ्क्षः सर्व- व्यापी सोऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च पुनात्यशुद्धान्यपूतानि	मैत्रे. १।५
शनिराहुकेतुरगरक्षोयक्षनरविहग- शरमेभादयोऽघस्तादुद्यन्ति	मैत्रा. ७।६	शब्दस्पर्शरूपरसगन्धा अभिकार्य- ज्ञानेन्द्रियविषया अवाञ्छिताः	१ आत्मो. ३
शनैरेवं प्रकर्तव्यमभ्यासं युगपन्न हि । युगपद्वर्तते यस्य शरीरं विलयं व्रजेत्	योगकुं. २।३९	शब्दस्पर्शरूपरसगन्धा मे शुध्यन्तां ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा	त्रि. ब्रा. १।४
शनैः पिङ्गलया तत्र द्वात्रिंशन्मात्रया पुनः । प्राणायामो भवेदेवं ततश्चैवं समभ्यसेत्	जा. द. ६।६	भूयास* स्वाहा	महाना. १।४।१३
शनैः शनैरुपरमेत्	भ. गी. ६।२५	शब्दस्पर्श-रूप-रसाश्चापां गुणाः शब्दस्पर्शरूपरसगन्धास्तद्विषयाः शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः, पञ्च- तन्मात्राः, पञ्चगुणवाणाः, मन इक्षुधनुः	शारीरको. ४ पैङ्गलो. २।४
शनैः शनैर्यदा प्राणस्तुन्दसन्धिं निगच्छति । तुन्ददोषं विनिर्धूय कर्तव्यं सततं शनैः	योगकुं. १।५०	शब्द-स्पर्श-रूप-रस-गन्धाः पृथिवीगुणाः शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाः सुख- दुःखदेतवः शब्द-स्पर्श-रूपाण्यग्निगुणाः शब्दस्पर्शस्वरूपाभ्यां सङ्घर्षा- ज्जन्यतेऽनलः	भावनो. ६
शनैः समस्तमाकृष्य हृत्सरोरुह- कोटरे । प्राणापानौ च बद्धा तु प्रणवेन समुच्चरेत्	ध्या. बिं. १००	शब्दस्पर्शविद्यो येऽर्था अनर्था इव ते स्थिताः । येष्वासक्तस्तु भूतात्मा न स्मरेच्च परं पदम्	शारीरको. ४
शनैः सुमथनं कुर्याद्भूमध्येन्यस्य चक्षुषी । षण्मासं मथनावस्था भावेनैव प्रजायते	योगकुं. २।४६	शब्दस्पर्शविदि वायुगुणौ शब्दं बधिरवच्छृणु । काष्ठवत्पश्य वै देहं प्रशान्तस्येति लक्षणम्	सर्वसारो. ५ शारीरको. ४
शबलाच्छयामं प्रपद्ये	छांदो. ८।१३।१	शब्दं सर्वमसद्विद्धि स्पर्शं सर्वमसत्सदा	महो. ५।१४९
शब्द एक आकाशस्य (गुणः)	शारीरको. ४	शब्दः खे पौरुषं नृपु	मैत्रा. ४।२
शब्दकाललयेन दिवारात्र्यतीतो भूत्वा सर्वपरिपूर्णज्ञानेनोन्म- न्यवस्थावशेन ब्रह्मेक्यं भवति	सं. ब्रा. २।४		शारीरको. ४
शब्दमायावृत्तो यावत्तावत्तिष्ठति पुष्करे(ले) । भिन्ने तमसि चैकस्व- मे(क एवा-)कमेवानुपश्यति	प्र. बिं. १५		अ. ना. १९
शब्दब्रह्मणि निष्णातः परं ब्रह्मा- धिगच्छति	प्र. बिं. १७		ते. बिं. ३।५७
[मैत्रा. ६।२२+	त्रि. ता. ५।१७		भ. गी. ७।८

शब्दाक्षरं परं ब्रह्म यस्मिन्क्षीणे
यदक्षरम् । तद्विद्वानक्षरं ध्याये-

द्यदिच्छेच्छान्तिमाप्नुयात्
शब्दादिविषयान् पञ्च मनश्चैवाति-
चञ्चलम् । चिन्तयेदात्मनो

रश्मीन्प्रत्याहारः स उच्यते

शब्दादिष्वनुरक्तानि निगृह्याक्षाणि
योगवित् । कुर्याच्चित्तानुकारीणि
प्रत्याहारपरायणः

शब्दादीन् विषयानन्ये

शब्दादीन् विषयास्त्यक्त्वा

शब्दाद्यैर्विषयैस्त्यक्तो लयस्थो
दृश्यते तथा (निर्वातस्थो यथा
दीपो भासते निश्चलो यथा)

शब्दानां ज्ञानरूपिणी

शब्दार्णमक्षरं ब्रह्म तस्मिन्क्षीणे
यदक्षरम् । तद्विद्वानक्षरं ध्याये-
द्यदिच्छेच्छान्तिमात्मनः

शब्देनैवाशब्दमाविष्कियते

शम इत्यरण्ये मुनयस्तस्माच्छमे रमन्ते

(ॐ ऐं ह्रीं श्रीं) शमभिरग्निभिः

करच्छं नस्तपतु सूर्यः

[क्र. सं. ८१८१९+तै.ब्रा.

शमदमादिदिव्यशक्त्याचरणे

क्षेत्रपात्रपटुता

शमदमादिसम्पन्नो भावमात्सर्य-

तृष्णाशामोहादिरहितो दम्भा-

हङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तत

एवमुक्तलक्षणो यः स एव ब्राह्मणः

शमवान्याति मुक्तताम्

शमश्च स्वाध्यायप्रवचने च

शमं विषं विषैणैति रिपुणा हन्यते

रिपुः । ईदृशी भूतमायेयं या

स्वनाशेन हर्षदा

शमः कारणमुच्यते

शमादिष्वेकसम्पत्तिर्मुमुक्षा, तां

समभ्यसेत्

शमायान्तु ब्रह्मचारिणः स्वाहा

ब्र. विं. १६

अ. ना. ५

भवसं. ३१२७

भ. गी. ४।२६

भ. गी. १८।५१

अमन. १।२७

देव्यु. २१

त्रि. ता. ५।१६

मैत्रा. ६।२२

महाना. १६।१२

वनदु. ३३

३।७।१०।५

निर्वाणो. ५

व. सू. च. ९

महो. ५।९४

तैत्ति. १।९।१

महो. ५।१११

भ. गी. ६।३

वराहो. २।३

तै. च. १।४।४

शमेन शान्ताः शिवमाचरन्ति,

शमेन नाकं मुनयोऽन्व-

विन्दन् , शमो भूतानां

दुराधर्षः शमे सर्वे प्रतिष्ठितम्

शमेनापिहिता गुहा

शमो दमस्तपः शौचं

शमो मित्रं सुदामा च सत्या-

कूरोद्धवो दमः

शरणागतदीनानां कृपां कुर्वन्तिसाधवः

शरप्रतिहारः

शरदि कीडते तुभ्यं नम

आनन्दशालिने

शरं धनुषि सन्धाय तिष्ठन्तं

रावणोन्मुखम् । वज्रपाणिं

रथारूढं रामं ध्यात्वा जपेन्मनुम्

शरा जीवास्तदङ्गेषु भाति नित्यं

हरिः स्वयम् । ब्रह्मैव शरभः

साक्षान्मोक्षदोऽयं महामुने

शरीरत्रयतादात्म्यात्कर्तृत्वभोक्तृत्व-

तामगमत्

शरीरत्रयसंयुक्तजीवः सङ्गी

तृतीयकः (भ्रमः)

शरीरपुरुष इति यमवोचाम स

एवाहं दैहिक आत्मा

शरीरपुरुषश्चन्द्रः पुरुषो वेदपुरुषो

महापुरुष इति

शरीरपोषणादिकं समानकर्म

शरीरप्रादेशाङ्गुष्ठमात्रमणोरप्यणुं

ध्यात्वाऽतः परमतां गच्छति

शरीरभेदा द्विविधाः

शरीरमकृतं कृतात्मा ब्रह्मलोक-

मभिसम्भवामि

शरीरमज्ञादम्

शरीरमस्थिमांसं च त्यक्त्वा युक्ता-

द्यज्ञोभनम् । भूतमुक्तावली-

तन्तुं चिन्मात्रमवलोकयेत्

शरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं

संविदपेनं निरय एव ..

शरीरमिदम् (शारीरयज्ञस्य)

महाना. १७।४

इतिहा. १६

भ. गी. १८।४२

कृष्णोप. ६६

सामर. २३

छांदो. २।१६।१

सामर. ४२

रामर. २।७२

शरभो. २८

पैङ्गलो. १।५

अ. पू. १।१४

३ ऐत. २।३।१

३ ऐत. २।३।१

शांडि. १।४।९

मैत्रा. ६।३८

सामर. १०१

छांदो. ८।१३।१

तैत्ति. ३।७

महो. ४।२३

मैत्रे. १।४

महाना. १८।१

शरीरमेवास्या एकमङ्गमुदूढं, तस्य सुखदुःखे परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
शरीरयज्ञसंशुद्धचित्तसञ्जातबोधतः। मुनयो यत्पदं यान्ति तद्राम- पदमाश्रये	प्रा. हो. शीर्षकं भ. गी. ३।८
शरीरयात्राऽपि च ते	
शरीरलघुता दीप्तिर्जाठरामिविव- र्धनम् (नाडीशुद्धिचिह्नानि)	यो. त. ४५
शरीरलघुताविप्र पादाङ्गुष्ठनिरोधनात्	जा. द. ६।२४
शरीरवाङ्मनोमिथत्	भ. गी. १८।१५
शरीरस्थं प्राणमग्निना सह योगा- भ्यासेन समं न्यूनं वा यः करोति, स योगिपुङ्गवो भवति	शां. १।४।२
शरीरस्थोऽपि कौन्तेय	भ. गी. १३।३२
शरीरस्य देहिनो जाग्रत्स्वप्नसुषुप्ति- तुरीयावस्थाः सन्ति	ना. प. ५।१
शरीरं तावदेव स्यात्षण्णवत्य- ङ्गुलात्मकम्	जा. द. ४।१
शरीरं तु एकादशेन्द्रियात्मकम्	सामर. १०१
शरीरं भ्रियते येन वर्तते तत्र कुण्डली	वराहो. ५।२२
शरीरं मे विचर्षणम् [ना.प.४।४५+]	तैत्ति. १।४।१
शरीरं यद्वामोति	भ. गी. १५।८
शरीरं यज्ञशमलं कुक्षीदं	महाना. ५।९
शरीरं वेदिः (शरीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।२
शरीरं सर्वजन्तूनां षण्णवत्यङ्गु- लात्मकम्। तन्मध्ये पायु- देशात्तु व्यङ्गुलात्परतः परम्	वराहो. ५।१९
(तथा) शरीराणि विहाय जीर्णान्यन्यानि संयाति नवानि देही	भवसं. २।३७
शरीरात्प्राणो द्वादशङ्गुलोऽधिको भवति	शां. १।४।२
शरीरान्तर्गताः सर्वे रोगा विन- श्यन्ति (स्वस्तिकाद्यष्टास्रैः)	शां. १।३।१२
शरीराभिमानेन जीवत्वम्	ना. प. ६।७
शरीरेण जिताः सर्वे शरीरं योगि- मिर्मितम्। तत्कथं कुरुते तेषां सुखदुःखादिकं फलम्	यो. सि. १।३८

शरीरे पाण्डवस्तदा	भ. गी. १७।१३
शरीरे पाप्मनो हित्वा सर्वान्कामान् समभुते	तैत्ति. २।९
शरीरे सकलं विश्वं पश्यत्यात्मा- विभेदतः	योगकुं. १।४९
शरीरे प्राणः प्रतिष्ठितः	तैत्ति. ३।७
शरीर्वैष्यशरीर्येष परि- च्छिन्नोऽपि सर्वगः	२ आत्मो. १४
कर्म मे भव यत्पापं तन्निवारय	आरुणि. ३
शर्वः सर्वस्य जगतो विधाता धर्ता हर्ता विश्वरूपत्वमेति	त्रिपुरो. १५
सर्वो विश्वं मायया स्विहधार	ग. पू. ता. २।८
शल्कैरग्निमिन्धाम उभौ लोको सनेमहम्	महाना. १३।१२
शवपिण्डवदेकत्राज्ञं (त्वजेयतिः) [ना. प. ७।१+]	१ सं. सो. २।७९
शशपृष्ठाद्वैतमः, वसिष्ठ उर्वर्यां, अगस्त्यः कलशे जातः	व. सू. उ. ५
शशशृङ्गेण नागेन्द्रो मृतश्चेज्जग- दस्ति तत्	ते. त्रि. ६।७४
शशिमध्यगतो वह्निर्वह्निमध्य- गता प्रभा	ध्या. बि. २७
शशिरवी जायेते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २
शशिस्थाने वसेद्विन्दुस्तयोरैक्यं सुदुर्लभम्	ध्या. बि. ८८
शशच्छान्तिं निगच्छति	भ. गी. ९।३१
शशत् सूयमानत्वात्सूर्यः	मैत्रा. ६।७
शशमिति नन्दाचलोपरिविहारिणी मूलप्रकृतिजननीमविद्यालक्ष्मी- मेवं ध्यात्वा... तथा चानुज्ञात- श्रोपयुपरि गत्वा महाविराट्- पदं प्राप	त्रि. म. ना. ६।३
शशद्रव्यमयं रूपं क्रियाशक्ति- रुदाहृता	सीतो. २४
शशद्विभक्तिदं जगत्	वृ. जा. २।६
शं न इन्द्रामी भवतामबोभिः [क्र. मं. ७।३५।१+]	प्रवर्या. ११
[अथर्व. १९।१०।१]	वा. सं. ३६।११

शं न इन्द्राप्रवृणो वाजसातो [+क्र. सं. ७।३५।१+	प्रवर्या. ११ वा. सं. ३६।११	शाङ्करीयं महाशास्त्रं न वेयं यस्य कस्यचित् शाटीद्वयं कुटीचकस्य, बहु- दस्यैकशाटी...	ते. वि. ६।१०८ ना. प. ७।८
शं न इन्द्रो बृहस्पतिः शं नो विष्णुरुक्रमः [तैत्ति. [प्रवर्या. ९+	१।१।१, १३+ वा. सं. ३६।९	शाट्यायनीब्रह्मविद्याखण्डाकारं- सुखाकृति । यतिवृन्दवृद्धागारं रामचन्द्रपदं भजे	शाट्या. शीर्षकं
शं नः कुरु प्रजाभ्योऽभवं पशुभ्यः [प्रवर्या. २२+	वा. सं. ३६।२२	शाट्यायनी हयग्रीवं दत्तात्रेयं च गारुडम्	मुक्तिको. १।३९
शं नः कौलिकः, शं नो वारुणी, शं नः शुद्धिः शं नोऽग्निः	कौलो. शां.	शाण्डिल्यो ह वा अथर्वाणं पप्रच्छा- ऽऽत्मलाभोपायभूतमष्टाङ्गयोग- मनुब्रूहीति	शांदि. १।१।१
शं नः शीक्षा सहनौ यश्छन्दसां भूः स यः पृथिव्योमित्यृतं चाहं वेदमनूय्य शं नो द्वादश शं नो अस्तु द्विपदे शं चतुष्पदे [प्रवर्या. ८+ क्र. सं. [+वा.सं. ३६।८+अथर्व. ६।२७।१	तैत्ति. १।१३।१ सहवै. शां.पा. १०।१६।१	शान्त एव चिदाकाशे स्वच्छे शम- समात्मनि । समग्रशक्तिस्त्वचिते ब्रह्मेति कलिताभिधे ॥ सर्वमेव परित्यज्य महामौनी भवानघ	अ. पू. ५।११३ मैत्रा. ६।३६ कठो. १।१०
शं नो दिशतु श्रीर्देवी महामाया वैष्णवी शक्तिराथा	लक्ष्म्यु. ४	शान्तमेकं समृद्धं चैकम् (ब्रह्मरूपके) शान्तसङ्कल्पः सुमना यथा स्यात् शान्तसन्देहदौरात्म्यं गतकौतुक- विभ्रमम् । परिपूर्णतरं चेतः पूर्णन्दुरिव राजते	महो. ५।६८
शं नो देवीरभिष्टय आपो भवन्तु पीतये [प्रवर्या. १२+ [वा.सं. ३६।१२+अथर्व. १।६।१	क्र.सं. १०।९।४	शान्तसम्यक्प्रबुद्धानां यथास्थित- मिदं जगत्	अ. पू. ९।११०
‘शं नो देवीरभिष्टये’ इत्येवमादिं कृत्वाऽथर्ववेदमधीयते	२ प्रणवो. २१	शान्तसंसारकलनः कलावानपि निष्कलः । यः सचित्तोऽपि निश्चितः स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।६१
शं नो भवतु भुवनस्य यस्यतिः [प्रवर्या. २+	वा. सं. ३६।२	शान्तं तपो दमस्तपः शमस्तपो दानं तपो यज्ञं तपः	महाना. ७।८ अ. पू. ५।११२
शं नो मह इत्यादयो नो इतराणि प्रयोविशतिः	तैत्ति. १।१३।१	शान्तं ब्रह्मेदमकृमम् शान्तं शिवमक्षरमन्ययं शान्तं शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते, स आत्मा स विज्ञेयः [माण्डू. ७+	महो. २।६१ महाना. ७।८ अ. पू. ५।११२ भस्म. २।४ रामो. २।४
शं नो मित्रः शं वरुणः शं नो भवत्वर्थमा [प्रवर्या. ९+	तैत्ति. १।१।१ वा. सं. ३६।९	शान्तः प्रसन्नवदनो ह्यक्रोधो भक्तवत्सलः । अनेन सदृशो मन्त्रो जगत्स्वपि न विद्यते	रामो. ता. ६।२७ मित्रा. २।४
शंसन्तमनुशंसन्ति बहुचाः शास्त्रकोविदाः	मंत्रिको. ९	शान्तः प्राणोऽनीशात्मा शान्ता दान्ता उपरतास्तिक्ष्वः समाहिताः...आत्मानन्दाः... शान्ता विद्वांसो भैक्षचर्यां चरन्तः	नृसिंहो. ६।३ मुण्ड. १।२।११
शाकल्येति होवाच याज्ञवल्क्य- स्त्वा स्विदिमे ब्राह्मणा अङ्गारावक्ष्यणमकृता ३ इति शाकायन्यस्य चरणाभिमृश्य- मानो राजेमां गाथां जगाद शाकरैवते तिरश्ची शास्त्रान्तरोपनिषत्स्वरूपमेव निरूपितम्	बृह. ३।९।१८ मैत्रे. १।२ कौ. त. १।५ त्रि.म.ना. ४।२		

शान्ताशान्तादिहीनात्मा नादान्त-

ज्योतिरूपकः

शान्तिमाप्नोति नैष्ठिकीम्

शान्तिसमृद्धममृतम्

शान्तिं निर्वाणपरमां

शान्तिसंस्तृजन्तिपशुपाशविमोक्षणम्

शान्तिस्त्वं, पुष्टिस्त्वं

आन्तो दान्त उपरतस्तिविष्णुर्यो-

ऽनूचानो ह्यभिजज्ञौ समानः

शान्तो दान्त उपरतस्तिविष्णुः

समाहितो भूत्वाऽऽत्मन्ये-

वाऽऽत्मानं पश्यति

शान्तो दान्तोऽतिविरक्तः

सुशुद्धो गुरुभक्तः

शान्तोऽपि व्यवहारस्थः कुर्वन्नपि

न लिप्यते

शान्तोऽप्राणो निरात्माऽनन्तः

शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तमः

शान्तौ सुषुप्तविश्वः, शान्त्यतीते

सुषुप्तैजसः

शान्त्यतीतं स्वराद्वद्भिः

शान्त्या चित्तं (शुद्धं भवति)

शाब्दः सौवरस्तेजोमयोऽमृतमयः

पुरुषोऽयमेव स योऽयमात्मेद-

ममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम्

शान्मवस्थानमेतत्ते वर्णितं पञ्चसंभव

शान्त्यतीतं कथं दुःखमिति तप्तो-

ऽस्मि चेतसा

शारीरस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषो-

ऽयमेव स योऽयमात्मा

शारीरं केवलं कर्म

शारीरं तप उच्यते

शारीरोऽग्निर्नाम जराप्रणुदा-

हविरवस्कन्दति

शार्कराक्ष्यं कं त्वमात्मानमुपास्ते

शालावंशे सर्वेऽन्ये वंशः

समाहिताः स्युः

शाश्वतस्य च धर्मस्य

शाश्वतं पदमव्ययम्

ते. बि. ५।५

भ. गी. ५।१२

तैत्ति. १।६।२

भ. गी. ६।१५

अ. शिरः. ३।१०

अ. शिरः. ३।१

शास्त्राय. ५

सुवालौ. ९।१४

त्रि.म.ना. १।२

१सं.सो. २।३३

मैत्रा. ७।४

मैत्रे. ३।२४

प. हं. प. १०

पं. ब्र. १५

महाना. १७।१२

बृह. २।५।९

यो. शि. ५।१६

महो. ३।६

बृह. २।५।१

भ. गी. ४।२१

भ. गी. १७।१४

प्रा. हो. २।४

छांदो. ९।१५।१

३ ऐत. २।१।१

भ. गी. १४।२७

भ. गी. १८।५६

शाश्वतोऽजः स्वतन्त्रः स्वे

महिम्नि तिष्ठति

शाश्वतं ध्रुवमच्युतम्

शाश्वतं परमं पदम्

शाश्वतं वै रुद्रमेकत्वमाहुः

शाश्वतं शिवमच्युतम्

शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादिविन्दितं

योगिध्येयं परमं पदम्

शास्ताऽच्युतो विष्णुर्नारायणः

शास्त्रज्ञानात्पापपुण्यलोकानुभव-

श्रवणात्प्रपञ्चोपरतः...साधन-

चतुष्टयसम्पन्नो यः सन्नयस्यति

स एव ज्ञानसन्नयासी

[१ सं. सो. २।१३+

शास्त्रमेतत्प्रयत्नेन सदाऽभ्यस्यं

सुसुक्ष्मभिः । यस्य धारणमात्रेण

स्वयं तत्त्वं प्रकाशते

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

रूपिणी । प्रथमा भूमिकैवोक्ता

सुसुक्ष्मत्वप्रदायिनी

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

योगतः

शास्त्रसज्जनसम्पर्कवैराग्याभ्यास-

पूर्वकम् । सदाचारप्रवृत्तिर्या

प्रोच्यते सा विचारणा

[महो. ५।२८+

शास्त्रसज्जनसम्पर्कैः प्रज्ञामादौ

विवर्धयेत्

शास्त्रं विनापि सम्बोद्धं गुरवोऽपि

न शक्नुयुः

शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि ह्यहं सत्य-

चिदात्मकः

शास्त्राण्यधीत्यमेधावीं अभ्यस्य च

पुनः पुनः । परमब्रह्म (विद्यायाः)

विज्ञायत्त्वावत्ता(ज्ञा)न्यथोत्सृजेत्

शास्त्रीयेणैव मार्गेण वर्तेऽहं

मम का क्षतिः

शास्त्रेण न स्यात्परमार्थदृष्टिः

कार्यक्षमं पश्यति चापरोक्षम् ।

मैत्रे. २।४

ते. बि. १।८

त्रि.म.ना. ७।७

बटुको. २३

महाना. ९।३

गणेशो. ५।६

मैत्रा. ७।७

ना. प. ५।३

अमन. २।१०६

अ. पू. ५।८१

शांडि. १।७।२६

बराहो. ४।४

अ. पू. ५।७१

योगकुं. २।१०

ते. बि. ३।५०

अ. ना. १

१ अवधू. २३

प्रारब्धनाशात्प्रतिभाननाश एवं		शिरसि बाणं बाहुनाभिपीठ-	
त्रिधा नश्यति चात्ममाया	वराहो. २।६९	प्रकृतिरूपकं देहे धारणं यस्य	
शास्त्रे मयि त्वयीशे च ह्यखण्डैक-		न विद्यते तदेदं न पश्येत्	लिङ्गोप. २
रसो भवान्	ते. बि. २।४२	शिरसीज्ञानमन्त्रेण कण्ठे तत्पुरुषेण	
शास्त्रैः सज्जनसम्पर्कपूर्वकैश्च तपो-		तु । अघोरेण गले धार्यं तेनैव	
दमैः । आदौ संसारमुक्त्यर्थे		हृदयेऽपि च (रुद्राक्षधारणं)	र. जा. २१
प्रज्ञामेव विवर्धयेत्	महो. ४।४	शिरः कपालं केजान् न कुर्यात्	लिङ्गोप. २
शांढिल्यपैङ्गलं भिक्षुं महच्छारीरकं शिला मुक्ति. १।३५		शिरःपीठं लिङ्गात्मकं सर्वम्	लिङ्गोप. २
शिलरिणां प्रपतनं ध्रुवस्य प्रचलनं		शिरःपाणिपादपायूपस्थं सर्वं	
वृश्चनं वा तरूणां (वातरञ्जूनां)	मैत्रा. १।८	लिङ्गस्वरूपम्	लिङ्गोप. १
शिलण्डी च महारथः	भ. गी. १।१७	शिरःपाणिपादपार्श्वपृष्ठोरुदरजङ्घ-	
शिला च दीपसङ्काशा	१ प्रणवो. ९	शिरोपस्थपायवो मे शुद्धयन्तां	
शिला ज्ञानमयी यस्य उन्नीतं च		ज्योतिरहं विरजा विपाप्मा	
तन्मयम् । ब्राह्मण्यं सकलं		भूयासः स्वाहा	महाना. १४।१०
तस्य इति ब्रह्मविदो विदुः		शिरा नद्धयोऽस्थीन्युपग्रहाः	छाग. ६।२
(वेदानुशासनम्-नेतरेषां तु		शिरासु तत्पृष्ठगतासु नित्यं	
किञ्चन) [परब्र. १८+शा. १७	+ना. प. ३।८६	समातृकाः शक्तिगणा वसन्ति	१ विल्वो. ५
शिला ज्ञानमयी वृत्तिर्यमाद्यष्टांग-		शिरोमध्यगते वायौ	जा. द. ६।३७
साधनैः	त्रि. ब्रा. २।२३	शिरो रक्षतु वाराही चैन्द्री रक्षेद्भु-	
शिला तु दीपसङ्काशा	प्र. वि. ९	जद्वयम् । चामुण्डा हृदयं रक्षे-	
शिला प्राणमयी वृत्तिर्यमाद्यष्टाङ्ग-		त्कुक्षि रक्षतु वारुणी	वनदु. ८९
साधनम् । देहेन्द्रियेषु वैराग्यं		शिरोव्रतं विधिवद्यैस्तु चीर्णम्	
यम इत्युच्यते बुधैः	२ अवधू. १	(तेषामेवैतां ब्रह्मविद्यां वदेत्)	मुण्ड. ३।२।१०
शिखायामेकरुद्राक्षं त्रिशतं		शिव एकः स्वेन भासेदं सर्वं	
शिरसा बहेत्	र. जा. १५	दृष्ट्वा तप्तायः पिण्डवदेकं	
शिखा वर्णाश्रमिणामेकैकैव	परब्र. ६	भिन्नवद्वभासते	त्रि. ब्रा. १।१
शिखाऽस्य मनस्तमोलक्षणं भित्त्वा		शिव एको ध्येयः शिवंकरः	अ. शिखो. ३
तमोऽतमाविष्टमागच्छति	मैत्रा. ६।२४	शिव एव जङ्गमरूपः	रुद्रोप. २
शिखां यज्ञोपवीतं छित्त्वा		शिव एव प्राणलिङ्गी	रुद्रोप. २
सञ्जयस्तं मयेति त्रिवारमुच्चरेत्	याज्ञव. १	शिव एव रुद्रः प्राणलिङ्गी, नान्यो	
शिखां यज्ञोपवीतं... विसृज्यैव		भवति	रुद्रोप. २
परित्रजति	ना. प. ३।७७	शिव एव स्वयं साक्षादयं ब्रह्म-	
शिखी मुण्डी चोपवीती कुटुम्बी		विदुत्तमः [महो. ४।८५+	२ आत्मो. २०
यात्रामात्रं प्रतिगृह्णन्मनुष्यात्	शा. १८	शिव एव सदा ध्येयः सर्वसंसार-	
शिथिलीकृतसर्वाङ्ग आनखाप्र-		मोचकः	शरभो. ३२
शिखाप्रतः ।... स्वयं प्रकाशिते		शिवगुरुस्वरूपो महेश्वरः	रुद्रोप. ३
तत्त्वे स्वानन्दस्तत्क्षणान्नवेत्	अमन. २।५०	शिवज्ञानविदं तस्मात्पूजये-	
		द्विभवेर्गुरुम	शिवो. १।३५

शिवज्ञानं परं ब्रह्म तदारभ्य न
सन्त्यजेत् । ब्रह्मासाद्य च
यो गच्छेद्ब्रह्महा स प्रकीर्तितः शिवो. ७।६२
शिवज्ञानं समभ्यसेत् शिवो. ७।६१
शिवज्ञानात्महस्तेन कस्तं न प्रति-
पूजयेत् । (अज्ञानपङ्कनिर्मग्नं
यः समुद्धरते जनम्) शिवो. ७।४१
शिवज्ञानार्थतत्त्वज्ञं प्रसन्नमनसं
गुरुम् । शिवः शिवं समास्थाय
ज्ञानं वक्ति न हीतरः शिवो. ७।४
शिवधर्माच्छिवज्ञानं प्राप्य मुक्ति-
मवाप्नुयात् शिवो. १।३०
(यद्वा) शिवभक्तिसम्पुष्टं सदापि
तद्भक्तितं देवताधार्यम् रुद्रोप. १
शिवशक्तिसमायोगे जायते
परमा स्थितिः यो.शि. १।११७
शिवभक्तिविहीनश्चेत् स चण्डाल
उपचण्डालः रुद्रोप. १
शिवमक्षरमव्ययं हरिहरहिरण्य-
गर्भस्रष्टारं भस्मजा. २।४
शिवमद्वैतं चतुर्थं मन्यन्ते[गणेशो. १।४ + रामो. २।४
शिवमात्मनि पश्यन्ति प्रतिमासु
न योगिनः जा. द. ४।५९
शिवयाऽनुषक्तो मध्ये दलेऽहं
निवसामि नित्यम् १ विल्वो. ३
शिवयोगनिद्रा च निर्वाणो. २
शिवयोगी शिवज्ञानी शिवजापी
तपोधिकः । क्रमशः कर्मयोगी
च पञ्चैते मुक्तिभाजनाः शिवो. १।३६
शिवरूपः प्राणलिङ्गी रुद्रोप. २
शिवलिङ्गधरं विप्रं विपन्नं न तु
दाहयेत् । यदि ना दाहयेत्तस्य
ब्रह्महत्या तदा भवेत् सदानं. १३
शिवलिङ्गं त्रिसन्ध्यमभ्यर्च्यकुशे-
ष्वासीनो ध्यात्वा (जुहुयात्) भस्मजा. २।४
शिवलिङ्गाचनयुतश्चाण्डालोऽपि
स एव ब्राह्मणाधिको भवति रुद्रोप. १

शिवव्रतधरं दृष्ट्वा समुत्थाय सदा
द्रुतम् । शिवोऽयमिति सङ्कल्प्य
हवितः प्रणमेत्ततः शिवो. ७।७२
शिवशक्तिमयं मन्त्रं मूलाधारारस-
मुत्थितम् । तस्य मन्त्रस्य वै
ब्रह्मच्छ्रोता वक्ता च दुर्लभः यो. शि. २।५
शिवशक्त्यमृतस्पर्शं लब्ध एव
कुतो मृतिः बृ. जा. २।१५
शिवशक्त्यात्मकं रूपं चिन्मया-
नन्दवेदितम् पा. ब्र. ९
शिवश्च नारायणः शक्रश्च नारायणः नारा. २+
[त्रि.म.ना. २।८+ ना.पू.ता. ५।४
शिवश्चोर्ध्वमयः शक्तिरुर्ध्व-
शक्तितमयः शिवः बृ. जा. २।१०
शिवसायुज्यमवाप्नोति रु. जा. ४५
शिवस्य जीवरूपस्य स्थानं तद्धि
प्रचक्षते । यत्र कुण्डलिनी
नाम परा शक्तिः प्रतिष्ठिता यो.शि. १।१६९
शिवस्य हृदयं विष्णुर्विष्णोश्च
हृदयं शिवः स्कन्दो. ८
शिवं तुरीयं यज्ञोपवीतम् निर्वाणो. ६
शिवं प्रशान्तममृतं ब्रह्मयोनिम् कैष. १।६
शिवं शक्तिं च सादाख्यामीशं
विद्याख्यमेव च बृ. जा. ४।२०
(यत्) शिवं शान्तमद्वैतं चतुर्थं
मन्यन्ते स ब्रह्मप्रणवः... ना. प. ८।२३
शिवः क्षरति लोकान् वै विष्णुः
पाति जगद्ययम् ते. वि. ५।८७
शिवः पुरुष ईशानो नित्यमात्मेति
कथ्यते महो. ६।६१
शिवः शिव इमे शान्तनाम चार्धं
मुहुर्मुहुः । उच्चारयन्ति तद्भक्त्या
ते शिवा नात्र संशयः शिवो. १।९
शिवः शिवाय भूतानां यस्मादानं
प्रयच्छति । गुरुमूर्तिः स्थित-
स्तस्मात्पूजयेत्सततं गुरुम् शिवो. ७।२
शिवः शैवागमस्थानां कालः
कालैकवादिनाम् अ. पू. ३।२१
शिवः सर्वजगत्पतिः शिवो. १।१४

शिवः संसारमोचकः	पञ्चत्र. ३६	शीतवातोष्णत्राणकरं	
शिवाग्निना तनुं दग्ध्वा शक्ति-		कौपीनमोमिति	ना. प. ४।५०
सोमासृतेन यः । प्लावयेद्योग-		शीतोष्णमुखदुःखदाः	भ. गी. २।१४
मार्गेण सोऽमृतत्वाय कल्पते	बृ. जा. २।१	शीतोष्णमुखदुःखमानाव-	
शिवाय विष्णुरूपाय शिवरूपाय		मानवर्जितः	प. हं. प. ११
विष्णवे..	स्कन्दो. ८	शीतोष्णमुखदुःखमानावमानं	
शिवालयस्थमकल्पं शतकल्पं च	बृ. जा. ३।३४	निर्जित्य... प्रणवात्मकत्वेन	
शिवालयस्थं तल्लिङ्गलिप्तं वा मन्त्र-		देहत्यागं करोति यः, सोऽवधूतः तुरीया. ३	
संस्कारदग्धं वा (भस्म)	बृ. जा. ५।७	शीतोष्णमुखदुःखाद्यैर्व्याधिभि-	
शिवां तां कुरु मोत्क्रमीः	प्रश्नो. २।१२	मानसैस्तथा । अन्यैर्नाना-	
शिवेन वचसा त्वा गिरिशाच्छा		विधैर्जात्रैः शस्त्राग्निजलमारुतैः ॥	
वदामसि । यथा नः सर्वमि-		शरीरं पीड्यते तैस्तैश्चित्तं	
जगदयक्ष्म९ सुमना असत्	नीलरु. १।६+	संक्षुभ्यते ततः [यो. शि. १।२८, २९	
[वा. सं. १६।४+	तै.सं. ४।५।१।२	शीतोष्णमुखदुःखेषु [भ.गी. ६।७+	१२।१८
शिवे भक्तिं प्राप्य तद्भक्तसङ्गान्न		शीतोष्णमुखदुःखेच्छासत्त्वरजस्तमो-	
संसृतौ घोरदुःखात्प्रमज्जेत्	सि. शि. ७	गुणा वशिन्यादिशक्तयोऽष्टौ	भावनो. ६
शिवेन मे सन्निष्ठस्व स्योनेन		शीतोष्णाहारनिद्राविजयः सर्वदा	
मे संतिष्ठस्व	म. ना. १६।११	शान्तिर्निश्चलत्वं विषयेन्द्रिय-	
शिवो गुरुः शिवो वेदः शिवो देवः		निग्रहश्चैते यमाः	मं. ब्रा. १।१
शिवः प्रभुः । शिवोऽस्म्यहं		शीतोष्णे क्षुत्पिपासे च सङ्कल्पक-	
शिवः सर्व शिवादम्बन्न किञ्चन	वराहो. ४।३२	विकल्पकम् ।... एतद्वावनि-	
शिवोऽद्वैत ओङ्कार आत्मैव	नृसिंहो. २।७	मुक्तं तद्वाङ्मं ब्रह्म तत्परम्	ते. वि. १।१३, १४
शिवो भवेदित्येकः	गुह्यषोढा. १	शीर्वन्ते तारका अपि	महो. ३।४९
शिवोमायुतः परमात्मा वरदो देवता	ग. पू. २।८	शीर्यते ह वा अस्य द्विषन् पाप्मा	
शिवोमाविशाप्रदाहाय	महाना. १६।३	भ्रातृव्यः, परास्य द्विषन्	
शिवोऽयं परमं देवं शक्तिरेषा तु		पाप्मा भ्रातृव्यो भवति	१ ऐत. १।४।४
जीवजा । सूर्याचन्द्रमसोर्योगा-		शीर्षकपालं भित्त्वा पृथिवीं भिनत्ति	सुबालो. १।१२
र्द्धसस्तत्पदमुच्यते	त्रि. ता. १।११	शीर्षके च ललाटे च कर्णे कण्ठे-	
शिवोऽहं, नात्राशक्तयोऽहम्	अद्वै. भा. १	ऽसकृद्वये । कूर्परे मणिवन्धे च	
शिशिरे शिशिरं मध्यमानं फेनं भवति	अ. शिरः. ३।१५	हृदये नाभिपार्श्वयोः ॥ पृष्ठं	
शिष्टमेवाप्येति, यः शिशुमेवास्तमेति	सुबालो. ९।१०	चैकं प्रतिस्थानं जपेत्तत्राभिदेवताः	बृ. जा. ४।१९
शिशं निरभिद्यत, शिभाद्वैतः	२ ऐत. १।४	शीर्षान्तर्गतमण्डलमध्यगं पञ्च-	
शिष्टसंवर्गवर्ज्यं तु	दुर्वासो. २।५	वक्त्रमुमासहायं नीलकण्ठं	
शिष्टाहंकारवाञ्छन्तुः	महो. ५।९४	प्रशान्तमन्तर्लक्ष्यमिति केचित्	मं. ब्रा. १।५
शिष्यस्तेऽहं शाधि मां त्वां प्रपन्नम्	भ. गी. २।७	शीर्षे कण्ठे वक्षसि कक्षदेशे नामौ	
शिष्याश्च स्वस्वकार्येषु प्रार्थयन्ति...		हस्ते सर्वदा प्राणलिङ्गम् ।	
स्वाभ्यासेऽबिस्मृतो...	१ यो. त. ७८	धार्य यथासम्प्रदायं पुरस्ताद्गुरो-	
शिष्याणां न तु कारुण्याच्छिष्य-		र्विदिस्त्वा हृदये मुख्यमुक्तम्	सि. शि. १२
सङ्गह ईरितः	१ सं. सो. २।८३		

शीर्षोपरि द्वादशाङ्गुलिमानं		शुक्लेण ज्योतीः वि समनुप्रविष्टः	
ज्योतिः पश्यति तदाऽमृतत्वमेव	मं. ब्रा. १।३	प्रजापतिश्चरति गर्भे अन्तः	
शीर्षोपरि द्वादशाङ्गुलसमीक्षितु-		[महाना. १।१+]	तै.आ. १०।१।१
रमृतत्वं भवति	अद्वयता. ३	शुक्लकृष्णे गती ह्येते	भ. गी. ८।२६
शीर्ष्णो द्यौः समवर्तत [पु.सू. १३]	चिन्त्यु. १२।६	शुक्लदन्तो भस्मदिग्बो मन्त्रेणानेन	
शीर्ष्णो द्यौः (अजायत)	गणेशो. ३।११	मन्त्रवित् । ॐ तद्ब्रह्मेति	
शुक पश्यन्न पश्येस्त्वं साक्षी		चोच्चार्य पौलकं भस्म सन्त्यजेत्	वृ. जा. ३।२४
सम्पूर्णकेवलः	महो. २।७३	शुक्लध्यानपरायणः... सञ्ज्यासेन	
शुकमार्गं येऽनुसरन्ति धीराः		देहत्यागं करोति स परमहंस-	
सद्योमुक्तास्ते भवन्तीह लोके	बराहो. ४।३४	परिव्राजको भवति	प. हं. प. ८
शुकश्च वामदेवश्च द्वेऽस्ती देवनिर्मिते	बराहो. ४।३६	शुक्लध्यानपरायणोऽध्यात्मनिष्ठोऽशुभ-	
शुकेषु मे हरिमाणं रोपणाकामुदधमसि	सूर्यता. २।१+	कर्मनिर्मूलनपरः सञ्ज्यासेन देह-	
[ऋ. मं. १।५०।१२+तै.ब्रा. ३।७।६।२२]		त्यागं करोति स परमहंसो नाम	जाबालो. ६
शुको नाम महातेजाः स्वरूपा-		शुक्लस्य कृष्णस्य पीतस्य लोहितस्येति	
नन्दतत्परः	महो. २।१	तासु तदा भवति, यदा सुप्तः	
शुको मुक्तो वामदेवोऽपि मुक्त-		स्वप्नं न कञ्चन पश्यति	कौ. त. ४।१९
स्तांभ्यां विना मुक्तिभाजो		शुक्लस्य नीलस्य पिङ्गलस्य हरितस्य	
न सन्ति	बराहो. ४।३४	लोहितस्य पूर्णाः (नाड्यः)	बृह. ४।३।२०
शुको विहङ्गमः प्रोक्तो वामदेवः		शुक्लस्य नीलस्य पीतस्य लोहि-	
पिपीलिका	बराहो. ४।३६	तस्येत्यसौ वा आदित्यः	छांदो. ८।६।१
शुक्तिकाया यथा तारं कल्पितं		शुक्लं चन्द्रेण संयुक्तं रजः सूर्य-	
मायया तथा । महवादि जग-		समन्वितम् (सूर्येण सङ्गतम्)	
न्मायामयं मय्येव केवलम्	बराहो. ३।१५	[यो. चू. ६४+]	ध्या. वि. ९०
शुक्तिकारजतंसत्यंभूषणंचैज्जगद्भवेत्	ते. वि. ६।७६	शुक्लो रक्तः कृष्णो धूम्रः पीतः	
शुकभिन्नेन यमो भवति	निरुक्तो. १।३	कपिलः पाण्डर इति	गर्भो. २
शुकमादाय पुनरेति स्थानम्		शुचिर्वाऽप्यशुचिर्वाऽपि यो	
हिरण्मयः पुरुष एकहः सः	बृह. ४।३।११	जपेत्प्रणवं सदा । न स	
शुकशोणितसंयोगाद्वावर्तते गर्भः	गर्भो. २	लिप्यति पापेनपद्मत्रिमिवाभसा	यो. चू. ८८
शुकशोणितसंयोगान्मातृपितृ-		शुचिःशुचौ देशे गुप्ततीर्थायतनेषु	
संयोगाच्च कथमिदं शरीरं		सुप्रक्षालितपाणिपादवदनः..	
परं संयम्यते	निरुक्तो. १।३	इत्यप उत्सृजेत्	सन्ध्यो. १
शुकः शुकस्य पुरोगाः	चिन्त्यु. ३।१	शुचीनां श्रीमतां गेहे	भ. गी. ६।११
शुकः शुशुकां वषो न जारः पप्रा		शुचौ देशेऽप्यासीनो दर्भान्धारय-	
समीची दिवो न ज्योतिः		माणः प्राङ्मुख उपविश्य..	सूर्यता. १।८
[वनदु. ३२+]	ऋ.मं. १।६९।१	शुचौ देशे प्रतिष्ठाप्य	भ. गी. ६।४१
शुक्रातिरेके पुमान् भवति ।		(ॐ) शुचौ देशे शुचिः सत्त्वस्थः	
शोणितातिरेके स्त्री भवति ।		सद्धीयानः सद्वादी सद्ध्यायी	
द्वाभ्यां समेन नपुंसको भवति	निरुक्तो. १।३	सद्याजी स्यात्	मैत्रा. ६।३०

शुचौ देशे स्वाध्यायमधीयानः
धार्मिकान्विदधदात्मनि सर्वे-
न्द्रियाणि सम्प्रतिष्ठाप्याहिं५स-
न्सर्वभूतान्यन्यत्र तीर्थेभ्यः
स खल्वेवं यावदायुषं ब्रह्म-
लोकमभिसम्पद्यते

छांदो. ८।१५।१

शुद्धचिदानन्दब्रह्मविलासा-
नन्दाश्चानन्तपरमानन्द-
विभूतयश्चानन्तवैकुण्ठाश्चानन्त-
परमानन्दसमुद्रादयः सन्त्येव
शुद्धचेतन एवाहं कलाकलनवर्जितः
शुद्धज्ञानाभृतं प्राप्य परमाक्षर-
निर्णयम् । गुह्याद्बुद्धतमं गोप्यं
ग्रहणीयं प्रयत्नतः

त्रि.म.ना. ८।३
१सं.सो. २।२०

(अथ) शुद्धबुद्धमुक्तसत्यानन्द-
स्वरूपत्वाच्च

त्रि.म.ना. ३।२

शुद्धबोधमनोदृशम् (पाठगतं)
शुद्धबोवसौधावलिविशेषैरलङ्कृतं
शुद्धबोधानन्दलक्षणकैवल्यं भवति
शुद्धबोधानन्दविभूतिविशेषं...

अध्यात्मो. ६३

त्रि.म.ना. ७।८

त्रि.म.ना. ४।१

शाश्वतं परमं पदं...स्वय-

स्प्रकाशमनिशं ज्वलति

त्रि.म.ना. ७।७

शुद्धबोधानन्दविशेषाकारं (ब्रह्म)

त्रि.म.ना. ४।१

शुद्धब्रह्मास्मि सोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।९

शुद्धमात्मानमालिङ्ग्य नित्यमन्त-

स्थया धिया । यः स्थितस्तं क

आत्मेह भोगो नाधयितुं क्षमः

अ. पू. २।४२

शुद्धमानसः शुद्धचिद्रूपः सद्दिष्णुः

पैङ्गलो. ४।९

सोऽहमस्मि

शुद्धमीश्वरचैतन्यं जीवचैतन्यमेव

च । प्रमाता च प्रमाणं च प्रमेयं

च फलं तथा ॥ इति समविधं

प्रोक्तं मिद्यते व्यवहारतः

कठरु. ४०

ते. बि. ३।५

शुद्धरूपोऽस्म्यहं सदा

शुद्धशौचमिति प्रोक्तं मृज्जलाभ्यां

तु लौकिकम्

मैत्रे. २।८

शुद्धसत्त्वप्रधानायां मायायां

बिम्बितो ह्यजः

सरस्व. ३८

शुद्धसत्त्वे परे लीनो जीवः सैन्धव-

पिण्डवत्

त्रि.मा. २।१६४

७३

शुद्धसन्मात्रसंविक्तेः स्वरूपात्र

चलन्ति ये । रागद्वेषादयो

भावास्तेषां नास्त्यसम्भवः

महो. ५।३

शुद्धसंविन्मयानन्दरूपा भवति

पञ्चमी (भूमिका)

अ. पू. ६।८३

शुद्धस्फटिकसङ्काशं केवलं मोक्ष-

काङ्क्षया । चिन्तयन्परमात्मानं

भानुलभं जपेन्मनुम्

रामर. २।५

शुद्धस्फटिकसङ्काशं चन्द्रकोटिसम-

प्रभम् । एवं ध्यायेन्महाविष्णु-

मेवं वा विनयान्वितः

ध्या. बि. २९

शुद्धस्फटिकसङ्काशं किञ्चित्सूर्य-

मरीचिवत् । लभते योग-

युक्तात्मा पुरुषोत्तमतत्परः

२ योगत. ११

शुद्धस्फटिकसङ्काशं स वै ब्रह्म

परमात्मेत्युच्यते

हंसो. ४

शुद्धं बुद्धमनीहशम्

शुद्धं बुद्धं सदासुक्तमनामकरूपकम्

अध्यात्मो. ६३

शुद्धं ब्रह्म शुभाशुभम्

शुद्धं शुद्धेनेतिसम्पृज्यसंशोध्य(भस्म)

ते. बि. ६।३७

शुद्धं सदसतोर्मेभ्यं पदं बुद्धाऽव-

लम्ब्य च । सदाह्याभ्यन्तरं

दृश्यं मा गृहाण विमुञ्च मा

महो. ५।१७२

शुद्धं सूक्ष्मं निराकारं निर्विकारं

निरञ्जनम् । अनन्तमपरिच्छे-

यमनूपममनामयम् ॥ आत्म-

मन्त्रसदाभ्यासात्परतत्त्वं

प्रकाशते

यो. शि. २।१७

शुद्धः पूतः पुण्यलोको भवति

छां. ५।१०।१०

शुद्धः पूतः शून्यः शान्तोऽप्राणो

निरात्माऽनन्तः [मैत्रा.

६।२८+७।४

शुद्धाकाशे वने जाते चलिते तु

तदा जगत्

ते. बि. ६।९८

शुद्धाकाशो मनुष्येषु पति-

तश्चेत्तदा जगत्

ते. बि. ६।९७

शुद्धाद्वैतब्रह्माहमिति मिदागन्धं

निरस्य स्वान्तर्विजृम्भित-

भानुमण्डलध्यानतटाकागा-

कारितपरं ब्रह्मकारितमुक्ति- मार्गमारुढः परिपको भवति शुद्धाद्वैताजाड्यसहजामनस्कयोग- निद्राखण्डानन्दपदानुवृत्त्या जीवन्मुक्तो भवति शुद्धा ध्यानेन योगिनः शुद्धा नाडिगणा भवन्ति यमिनां मासत्रयादुर्ध्वतः शुद्धाभ्यासस्य शान्तस्य सदैव गुरुसेवनात् । गुरुप्रसादात्तत्रैव तत्त्वज्ञानं प्रकाशते शुद्धां संविदमाश्रित्य वीतरागः स्थिरो भव शुद्धे चेतसि तस्यैव स्वात्मज्ञानं प्रकाशते शुद्धो ज्ञानमयोऽमलः । आत्माऽहं सर्वभूतानां विभुः साक्षीनसंशयः सर्वसारो. १० शुद्धो देव एको नारायणः । न द्वितीयोऽस्ति कश्चित् [त्रि.म.ना. १।५+२.८ शुद्धो निरवयवात्मा...सो- ऽचिन्त्यो निर्वर्ण्यश्च पुनात्य- शुद्धान्यपूतानि शुद्धो बुद्धो नित्यो निरञ्जनः शान्तः प्रकाशते शुद्धो बोधस्वरूपोऽहं केवलोऽहं सदाशिवः शुद्धो भास्वरो गुणभुग्भयो- ऽनिवृत्तिः (आत्मा) शुद्धोऽस्मि परमोऽस्म्यहम् शुद्धोऽस्मि शुक्रः शान्तोऽस्मि शाश्वतोऽस्मि शिवोऽस्म्यहम् शुद्धोऽहमान्तरोऽहं शाश्वतविज्ञान- समरसात्माऽहम् शुद्धोऽहमद्वयोऽहं संततभावोऽहमा- विशून्योऽहम् शुद्धो यत्तेव नाडीनां पूर्वोक्त- ज्ञानसंयुतः शुना वीर्येण सिंहस्तु त्रितो यदि जगत्तदा	मं. ब्रा. २।७ मं. ब्रा. २।५ दुर्वासो. १।१० शांडि. १।७।१ अमन. २।१११ अ. पू. ४।९० यो. शि. १।६५ आत्मोप. ६ हंसो. ११ अध्यात्मो. ६९ मैत्रा. ७।१ मैत्र. च. ३।२ ब्र. वि. १०४ आ. प्र. ११ आ. प्र. १० त्रि. ब्रा. २।८९ ते. वि. ६।९५	शुनि चैव श्रपाके च शुभं यद्यशुभं विद्धि अशुभा- च्छुभमिष्यते शुभं वाऽशुभमन्यद्वा यदुक्तं गुरुणा भुवि । तत्कुर्याद्विचारेण शिष्यः सन्तोषसंयुतः शुभाशुभकर्मनिर्मूलनपरः सन्न्यस्य ...शरीरत्रयमुत्सृज्य सन्न्यासे- नैव देहत्यागं करोति स कृतकृत्यो भवति शुभाशुभकर्मनिर्मूलनपरः सन्न्यासेन देहत्यागं करोति स परमहंसः शुभाशुभपरित्यागी शुभाशुभफलं कर्ममनोवाग्देह- सम्भवम् । कर्मजा गतयो नृणामुत्तमाधममध्यमाः शुभाशुभफलैरेवं शुभाशुभं च कर्म विन्दति शुभाशुभातिरिक्तः शुभाशुभैरपि कर्मभिर्न लिप्यते शुभाशुभाभ्यां मार्गाभ्यां बृहती वासनासरित् । पौरुषेण प्रयत्नेन योजनीया शुभे पथि शुभाशुभाभ्यां मार्गाभ्यां वहन्ती वासनासरित् । पौरुषेण प्रयत्नेन योजनीया शुभे पथि शुभाशुभैः कर्मभिर्यो न लिप्यति कदाचन शुभेच्छादित्रयं भूमिमेदामेदयुतं स्मृतम् । यथावद्वेद बुद्धयेदं जगज्जाग्रति दृश्यते शुभेच्छा प्रथमा भूमिका भवति शुभोऽस्मि शोकहीनोऽस्मि चैतन्यो- ऽस्मि समोऽस्म्यहम् शुभवर्णमाजायते श्वरात् शुष्कमृज्जारस्तद्वगित्युपासीत शुष्के मले तु योगी च स्याद्भूति- श्रलिता ततः ।	भ. गी. १।८।५ ते. त्रि. ५।२३ ब्र. वि. २७ ना. प. ३।८७ याज्ञव. ३ भ. गी. १२।१७ भवसं. ५।१ भ. गी. १।२८ गर्भो. ३ परब्र. २ भवसं. १।४७ मुक्तिको. २।५ ना. महो. १।५ वराहो. ४।११ वराहो. ४।१ मैत्रे. ३।३ परब्र. २ कौ. स. २।६ योगकुं. १।६३
---	---	---	--

शुष्को वृक्षः पल्लवैरेति शोभां द्रवी-
भावं गण्डशैला लभन्ते ।

निश्चेष्टाः स्युः शाद्वलस्था
हरिण्यो गानानन्दे लीयते

विश्वमेतत्

शृण्वन्ते केवला भावाः

शृण्वन्त्यपि समुद्राश्च ध्रुवोऽप्य-

ध्रुवजीवनः

शूद्रस्यापि स्वभावजम्

शूद्राणां च परन्तप

शूद्राणां ओत्रियागारपचनाभि-

समुद्रवं (भस्म)

शूद्रायां सृजते रेतः आढं

भुक्त्वाऽथ यो द्विजः । स

शूद्रयोनिः सच्छिन्नं रेतसा

सिष्यते पितृन्

शूद्राः किमु स्वक्रियया विहीनाः

शूद्रेण शूद्रः

शून्यं तत्प्रकृतिर्मायाब्रह्म-

विज्ञानमित्यपि

शून्यं न सङ्केतः परमेश्वरसत्ता

शून्यं वै परं ब्रह्म, तत्र सत्तारं

समायं सामयसिरेखं भवति

शून्याकृतिः शून्यभवः शब्दो

नाहमचेतनः

शून्यागारदेव- (मंदिर-) वासिनः

(परमहंसाः)

शून्यागार-देवगृह-तृणकूट-वल्मीक-

वृक्षमूलकुलालशालामिहोत्रगृह-

नदीपुलिनगिरिकुहरकंदरकोटर-

निर्झरस्थण्डिलेषु तेष्वनिकेत-

वास्यप्रयत्नो... सन्यासेन देह-

त्यागं करोति स परमहंसो

नाम [जाबालो. ६+

शून्यागार-देवगृहतृणकूटवल्मीक-

वृक्षमूलकुलालशालामिहोत्र-

शालानदीपुलिनगिरिकन्दर-

कुहरकोटरनिर्झरस्थण्डिले...

गान्धर्वो. ९

महो. ३।५

महो. ३।५०

भ. गी. १८।४४

भ. गी. १८।४९

बृ. जा. ५।५

इतिहा. २३

भवसं. २।६४

बृह. १।४।९५

महो. ६।६१

निर्वाणो. ३

ग. पू. ता. ३।१

१ सं. सो. २।१५

आश्रमो. ४

याज्ञ. ३

परमहंसाचरणेन सन्यासेन देह-

त्यागं कुर्वन्ति ते परमहंसा नाम

शून्यागार-वृक्षमूल-देवगृह-तृणकूट-

कुलालशालामिहोत्रशालामिदि-

गन्तरनदीतटपुलिनभूगृहकंदर-

निर्झरस्थण्डिलेषु... देहत्यागं

करोति स कृतकृत्यो भवति

शून्यानां शून्यसाक्षिणी

शून्या प्रेतपुरी तत्र यावद्वृक्षिक-

दर्शनात्

शून्यात्मा सूक्ष्मरूपात्मा विश्वात्मा

विश्वहीनकः

शून्याशून्यप्रभावोऽस्मि शोभना-

शोभनोऽस्म्यहम्

शून्येन शून्यमपि विप्र यथाऽम्ब-

रेण, नीलत्वमुल्लसति चारु-

तरामिधानम्

शून्येष्वेवावकाशेषु गुहासु च

वनेषु च । नित्ययुक्तः सदा

योगी ध्यानं सम्यगुपक्रमेत

शूरा नाम महानाडी

शूरो वीरः पुरुषो भूतसंस्थो

विश्वोविश्वेशः प्राणदश्चाव्ययात्मा

शूङ्गप्रोतान् पादान् स्पृष्ट्वा इत्वा

तानमसात्स्वयम् । नत्वा च

बहुधा दृष्ट्वा नृसिंहः स्वयमुद्रभौ

शूङ्गमिन्द्रः सखा सुरः

शूङ्गं शूङ्गार्धमाकृष्य शूङ्गेणानेन

योजयेत् । शूङ्गमेतं परे शूङ्गे

तमनेनापि योजयेत्

शूङ्गारकलेति विज्ञायते

शूङ्गेष्वशूङ्गं संयोज्य सिंहं शूङ्गेषु

योजयेत् । शूङ्गाभ्यां शूङ्गमा-

वच्य त्रयो देवा उपासते

शृणु मे भरतर्षभ

शृणुयादपि यो नरः

शृणुयाम शरदः शतं प्रव्रवाम शरदः

शतम् [प्रवर्ग्या. २४+

शृण्वतः ओत्रेण [बृह. ६।१।८,

भिष्णुको. ६

ना. प. ३।८७

देव्यु. २१

इतिहा. ९२

ते. वि. ४।४३

मैत्र. च. ३।५

महो. ५।५२

ना. प. ६।८

यो. शि. ५।२२

२ रुद्रो. ५७

नृसिंहो. ४।३

कृष्णो. ८

नृसिंहो. ७।६

बह्वचो. १

नृसिंहो. ६।३

भ. गी. १८।३६

भ. गी. १८।७१

वा. सं. ३६।२४

९, ११, १२

शृणु मे परमं वचः	अ.गी. १८।६४	शोकस्थानसहस्राणि हर्षस्थान-	
शृण्वतो नास्ति मेऽमृतम्	अ.गी. १०।१८	शतानि च । दिवसे दिवसे	
शृण्वन्ति विश्वे अमृतस्य पुत्रा		मूढमाविशन्ति न पण्डितम्	अवसं. १।९
आये धामानि दिव्यानि तस्थुः	श्वेताश्व. २।५	शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके	कठो. १।१२, १८
शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विशुः	कठो. २।७	शोणित्वातिरेके स्त्री भवति	निरुक्तो. १।३
शृण्वन्त्वज्ञाततत्त्वास्ते जानन्		शोणितान्मांसं, मासान्मेदः	
कस्माच्छृणोम्यहम् । मन्यन्तां		[गर्भो. १२+	निरुक्तो. १।२
संशयापन्ना न मन्येऽहमसंशयः	अवधू. १६	शोधनं नाडिजालस्य चालनं	
शृण्वन्वै तन्न शृणोति नहि श्रोतुः		चन्द्रसूर्ययोः । रसानां शोषणं	
श्रुतेर्विपरिलोपो विद्यतेऽवि-		चैव महामुद्राऽभिधीयते	यो. चू. ६५
नाशित्वात्	बुद्ध. ४।३।२७	शोधनं मलजालानां घटनं चन्द्र-	
शेमुषी दक्षिणा प्रोक्ता सा यस्या-		सूर्ययोः । रसानां शोषणं	
मीक्षणे मुखम् । दक्षिणाभिमुखः		सम्यक्कुहामुद्राऽभिधीयते	ध्या. त्रि. ९१
प्रोक्तः शिवोऽसौ ब्रह्मवादिभिः	व. सू. २१	शोभनः शोभमानः कल्याणः	नृ. पू. २।७, ११
शेषकर्मप्रसिद्धयर्थं केशान्सप्ताष्ट		शोभनाशोभनोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।५
वा द्विजः । सङ्क्षिप्य वापयेत्पूर्वं		शोषयाशु यथा शोषमेति	
केशदमश्नुन्त्वानि च	ना. प. ४।३९	संसारपादपः	मुक्तिको. २।३८
शेषनागोऽभवद्रामः कृष्णो ब्रह्मैव		शौचमिन्द्रियनिग्रहः [मैत्रे. २।२+	स्कन्दो. ११
शाश्वतम्	कृष्णो. १२	शौचं नामद्विविधं बाह्यमाभ्यन्तरं चेति	शांडि. १।१।३
शेषस्थिरसमाधानो येनत्यजसि		शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं	
तस्यज । चिन्मनःकलनाकारं		भगवन्तं पिप्पलादमपृच्छन्	ब्रह्मो. १
प्रकाशतिमिरादिकम्	महो. ६।६	शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरसं	
शेषायुतफणाजालविपुलच्छत्र-		विधिवदुपसन्नः पप्रच्छ	मुण्ड. १।३
शोभितं...निरतिशयाद्वैतपरमा-	त्रि.म.ना. ७।१२	शौर्यं तेजो धृतिर्दाक्ष्यं	अ.गी. १८।४३
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत्		श्मशानेषु दिगन्तेषु स एव ललना-	
शेषो ह वै वासुदेवात्सङ्कर्षणो नाम		स्तनः । श्मिरास्वाद्यते काले लघु-	
जात आसीत्	सङ्कर्षणो. १	पिण्ड इत्रान्वसः [महो. ३।४२+	याज्ञव. ११
शैब्यश्च नरपुङ्गवः	अ.गी. १।५	श्यामवर्णे मध्यदले यदा विश्राम्यते	
शैला अपि विशीर्यन्ते शीर्यन्ते		मनः । तदा सर्वगुणं ज्ञानं	
तारका अपि	महो. ३।४९	चैतन्यं च मतिर्भवेत्	विश्रामो. १०
शैल्यो वेषसद्भावाभावयोश्च यथा		श्यामवर्णे वायुरदले यदा विश्राम्यते	
पुमान् । तथैव ब्रह्मविच्छेष्टः		मनः । निद्रालस्यभयं देवि	
सदा ब्रह्मैव नापरः	२ आत्मो. २१	मत्सरे च मतिर्भवेत्	विश्रामो. ६
शैशवे गुरुतो भीतिमवृत्तः पितृ-		श्यामं वीरासनासीनं ज्ञानमुद्रोप-	
तस्तथा । जनतो ज्येष्ठबालाच्च		शोभितम् ।...चिन्तयन्पर-	
शैशवं भयमन्दिरम्	महो. ३।३३	मात्मानं भानुलक्षं जपेन्मनुम्	रामर. २।४
शोकमोहविनिर्मुक्तो विष्णुं		श्यामाच्छबलंप्रपद्ये, शबलाच्छ्यामं..	छांदो. ८।१३।१
धृशान्न मीदति	आ. प्र. १		
शोकमंविप्रनानसः	अ.गी. १।४७		

इयामां इयामवपुर्धरां ऋक्स्वरूपां

...भक्षणाद्वयुतप्रदां...य एवं

वेद स वैष्णवो भवति (तुलसी)

इयालाः सस्वन्धनस्तथा

इयेतमदत्कमदत्क* श्वेतं

लिन्दुमाभिगाम्

इयेनमेवाप्येति यः इयेनमेवास्तमेति

इयेनस्त एकं मुखं तेन मुखेन पक्षिणो-

ऽत्ति तेन मुखेन मामन्नादं कुरु कौ. त. २।९

इयेनो गृध्राणां स्वधृतिर्वनाना*सोमः

पवित्रमत्येतिरेभन् [महाना. ८।४+१२।३

अद्वयदेव मनुते अद्वा त्वेव

विजिज्ञासितव्या

अद्वयाना मत्परमाः

अद्वया देयम् । अअद्वया देयम् ।

अत्रिया देयम् । ह्रिया देयम् ।

भिया देयम् । संविदा देयम्

अद्वया परया तप्तं

अद्वया परयोपेताः

अद्वया मेधा

अद्वयाऽर्चितुमिच्छति

अद्वत्त्व सोम्येति स य एषोऽणिमै-

तदात्म्यमिद* सर्वं तत्सत्य*

स आत्मा

अद्वानुरूपा धीर्देवता

अद्वा पत्नी (यज्ञस्य)

अद्वा भवति भारत

अद्वामयोऽयं पुरुषः

अद्वा माता, पितरं सत्यमाहुः

अद्वामेधे प्रजाः सन्ददातु स्वाहा

अद्वामेधे प्रज्ञा तु जातवेदः

सन्ददातु स्वाहा

अद्वायामपाने निविश्यामृत* हुतं,

अपानमन्नेनाप्यायस्व...

अद्वायामपाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि

अद्वायामुदाने निविश्यामृत* हुतं,

उदानमन्नेनाप्यायस्व

अद्वायामुदाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि

अद्वायां प्राणे निविश्यामृत* हुतं,

प्राणमन्नेनाप्यायस्व

अद्वायां प्राणे निविष्टोऽमृतं जुहोमि

अद्वायां व्याने निविश्यामृत* हुतं,

व्यानमन्नेनाप्यायस्व

अद्वायां व्याने निविष्टोऽमृतं जुहोमि

अद्वाया* समाने निविश्यामृतं हुतं,

समानमन्नेनाप्यायस्व

अद्वाया* समाने निविष्टोऽमृतं जुहोमि

अद्वाया* ह्येव दक्षिणा प्रतिष्ठिता

अद्वालुर्मुक्तिमार्गेषु वेदान्तज्ञान-

लिप्तया । उपायनकरो भूत्वा

गुरुं ब्रह्मविदं ब्रजेत्

अद्वावन्तोऽनसूयन्तः

अद्वावाननसूयश्च

अद्वावान् भजते यो मां

अद्वावोऽहमेते ज्ञानं

अद्वाविरहितं यज्ञं

अद्वा सत्यं ब्रह्मचर्यं विधिश्च

अद्वासत्यो महस्वान् तपसो वरिष्ठाः

अद्वां भगवो विजिज्ञासे

अमणोऽम्रमणस्तापसोऽतापसो-

ऽनन्वागतं पुण्येनानन्वागतं

पापेन तीर्णो हि तदा

सर्वाङ्गोऽकान्तद्वयस्य भवति

अवणकीर्तनस्मरणवन्दनसेवनोप-

करणदास्यभावेनात्मसमर्पणम्

अवणमनननिर्विचिकित्सेऽयं वस्तु-

न्येकतानवत्तया चेतःस्थापनं

निदिध्यासनं भवति

अवर्णं चिन्तनं सेवा सत्कृत्यकरणं

तथा । असत्कृत्यपरित्यागो

उपायान्तरवर्जनम् ॥ ...

आनृशंस्यं सतां सङ्गः पारमै-

कान्त्यहेतवः

अवर्णं तु गुरोः पूर्वं मननं तदन-

न्तरम् । निदिध्यासनमित्ये-

तत्पूर्णबोधस्य कारणम्

महाना. १६।४

म.ना. १६।२,३

महाना. १६।४

म.ना. १६।२,३

महाना. १६।४

म.ना. १६।२,३

बृह. ३।१।२१

ना. प. ६।२३

म. गी. ३।३१

म. गी. १।८।७१

म. गी. ६।४७

म. गी. ४।३९

म. गी. १।७।१३

मुंढ. २।१।७

महाना. १।७।१४

छांदो. ७।१९।१

बृह. ४।३।२२

सामर. २

पैङ्गलो. ३।२

भवसं. ५।१९

शु. र. ३।१३

श्रवणं नास्ति मे सिद्धेर्मेननं च चिदात्मनि	ते. बि. ३।४६	श्रियं वासय मे कुले मातरं पद्ममालिनीम् [श्रीसू. ११+क.	खि. ५।८७।११
श्रवणाङ्गुष्ठयोगेनान्तर्हृदयाकाश- शब्दमाकणयन्ति	त्रैत्रा. ६।२२	श्रिया देयम् । द्विया देयम् ।	
श्रवणादेवं प्रतिपद्यन्ते	२ प्रणवो. १७	भिया देयम् । संविदा देयम्	तैत्ति. १।११।३
श्रवणायापि बहुभिर्यो न लभ्यः		श्रिया हैवाऽभिविच्यते	सूर्यता. ३।१
शृण्वन्तोऽपि बहवो यं न विद्युः	कठो. २।७	[+नृ. पू. १।३+४।३	
आतास्त इन्द्रसोमाः	चिन्त्यु. ३।१	श्रीकृष्ण रुक्मिणीकान्त गोपी- जनमनोहर । संसारसागरे ममं	
आद्धकर्ता परआद्धं यत्तु भुञ्जीत लोलुपः । नष्टं भवति तच्छ्राद्धं रौरवं नरकं व्रजेत्	इतिहा. ४१	मामुद्धर जगद्गुरो	गो. पू. ४।१४
आद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च अध्वानं योऽधिगच्छति । पितरस्तस्य तन्मासं भवन्ते पोषुभोजनाः	इतिहा. ३४	श्रीकृष्णाख्यं परं ब्रह्म गोपिकाः श्रुतयोऽभवन् । एतत्सम्भोग- सम्भूतं चन्दनं गोपिचन्दनम्	गोपीचं. २९
आद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च भार- मुद्रहते द्विजः । पितरस्तस्य तन्मासं भवन्ते भारपीडिताः	इतिहा. ३३	(ॐ) श्रीकृष्णाय गोविन्दाय गोपीजनवल्लभाय ॐ तत्सद्गू- र्मुखः सुवस्तस्मै वै नमो नमः	गोपालो. ३।३
आद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च सङ्गमं न समाचरेत् । पितरस्तस्य तन्मासं भवन्ते रेतभोजनाः	इतिहा. ३०	(ॐ) श्रीकृष्णाय देवकीनन्द- नाय ॐ तत्सद्गूर्मुखः सुवस्तस्मै वै नमो नमः	गोपालो. ३।९
आद्धं दत्त्वा च भुक्त्वा च सपङ्क्तिः सहभोजनम् । षण्मासान्पितरो- ऽभन्ति कर्तुं रुच्छिष्टभोजनम्	इतिहा. ३१	(ॐ) श्रीकृष्णाय रामाय ॐ तत्सद्गूर्मुखः सुवस्तस्मै वै नमो नमः	गोपालो. ३।७
आद्धं भुक्त्वा पुनः आद्धं भुञ्जीया- ल्लोभमोहितः । नष्टं भवति तच्छ्राद्धं रौरवं नरकं व्रजेत्	इतिहा. ३२	(ॐ) श्रीकृष्णायानिरुद्धाय ॐ तत्सद्गूर्मुखः सुवस्तस्मै वै नमो नमः	गोपालो. ३।५
आद्धे सप्त पवित्राणि दौहित्रः कुतपस्तिळाः (रुच्छिष्टं शिवनिर्माल्यं वमनं मृतकपर्पटम्)	इतिहा. ५६	श्रीकृष्णो भगवान् नारायणः परमात्मा पुरुषोत्तमः त्रिगुण- रहितः स्वयम्	वि. सि. ३ गो. पू. १।१
आम्यत्येव वाक्, आम्यति चक्षुः, आम्यति ओत्रम्..	बृह. १।५।२१	श्रीकृष्णो वै परमं देवतम्	
श्रियं च लक्ष्मीं च पुष्टिं च कीर्तिं चानृण्यताम्	महाना. १४।५	श्रीगणपतेरेनं मन्त्रराजमन्योन्या- भावात् प्रणवरूपस्यास्य पर- मात्मनोऽङ्गानि जानीते, स जानाति	ग. शो. ५।१ आवनो. २
श्रियं देवीमुपह्वये श्रीर्मा देवी- र्जुषताम् [श्रीसू. ३	क. खि. ५।८७।३	(ॐ) श्रीगुरुः सर्वकारणभूता शक्तिः श्रीचूर्णं श्रीकरं दिव्यं श्रियश्चाद्धे समुद्भवम् । पुण्ड्रं च यस्य मध्ये तु धार्यं मोक्षार्थिभिः स्मृतम्	ऊर्ध्वपुं. ४
श्रियं लक्ष्मीमौपलामन्त्रिकां गां धृष्टीं च यामिन्द्रसेनेत्युवाहु- स्तां विद्यां ब्रह्मयोनिं सरूपा- मिहायुषे शरणं प्रपद्ये	नृ. पू. ३।४	(ॐ) श्रीगोपालाय निजस्व- रूपाय ॐ तत्सद्गूर्मुखः सुवस्तस्मै वै नमो नमः	गोपालो. ३।११

श्रीतुलस्यै विद्महे विष्णुप्रियायै
धीमहि । तन्नो भमृता प्रचोदयात् तुलस्यु. ३
श्रीतुलस्यै स्वाहा विष्णुप्रियायै
स्वाहा । भमृतायै स्वाहा तुलस्यु. २
श्रीदेवी त्रिविधं रूपं कृत्वा भग-
वत्सङ्कल्पानुगुण्येन लोक-
रक्षणार्थं रूपं धारयति सीतो. ९
श्रीपरमधाम्ने स्वस्ति चिरा-
युष्योन्नम इति स्कन्दो. १३
श्रीपर्वतं शिरस्स्थाने केदारं तु
ललाटके । वाराणसी महाप्राज्ञ
भुवोर्प्राणस्य मध्यमे जा. द. ४।४८
श्रीभूमिर्नीलात्मिका भद्ररूपिणी
प्रभावरूपिणी सोमसूर्याभिरूपा
भवति सीतो. ८
श्रीमत्पुरुषसूक्तार्थं पूर्णानन्दकले-
वरम् । पुरुषोत्तमविख्यातं परं
ब्रह्म भवाग्यहम् मुद्रलो. शीर्षकं
श्रीमद्वर्जितमेव वा भ. गी. १०।४१
श्रीमन्नारायणचरणौ शरणं प्रपद्ये त्रि.म.ना.७।१०
श्रीमन्नारायणाकारमष्टाक्षर-
महाशयम् । स्वमात्रानुभवा-
त्सिद्धमात्मबोधं हरिं भजे आत्मप्र. शीर्षकं
श्रीमन्नारायणाष्टाक्षरानुस्मरणेन
गायत्र्याः शतसहस्रं जप्तं भवति धारसा. ३।९
श्रीमन्नारायणे मय्यचला भक्तिश्च
भवति वासुदे. १७
श्रीमन्नारायणो ज्योतिरात्मा
नारायणः परः । नारायणपरं
ब्रह्म नारायण नमोऽस्तु ते त्रि.म.ना.७।११
श्रीमहालक्ष्म्यै नम इति
सप्ताक्षरो मन्त्रः ना.पू.ता.२।१
श्रीमहाविष्णवे तुभ्यं नमो
नारायणाय च । गोविन्दाय
च रुद्राय हरये ब्रह्मरूपिणे ना.पू.ता. ३।४
श्रीमानजो धीमाननिर्द्वैदयः
सर्वसृक् सर्वस्यात्मा मैत्रा. ७।१
श्रीरामचन्द्रसेवक ॐ ह्रां ह्रां ह्रां
आसय आसय लाङ्गलो. ८

श्रीरामतापिनीयार्थं भक्तध्वेयकले-
वरम् । विकलेवरकैवल्यं
श्रीरामब्रह्म मे गतिः रा. पू. शीर्षकं
श्रीरामतारकरपरब्रह्मविश्वरूप-
दर्शन..स्थलजलाग्निमर्ममेदिन
सर्वेश्वरं छिन्धि छिन्धि लाङ्गलो. ३
श्रीरामसन्निधौ मौनी मन्त्रार्थमनु-
चिन्तयन् । व्याघ्रचर्मासने
स्थित्वा स्वस्तिकाद्यासनक्रमात् ॥
...अभ्यर्च्य वैष्णवे पीठे जपे-
दक्षरलक्षकम् रामर. ४।५
श्रीरामसान्निध्यवशाज्जगदा(नन्द)
धारकारिणी । उत्पत्तिस्थिति-
संहारकारिणी सर्वदेहिनाम् ॥
सीता भगवती ज्ञेया मूल-
प्रकृतिसंज्ञिता [सीतो. ४+ रामो. १।५,६
श्रीरामस्य मनुं काश्यां जजाप
वृषभध्वजः रामो. ता. ३।४
श्रीरामः शरणं मम (अष्टारमन्त्रः) रामर. २।३८
श्रीरामः सामात्मकोऽपि अकारः ।
श्रीकृष्णः अर्धमात्रात्मकोऽपि राधो. २।२
श्रीरामो ब्रह्म तारकम् रामर. १।६
श्रीरिति लक्ष्मीरिति लक्ष्यमाणा
भगवतीति विज्ञायते सीतो. ९
श्रीर्मे भजतु, अलक्ष्मीर्मे नश्यतु
श्रीर्ह वा एषां स्त्रीणां यन्मलो-
द्भासाः, तस्मान्मलोद्भाससं
यशस्विनीमभिक्रम्योपमंत्रयेत महाना. ५।८
श्रीलक्ष्मीर्वरदा विष्णुपत्नी वसुप्रदा
हिरण्यरूपा बृह. ६।४।६
श्रीवत्सकौस्तुभवनमालाङ्कित-
वक्षसं...निरतिशयाद्वैतपरमा-
नन्दलक्षणमादिनारायणं ध्यायेत् त्रि.म.ना.७।१४
श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं मुक्तामणि-
विभूषितम् ।...एवं ध्यायेन्म-
हाविष्णुमेवं वा विनयान्वितः ध्या. बि. २८
श्रीवत्सस्य स्वरूपं तु वर्तते
लाञ्छनैः सह । श्रीवत्सलक्षणं
तस्मात्कथ्यते ब्रह्मवादिभिः गोपालो. २।२७

श्रीविष्णुं सर्वेश्वरं भजन्ति	यज्ञोप. १	श्रुतो विस्तरशो मया	भ. गी. १११२
श्रीवैष्णवा भुवनमाशु पवित्रयन्ति	सुदर्श. १३	श्रुत्याचार्योपदेशेन मुनयो यत्पदं	
श्रीश्च लक्ष्मीश्च पुष्टिश्च कीर्तिं		ययुः । तत्त्वानुभूतिसंसिद्धं	
चानृण्यतां ब्रह्मण्यं बहुपुत्रताम् !		स्वमात्रं ब्रह्म भावये	भैत्रे. शीर्षकं
अद्धामेधे प्रज्ञा तु जातवेदः		श्रुत्या यदुक्तं परमार्थमेव तत्संशयो	
सन्ददातु स्वाहा	महाना. १४।६	नात्र ततः समस्तम् । श्रुत्या	
श्रीसखि त्वं सदानन्दे मुकुन्दस्य		विरोधे न भवेत्प्रमाणं भवेद्-	
सदा प्रिये । वरदाभयहस्ताभ्यां		नर्थाय विनाप्रमाणम्	ब्र. वि. ३२
मां विलोक्य दुर्लभे !	तुलस्यु. ५	श्रुत्युत्पन्नात्मविज्ञानप्रदीपो बाध्यते	
श्रीसरस्वतिरूपा पदक्रममन्त्र-		कथम् । अनात्मतां परित्यज्य..	वराहो. २।४९
ब्राह्मणकल्पशरीरा सावित्री		श्रुत्वा दृष्ट्वा न कम्पेत शोकहर्षौ	
गोत्रे ब्रह्मदेया भवति	सन्ध्यो. २३	त्यजेद्यतिः	ना. प. ४।१०
श्री पावका नः सरस्वती वाजे-		श्रुत्वाऽन्येभ्य उपासते	भ. गी. १३।२६
भिर्वाजिनीवती । यज्ञं वष्टु		श्रुत्वाऽप्येनं वेदं न चैव कश्चित्	भ. गी. २।२९
धिया वसु [सरस्व. १०+	क्र.मं. १।३।१०	श्रुत्वा स्पृष्ट्वा च श्रुत्वा च दृष्ट्वा	
श्री श्री सोऽहमर्कमहमहं ज्योतिरहं		ब्रात्वा च यो नरः । न हृष्यति	
शिवः । आत्मज्योतिरहं शुक्रः		ग्लायतिवासविज्ञेयोजितेन्द्रियः	ना. प. ३।३९
सर्वज्योतीरसोऽस्म्यहम्	वनदु. १२२	श्रुत्वा स्पृष्ट्वा च श्रुत्वा च दृष्ट्वा	
श्रुतं चाश्रुतं चानुभूतं चाननुभूतं		ज्ञात्वा शुभाशुभम् । न हृष्यति	
च सञ्चासच्च सर्वं पश्यति	प्रभो. ४।५	ग्लायति यः स शान्त इतिकथ्यते	महोप. ४।३२
श्रुतं मे गोपाय [तैत्ति. १।४।१+	ना. प. ४।४५	श्रूयते प्रथमाभ्यासे नादो नाना-	
श्रुतं मे मा प्रहासीः	२९९. शां.पा.	विधो महान् । वर्धमाने तथा-	
श्रुतं श्रुतमेवार्थमनुगृणीति देश-		भ्यासे श्रूयते सूक्ष्मसूक्ष्मतः	ना. वि. ३३
दिगन्तरैश्च प्रत्यनुभूतं पुनः		श्रेयश्च प्रेयश्च मनुष्यमेतस्तौ	
पुनः प्रत्यनुभवति	प्रभो. ४।५	सम्परीत्य विविनक्ति धीरः ।	
श्रुतं सर्वमसद्विद्धि वेदं सर्वम-		श्रेयो हि धीरोऽभिप्रेयसो	
सत्सदा । शास्त्रं सर्वमसद्विद्धि,		वृणीते प्रेयोमन्दोयोगक्षेमाद्वृणीते	कठो. २।२
ह्यहं सत्यचिदात्मकः	ते. वि. ३।५०	श्रेयस्त्वं मनसा प्राप्तं तावत्तत्त्वस्य	
श्रुतं ह्येव मे भगवद्दशेभ्यः		का कथा	अमन. २।५६
[छांदो. ४।९।३+	७।१३	श्रेयः परमवाप्स्यथ	भ. गी. ३।११
श्रुतिवाक्योदितं सूक्ष्मं तद्विष्णोः		श्रेयान् द्रव्यमयाद्यज्ञात्	भ. गी. ४।३३
परमं पदम्	भवसं. ३।५	श्रेयान् वस्यसोऽसानि स्वाहा	तैत्ति. १।४।५
श्रुतिविप्रतिपन्ना ते	भ. गी. २।५३	श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः [भ. गी.	३।३५+१८।४७
श्रुतिशास्त्राण्यहम् । मन्त्रोऽहम्	अद्वै. भा. २	श्रेयो धीरोऽभिप्रेयसो..(मा.पा.)	कठो. २।२
श्रुतिस्मृतिसदाचारधारणध्यान-		श्रेयो भोक्तुं भैक्षमपीह लोके	भ. गी. २।५
कर्मणः । मुख्यया व्याख्यया		श्रेयोविघ्नाः सर्वे प्रलयं यान्ति	त्रि.म.ना. ५।४
ख्याताञ्छ्रूयति श्रेष्ठपण्डितान्	अक्षयुप. १४	श्रेयो हि ज्ञानमभ्यासात्	भ. गी. १२।१२
श्रुतेनापिहिता गुहा	इतिहा. १६	श्रेष्ठं सर्वधातममित्याचामति	छांदो. ५।२।७

श्रेष्ठा सर्वगता हेषा तृतीया	
भूमिकाऽत्र हि	अक्षुप. ३२
श्रोतव्यमेवाप्येति यः श्रोतव्य-	
मेवास्तमेति	सुबालो. ९।२
श्रोतव्यस्य श्रुतस्य च	भ. गी. २।५२
श्रोता मन्ता द्रष्टा देष्टा घोष्टा	
विज्ञाता प्रज्ञाता । सर्वेषां	
भूतानामन्तरपुरुषः स म	
आत्मेति विद्यात्	३ ऐत. २।४।८
श्रोता मन्ता द्रष्टा देष्टा प्रष्टा	
घोष्टा विज्ञाता प्रज्ञाता सर्वेषां	
पुरुषाणामन्तःपुरुषः स	
आत्मा विज्ञेय इति	त्रि. ता. ५।१
श्रोता घ्राता रसयिता नेता कर्ता	
विज्ञानात्मा पुरुषः	१ आत्मो. २
श्रोतुर्देहिन्द्रियातीतं वस्त्वत्र	
त्वम्पदेरितम्	शु. र. ३।६
श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणास्तद्वृत्तयः	पैङ्गलो. २।४
श्रोत्रपतिर्विज्ञानपतिः, एतत्ततो	
भवति	तैत्ति. १।६।३
श्रोत्रमप्यात्मं शब्दश्रवणमिती-	
न्द्रियाप्यन्वभवन्	२ प्रणवो. ३
श्रोत्रमयः पृथ्वीमय आपोमयः	बृह. ४।४।५
श्रोत्रमस्मात्सर्वान्छब्दानभि-	
वितृजते	कौ. त. ३।४
श्रोत्रमाकाशे वायौ त्वगग्नौ चक्षु-	
रप्सु जिह्वा पृथिव्यां घ्राणमिति	शारीरको. १
श्रोत्रमात्मनि चाध्यस्तं स्वयं	
पशुपतिः पुमान् । अनुप्रविश्य	
श्रोत्रस्य द्वाति श्रोत्रतां शिवः	पा. ब्र. १६
श्रोत्रमुदक्रामदृशृण्वन्नन्निषवन्नास्तैव	१ ऐत. १।४।४
श्रोत्रमुद्रीयमुपासाश्वकिरे तद्धा-	
सुराः पाप्मना विविधुः	छांदो. १।२।५
(अथ ह) श्रोत्रमूचुस्त्वं न उद्गायेति	
तथेति तेभ्यः श्रोत्रमुदगायथः	
श्रोत्रे भोगस्तं देवेभ्य आगायत्	बृह. १।३।५
श्रोत्रमेव ब्रह्मणश्चतुर्थः पादः	छांदो. ३।१८।६
श्रोत्रमेवाप्येति यः श्रोत्रमेवास्तमेति	सुबालो. ९।२

श्रोत्रमेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठानन्त	
इत्येनदुपासीत	बृह. ४।१।५
श्रोत्रमेवास्या एकमङ्गसुदृढं, तस्य	
शब्दः परस्तात्प्रतिविहिता	
भूतमात्रा	कौ. त. ३।५
श्रोत्रयोः शब्दग्रहणं, जिह्वायाः...	ना. प. ६।३
श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो मनो यद्वा-	
चो ह वाचः स च प्राणस्य	
प्राणश्चक्षुश्चक्षुरतिमुच्य धीराः	
प्रत्यास्मालोकादमृता भवन्ति	केनो. १।२
श्रोत्रस्य श्रोत्रं मनसो ये मनो विदुः	बृह. ४।४।१८
श्रोत्रं चक्षुः स्पर्शनं च	भ. गी. १।५।९
श्रोत्रं च श्रोतव्यं च नारायणः	सुबालो. ६।१
श्रोत्रं ते मयि जुहोम्यसौ स्वाहा	कौ. त. २।४
श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा नासिका	
चैव पञ्चमस्	दुर्वासो. २।१३
श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा घ्राणं चैव	
तु पञ्चमस् (षोडश विकाराः)	शारीरको. १३
श्रोत्रं देवः श्रोत्रेण हि तच्छृणोति	बृह. १।४।१७
श्रोत्रं नाम देवतावरोधिनी सा मे-	
ऽसुष्मादिदमवरुन्वां तस्यैवस्वाहा	कौ. त. २।३
श्रोत्रं परस्तान्मन आरुन्धे	कौ. त. २।२
श्रोत्रं प्राविशदशयदेव	१ ऐत. १।४।६
श्रोत्रं मे त्वयि दधानीति पिता,	
श्रोत्रं ते मयि दध इति पुत्रः	कौ. त. २।१५
श्रोत्रं लोको मनो ज्योतिः, यो..	
पुरुषं विद्यात्...	बृह. ३।९।१३
श्रोत्रं वाव सम्पत्	छांदो. ५।१।४
श्रोत्रं वै ग्रहः, स शब्देनातिग्रहेण	
गृहीतः श्रोत्रेण हि शब्दाच्छृणोति	बृह. ३।२।६
श्रोत्रं वै ब्रह्म	बृह. ४।१।५
श्रोत्रं वै सम्पत्	बृह. ६।१।४
श्रोत्रं वै सम्राट् परमं ब्रह्म	बृह. ४।१।५
श्रोत्रं शृण्वत् सर्वे प्राणा अनु-	
शृण्वन्ति	कौ. त. ३।२
(यः) श्रोत्रं संभावयितुं संभावयितु-	
मान्भवति (प्राणस्य ब्रह्मणः)	कौ. त. २।१
श्रोत्रं सर्वैः शब्दैः सहप्येति	
(पुरुषं) [कौ. त. ३।३+ ४।१९	

श्रोत्रं होच्चकाम, तत्संवत्सरं प्रोष्य (आगत्य) पर्येत्योवाच...		श्रोत्रियात्रं न भिक्षेत अद्भामक्ति- बहिष्कृतम् । त्रात्यस्यापि गृहे	
[छांदो. ५।१।१०+	बृह. ६।१।१०	भिक्षेच्छद्भामक्तिपुरस्कृते	१ सं.सो. २।६४
श्रोत्रः प्रातिश्रुक्तस्तेजोमयोऽमृत- मयः पुरुषः	बृह. २।५।६	श्रोत्रे आघारौ (शारीरयज्ञस्य)	प्रा. हो. ४।२
श्रोत्राक्षिकटिगुल्फप्राणगलस्फि- ग्देशेषु व्यानः सञ्चरति	शांडि. १।४।७	श्रोत्रे चित्तस्य संयमाद्यम-	शांडि. १।७।५२
श्रोत्रादीनि ज्ञानेन्द्रियाणि	शारीरको. १	लोकाज्ञानम्	कौ. त. ३।४
श्रोत्रादीनीन्द्रियाण्यन्ये	म. गी. ४।२६	श्रोत्रेण सर्वाञ्छब्दानामोति	१ ऐत. १।७।५
श्रोत्रादिशः (निरभिद्यन्त)	२ ऐत. १।४	श्रोत्रेण हि तच्छृणोति	बृह. १।४।१७
श्रोत्राद्यायुश्च प्राणश्च हृदयात्सर्व- मिदं जायते	सुबालो. १।५	श्रोत्रेण हि शब्दाञ्छृणोति	बृह. ३।२।६
श्रोत्राय स्वाहाऽऽयतनाय स्वाहे- त्यग्नौ हुत्वा मन्ये सः स्रव- मवनयति...	बृह. ६।३।२	श्रोत्रे तृप्यति चन्द्रमास्तृप्यति	छांदो. ५।२०।२
श्रोत्रियस्य चाकामहतस्य, ते ये शतं मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	श्रोत्रे पक्षसी चक्षुषी युक्ते	१ ऐत. ३।८।६
श्रोत्रियस्य चाकामहतस्य ते ये शतं देवगन्धर्वाणामानन्दाः	तैत्ति. २।८	श्रोत्रे हीमे सर्वे वेदा अभिसम्पन्नाः	बृह. ६।१।४
श्रोत्रियस्य...ते ये शतमाजान- जानां देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	श्रोत्र्याम्यहमिति श्रोत्रम्	बृह. १।५।२१
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं देवाना- मानन्दाः	तैत्ति. २।८	श्रोत्राश्रोत्रेषु धारणम् । वेदोक्त-	लिङ्गोप. २
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं कर्षदेवानां देवानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	विधिना श्रोतं तद्रहितमश्रोतम्	जा. द. २।६
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं पितॄणां चिरलोक्लोकानामानन्दाः	तैत्ति. २।८	श्रोत्रे स्मार्ते च विश्वासो यत्तदा-	छांदो. २।२२।१
श्रोत्रियस्य...ते ये शतमिन्द्र- स्यानन्दाः	तैत्ति. २।८	स्तिक्यमुच्यते	जा. द. २।६
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं प्रजापते- रानन्दाः	तैत्ति. २।८	ऋक्षं बलवदिन्द्रस्य	छांदो. २।२२।१
श्रोत्रियस्य...ते ये शतं बृहस्पते- रानन्दाः	तैत्ति. २।८	ऋष्मणो रसः । रसाच्छोणितम् ।	
श्रोत्रियस्य दारेण नोपहासमिच्छेत्	बृह. ६।४।१२	शोणितान्मांसम् । मांसान्मेदः ।	
श्रोत्रियस्य...स यश्चायं पुरुषे । यश्चासांवादिष्ये । स एकः	तैत्ति. २।८	मेदसः स्नावा । स्नावोऽस्थीनि ।	
श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठं स्वगुरुं गच्छे- द्यथाविधि	रुद्रह. ३५	अस्थिभ्यो मज्जा । मज्जातो रेतः	निरुक्तो. १।२
		ऋष्ममूत्रपुरीषेषु दुर्गन्धे जन्म-	
		सम्भवे । व्याधिशोकगणे	
		घोरे ममत्वं हि शरीरके	दुर्वासो. २।८
		ऋष्मादि धनञ्जयकर्म	शांडि. १।४।९
		ऋक्काः सूत्राण्यनुव्याख्यानानि	
		व्याख्यानानि	बृह. ४।१।२
		अयोनिं वा सुकरयोनिं वा	
		चाण्डालयोनिं वा पापाचारा	
		गच्छन्ति	छांदो. ५।१०।७
		अशुरान् सुहृदश्चैव	म. गी. १।२६
		अः कार्यमथ कुर्वीत पूर्वाह्नि चाप-	
		राहिकम् । नहि प्रतीक्षते मृत्युः	
		कृतं वाऽस्य न वा कृतम्	भवसं. १।३८
		श्वानेन सागरे पीते निःशेषेण	
		मनो भवेत्	ते. बि. ६।९६
		श्वानो वैनद्वयुर्वयाः सि	बृह. ३।१।२५

श्वसद्वयलयेनापि कूर्मवातादि-

वायवः । न वर्तन्ते च साधूनां

बन्धं कुर्वन्ति धातवः

अमन. १।३७

श्वसमात्रलयेनापि तेन प्राप्या

हि वायवः

अमन. १।३६

श्वससूत्रसमोपेतमिन्द्रियालय-

सङ्कुलम् । त्रोटयित्वा मनोजालं

मीनबज्जायते सुखी

अमन. २।८५

श्वसोच्छ्वासविहीनस्तु निश्चितं मुक्त

एव सः

अमन. २।५८

श्वसोच्छ्वासात्मकः प्राणः षड्भिः

प्राणैः पलं स्मृतम् । पलैः

षष्टिभिरेव स्याद्वटिका

कालसन्मिता

अमन. १।३३

यित्री कुष्ठी तथा चैव कुन्तली...

एते गुणा न वक्तव्याः श्राद्धकर्म-

बहिष्कृताः (ब्राह्मणाः)

इति. ७२-७६

श्वेतास्तु ब्राह्मणा ज्ञेयाः क्षत्रिया

रक्तवर्णकाः । पीतास्तु वैश्या

विज्ञेयाः कृष्णाः शूद्रा उदाहृताः

र. जा. ९

श्वेतकेतु-ऋषि-निदाघ-ऋषभ-

दुर्वासः संवत्सकृत्तात्रेयैवतक-

बद्व्यक्तलिङ्गः

ना. प. ३।८७

श्वेतकेतुर्ह वा आरुणेयः पाञ्चालानां

परिषदमाजगाम

बृह. ६।२।१

(ॐ) श्वेतकेतुर्हारुणेय आस तं

ह पितोवाच

छांदो. ६।१।१

श्वेतकेतुर्हारुणेयः पञ्चात्मना

समितिमेयाय

छांदो. ५।३।१

श्वेतकेतो यन्नु सोम्येदं महामना

अनूचानमानी...

छांदो. ६।१।२

श्वेतकेतो वस ब्रह्मचर्यं, न वै

सोम्यास्मत्कुलीनोऽननूच्य

ब्रह्मबन्धुरिव भवतीति

छांदो. ६।१।१

श्वेतमेवाप्येति, यः श्वेतमेवास्तमेति

श्वेतमृदेवि पापघ्ने विष्णुदेहसमुद्भवेन

सुबालो. ५।१२

...धारणान्मुक्तिदा भव

श्वेत रश्मि बोमुज्यमानम्

ऊर्ध्वपुं. ३

चित्त्यु. ११।९

श्वेतः सुरविषाणाभ्यां मुखे पुच्छे

च पाण्डुरम् । रोहितो यस्तु

वर्णेन स लीलो वृष उच्यते

इतिहा. ९६

श्वेतो रश्मिः परि सर्वं बभूव

शोभावा मर्त्यस्य यदन्तकैतत्

चित्त्यु. ११।१०

सर्वेन्द्रियाणां जरयन्ति तेजः ।

अपि सर्वं जीवितमल्पमेव तत्रैव

बाह्यस्तव नृत्तगीते

कठो. १।२६

ष

षट्कोणेषु तारया हंसः सोऽहमिति

षट्चक्रवासिनि वागीश्वरि

जिह्वाप्रे वस

सूर्यता. ६।१

हंसषोढो. २

षट्चक्राणि परिज्ञात्वा प्रविशेत्

सुखमण्डलं (ले)

[यो. शि. ६।७४+

योगकुं. ३।९, १२

षट्चक्रं षोडशाधारं त्रिलक्ष्यं

व्योमपञ्चकम् । स्वदेहे यो न

जानाति तस्य सिद्धिः कथं भवेत्

यो. चू. ३

षट्त्रिंशतं गले दध्याद्वाहोः

षोडश षोडश (रुद्राक्षान्)

र. जा. १६

षट्पत्रं चक्रं भवति

नृ. पृ. ५।२

षट्शतानि दिवारात्रौ सहस्राण्येक-

विंशतिः । एतत्सङ्ख्यान्वितं

मन्त्रं जीवो जपति सर्वदा ॥

अजपा नाम गायत्री योगिनां

मोक्षदा सदा

यो. चू. ३२

षट्शतान्यधिकान्यत्र सहस्राण्येक-

विंशतिः । अहोरात्रवदैः

श्वसैर्वायुमण्डलघाततः...

तत्पृथ्वीमण्डले क्षीणे वलिरा-

याति देहिनाम्

वराहो. ५।३, ४

षट्शास्त्राणि जायन्ते पुरुषोत्तमात्

षट्सु पत्रेषु षडक्षरं सुदर्शनं भवति

सि. वि. २

नृ. पृ. ५।२०

षट्स्वरारुढेन बीजेन, षडङ्गं	
रक्ताम्बुजसंस्थितम्	सूर्यो. २
षडक्षरं वा एतत्सुदर्शनं महाचक्रं	नृ. पू. ५१२
षडर्चोऽयं महामन्त्रः सर्व-	
सिद्धिप्रदायकः	सूर्यता. २१४
षडाभयमिति कस्मात् ? मधुरा-	
म्ललवणतितकटुकषाय-	
रसान्विन्दतीति	गर्भो. १
षड्मिरहितः षड्भावविकारशून्यः	
सत्यवाक्...गिरिकन्दरेषु	
वसेदेक एव द्वौ वा चरेत्	
ग्रामं त्रिभिर्नगरं चतुर्भिर्ग्राम-	
मित्येकश्चरेत्	ना. प. ७१२
षड्मिषड्भावेत्यादिसर्वदोषरहितं...	
करतलामलकवत्साक्षादपरोक्षी-	
कृत्य कृतार्थतया कामरागादि-	
दोषरहितः...एवमुक्तलक्षणो	
यः स एव ब्राह्मण इति	व. सू. उ. ९
षड्ज-ऋषभ-गान्धार-मध्यम-	
पञ्चम-धैवतनिषादाश्चेतीष्टा-	
निष्ठ-शब्दसंज्ञाः प्रणिधाना-	
दशविधा भवन्ति	गर्भो. १
षड्जमध्यमसंवाद्या वेदान्	
गायन्ति सामगाः	गान्धर्वो. ७
षड्जोऋषभगान्धारौ मध्यमः पञ्चम-	
स्तथा । धैवतोऽथ निषादश्च	
स्वराः सप्त प्रकीर्तिताः	गान्धर्वो. ३
षड्भावविकृतिश्चास्ति जायते	
वर्धतेऽपि च । परिणामं क्षयं	
नाशं षड्भावविकृतिं विदुः	कराहो. ११८
षड्भिर्मसैस्तु युक्तस्य नित्यमुक्तस्य	
देहिनः । अनन्तः परमो गुणः	
सम्यग्योगः प्रवर्तते	मैत्रा. ६१२८
षड्भिः संवत्सरैर्भूमेरखण्डं लय-	
संस्थितः । वायुतत्त्वस्य सिद्धिः	
स्याद्वायुतत्त्वमयो भवेत्	अमन. ११७७
षड्भूमिकाचिराभ्यासाद्भेदस्यानु-	
पलम्भनात् । यत्स्वभावैक-	
निष्ठत्वं सा ज्ञेया तुर्यगा गतिः	कराहो. २११०

षड्सैश्च परित्यक्तः स्वाश्रमोक्त-	
विधिं चरन् । वंनिवादिषु वा-	
कर्ममनोभिर्निःस्पृहः शुचिः	रामर. ४४३
षड्भ्रात्रविलयेनापि महाबुद्धिः	
प्ररोहति	अमन. ११५६
षड्भ्रात्रीर्दीक्षितो भवति	सहचै. १२
षड्भ्रमपि रुद्राक्षं कार्तिकेयाधि-	
दैवतम् । तद्धारणान्महाश्रीः	
स्यान्महदारोग्यमुत्तमम्	रु. जा. २९
षड्भा ऋतवः, ऋतुभिः सम्मितंभवति	नृ. पू. ५१२
षड्भा ऋतवः संवत्सरः	सहचै. १२
षड्भ्रान्तराणि वलयानि भवन्ति	नृ. षट्च. ४
षड्भ्रिकारविहीनोऽस्मि षट्कोश-	
रहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३११८
षड्भ्रिशकश्च पुरुषः पेशुरज्ञः	
शिवागमे । सप्तविंश इति	
प्रोक्तः शिवः सर्वजगत्पतिः	शिवो. १११४
षड्भ्रिशको महाविष्णुः सदा	
द्रष्टा भवति	सामर. १०१
षड्भ्रिशदङ्गुलिर्हंसः प्रयाणं कुरुते	
बहिः । वामदक्षिणमार्गेण	
प्राणायामो विधीयते	यो. चू. ९३
षड्भ्रिशः परमात्माऽहमिति निश्चया-	
न्मुक्तो भवति	मं. जा. ११५
षड्भ्रै नारसिंहानि चक्राणि भवन्ति	नृ. षट्च. १
षड्भ्रै बाह्यानि वलयानि भवन्ति	नृ. षट्च. ६
षड्भ्रै मध्यस्थानि वलयानि भवन्ति	नृ. षट्च. ५
षड्भ्रिमे लोकाः षड्भा ऋतवो भवन्ति	नृ. पू. ३११
षण्डोऽथ विक्रलोऽप्यन्धो बालक-	
आपि पातकी । पतितश्च परद्वारी	
वैखानसहरद्विजो...पते नार्हन्ति	
सञ्ज्ञासम्राटुरेण विना क्रमम्	ना. प. ३१३
षण्णवतितत्त्वतन्तुवद्यत्तं चित्सूत्र-	
त्रयचिन्मयलक्षणं चिद्गन्धि-	
बन्धनम्	पा. प्र. ३
षण्णां योगे षोढा भवेत्	षोढोप. २
(अथ) षण्डः पतितोऽङ्गविक्रलः	
कौणो बधिरोऽर्भको मूकः	
षाषण्डश्चक्री लिङ्गी (कुष्ठी)	

वैखानसहरद्विजौ भृतका-
ध्यापकः शिपिविष्टोऽनभिको
(नास्तिको) वैराग्यवन्तोऽप्येते
न सञ्ज्यासाहार्हाः [ना.प. ३।१+ १ सं.सो. २।३
षण्मासमभ्यसेन्मृत्युं जयत्येव न
संशयः यो.शि. १।१०९
षण्मासा उत्तरायणम् म. गी. ८।२४
षण्मासा दक्षिणायनम् म. गी. ८।२५
षष्ठभूम्यां विहरन्ब्रह्मविद्वरीया-
न्भवति वराहो. ४।१
षष्ठश्चन्द्रमा भवति ना.पू.ता. १।१
षष्ठं च तालुकाचक्रं घण्टिकास्थान-
मुच्यते । दशमद्वारमार्गं तद्वा-
जदन्तं च तज्जगुः । तत्र शून्ये
लयंकृत्वा मुक्तो भवति निश्चितम् योगरा. १३
षष्ठं सप्तममथ वह्निसारथिमस्या
मूलत्रिकमा(दे)वेशयन्तः । कथं
कविं कल्पकं काममीशं तुष्टु-
बांसो अमृतत्वं भजन्ति त्रिपुरामहो. ९
षष्टिं कुलान्यतीतानि षष्टिमागा-
मिकानि च । कुलान्युद्धरते
प्राज्ञः सञ्ज्यस्तमिति यो वदेत् १ सं. सो. २।७
षष्ठीं च यामिन्द्रसेनेत्युत
आहुस्तां विद्यां... ग. पू. ता. २।३
(८५) षष्ठे आत्मान्मायः
परमात्मा मठः मठान्मा. ८
षष्ठेन कृतपिण्डेन हृत्कण्ठं
तालु जायते पिण्डो. ६
षष्ठे मासे मुखनासिकाक्षिश्रोत्राणि
भवन्ति गर्भो. ३

षष्ठे मुखनासिकाक्षिश्रोत्रं च
सम्भवति निरुक्तो. १।४
षष्ठेऽमृतनिषेवणम् हंसो. ९
षष्ठ्यामिन्द्रस्य सायुज्यं सप्तभ्यां
वैष्णवं पदम् ना. बि. १५
षष्ठ्यां भूमावसौ स्थित्वा सप्तमीं
भूमिमाप्नुयात् अक्षयुप. ४३
षोडशकलं भारद्वाजः पुरुषं वेत्थ... प्रभो. ६।१
(इति) षोडशकलावृतस्य
ब्रह्मण आवरण... कलिसं. ५
षोडशकलो वै पुरुषः ग. पू. ३।१
षोडशकलो वै पुरुषः, पुरुष
एवेदं सर्वं नृ. पू. ५।६
षोडशका(क)लः सोम्य पुरुषः
पञ्चदशाहानि माशीः
काममपः पिव छांदो. ६।७।१
षोडशदले अग्रे चन्द्रावती राधोप. १।५
षोडशमात्राश्चतुःषष्टिमेदमेत्य...
एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः तुरीयो. २
षोडशवपापलानि, नवस्त्रायुशतानि निरुक्तो. २।१
षोडशसु पत्रेषु मातृकायाः स-
बिन्दुकाः षोडशस्वरा भवन्ति नृ. पू. ५।७
षोडशहलतूर्यस्वरबिन्दुमेलनरूपा
तारोप. २
षोडशं वर्षशतं जीवति छांदो. ३।१६।७
(अथ) षोडशारं षोडशपत्रं
चक्रं भवति नृ. पू. ५।५
षोडशारे दिक्पालाः सायुधाः ग. पू. २।१०
षोडशी(मात्रा)पुनश्चतुष्षष्टिमात्रा
ना. प. ८।४
षोढारूपो भवेत् गुणषोढा. १

स

स आगच्छति । स वन्यो भवति गणेशो. २।२
स आगच्छति मुहूर्तान्येष्टिदांस्ते-
ऽस्मादपद्रवन्ति कौ. त. १।४
स आगच्छति विचक्षणामासन्दी कौ. त. १।५
स आगच्छति विरजां नदीं तां
मनसैवात्येति कौ. त. १।४

स आगच्छति विभुप्रमितं ब्रह्म-
यशः प्रविशति कौ. त. १।५
स आगच्छति सालज्यं संस्थानं
तं ब्रह्मरसः प्रविशति कौ. त. १।५
स आगच्छतीन्द्रप्रजापती द्वारगोपी
तावस्मादपद्रवतः कौ. त. १।५

स आगच्छति तिल्यं वृक्षं तं ब्रह्मरन्ध्रः प्रविशति	कौ. त. १५
स आगच्छत्यारं ह्रदं तन्मनसाऽत्येति	कौ. त. १४
स आजगाम गौतमोयत्रप्रवाहणस्य जैबलेरास	बृह. ६।२।४
स आजगाम जैबलिं प्रवाहणं परिचारयमाणं...	बृह. ६।२।१
स आत्मन्येवात्मानं परंब्रह्म पश्यति	नृसिंहो. ६।३
स आत्मा तत्त्वमसि [छांदो. [१०।३+११।३+१२।३+ [+१५।३+१६।३	६।८।७+९।४+ १३।३+१४।३
स आत्मानमभिध्यायन् बह्वीः प्रजा अस्तुजत्	मैत्रा. २।६
स आत्मा परमेश्वरः	महो. ४।११८
स आत्मा प्रजापतेः सभां वेदम प्रपद्ये यज्ञोऽहं भवामि	छांदो. ८।१।१
स आत्मा स विज्ञेय ईश्वरप्रास- स्तुरीयः	नृसिंहो. १।६
स आत्मा स विज्ञेयः [माण्डू. ७+नृ. पू. ४।२	रामो. २।४
स आत्मा विज्ञेयः	गणेशो. ५।७
स आदित्यस्तदेतदोजोऽन्नाद्यमि- त्युपासीत	छांदो. ३।१३।१
स आदित्यः स वैश्वदेवः सामाभिगायति	छां. २।२४।११
स आदित्यः कस्मिन्प्रतिष्ठित इति चक्षुषीति	बृह. ३।९।२०
स आदित्येन चक्षुषा भाति च तपति च	छांदो. ३।१८।५
स आदित्यो विष्णुश्चेश्वरश्च	ब्रह्मो. ३
स आदिनारायणोऽहमेव	त्रि.म.ना. ८।६
स आद्यः सोऽक्षरः सोऽनन्तः सोऽव्ययो महान्पुरुषः	गणेशो. २।४
स आपः प्रदुधे उमे इमे अन्त- रिक्षमयो सुवः	महाना. १।९
स आप्तोर्यामेण सर्वैः क्रतुभिर्यजते	ग. शो. ५।३
स आयुर्यशः कीर्तिज्ञानैश्वर्यवान्भवति	नृ. पू. १।३
स आहोद्वाक्षमिति तत्सत्यं भवति	बृह. ४।१।४

स इतः प्रयत्नेव पुनर्जायते तस्य तृतीयं जन्म	२ ऐत. ४।४
स इत्येकमक्षरं, तीत्येकमक्षरं, यमित्येकमक्षरं, प्रथमोत्तरेऽक्षरे सत्यं मध्यतोऽनृतं तदेतदमृत- मुभयतः सत्येन परिगृहीतं सत्यभूयमेव भवति	बृह. ५।५।१
स इत्येकमेव परं ब्रह्म विभ्राजते निर्वाणम्	त्रि. ता. ५।१
स इदं विश्वं भुवनं विचष्टे स इदं सर्वमभ्यपवयत यदिदं किञ्च	३ ऐत. १।६।७ १ ऐत. २।२।४
स इदं सर्वं पाप्मनो त्रायते यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।१।६
स इदं सर्वमभिप्रागाद्यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।२।३
स इदं सर्वं भवति	बृह. १।४।१०
स इदं सर्वं मध्यतो दधे यदिदं किञ्च	१ ऐत. २।१।२
स इदं सर्वं स मे ददातु स इदित्या बोभवीदाशयध्वै	चित्त्यु. ७।४ बा. मं. १८
स इदेवो ऋतमन्व (?त्य) यन्तं प्रभीमकर्मातपसोऽपविद्धात्	बा. मं. ४
स इन्द्रः स इन्द्रुः स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्मा अयम् (गणेशः)	गणेशो. २।१
स इममेवात्मानं द्वेधाऽपातयत्...	बृह. १।४।३
स इमोऽलोकानस्तुजत् (परमात्मा)	२ ऐत. १।२
स इरामयो यद्धीरामयस्तस्मा- द्धिरण्मयः	१ ऐत. १।३।१
स इह कीटो वा पतङ्गो वा शकुनि- र्वा शार्दूलो वा सिंहो वा मत्स्यो वा परः श्वा पुरुषो वाऽन्यो वैतेषु स्थानेषु प्रत्याजायते...	कौ. त. १।२
स ईक्षत कतरेण प्रपद्या इति	२ ऐत. ३।११
स ईक्षत कथं निवदं मदृते स्यादिति	२ ऐत. ३।११
स ईक्षत यदि वाचाऽभिव्याहृतं यदि प्राणेनाभिप्राणितं...यदि शिमेन विसृष्टमथ कोऽहमिति	२ ऐत. ३।११
स ईक्षत लोकास्तु सृजा इति	२ ऐत. १।१

स ईक्षतेमे नु लोका लोक-		स ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो	
पालान्नु सृजा इति	२ ऐत. १।३	गायत्री गार्हपत्यः सा साम्नः	
स ईक्षतेमे नु लोकाश्च लोक-		प्रथमो पादो भवति	नृ. पू. २।१
पालान्नाममेभ्यः सृजा इति	२ ऐत. १।३	स ऋचोऽधीते स यजूंष्यधीते स	
स ईक्षांचक्रे यस्मिन्नहमुत्क्रान्त		सामान्यधीते सोऽथर्वणमधीते	नृ. पू. १।१५
उत्क्रान्तो भविष्यामि	प्रश्नो. ६।३	स एक आजानजानां देवाना-	
स ईयतेऽमृतो यत्र कामः		मानन्दः	तैत्ति. २।८
हिरण्यमयः पुरुष एकहः सः	बृह. ४।३।१२	स एक आजानदेवानामानन्दः	बृह. ४।३।३३
स ईश्वरो भवति	गणेशो. ५।८	स एक इन्द्रस्यानन्दः	तैत्ति. २।८
स ई पाहि य ऋजीषी (तरुत्रः)		स एक एव वरोहवैद्वितनुर्नारायणो-	
तरुद्रः स अयं लक्ष्मीमौपला-		ऽखिलब्रह्माण्डाधिपतिरेकः	राधिको. ३
भम्बिकां गाम् । षष्ठीं च या-		स एकधा भवति, त्रिधा भवति	छांदो. ७।२६।२
मिन्द्रसेनेत्युदाहुस्तां विद्यां		स एकः कर्मदेवानामानन्दः	
ब्रह्मयोनिस्वरूपाम् [नृ.पू.३।१४+	ग. पू. २।३	ये कर्मणा देवत्वमभिसम्पद्यन्ते	बृह. ४।३।३३
स उक्थेन यजते	नृ. पू. १।१४	स एकः पञ्चविंशतिः पुरुषः	महो. १।२
स उच्छ्रयत्याध्मायत्यात्मातो		स एकः कर्मदेवानां देवाना-	
मृतः शेते	बृह. ३।२।११	मानन्दः	तैत्ति. २।८
स उक्क्रामन् म्रियमाणः पाप्मनो		स एकः पितॄणां चिरलोकलोका-	
विजहाति	बृह. ४।३।८	नामानन्दः	तैत्ति. २।८
स उत्तमः पुरुषः	छांदो. ८।१२।३	स एकः पितॄणां जितलोकाना-	
स उद्गाता, स मुक्तिः,		मानन्दः	बृह. ४।३।३३
साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।५	स एकः प्रजापतिलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३
स उद्गीथः प्रति स्त्री सह शेते	छांदो. २।१३।१	स एकः प्रजापतेरानन्दः	तैत्ति. २।८
स उद्गीथोऽङ्गारा भवन्ति	छांदो. २।१२।१	स एकः श्रेष्ठश्च सर्वशास्ता स एव	
स उद्गीथो विद्योतते, स्तनयति स		वरिष्ठश्च	शरभो. ५
प्रतिहारः [छांदो. २।३।१+	२।१५।१	स एकः स य एवंवित्	तैत्ति. २।८
स उपपातकमहापातकेभ्यः पूतो		स एकाकी नर एव	चतुर्वे. १
भवति	ना.उ.ता. ३।१	स एकाकी न रमते	महो. १।१
स उ प्राणस्य प्राणः	केनो. १।२	स एकैकः साधारः साधिष्ठानो	
स उल्बावृतो गर्भो दश वा नव		नाधिष्ठानः कं कं कस्मै पदे पदे	
वा मासानन्तः शयित्वा यावद्वा-		पातः पादाय पादिते स्वाहा	पारमा. ५।१०
ऽथ जायते	छांदो. १।९।१	स एको गन्धर्वलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३
स उ ह तूष्णीमेव शिश्ये, तत उ		स एको देवगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८
हैनं यष्टया विचिक्षेप	कौ. त. ४।१८	स एको देवः शिवरूपी दृश्यत्वेन	
स ऊर्जमुपजीवतीति प्रश्नः सा	बृह. १।५।२	विकासते	त्रि. वा. १।५
स ऊर्जमुपजीवतीति श्लोकाः	बृह. १।५।१	स एको देवानामानन्दः	तैत्ति. २।८
स ऋग्भिर्ऋग्वेदो ब्रह्मा वसवो		स एको बृहस्पतेरानन्दः	तैत्ति. २।८
गायत्री गार्हपत्यः सा प्रथमः		स एको ब्रह्मण आनन्दः	तैत्ति. २।८
पादो भवति	नृसिंहो. ३।२	स एको ब्रह्मलोक आनन्दः	बृह. ४।३।३३

स एको मनुष्यगन्धर्वाणामानन्दः	तैत्ति. २।८
स एको मानुष आनन्दः	तैत्ति. २।८
स एको रुद्रो ध्येयः सर्वेषां सर्वसिद्धये	शरभो. ८
स एतदेव रूपमभिसंविशत्ये- तस्माद्गुपादुदेति	छांदो. ३।७।३
[+८।३+९।३+१०।३	
स एतमानुष्टुभं मंत्रराजमपश्यत्	ग. पू. १।६
स एतमानुष्टुभं षट्पदं मन्त्रराजं कथयाञ्चक्रे	ग. पू. १।११
स एतमेव पुरुषं ब्रह्म ततममपश्य- दिदमदर्शमिति	२ ऐत. ३।१३
स एतमेव सीमानं विदार्यैनया द्वारा प्रापद्यत्	२ ऐत. ३।१२
स एतमेवविद्वांश्चतुष्कलं पादं ब्रह्मणो ज्योतिष्मानित्युपास्ते	छांदो. ४।७।४, ४
स एतस्माज्जीवघनात्परात्परं पुरिशयं पुरुषमीक्षते	प्रभो. ५।५
स एतं देवयानं पन्थानमाष-(सा-) द्यामिलोकमागच्छति, स वायु- लोकं स वरुणलोकं, स आदि- त्यलोकं, स इन्द्रलोकं, स प्रजा- पतिलोकं, स ब्रह्मलोकम्	कौ. त. १।३
स एतं प्राञ्चं प्रावाणमात्मन एव समुदपारयत् तेनैनामभ्यसृजत्	बृह. ६।४।२४
स एतं मुमुण्डः कालामिहद्रमगमत्	बृ. जा. १।३
स एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभ- मपश्यत्तेन वै सर्वमिदमसृजत् यदिदं किञ्च	नृ. पू. १।१
स एतं मंत्रराजं नारसिंहमानुष्टुभं प्रतिगृहीयात् स मृत्युं तरति, स पाप्मानं तरति, स संसारं तरति	नृ. पू. २।१
स एतान्पाशान् प्रमुञ्चन् प्रवेदः	सहस्र. ९
स एताञ्चोपनिषद्देवस्वतेन्तरे स गुणं ब्रह्म विधिनाऽऽनन्दैक- रूपं पुरुषोत्तमरूपेण मथुरायां वसुदेवसद्यन्याविर्भावयति	गोपीच. २७
स एतास्तिस्रो देवता अभ्यतपत्, तासां तप्यमानानां रसान्प्रा-	

वृहदग्नेर्नचो वायोर्यजूंश्च वि सामान्यादित्यात्	छांदो. ४।१७।२
स एतास्तेजोमात्राः समभ्याददानः	बृह. ४।४।१
स एतां त्रयीं विद्यामभ्यतपत्तस्या- स्तप्यमानाया रसान्प्रावृहद्भूरि- त्यग्भ्यो भुवरिति यजुर्भ्यः स्वरिति सामभ्यः	छांदो. ४।१७।३
स एतेन प्रज्ञाने-(प्रज्ञे-)नात्मना- स्माल्लोकादुत्क्रम्यामुष्मिन् स्वर्गलोके सर्वान्कामानाप्त्वा- ऽमृतः समभवत् [२ऐत. ५।४+	आ. प्र. १
स एतेन रूपेण सर्वा दिशो विष्टोऽस्मि	१ ऐत. २।३।४
स एतेभ्यो भगवान्नीललोहितः प्रोवाच	सदानं. १
स एनमविदितो न भुनक्ति	बृह. १।४।१५
स एनं यजमानमहरहर्ब्रह्म गमयति	प्रभो. ४।४
स एनान् ब्रह्म गमयत्येष देवपथो ब्रह्मपथ एतेन प्रतिपद्यमाना इदं मानवमावर्त नावर्तन्ते	छांदो. ४।१५।६
स एव कर्माणि करोति देवो ह्येको गणेशो बहुधा निविष्टः	हेरम्बो. १०
स एव काद्रवेयो...महावायो- रहङ्कारं निराचकार	सङ्कर्षणो. १
स एव कालातीतः स एवाखिल- कर्मातीतः	त्रि.म.ना. १।५
स एव काले भुवनस्य गोप्ता विश्वाधिपः सर्वभूतेषु गूढः	श्वेताश्व. ४।१५
स एव गुणातीतः स एव कालातीतः	त्रि.म.ना. १।५
स एव चिरन्तनः पुरुषः प्रणवाद्य- खिलमन्त्रवाचकवाच्य आद्यन्त- शून्य आदिदेशकालवस्तुतुरीय- संज्ञानित्यपरिपूर्णः	त्रि.म.ना. १।५
स एव जगद्गुरुः स एवाहं विद्धि	प. हं. प. ११
स एव जपकोट्या नादमनुभवति	हंसो. ६
स एव जाग्रत्परितृप्तिमेति	कैव. १२

स एव जातः स जनिष्यमाणः
 प्रत्यङ्गजनास्तिष्ठति सर्वतोमुखः
 [श्वेता. २।१६+अ. शिरः. ३।६+ बटुको. २१
 स एव जीवः स्वपिति प्रबुद्धः कैव. १४
 स एव ज्योतिषां ज्योतिः स एव
 परमेश्वरः । स एव हि परब्रह्म
 तद्ब्रह्माहं न संशयः स्कन्दो. ५
 स एव तुरीयं ब्रह्म त्रि.म.ना. १।५
 स एव तुरीयातीतः स एव विष्णुः त्रि.म.ना. १।५
 स एव द्विविधः प्रोक्तः सहितः
 (कुम्भकः) केवलस्तथा योगकुं. १।२०
 स एव द्विविधो विन्दुः पाण्डरो
 लोहितस्तथा ध्या. वि. ८६
 स एव नित्यकूटस्थः स एव वेद-
 पुरुष इति विदुषो मन्यन्ते प. हं. २
 स एव नित्यतृप्तः प. हं. प. ११
 स एव नित्यपरिपूर्णः पादविभूति-
 वैकुण्ठनारायणः त्रि.म.ना. २।६
 स एव नित्यपूतः स एव वैराग्य-
 मूर्तिः स एव ज्ञानाकारः स
 एव वेदपुरुष इति ज्ञानिनो मन्यन्ते तुरीया. २
 स एव नित्यं सकलाः समूर्तयः
 सुरतास्त्वनन्तास्ते जयन्तो
 वियति क्षयाणां तत्तत्सन्निभे
 हरते पराय स्वाहा पारमा. ९।१०
 स एव परमेश्वरः [त्रि.म.ना. १।५+ स्कन्दो. ५
 स एव परंज्योतिः, स एव
 मायातीतः त्रि.म.ना. १।५
 स एव बहुधा जायमानः सर्वान्परिपाति सङ्कर्षणो. १
 स एव भगवान् शेषयुगे तुरीयेऽपि
 ब्राह्मण्यां जायमानो रामानुजो
 भूत्वा सर्वा उपनिषद् उद्दिषीषति सङ्कर्षणो. ३
 स एव भगवान् ब्रह्मा सर्वलोक-
 पितामहः महो. ५।१९८
 स एव भगवान्युगसन्धिकाले शर-
 वभ्रसन्निकाशो रौहिणेयो वासु-
 देवः सर्वाणि गदाद्यायुधशास्त्रा-
 जन्यमण्डलाभिराचिकीर्षति
 भूभारमखिलं निबलान सङ्कर्षणो. २

स एव भगवान्युगसन्धिकाले स्वेन
 रूपेण युगे युगे तेनैव जायमानः
 ...चातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति सङ्कर्षणो. २
 स एव भगवान् विष्णुर्नारायण
 उदाहृतः । दासभूतमिदं तस्य
 ब्रह्मादिसकलं जगत् भवसं. २।४१
 स एव मन्त्रराजो भवति ना.पू.ता. २।१
 स एव मायातीतः स एव गुणातीतः त्रि.म.ना. १।५
 स एव मायापरिमोहितात्मा
 शरीरमास्थाय करोति सर्वम् कैव. १।१२
 स एवमास्थाय शरीरमेकम् । माया-
 मयं मोहयतीव सर्वम् हेरम्बो. ९
 स एव यस्य प्रसीदति तस्य कर-
 तलावकलितं धाम राधिको. ५
 स एव योगी स गुरुः स सेव्यः अमन. २।४३
 स एव लययोगः स्यात् १ यो. त. २४
 स एव वा एषशुद्धः पूतः शुन्यः (आत्मा) मैत्रा. २।४
 स एव विदितादन्यस्तथैवाविदि-
 तादपि । अन्येषामिन्द्रियाणां
 तु कल्पितानामपीश्वरः पा. ब्र. १८
 स एव विष्णुः स एव समस्तब्रह्म-
 वाचकवाच्यः त्रि.म.ना. १।५
 स एव विष्णुः स प्राणः, स कालो-
 ऽग्निः, स चन्द्रमाः [कैव. ८+ कालिको. ७
 स एव वेदपुरुष इति विदुषो
 मन्यन्ते प. हं. २
 स एव वेदपुरुषो महापुरुषो यस्त-
 द्धितं मन्येवावतिष्ठते प. हं. प. ११
 स एव शिवयोगीति कथ्यते भावनो. १०
 स एव सत्योपाभिरहितः स एव
 परमेश्वरः त्रि.म.ना. १।५
 स एव सर्वभूतात्मा नर इत्यभि-
 धीयते । यः परः प्रकृतेः
 प्रोक्तः पुरुषः पञ्चविंशकः भवसं. २।३२
 स एव सर्वं यद्भूतं यच्च भव्यं
 सनातनम् । ज्ञात्वा तं मृत्यु-
 मत्येति नान्यः पन्था विमुक्तये कैव. १।९
 स एव सर्वो भुवनस्य साक्षी हेरम्बो. ७

स एव संसारतारणाय गुरुमा- श्रित्य कामादि त्यक्त्वा...		स एवेदः सर्वम्	छांदो. ७।२५।१
नहि मदन्यदिति जातविवेकः		स एवेदमावरीवर्ति भूतम्	अ.शिरः. ३।१४
...परिपक्वो भवति	मं. ब्रा. २।७	स एवैष बालाकिर्य एवैष चन्द्रमसि	
स एव साक्षाद्विज्ञानी स शिवः		पुरुषस्तमेवाहं ब्रह्मोपास इति	कौ. त. ४।३
स हरिर्विधिः	महो. ४।७६	स एष इन्द्रः सर्वं यद्वायत्री उद्गीथो	
स एव स्वीकृतवैराग्यात् कर्मफल- जन्मालं संसारबन्धनमलमिति		वसवः प्रातः सवनमिति	शौनको. २।४
विमुक्त्यभिमुखो निवृत्तिमार्ग- प्रवृत्तो भवति	मं. ब्रा. २।७	स एष इव एव लोकादयं स लोकः	
स एव हि परब्रह्म तद्ब्रह्माहं न		सम्प्रतिष्ठितः	संहितो. ४।१
संशयः	स्कन्दो. ५	स एष इह प्रविष्ट आनखाग्नेभ्यः	बृह. १।४।७
स एव हि महादेवः स एव हि		स एष कोशो वसुधानस्तस्मिन्	
महाहरिः	स्कन्दो. ४	विश्वमिदं श्रितम्	छांदो. ३।१५।१
स एवं जीवस्त्रिविधो भवति	सामर. ९८	स एष गिरिश्चक्षुः ओत्रं मनो वाक्	
स एवंविस्सर्वेषां भूतानामात्मा		प्राणस्तं ब्रह्मगिरिरित्याचक्षते	१ ऐत. १।८।२
भवति	बृह. १।५।२०	स एष चैतस्मादर्वाञ्चोलोकाः (मा.पा.)	छां. उ. १।७।६
स एवंविद्वानस्माच्छरीरमेदा- दूर्ध्वं उत्क्रम्यामुष्मिन्स्वर्गे लोके		स एष जगदाभिर्भावतिरोभानहेतुः	सङ्कर्षणो. ३
सर्वान्कामानात्वामृतः समभवत्	२ ऐत. ४।६	स एष जीवेनात्मनाऽनुप्रभूतः	
स एवाग्निः सलिले सन्निविष्टः, तमेव विदित्वाऽतिसूत्युमेति		पेपीयमानो मोदमानस्तिष्ठति	छांदो. ६।११।१
नान्यः पन्था विद्यतेऽयनाय	श्वेताश्व. ६।१५	स एष देवः कृतभावभूतः स्वयं	
स एवात्मा भवति (गणेशः)	गणेशो. ५।७	विशुद्धो विरजः प्रकाशते	रुद्र. ह. ४०
स एवाद्य स उ श्र इति	बृह. १।५।२३	स एष देवोऽम्बरगश्च चक्रे, अन्ये-	
स एवाद्य स उ श्र एतद्वै तत्	कठो. ४।१३	ऽभ्यधिष्ठेत तमो निरुन्ध्यः ।	
स एवाधस्तात् स उपरिष्ठात्	छांदो. ७।२५।१	हिरण्मयं यस्य विभाति सर्वं,	
स एवान्तःकरणसन्निभमवोधो-		व्योमान्तरे रश्मिभिर्वांशुनाभिः	एकां. उ. ८
ऽस्मत्प्रत्ययावलम्बनस्त्वंपद-		स एष निरञ्जनोऽकामत्वेनोज्जृम्भते	त्रि. ता. १।५
वाच्यो भवति	पैङ्गलो. ३।१	स एष नेति नेतीति व्याख्यातं	
स एवायं पुरुषः स्वयमेव समा-		निक्षुते यतः । सर्वमप्राह्यभावेन	
राधनतत्परोऽभूत्	सामर. ३	हेतुनाऽजं प्रकाशते	अद्वैत. २६
स एवायं पुरुषः स्वरमणार्थं		स एष नेति नेत्यात्माऽगृह्यो न हि	
स्वस्वरूपं प्रकटितवान्	सामर. ३	गृह्यतेऽशीर्यो न हि शीर्यते-	
स एवायं मया तेऽद्य	म. गी. ४।३	ऽसङ्गो नहि सज्जते	
स एवाव्यक्तोऽनन्तो नित्यो		[बृह. ३।१।२६+४।२।४+४।४।२२ +४।५।१५	
गोपालः	गोपालो. २।४	स एष परमानन्दोऽप्यानन्दो ब्रह्म	
स एवाहमस्मि [छांदो. ४।११।१+	१२।१+१३।१	तत्परम्	२ देव्यु. ३६
स एवाहं विद्धि	प. हं. प. ११	स एष परोवरीयानुद्गीथः	छांदो. १।१।२
		स एष पाङ्को यज्ञः पाङ्कः पशुः	
		पाङ्कः पुरुषः पाङ्कमिदं सर्वं	
		यदिदं किञ्च तदिदं सर्व-	
		माप्नोति	बृह. १।४।१७
		स एष पुरुषः पञ्चविधः	१ ऐत. ३।३।२

स एष पुरुषः समुद्रः सर्वं लोकमस्ति	१ ऐत. ३।३।१	स एष सर्वेषां मोक्षदश्चासीत्	मुद्रलो. २।३
स एष प्रदितां संयोगोऽध्यात्मम्	१ ऐत. १।५।१	स एष संवत्सरसमानश्चक्षुर्मयः	
स एष प्राणलोधा विहितः	बृह. १।२।३	श्रोत्रगयश्छन्दोमयो मनोमयो	
स एष मस्म ज्योती रुद्राक्ष इति	रु. जा. ४४	वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।३।५
स एष मुमुक्षुभिर्ध्येयः	सङ्कर्षणो. ३	स एष संवत्सरः प्रजापतिः	
स एष मृत्युर्धैवामृतं च	१ ऐत. १।८।४	षोडशकलः	बृह. १।५।१४
स एष मोक्षप्रदः, एतत्समृत्या		स एष ह्योङ्कारश्चतुरश्वश्चतुष्पाद-	
सर्वेभ्यः पाप्मभ्यो मुच्यते	सङ्कर्षणो. ३	श्चतुर्दशराश्चतुर्मात्रः स्थूलमेत-	
स एष यज्ञः पञ्चविधोऽग्निर्होत्रं		ब्रह्मदीर्घपुत इति	अ. शिखो. १
दर्शपूर्णमासौ चातुर्मास्यानि		स एषोऽकलोऽमृतो भवति	प्रभो. ६।५
पशुः सोमः	१ ऐत. ३।३.४	स एषोऽश्वरसम्मानश्चक्षुर्मयः...	
स एष यज्ञानां सम्पन्नतमो यत्सोमः	१ ऐत. ३।३।४	वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।२।३
स एष ये चामुष्मात्पराश्चो		स एषोऽश्वरोऽनन्तः	रामो. ३।२
लोकास्तां आप्नोति	छांदो. १।७।७	स एषोऽग्निर्दिविभ्रितः सौरः काला-	
स एष ये चामुष्मात्पराश्चो		ख्योऽदृश्यः सर्वभूतान्नमस्ति	मैत्रा. ६।२
लोकास्तेषां चेष्टे	छांदो. १।७।८	स एषोऽग्नेरिव प्रज्वलतो रथस्ये-	
स एष ये चैतस्मादर्वाश्चो लोका-		वोपशब्दितस्तं यदा न शृणुया-	
स्तेषां चेष्टे	छांदो. १।७।६	त्तदप्येवमेव विद्यात्	३ ऐत. २।४।६
स एष रसानां रसतमः परमः		स एषोऽनन्तः परोवरीयो हास्य	
पराध्योऽष्टमो य उद्रीयः	छांदो. १।१।३	भवति	छांदो. १।९।२
स एष वाचश्चित्तस्योत्तरोत्तरि-		स एषोऽन्तरे हृत्पुष्कर एवाश्रितो-	
क्रमो यद्यज्ञः	१ ऐत. ३।३।४	ऽन्नमस्ति	मैत्रा. ६।१
स एष वायुः पञ्चविधः-प्राणो-		स एषोऽन्तश्चरते बहुधा जायमानः	मुण्ड. २।२।६
ऽपानो व्यान उदानः समानः	१ ऐत. ३।३।३	स एषोऽप्सु प्रतिष्ठितो यत्र क	
स एष विमुक्तो विदुष्कृतो ब्रह्म		चैति तदेव प्रतिष्ठिति	बृह. १।२।३
विद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रेति	क्रौ. त. १।४	स एषोऽश्वरथः प्रष्टिवाहनो मनो	
स एष वैश्वानरो विश्वरूपः प्राणो-		वाक्प्राणसंहतः	३ ऐत. १।१।३
ऽभिरुदयते	प्रभो. १।७	स एषोऽसपत्नो न सपत्नो नास्य	
स एष सङ्कल्पः, सङ्कल्पमुपास्वेति	छांदो. ७।४।२	सपत्नो भवति	बृह. १।५।१२
स एष सर्वभूतान्तरात्माऽपहृत्-		स एषोऽसु, स एष प्राणः, स एष	
पाप्मा दिव्यो देव एको		भूतिश्चाभूतिश्च	१ ऐत. १।८।३
नारायणः [सुबालो. ७।२+	अध्यात्मो. १	स एषोऽहः सम्मानश्चक्षुर्मयः...	
स एष सर्वस्येशानः सर्वस्याधि-		वाङ्मय आत्मा	३ ऐत. २।१।३
पतिः सर्वमिदं प्रशास्ति		स ऐक्षत यदि वा इममभिमर्त्ये	
यदिदं किञ्च	बृह. ५।६।१	कनीयोऽन्नं करिष्ये	बृह. १।२।५
स एष सर्वस्यै त्रयीविद्याया आत्मा	क्रौ. त. २।६	स ऐक्षत यदिह वाव इम-	
स एष सर्वात्मकः, स एष...ध्येयः	सङ्कर्षणो. ३	मभिमर्त्ये... (मा. पा.)	वृ. उ. १।२।५
स एष सर्वेभ्यः पाप्मभ्य उदितः,		स ओतः प्रोतश्च विमुः प्रजासु	महाना. २।३
उदेति	छांदो. १।६।७		

स ओमिति वा होदामीयते स
यावत्क्षिप्येन्मनस्तावदादित्यं
गच्छति छांदो. ८।६।५
स ओमित्येतदक्षरमपश्यत् २ प्रणवो. २
सकलतीर्थानि जायन्ते पुरुषोत्तमात् सि. वि. २
सकलब्रह्माण्डमण्डलं स्वप्रकाशं
ध्यायेत् भावनो. १
सकलभुवनमाता सन्ततं श्रीःश्रियैः सौभाग्य. २
सकलविलीनतमोमयाभिमानः अ. पू. २।१६
सकलवेदशास्त्रसिद्धान्तरहस्य-
जन्माभ्यस्तात्यन्तोत्कृष्टमुकृत-
परिपाकवशात्सद्भिः सङ्गोजायते त्रि.म.ना. ५।४
सकलस्य वा एतद्रूपं यत्संवत्सरः मैत्रा. ६।१५
सकलं निष्कलं चैव पूर्णत्वाच्च
तदेव हि यो. शि. १।१९
सकलं निष्कलं सकलनिष्कलं चेति
(अथ) सकलः साधारोऽमृत-
मयश्चतुरात्मा नृसिंहो. ३।३
सकलात्मकाय भीमकर पिङ्गलाक्ष
...स्थलजलाग्निर्ममेदिन्सर्व-
शत्रून् छिन्धि छिन्धि लाङ्गूलो. ३
सकले निष्कले भावे सर्वत्रात्मा
व्यवस्थितः ध्या. वि. ८
सकले सकलो भावो निष्कले
निष्कलस्तथा ब्र. वि. ३९
सकलोपनिषन्मयः ना. प. ८।५
सकषायं विजानीयात् समप्राप्तं न
चालयेत् अद्वैत. ४४
सकामभिर्जायते तत्र तत्र । पर्याप्त-
कामस्य कृतात्मनस्तु इहैव सर्वे
प्रविलीयन्ति कामाः मुंड. ३।२।२
सकाम्या निष्काम्या देवानां सर्वेषां
भूतानां भवति गोपालो. १।१५
सकाम्या मेरोः शृङ्गे यथा सप्त
पुर्यो भवन्ति, तथा निष्काम्याः
सकाम्या भूगोपालत्रके सप्त
पुर्यो भवन्ति गोपालो. १।१५

स कारणं करणाधिपाधिपो न
चास्य कश्चिज्जनिता न
चाधिपः [श्वेता. ६।९+ भवसं. २।४३
सकारं च हकारं च जीवो
जपति सर्वदा ब्र. वि. १६
सकारः खेचरी प्रोक्तः यो. चू. ८२
सकारः सत्यममृतं प्राप्तिः सोमश्च
क्रीर्यते सीतो. २
सकारो ध्यायते जन्तुर्हकारो हि
भवेद्भुवम् यो. चू. ८३
स कालेनेह महता भ. गी. ४।२
स कालोऽभिः स चन्द्रमाः कालिको. ७
स किं म एतदुपतपसि योऽहमनेन
न प्रेष्यामीति छांदो. ३।१६।७
सकृत्सुको विष्कृत्सुको निर्ऋचो यश्च
निस्स्वनः सहवै. ५
सकृज्जैव शुचिः स पूतः कर्मण्यो
भवति अ.शिरः. ३।१६
सकृज्ज्ञानेन मुक्तिः स्यात् सम्य-
ग्ज्ञाने स्वयं गुरुः ते. वि. २।४३
स कृत्वा राजसं त्यागं भ. गी. १८।८
सकृदुच्चारितमात्रः स एष ऊर्ध्व-
मन्नमतीत्योद्धारः अ.शिखो. १
सकृदुच्चारितं येन शिव इत्यक्षर-
द्वयम् । बद्धः परिकरस्तेन
मोक्षोपगमनं प्रति शिवो. १।१८
सकृद्दिवा हैवास्यै भवति य
एतामेव ब्रह्मोपनिषदं वेद छांदो. ३।११।३
सकृद्दिवा हैवास्यै भवति य
एवं विद्वानेतेन.. संधत्ते १ सं.सो. १।३
सकृद्दिवा हैवास्य भवति । य एवं
विद्वानेतेनात्मानं सन्धत्ते कठश्रु. ११
सकृद्विभात-सदानन्दानुभवैक-
गोचरो ब्रह्मवित्तदैव भवति मं. ब्रा.. २।६
सकृद्विभातो ह्येवैष धर्मो धातु-
स्वभावतः अ. शां. ८१
सकृद्विभातो ह्येवैष ब्रह्मलोकः छांदो. ८।४।२
सकं तु दीर्घतपसा मुक्तमप्यति-
बद्धवत् अ. पू. १।५६

सकताः कर्मण्यविद्वांसः सक्तुमिव तितउनापुनन्तोयत्रधीरा मनसा वाचमकृत । अत्रा सखायः सख्यानि जानते भद्रैषांलक्ष्मीर्निहिताधिवाचि [ना. पू. ता. ४।६+ स कर्तुन् कल्पयति स खलु त एतं प्रजापतिर्या इद- मेकमन्नमक्षितायुः पुरुषो वाच- मीश्वरोऽभिजायते स खलु ब्रह्मा सृष्टश्चिन्तामापेदे स खल्वेवं यो विद्वान् सोपनयना- दूर्ध्वमेतानि प्राग्वा त्यजेत् स खल्वेवं वर्तयन्त्यावदायुषं ब्रह्म- लोकमभिसम्पद्यते, न च पुनरावर्तते सखा मा गोपायेति दण्डं परिग्रहेत् सखा मा गोपायौजः सखायो- ऽसीन्द्रस्य बज्रोऽसि वार्ष्णेनः क्षमं मे भव यत्प्रापं तन्निवारय [आरुणि.३+ना. प. ४।४९+ सखेति मत्वा प्रसभं यदुक्तं स गणेश अन्यक्तः स गणेश आत्मा विज्ञेयः स गणेशो महान्भवति सगद्गदं भीतभीतः प्रणम्य सगुणनिर्गुणत्वमेत्य एकोऽपि ब्रह्मप्रणवः सगुणनिर्गुणस्वरूपं ब्रह्म सगुणनिर्गुणरूपो भवति सगुणं ध्यानमेतत्स्यादणिमादि- गुणप्रदम् । निर्गुणध्यान- युक्तस्य समाधिश्च ततो भवेत् सगुणं मूर्तिध्यानं, निर्गुणमात्म- याथात्म्यम् सगुणान् समतीत्यैतान् सगुणो विराट्प्रणवः, संहारो निर्गुणप्रणवः, उभयात्मको- त्सत्तिप्रणवः	भ.गी. ३।२९ अ.मं.१०।७१।२ चिन्त्यु. ७।३ संहितो. ५।१ २ प्रणवो. १ आरुणि. ४९ छांदो. ८।१५।१ १ सं. सो. २।९ प. हं. प. ६ भ.गी. ११।४१ गणेशो. २।३ गणेशो. १।४ गणेशो. २।२ भ.गी. ११।३५ तुरीयो. २ त्रि.म.ना. १।३ त्रि.म.ना. २।६ १ यो.त. १०५ शांडि. १।८।३ भ.गी. १४।२६ ना. प. ८।३	सगुणो विराट्प्रणवः स गुरुः सर्वेषां मन्त्राणामुपदेष्टा भवति स गोपाञ्जीवानात्मत्वेन सृष्टि- पर्यन्तमाळाति स प्रामाद्वामं पृच्छन् पण्डितो मेधावी गान्धारानेवोपसम्पद्येत स घोषो धार्तराष्ट्राणां सङ्करो नरकायैव सङ्कर्षणाच्च प्रद्युम्नो मनोभूतः स उच्यते सङ्कल्पत्वं हि बन्धस्य कारणं तत्परित्यज सङ्कल्पनं स्पर्शनदृष्टिमोहैर्ग्रासा- म्युवृष्ट्या(चा)त्मविवृद्धि- जन्म । कर्मानुगाम्यनुक्रमेण देही स्थानेषु रूपाण्यभि- सम्प्रपद्यते [श्वेता. ५।११+ सङ्कल्पनं मनो विद्धि सङ्कल्पस्तत्र विद्यते । यत्र सङ्कल्पनं तत्र मनोऽस्तीत्यवगम्यताम् सङ्कल्पनं हि सङ्कल्पः स्वयमेव प्रजायते । वर्धते स्वयमेवाशु दुःखाय न सुखाय यत् सङ्कल्पनिश्चयस्मरणाभिमानानु- सन्धानास्तद्विषयाः सङ्कल्पपादपं तृष्णालतं छित्त्वा मनोवनम् । विततां भुवमासाद्य विहरामि यथासुखम् सङ्कल्पप्रभवान् कामान् सङ्कल्पमनसी भिन्ने न कदाचन केनचित् । सङ्कल्पजाते गलिते स्वरूपमवशिष्यते सङ्कल्पमात्रकलनेन जगत्समग्रं सङ्कल्पमात्रकलने हि जग- द्विलासः । सङ्कल्पमात्रमिद- मुत्सृज निर्विकल्पमाश्रित्य मामकपदं हृदि भावयस्व	तुरीयो. १ नृ. पू. ९।८ गोपालो. २।३ छांदो. ६।१४।२ भ. गी. १।१९ भ. गी. ३।२४ भ. गी. १।४२ ना. महो. ३० अ. पू. ५।१०२ भवसं. २।२४ महो. ४।५२ महो. ५।१८१ पैङ्गलो. २।४ १ सं.सो.२।५४ भ. गी. ६।२४ महो. ४।५३ बराहो. २।४९
--	--	--	--

सङ्कल्पमात्रसम्भवो बन्धः	निरा. उ. २१	सङ्कल्पाः कल्पतरवः	भावतो. २
सङ्कल्पमूलध्यानादिचिन्ताशत- समाकुलाः । कुशेनापि न विन्दन्ति प्राप्तव्यं स्थानमीप्सितम् अमन. २।३८		सङ्कल्पाद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे भगवान्प्रवीतु	छांदो. ७।४।३
सङ्कल्पमेव यत्किञ्चित्तत्तन्नास्तीति निश्चितु	ते. बि. ५।१०५	सङ्कल्पोऽध्यवसायश्च अभिमानो- ऽवधारणा (मनोधर्माः)	वराहो. १।१३
सङ्कल्परहितोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।७	(यः) सङ्कल्पाध्यवसायाभिमान- लिङ्गः प्रजापतिर्विश्वाशः [मैत्रे. +	२।५+४।५
सङ्कल्पसङ्ख्यवशाद्गलिते तु चित्ते संसारमोहमिहिका गलिता भवन्ति महो. ५।५३		सङ्कल्पो वाव मनसो भूयान्	छांदो. ७।४।१
सङ्कल्पात्मकानि सङ्कल्पे प्रतिष्ठितानि	छांदो. ७।४।२	संक्षेपस्योपलब्धेश्च परतन्त्रा- स्तिता मता	अ. शां. २४
सङ्कल्पादिकं मनो बन्धहेतुः, तद्विशुक्तं मनो मोक्षाय भवति	मं. ब्रा. २।८	सङ्कोचविकासोऽत्मकमहामाया- विलासात्मक एव सर्वोऽप्य-	त्रि. म. ना. ३।३
सङ्कल्पादेवास्य गन्धमाल्ये समु- त्तिष्ठतस्तेन गन्धमाल्यलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।६	विद्याप्रपञ्चः	
सङ्कल्पादेवास्य गीतवादिते समु- त्तिष्ठतस्तेन गीतवादितलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।८	सङ्गत्यागं विदुर्मोक्षं सङ्गत्यागा- दजन्मता । सङ्गं त्यज त्वं भावानां जीवन्मुक्तो भवानव	अ. पू. ५।४ गो. पू. ३।१० अ. गी. २।६२
सङ्कल्पादेवास्य पितरः समुत्तिष्ठन्ति, तेन पितृलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।१	सङ्गं त्यक्त्वा करोति यः सङ्गं त्यक्त्वाऽऽत्मशुद्धये सङ्गं त्यक्त्वा धनञ्जय सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च सङ्गात् सञ्जायते कामः	अ. गी. ५।१० अ. गी. ५।११ अ. गी. २।४८ अ. गी. १८।९ अ. गी. १८।६ अ. गी. १८।६२
सङ्कल्पादेवास्य भ्रातरः समु- त्तिष्ठन्ति, तेन भ्रातृलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।३	सङ्गीतताललयवाद्यवशं गताऽपि मौलिस्थकुम्भपरिरक्षणधी- र्नटीव (पुङ्गवानुपुङ्गवविषयेक्षण- तत्परोऽपि प्रह्लावलोकनधियं न जहाति योगी)	वराहो. २।८२ अ. गी. २।३३ अ. गी. १३।६
सङ्कल्पादेवास्य मातरः समुत्तिष्ठन्ति, तेन मातृलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।२	सङ्गामं न करिष्यसि सङ्घातश्चेतना धृतिः	
सङ्कल्पादेवास्य सखायः समु- त्तिष्ठन्ति तेन सखिलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।५	सङ्घाताः स्वप्नवत्सर्वे आत्ममाया- विव(स-)जिताः	अद्वैत. १० अ. शिरः. ३।१६
सङ्कल्पादेवास्य स्वसारः समु- त्तिष्ठन्ति तेन स्वसृलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।४	स चक्षुषः पंक्तिं पुनाति स चतुर्भिश्चतुर्भिरक्षरैरष्टौ वसू- नजनयत्	अव्यक्तो. ६ बृह. ९।१०।१
सङ्कल्पादेवास्यान्नपाने समुत्तिष्ठत- स्तेनान्नपानलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।७	स चन्द्रमसमागच्छति स चन्द्रमाः स नक्षत्राणि स चराचरात्मकं जगत्	गान्धर्वो. २
सङ्कल्पादेवास्य स्त्रियः समुत्तिष्ठन्ति, तेन स्त्रीलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।९		
सङ्कल्पाशानुसन्धानवर्जितं चेत्प्रति- क्षणम् । करोषि तदचित्तत्वं प्राप्त एवासि पावनम्	महो. ४।६		

स च प्राणायामप्रत्याहारधारणा-
ध्यानसमाधियोगानुमानात्म-
चिन्तकवटकणिका वा

१ आत्मो. ३

स च पादनारायणो जगत्स्रष्टुं
प्रकृतिमजनयत्

मुद्रलो. २।४

स च मे न प्रणश्यति

भ. गी. ६।३०

स च यो यत्प्रभावश्च

भ. गी. १३।४

स च सर्वस्मान्महिम्नो ज्यायान्

मुद्रलो. २।३

स चाक्षुषः पुरुषः, दर्शनाय चक्षुः

छांदो. ८।१२।४

स चानन्तकोटिब्रह्माण्डानामुदय-
स्थितिलयाद्यखिलकार्यकारण-
जालपरमकारणकारणभूतो
महामायातीतस्तुरीयः पर-
मेश्वरो भवति

त्रि.म.ना. २।६

स चानन्तमहामायाविलासाना-
मधिष्ठानविशेषनिरतिशयाद्वैत-
परमानन्दलक्षणपरब्रह्मविलास-
विग्रहो भवति

त्रि.म.ना. २।६

स चानन्तशीर्षा पुरुष अनन्ताक्षि-
पाणिपादो भवति

त्रि.म.ना. २।६

स चानन्त्याय कल्पते [श्वेता. ५।९+

भवसं. २।३५

स चापि तत्प्रत्यवदद्यथोक्तमथास्य
सूत्युः पुनरेवाह तुष्टः

कठो. १।१५

स (ओङ्कारः) चाष्टधा भिद्यते-
अकारोकार-मकारार्च-मात्रा-

नाद-बिन्दु-कला-शक्तिश्चेति

ना. प. ८।२

स चा५ शिष्य पुरोवाचोपनिषत्

महाना. ७।६

सचेतनो निचेतनो भवति,

सर्वं भवति

गणेशो. २।२

सचेताः प्रकृतिं गतः

भ. गी. ११।५१

सच्च त्वेषामभवत्

वैसि. २।६

सच्च सद्येतुकं नास्ति सद्येतुकमसत्कुतः

अ. शां. ४०

(सः) सचासच्च सर्वं पश्यति

सुबालो. ४।२

सचासच्च सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति

प्रभो. ४।५

सच्चिदसुखपरिपूर्णतास्मरणं गन्धः

भावनो. ८

सच्चिदानन्दघनज्योतिरभवत्

नृसिंहो. ६।१

सच्चिदानन्दघनज्योतिर्मवति

नृसिंहो. ६।१

सच्चिदानन्दपूर्णात्मसुभात्मकं

सच्चिदानन्दपूर्णात्मानं परं ब्रह्म

सम्भाव्याहमित्यात्मानमादाय

मनसा ब्रह्मणैकीकुर्यात्

नृसिंहो. ४।२

सच्चिदानन्दपूर्णात्मा सर्वप्रेमास्पदो-

ऽस्म्यहम्

प्र. वि. १०८

सच्चिदानन्दमद्वैतं सच्चिदानन्द-

मद्वयम्

ते. वि. ६।१

सच्चिदानन्दमात्मानमद्वितीयं ब्रह्म

भावयेत्

व. सू. ९

सच्चिदानन्दमात्रमेकरसं पुरमेव

ब्रह्म मकारेण जानीयात्

नृसिंहो. ५।७

सच्चिदानन्दमात्रं हि सच्चिदानन्द-

मन्यकम्

ते. वि. ६।२

सच्चिदानन्दमात्रः स स्वराद्भवति

सच्चिदानन्दमात्रोऽहं स्वप्रकाशो-

ऽस्मि चिद्धनः

प्र. वि. १०९

सच्चिदानन्दमात्रोऽहमनुत्पन्नमिदं

जगत् [ते. वि. ६।५८,

६३,७१

सच्चिदानन्दमात्रोऽहमिति निश्चित्य

तस्यज

ते. वि. ६।१०७

सच्चिदानन्दमेव त्वं सच्चिदानन्द-

क्रोऽस्म्यहम्

ते. वि. ६।३

सच्चिदानन्दरूपमिदं सर्वं सद्दीदं

सर्वं सत्समिति चिद्धीदं सर्वं

काशते प्रकाशते चेति

नृसिंहो. ७।३

सच्चिदानन्दरूपं तदवाङ्मनसगोचरम्

सच्चिदानन्दरूपाय सर्वधीवृत्ति-

साक्षिणे । नमोवेदान्तवेद्याय

ब्रह्मणेऽनन्तरूपिणे

व. सू. शीर्षकं

सच्चिदानन्दरूपाय ज्ञानायामित-

तेजसे । ब्रह्मस्वरूपाय नारायण

नमोऽस्तु ते

ना. च. २।१

सच्चिदानन्दरूपोऽस्य परमात्मार्थ

उच्यते । व्यञ्जनं निष्कलं ब्रह्म

प्राणो मायेति च स्वरः

रामर. ५।५

सच्चिदानन्दलक्षणः । सर्वतीर्थस्व-

रूपोऽस्मि परमात्मास्म्यहं शिवः

सच्चिदानन्दलहरी महात्रिपुरसुन्दरी

बहिरन्तरनुप्रविश्य स्वयमेकैव

विभाति

मैत्रे. ३।१२

बहुचो. २

सच्चिदानन्दविग्रहः (श्रीरामः)	मुक्तिको. ११४	स जातो यावदायुषं जीवति तं	
सच्चिदानन्दस्वरूपपरवस्तु भवति	ना.पू.ता. १११	प्रेतं दिष्टमितोऽग्नय एव हरन्ति	
[सुखमिति च-] सच्चिदानन्द-		यत एवेतो यतः सम्भूतो भवति	छांदो. ५।९।२
स्वरूपं ज्ञात्वाऽऽनन्दरूपा		स जायमान उपजायमानो द्वादश	
या स्थितिः सैव सुखम्	निरा. उ. १७	त्रयोदश उपमासः	कौ. त. १।२
सच्चिदानन्दस्वरूपं ब्रह्मैव	अद्वयता. ६	स जीवति मनो यस्य मनने-	
सच्चिदानन्दस्वरूपाय महात्मने...	ना.उ.ता. २।३	नोपजीवति	महो. ३।१३
सच्चिदानन्दं स्वप्रकाशं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	स जीवति यावज्जीवत्यथ यदा	
सच्चिदानन्दात्मकाः स्युर्विष्णौ		म्रियते	बृह. ६।२।१३
नित्ये प्रकल्पिताः	ना.पू.ता. ५।७	स जीवन्मुक्तो भवतीत्याह	
(तथैव) सच्चिदानन्दात्मोपासकः		भगवन्नारायणो ब्रह्माणम्	दत्तात्रे. ३।१
सर्वपरिपूर्णाद्वैतपरमानन्दलक्षणे		स जीवः शिव उच्यते	यो. शि. १।११
परब्रह्मणि नारायणे मयि		स जीवः केवलः शिवः	मैत्रे. २।१
सच्चिदानन्दात्मकोऽहमजोऽहं		सजोषा इन्द्र सगणो मरुद्भिः	
परिपूर्णोऽहमस्मीति प्रविवेश	त्रि.म.ना. ८।३	सोमं पिब वृत्रहञ्छूर विद्वान्	महाना. ५।११
सच्छब्दवाच्यमविद्याशबलं ब्रह्म	त्रि. ब्रा. १	सज्जन्ते गुणकर्मसु	अ.गी. ३।२९
सच्छब्दः पार्थ युज्यते	भ. गी. १७।२६	स ज्ञायते येन तदस्तदोषं शुद्धं परं	
स छन्दोभिः छन्नो यच्छन्दोभि-		निर्मलमेकरूपम् । सन्दृश्यते	
छन्नस्तस्माच्छन्दांसीत्याचक्षते		वाप्यवगम्यते वा तज्ज्ञानम-	
छादयन्ति ह वा एनं छन्दांसि	१ ऐत. १।६।१	ज्ञानमतो यदन्यत्	अवसं. २।५५
स जन्मान्तरितान् पापान्नाशयति	रामो. ४।४	स ज्येष्ठाज्येष्ठव्यवधानरहितः (विष्णुः)	प. हं. प. ११
स जामत्स्वप्रसुप्त्यवस्थाः प्राप्य		सञ्चरन्वनमार्गेण शुचौ देशे परि-	
घटीयन्त्रवदुद्विग्नो जातो		भ्रमन् । वायुभक्षोऽम्बुभक्षो	
मृत इव स्थितो भवति	पैङ्गलो. २।६	वा विहितैः कन्दमूलकैः ॥	
स जातश्च सादुत जामिशंसात्		स्वशरीरे समाप्याथ पृथिव्यां	
ज्यायसाः शंसादुत वा कनीयसः सहवै. ३		नाश्रु पातयेत्	कुण्डिको. ३
स जातीयप्रवाहश्च विजातीयति-		सञ्चारधर्मरहिते मयि स्वप्नो	
रस्कृतिः । नियमो हि परानन्दः..	ते. बि. १।१८	न विद्यते	वराहो. २।६१
सजातीयविशेषविशेषितं निरवयवं		सञ्चितकर्मणि चित्तसंयमात् पूर्व-	
निराधारं निर्विकारं...शाश्वतं		जातिज्ञानम्	शांडि. १।७।५३
परमं पदं निरतिशयानन्दा-		सच्छब्दवाच्यमविद्याशबलं ब्रह्म	त्रि. ब्रा. १।१
नन्तलडित्पर्वताकारमद्वितीयं		सञ्छिन्नाभ्यायिन आचार्याः	
स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि.म.ना. ७।७	पूर्वं बभूवुः	२ प्रणवो. १६
सजातीयं न मे किञ्चिद्विजातीयं		' सञ्ज्ञानमनन्तं ब्रह्म ' इत्यादि-	
न मे क्वचित्	ते. बि. ३।४७	वाक्यविचारः	मठाज्ञा. ७
स जातो अत्यरिच्यत [अ. मं.+	१०।९०।५+	सञ्ज्ञार्थं तान् प्रवीमि ते	भ. गी. १।७
[वा.सं. ३।१।५+	साम. ६।४।७	सञ्ज्ञानमाज्ञानं विज्ञानं प्रज्ञानं	
[अथर्व. १९।६।९+	चित्यु. १२।३	मेधा इष्टिर्धृतिर्मतिर्मनीषाजुतिः	
स जातो भूतान्यभिव्यैक्यत्			
किमिहान्यं वावविषदिति	१ ऐत. ३।१३		

स्मृतिः सङ्कल्पः क्रतुरसुः कामो बश इति...प्रज्ञानस्य नामधेयानि	२ ऐत. ५।२	स तस्मिन्नेवाकाशे स्त्रियमाजगाम बहुशोभमानामुमां हैमवती ता५ होवाच किमेतद्यक्षमिति	केनो. ३।१२
स त एष रसो यच्चक्षुः, सतो ह्येष रसः	बृ. उ. २।३।४	स तस्या आद्यैर्द्वादशभिरक्षरै- र्ब्राह्मणमजनयत्	अव्यक्तो. ६ भ. गी. ८।१०
स तज्ज्ञो बालोन्मत्तपिशाचवज्रड- वृत्त्या लोकमाचरेत्	मं. ब्रा. ५।२	स तं परं पुरुषमुपैति दिव्यम् सता सोम्य तदा सम्पन्नो भवति	
स तत एव निवृत्ते, नैतदशकं विज्ञातुं यदेतद्यक्षमिति	केनो. ३।६, १०	स्वमपीतो भवति तस्मादेन५ स्त्रपितीत्याचक्षते	छांदो. ६।८।१ महाना. १६।१२
सततमनुभवेऽहं तौ बलाति- ब(लेशौ)लान्तौ	सावित्र्यु. ११	सतां हि सत्यं तस्मात्सत्ये रमन्ते सति दीप इवालोकः सत्यर्क इव	
सततमात्माभ्यासरतो भवेत् सततं कीर्तयन्तो मां	अमन. २।४७ भ. गी. १।१४	वासरः । सति पुष्प इवामोद- श्चिति सत्यं जगत्तथा ॥ प्रति- भासत एवेदं न जगत्	
सततं पूजयेद्विष्णुं दिवारात्रं न पूजयेत्	शांडि. १।७।३८	परमार्थतः	महो. ५।१०७
सततं ब्रह्मवादिनाम् सततं ह्येव ब्रह्मोपत्वाद्दीरत्वान्मह- त्वाद्धिष्णुत्वाज्ज्वलत्वात्सर्वतो-	भ. गी. १।७।२४	सति वज्रासने पादौ कराभ्यां धारयेद्दृढम्...कन्दं तत्र प्रपीडयेत्	योगकुं. १।४८
मुखत्वाच्चृषिहत्वाद्भीषणत्वाद्भद्र- त्वान्मृत्युमृत्युत्वाज्जामित्वादिति	नृसिंहो. ७।५	सतीषु युक्तिष्वेतासु दृढाभियमयन्ति ये । चेतसो दीपमुत्सृज्य विचिन्वन्ति तमोऽज्जनैः	मुक्तिको. २।४६
स तत्र तपसा ब्रह्मचर्येण ब्रह्मया सम्पन्नो महिमानमनुभवति	प्रभो. ५।३	स तूष्णीं मनसा ध्यायन्कथमिमे- ऽन्नाद्याः स्युः	ग. पू. १।३, ६
स तत्र परमं तप आस्थायादित्य- भीक्ष्माण ऊर्ध्वबाहुस्तिष्ठति		स तेजस्वतो लोकान्भास्वतोऽपहत- तमस्कानभिसिद्धयति	छांदो. ७।११।२ चिन्त्यु. ७।४
[मैत्रा. १।२+	मैत्रे. १।२	स तेजस्वी, स मे ददातु स तेनैव संवेदितस्तूर्णमेव जग-	
स तत्र पर्येति जक्षन्क्रीडन्नममाणः स्त्रीभिर्वा यानैर्वा ज्ञातिभिर्वा नोपजन५ स्मरन्निदं शरीर५..	छांदो. ८।१२।३	त्यामभिसम्पद्यते	प्रभो. ५।३
स तदभिमानो स्पष्टवपुः सर्वस्थूल- पालकोविष्णुः प्रधानपुरुषोभवति	पैङ्गलो. १।३	स ते प्राणा वाऽऽपो गृहीत्वा हृद- यमन्वालय्य जपेत्	प्रा. हो. १।१२ पैङ्गलो. १।४
स तन्मयो ह्यमृत ईशसंस्थो ज्ञः सर्वगो भुवनस्यास्य गोप्ता	श्वेता. ६।१७	स तेषां सत्त्वतुरीयभागेन ज्ञाने- न्द्रियाण्यसृजत्	पैङ्गलो. १।४
स तपस्तत्त्वा इद५ सर्वमसृजत् स तपस्तत्त्वा स मिथुनमुत्पादयते	तैत्ति. २।६ प्रभो. १।४	स तेषां सत्त्वांशं चतुर्धा कृत्वा भागत्रयसीमष्टितः पञ्चक्रिया-	
स तपोऽतप्यत [प्रभो. १।४+ [-५+नृ.पू.१।१+ग.पू.१।३+	तैत्ति. २।६+३।१ बृ. जा. १।३	वृत्त्यात्मकमन्तःकरणमसृजत्	पैङ्गलो. १।४
स तथा वाचा तेनात्मनेद५ सर्वमसृजत्	बृह. १।२।५ भ. गी. ७।२२	सतो बन्धुमसति निरविन्दन् हृदि प्रतीच्या कवयो मनीषेति उपेनं तदुपनमति यत्कामो भवति	नृ. पू. १।१
स तथा ब्रह्मया युक्तः		[बृ. जा. १।२+	

सतोऽसत्ता स्थिता मूर्ध्नि रम्याणां मूध्न्यरम्यता । सुखानां मूर्ध्नि दुःखानि क्रियेकं संश्रयाभ्यहम्	महो. ६।२४ च. उ. २।३।४	सत्तु व्यापकतयाऽस्ति, तेजो- मयी चित्	सामर. ९७
सतो ह्येष रसः सत्कर्मपरिपाकतो ब्रह्मनां जन्म- नामन्ते नृणां मोक्षेच्छा जायते	पैङ्गलो. २।९	सत्परानन्दरूपोऽस्मि चित्परानन्द- मस्महम्	ते. विं. ३।८
सत्कर्मपरिपाकात्तु स्वविकारं चिकीर्षति । कोऽहं कथमयं दोषः संसारारूप उपागतः	योगकुं. ३।२८ भ.गी. १७।१८	सत्पुण्डरीकमयनं मेघाभं वैद्युता- म्बरम् ।..चित्तयश्चेतसा कृष्णं भुक्तो भवति संसृतेः	गो. पू. १।५ ७।१,३
सत्कारमानपूजार्थं सत्कुलभवोपनीतः सम्यगुपनयन- पूर्वकं...शान्तो दान्तःसन्ध्यासी...	ना. प. १।१	सत्यकामः सत्यसङ्कल्पः (आत्मा) सोऽन्वेष्टव्यः [छांदो. ८।१।५+]	२ देव्यु. २६ छांदो. ४।४।१
देहत्यागं करोति स मुक्तो भवति सत्ता ब्रह्म न चापरा	पा. ब्र. ४९.	सत्यकामो ह जाबालो जवालां मातरमामंत्रयाञ्चक्रे ब्रह्मचर्यं भवति विवत्स्यामि किं गोत्रो-	छांदो. ४।४।१
सत्तामात्रप्रकाशैकप्रकाशं भावनाति- गम् (परमात्मानं ध्यायेत्)	मैत्रे. १।१४	ऽहमस्मीति	छांदो. ४।४।१
सत्तामात्रस्वरूपोऽहं शुद्धमोक्ष- स्वरूपवान्	ते. विं. ३।३०	सत्यचिद्धनमखण्डमद्वयं सर्वदृश्य- रहितं निरामयम् । यत्पदं विमलमद्वयं शिवं तत्सदाऽह-	वराहो. ३।६
सत्तामात्रं चित्स्वरूपं प्रकाशं व्यापकं तथा । एकमेवाद्वयं ब्रह्म	गोपालो. २।१४	मिति मौनमाश्रय	शारीरको. ९
सत्तामात्रं हीदं सर्वं सदेव पुरस्तात्सिद्धम्	नृसिंहो. ९।६	सत्यज्ञानं सात्त्विकम्, धर्मज्ञानं राजसम्, तिमिरान्धं तामसम्	वराहो. २।१६
सत्ता सर्वपदार्थानां नान्या संवेदनादृते	महो. ५।४७	सत्यज्ञानानन्दपूर्णलक्षणं तमसः परम् । ब्रह्मानन्दं सदा पश्य- न्कथं बध्यते कर्मणा	पैङ्गलो. १।१
सत्तासामान्यकोटिस्थेद्रागित्येव पदे यदि । पौरुषेण प्रयत्नेन बलात्सन्त्यज्य वासनाम् ॥	अ. पू. ४।७४	सत्यज्ञानानन्दं परिपूर्णं सनातन- भेकमेवाद्वितीयं ब्रह्म	वज्रसू. च. ९
स्थितिं बध्नासि तत्त्वज्ञ क्षण- मप्यक्षयात्मिकाम् । क्षणेऽस्मि- न्नेव तत्साधु पदमासादयस्थलम्	अ. पू. ४।६८	सत्यज्ञानानन्दानन्तस्वरूपं (आत्मानमपरोक्षीकृत्य)	शिवो. १।१३
सत्तासामान्यपर्यन्ते यत्तत्कलन- योद्धितम् । पदमाद्यमनाद्यन्तं तस्य बीजं न विद्यते	अ. पू. ४।६७	सत्यज्ञाने निबध्यन्ते पुरुषाः पाश- बन्धनैः । मद्भावाच्च विमुच्यन्ते ज्ञानिनः पाशपञ्जरात्	ते. विं. ५।२२
सत्तासामान्यमेवैकं भावयन्केवलं विभुः । परिपूर्णः परानन्दी तिष्ठापूरितदिग्भरः	अ. पू. ४।६७	सत्यत्वेन जगद्भानं संसारस्य प्रवर्तकम्	२ आत्मो. ४ कृष्णो. १५
सत्तासामान्यरूपे वा करोषि स्थितिमादरात् । तत्किञ्चि- दधिकेनेह यत्नेनाप्नोषि तत्तदम्	अ. पू. ४।७६	सत्यभूयमेव भवति नैनं विद्वांस- मनृतं हिनस्ति	बृह. ५।५।१

सत्यमभवत्, यदिदं किञ्च	तैत्ति. २।६	सत्यहविरध्वर्युः	चित्त्यु. ५।१
सत्यमवादिषं, तन्माभावीत्	तैत्ति. १।१२	सत्यं च नारायणः	ना. उ.ता. १।५
सत्यमविनाशि । अविनाशि नाम		सत्यं चानृतं च	तैत्ति. २।६+
देशकालवस्तुनिमित्तेषु विन-		[छांदो. १।२।३+७।२।१+७।१	
द्वयत्सु यन्नविनश्यतितद्विनाशि	सर्वसारो. ६	सत्यं च स्वाध्यायप्रवचने च	तैत्ति. १।९।१+
सत्यमस्तिकर्तव्यमकर्तव्यमौदासीन्य-		सत्यं ज्ञानमनन्तमानन्दं सर्वो-	
नित्यात्मविलापनहोमः	भावनो. ६	पाधिविनिर्मुक्तं कटकमुकुटा-	
सत्यानन्दरूपोऽहं चिद्धनानन्द-		शुपाधिरहितसुवर्णघनवद्विज्ञान-	
विग्रहः । अहमेव परानन्दः	ते. वि. ६।५९	चिन्मात्रस्वभावात्मा यदा	
सत्यमिति सत्यलोकः	गायत्री. २	भासते तदा त्वंपदार्थः	सर्वसारो. ६
सत्यमिति सत्यवचा राशीतरः	तैत्ति. १।९।१	सत्यं ज्ञानमनन्तं च...वेदान्त-	
सत्यमीशानं ज्ञानमानन्दमद्वयम्	जा. द. ९।३	श्रवणं [जा. द. २।९+	दर्शनो. १।३२
सत्यमृद्धं स्वतस्सिद्धं शुद्धबुद्धमनो-		सत्यं ज्ञानमनन्तं ब्रह्म	तैत्ति. २।१।१
दृशम् । एकमेवाद्वयं ब्रह्म नेह		[सर्वसारो. ६+ना. उ. १।५	त्रि.म.ना. ३।३
नानास्ति किञ्चन	अध्यात्मो. ६३	सत्यं ज्ञानमनन्तम्	गान्धर्वो. १
सत्यमेकं ललिताख्यं वस्तु तद्वितीय-		सत्यं ज्ञानमनन्तं यत्परं ब्रह्माह-	
मखण्डार्थं परं ब्रह्म	बहुचो. ३	मेव तत्	वराहो. ३।२
सत्यमेव जयते, नानृतं; सत्येन		सत्यं ज्ञानमनन्तं हि यज्ज्ञात्वा-	
पन्था विततो देवयानः	मुण्ड. ३।१।६	ऽमृतमभुते	गान्धर्वो. ४
सत्यमेव परंब्रह्म, सत्यंज्ञानमनन्तं ब्रह्म	त्रि.म.ना. ३।३	सत्यं ज्ञानं सच्चिदानन्दरूपं ध्याये-	
सत्यमौ सत्यमौ सत्यमोम्	अ.शिरः. ३।१६	देवं तन्महो भ्राजमानम्	शु. र. २।५
सत्यवद्भाति तत्सर्वं रज्जुसर्पवदा-		सत्यं तदेतत्पण्डिता एव पश्यन्ति	नृसिंहो. ९।९
स्थितम् । तदेतदक्षरं सत्यं		सत्यं तु पञ्चमे मासे परं ब्रह्म चतुर्थके	मृत्युलां. ३
तद्विज्ञाय विमुच्यते	कद्रह. ३४	सत्यं त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति	
सत्यवाक्छुचिरद्रोही...स्थिरमति-		सत्यं भगवो विजिज्ञासे	छांदो. ७।१६।१
नानृतवादीं गिरिकन्द्रेषु वसेत्	ना. प. ७।२	सत्यं नाम मनोवाक्कायकर्मभिर्मृत-	
सत्यवाग्ज्ञानवैराग्याभ्यां विशिष्ट-		हितयथार्थाभिभाषणम्	शांडि. १।१।३
देहावशिष्टो वसेत् (यतिः)	ना. प. ६।१	सत्यं परं परं सत्यं सत्येन न	
सत्यविज्ञानमात्रोऽहं सन्मात्रा-		सुवर्गाहोकाव्यवन्ते कदाचन	महाना. १६।१२
नन्दवानहम्	ते. वि. ३।४१	सत्यं प्राणो हंसः शास्ताऽच्युतो	
सत्यसङ्कल्प आत्मारामः कालत्रया-		विष्णुर्नारायणः	मैत्रा. ७।७
बाधितनिजस्वरूपः	त्रि.म.ना. १।५	सत्यं प्रियहितं च यत्	भ.गी. १७।१५
सत्यसङ्कल्पः सत्यकामः	मैत्रा. ७।७	सत्यं ब्रह्म प्रमुहिं सः	ते. वि. ६।३५
सत्यसिद्धयोगो मठः	निर्वाणो. ३	सत्यं ब्रह्मेति सत्यं ह्येव ब्रह्म	चूह. ५।४।१
सत्यस्य सत्यमनु यत्र युज्यते तत्र		सत्यं रसः स्वादुत्तमो रसानाम्	इतिहा. ४४
देवाः सर्वे एकं भवन्ति	१ ऐत. ३।८।१	सत्यं वेद, धर्मं चर, स्वाध्याया-	
सत्यस्य सत्यम् [चूह. २।१।२०+	मैत्रा. ६।३२	न्मा प्रमदः	तैत्ति. १।११।१
सत्यस्यात्मा विद्युत् आत्मा तेजस		सत्यं वदन्त्यनृतमुद्रहन्ति क्षीरं	
आत्मेति वा अहमेनमुपास इति	को. त. ४।१७	पिबन्ति मधु ते पिबन्ति । सोमं	

पिबन्त्यमृतेन सार्धं मृत्योः पर-
 स्तादमृता भवन्ति इतिहा. ७
 सत्यं वदित्यामि ऐतरे. शां.
 [तैत्ति. १।१।१+१।१३ कौलो. शां.
 सत्यं वाचः प्रतिष्ठा, सत्ये सर्वं प्र-
 तिष्ठितं, तस्मात्सत्यं परमं वदन्ति महाना. १७।१
 सत्यं विज्ञानमनन्तं ब्रह्म यस्मिन्नि-
 द्भोतं च प्रोतं च शांडि. २।२
 सत्यं वै चक्षुरक्षिण्युपस्थितो हि पुरुषः सर्वार्थेषु वदति मैत्रा. ६।६
 सत्यं वै तद्रसमापो ज्योती वनदु. १२१
 रसोऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः स्वरोम् महाना. ११।१०
 सत्यं वै तद्रसमापो ज्योती रसो-
 ऽमृतं ब्रह्म भूर्भुवः सुवरोम्
 सत्यं शाण्डिल्य परं ब्रह्म निष्क्रिय-
 मक्षरमिति शांडि. ३।१।२
 सत्यं श्रेष्ठ्यं व्याहृतीनां तथैव
 प्रज्ञानं सप्तमं जीवानाम् इतिहा. ४४
 सत्यं सत्यं ह्यमृतः सम्बभूव गुह्यका. ७४
 सत्यं सम्मार्जनं स्मृतम् शिवो. १।२५
 सत्यं सूक्ष्मं परिपूर्णमद्वयं (ब्रह्म) नृसिंहो. ९।९
 सत्यं हीत्थं पुरस्तादयोनि नृसिंहो. ९।६
 सत्यं हीन्द्रः स होवाच मामेव
 विजानीहि कौ. त. ३।१
 सत्यः होव ब्रह्म बृह. ५।४।१
 सत्यः सत्यं पुण्यमासीत् पुण्यो
 वा दैविकं सत्यं सत्त्वमार्घं पारमा. ५।१
 सत्यं सत्त्वं सत्पथाय स्वाहा मैत्रे. १।११
 सत्यः सूक्ष्मः संविमुश्चाद्वितीयः कृष्णोप. १६
 सत्याकूरो दमोद्धवः स त्यागः सात्त्विको मतः भ. गी. १८।९
 स त्यागीत्यभिधीयते भ. गी. १८।११
 सत्यात्तत्र कदाचिन्न प्रमदितव्यं
 तत्रोद्धूलनत्रिपुण्ड्राभ्याम् भ. जा. २।८
 सत्यात्म प्राणारामं मनबानन्दम्,
 शान्तिसमृद्धममृतम् तैत्ति. १।६।४
 सत्यादिरूपं शिवमेवंविदानो
 विष्णवादिबुद्ध्या दीयते-
 ऽज्ञानसङ्गात् सि. शि. ३

सत्यानन्दचिदात्मकं सात्त्विकं
 मामकं धामोपास्व दत्तात्रे. १।१
 सत्यानन्दस्वरूपोऽहं ज्ञानानन्द-
 घनोऽस्म्यहम् ते. बि. ३।३१
 सत्यानन्दोऽस्म्यहं सदा ते. बि. ३।९
 सत्यानृतोपभोगार्थो द्वैतीभावो
 महात्मनः मैत्रा. ७।११
 सत्यान्न प्रमदितव्यम् । धर्मान्न
 प्रमदितव्यम् । कुशलान्न प्रमदि-
 तव्यम् । भूत्यै न प्रमदितव्यम् ।
 स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न
 प्रमदितव्यम् तैत्ति. १।११।१
 सत्यामेवाप्येति यः सत्यामेवास्तमेति सुबालो. ९।७
 सत्यासत्यादिहीनोऽस्मि सन्मात्रा-
 न्नास्म्यहं सदा मैत्रे. ३।२३
 सत्ये ज्योतिषि जुहोमि स्वाहा महाना. ११।३
 सत्येन तिष्ठासेत्, सत्योऽयमात्मा सुबालो. १३।३
 सत्येन न सुवर्गाल्लोकाद्व्यवन्ते
 कदाचन महाना. १६।१२
 सत्येन पन्था विततो देवयानः मुण्ड. ३।१।६
 सत्येन लभ्यस्त्वपसा ह्येष आत्मा
 सम्यग्ज्ञानेन ब्रह्मचर्येण नित्यम् मुण्ड. ३।१।५
 सत्येन वायुरावाति सत्येनादित्यो
 रोचते दिवि महाना. १७।१
 सत्येनापिहिता गुहा इतिहा. १७
 सत्येनैनं तपसा योऽनुपश्यति
 सत्येनैनं मनसा साधु पश्यति,
 सत्येनैनं मनसा वाचं नयति श्वेताश्व. १।१५
 सत्ये सर्वं प्रतिष्ठितं, तस्मात्सत्यं
 परमं वदन्ति इतिहा. ५०
 सत्ये होव दीक्षा प्रतिष्ठिता महाना. १७।१
 सत्यो जेनातिः सत्यान्तरात्मा
 सत्योद्योगः सत्यः सत्कर्मा
 सत्यं सत्यं वितानमासीत्सत्यं
 सत्याय स्वाहा पारमा. ४।१०
 सत्यो ज्योतिः सत्त्वं प्राणाः
 सत्त्वाधाराः सत्त्वं संयानाः
 सत्यः सत्त्वंप्रकाशं ज्योतिषेस्वाहा पारमा. ५।२

सत्यो नित्यः सर्वसाक्षी महेशो		सत्त्वनुष्णगुविश्वेदमीषोमात्मकं	
नित्यानन्दोनिर्विकल्पोनिराख्यः	शरभो. २१	जगत्	रा. पू. ४।६
सत्योऽसि सिद्धोऽसि सनातनोऽसि		सत्त्वं प्रकृतिजैर्मुक्तं	भ. गी. १८।४०
मुक्तोऽसि मोक्षोऽसिमुदामृतोऽसि	ते. विं. ५।६१	स त्वं प्रियान् प्रियरूपाश्च	
सत्योऽहं गौरहं गौर्यहृद्यहं		कामानभिध्यायन्नचिकेतो-	
यजुरहं सामाहमथर्वाङ्गिरसोऽहं	अ.शिरः. १।१	इत्यसाक्षीः	कठो. २।३
सत्रासाहमवसे जनानां पुरुहूत-		सत्त्वं भवति भारत	भ.गी. १४।१०
मृगिमणं विश्ववेदसम्	आर्षे. १०।२	सत्त्वं रजस्तम इति	भ. गी. १४।५
स त्रेधात्मानं व्यकुर्वत् [बृह. १।२।३+]	मैत्रा. ६।३	सत्त्वं रजस्तम इति अदङ्कार-	
स त्रेधा व्यभजद्भूमिवः स्वरिति	ग. पू. १।३	श्रुतुर्भुजः	गोपाळो. २।२९
स त्वमग्निं स्वरयैमध्येषि..प्रब्रूहि तं	कठो. १।१३	सत्त्वं रजस्तमश्चैव न गुणास्तं	
स त्वमेव, त्वमेव तत् (ब्रह्म)	कैव. १।१६	भजन्ति वै । यश्च सर्वगतः	
सत्त्वमाहो रजस्तमः	भ.गी. १७।१	साक्षी लोकस्यात्मेति कथ्यते	ना. महो. ११
सत्त्वप्रधाना प्रकृतिर्मथेति		सत्त्वात्स जायते ज्ञानं	भ. गी. १४।१७
प्रतिपाद्यते	सरस्व. ३८	सत्त्वात्सम्प्राप्यते मनः । मनसा	
सत्त्वमथास्य पुरुषस्यान्तःशिखो-		प्राप्यते ह्यात्मा [मैत्रे. १।७+]	मैत्रा. ४।३
पर्वीतत्वं ब्राह्मणस्य	परब्र. २	सत्त्वादधि महानात्मा महतो-	
सत्त्वमध्ये स्थितोऽच्युतः	मैत्रा. ६।३८	इत्युक्तमुत्तमम्	कठो. ६।७
सत्त्वरजस्तमांसि च गुणत्रयम्	वराहो. १।११	सत्त्वानुरूपा सर्वस्य	भ. गी. १७।३
सत्त्वरूपपरिप्राप्तचित्तास्ते ज्ञान-		सत्त्वानुबन्धादभ्यासाज्ज्ञानयोगात्	
पारगाः । अचित्ता इति		पुनः श्रुतात् । दृष्टश्रुतानुभूतानां	
कथ्यन्ते देहान्ते व्योमरूपिणः	अ. पू. ४।९३	स्मरणात्स्मृतिरुच्यते	आयुर्वे. २१
सत्त्वशुद्धयैव सत्कर्मनिरतो		सत्त्वान्तर्वर्तिनो देवाः कर्त्रदङ्कार-	
वर्जयत्यसत्	भवसं. ४।९	चेतनाः	त्रि. ब्रा. २।७
सत्त्वशुद्धौ ध्रुवा स्थितिः, स्थिति-		सत्त्वापत्तिश्चतुर्थी स्यात्ततोऽसं-	
लम्मे सर्वग्रन्थीनां विप्रमोक्षः	छांदो. ७।२६।२	सक्तिनामिका । पदार्थभावना	
सत्त्वसमष्टित इन्द्रियपालका-		षष्ठी सप्तमी तुर्यगा स्मृता	महो. ५।२५
नसृजत्	पैङ्गलो. १।५	सत्त्वापत्तिस्तुरीया (भूमिका)	वराहो. ४।१
सत्त्वं रजस्तमश्चेति गुणानेतान्		सत्त्वाप्रशेष एवास्ते पञ्चमी	
प्रचक्षते	ना. महो. १६	भूमिकां गताः	अक्षयुप. ३६
सत्त्वं वा उद्वेकमासीद्यत्सत्त्व-		सत्त्वेव सौम्येदमग्र आसीदेक-	
मुभयोरनुगोप्ता तत्सत्यं सत्यं		मेवाद्वितीयम् (ब्रह्म)	छांदो. ६।२।२
पदाय सत्याय स्वाहा	पारमा. ४।९	सत्समृद्धं स्वतस्सिद्धं शुद्धं	
सत्त्वं सत्त्ववतामहम्	भ.गी. १०।३६	बुद्धमनोदृशम्	अध्यात्मो. ६३
सत्त्वं सत्त्वात्मकं वा रजो रजस		सत्सम्प्रदायस्थं...सत्तुक्मासाय...	
आत्मकस्तमस्तमस आधारः		स्वकुलानुरूपामभिमतकन्यां	
साकृतं निरीधरमीश्वराय स्वाहा	पारमा. १०।६	विवाह...गार्हस्थ्योचितपञ्च-	
सत्त्वं सुखे सञ्जयति	भ. गी. १४।९		
सत्त्वं स्थावरजङ्गमम्	भ.गी. १३।२७		

विंशतिवत्सरं तीर्त्वा...साधन- चतुष्टयसम्पन्नः सन्नयस्तुमर्हति [स्वर्ग इति च-] सत्संसर्गः स्वर्गः स दक्षिणतः स उत्तरतः स एवेदं सर्वम् सदसबाभृतं च यत् सदसबाहमर्जुन सदसत्फलमयैर्हि पाशैः पशुरिव बद्धं सदसत्सदसद्वापि न किञ्चिद्वस्तु जायते सदसद्देहीनोऽस्मि सङ्कल्पपरिहिनो- ऽस्म्यहम् सदसद्योनिजन्मसु सदसद्वरेण्यं परं विज्ञानाद्यद्वरिष्ठं प्रजानाम् सदसस्पतिमद्भुतं प्रियमिद्वस्य काम्यम् । सन्नि मेधामयासिषम् [क्र. मं. ११८६+ [+सा. वे. ११०१+ सदा आनन्दमयोऽयं लोको वेदविदो यं वदन्ति सदाचाररतो भूत्वा द्विजो नित्य- मनन्यधीः ॥ मयि सर्वात्मके भावो मत्सामीप्यं भजत्ययम् । सैव सालोक्यसारूप्यसामीप्या मुक्तिरिष्यते सदाचारादखिलदुरितक्षयो भवति सदा चैतन्यरूपोऽस्मि चिदानन्द- मयोऽस्म्यहम् सदा जनानां हृदये सन्निविष्टः सदा जाग्रदवस्थायां सुप्तवयोऽव- तिष्ठति । आसौच्छ्रासविहीन- स्तु निश्चितं मुक्त एव सः सदा तज्ज्ञावभाविताः सदात्मकत्वविज्ञानदग्धाविद्यादि- वर्ष्मणः । अमुष्य ब्रह्मभूतत्वा- द्वर्ष्मणः कुत उज्ज्वलः सदावत्तोऽहमस्मीति प्रत्येतत्संबन्धि ये, न तै संसारिणो भवन्ति	ना. प. २११ निरा. १९ छांदो. ७।२५।१ प्रश्नो. २।५ भ. गी. ९।१९ मैत्रा. ४।२ अ. शां. २२ मैत्रे. ३।७ भ. गी. १३।२२ मुण्ड. २।२।१ महाना. २।८+ वा.सं. ३२।१३ तै.आ. १०।१।४ सामर. ५ मुक्तिको. १।२२ त्रि.म.ना. ५।४ ते. त्रि. ३।४ श्रौताश्र. ४।१७ अमन. २।५८ भ. गी. ८।६ २ आत्मो. २५ वृत्तात्रे. १।१	सदादीप्तिरपाराभृतवृत्तिः ज्ञानम् सदादीप्तिराचमनीयम् सदानन्दचिन्मात्रमात्मैवा- व्यवहार्यं..ब्रह्मात्मैवात्र ह्येव न विचिकित्स्यमित्यो सत्यं तदेत- त्पण्डिता एव पश्यन्ति सदानन्दधना परिपूर्णस्वात्मैक- रूपा देवता सदानन्दं परमानन्दं समं शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादि- वन्दितं योगिध्येयं परमं पदं चिन्मात्रं सदानन्दं परमानन्दं शान्तं शाश्वतं सदाशिवं ब्रह्मादिवन्दितं योगि- ध्येयं परमं पदं, यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिनः सदा नादानुसन्धानात् संक्षीणा वासना भवेत् (तु या) [ना. बि. ४९+ सदा बुद्धिमता भाव्यं योगिना योगसिद्धये सदाभ्यासे स्थिरीभूते न विधिर्नैव च क्रमः सदाऽमनस्कमर्च्यम् [मं.ब्रा. २।५+ सदा योगं समभ्यसेत् सदा रसनया योगी मार्गं न परिसङ्क्रमेत् सदा रामोऽहमस्मीति तत्त्वतः प्रवदन्ति ये । न ते संसारिणो नूनं राम एव न संशयः सदाविचाररूपोऽस्मि निर्विचारो- ऽस्मि सोऽस्म्यहम् सदा वेदान्तवाक्यार्थं शृणुयात्सु- समाहितः सदाशिवः शक्त्यात्मा सर्वत्रा- वस्थितः स्वयं ज्योतिः शुद्धो शुद्धो नित्यो निरञ्जनः शान्तः प्रकाशत इति	मं. ब्रा. २।५ आत्मपू. १ नृसिंहो. ९।९ भावनो. ९ गणेशो. ५।६ नृ. पू. ५।१६ यो. शि. ६।७१ १ यो. त. ७५ अमन. २।५२ आत्मपू. १ अ. ना. २३ यो. कुं. २।४८ रामो. २।५ मैत्रे. ३।१० ना. प. ६।२४ हंसो. ११
--	---	--	---

(अथ) सदाशिवः संहारकाले

संहारं कृत्वा संहाराक्षं

मुकुलीकरोति

रु. जा. ४४

सदाशिवाय विद्महे सहस्राक्षाय

धीमहि। तन्नः साम्भः प्रचोदयान्

वनदु. १४१

सदाशिवोऽहं, परमप्रकृतिरहम्

अद्वै. भा. १

सदाऽसङ्गस्वरूपोऽस्मि निर्विकारो-
ऽहमव्ययः

तं. वि. ३१६

सदा सच्चिन्मयोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३११६

सदासन्तोषो विसर्जनम्

आत्मपू. १

सदा समाधिं कुर्वीत हंसमन्त्र-

मनुस्मरन्

त्र. वि. ६५

सदा साक्षिस्वरूपत्वाच्छिव एवास्मि

केवलः। इति धीर्या मुनिश्रेष्ठ

स समाधिरिहोच्यते

जा. द. १०१५

सदा साङ्गद्वेष्टयाऽश्वमेधमन्तं योगं

यजते, स महामखो महायोगः

अवधू. ६

स दिग्भिर्ज्योतिषा भाति च

तपति च

छांदो. ३११८६

सदिति प्राणः, त्रीत्यजम्, यमित्य-

सावादित्यः। (तत्सत्यम्)

१ ऐत. ११५३

सदित्येतत् स युज्यते

भ. गी. १७२६

सदित्येवाभिधीयते

भ. गी. १७२७

सदृशं चेष्टते स्वस्याः

भ. गी. ३३३

सदृशं त्रिषु लिङ्गेषु सर्वासु च

विभक्तिषु। वचनेषु च सर्वेषु

यन्न व्येति तदव्ययम्

२ प्रणवो. १५

सदेतद्वाधिका गान्धर्वीति

गविको. ५

सदेव पुरस्तात् सिद्धं हि ब्रह्म

नृसिंहो. ९६

सदेव समः स मुनिसमः स

नागसमः

गणेशो. ५४

सदेव सोम्येदमग्र आसीत्

[छां. उ. ६।२।१+

पैङ्गलो. ११

स देवानपि गच्छति स ऊर्ज-

मुपजीवति

बृह. १।५।२

स देवानपि यच्छति स ऊर्ज-

मुपजीवति

बृह. १।५।१

स देवानाकर्षयति, स यक्षाना-

कर्षयति, स नागानाकर्षयति,

स प्रधानाकर्षयति

नृ. पू. ५।१२

स देवानां निधनमनिधनम्

त्रयो. १

सदैकरसरूपोऽस्मि सदाचिन्मात्रविग्रहः

ते. वि. ३।७

सदैवात्मा विशुद्धोऽस्मि

यो. शि. ४।२०

सदैवानुज्ञैकरसो ह्ययमोङ्कारः,

नृसिंहो. ८।५

सदोज्ज्वलोऽविद्यातत्कार्यहीनः

स्वात्मबन्ध-(रहितः)-हरः

[गणेशो. १।४+नृसिंहो. २।८+

रामो. २।४

सदोपनिषदं विद्यामभ्यसेन्मुक्ति-

हेतुकीम्

ना. प. ३।७२

सदोपमपि न त्यजेत्

भ. गी. १८।४८

सद्गुरुसमीपे सकलविद्यापरिश्रमज्ञो

भूत्वा... ब्रह्मचर्यं समाप्य

गृही भवेत्

प. हं. प. १

सद्भवं चिद्भवं नित्यमानन्दघन-

मध्ययम्

अध्यात्मो. ६१

सद्दीप्तं सर्वं सत्सदिति

नृसिंहो. ७।३

सद्भावभावनादाक्याह्लासना-

लयमश्रुते

अध्यात्मो. १३

सद्भावेन ह्यजं सर्वमुच्छेदस्तनं

नास्ति वै

अ. शां. ५७

सद्भावे साधुभावे वा

भ. गी. १७।२६

सद्यःकुमारिकारूपैः पाके सिद्धे

जगद्भवेत्

ते. वि. ६।७९

सद्योजातमुत्तं जहात्येवः

चित्र्यु. १४।१

सद्योजातशिषुज्ञानं

अ. पू. ३।१६

सद्योजातं प्रपद्यामि सद्योजाताय

वै नमो नमः [महाना. १०।४+तै. भा. १०।४३।१

सद्योजातं मही पूया रमा ब्रह्मा

त्रिवृत्स्वरः

पञ्चम. १

सद्योजाता तु या कन्या भोग-

योग्या भवेज्जगन्

तं. वि. ६।९१

सद्योजातात्पृथिवी

चु. जा. १।५

सद्योजातादिपञ्चब्रह्ममंत्रैः परिगृह्यं

...रेखाः प्रकुर्वीत

का. रुद्रो. २

सद्योजातादिपञ्चब्रह्ममन्त्रैर्मम

सङ्गृह्य...रेखाः प्रकुर्वीत

जावाल्यु. ६

सद्योजातादिभिर्मन्त्रैर्ममस्कृत्य पुनः

पुनः। प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा

शिवरूपमिति स्फुटम्

१ विल्वो. ८

सद्योजाताद्वाहणाः सम्बभूवुः	सि. शि. ९	स निर्गुणः स निरहङ्कारः स	
सद्योजातेन वै पादान् सर्वाङ्गं		निर्विकल्पः स निरीहः स	
प्रणवेन तु [बृ. जा. ३।३२+	४।१	निर्विकारः...	गणेशो. २।४
सद्रूपत्वं सदा मम	वराहो. ३।९	स निर्देष्टुमशक्यो यो वेदवाक्यै-	
सद्रूपया माययोत्पादिताः काम-		रागम्यतः । यस्य किञ्चिद्ब्रह्म-	
क्रोधादयो गुणाः संसारोत्पत्ति-		नास्ति किञ्चिदन्तः कियन्न च	ते. वि. ५।९
प्रयोजका भवन्ति	सामर. १०२	स निश्चयेन योक्तव्यः	भ. गी. ६।२३
सद्रूपं परमं ब्रह्म त्रिपरिच्छेद-		स निष्कर्ममार्गीयो भवति	सामर. ९८
वर्जितम्	कठरु. ३०	स नैव व्यभवत्, स शौद्रं वर्ण-	
सद्वाऽसद्वा स्थितिर्वापि यस्य		मसृजत	बृह. १।४।१३
नास्ति क्षराक्षरम्	ते. वि. ५।११	स नैव व्यभवत्, स विश्वमसृजत	बृह. १।४।१२
सद्वैतमनिर्वाच्यं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३	स नैव व्यभवच्छ्रेयोरूपमसृजत	वृ. च. १।४।१४
स द्वितीयमैच्छत्	बृह. १।४।३	स नोत्तस्थौ, तं पाणिनापेवं	
सद्रूपमिव सर्वं देवास्तं सेवन्ते	त्रि.म.ना. ८।७	बोधयाञ्चकार	बृह. २।१।१५
स ध्यातुर्वामुखो भूत्वा भूरिति		स नो बन्धुर्जनिता स विधाता	
व्याहृतिर्गायत्रं छन्द ऋग्वेदः	चतुर्वे. १	धामानि वेद भुवनानि विश्वा	महाना. २।५
स न इन्द्रः कामवरं ददातु	चिन्त्यु. ११।८	स नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु [श्वेता. ४।१+४।१२	
सनस्तुजातादिसनातनाद्यैरीड्यो		स नो भूतो यो वाऽमृतात्मा	
महेशो भगवानादिदेवः	शरभो. २०	सुपुष्टिमस्मत्पितरं पवित्रं स	
स न दद्यातेऽथ मुच्यते	छांदो. ६।१६।२	नोऽस्तु भूत्यैकमलं परायस्वाहा	पारमा. ९।९
स न साधुना कर्मणा भूयान्, नो		स नो मुञ्चतु दुरितादवद्यात्	सहस्रै. ९
एवासाधुना कनीयान्	बृह. ४।४।२२	स नो मृत्योस्त्रायतां पात्व५ हंसो	
स नः पर्वदतिदुर्गाणि विश्वा		...ऽयोर्जीवा जरामशीमहि	महाना. १३।९
क्षामदेवो अतिदुरितात्यग्निः	महाना. ६।१७	स नो हि मायया जन्म युज्यते	
स नः सुवः संशिशधि	महाना. ६।६	न तु तत्त्वतः	अद्वैत. २७
सनातनस्त्वं पुरुषो मतो मे	भ.गी. ११।१८	सन्ततः शिलाभिस्तु लम्बत्या-	
स नारमतैकः स आत्मानम-		कोशसन्निभम् । तस्यान्ते सुषिरः	
भिध्यायन् बह्वीः प्रजा असृजत्	मैत्रा. २।६	सूक्ष्मं तस्मिन्सर्वं प्रतिष्ठितम्	महाना. ९।८
स नारायणो भवतीत्युपनिषत्	त्रि.म.ना. २।९	सन्तमेनं सतो विदुः	तैत्ति. २।६
स नारायणो विराट्पुरुषो भवति	ना.उ.ता. ३।१	सन्ति पुत्राः सुबहवो दरिद्राणाम-	
स नाराशः सीरधीते स		निच्छताम् । नास्ति पुत्रः समृद्धानां	
प्रणवमधीते	ग. शो. ५।४	विचित्रं विधिचेष्टितम्	भवसं. १।१२
स निधीनां त्वं निधिपतिः	ग. शो. २।१	सन्तिष्ठेन्नियमेन	लिङ्गोप. १
स निन्दामर्षसहिष्णुः । स षड्वर्त्म-		सन्तीन्द्रियाणि सन्त्यर्था...योगो	
वर्जितः	प. हं. प. ११	न च नास्ति रुक्	आयुर्वे. ३
स नियच्छति मधुकरः श्वेव		सन्तुष्ट इति कथ्यते	महो. ४।३६, ३७
विकर्मकः	परम. १	सन्तुष्टः सततं योगी	भ. गी. १२।१४
		सन्तुष्टो येन केनचित्	भ. गी. १२।१९

सन्ते पर्यासि समु यन्तु वाजा..	कौ. त. २।८	सन्धौ जीवात्मनोरैक्यं सङ्ग्रासः	
सन्तोषामृतपानेन ये शान्ता-		परिकीर्तितः	मेत्रे. २।१७
स्तृप्तिमागताः । आत्मारामा		सन्धौ सन्धौ मिश्रितानां यदा	
महात्मानस्ते महापदमागताः	महो. ४।३५	विश्राम्यते मनः । तदा देहो	
सन्तोषामोदमधुरा प्रथमोदेति		गृहं राज्यं निर्दोषा च	
भूमिका । भूमिप्रोदितमात्रो-		मतिर्भवेत्	विश्रामो. ९
ऽन्तरमुताङ्कुरिकेव सा	अक्षयुप. ३०	सन्ध्ययोर्ब्राह्मणः काले वायुमाकृष्य	
सन्तोषो नाम यदृच्छालाभ-		यः पिबेत् । त्रिमासात्तस्य	
सन्तुष्टिः	शांडि. १।२।१	कल्याणी जायते वाक्सरस्वती	शांडि. १।७।४६
सन्त्यक्तवासनान्मौनादृते		सन्ध्ययोर्ब्राह्मणकालेऽपि मध्याह्ने	
नास्त्युत्तमं पदम्	मुक्तिको. २।२१	वाऽथवा सदा । बाह्यं प्राणं	
सन्त्यजेत्सर्वकर्माणि लोकाचारं		समाकृष्य पूरयित्वोदरेण च ।	
च सर्वशः । कृमिकीटपतङ्गांश्च		नासाग्रे नाभिमध्ये च पादा-	
तथा योगी वनस्पतीन्	ना. प. ६।४१	ङ्गुष्ठे च धारयेत् ॥ सर्वरोग-	
सन्त्यज्य हृद्गुहेशानं देवमन्यं		विनिर्मुक्तो जीवेद्वर्षशतं नरः	जा. व. ६।२१
प्रयन्ति ये । ते रत्नमभिवा-		सन्ध्यं तृतीयं स्वप्रस्थानम्	बृह. ४।३।९
च्छन्ति त्यक्तहस्तस्यकौस्तुभाः	महो. ६।२०	सन्ध्याक्रिया मनोयागस्य लक्षणम्	पा. ब्र. ३
सन्त्वा सिञ्चाभि मन्त्रेण गोमूत्रं		सन्ध्यामुपास्य कुर्वीत नित्यं देह-	
गोमये क्षिपेत्	बृ. जा. ३।९	प्रसाधनम् । स्पृशेद्वन्द्वे च कपिलां	
सन्दिग्धः सर्वभूतानां वर्णाश्रम-		प्रदद्याच्च गवां हितम्	शिवो. ७।९२
विवर्जितः । अन्धवज्रडवच्चापि		सन्निधानात्समस्तेषु जन्तुष्वपि च	
मृकवच्च महीं चरेत्	ना. प. ४।३६	सन्ततम् । सूचकत्वाच्च रूपस्य	
सन्दिग्धायामपि भृशं शुभामेव		सूत्रमित्यभिधीयते	यो. शि. २।१०
समाचर । शुभायां वासना-		सन्नियम्येन्द्रियग्रामं	भ. गी. १२।४
बुद्धौ न दोषाय मरुत्सुत	मुक्तिको. २।९	सन्मात्रमहमेव हि	ते. वि. ३।५९
सन्दृश्यन्ते चूर्णितैरुत्तमाङ्गैः	भ. गी. ११।२७	सन्मात्रास्मात्स्यहं सदा	मेत्रे. ३।२३
सन्देहस्त्वेव आत्मन इति होवाच	छांदो. ५।१५।२	सन्मात्रो नित्यः शुद्धो बुद्धः	
सन्देहस्ते व्यशीर्यद्यन्मां नाग-		सत्यो मुक्तो निरञ्जनो विमु-	
मिष्य इति	छांदो. ५।१५।२	रव्ययानन्दः परः प्रत्यगेकरसः	
सन्धां च या९ सन्धे ब्रह्मणैषः	चित्त्यु. १४।२	प्रमाणैरेतैरवगतः	नृसिंहो. ९।५
सन्धिनी तु धामभूषणशय्यासना-		सन्मात्रो निरस्ताविद्यातमोमोहोऽहं..	नृसिंहो. २।८
दिमित्रभृत्यादिरूपेण परीता	राधिको. ९	सन्मूलाः सोम्येमाः सर्वाः प्रजाः	
सन्धिं कृत्वा तु मनसा चिन्तये-		सदायतनाः सत्प्रतिष्ठाः	छांदो. ६।८।४, ६
दात्मनाऽऽत्मनि	अ. ना. ३२	सङ्ग्रहस्तमिति यो ब्रूयात्कण्ठस्थ-	
सन्धि समाधावात्मन्याचरेत्	आरुणि. २	प्राणवानपि । तारिताः	
सन्धीयते प्रजया पशुभिर्ब्रह्मवर्चसे-		पितरस्तेन इति वेदानुशासनम्	शाट्याय. ३२
नास्त्राद्येन सुवर्गेण लोकेन	तैत्ति. १।३।९	सङ्ग्रहस्तसर्वेन्द्रियवर्गोऽनेकजन्मा-	
सन्धुः सन्धुक्षणानां संयोगः		र्जितपुण्यपुञ्जपक्कैवल्यफलो-	
सन्दधानः	पारमा. ४।६		

ऽखण्डानन्दनिरस्तसर्वकेश-
कश्मलो ब्रह्माहमस्मीति
कृतकृत्यो भवति मं. ब्रा. ३।३
सद्यस्तसर्वसङ्कल्पः समः शान्त-
मना मुनिः । सध्यासयोग-
युक्तात्मा ज्ञानवान्मोक्षवान्भव
सद्यस्तं मया सद्यस्तं मया
सद्यस्तं मयेति मन्द्रमध्यम-
तारध्वनिभिस्त्रिवारं त्रिगुणीकृत-
प्रेषोच्चारणं कृत्वा...तत्त्वमस्या-
दिवाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं. प. ५
सद्यस्तं मया, सद्यस्तं मया,
सद्यस्तं मयेति त्रिरुक्त्वाऽभयं
सर्वभूतेभ्यो मत्तः प्रवर्तते आरुणि. ३
सद्यस्तं मयेति त्रिवारमभिमन्त्रयेत् १ सं. सो. २।६
सद्यस्तं मयेति त्रिवारमुच्चेत् याज्ञव. १
सद्यस्ता यद्यपि महावाक्योपदेशे
नाधिकारिणः [ना.प. ३।१+ १ सं. सो. २।३
सद्यस्याग्निं न पुनरावर्तनं यन्मन्यु-
र्जायामावहदिति २सध्यासो. १०
सद्यस्याग्निं न पुनरावर्तयन्मृत्युर्ज-
मावहमित्यध्यात्ममन्त्रान्पठेत् कठरु. ४
सद्यस्याग्निं न पुनरावर्तयेत् ।
यन्मन्युर्जायामावहेदित्य-
ध्यात्ममन्त्राजपेत् कठश्रु. २२
सद्यस्यास्ते सुखं वशी भ. गी. ५।१३
सद्यस्याध्यात्मचेतसा भ. गी. ३।३०
सध्यासकालेऽप्यलंबुद्विपर्यन्तमधीत्य
तदनन्तरं कटिसूत्रं कौपीनं
दण्डं वस्त्रं कमण्डलुं सर्वमप्यु
विसृज्याथ जातरूपधरश्चरेत् ना. प. ५।६
सध्यासमेदैराचारमेदः कथं ?
इति चेत्-तत्त्वतस्त्वेक एव
सध्यासः, अज्ञानेनाशक्तिवशा-
त्कर्मलोपश्च त्रैविध्यमेत्य...
चातुर्विध्यमुपागतः ना. प. ५।२
सध्यासयोगयुक्तात्मा भ. गी. ९।२८
सध्यासयोगाद्यतयः शुद्धसत्त्वाः मुण्ड. ३।२।६

सध्यासयोगिनो दान्तौ विद्धि
शान्तौ मुनीश्वर महो. ६।४७
सध्यासस्तु महाबाहो भ. गी. ५।६
सध्यासस्य महाबाहो भ. गी. १८।१
सध्यासं कर्मणां कृष्ण भ. गी. ५।१
सध्यासं कवयो विदुः भ. गी. १८।२
सध्यासं पातयेद्यस्तु पतितं न्यास-
येत्तु यः । सध्यासविघ्नकर्ता
च त्रीनेतान्पतितान्त्रिदुः १ सं. सो. २।२
सध्यासः कर्मयोगश्च भ. गी. ५।२
(सः) सध्यासः षड्विधो भवति
कुटीचक-बहूदक-हंस-परम-
हंस-तुरीयातीतावधूताश्चेति १ सं.सो. २।१३
सध्यासः षड्विधो भवति-कुटी-
चको बहूदको हंसः परमहंसः
तुरीयातीतोऽवधूतश्चेति ना. प. ५।५
सध्यासिनं द्विजं दृष्ट्वा स्थानाचलति
भास्करः । एष मे मण्डलं
भित्त्वा परं ब्रह्माधिगच्छति १ सं. सो. २।६
सध्यासिनां पण्डितशास्त्रिणां च
पाण्डित्यमस्तीह परोपदेशे ।
स्वयं न कुर्वन्ति विधिं न
सान्ध्यं भवन्तु लोकाः खलु
सावधानाः भवसं. १।५८
सध्यासिनोऽपि दृश्यन्ते देवस-
न्दूषिताशयाः याज्ञव. ५
सध्यासेन देहत्यागं करोति स
परमहंसपरिव्राजको भवति पं. हं. प. ८
सध्यासेन देहत्यागं करोति स
परमहंसो नामेति याज्ञव. ३
सध्यासेनाधिगच्छति भ. गी. १८।४९
सध्यासे निश्चयं कृत्वा पुनर्न च
करोति यः । स कुर्यात्कुच्छ्रमात्रं
तु पुनः संन्यस्तुमर्हति १ सं. सो. २।१
सध्यासोपनिषद्वेद्यं संन्यासिपटला-
श्रयम् । सत्तासामान्यविभवं
स्वमात्रमिति भावये १ सं.सो. शीर्षकं
सध्यासेनैव देहत्यागं करोति स
कृतकृत्यो भवति ना. प. ३।८७

स पञ्चधाऽऽत्मानं प्रविभज्योच्यते
यः प्राणोऽपानः समान उदानो
व्यान इति मैत्रा. २।६
स पञ्चभूतानां रजोऽंशश्चतुर्थी
कृत्वा भागत्रयात्पञ्चवृत्त्यात्मकं
प्राणमसृजत् पैङ्गलो. १।४
स परमहंसः सोऽवधूतः स ब्राह्मणः निरा. ३२
स परमानन्दस्य ब्रह्मणो नाम ब्रह्मेति नृसिंहो. ७।३
स पेरित्राद् सर्वक्रियाकारकनिवर्तकः ना. प. १९।२२
स परेऽक्षरे आत्मनि सम्प्रतिष्ठते प्रश्नो. ४।९
स परंपरीरमति बाधमानां बृहन्निमाय
जमदग्निदत्ता । आ सूर्यस्य
दुरिता ततानश्रवो देवेष्वसृत्-
मजुर्यम् [ऋक्सं. ३।३।२२।१+ हयग्री. ९
स पर्यगाच्छुक्रमकायमव्रणं मन्त्रा-
विर५ शुद्धमपापविद्धम् ईशा. ८
स पश्चात् स पुरस्तात् स दक्षिणतः
स उत्तरतः स एवेद५ सर्वम् छांदो. ७।२५।१
स पुत्र-मित्र-कलत्राप्तवन्धादीनि...
संन्यस्य... कटिसूत्रं च कौपीनं
दण्डं वस्त्रं कमण्डलुं सर्वमप्यु
विसृज्याथ जातरूपधरश्चरेदा-
त्मानमन्विच्छेत् ना. प. ३।८७
स पुत्रेणैवास्मिँल्लोके प्रतितिष्ठति बृह. १।५।१७
स पुत्रः प्रत्याहाहं ब्रह्माहं यज्ञोऽहं
लोक इति बृह. १।५।१७
स पुनर्द्विविधो विन्दुः पाण्डुरो
लोहितस्तथा । पाण्डुरं शुक्ल-
मित्याहुर्लोहिताख्यं महारजः यो. चू. ६०
स पूजितः सन् सुमुखोऽभिभूत्वा
दन्तीमुखोऽभीष्टमनन्तशक्तिः हेरम्बो. १०
स पूर्णः खलु वा अद्धाऽविकलः
सम्पद्यते यज्ञः मैत्रा. १।१
स पूर्ववज्जनयश्चन्तवे धनम् चित्त्यु. १०।४
सप्त इमे लोका येषु चरन्ति प्राणा
गुहाशया नि-(त्रि-)-हिताः सप्त
सप्त [मुण्ड. २।८+ महाना. ८।२
सप्तकोटियोजनविस्तीर्णो विष्णुलोकः राघोप. १।३

सप्तकोटिमहामन्त्रं जन्मकोटि-
शतप्रदम् ते. वि. ३।७३
सप्त च वै शतानि विंशतिश्च
संवत्सरस्याहोरात्राः ३ ऐत. २।१।२
सप्तजन्मकृतात्पापान्मुच्यते यस्तु
पर्वभिः । कन्यागते यदा सूर्ये
तिष्ठन्ति पितरो गृहे इतिहा. ८८
सप्तद्वीपवती भूमिर्दक्षिणार्थं नाव-
कल्पते तस्माच्छुद्धया यां
काश्चिद्वांदद्यात्सा दक्षिणाभवति नृ. पू. ५।८
सप्तधातुमयं देहमग्निना रक्षये-
द्भुवम् । व्याधयस्तस्य नश्यन्ति.. यो. शि. १।५६
सप्त प्राणाः प्रभवन्ति तस्मात्
सप्तार्चिषः समि(धा)-धः सप्त
होमाः [मुण्ड. २।१।८+ महाना. ८।२
सप्तभूमिषु जीवन्मुक्ताश्चत्वारः वराहो. ४।१
सप्तमभूम्यां विहरन् ब्रह्मविद्विरिष्टो
भवति वराहो. ४।१
सप्तमं परमं तत्त्वं यो जानाति
स मोक्षमाक् भ्रमन. १।१३
सप्तमं भूचक्रमगुष्टमात्रम् सौभाग्य. ३०
सप्तमः सूर्यो भवति ना. पू. ता. १।१
सप्तमी तुर्यगा स्मृता (ज्ञानभूः) महो. ५।२५
सप्तमे गूढविज्ञानं परावाचा तथाऽष्टमे
सप्तमे चलनसमर्थो भवति हंसो. ९
(ॐ) सप्तमे जम्बूद्वीपः सम्य-
ग्ज्ञानं शिखा निरुक्तो. १।४
सप्तमे धामनि तृतीयमेतस्या एव
पूर्वोक्तायाः कामाद्यं द्विधाधः-
कं मदनकलाद्यं शक्तिबीजं
वाग्भवाद्यं तयोरर्धावशिरस्कं
कृत्वा नन्दिविद्येयम् त्रि. ता. १।१६
सप्तमेन तु पिण्डेन दीर्घमायुः
प्रजायते पिण्डो. ७
सप्तमे मासे जीवेन संयुक्तो भवति गर्भो. ३
सप्तमे रक्तवर्णो विष्णुरिति
द्वारपालाः राघोप. २।१
सप्तयुजन्ति रथमेकचक्रम् चित्त्यु. ११।८
[ऋ.मं. १।१६।१२+अथर्व. १।९।२+ तै. भा. ३।११।८

सप्तरात्रलयेनापिपरेलीनस्य योगिनः।

आ ब्रह्मविश्वनेतृत्वं श्रुतिज्ञानं

च वर्तते

सप्तरात्रोषितं बुद्धुं भवति

सप्तर्षीणां ध्रुवस्यापि लोका ऊर्ध्व-

रदावली

सप्तवक्त्रं तु रुद्राक्षं सप्तमालाधि-

दैवतम् । तद्धारणान्महाश्रीः

स्यान्महदारोग्यमुत्तमम्

(अथ) सप्तविधस्य वाचि सप्त-

विधं सामोपासीत

सप्तविंश इति प्रोक्तः शिवः सर्व-

जगत्पतिः

सप्तशतं पुरुषस्य मार्गाणि

सप्त सागरा जायन्ते पुरुषोत्तमात्

सप्तस्वरमयो नादो लौकिका-

लौकिकात्मकः । ब्रह्मानन्दानु-

सन्धायी येनेदं धार्यते जगत्

सप्त ह द्विषतो भ्रातृव्यानवरुणद्धि

सप्तहोता सप्तधा विक्रमः

सप्तात्मानं चतुरात्मानं चतुस्सप्ता-

त्मानमोङ्कारं (सर्वेश्वरं द्वाद-

शान्ते) तुरीयमानन्दामृतारूपं

षोडशान्ते

सप्तार्चिषः समिधः सप्त होमाः

सप्तात्मानं चतुरात्मानं मकारं

ब्रह्माणं नामौ

सप्तात्मानं चतुरात्मानं मकारं रुद्रं

भ्रूमध्ये

सप्तात्मानं चतुरात्मानमुकारं

विष्णुं हृदये

सप्तार्चिषः समिधा सप्त जिह्वाः

सप्तास्यासन् परिधयः [मुद्रलो. १।६+

[क्र. मं. १०।९०।१५+

स प्रजान्प्रतिगृह्णीत विद्वान्

स प्रजापतिरानुष्टुभाभ्यामर्धर्चा-

भ्यामहोसत्रावकल्पयत्

स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णे

समभवत् [बु. जा. १।१+

अमन. १।५७

गर्भो. ३

गुह्यका. १६

रु. जा. ३१

छांदो. २।८।१

शिवो. १।१४

निरुक्तो. २।१

सि. वि. २

गान्धर्वो. २

बृह. २।२।१

चित्यु. १।१६

नृसिंहो. ३।४

मुण्ड. २।१।८

नृसिंहो. ३।४

नृसिंहो. ३।४

नृसिंहो. ३।४

महाना. ८।२

चित्यु. १।२।३

वा. सं. ३।१।५

सहवै. ९

अव्यक्तो. ६

नृ. पू. १।१

स प्रणवमधीते, यः प्रणवमधीते

स सर्वमधीते

स प्रणवमेवास्याः पुरोगमकरोत्

स प्रणवया तथैवर्चा हविर्ध्यात्वा-

ऽऽत्मानमात्मन्यमौ जुहुयात्

स प्रणवं सर्वं पञ्चमं भवति

स प्रयोजनता तेषां स्वप्ने विप्रति-

पद्यते [वैतथ्य. ७+

स प्रशान्तः सकृज्जोतिः समाधि-

रचलोऽभयः

स प्राणमस्तुजत, प्राणाच्छ्रद्धां खं

वायुर्ज्योतिरापः पृथिवीन्द्रियम्

स प्राणस्तदु वाङ्मनः

स प्राणस्य प्राणः

स प्रियाणां त्वं प्रियपतिः

स बाह्यमभ्यन्तरनिश्चलात्मा

ज्ञानोत्कथा पश्यति चान्तरात्मा

स बाह्याभ्यन्तरव्यापि निष्कलोऽहं

निरञ्जनः

स बाह्याभ्यन्तरान्भावान् स्थूलान्

सूक्ष्मतरानपि । तुर्यमालम्ब्य

कायान्तस्तिष्ठामि स्तम्भितस्थितिः अ. पू. ३।१३

स बाह्याभ्यन्तरे देहे ह्यथ ऊर्ध्वं च

दिक्षु च । इत आत्मा ततो-

ऽप्यात्मा नास्त्यनात्ममयं जगत्

स बाह्याभ्यन्तरेऽपरिमितद्युतिनिभं

तत्त्वं महाकाशम्

स बाह्याभ्यन्तरे सूर्यनिभं सूर्याकाशम्

स बाह्याभ्यन्तरो ह्यजः

स बिन्दुः सोऽपि पुरुषः शिव-

सूर्येन्दुरूपवान्

स बुद्धिमान्मनुष्येषु

स ब्रह्म, अयमात्मा

स ब्रह्मचारिबुद्धिश्च स्तम्भोऽथ

फलितस्तथा

स ब्रह्मणः पर एता भवति

स ब्रह्मयोगयुक्तात्मा

स ब्रह्मवित्स लोकवित्स वेदवित्स

भूतवित्स आत्मवित्स सर्वविदिति

नृ. पू. ५।१५

शौनको. १।३

अव्यक्तो. ५

नृ. पू. २।२

अ. शां. ३२

अद्वैतो. ३७

प्रश्नो. ६।४

मुण्ड. २।२।२

चित्यु. ७।३

गणेशो. २।१

पैङ्गलो. ४।१२

१ सं.सो.२।२१

महो. ६।१०

मं. ब्रा. ४।१

मं. ब्रा. ४।१

मुण्ड. २।१।२

रामर. ५।८

अ. गी. ४।१८

गणेशो. २।१

मंत्रिको. ११

भैत्रा. ४।४

अ. गी. ५।२१

बृह. ३।७।१

स ब्रह्मविद्यां सर्वविद्याप्रतिष्ठाम्	मुण्ड. १।१।१
स ब्रह्म स ब्रह्म स ब्रह्म गणेशः	गणेशो. २।४
स ब्रह्म स हरिः स इन्द्रः स कालामिरुद्रः	गान्धर्वो. २
स ब्रह्माणमेव विवेश, स मानसान् समपुत्रानसृजत्	सुबालो. १।३
स ब्रह्मालङ्कारेणालङ्कृतो ब्रह्म विद्वान्ब्रह्मैवाभिप्रैति	कौ. त. १।४
स ब्रह्मा स ईशानः (सेन्द्रः) सोऽश्वरः परमः स्वराद् [महो. १।९+	चतुर्वे. ६
स ब्रह्मा, स मुक्तिः, साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।६
स ब्रह्मा स विष्णुः स इन्द्रः स शमनः स सूर्यः स चन्द्रः	निरालं. १०
स ब्रह्मा स विष्णुः स रुद्रः स इन्द्रः स सर्वे देवाः सर्वाणि भूतानि	शांडि. ३।१।३
स ब्रह्मा स विष्णुः स शिवः स प्रजापतिः स इन्द्रः सोऽग्निः समभवत्	ग. पू. १।३
स ब्रह्मा स शिवः स हरिः सेन्द्रः सोऽश्वरः परमः स्वराद् [कैव. ८+	ना. पू. ता. ३।१
[कालि. ६+	सूर्यता. १।२
स ब्रह्मा स शिवः....स्वराद् त- त्साम्नश्चतुर्थं पादं जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं गच्छति	नृ. पू. १।४
स ब्रह्मा स हरिः सेन्द्रः स काला- मिरुद्रः स चन्द्रमाः स नक्षत्राणि स चराचरात्मकं जगत्	गान्धर्वो. २
स ब्रह्मेति हि विज्ञेय ऋषिर्ब्रह्म- मयो महान्	कौ. त. १।७
स ब्रूयात्प्राणा वसव इदं मे प्रातस्सवनम्	छांदो. ३।१६।२
स ब्रूयाद्यावान् वा अयमाकाश- स्तावानेषः	छांदो. ८।१।३
स ब्रूयान्नास्य जरयेतज्जीर्येति, न वधेनास्य हन्यते	छांदो. ८।१।५
स भगवान् युगसन्धिकाले स्वेन रूपेण युगे युगे तेनैव जाय-	

मानः स्वयमेव सौमित्रिरैक्ष्वाके वंशे जायमानो रक्षांसि सर्वाणि विनिष्पन्नश्चातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति	सङ्कर्षणो. २
स भाणकरोत्सैव वागभवत्	बृह. १।२।४
स भाणमकरोत्सैववागभवत् (मा. पा.)	बृ. च. १।२।४
समास्थलं स्मशानमिव...कारागृह- विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तवन्धु- भवस्थलं विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१
(एवं) स भिक्षुः सौवर्णादीनां नैव परिग्रहेत्	प. हं. ९
स भूतः स भव्यं जिज्ञासकूट ऋतजारयिष्ठा श्रद्धा सत्यो महस्वान् तपसो वरिष्ठा	महाना. १७।१३
स भूतानामधिपतिः	१ ऐत. ३।७।१
स भूतेषु च सर्वात्मा वासुदेवस्तथा स्मृतः	भवसं. २।५३
स भूमिकावानित्युक्तः शेषस्त्वाय इति स्मृतः । विचारनाम्नीमि- तरामागतो योगभूमिकाम्	अक्षयुप. १३
स भूमिं विश्वतो (स्थत्वा) वृत्त्वा- ऽत्यतिष्ठदशाङ्गुलम् [क्र. मं.	१०।९०।१
[वा. सं. ३।१।१+श्वेताश्व. ३।१।४+	चित्त्यु. १२।१
स भूय एवेन्धनयोर्निगृह्यः	श्वेताश्व. १।१३
स भूतो भ्रियमाणो विभर्ति	चित्त्यु. १४।१
स भो ३ इति प्रतिशुश्राव	बृह. ६।२।१
सम आत्मा न संशयः	ते. वि. ५।१२
सम आत्मेति विद्यात्	कौ. त. ३।९
समकूपतां द्यावापृथिवी समकल्पेतां वायुश्चाकाशं च समकल्पन्ता- मापश्च तेजश्च तेषां सङ्कल्प्यै	छांदो. ७।४।२
वर्षः सङ्कल्पते	म. गी. ४।२३
समग्रं प्रविलीयते	
समग्रीवशिरोकायः संवृतास्यः सुनिश्चलः	जा. द. ५।५
(विद्वान्) समग्रीवशिरोनासाग्र- हभूमध्ये शशभृद्विम्बं पश्यत्	शांडि. १।५।२
(तद्यथा-) समञ्जनवता पूर्णरवेण (समाहितेन) रयेन यं कामं कामयते तमभ्यभुते...	संहितो. १।६.७

(तद्यथा-)समञ्जनवता रथेन यं कामं कामयते तमभ्यश्रुते एवमेवैतया..	संहितो. ११५	समवस्थितमीश्वरम् समवेतान् कुरुनिति समवेता युयुत्सवः.	म.गी. १३।२९ म. गी. १।२५ म. गी. १।१
समता सर्वभावेषु याऽसौ सत्यपरा स्थितिः । तस्यामवस्थितं चित्तं न भूयो जन्मभारमवेत्	महो. ६।४	समस्तपातकोपपातक...समस्त- पापहरणार्थं (गायत्री) संस्मरेत्	गायत्रीर. ९
समता स्वच्छता सौम्या सप्तमी भूमिका भवेत्	अ. पू. ५।८५	समस्तभुवनस्याधोभागे जलाकारा- त्मिका मण्डूकमयेति भुवना- धारेति विज्ञायते	सीतो. १० भावनो. ८
समतैवावशिष्यते समत्वं योग उच्यते समदुःखसुखं घोरं समदुःखसुखः क्षमी	महो. ६।२, ३ म. गी. २।४८ म. गी. २।१५ म.गी. १२।१३	समस्तयातायातवच्यं नैवेद्यम् समस्तवेदशास्त्रेतिहासपुराणानि समस्तविद्याजालानि ब्रह्मादयः सुराः सर्वे त्वद्वृषज्ञाना- न्युक्तिमाहुः	सर्वसा. शीर्षकं कैव. ७ कैव. २४
समदुःखसुखः क्षान्तो हस्तप्राप्तं च भक्षयेत्	ना. प. ५।४८	समस्तवेदान्तसारसिद्धान्तार्थकले- वरम् । विकलेवरकैवल्यं राम- चन्द्रपदं भजे	बराहो. १।१
समदुःखसुखः स्वस्थः स मनसा वाचं...अज्ञानायां सृष्ट्युः...(मा. पा.)	म. गी. १४।२४	समस्तसाक्षि तमसः परस्तात् समस्तसाक्षि सदसद्विहीनं प्रयाति शुद्धं परमात्मरूपम्	सर्वसा. शीर्षकं कैव. ७ कैव. २४
स मनसा वाचं मिथुनं समभवत् स मनुष्याणां परम आनन्दः स मनुष्यानाकर्षयति सर्वाना- कर्षयति	बृह. १।२।४ बृह. १।२।४ बृह. ४।३।३३	समस्तसाक्षी सर्वात्मा सर्वभूत- गुहाशयः	ब्र. वि. १०७
समन्ताद्देवताः सर्वाः सिद्धचारण- पन्नगाः । यन्मूले सर्वतीर्थानि यन्मध्ये ब्रह्म देवताः ॥ यदग्रे वेदशास्त्राणि तुलसीं तां नमाम्यहम्	नृ. पू. ५।१२	समस्तस्य खलु साम्ना उपासनं साधु समस्तस्वरूपविरोधकारिण्यपरि- च्छिन्नतिरस्करिण्याकारा वैष्णवी महायोगमाया	छांदो. २।१।१ त्रि.म.ना. ६।५
समप्रधानौ समसत्त्वौ समोजौ तयोः शक्तिरजरा विश्वयोनिः समबुद्धिर्विशिष्यते	तुलस्यु. ९	समस्तयागानां रुद्रः पशुपतिः कर्ता समस्तविषयाणां मनसः स्थैर्येणा-	पा. ब्र. २
समभ्यसेत्तथा ध्यानं घटिका- षष्टिमेव च	त्रिपुरो. १४ म. गी. ६।९	नुसन्धानं कुसुमम् समस्तं खल्विदं ब्रह्म सर्वमात्मेद- माततम्	भावनो. ८
समर्घं धनमुद्धृत्य महार्घं यः प्रयच्छति । स वै वार्धुषिको नाम ब्रह्मादिषु गर्हितः	१ यो.त. १०४	समस्तावयवेभ्यस्त्वं पृथक् भूप व्यवस्थितः	महो. ६।१२
समर्प्यं बिल्वं च सहस्रनामभि- र्मर्मर्षयत्यूर्ध्वरेवेण बिल्वैः..	इतिहा. ७०	समस्ता वासनास्त्यक्त्वा निर्विकल्प- समाधितः । तन्मयत्वादनाद्यन्ते तदप्यन्तर्विलीयते	भवसं. २।२९
समर्घं समनेस्कं च साभासं च सदा त्यज	१ बिल्वो. १०	समस्ताविद्याण्डव्यापको भवति स महत्तत्त्वाभिमानी स्पष्टा- स्पष्टवपुर्भवति	अ. पू. ४।६२ त्रि.म.ना. २।६
समलोष्टाश्मकाश्चनः	अमन. २।२६		
[म. गी. ६।८+१४।२४	ना. प. ३।३५		पैङ्गलो. १।३

समहन्त्यन्त सा पृथिव्यभवत्

स महात्मा सुदुर्लभः

स महामखो महायोगः

समं कायशिरोग्रीवं

समं पश्यति योऽर्जुन

समं पश्यन् हि सर्वत्र

समं सर्वेषु भूतेषु

समः शत्रौ च मित्रे च

समः सङ्गविवर्जितः

समः समरसामासस्तिष्ठाभि

स्वच्छतां गतः

समः सर्वेषु भूतेषु

समः सिद्धावसिद्धौ च

समागमस्तयोरेव हृदयान्तर्गते सुषौ

समागादिती३ तत्सायमभवत्

स मा ज्यैष्ठ्यं ऋष्यैष्ठ्यं राज्यमा-

धिपत्यं गमयत्वहमेवेदं सर्व-

मसानीति

समाधाय स सात्त्विकः

समाधावचला बुद्धिः

समाधिकालात्प्रागेव विचिन्त्याति-

प्रयत्नतः । स्थूलसूक्ष्मक्रमात्सर्वं

चिदात्मनि विलापयेत्

समाधिनिर्धू(र्णं) तमलस्य चेतसो

निवेशितस्यात्मनि यत्सुखं

भवेत् । न शक्यते वर्णयितुं

गिरातदा स्वयंतदन्तःकरणेन

गृह्यते [मैत्रा. ६।३४+

समाधिमथ कार्याणि मा करोतु

करोतु वा । हृदयेनात्तसर्वेहो

मुक्त एवोत्तमाशयः

समाधिमेकेन समममृतं यान्ति

योगिनः

समाधिस्थ आत्मकाम आत्मकामो

निष्कामोजीर्णकामो हस्तिनि

सिंदे दंशे मशके नकुले सर्प-

राक्षसगन्धर्वे मृत्यो रूपाणि

विदित्वा न बिभेति कुतश्चनेति

बृह. १।२।२

भ. गी. ७।१९

१ अवधू. ६

भ. गी. ६।१

भ. गी. ६।३२

भ. गी. १३।२९

भ. गी. १३।२८

भ. गी. १२।१८

भ. गी. १२।१८

अ. पू. ३।१२

भ. गी. १८।५४

भ. गी. ४।२२

मैत्रा. ७।११

१ ऐत. १।५।१

छांदो. ५।२।६

भ. गी. १७।११

भ. गी. २।५३

अध्याप. ४८

भवसं. ३।३१

मुक्तिको. २।१९

योगकुं. ३।१४

सुबालो. १३।२

समाधिं सर्वदा कुर्याद्दृढये वाऽथवा

बहिः

सरस्व. ४९

समाधिः समतावस्था साष्टांगो योग

उच्यते

१ यो. त. २५

समाधिः संविदुत्पत्तिः परजीवै-

कतां प्रति

अ. पू. ५।७५

समाधिस्त्वेकरूपः

शांडि. १।१।२

समाधिस्थस्य केशव

भ. गी. २।५४

(अथ) समाधिः-जीवात्मपर-

मात्मैक्यावस्थात्रिपुटीरहिता

परमानन्दरूपा शुद्धचैतन्या-

त्मिका भवति

शांडि. १।८।४

समाधिः समतावस्था जीवात्मपरमा-

त्मनोः । यदि स्वदेहमुत्सृष्ट-

मिच्छा चेदुत्सृजेत्स्वयम्

१ यो. त. १०७

समाधिः संविदुत्पत्तिः परजीवै-

कतां प्रति

जा. इ. १०।१

समाधौ क्रियमाणे तु विघ्नान्या-

यान्ति वै बलात्

ते. वि. १।४०

समाधौ न विधीयते

भ. गी. २।४४

समाधौ परमं ज्योतिरनन्तं

विश्वतोमुखम्

यो. चू. १०

समाधौ मृदिततमोविकारस्य

तदाकाराकारिताखण्डाकार-

वृत्त्यात्मकसाक्षिचैतन्ये प्रपञ्च-

लयः सम्पद्यते

मं. ब्रा. २।६

समाधौ मोक्षमाप्नोति त्यक्त्वा

कर्म शुभाशुभम्

यो. चू. ११०

समान उ एवायं चासौ चोष्णोऽथ-

मुष्णोऽसौ स्वरः

छांदो. १।३।२

समानप्राण एकस्तु जीवः स एक

एव हि । रेचकादित्रयं कुर्याद्दृढ-

चित्तः समाहितः

व्या. वि. ९९

समान मज्जापरियाति जागृविः

चित्त्यु. १०।४

समानमशीतयोऽध्यात्मं चाधिदैवतं

चाज्ञमेव

१ ऐत. १।२।६

समानमेवाप्येति समानमेवास्तमेति

समानवायुना सह सर्वासु नाडिषु

सुबालो. ९।५

रसं व्यापयन्कृष्णसरूपेण देहे

शांडि. १।४।८

वायुश्चरति

स मानसान्सप्त पुत्रानसृजत	सुबालो. १।३	समिद्धमो धूमोऽचिरचिरङ्गारा	
समानस्तु द्वयोर्मध्ये गोक्षीर-		अङ्गारा विस्फुलिङ्गाः	बृह. ६।२।१४
धवलप्रभः । आपाण्डर उदानश्च		समिधः सौम्याहरोप त्वा नेष्ये	छांदो. ४।४।५
व्यानो ह्यर्चिःसमप्रभः	अ. ना. ३८	न सत्यादगाः	
समानः सर्वगात्रेषु सर्वव्यापी		समीकरणोन्नयनग्रहणश्रवणोच्छ्वासा	
व्यवस्थितः	त्रि. ब्रा. २।८१	वायुकार्यप्राणादिविषयाः	त्रि. ब्रा. १।४
समानः सर्वदेहेषु व्याप्य तिष्ठत्य-		स मुक्तः परमेश्वरः	महो. ६।८
संशयः	जा. द. ४।२९	स मुक्तः स पूज्यः स योगी स	
समानः सर्वसामीप्यं करोति		परमहंसःसोऽवधूतः स ब्राह्मण इति निरा. ३२	
मुनिपुङ्गव	जा. द. ४।३१	स मुक्तो भवति, स स्वप्रकाशोभवति	गणेशो. ५।८
समानसीन आत्मा जनानाम्	चित्त्यु. ११।१।२	स मुक्तो भवति तस्मै स्वात्मानं	
(ॐ) समानात्मने ॐ तत्सहस्रं		तु ददामि वै	गोपालो. २।३६
स्तस्मै समानात्मने नमो नमः	गोपालो. ३।१०	स मुक्तोऽहमस्मि	गोपालो. २।१४
समाने तृप्यति मनस्तृप्यति	छांदो. ५।२२।२	स मुखाच्च योनेर्हस्ताभ्यां चाग्नि-	
समाने वृक्षे पुरुषो निमग्नोऽनीशया		मसृजत	बृह. १।४।६
शोचतिमुह्यमानः[मुण्ड. ३।१।२+	श्वेताश्र. ४।७	समुदस्ताश्रमितोऽहं प्रविततसुख-	
समाने वै तत्परिहृतो मेन		पूर्णसंविदेवाहम्	आ. प्र. ३
इत्यागत्यः	३ ऐत. १।१।१	समुदेति परानन्दा या तनुः पारमे-	
समानो नाभिदेशे तु उदानः		श्वरी । मनसैव मनश्छित्त्वा सा	
कण्ठमाश्रितः	अ. ना. ३५	स्वयं लभ्यते गतिः	अ. पू. १।५३
समानो मैत्रावरुणः	प्रा. हो. ४।१	समुद्धर मनो ब्रह्मन् मातङ्गमिव	
समान्निग्वान्दण्डान्स्थूलान्क्षौम-		कर्दमात्	महो. ५।१३५
सूत्रेण धारयेत् (रुद्राक्षान्)	रु. जा. १३	समुद्र एवास्य बन्धुः, समुद्रो योनिः	बृह. १।१।२
स मा भग प्रविश स्वाहा	तैत्ति. १।४।६	समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत्	भ. गी. २।७०
समासक्तं तथा (यथा-यदा-सदा)		समुद्रमेवाभिमुखा द्रवन्ति	भ. गी. १।१।२८
चित्तं जन्तोर्विषयगोचरे (रं) ।		समुद्रवेलेव दुर्निवार्यमस्य मृत्यो-	
यदेवं ब्रह्मणि स्यात्तत्को न		रागमनम्	मैत्रा. ४।२
मुच्येत बन्धनात्	मैत्रा. ६।३४	समुद्रस्योत्तरे तीरे द्विविदो नाम	
[+शाट्या. २+भवसं. ३।१५	मैत्रे. १।१२	वानरः । चातुर्थिकं ऊवरं हन्ति	
समासेनैव कौन्तेय	भ. गी. १।८।५०	लिखित्वा यस्तु पश्यति	वनदु. ९८
समाहिता नित्यतृप्ता यथाभूतार्थ-		समुद्रादर्णवादधि संवत्सरो	
दर्शिनी । ब्रह्मन्समाधिशब्देन		अजायत [महाना. ६।२+क. मं.	१०।१९०।२
परा प्रज्ञोच्यते बुधैः	अ. पू. १।४८	समुद्रादूर्मिर्मधुमाः उदारदुपाः	
समाः स्निग्धा दृढाः स्थूलाः कण्टकैः		शुना सममृतत्वमानः[महाना. ८।८	क. मं. ४।५८।१
संयुताः शुभाः (रुद्राक्षाः)	रु. जा. ११	[+वा. सं. १७।८९+तै. आ.	१०।१०।२
समित्प्राणिः श्रोत्रियं ब्रह्मनिष्ठम्	मुण्ड. १।२।१२	समुद्रान्सरितः पर्वतान्वनानि महीं	
समिदमिसमुत्पन्नं धार्यं वै		पातालं च...ततो वै सृष्टि-	
ब्रह्मधारिणा (भस्म)	बृ. जा. ५।५	मचीकरत्	गणेशो. ३।६

समुद्रे अन्तः कवयो विचचक्षते	चित्यु. ११११	सम्पर्कादुदरे न्यस्तः शुक्विन्दु-
समूलोन्मूलिते पुण्यपापाख्ये		रचेतनः । स पित्रा केन यत्नेन
कर्मसञ्चये	अध्यात्मो. ३९	गर्मस्थः केन पालितः शिवो. ७।१०६
समूलो वा एष परिशुष्यति	प्रश्नो. ६।१	सम्पद्यन्वा एव मा प्रमदत छाग. २।४.
योऽनृतमभिवदति		सम्पद्यन्कर्तुमर्हसि म. गी. ३।२०
स सृत्तुं तरति स संसारं तरति	नृ. पू. ३।२	सम्पीड्य सीविनीं सूक्ष्मां गुल्फेनैव
सोऽमृतत्वं च गच्छति		तु सव्यतः । सव्यं दक्षिण-
स सृत्तुं तरति स पाप्मानं तरति	नृ. पू. ५।१०	गुल्फेन मुक्तासनमुदीरितम् शांदि. १।३।९
स ब्रह्महत्यां तरति		सम्पूजकः पञ्चमहोपपातकैर्युक्तो
स सृत्तुं तरति स पाप्मानं तरति	नृ. पू. २।१	विमुक्तः शिवरूपमेति १ विल्वो. १२
स संसारं तरति		सम्पूर्ण इव शीतांशुरतिष्ठदमलःशुकः महो. २।२७
स सृत्तुपाशान्पुरतः प्रणोद्य	कठो. १।१८	सम्पूर्णकुम्भवदेहं कुम्भयेन्मातरिश्चना त्रि. ब्रा. २।९८
शोकातिगो मोदते स्वर्गलोके		सम्पूर्णकुम्भवद्वार्योर्धारणं कुम्भको
स मेन्द्रो मेधया स्पृणोतु	ना. प. ४।४५	भवेत् जा. द. ६।१३
[तैत्ति. १।४।१+	म. गी. ६।४७	सम्पूर्णहृदयः कून्ये त्वारम्भे योग-
स मे युक्ततमो मतः		वान्भवेत् सौ. ल. १०
समेष्ट्यामि शिलासाम्यं निर्विकल्प-	१ सं.सो. २।५३	सम्पूर्ण परमात्मनि । भिन्नाभिज्ञं न
समाधिना		पश्यन्ति तस्याहं पञ्चमाश्रयः तत्त्वो. ४
स मोदते मोदनीयं हि लब्ध्वा	कठो. २।१३	सम्पूर्णानिन्दैकबोधो ब्रह्मैवाहमस्मि प. हं. प. ११
विधृतं सद्य नचिकेतसं मन्ये		सम्प्रज्ञातसमाधिः स्याद्व्यापाना-
समे शुचौ शर्करावह्निवालुका-		भ्यासप्रकर्षतः मुक्तिको. २।५३
विधर्जिते शब्दजलाभया-		सम्प्रत्यवसितानां च महापातकिनां
दिभिः । मनोनुकूले, न तु		तथा । ब्राह्म्यानामभिज्ञस्तानां
चक्षुपीडने गुह्यानिवाताश्रयणे	भवसं. ३।२३	संन्यासं नैव कारयेत् १ सं. सो. २।४
प्रयोजयेत् [श्वेताश्व. २।१०+	म. गी. ९।२९	सम्प्रसूतकलत्राणि गृहाण्युग्रा-
समोऽहं सर्वभूतेषु		पदामिव महो. ३।७
सम्प्रसूतस्त्रीप्रलये स्वर्गोद्वादि-		सम्प्राप्यैनमृषयोद्भानतृप्ताः कृता-
निर्गता मुण्डितशीर्षका ये ।		स्मानो वीतरागाः प्रशान्ताः ।
स्वार्चो द्विजैस्ते भुवि कारयन्ति		ते सर्वगं सर्वतः प्राप्य धीरा
भवन्तु लोकाः खलु सावधानाः	भवसं. १।५५	युक्तात्मानः सर्वमेवापियन्ति मुण्ड. ३।२।५.
(यो ह वै) सम्पदं वेद सः		सम्प्रेक्ष्य नासिकामं स्वं म. गी. ६।१३
ह्यस्मै कामाः पद्यन्ते देवाश्च		सम्बद्धासनमेद्रमङ्गियुगलं कर्णाक्षि-
मानुषाश्च, ओत्रं वाव सम्पत्	छांदो. ५।१।४	नासापुटद्वाराद्यङ्गुलिभिर्नियम्य
सम्पदः परमापदः	अध्यात्म. २६	पवनं वक्त्रेण वा पूरितम् । बद्धा
सम्पदे स्वादेत्यन्नावाज्यस्य हुत्वा		वक्षसि बह्वयानसहितं मूर्ध्नि
मन्थे सम्पातमवनयेत्	छांदो. ५।२।५	स्थिरं धारयेदेवं यान्ति विशेष-
सम्पन्नमेवैतत्सम्मिमतमेव	आर्षे. ५।३	तत्त्वसमतां योगीश्वरास्तन्मनः यो. च. ११४
सम्परेतोऽस्यात्मा न चिरमिव		
जीविष्यतीति विद्यात्	३ ऐत. २।४।४	

सम्बन्धे द्रष्टृदृश्यानां मध्ये दृष्टिर्हि

यद्वपुः । द्रष्टृदर्शनदृश्यादि-

वर्जितं तदिदं पदम्

महो. ५।४८

सम्बाहुभ्यां धमति सम्पतत्रैर्धावा-

भूमी जनयन्देव एकः

श्वेता. २।३

सम्बाहुभ्यां नमति सम्पतत्रैर्धावा

पृथिवी जनयन्देव एकः

त्रि. म. ना. ६।४

[२ शि. सं. २६+

महाना. २।२

सम्भक्ष्य सिंहेन स एष वीरः

नृसिंहो. ४।३

सम्भवत्युत्तमे प्राज्ञः प्राणायामे

मुखी भवेत्

जा. द. ६।१५

सम्भवः सर्वभूतानां

भ. गी. १४।३

सम्भवामि युगे युगे

भ. गी. ४।८

सम्भवाम्यात्ममायया

भ. गी. ४।६

सम्भवे हेतुफलयोरेषितव्यः

क्रमस्त्वया

अ. शां. १६

सम्भावितस्य चाकीर्तिः

भ. गी. २।३४

सम्भाषणं च चिन्मात्रं यद्यधि-

न्मात्रमेव हि

ते. वि. २।३०

सम्भाषणं सह स्त्रीभिरालापः प्रेक्षणं

तथा । नृत्तं गानं सहासं च

परिवादाश्च वर्जयेत्

ना. प. ६।३८

सम्भूतिं च विनाशं च यस्तद्वेदो-

भयं सह । विनाशेन मृत्युं

तीर्त्वा सम्भूत्याऽमृतमश्नुते

ईशा. १४

सम्भूतेरपवादाच्च सम्भवः प्रति-

विध्यते । को न्वेवं जनयेदिति

कारणं प्रतिविध्यते

अद्वैत. प्र. २५

सम्भूतेर्वायुसंभ्रावैर्हृदयं तप उच्यते

कुंडिको. २१

सम्भृततमेनायक्ष्यसे

चित्त्युप. २।१

सम्भृतं प्रषदाज्यम् [चित्त्यु. १२।४+

उ. सू. ६

[क्र. मं. १०।९०।८+

वा. सं. ३६।६

सम्भोजनी नाम पिशाचमिक्षा

नैषा पितृन्गच्छति नोत देवान् ।

इद्वै सा चरति क्षीणपुण्या

शालान्तरे गौरिव नष्टवत्सा

इतिहा. २२

सम्माननं परां हानिं यागद्वैः

कुरुते यतः । जनेनावमतो

योगी योगसिद्धिं च विन्दति

ना. प. ५।४०

सम्मानाद्ग्राहणो नित्यमुद्विजेत

विषादिव । अमृतस्येव चाकाङ्क्षे-

दवमानस्य सर्वदा

ना. प. ३।४१

सम्मायमग्निः सिंचत्वायुषा च

बलेन चायुष्मन्तं करोतमेति

प्रतिहासै मरुतः प्राणान्दधति

सहैव. २२

सम्भूदत्वादात्मस्थं प्रभुं भगवन्तं

कारयितारं नापश्यत्

मैत्रा. ३।२

सम्मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः

सं बृहस्पतिः

ना. प. ४।४१

सम्भोहमौली तृष्णेर्ध्याकुण्डली

तन्द्रीराघवेऽयमिमानाध्यक्षः

मैत्रा. ६।२८

सम्भोहात्स्मृतिविभ्रमः

भ. गी. २।६३

सम्भोहो भयं विषादो निद्रा

तन्द्री प्रमादो व्रणो जराशोकः

क्षुत्पिपासा...नास्तिक्यमज्ञानं...

निष्कृतत्वमुद्धतत्वमसमत्वमिति

तामसान्वितः

मैत्रा. ३।५

सम्यगालोकिते रूपे काष्ठपाषाण-

वाससाम् । मनागपि न भेदो-

ऽस्ति कासि सङ्कल्पनोन्मुखः

अ. पू. २।३८

सम्यगालोचनात्सत्याद्वासना

प्रविलीयते । वासनाविलये

चेतः शममायाति दीपवत्

मुक्तिको. २।१७

सम्यगुपनयनपूर्वकं चतुश्चत्वारिंश-

त्संस्कारसम्पन्नः...सर्वविद्या-

भ्यासं कृत्वा... देहत्यागं

करोति स मुक्तः

ना. प. १।१

सम्यग्ज्ञानसमालोकः पुमान् ज्ञेयः

समः स्वयम् । न विभेति न

चादत्ते वैवश्यं न च दीनताम्

अ. पू. ५।२

सम्यग्ज्ञानं च वैराग्यं धर्मोऽयं

भिष्णुके मतः

ना. प. ५।४५

सम्यग्ज्ञानावरोधेन नित्यमेक-

समाधिना । साङ्ख्य एवाव-

बुद्धा ये ते साङ्ख्या

योगिनः परे

अ. पू. ५।४९

सम्यग्बन्धत्रयस्थोऽपि लक्ष्यलक्षण-

कारणम् । वेद्यं समुद्धरेन्नित्यं..

वराहो. ५।५६

सम्यग्वासनया त्यक्तं मुक्तमि-

त्यभिधीयते

मुक्तिको. २।१६

सम्यग्व्यवसितो हि सः

भ. गी. १।३०

सम्यङ्निमीलिताक्षः किञ्चिदुन्मी-

लिताक्षः...परं ब्रह्मावलोकयं-

स्तद्रूपो भवति (योगी)

अद्वयता. १

सम्यङ्गन्यासः सङ्गन्यासः । न तु

मुण्डितमुण्डः [गुह्यधो. २+

पीतां. २

सम्यङ्चि हास्मै सर्वाणि भूतानि

श्रेष्ठयाय कल्पन्ते

बृह. ५।१३।३

स य आकाशं ब्रह्मेत्युपास्ते

आकाशवतो वै स लोकान्प्रकाश-

वतोऽसम्बाधानुरगायवतो-

ऽभिसिद्धयति

छांदो. ७।१२।२

स य आत्मानमेव प्रियमुपास्ते न

हास्य प्रियं प्रमायुकं भवति

बृह. १।४।८

स य आत्मानमेव लोकमुपास्ते न

हास्य कर्म क्षीयते

बृह. १।४।१५

स य आशां ब्रह्मेत्युपास्ते आश-

याऽस्य सर्वे कामाः समृद्धयन्ति

छांदो. ७।१४।२

स य इच्छेत्पुत्रो..अनुब्रवीत्(मा.पा.)

बृ. उ. ६।४।१४

स य इच्छेत्पुत्रो मे शुद्धो जायेत

वेदमनुब्रवीत्, सर्वमायुरियादिति

बृह. ६।४।१४

स य इदमविद्वानभिहोत्रं जुहोति

यथाऽङ्गारानपोह्य भस्मनि

जुहुयात्तादृक्कत्स्यात्

छांदो. ५।२४।१

स य इमोर्षील्लोकान् पूर्णान्

प्रतिगृहीयात् सोऽस्या एत-

त्प्रथमं पदमाप्नुयात्

बृह. ५।१४।६

स य इहान्वायत्तमिदमविद्वाने-

वैतदुपास्ते पापीयान्भव-

त्यातिमार्च्छन्त्यवन्नियते

आर्षे. ४।३

स य एतदन्नमन्ने प्रतिष्ठितं वेद

प्रतिष्ठिति

तैत्ति. ३।७,८,९

स य एतदुपास्ते न स पाप्मनो

व्यावर्तते

बृह. १।५।२

स य एतदेवममृतं वेद वसुनामेवैको

भूत्वाऽभिनेव मुखेनैतदेवामृतं

दृष्ट्वा तृप्यति

छांदो. ३।६।३

स य एतदेवममृतं वेद रुद्राणा-

मेवैको भूत्वेन्द्रेणैव मुखेनैत-

देवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति

छांदो. ३।७।३

स य एतदेवममृतं वेद साध्याना-

मेवैको भूत्वा ब्रह्मणैव मुखेनैत...

छांदो. ३।१०।३

स य एतदेवममृतं वेद मरुतामेवैको

भूत्वा सोमेनैव मुखेन...

छांदो. ३।९।३

स य एतदेवममृतं वेदादित्या-

नामेवैको भूत्वा वरुणेनैव

मुखेनैतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यति

छांदो. ३।८।३

स य एतदेव रूपमभिसंविश-

त्येतस्माद्रूपादुदेति

छांदो. ३।६।३

स य एतदेवं विद्वानक्षरं प्रणौ-

त्येतदेवाक्षरं स्वरममृत-

मभयं प्रविशति

छांदो. १।४।५

स य एतदेवं विद्वानादित्यं

ब्रह्मेत्युपास्ते...(मा. पा.)

छांदो. ३।१९।४

स य एतदेवं विद्वान्साधु सामेत्यु-

पास्तेऽभ्याशो ह यदेन स्वधवो

आ च गच्छेयुरप च नमेयुः

छांदो. २।१।४

स य एतदेवं वेदाऽभि हैनं सर्वाणि

भूतानि संवाञ्छन्ति

केनो. ४।६

स य एतद्वायत्रं प्राणेषु प्रोतं वेद

प्राणी भवति

छांदो. २।११।२

स य एतमेवमुपास्ते आत्मन्वी ह

भवत्यात्मन्विनी हास्य प्रजा

भवति

बृह. २।१।१३

स य एतमेव उपास्ते; तेजस्वी ह

भवति तेजस्विनी हास्य

प्रजा भवति

बृह. २।१।४,५

स य एतमेवमुपास्तेऽतिष्ठाः

सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजा

भवति [बृह. २।१।२,३,

६,७,८,९

स य एतमेवमुपास्ते द्वितीयवान्ह

भवति नास्माद्राणश्छिद्यते

बृह. २।१।११

स य एतमेवमुपास्तेऽहरहर्द सुतः

प्रसुतो भवति नास्यान्नं क्षीयते

बृह. २।१।३

स य एतानेवं पञ्च पुरुषान् स्वर्गस्य

द्वारपान्वेद

छांदो. ३।१३।६

स य एतमेवं वायुं दिशां वत्सं वेद	छांदो. ३।११।२
स य एतमेवं विद्वानादित्यं ब्रह्मेत्युपास्तेऽभ्याशो ह यदेन ५ साधवो घोषा आ च गच्छेयुरुप च निम्रेडेरन्	छांदो. ३।१९।४
स य एतमेवं विद्वानुपास्तेऽपहते पापकृत्यां लोक्री भवति, सर्व- मायुरेति [छांदो. ४।११।२+	१२।२+१३।२
स य एतमेवं विद्वानुपास्ते	छांदो. १।९।४
स य एतमेवं विद्वान्श्रुत्कलं पादं ब्रह्मणोऽनन्तवानित्युपास्ते- ऽनन्तवानस्मिँल्लोके भवति	छांदो. ४।६।४
स य एतमेवं विद्वान्श्रुत्कलं पादं ब्रह्मण आयतनवानित्युपास्ते आयतनवानस्मिँल्लोके भवति	छांदो. ४।८।४
स य एतमेवं विद्वान्श्रुत्कलं पादं ब्रह्मणः प्रकाशवानित्युपास्ते प्रकाशवानस्मिँल्लोके भवति	छांदो. ४।५।३
स य एतां संहितां वेद सन्धीयते प्रजया पशुभिर्यशसा ब्रह्म- वर्चसेन स्वर्गेण लोकेन सर्वमा- युरेति [३ ऐत. १।५।४+	१।६।२+१।६।४
स य एनं प्राणं वंशमुपवदेत्	३ ऐत. १।४।१
स य एवमिमा महिम्न एवास्य पश्यन्नुपास्ते महिम्न एवाभ्योति सर्वमायुरेति वसीयान्भवति	आर्षे. ८।२
स य एवमेतत्साम सर्वस्मिन्प्रोतं वेद सर्व ५ ह भवति	छांदो. २।२१।२
स य एवमेतद्बृहदादित्ये प्रोतं वेद तेजस्यन्नादो भवति	छांदो. २।१४।२
स य एवमेतच्चज्ञायज्ञीयमङ्गेषु प्रोतं वेदाङ्गी भवति	छांदो. २।१९।२
स य एवमेतद्रथन्तरमग्नौ प्रोतं वेद ब्रह्मवर्चस्यन्नादो भवति	छांदो. २।१२।२
स य एवमेतद्वाजनं देवतासु प्रोतं वेदैतासामेव देवतानां सलोकता ५ साष्टिता ५ सायुज्यं गच्छति	छांदो. २।२०।२

स य एवमेतद्वामदेव्यं मिथुने प्रोतं वेद मिथुनीभवति	छांदो. २।१३।२
स य एवमेतद्वैराजमृतुषु प्रोतं वेद विराजति प्रजया पशुभिर्ब्रह्म- वर्चसेन सर्वमायुरेति	छांदो. २।१६।२
स य एवमेतद्वैरूपं पर्जन्ये प्रोतं वेद विरूपां ५ श्रु सुरूपा ५ श्रु पशूनवरुन्धे	छांदो. २।१५।२
स य एवमेतमक्षरसम्मानं चक्षुर्मयं श्रोत्रमयं छन्दोमयं मनोमयं वाङ्मयमात्मानं वेद अक्षराणां सायुज्यं सरूपतां सलोकतामभ्युते ३ ऐत. २।२।३	
स य एवमेतमहः सम्मानं चक्षुर्मयं ...आत्मानं वेद अह्ना सायुज्यं सरूपतां सलोकतामभ्युते	३ ऐत. २।१।३
स य एवमेतमिन्द्रं भूतानामिन्द्रं वेद विस्मसाहैवास्माल्लोकात् प्रेतीति ह स्माह महिदास ऐतरेयः	१ ऐत. ३।७।१
स य एवमेतमुपास्ते रोचिष्णुर्ह भवति	बृह. २।१।९
स य एवमेता रेवत्यः पशुषु प्रोता वेद पशुमान्भवति	छांदो. २।१८।२
स य एवमेतं संवत्सरं समानं चक्षुर्मयं श्रोत्रमयं छन्दोमयं मनोमयं वाङ्मयमात्मानं परस्मै शंसति	३ ऐत. २।३।९
स य एवमेतां संहितां वेद सन्धीयते प्रजया पशुभिर्यशसा... [१।२।३+१।९।१,२+	३ ऐत. १।१।३ १।६।७
स य एवमेताः शक्यो लोकेषु प्रोता वेद लोक्री भवति	छांदो. २।१७।२
स य एवमेतमुपास्तेऽतीव सर्वा भूतानि तिष्ठति, सर्वमायुरेति	आर्षे. ६।२
स य एवंवित् अस्माल्लोकात्प्रेत्य एतमन्नमयमात्मानमुपसङ्गामति [तैत्ति. २।८।१+	३।१०।९
स य एवंविद्वानेते आत्मानं ५ स्पृणुते तैत्ति. २।९	

स य एवायं दैहिक आत्मा	३ ऐत. २।३।१	स यत्र मनस्तद्वाक्, यत्र वा	
स य एषोऽणिमा [छांदो. ६।८।७+]	१।४+१०।३	वाक्कन्मनस्ते द्वे योनिस्तदेकं	
स य एषोऽन्तर्हृदय आकाशः	तैत्ति. १।६।१	मिथुनम्	सावित्र्यु. ८
स यजुर्भिर्यजुर्वेदो विष्णुरुद्रास्त्रिष्टु-		स यत्र वरुणस्तदापो यत्र वा	
ब्दक्षिणाग्निः [नृ. पू. २।१+]	नृसिंहो. ३।२	आपस्तद्वरुणस्ते द्वे योनि-	
स यजुषां मण्डलं, स यजुषां लोकः	महाना. १०।१	स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. २
स यजुहुहोति यद्यजते तेन		स यत्र वायुस्तदाकाशो यत्र वा	
देवानां लोकः	बृह. १।४।१६	आकाशस्तद्वायुस्ते द्वे योनि-	
स यज्ञः, स मे ददातु प्रजां		स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ३
पशून् पुष्टिं यशः	चित्थु. ७।१	स यत्र स्तनयित्नुस्तद्विद्युत्, यत्र	
स यत्करणीयं मन्येत तत्कुर्वीत	३ ऐत. २।४।४	वा विद्युत्तत्र स्तनयित्नुस्ते द्वे	
स यत्कुमारं जन्मनोऽप्रेऽधि-		योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ५
भावयत्यात्मानमेव तद्भावयति	२ ऐत. ४।३	स यत्राग्निस्तत्पृथिवी, यत्र वै पृथिवी	
स यत्तत्र किञ्चित्पश्यत्यनन्वागत-		तत्राग्निस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. १
स्तेन भवत्यसङ्गो ह्ययं पुरुषः	बृह. ४।३।१९	स यत्रादित्यस्तद्यौर्यत्र वा	
स यत्पूर्वोऽस्मात्सर्वस्मात् सर्वान्		द्यौस्तदादित्यस्ते द्वे योनि-	
पाप्मन औषत्समात्पुरुषः	बृह. १।४।१	स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ६
स यत्प्रमाणं कुरुते	भ. गी. ३।२१	स यत्रायमणिमानं न्येति जरया	
स यत्प्राणो गुत्सोऽपानमदस्तस्मा-		वोपतपता वाऽणिमानं निगच्छति	बृह. ४।३।३६
दृत्समदः	१ ऐत. २।१।३	स यत्रायमात्माऽबल्यं न्येत्य	
स यत्र चन्द्रस्तन्नक्षत्राणि यत्र वा		सम्मोहमिव न्येत्यथैनमेते	
नक्षत्राणि स चन्द्रमास्ते द्वे		प्राणा अभिसमायन्ति	बृह. ४।४।१
योनिस्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ७	स यत्रैतत्स्वप्रायाचरति	
स यत्र पुरुषस्तत्स्त्री यत्र वा स्त्री		ते हास्य लोकाः	बृह. २।१।१८
स पुरुषस्ते द्वे योनिस्तदेकं		स यत्रैष चाक्षुषः पुरुषः पराङ्	
मिथुनम्	सावित्र्यु. ९	पर्यावर्ततेऽयारूपज्ञो भवति	बृह. ४।४।१
स यत्र प्रस्तुयात्तदेतानि जपेदसतो		स यत्रोपाकृते प्रातरनुवाके पुरा	
मा सद्गमय तमसो मा ज्योति-		परिधानीयाया ब्रह्मा व्यव-	
र्गमय मृत्योर्मामृतम्	बृह. १।३।२८	वदति	छांदो. ४।१६।२
स यत्र प्रस्वपिति, अस्य लोकस्य		स यत्सर्वमोक्षुर्याद्रिचयादात्मानं	
सर्वावतो मात्रामुपादाय स्वयं		सकामेभ्यो नालं स्यात्	१ ऐत. ३।६।६
विहृत्य स्वयं निर्माय स्वेन भासा		स यत्सर्वं नेति ब्रूयात्, पापिका-	
स्वेन ज्योतिषा प्रस्वपित्यत्रायं		ऽस्य कीर्तिर्जायेत	१ ऐत. ३।६।६
पुरुषः स्वयं ज्योतिर्भवति	बृह. ४।३।९	स यथाकामो भवति तत्क्रतुर्भवति,	
स यत्र यज्ञस्तत्र छन्दांसि, यत्र वा		यत्क्रतुर्भवति तत्कर्म कुरुते,	
छन्दांसि स यज्ञस्ते द्वे योनि-		यत्कर्म कुरुते तदभिसम्पद्यते	बृह. ४।४।५
स्तदेकं मिथुनम्	सावित्र्यु. ४	स यथा कुमारो महाराजो वा	
		महाब्राह्मणो वातिष्नीमानन्दस्य	
		गत्वा शयीतैवसेष एतच्छेते	बृह. २।१।१९

स यथा तत्र...ऽधराङ्गदो

प्राध्मायीत-(मा. पा.)

छां.उ. ६।१४।१.

स यथा तत्र नादा ह्येतैतदात्म्य-

मिदं सर्वं तत्सत्यं स आत्मा

तत्त्वमसि श्वेतकेतो

छांदो. ६।१६।३

स यथा तत्र प्राङ्गोदङ्गाऽधराङ्ग

प्रत्यङ्गा प्रध्मायीतामिनद्वाक्ष

आनीतोऽमिनद्वाक्षो विसृष्टः

छांदो. ६।१४।१

स यथातुरा भिषग्ग्रहणकाले

बाला अपथ्यादितगुडादिना

जनन्या वन्धिता इति नाना-

देवता गुरुकर्मतीर्थनिष्ठाश्च ते

भवन्ति

स्वसंवे. ३

स यथा दुन्दुमेर्देन्यमानस्य न

बाह्याच्छब्दान् शक्तुयाद्ग्रहणाय

दुन्दुमेस्तु ग्रहणेन दुन्दुभ्या-

घातस्य वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।७+४।५।८

स यथा प्रचोदयित्रापोज्झितो

नेङ्गेभरुवतीतैवं ह्येष प्राज्ञेनात्म-

नापोज्झितो न ब्रूते

छाग. ६३

स यथा प्रयोग्य आचरणे युक्त

एवमेवायमस्मिच्छरीरे प्राणो

युक्तः

छांदो. ८।१२।३

स यथा महाराजो जानपदान्

गृहीत्वा स्वे जानपदे यथाकामं

परिवर्ततेवमेवैष एतत्प्राणान्

गृहीत्वा स्वेशरीरे यथाकामं

परिवर्तते

बृह. २।१।१८

स यथा मृत्पिण्डे घटानां तन्तौ

पटानां तथैवेति भवति

स्वसंवे. १

स यथाद्रैन्धामेरभ्याहितात्

(मा. पा.)

बृह. २।४।१०

स यथाऽऽद्रैन्धामेरभ्याहि(तात्)

तस्य पृथग्धूमा...विनिश्चर-

न्त्येवं वा अरेऽस्य महतो भूतस्य

निःश्वसितमैतद्यद्वेदो यजुर्वेदः

सामवेदोऽयंवाङ्मिरस इतिहासः

[बृह. २।४।१०+

४।५।११

स यथा वीणायै वाद्यमानायै न

बाह्याच्छब्दान् शक्तुयाद्ग्रहणाय

वीणायै तु ग्रहणेन वीणावादस्य

वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।१०+ ४।५।१०

स यथा शकुनिः सूत्रेण प्रबद्धो

दिशंदिशं पतित्वाऽन्यत्रायतन-

मलब्ध्वा बन्धनमेवोपश्रयते

एवमेव खलु सोम्य तन्मनो

दिशं दिशं पतित्वाऽन्यत्रायतन-

मलब्ध्वा प्राणमेवोपश्रयते

छांदो. ६।८।२

स यथा शकुनिः...बन्धनमेवो-

पाश्रयते (मा. पा.)

छांदो. ६।८।२

स यथा शङ्खस्य ध्यायमानस्य न

बाह्याच्छब्दान् शक्तुयाद्ग्रहणाय

शङ्खस्य तु ग्रहणेन शङ्खध्मस्य

वा शब्दो गृहीतः [बृह. २।४।८+४।५।९

स यथाऽश्मानमृत्वा लोष्टो

विध्वंसतैवं (मा. पा.)

बृ. उ. १।३।७

स यथा सर्वासामपां समुद्र

एकायनमेव सर्वेषां स्पर्शानां

त्वगोकायनं [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

स यथा सुहयः पद्मीशशङ्खसङ्घिदे-

देवमितरान्प्राणान्समखिदत्

छांदो. ५।१।१२

स यथा सैन्धवखिल्य उदके प्रास्त

उदकमेवानुविलीयेत, न हास्य

ग्रहणायेव स्यात्

बृह. २।४।१२

स यथा सैन्धवचनोऽनन्तरोबाह्यः

कृच्छ्रो रसघन एवैवं वा

अरेऽहमात्मा

बृह. ४।५।१३

स यथा सोम्य वयांसि वासो वृक्षं

सम्प्रतिष्ठन्ते, एवं ह वै तत्सर्वं

पर आत्मनि सम्प्रतिष्ठते

प्रश्नो. ४।७

स यथेमा नद्यः स्यन्दमानाः

समुद्रायणाः समुद्रं प्राप्यास्तं

गच्छन्ति भिद्येते चासां नामरूपे

समुद्र इत्येवं प्रोच्यते

प्रश्नो. ६।५

स यथैकपाद्ग्रजत्रयो वैकेन चक्रेण

वर्तमानो रिष्यत्येवमस्य

यज्ञो रिष्यति

छांदो. ४।१६।३

(एवं) स यथैतां देवताः सर्वाणि भूतान्यवन्त्येव ५ हैवंविदः ५ सर्वाणि भूतान्यवन्ति	बृह. १।५।२०	स यदि तस्य कर्ता भवति (मा.पा.)	छां.उ. ६।१६।२
स यथैषां प्राणानां मध्यमः प्राणः, एवमेवासां देवतानां वायुः	बृह. १।५।२२	स यदिदमत्रान्वायत्तं वेदाय तथैवोपास्तेऽत्रैवान्वायत्तो भवति	आर्षे. ४।३
स यथोभयपाद्वृज्जन्थो वोभाभ्यां चक्राभ्यां वर्तमानः प्रतितिष्ठत्येवमस्य यज्ञः प्रतितिष्ठति	छांदो. ४।१६।५	स यदिदमेतस्मिन्नन्वायत्तं वेदाय तथोपास्तेऽन्वायत्तो हैवास्मिन् भवति	आर्षे. २।३
स यद्वोचं प्राणं प्रपद्य इति, प्राणो वा इदं सर्वं भूतं यदिदं किञ्च, तमेव तत्प्रापस्ति	छांदो. ३।१५।४	स यदिदं सर्वमभिप्रागाद्यदिदं किञ्च तस्मात्प्रगाथाः	१ ऐत. २।२।३
स यदशिशिषति यत्पिपासति यन्न रमेते ता अस्य दीक्षाः	छांदो. ३।१७।१	स यदिदं सर्वमभ्यपवयत यदिदं किञ्च तस्मात्पावमान्यः	१ ऐत. २।२।४
स यदा तेजसाऽभिभूतो भवत्यत्रैष देवः स्वप्नात् पश्यत्यथ तदैतस्मिच्छरीरे एतत्सुखं भवति	प्रश्नो. ४।६	स यदिदं सर्वं पाप्मनो त्रायत यदिदं किञ्च तस्मादत्रयः	१ ऐत. २।१।६
स यदा प्रतिबुध्यते	कौ. त. ३।३	स यदि परेण वोपसृतः स्वेन वाऽर्थेनाभिग्याहरेत् । अभिव्याहार्यमेव विद्यात्	३ ऐत. १।६।४
स यदा प्रतिबुध्यते तदैतत्सर्वमस्मादेवोत्तिष्ठति	नृसिंहो. ७।६	स यदि पितरं वा मातरं वा भ्रातरं वा स्वसारं वाऽऽचार्यं वा ब्राह्मणं वा किञ्चिद्ब्रह्ममिव प्रत्याहधिकत्वास्त्वित्येवैनमाहुः	छांदो. ७।१५।२
स यदा प्राणेन सह संयुज्यते तदा पश्यति नद्यो नगराणि बहूनि विविधानि च	सुबालो. ४।२	स यदि पितृलोककामो भवति सक्कल्पादेवास्य पितरः समुत्तिष्ठन्ति, तेन पितृलोकेन सम्पन्नो महीयते	छांदो. ८।२।१
स यदा बली भवत्यथोत्थाता भवति	छांदो. ७।८।१	स यदिमानि भूतानि सर्वाणि भूतानि पादि तस्मात्पदम्	१ ऐत. २।२।९
स यदा मनसा नमस्यति मन्त्रानधीयीत्येथाधीते	छांदो. ७।३।१	स यदि विचिकित्सेत्स णकारं ब्रवाणीं अणकारां इति	३ ऐत. २।६।२
स यदा मृत्युमत्यमुच्यत स वायुरभवत्सोऽयं वायुः परेण मृत्युमतिक्रान्तः पवते	बृह. १।३।१३	स यदि क्षियं पश्येत्समृद्धं कर्मेति विद्यात्	छांदो. ५।२।८
स यदा विजज्ञावथ हत्वाऽसुरान्विजित्य सर्वेषां भूतानां श्रेष्ठं स्वाराज्यमाधिपत्यं पश्येति	कौ. त. ४।२०	स यदि ह वा अपि मृषा वदति सत्यं हैवास्योदितं भवति	१ ऐत. १।५।३
स यदाऽस्माच्छरीरादुल्कामति, वागस्मात्सर्वाणि नामान्यभिविभूजते, वाचा सर्वाणि नामान्याप्नोति	कौ. त. ३।४	स यदेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्योऽर्चत, तस्मादृक्	१ ऐत. २।२।७
स यदाहासतो मा सद्रमयेति मृत्युर्वा असत्सद्रमृतं मृत्योर्मा-मृतं गमयामृतं मा कुव	बृ.उ. १।३।२८	स यदेभ्यः सर्वेभ्योऽर्चत तस्मादधर्चः	१ ऐत. २।२।८
		स यदेभ्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यः क्षरति, न चैनमतिक्षरन्ति	१ ऐत. २।२।१०
		स यदेवंविदस्मात्लोकात्त्रैत्यैभिरेव प्राणैः सह पुत्रमाविशति	बृह. १।५।१७

स यदैतत्सर्वमपेक्षते तदैतत्सर्व- मस्मिन्प्रविशति	नृसिंहो. ७६
स यदोत्क्रमिष्यन् भवति, नैनं घोषः शृणोति [बृह. ५।१।१+	मैत्रा. २।८
स यदैनच्छ्रुवाऽप्रहिष्यद्ब्रूया हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।५
स यदैनच्छिन्नेनामहैष्यद्विस्तृज्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।९
स यदैनच्छ्रोत्रेणाप्रहैष्यच्छ्रुत्वा हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।६
स यदैनत्स्वचाऽप्रहैष्यत्स्पृष्ट्वा हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।७
स यदैनत्प्राणेनामहैष्यदभिप्राप्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।४
स यदैनद्वाचाऽप्रहैष्य- दभिव्याहृत्य हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।३
स यदैनन्मनसाऽप्रहैष्यद्धृत्वा हैवान्नमत्रप्स्यत्	२ ऐत. ३।८
स यद्यगदः स्यात् पुत्रस्यैश्वर्ये पिता वसेत्	कौ. त. २।१५
स यद्यदेवास्तृजत तत्तदनुमधियत	बृह. १।२।५
स यद्यनुरुद्धपते तद्भवति	निरुक्तो. १
स यद्यनेन किञ्चिदक्षणाया कृतं भवति तस्मादेनः सर्वस्मात्पुत्रो मुञ्चति	बृह. १।५।१७
स यद्येकमात्रमभिध्यायीत स तेनैव संवेदितस्तूर्णमेव जगत्यामभि- सम्पद्यते	प्रश्नो. ५।३
स यद्येतेषां (स्वप्ने) किञ्चित् पश्येत्, उपोष्य पायसं स्थालीपाकं अपयित्वा रात्रि- सुप्तेन प्रत्युचं हुत्वाऽन्येनाग्नेन ब्राह्मणान्भोजयित्वा चरुं स्वयं प्राभीयात्	३ ऐत. २।४।७
स यच्चन्द्रमसो देवानां भूर्भुवः- स्वरादीनां सर्वेषां लोकानां च	भस्मजा. २।५
स यच्च सङ्क्रामत्येकपञ्चाशत्	तैत्ति. २।१०
स यच्चायमशरीरः प्रकृतात्मा यच्चासावादित्य एकमेवदिति	३ ऐत. २।३।२

स यच्चायं पुरुषे । यच्चासावादित्ये स एकः [तैत्ति.	२।८+३।१०।४
स यच्चित्तं ब्रह्मेत्युपास्ते चित्तान्वै स लोकान्भुवान्भुवः प्रतिष्ठितान् प्रतिष्ठितोऽन्यथमानानन्यथ- मानोऽभिसिद्ध्यति	छांदो. ७।५।३
स यस्तान् पुरुषान्निरुह्य प्रत्यूह्य (मा. पा.)	बृह. ३।९।२६
से यस्तान्पुरुषान्निरुह्य प्रत्यूह्या- त्यक्रामत्	बृह. ३।९।२६
स यस्तं न विद्यात्कथं कुर्यादथ विद्वान्कुर्यात्	छांदो. २।२४।२
स यः सङ्कल्पं ब्रह्मेत्युपास्ते क्लृप्तान्वै स लोकान्भुवान्भुवः प्रतिष्ठितान् प्रतिष्ठितोऽन्यथमानान- न्यथमानोऽभिसिद्ध्यति	छांदो. ७।४।३ बृह. १।३।२
स यः स पाप्मा	बृह. १।३।२
स यः स्मरं ब्रह्मेत्युपास्ते यावत् स्मरस्य गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।१३।३
स यः कामयेत महत्प्राप्नुयामि- त्युदगयन आपूर्यमाणपक्षस्य पुण्यादे...पुः सा नक्षत्रेण मन्थः सत्रीय जुहोति	बृह. ६।३।१
स यः कामयते महत्प्राप्नुयां (मा. पा.)	बृह. ६।३।१
स याति परमां गतिम्	भ. गी. ८।१३
स यामिच्छेत्कामयेत मेति...	बृह. ६।४।९
स यामेवायुः स विन्त्रीमन्वाहैवैव स यस्मा अन्वाहृतस्य प्राणाः- स्त्रायते	बृह. ५।१४।४
स यावतीयं त्रयी विद्या तावद्ध जयति	बृह. ५।१४।५
स यावत्क्षिप्येन्मनस्तावदादित्यं गच्छति	छांदो. ८।६।५
स यावदप्येतेषामेकैकं न प्राप्नो- त्यकृत्स्न एव तावन्मन्यते	बृह. १।४।१७
स यावदस्माच्छरीरादनुत्क्रान्तो भवति तावज्जानाति	छांदो. ८।६।४

स यावदादित्य उत्तरत उदेता दक्षिणतोऽस्तमेता	छांदो. ३।१०।४
स यावदादित्यः पश्चादुदेता पुरस्तादस्तमेता	छांदो. ३।१।४
स यावदादित्यः पुरस्तादुदेता पश्चादस्तमेता [छांदो.	३।६।४+७।४
स यावदादित्यो दक्षिणत उदेतो- त्तरतोऽस्तमेता	छांदो. ३।८।४
स यावदिदं प्राणि तावद्ध जयति	बृह. ५।१४।३
स यावदेषु त्रिषुलोकेषु तावद्ध जयति	बृह. ५।१४।१
स यावद्ध वा इन्द्र एतमात्मानं न विजज्ञेतावदेनमसुरा अभिवभूवुः	कौ. त. ४।२०
स यावन्मनसोगतंतत्रास्य..(मा.पा.)	छां. च. ७।३।२
स यावान् ह वै वाजपेयेन थजमानस्य लोको भवति	
तावानस्य लोको भवति	बृह. ६।४।३
स यां प्रथमामाहुति जुहुयाचां जुहुयात्प्राणाय स्वाहेति प्राण- स्तृप्यति	छांदो. ५।१९।१
स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत्	भ. गी. ४।१८
स युक्तः स सुखी नरः	भ. गी. ५।२३
स येन यज्ञक्रतुना याजयेत्सोऽरण्यं परेत्य शुचौ देशे स्वाध्यायमेवैन- मधीयन्नासीत्	सहस्रै. २१
स योगी परमो मतः	भ. गी. ६।३२
स योगी ब्रह्मनिर्वाणं	भ. गी. ५।२४
स योगी मयि वर्तते	भ. गी. ६।३१
स योत एकैकमुपास्ते न स वेद	बृह. १।४।७
स योऽतोऽश्रुतोऽगतोऽमतोऽनतो- ऽष्टोऽविज्ञातोऽनादिष्टः श्रोता मन्ता ब्रह्मा वेष्टा घोष्टा विज्ञाता प्रज्ञाता सर्वेषां भूतानामन्तर- पुरुषः सम आत्मेति विद्यात्	३ ऐत. २।४।८
स यो ज्ञानं ब्रह्मेत्युपास्ते याव- ज्ज्ञानस्य गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।६।२
स यो नाम ब्रह्मेत्युपास्ते याव- ज्ञानो गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।१।५

स योऽन्नं ब्रह्मेत्युपास्तेऽन्नवतो वै स लोकान्पानवतोऽभिसिद्धयति	छांदो. ७।१।२
स योऽन्यमात्मनः प्रियं ब्रुवाणं ब्रूयात्प्रियं रोत्यतीश्वरः	बृह. १।४।८
स योऽपो ब्रह्मेत्युपास्ते आप्नोति सर्वान्कामां स्तृप्तिमान्भवति	छांदो. ७।१०।२
स यो बलं ब्रह्मेत्युपास्ते यावद्बलस्य गतं तत्रास्य यथाकामचारो भवति	छांदो. ७।८।२
स यो म आयुरमृतमित्युपास्ते सर्वमायुरस्मिँल्लोक एत्याप्नोति	कौ. त. ३।२
स यो मनुष्याणां राक्षः समृद्धो भवत्यन्येषामधिपतिः	बृह. ४।३।३३
स यो मनो ब्रह्मेत्युपास्ते याव- न्मनसो गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।३।२
स यो मां विजानीयान्नास्य केन च कर्मणा लोको मीयते	कौ. त. ३।१
स यो वाचं ब्रह्मेत्युपास्ते याव- द्वाचो गतं तत्रास्य यथा- कामचारो भवति	छांदो. ७।२।२
स यो विज्ञानं ब्रह्मेत्युपास्ते विज्ञान- वतो वै स लोकाञ्ज्ञानवतो- ऽभिसिद्धयति	छांदो. ७।७।२
स यो ह वै तदच्छायमशरीरम- लोहितं शुभ्रमक्षरं वेदयते यस्तु सोम्य स सर्वज्ञः सर्वो भवति	प्रश्नो. ४।१०
स यो ह वै तद्भगवन्मनुष्येषु प्राणान्तमोक्षारमभिध्यायीत	प्रश्नो. ५।९
स योऽस्य प्राक्मुनिः स प्राणस्त- बभूवुः स आदित्यस्तत्तेजोऽभाय- मित्युपासीत	छांदो. ३।१३।१
स यो ह वै परमं ब्रह्मवेदं ब्रह्मैवभवति	मुण्ड. ३।२।९
स यो ह वै मनुष्याणां राक्षः समृद्धो भवति.— (मा. पा.)	बृह. ४।३।३३
स यो ह वै तत्परमं ब्रह्म यो वेद वै मुनिः	उग्रह. ५२
स यो ह वै सावित्रस्याष्टाक्षरं पदं श्रियाभिषिक्तं तत्साम्नोऽङ्गं वेद श्रिया ह वै अभिषिच्यते	नृ. पू. १।३

स यो हैतमेवमुपास्ते एतेषां सर्वेषामात्मा भवति	कौ. त. ४।१६।१७
स यो हैतमेवमुपास्ते जिष्णुर्देवाऽपराजिष्णुरन्यतस्तज्ज्यायान् भवति	कौ. त. ४।७
स यो हैतमेवमुपास्तेऽतिष्ठाः सर्वेषां भूतानां मूर्धा भवति	कौ. त. ४।२
स यो हैतमेवमुपास्ते तेजस आत्मा भवति	कौ. त. ४।४
स यो हैतमेवमुपास्तेनान्नआत्माभवति	कौ. त. ४।९
स यो हैतमेवमुपास्तेऽन्नस्यात्माभवति	कौ. त. ४।३
स यो हैतमेवमुपास्ते पूर्यते प्रजया पशुभिर्नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा कालात्प्रवर्तते	कौ. त. ४।६
स यो हैतमेवमुपास्ते प्रतिरूपो हैवास्य प्रजायामाजायते नाप्रतिरूपः	कौ. त. ४।१०
स यो हैतमेवमुपास्ते प्रजायते प्रजया पशुभिः	कौ. त. ४।१४
स यो हैतमेवमुपास्ते विन्दते द्वितीयाद्वितीयवान्भवति	कौ. त. ४।११
स यो हैतमेवमुपास्ते निषासद्विर्वा एष भवति	कौ. त. ४।८
स यो हैतमेवमुपास्ते सर्वं हास्मा इदं श्रेष्ठाय यम्यते	कौ. त. ४।१५
स यो हैतमेवमुपास्ते नो एव स्वयं नास्य प्रजा पुरा कालात्सम्मोहमेति (कालात्प्रमीयते)	कौ. त. ४।१२, १३
स यो हैतं महद्यक्षं प्रथमजं वेद सत्यं ब्रह्मेति	बृह. ५।४।१
स यो हैतानन्तवत् उपास्तेऽन्तवन्तः स लोकं जयति	बृह. १।५।१३
(अथ) स यो हैतानन्तानुपास्तेऽन्तः स लोकं जयति	बृह. १।५।१३
स यो हैतामवरपरां संहितां वेद	३ ऐत. १।६।३
स यो हैतां देवीं वीणां वेद श्रुतवदनो भवति	३ ऐत. २।५।३

स यो हैतौ णकारषकारावनुसंहित-मृचो वेद सबलां सप्राणां संहितां वेदायुष्यमिति विद्यात्	३ ऐत. २।६।१ भ. गी. १०।२४
सरसामस्मि सागरः	महाना. १४।५
सरसाः सपिष्टान् गन्धार मम चित्ते रमन्तु स्वाहा	जा. द. ४।१४
सरस्वती कुहूश्चैव सुषुम्नापार्श्वयोः स्थिते । गान्धारा हस्तिजिह्वा च इडायाः पृष्ठपार्श्वयोः	जा. द. ४।१४
सरस्वती तथा चोर्ध्वगता जिह्वा तथा मुने । हस्तिजिह्वा तथा सव्यपादाङ्गुष्ठान्तमिष्यते	जा. द. ४।२१
सरस्वती तु या नाडी सा जिह्वान्तं प्रसर्पति	यो. शि. ५।२३
सरस्वती रत्नरूपं च दुर्गा हैमं लिङ्गं पूजयामास भक्त्या	सि. शि. २५
सरस्वत्याः सर्वे वेदा अभवन्	गायत्रीर. १
सराणां सप्तकं वापि बिभृयात् कण्ठदेशतः । मुकुटे कुण्डले चैव कर्णिकाहारकेऽपि वा	रु. जा. १८
स रीत्रिभिरेवा च पूर्यते अप च क्षीयते	बृह. १।५।१४
स राम इति लोकेषु विद्वद्भिः प्रकटीकृतः	रा. पू. ता. १।२
स रावण इति ख्यातो यद्वा रावाच रावणः	रा. पू. ता. ४।१८
स-रि-ग-म-प-ध-नि-स-संज्ञै-र्वैराग्यबोधकरैः... परमहंसा-श्रमेणास्वलितस्वस्वरूपध्यानेन देहत्यागं करोति समुक्तो भवति	ना. प. १।१
सरूपोऽसौ मनोनाशो जीव-न्मुक्तस्य विद्यते	अ. पू. ४।१८
स रौद्रः सामाभिगायति सर्गाणामादिरन्तश्च	छांदो. २।२४।७ भ. गी. १०।३२
सर्गादिकाले भगवान् विरिञ्चि-रुपास्यैनं सर्गसामर्थ्यमाप्य । तुतोष चित्ते वाञ्छितार्थीश्च लब्ध्वा धन्यः सोपास्योपासको भवति धाता	द. मू. २२

सर्गेऽपि नोपजायन्ते	भ. गी. १४।२	सर्वकर्मविनिर्मुक्तः काम-क्रोध-लोभ-	
सर्गे यान्ति परन्तप	भ. गी. ७।२७	मोह-मद-मात्सर्यादिकं दग्ध्वा	
सर्व इति सर्वविदः (उपासते)	मुद्गलो. ३।२	त्रिगुणातीतः...स्थिरमतिर्ना-	
सर्वत्वेन यथा रज्जू रजतत्वेन		नृतवादी गिरिकन्दरेषु वसेत्	ना. प. ७।२
शुक्तिका । विनिर्णीता विमूढेन		सर्वकर्माणि मनसा	भ. गी. ५।१३
देहत्वेन सथाऽऽत्मता	यो. शि. ४।२२	सर्वकर्माण्यपि सदा	भ. गी. १।८।५६
सर्पा गन्धर्वाः पितरस्तन्निधनमेत-		सर्वकर्मा सर्वकामः सर्वगन्धः	
त्साम सर्वस्मिन्प्रोतम्	छांदो. २।२१।१	सर्वरसः सर्वमिदमभ्यात्तः	छांदो. ३।१४।४
सर्पाणामस्मि वासुकिः	भ. गी. १०।२८	सर्वकारणकार्यात्मा कार्यकारण-	
सर्पादौ रज्जुसत्तेव ब्रह्मसत्तेव		वर्जितः	ते. वि. ५।१
केवलम् । प्रपञ्चाधाररूपेण		सर्वकारणं परं ब्रह्म	मं. ब्रा. ३।१
वर्ततेऽतो जगज्जहि	आ. प्र. १३	सर्वकालं हंसं प्रकाशकम्	पा. ब्र. ४
सर्व आत्मा जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	सर्वकालाबाधितं ब्रह्म	त्रि.म.ना. १।३
सर्व इन्मामुपयन्ति विश्वतः	बा. मं. २०	सर्वक्षेत्रेषु भारत	भ. गी. १३।३
सर्व ऊष्माणः प्रजापतेरात्मनः	छांदो. २।२२।३	सर्वगं सच्चिदात्मानं ज्ञानचक्षु-	
सर्व एते पुण्यलोका भवन्ति	छांदो. २।२३।१	निरीक्षते । अज्ञानचक्षुर्नेक्षते	
सर्व एते विष्णुलिङ्गिनः शिखिन		भास्वन्तं भानुमन्भवत्	वराहो. २।१८
उपवीतिनः शुद्धचित्ताः...		सर्वगः सर्वसम्बन्धो गत्यभावाज्ज	
पुण्यलोका भवन्ति	शाट्याय. ११	गच्छति । नास्त्यसावाश्रया-	
सर्व एव त आयुर्यन्ति	तैत्ति. २।३	भावात्सद्रूपत्वाद्यथास्ति च	महो. २।८
सर्व एव महारथाः	भ. गी. १।६	सर्वशुद्धतमं भूयः	भ. गी. १।८।६
सर्व एव विमुच्यन्ते ये नराः		सर्वगो ह्येष ईश्वरः क्रियाज्ञानात्मा	नृसिंहो. ९।४४
शिवमाश्रिताः	शिवो. १।३२	सर्वचिन्तावधिर्गुरुः	ते. वि. ५।१
सर्वकरणानि मनसि सम्प्रतिष्ठाप्य		सर्वचिन्तां परित्यज्य चिन्मात्र-	
ध्यानम्	अ. शिखो. ३	परमो भव	शांदि. १।७।२०
सर्वकरणोपसंहाराद्वार्यधारणा		सर्वचिन्तां परित्यज्य सावधानेन	
ब्रह्म तुरीयम्	अ. शिखो. ३	चेतसा । नाद एवानुसन्धेयो	
सर्वकर्ता च योगीन्द्रः स्वतन्त्रो-		योगसाम्राज्यमिच्छता	वराहो. २।८३
ऽनन्तरूपवान्	यो. शि. १।१५०	सर्वचिन्तां समुत्सृज्य सर्वचेष्टा-	
सर्वकर्मकृदप्यहम्	मैत्रे. ३।१५	विवर्जितः । नादमेवानुसन्ध्या-	
सर्वकर्मनिराकरणमावाहनम्		ज्ञादे चित्तं विधीयते	ना. वि. ४१
[मं. ब्रा. २।५+	अ. पू. १	सर्वजगदात्मत्वेन पश्यंस्त्यक्ताह-	
सर्वकर्मपरित्यागी नित्यतृप्तो		ङ्कारो ब्रह्माहमस्मीति चिन्तय-	
निराश्रयः । न पुण्येन न पापेन	अ. पू. ५।९७	जिदं सर्वं यदयमात्मेति भावय-	
नेतरेण च लिप्यते	+१८।२	न्कृतकृत्यो भवति	मं. ब्रा. २।८
सर्वकर्मफलात्यागं [भ. गी. १२।११		सर्वजनविश्वजनशत्रुजनवश्यजन-	
सर्वकर्मफलादीनां मनसैव न		सर्वजनस्य दृशं लं छां श्रीं ह्रां	
कर्मणा । निपुणो यः परित्यागी		ह्रीं मनः स्तम्भय स्तम्भय	छाङ्गलो. ८
सोऽसंशक्त इति स्मृतः	अ. पू. २।६		

सर्वज्ञानी यास्यतीति विद्याय- स्तथाऽधीते	संहितो. ११२	सर्वतः पाणिपादान्ता सर्वतोऽक्षि- शिरोमुखा । सर्वतः श्रुतिमत्येषा	
सर्वज्वरोष्ठाटनीं च सर्वमन्त्रप्रभञ्ज- नीम् ।...मातङ्गीं मदिरामोदां		सर्वमावृत्य तिष्ठति	गुणका. ४८
वन्दे तां जगदीश्वरीम्	वनदु. २०	सर्वतः श्रुतिमल्लोके	भ. गी. १३।१४
सर्वज्ञता हि सर्वत्र भवतीह		सर्वतः सम्पुतोदके	भ. गी. २।४६
महाधियः	अ. शां. ८९	सर्वतः स्वरूपमेवपश्यन्जीवन्मुक्ति-	
सर्वज्ञत्वं परेशत्वं सर्वसम्पूर्ण- शक्तिता । अनन्तशक्तिमत्त्वं		मवाप्य प्रारब्धप्रतिभासनाश- पर्यन्तं चतुर्विधं स्वरूपं ज्ञात्वा	
च मदनुस्मरणाद्भवेत्	यो. शि. ३।२५	देहपतनपर्यन्तं स्वरूपा-	
सर्वज्ञं महामायं महाविभूति	नृसिंहो. ५।६	नुसन्धानेन वसेत्	ना. प. ७।३
सर्वज्ञं सर्वगं शान्तं सर्वेषां हृदये		सर्वतीर्थस्वरूपोऽस्मि परमात्मा-	
स्थितम् । सुसंवेद्यं गुरुमतात्	यो. शि. ३।२०	स्म्यहं शिवः	मैत्रे. ३।१२
सुदुर्बोधमचेतसाम्		सर्वतेजःप्रकाशात्मा नादानन्द-	
सर्वज्ञः पञ्चकृत्यसम्पन्नः सर्वेश्वर	जाबाल्यु. २	मयात्मकः	ते. बि. ५।३
ईशः पशुपतिः		सर्वतोऽक्षिशिरोमुखम्	भ. गी. १३।१४
सर्वज्ञः सर्वेश्वरः सर्वभूतान्तरात्मा		सर्वतो मां पाहि पोहि समन्तात्	गणप. ३
सर्वभूताधिवासः सर्वभूतनि-		सर्वतोमुखत्वाद्भृशहृत्वाद्भीषण-	
गूढो भूतयोनियोर्गैकगम्यः	शांदि. २।१।४	त्वाद्भृत्वात्...मनयादि-	
सर्वज्ञानविमूढांस्तान्	भ. गी. ३।३२	साक्षिणमन्विच्छेत्	नृसिंहो. ७।५
सर्वज्ञानानिव्याकरणमुदरं(गायत्र्याः)	सन्ध्यो. २३	सर्वतो मुखमसर्वतोमुखं नृसिंह-	
सर्वज्ञानित्वतृप्त्यनादिबोधस्वतन्त्र-		मनृसिंहं भीषणमभीषणं..	
नित्यमलुप्तानन्तं षट्कोणशक्तयः	ना.पू.ता. ६।१	नृसिंहानुष्टुभैव बुबुधिरै	नृसिंहो. ६।१
सर्वज्ञेशो मायालेशसमन्वितो		सर्वतोमुखमित्याह-सर्वतः खल्वयं	
व्यष्टिदेशं प्रविश्य तथा		मुखवान् विश्वरूपत्वात्	अव्यक्तो. ३
मोहितो जीवत्वमगमत्	पैङ्गलो. १।५	सर्वतोमुखं पञ्चमं स्थानं (जानीयात्)	नृ. पू. २।३
सर्वज्ञो मघोऽप्रमेयोऽनाद्यन्तः	मैत्रा. ७।१	सर्वतो वितता दृष्टिः प्रत्यग्भूता	
सर्वज्ञोऽसौ भवेत्कामरूपः पवन-		शनैः शनैः	अमन. २।६३
वेगवान्	यो. शि. १।१४८	सर्वत्र गतास्तोभावः सर्वत्रनिवृत्ताः	
सर्वतत्त्वसद्विद्धि ह्यहं भूमा		सर्वत्र प्रवृत्ताः	संहितो. २।१
सदाशिवः	ते. बि. ३।५१	सर्वत्रगमचिन्त्यं च	भ. गी. १२।३
सर्वतन्त्रेषु गोप्यमहाविद्या भवति	मं. ब्रा. १।४	सर्वत्र चतुर्थस्वरा मन्त्रस्वराश्च	
सर्वतः खल्वयं मुखवान्विश्व-		प्रस्तावा चतुर्थमन्त्रातिस्वार्थाश्च	
रूपत्वात्	अव्यक्तो. ३	स्वराश्च भवन्ति	संहितो. २।२
सर्वतः पाणिपादं तत्सर्वतोऽक्षि-		सर्वत्र जडहीनात्मा सर्वेषा-	
शिरोमुखम् । सर्वतः श्रुति-		मन्तरात्मकः	ते. बि. ४।४४
मल्लोके सर्वमावृत्य तिष्ठति		सर्वत्र तृप्तिरूपोऽहं परावृत-	
[श्वेताश्व. ३।१६+	भ. गी. १३।१४	रसोऽस्म्यहम्	ते. बि. ३।३९
		सर्वत्र दानप्रतिग्रहः सोमयाज्यपूतो	
		भवति	संहितो. ५।१

सर्वत्रानिकेतः स्थिरमतिः...कटि- सूत्रं च कौपीनं कण्डं वक्षं कमण्डलुं सर्वमप्सु विसृज्याथ जातरूपधरश्चरेदात्मान- मन्विच्छेत्	ना. प. ३।८७ अ. पू. २।९	सर्वत्र ह्रस्वकर्षणेषु दीर्घकर्षणानि दीर्घकर्षणेषु मन्द्रकर्षणानि सर्वत्रान्तःपदार्थविवेचने मनोयुक्ताभ्यास इष्यते	संहितो. २।२ अद्वयता. ६
सर्वत्रनीरसमिह तिष्ठत्यात्परसंमनः सर्वत्र पुण्यापुण्यवर्जितः ज्ञानाज्ञान- मपि विहाय...प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	सर्वत्रावस्थितं शान्तं चिद्ब्रह्मे- त्यनुभूयते सर्वत्रावस्थितो देहे सर्वत्राहमकर्तेति दृढभावनया-	अ. पू. ५।२१ अ. गी. १३।३३
सर्वत्र भानुबन्धुमुक्षुणामाधारः स्वयंश्रयोतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदा विराजते	ना. प. ८।२३ मं. ब्रा. २।५	सर्वत्रावस्थितो देहे सर्वत्राहमकर्तेति दृढभावनया- ऽनया । परमासृतनाम्नी सा समतैवावशिष्यते	महो. ६।२ १३।२३
सर्वत्र भावना गन्धः सर्वत्र युरमकूट्या ब्राह्मणानर्चयेत् सर्वत्र रोहपूर्वेष्ववरोहपूर्वाण्यु- दात्तेष्वनुदात्तान्यभिगीते- ष्वनभिगीतानि	ना. प. ४।३९ संहितो. २।१	सर्वथा वर्तमानोऽपि [अ.गी. ६।३१+ सर्वदह्नोऽयमात्मेत्याचक्षते सर्वदा द्वैतरहित आनन्दरूपः सर्वाधिष्ठानः...परं ब्रह्माजु- सन्दध्यात्	सुबालो. ९।१४ नृसिंहो. २।८
सर्वत्र वर्तते जाग्रत्स्वप्नं जाग्रति वर्तते । सुषुप्तं च तुरीयं च नान्यावस्थानु कुत्रचित्	त्रि. ब्रा. १।२।१०	सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म तस्मा- ज्जाता परा शक्तिः स्वय- ञ्जोतिरात्मिका	यो. चू. ७।२
सर्वत्र विगतस्नेहो यः साक्षिवद्व- स्थितः । निरिच्छो वर्तते कार्ये स जीवन्मुक्त उच्यते	महो. २।५१	सर्वदा पूर्णरूपोऽस्मि नित्यतृप्तो- ऽस्म्यहं सदा	ते. वि. ३।१५
सर्वत्र विचरेन्मौनी वायुवद्वीत- कल्मषः । समदुःखसुखः क्षांतो हस्तप्राप्तं च भक्षयेत्	ना. प. ५।४८	सर्वदा मनोवाक्कायकर्मभिः सर्व- संसारमुत्सृज्य प्रपञ्चावाकुलः स्वरूपानुसन्धानेन भ्रमरकीट- न्यायेन मुक्तो भवति	ना. प. ५।५२
सर्वत्र विनामितप्रणामितेष्वविना- मितेष्वविनामितान्यप्रणामितानि	संहितो. २।१	सर्वदा यमामनन्ति यन्नमस्यन्ति देवाः स ब्रह्मा स शिवः	सूर्यता. १।२
सर्वत्र विसर्गोपगृहेष्वविसृष्टान्यनुप- गृहीतानि	संहितो. २।२	सर्वदा शुचिरशुचिर्वा पठन्ब्राह्मणः सलोकतां संमीपतां सरूपतां सायुज्यतामेति	कलिसं. ५
सर्वत्रशुभाशुभयोरनभिस्नेहः [तुरीया. सर्वत्र समदर्शनः	३+प. हं. ९ अ. गी. ६।२९	सर्वदा समरूपोऽस्मि शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तमः	मैत्रे. ३।२४
सर्वत्र समबुद्धयः सर्वत्र सर्वतः सर्वब्रह्ममात्रावलो- कनम् । सद्भावभावनादाढर्पा- द्वासनालयमभ्रुते	अ. गी. १२।४ अध्यात्मो. १३	सर्वदा समस्तेन साम मां प्रति मां प्रतीति सर्वेण समस्तेन साम	छांदो. २।९।१
सर्वत्र सुखवानहम् सर्वत्र सौख्यं लुपेपु रेफसन्धयः	ते. वि. ३।३८ संहितो. २।१	सर्वदा सर्वशून्योऽहं सर्वात्मा- ऽऽनन्दवानहम् सर्वदा सर्वसोम्येति प्रणवपूर्वकं कमण्डलुं परिगृह्य...स्वाश्रमा- चारपरो भवेत्	ते. वि. ३।२७ ना. प. ४।५०

सर्वदा सुलभोऽस्म्यहम्	मैत्रे. ३।१५	सर्वद्वन्द्वैर्विनिर्मुक्तो ब्रह्मण्येवाव-	
सर्वदा ह्यजरूपोऽहं नीरागोऽस्मि		तिष्ठते	ना. प. ३।५४
निरञ्जनः	ते. बि. ३।४२	सर्वद्वाराणि संयम्य	म. गी. ८।१२
सर्वदिव्यदेहमध्ये परमात्मा प्रकाशितः		सर्वद्वारेषु देहेऽस्मिन्	म. गी. १४।११
विनिर्मुक्तभवसागरः स्वर्गो		सर्वधर्मान् परित्यज्य	म. गी. १८।६६
देवमध्ये उत्तमस्वरूपस्य		सर्वधर्मान्परित्यज्य निर्ममो	
बुद्धिप्रकाशः अस्मिन्मध्ये	अद्वैतो. १	निरहङ्कारो भूत्वा ब्रह्मेष्टं	
मायामोहं परित्यजेत्		शरणमुपगम्य तत्त्वमसि...	
सर्वदुष्टप्रशमनं सर्वैश्वर्यफलप्रदम् ।		इत्यादिमहावाक्यार्थानुभवज्ञाना-	
वामदेवं महाबोधदायकं		ब्रह्मैवास्मीति निश्चित्य निर्वि-	
पावकात्मकम्	पञ्चम. ५	कल्पसमाधिना स्वतन्त्रो यति-	
सर्वदृश्यविहीनोऽहं दृग्गुणो-		अरति स सङ्ग्यासी	निरा. ३२
ऽस्म्यहमेव हि	ते. बि. ३।१५	सर्वध्यानयोगज्ञानानां यत्फल-	
सर्वदेवमयं ब्रह्म तथा प्रीणाति		मोहकारः	अ. शिखो. ३
विश्वमुक्	गान्धर्वो. ७	सर्वनयनः प्रशस्ताज्ञमयो भूतात्मा	
सर्वदेवमयं शान्तं शान्त्यतीतं		प्राणमय इन्द्रियात्मा	सुवालो. ५।१५
स्वराद्वहिः	पञ्चम. १५	सर्वनादमयः शिवः	ते. बि. ५।२
सर्वदेवमयः सर्वप्रपञ्चाधारगर्भितः ।		सर्वनिरामयपरिपूर्णोऽहमस्मीति	
सर्वाक्षरमयः कालः सदस-		सुसुक्ष्मां मोक्षैकसिद्धिर्भवति	आत्मपू. १
ऋक्तिवर्जितः	तुरीयो. ३	सर्वपरिपूर्णतुरीयातीतब्रह्मभूतो	
सर्वदेवस्य मध्यस्थो हंस एव		योगी भवति	मं. ब्रा. २।९
महेश्वरः	ब्र. त्रि. ६२	सर्वपरिपूर्ण ब्रह्म	त्रि. म. ना. १।३
सर्वदेवात्मकं रुद्रं नमस्कुर्यात्		सर्वपरिपूर्णान्तचिन्मयस्तम्भाकारं	
पृथक्पृथक् । एभिर्मन्त्रपदैरेव		(ब्रह्म)	त्रि. म. ना. ४।१
नमस्यामीशपार्वतीम्	रुद्रह. २४	सर्वपरिपूर्णो नारायणस्त्वनया	
सर्वदेवात्मको रुद्रः सर्वे देवाः		निजया क्रीडति स्वेच्छया सदा	त्रि. म. ना. ४।१०
शिवात्मकाः	रुद्रह. ४	सर्वपरिपूर्णोऽहमेव	त्रि. म. ना. ८।६
सर्वदेवात्मा वै स एकः	गणेशो. ४।९	सर्वपरोक्षा देवस्य हिता भवति	संहितो. १।१
सर्वदेशिकवाक्योक्तिर्येन केनापि		सर्वपर्वसु यत्नेन ह्येषु सम्पूजये-	
निश्चितम् । दृश्यते जगति		च्छिन्नम्	शिवो. ७।७५
यद्यत्सर्वं मिथ्येति निश्चिनु	ते. बि. ५।५४	सर्वपापविशुद्धात्मा परंब्रह्माधि-	
सर्वदेशेष्वनुत्पृतः चतुरूपः		गच्छति । मासि मासि	
शिवात्मकः । यथा महाफले		कुशमेण जलविन्दुं च यः पिबेत्	योगो. १७
सर्वे रसाः सर्वप्रवर्तकाः	त्रि. ब्रा. १।२।११	सर्वपापैः प्रमुच्यते	म. गी. १०।३
सर्वदेहेषु लिङ्गधारणं भवति	लिङ्गोप. २	सर्वपूर्णस्वरूपोऽस्मि सच्चिदानन्दलक्षणः	मैत्रे. ३।१२
सर्वदोषरहित आनन्दरूपः	गणेशो. १।४	सर्वप्रकाशरूपोऽस्मि	मैत्रे. ३।२१
सर्वदोषैर्वृतो जीवः कथं ज्ञानेन		सर्वप्रकाशरूपोऽहं परावरसुखो-	
मुच्यते	यो. शि. १।१६	ऽस्म्यहम्	ते. बि. ३।३०
सर्वब्रह्मा सर्वानुभूतम्	ब्र. वि. १।१०	सर्वप्रत्यक्षाऽसुरसंहिता भवति	संहितो. १।१

सर्वप्रपञ्चभ्रमवर्जितोऽसि, सर्वेषु भूतेषु च भासितोऽसि	ते. वि. ५।६३	सर्वभूतान्तरस्थाय नित्यमुक्त- चिदात्मने । प्रत्यक्चैतन्यरूपाय	
सर्वप्रयत्नेन कुर्व्याच्छास्त्रं महालयम्	इतिहा. ९१	महामेव नमोनमः	वराहो. २।३३
सर्वबन्धाः प्रविनश्यन्ति	त्रि. म. ना. ५।४	सर्वभूतान्तरात्माऽहमहमस्मि	
सर्वभावपदातीतं, ज्ञानरूपं निरञ्जनम्	यो. शि. १।७	सनातनः	म. वि. १०९
सर्वभावान्तरस्थाय चैत्यमुक्त- चिदात्मने । प्रत्यक्चैतन्यरूपाय		सर्वभूतान्तर्वर्ती हंस इति	निर्वाणो. १
महामेव नमोनमः	१सं. सों. २।२५	प्रतिपादनम्	म. गी. ९।७
सर्वभावेन भारत [म. गी. १५।१९	+१८।६२	सर्वभूतानि कौन्तेय	म. गी. ६।२९
सर्वभूतस्थमात्मानं	म. गी. ६।२९	सर्वभूतानि चात्मनि	म. गी. ७।२७
सर्वभूतमसत्सदा	ते. वि. ३।१	सर्वभूतानि सम्मोहं	म. गी. १०।२०
सर्वभूतातिगश्चात्मा	रुद्रो. ५२	सर्वभूताशयस्थितः	
सर्वभूतस्थमात्मानं सर्वभूतानि चात्मनि । सम्पश्यन्ब्रह्म परमं		सर्वभूतेभ्योऽभयं दत्त्वाऽरण्यं	
याति नान्येन हेतुना	कैव. १०	गत्वा... स्वाच्छरीरादुपलभे-	मैत्रा. ६।८
सर्वभूतस्थमेकं (वै) नारायणं		तैनम् (आत्मानम्)	
कारणपुरुषमकारणं परं ब्रह्म [आ. प्र. १+	नारा. ४	सर्वभूतेषु चात्मानं ततो न	
सर्वभूतस्थितं देवं सर्वेशं		विजुगुप्सते । यस्तु सर्वाणि	ईशा. ६
नित्यमर्चयेत्	म. वि. ७७	भूतान्यात्मन्येवानुपश्यति	जा. द. १२।१०
सर्वभूतस्थितं यो मां	म. गी. ६।३१	सर्वभूतेषु चात्मानं ब्रह्म सम्पद्यतेतदा	म. गी. १८।२०
सर्वभूतहितः शान्तस्त्रिदण्डी		सर्वभूतेषु येनैकं	
सकमण्डलुः । एकारामः		सर्वमप्राह्यभावेन हेतुनाजं	
परिब्रज्य भिक्षार्थं आममाविशेत्	ना. प. ३।५५	प्रकाशते	अद्वैत. २६
सर्वभूतहिते रताः [म. गी. ५।२५+	१२।४	सर्वमङ्गलमाङ्गस्ये शिवे सर्वार्थि-	
सर्वभूतातिगश्चात्मा कोशातीतः		साधिके । शरण्ये त्र्यम्बके	
परात्परः	रुद्रो. ५२	गौरि नारायणि नमोऽस्तु ते	वनदु. १५, २१
सर्वभूतात्मभूतात्मा	म. गी. ५।७	सर्वमजीजनत् (दैवी शक्तिर्माया)	बह्वचो. १
सर्वभूतात्मभूतो हि वासुदेवो		सर्वमनुष्टुप् । एतं मन्त्रराजं यः	
महाबलः	ना. महो. २२	पश्यति, स पश्यति	ग. पू. १।६
सर्वभूताधिवासं च यद्भूतेषु वसत्यधि	म. वि. २२	सर्वमन्तः परित्यज्य शीतलाशय-	
सर्वभूताधिवासः सर्वभूतनिगूढो		वर्ति यत् । वृत्तिस्थमपि	
भूतयोनियोऽगैकाम्यः	शांङि. २।४	तच्चित्तमसद्रूपमुदाहृतम्	अ. पू. ४।५१
सर्वभूताधिवासोऽहं सर्वव्यापी		सर्वमन्त्रान् समुत्सृज्य एतं (अहं	
स्वराडहम्	म. वि. १०६	ब्रह्मास्मि) मन्त्रं समभ्यसेत् ।	
सर्वभूतानां माता मेदिनी	महाना. १०।१४	सद्यो मोक्षमवाप्नोति नात्र	
		सन्देहमणवपि	ते. वि. ३।७४
		सर्वमन्यत्परित्यज्य समस्तार्थ-	
		शिल्लैतामवीत्य द्विजो गर्भवासा-	
		द्विमुक्तो विमुच्यते	अ. शिल्लो. ३
		सर्वमयस्तद्यदेतदिवन्मयोऽदोमय इति	
		यथाकारी यथाचारी तथा भवति ब्रह्म. ४।४।५	

सर्वमस्तीति नास्तीति निश्चयं

त्यज्य तिष्ठति

ते. बि. ४।३९

सर्वमस्तीत्युपासीत, तद्वत्तम्

छांदो. २।२१।४

सर्वमस्त्यान्नं भवति य एवमेत-

ददितेरदितित्वं वेद

बृह. १।२।५

सर्वमस्त्यान्नं भवति य एवं वेद

बृह. २।२।४

सर्वमहोरात्राभ्यामभिपन्नम्

बृह. ३।१।४

सर्वमाकाशतामेति नित्यमन्त-

मुखस्थितेः

अ. पू. १।३२

सर्वमात्ममयं जगत्

ते. बि. ६।४६

सर्वमात्मा जानीत

मैत्रे. ६।७

सर्वमात्मानं पश्यति नैनं पाप्मा

तरति

बृह. ४।४।२३

सर्वमात्माऽहमात्माऽस्मि परमात्मा

परात्मकः। नित्यानन्दस्व-

रूपात्मा वैदेही मुक्त एव सः

ते. बि. ४।६२

सर्वमात्मेदमन्नाहं किं वाञ्छामि

त्यजामि किम्

अ. पू. २।३

सर्वमात्मेदमाततम्। अहमन्य इदं

चान्यदिति भ्रांतिं त्यजानघ

महो. ६।१२

सर्वमात्मैव कौ दृष्टौ भावाभावौ

क वा स्थितौ

अ. पू. २।३६

सर्वमात्मैव शुद्धात्मा सर्व

चिन्मात्रमद्वयम्

ते. बि. ६।३९

सर्वमायुरस्मिँल्लोक एवाप्रोति

कौ. त. ३।२

सर्वमायुरेति [३ ऐत. १।१।३+

[आर्षे. ४।३+६।२, ३+८।२, ४+

१।५।१

सर्वमायुरेति ज्योर्जीवति महान्

प्रजया पशुभिर्भवति महान्

गोपीचं. ८

कीर्त्या.. [छांदो. २।११।२+

२।१२।२।

सर्वमावृत्य तिष्ठति

अ. गी. १३।१४

सर्वमित्याकाशे, तत्प्रतिष्ठेत्युपासीत

तैत्ति. ३।१०।३

सर्वमिदमभ्यासोऽवाक्यनादरः

छां. ३।१४।२, ३

सर्वमिदं तत्त्वदितो ब्रह्मामि

बा. मं. २१

सर्वमिदं प्रशास्ति, यदिदं किञ्च

बृह. ५।६।१

सर्वमिदं रक्षति (माया) सर्वमिदं

संहरति [नृ. पू. ३।२+

ग. पू. २।३

सर्वमिदं शिव एव विजानीहि...

त्रि. ब्रा. १।१

सर्वमु ह्येष रज उपर्युपरि तपेति

बृह. ५।१४।३

सर्वमु ह्येष रज उपर्युपरि तपेति

गायत्र्यु. २

सर्वमेकमजं शान्तमनन्तं भुवम-

व्ययम्। पश्यन्भूतार्थचिद्रूपं

शान्त आस्व यथासुखम्

अष्टयुष. ५

सर्वमेकमिदं शान्तमादिमध्यान्त-

वर्जितम्। भावाभावमजं

सर्वमिति मत्वा सुखी भव

अ. पू. ५।६७

सर्वमेकं परं व्योम को मोक्षः

कस्य बन्धता

अ. पू. २।३७

सर्वमेतत्सन्दहति एवंविद्यद्यप-

बह्वीष पापं करोति

गायत्र्यु. ५

सर्वमेतदृतं मन्ये

अ. गी. १०।१४

सर्वमेतद्विद्या त्यक्त्वा यदि तिष्ठसि

निश्चलः। तदाहङ्कारविलये

त्वमेव परमं पदम्

अ. पू. ५।५४

सर्वमेतद्विद्यमधितिष्ठत्येको

गुणांश्च सर्वान्विनियोजयेद्यः

श्वेताश्व. ५।५

सर्वमेव तत्सम्प्राय शुद्धः

पूतोऽजरोऽमृतः संभवति

बृह. ५।१४।८

सर्वमेव परित्यज्य महामौनी

भवानघ। निर्वाणवाग्निर्मननः

क्षीणचित्तः प्रशान्तधीः

अ. पू. ५।११४

सर्वमोङ्कार एव

माण्डू. १

सर्वमौनफलोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।१६

सर्वयोनिषु कौन्तेय

अ. गी. १४।४

सर्वरोगनिवृत्तिः स्यान्नाभिमध्ये तु

धारणात्

जा. द. ६।२४

सर्वलिङ्गं स्थापयति पाणिमन्त्रं

पवित्रम्

लिङ्गोप. १

सर्वलोकगुरुश्चास्मि सर्वलोकेऽस्मि

सोऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।१

सर्वलोकमध्ये ब्रह्म द्विधारुपं विचरति

अद्वैतो. १

सर्वलोकमहेश्वरम्

अ. गी. ५।२९

सर्वलोकस्तुतिपात्रः सर्वदेशसञ्चार-

शीलः...जीवन्मुक्तो भवति

मं. ब्रा. २।९

सर्वलोका आत्मनि ब्रह्मणि मणय

इवौताश्च प्रोताश्चेति

सुखालो. १०।१

सर्वलोकात्मकः कस्मादनुतिष्ठामि

किं कथम्

१ अष्टयु. १२

सर्वलोकानां सृष्टिस्थित्यन्तकृद्धि-

सुरीशः कथं जीवत्वमगमदिति
सर्वलोकेषु विहरन्नणिमादिगुणा-

न्वितः । कदाचित्स्वेच्छया देवो

भूत्वा स्वर्गे महीयते

सर्ववर्णे महादेवि सन्ध्याविधौ

सरस्वति

सर्ववर्णेषु धारणं कैलाससिद्धिर्भवति

सर्ववस्तुन्युदासीनभाव-

(आसनमुच्यते) मासन-

मुत्तमम् [त्रि. ब्रा. २।२९+

सर्ववस्तुपरित्यागे शेष आत्मेति

कथ्यते

सर्ववाचोऽयधिर्ब्रह्म सर्वचिन्ता-

वधिर्गुरुः

सर्ववाच्यवस्तु प्रणवात्मकम्

सर्वविघ्नहरश्चायं प्रणवः सर्वदोषहा

सर्वविघ्नहरो मन्त्रः प्रणवः

सर्वदोषहा

सर्वविद्वारूपोविषयः प्रसरणः (आत्मा)

सर्वविद्यापाण्डित्यप्रपञ्चं भस्मीकृत्य

स्वरूपं गोपयित्वा..प्रणवात्मक-

त्वेन देहत्यागं करोति यः

सोऽवधूतः

सर्वविषयपराङ्मुखत्वं प्रत्याहारः

सर्ववेदान्ततृप्तोऽसिः सर्वदा

सुखमोऽस्म्यहम्

सर्ववेदवेदान्तानां नारायणपरब्रह्म-

ण्येव तात्पर्यम्

सर्ववेदसं वा एतत्संज्ञं

सर्ववेदान्तसंलक्ष्यं तद्ब्रह्मेत्य-

भिधीयते

सर्ववेद्यः सर्वज्ञः सर्वसिद्धिदः

सर्वेश्वरः सोऽहम्

सर्वव्यापिनमात्मानं क्षीरे सर्पि-
रि-

वर्षितम् [श्वेताश्व. १।१६+

सर्वव्यापिनमोङ्कारं मत्वा क्षीरो न

शोचति

८३

पैङ्गलो. २।१

१ यो. त. १०९

महाना. १।१६

लिङ्गोप. २

२ अवधू. २

अ. पू. १।४५

ते. वि. ५।१

अ. शिखो. १

वराहो. ५।७१

१ यो. त. ६४

आर्षे. ९।२

तुरीया. ३

शांडि. १।८।१

मैत्रे. ३।१५

ना. पू. ता. ५।११

महाना. १।८।१

ना. उ. ता. १।९

ना. प. ९।२२

ब्रह्मो. २३

आगम. २८

सर्वव्यापी स भगवोस्तस्मात्

सर्वगतः शिवः

सर्वव्यापी सर्वभूतानां हृदये सन्निविष्टः

मायावी मायया क्रीडति

सर्वव्यापी सर्वभूतान्तरात्मा

[श्वेता. ६।११+

सर्वव्यापी सोऽचिन्यो निर्वर्ण्यश्च

पुनात्यशुद्धान्यपुनानि

सर्वशक्तेर्महेशस्य विलासो हि मनो

भवेत् । संयमासंयमाभ्यां च

संसारः शान्तिमन्त्रगात्

[उपास्य इति च] सर्वशरीरस्थ-

चैतन्यब्रह्मप्रापको गुरुरुपास्यः

सर्वशरीरिणां जीवस्यैकरूपत्वात् ।

तस्मान्न जीवो ब्राह्मणः

सर्वशरीरेषु चैतन्यैकतानताध्यानम्

सर्वशः पृथिवीपते

सर्वशून्यस्वरूपोऽहं सकला-

गमगोचरः

सर्वश्रुत्युत्तमो सृग्यः सकलोप-

निषन्मयः

सर्वसङ्कल्पपरहितः सर्वनादमयः शिवः

सर्वसङ्कल्परहिता सर्वसंज्ञाविव-

र्जिता । सैषा चिदविनाशात्मा

स्वात्मेत्यादिकृताभिधा

सर्वसङ्कल्पशून्यत्वात्सर्वकार्यवि-

वर्जनात् । केवलं ब्रह्ममात्र-

त्वान्नास्त्यनात्मेति निश्चिनु

सर्वसङ्कल्पसंज्ञासंश्रेतसा

यत्परिग्रहः

सर्वसङ्कल्पसंज्ञासी

सर्वसङ्कल्पसंज्ञान्तं प्रशान्त-

यनवासनम् । न किञ्चिद्वा-

वनाकारं यत्तद्ब्रह्म परं विदुः

सर्वसङ्कल्पहीनात्मा चिन्मात्रो-

ऽस्मीति सर्वदा

सर्वसङ्कल्पहीनात्मा वैदेही मुक्त

एव सः । निष्कलात्मानिर्भ-

लात्मा बुद्धात्मा पुरुषात्मकः

श्वेताश्व. ३।११

शांडि. ३।१।३

गोपालो. ३।१९

१ आत्मो. ३

महो. ४।८७

निरा. उ. २३

ब. सू. ३

मं. ब्रा. १।१

म. गी. १।१८

ते. वि. ३।४०

ना. प. ८।६

ते. वि. ५।२

महो. ५।१००

ते. वि. ५।१६

महो. २।९

म. गी. ६।४

अ. पू. ५।४८

ते. वि. ४।४४

ते. वि. ४।६८

सर्वसंक्षोभिण्यादिचतुर्दशारगा		सर्वस्य प्रमुमीशानं सर्वस्य	
देवताः	भावनो. ४	शरणं बृहत्	श्वेता. ३।१७
सर्वसङ्गनिवृत्तात्मा स मामेति न		सर्वस्य प्रणवो ह्यादिर्मध्यमन्त-	
संशयः	वराहो. २।३६	स्तथैव च	आगम. २७
सर्वसन्तोषो विसर्जनम्	मं. ब्रा. २।५	सर्वस्य प्रभवाप्ययौ (आत्मा)	ना. प. ८।१७
सर्वसन्धिस्थ उदानः	शांडि. १।४।७	सर्वस्य मेदोमांसक्लेदावकीर्णं	
सर्वसंसारदुःखानां नृष्णैका		शरीरमध्येऽत्यन्तोपहिते	
दीर्घदुःखदा । अन्तःपुरस्थमपि		चित्रभित्तिप्रतीकाशे गान्धर्व-	
या योजयत्यतिसङ्कटे	महो. ३।२५	नगरोपमे कदलीगर्भवन्निस्तारे	
सर्वसंसारेषु विरक्तो ब्रह्मचारी गृही		जलबुद्बुदवच्चञ्चले निस्तृतं	
वानप्रस्थो वा...तदु तथा		आत्मानं...पश्यन्ति विद्वांसः	सुबालो. ८।१
न कुर्यात्	प. हं. प. २	सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः सर्वस्या-	
सर्वसंहारसमर्थः परिभवासहः		धिपतिः स न साधुना कर्मणा	
प्रमुख्यातिः...निरस्ताविद्या-		भूयान्नो एवासाधुना	बृह. ४।४।२२
तमोमोहोऽहमेवेति	नृसिंहो. २।८	सर्वस्य वशी सर्वस्येशानः	
सर्वसाक्षिणमात्मानं वर्णाश्रमवि-		सर्वमभिक्षिपन्	आर्वे. ९।२
वर्जितम् । ब्रह्मरूपतया		सर्वस्यात्मनः परायणं यमात्थ	बृह. ३।९।१०
पश्यन्ब्रह्मैव भवति स्वयम्	वराहो. २।१३	सर्वस्यात्मा भवति य एवं वेद	सुबालो. ९।१४
सर्वसारं निरालम्बं रहस्यं		सर्वस्याऽऽत्मा सर्वमुक्	मैत्रा. ७।१
वज्रसूचिकम्	मुक्तिको. १।३३	सर्वस्याभिमतं वक्ता चोदितः	
सर्वसिद्धिप्रदा देव्यो बहिर्दशारगा		पेशलोक्तिमान् । आशयज्ञश्च	
देवताः	भावनो. ४	भूतानां संसारे नावसीदति	महो. ६।६५
सर्वसौख्यैरुपास्यमानो न च सर्व-		सर्वस्येशानः सर्वस्याऽऽन्तरान्तरः	मैत्रा. ७।१
सौख्यान्युपास्यति	सुबालो. ५।१५	सर्वस्यैतस्यात्ता भवति	बृह. १।२।५.
सर्वसौभाग्यदं नृणां सर्वकर्मफल-		सर्वस्यैतस्यैव कालस्य विभागविशेषाः	
प्रदम् । ...अष्टाक्षरसमायुक्त-		प्रकाशरूपाः कालरूपा भवन्ति	सीतो. ७
मष्टपत्रान्तरस्थितम्	पञ्चम. ९	सर्वं कर्माखिलं पार्थ	भ. गी. ४।३३
(ततः) सर्वस्मादन्यो विलक्षण-		सर्वं काष्ण्यायसं ज्ञातं तदभिन्नं	
अक्षुषः साक्षी	नृसिंहो. २।२	स्वभावतः	पञ्चम. ३।१
सर्वस्माद्व्यतिरिक्तोऽहं बालाप्राद-		सर्वं कारणबहुः स्वमत्वं चानित्य-	
प्यहं तनुः । इति यः संविदो		मेव च । न चात्मकृतकं तद्धि	
ब्रह्मन् द्वितीयाऽहंकृतिः शुभा	महो. ५।९०	तत्र चोत्पद्यते स्वता	आयुर्वे. २४
सर्वस्य चाहं हृदि सन्निविष्टः	भ. गी. १५।५	सर्वं किञ्चिद्विदं दृश्यं दृश्यते	
सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपम्	भ. गी. ८।९	य- (चि) जगद्रूपम् । चिन्नि-	
सर्वस्य धातारमचिन्त्यरूपमादित्य-		ष्पन्दांशमात्रं तन्ना (न्यदस्तीति-	
वर्णं परं ज्योतिस्तमस उपरि		भावयन्) न्यत्किञ्चन शाश्वतम्	
विभावि	त्रि.म.ना. ४।३	[महो. ४।१०+	अ. पू. १।४७
सर्वस्य धातारमचिन्त्यशक्ति		सर्वं खल्विदं ब्रह्म	त्रि. म. ना. १।३
सर्वागमान्तार्थविशेषवेद्यम्	ना. प. ९।१६	[निरालं. ११+	गान्धर्वो. ६

सर्वं खल्विदं ब्रह्म तज्जलानिति शान्त उपासीत	छांदो. ३।१४।१	सर्वं पञ्चात्मकं विद्यात्पञ्चब्रह्मात्म- तत्त्वतः	पञ्चज. २५
सर्वं च खल्विदं ब्रह्म नित्यचिद्धन- मक्षतम्	महो. ४।११९	(अतः) सर्वं परित्यज्य तत्प्रसक्तं मनोदण्डं करपात्रं दिगम्बरं दृष्ट्वा परित्रजेद्विश्रुः	ना. प. ५।११ प्रश्नो. ४।५ बृह. ४।४।२३ बृह. ४।४।२३ महाना. ७।४
सर्वं च न परं शून्यं न परं नापरात्परम् । अचित्यमप्रबुद्धं च न सत्यं न परं विदुः	ते. बि. १।११ भ. गी. ६।३० चिन्त्यु. ७।४ बराहो. ३।४	सर्वं पश्यति सर्वः पश्यति सर्वं पाप्मानं तपति सर्वं पाप्मानं तरति सर्वं पाहि शतक्रतो स्वाहा सर्वं पुनानु मामापोऽसतां च प्रतिग्रहं स्वाहा	महाना. ११।२ बृह. ३।१।५
सर्वं च मयि पश्यति सर्वं च मे भूयात् सर्वं च सद्रूपमसत्यनाशात् सर्वं चाप्यहमेवेति निश्चयो यो महामते । समादाय विषादाय न भूयो जायते मतिः	महो. ६।६० ते. बि. ६।३९ २७-२९ मैत्रा. १।५	सर्वं पूर्वपक्षापरपक्षाभ्यामभिपन्नम् सर्वं प्रतिष्ठितं तस्मिन् सर्वगं विश्वतोमुखम् । तस्य मध्य- गताः सूर्यसोमाग्निपरमेश्वराः सर्वं प्रकृतिर्जैर्गुणैः सर्वं प्रशान्तमजमेकमनादिमभ्यमा- भास्वरं स्वदनमात्रमचैत्यचिह्नम् । सर्वं प्रशान्तमिति शब्द- मयी च दृष्टिर्वाचार्थमेव हि मुखैव तदोमितीदम्	यो. शि. ६।१० भ. गी. ३।५ महो. ४।९ श्वेताश्व. १।१२ ते. बि. ६।३८
सर्वं चिन्मात्रमद्वयम् सर्वं चिन्मात्रमेव हि [ते. बि. २।२५, सर्वं चेदं क्षयिष्णु पश्यामः सर्वं चोदरपोषणस्य नटनं न श्रेयसः कारणम्	अमन. १।६	सर्वं प्रोक्तं त्रिविधं ब्रह्मेतत् सर्वं ब्रह्ममयं प्रोक्तं सर्वं ब्रह्ममयं जगत् सर्वं ब्रह्मेति यस्यान्तर्भावना सा हि मुक्तिदा । भेददृष्टिरवियेयं सर्वथा तां विसर्जयेत्	महो. ५।११३
सर्वं जगदानुष्ठुभ एवोत्पन्नमनुष्ठु- प्रतिष्ठितं प्रतिष्ठितं यश्चैवं वेद	अव्यक्तो. ६ गणप. ५ गणप. ५ गणप. ५ गणप. ५	सर्वं ब्रह्मेति वै ज्ञानादिनिग्रयग्राम- संयमः । यमोऽयमिति सम्प्रोक्तो- ऽभ्यसनीयो मुहुर्मुहुः सर्वं ब्रह्मेति सङ्कल्पात्सुदृढा- न्युच्यते मनः सर्वं ब्रह्मेव केवलम् [+६।६५ +६।१०५, ६ + सर्वं ब्रह्मेव सततं सर्वं ब्रह्मेव केवलम् सर्वं ब्रह्मोपनिषदं माहं ब्रह्म निराकुर्यां सर्वं भूतमयं चेति त्यक्त्वा नास्तीति भावयेत्	ते. बि. १।१७ महो. ४।१२४ ते. बि. ६।४ यो. शि. ४।१८ ते. बि. ६।६५ केनो. शां. पा. अमन. १।१७ गणेशो. ३।१
सर्वं जगदिदं त्वत्तस्तिष्ठति सर्वं जगदिदं त्वत्तो जायते सर्वं जगदिदं त्वयि प्रत्येति सर्वं जगदिदं त्वयि लयमेष्यति सर्वं जगद्धितं वा एतदक्षरं प्राजापेत्यम् सर्वं जनयति प्राणश्चेतोऽज्ञानपुरुषः पृथक् सर्वं जहाति सर्वः शृण्वति सर्वं ज्ञानप्लवेनैव सर्वं तदत्र गत्वा विन्दतेऽत्र सर्वं तदभिसमेति सर्वं तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनः सर्वं वेद सर्वं तं परादाद्योऽन्यत्रात्मनो ब्रह्म वेद सर्वं देवी सृजते विश्वमेतत् सर्वं नश्वरमेव तत् सर्वं नारायण एव भवतीति विश्वायते	अ. शिरः. ३।३ आगम. ६ छांदो. ६।११२ भ. गी. ४।३६ छांदो. ८।३।२ छांदो. ४।१।४ बृह. ४।५।७ बृह. २।४।६ गुह्यका. ५४ महो. ३।५३ ना. उ. ता. ३।१	सर्वं भूतं भव्यं जायमानं च	

सर्वं भृगवङ्गिरोमयं अन्तरैते
 त्रयो वेदा भृगूनङ्गिरसः श्रिताः २ प्रणवो. २१
 सर्वं सृत्युनाऽभिपन्नम् बृह. ३।१।३
 सर्वं वा अत्तीति तददितेरदितित्वम् बृह. १।२।५
 सर्वं वा एतदिन्द्रो यज्जगद्यैवेति शौनको. २।४
 सर्वं वा एष सर्वमभोतीति शौनको. १।५
 सर्वं विश्वमिदं नारायणः, य एवं वेद ना.उ.ता. २।५
 सर्वं वै तेऽन्नमाप्नुवन्ति, येऽन्नं तैत्ति. २।२।२
 ब्रह्मोपासते बृहचो. १
 सर्वं शाक्तमजीजनत् महो. ५।४५
 सर्वं शान्तं निरालम्बं व्योमस्थं ते. बि. ६।१, ९
 शाश्वतं शिवम् महो. ५।४५
 सर्वं सच्चिन्मयं ततम् [महो. ६।११+ ते. बि. ६।१, ९
 सर्वं सच्चिन्मयं विद्धि सर्वं सच्चि- ते. बि. ६।१
 न्मयं ततम्
 सर्वं सत्यं परं ब्रह्म न चान्यदिति जा. द. १।१०
 या मतिः । तच्च सत्यं वरं
 प्रोक्तं वेदान्तज्ञानपारगैः
 सर्वं सन्त्यज्य दूरेण यच्छिष्टं अ. पू. १।४६
 तन्मयो भव
 सर्वं सन्मात्ररूपत्वात्सच्चिदानन्द- ते. बि. ६।३०
 मात्रकम्
 सर्वं समतया बुद्ध्या यः कृत्वा महो. ६।४४
 वासनाक्षयम् । जहाति निर्ममो
 देहं नेयोऽसौ वासनाक्षयः नृसिंहो. ९।४
 सर्वं सर्वमयं सर्वे जीवाः सर्वमयाः भ. गी. १।१।४०
 सर्वं समाप्नोषि ततोऽसि सर्वः
 सर्वसहाः समलोष्टाश्मकाश्च ना
 यथोपपन्नचातुर्वर्ण्यभेदाचर्य
 चरन्त आत्मानं मोक्षयन्त इति आश्रमो. ४
 सर्वं सुखं विद्धि सुदुःखनाशात्
 सर्वं च सद्रूपमसत्यनाशात् ।
 चिद्रूपमेव प्रतिभानयुक्तं तस्मा- वराहो. ३।४
 दखण्डं मम रूपमेतत्
 सर्वं सौभाग्यदं नृणां सर्वकर्म- पं. ब्र. ९
 फलप्रदम्
 सर्वं ह पश्यः पश्यति सर्वमाप्नोति छांदो. ७।२६।२
 सर्वं ह वा एतदिदं भस्म भस्मजा. १।४.

सर्वं हि पश्यन्पश्यति सर्वमाप्नोति
 सर्वशः मैत्रा. ७।११
 सर्वं हीदं नामानी३ सर्वं वाचा- १ ऐत. १।६।१
 ऽभिवदति
 सर्वं हीदं प्राणेनावृतं सोऽयमाकाशः १ ऐत. १।६।३
 प्राणेन बृहत्या विष्टब्धः
 सर्वं ह वैवास्मिँल्लोक आयुरेति नैनं बृह. २।१।१०
 पुराकालात्प्राणो जहाति
 सर्वं ह वैवास्मिँल्लोक आयुरेति नैनं बृह. २।१।१२
 पुराकालान्मृत्युरागच्छति
 सर्वं ह्ययमात्मा हि सर्वान्तरः नृसिंहो. ७।२
 सर्वं ह्येतद्ब्रह्म [मांडू. २+ रामो. २।१+
 [नृ. पू. ४।२+नृसिंहो. १।२+ गणेशो. १।१
 सर्वं ह्येतद्ब्रह्म आत्मा राघोप. २।२
 सर्वः (शर्वः) सर्वस्य जगतो
 विधाता धर्ताहर्ताविश्वरूपत्वमेति त्रि. म. १५
 सर्वाक्षरमयः कालः सदसद्भक्तिवर्जितः तुरीयो. ३
 सर्वाक्षरमयः कालः सर्वागममयः
 शिवः । सवश्रुत्युत्तमो मृग्यः
 सकलोपनिषन्मयः ना. प. ८।५
 सर्वाजीवे सर्वसंस्थे बृहन्ते (वहते
 अस्मिन्) तस्मिन्हंसो आस्यते
 ब्रह्मचक्रे [श्वेता. १।६+ना.प. ९।५+ भवसं. २।४
 सर्वाज्ञानमसन्मयम् ते. बि. ३।५८
 सर्वाब्जब्जान्विजानाति, स सुबालो. ४।३
 सम्प्रसाद इत्याचक्षते बृह. ४।१।२
 सर्वाणि च भूतानि प्रज्ञायते (मा. पा.)
 सर्वाणि च भूतानि वाचैष सम्राट् बृह. ४।१।२
 प्रज्ञायन्ते; वाग्वै सम्राट् परमं ब्रह्म
 सर्वाणि च भूतानि... यदै नज्जरा- बृह. ४।१।२
 मवाप्नोति (मा. पा.) छां. उ. ८।१।४
 सर्वाणि च भूतानि च सर्वे च
 कामास्तस्मात्तस्योदयं प्रति
 प्रत्यायनं प्रति घोषा उल्लवः छांदो. ३।१९।३
 सर्वाणि च भूतानि सर्वे च कामा
 यदै नज्जरामाप्नोति छांदो. ८।१।४
 सर्वाणि चेन्द्रियाणि सहभूतैर्न
 कारणं कारणानां घ्याता कारणं अ. शिखो. ३
 सर्वाणि छन्दांसि, आपः स्थानं २ प्रणवो. २१

सर्वाणि छन्दांसि नारायणादेव
समुत्पद्यन्ते

नारा. १

सर्वाणि जगन्ति नारायणमयानि
प्रविभान्ति

त्रि. म. ना. ५।५

सर्वाणि तत्र भूतानि वसन्ति
परमात्मनि

भवसं. २।५३

सर्वाणि यर्मशास्त्राणि विस्तारयिष्युः

सङ्कर्षणो. २

सर्वाणि बृंहयतीति ब्रह्मा

अ. शिखो. २

(एवं) सर्वाणि भूतानि मणौ सूत्र
इवात्मनि । स्थिरबुद्धिरसम्भूदो
ब्रह्मविद्ब्रह्मणि स्थितः

ध्या. बि. ६

सर्वाणि भूतानि रमन्ते सर्वाणि

ह वा अस्मिन्भूतानि विशन्ति

बृह. ५।१२।१

सर्वाणि भूतानीत्येव पञ्चमं सुखं

तेन सुखेन सर्वाणि भूतान्यस्मिन्

कौ. त. २।९

सर्वाणि भूतान्यभ्यासं यदनेकमेकं

नानावर्णं नानारूपं नानाशब्दं

नानागन्धं नानारसं नाना-

स्पर्शमिति

शौनको. १।५

सर्वाणिभूतान्यस्यैवैतानि सर्वाणि

निश्चसितानि

बृह. ४।५।११

(एवं) सर्वाणि भूतान्यापि-

पीलिकाभ्यो बृहत्या विष्टब्धा-

नीत्येव विद्यात्

१ ऐत. १।६।३

सर्वाणि भौतिकानि कारणे

भूतपञ्चके संयोज्य भूमिं जले.

क्रमेण विलीयते

पैङ्गलो. ३।३

सर्वाणि रूपाणि विचित्य धीरः

नामानि कृत्वाऽभिवदन् यदास्ते

[+चित्त्यु. १२।७+]

महावा. ३

पारमा. ७।९

सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि

प्रणव एव प्रतितिष्ठन्ति

शौनको. ४।५

सर्वाणि ह वा इमानि भूतानि

प्राणमेवाभिसंविशन्ति

छांदो. १।११।५

सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रेष्ठयाय

सन्नमन्ते तच्छ्रीत्युपासीत

कौ. त. २।६

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्यन्नमेव

प्रतिहरमाणानि जीवन्ति

छांदो. १।११।९

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्यहरहः

प्रपतन्त्यन्नमभिजिघृक्षमाणानि

मैत्रा. ६।१२

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या-

काशादेव जायन्ते

नृ. पू. ३।५

[त्रि. ता. ५।२२+]

ग. पू. २।९

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या-

काशादेवं समुत्पद्यन्ते

छांदो. १।९।१

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्या-

दित्यमुषैः सन्तं गायन्ति

छांदो. १।११।७

सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्ये-

तदक्षरमन्वायत्तानि

शौनको. १।५

सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रेष्ठयाय

सन्नमन्ते तच्छ्रीत्युपासीत

तत्सामेत्युपासीत

कौ. त. २।६

सर्वाणि हास्मै भूतानि श्रेष्ठयाया-

भ्यर्च्यन्ते तद्यजुरित्युपासीत

कौ. त. २।६

सर्वाणीत्युपधारय

अ. गी. ७।६

सर्वाणीन्द्रियकर्माणि

अ. गी. ४।२७

सर्वाण्डेध्वनन्तलोकाश्चानन्तवैकुण्ठाः

सन्तीति सर्वेषां खल्वभिमतम्

त्रि. म. ना. ८।२

सर्वाण्येनं भूतान्यभिरक्षन्ति

बृह. ४।१२, ३

सर्वाण्येनं वामान्यभिसंयन्ति

छांदो. ४।१५।२

सर्वाण्येवैतानि प्रज्ञानस्य नाम-

धेयानि भवन्ति

२ ऐत. ६।२

सर्वातीतपदालम्बी परिपूर्णैक-

चिन्मयः । नोद्रेगी न च

तुष्टात्मा संसारे नावसीदति

महो. ६।६३

सर्वातीतोऽस्म्यहं सदा

ते. बि. ३।१२

सर्वात्मकत्वमात्माधारो भवति

आ. पू. १

सर्वात्मकत्वं दृश्यविलयो गन्धः

आ. पू. १

(तस्मात्) सर्वात्मकेनाकारेण

सर्वात्मकमात्मानमन्विच्छेत्

नृसिंहो. ७।२

सर्वात्मकोऽहं सर्वोऽहं

कुण्डिको. २६

सर्वात्मवेदनं शुद्धं यदोदेति

तवात्मकम् । भातिप्रसूतिदि-

क्कालबाह्यं चिद्रूपदेहकम्

महो. ४।४२

सर्वात्मा समरूपात्मा शुद्धात्मा त्वह-

मुत्थितः । एकवर्जित एकत्वात्मा

सर्वात्मा स्वात्ममात्रकः

ते. बि. ४।३४

सर्वा दिशश्चोर्ध्वमधश्च तिर्यक्
प्रकाशयन्ती भ्राजते गुह्यकाली गुह्यका. ६४
सर्वा दिशो बलिमस्मै हरन्ति छांदो. २।२१।४
सर्वाद्या सर्वविद्या च वृंदावन-
विहारिणी राधिको. ७
सर्वाधारमनाधारमनिरीक्ष्यं भस्मजा. २।९
सर्वाधिग्याधिमेषजम् पं. ब्र. १२
सर्वाधिष्ठानरूपोऽस्मि सर्वदा
चिद्वनोऽस्म्यहम् ते. विं. ३।१३
सर्वाधिष्ठानमद्वन्द्वं परं ब्रह्म
सनातनम् । सविदानन्दरूपं
तदवाङ्मनसगोचरम् [रुद्रह. २६+ अ. पू. ४।२९
सर्वाधिष्ठानमद्वयपरब्रह्मविहार-
मण्डलं... चिद्रूपादित्यमण्डलं
द्वात्रिंशद्ब्रह्मेदैरधिष्ठितम् त्रि. म. ना. ७।८
सर्वाननशिरोग्नीवः सर्वभूत-
गुहाशयः । सर्वव्यापी स भगवां-
स्तस्मात्सर्वगतः शिवः श्वेताश्व. ३।११
सर्वानपि वैष्णवान्धर्मान्विजृम्भयन्
सर्वानपि पाखण्डाज्जिज्ञान सङ्कर्षणो. २
सर्वानिन्द्रियकृतान्पापान्नाशयतीति
तेन नाशी (वरणा) भवति
[जाबालो. २+ रामो. ३।१
सर्वानुग्रहार्थाय तेषां (रुद्राक्षाणां)
नामोच्चारमात्रेण दशगोप्रदानफलं
दर्शनस्पर्शनाभ्यां द्विगुणं फलम् रु. जा. १
सर्वानुग्राहकत्वेन तदस्म्यहं वासुदेवः ब्र. विं. २३
सर्वानन्दमयः परः ते. विं. ५।२
सर्वान्कामान् समश्नुते तैत्ति. २।५
[विद्वानिति च-] सर्वान्तरस्थ-
स्वसंविद्रूपविद्विद्वान् निरा. २५
सर्वान् पार्थ मनोगतान् भ. गी. २।५५
सर्वान्तर्यामिरूपोऽहं सर्वसाक्षित्व-
लक्षणः ते. विं. ६।६६
सर्वान्तरः स्वयं ज्योतिः सर्वाधि-
पतिरस्म्यहम् ब्र. वि. १०६
सर्वान्पाप्मन औषत्तस्मात्पुरुष
औषति बृह. १।४।१

सर्वान्प्राणानसद्विद्धि सर्वाभोगा-
नसत्त्विति ते. विं. ३।५४
सर्वान् बन्धूनवस्थितान् भ. गी. १।२५
सर्वापदां पदं पापा भावा विभव-
भूमयः महो. ३।४
सर्वारम्भपरित्यागी [भ. गी. १२।१६+ १४।२५
सर्वारम्भा हि दोषेण भ. गी. १८।४८
सर्वार्थवासनोन्मुक्ता तृष्णा
मुक्तेति भण्यते महो. ६।५०
सर्वार्थान् विपरीतांश्च भ. गी. १८।३१
सर्वाश्चर्यमयं देवं भ. गी. ११।१२
सर्वीस्तथा भूतविशेषसंघान् भ. गी. ११।१५
सर्वाः प्रजा ब्राह्मणत्वं नरेन्द्र न
ब्राह्मणत्वात्परमस्ति किञ्चित् इतिहा. १४
सर्वाः प्रजा यत्रैकं भवन्ति चित्त्यु. ११।२
सर्वाभिलापविगतः सर्वचिन्ता-
समुत्थितः । सुप्रशान्तः
सङ्कज्जोतिः समाधिरचलोऽभयः अद्वैत. ३७
सर्वा भूतानि तिष्ठन्ति सर्वमायुरेति
वसीयान्भवति आर्षे. ६।२
सर्वावस्थाविनिर्मुक्तः सर्वचिन्ता-
विवर्जितः ना. विं. ५१
सर्वावस्थायु साक्षी त्वेक एवावतिष्ठते ना. प. ६।७
सर्वा वृद्धा वायोः, सर्ववृद्धेन्द्रस्यो-
त्सेधपरोक्षवृद्धाऽग्नेः संहितो. १।८
सर्वाशासङ्क्षये चेतःक्षयो मोक्ष
इतीष्यते अ. पू. २।२३
सर्वाश्च मधुमतीः सर्वाश्च
व्याहृतीः (मा. पा.) बृह. ६।३।६
सर्वाश्चर्यं हि चिन्मात्रं देहं
चिन्मात्रमेव हि ते. विं. २।३२
सर्वाग्रयोऽहमेव त्रि. म. ना. ८।६
सर्वासर्वविहीनोऽस्मि सात्त्विको-
ऽस्मि सदाऽस्म्यहम् मैत्रे. ३६
(स यथा) सर्वासामपाः समुद्र
एकायनं, एवः सर्वेषां
रसानां जिह्वैकायनम् बृह. ४।५।१२

सर्वासामेव नाडीनामेष बन्धः
 प्रकीर्तितः
 (एवं) सर्वासां विद्यानां हृदय-
 मेकायनमेव सर्वेषां कर्मणां
 हस्तावेकायनम्
 सर्वास्वप्नु पञ्चविधं सामोपासीत
 सर्वा हस्मिन्देवताः शरीरेऽधिस-
 माहिताः
 सर्वा ह्येवेमाः सर्वस्यै वाच
 उपनिषद् इमां त्वेवाचक्षते
 सर्वा च सावित्रीमन्वाह, सर्वाश्च
 मधुमतीरहमेवेदं सर्वं भूयासं
 भूर्भुवः स्वः स्वाहा
 सर्वाश्च वेदान् सर्वाश्च यज्ञान्
 सर्वाश्च शब्दान्सर्वाश्च व्यष्टीः
 सर्वाणि च भूतानि स्थावर-
 जङ्गमान्यनुभवेयमिति
 सर्वाश्च वेदान् साङ्गानपि ब्रह्म
 ब्राह्मणैश्च...सत्यं धर्मेण धर्मं
 तर्पयामि स्वेन तेजसा
 सर्वे आनन्दरसा यस्मात्प्रकटिता
 भवन्ति
 सर्वे ऊष्माणोऽप्रस्ता अनिरस्ता
 विवृत्ता वक्तव्याः प्रजापते-
 रात्मानं परिददातीति
 सर्वे कामा मनोगता व्यावर्तन्ते
 सर्वे कुर्वन्ति कर्माणि विकृशाः
 पूर्वकर्मभिः
 सर्वेच्छाकलनाशान्तावात्मलाभो-
 दयाभिधः । स पुनः सिद्धि-
 वाञ्छायां कथमर्हत्त्वचित्ततः
 सर्वेच्छाजालसंज्ञान्तावात्मलाभो
 भवेन्मुने । स कथं सिद्धि-
 जालानि नूनं वाञ्छत्यचित्तकः
 सर्वेच्छाः सकलाः शङ्काः सर्वेहाः
 सर्वेतिश्रयाः । धिया येन परि-
 त्यक्ताः स जीवन्मुक्त उच्यते
 सर्वे जीवाश्च स्वस्वरूपं भजन्ते

वराहो. ५।४२

बृह. ४।५।१२

छांदो. २।४।१

प्रा. हो. ४।४

३ ऐत. २।५।१

बृह. ६।३।६

२ प्रणवो. २

अ. शिरः. १।१

सामर. ३

छांदो. २।२२।५

य. हं. ९

शिवो. ७।१२५

वराहो. ३।३०

अ. पू. ४।८

महो. २।५८

त्रि.म.ना. ३।७

सर्वे जीवाः सुखैर्दुःखैर्मायाजालेन
 वेष्टिताः । तेषां मुक्तिः कथं
 देव कृपया वद शङ्कर
 सर्वे जीवाः सुखैर्दुःखैर्मायाजालेन
 वेष्टिताः । तेषां मुक्तिकरं मार्गं
 मायाजालनिकृन्तनम्
 सर्वे तु शक्तिजालेन रोगा
 नश्यन्ति निश्चयम्
 सर्वे देवा ऋषयो मुनयः सिद्ध-
 गन्धर्वयक्षरक्षःपिशाचाः सर्वे
 नारायणः
 सर्वे देवाः शिवात्मकाः
 सर्वे देवाः संविशन्तीति विष्णुः
 सर्वे धर्मा सृषा स्वप्ने कायस्थान्त-
 निर्दर्शनात् । संवृतेऽस्मिन्प्रदेशे
 वै भूतानां दर्शनं कुतः
 सर्वे धर्मास्तथा ज्ञानं नैतद्बुद्धेन
 भाषितम्
 सर्वे धर्माः समाभिन्ना अजं साम्यं
 विशारदम्
 सर्वे नमस्यन्ति च सिद्धसङ्गाः
 सर्वे नादसमुद्भवाः
 सर्वे निमेषा जज्ञिरे विद्युतः
 पुरुषादधि
 सर्वेन्द्रियगुणाभासं सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जितम् । सर्वस्य प्रभुमीशानं
 सर्वस्य शरणं बृहत्
 सर्वेन्द्रियगुणाभासं
 सर्वेन्द्रियगुणाभासः सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जितः
 सर्वेन्द्रियगुणाभासा सर्वेन्द्रिय-
 विवर्जिता । सर्वेषां प्रभुरीशानी
 सर्वेषां शरणं सुहृत्
 सर्वेन्द्रियविवर्जितम्
 सर्वेन्द्रियविहीनोऽस्मि सर्वकर्म-
 कृदप्यहम्
 सर्वे पाप्मानोऽतो निवर्तन्ते
 सर्वेऽप्येते यज्ञविदः

यो. शि. १।१

१ यो. त. ४

योगकुं. १।१८

ना.पू.ता. ५।६

रुद्रह. ४

अ. शिखो. २

अ. शां. ३३

अ. शां. ९९

अ. शां. ९३

भ.गी. ११।३६

यो. शि. ३।८

महाना. १।८

श्वेताश्व. ३।१७

भ.गी. १३।१५

प्र. वि. १०७

गु. का. ४९

भ.गी. १३।१५

मैत्रे. ३।१५

छांदो. ८।४।१

भ.गी. ४।३०

सर्वे बन्धाः प्रविनश्यन्ति	त्रि. म. ना. ८।७	सर्वेषामात्मानुसन्धानं विधिरित्येव	ना. प. ७।११
सर्वे ब्रह्म वदिष्यन्ति सम्प्राप्ते		(एवं) सर्वेषामानन्दानामुपस्थ	
तु कलौ युगे । वैदिके नानु-		एकायन* सर्वेषां विसर्गाणां	
तिष्ठन्ति शिश्रोदरपरायणाः	भवसं. १।५७	पायुरेकायनम् [बृह. २।४।११+	४।५।१२
सर्वेभ्यः पापकृत्तमः	भ. गी. ४।३६	सर्वेषामिन्द्रियाणां गतिरुपरमवे	
सर्वेभ्योऽन्तस्स्थानेभ्यो ध्येयेभ्यः		य आत्मन्येवावस्थीयते	प. हं. ९
प्रदीपवत्प्रकाशयतीति प्रकाशः	अ. शिखो. २	सर्वेषामेव गतीनामव्यक्तं हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वेभ्यो लोकेभ्यः सर्वे प्राणिनो-		सर्वेषामेव गन्धानां पृथिवी हृदयं	सुबालो. १३।४
ऽभवन्	गायत्रीर. १	सर्वेषामेव पापानां सङ्घाते	
सर्वेभ्यो वेदेभ्यः सर्वे लोका अभवन्	गायत्रीर. १	समुपस्थिते । तारं द्वादशसाहस्र-	
सर्वे मरुद्गणा अजीजनन् (देव्याः)	बह्वचो. १	मभ्यसेच्छेदं हि तत्	१सं.सो. २।१०३
सर्वे युद्धविशारदाः	भ. गी. १।९	सर्वेषामेव भूतानां महासौभाग्य-	
सर्वे वयमतः परम्	भ. गी. २।१२	दायिनी । महालक्ष्मीर्माहादेवी..	ना. पू. ता. २।२
सर्वे वाक्यात्मका मन्त्रा वेद-		सर्वेषामेव भूतानां विष्णुरात्मा..	रुद्रह. १३
शास्त्राणि कृत्स्नशः	यो. शि. ३।७	सर्वेषामेव रूपाणां तेजो हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वे वेदा यत्पदमामनन्ति तपा* सि		सर्वेषामेव शब्दानामाकाशं हृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वाणि च यद्वदन्ति		सर्वेषामेव रसानामापो हृदयम्	सुबालो. १३।४
[कठो. २।१५+	गुह्यका. ३९	सर्वेषामेव शर्म भवान्	२ प्रणवो. १९
सर्वे वेदा यत्रैकं भवन्ति	चित्त्यु. ११।१	सर्वेषामेव सत्त्वानां सृष्ट्युहृदयम्	सुबालो. १३।४
सर्वे वेदाः प्रणवादिकास्तं प्रवणं		सर्वेषामेव स्पर्शानां वायुर्हृदयम्	सुबालो. १३।४
तत्त्वान्नोऽङ्गं वेद स आयुर्यशः-		सर्वेषामेव त्रीणि शरीराणि वर्तन्ते	यो. चू. ७२
कीर्तिज्ञानैश्वर्यवान्भवति	नृ. पू. १।३	(एवं) सर्वेषां कर्मणां हस्ता-	
सर्वे वेदाः सर्वे यज्ञा इत्यथ		वेकायनम् [बृह. २।४।११+	४।५।१२
खल्विन्द्रमन्वायत्तं	शौनको. १।५	सर्वेषां खलु भूतानामात्मा सत्ये	
(तदनु) सर्वेशमप्रमेयमजं शिवं		प्रतिष्ठितः (मा. पा.)	छां.व. ६।१७
परमाकाशं निरालम्बमद्वयं...		(एवं) सर्वेषां गन्धानां नासिके	
परं ब्रह्म प्राप्नोति	मं. ब्रा. ३।१	एकायनम्	बृह. ४।५।१२
सर्वेशः सर्वसाक्षी च	२ रुद्रो. ४४	सर्वेषां च महीक्षिताम्	भ. गी. १।२५
सर्वेश्वरं सर्वदेवैरुपास्यम्	ना. प. ९।१७	(तस्मात्) सर्वेषां जीवानामिष्ट-	
सर्वेषणाविनिर्मुक्तश्छित्त्वा तं तु		विषये...सुखबुद्धि...	त्रि.म.ना. ५।३
न बध्यते	श्रुतिको. २५	सर्वेषां ज्योतिषां ज्योतिस्तमसः	
(तस्मात्) सर्वेषामधिकारिणा-		परमुच्यते	त्रि.म.ना. ४।३
मनधिकारिणांच भक्तियोग		सर्वेषां दिव्यानां (विद्यानां)	
एव प्रशस्यते	त्रि. म. ना. ८।४	प्रेरयिता ईशानः	पञ्चम. १
(एवं) सर्वेषामध्वनां पादा-		सर्वेषां देवानां सार्ष्टिवां सालोक्यतां	
वेकायनमेव* सर्वेषां वेदानां	४।५।१२	सायुज्यतां गच्छति	कठश्रु. १३
वागेकायनम् [बृह. २।४।११+		सर्वेषां देवालयस्थं भस्म शिवाग्निजं	
सर्वेषामपि पापानां प्रायश्चित्तं		शिवयोगिनाम्	यू. जा. ५।७
त्वमेव हि	तुल्यु. १३		

सर्वेषां दोषरत्नानां सुसमुद्रिकया-

ऽनया । दुःखगृह्णत्या नित्य-

मलमस्तु मम स्त्रिया [याज्ञव. १६+ महो. ३।४७

सर्वेषां पुरुषाणामन्तःपुरुषः स

आत्मा स विज्ञेयः

त्रि. ता. ५।१

सर्वेषां पूर्वोक्तग्रहयज्ञकर्मं मुक्ति-

क्रममिति ब्रह्मपुत्रः प्रोवाच

पा. ब्र. ५

सर्वेषां प्रणवो बीजं हंसः शक्तिः

प्रकीर्तिता

गुह्यका. ८।१

सर्वेषां प्राणिनां प्रारब्धसञ्चिता-

गामिकर्मसाधर्म्यदर्शनात्कर्मा-

भिप्रेरिताः सन्तो जनाः

क्रियाः कुर्वन्ति

व. सू. ७

(ॐ) सर्वेषां प्राणिबुद्धानां

निरञ्जनाव्यक्तामृतनिधौ

विलयविलासः स्थितिर्विजृम्भते

त्वसंवे. १

सर्वेषां बीजानां हयग्रीवैकाक्षर-

बीजमनुत्तमं मन्त्रराजात्मकं भवति हयग्री. ६

सर्वेषां ब्रह्मादीनां देवर्षीणां

मनुष्याणां मूर्तिरेका

परब्र. ६

सर्वेषां भूतानामन्तरपुरुषः स म

आत्मेति विद्यात्

३ ऐत. २।४।८

सर्वेषां भूतानां मूर्धा भवति

कौ. त. ४।२

सर्वेषां भूतानां मूर्धा राजा भवति

बृह. २।१।२

सर्वेषां भूतानां मूर्धेति वा अहमेत-

मुपास इति

कौ. त. ४।२

(एवं) सर्वेषां रसानां जिह्वै-

कायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

(एवं) सर्वेषां रूपाणां चक्षु-

रेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

सर्वेषां वस्तूनां मुरुपवस्तु भवति

ना. व. ता. ३।१

सर्वेषां वा एतद्भूतानामाकाशः

परायणम् [नृ. पू. ३।६+ त्रि. ता. ५।२२+ ग. पू. २।९

(एवं) सर्वेषां विसर्गाणां पायु-

रेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

(एवं) सर्वेषां वेदानां वागेकायनं

[बृ. व. २।४।११+ ४।५।१२

(एवं) सर्वेषां शब्दानां श्रोत्र-

मेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

८४

सर्वेषां शरीराणां समानगुणाभवन्ति सामर. १०१

(एवं) सर्वेषां सङ्कल्पानां मन

एकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

सर्वेषां समवायेन सिद्धिः स्या-

द्योगरक्षणा

योगो. ३२

(एवं) सर्वेषां स्पर्शानां

त्वगेकायनम् [बृह. २।४।११+ ४।५।१२

सर्वे स्पर्शा मृत्परात्मानः

छांदो. २।२२।३

सर्वे स्पर्शा लेशेनानभिनिहिता

वक्तव्या

मृत्परात्मानं

परिहराणीति

छांदो. २।२२।५

सर्वेऽस्मै देवा बलिमावहन्ति

तैत्ति. १।५।३

सर्वे स्वरा इन्द्रस्यात्मानः

छांदो. २।२२।३

सर्वे स्वरा घोषवन्तो बलवन्तो

वक्तव्या

इन्द्रे बलं वदानीति

छांदो. २।२२।५

सर्वे होतारो यत्रैकं भवन्ति

चित्यु. ११।१

सर्वेषु कालेषु लाभालाभौ समौ

कृत्वा...

ध्रुवशीलोऽष्टौ मास्ये-

काकी चरेत् (?)

प. हं. प. ७

सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति

ऊर्ध्वपुं. ६

सर्वेषु भूतेषु गणेशमेकं विज्ञाय तं

मृत्युमुखात् प्रमुच्यते

हेरम्बो. ८

सर्वेषु भूतेष्वेतमेव ब्रह्मेत्याचक्षते

३ ऐत. २।३।४

सर्वेषु वेदेष्वारण्यकमावर्तयेत्

आरुणि. २

सर्वे सदैवावनिपालसङ्घैः

म. गी. १।१२६

सर्वैरेव (अक्षरैः) स इन्द्रोऽभवत्

अव्यक्तो. ६

सर्वैरेव (अक्षरैः) स विष्णुरभवत्

अव्यक्तो. ६

सर्वोत्कृष्टपरमद्युतिप्रद्योतमानं

तत्त्वाकाशं भवति

अद्वयता. ४

सर्वोत्कृष्टपरमाद्वितीयप्रद्योतमानं

तत्त्वाकाशं भवति

मं. ब्रा. १।३

सर्वोपनिषदभ्यासं दूरतस्त्यज्य

सादरम् । तेजोविन्दूपनिषद-

मभ्यसेत्सर्वदा मुदा । सकृदभ्यास-

मात्रेण ब्रह्मैव भवति तत्त्वम् [तै. बि. ६।११०, १११

सर्वोपकारी मोक्षी भवति

दत्तात्रे. १।६

सर्वोपनिषदां मध्ये सारमष्टोत्तरं

शतम् । सकृच्छ्रवणमात्रेण

सर्वाघोषनिवृत्तनम्

मुक्तिको. १।४४

सर्वोपसंहारेण संहारप्रणवः	सुरीयो. १	स वा अयं पुरुषो जायमानः	
सर्वोपाधिविनिर्मुक्तं स्वात्मानं		शरीरमभिसम्पद्यमानः	
भावयेत्सुधीः	कठरु. ४४	पाप्मभिः संसृज्यते	बृह. ४।३।८
सर्वोपाधिविनिर्मुक्तं परं तत्त्वं		स वा ऋषे तृतीयं जंघ	१ ऐत. २।३।३
तदुच्यते	अमन. १।११	स वा ऋषे द्वितीयं शस	१ ऐत. २।३।२
सर्वो योगाभिना देहो ह्यजडः		स वा एवं प्रवरणीय आत्मका-	
शोकवर्जितः	यो. शि. १।२६	मेनेत्याहुर्ब्रह्मवादिनः	मैत्रा. ६।७
सर्वो वै रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु	महाना. १०।११	स वा एष आत्मा परः	नृसिंहो. ९।१
सर्वोऽसि सर्वहीनोऽसि शान्ता-		स वा एष आत्मा हृदि	छांदो. ८।३।३
शान्तविवर्जितः	ते. बि. ५।६८	स वा एष आत्मेत्यक्षो वशं नीत	
सर्वो ह्येष रुद्रस्तस्मै रुद्राय नमो अस्तु	शिव. सं. ३१	एव क्षितासितैः कर्मफलैरभि-	
[+महाना. १०।११		भूयमान इव प्रतिशरीरेषु चरति	मैत्रा. २।१०
सर्वोषधस्य मन्थं दधिमधुनो-		स वा एष एकस्त्रिधाभूतोऽष्टधैका-	
रुपमथ्य ज्येष्ठाय श्रेष्ठाय स्वाहे-		दशधा द्वादशधाऽपरिमितधा	
त्यग्नावाज्यस्य हुत्वा मन्थे		बोद्धूत उद्धूतत्वाद्धूतेषु चरति	
सम्पातमवनयेत्	छांदो. ५।२।४	प्रतिष्ठा सर्वभूतानामधिपतिर्व-	
सलिल एको द्रष्टाऽद्वैतो भवति	बृह. ४।३।३२	भूवेत्यद्यावात्मान्तर्बहिश्चान्तर्बहिश्च	मैत्रा. ४।५
सलिल एवेदं सलिलं वनं भूयस्तेनैव		स वा एष एतस्मिन्बुद्ध्यान्ते रत्वा	
मार्गेण जाग्राय धावति	सुबालो. ४।४	चरित्वा दृष्ट्वैव पुण्यं च पापं च	
सलिलकण इवाम्बुधौ महात्मा		पुनः प्रतिन्यायं प्रतिन्योन्या	
विगलितवासनमेकतां जगाम	महो. २।७७	ब्रूवति स्वप्नान्तायैव	बृह. ४।३।१७
सलिलमिति लौहित्यकारणं सत्त्वम्	भावनो. ७	स वा एष एतस्मिन्सम्प्रसादे रत्वा..	बृह. ४।३।१५
सलिलात्केनमभवत्	गायत्रीर. १	स वा एष एतस्मिन्स्वप्नान्ते रत्वा	
सलिलेधारयेच्चित्तं नाम भसापरिभूयते	यो. शि. ५।५०	चरित्वा दृष्ट्वैव पुण्यं पापं..	बृह. ४।३।३४
सलिले सैन्धवं यद्वत्साम्यं भवति		स वा एष एतस्मिन्स्वप्ने रत्वा...	बृह. ४।३।१६
योगतः । तथाऽऽजमनसोरैक्यं		स वा एष एतेन देवेन चक्षुषा	
समाधि- (रिति कथ्यते)		मनसैतान्कामान्पश्यन्नमते	छांदो. ८।१२।५
रभिधीयते [सौभाग्य. १८+	वराहो. २।७९	स वा एष एवं पश्यन्नेवं मन्वान	
स लोकमागच्छत्यशोकमहिमं		एवं विजानन्नतिवादी भवति	छांदो. ७।१५।४
तस्मिन्वसति शाश्वतीः समाः	बृह. ५।१०।१	स वा एष एवं पश्यन्नेवं मन्वान	
सवनात्सत्रिता	मैत्रा. ६।७	एवं विजानन्नात्मरतिरात्मक्रीड	
संवेस्तु सोपलम्भं च द्वयं लौकिक-		आत्ममिथुन आत्मानन्दः स	
मिष्यते । अवस्तु सोपलम्भं च..	अ. शां. ८७	स्वराट् भवति	छांदो. ७।२५।२
स वा अयमात्माऽनन्तोऽजरो-		स वा एष ओमित्येतदात्मा, स	
ऽपारो न वारे बाह्यो नांतरः	आर्षे. ९।२	त्रेधाऽऽत्मानं व्यकुर्वत	मैत्रा. ६।३
स वा अयमात्मा ब्रह्म	बृह. ४।४।५	स वा एष दिव्यः स्नाकरः शिबु-	
स वा अयमात्मा सर्वेषां भूता-		मारस्तः ह य एवं वेदाप	
नामधिपतिः	बृह. २।५।१९	पुनर्मृत्युं जयति	सहस्रैः २३
स वा अयं पुरुषः सर्वासु पृथु			
पुरिशयः	बृह. २।५।१८		

स वा एष निरिन्द्रियो विबुधलो-
ऽस्माहोकात्मैति

बृह. ६।४।१२

स वा एष पञ्चधाऽऽत्मानं प्रवि-
भज्य निहितो गुह्यायां मनो-
मयः प्राणशरीरो बहुकपः सत्य-
सङ्कल्प आत्मेति

मैत्रा. २।९

स वा एष पुरुषविध एव

तैत्ति. २।२

स वा एष पुरुषः पञ्चधा पञ्चात्मा

महाना. १७।१४

स वा एष पुरुषोऽन्नरसमयः

तैत्ति. २।१।१

स वा एष भूतानीन्द्रियाणि
विराजं देवताः कोशांश्च सृष्ट्वा
प्रविश्यामूढो मूढ इव
व्यवहरन्नास्ते

नृसिंहो. ९।५

स वा एष महानज आत्माऽन्नरो-
ऽमरोऽमृतोऽभयो ब्रह्माभयं वै
ब्रह्माभयं हि वै ब्रह्म भवति

बृह. ४।४।२५

स वा एष महानज आत्माऽन्नादो
वसुधानो विन्दते वसु

बृह. ४।४।२४

स वा एष महानज आत्मा योऽयं
विज्ञानमयः प्राणेषु य एषो-
ऽन्तर्हृदय आकाशस्तस्मिन्ल्लेते

बृह. ४।४।२२

स वा एष यज्ञः प्रादक्षिणोऽनन्त-
दक्षिणः समुद्धतरः

सहवै. २१

स वा एष यज्ञः सद्यः प्रतायते
सद्यः सन्तिष्ठते

सहवै. १७

स वा एष वाचः परमो विकारः,
यदेतन्महदुक्तम्

१ ऐत. ३।६।३

स वा एष शुद्धः स्थिरोऽचलश्चा-
लेपोऽव्यमो निःस्पृहः प्रेक्षकव-
दवस्थितः

मैत्रा. २।११

स वा एष सूक्ष्मोऽमाहोऽहश्चयः
पुरुषसंज्ञो बुद्धिपूर्वमिदंैवावर्तते

मैत्रा. २।५

स वा एषा देवता दूर्नाम दूरं
हास्या मृत्युर्दूरं ह वा अस्मा-
न्मृत्युर्भवति

बृह. १।३।९

स वा एषोऽभिभूतः प्राकृतैर्गुणैः

मैत्रा. ३।२

स वा एषोऽस्मद्भूतन्तरे तिष्ठन्न-
कुषाद्योऽमन्यत

मैत्रा. २।९

स वाजपेयेनसोऽतिरात्रेणसोऽनोर्या-

मेण स सर्वैः क्रतुभिर्यजते

ग. शो. ५।३

स वायुना ज्योतिषा भाति च

तपति च, भाति च तपति

च कीर्त्या यशसा ब्रह्मवर्चसेन

छांदो. ३।१८।४

स वायुपूतो भवति, स आदित्यपूतो

भवति। अरोगी भवति।

श्रीमांश्च भवति

मुद्रलो. ५।१

स वायुप्रतिष्ठा, आकाशात्मा

स्वरेति स तद्भवति

कौ. त. २।१४

स वायुमिवात्मानं कृत्वाऽभ्यन्तरं

प्राविशत्

मैत्रा. २।६

स वायुः स आकाशस्तदेतदोजश्च

महश्चेत्युपासीत

छांदो. ३।१३।५

स वासुदेवो न यतोऽन्यदस्ति

गो. पू. ४।३

स वां मधु प्रबोचतयान्स्वाष्ट्रं

यज्ञश्चावपि कक्ष्यं वामिति

बृह. २।५।१७

सक्विकल्पो निर्विकल्पः समाधि-

द्विविधो हृदि (कुर्यात्)

सरस्व. ४९

सविकारमुदाहृतम्

भ. गी. १३।७

सविकारस्तथा जीवो निर्विकार-

स्तथा शिवः। कोशास्तस्य

विकारास्ते एवस्थासु प्रवर्तकाः

त्रि. ब्रा. २।१३

स विजायमानः स जनिष्यमाणः

प्रत्यङ्मुखस्तिष्ठति विश्वतोमुखः

महाना. २।१

[+तै.आ.१०।१।३+
सूर्यता. १।३

स विज्ञानो भवति स विज्ञातमेवा-

न्ववक्रामति तं विद्याकर्मणी

समन्वारमेते पूर्वप्रज्ञा च

बृह. ४।४।२

सविता पश्चात्तात्सविता पुरस्तात्स-

वितोत्तरात्तात्सविताऽधरात्तात्।

सवितानः सुवतु सर्वतांति सविता

नोरासतां दीर्घमायुः [सूर्यो. ८+ ऋ.मं.१०।३६।१४

सविता प्रसविता दीप्तो दीपयन्

दीप्यमानः

नृ. पू. २।७

सविता प्राणिनः सूते प्रसूते शक्तिम्

त्रि. ता. १।६

सविता वै देवस्ततो योऽस्य भर्गा-

रुचस्तं चिन्तयामि

मैत्रा. ६।७

सविता श्रियः प्रसविता श्रियमेवा-
प्रोति । अथो प्रज्ञातयैव प्रतिपदा ५

छन्दा ५ सि प्रतिपद्यते सहवै. १५

सवितुरिति सविता, सावित्र-
मादित्यो वै गायत्रीर. २

सवितुर्वा योग्यो जीवात्मपरमात्म-
समुद्भवस्तं प्रकाशशक्तिरूपं
जीवाक्षरं स्पष्टमापद्यते. त्रि. ता. ११४

स वित्तेनैवा च पूर्यतेऽप च क्षीयते बृह. १।५।१५

सवित्रा प्रसवेन जुषेत ब्रह्म पूर्यम् श्वेताश्व. २।७

स विशृङ्ग एवाभवत् शौनको. २।३

स विश्वकृद्विश्वविदात्मयोनिर्ज्ञः
कालकालो गुणी सर्वविद्यः ।
प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेशः
संसारमोक्षस्थितिबन्धहेतुः
[भवसं. २।४६

स विश्वकृत् स हि सर्वस्य कर्ता
तस्य लोकाः स उ लोक एव बृह. ४।४।१३

स विश्वरूपस्त्रिगुणस्त्रिवर्मा
प्राणाधिपः सञ्चरति स्वकर्मभिः श्वेताश्व. ५।७

सविषयं मनो बन्धाय, निर्विषयं
मुक्तये भवति मं. ब्रा. ९।१

स विष्णुः सशिवः स ब्रह्मासेन्द्रः सेन्दुः
स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्म ग. शो. २।१

स वेत्ति वेद्यं न च तस्यास्ति वेत्ता
तमाहुरग्न्यं पुरुषं महान्तम् श्वेता. ३।१९

[+ना. प. ९।१४+ भवसं. २।४५

स वेदैतत्परमं ब्रह्म धाम यत्र विश्वं
निहितं भाति शुभ्रम् । उपासते
पुरुषं ये ह्यकामास्ते शुक्रमेत-
दतिवर्तन्ति धीराः मुण्ड. ३।२।१

(अथ) संवेद्यञ्जायायै हृदय-
मभिमृशेत् कौ. त. २।१०

स बृक्षकालाकृतिभिः परोऽन्यो
यस्मात्प्रपञ्चः परिवर्ततेऽयम् ।
धर्मावहं पापनुदं भगेशं ज्ञात्वा-
ऽऽत्मस्थममृतं विश्वधाम श्वेता. ६।६

स वै खलु प्रस्तोता साम प्रस्तौति बृह. १।३।२८

स वै गणेशः सर्वात्मा विज्ञेयः गणेशो. ४।१०

स वै गौतम तीर्थेनेच्छसी ३
इत्युपैम्यहम् (मा. पा.) बृह. ६।२।७

स वै त्रिविधः-सात्त्विको राजस-
स्तामसश्चेति । सात्त्विकी ज्ञान-
शक्तिः, राजसी क्रियाशक्तिः,
तामसी द्रव्यशक्तिः गणेशो. ४।३

स वै दैवः प्राणो यः सञ्चरञ्चास-
ञ्चरञ्च न व्यथते न रिष्यति बृह. १।५।२०

स वै नैव रेमे तस्मादेकाकी न रमते बृह. १।४।३

स वै ब्रह्म परमात्मेत्युच्यते हंसो. ४

स वै बलं बलिनामग्रगण्यः पुण्यः
शरण्यः सकलस्य जन्तोः ।
तमेकदन्तं गजवक्त्रमीशं विज्ञाय
दुःखान्तमुपैति सद्यः हेरम्बो. ११

स वै ब्रह्मण आनन्दः गान्धर्वो. ६

स वै वाचमेव प्रथमामत्यवहत्
सा यदा मृत्युमत्यमुच्यत बृह. १।३।१२

स वै वेदिता स्याद्याज्ञवल्क्य वेद
वा [बृह. ३।९।१०, ११, १२-१७

स वैष्णवं धाम भित्वा परं ब्रह्म
प्राप्नोति त्रि. ता. १।१५

सव्यदक्षिणनाडीस्थो मध्ये चरति
मारुतः । तिष्ठतः खेचरी मुद्रा
तस्मिन्स्थाने न संशयः शाण्डि. १।७।४०

सव्यहस्त आज्यस्थाली
(शारीरयज्ञस्य) प्रा. हो. ४।२

सव्याहृति सप्रणवां गायत्रीं शिरसा
सह । त्रिः पठेदायतप्राणः
प्राणायामः स उच्यते ज. ना. ११

सव्ये तु शङ्खं विभृयादिति
ब्रह्मविदो विदुः सुदर्श. ११

सव्ये दक्षिणगुल्फं तु पृष्ठपार्श्वे
नियोजयेत् । दक्षिणेऽपि तथा
सव्यं गोमुखं गोर्मुखं (गोमुखं)
यथा [त्रि. ब्रा. २।३६+ शाण्डि. १।३।२

सव्ये दक्षिणगुल्फं तु पृष्ठपार्श्वे
नियोजयेत् । दक्षिणेऽपि तथा
सव्यं गोमुखं तत्प्रचक्षते जा. द. ३।४

सत्ये दले तिष्ठति पद्मयोनिः
 स्वरान्वितो दक्षिणपत्रगो हरिः ।
 श्रिया समेतः शिवयाऽनुषक्तो
 मध्ये दलेऽहं निवसामि नित्यम् १ बिल्वो. ३
 सव्योरुदक्षिणे गुल्फे दक्षिणं
 दक्षिणेतरे । निदिध्यादृजुकायस्तु
 चक्रासनमिदं मतम् वराहो. ५।१७
 स शब्दस्तुमुलोऽभवत् भ. गी. १।१३
 सशरीरं समारोप्य तन्मयत्वं
 तथोमिति । त्रिशरीरं त-
 मात्मानं परं ब्रह्म विनिश्चिनु ना. प. ८।८
 स शान्तिमधिगच्छति भ. गी. २।७१
 स शान्तिमाप्नोति न कामकामी भ. गी. २।७०
 सशिखं वपनं कृत्वा बहिस्सूत्रं
 त्यजेद्बुधः । यदक्षरं परं ब्रह्म
 तत्सूत्रमिति धारयेत् ब्रह्मो. ६
 [+ना. प. ३।७८+ परब्र. ७
 सशिखान् केशान् निकृत्य
 विस्तृज्य यज्ञोपवीती निष्क्रम्य
 पुत्रं दृष्ट्वा त्वं ब्रह्मा त्वं यज्ञस्त्वं
 सर्वमित्यनुमन्त्रयेत् कठश्रु. ४
 सशिखान् केशान्निष्कृत्य विस्तृज्य
 यज्ञोपवीतं भूः स्वादेत्यप्सु
 जुहुयात् कठरु. ३
 स शिखान्केशान्विस्तृज्य यज्ञोपवीतं
 छित्त्वा पुत्रं दृष्ट्वा त्वं यज्ञस्त्वं
 सर्वमित्यनुमन्त्रयेत् १ सं. सो. १।२
 स शिवः सखिदानन्दः सोऽन्वेष्टव्यो
 मुमुक्षुभिः पं. ब्र. ३५
 स शिवः स शिवः स शिवो गणेशः गणेशो. २।४
 स शीतोष्ण-सुखदुःख-मानाव-
 मानवर्जितः प. हं. प. ११
 स शुक्रः स्वक्या बुद्ध्या न वाक्यं
 बहु मन्यते महो. २।१७
 स शुद्धः स शुद्धः स शुद्धो गणेशः गणेशो. २।४
 स शुष्यति स उद्धर्तते तस्मादुद्धर्तं
 न वदेत् १ ऐत. ३।६।५
 स शौद्रं वर्णमसृजत बृह. १।४।१३

स पकारं ब्रवाणीऽं अषकाराऽं
 इति, स पकारमेव ब्रूयात् ३ ऐत. २।६।२
 स षट्पदो भवति, साम एव षट्पदः ग. पू. १।११
 स षड्भिर्वर्जितः । षड्भावविकारशून्यः प. हं. प. ११
 स षोडशिना यजते, स वाजपेयेन
 यजते, सोऽतिरात्रेण यजते,
 सोऽतोयामिण यजते, सोऽश्वमेधेन
 यजते, स सर्वैः क्रतुभिर्व्रजते नृ. पू. ५।१४
 स सकलभोगान् मुक्ते देहं त्यक्त्वा
 शिवसायुज्यमेति का. रुद्रो. ५
 स सखिदानन्दोद्वयचिद्धनः
 सम्पूर्णानन्दैकबोधो ब्रह्मैवाह-
 मस्मीत्यनवरतं ब्रह्मप्रणवानु-
 सन्धानेन यः कृतकृत्यो भवति
 स ह परमहंसपरिव्राट् प. हं. प. ११
 स सततं सकलरुद्रमन्त्रजापी
 भवति, स सकलभोगान्मुक्ते,
 देहं त्यक्त्वा शिवसायुज्यमेति,
 न स पुनरावर्तते का. रुद्रो. ५
 स सत्याभिषन्धः सत्येनात्मान-
 मन्तर्भाव्य परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति,
 स न दह्यतेऽयं मुच्यते छांदो. ६।१६।२
 स सञ्ज्यासी च योगी च भ. गी. ६।१
 स सञ्ज्यासी शिव एव सर्वदेवमयो
 भवति तारोप. ४
 स समानः सशुभौ लोकावनु-
 सञ्चरति बृह. ४।३।७
 स समुद्र एव भवति (मा. पा.) छां. च. ६।१०।१
 स सैष्टदकायः सन् सृष्टिकर्म
 न जज्ञिवान् शुक्ललो. २।४
 स सम्यग्ज्ञानं च लब्ध्वा विष्णु-
 सायुज्यमवाप्नोति वासुदे. १७
 स सर्वकर्मकृत् स ब्राह्मणः प. हं. प. ११
 स सर्वकारणमूलं विराट्स्वरूपोभवति त्रि. म. ना. २।६
 स सर्वज्ञः सर्वमेवाविवेश प्रभो. ४।११
 स सर्वज्ञः सर्ववित् यस्य ज्ञानमयं
 तपः । तस्यैषाऽऽहुतिर्दिव्या-
 ऽऽमृतत्वाय कल्पतामिति २ सञ्ज्यासो. १

स सर्वभयनिर्मुक्तः साक्षाच्छिवमयो
भवेत् वज्रपं. ६

स सर्वलोकस्य शुभाशुभस्य तं वै
ज्ञात्वा सृष्ट्युपत्येति जन्तुः हेरम्बो. ८

स सर्वविद्रजति मां भ. गी. १५।१९

स सर्ववेत्ता भुवनस्य गोप्ता ताभिः
प्रजानां निहिता जनानाम् ।
प्रोता त्वमोता विचितिः क्रमाणां
प्रजापतिश्छन्दमयो विगर्भः एका. ९

स सर्ववेदव्रतचर्यासु चरितो भवति पैङ्गलो. ४।२४

स सर्वशः सर्व भवति (मा. पा.) प्रश्नो. ४।१०

स सर्वसम्पत्तिभूतं प्रथमं...महा-
वियेश्वरीविद्यां..त्रिपुरेश्वरी... त्रि. ता. २।२

स सर्व चानिकेतः स्थिरमतिरेवं स
मिक्षुः सौवर्णादीनां नैव परिग्रहेत् प. हं. ९

स सर्व० लोकाञ्जित्वा ब्रह्म
परं प्राप्नोति अव्यक्तो. ५

स सर्वान्वेदानधीतो भवति का. रुद्रो. ५

स सर्वा वाचो विजृम्भयति त्रि. ता. १।१५

स सर्वा० अ लोकानाप्नोति सर्वा० अ
कामान्यस्तमात्मान-
मनुविद्य विजानाति छांदो. ८।७।१,३

[८।१२।६+पैङ्गलो. ४।२४+ महो. ६।८

स संसारं तरति, सोऽमृतत्वं च
गच्छति, महतीं श्रियमश्नुते नृ. पू. ३।२

स संस्तुतो दैवतदेवसूनुः सुतं
भृगोर्वक्त्र्यमुवाच तुष्टः । जवेहि
मां भार्गव वक्रतुण्डमनाथनाथं
त्रिगुणात्मकं शिवम् ग. पू. ता. १।९

स साक्षी भवति, स पव भवति,
स सर्वो भवति गणेशो. ५।८

स सागरां सपर्वतां सप्तद्वीपां वसुन्धरां
तत्साम्नः प्रथमं पादं जानीयात् नृ. पू. १।२

स सागरां सप्तद्वीपां सपर्वतां
वसुन्धरां तत्साम्नः प्रथमं पादं
जानीयात् राक्षस्योषस्य दासेति ग. पू. १।१२

स साम भवति, क्रग्वै गायत्री,
धनुर्धृक्, अनुष्टुप् साम ग. पू. १।११

स सामभिः सामवेदो रुद्राद्यादित्या-
जगत्याहवनीयः सा साम्न-
स्तृतीयो पादो भवति नृ. पू. २।१

स सामभिः सामवेदो रुद्रादित्या-
जगत्याहवनीयः सा तृतीयः
पादो भवति नृसिंहो. ३।२

स सिद्धिसाधनैर्योगैस्तानि
साधयति क्रमात् अ. पू. ४।५

स सारः सर्वसाराणां तस्मात्सारो
न विद्यते अ. पू. ४।७०

स सार्वभौमवज्रवहाराच्छान्तो-
ऽन्तर्भवन् प्रवेष्टुं मार्गमाश्रित्य
तिष्ठति पैङ्गलो. २।७

स सूर्यः स चन्द्रः सुरास्ते ते
असुराः (परमात्मैव) निरा. १०

स सूर्यः स वायुः सोऽग्निः स ब्रह्म गणेशो. २।१

स सूर्यो भगवान्सहस्रांशुः, तं सूर्यं
भगवन्तं सर्वस्वरूपिणं निगमा
बहु वर्णयन्ति सूर्यता. १।२

स सोमलोके विभूति-
मनुभूय पुनरावर्तते प्रश्नो. ५।४

स सोमः कस्मिन्प्रतिष्ठिष्य इति ।
दीक्षायामिति बृह. ३।९।२३

स क्षिय० ससृजे, ता० सृष्ट्वाऽध-
उपास्ते बृह. ६।४।२

स क्षियं ससृजे सां सृष्ट्वाऽथ
उपास्ते...(मा. पा.) बृह. ६।४।२

सस्यमिव मर्त्यः पच्यते सस्य-
मिवाजायते पुनः कठो. १।६

स स्वराङ्गवति, तस्य सर्वेषु लोकेषु
कामपारो भवति छांदो. ७।२५।२

स स्वर्ग्यो भवति ब्रह्मचारी वेद-
मधीत्य वेदोक्ताचरितब्रह्मचर्यो
दारानाहृत्य पुत्रानुत्पाद्य तान-
नुपाधिभिर्वितत्येष्ट्वा च
शक्तितो यज्ञैः कठक. ५

स स्वर्लोकं स महर्लोकं स जनो-
लोकं, स तपोलोकं, स सत्य-

लोकः स सप्तलोकः स सर्व- लोकः सर्वलोकं जयति	ग. शो. ५।२	स ह पञ्चदशाहानि नाशाय हैन- मुपससाद	छांदो. ६।७।२
स स्वव्यतिरेकेण नान्यद्रष्टा	प. हं. प. ११	स ह पुत्रं श्वेतकेतुं प्रजि-(गाय-) घाय याजयेति	कौ. त. १।१
स स्वाधीनमायः सर्वज्ञः सृष्टि- स्थितिलयानामादिकर्ता जग- दङ्कुररूपो भवति	पैङ्गलो. १।२	स ह प्रजापतिरीक्षां चक्रे, हन्तास्मै प्रतिष्ठां कल्पयानीति	बृह. ६।४।२
स ह अविदूर एव शवशयित- मात्रेयमच्छावदमुपदर्शयन्नुवाच	छाग. २।१	स ह प्रणव उवाच-यदहं सर्वभवानि स ह प्रणवपर्यन्तदीर्घनिःस्वन-	शौनको. २।२
स य एषोऽणिमैषदात्म्यमिदं सर्वम्	छांदो. ६।१२।३	तन्तुना । जहाविन्द्रिय- तन्मात्रजालं खग इवानिलः	अ. पू. ३।१४
स ह कामप्रभमेव वज्रे, तस्मै हास्मै वदौ	बृह. ४।३।१	स ह प्रणवमेवोवाच-पुरोगाय- मेवारभस्वेति	शौनको. ३।२
स ह कृच्छ्री बभूव तस्मै ह चिरं वसेत्याज्ञापयाञ्चकार	छांदो. ५।३।७	स ह प्रवाहणो जैवलिकवाच भगवन्तावमेवदतां ब्राह्मणयो-	छांदो. १।८।२
स ह क्षत्ताऽविदमिति प्रत्येयाय	छांदो. ४।१।८	वदतोर्वाच-ओष्यामीति	छांदो. १।८।२
स ह क्षत्ताऽन्विष्य ज्ञाविदमिति प्रत्येयाय	छांदो. ४।१।७	स ह प्रातः सखिहान उवाच- न मे स्तेनो जनपदे न कदर्यो न मद्यपः । नानाहिताग्निर्ना-	छांदो. ५।११।९
स ह गवाः सहस्रमवरुध दश दश पादा एकैकस्याः शृङ्गयोराबद्धा बभूवुः	बृह. ३।१।१	विद्वान् स्वैरी, स्वैरिणी कुतः	छांदो. ५।११।९
स ह क्षत्तान्विष्याविदमिति प्रत्येयाय (मा. पा.)	छां. उ. ४।१।८	स ह प्रातः सखिहान उवाच- यद्वृत्ताजस्यलमेमहि धनमात्रा- राजासौ यक्ष्यते सर्वैरात्विज्यै-	छांदो. १।१०।६
स ह गायत्रीमेव प्रतिसन्दिदेश सहजं कर्म कौन्तेय	शौनको. १।२	वृणीतेति	छांदो. १।१०।६
(एवं) सहजानन्दे यदा मनो लीयते तदा शान्तो भवो भवति	मं. ब्रा. २।३	स ह प्रातः सभाग उदेयाय तस्मै होवाच मानुषस्य भगवन्गौतम वित्तस्य वरं वृणीथा इति	छांदो. ५।३।६
सहजेनामनस्केन मनश्शल्यं वियेजेजयेत्	अमन. २।८।१	सहमाना नाम दक्षिणा, राज्ञी नाम प्रतीची, सुश्रुता नामोदीची, तासां वायुर्वत्सः, स य एवमेवं वायुं दिशां वत्सं वेद न पुत्र- रोद-रोदिति	छांदो. ३।१५।२
स ह तेनैव वज्रेणासुरान् परमभावयन्	शौनको. ४।४	सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा	म. गी. ३।१०
स ह त्रिष्टुभमेव प्रतिसन्दधत्	शौनको. ३।२	स ह रक्षांसि यदेवाः सप्तदश	सहवै. २९
स ह द्वादशवर्ष उपेत्य पतुर्वि- श्रतिवर्षः सर्वान्वेदानधीत्य महामना जनूचानमानी स्तब्ध एयाय	छांदो. ६।१।२	स हरिर्विमुक्तिमः	चिन्त्यु. ११।७
स ह नावतु सह नौ भुनक्तु सह वीर्यं करवावहै	शांतिपाठः	स ह वा एतस्य स्वधाः न यजुषा न साम्नामयोऽस्ति	सूर्यता. ३।१
स ह नौ यज्ञः । सह नौ ब्रह्म धर्वसम्	तैत्ति. शां. पा.	स ह वै देवानां चासुराणां च यज्ञो प्रततावास्ताम्	सहवै. १

स ह व्याधिनाऽनशितुं दध्रे, त- माचार्यजायोवाच-ब्रह्मचारि- ग्रशान, किं नु नाभासीति	छांदो. ४।१०।३	सहस्रकलावयवकल्याणं दृष्टमात्रेण मोक्षदं वेपमाददे	मुद्रलो. २।२
स ह शान्तहृदय एव विरोचनो- ऽसुरास्त्रगाम तेभ्यो हैतामुप- निषदं प्रोवाचात्मैवेह मह्य्य आत्मा परिचर्यः...	छांदो. ८।८।४	सहस्रकृत्वः प्रयुक्तामिष्टोमाप्तो- र्यामादीनां फलमवाप्नोति	सन्ध्यो. २
स ह श्रोभूते गा अभिप्रस्थापया- श्चकार, ता यत्राभिसायं बभूवुस्तत्राभिमुपसमाधाय गा उपरुष्य समिधमाधाय पश्चादग्नेः प्राङ्मुखोपविवेश [छांदो. ४।६।१	+७।१+८।१	सहस्रदलसंख्यातं ब्रह्मरन्ध्रे महा- पथिम् । आधारं प्रथमं चक्रं स्वाधिष्ठानं द्वितीयकम्	यो. चू. ६
स ह षोडशं वर्षशतमजीवत्, प्र ह षोडशं वर्षशतं जीवति यएवंवेद	छांदो. ३।१६।७	सहस्रधा नैकधा चासमत्र । मया तत्तमितीदमभ्युते तदन्यथा सद्यदि मे असद्विदुः	वा. मं. १९
स ह षोडशं वर्षशतं जीवति (मा. पा.)	छां. उ. ३।१६।७	सहस्रपरमा देवी शतमूला शताङ्कुरा । सर्वे हरतु मे पापं दूर्वा दुस्स्वप्ननाशिनी	महाना. ४।१
स ह सखिहान एव क्षत्तारमुवाचाङ्गारे ह सयुग्वानमिव रैक्वमात्थेति यो नु कथं सयुगवा रैक्व इति	छांदो. ४।१।५	[वनदु. १५५ सहस्रपादेकमूर्ध्ना व्याप्तं स एवेद- मावरीवर्तिभूतम्	अ. शिरः. ३।१४ अ. गी. १।१४६
स ह समित्पाणिश्चित्रं गार्ग्यायणि प्रतिचक्राम उपायानीति	कौ. त. १।१	सहस्रमेकं व्ययुतं षट्शतं चैव सर्वदा । उच्चरन्पठितो हंसः सोऽहमित्यभिधीयते	अ. शिरः. ३।१४ अ. गी. १।१४६
स ह सम्पादयाश्चकार प्रक्षयन्ति मामिमे महाशाला महाश्रोत्रियाः	छांदो. ५।११।३	सहस्रयुगपर्यन्तं सहस्ररश्मिः शतधा वर्तमानः	अ. शिरः. ३।१४ अ. गी. १।१४६
स ह सम्पायास्त्वमाशिषमाशिभूता- भूतमाशिषमाशिराशीराशिरनु- भूमिः स्वाहा	पारमा. ४।५ छांदो. ४।१।१	प्राणः प्रजानामुदयत्येष सूर्यः [+भैत्रा. ६।८+ सहस्रशीर्षं देवं विश्वाक्षं विश्व- शम्भुवम् । विश्वं नारायणं देवमक्षरं परमं पदम्	अ. शिरः. ३।१४ अ. गी. १।१४६
स ह सर्वत आवसथान्मापयाश्चक्रे स ह सर्वमेवात्मानमुपसंहृत्य शृङ्ग एवागूहयत्	शौनको. ३।४ अव्यक्तो. २ अ. गी. १।१३	सहस्रशीर्षं देवं सहस्राक्षं विश्व- शम्भु (सम्भ) वम् [महो. १।५+ चतुर्वे. २ सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः सहस्रपात् [ऋक्. मं. १०।९०।१+ श्वेता. ३।१४ [+चित्यु. १२।१ सुबालो. १।२+ पु. सू. १+ सहस्रसङ्ख्यया जाताः शाखाः साम्नः परन्तप	महाना. ९।१
स ह स्मयमान उवाच सम्पश्यध्वा एव मा प्रमदत	छाग. २।४	सहस्रं दद्यास्त एतस्यां वाचि जनको जनक इति वा उ जना धावन्तीति	मुक्तिको. १।१३
स ह स्मान्यान्तस्तेवासिनः समावर्त- यन्तः स ह सैव न समावर्तयति	छांदो. ४।१०।१		
स ह स्माह पोणिना मा मातृदः	बृह. ५।१२।१		
स ह सैभ्यः कामानागायति सहस्रकमले शक्तिः शिवेन सह मोदते । सैवावस्था परा ज्ञेया..	छांदो. १।११।३ योगकुं. १।८६		

सहस्रं वा यस्य वै वितानमाधानः		स हि खादित्वाऽतिशेषा आयाथा	
सहस्रं वा आशिषः सहस्रं यस्य		आजहार	छांदो. ११०५
वै सासिकाः सहस्रं सहस्रायस्वाहा	पारमा. ४।७	स हि ज्येष्ठः श्रेष्ठो राजाऽधिपतिः	छांदो. ५।२।६
सहस्रं समा आद्यन्तनिहितोङ्कारेण		स हि प्रज्ञानेन सम्पन्नतमो	
पदान्यगायत्	अज्यक्तो. ३	विज्ञातं वदति	१ ऐत. ३।२।३
सहस्राङ्कुरशाखात्म-फल-पल्लव-		स हि सर्वकाममयः पुरुषोऽध्यवसा-	
शालिनः । अस्य संसारवृक्षस्य		यसङ्कल्पाभिमानलिङ्गो बद्धो-	
भनोमूलमिदं स्थितम्	मुक्तिको. २।३७	ऽतस्तद्विपरीतो मुक्तः	मैत्रा. ६।३०
सहस्रारे जलज्योतिरन्तर्लक्ष्यम्	मं. ब्रा. १।५	स हि स्वप्नो भूत्वेमं लोकमति-	
सहस्रार्णमतीवात्र मन्त्र एष		कामति मृत्यो रूपाणि	बृह. ४।३।७
प्रदर्शितः । एवमेतां समारूढो		स हिंकारो मघो जायते	छांदो. २।१५।१
हंसयोगविचक्षणः ॥ न भिद्यते		स हीदमन्नं धियाधिया जनयते	बृह. १।५।२
कर्मचारैः पापकोटिशतैरपि	ना. वि. ५	स हीदमन्नं पुनः पुनर्जनयते	बृह. १।५।२
सहस्र मन्थो अभिमातिमस्मे		स हेभ्यं कुरूमापान् खादन्नं विभिक्षे	छांदो. १।१०।२
रुजन्मृणन्प्रमृणन्प्रेहि शत्रून्	वनदु. १०५	सहेलं सलीलं वा स्मरणाद्वरदानेषु	
[ऋ. मं. १०।८।३+]	अथर्व. ४।३१।३	चतुरा	गुह्यपोढा. २
स ह स्वैनैव रूपेणादित्यानगच्छत्	शौनको. ४।४	सहेश्वरो यशस्वी कल्याणकीर्ति-	
स ह ह्येतावस्मिच्छरीरे वसतः	कौ. त. ३।४	भवितीरीश्वरो ह तु पुरुषायुषः	
स हान्तत एवात्मानमुपसंहृत्य		प्रेतोरिति ह स्माह	१ ऐत. ३।५।२
तावदेवाग्राहयत्	शौनको. २।३	स हैतयैव निविदा प्रतिपेदे	बृह. ३।९।१
स हात्रमित्यभिव्याहृत्य		स हैतावानास यथा स्त्रीपुमां सौ	
बृहतीसहस्रं शशंस	१ ऐत. २।३।१	सम्परिष्वक्तौ स इममेवात्मानं	
स हापश्यत्-सर्व एव न्युद्धयन्तो		द्वेधा पातयन्ततः पतिश्च पत्नी	
मामभिचक्षीरन्निति	शौनको. ३।३	चाभवताम्	बृह. १।४।३
स हापश्यदादित्यो वा उद्रीयोऽसौ		स हैतैः सर्वैरस्माच्छरीरादुत्क्रामति	कौ. त. २।१४
खत्वादित्यो ब्रह्म	शौनको. ४।३	स हैनं पप्रच्छ त्वं नु खलु नो	
स हापश्यन्नैतदजसैवसर्वारूपाण्येव-		याज्ञवल्क्य ब्रह्मिष्ठोऽसीति	बृह. ३।१।२
मभिचक्षीरन्	शौनको. २।२	स हैव सन्तं न विजानन्ति देवाः	
स हात्राग्यैव देवानेतद्भयं ददर्श	छांदो. ८।१०।१	इन्द्रस्यात्मानं शतधा चरन्तम्	चित्त्यु. ११।५
स हायमीक्षाश्चक्रे यन्मदन्यन्नास्ति		स हैवालं भागंभ्यो भवति	बृह. १।३।१८
कस्माञ्च विभेमीति	बृह. १।४।२	स होता स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः	बृह. ३।१।३
स हायस्तः पिबुर्धमेयाय	छांदो. ५।३।४	स होवाच-आर्तमिवेदं ते विज्ञान-	
स हाविपरिहृतो मेने न मेऽस्य		मपिस्विदेनद्रोदस्योरेव	
पुत्रेण समगादिति	३ ऐत. १।१।१	पर्यायेणोपवन्नीमहि	आर्षे. ४।२
सहास्मदीयैरपि योधमुख्यैः	म. गी. ११।२६	स होवाचकिमेप्रतीवाहोभविष्यतीति	२ प्रणवो. ८
स हाहं यशसां यशः	छांदो. ८।१४।१	स होवाच किं मेऽन्नं भविष्यतीति	छांदो. ५।२।१
स हाशाय हैनमुपसदा त्वं ह		स होवाचकिमे वासो भविष्यतीति	छांदो. ५।२।२
यत्किञ्च पप्रच्छ सर्वं ह प्रतिपेदे	छांदो. ६।७।४		

- स होवाच—कुरुक्षेत्र एवोपसमेत्य
ये बालिशानुपाध्वै ते व
इदं प्रवक्ष्यन्तीति छाग. ३।१
- स होवाच—कैपा त्वं ब्रह्मवाग्यदसि
शंसात्मानमिति अज्यक्तो. २
- स होवाच—गार्गी माऽतिप्राक्षी-
र्मा ते मूर्धा व्यपेतत् बृह. ३।६।१
- स होवाच—गार्ग्य उप त्वा यानीति बृह. २।१।१४
- स होवाच—गार्ग्योय एवासावादित्ये
पुरुष एतमेवाहं ब्रह्मोपास इति बृ. उ. २।१।२
- स होवाच—जनको वैदेहोऽभयं
त्वागच्छताद्याज्ञवल्क्य यो नो
भगवन्नभयं वेदयसे बृह. ४।२।४
- स होवाच—जपध्वमानुष्टुभं मंत्रराजं
षट्पदं सषडक्षरम् ग. पू. १।१०
- स होवाच—तपस्यन्तं सिद्धारण्ये
भृगुपुत्रं पृच्छध्वमिति ग. पू. १।६
- स होवाच—तां हि वै पूर्वं नारायणो
यस्मिँल्लोका ओताश्च प्रोताश्च
तस्यहृत्पद्माज्जातोऽजयोनि-
स्तपस्तत्त्वा तस्मै ह वरं ददौ गोपालो. १।१४
- स होवाच—त्वामेव जानीयामिति १ ऐत. २।३।४
- स होवाच नारदः... निर्वैरः शान्तो
दान्तः सञ्जयासी परमहंसा-
श्रेणेणास्वलित-स्वस्वरूपध्यानेन
देहत्यागं करोतिसमुक्तो भवति ना. प. १।१
- स होवाच पितरं, तत कस्मै मां
दास्यसीति । द्वितीयं तृतीयं तत्
होवाच, सृत्यवे त्वा ददामीति कठो. १।४
- स होवाच—प्रजापतिः स यो ह वै
सावित्रस्याष्टाक्षरं पदं श्रिया-
भिषिक्तं तत्साम्नोऽङ्गं वेद
श्रिया हैवाऽभिषिच्यते नृ. पू. १।३
- स होवाच प्रतर्दनस्त्वमेव वृणीष्व यं
त्वं मनुष्यायहिततमं मन्यस इति कौ. त. ३।१
- स होवाच—बहव इमेऽस्मिन्पुरुषे
कामा नानात्ययाः छांदो. ४।१०।३
- स होवाच—बालाकरिष्य एवैष आदित्ये
पुरुषस्तमेवाहमुपास इति कौ. त. ४।२
- स होवाच—ब्रह्मपुत्रस्तपस्तेपे सिद्ध-
क्षेत्रे महायशाः ग. पू. १।६
- स होवाच—भगवंतो यदिदं सप्त-
माध्वै यदृचोऽधीध्वै यद्यजूषि
यत्सामानि कस्यायं महिमेति छाग. १।२
- स होवाच भगवान् ब्रह्मा आनन्दं
ब्रह्मणो विद्वान्सच्चिदानन्द-
स्वरूपो भवति ना. उ. ता. १।१
- स होवाच भगवान् ब्रह्मा नारायण-
यन्त्रमन्त्रावरणपूजामाचक्षे ना. पू. ६।१
- स होवाच भगवान् उपासनविधिं
व्याचष्टे ना. पू. ४।११
- स होवाच यदिदमिच्छाचिदिच्छा-
चिदीक्षध्वै किं तद्येन ब्राह्मण इति छाग. १।३
- स होवाच—यदेतदस्मिन्मण्डले-
ऽर्चिर्दीप्यते बन्ध्रस्यमाणमिव,
चाकश्यमाणमिव, जाञ्चल्य-
मानमिव, देदीप्यमाणमिव,
लेलिहानं तदेव मे ब्रह्मा आर्षे. ५।२
- स होवान्—याज्ञवल्क्यः प्रिया
वतारे नः सती बृ. उ. २।४।४
- स होवाच याज्ञवल्क्यः—सो-
ऽविमुक्त उपास्यः... जाबालो. २
- स होवाचाजातशत्रुं काश्यं ब्रह्म
ते ब्रवाणीति बृह. २।१।१
- स होवाचाजातशत्रुः सहस्रमेतस्यां
वाचि दद्वो जनको जनक इति
वै जना धावन्तीति बृह. २।१।१
- स होवाचेन्द्रो यत्त्वामुद्गीथेनोपाव-
नेष्यन्ते तेनैवते कल्पयिष्यन्तीति शौनको. ४।२
- स होवाचोषस्तत्राकायणो यथा
विश्रूयादसौ गौरसावश्च इत्येव-
मेवैतद्व्यपदिष्टं भवति बृह. ३।४।२
- स होह वैतद्भगवन्मनुष्येषु (मा.पा.) प्रभो. ५।१
- स होननेदिष्टं पस्पशं, स होनं
प्रथमो विदाश्चकार ब्रह्मेति केनो. ४।३
- संपूर्णं कुम्भमवेदं कुम्भये-
न्मातरिश्वना त्रि. ब्रा. २।९८

सं मा सिञ्चन्तु मरुतः समिन्द्रः

सं बृहस्पतिः

सहवै. २२

संयमासंयमाभ्यां च संसारः

शान्तिमन्वगात्

महो. ४।८७

संयमामिषु जुहति

म. गी. ४।२६

संयुक्तमेकतां याति तथाऽऽत्म-

न्यात्मविन्मुनिः

२ आत्मो. २५

संयुक्तमेतत्क्षरमक्षरं च व्यक्ताव्यक्तं

भरते विश्वमीशः । अनीशश्चात्मा

वश्यते भोक्तृभावाज्ज्ञात्वा देवं

मुच्यते सर्वपाशैः

श्वेता. १।८

[+ भवसं. २।५+

ना. प. ९।७

संयोग एषां न त्वात्मभावादात्मा

ह्यनीशः सुखदुःखहेतोः

ना. प. ९।१

संयोगो योग इत्युक्तो जीवात्म-

परमात्मनोः

भवसं. ३।१३

संवत्सर आत्माऽश्वस्य मेध्यस्य

बृह. १।१११.

संवत्सरत्रयादूर्ध्वं प्राणायामपरो नरः

त्रि. ब्रा. १०२

संवत्सरत्रयेणाऽपि लयस्थस्यापि

योगिनः । तेजस्तत्त्वस्य सिद्धिः

स्यात्तोयवत्त्वमयो भवेत्

अमन. १।७६

संवत्सरश्च यजमानश्च लोकाः

सोमो यत्र पवते यत्र सूर्यः

मुण्ड. २।११६

संवत्सरस्य तेजोभूतस्य भूतस्यात्म-

भूतस्य त्वमात्माऽसि

कौ. त. १।६

संवत्सरं दीक्षितो भवति संवत्सरा-

देवात्मानं पुनीते

सहवै. १२

संवत्सरं पयसा जुह्वदपुनर्भुत्सुं

जयतीति

बृह. १।५।२

संवत्सरं मज्झो नाभ्रीयात्तद्रूपम्

छांदो. २।१९।२

संवत्सरः प्रजननम्

सहवै. २३

संवत्सरात्खल्वेताः प्रजाः प्रजायन्ते

संवत्सरेणेह वै जाता विवर्धन्ते

संवत्सरे प्रत्यस्तं यन्ति

मैत्रा. ६।१५

संवत्सरादादित्यमादित्याचन्द्रमसं

चन्द्रमसो विद्युतं तत्पुरुषो-

ऽमानवः [छांदो. ४।१५।५+

५।१०।२

संवत्सरादेवात्मानं पुनीते

सहवै. १२

संवत्सरो वै प्रजापतिः, तस्यायने

दक्षिणं चोत्तरं च

प्रश्नो. १।९

संवत्सरोऽसावादित्यः

म. ना. १।७।१२

संवर्गोऽसि पाप्मानं मे संवृद्धि

कौ. त. २।७

संवर्चसा पयसा संतनूभिर्गन्महि

मनसा स२ शिवेन

सहवै. ५

संवर्तकोऽभिर्मरुतो विराडेकर्षि-

भस्विती स्मृता सा सान्न-

श्रुतुर्थः पादो भवति

नृ. पू. २।१

संवादमिममद्भुतम्

म. गी. १।८।७६

संवादमिममश्रौषं

म. गी. १।८।७४

संविच्च सदसच्चापि चाहं

विश्वमिदं ध्रुवम्

२ देव्यु. ४

संविहंसरोधनं श्रेयः प्राणादि-

स्पन्दनं वरम्

अ. पू. ४।४३

संविदपेतं निरय एव मूत्रद्वारेण

निष्क्रान्तम् (शरीरं)

मैत्रे. १।३

संविदा देयम्

तैत्ति. १।११।३

संविदितमनोन्मन्यनुभवः

मं. ब्रा. ३।१

संविद्भूयाश्च तन्मध्ये शक्तिरुद्धा

स्थिता परा । तत्र पूर्णं गिरौ

पीठे शक्तिं ध्यात्वा विमुच्यते

योगरा. १८

संविद्वस्तुदशालम्बः सा यस्येह

न विद्यते । सोऽसंविदजडः

प्रोक्तः कुर्वन्कार्यशतान्यपि

अ. पू. ४।९८

संविन्मात्रपरोऽस्म्यहम्

१ सं. सो. २।४७

संविन्मात्रमहं महत्

महो. ६।८१

संविन्मात्रस्थितश्चाहमजोऽस्मि

किमतः परम् । व्यतिरिक्तं

जडं सर्वं स्वप्नवच्च विनश्यति

स्कन्दो. ३

संविन्मात्रं परं ब्रह्म तत्त्वमात्रं

विजृम्भते

स्कन्दो. शीर्षकं

संविमज्ज्य सुतानर्थं ग्राम्यकामान्

विसृज्य च

कुण्डिको. ३

संविमज्ज्य सुतानर्थं ग्राम्यकामा-

न्विसृज्य च । चरेत् वाममार्गेण

शुचौ देशे परिभ्रमन्

२ सङ्घासो. ४

संविशत्यात्मनाऽऽमानं य एवं वेद

नृसिंहो. २।७

संवृत्त्या जायते सर्वं शाश्वतं
नास्ति तेन वै अ. शां. ५७
संवेद्य वर्जितमनुत्तममाद्यमेकं
संविन्पदं विकलनं कलयन्
महात्मन् । हृद्येव तिष्ठ कलना-
रहितः क्रियां तु कुर्वन्न-
कर्तृपदमेत्य शमोदितग्रीः अ. पू. ४।९१
संवेद्यसम्परित्यागात्प्राणस्पन्दन-
वासने । समूलं नश्यतः क्षिप्रं
मूलच्छेदादिषु दुःखः अ. पू. ४।५४
संवेद्येन हृदाकाशे मनागपि न
लिप्यते । यस्यांसावजडा
संविद् जीवन्मुक्तः स कथ्यते अ. पू. ४।५९
संशयात्मा विनश्यति अ. गी. ४।४०
संशये समनुप्राप्ते ब्रह्मनिश्चयमाश्रयेत् ते. वि. ६।१०१
संशान्तदुःखमजडात्मकमेक-
सुप्रमानन्दमन्थरमपेतरजस्तमो
यत् । आकाशकोशतनवो-
ऽतनवो महान्तस्तस्मिन्पदे
गलितचित्तलवा भवन्ति अ. पू. ४।२४
संशान्तसर्वसङ्कल्पः प्रशान्तसकले-
पणः । निर्विकल्पपदं गत्वा
स्वस्थो भव मुनीश्वर महो. ६।८२
संशान्तसर्वसङ्कल्प या शिलावदव-
स्थितिः । जाम्बिनाविनिर्मुक्तासा
स्वरूपस्थितिः परा [महो. ५।६+ मैत्रे. २।३०
सः शाश्वति तन्निधनम् छांदो. २।१२।१
संशितं मे ब्रह्म संशितं वीर्यं बलं सहवै. ८
संशितं क्षत्रं मे जिष्णु यस्याह-
मस्मि पुरोहितः सहवै. ८
संसार एव दुःखानां सीमान्त
इति कथ्यते । तन्मध्ये पतिते
देहे सुखमासाद्यते कथम् महो. ६।२६
संसारदुःखानि न मां स्पृशन्ति वराहो. ३।३
संसारदोषदृष्टयैव विरक्तिर्जायते
सदा । विरक्तस्य तु संसारात्
सञ्ज्ञासः स्यान्न संशयः ना. प. ६।२६
संसारनिवृत्तिमार्गप्रवृत्तिः कदापि
न जायते त्रि. म. ना. ५।३

संसारपारं मुनयोऽपि यान्ति हेरम्बो. ७
संसारमण्डलं दुःखं पच्यन्ते
यत्र जन्तवः इतिहा. १२
संसारमेव निस्सारं दृष्ट्वा सार-
विवृक्षया । सन्नयसेद्धन्धनाशाय
परं वैराग्यमाश्रितः [भवसं. १।१+ नार. प. ३।१५
संसाररात्रिदुस्त्वप्ने शून्ये देहमये
भ्रमे । सर्वमेव पवित्रं तद्दृष्टं
संस्तुतिविभ्रगम् महो. ६।२२
संसारादम्बरमिदं कथमभ्युदितं
मुने । कथं च प्रशमं याति
किं यत्कथं कदा वद महो. २।१५
संसारादम्बरमिदं कथमभ्युदितं
गुरो । कथं प्रशममायाति
यथावत्कथयाशु मे महो. २।३०
संसाराम्बुनिधावस्मिन् वासनाम्बु-
परिप्लुते । ये प्रज्ञानावमारूढास्ते
तीर्णाः पण्डिताः परे महो. ५।१७६
संसाराणैवसञ्जातं सेवितं मम
मानसे । चन्द्रसूर्यत्विवो दिव्या
ध्वजा मेहर्दिरण्मयः गोपालो. २।२६
संसारितोऽयमनन्दमयो रस
आत्मानमानन्दमयतया प्रपद्यते सामर. १०२
संसारे च गुहावाच्ये मायाज्ञाना-
दिसंज्ञके । निहितं ब्रह्म यो
वेद परमे व्योम्नि संज्ञिते ॥
सोऽश्रुते सकलान्कामान्क्रमणैव
द्विजोत्तमः कठश्रु. १३
संसारेषु नराधमान् अ. गी. १६।१९
संसिद्धिमपि गच्छेद्विद्यया सङ्ग
ज्ञानवान् संहितो. ३।८
संसिद्धिं परमां गताः अ. गी. ८।१५
संसिद्धिं लभते नरः अ. गी. १८।४५
संसिद्धोऽयं जीवसङ्घो मायोपाधि-
भेदेन नानाशरीरभावमाप्नोति सामर. १००
संसिद्धौ कुरुनन्दन
संसृज्य विश्वा भुवनानि गोपाः अ. गी. ६।४३
संसृज्य विश्वा भुवनानि गोप्ता श्वेताश्व. ३।२
चदुको. २२

(अथ) संसृतिबन्धमोक्षयो-		साक्षाच्छक्तिर्भगवतः स्मरणमात्र-	
विद्यात्रिणे चक्षुषी उपसंहृत्य	महावा. १	रूपाविर्भाविप्रादुर्भावात्मिका	सीतो. २५
संस्कारसहितं धार्यम् (भस्म)	वृ. जा. ३।१	साक्षात् कथयतः स्वयम्	भ. गी. १८।७५
संसृष्टं धनमुभयं समाकृतमस्मभ्यं		साक्षादपरोक्षद्वयम्	बृह. ३।४।२, २
दत्तां वरुणश्च मन्युः	वनदु. ११३	साक्षाद्विधिमूलो ह्येष समाधिः	
[क्र. मं. १०।८४।७+	अथर्व. ४।३।१।७	पारमार्थिकः	मुक्तिको. २।५६
संस्तभ्य सिंहं स्वसुतान्गुणार्थान्		साक्षान्नागयणो देवः परं ब्रह्मा-	
संयोज्य शृङ्गेरूपमस्य हत्वा ।		भिधीयते	ना. पू. ता. ५।७
वज्रयां स्फुरन्तीमसतीं निपीडय		(अहो) साक्षान्नारायणोऽयं	
सम्भक्ष्य सिंहेन स एष वीरः	नृसिंहो. ४।३	परं ब्रह्म	सामर. ५४
संस्तभ्यात्मानमात्मना	भ. गी. ३।४३	साक्षाद्ब्रह्म गोपालपुरी भवति	गोपालो. १।१५
संस्थितानि पूर्वाणि दारुपात्राण्यग्नौ		साक्षाद्ब्रह्मस्वरूपो जगन्नाथः	राधोप. ४।१
जुहुयात् (यतेः)	कठरु. २	साक्षाद्ब्रह्मैव, नान्योऽस्तीत्येवं	
संहारप्रणवः सृष्टिप्रणवश्चान्त-		ब्रह्मविदां स्थितिः	वराहो. २।२१
बहिश्चोभयात्मकत्वाधिविधो		साक्षाद्गुह्यात्तु मङ्गलम्	शिवो. ७।८०
ब्रह्मप्रणवः	ना. प. ८।१	साक्षिण्येषा केवला निर्गुणा च	गुह्यका. ६९
संहाररूपा रुद्राणी भवति	ना. पू. ता. २।१	साक्षिभूते समे स्वच्छे निर्विकल्पे	
संहारो निर्गुणप्रणवः	तुरीयो. १	चिदात्मनि । निरिच्छं प्रति-	
सं हास्यै पथते यं कामं कामयते,		बिम्बन्ति जगन्ति मुकुरे यथा	महो. ५।५५
य एवं वेद	बृह. ६।१।४, ४	साक्षी चेता केवलो निर्गुणश्च	श्वेता. ६।११
सा कलहंसी सृष्ट्यादौ ब्रह्मणः		[+राधोप. ४।३+ब्रह्मो. १६+	गोपालो. ३।१९
पुत्री सरस्वती	सामर. ९२	साक्षी सम्पूर्णकेवलः	महो. २।७३
सा कारणं कारणकारणाधिपा		साक्षी स्वप्रकाशः	नृसिंहो. ९।६
नास्याश्चकश्चिज्जनिता न चाधिपः	गुह्यका. ६८	साक्ष्यनपेक्षोऽहं निजमहिम्नि	
साकारमनित्यं नित्यं निराकारं	त्रि. म. ना. २।१	संस्थोऽहमचलोऽहम्	आ. प्र. ४
साकारस्तु द्विविधः सोपाधिको		साक्ष्यविशेषोऽनन्योऽमुखदुःखो-	
निरुपाधिकश्च	त्रि. म. ना. २।१	ऽद्वयः परमात्मा	नृसिंहो. ९।७
साकारः सावयवो निरवयवं		साक्ष्यं किञ्चिदप्यत्र न कुर्वे	
निराकारम्	त्रि. म. ना. २।१	नापि कारये	१ अवधू. २५
सा कालपुत्रपदवी सा महावीचि-		साक्ष्यं सर्वदा नित्यश्चिन्मात्रोऽहं	
वागुरा । सासिपत्रवनश्रेणी या		न संशयः	सर्वसारो. ८
देहेऽहमिति स्थितिः	ना. प. ३।५०	सा गतिलोक एव सः	मैत्रा. ६।२४
साकं स एको भूतश्चरति प्रजानां		सा गौरभवदृषभ इतरस्तां समेवा-	
तस्मादुच्यत एकः	बटुको. २०	भवत्	बृह. १।४।४
सा काष्ठा सा परा गतिः	कठो. ३।११	साग्निका अग्निव्रतधारकाः	
सा कुण्डलिनी कण्ठोर्ध्वभागे		कर्मजडास्तैः सह कदाचित्त-	
मुक्ता चैयोगिनां मुक्तये भवति	शाण्डि. १।७।३७	द्धर्मालापनं न कुर्यात्	सामर. २२

साऽप्र एव सुभिक्षा बभूव तान्प्रति-

गृह्य निदधौ

छांदो. १।१०।५

साङ्ख्य एवावबुद्धा ये ते साङ्ख्या-

योगिनः परे

अ. पू. ५।४९

साङ्ख्ययोगौ पृथग्बालाः

भ. गी. ५।४

साङ्ख्यं योगं समभ्यस्ये पुरुषं

पञ्चविंशकम्

निरुक्तो. १।७

साङ्ख्ये कृतान्ते प्रोक्तानि

भ. गी. १८।१३

सा चेदस्मै न दद्यात् काममेना-

मवक्रीणीयात्, सा चेदस्मै

नैव दद्यात्काममेनां यष्ट्या वा

पाणिना वोपहृत्यातिक्लामेत्

बृह. ६।४।७

सा चेदस्मै दद्यादिन्द्रियेण ते

यशसा यश आदधामीति

बृह. ६।४।८

सा चैवाग्निः, सा च सूर्यः, सा

वायुः, सा च चन्द्रमाः

गुह्यका. ५२

सा जीवन्मुक्तोदेति स्वरूपानन्द-

दायिनी

महो. ४।३८

साङ्गं हविरनामयं मोदमिति शिखां

यज्ञोपवीतं पितरं पुत्रं कलत्रं

कर्म चाध्ययनं मन्त्रान्तरं

विस्तृज्यैव परिव्रजत्यात्मवित्

ना. प. ३।७७

सा तु (सुषुप्ता) मूलाधारादारभ्य

ब्रह्मरन्ध्रगामिनी भवति

अद्वयता. २

सा त्वं वीरवती भव याऽस्मान्

वीरवतोऽकरत्

बृह. ६।४।२८

सात्यकिश्चापराजितः

भ. गी. १।१७

सा त्याज्या सर्वयत्नेन सर्वनाशे-

ऽप्युपस्थिते । स्पृष्टव्या सा न

भव्येन सधर्मासेव पुल्कसी

ना. प. ३।५०

सा त्रिविधा व्याप्य तिष्ठति (माया)

सामर. ९८

सात्त्विकत्वात् समष्टित्वात् साक्षि-

त्वाज्जगतामपि । जगत्कर्तुमर्कतु

वा चान्यथा कर्तुमीशते...

सरस्व. ४०

सात्त्विकमायात्मको विष्णुः

पा. ब्र. २

सात्त्विक-राजस-तामस-लक्षणानि

त्रयो गुणाः

शारीरको. ५

सात्त्विकं निर्मलं फलम्

भ. गी. १४।१६

सात्त्विकं परिचक्षते

भ. गी. १७।१७

सात्त्विकांशेन जायन्ते कर्मण्या

द्रव्यसम्पदः । रजस्तमः-

स्वरूपेण भावा यज्ञबहिष्कृताः भवसं. ४।७

सात्त्विकी ज्ञानशक्तिः । राजसी

क्रियाशक्तिः । तामसी द्रव्यशक्तिः

ग. शो. ४।३

सात्त्विकी राजसी चैव

भ. गी. १७।२

सात्त्विकोऽस्मि सदाऽस्म्यहम्

मैत्रे. ३।६

सात्त्विक्या दिशो वायुःसूर्योवरुणो-

ऽश्विनाविति ज्ञानेन्द्रियदेवताः

गणेशो. ४।४

सार्धकार्णद्वयं रामो रमन्ते यत्र

योगिनः

रामर. ५।४

सा देवी त्रिधा भवति, शक्त्यासना

इच्छाशक्तिः क्रियाशक्तिः

साक्षाच्छक्तिरिति

सीतो. ६

साधकः साधयेत्सर्वमिह लोके

परत्र च

सूर्यता. ६।३

साधनचतुष्टयसम्पन्नः सन्न्यस्तुमर्हति

ना. प. २।१

साधनचतुष्टयसम्पन्नः सर्वसंसारोपरि

मनोवाक्कायकर्मभिर्यथाशानिवृत्तः

ना. प. १।१

साधनचतुष्टयसम्पन्नो यः सन्न्यस्यति

स एव ज्ञानसन्न्यासी

१ सं. सो. २।१३

साधनसम्पन्न एव सन्न्यस्तुमर्हति

१ सं. सो. २।१

साधनं प्रभवेत्पुंसां वैराग्यादि-

चतुष्टयम्

वराहो. २।२

साधयन् वज्रकुम्भानि नव द्वाराणि

बन्धयेत्

ब्र. वि. ७५

साधवो दीनवत्सला एवासते

सामर. ३७

साधिभूताधिदैवं मां

भ. गी. ७।३०

साधियज्ञं च ये विदुः

भ. गी. ७।३०

साधुकारी साधुर्भवति

बृह. ४।४।५

साधुत्वे नियोगं सुलभं पवित्रं

सुलभं सुकरं तद्विष्णुक्षेत्रं

नारदो. १

साधुनैनमुपागादित्येव तदाहुः

छांदो. २।१।२

साधुभिः पूज्यमानोऽस्मिन् पीड्य-

मानेऽपि दुर्जनैः । समभावो

अध्यात्मो. ४७

भवेद्यस्य स जीवन्मुक्त इष्यते

साधुरेव स मन्तव्यः

भ. गी. ९।३०

साधुवेशं समाश्रित्य जीवन्ति बहवो नराः । नरके रौरवे घोरे कर्मत्यागात्पतन्ति ते साध्या उत्तरत उद्यन्ति तपन्ति वर्षन्ति स्तुवन्ति साधुष्वपि च पापेषु साध्यानामेव तावदाधिपत्यम् स्वाराज्यं पर्येता साध्या मनुष्याः पशवो वयांसि । प्राणापानौ ब्रीहियवौ तपश्च सानन्दं निश्चलं चेतस्ततः सुखिलष्ट- मुच्यते । अतीव निर्मलीभूतं सानन्दं च सुलीनकम् सा निशा पश्यतो मुनेः सान्निध्ये विषयाणां यः समर्थो विकलेन्द्रियः । सुमवद्वर्तते नित्यं स भिक्षुर्मुग्ध उच्यते सान्नेनोपसमाहिता प्राञ्जालीत्तयै- तर्हि वेदाननुभवति सा पुनर्विकृतिं प्राप्य सत्त्वोद्विक्ता- ऽव्यक्ताख्यावरणशक्तिरासीत् सा प्रसिद्धाऽतिदुःखाय सुखा- योच्छेदमागता (वासना- तन्तुबद्धोऽयं लोको विपरिवर्तते) महो. ५।८७ साऽब्रवीत्तपसा मां विजिज्ञासस्वेति साऽब्रवीदज्ञेयं हि तत्सौम्य तेजः । यद्विज्ञेयं तदव्यक्तम् साऽब्रवीदहं ब्रह्मस्वरूपिणी साऽब्रवीद्विभेमि वा एतदेभ्यो यथौजीयांसो बलीयांस इमे पराभवन्ति साऽब्रवीद्विभेमि वा एतदेतेभ्यो यथौजीयांसो बलीयांस इमे परावृत्तन्ति सा ब्रह्मणः पुत्री आप्तयौवनैवास्त सा ब्रह्मेति होवाच ब्रह्मणो वा एतद्विजये महीयन्मिति सा भक्तिविविधैर्भवति सा भावयित्री भावयितव्या भवति	भवसं. १।५४ मैत्रा. ७।४ भ. गी. ६।९ छांदो. ३।१०।४ मुग्ध. २।१।७ अमन. २।९७ भ. गी. २।६९ ना. प. ३।६८ छांदो. ६।७।६ पैङ्गलो. १।२ महो. ५।८७ अव्यक्तो. २ अव्यक्तो. २ देव्यु. १ शौनको. ३।२ शौनको. ४।२ सामर. ९२ केनो. ४।१ सामर. २ २ ऐत. ४।३	साम तु जानीयाद्यो जानीते सो- ऽमृतत्वं च गच्छति सामतो गायत्र्युष्णिग्बृहती त्रिष्टु- द्विपदंति सामन्तश्चेन्द्रियाक्रान्तेर्मनो मन्ये विवेकिनः साम प्राणं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+ साम-प्राणो वै साम, प्राणे हीमानि सर्वाणि भूतानि सम्यञ्चि सामर्थ्यशक्तिः सर्वसिद्धिप्रदा भवति सामवेद एवोद्यजुर्वेदो गीः क्र- ग्वेदस्थं दुग्धेऽस्मै वाग्दोहम् सामवेदस्तथा द्यौश्चाहवनीयस्तथैव च । ईश्वरः परमो देवो मकारः परिकीर्तितः सामवेदेनास्तमये महीयते सामवेदे ह्रस्वोदात्त एकाक्षर उकारः साम वै स्वः, स हिरण्यगर्भो भवति सामहंसकृजितैरतिशोभित- मानन्दमयानन्तांशेखरै- रलङ्कृतं. प्रणवाख्यं विमानं विराजते सामार्थो यः कश्च गेष्णः स स्वरः सामानि यो वेद स वेद सर्व, यो मानसं वेद स वेद ब्रह्म सामानि सम्राड्मुनन्तरिक्षम् सामान्येव मधुकृतः, सामवेद एव पुष्पं, ता अमृता आपः सा माया स्ववशोपाधिः सर्व- ज्ञस्येश्वरस्य हि । त्रयमायत्व- मेकत्वं सर्वज्ञत्वं च तस्य तु सामैवाहं संहितां मन्ये इति सामैश्चिदन्तो विरजश्च बाहुं हिरण्यमयं वेदविदां वरिष्ठम् सामोत्तरः पक्षः, आदेश आत्मा साम्न उद्गीथो रसः साम्नः सहस्रशाखाः स्युः, पञ्च- शाखा अथवणः	नृ. पू. १।५ १ ऐत. ३।४।२ महो. ५।७९ वा. सं. ३६।१ बृह. ५।१३।३ सौभाग्य. २६ छांदो. १।३।७ त्र. वि. ६ मूर्धता. १।५ २ प्रणवो. १२ ग. पू. ३।१ त्रि. म. ना. ७।९ १ ऐत. ३।६।४ इतिहा. ९ एका. ७ छांदो. ३।३।१ सरस्व. ३९ ३ ऐत. १।५।३ एका. १० तैत्ति. २।३ छांदो. १।१।१ सीतो. १६
---	--	--	--

साम्नः सायुज्यं सलोकतां जयति, य एवमेतत्साम वेद	बृह. १।३।२२	सारस्वतो वा एष देवो न हि पारमात्मिकः ह योऽभयो वा सर्वं सन्धुपे स्वाहा	पारमा. ३।७
साम्नः सायुज्यं सलोकतां जयति, य एवं वेद	बृह. ५।१३।३	सारादपि महासारं शिवोपनिषदं परम् । अल्पग्रन्थं महार्थं च प्रवक्ष्यामि जगद्धितम्	शिवो. १।८
साम्नानामादित्यो देवतं तदेव ज्योतिः साम्नानामेव तद्रसेन साम्नां वीर्येण साम्नां यज्ञस्य विरिष्टम् सन्दधाति	२ प्रणवो. २१ छांदो. ४।१७।६	सार्धत्रिकोटितीर्थेषु स्नात्वा गृहमुपागतः । स्वोदुन्तं कथया- मास ऋमुं नत्वा महायशाः	महो. ३।२
साम्भरा वा दिगम्भरा वा न तेषां अर्माधर्मो, न मेध्यामध्यायौ	१ अवधू. ६	सार्धत्रिकोटितीर्थेषु स्नानपुण्य- प्रभावतः । प्रादुर्भूतो मनसि मे विचारः सोऽयमीदृशः	महो. ३।३
साम्भं मामव वृषभारुहं...पशु- पाशविमोचकं पुरुषं...	भस्मजा. २।४	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
साम्न्येन मधुमूदन	भ. गी. ६।३३	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
साम्राज्यदायिनी नित्यं सर्ववेद- स्वरूपिणी । महाविद्या जग- न्माता मुनीनां मोक्षदायिनी	ना. पू. ता. २।३	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सा यदा भृत्युमत्यमुच्यत सो- ऽग्निरभवत्	बृह. १।३।१२	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सायंप्रातस्तु यः सन्ध्यामस्कन्ना- मुपतिष्ठते । स तथा यावितो द्वया ब्राह्मणः पूतकित्विषः	सन्ध्यो. ७	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सायं प्राश्नीयात्सोऽयं सायंहोमः यत्प्रातः सोऽयं प्रातः (होमः)	कठश्रु. २१	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सायं ये नोपतिष्ठन्ति ब्राह्मण्यं प्राप्य दुर्लभम् । अत्राह्मणांस्तु नान्विद्याद्यथा शूद्रास्तथैव ते	सन्ध्यो. १५	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सायं सन्ध्यामुपासीत कृतवीरासनो द्विजः । कृतोत्थानस्तथा प्रातः प्राञ्जलिः सुसमाहितः	सन्ध्यो. ५	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सायं सन्ध्या सरस्वती वृद्धा कृष्णाङ्गी कृष्णवासिनी	गायत्रीर. ६	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सा या दीनतयाऽसम्पूर्णाऽसंस्पृष्टा- ऽसंय्यता वाक् सा पुत्र्यपशव्या	संहिनो. १।३	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सा या ब्रह्मणि चित्तिर्या व्यष्टिस्तां चित्तिं जयति तां व्यष्टिं व्यभुतं	कौ. त. १७	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सा या यदा सृत्युमत्यमुच्यत[मा.पा.]	वृ.ह. १।३।१२	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
सारमेव रमं लब्ध्वा...सुखी भवति	कठश्रु. २६	सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४
		सार्धसंवत्सरेणापि लयस्थस्यापि योगिनः । तोयतत्त्वस्य सिद्धिः स्यात्तोयतत्त्वमयो भवेत्	अमन. १।७५ मैत्रा. ६।१४

(अथ) सावित्री गायत्र्या यजुषा
 प्रोक्ता तया सर्वमिदं व्याप्तं नृ. पू. ४१३
 सावित्री प्रवेशपूर्वकमप्सु... वेदमातरं
 क्रमाद्व्याहृतिषु त्रिषु प्रविलाप्य
 ...ब्रह्माहमस्मीति तत्त्वमस्यादि-
 वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं
 कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत् प. हं. ९
 सावित्रीं प्रणवं यजुर्लक्ष्मीं
 खीशूद्राय नेच्छन्ति नृ. पू. ११३
 सावित्रीं लक्ष्मीं यजुः प्रणवं यदि
 जानीयात् स्त्री शूद्रः स मृतो-
 ऽधो गच्छति नृ. पू. ११३
 सावित्र्यात्मा पाशुपतं परं
 ब्रह्मावधूतकम् मुक्तिको. ११३७
 सावित्र्याः सरस्वत्यभवत् गायत्रीर. १
 सा वेत्ति वेद्यं न च तस्यास्तु वेत्ता
 तामाहुरग्न्यां महतीं महीयसीम् गुह्यका. ५१
 सा वै दैवी वाग्यया यद्यदेव वदति
 तत्तद्भवति बृह. १।५।१८
 सा शक्तिर्येन चालिता स्यात्स तु
 मुक्तो भवति [शाण्डिल्यो. १।७।३७
 सा शिखा नीरैः सर्वत्रावस्थितैः
 कार्यं निर्वर्तयेत् कठश्रु. ९
 (अथ) सा शुष्यति द्वितीयां
 जहाति, अथ सा शुष्यति
 तृतीयां जहाति, अथ सा
 शुष्यति सर्वं जहाति, सर्वः शुष्यति छांदो. ६।११।२
 सा षोडशी सषोडशीकं
 पुरमध्यं विमर्ति त्रि. म. ना. १०
 सा सत्यता सा शिवता साऽवस्था
 पारमात्मिकी । सर्वज्ञता
 सा सन्तृप्तिर्न तु यत्र मनः क्षतम् १ सं. सो. २।४६
 सा (सीता) सर्ववेदमयी
 सर्वदेवमयी सीतो. ६
 सा (वाक्) संवत्सरं प्रोष्य पर्यंत्यो-
 वाच कथमशक्ततर्तमज्जीवितुमिति छांदो. ५।१।८
 सा साम्नश्चतुर्थपादो भवति
 (अकारात्मिका पृथिवी) नृ. पू. २।१
 सा साम्नस्तृतीयः पादो भवति नृ. पू. २।१

सा साम्नः प्रथमः पादो भवति नृ. पू. २।१
 सा साम्नो द्वितीयः पादो भवति नृ. पू. २।१
 सा सृष्टिर्द्विभेदा भवति; एका
 संसिद्धा, अन्या साधनसिद्धा सामर. ६
 साऽस्यै तमात्मानमत्र गतं भावयति २ ऐत. ४।२
 साहङ्कारेण वा पुनः म. गी. १८।२४
 साऽहं ब्रह्म न संसारी न मत्तोऽन्यः
 कदाचन । यथा फेनतरङ्गादि
 समुद्रादुत्थितं पुनः जा. द. १०।६
 सा हि वाचामगम्यत्वादसत्तामिव
 शाश्वतीम् । नैरात्मसिद्धात्म-
 दशामुपयातैव शिष्यते १ सं. सो. २।२८
 सा हि सर्वगता संवित् प्राणस्पदेन
 चाल्यते । चित्तैकाग्र्याद्यतो
 ज्ञानमुक्तं समुपजायते मुक्तिको. २।४९
 सा हि सर्वगता संवित् प्राण-
 स्पदेन बोध्यते । संवित्संरोधनं
 श्रेयः प्राणादिस्पन्दनं वरम् अ. पू. ४।४३
 सा हेयमीक्षाञ्चक्रे कथं नु माऽऽत्मानं
 एव जनयित्वा सम्भवति बृह. १।४।४
 सा हैषा गयांस्तत्रे, प्राणा वै
 गयास्तत्प्राणांस्तत्रे बृह. ५।१४।४
 सा हैषा गायंस्तते प्राणा वै गाय-
 स्तान्प्राणांस्तते चयद्गायंस्तते
 तस्माद्गायत्री नाम गायत्र्यु. ३
 सा होवाच गान्धर्वी कथं वा-
 ऽस्मासु जातो गोपालः कथं वा
 ज्ञातोऽसौ स्वया मुने कृष्णः गोपालो. १।१३
 सा होवाच नमस्तेऽस्तु याज्ञ-
 वल्क्य यो म एतं व्यबोचो-
 ऽपरस्मै धारयस्वेति बृह. ३।८।५
 सा होवाच-विमेभि वा एत-
 देतेभ्यो यथैतत्परावृत्तमिति शौनको. १।३
 सा होवाच मैत्रेयी-यशु म इयं
 भगो सर्वा पृथिवी त्रिणेन पूर्णा
 स्यात्कथं तेनामृता स्यामिति बृह. २।४।२
 सा होवाच-यदूर्ध्वं याज्ञवल्क्य...
 यद्भूतं च भवच्च भविष्यच्चेत्या-
 चक्षते कस्मिंस्तदोतं च प्रोतं चेति बृह. ३।८।६

सा होवाच-यदेव पुरागा उदेव मे भागधेयी स्यादिति	शौनको. १।३	सिद्धानां कपिलो मुनिः सिद्धानां सिद्धलक्ष्मीर्भवति	भ. गी. १०।२६ ना. पू. ता. २।१
सा ह्येव काले भुवनस्य गोप्त्री विश्वाधिपा सर्वभूतेषु गूढा । यस्यां मुक्ता ब्रह्मर्षयोऽपि देवा ज्ञात्वा तां मृत्युपाशाच्छिनन्ति	गुह्यका. ५८	सिद्धा नित्या महावीर्या इच्छा- रूपाः स्वयोगजाः । चिरकालात् प्रजायन्ते वासनारहितेषु च	यो. शि. १।१५५
सांसारिकक्रियायुक्तं ब्रह्मद्वो- ऽस्मीति वादिनम् । कर्मब्रह्मो- भयभ्रष्टं तं त्यजेदन्त्यजं यथा	अमन. २।१०१	सिद्धान्तश्रवणं नाम वेदान्तार्थविचारः	शांडि. १।२।१
सांसिद्धिकी स्वाभाविकी, सहजा अकृता च या । प्रकृतिः सेति धिष्ठेया स्वभावं न जहाति या	अ. शां. ९	सिद्धान्तोऽध्यात्मशास्त्राणां सर्वा- पहव एव हि । नाविद्याऽस्तीह नो माया शान्तं ब्रह्मेदमकृतम्	अ. पू. ५।११२
सिक्त्वा ततः स्वाभिमुखं च कृत्वा लिङ्गेऽर्पयेत्पृष्ठमध्यं दलानाम्	१ विलो. ८	सिद्धासने स्थितो योगी मुद्रां सन्धाय वैष्णवीम् । शृणुया- इक्षिणे कर्णे नादमन्तर्गतं सदा	ना. बि. ३१
सितया शर्करयाऽभिषिच्य सर्व- जीववशात्पूतो भवति	भस्मजा. २।११	सिद्धा हि ते महाभागा नरा ह्येका- न्तिनोऽभवन् । तमोरजोभ्यां निर्मुक्ताः प्रवेक्ष्यन्ति च मां मुने	ना. महो. ३८
सितासिता च रक्ता च सर्वकाम- दुधा विभोः	मंत्रिको. ५	सिद्धिर्भिलक्ष्येत्सिद्धं जीवन्मुक्तं तथैव च	यो. शि. १।१५३
सिद्धत्वासिद्धत्वाभ्यां स्वतन्त्रा- स्वतन्त्रत्वेन सैषा वटवीज- सामान्यवदने कवच्छाश्रितरेकैव	नृसिंहो. ९।२	सिद्धिभिः परिहीनं तु नरं बद्धं तु लक्षयेत्	यो. शि. १।१६०
सिद्धमन्नं यदानीनं ब्राह्मणेन मठं प्रति । उपपन्नमिति प्राहुर्मुनयो	१ सं. सो. २।७०	सिद्धिमागैर्ण लभते, नान्यथा पद्मसम्भव । नानामागैस्तु दुष्प्रापं कैवल्यं परमं पदम्	यो. शि. १।४
मोक्षकाङ्क्षिणः	भ. गी. १८।१३	सिद्धिर्भवति कर्मजा	भ. गी. ४।१२
सिद्धये सर्वकर्मणाम्	ते. बि. १।२६	सिद्धिं प्राप्नोति यथा ब्रह्म सिद्धिं विन्दति मानवः	भ. गी. १८।५० भ. गी. १८।४६
सिद्धये सर्वभूतादि विश्वाधिष्ठान- मद्वयम् । यस्मिन् सिद्धिगताः सिद्धास्तत् सिद्धासनमुच्यते	वनदु. ४	सिद्धोऽहं बलवान् सुखी सिद्धौ चित्तं न कुर्वीत चञ्चलत्वेन चेतसः	भ. गी. १६।१४ यो. शि. ५।६२
सिद्धलक्ष्मी राजलक्ष्मीर्जयलक्ष्मीः सरस्वती । श्रीलक्ष्मीर्वर- लक्ष्मीश्च प्रसन्ना मम सर्वदा	तारोप. ५	सिद्धौदनं त्रिमासं तु जुहुदमा- वनन्यधीः । तावज्जुह्वत्पृथुका- न्दि साक्षाद्वैश्रवणो भवेत्	ग. पू. २।१२
सिद्धविद्यानामासां फलं दक्षिणावत् (ततः) सिद्धस्य कृपया योगी भवति, नान्यथा	यो. शि. १।५०	सिद्धयन्ति सिद्धयो यास्तु कल्पितास्ताः प्रकीर्तिताः	यो. शि. १।१५२
सिद्धं पद्मं तथा सिद्धं मद्रं चेति चतुष्टयम्	१ यो. त. २९	सिद्धयसिद्धयोर्निर्विकारः सिद्धयसिद्धयोः समो भूत्वा	भ. गी. १८।२६ भ. गी. २।४८
सिद्धं हि ब्रह्म न ह्यत्र किञ्चानुभूयते सिद्धा अपि विनश्यन्ति जीर्यन्ते दानवाद्यः	नृसिंहो. ९।६ महो. १।५०	सिंहनादं विनद्योच्चैः	भ. गी. १।१२

सिन्दुरप्रातसङ्काशं रविस्थान-
स्थितं रजः । शशिस्थान-
स्थितं शुक्लं तयोरैक्यं सुदुर्लभम् योगचू. ६१
सिन्दूरवर्णः पुरुषः पुराणः हेरम्बो. ५
सिंहारूढां दयामकान्तिं शङ्ख-
चक्रधरां हृदा । दुर्गां देवीं तथा
ध्यायेच्छरचापौ च विभ्रतीम् वनदु. ७
सिंहो वा कुञ्जरो वाऽपि तथाऽन्यो
वा सुगो वने । नवग्राहो
दुराधर्षो विश्वस्तश्च प्रजायते योगो. ७
सीता इति त्रिवर्णात्मा साक्षा-
न्मायामयी भवेत् सीतो. २
सीता भगवती ज्ञेया मूलप्रकृति-
संज्ञिता सीतो. ५
सीतारामौ तन्मयावन्न पूज्यौ
जातान्याभ्यां भुवनानि द्विसप्त रा. पू. ३११
सीदन्ति मम गात्राणि भ. गी. १२८
सीवनीपार्श्वमुभयं गुल्फाभ्यां
व्युत्क्रमेण तु । निपीड्यासन-
मेतच्च मुक्तासनमितीरितम् त्रि. ब्रा. २१४६
सीवनीं गुल्फदेशाभ्यां निपीड्य
व्युत्क्रमेण तु । प्रसार्य जानुनो-
र्हस्तावासनं सिंहप्रकम्पं त्रि. ब्रा. २१४४
(पवं) सुकृतदुष्कृते सर्वाणि च
द्वन्द्वानि कौ. त. ११४
सुखदं संविदः स्वास्थ्यं प्राण-
संरोषनं विदुः अ. पू. ४१४५
सुखदुःखदशाधीरं साम्यान्न प्रो-
द्धरन्ति यम् । निःश्वासा इव
शैलेन्द्रं चित्तं तस्य सृतं विदुः अ. पू. ४११२
सुखदुःखबुद्ध्या श्रेयोऽन्तःकर्ता
यदा तदा इष्टविषये बुद्धिः
सुखबुद्धिरनिष्टविषये बुद्धि-
र्दुःखबुद्धिः सर्वसारो. ५
सुखदुःखमोहसंज्ञं ह्यज्ञभूतमिदं
जगत् मैत्रा. ६११०
सुखदुःखं यथा यत्तु बोद्धव्यं
तत्तुबोध्यते व्यायुर्वे. ४

सुखदुःखादिमोहेषु यथा संसारिणां
स्थितिः ॥ तथा ज्ञानी यदा
तिष्ठेद्वासनावसितस्तदा । तयो-
र्नास्ति विशेषोऽत्र समा
संसारभावना [यो. शि. ११२२, २३
सुखदुःखे मे त्वयि दधानीति पिता,
सुखदुःखे ते मयि दध इति पुत्रः कौ. त. २११५
सुखदुःखे समे कृत्वा भ. गी. २१३८
सुखमक्षयमश्नुते भ. गी. ५१२१
सुखमात्यन्तिकं यत्तद्बुद्धिग्राह्यमती-
न्द्रियम् । एतत्क्षराक्षरातीत-
मनश्चरमितीर्यते यो. शि. ३११५
सुखमात्यन्तिकं यत्तत् भ. गी. ६१२१
सुखमानन्त्यमुत्तमम् शिवो. ७१११८
सुखमात्रियते नित्यं दुःखं वित्रियते
सदा । यस्य कस्य च धर्मस्य
ग्रहेण भगवानसौ अ. शां. ८२
सुखमेव लब्ध्वा करोति सुखं त्वेव
विजिज्ञासितव्यमिति छांदो. ७१२२१
सुखरूपत्वमस्त्येतदानन्दत्वं सदा
मम (निरुपाधिकनित्यं
यत्सुप्तौ सर्वसुखात्परम्) वराहो. ३११०
सुखरूपः स्वयम्प्रभः (आत्मा) जा. व. ५११३
सुखसङ्गेन बध्नाति भ. गी. १४१६
सुखसंसेवितं स्वप्नं सुजीर्णमित-
भोजनम् । शरीरशुद्धिकृत्वाऽऽदौ
सुखमासनमास्थितः ॥ प्राणस्य
शोधयेन्मार्गं रेचपूरककुम्भकैः यो. शि. ५१३६
सुखस्थापितसर्वाङ्गः सुस्थिरात्मा
सुनिश्चलः । बाहुदण्डप्रमाणेन
कृतदृष्टिः समभ्यसेत् अमन. २१४९
सुखस्यानन्तरं दुःखं दुःखस्या-
नन्तरं सुखम् । न नित्यं लभते
दुःखं न नित्यं लभते सुखम् भवसं. १११०
सुखस्यैकान्तिकस्य च भ. गी. १४१२७
सुखं त्विदानीं त्रिविधं भ. गी. १८१३६
सुखं दुःखं न जानाति शीतोष्णे
च न विन्दति । विचारं चेन्द्रि-
याणां च न वेत्ति हि लयं गतः अमन. ११२४

सुखं दुःखं भवोऽभावः	भ. गी. १०।४	सूर्यनारायणोऽमितापरिच्छि-	
सुखं बन्धात्प्रमुच्यते	भ. गी. ५।३	नाद्वैतपरमानन्दलक्षणतेजो-	
सुखं भगवो विजिज्ञासे	छांदो. ७।२२।१	राश्यन्तर्गत आदिनारायण-	
सुखं मोहनमात्मनः	भ. गी. १८।३९	स्तथा सन्दृश्यते	त्रि. म. ना. १।४
सुखं वा यदि वा दुःखं	भ. गी. ६।३२	सुदर्शनपुरुषो महाविष्णुरेव	त्रि. म. ना. ७।४
सुखं ह्यवमतः शेते सुखं च प्रति-		सुदर्शनमेवाप्येति यः सुदर्शना-	
बुद्धयते । सुखं चरति लोके-		मेवास्तमेति	सुबालो. ९।२
ऽस्मिन्नवमन्ता विनश्यति	ना. प. ३।४२	सुदर्शनाय विचादे देतिराजाय	
सुखादि दुःखनिधनां प्रतिमुखस्व		धीमहि । तन्नश्चक्रः प्रचोदयात्	त्रि. म. ना. ७।१०
स्वां पुरम्	अरुणो. १	सुदामा नारदो मुनिः	कृष्णोप. २४
सुखाद्यनुभवो यावत्तावत्प्रारब्ध-		सुदुर्दर्शमिदं रूपं	भ. गी. ११।५२
मिप्यते । फलोदयः क्रियापूर्वो		सुपर्णोऽसि गरुत्मांस्त्रिवृत्ते	
निष्क्रियो नहि कुत्रचित्	अध्यात्मो. ४९	शिरोगायत्रं चक्षुः स्तोम	
सुखानां मूर्ध्नि दुःखानि किमेकं		आत्मा साम ते तन् वामदेव्यम्	गारुडो. १४
संश्रयाभ्यहम् । (सतोऽसत्तास्थिता		सुपर्णोऽसि गरुत्मान्दिवं गच्छ	
मूर्ध्नि रम्याणां मूढन्त्यरम्यता)	महो. ६।२४	सुवः पत ओमी...	गारुडो. १५
सुखाभ्युदयिकं चैव नैःश्रेयसिक-		सुपुण्यं पुण्यात्मकं वितानं दाधार	
मेव च । प्रवृत्तं च निवृत्तं च		देवाय स्वाहा	पारमा. ६।३
द्विविधं कर्म वैदिकम्	भवसं. ५।६	सुतेरुत्थाय सुत्यन्तं ब्रह्मैकं प्रवि-	
सुखासनवृत्तिश्चैवासांश्चैव-		चिन्त्यताम्	चराहो. २।६४
मासननियमो भवति	मं. ब्रा. १।१	सुभगां त्रिगुणितां मुक्तासुभगां...	
सुखामनन्धो दक्षनाडया बहिस्थं		बीजसप्तकमुषार्यं बृहद्ब्रानु-	
पवनं सगाकृष्य केशमानखाग्रं		जायामुचरेत्	कालिका. १
कुम्भयित्वा सव्यनाडयारेचयेत्	शांडि. १।७।१४	सुभूतेन मे सन्तिष्ठस्व ब्रह्मवर्चसेन	
सुखामने ममानीनस्तत्त्वाभ्यासं		मे सन्तिष्ठस्व	महाना. १६।११
समाचरेत् । सदाऽभ्यासेन		सुमित्रा न आप ओषधयः सन्तु	
तत्कुर्यात्पितृत्त्वप्रकाशनम्	अमन. १।१६	दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽभा-	
सुखिनः क्षत्रियाः पार्थ	भ. गी. २।३२	न्द्रेष्टि यं च वयं द्विष्मः	महाना. ६।११
सुखेनः रगम माधव	भ. गी. १।३७	सुमित्रिया न आप ओषधयः	
सुखेन ब्रह्मसंस्पर्श	भ. गी. ६।२८	सन्तु दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु	
सुखेनैव भवेद्यास्मन्नजन्तं ब्रह्म-		[प्रवर्ग्या. २३+	वा. सं. ३६।२३
चिन्तनम् । आसनं तद्वि-		सुरभिषिद्या अक्षमालाश्रुतिरिव	
जानीयादन्यत्सुखविनाशनम्	ते. वि. १।२५	परमा सिद्धा सात्त्विकी	राधो. २।१
सुखेषु विगतस्पृहः	भ. गी. २।५६	सुरेशः सकलं विभर्ति तस्मै	
सुघोषमणिपुष्पकौ	भ. गी. १।१६	सुरेशाय सकलं सुपुण्यं स्वाहा	पारमा. ८।१
सुजीर्णोऽपि सुजीर्णासु विद्वांस्त्रीषु		सुखभ्रम्रायमत्यन्तं सुज्ञेयश्चाप्त-	
न विश्वसेत् । सुजीर्णास्त्रपि		बन्धुवत् । शरीरपद्माकुडरे	
कन्थासु सज्जते जीर्णमम्बरम्	१ सं. सो. २।९०	सर्वेषामेव षट्पदः	१ सं. सो. २।३४
सुदर्शनदिव्यतेजोन्तर्गतः सुदर्शन-		सुवन्मह्यं पशून् विश्वरूपान् ।	
पुरुषो यथा सूर्यमण्डलान्तर्गतः		पतङ्गमक्तमसुरस्य मायया (?) चित्त्यु. ११।१०	

सुवरत्नमादित्याय दिवे स्वाहा	महाना. ७१	सुषारथिरश्वानिव यन्मनुष्यान्नेनी-	
सुवरिति प्रतिष्ठा, द्वे प्रतिष्ठे (मा.पा.)	बृह. ५।५।३	यतेऽभीपुभिर्वाजिन इव ।	
सुवरिति यजूंषि, महरिति ब्रह्म	तैत्ति. १।५।२	हृत्प्रतिष्ठं यदजिरं जविष्ठं तन्मे	
सुवरिति व्यानः, मह इत्यन्नम्	तैत्ति. १।५।३	मनः... [१शिवसं.६+२शि.सं.५	+वा.सं. ३४।६
सुवरित्यसौ लोकः, मह इत्यादित्यः	तैत्ति. १।५।१	सुषिरं मण्डलं विदुः	अ. ना. २७
सुवरित्यादित्यः, मह इति चन्द्रमाः	तैत्ति. १।५।२	सुषिरो ज्ञानजनकः पञ्चस्रोतः-	
सुवरादित्याय दिवे स्वाहा	महाना. ७।२	समन्वितः	शांडि. १।७।३९
सुवरादित्याय च दिवे च महते स्वाहा	महाना. ७।३	सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन	
सुवर्णं कालकूटमिव सभास्थलं		एवानन्दमुक्चेतोमुखः प्राज्ञ-	
स्मशानस्थलमिव...कारागृह-		स्तृतीयः पादः	गणेशो. १।३
विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तबन्धुभव-		सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन	
स्थलं विहाय दूरतो वसेत् (यतिः)	ना. प. ७।१	एवा-(एका-) नन्दमयो ह्यानन्द-	
सुवर्णं कालकूटमिव सभास्थलं		मुक्चेतोमुखः प्राज्ञस्तृतीयः	
स्मशानस्थलमिव...न देवता-		पादः [माण्डू. ९+	नृ. पू. ४।२
र्चनम् । प्रपञ्चवृत्तिं परित्यज्य		सुषुप्तस्थानश्चतुरात्मा प्राज्ञ ईश्वर-	
जीवन्मुक्तो भवेत् (यतिः)	१सं. सो. २।७९	श्चतूरूपो मकार एव	नृसिंहो. २।६
सुवर्णं कोशः रजसा परीवृतम्		सुषुप्तस्थान एकीभूतः प्रज्ञानघन	
[चित्त्यु. ११।४+	तै.आ. ३।११।४	एवानन्दमयो ह्यानन्दमुक्	
सुवर्णं खादित्वाऽपगिरिति (दुःस्वप्ने)	३ ऐत. २।४।७	चेतोमुखश्चतुरात्मा प्राज्ञ	
सुवर्णं धर्मं परिवेदयेनम्		ईश्वरस्तृतीयः पादः	नृसिंहो. १।३
[चित्त्यु. ११।१+	तै.आ. ३।११।१	सुषुप्तस्थानः प्राज्ञो मकारस्तृतीया	
सुवर्णाज्जायमानस्य सुवर्णत्वं च		मात्रा, भित्तेरपीतेर्वा; भिनोति	
शाश्वतम् । ब्रह्मणो जायमानस्य		ह वा इदं सर्वमपीतिश्च भवति	माण्डू. १९
ब्रह्मत्वं च तथा भवेत्	यो. शि. ४।७	सुषुप्तस्थैर्यमासाद्य तुर्यरूप-	
सुवसने सुवसनः परिष्कृते परिष्कृत		मुपाययो । निरानन्दोऽपि	
एवमेवायमस्मिन्नन्वेऽन्वो भवति	छांदो. ८।९।१	सानन्दः सच्चसच्च बभूव सः	अ. पू. ३।१८
सुविभातं सकृद्विभातं पुरतोऽस्मा-		सुषुप्तं च तुरीयं च नान्यावस्थासु	
त्सर्वस्मात्सुविभातमद्वयम्	नृसिंहो. ९।९	कुत्रचित्	त्रि. ब्रा. १।१०
सुशेवमिच्छद्भूमसि प्रपश्यन्नित्था		सुषुप्तं हृदयस्थं तु तुरीयं मूर्ध्नि	
न कश्चोरणमाचवक्षे	बा. मं. २	संस्थितम्	ना. प. ९।१३
सुशोभनमठं नात्युच्चनीचायत-		सुषुप्तिकाले सकले विलीने तमसा-	
मरुपद्वारं गोमयादिलिप्तं सर्व-		वृते । स्वरूपं महदानन्दं मुक्ते	
रक्षासमन्वितं कृत्वा तत्र वेदान्त-		विश्वविवर्जितः	वराहो. २।६२
श्रवणं कुर्वन्योगं समारमेत्	शांडि. १।९।१	सुषुप्तिकाले सकले विलीने तमो-	
सुशोभनं मठं कुर्यात्सूक्ष्मद्वारं		मिभूतः सुखरूपमेति	कैवल्यो. १।१३
तु निर्गणम्	१ यो. त. ३२	सुषुप्तिमात्राचतुष्टयं मकारांशं	
सुश्लिष्टं सात्त्विकं प्रोक्तं सुलीनं		तुरीयमात्राचतुष्टयमर्धमात्रांशम्	प. हं. प. १०
गुणवर्जितम्	अमन. २।९३	सुषुप्तिवद्यश्चरति स्वभावपरि-	
सुश्लिष्टं च सुलीनं च विकल्प-		निश्चलः । निर्वाणपदमाश्रित्य	
विषयापहम् (मनः)	अमन. २।९४	योगीकैवल्यमश्रुते[त्रि.ब्रा.२।१६५+ २ अवधू. ८	

सुषुप्तिसमाध्योर्मनोऽलयाविशेषेऽपि
महदस्युभयोर्भेदः सं. ब्रा. २।६
सुषुप्ते जाग्रतमस्वप्नं (आत्मानं) नृसिंहो. २।१
सुषुप्ते सुषुप्त्यादिचतस्रोऽवस्थाः, ना. प. ९।७
न त्वेवं तुरीयातीतस्य
सुषुप्तौ सुखमात्राया भेदः
केनावलोकितः अध्यात्मो. २५
सुषुप्तौ सुषुप्त्यादिचतस्रोऽवस्थाः प. हं. प. ९
सुषुप्त्यवस्थायां प्राज्ञस्य चातुर्विध्यं
प्राज्ञविश्वः प्राज्ञतैजसः प्राज्ञ-
प्राज्ञः प्राज्ञतुरीय इति प. हं. प. ९
सुषुप्त्यैव बुद्धिपूर्व निबोधयति मैत्रा. २।५
सुषुम्णा पश्चिमे चारे स्थिता
नाडी सरस्वती वराहो. ५।२५
सुषुम्णा कालभोक्त्री भवति शांडि. १।४।६
सुषुम्णा तु परे लीना विरजा
ब्रह्मरूपिणी । इडा तिष्ठति
वामेन पिङ्गला दक्षिणेन च क्षुरिको. १६
सुषुम्नान्तर्गतं विश्वं तस्मिन्सर्वं
प्रतिष्ठितम् । नानानाडीप्रसवगं
सर्वभूतान्तरात्मनि यो. शि. ६।१३
सुषुम्णा पिङ्गला तद्वदिडा चैव
सरस्वती । पूषा च वरुणा चैव
इस्तिजिह्वा यशस्विनी ॥
अलम्बुसा कुहूश्चैव विश्वोदरी
तपस्विनी । शङ्खिनी चैव
गान्धारा इति मुख्याश्चतुर्दश जा. द. ४।७
सुषुम्णा पूर्वभागे मेढ्रान्तं कुहूर्भवति शांडि. १।४।५
सुषुम्णाष्टपार्श्वयोः सरस्वतीकुहू
(?) भवतः शांडि. १।४।६
सुषुम्णाया इडा सन्ये दक्षिणे
पिङ्गला स्थिता जा. द. ४।१३
सुषुम्नायां यदा प्राणः स्थितो
भवति धीमताम् । सुषुम्नायां
प्रवेशेन चन्द्रसूर्यौ लयं गतौ ॥
तदा समरसं भावं यो जानाति
स योगवित् यो. शि. ६।३६

सुषुम्नायां यदा यस्य त्रियते
मनसो रयः ।... भिद्यते च तदा
ग्रन्थिः... तेयान्तिपरमां गतिम् यो. शि. ६।३७
सुषुम्नायां यदा योगी क्षणार्धमपि
तिष्ठति ।... भिद्यते च तदा
ग्रन्थिश्छिद्यन्ते सर्वसंशयाः यो. शि. ६।३८
सुषुम्नायां यदा हंसस्त्वघ ऊर्ध्व
प्रभावति । सुषुम्नायां यदा
प्राणं भ्रामयेद्यो निरन्तरम्...
तदा समरसं भावं यो जानाति
स योगवित् यो. शि. ६।३५
सुषुम्नायां सदा गोष्ठी यः कश्चि-
त्कुरुते नरः । स मुक्तः सर्व-
पापेभ्यो निःश्रेयसमवाप्नुयात् यो. शि. ६।४४
सुषुम्नायाः पृष्ठभागे इडा तिष्ठति,
दक्षिणभागे पिङ्गला.. शांडि. १।४।६
सुषुम्नायाः शिवो देव इडाया
देवता हरिः जा. द. ४।३५
सुषुम्नायाः सन्यभागे इडा तिष्ठति शांडि. १।४।६
सुषुम्नायै कुण्डलिन्यै सुषायै
चन्द्रमण्डलात् । मनोऽन्मन्यै
नमस्तुभ्यं महाशक्त्यै चिदात्मने यो. शि. ६।३
सुषुम्नावज्रनालेन पवमानं ग्रसेत्तथा यो. शि. १।१२८
सुषुम्णा शाम्भवी शक्तिः यो. शि. ६।१८
सुषुम्नैव परं तीर्थं सुषुम्नैव परो
जपः । सुषुम्नैव परं ध्यानं
सुषुम्नैव परा गतिः यो. शि. ६।४५
सुषुप्ते इयेनाकाशवत् प्रहो. १
सुसमो यः परित्यागी सोऽसं-
सक्त इति स्मृतः अ. पू. २।५
सुसंवेद्यं गुरुमतात्सुदुर्बोधमचेतसाम् यो. शि. ३।२०
सुसुखं कर्तुमव्ययम् अ. गी. ९।२
सुसूक्ष्मः सार्वः सर्वेषामन्तरात्मा
तस्थुस्तस्थुषां जङ्गमो जङ्गमानां
विमुर्विभूनां विभवोद्भवश्चाहा पारमा. १।२
सुस्निग्धमधुराहारश्चतुर्थांशवि-
वर्जितः । मुञ्जते शिवसम्प्रीत्यै
मिताहारीसञ्चयते [यो. चू. ४३+ योगकुं. १।३
दं सर्वभूतानां अ. गी. ५।२९

सुहृन्मित्रार्थदासीन-मध्यस्थ-
द्वेष्यबन्धुषु

भ. गी. ६।९

सुहृष्टः सुहृदः स्वच्छः सुक्रान्तः
सुप्रबोधितः । स्वगुणेनाजितो

भाति हृदि हृद्यो मनोमणिः

महो. ५।८२

सूक्तं वतावोचतेति तत्सूक्तमभवत्

१ ऐत. २।२।६

सूक्ष्म इति सूक्ष्मविदः स्थूल

इति च तद्विदः

वैतथ्य. २३

सूक्ष्मतन्मात्राणि भूतानि स्थूली-

कर्तुं सोऽकामयत्

पैङ्गलो. १।४

सूक्ष्मत्वात्कारणत्वाच्च लयनाद्गमना-

दपि । लक्षणात्परमेशस्य लिङ्ग-

मित्यभिधीयते

यो. शि. २।९

सूक्ष्मत्वात्तद्विज्ञेयं

भ. गी. १३।१६

सूक्ष्मभुक् चतुरात्माऽथ तैजसो

भूतराज्यम् । हिरण्यगर्भः

स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः पाद उच्यते

ना. प. ८।१३

सूक्ष्मं सावित्रं स्वयमादधानः

सावित्ररूपं परमं सुपुण्यं स्वाहा

पारमा. ७।७

सूक्ष्माङ्गं कर्मेन्द्रियाणि प्राणांश्च

ज्ञानेन्द्रियाण्यन्तःकरणचतुष्टयं

चैकीकृत्य...क्रमेण विलीयते

पैङ्गलो. ३।१

सूक्ष्माच्च तत्सूक्ष्मतरं विभाति

[मुण्ड. ३।१७+

गुह्यका. ३६

सूक्ष्मातिसूक्ष्मं सलिलस्य मध्ये

विश्वस्य स्रष्टीमनेकाननारुयाम् ।

विश्वस्य चैकां परिवेष्टयित्रीं

ज्ञात्वा गुह्यां शान्तिमत्यन्तमेति

गुह्यका. ५७

सूक्ष्मातिसूक्ष्मं कलिलस्य मध्ये

विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपम् ।

विश्वस्यैकं परिवेष्टितारं ज्ञात्वा

शिवं शान्तिमत्यन्तमेति

श्वेताश्व. ४।१४

सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं नित्यं स त्वमेव

त्वमेव तत्

कैव. १६

सूक्ष्मात्सूक्ष्मतरं ज्ञेयं तस्मै मनः

शिवसङ्कल्पमस्तु

२शिवसं. १२

सूक्ष्मांश्च तैजसः

वराहो. ४।१

सूचनात्सूत्रमित्याहुः सूत्रं नाम

परं पदम् । तत्सूत्रं विदितं येन

स विप्रो वेदपारगः

ब्रह्मो. ७

सूचनात्सूत्रमित्युक्तं सूत्रं नाम

परं पदम् । तत्सूत्रं विदितं येन

स मुमुक्षुः स हि भिक्षुकः

(स विप्रो वेदपारगः) [परब्र. ८+ ना. प. ३।७९

सूचिवद्गुणमादाय ब्रजत्यूर्ध्वं

सुषुम्नया । उद्धाटयेत्कपाटं

तु यथा कुञ्चिकया दृष्टात्

ध्या. वि. ६७

सूते त्रिपुरा शक्तिराद्येयं त्रिपुरा

परमेश्वरी । महाकुण्डलिनी देवी..

सूत्रमन्तर्गतं येषां ज्ञानयज्ञोपवीति-

नाम् । ते वै सूत्रविदो लोके ते

च यज्ञोपवीतिनः [ब्रह्मो. १०+ ना. प. ३।८३

सूत्रात्माऽक्षर उच्यते, अक्षरं

परमं ब्रह्म

यो. शि. ३।१६

सूत्रे मणिगणा इव

भ. गी. ७।७

सूचितस्वातिरिक्तारिसूरिनन्दात्म-

भावितम् । सूर्यनारायणाकारं

नौमि चित्सूर्यैवैवम्

सूर्यो. शीर्षकं.

सूर्यते पुरुषार्थं च तेनैवाधिष्ठितं जगत्

सूर्यते सचराचरम्

मंत्रिको. ४
भ. गी. ९।१०

सूरिः सुराणां सुरसोऽप्यसुन्दः

समृद्ध देवा वरदाय पित्रे स्वाहा

पारमा. १०।२

सूर्य आत्मा जगतस्तस्थुषश्चे-

त्येतदुद्देवोपेक्षेतोपेक्षेत

१ ऐत. २।४।३

सूर्य आत्माजगतस्तस्थुषश्च [सूर्यो. ३+ ३ ऐत. २।३।३

[+सहवै. १७. क्र. मं. १।११५।१+ वा. सं. ७।४२

[+तै. सं. १।४।४३।१ अथर्व. १३।२।३५

सूर्यकोटिद्युतिरयं नित्योदित-

मधोक्षजम् । हृदयान्धुर-

हासीनं ध्यायेद्वा विष्णुरुपिणम्

त्रि. ब्रा. २।१५३

सूर्यग्रहे महानद्यां प्रतिमासन्निधौ

वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति

गणप. १४

सूर्यद्वारेण ते विरजाः प्रयान्ति

यत्रामृतः स पुरुषो ह्ययमात्मां

मुण्ड. १।२।११

सूर्यमण्डलमध्येऽथ ह्यकारः

शङ्खमध्यगः

प्र. वि. ७

सूर्यमण्डलभाभाति ह्यकार-		सूर्याश्चन्द्रमसो नक्षत्राणि	गणेशो. ३।६
श्चन्द्रमध्यागः	१ प्रणवो. ७	सूर्यां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो	
सूर्यराज्यं षोडशिता (यजति)	मैत्रा. ६।३६	म आवह [श्रीसू. १३+	ऋ. खि. ८७।१३
सूर्यश्चक्षुर्वातः प्राणो व्यात्तमग्नि-		सूर्ये चित्तसंयमान्मुवनज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
वैश्वानरः संवत्सर आत्माऽश्वस्य		सूर्ये व्योतिषि जुहोमि स्वाहा	महाना. ११।४
मेध्यस्य	बृह. १।१।१	सूर्येण रेचयेद्वायुं सरस्वत्यास्तु चालने योगकुं.	१।१६
सूर्यश्च मा मन्युश्च मन्युपतयश्च		सूर्येण सयुजोषसः	अरुणो. १
मन्युकृतेभ्यः पापेभ्यो रक्षन्ताम्	महाना. ११।४	सूर्योदये नवखेटस्तृतीये	सूर्यता. ५।१
सूर्यस्त्वं ज्योतिषां पतिः	प्रश्नो. २।९	सूर्यो न तत्र भाति न शशाङ्कोऽपि	
सूर्यस्यग्रहणवत्सप्रत्यक्षयजनंस्मृतम्	ब्र. वि. ९७	न स पुनरावर्तते	ना. प. ९।२२
सूर्यस्योपासनंकार्यगच्छेत्सूर्यसंस्मृतम्	सूर्यता. ६।५	सूर्यो यथा सर्वलोकस्य चक्षुर्न	
सूर्यनाड्या समाकृष्य वायुमभ्यास-		लिप्यते चाक्षुषैर्वाह्यदोषैः ।	
योगिना । विधिवत्कुम्भकं		एकस्तथा सर्वभूतान्तरात्मा	
कृत्वा रेचयेच्छीतरश्मिना	यो. शि. १।९१	न लिप्यते लोकदुःखेन बाह्यः	कठो. ९।११
सूर्यं ते चक्षुः	चित्त्यु. ४।१	सूर्यो योनिः कालस्य	मैत्रा. ६।१४
सूर्याचन्द्रमसोरनेन विधिनाऽभ्यासं		सूर्यो रश्मिभिराददात्यग्रं	मैत्रा. ६।१२
सदा तन्वतां शुद्धा नाडिगणा		सूर्योऽस्माद्भीत उदेति	गणेशो. ४।२
भवन्ति यमिनां मासत्रयादूर्ध्वतः	शांडि. १।७।१	सृण्येव सितया विश्वचर्षणिः	
सूर्याचन्द्रमसोरैक्यं हठ		पाशेनैव प्रतिवध्नात्यभीकाम्	त्रिपुरो. १३
इत्यभिधीयते	यो. शि. १।१३३	सृष्टिनिमित्ताय तस्मै परब्रह्मणे	
सूर्याचन्द्रमसोर्योगो जीवात्म-		परञ्जोतिषे स्वाहा	पारमा. १०।४
परमात्मनोः	यो. शि. १।६८	सृष्टिरूपा सरस्वती भवति	ना. पू. २।१
सूर्याचन्द्रमसौ घाता यथा पूर्वम-		सृष्टिस्थितिलयानामादिकर्ता	
कल्पयत् [महाना. ६।३+ऋ. मं.	१०।१९०।१	जगदङ्कुररूपो भवति	पैङ्गलो. १।२
सूर्यात्मकत्वं दीपः	आत्मपू. १	सृष्टिस्थितिलयादीनां कारणं (सद्वस्तु)	पं. ब्र. १२
सूर्यादिसकलमुवनप्रकाशिनी	सीतो. ७	सृष्टिस्थित्यन्तकरणाद्ब्रह्मविष्णु-	
सूर्याद्भवन्ति भूतानि सूर्येण		शिवात्मिकाम् । स संज्ञां याति	
पालितानि तु । सर्वे लयं		भगवानेक एव जनार्दनः	भवसं. २।५४
प्राप्नुवन्ति यः सूर्यः सोऽहमेव च	सूर्यो. ६	सृष्टेः परिमितानि भूतान्येकमेकं	
सूर्याद्यज्ञः पर्जन्योऽन्नमात्मा, नमस्त		द्विधा विधाय...तत्तद्भुवनो-	
आदित्य त्वमेव प्रत्यक्षं		चित्तगोलकस्थूलशरीराण्यसृजत्	पैङ्गलो. १।४
कर्मकर्ताऽसि	सूर्यो. ३	सृष्ट्याऽहास्यैतस्या भवति,	
सूर्याद्वै खल्विमानि भूतानि जायन्ते	सूर्यो. ३	य एवं वेद	बृह. १।४।५
सूर्यान्मयूखाश्च तथैव तस्य ।		सृंकां स्वर्णमयीं मालां (मा.पा.)	कठो. १।१६
प्राणादयो वै पुनरेव तस्मात्	मैत्रा. ६।३१	सृंकां च मामनेकरूपां गृहाण	कठो. १।१६
सूर्यमिवाप्येति यः सूर्यमिवास्तेति	सुबालो. ९।११	सेनयोरुभयोर्मध्ये [भ.गी. १।२१+	१।२६+२।१०
सूर्यालोकपरिस्पन्दशान्तौ व्यव-		सेनान्यास्तु प्रथमजानाप्याय-	
हतिर्यथा । शास्त्रसज्जनसम्पर्क-		धिष्यसीत्योमिति	शौनको. १।४
वैराग्याभ्यासयोगतः	शांडि. १।७।२६		

सेनानीनामहं स्कन्दः सेनान्यो हि तर्ह्यादित्यान-	भ. गी. १०।२४	सैषा क्षमस्य योनिर्यद्ब्रह्म सैषा गणेशविद्या	बृह. १।४।११ गणप. ७
कल्पयंस्तस्माज्जागतं.. सेन्द्रः सोऽश्वरः परमः स्वराद् सेयं देवतेमास्तिस्त्रो देवता अनेनैव	शौनको. ४।३ महो. १।९	सैषा गान्धर्वमयी महाविद्या सैषा गायत्र्येतस्मिन्स्तुरीये दर्शते	गान्धर्वो. २
जीवेनात्मनाऽनुप्रविश्य नामरूपे व्याकरोत् सेयं देवतैश्चत, हंताहमिमास्तिस्त्रो देवता अनेन जीवेनानुप्रविश्य नामरूपे व्याकरवाणीति	छांदो. ६।३।३ छांदो. ६।३।२	पदे परो रजासि प्रतिष्ठिता सैषा प्रहा नक्षत्रज्योतीषि कला- काष्ठादिकालस्वरूपिणी	बृह. ५।१४।४ देव्यु. १२
सेयं षट्कला परा परात्परा परात्परा- तीता चित्परा चित्परात्परा चित्परात्परातीता	छांदो. ६।३।२	सैषा चतुष्पदां षड्विधा गायत्री सैषा चित्रा सुदृढा बहुकुरा स्वयं	छांदो. ३।१२।५
सेवनान्मृत्युनाशिनीं वैकुण्ठार्चना- द्विपद्धन्त्रां...य एवं वेद स वैष्णवो भवति	पोढो. १	गुणभिन्नाऽङ्कुरेण्यपि गुणभिन्ना सर्वत्र ब्रह्मविष्णुशिवरूपिणी चैतन्यदीप्ता	नृसिंहो. ९।३
सेवादिभिः परितोष्यैनं (गुरुं).. सेवायां पाशुपाल्ये च वाणिज्ये कृषिकर्मणि । तुल्ये सति परि- क्लेशे वरं क्लेशो विमुक्त्ये	तुलस्यु. २ ना. प. ६।२४	सैषा चिदमलाकारा निर्विकल्पा निरास्पदा	महो. ५।१०३
सैवर्तत्साम तदुक्थं तद्यजुस्तद्ब्रह्म सैव कौबेरी (पञ्चमे धामन्युक्ता) षष्ठे धामनि व्याचक्षते	शिवो. ७।११९ छांदो. १।७।९	सैषा दशान्नं न निद्यात् प्राणः शरीरमन्नं न परिचक्षीतापो ज्योतिरन्नं बहु कुर्वीत	तैत्ति. ३।११
सैव पुरत्रयं शरीरत्रयं व्याप्य बहिरन्तरवभासयन्ती देश- कालवस्त्वन्तरसङ्गान्महा- त्रिपुरसुन्दरी वै प्रत्यक्चितिः	त्रि. ता. १।१६	सैषा देवता प्रतिहारमन्वायत्ता तां चेदविद्वान् प्रत्यहरिष्यो मूर्धा ते व्यपतिष्यति	छांदो. १।११।९
सैव प्रकृतिरिति गणेश इति प्रधान- मिति च माया शबलमिति च	बह्वचो. २	सैषा देवता प्रस्तावमन्वायत्ता तां चेदविद्वान् प्रास्तोष्यो मूर्धा ते व्यपतिष्यति	छांदो. १।११।५
सैव सायुज्यमुक्तिः स्याद्ब्रह्मा- नन्दकरी शिवा	गणेशो. ४।२	सैषा देवतोद्गीथमन्वायत्ता तां चेदविद्वानुदगास्यो मूर्धा ते व्यपतिष्यति	छांदो. १।११।७
सैव सालोक्यसारूप्यसामीप्या मुक्तिरिष्यते	मुक्तिको. १।२५	सैषा द्वादशादित्या	१ देव्यु. १२
सैवात्मा ततोऽन्यदसत्यमनात्मा सैवावस्था परा ज्ञेया सैव	मुक्तिको. १।२३ बह्वचो. २	सैषाऽऽनन्दस्य मीमांसा भवति सैषा परा शक्तिः	तैत्ति. २।८
निर्वृत्तिकारिणी	योगकुं. १।८६	सैषाऽनस्तमिता देवता यद्वायुः सैषा नास्तमिता देवता	बह्वचो. २ बृह. १।५।२२
सैवाविद्यारूपेण जीवन्ब्रह्मभूता क्रियाशक्तिश्च लीलांशक्तिश्चरति	राधिको. ९	यद्वायुः (मा. पा.) सैषा प्रजाप्रतीन्द्रमनवः	बृह. १।५।२२ १ देव्यु. १२
सैवेयं भगवती त्रिपुरेति व्यापठयते	त्रि. ता. १।१	सैषा प्राणे सर्वाप्तिः, यो वै प्राणः सा प्रज्ञा, या वा प्रज्ञा स प्राणः	कौ. त. ३।४
		सैषा ब्रह्मणोऽतिसृष्टिर्यच्छ्रेयसो देवानसृजत	बृह. १।४।६
		सैषा भार्गवी वारुणी विद्या	तैत्ति. ३।६

सैषा यातुधाना असुरा रक्षांसि
 पिशाचयक्षाः सिद्धाः १ देव्यु. १२
 सैषा (माया) वटवीजसामान्य-
 वदनेकवटशक्तिरेकैव नृसिंहो. ११२
 सैषाऽवरपरा संहिता ३ ऐत. १।६।३
 सैषा विद्वतिनाम द्वास्तदेतन्नान्दनं २ ऐत. ३।१२
 सैषा विराडन्नादी तयेद* सर्वं
 दृष्ट* सर्वमस्येदं दृष्टं भवति छांदो. ४।३।८
 सैषा विश्वेदेवाः सोमपा असोमपाश्च देव्यु. १२
 सैषा शास्त्रमवी विद्या कादिविद्येति
 वा हादिविद्येति वा सादि-
 विद्येति वा रहस्यम् बह्वचो. २
 सैषा षोडशी श्रीविद्या पञ्च-
 दशाक्षरी श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी बह्वचो. ४
 सैषाऽष्टौ वसवः १ देव्यु. १२
 सैषा सत्त्वरजस्तमांसि १ देव्यु. १२
 सैषा त्रय्येव विद्या तपति महाना. १०।१
 सैषा स्पर्शोष्मभिर्यज्यमाना
 बह्वी नानारूपा भवति १ ऐत. ३।६।७
 सैषां सावित्रीं विद्यां न किञ्चिदपि
 न कस्मैचित्प्रशंसयेत् सूर्यो. ९
 सैषैकाक्षर ऋगब्रह्मणस्तपसोऽग्रे
 प्रादुर्बभूव २ प्रणवो. ४
 सैषैकादश रुद्राः १ देव्यु. १२
 सैषोऽन्नस्य ग्रहो यद्वायुरन्नमायुर्वा
 एष यद्वायुः २ ऐत. ३।१०
 सोऽकामयत द्वितीयो म
 आत्मा जायेत बृह. १।२।४
 सोऽकामयत प्रजाः सृजेयेति सङ्कर्षणो. १
 सोऽकामयत बहु स्यां प्रजायेयेति
 तैत्ति. २।६
 सोऽकामयत भूयसा यज्ञेन
 भूयो यजेय बृह. १।२।६
 सोऽकामयत मेध्यं म इदं
 स्यादात्मन्यनेन स्यामिति बृह. १।२।७
 सोऽकामो निष्काम आप्तकामः
 आत्मकामो न तस्य प्राणा
 उत्क्रामन्त्यत्रैव समवलीयन्ते
 [नृसिंहो. १।२+१।८

सोऽक्षरः परमः स्वराट् [कैव. १।८+ महाना. १।१३
 [नृ. पू. १।४+महो. १।९+गान्धर्वो. २ +कालिको. ६
 सोऽग्रे एव कुमारं जन्मनोऽग्रे-
 ऽधिभावयति २ ऐत. ४।३
 सोऽग्रेभुग्विभजंस्तिष्ठन्नाहार-
 मजरः कविः महाना. १।९
 सोऽग्रे भूतानां मृत्युमसृजत् सुबालो. १।३
 सोऽङ्कारेण पत्रकूर्चैर्न स्तपयित्वा-
 ऽष्टभिर्गन्धैरालिप्य सुमनः-
 स्थले निवेद्याक्षतपुष्पैराराध्य
 प्रत्यक्षमादिक्षान्तैर्वर्णैर्भाविष्येत् अ. मा. ३
 सोऽङ्गिरसमधीते स शाखा
 अधीते स पुराणान्यधीते स
 कल्पानधीते [नृ. पू. ५।१५+ गणेशो. ५।४
 सोऽग्निष्टोमेन यजते, स
 उक्थेन यजते नृ. पू. ५।१४
 सोऽचित्योऽनिर्वर्ण्यश्च पुनात्य-
 शुद्धान्यपूतानि आत्मो. ६
 सोऽजः शेते मायया स्विदुहायां
 विश्वं न्यस्तं विष्णुरेको विजज्ञे ग. पू. २।८
 सोऽतिगूढ अव्यक्तश्च सं. ब्रा. २।१
 सोऽथर्वणैर्मन्त्रैरथर्वणवेदः नृ. पू. २।१
 सोऽदकैर्बिल्वपत्रैश्च यः कुर्यान्मम
 पूजनम् । मम सान्निध्यमाप्नोति
 प्रमथैः सह मोदते २ बिल्वो. १८
 सोऽद्भ्य एव पुरुषं समुद्भूत्यामूर्च्छयत् २ ऐत. १।३
 सोऽधस्ताच्छकटस्य पामानं
 कर्षमाणमुपोपविवेश छांदो. ४।१।८
 सोऽध्वर्युः, स मुक्तिः, साऽतिमुक्तिः बृह. ३।१।४
 सोऽनाधृष्यः । स मे ददातु । अना-
 धृष्यश्च भूयासम् चित्त्यु. ७।३
 सोऽनिरुद्धनारायणस्तस्मै
 सृष्टिमुपादिशत् सुब्रह्मलो. २।५
 सोऽनिरुद्धः स ईशानो व्यक्तः
 स सर्वकर्मसु ना. महो. २८
 सोऽनृतामिसन्धोऽनृतेनात्मानमन्त-
 र्धार्य परशुं तप्तं प्रतिगृह्णाति छांदो. ६।१६।१
 सोऽन्तरादन्तरं प्राविशद्दिश-
 श्रान्तरं प्राविशत् अ. शिरः. १।१

सोऽन्तरिक्षं यजुर्भिरुनीयते स		सोममध्ये हुताशनः (स्थितः)	मैत्रा. ६।३८
सोमलोकं स सोमलोके		सोमराज्यमुक्थेन (यजति)	मैत्रा. ६।३६
विभूतिमनुभूय पुनरावर्तते	प्रभो. ५।४	सोमरूपकला सूक्ष्मा विष्णोस्तत्	ते. वि. १।५
सोऽन्तवेलायामेतज्यं प्रतिपद्येत	छांदो. ३।१७।६	परमं पदम्	
सोऽन्ते वैश्वानरो भूत्वा सन्दग्ध्वा		सोमसंज्ञोऽयं भूतात्माऽमिसंज्ञो-	मैत्रा. ६।१०
सर्वाणि भूतानि	सुबालो. २।२	ऽप्यव्यक्तमुखः	
सोऽन्वेष्टव्यः स विजिज्ञासितव्यः		सोमसूर्यद्वयोर्मध्ये निरालम्बतले	
स सर्वाः च लोकानाप्नोति	छांदो. ८।७।१	पुनः । संस्थिता व्योमचक्रे	
सोऽन्वेष्टव्यो मुमुक्षुभिः	पञ्चत्र. ३५	सा मुद्रा नाम्ना च खेचरी	शांडि. १।७।४२
सोऽपश्यदात्मनाऽऽत्मानं गजरूपधरं		सोमसूर्यपुरस्तात् सूक्ष्मः पुरुषः	अ. शिरः. ३।३
देवं शशिवर्णं चतुर्भुजम्	ग. पू. १।३	सोमसूर्यपूर्वजगदधीतं वा यदक्षरं	
सोऽपि प्रणवाख्यैः प्रणेता भारूपो		प्राजापत्यं...सूक्ष्मं सूक्ष्मेण	
विगतनिद्रो विजरो विमृत्यु-		प्रसति तस्मै महाप्रासाय नमः	चतुर्वे. ८
विशोको भवति	मैत्रा. ६।२५	सोमं पिबन्त्यमृतेन सार्धं मृत्योः	इतिहा. ७
सोऽपि मुक्तः शुभाँल्लोकान्	भ. गी. १८।७१	परस्मादमृता भवन्ति	
सो पुनरेकैव देवता भवति	बृह. १।२।७	सोमः पवित्रमंत्येति रेभन्	
सोऽपोऽभ्यतपत्ताभ्योऽभितप्ताभ्यो		[महाना. ८।४+	त्रिसुप. ४
मूर्तिरजायत	२ ऐत. ३।२	[+क्र. मं. ९।९६।६+	तै.आ.१०।१०।१
सोऽविमेतस्मादेकाकी विमेति	बृह. १।४।२	सोमःशक्त्यमृतमयः शक्तिःकरीतनूः	बृ. जा. २।२
सोऽब्रवीत् कत्रन्व आथर्वण इति	बृह. ३।७।१	सोमः सोमस्य पुरोगाः	चित्त्यु. ३।१
सोऽब्रवीत्-किं मेऽनः स्यादिति	शौनको. ३।३	सोमात्पर्जन्य ओषधयः पृथिव्याम्	मुण्ड. २।१।५
सोऽब्रवीद्दहमेकः प्रथममासं वर्तामि		सोमात्मकः परः प्रोक्तः सदा	
च भविष्यामि च नान्यः		साक्षी सदाऽच्युतः	यो. शि. ५।२९
कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति	अ. शिरः. १।१	सोमात्मिका ओषधीनां प्रभवति	सीतो. ७
सोऽब्रवीद्भरदोऽस्म्यहमिति	ग. पू. १।६	सोमानं स्वरणं कृणुहि ब्रह्मणस्पते	महाना. ५।९
सोऽभ्यस्यास्य देवस्य विग्रहो		[+क्र.मं. १।१८।१+वा.सं. ३।२८+	तै.आ.१०।११।१
यन्त्रकल्पना । विना यन्त्रेण		सोमा पूषणा जनना रयीणां जनना	
चेत्पूजा देवता न प्रसीदति	रा. पू. १।१३	दिवो जनना पृथिव्याः [लिङ्गोप. १ क्र.मं. २।४०।१	
सोऽभयं गतो भवति	तैत्ति. २।७	[+तै. सं. १।८।२२।५	
सोऽमिजिज्ञासतं किं मे कुलं		सोमाय वासः, रुद्राय गां, वरुणा-	
किं मे कृत्यमिति	अव्यक्तो. १	याऽध्वं, प्राजापतये पुरुषम्	चित्त्यु. १०।२
सोऽभिमानादूर्ध्वमुत्क्रमत इव		सोमाय स्वाहेत्यग्नौ हुत्वा मन्ये	
तस्मिन्नुत्क्रामत्यथेतरे सर्वं		सःस्रवमवनयति	बृह. ६।३।३
पवोत्क्रामन्ते	प्रभो. २।४	सोमाय स्वाहेति मन्त्रेण ततस्ति-	
सोऽभिमानो यथा निवर्तते सा विद्या	सर्वसारो. २	ब्रीहिभिः साज्यैर्जुहुयात्	भस्मजा. १।२
सोऽमन्यत पृथिवीमपि कथमपं		सोमायेति शिवं नत्वा ततः प्रक्षाल्य	
जयेयमिति	अव्यक्तो. ८	तद्भस्मापः पुनन्विषि पिबेत्	भस्मजा. १।५
सोऽमन्यतैतासां प्रतिबोधनाया-		सोमा रुद्रा युवमेतान्यस्मे विश्वा	
भ्यन्तरं प्राविशानीति	मैत्रा. २।६	तनूषु भेषजानि धत्तम्	लिङ्गोप. १+
		[क्र. मं. ६।७४।३३+	अथर्व. ७।४२।२

सोऽमावास्या९ रात्रिमेतया षोडश्या		सोऽयमात्मा... बहिःप्रज्ञः सप्ताङ्गः...	
कलया सर्वमिदं प्राणभृदनुप्रविश्य		स्थूलभुवैश्वानरः प्रथमः पादः	
ततः प्रातर्जायते	बृह. १।५।१४	[गणेशो. १।१+	रामो. २।१
सोऽमृतत्वाय कल्पते	म. गी. २।१५	सोऽयमात्मा चतुष्पाज्जगतः (?)	
सोमेन मुखेन न वै देवा अभ्रन्ति, न		स्थानं न बहिःप्रज्ञं नोभयतःप्रज्ञं	
पिबन्त्येतदेवामृतं दृष्ट्वा तृप्यन्ति	छांदो. ३।९।१	सप्ताङ्ग एकोनविंशतिमुखः	श्रीवि. ता. १।७
सोमेनैव मुखेनैतदेवामृतं		सोऽयमात्मा सर्वतः शरीरैः परिवृतः १ ऐत. ३।५।३	
दृष्ट्वा तृप्यति	छांदो. ३।९।३	सोऽयमात्माऽध्यक्षरमोङ्कारोऽधिमात्रं	
सोमोऽत एव योऽहं सर्वेषामधिष्ठाता,		पादा मात्रा मात्राश्च पादा	
सर्वेषां च भूतानां पालकः	भस्मजा. २।६	अकार उकार मकार इति	माण्डू. ८
सोमो घेनुं सोमो अर्वन्तमाशुं		सोऽयमात्मेममात्मानममुष्या	
सोमो वीरं कर्मण्यं ददाति	वनदु. ४५,५८,	आत्मने सम्प्रयच्छति	१ ऐत. ३।७।३
[७०,८१+क्र.मं. १।९१।२०+	वा. सं. ३४।२१	सोऽयमितिहासो धन्यः पुण्यः	
सोमो भूत्वा रसात्मकः	म. गी. १।५।१३	पुत्रीयः पशव्य आयुष्यः स्वर्ग्यः	इतिहा. १
सोमो यत्र पवते यत्र सूर्यः	मुंड. २।१।६	सोऽयमुशीनरेषु संवसन्मत्स्येषु	
सोमो राजाऽन्नस्यात्मेति वा		कुरुपाञ्चालेषु काशीविदेहे-	
अहमेतमुपासे	कौ. त. ४।३	ष्विति स हाजातशत्रुं काश्य-	
सोमो यत्रातिरिच्यते तत्र		मेत्योवाच ब्रह्म ते ब्रवाणीति	कौत. ४।१
सञ्जायते मनः	श्वेताश्व. २।६	सोऽयं मनुष्यलोकः पुत्रेणैव	
सोमोऽस्मि सकलोऽस्म्यहम्	मैत्र. ३।३	जय्यो, नान्येन कर्मणा	बृह. १।५।१६
सोमोऽहमेव जनिता स यश्चन्द्रमसो		सोऽयं वायुः परेण मृत्यु-	
देवानां भूर्भुवःस्वरादीनां		मतिक्रान्तः पवते	बृह. १।३।१३
सर्वेषां लोकानां च	भस्मजा. २।५	सोऽयं विश्वात्मा देवता	ग. पू. २।८
सोमोऽहं जनिताऽग्नेः	भस्मजा. २।५	सोऽरण्यं परेत्य द्वादशरात्रं	
सोमोऽहं जनितेन्द्रस्य	भस्मजा. २।५	पयसाऽग्निहोत्रं जुहुयात्	कठरु. २
सोमोऽहं जनिता पृथिव्याः	भस्मजा. २।५	सोऽर्चन्नचरत्तस्यार्चत आपोऽजायन्त	बृह. १।२।१
सोमोऽहं जनिता मतीनां	भस्मजा. २।५	सो वा स्वरूपः समदृक् समग्नो	
सोमोऽहं जनितो विष्णोः	भस्मजा. २।५	विधुदं तुदन् यो विश्वत्पदं वा	
सोमोऽहं जनिता सूर्यस्य	भस्मजा. २।५	वियति प्रकाशं बृहते गुहेन	
सोम्य शुक्लेन तेजोमूलमन्विच्छ	छांदो. ६।८।६	तं विश्ववन्तं समदं समग्रं स्वाहा	पारमा. ८।५
सोऽयमग्निः परेण मृत्युमतिक्रान्तो		सोऽविक्रम्पेन योगेन	म. गी. १०।७
दीप्यते	बृह. १।३।१२	सोऽविद्याग्रन्थि विकिरतीह सोम्य	मुण्ड. २।१।१०
सोऽयमात्मा चतुष्पात्	माण्डू. २	सोऽविमुक्त उपास्य इति	जाबालो. २
सोऽयमात्मा चतुष्पाज्जागरित-		सोऽविमुक्त उपास्योऽयम्	रामो. ३।१
स्थानः स्थूलप्रज्ञः सप्ताङ्ग एकोन-		सोऽविमुक्त उपास्यो य एवो-	
विंशतिमुखः स्थूलभुक् चतु-		ऽनन्तोऽव्यक्त आत्मा सो-	
रात्मा विद्यो वैश्वानरः		ऽविमुक्ते प्रतिष्ठित इति	जाबालो. २
प्रथमः पादः	नृसिंहो. १।३	सोऽविमुक्तं ज्ञानमाचष्टे यो	
सोऽयमात्मा तमात्मानमुपासीत	सुबालो. ५।१	वैतदेवं वेद	जाबालो. २

सोऽविमुक्तं ज्ञानमाचष्टे, यो वा एनदेवं वेद	रामो. ३।४	देहे लब्धाशान्तिपदं गते तदा प्रभामनोबुद्धिशून्यं भवति	पैङ्गलो. ४।९
सोऽविमुक्तः कस्मिन्प्रतिष्ठितः	जाबालो. २	सोऽहमस्मीति वा या भाष्यते	बृह. ४
सोऽवेदहं वाव सृष्टिरस्मि	बृह. १।४।५	सैषा षोडशी श्रीविद्या	पञ्चम. २३
सोऽश्रुते सर्वान् कामान् सह ब्रह्मणा विपश्चितेति	तैत्ति. २।१।१	सोऽहमस्मीति जानीयाद्विद्वान् ब्रह्मासृतो भवेत्	योगकुं. ३।२०
सोऽभ्रान्यत्स तपोऽतप्यत तस्य आन्तस्य तप्तस्य यशो वीर्यमुदक्रामत्	बृह. १।२।६	सोऽहमस्मीति निश्चित्य यः सदा वर्तते पुमान् । शब्दैरुच्चावचै- र्नीचैर्भषितोऽपि न लिप्यते	गुह्यका. ७९
सोऽप्यत्यसोष्टेति पुनरुत्पादन- मेवास्य तन्मरणमेवास्यावभृथः	छांदो. ३।१७।५	सोऽहमस्मीति प्रथमं सोऽहमस्मि द्वितीयकम् । तदस्म्यहं तृतीयं च महावाक्यत्रयं भवेत्	बृह. १।४।१
सोऽप्यन्तीमद्विरभ्युक्षति । यथा वायुः पुष्करिणीं समिद्धयति सर्वतः	बृ. व. ६।४।२३	सोऽहमस्मीत्यग्रे व्याहरत् सोऽहं पृथिवी सोऽहमापः, सोऽहं तेजः, सोऽहं वायुः, सोऽहं कालः, सोऽहं दिशः, सोऽह- मात्मा । मयि सर्वं प्रतिष्ठितम्	भस्मजा. २।६
सोऽसङ्ग इति सन्प्रोक्तो ब्रह्मा- स्मीत्येव सर्वदा	अ. पू. २।४	सोऽहमिति यावदास्थितिः स निष्ठा भवति	द. मू. १६
सोऽसावादित्यः परेण सृष्ट्युमति- क्रान्तस्तपति	बृह. १।३।१४	सोऽहमित्येतद्विधेऽस्मिन्संचारे किं कामोपभोगैः	मैत्रे. १।२
सोऽसौ चन्द्रः परेण सृष्ट्युमति- क्रान्तो भाति	बृह. १।३।१६	सोऽहमेकोऽपि देहारम्भभेद- वशाद्बहुजीवः	निरा. ७
सोऽस्तुवत नमो ब्रह्मणे नमो ब्राह्मणेभ्यः	ग. पू. १।५	सोऽहमेतमेवं वायुं दिशां वत्सं वेद मा पुत्ररोद५ रुदम	छांदो. ३।१५।२
सोऽस्मादान्तं महाभूमिका- वच्छरीरान्निमेषमात्रैः प्रक्रम्य...	निरुक्तो. २।२	सोऽहम्भावेत् पूजयेत् सोऽहम्भावो नमस्कारः [मं. ब्रा. २।५+	स्कन्दो. १०
पुनरिमं लोकं प्रतिपद्यते	बृह. ५।१४।६	सोऽहं चिन्मात्रमेवेति चिन्तनं ध्यानमुच्यते [त्रि. ब्रा. २।३१+	आत्मपू. १
सोऽस्या एतत्तृतीयं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं नित्यानित्यो व्यक्ताव्यक्तो ब्रह्मा ब्रह्माहं	२ अवधू. ४
सोऽस्या एतत्प्रथमं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं ब्रह्म न संसारी न मत्तो- ऽन्यः कदाचन	अ. शिरः. १
सोऽस्या एतद्वितीयं पदमाप्नुयात्	बृह. ५।१४।६	सोऽहं भगवते विदेहान् ददामि सोऽहं भगवते सहस्रं ददामि [बृह. ४।३।१४, १५, १६, ३३+	जा. द. १०।६
सोऽस्यायमात्मा पुण्येभ्यः कर्मभ्यः प्रतिधीयते	२ गे. ४।४	सोऽहं भगवः शोचामि तं मा भगवाच्छोकस्य पारं तारयतु	बृह. ४।४।२३
सोऽहमपापो विरजो निर्मुक्तो मुक्तकिल्बिषः	महाना. ५।१९		४।४।७
सोऽहमर्कः परं ज्योतिः	महावा. ५		छांदो. ७।१।३
सोऽहमस्मि इति धीमहि	राघोष. २।२		
चिन्तयेमहि	छांदो. ४।११।१		
सोऽहमस्मि स एवाहमस्मि			
सोऽहमस्मि सहिष्णुः सोह- मस्मीति प्राप्ते ज्ञानेन विज्ञाने ज्ञेये परमात्मनि हृदिसंस्थिते			

सोऽहं भगवः सत्येनातिवदानीति सत्यं त्वेव विजिज्ञासितव्यमिति छांदो. ७।१६।१	स्तनयत्येषाऽस्य तनुः स्तनं वाऽनुधापयन्त्यथ वत्सं जातमाहुरनृणान् इति स्तम्भशाखेवेतराण्यनेनोर्ध्वभागभव- त्यन्यथाऽधः पतति स्तम्भिनी मोहिनी वशीकरिणी तन्त्रैकसारावयवनगरराजमुख- बन्धनत्रलमुखमकरमुखसिंह- मुखजिह्वामुखानि बन्धय बन्धय स्तुतोमया वरदा वेदमाता स्तुवते सततं यस्तु सोऽवतीर्णी महीतले । वने वृन्दावने क्रीडन्गोपगोपीसुरैः सह स्तुवन्ति त्वां स्तुतिभिः पुष्कलाभिः स्तुहि श्रुतं गर्तसदं युवानं मृगं न भीममुपहत्तुमुग्रम् [क्र. मं. २।३३।११+अथर्व. स्तूयते मंत्रसंस्तुत्यैरथर्वविदितैर्विभुः स्तूयमानो न तुष्येत (तु) निन्दितो न शपेत्पगान् [कुंडिको. १२ + कठरु. ७ [२ सञ्ज्ञासो. १४+ स्तेनः सुरापो गुरुतल्पगामी मित्र- ध्रुगेते निष्कृतेर्यान्ति शुद्धिम् स्तेनो हिरण्यस्य सुरां पिब ५ अ गुगोस्तल्पमात्रसन्त्रहाहा च स्तंयनकर्पात् परशुमस्मै तपतेति स्तोकेनानन्दभायाति स्तोके- नाथाति खेऽताम् स्तोमतो गायत्रं रथन्तरं वृहद्भद्रं राजनमिति स्तोमं महदुरुगायं प्रतिष्ठां दृष्ट्वा धृत्या धीरो नचिकेतोऽयस्त्राक्षीः स्त्रिय-(स अ-) त्रपानादिविचित्र- भोगैः स एव जाग्रत्परितृप्तिमेति स्त्रियमहिमिव त्यजेत् [१ सं. सो. २।७९+ स्त्रियं त्यक्त्वा जगत्प्रसक्तं जगत्त्यक्त्वा सुखी भवेत् [महो. ३।४८+ मैत्रा. ६।५ बृह. १।५।२ मैत्रा. ४।३ लाङ्गूलो. ८ महाना. ११।९ कृष्णो. ७ भ. गी. ११।२१ नृ. पू. २।४ १८।१।४० मंत्रिको. १३ +कठरु. ७ कठश्रु. २७ शात्र्याय. २६ छांदो. ५।१०।९ छांदो. ६।१६।१ महो. ३।२६ १ ऐत. ३।४।२ कठो. २।११ कैव. १२ ना. प. ७।१ याज्ञव. १७
सोऽहं सोऽहमिति प्रोक्तो मंत्रयोगः स उच्यते सोऽह्यमीक्षांचक्रे कथं नु मात्मान एव जनयित्वा सम्भवति सोऽहम् । हौ (हौ) ँनमो भग- वते ह्यग्नीवाय सर्ववागीश्वरे- श्वराय सर्ववेदमयाय सर्वविधां मे देहि स्वाहा सोऽशोऽयं यश्चेतनमात्रः प्रतिपुरुषं क्षेत्रज्ञः सङ्कल्पासङ्कल्पाध्यव सायाभिमानलिङ्गः प्रजापतिः सौक्ष्म्यत्वादेतत्प्रमाणमनेनैव प्रमीयते हि कालः सौभद्रश्च महाबाहुः सौभद्रो द्रौपदेयाश्च सौमवत्तिस्तथैव च सौम्यामेवाप्येति यः सौम्या- मेवास्तमेति सौम्ये आदित्याय ईशान्ये नमो महसे.. सौवर्णं राजतं ताम्रं चेति सूत्रत्रयम् (मालायाः) सौवर्णांशुजमध्यगां त्रिणयनां सौद्रामिनीसन्निभां...ध्याये- द्विन्ध्यनिवासिनीं शशिमुखीं पार्श्वस्थपञ्चाननाम् सौवर्णे राजते ताम्रे धारयेन्मृण्मये घटे (उत्थाप्य गां प्रयत्नेन गायत्र्या मूत्रमाहरेत्) स्तनयति स प्रतिहार उद्ब्रह्माति.. स्तनयित्सुरेव सविता, विद्युत्सावित्री, स यत्र स्तनयित्सुस्तद्विद्युत्, यत्र वा विद्युत्तत्र स्तनयित्सुस्ते द्वे योनिस्तदेकं मिथुनम् स्तनयित्सुरेन्द्रो यज्ञः प्रजापतिरिति कतमः स्तनयित्सुरित्यशनिरिति कतमो यज्ञ इति पशव इति	यो. जि. १।१३२ बृ. च. १।४।४ त्रि. म. ना. ७।१० मैत्रा. ५।५ मैत्रा. ६।१४ भ. गी. १।१८ भ. गी. १।६ भ. गी. १।८ सुबालो. ७।४ सूर्यता. ४।१ अ. मा. २ बनदु. ६ बृ. जा. ३।६ छांदो. २।१५।१ सावित्र्यु. ५ बृह. ३।१।६

स्त्रियं नपुंसकं...विडालं...		स्थानं वीरासनं चैषां पृथ्वी चैव	
सृष्ट्वा...भस्मस्तानं समाचरेत्	चु. जा. ४।७	प्रदक्षिणाम् । अग्निहोत्रं हुतं	
स्त्रियः किमिव शोभनम्	महो. ३।३९	चैषां ये वै सन्ध्यामुपासते	सन्धयो. ९
स्त्रिया सह शेते स उद्गीथः	छांदो. २।१३।१	स्थानादपसरणं सुराणां	भैत्रा. १।८
स्त्रियो हि नरकाग्नीनामिन्धनं		स्थानानि स्थानिभ्यो यच्छति	सुबालो. ५।१
चारु दारुणम् [महो. ३।४४+	याज्ञथ. १३	स्थाने हृषीकेश तव प्रकीर्त्या	भ. गी. १।१३६
स्त्रियो वैश्यास्तथा शूद्राः	भ. गी. ९।३२	स्थापयित्वा रथोत्तमम्	भ. गी. १।२४
स्त्री चैव पुरुषश्च प्रजनयतो यो		स्थाप्यासनं गुरोः पूज्यं शिव-	
वा एतां सावित्रीमेवं वेद		ज्ञानस्य पुस्तकम् । तत्र तिष्ठेत्	
स पुनर्मृत्युं जयति	सावित्र्यु. ११	प्रतीक्षंस्तद्वुरोरागमनं क्रमात्	शिवो. ७।३५
स्त्रीणामवाच्यदेशस्य छिन्ननाडी-		स्थालीपाकस्योपघातं जुहोति	बृह. ६।४।१९
व्रणस्य च । अमेदेऽपि मनो		स्थावरस्वरूपवान् भवति,	
भेदाज्जनः प्रायेण वञ्च्यते	ना. प. ४।२९	जङ्गमस्वरूपवान्भवति	गणेशो. २।२
स्त्रीपुरुषसंस्कं लैङ्गाः परापरमथापरे	वैतथ्य. २७	स्थावरं जङ्गमं वीजं तैजसं	
स्त्रीपुंसयोर्वा इद्वैव स्थातुमपेक्षते		त्रिषमायुधम् । षडेतानि न	
तस्मै सर्वैश्वर्यं ददाति	नृ. पू. १।७	गृहीयाद्यतिर्मूत्रपुरीषवत्	१ सं. सो. २।९१
स्त्रीप्रज्ञैव तर्हि कात्यायनी	बृह. ४।५।१	स्थावराणां हिमालयः	भ. गी. १।०।२९
स्त्रीभिर्वा यानैर्वा ज्ञातिभिर्वा		स्थितधीर्मुनिरुच्यते	भ. गो. २।५६
नोपजनन् स्मरन्	छांदो. ८।१२।३	स्थितधीः किं प्रभाषेत	भ. गी. २।५४
स्त्रीलिङ्गं भगवत्युमा	रुद्रह. ९	स्थितप्रज्ञस्तदोच्यते	भ. गी. २।५५
स्त्रीशूद्रबालिशदिभ्य उच्छिष्टं न		स्थितप्रज्ञस्य का भाषा	भ. गी. २।५४
प्रदापयेत् । यदि दद्यात्प्रमादेन		स्थितप्रज्ञो यतिरयं यः	
न तद्गच्छति तान्पितृन्	इतिहा. ३६	सदानन्दमभुते	अध्यात्मो. ४२
स्त्रीषु दुष्टासु वार्ष्णेय	भ. गी. १।४१	स्थितश्चलति तत्त्वतः	भ. गी. ६।२१
स्थाणुभूतेन लकारेण ज्योतिर्लिङ्ग-		स्थितः किं मूढ एवास्मि	
मात्मानं धियो बुद्धयः परे		प्रेक्षेऽ(क्षयोऽ)हं शास्त्रसज्जनैः ।	
वस्तुनि ध्यानेच्छारहिते निर्वि-		वैराग्यपूर्वमिच्छेति शुमेच्छे-	
कल्पके प्रचोदयात्प्रेरयेत्	त्रि. ता. १।९	त्युच्यते बुधैः [महो. ५।२७+	बराहो. ४।३
स्थाणुमन्येऽनुसंयन्ति यथाकर्म		स्थिता देवी च मध्यतः	शिवो. २।५
यथाश्रुतम्	कठो. ५।७	स्थितिरिच्छाक्रियान्त्रितम्	पञ्चम. ४
स्थाणुरयमच्छेद्योऽयं योऽसौ सूर्ये		स्थितिरिति स्थितिविदः सर्वे	
तिष्ठति योऽसौ गोषु तिष्ठति	गोपालो. १।१२	चेह तु सर्वदा	वैतथ्य. २८
स्थाणुर्नित्यः सदानन्दः शुद्धो		स्थितिरित्येनदुपासीत	बृह. ४।१।७
ज्ञानमयोऽमलः । आत्माऽहं सर्व-		स्थितिरूपा महालक्ष्मीर्भवति	ना. पू. २।१
भूतानां विभुः साक्षी न संशयः	सर्वसारो. १०	स्थितिः सदिति चोच्यते	भ. गी. १।७।२७
स्थानत्रय-(या)-व्यतीतस्य पुनर्जन्म		स्थितोऽस्मि गतसन्देहः	भ. गी. १।८।७३
न विद्यते [त्र. वि. ११+	त्रि. ता. ५।११	स्थित्यन्ते आदिविराट् पुरुषः स्वांश-	
स्थानं प्राप्स्यसि शाश्वतम्	भ. गी. १।८।६ २	मायोरात्रिकनारायणभूतेः	त्रि.म.ना. ३।५

स्थित्यन्तेऽण्डविराट् पुरुषः		यामीति सावधानेनैका-	
स्वांशं हिरण्यगर्भमभ्येति	त्रि.म.ना. ३।४	प्रतया श्रूयताम्	वैङ्गलो. २।१
स्थित्यन्ते त्रिपाद्विभूतिनारायण-		स्थूलसूक्ष्मकारणरूपैर्विश्व-तैजस-	
स्येच्छावशान्निमेषो जायते	त्रि.म.ना. ३।६	प्राज्ञेश्वरैः सर्वावस्थासु	
स्थित्यन्ते (विष्णुः) स्वांशं		साक्षी त्वेक एवावतिष्ठते	ना. प. ६।७
महाविराट् पुरुषमभ्येति	त्रि.म.ना. ३।५	स्थूलसूक्ष्मबीजसाक्षिभिर्द्वितीया-	
स्थित्वाऽसौ वैन्दवस्थाने घ्राणरन्ध्रे		ऽन्तरिक्षं स उकारः	नृसिंहो. ३।२
निरोधयेत्	योगकु. ३।८	स्थूलसूक्ष्मबीजसाक्षिभिर्मात्रा-	
स्थित्वाऽस्यामन्तकालेऽपि	भ. गी. २।७२	मात्राः प्रतिमात्राः कृत्रौतानु-	
स्थिरजङ्गममध्येऽद्वैतं ब्रह्म		ज्ञात्रनुज्ञाविकल्परूपं	
प्रकाशितम्	अद्वैतो. १	चिन्तयन्प्रसेत्	नृसिंहो. ३।३
स्थिरबुद्धिरसम्भूतः	भ. गी. ५।२०	स्थूलसूक्ष्मबीजसाक्षिभि-	
स्थिरमात्रा दृढं कृत्वा अङ्गुष्ठेन		स्मृतीया द्यौः स मकारः	नृसिंहो. ३।२
समाहितः । द्वेगुल्फे तु प्रकुर्वीत..	श्रुरिको. ६	स्थूलसूक्ष्मबीजसाक्षिभेदेना-	
स्थिरमासनमात्मनः	भ. गी. ६।११	कारादयश्चतुर्विधाः...	वराहो. ४।१
स्थिरस्थायी विनिष्कम्पः सदा		स्थूलसूक्ष्मबीजसाक्षिभिर्याऽव-	
योगं समभ्यसेत्	अ. ना. २३	सानेऽस्य चतुर्थ्यर्धमात्रा	
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवाक् सस्तनूभि-		सा सोमलोक ओङ्कारः	नृसिंहो. ३।२
व्यशेम (हि) देव हितं यदायुः	नृ. पू. २।११	स्थूलसूक्ष्मेपु भूतेषु स एव	
[+क्र.मं.१।८९।८+वा.सं.२५।२१	+तै.आ. १।१।१	रसतेजसी	बृ. जा. २।२
स्थूलत्वात्सूक्ष्मत्वाद्बीजत्वात्		स्थूलं तर्पयते विश्वं प्रविविक्तं	
साक्षित्वाच्चाप्नोति ह वा इदं		तु तैजसम्	आगम. ४
सर्वमादिश्च भवति	नृसिंहो. २।४	स्थूलं सूक्ष्मं परं चेति त्रिविधं ब्रह्म-	
स्थूलत्वात्स्थूलभुक्त्वाच्च सूक्ष्मत्वात्		णो वपुः । स्थूलं शुक्लात्मकं	
सूक्ष्मभुक्त्वाच्चैक्यादानन्दभोगाच्च	नृसिंहो. १।२	विन्दुः सूक्ष्मं पञ्चामिरूपकम्	यो. शि. ५।२८
स्थूलदेहविहीनात्मा सूक्ष्मदेह-		स्थूलं सूक्ष्मं परं चेति त्रिविधं ब्रह्म-	
त्रिवर्जितः । कारणादि-		णो वपुः । पञ्चब्रह्ममयं रूपं	
विहीनात्मा तुरीयादिविवर्जितः	ते. त्रि. ४।७३	स्थूलं वैराजमुच्यते । हिरण्यगर्भं	
स्थूलभुक्चतुरात्राऽथ विश्वो		सूक्ष्मं तु नादं बीजत्रयात्मकम्	यो. शि. २।१४
वैश्वानरः पुमान्	ना. प. ८।११	स्थूलानि सूक्ष्माणि बहूनि चैव	
स्थूलभुग्वैश्वानरात्मिकां काम-		रूपाणि देही स्वगुणैर्वृणोति ।	
पीठालयां मित्रेणानाथात्मिकां		क्रियागुणैरात्मगुणैश्च तेषां	
आप्तदशाधिष्ठायिनीमिच्छा-		संयोगहेतुरपरोऽपि दृष्टः	श्वेताश्व. ५।१२
शक्त्यात्मिकां कामेश्वरी		स्यैर्यमात्मविनिग्रहः	भ. गी. १३।१८
प्रथमकूर्टा मन्यन्ते	श्रीवि. ता. १।७	स्नातको वाऽस्नातको वोत्सन्नामि-	
(तथा) स्थूलमनाकाशमसं-		रनम्रिको वा यदहरेव विरजे-	
स्पृश्यमचाक्षुषम् [अ.पू.५।७३+	जा. इ. ९।४	तदहरेव प्रब्रजेत्	ना. प. ३।७७
स्थूलसूक्ष्म कारणदेहोद्भवपूर्वकं		स्नात्वाऽम्भसा भस्मना वा शुक्ल-	
जीवेश्वरस्वरूपं विविच्य कथ-		वस्त्रोपवीतवान् । दुर्बागर्भस्थितं	
		पुष्पं गुरुः शिरसि धारयेत्	शिवो. ७।४३

स्नानं कुर्यात्परेच्छया (यतिः)	ना. प. ५।१५	स्पर्शवान्वायुः स्पर्शवायुभ्यां भिन्नः	गोपालो. १।४
स्नानं कृत्वा शिवतीर्थे च देहं		स्पर्शं सर्वमसत्सदा	ते. वि. ३।५७
सर्वं भस्मोद्धूयनात्पावयित्वा ।		स्पर्शं रूपं रसं गन्धं कोशाः पञ्च	
त्रिपुण्ड्रं धार्यं भस्मनात्पातकौ-	सि. शि. १३	मनोभवाः । जाग्रत्स्वप्नसुषु-	
घगिरेर्भस्म प्रादुरत्यर्थमेतत्		ष्यादि मनोमयमितीरितम्	ते. वि. ५।१०३
स्नानं त्रिपुण्ड्रस्य शिरोललाटवक्ष-		स्पर्शान् कृत्वा बहिर्वाहान्	भ. गी. ५।२७
स्कन्धमणिवन्धेषु कूर्पं ।		स्पृहां गोमांसमिव... कारागृह-	
नाभिप्रदेशे पार्श्वयोर्गण्डदेशे		विनिर्मुक्तचोरवत्पुत्राप्तवन्धुभव-	
गुदप्रदेशे गुरुफयोश्च क्रमात्स्यात्	सि. शि. १४	स्थलं विहाय दूरतो वसेत्	ना. प. ७।१
स्नानं त्रिषवणं प्रोक्तं वदूदकवन-		स्पृष्टव्या सा न भव्येन स-	
स्थयोः । हंसे तु सक्तदेव	ना. प. ४।२३	श्वमांसेव पुरकसी (अर्हता)	ना. प. ३।५१
स्यात्परहंसे न विद्यते		स्फटिकरजतवर्णं मौक्तिकीमक्ष-	
स्नानं दानं (पानं) तथा शौचमद्भिः		मालाममृतकलशविद्यां ज्ञान-	
पूताभिराचरेत् । स्तुयमानो		मुद्रां कराम् । दधत्तमुरगकक्ष्यं	
न तुष्येत निन्दितो न		चन्द्रचूण्डं त्रिनेत्रं विधृतविविध-	
शपेत्परान् [कुंडिको. १२+]	२ सक्त्यासोः १४	भूषं दक्षिणामूर्तिमीडे	द. मू. ४
स्नानं पानं तथा शौचमद्भिः		स्फटिकः प्रतिबिम्बेन यथा नायाति	
पूताभिराचरेत् । नदीपुलि-		रञ्जनम् । तज्ज्ञः कर्मफलेना-	
नशायी स्याद्देवागारेषु वा स्वपेत्	कठक. ६	न्तस्तथा नायाति रञ्जनम्	अ. पू. ५।९८
स्नानं मनोमलस्यागः शौचमिन्द्रिय-		स्फुरत्प्रज्वलस्तथालापूज्यमादित्य-	
निग्रहः [मैत्रे. २।२+]	स्कन्दो. ११	मण्डलम् । ध्यात्वा हृदि स्थितं	
स्नायुभ्योऽस्थीनि	गर्भो. २	योगी प्राणायामे सुखी भवेत्	यो. चू. ९७
सुहिपत्रनिभं शबलं सुतीक्ष्णं		स्फुरत्यात्मभिरात्मैव चित्तै-	
क्लिग्धनिर्मलम् । समादाय		रब्धीव वीचिभिः	अ. पू. २।४१
ततस्तेन रोममात्रं समुच्छिन्नेत्	योगकुं. २।२९	स्फुरन्ति हि न भोगाशा	
स्नेहप्रणयगर्भाणि पेशलान्युचितानि		मृगतृष्णासरस्त्वपि	महो. ३।५६
च । देशकालोपपन्नानि		स्मरन् मुक्त्वा कलेवरम्	भ. गी. ८।५
वचनान्यभिभाषते	अक्षुप. १०	स्मरन्मारायणं देवं चतुर्बाहुं किरी-	
स्नेहः स्नेहेन भवति	सामर. ९५	टिनम् । शुद्धस्फटिकसङ्काशं	
स्नेहो यथा पल्लपिण्डं शान्तमूल-		पीतवाससमच्युतम् ॥ धारयेत्	
मोतं प्रोतमनु व्यासं व्यति-		पञ्च घटिकाः सर्वपापैः प्रमुच्यते	१ यो. त. ८९
विक्तो व्याप्यते व्याप्यते...	नृ. पू. २।६	स्मराद्वाव भूयोऽस्तीति तन्मे	
स्पन्द्याच्च फलसम्प्राप्तिस्तस्माद्देवं		भगवान्प्रवीतु	छांदो. ७।१३।२
निरर्थकम्	भवसं. १।४४	स्मरेण वै पुत्रान्विजानाति, स्मरेण	
स्पर्शनेन्द्रियसंस्पर्शः स्पर्शो मानस		पशून्, स्मरमुपास्वेति	छांदो. ७।१३।१
एव च । द्विविधः सुखदुःखानां	आयुर्वे. ४५	स्मरो वावाकाशाद्भूयस्तस्माद्य-	
वेदनानां प्रवर्तकः	मैत्रा. ६।७	द्यपि बहव आसीरन्नस्मरन्तो	
स्पर्शयति सर्वमात्मा जानीत		नैव ते कञ्चन शृणुयुः..	छांदो. ७।१३।१
स्पर्शयितव्यमेवाप्येति यः			
स्पर्शयितव्यमेवास्तेमिति	सुबालो. ९।५		

स्मरो वै आकाशाद्भूयान्-(मा.पा.)	छां.उ. ७।१३।१	स्वकर्मणा तमभ्यर्च्य	भ. गी. १८।४६
स्मशाने अनाहताङ्गी	निर्वाणो. ६	स्वकर्मनिरतः सिद्धिं	भ. गी. १८।४९
स्मृतिभ्रंशाद्बुद्धिनाशः	भ.गी. २।६३	स्वकं रूपं दर्शयामास भूयः	भ. गी. ११।५०
स्मृतिर्जायते पुरुषोत्तमात्	सि. वि. २	स्वकायं घटमित्युक्तं यथा जीवो	
स्मृतिर्दया क्षान्तिरहिंसा पत्नी		(दीपो) हि तत्पदम् । गुरुवाक्य-	
संयाजाः	प्रा. हो. ४।३	समाभिन्ने ब्रह्मज्ञानं प्रकाशते	
स्मृतिर्मेधा धृतिः क्षमा	भ. गी. १०।३४	(स्फुटीभवेत्)[यो.शि.६।७८+	योगकुं. ३।१६
स्मृतिलम्बे सर्वग्रन्थीनां विप्रमोक्षः	छांदो. ७।२६।२	स्वकुलानुरूपामभिमतकन्यां	
स्मृतिः सत्सेवनाद्यैश्च धृत्यन्तै-		विवाहः...साधनचतुष्टय-	
रुपलभ्यते । स्मृत्या स्वभावं		सम्पन्नः सङ्ग्यस्तुमर्हति	ना. प. २।१
भावानां स्मरन् दुःखात्		स्वगतं च न मे किञ्चिन्न मे	
प्रमुच्यते	आयुर्वे. १९	भेदत्रयं कश्चित्	ते. विं. ३।४७
स्मृतेनापिहिता गुहा, शमेनापि-		स्वगमननिरोधग्रहणं न कुर्यात्	ना. प. ७।१
हिता गुहा	इतिहा. १६	स्वगृहोक्तविधानेन प्रतिष्ठा-	
स्मृत्या स्मारं स्मारेण विज्ञानं		प्याग्निमीजयेत्	बृ. जा. ३।११
विज्ञानेनात्मानं वेदयति	महाना. १७।१३	स्वचित्तबिलसंस्थेन नानाविभ्रम-	
स्यातां हिमाद्रिकैलासौ तस्या		कारिणा । बलात्कामपिशाचेन	
देव्यास्तु कुण्डले । स्वर्लोकश्च		विवशः परिभूयते	महो. ३।३४
भुवर्लोको देव्या ओष्ठाधरौ मतौ	गुह्यका. १३	स्वचैतन्ये स्वयं स्थास्ये स्वात्मराज्ये	
स्यां न्वहं तेनामृताऽऽहो ३	बृह. ४।५।३	सुखे रमे । स्वात्मसिंहासने	
स्योनापृथिवि(नो) भवा नृक्षरा		स्थित्वा स्वात्मनोऽन्यत्र चिन्तये	ते. विं. ३।२५
निवेशनी । यच्छा नः शर्म		स्वच्छतोर्जितता सत्ता हृद्यता	
सप्रथाः [महाना. ५।६+	प्रवर्ग्या. १३	सत्यता ज्ञता	१ सं. सो. २।५६
[+क्र.सं. १।२२।१५+बा.सं.	३५।२१+३६।१३	स्वच्छं स्वतःसिद्धमित्याचमनीयम्	भावनो. ८
स्योनेन मे सन्तिष्ठस्व	महाना. १६।११	स्वच्छं विभाति शरदीव स्वमाग-	
स्रवत्यामघटाम्बुवत् (ज्ञानं)	शाट्याय. ३६	तायां चिन्मात्रमेकमजमा-	
स्रष्टुकामो जगद्योनिस्तमोगुण-		द्यमनन्तमन्तः	महो. ५।५३
मधिष्ठाय सुक्ष्मतन्मात्राणि		स्वच्छं निराकारमसङ्गमद्भुतम्	१ बिल्बो. ११
भूतानि स्थूलीकर्तुं सोऽकामयत	पैङ्गलो. १।४	स्वजनं हि कथं हत्वा	भ. गी. १।३७
स्नामे स्नामः परितृक्ण्णे परितृक्णः	छांदो. ८।९।१	स्वज्ञोऽपि यत्प्रसादेन ज्ञानं तत्फल-	
स्रुतो मया वरदेति विसृज्योदीरणा		माप्नुयात् । सोऽयं हयास्यो	
उत सूर्यस्यावृत्तमसम्पन्नं पुरस्ता-		भगवान्हृदि मे भातु सर्वदा	हयग्री. शीर्षकं
द्यस्मात्कोशादिति यथार्थमुपतिष्ठते	संध्यो. ३	स्वतः पूर्णः परात्माऽत्र ब्रह्मशब्देन	
स्रुवेण वा चमसेन वा कंसेन वैता		वर्णितः	शु. र. ३।४
आहुतीर्जुहोति	कौ. त. २।३	स्वतः शिवः पशुपतिः साक्षी	
स्रोतसा नीयते दारु यथा निम्नोन्नत-		सर्वस्य सर्वदा	पा. ब्र. १२
स्थलम् । वैवेन नीयते देहो		स्वव्यतिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा मधुकर-	
तथा कालोपभुक्तिषु	२ आत्मो. १८	वृत्त्याऽऽहारमाहरन्कृशीभूत्वा	
स्रोतसामपि जाह्नवी	भ. गी. १०।३०	मेदोवृद्धिमकुर्वन्विहरेत्	१ सं.सो. २।५९

स्वतेजसा विश्वमिदं तपन्तम्
 स्वतो वा परतो वाऽपि न किञ्चि-
 द्भस्तु जायते । सदसत्सदस-
 द्वापि न किञ्चिद्भस्तु जायते
 स्वदारनिरत ऋतुकालाभिगामी
 सदा परदारवर्जी प्राजापत्यः
 स्वदेशमुत्सृज्य ज्ञातचरदेशं
 विहाय विस्मृतपदार्थं पुनः
 प्राप्तद्वर्ष इव...विहाय
 दूरतो वसेत्
 स्वदेहमरणं कृत्वा प्रणवं चोत्तरा-
 रणिम् । ध्याननिर्मथनाभ्यासा-
 देवं पश्येन्निगूढवत्
 स्वदेहमलनिर्मोक्षो मृजलाभ्यां
 महामुने । यत्तच्छौचं भवेद्ब्राह्मं
 मानसं मननं विदुः
 स्वदेहस्य तु मूर्धानं ये प्राप्य परमां
 गतिम् । भूयस्ते न निवर्तन्ते
 परावरविदो जनाः
 स्वदेहाशुचिगन्धेन न विरज्येत यः
 पुमान् । विरागकारणं तस्य
 किमन्यदुपदिश्यते
 स्वदेहे यो न जानाति तस्य सिद्धिः
 कथं भवेत् । षट्चक्रं षोडशाधारं
 त्रिलक्ष्यं व्योमपञ्चकम्
 स्वधर्म एव सर्वं धत्ते
 स्वधर्ममपि चावेक्ष्य
 स्वधर्मे निधनं श्रेयः
 स्वधाऽहमहमौषधम्
 स्वधां पितृभ्यः, आशां मनुष्येभ्यः,
 तृणोदकं पशुभ्यः
 स्वधेति पितरः (वपासते)
 स्वपूर्णात्मातिरेकेण जगज्जीवेश्व-
 रादयः । न सन्ति नास्ति माया
 च तेभ्यश्चाहं विलक्षणः
 स्वपूर्वापन्नाभ्रमाचारविद्याधर्म-
 प्रारम्भमननुस्मरंस्त्यक्त-
 वर्णाभ्रमाचारः...प्रणवात्मकेन
 देहत्यागं करोति यः साऽवधूतः

भ. गी. ११।१९

अ. शां. २२

आश्रमो. १

ना. प. ७।१

श्वेताश्व. १।१४

जा. द. १।२०

कुण्डिको. २२

मुक्तिको. २।६६

यो. चू. ४

मैत्रा. ४।३

भ. गी. २।३१

भ. गी. ३।३५

भ. गी. ९।१६

छांदो. २।२२।२

मुद्रलो. ३।२

वराहो. २।११

तुरीया. ३

स्वपौरुषैकसाध्येन स्वेप्सितत्याग-
 रूपिणा । मनःप्रशममात्रेण

विना नास्ति शुभा गतिः

महो. ४।९०

स्वप्न इव मिथ्यादर्शनम् (पुण्यापुण्यं)

मैत्रा. ४।२

स्वप्न इव यः पश्यतीन्द्रियविले

मैत्रा. ६।२५

स्वप्नजगदभ्रगजादितुल्यम्

निर्वाणो. ३

स्वप्नजागरणोपेता जन्तवो जागृतिं

गताः । योगिनस्तत्त्वसम्पन्ना

न जाग्रति न शेरते

अंमन. २।५९

स्वप्नजागरिते स्थाने ह्येकमाहुर्मनी-

षिणः । भेदानां हि समत्वेन

प्रसिद्धेनैव कर्मणा

वैतथ्य. ५

स्वप्नजाग्रदिति प्रोक्तं जाग्रत्यपि

परिस्फुरत्..सौषुप्तिः सोच्यते गतिः

महो. ५।१८

स्वप्नदृक्चित्तदृश्यास्ते न विद्यन्ते

ततः पृथक् । तथा तद्दृश्यमेवेदं

स्वप्नदृक्चित्तमिष्यते

अ. शां. ६४

स्वप्नदृक्प्रचरन्स्वप्ने विश्रु वै दशसु

स्थितान् । अण्डजान्स्वेदजान्वा-

ऽपि जीवान्पश्यति यान्सदा

अ. शां. ६३

स्वप्नदृष्टं च यद्वस्तु जागरे चेज्जग-

द्भवेत् । नदीवेगो निश्चलश्चेत्

केनापीदं भवेज्जगत्

ते. विं. ६।८८

स्वप्नदेहो यथाऽध्यस्तस्तथैवाय

हि देहकः

ना. विं. २४

स्वप्ननिद्रायुतावाद्यौ प्राज्ञस्वस्वप्न-

निद्रया । न निद्रां नैव च

स्वप्नं तुयं पश्यन्ति निश्चिताः

आगम. १४

स्वप्नमाये यथा दृष्टे गन्धर्वनगरं

यथा । तथा विश्वमिदं

दृष्टं वेदान्तेषु विचक्षणैः

वैतथ्य. ३१

स्वप्नवृत्तावपि त्वन्तश्चेतसा

कल्पितं त्वसत्

वैतथ्य. ९

स्वप्नस्थ-राज्यमिक्षाभ्यां प्रबुद्धः

स्पृशते खलु

वराहो. २।५८

स्वप्नस्थानश्चतुरात्मा तैजसो

हिरण्यगर्भश्चतुरूप उकार एव

नृसिंहो. २।५

स्वप्नस्थानस्त्वैजस उकारो द्वितीया
मात्रोत्कर्षादुभयत्वाद्भोत्कर्षति ह
वै ज्ञानसन्ततिं समानश्च भवति माण्डू. १०

स्वप्नस्थानः सूक्ष्मप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः सूक्ष्मभुक्
चतुरात्मा तैजसो हिरण्यगर्भो
द्वितीयः पादः नृसिंहो. १३

स्वप्नस्थानेऽनन्तः संज्ञासप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः
प्रविभक्तोऽभूत् श्रीवि. ता. २।१

स्वप्नस्थानोऽन्तःप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः प्रविविक्त-
भुक् तैजसो द्वितीयः पादः माण्डू. ४
[+ रामो. तां. २।२ + ग.शो. १।२

स्वप्नस्थानो बहिःप्रज्ञः सप्ताङ्ग
एकोनविंशतिमुखः प्रविविक्त-
भुक् तैजसो द्वितीयः पादः नृ. पू. ४।२

स्वप्नान्त उच्चावचमीयमानो
रूपाणि देवः कुरुते बहूनि बृह. ४।३।१३

स्वप्नान्तं जागरितान्तं चोभौ
येनानुपश्यति । महान्तं विमु-
मात्मानं मत्वा धीरो न शोचति कठो. ४।४

स्वप्नावस्थायां तैजसस्य चातुर्विध्यं
तैजसविश्वस्तैजसतैजसस्तैजस-
प्राज्ञस्तैजसतुरीय इति प. हं. प. ९

स्वप्ने चावस्तुकः कायः पृथगन्यस्य
दर्शनात् । यथा कायस्तथा
सर्वं चित्तद्वयमवस्तुकम् अ. शां. ३६

स्वप्ने चिदंशशून्यत्वं जागरे
विषयग्रहः । स्वप्नजागरणा-
तीता अतस्तत्त्वं विदुर्बुधाः अमन. २।६०

स्वप्ने जागरितं नास्ति जागरे
स्वप्नवा न हि । द्वयमेव लये
नास्ति लयोऽपि ह्यनयोर्न च यो. शि. ४।११

स्वप्नेन शारीरमभिप्रहृत्याऽसुप्तः
सुप्तानभिष्ठाकशीति बृह. ४।३।११

स्वप्नेऽपि यो हि युक्तः स्याज्जाग्रतीव
विशेषतः । ईदृक्चेष्टः स्मृतः
श्रेष्ठो वरिष्ठो ब्रह्मवादिनाम् ना. प. ५।१६

स्वप्ने स जीवः सुखदुःखभोक्ता
स्वमायया कल्पितजीवलोके ।
सुषुप्तिकाले सकले विलीने
तमोभिभूतः सुखरूपमेति कैव. १३

स्वप्नकाशचिदानन्दं स हंस
इति गीयते ब्र. वि. २१

स्वप्नकाशब्रह्मतत्त्वे शिवशक्ति-
सम्पुटितप्रपञ्चच्छेदनम् निर्वाणो. ५

स्वप्नकाशमधिष्ठानं स्वयम्भूय
सदात्मना । ब्रह्माण्डमपि
पिण्डाण्डं त्यजतां मलमाण्डवत् अघ्यात्मो. ८

स्वप्नकाशं तमात्मानमप्रकाशः
कथं स्पृशेत् वराहो. २।९

स्वप्नकाशं विश्वेश्वराभिधं
पातालमधितिष्ठति भस्मजा. २।१०

स्वप्नकाशः परं ज्योतिः स्वानु-
भूत्यैकचिन्मयः । तदेव राम-
चन्द्रस्य मनोरायक्षरः स्मृतः रामो. ५।१

स्वप्नकाशापरोक्षत्वमयमित्युक्तितो
मतम् । अहङ्कारादिदेहान्तं
प्रत्यगात्मेति गीयते शु. र. ३।७

स्वप्नकाशे निरानन्दे तमो
मूढस्य जायते आ. प्र. २६

स्वप्नकाशैकसंसिद्धे नास्ति माया
परात्मनि । व्यावहारिकदृष्टयेयं
विद्याविद्या न चान्यथा पा. ब्र. २३

स्वप्नकाशोऽप्यविषयज्ञानत्वाज्ज्ञान-
ज्ञेय ह्यन्यत्रान्यत्र विजानाति नृसिंहो. ९।१

स्वप्नकाशोऽस्मि चिद्धनः ब्र. वि. १०९

स्वप्नभं सच्चिदानन्दं भक्त्या
जानाति चाव्ययम् वासुदे. ८

स्वभावजेन कौन्तेय
स्वभावनियतं कर्म भ. गी. १८।६०

स्वभावप्रभवैर्गुणैः
स्वभावमेके कवयो वदन्ति कालं भ. गी. १८।४७

तथाऽन्ये परिमुह्यमानाः ।
देवस्यैव महिमा तु लोके येनेदं भ. गी. १८।४१

भ्राम्यते ब्रह्मचक्रम् श्वेताश्व. ६।१

स्वभावस्तु प्रवर्तते भ. गी. ५।१४

स्वभावं भावसङ्गाह्यमसङ्गातं

पदाच्युतम्

ते. विं. १।७

स्वभावेनामृतो यस्य भावो (धर्मो)

गच्छति मर्त्यताम् । कृतके-

नामृतस्तस्य कथं स्थास्यति

निश्चलः [अद्वैत. २२+

अ. शां. ८

स्वभावोऽध्यात्ममुच्यते

अ. गी. ८।३

स्वमसङ्गमुदासीनं परिज्ञाय नभो

यथा । न श्लिष्यते यतिः

किञ्चित्कदाचिद्भाविकर्मभिः

अध्यात्मो. ५१

स्वमात्मनि स्वयं तृप्तः स्वमात्मानं

स्वयं चर । आत्मानमेव मोदस्व

वेदेहीमुक्तिको भव

ते. विं. ४।८१

स्वमानन्दमनुस्मरन् स्वशरीरा-

भिमानदेशविस्मरणं मत्वा...

दूरतो वसेत् (यतिः)

ना. प. ७।१

स्वमायावैभवान्सर्वान्संहृत्य स्वात्मनि

स्थितः । पञ्चब्रह्मात्मकातीतो

भासते स्वस्वतेजसा

पञ्चत्र. १७

स्वमुखेन सदा- (समा-) वेष्टय

ब्रह्मरन्ध्रमुखं मुने । सुषुप्ताया

इडा सव्ये दक्षिणे पिङ्गला स्थिता

जा. द. ३।१३

स्वमेव सर्वतः पश्यन्मन्यमानः

स्वमद्वयम् । स्वानन्दमनु-

मुञ्जानो निर्विकल्पो भवास्यहम्

कुण्डिको. २७

स्वयञ्ज्योतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदा

विराजते परं ब्रह्मत्वात्

ना. प. ८।२४

स्वयञ्ज्योतिः प्रकाशः सर्ववेद्यः सर्वज्ञः

सर्वसिद्धिः सर्वेश्वरः सोऽहमिति

ना. प. ९।२२

स्वयमनिन्द्रियोऽपि सर्वतः पश्यति

सर्वतः कृणोति सर्वतो गच्छति

सर्वतश्चादत्तेसर्वगःसर्वगतस्तिष्ठति

नृ. पू. २।८

स्वयमनुभूयत एव देवदेवः

अ- पू. १।५५

स्वयममनस्कमश्रोत्रमपाणिपादं

ज्योतिर्विदितम्

ब्रह्मो. ३

स्वयमवतीर्णो ह्ययमात्मा ब्रह्म

सोऽहमात्मा चतुष्पात्

ग. शो. ५।६

स्वयमादिः सर्वान्तरात्मा देवस्य

स्वयं क्रीडात्मकमवास्तुजत् । यः

स्वयं लोकमवधारमवधारयन्स्वाहा पारमा. ६।१

स्वयमिन्द्रः स्वयं शिवः

अध्यात्मो. २०

स्वयमीश्वरः स्वयम्प्रकाशश्चतुरात्मो-

तानुज्ञात्रनुज्ञाविकल्पैरोतो

ह्ययमात्मा

नृसिंहो. २।७

स्वयमुबलिते देहे देही नित्य-

समाधिना । निश्चलं तं वि-

जानीयात्समाधिरभिधीयते

सौभाग्य. २२

स्वयमेव कृतं द्वारं रुद्राक्षं

स्यादिहोत्तमम्

रु. जा. १२

स्वयमेव तु सम्पश्येदेहे बिन्दुं

च निष्कलम्

ब्र. वि. ५४

स्वयमेव त्वया ज्ञातं गुरुतश्च पुनः

श्रुतम् । स्वसङ्कल्पवशाद्ब्रह्मो

निःसङ्कल्पाद्विमुच्यते

महो. २।७०

स्वयमेव परं ब्रह्म पूर्णमद्वयमक्रियम्

स्वयमेव प्रजायन्ते लाभालाभ-

विवर्जिते । योगमार्गे तथैवेदं

सिद्धिजालं प्रवर्तते

यो. शि. १।१५७

स्वयमेव मया पूर्वमभिज्ञातं

विशेषतः । एतदेव हि पृष्टेन

पित्रा मे समुदाहृतम्

महो. २।३२

स्वयमेव सच्चिदानन्दस्वरूपो

भवेन्न किम्

रामर. १।९

स्वयमेव सौमित्रिरैक्ष्वाके वंशे

जायमानो रक्षांसि सर्वाणि वि-

निर्जन्त्रातुर्वर्ण्यधर्मान्प्रवर्तयति

सङ्कर्षणो. २

स्वयमेव स्वयं भाभि स्वयमेव

सदात्मकः । स्वयमेवात्मनि

स्वस्थः स्वयमेव परा गतिः

ते. विं. ३।२२

स्वयमेव स्वयं मुखे स्वयमेव

स्वयं रमे । स्वयमेव स्वय-

ञ्ज्योतिः स्वयमेव स्वयं महः

ते. विं. ३।२३

स्वयमेव स्वयं हंसः...स्वात्मानन्द..

स जीवन्मुक्त उच्यते

ते. विं. ४।३१

स्वयमेवाऽऽत्मनाऽऽत्मानमानन्दं

पदमाप्स्यसि

महो. ६।७८

स्वयमेवाऽऽत्मनाऽऽत्मानं

अ. गी. १०।१५

स्वयमेवात्मनि स्वस्थः स्वयमेव		स्वयं भातं निराधारं ये जानन्ति	
परा गतिः	ते. बि. ३।२२	सुनिश्चितम् । ते हि विज्ञान-	
स्वयमेवैकवीरोऽप्रे स्वयमेव प्रभुः		सम्पन्ना इति मे निश्चिता मतिः	वराहो. २।१०
स्मृतः । स्वस्वरूपे स्वयं स्वप्त्ये-		स्वयंभानः पर एको ज्योतिरेव..	२ रुद्रो. ६२
तस जीवन्मुक्त उच्यते	ते. बि. ४।३२	स्वयं मृत्वा स्वयं भूत्वा स्वयमेवा-	
स्वयम्प्रकाशमनिशं ज्वलति	त्रि. म. ना. ७।७	वशिष्यते	कठको. ४६
स्वयम्प्रकाशः स्वयं ब्रह्म भवति	अ. शिखो. ३	स्वयं यतः कुतश्च न विभेति	नृ. पू. २।१०
स्वयं कल्पिततन्मात्रा जालाभ्य-		स्वयं विहृत्य स्वयं निर्माय स्वेन	
न्तरवर्ति च । परां विवशतामेति		भासा स्वेन ज्योतिषा प्रस्व-	
शृङ्खलाबद्धसिंहवत्	महो. ५।१२९	पितृत्रायं पुरुष स्वयं ज्योतिर्भवति	बृह. ४।३।९
स्वयं गुणभिन्नाऽङ्गरेष्वपि गुणभिन्ना		स्वयैव सूक्ष्मया बुद्ध्या स्वयं	
(माया) सर्वत्र..	नृसिंहो. ९।३	विज्ञातवाञ्छुकः	महो. २।१२
स्वयं चैव ब्रवीषि मे	भ. गी. १०।१३	स्वयोनोऽप्युपशान्तस्य मनसः सत्य-	
स्वयंज्योतिर्ब्रह्माकाशः सर्वदाविराजते	ना. प. ८।२३	(गामिनः) कामतः । इन्द्रियार्थ-	
स्वयं तस्मात्पशुपतिर्बभूव	शरभो. १३	विमूढस्यानृताः कर्मवशानुगाः	
स्वयं दाता स्वयं भोक्ता स्वयं		[मैत्रा. ६।३४+	मैत्रे. १।९
देवो महेश्वरः । निर्विकल्पं		स्वर इति प्रत्यास्वर इत्यमुं तस्माद्वा	
स्वयं ब्रह्म तस्याहं पञ्चमाश्रयः	२ तत्त्वो. ८	एतमिमममुं चोद्रीथमुपासीत	छांदो. १।३।२
स्वयं धीराः पण्डितं मन्यमानाः ।		स्वरवतां रथन्तरस्य स्तोभानां	
दम्ब्रम्यमाणाः (जङ्घन्यमाणाः)		स्वरवन्तः प्रयोक्तव्या इति	संहितो. २।४
परियन्ति मूढा अन्धेनेव नीय-		स्वरस्य का गतिरिति प्राण	
माना यथान्धाः [कठो. २।५+	मुण्ड. २।८	इति होवाच	छांदो. १।८।४
स्वयं निर्विकल्पमशेषकल्पाधार-		स्वरान्वितो दक्षिणपत्रगो हरिः ।	
मशेषभूतान्तर्यामित्वेन...दम्भा-		अध्यासमेतः...	१ शिखो. ३
हङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तत		स्वरितलिङ्गविभक्तिवचनानि च	२ प्रणवो. १६
एवमुक्तलक्षणो यः स एव		स्वरिति स्वर्गो लोकः स सामवेदः	सन्ध्यो. २०
ब्राह्मण इति	व. सु. ९	स्वरित्यस्याः (व्याहृत्याः) शिरः,	
स्वयं प्रकाशिते तत्त्वे तत्क्षणा-		नाभिर्भुवो भूःपादाऽदित्यश्चक्षुः	मैत्रा. ६।६
त्तन्मयो भवेत्	अमन. २।५४	स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य	
स्वयं ब्रह्म न सन्देहः स्वस्मादन्यन्न		स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्व	
किञ्चन । सर्वमात्मैव शुद्धात्मा		विस्मृत्य... प्रणवात्मकत्वेन	
सर्वं चिन्मात्रमद्वयम्	ते. बि. ६।३९	देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३
स्वयं प्रकाशिते तत्त्वे स्वानन्द-		स्वरूपव्याप्तदेहस्य ध्यानं कैवल्य-	
स्तत्क्षणाद्भवेत्	अमन. २।५१	सिद्धिदम्	त्रि. ब्रा. २।१४८
स्वयं ब्रह्मात्मकं विद्धि स्वस्मा-		स्वरूपसूर्येऽभ्युदिते स्फुटोक्ते-	
दन्यन्न किञ्चन	ते. बि. ६।५२	गुरोर्महावाक्यपदैः प्रबुद्धः	शु. र. ३।९
स्वयं ब्रह्मा स्वयं विष्णुः स्वयमिन्द्रः		स्वरूपाज्ञानमानन्दमयकोशः	पैङ्गलो. २।५
स्वयं शिवः । स्वयं विश्वमिदं		स्वरूपानुसन्धानब्रह्मप्रणवध्यान-	
सर्वं स्वस्मादन्यन्न किञ्चन	अध्यात्मो. २०	मार्गेणावहितः सत्यासेन देह-	

त्यागं करोति स परमहंस-
परिब्राजको भवति
स्वरूपानुसन्धानव्यतिरिक्तान्य-
शास्त्राभ्यास उष्ट्रकुङ्कुमभार-
वद्वर्थः [ना. प. ५।१५+
स्वरूपानुसन्धानं कुर्वन्सर्वमनन्य-
बुद्ध्या स्वस्मिन्नेव मुक्तो भवति
स्वरूपानुसन्धानेन सर्वप्रपञ्चं
विदित्वा...देहत्यागं करोति
यः सोऽवधूतः
स्वरूपावस्थितिर्मुक्तिस्तद्भंशो-
ऽहन्त्ववेदनम्
स्वरेण सन्ध्येद्योगमस्वरं
भावयेत्परम्
स्वरेण सर्वाणि व्यञ्जनानि
व्याप्तानि एवं सर्वान्का-
मानवाप्नोति
स्वरेणसंल्लयेद्योगीस्वरंसम्भावयेत्परम्
स्वर्गकामः प्रतृणं उभयकाम
उभयमन्तरेण
स्वर्गद्वारमपावृतम्
स्वर्गस्य स्तावं हि सामेति
स्वर्गलोकं गच्छति यस्तथाऽधीते
स्वर्गं लोकं यजमानायान्नमात्मन
आगायानीत्येतानि मनसा
ध्यायन्नप्रमत्तः स्तुवीत
स्वर्गं वयं लोकं सामाभि-
संस्थापयामः
स्वर्गार्णयोरेकं यः शीघ्रं न
प्रसाधयेत् । याति तेनैव
देहेन स मृतस्तप्यते चिरम्
स्वर्गालोकाध्यवतेऽश्राद्धमित्रः
स्वर्गालोकान् कामानवाप्नुहि
स्वर्गं लोके न भयं किञ्चनास्ति
स्वर्ग्यं पर्णाशिनादिविचरः पयोमक्षः
स्वर्गजां रौप्यजां वापि लोहजां
वा शलाकिकाम् । नियोज्य
नासिकारन्ध्रं द्रुग्धसिक्तेन

प. हं. प. ८

१ सं.सो. २।५९

ना. प. ५।२१

तुरीया. ३

महो. ५।२

ब्र. विं. ७

संहितो. २।३

त्रि. ता. ५।७

३ ऐत. १।३।२

म. गी. २।३२

छांदो. १।८।५

संहितो. १।१

छांदो. २।२२।२

छांदो. १।८।५

शिवो. ७।१२०

इतिहा. १९

कौ. त. २।१५

कठो. १।१२

संहितो. ४।१

तन्नुना ॥ ...षण्मासं मथना-

वस्था भावेनैव प्रजायते

स्वर्णभामम्बुजकरां रामालोकन-

तत्पराम्...

स्वर्गो लोको ज्योतिषाऽऽवृतः

स्वर्भूज्योतिर्मयोऽनन्तरूपी

स्वेनैव भासते

स्वर्लोकाश्च भुवर्लोको देव्या

ओष्ठाधरो मतौ

स्वल्पमप्यन्तरं कृत्वा जीवात्मपर-

मात्मनोः । यस्तिष्ठति विमू-

ढात्मा भयं तस्यापि भाषितम्

स्वल्पमप्यस्य धर्मस्य

स्वल्पस्पन्दो द्रव्यनिष्ठो रसो

नाहमचेतनः

स्वल्पाऽपि दीपकलिका बहुलं

नाशयेत्तमः । स्वल्पोऽपि बोधो

निविडं बहुलं नाशयेत्तमः

स्ववर्णाश्रमधर्मेण तपसा गुरुतोष-

णान् । साधनं प्रभवेत्पुंसां

वैराग्यादिचतुष्टयम्

स्ववपुः कुणपमिव दृश्यते

स्ववपुः कुणपाकारमिव पश्यन्...

प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं

करोति यः सोऽवधूतः

स्ववपुः शवाकारमिव स्मृत्वा...

जातरूपधरश्चरेदात्मानमन्विच्छेत्

स्ववंशवृद्धिकामः पुत्रमेकमासाद्य

...साधनचतुष्टयसम्पन्नः

सञ्ज्यस्तुमर्हति

स्वव्यतिरिक्तवस्तुसङ्ग्रहितं स्मरणं

विभूषणम्

स्वव्यतिरिक्तं सर्वमन्तर्बहिरमन्य-

मानः कस्यापि वन्दनमकृत्वा

...जातरूपधरश्चरेदात्मान-

मन्विच्छेत्

स्वव्यतिरिक्तं सर्वं कृतकं नश्वरमिति

मत्वा विरक्तः पुरुषः सर्वदा

ब्रह्माहमिति व्यवहरेत्

योगकुं. २।४४

रामर. २।९७

अरुणो. १

रा. पू. २।१

गुह्यका. १३

यो. शि. ४।८

म. गी. २।४०

१सं. सो. २।१७

आ. प्र. २९

वराहो. २।२

प. हं. ३

तुरीया. ३

ना. प. ३।८७

ना. प. २।१

भावनो. ८

ना. प. ३।८७

ना. प. ६।२

स्वव्यातिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा

मधुकरवृक्ष्याहारमाहरन्कृशो

भूत्वा मेदोवृद्धिमकुत्रैवाज्यं

रुधिरमिव त्यजेत्

ना. प. ७।१

स्वशब्देन भवेत्प्राणः स्वाधिष्ठानं

तदाश्रयः (म्) [यो. चू. ११+ ध्या. वि. ४७

स्वशरीरव्यतिरिक्तं सर्वं त्यक्त्वा

षट्पदवृत्त्या स्थित्वा स्वरूपानु-

सन्धानं कुर्वन्सर्वमनन्यबुद्ध्या

स्वस्मिन्नेव मुक्तो भवति

ना. प. ९।२१

स्वशरीरं शवमिव देयमुपगम्य

कारागृहविनिर्मुक्तचोरवत्

पुत्राप्तबन्धुभवस्थलं विहाय

दूरतो वसेत्

ना. प. ७।१

स्वशरीरे यज्ञं परिवर्तयामि

प्रा. हो. २।३

स्वशरीरे यथाकामं परिवर्तते

बृह. २।१।१८

स्वशरीरे स्वयश्चोतिस्स्वरूपं

(पारमार्थिकम्) सर्वसाक्षिणम् ।

क्षीणदोषाः प्रपश्यन्ति, नेतरे

माययाऽऽवृताः

अ. पू. ४।३६

[पा. ब्र. ३८+

रुद्रह. ४९

स्वशाखानुगतमंत्रैरष्टश्राद्धा-

न्यष्टदिनेषु

ना. प. ४।३९

स्वशिरश्छेदः सुखनिद्रेव मूकी-

करणमाननमुद्रेव बाधिर्यं

महानुपचय इदं नावहेलनया

भवितव्यमेवं दृढवैराग्या-

द्रोषो भवति

महो. ४।२६

स्वसङ्कल्पवशाद्बुद्धो निःसङ्कल्पा-

द्विमुच्यते

महो. २।७०

स्वसङ्कल्पे क्षयं याते समतैवावशिष्यते

महो. ६।३

स्वसमानाधिकरणशून्यः स्वसमाना-

धिकशून्यः... शुद्धो देव एको

नारायणः, न द्वितीयोऽस्ति

कश्चित्

त्रि.म.ना. १।५

स्वसिद्धान्तव्यवस्थासु द्वैतिनो

निश्चिता दृढम् । परस्परं

विरुध्यन्ते तेरयं न विरुध्यते

अद्वैत. १७

स्वस्तुहा वै त्वमस्याचार्यहा वै

त्वमसि ब्राह्मणहा वै त्वमसीति

छांदो. ७।१५।२

स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वा-

ऽऽत्मानमनन्यं ध्यायंस्तदूर्ध्व-

बाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत्

कठरु. ४

स्वस्थक्रमेणैव चेदात्मश्राद्धं विरजा-

होमं कृत्वा... तत्त्वमस्यादि-

वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं

कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्

प. हं. प. ९

स्वस्थं शान्तं सनिर्वाणमकथ्यं

सुखमुत्तमम् । अजमजेन

ज्ञेयेन सर्वज्ञं परिचक्षते

अद्वैतो. ४७

स्वस्तिक-गोमुख-पद्म-वीर-सिंह-

भद्रमुक्तमयूराख्यान्यासनान्यष्टौ

शांडि. १।३।१

स्वस्तिकं गोमुखं पद्मं वीरसिंहा-

सने तथा । भद्रं मुक्तासनं चैव

मयूरासनमेव च ॥ सुखासन-

समाख्यं च नवमं मुनिपुङ्गव

जा. द. ३।१

स्वस्तिकं नाम-जानूवोरन्तरे सम्य-

कृत्वा पादतले उभे । ऋजुकायः

समासीनः स्वस्तिकं तत्प्रचक्षते

शांडि. १।३।१

स्वस्तिकासनमास्थाय समाहित-

मनास्तथा...

जा. द. ६।३२

स्वस्तिको दक्षिणं पादं वामपादं

तु कुञ्चिताम् । प्राञ्जलीकृत-

दोर्युग्मं गरुडं हरिवल्लभम्

गारुडो. १

स्वस्तिदा विशस्पतिर्वृत्रहा

विमृधो वशी । वृषेन्द्रः पुर

एतु नः स्वस्तिदा अभयङ्करः

[महाना. ५।२+१३।१७+

वनदु. १५४

[ऋ. मं. १०।१५।२।२+

अथर्व. १।२।१।६

तै. आ. १०।१।९

स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवाः स्वस्ति नः

पूषा विश्ववेदाः । स्वस्ति न-

स्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमिः स्वस्ति नो

वृहस्पतिर्दधातु [शां. पा.

म. ना. ५।३

[+ऋ. मं. १।८।१।६+आ. वे.

२।१२।२५

[+आ. सं. २५।१।९+

तै. आ. १।१।१

स्वस्ति नो मधवा करोतु हन्तु

पाप्मानं योऽस्मान्द्वेष्टि

[तै. सं. १।४।४१+तै. आ.

स्वस्ति नो मिमीतामधिना भगः

[+अ. मं. ५।९।१११

स्वस्ति वः पाराय तमसः परस्तात्

स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वा

दीक्षामुपेयात्

स्वस्ति सर्वजीवेभ्य इत्युक्त्वा-

ऽऽत्मानमनन्यं ध्यायंस्त-

दूर्ध्वबाहुर्विमुक्तमार्गो भवेत्

स्वस्तीत्युक्त्वा महर्षिसिद्धसङ्घाः

स्वस्तिमन्त्रिलीनं सकलं जगदा-

विर्भावयति (प्रकृतिः)

स्वस्यात्मनि स्वयं रंस्ये स्वात्मन्येव

विलोकये । स्वात्मन्येव सुखा-

सीनः स्वात्ममात्रावशेषकः

स्वस्वरूपतया सर्वं वेद स्वानु-

भवेन यः । स धीरः स तु

विज्ञेयः सोऽहं तत्त्वं ऋभो भव

[अग्राह्यमिति च-] स्वस्वरूप-

व्यतिरिक्तमायामयद्युद्धी-

न्द्रियगोचर-जगत्सत्यत्व-

चिन्तनमग्राह्यम्

स्वस्वरूपज्ञः परित्राद् परित्राडे-

काकी चरति भयत्रस्तसारङ्ग-

वत्तिष्ठति

स्वस्वरूपं तु चिन्मात्रं सर्वदा

सर्वदेहिनाम् । नैव देहादि-

सङ्घातो घटवदृष्टिगोचरः

स्वस्वरूपं स्वयं भुङ्क्ते नास्ति

भोज्यं पृथक्स्वतः

स्वस्वरूपानुसन्धानान्मृत्यन्तं सर्व-

साक्षिणम् । मुहूर्तं चिन्तयेन्मां

यः सर्वबन्धैः प्रमुच्यते

स्वस्वेतरद्वितीयांशैः पञ्चधा

संयोज्य पञ्चीकृतभूतैरनन्त-

कोटिब्रह्माण्डानि

८९

महाना. ५।९

१०।१।११

महाना.

मुण्ड. २।२६

कठभु. २२

कठरु. ४

म. गी. १।१२१

पैङ्गलो. १।२

तै. वि. ३।२४

वराहो. २।३०

निरा. ३१

ना. प. ९।२१

वराहो. २।२४

वराहो. २।२६

वराहो. २।३२

पैङ्गलो. १।४

स्वहृदि चैतन्ये तिष्ठति

त्रिविधं ब्रह्म

परब्रह्मो. ७

स्वस्वं विषयमुद्दिश्य प्रवर्तन्ते

निरन्तरम् । प्रवर्तकत्वं

चाप्यस्य मायया, न स्वभावतः पा. ब्र. १५

स्वरूपं ध्यायन्पुनः पृथक् प्रणव-

व्याहृतिपूर्वकं... तत्त्वमस्यादि-

वाक्यार्थस्वरूपानुसन्धानं

कुर्वन्नुदीचीं दिशं गच्छेत्

प. हं. प. ५

स्वः ह्यपीतो भवति

छांदो. ६।८।१

स्वः पश्यन्त उत्तरम्

छांदो. ३।१७।७

स्वः स्वादेत्यग्नौ हुत्वा मन्थे

सः स्रवमवनयति

बृह. ६।३।३

स्वः प्रपद्येऽमुनाऽमुनाऽमुना

छांदो. ३।१५।३

स्वाचाग्ने तनुवं पिप्रयत्वास्मभ्यं

च सौभगमायजस्व[म.ना.६।१८ अ.मं.८।१०।१०

[+अथर्व.६।११०।१+

तै.आ. १०।२।१

स्वातीका गुप्तयो गुप्तिः सत्त्वं

सत्त्वानां(सत्यं सत्यानां)सात्त्वं-

पदं तत्सत्त्वं सत्त्वमासीत् सात्त्वं

सात्त्वं वै सत्त्वमादधानाय स्वाहा पारमा. ४।८

स्वाज्ञानासुरराट्प्रासस्वज्ञान-

नरकेसरी । प्रतियोगिविनि-

मुक्तं ब्रह्ममात्रं करोतु माम्

अव्यक्तो. शीर्षकं

स्वात्मनि व्योमनि स्वस्थे

जगदुन्मेषचित्रकृत्

महो. २।६

स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं विस्मृत्य

तुरीयातीतावधूतवेषेणाद्वैत-

निष्ठापरः प्रणवात्मकत्वेन देह-

त्यागं करोति यः सोऽवधूतः

तुरीया. ३

स्वात्मनि स्वपरिस्पन्दैः

स्फुरत्स्वच्छैश्चिद्वर्णवः

महो. ५।११७

स्वात्मनैव सदा तुष्टः स्वयं सर्वात्म-

ना स्थितः । निर्धनोऽपि सदा

तुष्टोऽप्यसहायो महाबलः

२ आत्मो. १२

स्वात्मनैव सदानन्दरूपेणास्मि

स्वलक्षणः

अध्यात्मो. ६७

स्वात्मन्यवस्थितः सम्य-

ज्ञानिभिश्च सुशिक्षितः

आ. द. ५।३

स्वात्मन्यारोपिताशेषाभासवस्तु-

निरासतः । स्वयमेव परं ब्रह्म

पूर्णमद्वयमक्रियम्

स्वात्मन्येवं सदा स्थित्या मनो

नश्यति योगिनः

स्वात्मन्येव स्वयं सर्वं सदा पश्यति

निर्भयः । तद्वा-मुक्तो न मुक्तश्च

बद्धस्यैव विमुक्तता

स्वात्मन्येवावतिष्ठेऽहं तुर्यरूपपदे-

ऽनिश्चयः । अन्तरेव शशामास्य

क्रमेण प्राणसन्ततिः

स्वात्मबन्धहरः (रहितः)

[रामो. ता. २।४+

स्वात्ममंत्रं सदा पश्येत्स्वात्म

मन्त्रं सदाऽभ्यसेत्

स्वात्मयोगैकनिष्ठेषु स्वातन्त्र्यादी-

श्ररप्रियाः । प्रभूताः सिद्धयो

यास्ताः कल्पनारहिताः स्मृताः

स्वात्मप्रकाशरूपं तत् किं शास्त्रेण

प्रकाश्यते

स्वात्मराज्ये त्वमेवासि स्वयम्भाव-

विवर्जितः

स्वात्मवत्सर्वभूतेषु कायेन मनसा

गिरा । अनुज्ञा या दया सैव

प्रोक्ता वेदान्तवेदिभिः

स्वात्मसिद्धासने स्थित्वा स्वात्मनो-

ऽन्यत्र चिन्तये

स्वात्मानन्दानुभवतरङ्गिण्याः

प्रवाहैरतिमङ्गलं... चिद्रूप-

विलासनिभचिन्मयासनेविराजते

स्वात्मानमेवैषा ददाति

स्वात्मानं च त्रियं ध्यायेदसुत-

प्रावनं ततः [ब्राह्मो.

स्वात्मारामः सुखासनः

स्वाधिष्ठानं ततश्चक्रं भेदमेव निग-

यते । मणिषत्तनुना यत्र

बोयुना परिवर्तं वपुः

स्वाधिष्ठानं द्वितीयं स्याच्चक्रं

अध्यात्मो. २१

अध्यात्मो. ४

पा. ब्र. ३६

अ. पू. ३।१०

गणेशो. १।४

ते. बि. ३।५९

यो.शि. १।१५४

यो. शि. १।५

ते. बि. ५।७३

जा. द. १।१५

ते. बि. ३।२५

सि. सा. ४।१

नृसिंहो. ७।६

५।३४,३९

ते. बि. ४।४७

ध्या. बि. ४८

योगरा. ७

स्वाधिष्ठानाह्वयं चक्रं लिङ्गमूले षडक्ष-

के । (कम्) । नाभिदेशे स्थितं

चक्रं दशा(स्त्रं) रं मणिपूरकम्

[यो. शि. १।१७२+

स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च

स्वाध्यायप्रवचनाभ्यां न प्रमदितव्यम्

स्वाध्यायप्रवचने एवेति

नाको मौद्गल्यः

स्वाध्याययुक्ता ब्राह्मणाश्चरन्ति

स्वाध्याय-शौच-सन्तोष-तपांसि

नियतात्मवान् । कुर्वन्ति

ब्रह्मणि तथा परस्मिन्प्रवणं मनः

स्वाध्यायसंयमाभ्यां स दृश्यते

पुरुषोत्तमः । तत्प्राप्तिकारणं

राजस्तदेतदिति पठ्यते

स्वाध्यायस्तप आर्जवम्

स्वाध्यायान्मा प्रमदः

स्वाध्यायाभ्यसनं चैव

स्वानन्दमयानन्ताचिन्त्यविभव

आत्माऽन्तरात्मा परमात्मा

ज्ञानात्मा तुरीयात्मा.. शुद्धो देव

एको नारायणः

स्वानन्दानुभवाच्छान्तितरेष्वेवो-

परतेः फलम्

स्वानुभूतेश्च शास्त्रस्थ गुरोश्चैक-

वाक्यता । यस्याभ्यासेन

तेनात्मा सततं चावलोक्यते

स्वानुभूत्या स्वयं ज्ञात्वा स्वमात्मा-

नमस्खण्डितम् । स सिद्धः...

स्वानुभूत्यैकमानं च यत्तत्त्वं

तदसौ स्थितः । यदेकं चाप्य-

नेकं च साञ्जनं च निरञ्जनम् ॥

यत्सर्वं चाप्यसर्वं च यत्तत्त्वं

तदसौ स्थितः

स्वान्तर्विर्जृम्भितभानुमण्डलध्यान-

तदाकाराकारितपरस्त्रह्ना-

कारितमुक्तिमार्गमारूढः

परिपक्वो भवति

५। ८

भ. गी. ४।२८

तैत्ति. १।१११

तैत्ति. १।९।१

पा. ब्र. ५

भवसं. ३।१७

भवसं. ३।६

भ. गी. १६।१

तैत्ति. १।१११

भ. गी. १७।१५

त्रि. म. ना. १।५

अध्यात्मो. २८

महो. ४।५

अध्यात्मो. ६४

अ. पू. ३।२३

मं. ब्रा. २।७

स्वान्तःस्थितः स्वयमेवेति य एवं वेद स मुक्तो भवति	ना. प. ९।२०	स्वाहान्ते जुहुयात्तत्र वर्णदेवाय पिण्डकान् । आधारावाज्यभागौ च प्रक्षिपेद्वयाह्वतीः सुधीः	बृ. जा. ३।१३
स्वाभ्यं परस्वरूपं स्याद्वाभ्यं जीवस्य सर्वदा । प्राक्प्रत्यगात्मनो रूपं स्वाभ्यं दास्यमिति स्थितिः	भवसं. २।५७	स्वाहा स्वधा यच्च वषट्करोति रुद्रः पशूनां गुह्या निमग्नः	एका. उ. ५
स्वायत्तमेकान्तहितं स्वेष्टिसत- त्यागवेदनम् । यस्य दुष्करतां यातं धितं पुरुषकण्टकम्	महो. ४।८९	स्विष्टं सुहुतं यज्ञक्रतूनां प्रायणः सुवर्गस्य लोकस्य ज्योतिः	महाना. १७।९
स्वाय लोकाधारिष्टिमिच्छेदेव हैवंविदे सर्वाणि भूतान्य- रिष्टिमिच्छन्ति	बृह. १।४।१६ मैत्रा. ६।३६	स्तस्माद्भिद्भोत्रं परमं वदन्ति स्वेच्छाचारस्वभावोमोक्षः परं ब्रह्म	निर्वाणो. ८
स्वाराज्यमतिरात्रेण (यजति) स्वार्थसंयमात्पुरुषज्ञानम्	शां. १।७।५२	स्वेदजाः क्रिमिकीटादयः स्वेन भासा स्वेन ज्योतिषा प्रस्वपि-	ना. पू. ता. ५।६
स्वार्थे स्वामानिकेऽर्थे च बहुधा संस्थितिस्त्वयि	मैत्रा. ५।२	त्यत्रायंपुरुषः स्वयश्च योतिर्भवति स्वेन रूपेणाभिनिष्पद्यते एव	बृह. ४।३।९
स्वालोकतः शास्त्रदशा स्वबुद्ध्या स्वानुभावतः । प्रयच्छति परां सिद्धिं त्यक्त्वात्मानं मनःपिता	महो. ५।८१	आत्मेति [छांदो. ८।३।४+ स्वेनावृतं सर्वमिदं प्रपञ्चं पञ्चात्मकं	मैत्रा. २।२
स्वावगम्यो लयः कोऽपि यो मनोवागगोचरः (जायते वाग- गोचरः) [वराहो. २।८१+	अमन. २।२२	पञ्चसु वर्तमानम् । पञ्चीकृता- नन्तमवप्रपञ्चं पञ्चीकृतस्वा-	ना. प. ९।१८
स्वावबोधकलालापकुशला दुर्लभा भुवि	अमन. २।२३	वयवैरसंवृतम् स्वे महिम्नि तिष्ठमानं दृष्ट्वाऽऽवृत्त-	मैत्रा. ६।२८
स्वाविद्यातत्कार्यजातं यद्विद्यापह्वं गतम् । तद्वसविद्यानिष्पन्नं रामचन्द्रपदं भजे	प्र. वि. शीर्षकं	चक्रमिव संसारचक्रमालोकयति स्वे महिम्नि सदा समासते	नृसिंहो. ७।६ म. गी. १।८।४५
स्वाविद्याद्वयतत्कार्यापह्ववज्ञान- भासुरम् । मन्त्रिकोपनिषद्वेद्यं रामचन्द्रमहं भजे	मन्त्रिको. शीर्षकं	तस्मादेनमकारार्थेन परेण ब्रह्मणैकीकुर्यात्	अवधू. ६
स्वाश्रमेष्वेवानुक्रमणं स्वधर्मं एव सर्वं धत्ते	मैत्रा. ४।३	स्वैर न विगायेत्तन्महाव्रतम् । न स मूढबलिष्यते	अवधू. ६

ह

इकारं वियत्स्वरूपं च समानं
स्फटिकप्रभम् । हन्नाभिनासा-
कर्णं च पादाङ्गुष्ठादिसंस्थितम्
इकारः परमशः स्यात्तत्पदं चेति
निश्चितम् । सकारो ध्यायते
अन्तुर्इकारो हि भवेद्भुवम्

ध्या. वि. ९७

यो. च. ८३

इकारेण तु सूर्यः स्यात्सकारेणे-
न्दुरुच्यते । सूर्याचन्द्रमसो-
रैक्यं हठ इत्यभिधीयते
इकारेण बहिर्याति सकारेण विशेषतः
पुनः । इंस इंसेत्यसुं मन्त्रं जीवो
अपति सर्वदा । इंस इंसेति

यो. वि. १।१३३

मन्त्रोऽयं सर्वैर्जीवैश्च जप्यते
 [ध्या. वि. ६१+
 हकारो सकारोमकारो
 त्रयमेकस्वरूपं भवति
 हृतेन प्रस्यते जाड्यं सर्वदोष-
 समुद्भवम् । क्षेत्रज्ञः परमात्मा
 च तयोरैक्यं यदा भवेत् ॥
 तदैक्ये साधिते ब्रह्मंश्चित्तं
 याति विलीनताम्
 हतो वा प्राप्यसि स्वर्गं
 हत्वाऽपि स इमाल्लोकान्
 हत्वाऽर्थकामांस्तु गुरुनिहैव
 हत्वा स्वजनमाहवे
 हत्वेतानाततायिनः
 हनिष्याम वा एतद्भो यदेवात्र
 पराभावयिष्यथ
 हनिष्ये चापरानपि
 हन्तकारं मनुष्याः स्वधाकारं
 पितरः (उपजीवन्ति)
 हन्त चित्तमहत्तायां कैषा विश्वासता
 तव (चित्तमूलं हि संसारः)
 हन्त त इदं प्रवक्ष्यामि-गुह्यं ब्रह्म
 सनातनम्
 हन्ततर्हिभवत्येतद्वाख्यास्यामि ते
 व्याचक्षाणस्य तु मे निदिध्यासत्वेति
 हन्त ते कथयिष्यामि
 हन्त तेऽनया कात्यायन्याऽन्तं
 करवाणि
 हन्ता चेन्मन्यते हन्तुं हतश्चेन्मन्यते
 हतम् । उभौ तौ न विजानीतो
 नायं हन्ति न हन्यते
 हन्ताहमेतद्भगवतो वेदानीति
 हन्ताहमेतद्भगवतो वेदानीति(मा.पा.)
 हन्ति पाप्मानं जहाति च य एवं वेद
 हन्तुं स्वजनमुद्यताः
 हन्तेन्द्रियगणा यूयं त्यजताकुलतां
 शनैः । चिदात्मा भगवान्सर्व-
 साक्षित्वेन स्थितोऽस्म्यहम्
 हन्यान्मुष्टिभिराकाशं क्षुधार्तः
 खण्डयेत्तुषम् । नाहं ब्रह्मेति

यो. शि. १।१३०

हयग्री. ६

यो.शि. १।१४

भ. गी. २।३७

भ. गी. १८।१७

भ. गी. २।५

भ. गी. १।३१

भ. गी. १।३६

शौनको. १।१

भ. गी. १६।१४

बृह. ५।८।१

वराहो. ३।२१

कठो. ५।६

बृह. ४।५।५

भ. गी. १०।१९

बृह. २।४।१

कठो. २।१९

छांदो. १।८।७

छांदो. १।८।७

बृह. ५।५।३,४

भ. गी. १।४५

अ. पू. ३।८

जानाति तस्य मुक्तिर्न जायते पैङ्गलो. ४।२२

हयग्रीवैकाक्षरजपशीलाज्ञया

सूर्यादयः स्वतः स्वस्वकर्मणि

प्रवर्तन्ते

हयो भूत्वा देवानवहत्

हरन्ति प्रसभं मनः

हरमायात्मकेन ह्रीङ्कारेण हृल्लेखाख्या

भगवती त्रिपुरेति व्यापठ्यते

हरमुवाच-कुरु हर संहारम् ।

जगद्धरणाद्धरो भव

हरितस्य नीलस्य पीतस्य लोहितस्य

श्वेतस्य नाड्यो रुधिरस्य पूर्णाः

हरिहरहिरण्यगर्मलछारमप्रमेय-

मनाद्यन्तं रुद्रसूक्तैरभिषिच्य

हरिं हरन्तं पादाभ्यामनुयान्ति

सुरेश्वराः

हरिः हरन्तमनुयन्ति देवा विश्व-

स्वैशानं वृषभं मतीनाम्

[महाना. १३।११+]

हरिः पतङ्गः पटरी सुपर्णः

हरे राम हरे राम राम राम हरे

हरे । हरे कृष्ण हरे कृष्ण

कृष्ण कृष्ण हरे हरे

हरो वै विलोक्य रुदति

रम । रोदनाद्बृद्धसंज्ञः

हर्षशोकान्वितः कर्ता

हर्षामर्षभयक्रोधकामकार्पण्यदृष्टिभिः।

न परासृज्यते योऽन्तः स जीव-

न्मुक्त उच्यते

हर्षामर्षभयक्रोधकामकार्पण्य-

दृष्टिभिः । न हृष्यति ग्लायति

यः परामर्शविवर्जितः

हर्षामर्षभयोद्देगैः

हविर्गुणा न वक्तव्याः पितरो

यावदपिताः । तृमैस्तु पितृभिः

पञ्चाद्वक्तव्यं शोभतं हविः

हविर्मेऽजस्रं विलुहति

हसत्युल्लसति प्रीत्या क्रीडते मोदते

तदा । तनोति जीवनं प्रीत्या

विमेति सर्वतो भयात्

हयग्री. ६

बृह. १।१।२

भ. गी. २।६०

त्रि. ता. १।१

गणेशो. ३।१३

सुबालो. ४

भस्मजा. २।४

शरभो. ६

चित्त्यु. १५।१

चित्त्यु. ११।८

कलिसं. २

गणेशो. ३।१३

भ. गी. १८।२७

महो. २।४४

महो. ६।४९

भ. गी. १२।१५

इतिहा. ८२

इतिहा. ८५

यो. शि. ६।६७

हसन्ति लोकायतिका हसन्ति

कुटिला जनाः

हसौ हयग्रीवस्वरूपो भवति

हस्तप्राप्तं च भक्षयेत् (यतिः)

हस्तमेवाप्येति यो हस्तमेवास्तमेति

हस्तं हस्तेन सम्पीड्य दन्तैर्दन्ता-

न्विचूर्ण्य च । अङ्गान्यङ्गैः

(इवाक्रम्य) समाक्रम्य जये-

दादौ स्वकं मनः [महो. ९।७५+

हस्ताभावाक्रिया न च

हस्ताभ्यां चाग्निमसृजत

हस्ताभ्यां ननुत्तरणं न कुर्यान्न

(वृक्षारोहणमपि) वृक्षमारोहेत्

हस्तावध्यात्मं, आदातव्यमधिभूतं,

इन्द्रस्तत्राधिदैवतं, नाडी तेषां

निबन्धनम्

हस्तावेवास्या एकमङ्गमुद्वं, तयोः

कर्म परस्तात्प्रतिविहिता भूतमात्रा कौ. त. ३।५

हस्तिजिह्वा तथा सव्यपादाङ्गुष्ठान्त-

मिष्येते

हस्तिजिह्वाभिधायस्तु वरुणो

देवता भवेत्

हस्ति हिरण्यं दासभार्य क्षेत्राण्या-

यतनानीति

हस्तिनिं सिंहे दंशे मशके नकुल-

सर्पराक्षसगन्धर्वं सृत्यो रूपाणि

विवित्वा न विभेति कुतश्चनेति

हस्तेन दक्षिणेनैव पीडयेन्नासिकापुटम्

हस्तौ च दातव्यं च -(मा. पा.)

हस्तौ चादातव्यं च

हस्तौ चादातव्यं च नारायणः

हस्तौ पादावुपस्थं च जिह्वा

पायुस्तथैव च । कर्मेन्द्रियाणि

पञ्चैव राजन्नस्मिच्छरीरके

हस्तौ वै ग्रहः, स कर्मणाऽतिमाहेण

गृहीतो हस्ताभ्यां हि कर्मकरोति

हस्त्यृषभः सहस्रं ददामीति होवाच

जनको वेदेहः

हं नमः शिरसि प्रोतं वेद शिवो

भवेत्

सूर्यता. १।१२

हयग्री. ६

ना. प. ५।४८

सुबालो. ९।६

मुक्तिको. २।४२

ते. वि. ५।१९

बृह. ६।४।६

ना.प.५।८+७।१

सुबालो. ५।११

कौ. त. ३।५

जा. द. ४।२१

जा. द. ४।३६

छांदो. ७।२४।२

सुबालो. १३।२

त्रि. ब्रा. २।९५

प्रश्नो. ४।८

प्रश्नो. ४।८

सुबालो. ६।१

भवसं. २।१८

बृह. ३।२।८

बृह. ४।१।२-७

हंसषोढो. २

हंभी तृतीयस्याद्यार्थान्त्यं सृत्युं

चतुर्थस्याद्यार्थान्त्यं साम तु

जानीयाद्यो जानीते सोऽमृतत्वं

च गच्छति

हंस एव परं वाक्यं हंस एव तु

वादिक्म । हंस एव परो रुद्रो

हंस एव परात्परम्

हंसज्योतिरनूपम्यं मध्ये देवं व्यव-

स्थितम् । दक्षिणामुखमाश्रित्य

ज्ञानमुद्रां प्रकल्पयेत्

हंसपरमहंसयोरान्तरप्रणवः,

तुरीयातीतावधूतयोर्ब्रह्म प्रणवः

हंसपरमहंसयोर्ध्यानाधिकार-

स्तुरीयातीतावधूतयोर्न

हंसपरमहंसयोर्मननं, तुरीया-

तीतावधूतयोर्निदिध्यासः

हंसपरमहंसयोर्मनसार्चनं, तुरीया-

तीतावधूतयोः सोऽहम्भावना

हंसप्रणवयोरभेदः

हंसविद्यामिमां लब्ध्वा गुरुशुश्रूषया

नरः ॥ आत्मानमात्मना साक्षा-

द्ब्रह्म बुद्ध्वा सुनिश्चलम् । देह-

जात्यादिसम्बन्धान्वर्णाश्रम-

समन्वितान् ॥ वेदशास्त्राणि

चान्यानि पदपांसुभिर्व्यजेत्

हंसविद्याश्रुते लोके नास्ति

नित्यत्वसाधनम्

हंसस्य तपोलोकः परमहंसस्य सत्य-

लोकः [ना. प. ५।९+

हंसस्य प्रार्थनात्रिकालाः

हंसस्याष्टगृहेष्वष्टकवलं परमहंसस्य

पञ्चगृहेषु करपात्रं फलाहारो

गोमुखं तुरीयातीतस्याजगरवृत्तिः

हंस हंस वदेद्वाक्यं प्राणिनां देह-

माश्रितः । स प्राणापानयो-

र्ग्रन्थिरजपेत्यभिधीयते

हंसहंसाय विद्महे सोहं हंसाय

धीमहि । तन्नो हंसः प्रचोदयात्

वनदु. १४९

नृ. पू. १।५

ब्र. वि. ६।१

ब्र. वि. ६।४

ना. प. ७।१०

ना. प. ७।९

ना. प. ७।११

ना. प. ७।९

पा. ब्र. ३

ब्र. वि. २८

ब्र. वि. २६

१ सं. सो. २।५९

पा. ब्र. ३

ब्र. वि. ७८

हंसहंसेति मन्त्रोऽयं सर्वैर्जीवैश्च जप्यते । गुरुवाक्यात्सुपुम्नायां विपरीतो भवेज्जपः	यो. शि. १।१३१	ण्डलुहस्ता ग्रामैकरात्रवासिनो नगरे तीर्थेषु पञ्चरात्रं वसन्त एकरात्रद्विरात्रकृच्छ्रचान्द्राय-	
हंसहंसेति यो ब्रूयाद्धंसो ब्रह्मा हरिः शिवः	अ. वि. ३४	णादि चरन्त आत्मानं प्रार्थयन्ते हंसात्मकं ते विरजा भवन्ति	आश्रमो. ४ ध्या. वि. २४
हंसहंसेति सदा ध्यायन्सर्वेषु देहेषु व्याप्य वर्तते	हंसो. ४	(अथ) हंसा नाम ग्राम एकरात्रं नगरे पञ्चरात्रं क्षेत्रे सप्तरात्रं तदुपरि न वसेयुः-गोमयाहा-	
हंसहंसेत्यमुं मंत्रं जीवो जपति सर्वदा [ध्या. वि. ६२+ यो. चू. ३१+ यो. शि. ६।५४	हंसो. ४	रिणो नित्यं चान्द्रायणपरायणा योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते	भिक्षुको. ३
हंसः कं खं गं घं ङं महामुण्ड- मालाधारिणि महाकालप्रिये मां रक्ष रक्ष	हंसपोढो. २	(अथ हं) हंसा निशायामतिपेतुः हंसेति वर्णद्वयेनान्तःशिखोपवीतित्वं निश्चित्य...चतुर्विंशतितत्त्वा-	छांदो. ४।१।२
हंसः चं छं जं झं ञं महात्रिपुर- भैरवि पुस्तकाक्षमालाधारिणि शत्रुमुखस्तम्भनं कुरु कुरु स्वाहेति महापद्मे	हंसपोढो. २	पादनतन्तुकृत्वं नवतत्त्वमेकमेव हंसे तु सकृदेव स्यात्	परब्र. ५
हंसः टं ठं डं ढं णं डां डीं डं डाकिनि मां रक्ष रक्ष स्वाहेत्यनाहते न्यसेत्	हंसपोढो. २	परमहंसै न विद्यते (स्नानं) हंसो जटाधारी त्रिपुण्ड्रोर्ध्वपुण्ड्र- धारी असङ्कल्पमाधुकरान्नाशी	ना. प. ४।२३
हंसः तं थं दं धं नं महामारि मारहारिणि हुं हुं दारित्र्यं हर हर स्वाहा	हंसपोढो. २	कौपीनखंडतुंडधारी [ना. प. ५।५+ १ सं. सो. २।१३ हंसो भगवान्छुचिरप्रतिरूपः हंसो भगवान्छुचिरूपः प्रतिरूपः हंसो विशोको अजरः पुराणो ऋतीयमानो अहमस्मि नाम	चाक्षुषो. २ अक्षयु. २ बा. सं. २४
हंसः परमहंसो भूत्वा स्वरूपानु- सन्धानेन सवेप्रपञ्चं विदित्वा ...प्रणवात्मकत्वेन देहत्यागं करोति यः सोऽवधूतः	तुरीया. ३	हंसो हंसमभ्युवाद हो होऽयि भल्लाक्ष भल्लाक्ष जानश्रुतेः पौत्रायणस्य सर्वं दिवा ज्योति- राततं तन्मा प्रसाङ्गीः	छांदो. ४।१।२ भ. गी. २।६५ शांडि. १।४।९
हंसः पं फं बं भं मं मार्जारि वीरा- वलि ममालस्यं नाशय नाशय हंसः यं रं लं वं शं षं सं हं लम्बोदरि मातर्मेहामङ्गलप्रिये मम जाड्यं छेदय छेदय	हंसपोढो. २	हानिरस्योपजायते हानोपादानचेष्टादि व्यानकर्म हारे त्वा शूद्र तवैव सह गोभि- रस्त्विति	छांदो. ४।२।३
हंसः शक्तेरधिष्ठानं चराचरमिदं जगत् हंसः शिखा, प्रणय उपवीतम् हं सः शुचिषट्सुरन्तरिक्षसद्भोता वेदिपदतिथिर्दुरोणसत्	बराहो. ५।९५ परब्र. ६ कठो. ५।२	हास्यनिष्ठीवनास्फोटमुच्चभाष्य- विजृम्भणम् । पादप्रसारणं गीतं न कुर्यादुरुसान्निवौ	शिबो. ७।१३
[महाना. ८।६+१२।३+ [ना. प. ५।४+ ग. पू. ता. २।९+ हंसा एकदण्डधराः शिखावर्जिता यज्ञोपवीतधारिणः शिष्यकम-	नृ. पू. ३।६+ ऋ. सं. ४।४०।५	हिक्का कासस्तथा श्वासः शिरः- कर्णाक्षिवेदनाः । भवन्ति विविधा रोगाः पवनव्यत्यय- क्रमात्	यो. चू. ११७

हिङ्कार इति त्र्यक्षरं प्रस्तार इति
त्र्यक्षरं तत्समम्

छांदो. २।१०।१

हितं मितं च भोक्तव्यं स्तोत्रं
स्तोत्रमनेकधा

वराहो. ५।५

हित्वा नाम नाड्यो द्वासप्ततिसह-
स्राणि हृदयात्पुरीततमभि-
प्रतिष्ठन्ते ताभिः प्रत्यवसृष्य
पुरीतति शेते (आत्मा)

बृह. २।१।१९

हितानाम हृदयस्य नाड्यो हृदयात्
पुरीततमभिप्रतन्वन्ति

कौ. त. ४।१५

हिताहितं मनोरामं वचः शोकावहं
तु यत् । श्रुत्वाऽपि न शृणोतीव
बधिरः स प्रकीर्तितः

ना. प. ३।६७

हित्वा पापमवाप्स्यसि
हित्वेकारं तुरीयस्वरं सर्वादौ
सूर्याचन्द्रमस्केन कामेश्वर्ये-
वागस्त्यसंज्ञा

भ. गी. २।३३

हिरण्यं पुरुषं उयोतीरूपं तपन्तम्
हिरण्यं यस्य विभाति सर्वं

त्रि. ता. १।१६

व्योमान्तरे रश्मिमांशुनाभिः
हिरण्यं वेदविदां वरिष्ठं यमध्वरे
ब्रह्मविदः स्तुवन्ति

चाक्षुषो. ४

हिरण्यं सौम्यतनुं स्वभक्ताया-
भयप्रदम्

एका. उ. ८

हिरण्यः पुरुष एकहस् सः
हिरण्यः सर्वेभ्यो भूतेभ्यो ददर्श
हिरण्यी अरणी याभ्यां
निर्मन्थतामश्विनौ

एका. उ. १०

हिरण्येन पात्रेण सत्यस्यापिहितं
मुखम् । तत्त्वं पूषन्नपावृणु सत्य-

गोपालो. २।२३

धर्माय दृष्टये [बृह. ५।१५।१+
हिरण्ये परे कोशे विरजं ब्रह्म
निष्कलम् । तच्छुभ्रं ज्योतिषां
ज्योतिस्तद्यदात्मविदो विदुः

बृह. ४।३।१, १२

१ ऐत. १।३।१

बृह. ६।४।२२

हिरण्यो ह वा अमुष्मिँल्लोके
सम्भवति

मैत्रा. ६।३५

हिरण्योऽहं शिवरूपमस्मि
[कैव. २०

मुण्ड. २।२।५

१ ऐत. १।३।१

+२ बिल्बो. १३

हिरण्यगर्भस्तदाज्ञया सूक्ष्माण्य-
पालयत्

पैङ्गलो. १।५

हिरण्यगर्भस्त्रिरूप ईश्वरव्यक्त-
चैतन्यः

तृप्तिहो. ५।४

हिरण्यगर्भस्तेजसः सूक्ष्मश्च उकारः

यो. चू. ७५

हिरण्यगर्भः स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः

पाद उच्यते

ना. प. ८।१३

हिरण्यगर्भस्य कारणं परमात्मान-

मण्डपरिपालकनारायणमभ्येति

त्रि. म. ना. ३।४

हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं

स (सा) नो बुद्ध्या शुभया

संयुनक्तु [श्वेताश्व. ३।४+

गुह्यका. ५६

हिरण्यगर्भं पश्यति जायमानः

स नो देवः शुभया स्मृत्या

संयुनक्तु

महाना. ८।१२

हिरण्यगर्भं पश्यति जायमानं स

नो बुद्ध्या शुभया संयुनक्तु

श्वेताश्व. ४।१२

हिरण्यगर्भः स्थूलोऽन्तर्द्वितीयः

पाद उच्यते

ना. प. ८।१४

हिरण्यगर्भादीनहं जायमानान्

पश्यामि

भस्मजा. २।५

हिरण्यगर्भाविष्ठितविक्षेपशक्ति-

तस्तमोद्विक्ताऽहङ्काराभिधा

स्थूलशक्तिरासीत्

पैङ्गलो. १।३

हिरण्यगर्भो भगवानेष च्छन्दसि

सुपुतः । सोऽहं शोगरतिर्ब्रह्म-

न्योगशालेषु शब्दितः

ना. महो. ५८

हिरण्यगर्भो लोकादिश्रुतर्वक्त्रो

निरुक्तगः । ब्रह्मा सनातनो

देवो मम बह्वर्थचिन्तकः

ना. महो. ३५

हिरण्यज्योतिर्यस्मिन्नयमात्माऽधि-

क्षयंति भुवनानि विधा

सुबालो. २।१

हिरण्यज्योतिः शरीरस्य मध्ये

हिरण्यद* ह्यो बभसोऽनसुरि-

चिन्त्यु. ११।८

मैहान्तमस्य महिमानमाहुः

हिरण्यबाहुं हिरण्यरूपं हिरण्यवर्णं

हिरण्यनिधिमद्वैतं... भगवन्तं

शिवं प्रणम्य मुहुर्मुहुरभ्यर्च्य...

कृताञ्जलिपुटः पप्रच्छ

छांदो. ४।३।७

भस्मजा. १।१

हिरण्यबाहुं हिरण्यवर्णं हिरण्यरूपं

पशुपाशविमोचकं पुरुषं कृष्ण-

पिङ्गलमूर्ध्वरेतं विरूपाक्षं...
 रुद्रसूक्तैरभिषिच्य... भस्मजा. २।४
 हिरण्ययोवेतसोमध्यवासां [त्रिमु. ३ महाना. १२।३
 हिरण्यवर्णः शकुनो ह्यद्यादित्ये
 प्रतिष्ठितः मैत्रा. ६।३४
 हिरण्यवर्णो हरिणीं सुवर्णरजत-
 सजाम् । चन्द्रां हिरण्यमीं
 लक्ष्मीं जातवेदो ममावह श्री. सू. १
 [ऋ. खि. ५।८७।१
 हिरण्यवर्णो हिरण्यश्मशुरानखा-
 भेभ्यो दीप्यमान इव आपं. ६।२
 हिरण्यशृङ्गं वरुणं प्रपद्ये तीर्थं मे
 देहि याचितः महाना. ५।१५
 (तत्र) हिंसा नाम मनोवाकाय-
 कर्मभिः सर्वभूतेषु सर्वदा
 क्लेशजननम् शांडि. १।१।३
 हीनान्नपानवत्तः स्यान्नीचशय्या-
 सनो गुरोः । न यथेष्टश्च सन्तिष्ठे-
 त्कलहं च विवर्जयेत् शिवां. ७।१४
 हीयतेऽर्थाद्य उ प्रेयो वृणीते कठो. २।१
 हुतमन्नं समं नयति
 (समुन्नयति मा. पा.) प्रभो. ३।५
 हुतमहुतं दत्तमदत्तं सर्वमसर्वं
 विश्वमविश्वं कृतमकृतं परमपरं
 परायणं च त्वम् [अशिरः. ३।१+ चतुर्व. ८
 हुताशनश्चापि हि सर्वभक्षः
 ह इत्येकमक्षरमभिहरन्ति... (मा. पा.) बृ. ह. ५।३।१
 हृत्पदं वेदिकातत्रलिङ्गमोङ्कारमिष्यते शिवां. १।२४
 हृत्पद्मकर्णिकामध्ये स्थिरदीप-
 निभाकृतिम् । अङ्गुष्ठमात्र-
 मचलं ध्यायेदोङ्कारमीश्वरम् व्या. विं. १५
 हृत्पद्ममध्ये सर्वं यत्तत्प्रज्ञाने
 प्रतिष्ठितम् आ. प्र. १
 हृत्पुण्डरीकमध्यस्थं चैतन्यज्योति-
 रव्ययम् त्रि. प्रा. २।१५६
 हृत्पुण्डरीकमध्यस्थां प्रातःसूर्यसम-
 प्रभाम् । पाशाङ्कुशधरां सौम्यां
 वरदाभयहस्तकाम् ॥ त्रिनेत्रां
 रक्तवसनां भक्तकामदुषां भजे १ देव्यु. १८

हृत्पुण्डरीकमध्ये तु भावयेत्परमे-
 श्वरम् । साक्षिणं बुद्धिवृत्तस्य
 परमप्रेमगोचरम् मैत्रे. १।१३
 हृत्पुण्डरीकं विरजं विशुद्धं
 विचिन्त्य मध्ये विशदं विशोकम् कै. ६
 हृत्स्थं ज्ञानासिनाऽऽत्मनः भ. गी. ४।४२
 हृदयमन्थिरस्तित्वे छिद्यते ब्रह्म-
 चक्रम् । संशये समनुप्राप्ते
 ब्रह्मनिश्चयमाश्रयेत् ते. विं. ६।१०१
 हृदयमन्थिहीनोऽस्मि हृदया-
 स्मोजमव्यगः मैत्रे. ३।१७
 हृदयज्ञं चाहृदयज्ञं च यद्वै
 वाङ्माभविष्यन्न धर्मो नाधर्मो
 व्यज्ञापयिष्यत् छांदो. ७।२।१
 हृदयज्ञं चाहृदयज्ञं चान्नं च रसं
 चेमं च लोकममुं च विज्ञाने-
 नैव विजानाति छांदो. ७।७।१
 हृदयमेव सन्नाडिति होवाच
 बृह. ४।१।७
 हृदयमेवान्ववक्रामति
 बृह. ४।४।१
 हृदयमेवायतनमाकाशः प्रतिष्ठा
 बृह. ४।१।७
 हृदयस्त्वं भूतभव्यः पुराणो हेको
 वीरो वेदगुणैकवेद्यः २ रुद्रो. ६०
 हृदयस्य दश च्छिद्राणि भवन्ति
 येषु प्राणाः प्रतिष्ठिताः सुबालो. ४।१
 हृदयस्य मध्ये लोहितं मांसापिण्डं,
 यस्मिंस्तद्दहं पुण्डरीकं कुमुद-
 मिवानेकधा विकसितं सुबालो. ४।१
 हृदयस्य रेतो मनः
 १ ऐत. १।३।१
 हृदयं कुण्डली भस्म रुद्राक्ष-
 गणदर्शनम् सुक्तिको. १।३७
 हृदयं न हि सत्यं जानाति हृदये
 होव सत्यं प्रतिष्ठितं भवति बृह. ३।५।२३
 हृदयं निरभिद्यत
 २ ऐत. १।४
 हृदयं निर्मलं कृत्वा चिन्तयित्वा-
 ऽध्यनामयम् । अहमेव परं
 सर्वमिति पश्येत्परं सुखम् पैङ्गलो. ४।९
 हृदयं यूपः (यज्ञस्य)
 महाना. १८।१
 हृदयं वै ब्रह्मेति
 बृह. ४।१।७
 हृदयं ब्रह्मेत्याहुणेयः
 १ ऐत. १।४।१

हृदयं त्रिधमस्य	मुण्ड. २।१।४	हृदये होव अद्वा प्रतिष्ठिता भवति	बृह. ३।९।२१
हृदयं वै सम्राट् परमं ब्रह्म नैनम्		हृदये होव सत्यं प्रतिष्ठितं भवति	बृह. ३।९।२३
हृदयं जहाति	बृ. च. ४।१।७	हृदये होव सम्राट् सर्वाणि भूतानि	
हृदयं वै सम्राट् सर्वेषां भूताना-		प्रतिष्ठितानि भवन्ति	बृह. ४।१।७
मायतनम्	बृह. ४।१।७	हृदयोर्ध्वभागे चित्तखंयमान्	
हृदयं वै सम्राट् सर्वेषां भूतानां प्रतिष्ठा	बृह. ४।१।७	महर्लोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
हृदयं छष्टकपालानि	निरुक्तो. २।१	हृदाकाशे चिदादित्यः सदा भासति	
हृदयाकाशे महोज्ज्वलाज्ञानरूपा भवति	शांडि. १।४।५	भासति । नास्तमेति न चोदेति	
हृदयात्सम्परित्यज्य सर्ववासन-		कथं सन्ध्यामुपास्महे	मैत्रे. २।१४
पङ्क्तयः । यस्तिष्ठति गतव्यप्रः		हृदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणः	चिन्त्यु. ११।११
स मुक्तः परमेश्वरः	महो. ६।८	हृदा मनीषा मनसाऽभिक्रमा ये तां	
हृदयात्सर्वमिदं जायते	सुबालो. १।५	विदुरमृतास्ते भवन्ति	गुणका. ६०
हृदयादायता तावच्चक्षुष्यस्मिन्		हृदा मनीषा मनसाऽभिक्रमां य एनां	
प्रतिष्ठिता । सारणी सा तयो-		विदुरमृतास्ते भवन्ति	गुणका. ६३
र्नाडी द्वयोरेका द्विधा सती	मैत्रा. ७।११	हृदा मनीषी मनसाऽभिक्रमो य	
हृदयादिकण्ठपर्यन्तं सस्वनं		(एवं एनं-विदुः) एतद्विदु-	
नासाभ्यां शनैः पवनमाकृष्य		रमृतास्ते भवन्ति [कठो. ६।५+	श्वेताश्व. ३।१३
यथाशक्तिः कुम्भयित्वा इडया		+४।१७+ म. ना. १।११+	त्रि. म. ना. ६।४
विरेच्य गच्छंस्तिष्ठन्कुर्यात् । तेन	शांडि. १।७।१४	हृदासन-नाभि-कण्ठ-सर्वाङ्गानि	
श्लेष्महरं जठराग्निवर्धनं भवति		स्थानानि	पैङ्गलो. २।३
हृदयादिव सृष्टो हृदयादिव निर्मित		हृदा हृदिस्थं मनसा य एनमेवं	
इति हृदये त्वेव रेतः प्रतिष्ठितं		विदुरमृतास्ते भवन्ति	श्वेताश्व. ४।२०
भवति	बृह. ३।९।२२	हृदि चित्तस्य संयमात्सर्वलोकज्ञानम्	शांडि. १।७।५२
हृदयाद्बृहदयं सृष्टोः	चिन्त्यु. १।५।२	हृदि दक्षिणाभिः (शारीरयज्ञस्य)	गर्भो. ११
हृदयानि व्यदारयत्	म. गी. १।१५	हृदि प्रतीक्या कवयो मनीषेति	
हृदयान्मनः (निरभिद्यत)	२ ऐत. १।४	उपैतं... [बृ. जा. १।२+	नृ. पू. १।१
हृदयाम्बुरुहासीनं ध्यायेद्वा		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणाः	
विष्णुरूपिणम्	त्रि. ब्रा. १।५३	प्रतिष्ठिताः । हृदि प्राणः स्थितो	
हृदयेन हि रूपाणि जानाति	बृह. ३।९।२०	नित्यमपानो गुदमण्डले	यो. चू. २३
हृदयेन हि अद्वा जानाति हृदये		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणे	
होव अद्वा प्रतिष्ठिता भवति	बृह. ३।९।२१	प्रतिष्ठिताः । हृदयं पुरुषोऽसि	
हृदयेनान्तसर्वेहो मुक्त एवोत्तमाशयः	मुक्तिको. २।१५	त्वं तिस्रो मात्राः परश्च सः	२ रुद्रो. ५४
हृदये व्यज्यते घोषो गर्जत्पर्जन्य-		हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि	
सभिः । तत्र स्थिता सुरेशान	यो. शि. ३।४	प्राणाः प्रतिष्ठिताः । हृदि	
मध्यमेत्यभिधीयते		प्राणाश्च ज्योतिश्च त्रिहस्तुत्रं	
हृदये होव रूपाणि प्रतिष्ठितानि		च तद्विदुरिति	ब्रह्मो. ४
भवन्ति	बृह. ३।९।२०	हृदि सर्वस्य धिष्ठितम्	म. गी. ३।१८
हृदये होव रेतः प्रतिष्ठितम्	बृह. ३।९।२२		

हृदिस्था देवताः सर्वा हृदि प्राणाः प्रतिष्ठिताः । हृदि त्वमसि यो नित्यं तिस्रो मात्राः परस्तु सः [अ. शिरः. ३।४+	वटुको. १८ ध्या. वि. ६४	हृषीकेशं तदा वाक्यं हृष्टरोमा धनञ्जयः हृष्यामि च पुनः पुनः हृष्यामि च मुहुर्मुहुः हे कृष्ण हे यादव हे सखेति हेतुद्वयं हि चित्तस्य वासना च समीरणः । तयोर्विनष्ट एकस्मि- स्तद्वावपि त्रिनश्यति हेतुनाऽनेन कौन्तेय हेतुगद्भिर्विनिश्चितैः हेतुर्न जायतेऽनादेः फलं चापि स्वभावतः । आदिर्न विद्यते यस्य तस्य ह्यादिर्न विद्यते हेतुस्तु सुखदुःखस्य योगो दृष्ट श्चतुर्विधः हेतुः प्रकृतिरुच्यते हेतोरगदिः फलं येषामादिर्हेतुः फलस्य च । हेतोः फलस्य चानादिः कथं तैरुपवर्ण्यते हेतोरगदिः फलं येषामादिर्हेतुः फलस्य च । तथा जन्म भवेत्तेषां पुत्राज्जन्म पितुर्यथा हेतोः किं नु महीकृते हेमप्रख्यामिन्दुखण्डान्तमौलिं शङ्खारिष्टाभीनिहस्तां त्रिने- त्राम् । हेमाब्जस्थां पीतवस्त्रां प्रसन्नां देवीं दुर्गां दिव्यरूपां नमामि (अथ ह) हेममासनं प्राण- मूचुस्त्वं न उद्गायेति, तथेति । तेभ्य एव प्राण उद्गायत हेमाभया द्विभुजया सर्वालङ्कृतया चिता । श्लिष्टः कमलधारिण्या पुष्टः कोसलजात्मजः हेरम्बतस्त्वे परमात्मसारे नो वै योगात्रैव तपोबलेन । नैवायुध- प्रभावतो महेशि दग्धं पुरा त्रिपुरं दैवयोगात्	भ. गी. १।२१ भ. गी. १।११४ भ. गी. १।८।७७ भ. गी. १।८।७६ भ. गी. १।१४१ योगकुं. १।१ भ. गी. ९।१० भ. गी. १।३।५ अ. शां. २३ आयुर्वे. २ भ. गी. १।३।२१ अ. शां. १४ अ. शां. १९ भ. गी. १।३।५ वनदु. २ बृह. १।३।७ रा. पू. ४।९ हेरम्बो. ३
हृदि स्थाने अष्टदलपद्मं वर्तते हृदि स्थाने स्थितं पद्मं तस्य वक्त्रमधोमुखम् हृदिस्थाने स्थितं पद्मं तच्च पेद्या- मधोमुखम् । ऊर्ध्वनालमधो विन्दुस्तस्य मध्ये स्थितं मनः हृदि ह्येष आत्मा । अत्रैतदेकशतं नाडीनां हृदीन्द्रियाणि मनसा सन्निरूप्य ब्रह्मोद्भूतेन प्रतरेत विद्वान् हृद्रेषोऽर्जुन तिष्ठति हृद्धारं वायुद्वारं च मूर्ध्नि द्वारमथा- परम् । मोक्षद्वारं विलं चैव सुषिरं मण्डलं विदुः हृद्यन्तःकरणं ज्ञेयं शिवस्यायनं परम् । हृत्पद्मं वेदिका तत्र लिङ्गमोङ्कारमिष्यते हृद्याकाशमयं कोशमानन्दं परमा- लयम् । स्वं योगश्च ततोऽस्माकं तेजश्चैवाग्निसूर्ययोः हृद्याकाशस्तेजोमयोऽमृतमयः पुरुषोऽयमेव सः योऽयमात्मेद- ममृतमिदं ब्रह्मेदं सर्वम् हृद्याकाशे परं कोशं दिव्योऽय- मात्मा स्वपिति । यत्र सुप्तो न कञ्चन कामं कामयते न कञ्चन स्वप्नं पश्यति हृद्यादित्यमरीचीनां पदं षण्णवतिः हृद्येव तिष्ठ कलनारहितः क्रियां तु कुर्वन्नकर्तृपदमेत्य शमोदितश्रीः हृद्रोगं मम सूर्य हरिमाणं च नाशय [सूर्यता. २।१+ हृद्येत्येकमक्षरमभिहरन्त्यस्मै स्वाश्रान्ये च य एवं वेद	१ यो. त. १३७ २ योगत. ९ प्रश्नो. ३।६ श्वेताश्व. २।८ भ. गी. १।८।६१ अ. ना. २७ शिवो. १।२४ मैत्रा. ६।२७ बृह. २।५।१० सुबालो. ४।४ पा. ब्र. ४ अ. पू. ४।९१ अ. मं. १।५०।११ बृह. ५।२।१		

हैरण्यो गोपवेषमभ्राञ्चं

कल्पद्रुमाश्रितम्

गो. पू. १।५

होता ऋक्षंयं साममयमुद्रावा..

कौ. त. २।६

होता भोक्ता हविर्मन्त्रो यज्ञो विष्णुः

प्रजापतिः । सर्वः कश्चित्प्रभुः

साक्षी योऽमुष्मिन्भाति मण्डले

मैत्रा. ६।१६

होतृषदनाद्वैवापि दुरुद्धीथ-

मनुसमाहरति

छांदो. १।५।५

होत्रत्विजाऽग्निना वाचा, वाग्वै यज्ञस्य

होता, तद्येयं वाक्सोऽयमग्निः स

होता स मुक्तिः साऽतिमुक्तिः

बृह. ३।१।३

होमशेषं तु निर्वृत्य पूर्णपात्रोदकं

तथा । पूर्णमसीति यजुषा

जलेनान्येन बृंहयेत्

बृ. जा. ३।१७

ह्रस्वो दहति पापानि दीर्घः सम्पत्प्रदो

ऽव्ययः । अर्धमात्रा समायुक्तः

प्रणवो मोक्षदायकः

ध्या. वि. १७

(तस्य) हादुनयो विस्फुलिङ्गाः

[छां. उ. ५।५।१५

बृह. ६।२।१०

ह्वियते ह्यवशोऽपि सः

म. गी. ६।४४

ह्विया देयम् । भिया देयम् ।

संविदा देयम्

तैत्ति. १।११।३

हीनाम वेदलौकिकमार्गकुत्सित-

कर्मणि लज्जा

शांडि. १।२।१

(श्री-) ह्रीश्च ते लक्ष्मीश्च पत्न्यौ ।

अहोरात्रे पार्श्वे । नक्षत्राणि

रूपम् । अश्विनौ व्यात्तम

चिन्त्यु. १।३।३

[+वा. सं. ३।१।२२+

तै.आ. ३।१३।२

ह्रीं आनो दिवो बृहतः पर्वताश्च

सरस्वती यज्ञतागन्तु यज्ञम्

सरस्व. ८

ह्रीं पद्मावत्यन्नपूर्णं माहेश्वरी स्वाहा

त्रि.म.ना. ७।९

ह्रीं (हसौं) हयमीवायं नमो

ह्रीं (हसौम्)

त्रि. म. ना. ७।९

हयामि वां ब्रह्मणा तूर्तमेतम्

चिन्त्यु. १।४।३

अयं कोश आमोददैः पूर्णगात्रो मनोहारिसिद्धान्तवाक्यैः श्रुतीनाम् ।

ददात्वात्मतोषं विपश्चिद्वरेभ्यो यथा हेमकुम्भोऽमरेभ्योऽमृतासः ॥

इत्युपनिषद्वाक्यमहाकोशस्योत्तरार्धः समाप्तः ।

*परिशिष्टम् ।

ॐ

ॐ कार ष्वलक्ष्मं मन्मस्तकम् ॐ क्रतो स्मर कृतं स्मर ॐ स्वं ब्रह्म स्वं पुराणं वायुरं स्वमिति ॐ चत्वारिंशत्संस्कारसम्पन्नः सर्वतो विरक्तः...साधन- चतुष्टयसम्पन्न एव सन्न्यस्तुमर्हति १ सं. सो. २।१ ॐ जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिपुरीय- पुरीयातीतोऽन्तर्यामी ॐ जानभुतिर्ह पौत्रायणः अद्धा- देयो बहुदायी बहुपाक्य भास ॐ तत्सद्ब्रह्मतत्त्वं प्रकृतिपरं गगनाभं ॐ तत्सद्भूर्भुवः सुवस्तस्मै प्राणात्मने नमो नमः ॐ वयः सुपर्णा उपसेदुरिन्द्रं प्रिय- मथा ऋषयो नाधमानाः [चाक्षुषो. ५+ ऋ. मं. [+ साम. १।३।१९+ ॐ देवा ह वै सत्यं लोकमायन् ॐ नमो विश्वरूपाय विश्व- स्थित्यन्तहेतवे ॐ नमोऽस्तु शर्व शम्भो त्रिनेत्र चारुगात्र ॐ नित्यं शुद्धं बुद्धं निर्विकल्पं निराख्यातमनादिनिधनमेकं ...सर्वदाऽनवच्छिन्नं परं ब्रह्म ॐ नृसिंहाय विद्महे वज्रनखाय धीमहि । तन्नः सिद्धः प्रचोदयात् नृ. पू. ४।३	२ तारो. १ ईशा. १७ बृह. ५।१।१ गोपालो. ३।१८ छांदो. ४।१।१ २ तारो. १ गोपालो. ३।२ म. ना. १६।७ १०।७३।११ तै. भा. ४।४२।३ नृ. षट्च. १ गो. पू. ४।४ २ शिवो. १ यो. चू. ७२ नृ. पू. ४।३	ॐ परोरजसे सावदोम् ॐ पृथिवी वाङ्मापोऽन्नादाः ॐ भूमिरन्तरिक्षं द्यौरित्यष्टा- क्षराणि [बृ. ५।१४।१+ ॐ भूर्भुवः सुवरिति व्याहृतयः ॐ योऽसाविन्द्रियात्मा गोपाल ॐ तत्सत् भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो नमः ॐ योऽसावुत्तमपुरुषो गोपाल ॐ तत्सत् ॐ योऽसौ प्रधानात्मा गोपाल ॐ तत्सत् ॐ योऽसौ ब्रह्म परं वै ब्रह्म ॐ तत्सत् ॐ योऽसौ भूतात्मा गोपाल ॐ तत्सत् ॐ योऽसौ सर्वभूतात्मा गोपाल ॐ तत्सत् ॐ यो ह वै श्रीवेङ्कटेश्वरो देवो भगवा- न्भूर्भुवः सुवस्तस्मै वै नमो नमः व्यङ्कटेशो. ३ ॐ यो ह वै श्रीवेङ्कटेश्वरो देवो भगवान्यश्च ब्रह्मा तस्मै वै नमो नमः ॐ वृषादर्विकुलं ह वै शिविकुलं बभूव ॐ श्रीगुरुः सर्वकारणभूता शक्तिः	त्रि.म.ना. ७।११ सुबालो. १४।१ गायत्र्यु. १ २ प्रणवो. १८ गोपालो. ३।१३ गोपालो. ३।१५ गोपालो. ३।१२ गोपालो. ३।१६ गोपालो. ३।१४ गोपालो. ३।१७ व्यङ्कटेशो. ३ व्यङ्कटेशो. ३ इतिहा. १ भावनो. २
--	---	---	---

* पञ्चादुपलब्धानामुपनिषदां वाक्यानि पूर्वाभौतार्थबोधानवधानतया गलितानि वाक्यान्वस्मिन्परिशिष्टे सन्निवेशिता-
नीति विदाङ्गर्भन्तु विपश्चितः ।

अकार उकारमध्ये ब्रह्म परिपूर्णं	अद्वैतो. ५
अभावाज्यस्य हुत्वा मन्थे	
सम्पातमवनयेत्	छांदो. ५।२।४
अप्राहः सर्वभूतेषु सर्वेन्द्रिय-	
गुणातिगः	२ रुद्रो. ४५
अभ्यश्च धाम्नां त्वमेव ऋग्भिः	
सुभाण्ड इज्योऽसि	विष्णू. ५
अज त्वन्नाभौ जगदेतद्विचित्रं मध्ये-	
ऽपितं यस्मिन्विश्वं भुवनं च त्वमेव	२ रुद्रो. ७
अजस्त्वैको जुषमाणोऽनुशेषे अहा-	
त्येनां मुक्तमोगामजस्त्वम्	२ रुद्रो. ४७
अजां मायां लोहितशुक्लकृष्णां	
बहूनस्माज्जनयन्ती सरूपाम्	२ रुद्रो. ४७
अजो नित्यः शाश्वतश्च निर्गुणो	
निष्कलस्तथा	ना. म. १२
अणोरणीयान्महतो महीयानात्मा	
गुहायां निहितोऽयं जन्तोः	वे. सारो. २४
अतिरात्राभिहोत्रभस्मनाग्नेर्मसित-	
मिदं...प्रणवेनोद्धूलनं कुर्यात्	वासु. १६
अत्याश्रमस्थाः परिमुच्यन्ति धीरा-	
स्तेषां सुखं शाश्वतं नेत्रेषाम्	वे. सारो. ३
अत्याश्रमस्थो हि हिरण्यगर्भः	वे. सारो. ५
अथ परमात्मा नाम यथाक्षर-	
मुपासनीयः	आत्मोप. ७
अथ येनैताः शिरा अनुव्याप्ता	
एष वाव स व्यानः	मैत्रा. २।७
अथान्वरात्मा नाम पृथिव्याप...	
कर्मेनिशेषणं करोति	आत्मोप. २
अद्वैतं कथितं येन पुरुषोऽमूढो भवति	अद्वैतो. ५
अन्यस्यपन्तु द्वैतयो धोरूपा भक्तेषु	
त्वं शिवो भव शत्रूनस्माकंजहि..	२ रुद्रो. ६९
अदीनाः स्याम शरदः शतं भूयश्च	
शरदः शतात् [प्रवर्गा. २४+	वा. सं. ३६।२४
अयमग्निर्वैश्वानरो योऽयमन्तः पुरुषः	वे. पू. ३।७
अयमेव परा काष्ठा स ब्रह्म स	
शिवः स्वयम्	२ देव्यु. ३५
अयं वाव खल्वस्य प्रतिनिधिः	वे. पू. ४।८
अरजोऽयमसुतो वै विशोकः	२ देव्यु. २७

अवधूतानां परमहंसानां शीतोष्ण-	
सुखदुःखमानावमानसहनं बहु-	
जन्मान्तरेषु योगसिद्धानाम्	भक्तियो. १
अवस्थातीतः पर आत्मा त्वमेव	२ रुद्रो. ६६
अव्यक्तैकाक्षरं पूर्णं सूर्यादिय-	
ध्यात्मकुण्डिका	मुक्तिको. १।३६
अस्मिन्मूर्तिश्चतुर्थी या साऽस्तुज-	
च्छेषमव्ययम् । स हि सङ्कर्षणः	
प्रोक्तः... अनिरुद्धात्तथा ब्रह्मा	
तन्नाभिकमलोद्भवः । ब्रह्मणः	
सर्वभूतानि चराणि स्थावराणि च ना. म. ६०	
अहमेव वात इव प्रवाभ्यारभमाणा	
भुवनानि विश्वा [२देव्यु. ६+क्र.मं. १०।१२५।८	
अहमेव स्वयमिदं वदामि	
ज्ञानमैश्वरम् (देवी)	२ देव्यु. ५
अहमेवाखिलाराध्या ह्यहं	
ध्येयाऽखिलैरपि (देवी)	२ देव्यु. ३
अहं वदामि द्रविणं हविष्मते	
(सुप्राव्ये) सुवीर्याय सुन्वते	
[२ देव्यु. ७+क्र. मं. १०।१२५।२	
अहं विश्वं भुवनं चेतयामि	२ देव्यु. ६
अहं विश्वेभिः(रुद्रेभिः)-र्वसुभिः-अंराम्यह-	
मादित्यैरुत विश्वदेवैः[२देव्यु. ६+क्र.मं. १०।१२५।१	
अहं सर्वत्रगो ब्रह्मन् भूत-	
ग्रामान्तरात्मकः	ना. म. ३७
अहं हयशिरा भूत्वा समुद्रे पश्चि-	
मोत्तरे । पिबामि सुदुतं हव्यं	
कव्यं च अद्रयाऽन्वितम्	ना. म. ४९
अहं हि जीवसंज्ञातो मयि जीवः	
समाहितः	ना. म. ३६
अहं हि पुरुषो ज्ञेयो निष्क्रियः	
पञ्चविंशकः । निर्गुणो निष्कल-	
श्चैव निर्द्वन्द्वो निष्परिमहः	ना. म. ३२
अहानि शं भवतु नः शः रात्रीः	
प्रतिधीयतां [प्रवर्गा. ११	वा. सं. ३६।११
आपो वा इदमासन् सलिलमेव	वेङ्कटो. १
आपो हि घ्रा भयोभुवः...	प्रवर्गा. १४
[वा. सं. ३६।१४+	क्र. मं. १०।१।१

आर्जवं नाम मनोवाक्कायकर्मणां विहिताविहितेषु जनेषु...		एनमात्मानं गूढमनुप्रविष्टं	२ देव्यु. ८
एकरूपत्वम्	शांडि. १।१।३	एवं विदित्वा परमात्मलिङ्गमत्या-	
आवहन्ती वितन्वाना कुर्वाणा		भ्रमस्थाः परिमुच्यन्ति सर्वे	वे. सारो. ४१
चीरमात्मनः । वासांसि मम		एवं स्थित्वा संसृतौ वर्तमानः	
गावश्चाग्नपाने च सर्वदा ।	तै.आ. ७।१४।१	संसारीव सुखदुःखादिभोक्ता ।	
ततो मे भ्रियमावह	वे. सारो. ३१	उन्मत्तमृकचधिरान्धवत्सदा	
आश्रमेष्वेवावस्थितस्तपस्वी मुच्यते	वे. पू. ४।८	विभाज्यमानो मूढधीमिविमुक्तः	निलंपो. १३
आह्लादिनी गरीयसीयमन्तरे भूत्वा		एष आत्मा तपसाऽऽलोक-	
राधा कृष्णेनाराधिता		नीयो नान्यैर्धर्मैः..	२ देव्यु. १९
राधाकृष्णमाराधयत्	राधिको. ४	एष आत्माऽऽहत पाप्मा विरजो	
इदं सार्वकामिकं मोक्षद्वारं यद्योगिन		विशोको विमृशयुरजिघृत्सो-	
उपदिशन्ति	वेङ्कटो. ३	ऽपिपासः	२ देव्यु. २५
इन्द्रो विश्वस्य राजति		एष आदित्ये तपति तेजसेद्धः	२ देव्यु. २८
[प्रवर्ग्या. ८+	वा. सं. ३६।८	एष एव हि भूतात्मा भूते	
ईशानो भगवो भगवान् रुद्रो		भूते व्यवस्थितः	२ देव्यु. १२
महादेवस्त्वमीश्वरः । परंब्रह्म		एष धाता विधाता च स्वराट्	
परं धाम परः पारः परायणः	२ रुद्रो. ५६	सम्प्राट् प्रजापतिः	२ देव्यु. १०
उभयात्मको विराट् प्रणवः	ना. प. ८।१	एष दिव्यो देव एकः पुराणः	२ देव्यु. ११
उत्पन्न एव भवति शरीरं		एष देवः शीर्यमाणैर्न शीर्णः	२ देव्यु. २६
चेष्टयन् प्रभुः	ना. म. २४	एष देवैर्वेदसङ्गैश्च विप्रैरभिष्टुतो-	
ऋचं वाचं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+	वा. सं. ३६।१	ऽप्रतर्क्यो हीन्द्रियैश्च	२ देव्यु. २७
ऋचो अक्षरे परमे व्योमन्		एष ब्रह्मैष एवेन्द्र एष सर्व चराचरम्	२ देव्यु. २५
यस्मिन्देवा अधि विश्वे निषेदुः ।		एष भूतपतिरेव सेतुर्विचरणो...	२ देव्यु. ९
यस्तं न वेद किमुचा करिष्यति..	वेङ्कटो. ३	एष सुप्तेषु जागर्ति भूतंभूतं..	२ देव्यु. ९
ऋतं सत्यं नामरूपातिगत्स्वं	२ रुद्रो. ६७	एषोऽनन्तश्चेष्टते देहजालैर्यथो-	
एकमेवाद्वितीयं यद्गुरोर्वाक्येन		र्णनाभिः सृजते तन्तुजालम्..	२ देव्यु. २८
निश्चितम् । एतदेकान्तमित्युक्तं		एषोऽनन्तो महिमाधार ईशो भूमा..	२ देव्यु. २४
न मठो न वनान्तरम्	मैत्रे. २।१५	एषोऽन्तरादित्ये ह्यमृतो दृश्यते	
एको रुद्रस्त्वं हि सर्वस्य कर्ता..	२ रुद्रो. ५१	हिरण्यमयः पुरुषः शिवः	२ देव्यु. १०
एतत्सल्लु वाव सर्ववरिष्ठः श्रयते		एषोऽन्तर्याम्यमृतः पुराणः सदा	
उत्तमपुरुषः	वे. पू. ३।५	जनानां हृदये सन्निविष्टः	२ देव्यु. ८
एतत्त्वया न विज्ञेयं रूपवानिति		एषोऽशरीरो विश्वकर्ता गुणेशः	२ देव्यु. २६
दृश्यते । इच्छन्मुहूर्तान्नश्येय-		एषो हि देवः प्रदिशो नु सर्वः पूर्वो	
मीशोऽहं जगतो गुरुः	ना. म. ३४	हि जातः स उ गर्भेऽनन्तः । स	
एतदमृतमभयमेतत्परायणमेतद्ब्रह्मेति	वे. पू. ३।३	एव जातः स जनिष्यमाणः प्रत्य-	
एतद्वेषेवाक्षरं ब्रह्म	वे. सारो. १५	ङ्कुलस्तिष्ठति विश्वतोमुखः	श्रुतिर. ४.
एतद्वैराटकं महद्गुः मज्जलं सत्त्वं		ओङ्कारः प्रणवो व्यापी ह्यनन्तो-	
चिन्दुस्वरूपं महाकारस्वरूपं		ऽनन्तविक्रमः । तारं सूक्ष्मं	
ज्योतिर्मयं विद्धि	२ सारो. १	वैद्युतरत्नं.. शुक्लं सर्वशरीरगम्	२ रुद्रो. ५५

ओदनं तव भूतेश ब्रह्मक्षत्रं जगत्तथा कया त्वं न ऊत्यामि प्रमन्दसे वृषन् [प्रवर्ग्या. ७+ कयानश्चित्र आ भुवद्वती सदावृधः सखा । कया शचिप्रया वृता [प्रवर्ग्या. ४+त्रा. सं. ३६।४ कविः प्रधानो रसवर्जोऽयमात्मा कस्त्वा सत्यो मदानां म५ हिष्टो मत्सदन्धसः । दृढा (ह्र्) चिदारुजे.. प्रवर्ग्या. ५ [वा. सं. ३६।५+ कस्त्वा वेद भूतगर्भेविहीनं वेदैर्विश्वं यत्र लीलं त्वयीशे कः सोऽभिव्येयोऽयं यः प्राणाख्यः कामक्रोधौ लोभमोहौ मदश्च मान्सर्यं च त्यज्यते येन योगी. कालामिरुद्रमैत्रेयीसुबालक्षुरिमन्त्रिका कृतं चाकृतमेते च परमं च परायणम् खल्वियं ब्रह्मविद्या सर्वा सर्वोपनि.. खे वायुः प्रलयं याति गर्भो नारायणो हंसो बिन्दुर्नाद- शिरः शिखा गायत्रिया एवात्मानं पुनीते गुरूपदेशाद्विदितात्मतत्त्वाः शिवस्वरूपं प्रभजन्ति सन्तः गृहेषु गूढः परपारपारः गोपालतपनं कृष्णं याज्ञवल्क्यं वराहकम् चक्षुषश्चक्षुः ओत्र एष (व) त्वमीश मनसो मनो बुद्धबोद्धा त्वमेव चक्षुः ओत्रं प्रपद्ये [प्रवर्ग्या. १+ चतुर्भिश्च चतुर्भिश्च द्वाभ्यां पञ्च- भिरेव च । हूयते च पुनर्द्वाभ्यां तुभ्यं होत्रात्मने नमः चित्तमेव हि संसारस्तत्प्रयत्नेन शोधयेत् । यच्चित्तस्तदधीनं च स एवात्याश्रमी भवेत् छन्दोसि वै पत्राणि जगत्प्रतिष्ठा देवर्षे पृथिव्यप्सु प्रलीयते	२ रुद्रो. ५३ वा. सं. ३६।७ क्र. सं. ४।३१।१ २ देव्यु. २४ प्रवर्ग्या. ५ क्र. सं. ४।३१।२ २ रुद्रो. ७६ मैत्रा. १।१ निलेपो. १ मुक्तिको. १।३२ २ रुद्रो. ४३ वै. पू. ३।४ ना. म. १९ मुक्तिको. १।३१ सहवै. १२ चिदम्बरो. ९ २ देव्यु. १५ मुक्तिको. १।३८ २ रुद्रो. ५७ वा. सं. ३६।१ विष्णू. ११ वै. सारो. ४५ त्रेङ्कटो. ३ ना. म. १८	जलस्य चलनादेव यथा चलति भास्करः । तथैष सर्वभूतेषु तद्धर्मैर्नैव लिप्यते (भगवन् !) जीवलोका अविद्या संज्ञा भवान्नोभौ निमज्जोन्मज्ज्य कुतश्चिद्विश्रामं न यान्ति ज्योक्ते सन्तुशि जीव्यासं [प्रवर्ग्या. १९+ ज्ञात्वा हि देवं शुद्धभावैरुपास्यमुपास्य धीराः पश्चिमुच्यन्ति पाशान् । महेश्वरं नै प्रणवार्थरूपं... तच्चक्षुर्देवहितं पुरस्ताच्छुक्लमुखरत्न [प्रवर्ग्या. २४+ तच्छास्त्रं शास्त्रितं चेति द्विविधं पौरुषं स्मृतम् तत् एवाष्टाश्वरेण वा इमानि भूतानि जायन्ते, अष्टाश्वरेणैव जानानि जीवन्ति, अष्टाश्वरं प्रयन्त्यभि- संविशन्ति नतो वै तान्त्रक्षिप्रानवदतोऽवदन तत्पुरुषाय विद्महे महादेवस्य श्रीमहि । तन्नो रुद्रः प्रचोदयात् तथाऽश्वराद्विदिधाः सोम्य भावाः प्रजायन्ते तद्यथेदमक्षरमोमित्यक्षरम् । तत्परमित्यक्षरं गुह्यम् तपसा प्राप्यते सत्त्वं... तमो वा इदमेक आसीत्तस्मात्परंणो- दितः । विषमत्वं प्रयात्येतद्वै रजसो रूपम् तस्मा अरं गमाम वो.. [वा. सं. ३६।१६+ तस्माद्यजमानश्चित्तैतान्म्रीना- त्मानमभिध्यायेत् तवावयवसम्भूतैर्व्याप्तं सर्वमिदं जगन् तस्य वा एतस्य यज्ञस्य द्वावनप्यायौ यदात्माशुचिर्देवेशः ससृष्टिदैवतानि तानृषयोऽर्थमायन् तिलेषु तैलं... एवं प्रोतं त्वय्यद्वितीयं..	२ देव्यु. १३ चिदम्बरो. १ वा. सं. ३६।१९ वै. सारो. ४ वा. सं. ३६।२३ मुक्तिको. २।१ वैङ्कटो. २ कठश्रु. १३ वै. सारो. ४० मुण्ड. २।१।१ संध्यो. २० वै. पू. ४।८ वै. पू. ५।१ प्रवर्ग्या. १६ क्र. सं. १०।९।३ मैत्रा. १।१ २ रुद्रो. ४८ सहवै. १९ सहवै. ११ २ रुद्रो. ५९
---	---	--	---

तुरीयमिदं सततोदितं गुणैर्गुणा-
 तीतं विप्रुषं दिव्यधाम २ देव्यु. २३
 तेजः खल्वीरितं विषमं तं प्रयात्येत-
 द्वे सत्त्वस्य रूपम् २ पू. ५१
 ते निलायमचरन् , तेऽनु प्रविशुः
 कृष्माण्डानि सहैव. ११
 त्वत्तो जातं जगच्छम्भो स्थितं
 त्वय्येव... २ रुद्रो. ४६
 त्वमश्वमेधो वरार्थिनां वरदोऽसि त्वम् विष्णू. १०
 त्वमाशिवं द्रविणं देहि शम्भो २ रुद्रो. ७१
 त्वमेव द्यौरसि मातरिश्वाऽसि
 धर्मोऽसि होता पोता हन्ता विष्णू. ४
 त्वयावृत्तं लोकमिदं समग्रं को वा
 हीनं चेतते त्वद्विहीनः २ रुद्रो. ५१
 त्वं देवेषु प्रथितो नामतस्त्वेकः... २ रुद्रो. ७३
 त्वं न दिवा नैव रात्रिस्त्वमीशः २ रुद्रो. ६३
 त्वं नो माता त्वं पिता चोपनेता
 माता बन्धुः परमो वै गुरुस्त्वम् २ रुद्रो. ७२
 त्वामीदृशं गूढमनुप्रविष्टं सहैव
 सन्तं न विजानन्ति देवाः २ रुद्रो. ७८
 दक्षिणाशरभंस्कदं महानारायणाङ्गयम्
 दुर्मित्रियास्तस्मै सन्तु योऽस्मान्द्वेष्टि
 यं च वयं द्विष्मः प्रवर्ग्या. २३
 एते ह ५ मा मित्रस्य मा चक्षुषा
 सर्वाणि भूतानि समीक्षतां प्रवर्ग्या. १८
 देवकार्यादपि... पितृकार्यं विशिष्यते ना. म. ४७
 देयं राज्यं देयं शिरो न विचार्यैषा
 मुद्रा खेचरी देया भवति वेङ्कटो. ३
 देवानां च पितॄणां च पिता
 होकोऽहमादितः ना. म. ४८
 देवानां महस्तोमफलप्रदा, अमृतेन
 तृप्तिं जनयन्ती देवानामग्नेन... सीतो. ७
 देवासुरैस्त्वं पुरो मृढगर्भो भूतानां
 त्वं महिमा गर्भरूपः २ रुद्रो. ७५
 देवी स्वस्तिरस्तु नः स्वस्तिर्मानुषेभ्यः
 [ऋ. खि. १०।१९।५+ सहैव. २५
 देहो देवालयः प्रोक्तः मैत्र्यु. २।२

द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः
 पृथिवी शान्तिरापः शान्ति-
 रोषधयः शान्तिः [प्रवर्ग्या. १७+ वा. सं. ३६।१७
 द्वादशाक्षरा वै जगती वेङ्कटो. ३
 द्विर्द्वादशेभ्यस्तत्त्वेभ्यः खयातो
 यः पञ्चविंशकः ना. म. १३
 धृत्वा ज्योतिर्निधिं महात्मनो... वे. सारो. १८
 न कर्मणा न प्रजया शिवं पूज्या-
 मृतत्वमाप्नुयुः वे. सारो. २
 न च जीवं विना ब्रह्मन् वायव-
 श्रेष्ठयन्त्युत म. ना. २५
 न जानन्ति सर्वे हृदा भासमानं २ देव्यु. १६
 न तत्र सूर्यो भाति न चेदं चन्द्र-
 तारकम् । नेमा विद्युतो भान्ति... श्रुतिर. ३
 न तस्य कार्यं करणं च विद्यते न
 तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते निर्लेपो. ११
 न दृश्यश्चक्षुषा योऽसौ न स्पृश्यः
 स्पर्शनेन हि ना. म. १०
 नमस्ते अस्तु भगवन्नस्तु यतः स्वः
 समीदसे [प्रवर्ग्या. २१+ वा. सं. ३६।२१
 नमस्ते अस्तु विद्युते नमस्ते
 स्तनयित्तनवे [प्रवर्ग्या. २१+ वा. सं. ३६।२१
 नमस्ते हरसे शोचिषे नम अस्त्वग्नये ।
 [प्रवर्ग्या. २०+ वा. सं. ३६।२०
 नमः श्रीवेङ्कटेशाय शुद्धज्ञान-
 स्वरूपिणे । वासुदेवाय शान्ताय
 श्रीनिवासाय मङ्गलम् वेङ्कटो. ३
 न योगयुक्तोऽपि न चावधूतः परं
 भावं नयति शिवभक्तस्य लोके भक्तियो. ६
 न शैवमन्त्रादपरोऽस्ति मन्त्रो
 भस्मस्नानं नित्यतृप्तिर्हृदन्तः ।
 रुद्राक्षाणां धारणं रुद्रमन्त्रः
 प्रकीर्तनीयो गुरुमूर्तौ प्रणामः भक्तियो. ३
 न विना धातुसङ्घातं शरीरं
 भवति क्वचित् ना. म. २४
 न साम्परायं प्रविदाम बालाः...
 त्वं नो गतिः परमं चासि शम्भो २ रुद्रो. ५०

नान्ये जानन्ति तव भक्त्या विहीना ह्यजातं त्वामीशं शरणं प्रपन्नाः	२ रुद्रो. ७९
नारायणः—क एवाहं कस्त्वमेवासीति। तस्माद्भगवतो नारायणस्य क इति मुख्यं नाम, तथैव क इति ब्रह्मणश्च नामासीत्	वेङ्कटो. १
नारायणादिजनको ह्यर्यम्णो वरुणस्य हि	२ रुद्रो. ४३
नासौ कलङ्कमाप्नोति देम पङ्क- गतं यथा	अ. पू. १।३९
नास्ति तस्मात्परतरः पुरुषाद्वै सनातनात्	ना. म. २०
नित्यं हि नास्ति जगति भूतं स्थावरजङ्गमम् । ऋते तमेकं पुरुषं वासुदेवं सनातनम्	ना. म. २१
निर्गुणो गुणभुक्चैव गुणस्रष्टा गुणाधिकः	ना. म. १७
निर्वाणसर्वधर्माणानिवृत्तिः परमास्मृता	ना. म. ५६
नेम ऋणा नृणव इत्समानो यमस्य लोके अधिरब्जुराध	सहवै. ५
नेह नानाऽस्ति किञ्चिद्वै त्वदधिष्ठितमेव हि	२ रुद्रो. ४९
नोपर्याप्तीत जुगुप्सेतानृतात् पतिः पशूनां पशवो वयं च	सहवै. १२
परो दिवा (ऽहं) परपना पृथिव्यां सदा जनानां हृदये सन्निविष्टः	२ देव्यु. ७
पश्येम शरदः शतं जीवेम शरदः शतम् (प्रवर्ग्या. २४+	वा. सं. ३६।२४
पावको अस्मभ्यं शिवो भद्र (प्रवर्ग्या. २०+	वा. सं. ३६।२०
पुराविदः कवयो ये मनीषिणो ज्ञात्वाऽप्येते निष्प्रकम्पा महेशम् । तरन्ति शोकं च	२ देव्यु. २१
पृथक्पृथग्जनाः...	वेङ्कटो. ३
पुरुष एवेदं सर्वं...	

पुष्पहास चरम त्वमेव वौषट् वषट्कारस्त्वामाहुस्त्वमखेषु प्राशितारम्	विष्णू. २
पृथिवी वायुराकाशमापो ज्योतिश्च पञ्चमम् । ते समेता महात्मानः शरीरमिति संज्ञितम् । तदा- विशति यो ब्रह्मन्नदृश्यो लघुविक्रमः	ना. म. २२, २३
प्रजापतिर्वा एकोऽप्रे तिष्ठन्	वै. पू. ३।६
प्रसन्नात्माऽऽत्मनि स्थित्वा सुखमव्ययमश्रुते	वे. सारो. ४६
प्रद्युम्नाद्योऽनिरुद्धस्तु सोऽहङ्कारः स ईश्वरः	ना. म. ३०
प्रभाऽस्मीह देवी शशीसूर्यकक्षे..	२ देव्यु. १७
बाह्यात्माऽन्तरात्मा परमात्मा चेति ब्रह्मणः कोशोऽसि मेधया पिहितः	आत्मोप. ४
ब्रह्मपुच्छं प्रतिष्ठा त्वं क्षान्ति- रार्जवमेव च	वे. सारो. ३०
ब्रह्मा सनातनो देवो मम बह्वर्थचिन्तकः	२ रुद्रो. ५३
ब्रह्मैव त्वं त्रिधोर्ष्वस्त्वं गतिस्त्वं..	ना. म. ३९
मस्मालेपः सर्वगात्रेषु नित्यं रुद्राक्षाणां धारणं लिङ्गपूजा । पञ्चाक्षर्याः सञ्जपश्चित्तवृत्त्या रुद्राध्यायः पञ्चकृत्यं न चान्यत्	२ रुद्रो. ४२
भावमाहो ह्यनीहात्मा भावा- भावकरः शिवः	निलेंपो. २
भाव्यो गुरुः शिव एव प्रधानः परात्परः श्रुतिसन्द्बोद्भवैयः	२ देव्यु. १८
भुवो वायवेऽन्तरिक्षाय स्वाहा भूतग्रामशरीरेषु नश्यत्सु	भक्तियो. ४
न नशान्यहम्	महाना. ७।२
मकारे संस्थितो रुद्रः मत्तः सर्वं सम्भवति जगत्स्थावर- जङ्गमम् । अक्षरं च क्षरं चैव..	ना. म. ३७
मतो हि परमं भूतं तदव्यक्ते प्रलीयते । अव्यक्तं पुरुषे..	ब्र. वि. ७
मया सृष्टः पुरा ब्रह्मा मां यज्ञमसृजत स्वयम्...मत्पुत्रत्वं च कल्पादौ	ना. म. ३१
	ना. म. १९

लोकाध्यक्षत्वमव च ॥ अहङ्कार-
 कृतं चैव नाम पर्यायवाचकम् ना. म. ४९-२१
 महाप्रासस्त्वमेवेश मृत्युस्त्वदुपसेचनः २ रुद्रो. ५२
 माया चाहं ह्येष मायी महेशः २ देव्यु. १८
 मायावी परमानन्दस्यक्त्वा
 वैकुण्ठमुत्तमम् । स्वामि-
 पुष्करिणीतीरे रमया सह मोदते वं. पू. ५१२
 माया ह्येषा मया सृष्टा यन्मां
 पश्यसि नारद ना. म. ३४
 मायां तु प्रकृतिं विशान्मायिनं
 तु महेश्वरम् २ रुद्रो. ४८
 मां प्रविश्य भवन्तीह मुक्ता
 भक्तास्तु ये मम ना. म. ३२
 मोक्षोऽसि योगोऽसि सृजामि भाना
 परमयज्ञोऽसि विष्णु. ६
 य इमं विश्वं भुवनं यासि जुह्वद्भिः २ रुद्रो. ७०
 य एनं विदुरभृतास्ते भवन्ति
 ह्यथेतरे दुःखमेवाविशन्ति २ देव्यु. ३५
 य एष एतस्मिन्मण्डले पुरुषो यश्चायं
 दक्षिणेक्षन्पुरुषस्तावेनावन्यो-
 न्यस्मिन्प्रतिष्ठितौ बृह. ५।५।२
 य एष सम्प्रेत्यास्माच्छरीरात्समुत्थाय
 परं ज्योतिरुपसम्पद्य स्वेन
 रूपेणाभिनिष्पद्यत एष आत्मा वं. पू. ३१३
 य एषोऽत्यवष्टम्भेनेत्यूर्ध्वमुत्क्रान्तो
 व्यधमानो व्यधनप्रीतस्तस्य तमः
 प्रणुदत्येष आत्मा वं. पू. ३१२
 यतो वाचो निवर्तन्ते... आनन्दं
 प्राप्नुवन्त्येते पुनरावृत्तिवर्जितम् वे. सारो. ७
 यथा बिम्बादिवोद्भूतं बिम्बं तद्-
 नारायणाद्वेङ्कटेशः वं. पू. ५१२
 यथा लोहपिण्डस्त्वग्निसम्पर्काहोहमयो
 लोहगतप्रहारादीननुभवतीति
 तद्वदेहेन्द्रियभूतगुणैरयं
 पुरुषोऽभिभूयत इव वं. पू. ४१३
 यदा चर्मवदाकाशं वेष्टयिष्यन्ति
 मानवाः । एकदैवंमकृत्वा च... वं. सारो. ४२
 यदा तमस्तत्र विवा न रात्रिर्न सन्न
 चासच्छिव एव केवलः । तदक्षरं

तत्सवितुर्वरेण्यं प्रज्ञा च
 तस्मात्प्रसृता पुराणी श्रुतिर. २
 यदा पश्यन्ति मनसा मनीषिणो ये
 ब्रह्म मन्वान वपासते त्वाम् २ रुद्रो. ७७
 यदेतत्कर्णौ च पिधाय शृणोति च,
 यदाक्रमिष्यन् भवति नैनं
 घोषं तं शृणोति क. पू. ३१८
 यद्भूतजालं निखिलं वै विस्पृमेता-
 दृशं त्वां न विदन्ति केचित्... २ रुद्रो. ७४
 यन्नायणतारार्थसत्यज्ञानसुखा-
 कृति । त्रिपान्नारायणाकारं
 तद्ब्रह्मैवास्मि केवलम् शारसा. शीर्षकं
 यश्छन्दसामृषभो विश्वरूपः...
 स मेन्द्रो मेधया स्पृणोति ।
 अमृतस्य देवधारिणो भूयासम् वे. सारो. २८
 यस्मात्परं नापरमस्ति किञ्चिद्यस्मा-
 न्नाणीयो न ज्यायोऽस्ति कश्चित् ।
 वृक्षवस्तन्धो दिवि तिष्ठत्येक-
 स्तेनेदं पूर्णं पुरुषेण सर्वम् श्रुतिर. ७
 यस्य त्रिपुण्ड्रं लसते ललाटे तत्र
 त्रिलोके लसते च सत्यम् चिदम्बरो. ८
 यो देवानां प्रथमं पुरस्ताद्विश्वधिको
 रुद्रो महर्षिः वे. सारो. ५४
 यो देवानां प्रथमश्चोद्भवश्च
 विश्वधिको देवो महर्षिः ।
 हिरण्यगर्भं जनयामास पूर्वं श्रुतिर. ५
 योनौ रेतः सिञ्चति यदवाचीन-
 मेनो भ्रूणहत्यायास्तस्मान्मुच्यते सहवै. १२
 यो ह खलु वा वाशितामात्रः
 प्रतिपुरुषं क्षेत्रज्ञः सङ्कल्पाध्यव-
 सायाभिमानलिङ्गः प्रजापति-
 र्विश्वोऽक्षरस्तेन चेतनेनेदं शरीरं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् वं. पू. ३१५
 यो ह खलु वाव अशरीर इत्युक्तः
 स भूतात्मा वं. पू. ४११
 यो ह वै भगवानात्मा यथाऽन्तर्बहि-
 र्यामिः प्रसिद्धस्तथा स्वं रूपं
 परमं ब्रह्मा अकारं वं. पू. ५१२

लीलामूर्ते रुद्रसंज्ञस्य शम्भोरक्ष्युत्पन्नो
 बीजकोशो पुराणः । रुद्राक्षाख्यः
 सर्वदेवविजुष्टो यस्मिञ्जुष्टे
 सर्वसंसारमुक्तिः चिदम्बरो. ७
 लिङ्गं सत्यं निष्कलं ब्रह्मरूपं धार्यं
 पुण्यं हृदये ज्योतिराद्यम् ।
 सत्तामात्रं बाहुनोतीतमेतत्
 पञ्चात्मकं भासते येन मुक्तः निर्लेपो. ३
 विमुक्तो विशुद्धाद्वैतभावमाश्रित्य
 न द्रष्टा नाद्रष्टा न श्रोता
 नाश्रोता न वक्ता नावक्ता न
 कर्ता नाकर्ता नाभिमानो
 नानावमानः सोऽवधूतः भक्तियो. १
 विश्वभूत विश्वं त्वमेव विश्वगोप्ताऽसि
 पवित्रमसि विष्णू. ८
 वेदा मद्धस्ताश्चन्द्रार्कानला मन्त्रेन्द्राः
 वेदपर्वतजालोत्थमन्त्रैः २ तारो. १
 कूर्मोऽयमेव हि २ देव्यु. ३७
 वेदशास्त्रपुराणानि पर्यवस्यन्ति
 शङ्करे । तावत्तेषां संमभ्यासो
 यावत्तद्भक्तिसम्भवः चिदम्बरो. ११
 वेदान्तसारसर्वस्वं यो जानाति स
 ईश्वरः वे. सारो. ५५
 व्यष्टिस्वरूपः प्रणवस्तदेतत्संसेवमानो
 न पुनर्भवे स्यात् चिदम्बरो. ९
 शकटमिवाचेतनमिदं शरीरं वे. पू. ३१४
 शब्दस्पर्शादयो ह्यर्था अनर्था इव ते.. वे. पू. ४१६
 शम्भुः साक्षादद्वयात्मा स एव
 रहस्यमेतन्न विदन्ति लोकाः चिदम्बरो. १०
 शरीरमिदं मैथुनादेवोद्भूतं... वे. पू. ४१४
 शरीरमेतद्वद्विदित्वा चिदम्बरं
 नित्यमीशं विदित्वा । मृत्युं तीर्त्वा
 सर्वपापं विहृत्य शिवे परब्रह्मणि
 यां...तेजः चिदम्बरो. १२
 शरीरं मे विचर्षणं जिह्वा मे मधु-
 मत्तमा । कर्णाभ्यां भूरि विश्रुवम् वे. सारो. २५
 शं न इन्द्रा पूषणा वाजसातो
 शमिन्द्रा सोमा सुविताय शं योः
 [प्रवर्गा. ११+ वा. सं. ३६।११ क. सं.

शं नः कनिकरुदेवः पर्जन्यो प्रवर्गा. १०
 शं नः कुरु प्रजाभ्योऽभयनः पशुभ्यः प्रवर्गा. २२
 शाश्वतश्च स्थिर ईशः स्वतन्त्रः
 स्वमहिम्नि तिष्ठत्यनेनेदं शरीरं
 चेतनवत्प्रतिष्ठापितम् वे. पू. ३१५
 शांतिरेव शांतिः सा मा शांतिरेभि प्रवर्गा. १७
 शिवद्रोही शिवभक्तैर्विनिन्द्यः शिव-
 प्रसादे च पराङ्मुखेन । दात्रोस्त-
 स्मिन्मदमात्सर्यं एताग्रियुञ्जीत
 भगवाञ्जीलकण्ठः निर्लेपो. १२
 शिवध्याने शिवपूजाप्रसङ्गे
 रुद्राक्षाणां धारणे भस्म धार्यम् निर्लेपो. ११
 शिवः प्राणः शिवभक्तस्य सेवा
 शिवप्रसङ्गे मतिरस्य सर्वदा ।
 शिवप्रसादस्य धृतिर्निगन्तरं
 शिवादन्यद्देवविचिन्तनं न भक्तियो. २
 शिवे भक्तिर्जायते पुण्यलेशाद्भक्ति-
 मूलं सर्वसंसारमुक्तेः चिदम्बरो. ५
 शिवो हि कर्ता जगतामनादिर्न
 जानते यं श्रुतयोऽपि सम्यक् चिदम्बरो. २
 स एव काले भुवनस्य मध्ये विश्वस्य
 स्रष्टारमनेकरूपम् । विश्वस्यैकं
 परिवेष्टितारं ज्ञात्वा शिवं
 शांतिमत्यन्तमेति श्रुतिर. १०
 स एव दहराकाशमादित्यरूपः
 शरीरमित्थं रथीकृत्य स्वयं
 रथिको भूत्वैवमेव पिण्डब्रह्माण्ड-
 रथरथिको बभूव वे. पू. ३११०
 स एव पञ्चधात्मानं विभज्य निहितो
 गुहायां मनोमयोऽशरीरो
 भारूपः सत्यसङ्कल्प आत्मा
 दिव्यशरीरः श्रीवेङ्कटेश इति वे. पू. ३१८
 स एव शुद्धः पूनः शान्तो प्राणो-
 ऽनिशमात्मा नो ज्ञेयः वे. पू. ३१९
 स ओङ्कारो महादेवः स विष्णुः स
 च तारकः । नातः परं जगद्भाति
 यस्य भासा निरन्तरम् चिदम्बरो. १३

स जीवः परिसंख्यातः शेषः		सम्मूढत्वादात्मानं प्रभुं भगवन्तं	
सङ्कर्षणः प्रभुः	ना. म. २५	कारयितारं नापश्यत्	वे. पू. ४१२
सदानन्दं परमानन्दं... परमपदं		स वा एषोऽस्य हृदन्तरे	
वेङ्कटेशाख्यं वैष्णवं यद्गत्वा		तिष्ठन्नकृतार्थो मन्यते	वे. पू. ३१९
न निवर्तन्ते योगिनः	वेङ्कटो. ५	स वा योऽयं हृद्यन्तःपुरुषो	
स प्रजापतिरेकः पुष्करपर्णं समभव-		भगवान् वेङ्कटेशः रीयो	
ऋग्वतोऽस्यान्तर्मेनसि कामः		वासुदेवात्मा	वे. पू. ३११०
समवर्तत इदं सृजेयमिति	वेङ्कटो. १	स विश्वकृद्विश्वविदात्मयोनिर्यः..	निलेपो. १२
समग्रीवशिरःकायः संवृतास्यः		स सोमः स सत्यं स विष्णुः	
सुनिश्चलः	वराहो. ५।३२	स रुद्रः स देवः स सर्वम्	वेङ्कटो. ५
स यः सायं प्राभीयात्सोऽस्य		सहस्रबाहो सहस्रमूर्ते सहस्रास्य	
सायं होमः	कठश्रु. २१	सहस्रसम्भव विश्वं त्वामाहुः	विष्णू. १
सर्वमोक्षार एव [माण्डू. १+	नृ. पू. २।२+४।२	सहस्रशीर्षा पुरुषः सहस्राक्षः...	श्रुतिर. ९
[+नृसिंहो. १।२+	रामो. २।१	सुमित्रिया न आप ओषधयः सन्तु	प्रवर्ग्या. २३
सर्वाननशिरोग्रीवः सर्वभूतगुहाशयः	श्रुतिर. ८	सोऽहं ममेदमित्येवं मन्यमानो	
स वा एष आत्मेहात्मनिवसितानि		निबद्धो ह्यात्मनाऽऽत्मानं	
तैः कर्मफलैः परिभूयमान इव		जानन्नेव खचरः कृतस्वानुचरैः	
शरीरे वा विचरति	वे. पू. ३।११	पथैरभिभूयमानः परिभ्रमति	वे. पू. ४।२
स वा एष शुद्धः स्थिरो चलसा-		स्वधर्म एव सर्वं धत्ते	वे. पू. ४।८
लेपोऽव्यग्रो प्रेक्षकवदवस्थितः	वे. पू. ३।१२	स्थविर हिरण्यगर्भं नारायण...	
स वा एषोऽभिभूतः परकृतैर्गुणैरि-		स्वयम्भूर्भूतादिर्महाभूतोऽसि	विष्णू. ७
त्यंशाभिभूतत्वात्सम्मूढः प्रयातः			

इति परिशिष्टं समाप्तम् ।

